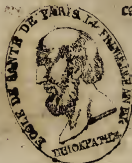

Consilioꝝ cõsumatissimi artiuꝫ ⁊ medicine doctoris dñi Joãnis Matthei de gradi Mediolanensis secunduꝫ viaꝫ Auicenne ordinatoꝝ vtile reptoriuꝫ. Additis antiquissimi medici Rabbi Moysi de regimine vite quinqꝫ tractatibus ad Sultanuꝫ inscriptis. Necnon sacri doctoris Raymundi Lulij de insula Maioricaꝝ de secretis nature libris duobus: nũc primuꝫ in luceꝫ editis. Que oia nouissime recognita: ac ĩfinitis erroribꝰ castigata fuere

¶ Clarissimo philosopho: excellentissimoqꝫ medico practice oꝛdiarie in alma Ticinensi Academia docenti Augustino balbo Gabriel carlus Astensis salutꝫ plurimā dicit.

Cum non paruo tp̄is curriculo ellapso celeberrimi philosophi: ac sacre doctoris medicine famosissimi Joannis Matthei de gradi diuersas ad egritudies diuina prope consilia impressa denuo vulgo mendicarentur: que olim mutilata: nulloqꝫ valitudinū malarum discrimine. digesta fuerant: a capite ad pedes modo gradatiꝫ cōnexa simul cū antiqssimi Rabbi Moysi tractatibus: ac sacri doctoris Raymūdi Lulii de isula Maioricaꝝ de secre. nāe libris duob⁹. q nō solū oīuꝫ fere simpliciū grad⁹ ⁊ pꝛopꝛietates descripsit: veruꝫ etiaꝫ stupenda ⁊ admiranda de arte alchimie in luceꝫ pꝛopalauit: sumptu suo non modico reuisenda: castiganda: mox aere iterum cudenda Bartholomeus pergamensis prudētissime censuit: quo lectoribus inuentu tum sint leuia: ac longe frugi omnia: tuꝫ vt nature optimum: ac indeceptibilem queqꝫ sequantur oꝛdinem: tuꝫ antiquoruꝫ vt particularium componentium moꝛborum medicamina pꝛopius obseruent vestigia. Verꝫ quia magno vti in exercitu ob variaꝫ hominū multitudineꝫ: si suos queqꝫ teneat regio moꝛes: foꝛtunato: sapientissimo: necnon exercitatissimo duce opus est: ita egritudinuꝫ diuersitate variis in oꝛis cohabitantes quāplures homines infestantiuꝫ: quocunqꝫ vti terraꝝ oꝛbe accersitū felix: tutumqꝫ faciet iter Joānis Matthei fertile volumen: exercitato satis: pꝛudentissimo: felici: multiscio quoqꝫ duce indiget. Exploꝛanti itaqꝫ mihi: ac elaboꝛanti: cui nam hec tam grādis mature demandaret expeditio ex hoc Ticinensi clarissimoꝛū ducuꝫ strenuissimo oꝛdine: vbi tot sunt humanarū: diuinarumqꝫ rerū: vel pꝛudētia: vel sciētia Carneades ⁊ Scipiones: vbi tot sunt moꝛalium: ceterarūqꝫ virtutum intellectualiuꝫ vel Solones ⁊ Licurgi auspicacissime occurris Augustine balbe pater optime: qui Papie artis phebee sanctissime theoꝛicaꝫ publice diu pꝛofessus: nunc oꝛdinariā vesperi: pluribus iam exactis diebus honoꝛificentissime ita enodas: recludis: ⁊ aperis: ita fide miranda: gratia simul cuꝫ vrbanitate edoces: ita demum in aduersarioꝛum excellenti tuoꝛuꝫ coꝛona pcūctaris: disputas: ⁊ refellis: ꝙ te Chꝛisippū alterū cēsent: q e celo dialeticā eduxisse fertur. Gentilē cominus perscrutando: vt ad amusim examinando. quid Thadeum: vel Gentil. immo ipsius Arabum principis Auicenne in te euolasse spiritum pene autumare ausim. Nil igit̄ mirum: si ad te audiendum viroꝛum vndiqꝫ non ignobilium ꝯfluit copia. Sed qꝛ non in hac emendatione tuo qualiscūqꝫ sit nomine dedicata per meditandarum rerum tuarum industriam: in efficiendis celeritate consiliis per sapientiam: fidem: ac integritatem ituri sumus minime. Admirari saltem liceat rarā in adoperandis medicaminibus tuis foꝛtunam: ⁊ valitudinum omnium felicissimos euentus: si multos lateri tuo vsqꝫ assistens viderim ipse a moꝛte reuocatos. Uerum iam Matthei Joannis tui de toto iamduduꝫ humano genere bene meriti: nominis: ac patrie laudis: pꝛestantis fame nunc te diu patronum: defensoꝛemqꝫ satis atqꝫ satis exposcētis patrocinium suscipe pater optime. Nil desperanduꝫ Balbo duce: ⁊ auspice Balbo. Uale decus meum: atqꝫ Gabrielis tui esto commemoꝛ.

Consilioꝝ Ora. Repertorium

de granatis an̄.ʒ.i.aquaruꝫ portulace:endiuie:⁊ buglosse
an̄.ʒ.i.misce. Si ēt aliqn̄ tederet sumere syrupū:loco eius
p̄t sumi ꝯfectio vt ĩfra coclear.i. ℞.amarenate de çuccha
ro çucchari viol.çuc.rosa. an̄.ʒ.vi.cū vino granatoꝝ si ex
pedit fiat mixtura. Ualet ēt singula die ĩ ĩtroitu lecti:⁊ ē
multū cōueniens si inūgat̄ tota spina cū oleo vt ĩfra. ℞.
olei violati.ʒ.ij.olei ro.ʒ.i.misce. ⸿ Pro vnctione renum
℞.olei ro.ʒ.i.olei violati.olei de myrt.an̄.ʒ.ß.lauent̄ ĩ aq̄
acetose ⁊ aceto aliq̄bus lotionibus:postea cū modico cere
fiat vnguentū. Si ēt aliquotiens in mane anteq̄ ascēdat
equum p mediā horā adminus sumant̄.ʒ.vi. aque ordei
cū modico çucchari erit ꝯueniens. Sed ꝓpter accidēs cō
tingens ex longa eq̄tatione de calefactiōe partiū infra cir
ca partes ani:⁊ generatiōe interdū paruaꝝ pustulaꝝ:lau
do fieri inunctionē circa illas p̄tes cū vngueuto vt infra.
℞.oleoꝝ citonioꝝ ros.⁊ mirtilloꝝ lotoꝝ in aqua ro.quat
tuor vicibus an̄.ʒ.ß. mucillaginū draganti ex aqua ros.ʒ.
ij.amidi:boli armeni:gallaꝝ pulueriçataꝝ an̄.℈.i. cāpho
re.gra.i.cū modico cere albe fiat vnguentum:⁊ hec suffi
ciant q̄tū ad ꝓpositū istud p̄tinet. ⸿ Si tñ p̄p vsum ne
cessariū frigidoꝝ stomac⁹ aliqual'r lederet̄ laudabile erit
fieri inunctionē stomaco cū vnguēto vt infra. ℞. olei spi
ce.ʒ.i.absynthij:masticis an̄.ʒ.iij. gariofiloꝝ: cinamom i
coral.rub.an̄.℈.i.ligni al'.galle mu.an̄.℈.ß.cere parum
fiat vnguētū ꝓ stomaco. Si ēt vēter fieret stiptic⁹ fiat cō
fectio:vt infra. ℞.cassie fistu.nouiter extracte: dyaprunis
nō soluti an̄.ʒ.ß.cum çucchero fiat bolus:⁊ dꝫ sumi p du
as tertias hore ante cenā. ⸿ Pro lotione vō capitis fiēda
p̄p maximā humiditatē cerebri: laudo prius debere fieri
lixiuium bonum satis forte ex cineribus ligni fic⁹ vel sar
mētis iuniperi vel lauri: vel saltē vitis albe:postea facto li
xiuio aliquot bullitionibus bulliant intra herbe vt infra.
℞.maiorane: rorismarini: saluie: camomille: calamenti
an̄.M.i.sticados:folioꝝ lauri:sauine:ros.an̄.M.ß.misce
Si ēt in pecia ponantur species vt infra: ⁊ ponatur pecia
ad bulliendum in lixiuio conueniet. ℞.macis: nucis mu
scate:nigelle:gariofi.corticum citri:sandalorum citrinoꝝ
an̄.ʒ.ij.misce.⁊ his sum contentus.

⸿ De debilitato cerebro sine manifesta causa pro dn̄o pre
sidente Dalphinatus. Consilium. III.

Asus huius p̄stantissimi doctoris ⁊ magni
fici viri diligēter examinata dispōne sua
nāli de ꝯplone radicali:⁊ annexis de ꝯsue
tudine,⁊ officio:ꝯsideratis ēt accn̄tib⁹ pre
ter nām q̄bus infirmat̄: ex quo in eo nec ē
excellētia malicie ꝯplonis inaturalis alicu
ius mēbri:neq̄ alia manifesta egritudo: q̄
esse possit suoꝝ accn̄tium:de q̄bus ĩ casu scribit̄ ꝓpria ⁊ i
mediata cā. Arbitror principalē dispōnē denoīatam esse
debilitationē cerebri. Dixit nāq̄ Hordoni⁹. Debilitas ali
cuius mēbri appellat̄ defectio ipsius mēbri: cuius causa
ignorat̄. ⸿ Ponat̄ ergo ꝙ cere^m non bñ digerat suuꝫ nu
trimentū:vel non bene conuertat: aut ꝙ nō bñ discernat
de spēbus apprehēsis:⁊ nō ꝓcessit hoc ab aliqua cā p̄miti
ua:neq̄ ex aliqua egritudine ipsius cerebri: vel alteri⁹ mē
bri cerebro cōicantis notabil'r apparente:tūc cerebrū dici
tur pati debilitatē:vt in casu nostro. Est q̄dem in eo impo
tentia ipsius cerebri ad debitas opationes nāles ⁊ aīales
exercendas saltē diminute absq̄ cā extrinseca vel intrin
seca manifesta:nam ꝓpter defectū in opationibus nālib⁹
nutrimētuꝫ sibi adueniēs nō debite digerit: ⁊ nō resoluit
qđ ad ipsum ascendit ex vaporibus. Conuertunt̄ ergo su
p̄fluitates nutrimēti ⁊ cōponunt̄ vapores:sicut cōuertit̄ ĩ
alābico id:qđ ascendit ad ipsum ex cucuruata.i. ex instrō
in quo ponunt̄ sublimātia ad alābicū: vt dixit dn̄s Auic.
lib.3°ca.de catarro. ⸿ Hec igit̄ est cā quorūdā suoꝝ accn̄
tiū.s.de fluxu māeꝝ catarraliū in mane ad pulmonē: q̄r
auctis in cerebro dictis māebus in nocte p viā indigōnis
vt dcm̄ est supra:sua grauitate ꝯcurrēte ēt expulsiua cere
bri p colatoriū deorsum fluūt in cānā pulmonis:cui⁹ por
tio p screatū semel vel bis educit̄: ⁊ alia viscositate q̄daꝫ
adherente cāne redit ipsius vocē raucā:⁊ inde fit interdū
aliqualis difficultas in loquella p̄p mām opillantem:⁊ si
nō integre mā pulmonis ex cerebro fluxa: vt in casu dici
tur:⁊ ex eadē radice fit: vt p tp̄s mane appareat somnolē
tus. Nā ꝓpter p̄sentiam māe aggregate in cerebro: vt su
pra dcm̄ est: facta est opillatio in meatibus ⁊ decursibus
spiritus sensibilis ⁊ motiui:⁊ si nō integra: vnde nō libere
trāseuntibus ad organa sensuum fit somnolentia q̄dā: q̄
tādem remouet̄ in prima ⁊ in secūda hora diei facta de il
lis māebus:vel resolutione:vel ad alia loca ꝯuersione: q̄
p vigiliā in ꝓcessu fit:⁊ ēt debilitas in virtute aīali app̄hē
siua ⁊ discursiua:vt ipse fatet̄:cū sibi videat̄ laboriosū ad
intelligēduꝫ ⁊ ꝯcipiendū subtilia ⁊ speculatiua. ⸿ Ledi
tur ēt virtus motiua:cuius nō tñ est localiter mouere:sed
ēt mēbra in debito situ ĩ vigilia sustētare:qm̄ vt scribitur
si stat pedes ⁊ nō ambulat:presertim qn̄ loq̄tur:expedit ĩ
terdū ip̄m appodiare dubitās cadere:qđ nō nisi ex ĩpotē
tia virtutis motiue:vt dcm̄ est contingere vr̄: que in sustē
tādo ꝓpter debilitatē laxat̄. Hec sunt oīa accn̄a : de q̄bus
scribit̄: vel ad hec reducunt̄. Ex his pꝫ: ꝙ hec debilitas ē
toti cerebro ⁊ oībus virtutibus eius cōis: ⁊ hec de cāu. Et
q̄r debilitas mēbri: vt dixit dn̄s Aui.2ª primi cap° de cau
sis debilitatis:est aliqn̄ ex cā in ꝓprio mēbro:⁊ aliqn̄ ex in
strumēto deseruiente mēbro vt in spiritu:arbitror causaꝫ
huius debilitatis maxime pendere ex nocumento instru
menti.s.spiritus:qm̄ cōplexio eius radicalis dꝫ esse ad ca
lidū declinans. Qđ ex bonitate opationū eiusdē in p̄teri
to p̄cipue aīalium ⁊ caluicie cōtingente sibi : ⁊ passibilita
te p̄p raritateꝫ texture:vt scribit̄ in casu satis manifestari
posset. ⸿ Credo tñ ꝙ hūiditas ēt ĩ casu p̄stet laxādo ⁊ ꝯn̄
ter opillando:principalis tñ cā sumit̄ ex spiritu:partim p̄p
ipsius paucitatē factā in ipso resolutione plurima:ptiꝫ p̄p
vehemens studiū ⁊ vehementem cogitationē circa agibi
lia:⁊ ꝯn̄r somni paucitatē. Credo ēt ꝙ in cōplexione spūs
sit ad humidū nō nāliter alteratus:nō clarus ⁊ lucidus:sꝫ
turbulētus ex plurima secū cōmixtione vapoꝝ ex diutur
no ocio corporali ex priuatione exercitij retentoꝝ: q̄ exer
citio resoluerent̄. Paucitas igit̄ spūum req̄sitoꝝ ad debi
tas opōnes virtutū nāliuꝫ ⁊ aīaliū cā est in casu nostro: vt
ab eisdē virtutibus opationes imperfecte ꝓducātur que
cunq̄ ⁊ nāles ⁊ aīales:ꝯcurrente ēt:vt dictuꝫ est: malicia
ꝯplonis ex p̄te humiditatis ⁊ turbulentie ipsoꝝ. Sic igitur
in oībus cōplexio cerebri est ad humidū declinās: ⁊ nālis
⁊ non nālis addita: sine mā ēt cum presentia materie in
vacuitatibus ventriculi: vel meatibus cerebri flegmate
per indigestionem aggregante: ⁊ que in dies aggregat̄ cō
currente paucitate spirituum ⁊ turbulentia ipsorum.

⸿ Pro rectificanda hac mala dispositione ⁊ p̄seruando a
prauioribus dispositiōibus:in quas facillime incideret et
timorose duplex erit principalis intentio.s. cū dieta: ⁊ cū
potione:⁊ reliq̄s.s.medicinalibus in casu nr̄o ꝯferentib⁹.
⸿ Circa igit̄ primum eligat̄ aer in actiuis fere tēperatus
vel paꝝ ad cal'm:sed ad siccū magis iclinatus. Idcirco sit
aer sue habitationis lucidus clarus ⁊ ad siccū declinans:
nō tñ excessiue nimis. Artificialiter preparet̄ siccus:ne ꝓ
hibeatur virtutis penetratio ad mēbra ꝓpter obstructio
nē a siccitate poroꝝ. Sit igit̄ camera cōstructa inter duo

solaria

solaria hñs spiraculū ad oriētē si fieri pōt: vel salā ad me
ridiez: ⁊ euitet̄ gñalr̄ oīs aer nubilosus grossusꝰ ⁊ hūidus:
quo tpe nō est exeundū a camera: imo ēt tunc rectifican/
dus est aer camere tpe hyemis cū igne facto ex lignis iu/
niperi: rorismarini: sarmētoꝝ vitis: ⁊ hꝫ aromaticorum.
Alio vero tpe anni saltē fiat euaporatio cū suffumigio fa
cto in camera vt infra. ℞. thuris: corticū citri: cinamomi: ꝛ
roſꝫ: folijs lauri: sandaloꝝ: citri: nucis mus. gariofi. añ. ʒ. i.
s. ligni al. ℈. s. ambre musci. añ. gra. iiij. misce cū terbētia
subtili fiāt formule gue in forma lupinoꝝ: de qbꝰ ponātur
vna vel due sup carbones ignitos camera clausa. ¶ Ui/
tet̄ ēt ventus borealis: precipue cū sequit̄ ad austrū. Et in
estate cauendū est ne habitatio sit nimis recens: ⁊ spāliter
ne stet̄ sub radijs lune. ¶ Sōnus eius sit ad minus septē
horaꝝ: qm̄ vigilia ꝓplm̄ resoluit de spū: cuius necessaria ē
multiplicatio: ⁊ si nō pōt dormire saltē qescat: nō tñ acce/
dat ad dormiēdū: nisi trāsactis ad minꝰ duabꝰ horis post
cenā: ⁊ tūc dormiat capite ꝯuenienter cooperto ⁊ eleuato:
⁊ extremis notabiliter calefactis cū appositione pānorū
calefactoꝝ ad ignē iuniperi: vl' alterius aromatici: qm̄ ex
se remanent frigida per tps: vt dcm̄ est in casu: talis nāqꝫ
calefactio extremitatū: vt voluit Arist. plurimū ad dīgō/
nem ꝓficit: ⁊ si nocte nō possit dormire cōpetēter: tūc dor
miendum esset in die: ēt tardando ꝑ duas horas a cibo ⁊
in obscuro cū cōditionibus supra dictis: ⁊ accūbendo ma
gis: vt dicit Aui. in canticis. Nō sit tñ somnus supfluus vl
tra mēsuram datam: qm̄ eūones superfluitatum retinet ⁊
corpora humectat: vt volunt sapientes: cū tñ in casu intē/
damus excitationi. ¶ Est tñ in hoc cōsuetudo satis attē/
dēda: vt voluit Gal. in 2° regiminis acutoꝝ. ⁊ Aui. x. tertij
cap. de asmate. Et post excitationē a somno in mane ante
q̄ surgatur fiant aliquales fricationes cruribus ⁊ pedibꝰ
cū pannis aromatiçatis vt supra: nā per tale viuificat̄ ca/
lor nālis: ⁊ aptis porositatibus mēbroꝝ iuuat̄ attractatio
spirituum ad mēbra: que frigida remanent: ⁊ ad sustētan
dū debilia. ¶ Exercitiū aūt moderate factū maxime in
casu cōuenit: qm̄ viuificat̄ calor ⁊ supfluitates fumose dis
soluunt̄. Non tñ fiat in mane nisi prius expulsis supflui/
tatibus cōibus: vel nāliter: vel cuꝫ artificio vt supposito/
rio cōi de melle facto: vel cū radice bletis ifusa ī oleo ane
ti: ⁊ superasperso modico salis: vel fiat clistere vt ifra. ℞.
camomille: mellilotis: furfuris frumenti añ. M. i. sticha/
dos: maiorane añ. M. s. mercurialis. M. i. s. fiat ꝺcoctio
in debita q̄titate aque: de qua sumatur facta colatura. ℥.
xviij. ⁊ addatur cassie nouiter extracte de cānis. ℥. i. mellis
violati. ℥. ij. s. siue pulueris çucchari: si nō habeatur hyere
simplicis. ʒ. ij. olei camomille. ℥. iij. salis gemme. ʒ. ij. misce
¶ Post prādiū aūt nō fiat dcm̄ exercitiū nisi iā cōpleta
stomaci digestione ⁊ ꝑ parte epatis: vt post sex horas ab
assumpto cibo: ⁊ tale exercitiū siue mane: siue sero factuꝫ
nō dꝫ esse velox ⁊ acutū: sed suaue satis ⁊ ꝓlixū: neqꝫ post
exercitiū subito comedendū est: sed prius est quiescendū
vsqꝫquo mēbra sint quietata: ꝙ si exercitiū nō possit fieri
pedes fiat eques suauiter: ⁊ qn̄ nullo mō fieri posset fiant
toti corpori fricatiōes incipiēdo a cruribus: descendendo
postea ad spatulas ⁊ pectoralia ⁊ brachia: ⁊ postremo etiā
ad crura descendendo: supplebit nāqꝫ vices exercitij: si fi
at cū ordine expulsis supfluitatibus vt supra. Fiat ēt spā/
liter exercitiū capiti facto prius exercitio pedū cū pannis
calefactis ⁊ aromatiçatis suauiter: tū fricādo: postea pecti
nādo cū pectine ex ebore facto: vl' cū cornu capre sinistro.
¶ Uitet̄ oīs repletio maxime serotina. Cena igit̄ sit mul
to partior q̄ prandiū: supflua tñ inanitio in casu nocet vel
ieiunijs. Nā ieiuniū: fames vehemēs: ⁊ eūo quelibet sup/
flua siue nālis fuerit: siue spontanea: ista sunt oīa cā debi
litatis: vt notat Aui. in 2ª primi. c. supra allegato. Coitꝰ ēt
in statu isto ꝑcipue maximi nocumēti est: cū ad eū sequa
tur maxima resolutio in spiritibus: quoꝝ reassumptio ē
necessaria: vt no. Aui. 2ª primi. c. supra allega. ¶ Gaudere
aūt ⁊ letari plurimū iuuat: ⁊ inspectio reꝝ delectabiliū: ⁊
vestiri vestimētis nouis ⁊ scarlatinis: ⁊ portare auꝝ ⁊ gē/
mas maxime a ꝓprietate letificantes: vt sunt hyacintus:
smeraldus: ⁊ granata: ꝑcipue vt voluit Albertus theutoni
cus in suo de mineralibꝰ. Et ex opposito irasci: tristari: sol
licitari in occupationibus: ⁊ de rebus displicibilibus cōsi
derare: ⁊ timere ista oīa plerunqꝫ nocent. ¶ Circa cibū ⁊
potū ꝓ regula ꝯueniunt cibi facilis digestiōis multi ⁊ bo
ni sanguinis generatiui: conditi ēt cū aliqbus aromaticis
vt cinamomo ꝑcipue. Sed de cibis magis ꝯuenientibus
sunt oua sorbilia: qm̄ vt dicit Aui. i de viribus cordis. Ui
tella sunt tempate ꝯplonis: qbus tria approprian̄t. s. vehe
mēter in sanguinē trāsmutari: ⁊ paꝝ supfluitatis relinque
re: ⁊ sanguinē generare subtilē ⁊ claꝝ ꝓportionatū spirit̄i
bus. Et de eis dixit Aui. 2° cañ. caplo qđ est de ouis: ꝙ tm̄
nutriunt q̄tū pōderant: sint tñ elixata tremula ⁊ nō dura
⁊ in ꝑn° cibi sumant̄. ¶ Testiculi ēt galloꝝ: ⁊ epata pin/
guiū gallinaꝝ: ⁊ brodia eorūdē magne decoctionis sunt
in hoc casu singularia. Cerebella ēt gallinaꝝ: ⁊ auiū mon
tanaꝝ a ꝓprietate maxime iuuāt ꝯfortationem cerebri.
Sit ergo cibus quottidianus ipse carniū de talibus carni
bus: lꝫ ēt carnes castrati iuuenis ꝑcipue i hyeme sint cōue
niētes: ⁊ carnes captoꝝ in estate ēt conueniūt. ¶ Brodia
ēt dictaꝝ carniū. ⁊ panis in brodio coctus: ⁊ far coctuꝫ vel
brodetuꝫ decoquere: siue decoq̄re facere aliqua folia bu/
glosse: boraginis: ⁊ maiorane in brodio dictaꝝ carniū sūt
in casu fercula ꝯuenientia: nōnunq̄ ēt in autūno sumere
aliq̄ frusta de radicibus feniculi: vel de rapis prius bulli/
tis abiecta ꝑma decoctiōe: postea ꝯueniētissime decoctis
in brodio pingui: ⁊ supaspersis modico cinamomi sit ꝯue
niens. ¶ Idē itelligēdū est de napis. Si ēt fiāt aliq̄ sapo/
ramēta ꝓ cōseruatiōe appetitus cū amigdalis tritis ⁊ pas
sulis: ⁊ modico medulle panis infuse in brodio cuꝫ aceto
passulato: ⁊ aspersione cinamomi: ⁊ çucchari erit conueni
ens. Fiat acetū passulatū ꝭm hunc modū. ℞. passulaꝝ. ℥.
iiij. aceti: vini albi. ℥. vi. tepefiat. Si ēt fiat leuis ebullitio
passulaꝝ in aceto nō erit inconueniēs. ¶ In diebꝰ aūt q/
bus non comedunt̄ carnes sit dieta ex ouis sorbilibus: vl'
infusis i aqua remota testa vel q̄ssatis: ⁊ cū modico casei
de pecudibus triū aut sex mēsiū ad plus paꝝ salliti: vel in
fundāt panis in brodio ciceroꝝ rubeoꝝ: vel aliqn̄ in bro
dio cauliū paꝝ coctaꝝ. Et si oīa talia condian̄t cum oleo
amigdalaꝝ dulciū erit ꝯueniētissimū. lꝫ ēt oleū oliuaꝝ ⁊
butyrū recens parce sumptum ꝓ cōdimentis non incōue
niat. Crudū aūt mel: caseus vel recocta in casu dicto peni
tus dimittant̄. Si ēt i estate aliquotiēs sumant̄ aliqui pi/
sces petrosi parui in patella cū oleo: vt supra artificialiter
parati: ⁊ cū saporamēto ꝑdicto saporiçati aliqn̄ nō incōue
niunt. ¶ A reliquis aūt oībus cibarijs cauendū est. Non
extēdo me ad particularia: a quibus cauēdū ē numerādo:
qm̄ ex electione hoꝝ satis euidēter ꝯcludi pōt: a qbus ca
uēdū. Inter fructus aūt ꝓ secūdis mēsis valēt pinee ꝑus
infuse in aqua tepida: postea exiccate: ⁊ tādem cū çuccha
ro dulcorate: valent ēt amigdale dul. valēt ⁊ passule: lꝫ ēt
in principio cibi nō inconueniant. Si autem in hyeme su/
mat̄ vna ficus sicca apud ignē tosta valebit: iuuādo etiaꝫ
ad secessum. Sumere ēt vnū bolū: vel duos piri: vl' cocta
ni in igne: ⁊ sub cineribus debite digestoꝝ cū modico çuc
chari ad ꝓhibitionē vapoꝝ erit ꝯueniens: reliqui fructus
omittant̄. ¶ Uinū eius sit rubeū claꝝ odoriferuꝫ medie
vinositatis nō multū sustinēs de mixtione aque: ⁊ in esta

te misceat̃ paꝝ cum aqua decoctionis çuccbari:ꝑcipue in
vltimo potu. Nequaq̃ꝫ bibat̃ distãter a cibo: vt fieri solet
ꝑcipue tpe estatis. Et vt regimen in dieta cõcludaꝫ obser/
uet̃ can̄. scriptus ab Aui. xi[a] tertij versus finẽ cũ dixit. Et
scias ꝙ virtus augmẽtatur cibo ⁊ vino subtili ꝯuenienti/
bus: ⁊ odoribus bonis: ⁊ trãquillitate ⁊ gaudio ⁊ dimissio/
ne eoꝝ: q̃ contristant ⁊ rixari faciũt: ⁊ renouatione rerum
amabiliũ: ⁊ habitatiõe cũ dilectis. Et hec de p̊ p̄ncipali.
¶ Quantũ ad secundũ de potiõe quattuor insurgũt inten/
tiones p̄ncipales. Una est ad mũdificationem cerebri: ex
quo in eo ponimus mãm abundare flegmaticã indigestã.
Scđa est ad alterãdũ malã ꝯplõnẽ humidã cerebri: ⁊ spi
ritũ aĩalẽ disponentẽ ad opõnes. Tertia est ad vniendu꞉
substãtiã ipsoꝝ ⁊ remouẽdũ laxitatẽ eorũdẽ. Quarta erit
ad multiplicandum spũm ⁊ ipm roborãdum. ¶ Prima
qdẽ intẽtio cõplet̃ cum medicinis ⁊ interius ⁊ exteri⁹ ap
plicãdis. Laudo igit̃ prius ꝑꝑ plenitudinẽ anteq̃ꝫ fiat agi
tatio in mã fieri leuẽ minorationẽ de mã cũ pillulis vt in
fra. ℞. pillulaꝝ assayeret positaꝝ a. d. Aui. p̊[a] tertij. c. gene
rali cũ mãm euacuare volumus declarato a Gentili. ℈.
ij. agarici trocis̃cati. ℈. i. ß. cũ oximelle squillitico fiant pil
lule qnq꞉: q̃ sumunt̃ post tres horas post cenã. Post has
in mane nõ sumat̃ lauatiuum: sed sumat̃ prãdiũ hora cõ
sueta: qm̃ fortasse nõ cõplebit̃ opatio nisi p. xxiiij. horas: se
quẽtibus aũt diebus qnq꞉ sumat singulo mane ð syrupo
vt ĩfra. ℞. oximellis squillitici: syrupi de sticados: ⁊ mell̃
rof. an̄. ℥. i. aquaꝝ betonice: maiorane: ⁊ buglosse an̄. ℥. iij.
misce. clarificet̃ ⁊ aromatiçet̃ cum modico macis ꝑ dua/
bus vicibus: ⁊ ita ꝯtinuet̃ vt dcm̃ est qnq꞉ diebus vl̃ sex
sumẽdo ĩ aurora: ⁊ post dormiẽdo ad minus p horã. Qui
bus sic assumptis sequẽti ĩmediate die: nisi fuerit infortu/
nium ex pte supioꝝ sumant̃ pillule vt infra. ℞. pillulaꝝ
cochiaꝝ almãsoris. ℈. ij. pillulaꝝ lucis. ℈. i. cu꞉ oximelle
squillitico forment̃ pillule. v. Fiat tñ additio in dosi vel
remissio ꝭm facilitatẽ vel difficultatẽ solutiõis eius: qđ iu
dicio medici ꝓprij corrigendũ relinquo. ¶ Sumant̃ iste
pillule p tres horas an̄ diẽ: ⁊ dormiat̃ p horã post: deinde
in obscuro deambulãdo interdum expectet̃ ꝯplemẽtum
opõnis p sex horas: deinde sumat̃ lauatiuum an̄ prãdiu꞉
p horã vt infra. ℞. aque decoctiõis ordei: ⁊ mellis ꝯueniẽ
ter dispũate ⁊ collate. ℥. vi. cal̃a recipiat̃: ⁊ post horã suma
tur prãdiũ leue. Seq̃nti ãt die p tres horas an̄ diẽ sumat̃
cõfectio vt infra. ℞. tyriace electe ⁊ antiquate. ʒ. i. ꝯserue
buglosse. ʒ. ij. misce: ⁊ si nõ habeat̃ tyriaca electa: q2 raro
vel nunq̃ꝫ fit ꝭm debitã descriptionẽ: sumat̃ tãtunde꞉ de
mitridato loco illius. Istis sic ꝑfectis post tres dies ꝓcu/
rãdum est si aliqua reliquia mãe remãserit: vel in dies ge
neret̃: ad emũctoria ꝓpria narium diuertat̃. Fiat igit̃ tra
ctoriũ p nares: siue caputpurgiũ vt infra. ℞. aq̃ mellis. ℥.
iij. succi radicis bletis depurati. ℥. ij. vini al. ℥. ß. nigelle: ma
cis: cubebaꝝ an̄. ʒ. ß. subtilissime puluerĩçent̃ ⁊ misceãtur:
⁊ de isto tepido trahat̃ paꝝ p nares in mane: ⁊ si nõ suffe
cerit educẽdo de mãebus infundat̃ in eo panis porcini. ℥.
ß. ⁊ erit fortis: ⁊ de isto tepido sumat̃ circiter media. ℥. pro
vice ⁊ trahat̃ p nares: ⁊ ita bis vel ter fiat ĩ mane expulsis
supfluitatibus cõibus: ⁊ sic cõtinuet̃ tribus vel q̃ttuor die
bus: ⁊ purgabit̃ p nares mã: deinde p duos dies fiet masti
catoriũ: ⁊ mã que trahit̃ p os expuat̃: cuius descriptio con
ueniẽs est vt infra. ℞. masticis. ℥. i. ß. piperis lõgi: cubeba
rũ an̄. ℥. ß. passulaꝝ. ʒ. ij. oĩa simul malaxent̃: ⁊ cũ modico
cere albe fiat pasta: de q̃ in ore teneat̃ ad q̃ꝫtitatẽ fabe ma
sticãdũ p quartum hore: postea expuẽdo. ⁊ hoc ẽt obserue
tur duob⁹ vel trib⁹ diebus: deinde iterato post. viij. vel. x.
dies sumãtur tres pillule de p̄mis pillulis sine custodia: ⁊
ita p q̃tuor dies fiat caputpurgiũ: postea masticatoriu꞉: ⁊
ita circulariter ꝓcedat̃ interponẽdo semp p sex aut octo
dies inter vnũ ⁊ alteꝝ: ⁊ cũ bis ꝯplebit̃ prima intẽtio.
¶ Pro 2[a] vero expediẽda ĩtẽtiõe: q̃ ẽ ad adeq̃tionẽ ꝯplo
nis remittẽdo humiditatẽ q̃litatiuã ⁊ q̃ꝫtitatiuam ĩ cere/
bro ⁊ spiritibus: ⁊ ad siccum deducẽdo. Laudo singulari/
ter fieri sacculũ capiti: vel melius ad formã boneti ex sin
done de grana duplicato: in cuius medio ponãtur spẽs vt
infra. ℞. maiorane: sticados: corticum citri: macis an̄. ʒ. ij.
vernicis. ʒ. iij. thuris: rosa. gariof. an̄. ʒ. i. nucis mus. baccha
rum iunipi: coralloꝝ ru. an̄. ʒ. i. ß. misce fiat puluis subtilis
⁊ ponat̃ in sacculo: q sacculus prius terso capite calidus fa
cta fricatiõe capitis supponat̃: ⁊ ita teneat̃ sub boneto die
noctuq꞉. Si ẽt semel in ebdomada fieret lotio capitis cũ
lixiuio forti aromatiçato cũ silibus spẽbus spẽru꞉ sacculi
accipiẽdo spẽs: ⁊ ponẽdo in pecia: ⁊ bulliãt in lixiuio trib⁹
vel q̃ttuor ebullitionibus. Ad hãc ẽt intentionẽ valet ma
xime ad ꝯfortationẽ virtutis motiue: si fiat inũctio ad nu
cham cũ vnguento: vt infra. ℞. olei costi. ℥. i. olei spice. ℥.
ß. nigelle: baccaꝝ lauri: piperis longi: acori an̄. ʒ. i. croci gra
na. iij. musci. ℈. ij. cum modico cere fiat vnguentum.
¶ Relique due intẽtiones cõplent̃ primo sumẽdo ĩ ma
ne ⁊ sero coclear. i. de electuario vt infra p horam ad mi/
nus ante cibũ cũ modico vini. Cuius descriptio. ℞. nucis
musca. macis: cubebaꝝ. rof. rub. calami aromatici an̄. ʒ. i.
margaritaꝝ vtrorũq꞉: yacinthoꝝ: sirici cõbusti vel incisi
tincti ĩ grana an̄. ʒ. ß. maiorane: se. basilici: corticũ citri. an̄.
ʒ. i. ß. sãdaloꝝ al. ⁊ ru. ⁊ citri: spodij an̄. ʒ. ij. cãphore an̄. ℈. i.
musci: ambre: croci: gario. an̄. ℈. ii. cũ lib. ij. çuccbari albi:
⁊ aquarũ rof. ⁊ maiorane an̄. ℥. ij. vel. iij. fiat electuariu꞉ ĩ
bona forma. ¶ Ualebit ẽt ad has intẽtiones maxime in
hyeme si sumat̃ oĩbus qndecim diebus. ʒ. i. tyriace electe
vel mitridati p sex horas an̄ prandium. Ualet ẽt vsus ali
quotiens cõfectionis anacardine. Cõfectio ẽt plirisarcoti
con est in casu notabilis iuuamẽti. Magis tñ cõfido ĩ ele
ctuario vt supra. Postremo laudo fieri pomũ ad odoran
dum in casu conueniẽs: vt infra. ℞. laudani. ʒ. ij. nigelle:
corticũ citri: nucis mu. armoniaci: gariofi. an̄. ʒ. i. ligni alo.
galle mus. an̄. ℈. i. ambre. ℈. ß. musci gra. iij. cũ cera: ꝙ suf
ficit ad incorporãdũ fiat pomũ ꝓ odoramẽto: sed eo non
vtat̃ nisi in mane ⁊ an̄ cenã: ⁊ nõ post cibũ.

¶ De doloribus capitis siue sode pendẽtis principaliter a
sanguine. Consilium. IIII.

In casu doloris capitis siue sode pẽdentis
p̄ncipal̃r a sanguine: ⁊ ex aggregatiõe eius
in capite paulatine ẽt ex cõitate inferioꝝ:
⁊ maxime epatis: in iuuene nãliter capitis
calidi ⁊ humidi: l꞉ humiditas ꝓ parte sit
accidẽtalis ẽt flegmatica ꝓpter indigõnẽ
ibidem generatã ex multis curis ⁊ cogita/
tionibus animalibus: stãte etiam cõitate ab inferioribus
aliquotiẽs a vaporibus sanguineis: ⁊ aliqñ ab ipso sangui
ne: vnde fit dolor interpolatus: maxime ꝭ꞉ partẽ anterio
rẽ paroxismaliter: tñ aliquotiens multo tpe durans: que
omnia euidentibus satis rõnibus per accidentia in eo cõ/
tingẽtia manifestari possent. ¶ Proinde vt hec mala di
spositio remoueatur: ne apta sit ad ꝑiodicandum: pone
tur primo regimen preseruatiuum quottidie obseruãdũ:
deinde si pur affligat paroxismus ponet̃ regimẽ medici/
nale curatiuum. Et qm̃ ea que curant actu existentẽ dolo
rem: in ꝑseruando ẽt iuuant ab ipso futuro simul cũ regi/
mine preseruatiuo ad dietã ꝑtinẽte: ponet̃ ẽt regimẽ ꝯue
niens qñ actu esset dolor. ¶ In aere igit̃ primũ vitet̃ oĩs
aer calidus ⁊ vaporatiuus: ⁊ ꝯñr odor aromatu꞉ in came/
ra siue

ra siue calidorũ:siue frigidorũ:qꝛ de se inclinat ad futurũ
dolorem:⁊ ita in principio dolorum ēt nociua aromatica
sunt:lꝫ in ꝓcessu versus finē aliqua leuia aromatica resol
uendo nō discōueniāt. Nā dicit Gal. in cōmē. affo. quinte
ꝑticule. Muliebria educit ⁊c. Experimētum aũt testatur
ꝙ ex oībus aromatibus dolor capitis generaẜ: ꝑcipue tñ
veꝝ ē de calidis. ¶ Nō sit ēt aer vaporosus:neqꝫ grossus
sed purus ⁊ clarus:nisi stante dolore:qm̃ tũc fit cōmotio i
humoribus ꝑꝑ lumē: sed qescat tunc in aere modici lumi
nis:⁊ ibi sit oīmoda qes si possibile est:vñ neqꝫ clamores
neqꝫ vociferatiōes magne fiāt. ⁊ ita oēs motus aīales et
corporales nocent. Et de hoc dicit. A. ꝑ^a terty de soda tpa
li. Nihil ē a deo ꝯueniēs sode tꝑali supra in ꝑseruādo: vel
etiā stāte morbo:sicut trāqllitas ⁊ dimissio totius: qđ cō
mouet:sicut coitus:⁊ cogitatiōis:⁊ reliquoꝝ ⁊c. qđ maxie
verificaẜ in dolore in principio:augmento:⁊ statu:qꝛ forte
in declinatiōe aliqs motus ꝓgressiuus suauis: ⁊ nō subit⁹
nec repētinus iuuat. ¶ Leues ēt fricationes ⁊ suaues ad
pedes facte:⁊ ad cura ēt in principio doloris ꝯuertēdo va
pores in dorsum:maxime in instantia vigiliaꝝ in ꝓuocan
do somnũ iuuant:de quo dicit Aui. Ex reb⁹ vero fortibus
in attractione mãe sode ad inferiora in vigilante ex soda
est fricatio pedũ. Multotiēs.n. vt dixit dormit sup ipsam
sodam:⁊ qñqꝫ fit eius assiduatio in pedib⁹:donec resolua
tur. Et si fiat quasi cōtinua vel freqūēs fricatio est parata
iuuare cōuertēdo in deorsum. ¶ Quo ēt infusio extremi
tatũ in aq̃ calida:vel supaspersio eius sup extrema sensi
biliter iuuat:sed partes supiores nō debēt cōmoueri:neqꝫ
agitari stāte dolore:nisi forte in inclinatione:q̃uis tũc le
uis fricatio ⁊ pectinatio capitis cũ pectie eburneo: vel fcō
ex dextro cornu arietis: vt volunt phi:ad transpirationeꝫ
vapoꝝ ⁊ resolutionē sit ꝯueniens. ¶ De somno aũt dica
tur ⁊ vigilia:ꝙ non stāte dolore somnus dꝫ esse multũ mo
deratus:⁊ nō sit diurnus:⁊ elōgeẜ a cibo: vel ad minus a
cena ꝑ duas horas extremis bñ coopꝑtis. Sed cũ est actu
dolor maxime in ꝓcessu somnus dꝫ eē ꝓlixior: qđ dico qꝛ
in ꝑncipio stāte indigentia expulsionis supfluitatũ dꝫ hri
parcitas in somno:ne mãe retineātur:vel ꝯuertātur ad in
teriora:lꝫ stante instātia doloꝝ sumpta indicatione a do
lore longitudo somni iuuat ad remissionē eius ꝑꝑ quieta
ri magis humores:⁊ motus spũuꝫ circa caput:⁊ ꝑꝑ nimiũ
aliqualiter sensum mēbroꝝ sensitiuoꝝ. ¶ Circa acciden
tia animi dicaẜ vl̃r:ꝙ qm̃ passiōes tales aīales faciũt mul
tã motionē in spiritibus:⁊ maxime cũ sunt fortes:vt ira:⁊
furor:⁊ cogitatio vehemens maxime in cerebro: ad quaꝫ
ēt seqtur cōmotio humoꝝ versus caput oēs tales nocent
maxime in casu nostro stāte cã calida:iō ab eis est multũ
cauēdum:⁊ in ꝑseruando:⁊ stāte actu dolore:⁊ in h habea
tur bona cōsideratio:qm̃ stāte capite calido talia aī accña
ad dolorē multũ preparāt. ¶ Circa inanitionē ⁊ repletio
nē dicaẜ:ꝙ oīs supflua repletio est nocēs:nō tñ oīs inani
tio est iuuãs:qꝛ ēt supflua inanitio ducens ad inflāmatio
nē nocet:sed obserueẜ general̃r lubricitas vētris vel leni
tio eius:ita vt singula die fiat assellatio. Nã de h dicit. A.
in cura sode calide. Et opꝫ vt lenitio nãe vl̃r ꝑseueret.i.ꝑ
totum ꝓcessum ⁊ tꝑe sanitatis ⁊ tꝑe morbi. ¶ Iã ad cibũ
⁊ potũ veniēdo oꝫ in casu nr̃o cauere ab oībus cibis calefa
cientibus ⁊ euaporatiuis:quales sunt cibi per nãꝫ aroma
tiçati cũ aromatib⁹ cōibus:⁊ cibi pingues vnctuosi:⁊ acru
mina:vt porri:allea:cepe:⁊ silia. Et amigdale inter reliq̃ q̃
multum euaporant:maxime si ꝯdiātur cũ spēbus. ¶ De
bent igiẜ cibaria oī tꝑe in casu nostro in ꝑseruãdo esse tē
perata in actiuis:ad siccũ parum ꝑ declinantia: saluo ꝙ in
ꝑncipio mēsis ad linitionē ventris ad humidũ declinãtia
linitiua sint conueniētia:sed in ꝓcessu ⁊ versus finē mēsis
declinēt ad siccũ ꝑꝑ ꝓhibere euaporationē:⁊ si forte parũ
ad frigidũ declinēt magis iuuabũt:mō sint facile digesti
bilia:qđ dico signãter:qꝛ cibaria frigida ⁊ sicce nãe ⁊ melã
colice si sint vētosabilia:vt sunt multa genera leguminũ
ꝓpter inflãmationē eoꝝ nō ꝯueniunt:⁊ ita carnes aīaliũ
grossorum ꝓpter difficultatem digestionis in cōmuni vsu
non conueniunt: imo eligantur cibi facilis digestiōis:bo
ni nutrimēti:⁊ pauce q̃titatis : ita vt bene digeri possint:
nam cum cibi male digeruntẜ ꝭm stomacũ cōmunitate
stomaci ad caput sepe capiti nocumētũ dolorosum infe
runt:⁊ ita ēt oīa cibaria faciliter putrescibilia: vt lac ⁊ fru
ctus:⁊ maxime palmaꝝ: vt voluit Rasis ꝑ° continentis
sunt a qbus cauere opꝫ. ¶ Nō exñte tñ dolore vtendum
est carnibus qualificatis: vt dcm̃ est: vt sunt carnes capre
toꝝ in estate:⁊ pulloꝝ gallinaꝝ:⁊ ꝑdicũ: vel ꝑdiconum:⁊
vituli:⁊ in hyeme carnibus caponũ:fasianoꝝ: ēt paruꝫ ca
strati. Carnes ēt cuniculi:⁊ capriologꝝ non disconueniunt.
Oua ēt infusa in aqua in estate aliqual̃r rectificata cum
vino granatoꝝ ēt mixta cũ alys cōibus ferculis nō discō
ueniunt:si appetanẜ. ¶ Si aũt fuerit dolor presens a car
nibus cauendũ est:⁊ ab ouis:⁊ reliquis plurimũ nutrimē
tum dantibus:imo opꝫ vt in casu ad siccum magis decli
nent ⁊ frigidũ. Et hoc exꝑsse innuit Aui. in cura sode cali
de cũ dixit. Nō tñ opꝫ vt nutriaẜ eger cibis infrigidãtib⁹
generatiuis sanguinis frigidi:sed ēt trahentib⁹ ad siccita
tem ⁊ grossitiē aliq̃tulum ⁊ stipticitatē:⁊ hoc ne ꝑꝑ dolo
rē capitis trahanẜ mãe ex cibo vaporabili ad caput. ¶ Et
inde valent lentes:⁊ miliũ:⁊ panicuꝫ decocte cũ brodys
nisi fuerit maxima vētris stipticitas:que remouēda est ꝑ
aliq̃ linitiua añ cibũ sumpta:vel per superius:vel ꝑ clyste
re linitiuũ:qꝛ linitio ventris:vt dcm̃ est: semꝑ est necessa
ria. Et in hoc casu valent aliq̃ olera: in qbus tñ sit aliqua
vis stipticitatis: vt de maluis:acetosa:buglossa:plãtagine:
⁊ silia. ¶ Valent aliqui pisces petrosi ēt si assati sint recti
ficati cum modico agreste:vel vini granatoꝝ. Et si pur cō
tingat sumi aliqua cibaria humida vaporabilia:laudabi
le erit: vt post cibũ sumaẜ aliqđ cōpressiuũ stante calidita
te intensa cũ dolore:maxime vt sunt grana granatoꝝ ace
tosorum vel mediocriuꝫ:vel bolũ citony cocti:vel piri co
cti cum coriandris:vel aliqd de dyacitoniten:⁊ in tēpore
estatis si appareāt cornalia:vel aliqua pira nō muscateli
na aliqd sumere de eis nō discōueniet:⁊ stante magna flã
ma pultes ordei sunt in casu maxime conueniētes. ¶ De
potu aũt dicaẜ:ꝙ in ꝑseruando a dolore vtēdum est vino
paucifero nigro ad stipticũ paꝝ declinãte. Et sit ꝓcus ei⁹
potus semꝑ miscēdo vinũ plus ⁊ minus ꝭm potētiã eius
cũ aq̃ decoctionis coriãdroꝝ:vel cũ aqua extinctiōis fer
ri. Sed stante dolore maxime in principio ⁊ in augmēto
opꝫ in totũ cauere a vino:⁊ loco eius exhibeaẜ aq̃ or. ꝑus
torrefacti:vel aq̃ ferrata vt dcm̃ est cuꝫ modico vini gra
natoꝝ:vel dulcorãdo cũ syrupo:vel iulep rosato: vel de ci
tonys:siue ribes:⁊ silibus stipticis:⁊ tunc post cibũ sũptũ
⁊ potum stet quietus in obscuro cũ oī silētio:nō tñ dormi
ens:⁊ si ponantur post cibum pedes in aqua calida: ⁊ etiã
manus tenēdo per mediã horã ad intentionē diuersionis
vapoꝝ a capite multum iuuabit. Et hec q̃tũ ad dicta suf
ficiãt:cũ q̃ speraẜ ꝑseruatio:⁊ qñ stat dolor ēt curatio ei⁹.
¶ Consequenter ad medicinalia veniendo in ꝑncipio hu
ius doloris fiant diuersiōes leues ⁊ suaues circa inferiora
cũ fricationibus circa pedes ⁊ crura:⁊ cũ positiones ēt pe
dũ in aqua calida. ¶ Uentose ēt sicce si ponanẜ sub geni
bus plurimũ minuunt euaporationē ad caput:⁊ tunc dse
ta sit multũ tenuis. Et apparēte multa euaporatiōe ad ca
put cũ caliditate capitis ⁊ rubore maxime iuuabiẜ: si fiat
flobothomia de saphenis pedũ extrahendo duas vl̃ tres

ʒ.vsqȝ ad quattuoꝛ sang.postea in processu per diem vel duos si nõ minuaƭ doloꝛ fiat flobotbomia de cephalica i brachio dextro:ꝛ sit minuta flõmia stricti orificij: euacuando tres vel quattuoꝛ.ʒ.sang. ꝛ nõ vltra. Et qñ ista non sufficient ad minoratione͂ post alios duos dies reiteretur: nã melioꝛ e͂ multiplicatio numeri hic ꝙ̃ multiplicatio ꝙ̃titatis:ꝛ in talibus flõmijs hr̃ maxima spes in cura. Deatur et̃ singula die sollicitudo cũ clysteri nõ agitatiuo fcõ vt infra. ℞.maluaꝝ:matrum violaꝝ:altee:ꝛacetose añ. M.i.ordei.M.i.ʒ.mercurialis.M.ʒ.bulliãt in aq̃ debite ꝙ̃titatis:ꝛ de decoctione sumaƭ circiter lib.i.ʒ.cui addatur cassie nouiter extracte de cãnis.ʒ.i.dyaprunis nõ sol. ʒ.ʒ.olei vil.ʒ.iij.cũ modicissimo salisgeme.fiat clystere: ꝛ ponaƭ nõ nimis calĩm:neqȝ post fiat agitatio corporis vt fieri solet:ꝛ si tũc teneaƭ in oꝛe de aqua frigida fontis: vel aque acetose:vel plãtaginis erit ꝯueniẽs in ꝓhibẽdo euaporatione͂. Postea et̃ si doloꝛ ꝑseueraret ꝛ fieret diuturnꝰ tũc ee͂t fienda ꝓuocatio sanguinis ꝑ venas ꝓximas. ¶ Et in hoc ꝓuocatio sanguinis ꝑ nares ee͂t multũ cõueniens circũuoluendo setas porcoꝝ infixas in cera exñte i extremitate ligni per nares:prius fricato naso cũ manu:ꝛ inducẽdo aliq̃lem sternutatione͂ ꝯtinẽdo flatũ nariũ.Et si isto mõ ꝓuoceƭ laudabile erit:ꝛ qñ taliter nõ posset ꝓuocari: tunc flõmia vene frõtis esset necessaria ligãdo cũ faciolo collũ:ꝛ aliqualiter instringendo vt vena frõtis possit intumescere ꝛ manifestari. Nã de ea dicit Aui.in cura sode calide. Ipsa nãqȝ est vena:cuius felonia plurimuȝ egritudines capitis extirpat. Laudare͂ et̃ ad ꝑseruandũ vt semper in ṽe et tp̃e maij fiat flõmia de basilica:siue de vena cõi dextri lateris extrahẽdo.ʒ.v.vel circiter sanguinis. ¶ Cõsequenter stãte doloꝛe intendendũ est mundificatiõi partis serose in sanguine si peccat: vñ fit ebulliẽs ꝛ euaporãs ꝛ hoc cũ digestiuis prius ꝑparando:tande͂ euãndo.Et in h̃ valet syrupus de iuiubis: ꝛ fumoterre cũ aquis appropatis:vt aqua acetose:portulace:ꝛ lupuloꝝ ꝯtinuãdo tribus vel quattuoꝛ diebus.Et si exhibeaƭ cũ aqua decoctiõis tamarindoꝝ:ꝛ prunoꝝ:ꝛ ordei:ꝛ violaꝝ erit in casu conueniẽs:postea fiat euõ cũ potione:vt infra. ℞. mirabolanoꝝ:citrinoꝝ electoꝝ.ʒ.iij.tamarindoꝝ.ʒ.ij.sebesten:iuiubaꝝ añ.ʒ.i.ʒ.floꝝ boꝛag.ꝛbuglosse añ.ʒ.ʒ. infundanƭ oĩa in aquis fumiterre:lupuloꝝ:ꝛ acetose qd̃ sufficit p. xij.horas:postea facta fricatura mirabolanoꝝ manibus fiat colatura:cui addaƭ cassie extracte.ʒ.vi.dyaprunis non so. ʒ. ʒ.misce ꝛ fiat potio.Et si forte placeret in forma pillulata lȝ nõ sic laudo exhibeanƭ.ʒ.i.ʒ.pillulaꝝ assayeret. Laudo tñ ꝙ añ has mundificationes nõ desistaƭ cũ ꝯfectiõibus repssiuis ꝛ ꝓhibitiuis ebullitionis:ꝛ cũ localibus silr̃ continue aliq̃d approximando et̃ factis flõmijs:de q̃bꝰ supra. ¶ Cõueniet epithima si fiat epati ad infrigidãdũ massã cõem humoralem:cõpositio ꝯfectiõis in casu ꝯueniẽtis est: vt infra. ℞.zuccbari rosati antiqui.ʒ.iij.tamarindoꝝ.ʒ.ʒ. manusxp̃i cũ perlis.ʒ.i.tro.de spodio cũ semine acetose.ʒ. i.ʒ.trociscoꝝ de cãphora.ʒ.ʒ.subtilissime puluericatis cuȝ folijs sex auri:ꝛ syrupo de acetositate citri:vel de ribes qd̃ sufficit:fiat ꝯfectio:de qua vtaƭ singula hora ad libitũ.Et sumaƭ de syrupis cõpressiuis cũ cocleari:vt est syrupꝰ de granatis de ribes:ꝛ succo acetose de berberis: ꝛacetositate citri de citonijs:ꝛ silibꝰ.Et tenere de his in oꝛe valet ad cõpressione͂ vapoꝝ ab inferioꝛibus ad supioꝛa. Fiant ꝛ localia capiti epithimãdo:vel embrocando ab alto sup locũ doloris ꝑprie circa pte͂ anterioꝛe͂ cũ quattuoꝛ partibus olei rosati:ꝛ q̃nta aceti nõ multum fortis:ꝛ si fuerit aliq̃liter tepidũ melius erit. ¶ Attractio et̃ ꝑ nares ex aqua rosata cũ succo portulace clarificato erit ꝯueniens ꝛ magis iuuans ꝙ̃ epithimata ꝑ exterius: qm̃ ipsa exterius applicata claudendo poros ꝛ ꝓhibendo transpiratione͂ vapoꝝ aliqualr̃ est suspecta in ꝓcessu: postea minoꝛato doloꝛe tñ adhuc ipso ꝑsistente possent fieri aliqua epithimata habe͂tia virtute͂ aliquale͂ resoluẽdi:addendo.s.cũ oleo ro.aliq̃d olei camomillini:ꝛ ita in eo qd̃ trahiƭ ꝑ nares ponere aliq̃d decoctionis camomille. ¶ Ualebit et̃ ad remissioneȝ doloris si fiat aliqd̃ odorabile ꝯtinue ip̃m odorãdo stomaco existẽte inanito:qd̃ fiat vt infra. ℞.rosaꝝ: vio. floꝝ nenufaris añ.ʒ.i.ʒ.sandaloꝝ citrinoruȝ.ʒ.i.camphoꝛe. gra.i. mis.ꝛ ponanƭ in pecia prius infusa in aceto:ꝛ in ꝓcessu minoꝛato doloꝛe:sed pur ꝑseuerante põt addi in odoꝛamẽto paꝝ nigelle toꝛrefacte:aut paꝝ camomille.Si et̃ in declinatione poneret intra aures de mixtura facta ex duabus partibus olei rosati:ꝛ vna parte olei de lilio:esset in cãu iuuans.Et cum his deo dante spero curam obseruato semper bono regimine:ꝛ sit oĩum factori laus.

¶ De soda temporali ab opillatione meseraicarum ꝛ etiã epatis. Consilium. V.

Upposito ex casu ꝙ soda siue doloꝛ capitis sit cõtpalis cũ opillatiõe et̃ epatis ꝛ meseraicaꝝ manifesta vt scribitur ꝛ cõitate stõi.Cõcludiƭ ex pª parte casus: ꝙ egritudo sit frigida ex tex.d.A.in.c. de cura emigranee cũ dixit.Egritudo aũt cuius tp̃s ꝓlõgaƭ e͂ frigida ƺ oe͂m dispõne͂ ꝛc. ¶ Ex ꝯñtica cã in cerebro est mala ꝯplo frigida ĩ mãlis vel mãlis sed ꝓbabiliter dȝ ee͂ mãlis ꝑꝑ diuturnitate͂:tũ qꝛ ex remedijs applicatis rõnabilr̃ ad ꝯriũ ducẽtibus: nisi mã fuissȝ frigida foue͂s flegmatica:vel melancolica ee͂t dcã mala ꝯplo remota:ꝛ sic non fuisset diuturna.Scdo qm̃ si a pnª fuisset ĩ nãlis:cũ ex malicia ꝯplõnis frigde cerebri ꝛ maxime innãlis ꝛ extranee ꝑlimum debiliteƭ cerebri digõ: ꝛ ꝯñr ꝑ indigestione͂ multe mãe flegmatice multiplicẽtur ꝑꝑ ĩpotentiã expulsiue et̃ ꝯsequente͂ cerebri debilitatem rõnabiliter debuit ee͂ multiplicata mã:ꝛ sic moꝛbus e͂ ipse mãlis:maxime vt in casu scribiƭ ipsius cerebrũ e͂ multũ debile:qd̃ ꝑcipue cognosciƭ ex facili lesione ab oĩ debili cã:ꝛ ꝓbabilr̃ cũ ꝑturbatiõe sensuũ:ꝑꝑ qd̃ differt a foꝛtitudine sensus cerebꝛi:vt est snĩa auctoꝝ medicine. ꝛ expsse.A.in sermõe vl̃i de significationibꝰ oñdẽtibꝰ spe͂s sode. ¶ Ex scd̃a pte casus colligiƭ ꝓbabilr̃:ꝙ et̃ depẽdet depe͂dentia nõ absoluta ex cõitate stõi ꝛ meseraicaꝝ cũ stomacus sit lesus:qd̃ declaraƭ ex indispositione indigestionis: ad quã sequetur opatio meseraicaꝝ: maxime ꝑꝑ id quod dicit Aui. de colligantijs membroꝛum zª primi.c.vltimo ad cõplendũ sermonem de dispõnibus egritudinum. ¶ Et lȝ nõ habeatur qualis sit eius dispositio nãlis:ꝛ maxime totius habitudinis:que cognitio admoduȝ necessaria est ad debite ꝯsultandũ:tñ ad remotione͂ dispositiõis: de qua dcm̃ est nõ habita ꝯria intentione erunt quattuoꝛ ꝑncipales intẽtiones. Prima ꝑ dietã ꝯplebiƭ. Scd̃a verteƭ ad mãm abscindẽdã. Tertia ad diuersione͂ mãe lede͂tis ꝛ vapoꝝ.Quarta ad ꝯfoꝛtatione͂ cerebri ꝛ vltimatã resolutione͂ mãe:si qua remansisset ꝑseruãdo et̃ a regnatione noue materie. ¶ In dieta ergo sũmarie diceƭ ꝙ inclinetur aer ad calidũ:non ad siccũ nimis:qꝛ dubiũ est:nunq̃d mã ad melicũ delinet. Sit g̃ saltim in passiuis temperatus:lȝ in actiuis ad calĩm dȝ declinare: sit et̃ in aere mediocris luminis.Et si aer naturalis talis ñ fuerit artificialiter ꝑpareƭ:cauẽdo aerem nebulosum grossum ꝛ frigidũ australe͂ et̃ ꝛ boꝛeale͂:maxime si ad austrũ sequaƭ boꝛeas. ¶ Fit aũt rectificatio aeris ad qualitates intẽtas tẽpore hyemis facto igne ꝯme͂surato in camera ex lignis laricis vel salicis

vel salicis:vel facta expressiõe vini albi nõ nimis fumosi
p camerã:vel facta decoctione in aqs buglosse:boraginis
melisse:corticũ citri:⁊ ambre añ.paꝝ:⁊ de eo fiat euapora
tio.¶ Motus suauis fiat maxime supra cibuꝫ:⁊ fiat tpe
inanitionis stomaci:⁊ nõ stante repletione in toto motus
longus ⁊ tardus:non tñ ad lassitudinẽ ducens:⁊ expulsis
supfluitatibus cõibus est in cãu conueniens:stante tamẽ
actuali dolore qes cõuenientior est q̃ʒ motus: maxime ip
so aucto exñte.¶ Somnus ẽt superfluus nocet maxime
diurnus:⁊ pcipue in loco humido ⁊ capite depsso:⁊ maxi/
me post cibũ sumptum de recẽti.Sit igiꝰ vel tẽperantia
in somno ⁊ vigilia:vt si inclinareꝰ ad melancolicũ:vel in
clinatio magis ad vigiliã stãte cã flegmatica.¶ Habeatꝰ
ꝯtinua ventris lenitio:ita ꝙ assidue si fieri põt bis in die
saltẽ hẽat bñficiũ ventris:⁊ si nõ nãliter artificialiter pro
pineꝰ cũ clysteri lenitiuo facto:vt infra.℞.bletis mercu/
rialis:camomille:aneti añ.M.i.radicũ altee.ʒ.i.floꝝ eiꝰ
M.ß.bulliãt in quattuor bocalibus aque vsqꝫ ad cõsum/
ptionẽ tertie partis:⁊ sumaꝰ dimidiũ decoctionis:⁊ adda/
tur cassiefi.ʒ.i.ß.hyerepigre Gal.si expedit.ʒ.ij.salisgẽme
stante mãa flegmatica:⁊ salis nitri si fuerit melãcolica.ʒ.
ij.olei cõis.ʒ.iij.⁊ in pcessu digesta magis mã:⁊ in pte eua
cuata loco olei cõis ponaꝰ olei de lilio ⁊ fiat clystere:qd si
nõ placuerit ꝯtinuare saltim habeat suppositoria facta cũ
hyera simplici.H.si suffecerint:⁊ si nõ acuantur cũ cartha
mo ⁊ salgẽma prius dissoluta hyera.Et iuuabunt talia nõ
tñ ad sodã:sed ẽt ad eductionẽ mãerum facientiũ opilla
tionẽ meseraicarum.¶ Cauendũ est a passionibus mul/
tũ cõmouentibus:lꝫ paꝝ irasci aliquotiẽs nõ discõueniat
maxime nõ existẽte paroxismo doloris:sed gaudere tẽpe/
rate moderate cõuenit:si ẽt fuerit habitudo mediocris: ⁊
corpus per legẽ possit vti coitu aliquotiẽs:⁊ moderate fa/
ctus nõ discõuenire:imo est aptus iuuare.¶ In cibis sit
primo parcitas in cibo ⁊ potu:sed spãliter sunt vitanda q̃/
cunqꝫ grossa ⁊ oĩa viscosa:⁊ vnctuosa:pinguia:⁊ euaporan
tia acuta nisi corpore mundificato:maxime ꝰm totuꝫ vel
membra inferiora:qm̃ tunc facta mundificatiõe ad reso/
lutionẽ reliquiaꝝ ⁊ remotionẽ malicie ꝯplonis ĩ cerebro
⁊ retinendũ meatus iam dilatatos meseraicaꝝ aptos cõ/
uenit vsus aliquoꝝ aromatũ: vt cinamomi : cassielignee.
nucis musca.acori:⁊ hꝰ.Sit ergo cibus per nãm suam fa
cilis digestionis boni nutrimẽti ad calidũ aliqualꝛ iclina
tus.Unde carnes caponũ:⁊ castratoꝝ pcipue in hyeme ⁊
columbaꝝ iam volare potentiũ satis ꝯueniũt.Carnes si/
militer auiũ montanaꝝ maxime degentiũ ⁊ nutritaꝝ de
iunipero stante mã flegmatica:⁊ assataꝝ conueniunt:⁊ si
fuerit melancolica magis ꝯueniunt elixate q̃ʒ assate oua
sorbilia ꝯueniunt.Brodetũ:⁊ est panis fricatus cum ouo
recenti:far de spelta:brodiũ ciceꝝ ru. ista satis ꝯueniunt.
¶ Inter olera valent blete:maiorana:⁊ ysopus:saluia: et
balsamita:anisi:feni.⁊ apij:⁊ radices eoꝝ bñ cocte:⁊ napo
nes bñ cocti abiectis primis duabus decoctionibꝰ.¶ Ui
nũ sit medij coloris mediocriter vinosum:sed stante do/
lore limphetꝰ aliqualꝛ cũ aqua decoctiõis masticis.Et ad
pbibendũ euaporationẽ mẽbroꝝ inferioꝝ a capite vale/
bit sumere quinqꝫ vel sex grana coriãdroꝝ.pp.cũ çuccha
ro dulcoratorum. Usus tñ nimius est discõueniẽs pp di/
uersa:⁊ ꝰm hoc hꝛ prima intentio de dieta.Nã ex his gña
libus põt hõ de spãlibus multa discurrere. Inter fructus
vue passe ⁊ satis cõueniunt due vel tres ficus: sed castãee
⁊ dactyli appropriate nocẽt:⁊ ẽt ab alijs fructibꝰ cauẽduꝫ
est.¶ Iã succedit intẽtio ad euõnẽ.Et qm̃ in casu est fien
da euõ a capite ⁊ a meseraicis ⁊ ptibus stomaci. primum
maxime cõueniẽs adiutoriũ videreꝰ ad hoc vomitꝰ.Nã
4ª primi.c.13.Uomitus quidẽ euãt flegma ⁊ colã:⁊ mun
dificat stõm : q non hꝫ ꝙ ipm mundificet: sicut intestina
hñt colerã ⁊c.Et addit ꝙ remouet grauitatẽ: q̃ accidit ca
piti.Et ex hoc qd dicit:grauitatẽ innuit mãm in capite eẽ
frigidã:vnde in casu vꝛ maxime laudandus.Nõ tñ laudo
fieri cũ forti vomitiuo pp nimiã agitationẽ capitis ⁊ lesio
nem stõi.Fiat igiꝰ vomitiuuꝫ leue fcm̃ vt infra.℞. aquã
decoctionis seminis anisi : ⁊ modici salis.ʒ.viij.olei cõis.
ʒ.ii.oximellis simplicis.ʒ.i.ß.totũ tepidũ sumatur:⁊ suaui
ter p camerã ambulando per duas tertias hore cũ imagi
natione vomẽdi:tandẽ vomitus puoceꝰ iponẽdo digituꝫ
intra guttur:vel pẽnam intinctã in oleo: ⁊ hꝫ maxime cõ/
positione pectoris ⁊ colli ꝯsentientibus:⁊ supposita binda
cũ coto ad oculos:ne vapores recipiant:⁊ postea quietata
nã per duas horas ⁊ accepta.ʒ.i.mine citonioꝝ: aromati/
ca post horã cũ dimidia.Ultra mediã horã post sumatur
cibus prandiũ leue:⁊ illa die gescat:⁊ si esset ꝯtẽtus vno ci
bo tñ esset melius ⁊ vnica cibatiõe:nã ex hoc speraꝰ mul
tũ iuuamẽtũ:qm̃ ⁊ si vomitus plerunqꝫ noceat capiti agi
tando:tñ vbi fiat pp cõitateꝫ mãe in stõ. melior modoꝝ
expulsiõis eius est vomitus:vt habetur in canõe pª tertij.
¶ Iam circa materiam in capite existente cũ intentione
etiam ad materiam in meseraicis contentã fiẽda est eua/
cuatio:prius tñ digesta materia:que digeraꝰ cũ syrupis vt
infra.℞.mellis rosa.ʒ.ij.syrupi de sticados:syrupi de dua
bus radicibus añ.ʒ.i. aquaꝝ ysopi: maiorane: ⁊ absynthij
añ.ʒ.ij.ß.misce p duabus vicibus:⁊ cõtinueꝰ qnqꝫ diebus
in mane sumendo: vt fieri solet:deinde exhibeanꝰ pillule
vt infra. ℞.agarici trociscati.℈.ij.pillulaꝝ cotiaꝝ Me/
sue de mẽte Gal.positaꝝ in .c.de cura sode frigide.ʒ.ß. cuꝫ
oximelle simplici fiat pasta.Or si mã fuerit attinẽs ad me
lancolicũ loco istaꝝ valent pillule inde:q̃s ponit Mesue
ca.se.vel saltẽ pillule de sticados:quas ponit in fine d̃ sco/
thomia ⁊ vertigine de mente Abruabam:⁊ sunt leuiores.
Sumãtur ꝰm ꝯsuetudinẽ:⁊ post.7.horas sumatur lauati
uum ex aqua mellis:⁊ nisi euõ fuerit completa cum parũ
salis. Et si singulis duobus mensibus vtaꝰ tali medicina
pparata mã spero maximũ iuuamentum futuꝝ. In tẽpo/
re aũt medio laudo vsum oibus.viij. diebus pillularũ vt
infra.℞.agarici trociscati.ʒ.ij.sticados : epithimi añ. ʒ.ß.
masticis.℈.i.cũ oximelle fiat pasta p pillulis:de qbus su/
manꝰ.ʒ.i. p vice ĩ introitu lecti post tres horas post cenã.
¶ Iam ad diuersionem succedit intentio.Et hec cõpleꝰ
si corpus fuerit habitudinis mediocris facta leui flẽomia
de vena cõi:vt educendo quattuor.ʒ.sanguinis. Nã infri
gidatis humoribus ⁊ diuersione facta saltem vaporum
⁊ facta natura mẽbroꝝ auara magis tutius applicari pos
sunt medicine calide:⁊ attractiua mẽbroꝝ surget de mã
contenta in meseraicis:⁊ sic minuetur fastidiũ ⁊ abomia/
tio stomaci:⁊ minor quantitas vapoꝝ capiti cõmunicabi
tur:qui dolorẽ fouent vel conseruant.¶ Perficiꝰ etiã fri
cationibus factis ad crura ⁊ ligaturis tandẽ ascendendo
ad coxas:⁊ ꝯñr ad spatulas:⁊ hec oĩ die factis euõnibꝰ cõi
bus.¶ Ad hanc intentionem faciunt ventose sine scarifi
catione incidendo:vt dcm̃ est.sed valent maxime si ponã
tur infra sub genu ⁊ intra coxas.Et stante dolore in parte
anteriori multũ iuuat positio ventose in posteriori:immo
forte cũ scarificatiõe:⁊ maxime facta euõne de materia.
¶ Ualent ẽt ruptoria facta post aures.verbi gña. ℞.can
taridũ abscisis capitibus ⁊ alis numero.vi.vel.ʒ.ij.pulue/
riçataꝝ:fermiti.ʒ.ß.malaxenꝰ cũ aqua ardenti ⁊ modicis/
simo aceti fortissimi:⁊ fiat pasta:⁊ ponaꝰ ad q̃ntitatẽ auel/
lane supra loca vacua post aures:⁊ supligeꝰ ⁊ cõserueꝰ lo/
cus aptus per multos dies cũ ficubus ⁊ melle.Et vbi cor/
pus fuerit ad sanguineũ multũ declinans: scarificatio au
riũ multũ laudaꝰ:valent ẽt ad hoc caputpurgia ⁊ masti/

catoria ꝯm cōem artem facta. ¶ Circa vltimā vero inten
tionē ad resolutionē mãe ꝛ ꝯfortationē fiat sacculus capi
ti vt infra. ℞. maiorane: sticados: balsamite: foliorꝫ lauri
nucis muscate: acori añ. ʒ. 5. teranť ꝛ ponanť in pãno raro
ꝛ calefiat supra tegulam calidā asperam cū vino aromati
co. Et si ponať parꝫ aceti ad maiorē penetrationem credo
magis iuuabit: ꝛ hec fiant abscisis capillis: ꝛ teneať dictus
sacculus supra caput. Et si prius calefieret caput cū saccu
lo facto ex milio vel panico: ꝛ floribus aneti calefactis ꝫ
modū dictuꝫ magis conficieť intentio. Et si dolor fuerit
attinēs ad ptē anteriorē: vt ꝓbabilr eē dꝫ in cōitate stoma
ci valet inunctio facta ad frontē cū oleo de lilio: ꝛ oleo de
costo. Et si placet facere embrocā ad partem anteriorē ca
pitis potest fieri ad multum exiccandum vt infra. ℞. ma
iorane: sticados: calamēti: pulegij añ. M. i. sulphuris. ℥. ij.
castorei: baccarꝫ lauri añ. ℥. 5. bulliant in vna situla aq̄ cuꝫ
vno bocali vini ad cōsumptionē quarte partis: ꝛ de eo fiat
embrocatio supra cōmissuram coronalem vbi coniungi
tur sagittali. ¶ Pōt etiam fieri inunctio vt infra. ℞. olei
de lilio. ℥. i. myrrhe: epithi: costi: piretri añ. ʒ. i. euforbij: ca
storei añ. ℈. i. ꝛ fortassis rubificabit. ¶ Ualent etiam vē
tose cum multo igne posite super locum ad resolutioneꝫ
reliquiarum: ꝛ remotionem malicie complexionis frigi
de. Et quando ista non sufficerent in simili laudauerunt
Auençoar ꝛ Açarauius cauterium actuale in corpore eti
am non multum extenuato. Laudarem ego fieri apertu
ram leuem vene frontis. Nam talis flobothomia mate
rias cronicorum dolorum extirpat: vt est auctorum sen
tentia. ¶ Ad hanc intentionem valent odoramenta reso
lutiua: vt cerebri confortatiua facta ex nigella torrefa
cta cum nuce muscata: ꝛ modico castorei: vel cum musco:
ꝛ erit suauis. ¶ Perinterius autem valent confectiões
approbate: vt omni ebdomada sumere. ℈. iij. mitridati.
Et alijs diebus p duas horas ante prandium. ʒ. ij. diamu
sci dulcis: vel diambre: vel plirisarcoticon. Imponere etiā
intra aures de oleo de lilio cū modico castorei: vt gra. ij.
vel. iij. ꝛ modicissimo aceto squillitico est precipui in casu
iuuamenti. Et his ad presens sum contentus relinquēs re
liqua particularia ordinanda ibi per prestantes dños me
dicos: q̄r tñ ea q̄ supra scripta sunt magis respiciunt dispō
nem capitis dolorosam q̄ꝫ stomaci ꝛ meseraicaruꝫ ꝓpter
opillationē in eis: quā de nocumēto cerebri: ita ꝙ lesio sto
maci esset prima: ꝛ capitis per viam colligantie: vt plimū
euenire solet scđa primi doc. tertia caplo. ij. dicit Aui. Capi
tis. n. ꝯm plurimū suarum dispositionum sunt egritudies
per societatem: sed id conuertere est per parum: tūc lauda
rem omnibus decem diebus sumi debere de yera simpli
ci Gal. ℥. 5. in electuario posita ab eodem septimo terrapē.
c. 15. ꝛ laudo fieri inunctionem stomaco singula die trahē
do etiam versus regionem epatis cū vnguento: vt ifra. Fa
cta tñ prius fomentatione: vt infra supra stomacū. ℞. ab
synthij: camomille: balsamite añ. M. 5. cinamomi: squinā
ti: spice añ. ℥. i. 5. gar. macis: galange añ. ʒ. ij. folij ligni alo.
añ. ʒ. i. bulliāt in duabus partibus aque: ꝛ vna vini aroma
tici vsqꝫ ad tertie partis consumptionem: postea cū spon
gia infusa in dicta decoctione: ꝛ expressa calida fiat fomē
tatio bis vel ter. Deinde sucato loco cum panno fiat inun
ctio vt ifra. Recipe olei de spica. ℥. i. olei de cinamomi. ℥.
5. cinamomi: galange: piperis al. añ. ℈. i. galle musca. ℈.
5. musci: ambre añ. gra. ij. cum modico cere fiat vnguētū.
Et his ad presens sum contentus ꝛc̄.

¶ Pro vxore magnifici ꝛ illustrissimi domini Michaelis
cotignole comitis pro soda temporali precipue per cōmu
nitatem matricis. Consilium. VI.

Casus magnifice dñe Isabelle ꝺ attēdolis
vt ex significationibus satis claris percipi
potest est soda temporalis per cōmunita
tem precipue matricis concomitante etiā
stomaco. Nam licet vt voluit princeps. A.
secunda primi doc. tertia secūdo capitulo.
Capitis ꝯm plurimum suarum dispositio
num sunt egritudines per societatem stomaci: q̄r tamē vt
colligiť ab eodem specialius prima tertij in sermone vni
uersali de signis ostendētibus species sode ꝛ modos eius:
dixit ipē: ꝙ facta per cōitatem contingit ꝛ destruitur ꝛ fit
fortis ꝛ debilitať ꝫ ꝙ accidit mēbro cōi. i. mēbro cōicāti
ex dolore ꝛ destructione ꝛ fortitudine. i. aut debilitate ꝛc̄.
¶ Et cū narrat eadeꝫ magnifica domina prius q̄ꝫ fiat do
lor capitis antecedere solet nocumentum in regione ma
tricis de cōmotione: timore: ꝛ gurgulatione: ꝛ plerunqꝫ tē
pore purgationis talis dolor inualescit: ꝛ facta tandeꝫ eua
cuatione quiescit vel alleuiatur. Idcirco recte cōcludi po
test talem dolorem principaliter pendentem esse ex com
munitate vaporꝫ eleuatorꝫ a matrice: concurrentibus etiā
aliq̄bus vaporibus ex stomaco: qui dictā dispositionē do
loris conseruant: vt generalis sententia fuit dñi Aui. vt su
pra visum est ēt: q̄m eo tēpore cōpatiēte stomaco matrici
fit nausea ꝛ destructio appetitꝰ: vt eadē narrat. ¶ Et q̄m
vt idem ꝓtestatur dñs Aui. prima tertij in regimine vni
uersali sode per cōitatem in principio capituli. Oꝫ vt solli
citeris in oibus speciebus sode facte per cōmunitatē mē
brorꝫ de illis membris ꝛc̄. i. prima intentio curatiua in oī
soda per cōitatē est sumenda a curatione membroruꝫ: a q
bus dependet: vt in casu nostro principaliter a mr̄ice con
comitantur a stomaco. Q̄r tñ vt dixit Gal. io. terrapen. cu
ra cognitionem ꝛ pronosticationem sequitur: oꝫ intellige
re prius qualis sit dispositio matricis: vt ea cognita conse
quēter ad curationē accedamus. ¶ Est aūt matricis sua
dispositio impedimentum pendens ex materia flegmati
ca in concauitate ꝛ venis matricis existente digestiuaꝫ ip
sius matricis debilitāte: vt ex inspectiōe vrinarꝫ ꝛ reliq̄s
alijs plene constat: ꝛ sic indigestio in matrice ventositatē
multiplicat: que tandem cum vaporibus sursuꝫ ad caput
mouenť: ꝛ ad pãniculum maxime extrinsecum ꝛ cutim ꝑ
tingentes extensionem causat ꝛ dolorem ꝯñr: ꝛ aliquãdo
cutis eleuationem vt eadem narrat: cui etiam euaporatio
ni adiumentum prestat caliditas cordis etiam cerebri: cū
sit naturaliter cordis calidi: etiam cerebri: ꝙ ex animosita
te ꝛ multitudine vigiliarum: ꝛ reliquis multis alijs decla
rari posset: nisi in longuꝫ nimis abiret sermo noster. Et hec
quantum ad casum principaliter sufficiant.
¶ Pro cura igiť erūt due principales intētiões attēdēde.
Prima. s. ad dispōnē matricis. Scđa principalis ad ipsuꝫ
dolorē capitis. Prima ēt intētio varijs instr̄is. s. digestiōe
mãe ꝛ ꝑparatiōe illius ad expulsionē: ꝯñr euone eiusdem
cū medicinis ꝑ supius ꝛ ꝑ inferius: tādē cū ꝯfortātibꝰ ꝛ vi
gorātibus digestiuā illius cōplebiť eadē intētio. Scđa ve
ro intētio principalis duabus spãlibus intētionibus ꝑficie
tur. Prima erit nō facto dolore ꝓhibere ipsius euentum.
Scđa erit remittere ꝛ remouere dolorem ipso iā facto.
¶ Pro prima igiť expediēda intentione: que est ad matri
cem est obseruanda regula in isto casu necessaria. s. vt stā
te mã digerať: neqꝫ ad eam attēdať cū illa mã digerēda
sit cum subtiliatiuis. Et fuit singularis ꝛ ꝑciosus canon in
ista mã. d. Aui. prima tertij in sermone vli de signis sode
cū dixit. Et multotiens fiunt res subtiliantes cāe sode: ꝓ
pterea ꝙ aperiunt viam vaporꝫ ad cerebrū. Et si sint non
cale ꝛc̄. ¶ In hora igiť q̄etis applicenť remedia vt ifra.
Prio fiat syrupꝰ: q ꝯtinueť qnqꝫ vicibꝰ vt. j. ℞. syrupi ꝺ sti
cados

cados:sirupi d bisātijs sine aceto:mellis rosati collati:anā. ʒ.5.aquarum betbōice:matricarie:7 buglose:anā.ʒ.i.misce du plicetur 7 aromatizet cū modico nucismuscate 7 rasure eboris p duabus vicibus.Sumat ita mane vt dormiat per horā post eos si fieri pōt.Post quos quinqʒ sirupos su mant pillule:vt infra.℞.pillularum aggregatiuarum: pillula rum fetidarum:anā.℈.ij.cum sirupo de sticados fiant pillu le.vij.Post quas ad minus dormiat per horā.Et post. vi. vel.vij.horas facta siue cōpleta euacuatiōe sumat lauati uuʒ ex.vij.vncijs aque decoctionis cicerum rubeorum:aliqua liter salite cū media.ʒ.zuccbari:7 vltra mediā horā suma tur prandiū leue:vt fieri psueuit. ¶ Sequēti vo mane su matur cōfectio:vt ifra.℞.tyriace antique trifere: anā.ʒ.5. sisileos rasure eboris: anā.℈.i. mis. 7 parum sumat aque ar themisie:7 buglose.Et tardet prandiuʒ per.vi.horas. Po stea getata natura per duos:aut tres dies laudo fieri mū dificationem materierum per regionē ppriam cum appro priatis:primo faciendo balneū:in quo sedeat vsqʒ ad vm bilicū:vt infra.℞.calamenti: pulegij:camomille:mellilo ti:anā.M.i.matricarie:maioris nepite:anā.ʒ.ij. yreos.ʒ.iiij. omnia bulliant sufficiēter in aqua debite qntitatis sumē do qntam partem pro faciendo balneo:vt supra bis:aut se mel in die ieiuno stomaco.Et si ptingeret factam eē mū dificationē menstruorum per quattuor aut qnqʒ dies eēt cō uenientius.Quo facto balneo tribus diebus cōtinuis lau dabile erit ad vltimatā mūdificationē 7 confortatiōeʒ si in nocte duabus noctibus continuis supponat intra collū matricis vna pillula parua facta ex duabus partibus me tridati:7 vna pte trifere maioris coopta panno lineo raro ātiquo 7 subtili. ¶ Postremo ēt laudo fieri suffumigatio nem stomaco vacuo sedente ipsa sup cathedrā pforatam apposita vna pillula grossa de infrascriptis supra carbōes intra cathedram:quarum descriptio fiet:vt infra 7c.℞.ligni al.thuris:anā.ʒ.i.sisileos:galliemus. rasure eboris: radicis: yreos: lingue bouis:anā.℈.ij.cū terbentina fiat pasta p pil lulis cōficiendis ¶ Laudo ēt fieri inunctionē ab vmbili co infra cum vnguēto:vt infra.℞.olei de lilio.ʒ.i. olei yri ni.ʒ.5.cinamomi ligni al.sisileos.anā.℈.i. galliemus.℈.5. cū modico cere fiat vngm. ¶ Laudo ēt fieri confectionē pro vsu ad cōfortationem dictarum partium: vt infra.℞.si sileos vtriusqʒ ben.ligue bouis: rasure eboris: melisse:anā ʒ.5.nucismus.corticū citri:coralorum rub.anā.℈.i.cū zuccba ro dissoluto in duabus partibus aque buglose: 7 matrica rie:7 vna pte vini aromatici fiat pfectio in morsellis dua rum dragmarum pro quolibet:7 summat vnus eorum per du as horas ante cibū.Et ita cum his erit pleta omnis intē tio qntum ad membrū mandans. ¶ Est tñ aduertenduʒ singulariter q in tpe magni estus ista remedia sua calidi tate sunt aliqualiter timorosa:maxime cuʒ eius cōplexio cordialis sit calida:vt supradictū est: idcirco cuʒ cautella illo tempore calido 7 artificio sit istorum vsus.Et sic sit com pleta prima intentio principalis. ¶ Quantū ad sm prin cipale due versant intentiones.Una.s.ad pseruandū 7 p hibendum dolorē:dum dubitat de aduētu de pximo:qd cognoscit ex cōmotione 7 eleuatione partium ventris:vt supradictū est:scda est minoratio doloris vel remotio ipsi us postq̄ euenit. ¶ Prima igit intētio perficit pmo cū diuertentibus mām 7 vapores ad inferius. Perficit etiā cū cōprimentibus vapores in deorsum:si q eleuant sursū causant dolorē. Perficiat ergo cum pfortantibus cerebrū 7 paniculos eius:ne recipiant impressionē dictorum vaporum 7 nocumentū.Et sic generaliter pbibendo qcunqʒ ad eua porationē iuuamentū pstant. Primū igit instrumentorum est non stāte lenitione nāe fiat clistere cōe cū.ʒ.5. būdicte 7 cassie:anā.7 decoctione cōi.Et vt fiat fricatio coxarum 7 cru

rium cum panno scarlatino ieiuno stomaco.Et cum posi tione pedum in aqua calida . Et si apparuerint vene sa phenaruʒ intumescere :que sunt in parte domestica pedis apud tallum:si tunc fiat leuis flobotbomia saltem de ve na dextri pedis extrahendo duas vel tres vncias sangui nis erit multum conueniens.Et si forte saphene nō appa ruerint:sed vena grossa apud policē existens intumescat: vel notabiliter manifestet:tūc illa loco saphene flobotbo met:7 non erit minoris iuuamenti.Ligature etiam coxa rum 7 tibiarum aliqualiter dolorose :si aliquotiens fiant cō ueniunt. ¶ Est notandū singulariter:q lʒ fricatiōes 7 di uersiones horum membrorum inferiorum in preseruando conue niant fricationes:tñ superioruʒ membrorum vt brachiorum: 7 spatularum:lʒ existente actu dolore cōueniunt. In pseruā do tñ 7 in timore euentus cōueniunt nequaq̄.Et sicut di ctum est de fricationibus 7 ligaturis : idem intelligat de ventosis siccis:qd posite in mēbris inferioribus valent:7 in supioribus sunt apte nocere. ¶ Perficit psequēter ea dem intentio cū cōprimentibus vapores deorsum: vt est masticatio granatorum muzorum:cōmestio citoniorum:7 dyaci toniten sine spēbus.Comestio ēt coriandrorum pp.est maxi mi proficui.Sumere ēt vnum mirabom pditum isto tem pore.Potus ēt vini nigri debilis cū mixtione aque deco ctionis sumac 7 coriandrorum est etiā in casu conueniens: pcipue si aliquibus vicibus in ea fundatur frustuʒ igniti calibis. ¶ Et sic psequenter pbibeantur quecūqʒ ad eua porationē faciunt: vt sunt aer calidus naturaliter vel ar tificialiter:7 aer multi luminis: 7 exercitium vebemens: lʒ leuis incessus pedes sit conueniens.Eo igit tempore cō uenit statio in aere temperato :vel ad frigidum declinan te.Et i camera modici lumis vel obscura. ¶ Uigilare ēt superflue nocet : lʒ etiam multus in boc somnus: 7 in pn cipio doloris conuertendo materias ad interiora non sit iuuatiuus:magis tñ officiunt superflue vigilie q̄ multus somnus. ¶ Passiones quoqʒ aī maxime furor 7 ira ppte rea quod inflamant maxime nocēt.Cibi quoqʒ vebemē tis caliditatis acuti ex aromatibus conditi:vel alias acu ti:vt cepe:porum:aleū:sinapis:7 huiusmodi maxime sunt no cumenti.Amara etiam 7 vebementer dulcia vnctuosa ēt pinguia omnia talia nocent.A vinis ēt potentibus maxie cauēdū est: 7 generalr ab albis. ¶ Sit igit cibus tempe ratus:vel parumper ad frigiduʒ inclinatus.Et si ad stipti cum parūper declinet :erit cōuenientior:est tñ necessaria dimissio cibariorum inflatiuorum 7 tarde digestionis :vt legu minum: 7 carnium grossorum aīalium. ¶ Ualent boc tem pore carnes pullorum iuuenum:pdicis:7 turturis singulari ter:q2 vltra cōplexionē manifestam ex pprietate cerebrū confortant.Ualent aues minute mōtane : valent carnes capretorum.Ualēt pisces petrosi.Et generaliter sint oīa eli xata 7 nō assata. Et cauēdū pcipue ab amigdalis:qm sua euaporatione multū nocent.Et ita discurrendum est ge neraliter. ¶ Jam circa vltimuʒ:qd est cōfortatio cerebri 7 circunstantiū membrorum ne recipiant: lʒ plerunqʒ com pleat bec intētio cū inunctionibus circa caput factis: qm bec magnifica dña cum caliditate cerebri abundat etiaʒ bumiditate:cuius porcio fertur ad membra neruosa.Unde nunq̄ incurrit tremorē vnius lateris pinde vt fuit canō. d.Aui.pa tertij in regimine vlī.In omni soda :cui associa tur reumatismus non declines ad infrigidandum 7 bu mectādū caput cum oleis 7c. ¶ Cōplebit igit bec inten tio cum aliquibus odoramētis.Fac ergo ad B si fiat odo ramētū:vt ifra.℞.florum nenufaris rosarum sandalorū citri norum anā.ʒ.5.gariof.℈.i.oīa infundat in aceto sic puluerisa ta :postea exiccata ponāt i pecia p odoramēto.Et cū istis fiat completa oīs intentio circa preseruationeʒ a dolore.

¶ Circa vltimum: qđ est remissio doloris vel eius remotio cũ assuerit: primũ ꝓ regula obseruet᷑: vt fiant diuersiones: nõ tñ ad crura: sed ad spatulas oĩbus modis: q̄bus supra de fricationibus: ligaturis: ⁊ ventosationibus: ⁊c̃. Reliquũ ẽt regimen: qđ prius dictũ est: in ꝯseruando ẽt in h̃ tp̄e fere ꝯuenit: sed opꝫ vt sit maior paucitas cõmestiõis: ⁊ potus ⁊ ꝓprie vini: q2 in totũ abstinendũ: vel minimum ẽt dandũ. ¶ Sõnus ẽt est ꝓlongãdus magis maxie cuꝫ ꝓcesserit dolor notabili tp̄e. Et si fuerit vigiliaꝝ instantia ꝑꝑ dolorẽ est ꝓuocandus oĩ studio somnus maxie i ꝓcessu: quo casu laudo exhiberi in nocte. ℥.i. filonij dissoluti: cũ aqua ysopi: vel. ℥.i. dyaolibani: ⁊ est in casu singularis. Et si ẽt ad resolutionẽ dictoꝝ vapoꝝ: q̄ sunt cã doloris: fieret saculus ponẽdus capiti ex floribus camomille aneti: ⁊ sticados dimissis fortioribus erit ꝯueniens. Pro hac ẽt itẽtiõe adiplẽda: vꝫ si intra aures ĩpõat᷑ paꝝ olei cũ lana: vt ĩfra. ℞. olei camõille. ℥.i. olei aneti olei de lilio. ãñ. ℥.ß. misc. Ad hoc ẽt facit si in ꝓcessu doloris fiet odoramentũ: vt infra. ℞. nigelle infuse in aceto ⁊ torefacte. ℥.i.ß. nucis mu. ligni al. sandaloꝝ citri: ãñ. ʒ.ß. misc. ponant᷑ in pecia ꝓ odoramento: vel cũ laudano ⁊ modico cere fiat pomũ ad odoramentũ. ¶ Pro resolõne ẽt dictoꝝ vapoꝝ in ꝓcessu: vꝫ si fiet leuis calefactio capitis cũ pãno tepido ⁊ pectinatio leuis: vt dcm̃ est ab antiq̄s ph̄is: si pecten fiat ex cornu dextro arietis. Sed ꝓ corrigen⁰ aliud accñs interdũ ꝯtingens de tremore laudo fieri inunctionem ad nuchã ⁊ ad brachium cũ vnguento: vt infra. ℞. olei camomille. ℥.i. olei costi. ℥.ß. olei spice ⁊ de lilio ãñ. ʒ.ij. acori: sticados: nucis mu. pipis longi ãñ. ℈.i. ligni al. ℈.ß. cum modico cere fiat vnguentum. Et his sum contentus.

¶ Pro parato ad melancolicã passionẽ. Consiliũ. VII.

Casus iste est ꝓprie vigilia i nãlis: neq3 forte ꝓprie dꝫ dici sarra: qm̃ nõ est egressus ĩ vigilia nãli egressu multo: ⁊ ꝓprius dꝫ dici vigilia innãlis q̄ꝫ ꝑter nãm. Et sic nõ ꝓprie sara: qm̃ dixit. A.c. ꝓpo. Sarra est superfluitas i vigilia. i. multus excessus ⁊c̃. ¶ Fiat aũt hꝰ egressus a nãli vigilia ꝑꝑ excussionẽ fieri in sõno in ṽtute sensitiua pãniculoꝝ cerebri: ad quã excussionẽ passiue ꝯcurrit siccitas cerebri ⁊ pãniculoꝝ eius: ⁊ effectiue ꝓmouet᷑ q̄dã vapor acutus eleuatus a mã m̃lica radicali ⁊ aliqualr̃ adusta in ꝑtibus cerebri exñte: vnde ab hoc vapore eleuato acuitate ꝑticipãte: iprimẽte tp̄e somni in paniculos cerebri: siue miringas ꝑterita ṽtute a nocumẽto male qualitatis vaporis fit excussio ad depellendũ nocumentũ: ⁊ inde fit motus spũũꝫ: ⁊ caloris ad exteriora: ⁊ sic fit euigilatio: q̄ ꝑ tp̄s cõseruat᷑ hora debita dormitiõis ꝑꝑ plurimas ⁊ varias cogitatiões ⁊ falsas extimationes: q̄ ẽt radicẽ hñt a dictis vaporibꝰ a mã illa aliqualr̃ adusta eleuatis: q̄ silr̃itudinẽ gerunt dicte mãe: ꝑmixtione quoꝝ cũ spiritibus varius fit motus i cereᵒ: ⁊ varia diuersoꝝ repñtaᵒ in sensibus interioribus: ⁊ sic varie cogitationes: ⁊ aliq̄ñ varia somnia ad timorẽ vt pluriᵐ aliqualr̃ declinãtia ſꝫ qđ ydola: vel spẽs dcõꝝ vapoꝝ nãlr̃ nigroꝝ rẽ nigrã repñtant. Et sic in ṽtute appetitiua irascibili seq̄t᷑ inclinaᵒ ad fugã. Et qm̃ nãles virtutes obediunt aĩalibus: ⁊ illis submĩstrãt: fit ꝯñr in virtute nãli expulsiua motꝰ ⁊ excussio ⁊ euigilatio. ¶ Ad h̃ ẽt credo cõcurrere qđ forte ab illa mã eleuat᷑ vẽtositas tp̄e somni cõcentrato calore interius: q̄ tandẽ ad paniculos veniens ⁊ eos distendens dolorem causat: ⁊ euigilat: ⁊ hec de casu. ¶ Circa igit᷑ regimen primũ in dieta sumatim stringendo sit regula: ꝙ in oĩbus declinandũ sit ad frigidũ ⁊ hũidum: nõ tñ intẽse sed remisse frigidũ. Sit igit᷑ aer nõ calidus: neq3 siccus: sed magis aliqualr̃ grossus ⁊ vaporosus mõ nõ sit multũ humidus. Nõ laudo igit᷑ camerã eleuatã: sed magis terrenã: ita tñ qđ nõ sit nimis hũida. Sit ẽt tp̄e diei ⁊ debitaꝝ vigiliaꝝ lumiosa ⁊ clara: sed tp̄e somni siue nocte: siue die in totũ sit aer dicte camere tenebrosus nullo mõ splẽdens. Et ꝑꝑ eãdẽ cãm nõ moret᷑ multo tp̄e: apud ignẽ tp̄e hyemis. ¶ Exercitium nõ sit calefaciẽs ⁊ exiccãs: sed suaue ⁊ deliciosum: vñ magis declinãdũ ẽ ad q̄etẽ q̄ꝫ ad exercitiũ. ¶ Studeat᷑ vt sit somnus magnꝰ q̄ꝫtũ pol̃e est. stãdo multo tp̄e in camera obscura super lecto moli ⁊ suaui: tenẽdo oculos clausos: ⁊ post hñdo volũtarias cogitatiões: ẽt si nõ possit dormire: saltiꝫ multo tp̄e q̄escat in aere hũido: vt dictũ est. Et si nõ possit nãlr̃ hẽri humidus humectet᷑ ꝑ infusiones ⁊ repssiones aquaꝝ ⁊ stramẽta reꝝ infrigidãtiũ ⁊ humectãtiũ. Fricatio ẽt leuis pedũ ad somnũ incitat in q̄busdã. ¶ Abstinentia ⁊ ieiuniũ sunt in casu inimica. ¶ Cibi eius debẽt esse humidi actu ⁊ potẽtia boni ⁊ facilis nutrimẽti: ⁊ si aliquali euaporatõe ꝑticiparẽt nõ incõueniunt. Ita tñ ꝙ nõ sint calidi ⁊ sicci: vitãda sunt oĩa cibaria m̃lica vt legumina: ⁊ oẽ qđ inflat. Cauẽdũ igit᷑ a caseo maxie veteri: carnibꝰ q̄drupedũ magnoꝝ corpoꝝ: carnibꝰ salitis ⁊ hꝰ. ¶ Vitet᷑ vinũ multuꝫ magnũ: ẽt subtile acutũ inimicũ ẽ: maxie si sit potẽs ⁊ fumosuꝫ. Sit igit᷑ vinũ medij coloris: medie potẽtie ad dulcedinẽ aliqualr̃ declinãs: oua elixata: ⁊ nullo mõ assata in casu plurimũ ꝯueniũt. Carnes auiũ mõtanaꝝ ꝑdicũ ꝑcipue ⁊ fasianoꝝ: si elixent᷑ maxie ꝯueniũt. Pãis sit albꝰ bñ ꝑparatus vnius vel duoꝝ dieꝝ. Usus ẽt brodioꝝ carniũ laudabiliũ maxie ꝯueniẽs ẽ. Pisces aliq̄ petrosi: ⁊ alij nõ plurime viscositatis satis ꝯueniũt. Si ẽt in vltio cene sumeretur vnus bolus vel duo de lactuca cocta sine pane est satis familiare somnifeꝝ. ¶ In passiõibus aĩalibus gaudẽdũ q̄ꝫtũ pol̃e est: ⁊ ꝑ idẽ cauẽdũ est a cogitatiõibꝰ tristibus ⁊ hũorosis. Standũ est cũ dilectis amicis. A coitu maxie cauere dꝫ: qm̃ in eo ꝑꝑ magnã spmatis effusioneꝫ forte aq̄sita est in cerebro ⁊ mẽbris sibi ꝯiunctis siccitas: q̄ nõ parua est nocumẽti cã: ⁊ his sum ꝯtentus q̄ꝫtũ ad regimẽ in dieta nõ cõmemorãs pl̃a ꝑꝑ ipsius hoĩs intelligẽtiã. ¶ Ad medicinalia igit᷑ me ꝯuerto: ꝓᵒ q̄dẽ ordinãdo q̄ mãꝫ illã m̃licã aliqualr̃ calidã respiciunt: eã equãdo cũ sirupis ꝑ interius. Postea ꝑ exterius cũ embrocis q̄busdã aliqualr̃ somniferis. Deinde apponã quasdã ꝯfectiões in casu valẽtes: ⁊ ꝑticularia q̄dã: q̄bus vtẽdũ erit tp̄e somni. Nõ curabo ponere medicinas eũatiuas: qm̃ in illis nõ est vtilitas: sed in certo sirupo digerẽte apponã: q̄dã ẽt appropriate dictũ humorẽ eũantia. ¶ Pro digestiõe igit᷑ ⁊ eq̄tione mãe laudo sirᵐ: vt infra. ℞. sirupi violati simplicis. ℥.ij. sirupi de fumoterre: sirupi de succo pomoꝝ simplicis: ãñ. ℥.i. aquaꝝ lupuloꝝ: buglose ⁊ endiuie: ãñ. ℥.ij. ꝓ duabꝰ vicibus ꝯtinuet᷑ ad arbitriũ. Et si vis facere magr̃alẽ sirupũ fac: vt ifra. ℞. buglose: borraginis: capilliue: lingue ceruine: endiuie: scariole ãñ. M.i. radicũ asparagi brusci. ãñ. ʒ.iiij. sãdaloꝝ ru. violaꝝ: ãñ. ʒ.ij. pruna damascena nũero. xij. poma odorifera numero. iiij. croci. ʒ.ß. fiat sirupus cuꝫ zucchthero: ⁊ si det᷑ cũ sero caꝑno vel aq̄ decoctiõis radicũ buglose erit ꝯueniẽtior. Si ẽt loco infusiõis buglose ⁊ borraginis sumeret᷑ de succo borraginis: ⁊ buglose erit melius. Si ẽt tp̄e estatis adderet᷑ se. papa. al. ⁊ semẽ lactuce ad ꝓuocationẽ somni erit felicior: ⁊ isto sirᵒ ꝑt vti multo ⁊ cõtinuato tp̄e. Et si voluerimus aliq̄d silr̃ digerẽdo eũare fiat sirꝰ: vt ifra. ℞. floꝝ borragĩs: buglose: melise fumiterre ⁊ violaꝝ ãñ. ʒ.ij. ligricie: corticũ citri: passulaꝝ enucleataꝝ. se. bõbacis ãñ. ʒ.ß. scolopendrie: scariole: ⁊ cicoree: endiuie capilloue ãñ. M.i. maiorãe. M.ß. anisi. ʒ.i.ß. sticados arabici:

bici:sene.epithimi.añ.ʒ.ß.pruna numero.x. bulliāt i aq̄: ⁊
collent̄ ⁊ collature addat̄ succi buglo se:⁊ pomoꝝ.d. añ.ʒ.
vi.⁊ sirupizet̄ cū zucchoro al.⁊ aromatizet̄ cū croco:⁊ san
dalis rub.⁊ citri.Si etiam infundant̄.ʒ.ij.epithimi in se/
ro caprino per noctē vsq̄ ad.ʒ.vi:⁊ facta collatura sumat̄
tepidū in casu cōuenit.¶ Ad hanc intentionē interdum
valet:si interduz sumat̄ a.ʒ.vi.vsq̄ ad.ʒ.i. de dyaprunis
Nicolai non solutiuo.Ualebit ēt singulr̄ confectio dyaca
tholiconis:si in eadē q̄titate sumat̄.Et istis sum ꝯtentus
quantum ad siruposdigerentes ⁊ medicinas euacuātes.
¶ Iaz restat ponere aliquas confectiones in casu appro/
priatas.Fiet igit̄ h̄ ꝯfectio:vt infra.℞.floꝝ mellisse:bora
ginis:buglose:violaꝝ:ligni.al.añ.ʒ.i.doronici.ʒ.ß.marga/
ritaꝝ:hyacintoꝝ:smeraldi.añ.℈.i.croci.gra.vi.oīa subti
liter puluerizent̄:⁊ cū zucchoro dissoluto in aquis buglo/
se fumiterre q̄ sufficit fiat ꝯfectio i morsellis.¶ Ad hāc
intentionē etiam laudarē mixturā:vt infra.℞.dyaborigi
nati:dyabuglosati.añ.ʒ.i.zucchari violati.ʒ.ij.zucchari ro
sati.ʒ.ß.fragmentoꝝ:vt supra ligni al.añ.℈.i.cū folijs.iij:
auri fiat mixtura:de qua sumi pōt vnum coclear vsq̄ ad
duo in mane.¶ Pro particularibus vero capiti fiēdis ēt
ad equationē dicte m̄ae ⁊ cerebri ⁊ paniculoꝝ humecta/
tionem laudo fieri embrocationem capiti cū decoctione:
vt īfra.℞.camomille:melliloti:lactuce:stipitū papaueris
al.añ.M.i.aneti.M.ß.semis papaueris ⁊ lactucaꝝ.añ.
ʒ.i.violaꝝ.M.ij.floꝝ nenufaris.M.i.oīa simul bulliant
modica bullitione:⁊ ex eis fiat embrocatio capiti.Et fc̄a
leui siccatione fiat inunctio cuz mixtura:vt infra.℞.olei
amigd.dul.ʒ.ij.⁊ pinguedīs pulle:olei vio.spinalis medul
le arietis.añ.ʒ.ß.misce:si etiam ex ea vnctione vngat̄ col/
lum ⁊ spina cum dorso erit ꝯueniens.¶ Iam restat pone
re q̄dam localia linimenta fienda vaso ad somnū ꝓuocā
dum:⁊ ip̄m ꝓfundum efficiendū tp̄e introitus ad lectuz.
¶ Sit ergo istō cōe ⁊ domesticū.℞.olei d̄ nenufare.ʒ.i.
olei violati:⁊ de papauere:⁊ aneti.añ.ʒ.ß.misce:⁊ si volu/
eris fortem facere:fac vt infra.℞.dictoꝝ oleoꝝ:vt supra
vini albi debilis:⁊ olei amigdalaꝝ dul.añ.ʒ.ß.opij.ʒ.ß.cro
ci.ʒ.i.misceant̄ oīa simul:⁊ ex istis distilet̄ paꝝ in nares.
Et si forte ꝓfundet̄ nimis somnus:ponat̄ spongia in ace
to forti ⁊ excitabit:⁊ maxime si cum ea dētes fricaueris ⁊
nares.De particularibus reliq̄s non curo ꝓpter peritiam
patientis:his igit̄ q̄tum ad h̄ accidens principale suz cō/
tentus.¶ Restat aūt vnum tm̄.s.ꝯfortare vasa spermati
ca ⁊ ventositatē:que vilis ⁊ musculis circunstantib⁹ multi
plicat̄:ꝓpter quā interdū mēbra atenuant̄:⁊ fit inde sper
matis emissio.Corrigendo ēt aliqualiter substantiā eius
liq̄dam exn̄tē.Fit ergo inunctio partium genitaliū cū vn/
guēto:vt īfra.℞.olei mēte olei absynthij ⁊ myrtiloꝝ.añ.
ʒ.i.oīa lauent̄ quattuor lotiōibus in aqua plantaginis:po
stea addant̄ pulueres:vt infra.℞.nucismus:nucū cipres/
si thuris.añ.ʒ.ß.seminis agni casti.℈.i.gallaꝝ.℈.ij.cum
modi⁹cere fiat vnguentum mole:⁊ hec dicta sufficiant.

¶ Pro quodam notabili Iuuene parmēse existente i p̄n°
melācolie cum timore ad ethicā. ¶ Consilium. VIII.

Sta dispositio:vt patet ex accidētibus in
scriptis redactis probabiliter p̄ncipaliter
reponi pōt:vt etiam ꝯiecturatum est per
alios sub rubrica de melācolia:⁊ in spē ei⁹
mirachia:sed non ꝑ cōitatē tm̄ a mirach:
sed etiaz per ꝓprietatē in cerebro:q̄ d̄cla/
rat̄ ex eo q̄ ex curatione cum appropria/
tis de vnctionibus ⁊ fomentationibus ⁊ reliquis circa mi
rach factis non sequit̄ iuuamentum manifestum.Uñ di
cebat Aui.in caplō ꝓprio in signis melancolie cerebralis
etiam cū non apparet iuuamentū cum membrū id medi
cat̄.s.qō credit̄ esse lesum per proprietatem:vt in casu no
stro de mirach:sed remanet sup.dispositio:vt non sint ac/
cidentia valde magna:sup.non obstantibus remedijs fa/
ctis ad membrū:cōitate cuius dr̄ ledi cere^m:tūc sup.signi/
ficat̄ qō nocumentū nō est tantum dependens per viam
cōitatis:sed ēt per ꝓprietatē ipsius cerebri.Est ēt satis rō/
nabile:q̄ non tantum per cōitatem a mirach:sed ēt ⁊ a to
to ꝓpter siccitatem toti cōmunez:⁊ ex antecessiōe diutur
nitatis morbi cōis toti de se.⁊ cetera facientis ad inspissa/
tionē humoꝝ ⁊ terrestrificationē eoruz ⁊c.¶ Et q̄ dicat̄
esse sub rubrica melācolie declarat̄ ex mutatiōe estima/
tionis vel cogitatōis a cursu nālī ad timorē ⁊ tristiciā.Nā
vt scribit̄ in casu:cum sol⁹ relicta fuisset a suis in camera
qō ꝑmlt̄ū abhorruit:iuasit ēt tremor ⁊c.Credo tñ q̄ sit in
principio eius melācolie:⁊ nō adhuc in statu vel perfecto
augmēto:vt colligi pōt ex sentētia Ypo.6ª aphorismorum
apho°.23.i illo.s.Si timor ⁊ pusillanimitas mlt̄ū tp̄s hn̄t
⁊c.maxime si sine manifesta occasiōe patit̄:vt dicit Gal.
in comēto:naz talia perficiūt mlīam:etiā ibidē Gal.dicit.
Multos in hac passiōe cecidisse vidim⁹ ꝑꝑ irā:odiū:tristi
ciaz:que huiusmodi passionis sunt iniciū:⁊ maxime his
quoꝝ corpora parata sunt passionibus huiusmodi:vt sunt
corpora macra:sicca:vt in casu.Dico etiā q̄ nō est ꝑfecta
⁊ in statu eius:quoniam vt dicit Rasis.9° almāsoris.Cuz
alicui cogitatōes male sine causa acciderint:⁊ timor:⁊ tri
stitia in eo preualuerint melancolie principiuz in eo erit.
Et declarans q̄ nō est adhuc ꝯfirmata dixit.Cuz aūt res
ad hoc deuenerit:vt etiaz ea que cogitare cepit ore ꝓmat
verbaq̄ sua atq̄ actus permisceat:tunc melancolia ꝑfe/
cta est.Cum igitur in ea vsq̄ hodie nō sit ꝑuentū:ad hoc
vt promat ore falsas cogitationes vel estimationes neq̄
opere ꝑmisceat actus suos formales cū operationib⁹ non
rectis ⁊ turpibus.q2 de hoc nihil scribit̄ in casu:vt.s.vane
loquat̄ ⁊ nō recte:neq̄ qō fugiat:vl̄ alios actus erroneos
faciat iā:significatur q̄ nō adhuc ē cōfirmata.¶ Credo
quoq̄ q̄ vltra cōitatē a mirach:⁊ vltra cōitatē a toto per
siccitatē totius sit ēt cōitas a corde p̄ncipaliter:maxīe ꝑꝑ
tremorē continuū cordis.Nam dicit Aui.Et fortasse non
aduenit magnitudo.s.nocumenti in cerebro nisi a corde.
Et adducens rationem dixit.Et nō est miruz:nā spiritus
vitalis continuus est spiritui aīali:imo est de substātia ei⁹
ex quo generat̄ ab eo q2 corrupta eius complexio melan
colica corrūpit complexionē cerebri:⁊ ꝯuertit ad melan/
colicaz.¶ Credo igit̄ i sūma rei de casu:q̄ ista dispositio
sit mlīa in prin°eius.⁊ ꝑ ꝓprietatē cerebri maxīe:q2 itel/
go q̄ iste iuuenis erat ⁊ ē notabilis discursus ⁊ optimi in/
genij.Inde dicebat Rasis p̄mo ꝯtinētis.Uidi q̄ vna de
rebus que magis generāt mlīas est ociositas ⁊ p̄medita°
p̄ntium p̄teritoꝝ ⁊ futuroꝝ.Et dicit ēt q̄ hoīes subtilis i
genij disponūt̄ ad mlīaz ꝑꝑ exercitiū ⁊ studiū nimiū.Et
A.dixit ex cāis vo fortioribus in gn̄atiōe melācolie ē sup/
fluitas tristicie ⁊ timoris ⁊c.Et ꝯseruat̄ ēt ꝑ dependētiā ⁊
cōitatē ⁊ a toto:⁊ a corde:⁊ ex mirach.Nā añcessit cā māi
festa de mirachia:q2 ꝑꝑ longū morbū p̄cedentē ꝑ indige/
stionē a debilitate digestiue debuerunt ꝯgregari supflui/
tates nutrimēti ipsoꝝ mēbroꝝ in ipsis mēbris:q̄ ibi retē/
te multo tp̄e:⁊ ad spissitudinē ⁊ grossitudinē deducte con
uerse sunt ad nām melancolicā.Et sic ab hmōi māebus
eleuant̄ vapores:q̄ sursum cōicati spiritib⁹ in cerebro red
dunt eosdē sp̄us aīales siluestres:vñ timere faciunt:⁊ solli
citant.Et ita credo magnā esse cām huius nocumenti ag/
gregationē dictaꝝ materieꝝ in mirach:ꝑ mirach intelli/
gendo non tm̄ mēbra veri mirach:vt musculos:pinguedi

nē paniculos: ⁊ cutim: sed ēt misenteriū ⁊ meseraicas dis/ psas simul cū zirbo adipio. Nā in oībus his mēbris vl' in quibusdā eoꝝ pñt esse aggregate superfluitates nutrimenti vel nutrimentoꝝ pp impotentiā expulsiue vl' resolutiue eoꝝ: siue ille mãe situ apparentes vel nō: vñ pñr ab illis ma/ teriebus eleuant̄ vapores ⁊ ventositates: q̄ retente in illis mēbris: pp opillationes in dictis mēbris ptingentes a mã taliter retenta faciunt dicte ventositates violētas impul/ siones: ⁊ ita motus agitationis fortes circa illas ptes. Cre/ do tñ ꝙ si hꝯ motus ⁊ agitationes fortiores sunt tpe vigi lie q̄ tpe somni: vt in casu scribit̄: hoc non esse ex nã illaꝝ mãeꝝ vel ventositatū inclusaꝝ tm̄: quaꝝ occulta fiat re/ solutio tpe somni magis q̄ tpe vigilie: sed ēt ex pte flarū imaginationū ⁊ cogitationū: q̄ hñr tpe vigilie de timore ⁊ tristitia magis q̄ tpe somni. ¶ Et pp istā cām credo eē. ꝙ ꝯiungat̄ tpe vigilie anhelitus cū multis interpolatis su spirijs: vt scribit̄. Et ꝙ causa agitationis ⁊ ꝯmotionis illo/ rū mēbroꝝ mirach sit q̄ dicta est de inclusione vapoꝝ ⁊ ventositatū pp opillationes: satis ad hoc facit illa febris sa/ tis intensa: q̄ superuenit diebus superioribus primis: quo tpe remissa sunt dicta accidentia notabilr ppter resolutionē illoꝝ vapoꝝ ⁊ ventositatū coadiuuatā a caliditate febri/ li. Nā remota fe. recessit motᵃ vt scribit̄. ¶ Qđ āt scribit̄ de vrinis: ꝙ fit in eis variatio in substantia ⁊ in colore nō est mirandū in tali dispōne: sicut ⁊ in sciatica fit de mente Aui. pᵒ quarti. Nā ppter aptiōes opillationū fiunt grossio res: ⁊ renouatis opillatiōibus reddunt̄ tenuiores ⁊ minꝰ colorate. Sed qđ me ad modū dubitare fecit est aliud si/ gnum cōplicatū de vnctuositate in superficie vrine: ne sit si/ gnū ethice saltē in pñ°. Nā siccitas toti cōis mēbroꝝ facit ad passibilitatē in ſfonis eorūdē: vñ ex hac cā aliquādo fit ethica incipiēdo: q̄ si ꝯiungeret̄ esset quasi desperatio ad curam ppter phibitionē restaurationis ⁊ resumptionis membroꝝ: q̄ ē pma radix in cura: vt oēs volūt auctores. Nā de hoc dixit Rasis 9° almansoris. Obseruandū est: vt i pinguent̄ ⁊ carnosi fiant: ex quo. n. pingues ⁊ carnosi fue/ rint illico sani erūt. Ad hoc tñ perficiendū multū iuuat: vt scribit̄ in casu: ꝙ satis competēter dormiat: minus tñ vti le est: ꝙ minus bñ sumat de cibo q̄ ꝯsueuit. ¶ Hoc ergo supposito ꝙ simus in pñ° mlie: opꝫ maxime laborare ad curationē eius. Nā dicebat Rasis pᵃ ptinentis de mente Ruffi. Oꝫ vt mlia euacuet̄ i prin. anteq̄ ꝯfirmet̄: qꝛ post ꝯfirmationē erit eius: cura praua ⁊ difficilis. ¶ Et ad hoc adducit quasdā rōnes. Et idē Alexander voluit. Nā dixit cū nã cerebri antiquat̄: mutat̄ ⁊c. Pro cura igit̄: vt dictū est: circa casum: tota nã in tenᵒ sit ad humectan̄ ⁊ ipiguan̄ euitanᵒ oēs cās ad siccitatē ducere potētes ⁊ facientes ad generationē mlie. ¶ Et in hoc circa aerem vitet̄ aer cali dus ⁊ siccus adurens ꝯuertens humorē ad melancolicū. Vitet̄ etiā aer frigidus faciens ad inspissationē: naꝫ vt sic est cā ad mlicū ducens. Aer quoq; turbidus ⁊ grossus ad ducit ad humorē mlicū. Exercitiū ēt siue pedes factū: si/ ue per fricationes resolutiuū nō ꝯuenit. Laudo tñ bis ad minus in die fieri fricationes leues ad totū corpus hora transitus nutrimenti ad mēbra: ⁊ ad resolutionē aliquoꝝ vapoꝝ ⁊ ventositatū: ⁊ ad viuificandū attractiuā mēbro rum: ad ꝯuertendū nutrimentū ad mēbra p nutricatiōe eoꝝ vt post. vi. horas ab assumpto cibo. Et si eadē hora fie ret balneū cōe toti ad istam intentionē resumptiuā mem broꝝ cū aqua tepida dulci decoctionis reꝝ humectantiū ⁊ qualitatiue ⁊ substantifice: non tñ infrigidantiū: neq; re soluentiū: vt camomille: melliloti: fenugreci: ⁊ decoctiōis capitū castratoꝝ: ⁊ ēt cū butyro dissoluto in dicto balneo: credo multū ꝯueniet ēt pseruādo ab ethica: de qua timor est. Si ēt post balneū cū ponit̄ in lecto fiat iunctio ad dor

sum pcipue cū oleo amigdalaꝝ dulciū: ⁊ oleo violato erit in intentione hac multi pficui. ¶ Vigilie ēt sunt in casu multum nociue: vnde studendum est dormitioni q̄tum pōt: ⁊ maxie in nocte: ⁊ ēt in die qñ nocte sufficienter non dormiat. Et situet̄ dormiēs nō in loco nimis obscuro: ne ppter tenebras incutiat̄ timor. Non sit ēt in loco nimis lucido: ne fiat resoluᵒ ⁊ diuersio a sōno. Et si tpe debito nō dormiat saltē gescat: qm̄ ges est medius somnꝰ: ⁊ pluri^m humectat: qđ maxime in casu intendit̄. ¶ In reliquo vo tēporis ꝯtinuo sibi assistāt persone grate: quas ēt habeat i obseruanᵒ: ne pfundet̄ in falsis cogitatiōibus ⁊ timorosis imo inducat̄ ad oēm iocunditatē aī q̄tuꝫ possibile est: cū pmissionibus eoꝝ: que appetere vr̄: qm̄ iocunditas aī est de maxime facientibus ad curā. Et semper occupet̄ i ali/ quo grato. Unde dicebat Aui. Et oportet vt mliam habē tes in aliquo sint occupati quōcūq; sit: ⁊ vt eis sint pñtes de qbus verecundent̄: ⁊ occupent̄ ēt cum cantilenis ⁊ leti ficātibus. Nā dicebat idē Aui. in de virib° cordis. ¶ Fre quentia letandi pparat spūm ad letitiā ⁊ tristandi frequē tia ad tristitiā: ⁊ sic spiritu clarificato p iocunditatem ⁊ le/ titiā resistit corruptiōi cerebri: ⁊ rectificat ipm: ne trahat̄ ad melancolicū. Proinde dicebat ēt Auic. non tm̄ de spi ritu: sed ēt de sanguie claro scias: ꝙ sanguis cordis cū ē ter sus: subtilis: clarus: letificans resistit corruptioni cerebri ⁊ rectificat ipꝫ. ¶ Vitet̄ repleᵒ superflua: cum in ea virtus digestiua sit debilitata: qm̄ vt dictū est in casu retentio su perfluitatum nutrimenti in mēbris mirach ptingens p/ pter debilitatē virtutis digestiue resolutiue est de maxis causis huius nocumenti. ¶ Sed circa cibū ⁊ potū vitent̄ quecunq; ad generationē humoris melancolici faciunt. Et in hoc Gal. 3° de interioribus. c. 8°. fecit pulchrū pcessuꝫ vt. s. vitent̄ oēs carnes aīalium corpoꝝ magnoꝝ q̄drupe dū. Carnes ēt oēs salite siue terrenoꝝ aīaliū siue aq̄ticoꝝ sunt de generātibꝰ mliam: ⁊ caro lepoꝝ pprie sup. magis efficit mliam q̄ alia caro: ⁊ hoc intelligat̄ de leporibꝰ ꝯple tis ⁊ antiquatis: qꝛ lepores ppinqui gñationi sunt satis tē pamēto vicini. ¶ Caules ēt sunt maximi nocumēti ⁊ ex/ treme tenereitates arboꝝ ⁊ herbaꝝ cū ꝯdiunt̄ cuꝫ aceto ⁊ sale: vt fit in salactucijs. Uñ loco allegato Ga. expssit ēt de extremitatibus lupuloꝝ: si cū aceto ⁊ sale comedant̄: ⁊ tñ lupuli per nãm suam ꝯtrariant̄ melancolie. Unde mul/ to magis intelligendū est de alijs herbis: imo oēs herbe vi dent̄ ad mlicum declinare. Nam Auer. posuit generalr̄: ꝙ oīa olera pter lactucā ⁊ buglosaꝫ: ad melācolicū decli/ nāt: ⁊ maxime si ꝯdiant̄ cū sale ⁊ aceto. Ideo dicebat Ra sis 9° almansoris caᵒ de mlia: ꝙ melancolicꝰ vitet oīa ole ra nisi humefacientia. i. humectātia humiditate subtili: vt vt est buglosa: de qua Aui. iiᵃ. tertij in passionibus cordis dicit. Sis audax super buglosaꝫ. Et Rabbi moyses singu larissime laudauit eā: ⁊ radicem eius specialius in quodā tractatu: quē fecit ad regeꝫ Hispanie ad pseruañ. a mlia. ¶ Oliue ēt ⁊ cappares sunt i fine generatiōis mlie: naꝫ lꝫ cappares soluāt mliaꝫ p vtutē ⁊ pprietatē: tñ ex substātia sua pstant nutri^m. mlicum. Caseus vetus etiā est de his. ⁊ omnia legumina faciunt ad hoc. Lētes sunt etiā in extre mo gñatiōis mlie: ⁊ oīa amara: maxime qꝛ calido fiūt vt dicebat Auer. 5° colliget generant melancoliam. Et ita di catur generaliter de oībus: vel ex nã siccis vel artificia fa ctis. Unde assata nullo mō ꝯueniūt: neq; frixa pp siccita tem ⁊ terrestreitatē. ¶ Vinū ēt grossū ⁊ nigrū ⁊ opacū: ⁊ oīa saporamēta nigra faciūt ad mliaꝫ: ⁊ nō tm̄ ea q̄ interlᵒ sumunt̄: imo solus aspectꝰ rei nigre est suspectus. Uñ i ca mera sue hītationis nō sint coopimēta nigra: neq; vestes eius: sed magis ad rubeū ⁊ scarlatinū declinēt. ¶ Sꝫ spe cialiter in cibo. Cibus ei ꝯueniens sit humectatiuus boni

nutrimenti facilis digestionis aptus cōuerti in sanguinem spirituosū clarū: et maxime in casu nostro: cū hec nō sit materia proprie per adustionē humoris calidi: quoniam in isto casu Avi. sequens Rasim primo continentis dicit. Scias quod nutrimentum grossum generatiuū flegmatis fortassis iuuat: quia resistit colere nigre etc. Sed in casu nostro causa faciens nocumētū est materia radicaliter flegmatica sed inspissata: et ad naturam melancolicā deducta: in quo casu magis valēt cibaria facilis digestionis. Et hoc modo pistate de carnibus laudabilibus sunt cōtinuāde: vt sunt carnes pullorum domesticorum et carnes perdicum et phasiani. Carnes ēt castrati ex proprietate mirabili laudantur. Nam dicit Azara quod a proprietate valent in humore melācolico: ēt per manifestas qualitates valēt cū sint calide et humide. Et ita ēt eas laudauit Rasis primo cōtinentis. Valent oua sorbilia et oua infusa in brodio. Valēt turtures ēt ex naturali proprietate. Nō laudo multū colūbas: neque reliquas aues mōtanas propter siccitatē complexionis earum. Sed vnū singulare cōmemoro: quod dicit Rabbimoyses in .22a particula aphorismorum suorum: cū dicit sic. Carnes pullorum accipitris et noctue sunt saporis boni quae corroborant aīam: et conferunt melie melancolice et ascēdenti .i. per cōitatē ab inferioribus facte: vt in casu nostro: et addidit. Et cū hoc sunt vtiles permixtiōi mentis: et Rasis idem in suis aphorismis de istis carnibus accipitris dicit sic. Quidā est mihi conquestus de dolore et tremore cordis sine causa māifesta: et feci eū vti carnibus accipitris decoctis in suco maiorane et liberatus fuit. Et ita in casu nostro est mirabilis iuuamenti. Panis eius nō sit nisi remisse fermētatus: nec sit salitus: nullo modo furfuraceus. Vnde sit panis de simula vel de farina frumēti multū subtili: nō sit multū coctus. Quod si fuerit āmouean tur partes exteriores. Laudatur in isto casu pro singulari ferculo far cōe coctū in brodio pingui: vel far de spelta et post fortē decoctionem fiat collatura abiecto furfure: et super eo spargatur lac amigdalarum non rācidarum cū notabili quantitate zucchari. Vz ēt si fiat marzapanis cū puluere pullorum: et cū amigdalis: et cū zucharo: et modicissimo oleo amig. et modico ligni al. pro mirabili proprietate ad confortationē nālium membrorum. Laudat. Azara. in isto casu napos duplici decoctione decoctos abiectis dictis decoctiōibus: postea coctos in brodio pingui vltimata decoctione. Et eodē modo valēt pastinace: si tali modo decoquantur. Et singularissime eodem modo cocte valēt cortices radicū buglose: nā magis valent quam folia eius. De fructibus valēt amig. pinee: et ficus si per se sumantur. Circa potū exhibeatur vinū al. ad mēsurā lipphatum vel nō limphatū secundum potētiā vini et consuetudinē: et appetitū ad ipm. Et secundum determinationē ipsorum doctorum priuz meorum hītiū eā in cura. Sed si debet misceri laudo misceatur cū aqua decoctionis radicū buglose bene mūdate addito zucharo in decoctione. Et cū istis sum contentus quantū ad regimen in dieta: circa quod nō est minus attendendū in tali cura, quam circa medicinalia propter debilitatē infirme ex multo tēpore et siccitatē adiunctā in toto. Nā spero maiorē vtilitatem futurā ex obseruātia debiti regimīs quam ex medicinalibus: et maxime solutiuis. Circa quā partem medicinarum non curo multū me extendere: sed notabo tamen aliqua puncta circa casum magis attendenda remittēs speciāliorē determinationē circa medicinalia ad assistentes ibi prestātissimos phisicos. Circa igitur medicinalia cōis canon in regimine medicinaliū est: quod regimen debet eē hūectatiuū et sumpta indicatione ad materiam melācolie leuiter resolutiuum: de quo dicit Mesue quod hec intentio perficitur cū humectantibus et pinguātibus taliter: quod non fiat opillatio: vt. s. ēt cū resolutiōe nō exiccet: imo resoluat id quod habilitatū est ex precedēti regimine. s. humectatiuo. Hoc dico intētione hita ad materiam: quia si coniungeretur etbica: de qua probabiliter pōt dubitari: eēt timor in tpata ēt resolutione: sed quōcūque sit: nō pōt esse timor in hūectātibus. Nā ēt sumpta indicatione a materia tamen in casu isto magis debent declinare medicinalia ad humidum quam ad calidū. Et in hoc in equādo et apiēdo opillatiōes laudarē ego sirupū de bisantys sine aceto: et magis intēdēdo ad melancolicū inspissatū ex flegmate posset poni parum sirupi de epithimo. Et si timeamus nimiā siccitatē eius: potest dari parum sirupi de pomis sim. ℞. sir. de bisancys sine aceto. ℥. i. sirupi de epithimo. ℥. ß. sirupi de succo pomorum simplici. ℥. ij. aquarum lupulorum buglose et boraginis. ana. ℥. i. misce: continuetur. 8. vel. 10. diebus. Postea fiat leuis resolutio ex bibendo. ℥. vi. de dyacatholicone cū aquis decoctiōis buglose. s. radicū eius et passularum et ligricie. Et in hac intentione euacuationis semper laudo molificatiua et lenitiua. i. medicinas potabiles: et nō in forma pillularum: neque puluerum propter siccitatē materie. Et dimittantur medicīe fortes. Et istā considerationē fecerunt auctores: quod in melancolia nō dant nisi in forma potabili. Sed si aliquando ad eradicationē materie vtūtur pillulis: post pillulas exhibeant decoctiones ad humectādū: vt fecit Rasis in 9o almāsoris. Et postea iterato possumus digerere materiam cū sirupis aliqualiter magis incidētibus et resoluētibus: vt cū sirupo de pomis cōposito a Mesue addēdo aliquid sirupi de ligricia ad humectādū cū aquis buglose: melisse: lupulorum: et feniculi. Postea deuenire ad exhibitionē epithimi vt exhibetur. ℥. i. ß. epithimi cū. ℥. ß. anisi. sic decoquantur et bulliant in aqua lactis. Primū pōt exhiberi aqua et si per se sufficiat ad solutionē bene erit. Sed si non pōt addere parum cassie vel dyacatholiconis ad maiorē solutionem. Nō ascēdere ego ad medicinas dyagrediatas in casu isto neque ad collogntidā vel elleborum: vel yeras magnas propter nimiā exiccatione totius et debilitatē etatiuā. Et quando pur ista nō sufficerent auderē exhibere in infusiōe parum agarici cū epithimo et passulis: vt. ℞. agarici. ℥. ß. epithimi. ℥. i. spice. gra. ij. anisi. ʒ. ß. passularum. ℥. i. florum boraginis et buglose ana. ℈. i. infundantur oīa in aqua lactis caprini per diē et noctē postea fricentur oīa manibus: et fiat collatura: cui addatur dyacatholiconis. ℥. vi. vel vsque ad. ℥. i. Et istā cōputabo inter medicinas fortes: de quibus voluit Aui. quod oportet in oī mense euacuare cū aliqua forti: et in tempore medio cū aliquibus medicīs leuioribus. i. debilioribus vsque dum egritudo remoueatur. Est ēt exterius occurrēdū: cū digestiuis et resolutiuis materie et subtiliatiuis et dilatatiuis meatuū: cū fomentationibus quibusdā: et ētcū clisteribus precipue. Et pōt fieri secundum hāc formam clistere. ℞. bletū cauliū mercurialis ana. M. ß. polipodij: sene. cartami ana. ℥. i. epithimi: cuscute ana. quartā partem. M. i. bulliant vsque ad consumptionē tertie partis in aqua debite quantitatis: postea facta collatura sumatur de collatura lib. i. et addatur cassie nouiter extracte. ℥. ß. vel cassie fistule. ℥. vi. olei cōis de lilio ana. ℥. i. et si plus addetur. ℥. ij. yere pigre cōueniet cū. ℥. i. salis idi: et fiat clistere: et vtatur hoc clisteri adminus semel in ebdomada. Supra ventrē fiat fomētatio vt infra. ℞. camomille matricarie abrotani ana. M. i. fenugreci: seminis lini ana. M. ß. polipodij: sene. epithimi ana. ℥. ß. bulliant in aqua et vino albo equaliter vsque ad debitā consumptionē. Postea cū spōgys vel filtro infusis in dictā decoctiōe facta expressiōe fiat fomētatio supra vētrē: vbi fuit ille motus agitatiuus bis in die stāte stomaco inanito. Et si forte ponatur parum aceti sqlitici in dicta decoctiōe: credo multū iuuabit ad intentionem. Postea fiat inunctio cū vnguento: vt infra. ℞. olei. de lilio. ℥. i. amigd. dulciū: olei de capparibus olei ruthe ana. ℥. ß. ciamomi: nigelle: se. aneti se. caulis: scolopendrie puluerizate florum genestre oīum puluerizatorū ana. ℈. i. croci. ʒ. ß. armonia. dissoluti in aceto sqlitico. ℥. ij. cū modico cere fiat vnguetū. Et quando istō nō sufficeret nisi timeretur de exiccatiōe laudauit Serap. medicinā rubifica-

tiuã qȝ vtrũ fiẽdũ sit reliquo iudicio dñoꝝ ibi medicoꝝ. Ego magis itẽderẽ i humectãdo ꝙ̃ in exiccãdo: vt dictũ est supra de balneo: nã multi vt dicit Rasis pᵒ ꝯtinentis sine alia medicina curati sint ex humectatione cũ balˢo lũ. ¶ Circa vo caput qȝ est mẽbrũ ꝑ̃ lesum est insistendũ cũ humectantibus hñtibᵒ vim aliqualr̃ resolutionis. Et in hͦ stãte modica mã melãcolica in capite vel stãte etiaꝫ maliᵃ ꝯplexiõis sicce: embrocaᵗ fcã ab alto cũ aq̃ decoctio nis capitũ castratoꝝ ꝛ matricarie ꝛ camomille ꝛ altee vꝫ: ꝛ fiat embrocaᵗ supra cõmissurã añrlᵒ vel ẽm totũ caput. ¶ Et in eadẽ intẽtione laudauit Azara. singulr̃ ventrem agni. si scindaᵗ agnus ꝑ mediũ ꝛ põaᵗ supra caput calidᵒ extractis visceribus. ¶ Ad hͦ facit ẽt pulmo arietis calidus suppositus: vel infundaᵗ in aqua tepida decoctionis camomille ꝛ mellilotꝭ ꝛ supponaᵗ expssus. Fiãt ẽt odoramẽta ꝑ nares aromatica cũ ãbra ꝛ musco ꝛ ligno al. Et si timereᵗ de exiccatiõe humecteᵗ cũ oleo amigd. dul. vel violato. Si ẽt de eisdẽ cũ modico olei de lilio ponaᵗ intra nares: faciet ad istã itẽtionẽ. ¶ Põt ẽt fieri circa coꝛ epithimata ꝛ sacellationes ad ꝯfortandũ trũcũ ꝛ radicem. s. spũm vitalẽ ad calidũ vel frigidũ declinãtia ẽm diuersas intentiões: sed tñ ad humidũ semp. Vñ põt fieri epithima vt infra. ℞. aque buglose. ℥. iij. melisse: violaꝝ: nenufaris añ. ℥. i. vtriusqȝ been: scete crude: doronici. añ. ℨ. i. semis acetose: coraloꝝ: ru. añ. ℈. s. ambre. gra. iij. vini aromatici. ℥. s. misce. pꝫ ꝙ ad calidũ paꝝ ꝺcliat. ¶ Põt fieri ꝯfectiones cordiales ꝛ cerebrales multiplices ẽm diuersas intẽtiones: sed nõ curo ad multa discurrere. Ponã tñ vnã descriptionẽ in forma electuarij ꝛ fiet: vt infra. ℞. dyabuglosati. ℥. iij. semis melisse vtriusqȝ: ozimi: zedoarie: folij spice: vtriusqȝ been. añ. ʒ. s. semis acetose: margaritaꝝ electaꝝ: fragmentoꝝ iacinthi ꝛ smeraldi. añ. ℈. ij. cũ folijs. vi. auri ꝛ sirupo de pomis qȝ sufficit addẽdo zuccbari ad medietatẽ totius fiat confectio. Et his sum contentus.

¶ Pro quodã nobili Januense patiẽte passionẽ melãcolicã pncipaliter ꝛ radicalr̃ a mala complexiõe frigida ꝛ sicca in cerebro pendente. ¶ Consilium. IX.

Viso casu abunde ꝛ subtilissime explicato quo ad cãs ꝛ accñtia melãcolice passionis cuiusdã nobilis Januẽsis annoꝝ. 50. ꝛ vltra ꝑ clarissimũ doctorẽ artiũ ꝛ medicine dñm magistrũ Nicolaũ de passano. Intellectaqȝ dicta dispõne vt ex accñtibᵒ ibidẽ scriptis euidẽter declarari posset: ꝙ ipsa sit magis pẽdens per essentiã ꝛ ꝓpriũ nocumẽtũ ipsius cerebri ꝙ̃ ꝑ cõitatẽ a pticularibus mẽbris inferioribus. Et si nocumentũ eẽt ex iferioribᵒ cõicatũ: cũ nulla lesio sit istmoᵒ epate splene vel mirab: vt scribiᵗ: illa potissimũ dependẽtiaꝫ hꝫ ꝑ cõitatẽ totius ꝑꝑ scabiẽ toti cõem. Sed verissimilius dependentiã hꝫ ex crure alias vlcerato: multo tpe postea ꝯsolidato ꝛ iã rupto: a quo modica manat supfluitas melancolie q̃ copiosior multo effluebat añ restrictionẽ eius: tñ ex ꝓprijs accñtibus manifestaᵗ essentiale nocumentũ in capite: cũ dñio malicie ꝯplexionis frigide ꝛ sicce: ꝓ pcipue dñantis sicce: q̃ vehemẽs siccitas ẽt sine acuitate vaporũ mordicãtiũ mitigas cerebri põt esse cã supfluitatis vigiliaꝝ: qm̃ siccitas ẽm oẽm modũ vigilare facit ꝑ diuersos modos intelligẽti notos: q̃ excellẽs cerebri siccitas manifestaᵗ ex ꝓuatione humiditatis ꝛ oculoꝝ ꝛ nariũ silr̃ cũ cõtinua solicitudine ꝛ annexa tristitia sine furore ꝛ rixa pcipue: ꝙ ipse idẽ pcipit: vt narrat tãgẽdo caput hr̃e cerebrũ siccissimũ. ¶ Ex moralibᵒ quoqȝ opõnibᵒ satis declaraᵗ esse valde timidus: ꝛ ꝓinde mala cõplexio frigida ꝛ sicca circa cerebrũ ẽt sine mã põt facere distẽpantiã in spũ: vñ fiet siluestris ꝛ fugitiuus ad timorẽ ducẽs ꝛ tristitiã. Naꝫ sicut cõplexio calida ꝛ hũida: vt vini est ꝯueniẽs cõplexioni spũs: ita frigida ꝛ sicca i opposito ẽ discõueniẽs vt voluit. A. pᵃ tertij. c. ꝺ melãcolia. ¶ Cũ itaqȝ spũs sit qȝdã istrꝫ aĩe: qȝ ꝑ nãm dꝫ eẽ luminose substãtie: ꝑꝑ quã cãꝫ subseruiens aĩe cũ est ꝯueniẽter disposiᵗᵒ nãlr̃ tenebras spũales abhorret. i. ꝓuationẽ lucis. Ex aduerso cũ ad cõplexionẽꝫ siccã ꝛ frigidã acgraᵗ dispõ ꝯria lumiose substãtie ẽt q̃ facit ad generationẽ: si fuerit in mẽbris vt in cerebro melãcolie ꝯuertẽdo sanguinẽ ad melãcolicũ ꝛ terrestrẽ a q̃ mã sic melãcolica facta: fumi ẽt resoluti imutãt spũs in cerebro vitales cões: ꝛ ẽt aĩales ad nigrũ ducẽdo. Et ita cũ aĩa nõ tñ terreaᵗ ꝑ tenebras spũales: imo ẽt corporales. i. res opacas ꝛ denigratas actualr̃. Non est mirabile cuꝫ opõnes aĩales pficiaᵗ in cerebro mediãte spũ aĩali cerebro appropriato si his infectis. s. cerebro ꝛ spiritibᵒ vaporibᵒ nigris ꝛ q̃litate ꝯria debite opõni spũum pñr opatiões fiãt corrupte: ꝛ virtutes corrupte sint lese: ita. s. vt non recte apphẽdãt: nõ recte existimẽt: neqȝ iudicẽt: ꝛ maxime ꝯuertẽdo ad tristitiã ꝛ timorẽ: qm̃ ꝯuersio spũs ad nigrũ. cuiᵒ spiritus cũ humiditate claritate ꝛ caliditate opõ est vt extendaᵗ ad exteriora: vt debite subseruiat aĩe i opõnibᵒ ẽꝫ exigẽtiã eius. Si igiᵗ iã ꝯuertaᵗ ad oppositã nãm: fit inde fugitiuus iterius ꝛ idebite aĩe subseruiẽs in suis opõnibus.

¶ Sumpto igiᵗ ꝓ ꝯstãti ꝙ radicalis cã huius nocumẽti sit mala ꝯplexio frigida ꝛ sicca cerebri ẽt ꝯtiue ꝯuertẽs sanguinẽ ad nãm melãcolicã circa ipm. cõuertẽs ẽt spũꝫ vitalẽ ad ipm cerebrũ venientẽ ad melãcolicũ: vñ fit aĩalis talr̃ melãcolicᵒ: qm̃ spũs aĩalis vt dicebat Aui. ꝯtinuᵒ est spũi vitali: ꝛ est substãtia eius: lꝫ vt credo aliqualr̃ dꝑẽdentia hꝫ: vt dictũ est a toto ꝛ a crure: alias vlcerato ꝛ postea ꝯstricto. ¶ Pria nr̃a intẽtio eẽ vr̃ ad remissionẽ malicie ꝯplexionis frigide ꝛ sicce in cerebro. Et alia erit i remittẽdo maliciã in toto q̃ facit ad adustiõꝫ hũoꝝ silr̃ conuertẽdo mãm alš fluere ꝯsuetã ad crus vlceratũ remittẽdo ẽt maliciã ꝯplõnis eiusdẽ cruris. Et oẽs iste intentiões pficiẽᵗ pncipalr̃ in rectificatione ꝯplõnis cordis: remittendo in eo siccitatẽ: qm̃ eius ꝯplexio rectificata facit ad rectificationẽ cõplexionis oĩuꝫ mẽbroꝝ ꝛ pcipue cerebri: qm̃ dicebat. A. Nõ. n. miꝝ est: si cordis cõplexio pmo corrumpaᵗ ꝛ sequaᵗ eã cerebrũ ꝛ corrũpaᵗ eius ꝯplexio: ꝛ sequaᵗ eã coꝛ: ꝛ corrũpaᵗ cõplexio spũs in corde ꝛ fiat siluestris ꝛ corrũpat qȝ ex ipo penetrat ad cerebrũ: ꝛ iuuet cerebrũ ad se corrũpendũ. Pro his ẽ ꝯsequẽdis intentionibᵒ notabo q̃dam pũcta circa dietã. Deinde q̃dã circa medicinalia dimittẽdo multa ꝓlixiora q̃ necessaria eẽnt ipito medico declarari: idcirco ꝓ sufficientia ꝛ integritate magistri Nicolai ero excusatus. ¶ Circa dietã gnãlr̃ viteñᵗ oĩa que ad frigidũ ꝛ siccũ declinant: ꝛ de quoꝝ ꝓprietate est humorẽ melancolicũ generare: de q̃bus expssuꝫ ꝛ longum fecit sermonẽ Gal. 3ᵒ interioꝝ. c. 8ᵒ. Et ꝯsecutᵒ ẽ Rasis pmo ꝯtinentis. Inter q̃ dimissis cõibus vitupauit oẽs extremitates ꝛ teneritates arboꝝ ꝛ herbaꝝ: cũ cõmeduᵗ cũ aceto ꝛ sale vt in insalatucijs fit: ita qȝ ẽt vituperauit extremitates lupulloꝝ talr̃ ꝑparatas: cũ tñ lupulli videãᵗ sanguinẽ clarificare ꝛ ex grosso subtileꝫ reddere: hec igiᵗ magis ꝛ in reliqs intelligaᵗ. ¶ Et dixit ẽt de caparibᵒ q̃ cõiter in casu laudantur: ꝙ sunt in fine generationis melancolie. Nam lꝫ capares soluant melancoliam per virtutem ꝛ ꝓprietatẽ: tñ etiam ex sui substãtia generãt humorem melancolicuꝫ: iõ in casu melius est ab eis abstinere.

¶ Circa passiões aĩales est pcipue aduertẽdũ: vt diuertaᵗ a timore ꝛ tristi cũ oĩbus ingenijs possibilibus: qm̃ ex causis fortioribus in gnãtione melice est supfluitas timoris ꝛ tristitie

tristitie. Et expientia cōpertū est ꝙ rectificatio facta ſm aīam aliqñ ſine alio artifi° curauit taliter pacientes: vt eſt hiſtoria Alex. de illa muliere que expectabat vir ꝛ facta meſica inde cū acceſſiſſet imediate fuit curata. ❡ Circa cibum vnū pͥm^m eſt cōmemorandū de carnibus: ꝙ a ꝓprietate valent carnes pulloꝝ domeſticoꝝ ꝛ turtures mirabili ꝓpetate. Et Rabbimoyſes 7° ēt ꝑticula aphoriſmoꝝ laudans pullos accipitrū dicit ſic. Carnes pulloꝝ accipitris ꝛ noctue ſunt ſaporis bōi ꝛ corroborāt aīaꝫ ꝛ ꝓferūt melie melancolice ꝛ aſcendenti: ꝛ cū hoc ſunt vtiles ꝑmixtioni Et dicit Rabbi. in ſuis aphoriſmis. Quidaꝫ eſt ꝯqueſtus de timore ꝛ tremore cordis ſine cā māifeſta ꝛ fecit eū vti carne accipitris decocta in ſucco maiorane ꝛ liberat° fuit. Carnes ēt noctue ad ideꝫ faciunt: ꝛ carnes caſtratorum ꝛ mutonis mirabili proprietate: vt dicit Azara. ꝛ hec de dicta ſufficiant: reliqua dimittendo ſue prudentie ſpecialius ordinanda ſm ꝙ expediet.

❡ Circa medici°: ēt q̄dā pūcta cōmemorabo: pͥmo circa digerentia ꝛ alterātia. 2° circa euacuātia ꝛ ꝑ flobothomiā ꝛ per ſolutionē vētris. ❡ Circa vero alterātia nō eſt intēdēdū cū multis frigidis: lꝫ cōplexio ipſi° colerica fuerit: qm̄ vt ſupponimus radicalis cā nocumēti eſt cōplexio mala frigida ꝛ ſicca cerebri: ꝛ fortis: ꝛ ita credo ſāguis fact° melancolicus circa cerebrū non eſt talis ꝑ aduſtionē: ſed talis factus ꝑ inſpiſſationē a frigido ꝛ ſicco. Jō lꝫ timor eſſe non poſſet in humectando ſumpta indicatione a tali mā melācolica facta. poſſet tñ eſſe timor in īfrigidādo vt pꝫ. Ideo magis laudo vt alterātia ſint tꝑata in actis: vel parumꝑ calida q̄ frigi^a. Et ita ſirupus de ligritia ſimul cuꝫ ſir° de pōis ꝯtinuo ī caſu mihi plꝫ. ❡ Neqꝫ obſtet ſara ꝛ inſtātia vigiliaꝝ: qm̄ in ipſo vt arbitror magis pēdet hoc accidens a ſiccitate quā ex acuitate vapoꝝ. Et ſicut ſiccitas ſm oēꝫ modū vigilare facit ita abundās humiditas: niſi fuerit nitroſa facit ad ſomnos ꝛ remiſſionē vigilie ꝑtim ingroſſando vapores: q ſunt māliter cā ſomni: ꝛ ſicutiando ad opillationē meatuū ꝛ curſuū ſpūs aīalis ad exteriora: vñ fit impedimentū in tranſitu a cerebro ad organa ſenſuū: ꝛ ꝯñr impedimentū in vigilia: facit ēt humiditas ad opillationē illoꝝ meatuū mollificādo latera eoꝝ ꝛ relaxando: vt quaſi ſupra ſe: ꝛ ſic opillent vacuitatē mediā ꝛc. Et ꝓinde ꝑ hos duos modos hūida equabūt māꝫ mīcā ex vna pte: ꝛ ſi fuerit tꝑata vel parūꝑ calida ex alia pte ꝓuocabunt ſomnū: q eſt radix in cura melācolicaruꝫ paſſionū. ❡ Cōmemoro ēt hic: ꝙ ſi idigētia fuerit ad cōpoſitionē aliquoꝝ ſirupoꝝ alteratiuoꝝ in caſu ꝯuenientium: qbus dꝫ eē vis cordialis vt ſupra declaratū eſt: ꝛ maxime illoꝝ cordialiū q̄ groſſum ſanguinē ſubtilē ꝛ claruꝫ reddunt: vt ſicut lupulli: bugloſa: fumuſterre: qm̄ ſanguis cordis cū eſt terſus ſubtilis ꝛ clarus eſt letificans ꝛ reſiſtit corruptioni cerebri ꝛ rectificat ipm̄: vt dicit Auic. tunc ſi pñt de eiſdē ſimplicibus extrahi ſucci: eligibiliores ſunt ī caſu q̄ decoctiones eoꝝ: ꝛ de bugloſa ſingul'r ſuccus radicis illius eligibilior eſt q̄ decoctio radicis: lꝫ ēt radix ſm oēꝫ modū adminiſtratiōis eiuſdē bugloſe efficacior ſit ī cura hui° diſpōis q̄ folia eius: vt fuit ſnīa Rabbimoyſes.

❡ Circa ēt alteratiuas medicinas ꝛ cordiales: laudo fieri epithia vel ſaculū cordiale quaſi ꝯtinue tenendo ſupra cor cū medicinis cordialibus ꝑcipue iuuātibus in ſeqſtrādo turbulētū ꝛ melācolicū a ſpiritibus vt eſt de bugloſa: ꝛ de his que abſtergēdo inducunt ſplēdorē: vt ſunt margarite: ꝛ cū his q̄ a ꝓprietate ſpāli ꝯfortāt vt eſt yacitus: ꝛ ꝓinde in caſu iſto laudo ad alterationē ꝛ ꝯfortationē ꝯfectionē de yacito multū artificialē poſitā ab. A. 5°. cañ. Nō ſic laudo letificās. ſ. ꝑꝑ nimiā ſiccitatē eius. Nā iſta confectio de yacinto ex mō cōpōnis ꝛ ſimplicibus vñ ī cāu nro multū ꝯuenire. ❡ Laudo ēt circa alterātia ſm caput vt retineant̄ quaſi ꝯtinue odoramēta aromatica cordialia ꝛ cerebralia in actiuis tꝑata ꝛ in paſſiuis ad humidū multū declinātia. Et ita circa caput fiant embrocationes ꝛ fomētationes tꝑate vel calide ad humidū multū declinātes: ꝛ in hac malicia ꝯplexiōis ſicce laudauit ſingul'r Aza. vt ſcidat̄ agnus per mediū: ꝛ euiſcerato eo vēter agni ſupra caput ponat̄ calidus: ꝛ valet ad hꝯ decoctio camomille ꝛ melliloti ſm mentē Aui. ꝛ qñ pur eſſet indigētia ad ſomnuꝫ ꝓuocandū a licinys narcoticis ſemꝑ ponat̄ corrigēs. ne nimia fiat infrigidatio vt ēt fuit cañ. ī hꝯ caplo cū dixit. Et cū volūtas eſt vt dormiāt: nō embrocent̄ eoꝝ capita niſi cū aqua: papaueris: camomille ꝛ alcori. i. matricarie. Addit textus. Somnus. n. eſt ex ꝯuenientioribus curis ipſoꝝ. Uerūtñ ſuccurrat̄ cū eo: ꝙ in tantā afferat ſalutē q̄tum nocumēti papauer ei attribuit: ꝛ hꝯ ſufficiāt q̄tū ad alterātia. ❡ Circa aūt euacuātia. Nota pͥmo circa flobothomiam dico: ꝙ lꝫ flobothomie facte regl'r fuerint: tñ nūc maxime in ſecūdo ſnīaꝫ. Gal. 3° de interioribus caplo. 7° nō laudarē fieri fl'oiaꝫ d baſilica neqꝫ vena cōi neqꝫ cephalica: cū neqꝫ ſit abūdātia ſanguinis in toto: neqꝫ ſm caput: neqꝫ alia mixtio alioꝝ humoꝝ cū ſanguine in dictis mēbris in caſu nr̄o vt ſupponit̄. Laudarē tñ oī menſe fieri flomiā de ſaphena cruris vlcerati ſaltem diuerſiuam: ne mā inde ſurſum moueat̄: vt etiam ꝯuertat̄ mā ad crus q̄ conuerti cōſueuit. ❡ Sed circa euacuationeꝫ per medicinas ſolutiuas: lꝫ ſcio nō ſit expediēs: tñ ꝯmemorabo cañ. poſitos a Meſue in cura ſode melācolice: q ſunt regule ī oī euacuatione humoris melancolici. Primus fuit vt nō ſubita ꝛ fortis fiat euacuatio: ſed ꝑ iterualla ꝛ tꝑata vt natura euacuationem regulet: ꝛ non ecōuerſo. Scōm fuit vt talis euacuatio nō fiat cū multū laborioſe euacuantib°: ꝛ ſi pur aliqñ neceſſaria eſt cū eis applicent̄ humectantia plurimū: ꝙ fuit tertiū generale: ꝛ hoc ē vt dicit. M. quod opōnē beatificat. Et hoc intēdo de humectātib° ī po° talibus ꝛ formaliter talib°. ❡ Et ex hoc colligit̄ ꝙ in euacuatione humoris melācolici eſt ꝯuenientior eūo cū medicis potabilibus q̄ in ſubſtantia ſolidis: vt pillulis vel ꝯfectionib°. ❡ Scōꝫ ꝯmemorañ. ī hꝯ caſu eſt: ꝙ ex doctrīa Aui. colligit̄ ꝙ ſemel ī menſe fiat eūatio cū medicis fortib°: ꝛ bis in ebdomada cū debilioribus ſemel cū fortiori: ꝛ ſel' cū debiliori. Nā dicebat textus. Amplius euacua in pͥncipio cū medicis leuibus: ꝛ ponit ibi vnā: in qua recipit̄ epithimus ꝛ pulpa collogntide ꝛ ſcamonea paꝝ: ꝛ lꝫ ibi ītret ꝛ collogntida ꝛ ſcamonea: tñ nō eſt dicenda fortis: qm̄ ī illa cōpōne collogntida ꝛ ſcamonea ponunt̄ ſolū ad acuendū ꝛ optimū ad accelerādū eius opationē: q: de nocumentis ei° ē tarditas ſolōnis. ❡ Uñ in textu ſignāter dicit: recipiat̄ epithimū ꝛ pulpa collogntide ꝛ ſcamonee paꝝ: ſignificāter paꝝ. Ideo ſcamonea hꝯ nō ponit̄ vt aliquo mō eūat: qm̄ ibi pͥncipal'r vt patebit ꝯſiderāti ponit. A. curam melācolie declinātis ad frigus: poſtremo poſt iſtū tex. ponit vnā decoctionē epithimi ꝛ aggarici: ꝛ poſtea ſi nō ꝯferunt ſupple ꝯuenienter adminiſtrat yeras magnas ꝛ lapidem lazuli ꝛc. Poſtea addit: ſi ergo nō ꝯferunt. i. ꝯuenienter vel ſufficienter reiterata: iteꝝ ꝛ oī ebdomada vice vna cū pillulis ſubtilibus medys. ſ. in virtute: ꝛ inter ſpaciū. i. in ebdomada adminiſtra tifferā epithimi in 2ª vice: ꝛ iſtū ſꝫ ordinē ſeruauit Serapio q̄ſi ad vnguē in ꝓceſſu ſuo ſi videbit̄: ꝛ de his purgationib° leuib°: vt voluit. Girard° fecit ī caſu ſil'r nro: ſi ſumat̄ epithim°: vbi gra. 3. i. cū. 3. i. ani. ꝛ aq̄ lactis. ❡ Laudat tñ ipē epithimi. 3. y. aniſi. 3. y. ꝑ vice cōq̄ſſent ꝛ bulliāt cū aqua lactis ꝛ collet̄ ꝛ collatura exbibeatur: ꝛ dicit ꝙ preſeruat ab omni morbo melancolico. Et cum his ꝛ religs dirigendis per clariſſimū artium ꝛ

medicine doctorē dn̄m magistrū Nicolaū de pasano curabit͛: si deus voluerit ⁊c̄. ¶ Quod si forte cū his medicinalibus non curaret͛: esset recurrendū ad spālia. Nā lȝ ex cōi snīa medicoꝝ ⁊ spāl͛r ex snīa Auic. in diuersis punctis colligit͛: ꝙ nō fit ml͛ia nisi sit eius cā corꝑalis melancolia mālis vel imaterialis maxime cū dixit: ⁊ qbusdā medicorū visum est ꝙ ml͛ia ꝯtingat a demonio. Sed nos phisicā docentes nō curamus vtrū sit a demonio vl͛ nō: sed sufficit dicit ipse ꝙ ꝑmutat͛ spūs ad ꝯplexiōȝ melācolicā: ⁊ sit cā eius ꝓpinq̄ colera nigra. ¶ Ego tn̄ cū bōa pace sua: ⁊ rōne ꝯfirmatus: ⁊ ꝯformiter loq̄ndo cū mētibus illustriū quorūdā medicoꝝ antiquoꝝ credo oppositū vt declaraui in quadā qōne ꝑ me mota in ista mā: maximeq; q̄ dicti melācolici sillogizāt ⁊ discurrūt subtilissime circa aliqua speculabilia: imo dicit Azararius in caplo de ml͛ia ꝙ aliq loquūt͛ multa de tractatibus sciaꝝ: quaꝝ nihil vnq̄ viderunt nec intellexerunt. Et tandē addit ꝙ nō ꝓpea fuit permutata eoꝝ cōplexio nālis neqȝ ipsoꝝ cognitio ⁊ intellectus cā huius accidentis. Et ad h̄ facit ꝙ multi curant͛ tātum remouēdo fantasias eoꝝ: vt supra dictū est de mēte Alexandri. ¶ Et ad hoc ēt est fortissimus textus Rasis p̄mo ꝯtinētis. c. iij. cū dixit. Dico ꝙ aliqn̄ accidit ml͛ia humoribus exn̄tibus bonis. Ecce ꝙ dicit bonis: ⁊ addit: ⁊ non indiget aliqua medicīa supple corporali. Et hoc est vt dic̄ sicut qn̄ aliqs cū auiditate cogitat d̄ aliquo facto: ⁊ addit. Et cura huius spēi est remouere eum ab illa opīone: ⁊ ibi ponit historiā de vno sic curato: ⁊ ita cū his ⁊ alijs pl͛inis silibus ꝑ me allegatis: credo nō semꝑ eē necessariā medicinā corꝑalē in talibus casibus: ⁊ ita si cū his nō curabit͛ ꝓcuret͛ cura cū alijs magis spālibus: ⁊ his sȝ ꝯtēt͛: ⁊ sic est finis huius gl͛iosi ꝯsilij flores speciosiores dicēdoꝝ in ista mā de melācolia ꝯtinētis editi ꝑ eūdē dn̄ȝ magr̄um Jo. mattheū Augusti. 13a die. 1497. anno. Ad laudē gl͛iosissimi Jesu filij gl͛iosissime v͛ginis matrisq; marie. Finis.

¶ De vertigine a materia flegmatica. Consilium. X.

Casus dn̄e Theodore zoh: ꝑut ex accidentibus ⁊ sigñationibus scriptis ⁊ itellectis est vertigo mālis a mā flegmatica tanq̄ ab añcedēte cā ꝑ essentiā in cerebro pendēs euaporabili ⁊ vētosabili: cui tn̄ iniciū p̄stat vapor a stomaco ⁊ ēt aliqn̄ a matrice eleuatus: q ad cerebrū ꝑueniens cum spiritibus p̄rio visiuis ꝑmiscet͛ saltē sensibil͛r: vn̄ fit q̄daȝ visus tenebrositas ex diuersa ⁊ iordinata ipsoꝝ spūūȝ motione in organū visus. Cōpletiue v͛o agitata interius in cerebro mā ⁊ euaporāte fit ꝯn̄r lesa ymaginatiue virtutis opō. ¶ Et ex hoc manifeste seq͛t ꝙ ⁊ si cā mediata sit mā flegmatica grossa: imediata tn̄ ⁊ ꝯiuncta est diuersa ꝯmotio vapoꝝ in cerebro cū qbus vario ⁊ inordinato mō spiritus cōmouent͛: vn̄ fit diuersa sensatoꝝ exterioꝝ cōp̄hēsio. Et ex his manifestari pn̄t cāe accidētiū suoꝝ. Primū quare accidat q̄dā in corpore cōmotio: h̄. n. arguit ꝙ p̄ncipiūȝ initiatiuū est ex alio mēbro: vn̄ pn̄tit͛ formicatio i illo tādiu donec vapor resolutus ab eo petat cerebrū ⁊ inducat vertiginē ⁊ scotomiā: ⁊ exinde post hoc fit oculorū tenebrositas vel alterius oculi: tn̄ s̄m ꝙ magis vel minus cōicat vni oculo q̄ alteri. Et ꝓinde apparet cā alterius accidētis: vt q̄ videat vnā rē ad modū circuli vnius pleni reꝝ diuersaꝝ volātiaꝝ albaꝝ: ⁊ hoc ex pn̄tia vapoꝝ i oculo flegmaticoꝝ ꝑtim eleuatoꝝ: ꝑtim ibidē cōicatoꝝ a cerebro q offerunt͛ potētie visiue vt obiecta sensata. ¶ Ex h̄ ēt manifestat͛ quare incurrit desideriū vrinādi in p̄ncipio casus: ⁊ vrinat vrinā multū crudā: hoc iō ꝯtingit: q̄ virtus cōtentiua vesice debilitat͛ ꝓꝑ ascensum vapoꝝ ⁊ spūum ad mēbra lesa ⁊ neruos: vn̄ aquositas in mēbris vrine ꝯgregata nō in vigore expulsiue subtilis ⁊ male colorata extra ducit͛ sed potius ex debilitate retētiue, ⁊ maxime: q̄ non incōueniret in tali casu ꝓpter nocumentū cerebri istis cōicatū hmōi mēbra quodāmō spasmari: qd̄ si fiat nō solū vertigo nūcupat͛: sed epilensia: q̄ h̄ potissimū sigñ vt volūt auctores distinguit͛ ab epilensia. ¶ In ꝓcessu vero post ꝑoxismum efficit͛ vrina grossa: q̄ ꝓꝑ magnā agitationē in humoribus cōicataȝ in vigore virtutis ipsa dn̄ante multe māe cū vrina expellūt͛: vn̄ facile ꝓꝑ ml͛titudinē māe vrīa ꝯturbat͛. ¶ Et exinde colligi pōt cā vltimi accidentis: vt q̄ incurrat emigraneā post tale accidens: hoc iō ꝯtingere pōt: q̄ ꝓꝑ agitationē factā in humoribus ⁊ spiritibus eleuatione vapoꝝ distendi pōt aliqs paniculoꝝ infra craneū ēt intra substātias ipsoꝝ recepti: vn̄ a solutione ꝯtinui fiet dolor. Nō inconuenit ēt vt ex tali vehementi cōmotione vapoꝝ ⁊ spirituū fiat suꝑcalefactio: vn̄ mala cōplexio calida paniculis cōicet͛ q̄ subito occurrēs manifestū cāt dolorē: ⁊ ꝑ tp̄s ꝑseuerantē. Quietatis tn̄ vaporibus vel resolutis illa accidētal͛ cōplexio corrūpet͛: ⁊ tādē dolor remittet͛. ¶ Hec igit͛ dispō multū est vertenda: sicut fere ⁊ epilensia. qm̄ vt testatus est. d. Aui. c. ꝓprio v͛tigo flegmatica est silis epilēsie. Idem voluit. G. in cōmento aphorismi tertie ꝑticule. Quottidiane ꝯstitutiones ⁊c̄. dixit vertigo sine dubio mala est cum apoplesie ⁊ epilēsie sit vicina. Ipsa ergo vertigo: ⁊ si essentialiter aliud sit ab his. tn̄ saltē freq̄ns v͛tigo nūciat apoplexiam, vt Auic. in fine capituli de causis eius intelligat͛ non adhibito remedio. Ad curā itaq; ipsius est festinandum.

¶ In cura igit͛ huius dispōnis duplex est intentio gnālis. Una ad hāc dispōnē cū est in fieri: puta ad ꝑoxismū minorandū: ⁊ hec vocat͛ curatio. Scd̄a idē erit ad ꝓhibēdū ipsius euētū ⁊ vocat͛ p̄uisio: ad quā p̄ncipal͛r intendere opȝ.

¶ Pro minoratione igit͛ ꝑoxismi actualis vnū cōe p̄ceptū est mām ⁊ vapores a suꝑioribus ad inferiora diuertere ⁊ virtutē euigilare. Et h̄ totū ꝑficit͛ ꝯuenienter cū strictura brachioꝝ ⁊ coxaꝝ: quā tn̄ coxaꝝ magis laudo q̄ brachiorū cū ligaturis factā ⁊ cū vētosis siccis: ⁊ in hoc p̄cipue valent vētose posite sub curuatura genuū. In hoc valēt fricationes extremitatū: maxime si fiāt cū aqua calida multum salita p̄cipue addito modico aceti fortis. Uel fiāt fricationes ad extremitates cū furfure ⁊ sale minutim calefactis. Et si vapor ꝑcipiat͛ a matrice eleuari: ꝙ signis assistentiū distingui pōt: q̄ ipsa manibus ventrē cōprimet p̄cipue valet fricatio labioꝝ vulue cū digito infuso in oleo de lilio vel aliquo hmōi. ¶ Et h̄ ē aduertēdū ꝙ lȝ cōiter auctores medicine laudent in hmōi paroxismis applicationeȝ reꝝ odorabiliū ad nares ad v͛tutē euigilādū vt castoreū rutā ⁊ hmōi: hāc tn̄ non laudo nisi cū cautela: vbi. s. nō esset mā ēt in toto peccās ⁊ a cerebro ꝓ plurima ꝑte euacuata: q̄ eo casu alique reliquie materieꝝ ⁊ maxime vaporaliū ēt resolui possent: ⁊ sic paroxismus cito terminaret͛: ⁊ cuȝ hoc virtus euigilaret͛. Sed stante repletione totius vl͛ cerebri magnū iminet periculum in applicatione hoꝝ acute odorabiliū: ne forte ipsoꝝ virtuali caliditate certa portio māe in cerebro existens liquefieret que decurrens ad cōcauitatē añrioris ventriculi posset ēt esse cā impletiōis vn̄ ex paroxismo vertiginis deduci posset ad paroxismuȝ epilensie vel apoplesie: qbus multū vicinat͛: vt supra visū est. ¶ Ponat͛ igit͛ patiēs i loco obscuro ⁊ aere q̄eto vt vapores: ⁊ spūs formal͛r moti q sunt imediata cā huius accidētis ad q̄etē deducāt͛. ¶ Et ex hoc iferri pōt ꝙ caput infirmi vel infirme nō est agitandū neqȝ cōmouendum ne ex cōmotione iterius vapores moueant͛: ⁊ sic paroxismus elonget͛. Et hoc q̄tum ad curam actualis paroxismi.

¶ Quantū

¶ Quantū vo ad itētionē ꝑuisiuā ex quo morbꝰ mālis est triplici īstrumēto ꝑficit̄: dieta: potiōe cirugia. ¶ In dieta igit̄ regła gn̄alis est vt oēs sex res nō nāles ad ꝯriaꝫ declinēt dispōnē cā morbi: q̄ est mā vaporalis formał̄r mota cū mā flegmatica subiecta. ¶ Declinēt igit̄ aliq̄liter ad siccū cū caliditate: nō tn̄ euaporationē facilitate: nec mobilitatē inducētes. Aer igit̄ vitet̄ q̄libet nebulosus: ⁊ turbidus: ⁊ vētosus: ⁊ maxime a vento australi: nō stet ēt in aere nimꝫ luminis ꝓcipue sub radijs solaribus vel lune. Costnructa ḡ sit camera sua inter duo solaria mediocris luminis ab oriente. Quod si nāliter vt tp̄e hyemis sit aer multū humidꝰ artificiał̄r exiccet̄ cū igne facto ex lignis iunipi: rorismarini ⁊ hꝫ aromaticis. Nō sit tn̄ cū facie directe ꝓxima respiciēs flāmaꝫ ignis: q꞉ ille metus flāme in casu multū nocet: ⁊ ita ītelligatur de inspectione flāme candelarum.

¶ Circa motū ⁊ quietē cōuenit exercitiū mediocre sꝫ añ cibuꝫ fiat adminus ꝑ mediā horā suaue nō repētinū ⁊ post cibuꝫ quiescat: ⁊ in hoc vitet subitos ⁊ repētinos motꝰ ⁊ subitas reuolutiōes de vno latere in aliud latus: ⁊ subitā eleuationē ⁊ depressionem capitis: qm̄ talis subita capitis reuolutio: ⁊ plerūqꝫ ad hoc accidēs ꝑducit. Ualent ēt fricationes maxime ꝑtiuꝫ īferioꝝ anteq̄ꝫ ex lecto surgat. Prius tn̄ valet fcā eūone materieꝝ cōiuꝫ ꝑ secessuꝫ ⁊ per vrinaꝫ. quibus factis ꝯuenit ēt capitis leuis calefactio cū pāno calido ⁊ pectinatio ⁊ fortius ꝯueniret fcā mūdificatiōe q̄ꝫ a pn̄º.

¶ Circa sōnū ⁊ vigiliā: vitet somnū ꝓlixum: ⁊ maxie diurnū: ⁊ ꝓprie supra cibū: ⁊ repletionē: ⁊ nō intret ad dormitionē ēt de nocte post duas horas a cibo sūpto. Et ꝑduret somnus septē horis ad plus ⁊ in dormiēdo teneat caput eleuatū ⁊ ꝯueniēter coopertū declinādo super alteꝝ lateꝝ magis sinistrū q̄ꝫ dextrū: ⁊ dormiat in loco obscuro a frigore: ⁊ ventis tuto. ¶ Circa passiones anime vitet omnem subitam animi passionem: siue sit tristicia: siue furor: siue timor vel gaudiū: ⁊ talia oīa que in spiritibꝰ ⁊ vaporibus magnā faciunt ꝯmotionē ꝓcipue si repente fiant. Uitet ēt ymaginationē oīum reꝝ velociter mouentiū: ⁊ ꝯsiderationeꝫ ad oēm reꝫ cito reuolutā sicut rotaꝝ magnaꝝ ⁊ aquaꝝ: q̄ fluunt cū īpetu: ⁊ nubiuꝫ que volare vident̄. ¶ Caueat ēt ab aspectu ꝓfunditatū ⁊ foueaꝝ: ⁊ ab aspetu reꝝ multū eleuataꝝ: vt motū cacuminū turriū ⁊ pōtiū: aut nauiū: qm̄ in talibus laborat virtus aīalis: magna fit in spiritibꝰ cōmotio: ⁊ exinde ad accn̄s principale ꝑducunt. A coitu ēt cauendū laborioso ⁊ suꝑfluo: ⁊ maxie suꝑ repletionē. Moderatꝰ tn̄ coitus in casu isto ⁊ hora conueniēti satis cōuenit. ¶ Circa cibū ⁊ potū. Pria sit regula vt cauenda sit oīs repletio. Uñ ꝑcitas in cibo ⁊ potu in hoc casu maxie laudat̄. Non sit tn̄ tanta vt eam sequatur suꝑinflāmatio in spiritibus: ⁊ ipsoꝝ inordinata ꝯfusio. Uñ ieiuniū ī cāu isto ēt vituꝑat̄. ¶ Secūda sit regula: vt abstīeat ab oībꝰ fumosis vaporosis ⁊ vētosis cibis. De vaporosis quidē vt spēbus vnctuosis acutis vt porris aleis: cepe: sinapi: aceto: ⁊ hmōi. De ventosis q̄dē vt legūībus herbis frigidis: lactucis: portłacis: ⁊ huiusmōi. Utatur cibis bn̄ digestibilibꝰ: ⁊ generatiuis boni chimi: vt ouis sorbilibus carnibꝰ ēt pulloꝝ ⁊ auiū nō in paludibꝰ degentiū: sed in aere vt ꝑdicū: fasianoꝝ ⁊ hmōi. Carnes ēt pipionū nō īpinguatoꝝ artificiał̄r ⁊ exercitatoꝝ ẜm nāꝫ laudant̄. Uituperant̄ ēt ī casu cibaria quecūqꝫ flegmatica: ⁊ viscosa igitur: ⁊ si nō sint multū euaporātia in se: ⁊ si nō addant ad cām ꝯiunctā morbi: addūt tn̄ ad cām añteꝫ: vt materiā flegmaticā ⁊ sic fouēt ꝯiunctā. Propterea cauēdū est a piscibꝰ maxie grassoꝝ corpoꝝ ⁊ nō squamosis. Et si aliq cōcedi possunt sint ꝑui petrosi: vel saltem grossas squamas hn̄tes. ¶ Et q꞉ māsio huiꝰ nr̄e īfirme residet supra mare minus ēt discōueniūt pisces maritimi q̄ꝫ pisces aq̄ruꝫ dul. ⁊ maxie corpoꝝ ꝑuoꝝ: vt dictū est. Pōt tn̄ aliq̄n stante ad eas appetitu aliquibꝰ vti ipsis: tn̄ p̄paratis cū modico vini in decoctōe ⁊ origano ⁊ feniculo ⁊ hmōi. Inter fructus laudant̄ vue passe: alique amigdale cū pineis nō sint tn̄ recentes sꝫ exiccate. ¶ Circa potū dicat̄ ꝙ ꝯueniētius valet vinum album debile: lꝫ quidam auctores dixerint: ꝙ aq̄ melior est vino: ītelligatur de vino vinoso ⁊ vaporoso ⁊ nouo grosso vel turbido. Uñ nō vituꝑo potatōeꝫ vini tꝑate q̄ꝫtitatis albi vel aurei mediocris in substātia: si stomacus ipm magis affectaret: si mō nō sit vinosuꝫ. Et si placeret maxie tp̄e estatis paꝝ limphare cū aq̄ decoctōis çucchari eēt laudabile. ¶ Est ēt ꝑ regła circa regimē cibi ⁊ potꝰ obẜuādū vt in eadē mēsa fugiat diuersitatē pluriū ciboꝝ ⁊ potuū: fugiat ēt voracitatē in masticādo: imo diligēs masticatio ī hꝫ casu est multū ꝓficua. Fugiat ēt sacietatē nauseatiuā sꝫ sꝑ auida comedēdi a mēsa surgat. Et his gn̄alibꝰ sum ꝯtētus q̄ꝫtū ad regimē rerum nō nāliuꝫ. ¶ De inanitiōe ⁊ repletione in sequēti. c. medicinaliū spālius loquemur.

¶ Expedito p̄ p̄ncipali: vt de dieta ⁊ ordinatiōe eiꝰ: videndū est ꝯñr d̄ alio instr̄o: vt d̄ potōe. i. d̄ d̄bita mediciaꝝ applicatione. ¶ Pro cuius expeditiōe est aduertēdū: ꝙ in morbo māli pª intentio in executiōe vertit̄ ad cāꝫ morbi añcedētē: q̄ q̄dē itentio ꝑficit̄ ꝑtiꝫ cū diuersiōe ad oppositā ꝑtē. ꝑtiꝫ cū p̄paratiōe māe ad expulsionē q̄ dr̄ digestio. ꝑtiꝫ cū eūone māe ex̄ corpus: ⁊ ª tādē restabit intētio q̄ est mēbrorū ꝯfortatio. De diuersiōe iaꝫ ꝑ ꝑte dictū est in p̄ori ꝑte hꝰ. Reliquū erit dicēdū ī p̄ncipali de cirugia ⁊ in māe eūone. ¶ Intēdēdo igit̄ ad māe p̄paratōeꝫ ⁊ ad expulsionē: q꞉ talis p̄paratio duo p̄ncipaliter dic. s. māe adequatōeꝫ: ⁊ meatuū largitatē deducta mā: vt plurimū replente ⁊ opilante. Ideo p̄mo dicti meatꝰ p̄parent̄ expulsiōe cū aliq̄bus lenitiuis materieꝝ cōiuꝫ: ⁊ ꝑ īferius ⁊ per suꝑius cū his tn̄ fiat: q̄ ēt māꝫ in ꝯplexione ⁊ substātia adequēt. ¶ Fiat igit̄ p̄mo clistere vt inferius. ℞. maluarum mercurialis: bletis añ. M. i. furfuris: frumēti: camomille. añ. M. ß. calamēti: maiorane. añ. ʒam ꝑtē. M. bulliāt ī sufficiēti quātitate aq̄ vsqꝫ ad sexte ꝑtis ꝯsumptionē: facta collatura de ipsa sumat̄ ad q̄ꝫtitatē triū ciatoꝝ: cui addat̄ cassie. ℥. i. ß. pulueris çucchari mellis despumati. añ. ℥. ß. olei cōis. ℥. i. buthyri veteris. ℥. i. salis. ʒ. ij. misce ꝓ clisteri. Per suꝑiꝰ vo valet ꝯfectio vt ifra. ℞. cassie nouiter ex̄cte. ℥. i. ß. tapelet̄: ⁊ cū çuccharo fiat bolꝰ ⁊ si placet in decoctōe p̄t distēperari cū aqua fructuū. Et si placeret in forª pillulata possent exhiberi. ℈. ij. ß. pillularū elefanginaꝝ ī q̄nqꝫ pillulis: ⁊ quelꝫ talis leuis medicina si sumat̄ ꝑ horā añ cibū nō erit incōueniēs: sumat̄ tn̄ post eā cibꝰ leuis. Sequēti vo die sumat sirupū vt ifra. ℞. oximellis simplicis: mellis rosati: sirupi de sticados. añ. ℥. ß. aquaꝝ maiorane: saluie: ⁊ mr̄icarie. añ. ℥. i. aromatizēt̄ cū modico nucis muscate. ⁊ fiat sirupꝰ q̄ ꝯtinuet̄ q̄nqꝫ vel sex vicibꝰ ẜꝫ modū ⁊ ordinē siruꝑoꝝ. ¶ Est tn̄ ibi aduertēdū: ꝙ si ꝯiungeret̄ pluria capitis impleº ēt cū aliq̄li timore ī p̄ncipio applicaremꝰ sirupū de sticados: ne sua calefactione ⁊ subtiliatiōe in mā fiat nimia agitatio ⁊ euaporatio. vñ ꝯñter ꝑ talem māe euaporationē: ⁊ cuꝫ spūalibus motiōes īduceret̄ accidēs p̄ncipale. Quo casu tutiꝰ erit a p̄ncipio mām minorare post aliquos sumptos sirupos factos: vt supra sine admixtiōe sirupi de sticados. Et ꝯñr facta minoratiōe vt cuꝫ pillulis factis vt ifra. ℞. pillulaꝝ assayeret d̄scriptōe Aui. pª tertij. ℈. ij. pillulaꝝ cochiaꝝ. ℈. i. fiant q̄nqꝫ: deinde vti possumus dicto sirupo de sticados cū applicatiōe alioꝝ siruꝑoꝝ. Et hec cognitio ꝯueniēter hr̄i poterit: q꞉ si exhibeat̄ sirupus ẜm p̄am ꝯpositionē: ⁊ inde sequat̄ dicta cōmotio: ⁊ vertigo arm est de plurima repletiōe: ⁊ tūc fiat sicut dcm̄ ē. ¶ Facta aūt digestione ꝑfecta ꝯuenit eūatio: ⁊ ꝓprius in forma pillulata q̄ꝫ ī alia forª. Exhibeant̄ ḡ pillule vt infra. ℞. pillulaꝝ cochiaꝝ almā. ʒ. i. pillulaꝝ fetidaꝝ. ℈. i. cum

melle ros. formentur pillule.7. Ad quas habeatur aduertentia scdm consuetudinem medicinarum solutiuarum fortium: vt. s. p horam post dormiatur immediate. deinde. vi. horis cõtinuis stetur in camera clausa in tenebris corpus mouẽdo: et exercẽdo cũ ẽt aliqli positiõe pannorum tepidorum circa ventrem. Nõ fiat tñ fortis frica° vt fieri solet: qm vehemẽs frica° diuertit operationem medicine ad exteriora. Tandẽ post medicine operationẽ sumatur lauatiuũ vt infra. ℞. aq̃ decoctiõis ordei et cicerum ru. ℥. viij. zucchari vni° cocte tñ. ℥. ß. et tepidũ exhibeatur: et post horã ab assumptione lauatiui sumat leue prandiũ cũ cibis vt supra. ¶ Seqnti aũt die ad resolutionẽ aliq̃rum materierum motarum et ẽt mẽbrorum cõfortationẽ: q̃ ex medicinis solutis laxant cõuenit vt sumat cõfectionẽ vt infra. ℞. metridati. ℨ. i. dyabuglosati. ℨ. ij. misce. Quod si saporem metridati vel tyriace abhorreret: cõuenit cõfectio vt infra. ℞. dyabuglosati. ℨ. ß. specierum plirisarcoticon. ℨ. ß. misce. De tamẽ cõfectiones semp per sex horas sumantur ante assumptionẽ cibi. Et licet dictũ sit q̃ medicina in forma pillulata sit magis cõueniẽs: q2 tñ ab aliq̃bus in tali forma recipi nõ potest. põt exhiberi in forma infusionis potabilis medicine. Fiat ergo vt infra. ℞. agarici per diem añ trocissati cũ oximelle simplici. ℨ. i. ß. ℈. ß. ĩfundantur in aquis betonice: maiorane: et matricarie: decotiõis acori: sticados passularum qd̃ sufficit: et sic stet in infusione per octo horas adminus: deinde facta expressione conuenienti expressioni addatur dyaf. ℨ. i. ß. mellis rosa. ℨ. ij. misce et fiat potio delicata: et obseruetur in ipsa regimẽ sicut in superiori dictũ. ¶ Et hec medicinarum obseruãtia fienda est bis saltẽ in anno: vt tẽpore veris satis in prin. q2 hoc tempore p̃cipue simile accidens solet infestare et tpe autũni. ¶ Tẽporibus aũt intermedijs laudo bis ĩ mense sumantur pillule vt infra. ℞. pillularum assayeret. ℈. ij. pillularum sine q̃bus esse nolo. ℈. i. misce fiant quinq3 et sumantur post quattuor horas a cena. Et si duo vel tres sirupi añ has pillulas sumerentur: nõ incõueniret. Si ẽt iterdũ stante capitis grauitate et dormitatio per ebdomadã sumerentur tres de pillulis nũc dictis nõ incõueniret scdm formã: que dicta est. Et casu quo in forma pillulata nõ sumi posset: possz fieri puluis solutiuus: vt infra. ℞. agarici electi. ℨ. ß. specierum yere simplicis cum aloe sticados. ℈℈. betonice añ. ℈. i. fiat puluis subtilis pro duabus vicibus: qui sumatur scdm moduz qui dictus est de pillulis minoribus. Facta aũt hac mundificatione generali cõpetere possunt clisteria fortia: gargarismata: masticatoria: caputpurgia: sternutatoria ad cõpletissime reliquias materierum euacuãdas: qm multũ cõuenit: nec quouismõ exhibeatur ante purgationẽ. ¶ Fiat ergo clistere scdz formaz: vt infra. ℞. camomille: melliloti: maiorane: ruthe: añ. M. i. agarici. ℨ. ij. centauree: croci ortensis. añ. ℨ. i. buliãt insufficiẽti aque quãtitate: et illa collatura sumatur ad quãtitatẽ trium ciatorum: cui addatur cassief. ℨ. i. yerepigr. ℨ. ß. olei camomille. ℨ. ij. olei ruthe. ℨ. i. salis. ℨ. iij. misce pro clisteri. Ad hoc ẽt fieri põt suppositoria vt infra. ℞. mellis cocti quantum sufficit yerepigre: coloquintide añ. parum salisgẽme: et euforbij añ. minus fiant suppositorie: et longa et grossa. Cõueniunt ẽt suppositoria ex felle bouis sapone albo cũ melle. ¶ Et si volum° magis calefacere in clisterijs fiat clistere vt infra. ℞. centauree: coloquintide. añ. M. ß. polipodij mercurial. añ. M. i. anisi: feniculi: cimini. añ. ℨ. ß. scene. ℨ. iij. ruthe: camomile añ. M. i. ß. ficuum siccarum numero. x. cartami epithimi. añ. ℨ. v. fiat decoctio lenta: exceptis thimo et epithimo in fine decoctionis facta collatura addantur olei ruthe. ℨ. iij. agari. turbit añ. ℨ. i. yerepigre. ℨ. vi. salis parum fiat clistere: et est satis fortis: et cũ vsu horum suppositoriorum et clisteriorum erim° excusati aliq̃ñdo ab vsu pillularum. ¶ Cõuenit ẽt gargarizare cuz gargarismatibus vt infra. ℞. oximellis simplicis. ℨ. ij. mirrhe. ℨ. i. aque decotionis acori: sticados: et polipodij: qd̃ sufficit ex eodẽ fiat gargarisma. Cõuenit ẽt caputpurgiũ factum cum aqua maiorane: decotionis sticados ruthe. Et si volumus addere modicũ vini albi erit cõueniens vel est fortius. ℞. succi radicis bilitis facta residentia et depurati. ℨ. ij. aque decoctiõis acori et nucismusca. ℨ. i. vini potẽtis. ℨ. ß. misce: et de ista attrahatur p nares ad diuertendum ex naribus maxiẽ: et ex eo fiat caputpurgiuz. Et si in vigore huius nõ fiat cõueniẽs diuersio et euatio potest fieri sternutatoriũ: qd̃ fiat vt infra. ℞. nigelle sinap. añ. ℨ. i. elebori al. ℨ. ß. piperis al. et nigri et ruthe. añ. ℨ. i. misce et fiat puluis: et illo parum naribus insufletur. Tandẽ fiat post euõnem lotionariũ cũ modico aque maiorane. ¶ Masticatorium quoq3 in hoc casu cõueniens est vt infra. ℞. masticis piperis longi añ. ℨ. i. stafisagrie. ℨ. ß. passularũ. ℨ. ij. misce et de eodem sumatur quãtum duobus digitis sumi potest ad formam pillule grosse: et per quartũ ore masticetur semper expuendo quod de saliua in ore recipitur. Et istis remedijs aliquãdo vno aliquãdo vtatur altero: nõ cõtinuo virtutes multũ laxando: sed aliquãdo virtus refociletur et requiescat sine applicatione aliquorum medicamiñũ. Et hec tamẽ particularia cõueniunt p̃us facta purgatione vniuersali q̃z particularib° euationibus. ¶ Cõuenire ẽt diuersio facta cũ certis cauterijs potẽtialibus appositis post aures. Et in h cõuenit vt fiant scdm formas vt infra. ℞. cãtaridarum abscisis alis et capitibus numero quattuor cum fermento et aceto fortissimo fiat mixtõ. Et si nõ sufficit addi potest in cõpositione de melle anacardino. Potest etiaz fieri et erit fortius cum calce viua et sapone añ: et cum succo affodillorum incorporentur et ponantur in locis varijs post aures videlicz prope aures in fine aurium. ¶ Circa vero cirugiã laudatur vt omnes volũt scarificatio crurũ sub poplite et genu: et p̃spãliter etiam scarificatio cartilagi[m] aurium. ¶ In hoc ẽt q̃daz laudãt vt flobothomentur arterie: que sunt post aures. His ita incisis secũdũ transuersuz vt vtreq3 extremitates nõ possunt cõiũgi. hoc tamẽ remediũ fortius: videlicet cuz causa vertiginis sit vapor ascẽdens ab inferioribus: vt ipsamet percipiet. Et q2 fortasse timeretur incisio arteriarum cõueniet incisio venarum minutarum post aures: que querantur ĩ loco: vbi supradictũ est de cauterio. Multi etiaz laudantur vt ponantur ventose in pupi sine scarificatione. ¶ Cõueniũt etiam aliquãdo ventose supra caput posite maxime supra cõmissuram coronalẽ. et hoc ad resolutionẽ vaporum in capite cõtentorum: in hoc est tamẽ aliqualis timor. Pro qua intentõe ẽt valent et vaporationes sicce capiti facte: et fomẽtatiões humide: et odoramẽta et cõfectiões cõfortatiue. ¶ Fiat ergo p̃mũ euaporatio capiti vt infra. ℞. camomille melliloti: maiorãne: saluie: sticados. añ. M. i. ponatur in sacculo et facta fricatione capitis per paruz añ superponatur sacculus capiti aliqualiter calefactus: et valebit vapores resoluẽdo ĩ capite cõtentos: et si placet origanũ et calamẽtum conuenit. Quod si fortiora intendamus possumus addere de baccis lauri iuniperi cum modico nucismus. ¶ Pro hac ẽt intentione valet lixiuiũ factũ vt infra. ℞. lixiuij cõueniẽter facti cum cineribus vitis: vel iuniperi: vel rorismarini: hoc calia tria vel quattuor. cui addatur sticados arabici: maiorane: ruthe: añ. M. i. nucismuscate: cinamomi: gariof. añ. ℨ. ij. nigele. ℨ. i. misce: et aliquot bulitionibus tribus vel quattuor simul buliant: et de hoc lexiuio fiat capiti embrocatio: prius facta mundificatione a sordibus ex cõmuni lixiuio. ¶ Post cõsequẽter expedit cõfortare mẽbra per ea: que interi° sumũtur: et ex odore et medicinis. Et iter simplices medicinas laudauit Rasis masticationẽ acori de sua p̃prietate. Carpobalsamus ẽt mirabiliter cõuenit lotus cum aqua vl iure ciceris et multa similia. ¶ Inter cõposita valet cõfectio vt infra. ℞. spẽrũ plirisarcoticõ par. i. spẽrũ dyamusci

dulcis

dulcis.ꝑ.ʒ.cũ zuccharo dissoluto in aqua maiorane ⁊ betonice: qđ sufficit fiat ꝯfectio in morsellis: de qua ꝯfectione sumat per tres horas añ cibũ morsellũ vnũ.ʒ.ij. ¶ In isto ẽt casu valent cõfectiões magne ⁊ tyriacales pro hac intẽtione: vt sumere.ʒ.ſ. metridati ĩterdum per.vi.horas añ prandiũ: vel ꝯfectiõis philosophoꝝ ⁊ taliũ cerebruz ⁊ ꝑncipalia membra a ꝓprietate ꝯfortantiũ. Pñt ẽt quedã a ꝓprietate ĩtra aures ad eandẽ intẽtionẽ poni: vt oleũ de rutha vl' de camomilla cũ modico musci ⁊ nigelle. ¶ Circa odoramẽta vero: que a ꝑncipio nequaꝙ̃ ꝯueniũt: ⁊ ĩ declinatione maxime iuuant: vt tradunt auctores. conuenit nigella: ⁊ muscus: nux muscata. ¶ Laudaṫ ẽt euforbiuz ⁊ castoreũ seducta acuitate odoris: vñ ñ nimis laudo. Et si vellemus ꝯponere pomũ ad odorandũ fieri põt: sz id relĩquo tanꝙ̃ apothecarijs notũ: qꝛ pomũ de laudano ꝯmuniter factũ in hoc casu cõueniret. Et hec sufficiant quãtum ad ꝑncipalẽ intentionẽ: q̃ cerebro appropriaṫ. ¶ Et si pur appareret nocumẽtuz intẽdi ex accessione vaporũ ex matrice eleuatoꝝ post euãtionẽ: de qua supra: que ẽt respicit mãz in matrice existentez ꝯueniret diuersio facta cũ aliq̃bus ꝓuocatiuis materieꝝ deorsuz per matricẽ: maxĩe cũ suppositorio facto vt ĩfra. ℞. mirrhe. ʒ.i. cassieli: cinamomi: croci añ.ʒ.ʒ. boracis. ℈.i. cuz oleo de lilio formenṫ pessaria ⁊ supponanṫ. ¶ Et hec de presenti sufficiant ad laudem dei amen.

¶ De epilepsia ꝓ vno Iuuene brixiensi. Consiliũ. XI.

Casus iste: vt scribitur: est epilentica passio periodica cum interpolatione vnius diei eadez hora contingens: vt.14ª. que ter vel quater inuasit a medio mense citra iuuenem etatis.xxi.annoꝝ: ꝯplexionis melancolice: cum multa flegmatis ꝑmixtiõe: vt scribiṫ: cui annectiṫ fe. lenta extimata flegmatica: ꝯplicatis ẽt doloribus ventosis in stomaco ⁊ in ꝑtibus mirach. maxime in regione splenis cuz aliquali dolore ⁊ tremore regionis cordis: cui initiũ dedit causa ꝑmitiua: vt scribiṫ: sed nõ exprimiṫ que illa fuerit. Significatur quoqz ꝙ pluribus superioribus annis passus est vnicuz paroxismũ satis leuẽ: qui terminauit ad stupefactionẽ vnius brachij. Et sil' cum toto casu ꝯiungiṫ ad pñs dolor occupans totũ caput. ¶ Sed vtruz sint oꝑationes aĩales sensuũ obtuse: ⁊ vtrũ paroxismus sit sceuoꝝ accñtium vl' debiliuz: vt de spiritua. forti tortura: emissione superfluitatum per deorsum nec ne: de hoc nõ scribitur. ¶ Si etiã post euasionẽ a paroxismo remaneat liber in oꝑationibꝰ aĩalibus: vel per notabile tp̃s remaneat obtusus: neqz hoc manifestũ est ex casu: que tamẽ magnũ darent iudiciũ in cognitiõe. vtꝝ morbus sit talis ꝑ essentiã aut ꝑ cõitatez.

¶ Ex his igitur que ꝓbabiliter cõcludi pñt existimandũ est morbum talẽ pro magna ꝑte esse per essentiã: nõ absolui tamẽ a cõitate stomaci: maxĩe ꝓpter dolores stomacales ventosos simul cum tremore cordis: qui ꝓbabiliter ꝑ cõpassionẽ fit stomaci: lz ad nocumẽtuz cerebri sensibile plerũqz cõcomiteṫ nocumẽtũ cordi. ¶ Neqz hoc est mirabile: cũ etiam vt voluit Aui. ꝑma tertij. captulo de melancolia: spũs aĩalis sit de substantia spiritus vitalis. Nã dixit ⁊ fortasse nõ aduenit magnitudo. s. cause vl' nocumẽti in cerebro nisi a corde. Et addidit. Et nõ est miruz: nã spiritus vitalis cõtinuus est spiritui aĩali: ĩmo est de substantia eius: ex quo generatur ab eo. Quia tñ stat notabile nocumentũ in stomaco de doloribus ventosis cum ventositate ẽt in regione splenis ꝓbabile fit magis: qđ cuz passione stomaci fiat dictũ nocumentũ in corde. ¶ Et si ꝯiungeretur abominatio ⁊ nauseatiua sacietas: ꝑcipue añ inuasionẽ paroxismi certior esset significatio: ꝙ eẽt ꝑ communitatẽ a stomaco. Et sic supposito ꝙ partim sit per essentiam a mã flegmatica dominãte in cerebro: fit etiam per cõmunitatem a stomaco mediãte ventositate sursum cõmunicata: que vt pleruqz fit cã ĩmediata ꝑoxismi: etiã ⁊ maxĩe ꝓpter ꝯtinuũ dolorẽ capitis: ⁊ nõ tm̃ ĩ parte añriori: sed ẽt in parte posteriori: vt scribiṫ: ẽt qm̃ ꝑoxismꝰ alias factus terminauit ad stuporẽ brachij. nam hec declarant nocumentũ per essentiã in ipso capite: ⁊ ꝟm sniam Arist. quã ẽt videtur ĩmitari Aui. in caplo de epilẽsia: lz ipse voluerit ꝙ in ipso cerebro dicta ventositas generet: cum dixit. Quoniã cum epilensia est in ipso cerebo tũc cã est ĩ ipso mã ꝓculdubio faciẽs ventositatẽ retentã in meatibus sensus ⁊ motus ⁊c. ¶ Et hoc cõmuniter declarat cita inuasio paroxismi cum breui ipsius terminatione: tunc his suppositis illa leuis febris cõiuncta fortasse est in casu iuuans faciens ad digestionẽ mãe flegmatice: ⁊ eius resolutionẽ simul ⁊ ventositatis: sicut etiaz mutatio ad etatẽ iuuentutis: si accidat epilensia in puero facit ad curationez vt fuit sẽtẽtia Ypocra. 2º aphorismoꝝ. ⁊ quinta particula. In aphorismis epilenticorum iuuenibus: quibus epilẽsie ante iuuentutem ⁊c. Tamen vbi succedat debilitas ꝓpter febrem: tunc febris nõ esset cã iuuans: qm̃ faceret ad debilitatẽ digestionis ⁊ cerebri ⁊ stomaci. ¶ Ideo dicebat Auice. Et oĩs cã epilensie cerebri cõparaṫ ad debilitatem digestionis in ipso. Et dixit Rasis ꝑmo cõtinentis. In omni epilentico cõiungitur debilitas cerebri: licz nõ cõuertatur. ¶ Et qm̃ queritur in casu regimẽ ꝑseruatiuũ ⁊ curatiuũ: duo fient in cura. Primo poniṫ regimen breue curatiuuz corporis existentis in actu paroxismi. 2º. poneṫ regimẽ: qđ dici põt ⁊ ꝑseruatiuũ ⁊ curatiuũ in dicto corpore: ⁊ taliter notabiliter lapso: lz nõ fuerit in actu paroxismi ꝓpter paratã ipsius passibilitatẽ ad lapsuz. Et ista intẽtio ꝯplebiṫ cũ regimine in dieta sex reꝝ nõ naturaliũ: postea cũ medicinalibus appropriatis. ¶ In paroxismo igitur ꝓ curatione cõuenit vti diuersiõibꝰ mẽbrorũ inferioꝝ: vt cum fricationibus ⁊ ligaturis sicut ẽt ⁊ in alijs morbis cerebralibꝰ mãlibꝰ. ¶ Sed vbi arbitremur paroxismũ pendere ꝑcipue a mã stomacali: cõueniret inducere vomitũ in ꝑncipio paroxismi: maxĩe in corꝑe parato ad vomendũ ⁊ ꝯsuetũ vomere tꝑe quietis. Sed hoc fieri dz cũ vomitiuo leui: vt. s. imponẽdo pennã intinctaz in oleo de lilio intra guttur: ꝑus tñ ĩposito ligno intra dentes: ⁊ ita agitãdo dictã pennã ĩduceṫ ad vomẽdũ. ¶ Valet ẽt ꝑcipue clistere in hac intẽtione factũ cum aqua decoctionis radicũ feniculi: yreos: ⁊ peonie. Exempli grã: sumendo. añ.ʒ.ij. de qualibet eaꝝ: ruthe: absynthij: saluie: sticados. añ. M.i. buliant in aqua debite q̃ntitatis. postea addatur collature: vt libṙ.i.ʒ. eiusdem yerepigre.ʒ.vi. yerelogodion.ʒ.ij. vel.iij. ꝟm ꝙ placet: olei ruthe: olei camomille. añ.ʒ.ſ.ʒ. salisgẽme.ʒ.iij. misceaṫ. ¶ In paroxismo etiaz dicit Açara. ꝙ odor asse fetide si perueniat ad nares reuiuiscit epilenticum. Et Alexader ponit vnũ experimentum Apolonij dixit. Cum ceciderit epilenticus appone naribus thymum: si surrexit ab epilensia sanaṫ. si aũt nõ nõ sanaṫ. ¶ Et aliqui accipiunt licinia ⁊ circũuoluũt castoreo ⁊ in succo ruthe: ⁊ imponũt naribꝰ: ⁊ est forte remedium ad excitandum a paroxismo. Sed ista magis fiant facto clisteri ⁊ diuersionibus deorsum. Et cuz his ⁊ similibus velocitabitur excitatio a paroxismo: si deus voluerit. ¶ Sz spãliter caueaṫ ⁊ in paroxismo ⁊ ex̃ paroxismũ ab his: que per nãz suã mouẽt paroxismũ: de quibus sunt suffumigatio cornu caprini: ⁊ mirrhe: galbani: nã talia excitãt paroximũ: lz aliqui dicant de galbano ꝓpter textuz.

.d.Aui.2° cañ.qui dixit:ꝙ confert sode: ⁊ epilensie: ⁊ ꝙ odor ipsi⁹ reuiuiscere facit epilenticũ. Ego al's dixi:ꝙ ĩ paroxismo forti potest iuuare:sed in corpe parato cadere inducit ad paroxismũ:vt ibidem declaraui. ¶ Ueniẽdo nunc ad regimen in dieta. Primo circa aerem: vitet̃ aer grossus:⁊ humidus:⁊ paludosus:⁊ ꝓpinquus stagnis. Sit ergo spẽaliter aer temperatus in actiuis declinãs ad siccũ: ⁊ sit luminosus:clarus:suauis odoris:nõ tñ nimis intensi. Nam dicebat Aui.qñq3 odores boni sup.intensi inducũt epilensiaz.Et in tpe frigido ⁊ hũido rectificet̃ aer maxĩe nõ existẽte corpore pleno cũ aromatib⁹:vt storace:ysopo: maiorana:rutha:⁊ similibus. ¶ Circa somnũ vitet̃ somnus plixus ⁊ meridian⁹: ⁊ tardet̃ somn⁹ ab assumptione cibi per duas horas:⁊ dormiat̃ capite bñ eleuato: ⁊ extremis bñ coopTis:⁊ in obscuro:⁊ nõ excitet̃ a somno repẽtine:vt cũ voce forti:vel sonno tubaꝝ:vel aliquo hꝫ.nã qñ q3 talia adducũt ad paroxismũ. ¶ Exerci^m^ leuiter factũ añ cibũ per horã est ꝯueniẽs plurimũ:si fiat pedes diuertendo mãs ⁊ vapores in deorsum: sed exercitium velox ⁊ laboriosum est nocens:ẽt velox exerci^m^ oculoꝝ ĩspiciẽdo res velociter motas:⁊ maxime circulariter:⁊ cacumia montiũ ⁊ hꝫ.in quibus laborãt spũs in ꝯprehendẽdo nocet. ¶ Exerci^m^ ẽt mẽbroꝝ superioꝝ:vt fricatio capitis nocet:ꝯuertendo mãs sursũ:nisi simul moueant̃ mẽbra inferiora cõuertendo in deorsum. ¶ Et de hoc posuit cañ. dñs.A.dicẽs.Et studeat semp paciẽs:vt sit caput suũ eleuatũ q̃tũ possibile est:⁊ caueat ne ipsum pendere faciat: neq3 moueat plurimũ.q2 multitudo mãeꝝ ad ipsu3 trahere inducant̃ sup.Addit. Et o3 vt moueantur inferiora cu3 ipse mouet superiora. ¶ Ideo bene cauen̄ est in casu isto:ne fiant fricationes capitis ⁊ lotiones ⁊ pectinatiões fortes:nisi precedentibus fricationib⁹ inferioꝝ:vel simul cu3 illis factis. Et ita ẽt cauendũ est in paroxismo :ne caput multũ agitet̃:vñ sẽp est fiẽda diuersio a superioribus ad ĩferiora. ¶ De inanitione dicat̃ sumati:ꝙ parcitas cibi ⁊ inanitio mltũ cõuenit:imo vr̃ ĩnuere Aui.circa h̄:vt sint contenti vno cibo tantum in die naturali. Et si non possũt aliter sustinere :diuidatur tota summa cibi in tres partes:que sit minor ea q̃ si corpus eẽt sanus:⁊ de illis tribus partibus due sumant̃ in prandio: ⁊ 3^a^ in cena. ¶ S3 circa cibi ordinationẽ spẽaliter ẽt dicebat Aui. maxime in epy^a^ flatica:⁊ ẽt ꝯuenit in ea:que p cõmunitatẽ a stomaco ⁊ splene frigidis. Et dixit. Uitent oẽs cibos grossos:⁊ legumina oĩa. Uitent carnes grossas ⁊ quadrupedũ maxime.Et super oĩa humida viscosa:⁊ difficilis digestionis. Et dicebat Rasis in alman sore. Nutrimentũ ꝑterea ei⁹ taliter statuendũ est:vt paucaꝝ sit supfluitatũ:vel sup.nãliter:vel cu3 artificio. Inde assa vel frixa sup.sunt electiora in casu isto q̃ elixata:modo digeri possint. Et ita eligãtur carnes nãliter sicce:vt auiũ mõtanaꝝ. Turtures ẽt ⁊ fasiani sunt ad hanc intentionẽ carnes ꝑcipue. Et de carnibus quadrupedũ singulariter valent carnes capreoloꝝ iuuenũ:⁊ cũiculoꝝ siluestriũ:⁊ lepoꝝ iuuenũ. ¶ Cõmuniter ẽt laudant̃ ab auctorib⁹ qbusdã ⁊ ẽt scribẽtib⁹ carnes hedine:qm̃ ad siccũ declinãt:vt voluit Cõciliator.cũ possibilitate tñ digestionis. ¶ Sed ego nõ laudo eas simpliciter:sicut neq3 Haliabas laudauit carnes capraꝝ. Nam dicit Hal.ꝙ vitanda sunt oĩa aĩalia:que de se incidunt in epi^am^. Exemplificat:vt sũt oues perdices:et epar ẽt hyrci a ꝓprietate excitat eam.Et cõsequẽter ẽt credo: ꝙ carnes caprarum cum ꝓprietate sua nocent in casu. Sicut ẽt suffumigatio ex vngulis capre:⁊ coriu3 capre excitat epi^am^. ¶ Et qm̃ ꝓprietates sequunt̃ spẽm:credo simil'r eẽ dicendum ⁊ de capretis. Pipiones ẽt allati ⁊ exercitati abscisis capitibus etiã ꝯueniũt. Pulli iuuenes gallinaꝝ nõ laudant̃.tñ Alexander ⁊ Auẽzoar laudant gallinas. Uitent̃ oẽs carnes aquatice ⁊ oẽs pisces. Uitent̃ oẽs carnes pingues:⁊ oĩa multũ vnctuosa.Et de dictis carnib⁹:que sunt pro vsu:si nõ pñt ꝯueniẽter digeri cũ masticant̃ pistẽtur: ⁊ reducãt̃ ad for^am^ potabilẽ. ¶ Uitelli ouoꝝ ꝯueniũt:brodia cicerꝝ:⁊ far:⁊ rixũ: cum lacte pineaꝝ ꝑpataꝝ pus dimittendo lac amigdalaꝝ ꝓpter nimiã euaporationẽ. Uitet oẽs herbas frigidas ⁊ humidas:⁊ acetum singul'r. De herbis valent alique bletes ad albũ declinantes cũ saluia ⁊ ysopo singulariter. Nam de eo dicit Alexãder ysopus decoctus.hec eni3 decoctio sup.magnifice iuuare potest:⁊ multi hoc apozimate vtendo frequẽter a totius egritudinis malitia sunt liberati. ¶ Idẽ Serapio asserit:ꝙ curat epilenticũ rosmarinus:ẽt cũ modico feniculo plurimum valet.Et idẽ ĩtelligat̃ de alys exiccantib⁹ nisi habeãt plurimã euaporationẽ cũ aliq̃li humiditate ꝯiuncta caliditate.nã talia nõ ꝯueniũt.Unde Aui.vituperauit porros: alea:⁊ pastinachias:sinapi ẽt est huius generis. Uitet̃ oẽs quasi fructus ꝑter auelanas tostas:fisticos:⁊ pineas cũ aliquib⁹ ficubus. ¶ De potu sit vinũ modicũ dicit Aui.antiquũ:⁊ ad ponticũ aliqualiter declinans:⁊ maxĩe facta bona mundificatione.Sed stante corpe ĩputo magis:v3 aq̃ mellis in hyeme:⁊ çucchari in estate cu3 modico aque decoctionis ysopi:vel saluie:vel nucismu. vel cubebis: ⁊ silibus. Et hec sufficiãt quãtum ad regimen in dieta cauendo a passionibus aĩalibus tribus ⁊ incensiuis. ¶ Ad medicinalia veniendo supposita bina purgatiõe facta:vt scribitur:in tali casu o3 frequẽter euacuare:cũ his tñ :que virtutẽ nõ multũ debilitant:qm̃ mã ledens per ĩdigestiones aggregat̃. Idcirco op3 eam paulatiue eũari fm ꝙ generatur:nõ cũ his q̃ debilitant.Et ĩter eũonẽ ⁊ eũonẽ est spẽaliteranda mã cũ aliquibus digestiuis. Et si credatur mãm peccare in stomaco cõmunicantẽ cerebro.fiat ꝑus eũatio: nisi fuerit natãs p vomitũ leuẽ:fm ꝙ dictũ est supra:ẽt si nõ educat̃ cũ medicina successiua ꝯfortatiua:⁊ melior de eis est yera simplex Hal.de sex rebus.addito postea aloe ad triplũ posita a Hal.7°terrapẽtice caplo.xv.⁊ si reducatur ad formã electuary cũ melle magis placet:dando de ea.3.vi.in forma boli cũ modico çucchari p vice. ¶ De medicinis aũt ⁊ ad digestionẽ facientib⁹:⁊ ẽt ad eũonem op3 vt eligantur medicine appropriate in casu cu3 virtute spẽali valẽtes.⁊ de hoc posuit cañ.dñs Hal.in cõmento aphorismi.5.ꝑticule. Quibus epilensie añ iuuentutẽ ⁊c. dicens ꝙ medicina in epilensia debet esse contraria sup. mãe ⁊ ꝯgrua cũ ꝓprietate ꝯfortatiua cerebri:⁊ corruptiua ipsius epilensie.Unde op3 vt eligant̃ medicine:que a ꝓprietate valent cõtra epilensiaz ⁊ nõ nocẽt.qm̃ ⁊ si apiũ sit calidũ exiccati^m^ ꝯriũ mãe.tñ ĩ casu q2 mouet epi^am^ epilentico nõ cõuenit. ꝓpterea dicebat Me.in caplo ꝓprio. Res q̃s eos semp op3 sumere sunt peonia:⁊ semẽ eius pi retrum sisileos:⁊ aristologia rotunda. ⁊ Rasis addit agaricũ ⁊ scolopẽdriã ꝑ ꝯtinentis.vbi dicit caplo.5. Et iuuãtia nãliter hũc morbũ ⁊ habẽtia mirabilẽ ꝓprietatez ad ipsum sunt peonia:sisileos:agaricus :⁊ semẽ splẽdelidon: scolopendria:⁊ radices aristologie rotũ.Et Auic.addit polius montanũ. Ysopus est in hoc mirabilis:vt dictu3 est: de quo dicit Serapio.ꝙ decoctio ysopi est mirabilis iuuamẽti:⁊ eius sola decoctione testatur multos curasse.q2 nõ dimittit in stomaco ⁊ pectore aliqd de supfluitatibus. Nam incidit mãs viscosas:⁊ eas educit per vrinã:vel secessu3. ¶ Squilla ẽt vel aq̃ eius:vel decoctio eius in casu plurimũ laudat̃.Et de ea facit longũ sermonẽ Rasis ꝑmo cõtinẽtis. Ideo de his medicinis tanq̃ matribus in casu nostro possunt fieri syrupi digestiui:⁊ cũ agarico medicina eũatia:vñ possunt formari syrupi cũ oximelle sq

litico

litico ꝛ melle rosa. vt sumēdo vtriusq3 añ. ℥.i. cū q̄tuoꝛ ℥. aq̄ ꝺcoctōis ysopi fiat syrupꝰ ꝛ ī mā grossa. ¶ Sꝫ si materia flegmatica fuerit subtil' dicit Serapio valet decoctio absynthij cum syrupo vt supra: ꝛ maxīe in casu nostro stā te nocumēto stomaci. Preter syrupos valent alia digestiua ī forma ꝯfectionū singulariter. Ualet piretrᵐ cōditū ꝛ nux muscata: si ꝯdita reperiaꝭ. Et dixit Rasis de piretro ꝑmo ꝯtinētis: q̄ si sumaꝭ pulueriçatū coclear vnū cuꝫ eadem q̄titate mellis multū iuuat. ¶ Pro solutiuis sumatur agaricus trociscatus pro duabus ptibus cū vna parte pillulaꝝ aureaꝝ: vel pillulaꝝ de yera maioꝛe. Et aliquotiens deueniēduꝫ ē vsq3 ad pillulas cochias: maxīe Mesue: quas ponit in caplo de soda. Nō auderē ad al's foꝛtiores medicias pro frequēti vsu necessario earū: semp ēt est seruāda ventris lenitio ꝛ diuersio per deoꝛsuꝫ cū clisteriȷs ꝛ fricationibꝰ īferioꝝ. ¶ Cōueniūt ēt post purgatiões mł' tiplicatas cū pillulis vt fiant purgationes pticulares per emunctaria cerebri: vt cuꝫ gargarismatibꝰ ꝛ masticatoꝛiȷs ꝛ caputpurgiȷs ex attractis appꝛopꝛiatis: de quibus pleni sunt libri. Postremo ēt intendendo cuꝫ ꝯfoꝛtantibꝰ cerebrū cuꝫ ꝓpꝛietate ēt spāli sumēdo interdū aliquid metridati vel diamusc. dul. vel de plirisarcoticō. Etiam pōt fieri puluis appꝛopꝛiatissimus in casu: quē posuit Girardus: q̄ fit de ossibus cōbustis cranei viri: ꝛ cū semine peonie eēntial'r: ꝛ exhibeaꝭ cū aliquo liq̄re: vt cuꝫ aqua ysopi. ¶ Si ēt inter nares insufletur de musco de nigella: ꝛ cū modico asse singulariter valet. Et succus ruthe ēt cū mirabili iuuamēto vt dicit Alexāder. Fit ēt puluis ad hanc intētioneꝫ singularis: vt ifra. ℞. gallitrici. ℥. ʒ. visci quercini. ℥. i. toꝛmentille. ℥. i. ʒ. fiat puluis ꝛ exhibeaꝭ. ℥. i. ʒ. vsq3 ad. ij. pro vice. Coꝛnu ēt cerui in hac intētione multū laudaꝭ. Et de hiȷs que extrinsecus applicanꝭ oēs ꝯueniūt in peonia apensa colo: sed debet esse recens. Coꝛiuꝫ ēt frontis asini si teneatur tangendo ēt carnes patientis versus caput per annuꝫ vnū itegrū pseruat ab epiᵃ. ¶ Restat ēt vt ponanꝭ aliq̄ ꝯfoꝛtantia stomacuꝫ ꝛ resolutiua ventositatis ab eo. Fiat sacculus: vt ifra. ℞. spice. M. ʒ. aneti. M. i. masticis galāge. añ. ℥. ij. cimini. ℥. i. misce fiat sacculus: bulliat ī vino aromatico: ꝛ supponaꝭ loco. Fiant ēt inūctiones stomacales ꝛ cerota ꝺm oꝛdinē cōmunē. ¶ Et hec sufficiant.

¶ Pro epilensia cerebꝛali per essentiaꝫ a materia flegmatica. Consilium. XII.

Robabiliter in iuuene q̄ndecim annoꝛuꝫ laudo fieri purgationē vniuersaleꝫ bis ī anno: sumēdo ꝑus minoꝛaᵐ cuꝫ pillulis. ℞. pillulaꝝ alsegeret. agarici troci. añ. ꝑ. i. pillulaꝝ cochiaꝝ 4ᵃᵐ p. ins cū oximel le simplici fiat pasta ꝑ pillulis: de qua pasta sumaꝭ. ℥. i. in pillulis tribus post cenā per tres hoꝛas. ¶ Et post duos dies sumat syrupos digestiuos. ℞. syrupi de sticados: mellis rosa. añ. ℥. i. oximellis squilitici: syrupi de ysopo: añ. ℥. ʒ. aquaꝝ betonice: ꝛ endiuie añ. ℥. iiȷ. misce: clarificeꝭ pro duabus vicibus cū quatuoꝛ granis peonie ꝛ cubebaꝝ añ. Et cōtinueꝭ q̄nq3 vicibus in hoꝛis debitis. Post quos syrupos sumat pillulas: vt ifra. ℞. pillulaꝝ cochiaꝝ. ℥. i. pillulaꝝ aggregatiuaruꝫ ℈. i. boni pon. cū oximelle. s. foꝛmenꭍ pillule quinq3: que sumāꭍ añ diē per hoꝛas: ꝛ tardeꭍ prandiū ꝑ. vi. hoꝛas: ꝑus tñ sumaꭍ lauatiuū cū aqua decoctionis oꝛ. ꝛ çucchero ru. ꝛ sumat prandiū leue. Sequēti die sumat ꝯfectionē: vt infra per. ij. hoꝛas añ diē. ℞. metridati. ℥. i. dyabuglosati. ℥. ij. misce. ꝛ iste purgationes fiant isto tpe: ꝛ in ꝑncipio septēbꝛis. ¶ Postea laudo omni ebdomada sumi tres pillulas. ℥. i. de pillulis scriptis in ꝑncipio addendo tria grana peonie ēt per. ij. hoꝛas vel tres post cenā. ¶ Laudo sumi etiaꝫ de puluere bis in ebdomada coclear. i. facto: vt ifra. ℞. pulueris epatis milui ꝯbusti: coꝛnu cerui vsti: granoꝝ peonie añ. ꝛ exhibeaꝭ cū aqua mellis. ¶ Laudo ēt vt ex coagulo lepoꝛis cū modico oleo cōmuni incoꝛpoꝛeꝭ pasta pro pillulis: de qua pasta sumat vnā pillulā vna die ebdomade: q̄n nō sumiꝭ puluis. ¶ Laudo fieri caputpurgia. ℞. suci bletis ꝺpurati: succi galistrici bn̄tis floꝛē aureū simil'r depurati. añ. ℥. i. ʒ. nigelle pulueriçate. ℈. i. trahaꭍ ꝑ nares suauiter: purgabiꭍ caput per nares. ¶ Odoꝛare ēt paucedinum cuꝫ pice in casu cōueniens est.

¶ De epilensia ꝑ cōmunitatem a manu pro vno iuuene de bobio. Consilium. XIII.

In hac dispōne: q̄ est epilensia pendēs ꝑ cōmunitatē a vapoꝛe male q̄litatis eleuato a manu ex impressione medicie venerose in manu al's fcō cauterio: ꝛ subito nimis curato. ¶ Circa dietaꝫ ꝑmo viteꭍ quecūq3 ad euapoꝛationē faciunt: ꝛ debilitatē cerebꝛi inducunt. Jdeo in aere viteꭍ aer q̄libet excessiue caliditatis: ꝛ excesiue frigiditatis. Et viteꭍ aer grossus humidus: ꝛ paludosus: ꝛ ꝓpinquꝰ stagnis. Sit ḡ spāliter aer tpatus in actiuis declināñs ad siccū: ꝛ sit luminosus: clarus: suauis odoꝛis: nō nimis intensus. Nam Aui. q̄n q3 odoꝛes boni sup. intensi inducūt epilensiaꝫ: ꝛ in tpe frigido ꝛ humido rectificeꭍ aer: maxīe exñte coꝛpoꝛe pleno cū aromatibus: vt stoꝛace: ysopo: maioꝛana: rutha: ꝛ similibus. ¶ Circa somnū viteꭍ somnus plixus. ꝛ nequaq̄ doꝛmiat in meridie: nisi foꝛte euigilauerit ꝑ totā noctē. tūc tardeꭍ somnus ab assumptione cibi ꝑ duas hoꝛas. ꝛ doꝛmiat capite bn̄ eleuato: ꝛ extremis bn̄ coopertis: ꝛ in obscuro ꝛ nulloꝰ in aere libero. Et nō exciteꭍ a somno repētine: et cū voce foꝛti: vt sōno tubaꝝ: vł' aliquo hꝫ. nā q̄n q3 talia adducūt ad poxismū. ¶ Exerciᵐ leuiter factū añ cibū ꝑ hoꝛā ē ꝯueniēs plurimū si fiat pedes: diuertendo mās ꝛ vapoꝛes ī deoꝛsuꝫ. Sed exercitiū velox ꝛ laboꝛiosum est nocēs. Exercitium ēt velox oculoꝝ inspiciēdo res: que velociter mouenꭍ: ꝛ maxīe circulariter ꝛ cacumina montiū ꝛ hꝫ. in quibꝰ laboꝛāt spūs ī ꝯprehēdēdo nocet plurimū. ¶ Exerciᵐ ēt mēbꝛoꝝ superioꝝ: vt fricatio capitis nocet ꝯuertendo mās sursuꝫ: nisi simul moueanꭍ mēbꝛa inferioꝛa: ꝛ maxīe tūc cum fricaꭍ caput: fricet bꝛachiū ꝛ manus lesa cōuertendo in deoꝛsum. Et de hoc posuit cañ. d. Aui. dicēs. Et studeat patiēs vt sit caput suū eleuatū q̄tū possibile ē: ꝛ caueat ne ipsuꝫ pēdere faciat: neq3 moueat ipsuꝫ pluriᵐ: q̄r m̄ltitudo mᾱeꝝ ad ipsuꝫ trahere inducaꭍ. Et hoc maxīe attēdendū est in casu nr̄o: ꝛ in oī simili moꝛbo facto per cōitatē ex euapoꝛatiōibꝰ ab īferioꝛibus. ¶ De inanitione dicaꭍ: q̄d l3 repletio semꝑ sit nociua ꝛ ventris lenitio semꝑ sit necessaria: ꝛ maxīe repletio serotina sit magis nocēs: tñ nimia inanitio ꝛ ieiunia ꝛ tollerātia famis sunt in hoc casu multū verenda: q̄m p̄pant ad euapoꝛationē. ideo viteꭍ ieiunia: sed sit multa pcitas ī cena. ¶ Sed circa cibi oꝛdiatione spāliter oꝫ vt viteꭍ oīa que difficulter digerunꭍ: ꝛ que de se sunt euapoꝛatiua. et sic viteꭍ oēs cibi grossi ꝛ legumia oīa. ¶ Uiteꭍ ēt oēs carnes grosse: ꝛ maxīe q̄drupedū: ꝛ sup. oīa humida: ꝛ viscosa: ꝛ pinguia: ꝛ difficilis digestionis. Et quātuꝫ ad artifiᵐ dicebat Rasis in Almansoꝛe. Nutrimētū ꝑterea eius taliter statuendū est: vt paucaꝝ sit supfluitatū: vñ assata vel frixa sup. sunt electioꝛa mō digeri possint. Et ita eliganꭍ carnes nāliter sicce: vt auiū mōtanaꝝ. ꝛ ita turtures: ꝛ fasia,

ni sunt ad hanc intẽtionẽ carnes p̃cipue. Sed ꝑdices hic accipiunt̃ ⁊ nõ admittunt̃: qꝛ per nãz sepe ĩcidãt ĩ epylẽsiam. De carnibus q̃drupedũ singl'r valent carnes capolorũ iuuenũ: ⁊ cuniculoꝝ siluestrũ: ⁊ lepoꝝ iuuenũ. ¶ Cõmuniter ẽt laudãt̃ ab auctoribꝰ q̃busdã ⁊ ẽt scribẽtibꝰ carnes hedine: qm̃ ad siccũ declinãt: vt voluit Cõciliator: cũ passibilitate indigestionis. Sed ego nõ laudo eas simpl'r: sicut neqꝫ Aliabas laudauit carnes capraꝝ: ⁊ qꝛ vitari debent oĩa q̃ inducũt ad epi[am]: vt voluit Sal'. vt est cornu capre: ⁊ epar illiꝰ: ⁊ sufumigatio vngulaꝝ eaꝝ: fit rõnabilis credulitas: ꝙ ẽt tota capra debeat nocere: licꝫ sensibilius. Ista ꝑticularia mẽbra: ⁊ hoc a tota specie: ⁊ ita ꝑ ꝓprietatẽ ꝯıter capiti nocẽt. Pipiões ẽt alati valẽt nisi ĩ tꝑe nimis calido: sic etiam alie aues montane: sed in tẽpore calido: vtendũ est pulis gallinaꝝ: vitent̃ omnes carnes aquatice: ⁊ oẽs pisces: ⁊ carnes pingues: ⁊ oĩa vnctuosa. ¶ Uitelli ouoꝝ ꝯueniũt: brodia ciceꝝ: far: ⁊ risum: cũ lacte pinearũ prepataꝝ p̃us dimittẽdo lac amigdalaꝝ ꝑꝑ uimiã euaporationẽ. Uitet ẽt oẽs herbas frigidas ⁊ humidas: ⁊ acetũ singl'r. ¶ De herbis valẽt aliq̃ bletes ad albũ declinãtes cũ saluia ⁊ ysopo: singl'r saluia: ⁊ rosmarinꝰ cũ ꝓpetate ꝯfortãtia cerebrũ ẽt plurimũ valẽt. Uitet singl'r porros: alea: pastinachias: sinapim: ⁊ hꝰ acuta euaporatiua. vitentur q̃si oẽs fructꝰ p̃ter auelanas tostas: fisticos: ⁊ pineas cũ aliq̃bꝰ ficubꝰ. ¶ De potu sit vinũ modicũ ãtiquũ: ⁊ ad põticũ aliqual'r declinãs: ⁊ maxie fc̃a bona mũdificatiõe: sit tñ aliqual'r mixtũ cũ aquis: vt ĩfra. Sꝫ stante corꝑe ĩpuro magis valꝫ aq̃ mell' in hyeme: ⁊ çucchari in estate cũ modico decoctõis ysopi: saluie: ⁊ nucismus. vl' cubebis: ⁊ similibꝰ. ẽt cauẽdũ ẽ a passiõibꝰ aĩalibꝰ tristibꝰ ⁊ ĩcẽsiuis. Laudo tñ: ꝙ ĩ cibis suis ꝯtiuo supaꝑgat̃ pl'uis ꝯfortatiuꝰ cerebri factus: vt ĩfra. ℞. ysopi: poly: grãoꝝ peonie: se. sisileos: acori añ. ʒ. i. ʃ. tormẽtille. ʒ. ʃ. cornu cerui. ℈. ij. piretri: nucismus. añ. ʒ. ʃ. çucchari ad medietatẽ põderis. ʒ. iꝰ. fiat pl'uis. ¶ Itẽ laudo vt oĩbꝰ octo diebꝰ sumat tres pillulas. ʒ. i. õ pasta: vt ĩfra. ℞. agarici. ʒ. ʃ. piretri. ʒ. i. granoꝝ peo. ʒ. ʃ. cũ oximelle squilitico fiat pasta ꝑ pillulis: nõ vtat̃ fortibꝰ pillulis: ne ṽtus cerebri debilitet̃: q̃ in h̃ casu est ꝯfortãda: cũ hic nõ sit mã peccãs s̃ꝫ caput: vt supponit̃. Laudo ẽt ad p̃seruationẽ vt ponant̃ lapides: q̃ reꝑiunt̃ in vẽtribꝰ pullorũ irundinũ: ⁊ ligent̃ in corio vituli: ⁊ suspẽdant̃ colo bis ĩ ebdomada: ẽt sumere. ʒ. vi. decoctõis ysopi ẽ multũ ꝯueniẽs. Si ẽt fiat puluis: õ q̊ vtat̃ bis in ebdomada factꝰ: vt ĩfra: erit multũ ꝯueniẽs sumẽdo coclear vnũ cũ aq̃ decoctionis ysopi. ℞. õ ossibꝰ cranei hoĩs masculi: ⁊ se. peo. eq̃liter pulueriçatis: ⁊ tormẽtille q̃rtã ꝑtẽ õ toto mis. fiat puluis. Laudo ẽt teneri coriũ frontis asini ad tãgẽdũ caput sub bireto ꝑ annũ vnũ ĩtegrũ ⁊ die ⁊ nocte. Et cũ istis deo dãte p̃seruabit̃ a casu si deus voluerit: tenẽdo vlcus aꝑtũ adminꝰ ꝑ mẽseꝫ: qõ vt teneat̃ aꝑtũ fiat pasta q̃ supponat̃ loco: vt ĩfra. ℞. ficus siccas nũero. ij. mell'. ʒ. ʃ. salis armoniaci. ʒ. ij. totũ simul misceat̃. Quod si pur sentiret euaporationẽ a manu vel brachio fiat ligatura in adiutorio brachy superius: ne vapor superius ascendat: ⁊ apponãtur pãni calidi ad manum fricando circa extremitates eius. Et fiat linimentum ad frontem ⁊ ad tempora cum vnguento: vt infra. ℞. olei rosa. ʒ. i. olei mirtiloruꝫ. ʒ. ʃ. achacie. ʒ. ij. thuris. ʒ. ʃ. cuꝫ modico cere fiat vnguentuꝫ. Et his sũꝫ contentus.

¶ De malis dispositionibus neruorum editum prospectabili viro domino Archipresbytero de siccis de carandio. Consilium. XIIII.

Ispositio spectabil' dñi archip̃sbyteri de siccis ẽ p̃ncipal'r debilitas neruoꝝ sequẽs malã ꝯplexionẽ frigidã ꝑtiꝫ nãleꝫ: ꝑtiꝫ acq̃sitã: cũ q̃ ꝯiungit̃ ꝑ viã ĩdigestionis aliq̃ accñtalis hũiditas. P̃ricipalius tñ nocẽs est frigiditas q̃ꝫ hũiditas: qm̃ ẽ ꝑ se ledẽs: cũ nãlis suoꝝ mẽbroꝝ ꝯplexio sit melancolica. Et cuꝫ hoc magis gradualiter labũt̃ dicti nerui ad frigidũ q̃ꝫ ad humidũ. qõ posset pluribꝰ õclarari euidẽtys: q̃s ꝑ p̃nti nõ adduco. Per talẽ itaqꝫ dispõnẽ inclinat̃ ad facilẽ casuꝫ in spasmũ: stuporẽ: tremorẽ: ⁊ ꝯñr torturã: ⁊ hꝰ. maxie ꝑꝑ debilitatẽ instr̃oꝝ. Et ꝑꝑ hãc ẽt cãm cõiugatur aliõ accñs: vt ꝑuitas vocis ⁊ locutiõis: vicio mascl'oꝝ ꝑtiũ anhelitꝰ. lꝫ ẽt ad h̃ videat̃ facer̃ aliq̃lis dislocatio ad ãterius spondilis sexti vel septimi: que dislocatio causata est ab humiditate. ¶ Et hoc sumarie de casu.

¶ Pro aliquali igit̃ reductiõe istius dispositiõis magl' versus tꝑamẽtũ. ⁊ p̃seruatiõe a casu in deteriores dispõnes duo p̃ncipal'r fient. P̃rio ponet̃ ordo obseruãdus ĩ admistratiõe debita reꝝ corꝑi nr̃o occurrẽtiũ. 2º ponã medicialia huic ꝓposito ꝯferẽtia. Cañ. p̃mꝰ in electõe aeris. ¶ Primo itaqꝫ eligat̃ aer ad calidum ⁊ siccũ aliq̃ mõ declinãs. Cauẽdũ ẽ iõ a frigore tꝑe hyemis ⁊ ab humiditate q̃libꝫ tꝑe hũido ⁊ nebuloso ⁊ ventoso. Idcirco maxie cauenduꝫ tꝑe estatis: ne moret̃ in sero sub radys lune. Tẽpore g̊ hyemis: q̊ aer est nãliter frigidus ⁊ hũidus: est p̊ corpus bñ pãnis cooperiẽdũ: ⁊ maxie pellibꝰ vulpiũ: q̃ in hoc casu maximaꝫ hñt ꝓprietatẽ: ẽ ẽt aer camere rectificãdus cũ igne facto ex lignis q̃rcus ⁊ lignis iunipi: lauri: ⁊ silibus calidis aromaticis: aliq̃ñ ĩponendo stipites saluie: rorismarini: ⁊c. Uel saltem suffumigare camerã cum puluere posito sup prunas: vt ĩfra describit̃. ℞. thuris: cinamomi: nucismus. gariofiloꝝ: macis añ. ʒ. ij. misce: vel si volumus põt fieri formula vna cũ his ⁊ storace liquida: ⁊ magis valebit.

¶ De cibis v̊o ⁊ potu dicat̃ p̃mo general'r de cibis: ꝙ oẽs debẽt ad calidũ declinare ⁊ ad siccũ: minꝰ tñ q̃ꝫ ad calidũ: magis tꝑe hyemis q̃ꝫ estatis. Idcirco cauẽdũ ẽ ab oĩbus frigidis viscosis: vt caseo: cibarys de pasta pinguibꝰ: viscosis piscibꝰ: ⁊ maxie recẽtibus: squamis grossis carẽtibꝰ: lactucis: portulacis: fructibꝰ aqueis: vt cerasis amarenis: persicis: ⁊ hꝰ. Et spãliter cauẽdũ ab aceto in omni mõ admĩnistratiõis: qꝛ vt oẽs testant̃: maxie nocet. Et exinde vinũ ẽt nocet: qꝛ faciliter ĩdigestuꝫ penetrãs est ad neruos: ⁊ ibideꝫ in acetũ ꝯuertit̃. Propter hoc igitur magis abstinendum a vinis albis ⁊ dulcibus: maxie in p̃ncipio cibi: ⁊ stãte maxia siti: ⁊ post forte exercitiũ: qm̃ tũc maxie ĩdigestũ fert̃ ad neruos. Cauẽdũ tñ est ab vsu aq̃ frigide. ¶ Est ẽt ꝓ regl'a obseruãdũ: vt minus sit comedẽduꝫ in sero q̃ꝫ in prandio: et cauendũ a brodialibus ⁊ hũidis in cena: ⁊ h̃ general'r. Spãliter v̊o sit panis ex frumẽto bñ mũdo nõ antiquato. ⁊ sit ꝯpetẽter fermẽtatus cuꝫ modico furfure subtili: ⁊ modico salis: magis tñ tꝑe hyemis q̃ꝫ tꝑe estatis: sufficiẽter coctus sit. Nõ comedat̃ calidus: neqꝫ post tres dies. brodiũ carniũ: ⁊ brodiũ ciceꝝ ru. ⁊ ẽt orobi laudat̃. Oua sorbilia laudant̃ ẽt in viuarolo cuꝫ aliq̃bus herbis de q̃bus infra sine caseo tñ. ¶ Inter herbas conueniunt saluia: maiorana: rosmarinꝰ: yua: betõica: ysopus: herba sãcti petri: ⁊ hꝰ. cũ bletis ⁊ nõ cuꝫ spinachys: nisi tꝑe magni estus: ⁊ ẽt modici caules cũ carnibꝰ vl' buthyro ñ nimis cocti laudãt̃. ¶ Inter carnes q̃drupedũ laudãt̃ castrati annales: maxie hyeme: ⁊ vituloꝝ grossoꝝ. In estate lepores ẽt ꝯueniũt: ⁊ spãliter cerebꝝ eius: de quo oẽs doctores faciũt singulare festũ in hoc capl'o: ⁊ maxie assatuꝫ. tñ vt dicit auẽçoar: qũolibet valet: qꝛ a ꝓpetate. Simil'r ⁊ carnes vulpiũ: ⁊ caprioloꝝ siluestriũ. ¶ In volatilibꝰ valẽt tꝑe

hyemis

hyemis capones nõ nimis pigues. Et colũbi iã volare potẽtes valẽt mirabil'r i oi mõ p̃ter caput ꝛ collum: que debẽt abscindi: vt vult auẽçoar: imo ita iuuãt: vt ꝛ flatus eorũ ꝯferat oib⁹ neruoꝝ egritudinib⁹. ⁋ In estate vo magl laudo pullos ꝑuos iuuenes: castratos: ꝑdices: fasiãos: ꝛ talia. Bibat vina mediocria: ꝛ in ꝯpetẽti sbstãtia: vl' colore: mixta tñ i estate cũ aq̃ modici mellis. ꝛ in hyeme cũ dcã aq̃ multe ꝑmixtiõis cũ melle ꝛ modico saluie vl' ysopi: ita tñ ꝙ satl p⁹ comedat: si possibile: ẽ añq̃ bibat. ⁋ Attẽdẽdũ tñ: ꝙ si d̃ fcõ egrotaret aliq̃ egritudie: d̃ qb⁹. s̃. de q̃ de⁹ aduertat: laudarẽ i totũ eẽ abstinẽdũ a vino: maxie i pñcipijs: ꝛ vteñ ydromelle loco vini. Uel saltẽ ꝑp etatẽ ꝛ cõsuetudinẽ possꝫ sumi modicũ d̃ vino cũ ml'ta ꝑmixtione ydromellis. In declinatione vero laudatur modicum vini boni puri: magis tñ fit hoc via medicine: quã cibi ꝛc. ⁋ In vltio vo cene vel prãdij ꝯueniũt amigdale ꝑfecte bñ masticate: passe pinee ꝓprietate fisetici ꝛc. Et ex his stãte ꝓstratõe appetit⁹ possent fieri aliq̃ mistra saporabilia. ⁋ Et si expediret poni paꝝ aceti: sit acetũ passulaꝝ factũ cũ d̃coctiõe passulaꝝ: vt capiẽdo duas ptes aceti ꝛ vnã ptẽ passulaꝝ: ꝛ postq̃ steterit in ĩfusione ꝑ noctẽ bulliant duab⁹ vl' trib⁹ bulitiõib⁹: ꝛ fcã expssiõe illd̃ acetũ vsui reseruet. Et si sint neccrie spẽs laudo cinamomũ: nucez muscã. macẽ cũ modico pipis ꝛc. Et hec d̃ cibo ꝛ potu. ⁋ De motu ꝛ quiete breuiter dicat: ꝙ ꝯtinue oꝫ exercitari añ cibũ: vt prãdiũ vl' cenã: fcã iaꝫ eductõe supfluitatũ cõium vl' ꝑ nãz: vl' ꝑ artẽ cũ suppositorio aliq̃: vl' clisteri cõi: de qbus i scdã pte dicet. ꝛ in h̃ valet magis exercitiũ factũ pedes. qd̃ si nõ pt fieri: fiat eques: lẽte tñ ꝛ facil'r. Qd̃ si neutrũ fieri possꝫ: fiãt fricatiões loco exercitij cũ pãno lini satis aspero ĩcipiẽdo a coxis ĩferius frican⁹: postea sbsequẽter a supiorib⁹ ad ĩferiora semp d̃scẽdẽdo. ꝛ hoc ẽt laudabili⁹ eẽt fcã expulsiõe supfluitatũ cõium: vt añ dicebat. ꝛ ꝯñr valet aliq̃lis capitis frica° ꝛ pectinatio ꝛc. Et sicut tale exerci^m debito tpe ꝛ mõ factũ est valde conueniens: ita quies oportune fcã maxie laudat vt post cibũ. Unde bonũ est nõ fortiter exercitari: sꝫ iaꝫ trãsactis. v. vi. vl'. vij. horis a prãdio: vl' saltẽ nõ ĩ ꝑmis trib⁹ horis: qm̃ tale exerci^m multũ nocet. ⁋ De somno ꝛ vigi^a dicat: ꝙ supfluus somnus ꝛ supflua vigilia nocẽt: vñ de nocte dormiẽdũ ẽ vsqꝫ ad. 7. horas. plus tñ ꝛ min⁹ aliq̃ mõ ꝫm ꝯsuetudinẽ: q̃ in h̃ maxie est ꝯsiderãda. Qd̃ si pur nõ tm̃ dormire possit: q2 ẽ cerebri nãl'r sicci: saltẽ qescat i lecto p. 7. vel. 8. horas. vñ nõ oꝫ vt surgat nimis tẽpestiue de mane ꝑp ipsoꝝ neruorũ passibilitatẽ a frigido. Et idcirco q2 est modici somni in nocte: non in totum vitupero aliqualez dormitionez diurnã maxie ꝑp suã ꝯsuetudinẽ. qm̃ dñs. A. x^a. tertij caplo de cura asmatis ꝯcessit somnũ diei post cibũ in cõsuetis. qb⁹ nisi dormiãt eis supueniẽt lassitudo ꝛ caliditas. ⁋ Aduertẽdũ tñ ꝙ oꝫ vt iteruẽiat nõbile spaciũ iter cibũ ꝛ somnũ: vt saltẽ duaꝝ horaꝝ: ꝛ cũ hoc ꝙ nõ sit nimis lõgus: nꝫ ꝓfundus: ideo laudat ꝙ nõ cũ oi cõmoditate recipiat. ⁋ De inanitõe ꝛ repletõe dicat: ꝙ repletio i isto casu ml'tũ nocet. Unde melius ẽ decliare ad aliqualẽ inanitionẽ q̃ repletionẽ ꝛ maxie i sero. Nõ tñ laudo supfluã inanitionẽ vt ml'ta ieiunia ꝛ maxie in estate. Qd̃ si ꝯtigat aliq̃ ꝑceptoecc'le fieri debere: tñ fiãt satis copiose collatiões: nõ bibẽdo vina potẽtia ꝛ maxie alba: vt cõiter fit. ⁋ In passionib⁹ aĩalibus seruet ordo ꝙ oĩa supflua nocẽt ẽt gaudium. tristitia tñ ꝛ alie passiões tioris magis nocẽt q̃ ira: vel gaudiũ. ꝛ hec s̃r: q̃ dicẽda erãt de p̃ pñcipali. ⁋ Ad ꝫm vo pñcipale veniẽdo duo faciã. p̃ ponã regimẽ pseruatiuũ ꝑ medicias. z° ꝑpe curatiuũ: si sibi aliqd̃ de pcedẽtib⁹ nocumẽtis icurreret. ⁋ Prio itaqꝫ laudo oi ãno bis eẽ euacuãdũ: ne mã flegmatica i cerebro: ꝛ nuca: ꝛ neruis: ꝛ mẽbris neruosis multiplicet. s. tpe aplis: vl' in pn⁹ madij: ꝛ tpe septẽbris. p⁹ tñ ẽ fiẽda leuis leni⁹ vẽtris cũ medicia infra scripta. ℞. cassie nouiter extcte de cãnis piguis añ. ℥. x. vel ℥. i. ʒ. cũ d̃coctõe passulaꝝ: ligritie: capili veneris: betõice: acori añ. paꝝ fiat potio. ⁋ Cõseqnter seqntib⁹ dieb⁹ ẽ vtẽdũ ĩfrascriptl syrupis. vi. vicib⁹. ℞. syrupi d̃ sticados: mellis rosati collati: syrupi de ligri^e: añ. ℥. i. aquaꝝ betõice: saluie: fẽniculi añ. ℥. ij. misce: clarificet ꝛ aromaticet cũ modico nucis muscate: ꝛ cubebaꝝ ꝑ duab⁹ vicib⁹. Et si eẽt tps calidũ: vl' ꝯiungeret dispõ calida: possꝫ poni loco aq̃ feniculi aq̃ endiuie: ꝛ ñ aromaticare. Et ego magl laudarẽ istũ ꝫ syrupũ tpe autũni: ꝛ p̃^m tpe veris. ⁋ Et si volum⁹ facer syrupũ magralẽ fiat vt ifra. ℞. sticados arabici: passulaꝝ añ. ℥. i. liquirit e radicum feni. ꝛ cinamomi añ. ℥. ʒ. acori. ℥. ij. rorismarini: xilobalsami: carpobalsami añ. ℥. ij. yue aromatice. M. ʒ. capillue. calamẽti añ. tertiã ptẽ. M. i. radicũ endiuie: ꝛ cicoree añ. ℥. ʒ. ponant in ĩfusiõe ꝑ diẽ in aq̃ sufficiẽti: ꝛ buliãt vsqꝫ ad debitã ꝯsumptionẽ: ꝛ postea cũ duab⁹ ptib⁹ pulueris çucchari ꝛ vna pte mell' ro. col. clarificet: ꝛ fiat syrup⁹: de q̃ vti põt nõ stãte calore sumẽdo. ℥. ij. cũ aq̃ mell'. sumẽdo. ℥. iij. aq̃: ꝛ i tpe calido cũ aq̃ çucchari. Quib⁹ syrupis sic p. 8. dies ꝯtinuatl sumant ĩfrascripte pillule p. ij. horas añ diẽ: p⁹ q̃s differat lauatiuũ ꝑ vi. hõas vel. 7. magis laudo stari p. 7. ꝑp a lõginqs mẽbris attrahi. ℞. pillulaꝝ cochiaꝝ. ℈. ij. ʒ. pillulaꝝ de agarico. ℥. ʒ. reformẽt cũ oxielle sqlitico: ꝛ fiãt pil'le septẽ. ⁋ Et post ꝑfectã opatiõe fere det lauatiuũ vt ifra. ℞. aq̃ mell'. ℥. 8. sumat bñ tepida. Post quaꝫ aquã tardet ꝑ horã ad prãdiũ ꝛ h̃ magis laudo existẽte tpe ñ calido. Et i tpe calido oꝫ sumi tãta q̃titas aq̃ ordei cũ. ℥. ʒ. pl'ueris çucchari ꝑ lauatiuo. ⁋ Aduertẽdũ singl'r h̃: ꝙ prãdiũ seqns medicinã oꝫ eẽ leue de cibis digestibilib⁹ ꝛ de cibarijs factũ. de qb⁹ in pte p^a dcm̃ ẽ. Quo facto: laudo vt sequẽti mane sumantur vt ifra. ℞. metridati. ℈. q̃tuor aq̃ d̃coctõis passulaꝝ: sticados: capillue. acori: añ. p. misce. Et si voluerit ꝑ se sumere ꝯfectionẽ ꝛ postea bibere: nõ eẽt cura. Immo forte vtili⁹ ẽ nihil sumere post dicẽte. A. c. ꝑpo. Et oꝫ cũ aliqd istoꝝ i potu sumũt ñ potẽt aquã. i. liqdũ. vt plõget ei⁹ mora in stõ. ꝛ loqr i exhibitiõe taliũ mediciaꝝ. ⁋ Et h̃ nota ꝙ lꝫ a doctorib⁹ oib⁹ laudet exhibitio tyriace: tñ ego ea ñ vtor: qm̃ fer nũq̃ ꝑfecta repit. idcirco loco ei⁹ vtor metridato: qd̃ ꝫm sniaꝫ. A. ʒ° cañ. ñ mioris iuuamẽti ẽ in h̃ casu q̃ tyriaca. ⁋ Laudo tñ in h̃: ꝙ ita sit imorãdũ post. vi. horas ab assumptiõe metridati post cõmestionẽ sic post pillulas. s̃. Istud itaqꝫ gñale regimẽ fiat bis in ãno: vt dcm̃ est. Quo fcõ: laudo ꝑ ꝯfortatiõe cerebri ꝛ nuche vt ꝑ vi. vl'. viij. dies ꝯñter sumat post q̃ttuor horas a cena vna de ĩfrascriptis pillulis. ℞. sticados arabici par. ij. nucis musc. par. ʒ. acori p. i. ꝛ cũ succo cauliũ fiãt fõmule i modũ pillulaꝝ. Et si ꝯstaret ꝙ nõ eẽt ꝑfecta mũdifica° ꝑ medicinaꝫ supiorẽ laudo: vt istis pillulis addat ps vna agarici cum modico. ℥. ℥. qm̃ ipm: vt vult. A. ml'totiẽs ꝛ alij ꝯueniũt: cõfortat neruos purgan° ꝛ calefaciẽdo. ⁋ Laudo ẽt ꝑ ꝯfortatione dictaꝝ ptiũ: vt vtat añ cibũ p. ij. horas de ꝯfectione dyacori posita a mes. circa quãtitatez auellane grosse. Ualẽt ẽt pieate vl' acori ꝯditi siñ alio. Ualet ad h̃ cõserua fcã vt ifra. ℞. folioꝝ saluie: folioꝝ herbe palesis: yue: floꝝ rorisma. vl' folioꝝ añ. p. i. ꝛ cũ çucchari ꝛ melle fiat ꝯserua sicut ꝯserua rosaꝝ. Et si volum⁹ addere spẽs: vt in tpe frigido: possum⁹ addere modicũ. ℥. ℥. nucis muscate: gariofiloꝝ: macis añ. paꝝ. Et post h̃ cõfectionẽ põt loco vini sumi i tpe frigido ex ydromel. de q̃ dcm̃ ẽ. s̃. ꝛ in tpe calido de aqua çucchari. ⁋ Possent ẽt fieri aliq̃ decoctiões capiti ꝛ nuche ꝯfortãtes ꝛ paꝝ resoluẽtes vt ifra. ℞. calamẽti: maiorane: saluie: betonice: rorisma. añ. M. i. bulliãt

i lixiuio facto ex cierib⁹ iunipi: vl' lauri: vl' fic⁹: vl' vitis: ⁊c. ¶ Et si volum⁹ magis aromatiçare possum⁹ addere in fine decoctōis spēs alligatas i pecia vt ifra. ℞. macis: gariofiloꝝ: nuciſmuscate: cubebaꝝ: granoꝝ iuniperi: aā. ʒ. ß. misce: ligeť i pecia lini. ⁊ de hac ḋcoctiōe vti pōt semp semel in ebdomada: nisi aliud ipediat. Et cū his ⁊ bono regimine dño iesu ꝯducēte ꝓseruabiť. Quod si tamē pp aliquā accñtalē cāʒ caderet in aliqḋ dictoꝝ accñtiū: maxīe i spasmū ab aliq̄ cā ꝓmitiua: vt frigore: vel potu vini: vel aceto: ⁊ hꝰ. vel forte i paralesim a mā aliq̄li hũida subtili i oēs ptes musculi: vl' musculoꝝ fluxa. Ideo in casu pro meōria noto: ꝙ vbi a cā ꝓmitiua ꝓueniret maxīe spasm⁹. pria inten⁹ oʒ eē ad remotiōeʒ cāe: vt si ab intrīseco sumpta sit aliq̄ cā: oʒ ꝓuocari vomit⁹ cū oleo vl' brodio pingui: ⁊ nō cuʒ aliquo acetoso. Qḋ si fieri nō possʒ: detur aliq̄ potio lenitiua tñ per supius: vt dictū est in pͣ pte. Uel fiat clistere lenitiuuʒ: vt supra. Et postea addať in ꝯfortatione partiū neruosaꝝ: quo ad medicinalia ⁊ cibaria: de qbus dictū est supra. Et faciēdo aliq̄lē inūctionē ad nuchā: ñ cū multuʒ calefactis: semp in hoc casu hñdo mēti textuʒ dñi. A. 2ͣ fen tertÿ de cura palesis: vbi in fine dixit. Qñq3 iuuantur plures eoꝝ cū eis: q̄ infrigidāt ⁊ ꝯfortāt: ⁊ ꝓhibēt mām. ⁊ cū medicanť calidis augmentať egritudo. ⁊ illud iō qm̄ mā subtilis dilatať p ea pluri^m: cū ṽo mēbrū infrigidať: ⁊ ꝯfouať frigore: minorať q̄ntitas materiei. ⁊ puenit ad hoc vt euanescant. Et nō oʒ vt eoꝝ calefactiōe pueniať. ſʒ est necessariū vt sint medicie ꝯfortatiue cū aliqbus: q̄ sint sic camomila: ⁊ mellilotū: ⁊c. Et sit ēt aliqḋ ifridatiōis: sic succus ligricie: ⁊ se. ēdiuie: ⁊c. ¶ Et lʒ iste tex. videať solūmō ptiere ad palesiʒ: tñ bñ ꝯsiderāti maxīe seruit i oi pn⁹ egritudinū neruoꝝ: vbi ē tior ḋ fluxu māe: ⁊ vbi ṽt⁹ ē satl fortl. Istū tex. notāter posui: qm̄ medici sepe ꝯ istū tex. practicātes maxie errāt ⁊c. ¶ Quod si ēt accñs duraret: vel fieret palesis: ē aduertēdū: ꝙ si apparēt signa palesis toti⁹: vl' future appoplesie: q̄ per medicos doctos cognoscanť. lʒ textus bis vel ter videať negare medicinas fortes a pncipio in passionib⁹ neruoꝝ. tñ in fine capłi de tortura i cāu isto laudat a pncipio fortes medicinas. Unde imīnēte piculo laudarē dare pillulas vt infra. ℞. pillulaꝝ fetidaꝝ: pillulaꝝ cochiaꝝ aā. ʒ. ß. cū oximelle sq̄llitico fiāt pillule. Uel deň in minori dosi: si ṽtus nō sit ꝯstās. Et si pp impo^em trāsglutiēdi ñ posset sumeŕi for⁹ pillulaꝝ: fiat pului s dicta rū pillulaꝝ: ⁊ cū ydromel. sumať. ⁊ ita fac dñs. A. in. c. de apoplīa. Uex qꝛ iste dñs vt spero erit i regimie dato obŕuātissimus: iō lʒ sibi subueniret aliq̄ de dictis accñtib⁹: nō eēnt de pxio nūcia dictoꝝ maloꝝ. iō alr est subueniēdū. ¶ Laudo ḡ vt i dictis casib⁹ nō a pn⁹ sit euacuādū fortiter exsoluēdo: īmo pus eēt mā ꝓparāda. ¶ Primo ḡ pōt fieri clistere lenitiuū aliq̄liter a ꝓprietate educēs: vt ifra. ℞. car. ʒ. i. pulueris çuccbari. ʒ. ß. yerepigre. ʒ. ÿ. olei cōmunis: olei de lilio. aā. ʒ. i. ß. cū decoctione maluaꝝ bismalua rum. aneti: camomile: furfuris: ⁊ modico sale fiat clistere. ¶ Cōsequēter pōt vti. v. vel. vi. dieb⁹ syrupo vt ifra. Recipe mellis rosati collati. ʒ. i. syrupi de sticados: aquaꝝ saluie: maiorane: betōice. Et si timeať calefactio loco huius: ponať de aq̄ endiuie: ⁊ aromaticeť cū modico nucismus. fiat syrupus. Et post istū syrupū pōt sumere de pillis: de quib⁹. ʒ. vsq3 ad q̄titatē. ʒ. i. ß. Uel si volumus pōt vti pillulis vt ifra. ℞. pillulaꝝ fetidaꝝ: pillulaꝝ ḋ oppoponaco aā. ℈. ÿ. reformenť cum ydromelle: ⁊ fiant pillule. vÿ. Et post istam euacuationē pōt sumere. ʒ. i. metridati: maxie tempore hyemis. Uel tpe estatis pōt sumi ꝯfectio vt infra. ℞. çuccbari rosa. ātiqui. ʒ. ß. specierū plirisarcoticon. ʒ. ß. cū melle rosa. fiat confectio. Et post istas eūationes potest vti clisteribus fortioribus q̄ pus: in quibus intrent solutiua fortia: vt yeralogodion. colongntida: ⁊ semē croci ortensis: qḋ i hoc cāu multū laudať. tamē sua accuitate est aliquo modo suspectuʒ. ¶ Pōt igitur fieri clistere vt ifra. ℞. vtriusq3 malue mercurial. abrotani: sticados: vtriusq3 ruthe aā. M. i. succi betonice. libŕ. ß. agarici. ʒ. ÿ. coloquintide interioris. ʒ. i. seminis ruthe siluestris. ʒ. ß. buliant oīa cum libŕ. duabus aque: ⁊ facta collatura addatur cassiefistule. ʒ. i. yerepigre. ʒ. ÿ. yerelogodion. ʒ. i. olei de lilio: olei ruthe. aā. ʒ. i. ß. salisgēme. ʒ. iÿ. misce pro clisteri. Et sic pōt aliquādo vti semel vno: semel alio: ita dico de solutis. Sē per tamē notādo quod dicit. d. mesue. c. ꝓprio cum dixit. Oportet vt inter euacuationem ⁊ eūationeʒ interueniat tempus: in quo opʒ occupari regimē confortatiuū. In q̄ medio tpe laudať assumptio tyriace in mane: vt dixit serapio. ¶ Et qꝛ vt plurimū nō repiŕ pfecta: loco ei⁹ sumi pōt de metridato: vt supradictū est. Cuius exhibitio ẜm Gal. ⁊ ante digestionē ⁊ post cōuenit. Et tandē post datas eūationes possunt medici ꝯficere continuo syrupos fortiores: ⁊ magis a ꝓprietate: ⁊ etiaʒ solutiua cuiuscūq3 generis. Unde fiat totuʒ vt infra. ℞. turbith: agarici electi. aā. ʒ. ÿ. pulpe colloquītide. ʒ. i. tñ aduerte ne ipsa noceat: ⁊ debet poni in pāno lineo: in decoctione sene polipodÿ. aā. M. ß. anisi. M. i. masticis: bdelÿ. aā. ʒ. i. fiat syrupus cum melle: ⁊ detur de 4° in 4^m cuʒ aqua saluie cal'e duo coclearia: ⁊ pl⁹ ⁊ minus ẜʒ q̄ expedit. Posseʒ ēt ad hoc ꝓpositū syrupos infinitos: ⁊ ēt solutiua: vel decotiones ponere: ista sufficiant. ¶ Simplicia tñ in hoc casu valētia ⁊ cōfortantia aliqua adducam. naʒ oppoponacū ẜm oēm modū admistratiōis vʒ: valet ēt castoreum: valet piper: oīmodo admistrationis: valet similiter assa ferida: valet agaricus: vt dictum est supra: valet colongntida exsoluendo. Confortatiua magis: vt sticados: oīmodo acorus: yua herba palesis: calamētū: thymū: betonica: ⁊ huiusmōi: de quibus supra. Posseʒ plura ponere: sed ista sufficiant. Et ex his cum dictis superius in pria parte potent expertus medicus varias medicinas cōponere: ⁊ alteratiuas: ⁊ eductiuas: ẜm qḋ sibi placuerit: semel vtendo vna ⁊ aliquando alia: ne ꝓpter diuturnitatē natura assuefiat ad vnam medicinā: vt nō patiatur postea ⁊c. ¶ Cōpleta hac intentione surgat alia intentio: que est ad oppositū diuersio: et qm̄ talis itentio cōpletur per gargarismata: caputpurgia: sternutatoria: ⁊ similia: gargarismata ⁊ masticatiōes i ħ casu nō laudo: qꝛ in isto dño ē aliq̄lis debilitas ⁊ nocumētum in membris spiritualibus: in quo casu nō laudantur talia. ¶ Possunt ḡ fieri aliqua caputpurgia: vt infra. ℞. succi bletis: succi maiora. aā. ʒ. iÿ. misce: ⁊ de ipo tepido pt fieri caputpur. i mane. Pōt ēt fieri sternutatio cū sternutatorio vt ifra. ℞. piretri: pipe. longi: nigelle: ꝯdisi aā. ʒ. ß. nucismuscate: maiorane aā. ℈. ÿ. fiat puluis pro infundendo in nares. ¶ Stat vltimo intentio medici in mente de resolutione materie aliqualiter in membris imbibite: que perficitur cum fricationibus: vnctionibus: emplastris: balneis: ⁊c. Fiat ergo primo fricatio in postrema capitis leuiter: ⁊ extremitatibus fortiter: et pars extrema capitis fricetur cum radice lilÿ: ⁊ cuʒ pāno satis aspero ⁊ manu calida: ēt si aliqua pncipaliter sit pars laxa: eleuetur ⁊ deprimatur frequenter: dico hoc post purgationē. Postea fiat inunctio posterioris partis capitis cū oleo de lilio: vl' nardio: vl' costino: vl' laurino: vl' de pipib⁹ ⁊c. Uel vngať vnguēto de bdelio. d. Mesue: qꝛ mltū laudať. Et ad ħ ēt vʒ vnguētū vulpinū factū vt ifra. ℞. olei vulpini ẜʒ artes facti. ʒ. ÿ. olei costi. ʒ. ß. se. ruthe: folioꝝ lauri. aā. ʒ. ß. pipis nigri: castorei. aā. ʒ. i. euforbÿ. ℈. ÿ. cere parū fiat vnguētū. Ad hoc valet martiatō agrippa: vnguētū aureū ⁊ similia. ¶ Et si volum⁹ faceŕ euaporatōes possum⁹ cuʒ

maiorana

maiorana auricula muris: folijs lauri: melliloto: ⁊ similibus. Et si volumus facere cerota possumꝰ: vt cū suprascriptis oleis ⁊ pulueribus: addēdo gumas calidas: sicut cū galbaº oppoponaco: serapio: bdelio: mirrha: mastice: laudano: ⁊c̄. ¶ Notādū tn̄ hic de mēte Aui. q̄ appositio hoꝝ medicaminū sup mēbra frequenter est aspicienda: q2 aliqn̄ vlcerant: ⁊ nimis calefaciunt: ⁊ nō sētiṫ tn̄. Sz p hoc distinguitur: si color sit rubeus: ⁊ caro inflata: ⁊ cū ꝯprimiṫ dealbatur bonū est. Si aūt cū cōprimiṫ nō dealbaṫ: sed remanet rubedo signū est: q̄ nimis calefacit: quare talia medicamina sunt vitāda. ¶ Cōuenit ēt approxiatio aq̄ ardētis cū q̄ sint distillata aliq̄ resolutiua ꝯfortatiua dictaꝝ ptiū. Valēt ēt in h̄ aq̄ termaꝝ. Valet ēt mltiplicare vētosas stricti orificij sine scarificatōe sup his ptibꝰ ⁊c̄. Et hec de ista mā̄.

¶ Pro vsu quoꝝ balneorum sit hec prima regula obseruanda. Ante q̄ q̄s sumat balneum prius sit vlr euacuandus euātionibus: si euātus nō fuerit. ¶ Scd̄a regula. Tēpore calido balnea recipiantṫ hora: in qua remissa est caliditas: vt de mane vel in sero: vt hora ortꝰ solis: vel parū distāter. ¶ Tertia regula. Ingrediētes balneū prius expurgentur a fecibus: vrina: sputo: ⁊ superfluitatibus cōibus. ¶ Quarta regula. Locus vel aqua: in qua igrediunṫ sit a tactu reꝝ inficientium emūdata: ita vt sit aqua a suo fonte scaturiēs: quā leprosi: scabiosi: epidima infecti: ⁊ similia igressi n̄ fuerint. ¶ Quinta regl̄a. Ingrediētes balnea psistant in eis vsq3 ad debilitatē exclusiue: magis tn̄ i pcessu: ⁊ minꝰ i pncipio. ¶ Sexta regl̄a. Balneatus hora balnei oīo euitet cibū ⁊ potū ⁊ generalr oē genꝰ lascinie. ¶ Septima regula. Balneatus se diligenter pānis coopiaṫ vt exit balneū: ⁊ ingrediatur lectū vbi pannis diligenter cooptus dormiat: ⁊ sudet si fieri potest. ¶ Octaua regula. Postq̄ dormierit: ⁊ leui fricatiōe fricatꝰ fuerit anq̄ comedat aliqbꝰ passibus exerciteṫ: q̄ si pp mēbroꝝ idispositionē talr exercitari nō pōt: longiori tēpore fiat fricatio extremoruz. ¶ Nona rl̄a. Cōditio i cibo ⁊ potu sit debite q̄ntitatis ⁊ q̄litatis: vt nō sit cibus nimie q̄ntitatis: ita vt stomacū aggrauet: vel nausea inducaṫ: potus ēt nō sit tante quantitatis: vt ad vnguē tāgatur. ¶ Decia regl̄a. Qualitas cibi cōueniens attendaṫ primo: vt cibus sit facilis digestionis. 2°. qd̄ sit boni nutrimenti: ⁊ nō supfluitatis: ⁊ facilis penetrationis: ⁊ non grossus neq3 opillatiuus. Idē dicaṫ de potu. ¶ XIª regl̄a. Si bis in die īgrediaṫ balneū 2ª vice nō ingrediaṫ nisi distanter ab assumpto cibo per horas. vij. vel. viij. Causa oīum istoꝝ p3 intelligenti. Verum q2 aliqn̄ sequuntur ad balnea īmoderata vigilia: vehemētia sitis: dolor capitis: constipaº ventris: īmoderatus sudor: punctio: ⁊ ardor vrine: et fluxus reumatis a capite: pstratio appetitus: quibus nisi attēdatur: balnea nō essent pficua: ad illa ergo succurrendum est s̄m regimen presentis medici.

¶ De debilitate duoꝝ digitoꝝ manus pro quodam iuuene de cremona. Consilium. XV.

In casu debilitatis motus voluntarij digitorum duoꝝ manus ꝯtingentis in iuuene triginta annoꝝ plurimuz exercitio suo scribentis est considerande p̄cipua cā̄ huius dispōnis: cuz a pluribus causis contingere possit. Et est impossibile curare egritudinē nisi prius cognouerimus eā: vt Auic. p̄ma quarti. Et qm̄ facile est medicinis alias factis ꝯprehendere existimatā cām fuisse opillationem phibentē trāsituz spiritus aīalis ad membrum: que opillatio existimaṫ pendens ex mā̄ frigida humida opillante ⁊c̄. Pur cum pace dn̄oꝝ phisicoꝝ qui viderunt: ⁊ in casu ꝯsultationē fecerūt arbitror ego pbabilr q̄ causa huius accidentis nō sit talis humor frigidus humidus opillans: qm̄ l3 egritudines gnāte in nucha ⁊ neruis māles p viā paulatine ꝯgestionis humoris in eis sint flegmatice: ex eo q̄ in eis multiplicaṫ humor flegmaticus faciliter ex defectu expulsiue ⁊ paucitate caloris eoꝝ cū nutriantur nutrimento flegmatico: vn̄ sua superfluitas sibi attestaṫ: ⁊ p hanc cām sepe accidit: q̄ cū nerui patiunṫ: ꝯiecturanṫ cōiter medici eos pati ex humore flegmatico. ¶ Sz ista cōiectura nō sp est vera. Nā regrit ꝯformationē ex alijs signis: p̄cipue cū nerui recipere possint nocumentū ex mā̄ ad eos fluente: in quo fluxu alij humores a flegmate possunt currere: vt in casu nostro arbitror esse. Nam significationē accipere op3: vt dicebat Auic. 2ª tertij caº. i. Significationes in dispōnibus eoꝝ. s. neruorū sumūtur ex operationibus: ⁊ ex tactu ⁊c̄. Cuz igiṫ hec dispositio coniungatur q̄busdā accidentibꝰ. s. q̄ nō est mansiua dispō imo remoueṫ ⁊ aduenit: declaraṫ q̄ nō p viam paulatine ꝯgestionis mā̄eꝝ in mēbris neruosis: sed magis per viam defluxus humoꝝ sit depēdens. Nam vt relatione sua habitū est hec indispositio ad motuz ⁊ lesa siue diminuta actio: siue corrupta actio motus voluntarij ipsoꝝ digitoꝝ in scribendo in mane post somnū nulla apparet: sed post exercitiū laboriosum manus in scribendo. Et q̄nto magis laborat: tanto magis augetur dispositio mala. Hoc igitur satis euidenter concludit causam nocumēti nō esse mām ibidez paulatine ꝯgestā: sed aliunde fluentē. Unde dicit Aui. p ista causa caº supra allegato in pncipio. Motus autez laboriosi in faciendo egritudines neruoꝝ introitū magnū habent supra id: qd̄ in alijs est. ¶ Ex h̄ ēt videṫ satis euidenter concludi: q̄ non tantū causa est mā̄ ibidem paulatine ꝯgesta: sed nec opillatio in via media: cum per motuz ⁊ exercitium membri nō minoretur nocumentum membri: imo augeatur. Videtur autez sequi ex hoc: q̄ si qua materia est nocēs in neruis ipsoꝝ digitoruz ipsa nō est mā̄ frigida: sed calida: qm̄ per motū ⁊ exercitiū augeṫ nocumentum: vbi pbabiliter deberet minorari: si causa foret frigida flegmatica. Sed q2 stare posset oppositum ppter defluxum multe mā̄e frigide: ideo pro firmanda intentione q̄ materia sit calida fluens adduciṫ: q2 ad tactuz pcipiṫ manifesta tūc caliditas in illis mēbris lesis: ⁊ simul cum aliquali rubore. Et maxime q2 tempore calido magis nocetur. ¶ Est igitur arbitrandū: q̄ ad h̄ accn̄s causandum ꝯcurrunt quedā cause: que sese iuuant in ledēdo. Prima causa est debilitas in virtute illius membri. Nam sicut ppter resolutionē factā in spiritibus ex motu ⁊ exercitio toti cōmuni seq̄tur debilitas in opatione motiua: ita similiter ⁊ pp motuz laboriosuz in scribendo facta resolutiōe in instrumētis vt spiritibus sequiṫ ꝯn̄ter istud accidens in dictis mēbris. Nā simile ēt in stupore dicebat Auic. q̄ in illo q̄ passurus est sincopiz statim: aut in ppinquis morti fit stupor: q̄ est diminuta opatio in sensu pp debilitatē. ¶ Ita similiter pōt fieri hoc accidēs: qd̄ est diminuta opatio in virtute voluntaria motiua. Alia cā̄ concomitans est indispositio: organi ⁊ instrumenti a caliditate: vn̄ l3 talis indispositio ppter maliciā ꝯplonis sine mā̄ sit magis apta ledere sensum q̄ motum: tn̄ etiam supfluens ledit motū: qm̄ dicebat Auic. in. c. de palesi. Et scitū est: q̄ destructio sensus ⁊ motus fit: ⁊ supple magis diminutio: qm̄ spiritus sensibilis aut motiuꝰ: aut retineṫ a penetratione ad membra: supple. s. pp opillationem: aut penetrat: s3 membra non suscipiunt eius impressionem ppter corruptionē ꝯplonis. Cōplexio aūt corrupta aut est frigida: aut est calida ⁊c̄. ¶ Et sic p3 q̄ pp ꝯplonem calidā ēt fluente spiritu ad mēbruz aliquotiēs debiliteṫ vel auferṫ opatio motiua mēbri: vn̄ ēt p̄n̄tibus spiritibus: sed distemperatis

⁊ mēbro ēt indispoſito recipere imꝑſſionē ṽtutis motiue
ꝑꝑ maliciā ꝯplexionis pōt h̄ accidēs euenire: maxīe q₂ ar
bitror: ⁊ eſt multū rōni ꝯſonū: ꝙ cā potiſſima ſit mali⁹ cō/
plexionis calide mālis ⁊ humide ex defectu ſanguinis ⁊
mēbroꝝ vehemēter exercitatoꝝ ⁊ calefactoꝝ in ſcriben/
do: vt ſupradictū ē. Unde ſic ꝑpter dolorē volebat. A.i.c.
de ſtupore ꝑ id: qđ effundit̄: vt pluri^m de ſanguine: fit ſtu/
por. ita ꝑpter motū iſtū effuſo ſanguine ad mēbrū fit in/
diſpō ad motū. Et hec de caſu ſufficiant. ❡ Iſtis ḡ ſuppo
ſitis ⁊ declaratis ꝯcludit̄ nō eſſe nocumentū ꝑ̄ncipale in
ambitu totius: vel in aliquo ꝑ̄ncipali mēbro: vel alio neceſ
ſario ad ꝯſeruationē indiuidui: ſ₃ tātū mō pr̄ia leſio eſt in
manu: ꝯcomitanter tn̄ ꝑꝑ ſubtilitatē ſanguinis fluētis ad
ipm̄ membꝝ faciliter per motū calefactū ⁊ exercitiū ſtan
te latitudine meatuum ad fluxum cauſa diſpoſitiua.

❡ Circa igit̄ regimē pr̄ia intentio d₃ eē ad infrigidādū ali/
qualiter ⁊ inſpiſandū ſanguinē in toto: maxīe cū₃ ſanguis
ipſius debeat eſſe colericus: ſtāte ipſius habitudine coleri
ca: vt ſupponit̄. Quecūq₃ ergo faciūt ad ꝑ̄ſeruādū a lapſu
calido ⁊ ſicco: vn̄r in caſu ꝯuenire. Circa igit̄ electionē ae
ris eligat̄ aer in hyeme tēperatus: eſtate ṽo ad paucā frigi
ditatē₃: ⁊ in paſſiuis q̄ſi temꝑatus. Nā humiditas aeris iu
uat ad nocendū maxīe paſſibilitatē inducēs in membris
neruoſis. Cauendū igit̄ a vēto boreali ⁊ ēt auſtrali: ⁊ maxi
me cū ad auſtrum ſequit̄ boreas. ❡ Exercitiū cōe toti eſt
ſatis ꝯueniens: ſi moderatū fuerit: ⁊ hora ꝯuenīēti factū₃:
vt in mane expulſis ſupfluitatib⁹ cōib⁹ ex egeſtione vri
na ⁊c. q̄ niſi ꝑ nām expellant̄: iuuet̄ eaꝝ expulſio maxime
egeſtionū cū ſuppoſitorio: vel cliſteri cōib⁹. Et ſi ꝑꝑ ꝯtin/
gentiā nō poſſ₃ moueri: fiant fricatiōes loco exercitij. Ex/
ercitiu₃ tn̄ particulare ipſius mēbri leſi ſit moderatū mul
tū: qm̄ ſupfluitas exercitij: vt ꝯſtat: adducit ad hāc ꝑ̄ncipa/
lem leſionem. ❡ Somnus in caſu iſto magis cōueniens
eſt q̄₃ vigilia ſupflua: vtreq₃ temꝑate offerant̄: ſ₃ non fiat
accubitus maxīe ī eſtate ſuper culcitra molli: neq₃ ſint pā/
ni multū ſtricti circa dorſu₃ p̄cipue ex pellib⁹ in hyeme: ne
calefacto dorſo ⁊ vena chilis: ꝯn̄ter in toto ſāguis calefiat:
⁊ nimis ſubtilietur: cuius ſubtilitatio ī caſu: vt ſupra viſu₃
eſt: pluri^m nocet. ❡ Inanitio ēt ꝑ quāto facit ad inflama/
tionē ⁊ ſubtilationē ſanguinis nocet: ⁊ ita ieiunia niſi que
ſunt ƀ₃ legē ſunt nociua. Coitus ſil̄r p̄cipue ſupfluus ⁊ tꝑe
inanitiōis eſt multū nociu⁹. ❡ In cibis aūt vitent̄ q̄cūq₃
inflamabilia: vt acuta: amara: ſalſa: acrumia: vt cepe: alea:
porri: ſinapis: ⁊ q̄cunq₃ calida virtual̄r: vt ſpēs aromatice:
vīa potentia: ⁊ p̄cipue vina alba. ❡ Acetū ēt p̄cipue maxi
mi eſt nocumēti ꝑꝑ leſionē: quā infert neruis ⁊ membris
neruoſis: ⁊ fōtiter acetoſa: l₃ mediocria vt vinū granatoꝝ
muzoꝝ: ⁊ ſuccus arātiū dulciu₃ nō diſconueniāt. S₃ ſpāl̄r
in eligendo ſit panis elect⁹ de frumēto: nō ſalitus neq₃ in
furno toſtus: ꝙ ſi toſtus fuerit: amoueant̄ cū cultelo ꝑtes
exteriores. ❡ Uitent̄ brodia apitiua vt brodiū ciceꝝ: cau
liū: aſpagoꝝ: ⁊ aliaꝝ herbaꝝ apitiuarū. Inter carnes lau
dāt̄ in eſtate carnes capretoꝝ p̄cipue: ⁊ carnes pulloꝝ gal/
linaꝝ: ⁊ ꝑdicū: ⁊ faſianoꝝ: ⁊ ēt vituli. Et ī hyeme carneſca
ſtratoꝝ poſſunt exhiberi: ſed vitent̄ q̄lee: ⁊ ꝑ̄ſpiones: ⁊ vl̄r
carnes pingues vnctuoſe: vitent̄ oua ſorbilia: l₃ vſus ouo
ru₃ nō ſorbiliū nō ſit diſcōueniēs ꝑꝑ id: ꝙ acgrere faciunt
quādā ſpiſſitudinē in ſanguine: vbi ex ouis ſorbilib⁹ gene
rat̄ ſanguis ſubtilis. ❡ Pro ferculis laudāt̄ far: ⁊ ordeū:
⁊ panicū: ⁊ miliū in brodijs pinguibus ſi decoquant̄. Pro
ꝯdimētis dimittat buthyꝝ: vtat̄ oleo: ⁊ ſi ex oliuis īmatu/
ris eēt factū eēt ꝯueniētius. Dimittat ficus p̄cipue: qm̄ ge/
nerant ſanguinē ſubtilē: ⁊ monēt eu₃ ad extrema: vitet ēt
vuas de monte: ſed vti pōt vuis paſſis ad acetoſu₃ declinā
tibus. Interdū ſumere aliqd de piris: vel coctanis p̄cipue
coctis nō eſt peccatū. Uinu₃ eius ſit vinū medie potentie
coloratū: ⁊ in eſtate nōbiliter mixtū: ēt in hyeme parūper
cu₃ aqua ſaltē ſimplici decocta: ⁊ bibatur ꝑce: ⁊ nullo mō
getato cibo in ſto⁹: ſed ſil̄ cū cibo debite ꝯmiſcēdo. Et his
ſum ꝯtentus quantu₃ ad regimen in dieta. ❡ Circa medi/
cinalia: qm̄ nō vr̄ intentio niſi ad infrigidatione₃ ſanguīs
ēt ad prohibitionem multitudinis eius: laudo in tꝑe ve/
ris fieri flobothomiā de vena baſilica educendo. ℥. v. vel.
vi. ſanguinis: facta prius lenitiōe vētris cu₃ cliſteri cōi. Et
qm̄ ēt in eſtate acqrit̄ ſubtilitas ⁊ acuitas in ſanguine: lau
do veniēte autūno vt ēt fiat leuis flo⁹. ℥. iij. vel. iiij. ad plus
ſanguinis: ⁊ iſta ſit multū ſtricti orificij de eadē vena: vt ſu
pra. ❡ Laudo etiā bis in āno eiſdē tꝑib⁹ factis flobotho
mijs ꝑ q̄tuor vel q̄nq₃ dies fieri ſolutionē ventris ad edu
ctionē humoris colerici: cui⁹ mixtione cū ſanguine reddit̄
ip̄e ſanguis fluxibilis: ꝑ̄us tn̄ digerat̄ mā cum his: q̄ aliq̄l̄r
inſpiſſant ſanguinē ⁊ colerā: ne ꝑꝑ eius tenuitatē fiat ībibi
ta ī porris mēbroꝝ: ⁊ inde fiat ipſi⁹ difficilis eūatio. ❡ Di/
geratur itaq₃ mā cū ſyrupo: vt ī fra. ℞. ſyrupi roſ. ℥. ij. ſyru
pi ƌ iuiubis ⁊ fumoterre an̄. ℥. ß. aquaꝝ portulace: bugloſe:
⁊ abſynthij an̄. ℥. ij. miſce: ⁊ clarificet̄ ꝑ duabus vicib⁹: ⁊ cō
tinuet̄ q̄nq₃ vicib⁹. Poſtea ſumat̄. ʒ. i. aut. iiij. ℈. de pillu/
lis: vt infra. ℞. mirabo. citri. gumoſoꝝ. ℥. ß. reubarbari ele/
cti. ʒ. ij. hermodactiloꝝ: agarici. ʒ. i. ß. diagridij: maſticis: ga
riofiloꝝ. an̄. ℈. i. cōficiantur cū ſucco roſ. Et ſumant̄ pillu
le hora: qua ꝯſueuerūt ſumi alie medicine: tardando aſſū/
ptionē lauatiui ꝑ vi. horas: ⁊ ſumendo ꝑ̄ndiū leue: ſtan/
do in domo eadē die: ⁊ nullo mō manū exercitādo: niſi re
miſſe. Sequenti die ſumat ꝯfectionē: vt infra. ℞. diabu/
gloſati. ʒ. iij. zucchari roſ. ʒ. ij. miſce. Cōſequenter laudo oī
ebdomada ſumi. ʒ. i. vel vſq₃ ad. ʒ. i. ß. trifer̄ minoris ex ar
te fenonis cū modico vini medij coloris. Et his ſum con/
tentus quātū ad medicinalia vniuerſalia toti. ❡ Iā circa
particularia medicamina applicanda membro leſo ſumo
mihi ꝑ fundamēto ⁊ cardine in applicatione medicinaꝝ
localiū textū dn̄i Aui. ad finē capituli de cura paleſis: que
īmediate ſeruit ꝑpoſito noſtro: dixit ſic Auic. Qn̄q₃ vero
iuuant̄ plures eoꝝ cū eis: que infrigidāt: ⁊ ꝯfortāt: ⁊ ꝑhi/
bent mā₃: ſupple fluere ad mēbꝝ. Et addit. Et cū medici/
nis calidis augumentat̄ egritudo: ⁊ id iō qm̄ mā ſubtilis
dilatat̄ ꝑ ea. ſ. calida plurimū: cū vero mēbꝝ infrigidat̄:
ꝯfortat̄ mēbꝝ a frigore: ⁊ minorat̄ quātitas māei. ſ. fluen
tis: ⁊ ꝑuenit ad h̄ vt euaneſcat. ſ. fluxa. Et addit. Et nō o₃
vt in eoꝝ calefactione ꝑueniat̄: ſ₃ eſt neceſſarium: vt ſint
medicine ꝯfortatiue cū aliqb⁹: q̄ ſint ſicut camomilla ⁊c. ⁊
ēt ſit id: qđ aliqd īfrigidatiōis hēat: ſicut ſuccus liquericie
⁊c. hec eni₃ cū adminiſtrant̄ iuuāt valde: hec ipſe. Ex h̄ ḡ
textu collige: ꝙ epithimata calida: fomētatōes: inūctiōes ⁊
cerota ſi applicent̄ mēbro: ſunt magis ad nocumētū q̄₃ ad
iuuamētū. ❡ Laudo igit̄ ꝑ fomētatiōe ⁊ fiat: vt ī fra. ℞.
camomille: abſynthij: roſa. an̄. M. ß. calamēti 3^am ꝑtē. M.
ſandaloꝝ citri. ſeminis acetoſe: ⁊ endiuie an̄. ʒ. ij. buliant
in vno bocali aq̄: ⁊ cū petia linea duplicata infuſa in dicta
decoctione tepida ſupponat̄ loco leſo. Uel fiat inunctio
cū oleo roſato ⁊ camomelino: ⁊ ſi pl₃ cu₃ ſpēbus vt ſupra:
ſumendo debitā q̄ntitatē eaꝝ: verbi grā. ʒ. i. de puluere pro
℥. i. ß. olei cū modico cere pōt fieri vnguētū ad iſtā intentio
nē. Iuuabit ēt ſi fiat pillula tenenda in manu leſa tractan
do illam p̄cipue cū digitis leſis: vt infra. ℞. nucū cypreſſi:
macis: cora. ru. floꝝ nenufaris: ⁊ roſa. ſandaloꝝ: citrinoru₃
an̄. ʒ. i. gra. ß. laudani. ʒ. i. cere q̄ntū ſufficit ad incorporādū:
⁊ fiat paſta rotūda ad q̄ntitatē arancij mediocris. ❡ Ual₃
etiam ſi fiat cerotum ⁊ teneatur alligatum ſupra radices
dictorum digitoꝝ: vt infra. ℞. maſticis: thuris an̄. ʒ. ij. roſ.
ru. coriandroꝝ. ꝑꝑ. coraloꝝ ru. an̄. ʒ. i. carniū citoniorū co

ctaꝝ in vino nigro.ʒ.ij.ſ.cum modico cere:⁊ oleo abſyn/
thij:ſi expedit fiat cerotum:⁊ extendat̃ ſuper corio plano:
⁊ ſuperligetur. Poſſez circa h̄ multiplicare remedia:ſed
iſtis vt electioribus ſum contentus.

¶ Ad torturam oris a paraleſi pro quodam nobili placen
tino. Conſilium. XVI.

IN caſu iſto:qm̃ tortura faciei ꝑcipue eſt
dependens ab eſſentiali nocumento cere/
bri:qđ manifeſtat̃ ꝑ id:ꝙ mã ꝯiungit̃ cũ
obtuſione ſenſuũ ſuppoſito debito regimi
ne ĩ dieta:de qua ad plenũ eſt informatus:
ſuppoſita euãtione vl'i facta. Reſtat ad ꝑ
fectionẽ cure notare quaſdam medicinas
magis ꝑticulares recipiẽtes mãz actu ꝯiunctã ⁊ imediate
antecedentẽ:hñdo ẽt reſpectũ ꝑcipuũ ad confortationem
cerebri:cui⁹ debilitas eſt radix nocumenti. ¶ Pro q̃bus
expediẽdis intentionib⁹ laudo ꝑ̃us fieri pillulas ꝑtiz euã
tias:⁊ partim ꝯfortatiuas:de q̃b⁹ ſingulis trib⁹ dieb⁹ hora
introitus ad lectuz ſumant̃ tres ſatis groſſe:q̃ ſint admi/
nus.℈.ij.diſtanter tñ a cena per horas duas adminus.
Quarũ deſcriptio fiat vt ĩfra. ℞.agari. electi.ʒ.i.ſticados
aromatici.ʒ.ſ.nuciſmuſ.iue.añ.℈.ſ. cum ſyr° de ſticados
forment̃ pillule vt ſup. ¶ Laudo ẽt aliqñ fieri cliſtere
ſaltẽ ſemel in ebdomada vt ĩfra. ℞.mercurial' polipody
añ.M.i.centauree:coloquintide añ.M.ſ.ſene.ʒ.iij.car/
thãi.epithimi.añ.ʒ.v.ruthe:⁊ camomille.añ. M.i.ſ. fiat
oiuz decoctio lenta ĩ d̃bita quãtitate aq̃ exceptis thymo ⁊
epithimo:q̃ ponant̃ ĩ fine decoctõis:poſtea facta collatura
addatur debite quãtitati ipſius caſſ.f.⁊ yerepigre añ.ʒ.vi.
olei ruthe.ʒ.i.ſalis parũ fiat cliſtere. In hoc caſu eſt virt⁹
diſtrahens humiditates a capite ⁊ exiccãs. Eligatur tñ in
vſu iſtius hora recentior diei:vt ĩ mane ꝑcipue ſi añceſſe
rit pluuia. ¶ Ad itẽtionẽ ẽt nr̃az valet ſi forte teneat̃ cõ/
tinuo in ore muſcus. ⁊ magis valet mirabolan⁹:kebulus
niger ẽt valet. Conuenit ẽt ad intentionẽ facere maſtica/
toriuz expuendo humiditatẽ ſaliualẽ. Fiat igitur vt infra.
℞.radicũ acori recentis.ʒ.iij. piperis longi:nuciſmuſ.ſta/
phiſagrie añ.ʒ.ſ.paſſulaꝝ.ʒ.i.oĩa ſil' piſtẽt̃:⁊ fiãt formu/
le in for^a lupilorũ groſſoꝝ:⁊ vnus eoꝝ teneat̃ ĩ ore in ma/
ne maſticãdo per horã mediã ad minus. ¶ Valet ẽt fieri
aliquã gargarizationẽ:cui⁹ deſcriptio ẽ talis:vt ĩfra. ℞. aq̃
decoctionis acori:ſticados:nuciſmuſ.añ.ʒ.ij.macis: maio/
rane.añ.ʒ.ſ.fiat decoctio in modica q̃titate aque ⁊ i.ʒ.iij.
dicte decoctiõis addat̃ aceti.ʒ.ſ.mell' electi.ʒ.i.ſe.ſinapis.
℈.ſ.miſce fiat gargariſma. ¶ Laudo ẽt fieri caputpur/
giuz trahẽdo ꝑ nares ad purgãdas mãs ꝑ eãdẽ viã:vt ĩfra.
℞.ſucci maiorane depurati.ʒ.iij. ſucci radicũ capari.ʒ.ſ.
radicũ bletis.ʒ.i.nigelle:ſtaphiſagrie.añ.gra.iij. miſce te/
pefiat:⁊ ꝑ nares trahat̃ duabus vel tribus vicib⁹ paꝝ de
eo. Si ẽt ꝓuocet̃ ſternutatio ĩponẽdo intra nares de pul/
uere:vt ĩfra:nõ paꝝ erit ĩcõueniens. ℞.elebori albi.pãis
porcini:pipis:nigelle:euforbij añ.par.eq̃.fiãt ex eis forme
ſicut lentes cũ auricula muris:⁊ vna ex eis diſſoluat̃ ⁊ in/
tra nares ĩſufflet̃. ¶ Laudo ẽt vt fiat ſtupha ad faciẽ co/
opertis oculis cũ bõbice ⁊ ligatis vt infra. ℞.calamenti:
maiorane:ſticados:acori:roriſmarini.añ. M.i.nuciſmuſ.
macis:pipis:longi.añ.ʒ.ij.bulliẽdo oĩa in aceto aliq̃bus bu/
litionibus:poſtea igniant̃ tres vel quattuor lapides viui.
ſatis groſſi:⁊ poſtq̃ȝ igniti fuerint ponãtur in baculo:ſuper
q̃bus infundat̃ decoctio aceti:vt ſupra:⁊ debite cooꝑto ca
pite recipiat̃ ille fum⁹:ita fiat bis ĩ ebdomada. ¶ Laudo
ẽt ſingulo ſero fieri inunctionẽ ad maxillã:maxime con/
torſaz cũ oleo:vt infra. ℞.olei de lilio:olei coſtini.añ.ʒ.ſ.
olei balſemini.ʒ.ij.miſce:fiat inunctio appoſita inſuꝑ lana
⁊ ligata reformando maxillaz ad cõtrariuz illius ꝑtis:in
quã cadit:⁊ hoc ꝑcipue vtilitatẽ affert:ſi ponat̃ poſt ſuffu/
migiũ:det̃ paulo añ. ¶ Non ſunt ẽt omittẽde ꝯfectiones
in caſu appropriate valentes exiccationi humiditatum:⁊
ꝯfortationi cerebri:inter quas eſt ſingulariſſime cõfectio
dyacori Meſue:ſi de ea ſumat̃ ad quãtitatẽ nucis in ma/
ne poſt facta ꝑticularia remedia:de q̃bus dictuz eſt. Tar
detur ad minus ꝑ horas.ij.cib⁹. Et ſi magis placeret fieri
poſſet in for^a ꝯfectionis ſolide. ¶ Ad eaſdẽ intẽtiões va/
let dyamuſcus dulcis ⁊ amarus. Valet ẽt ſingulariter cõ
fectio plitiſarcoticon:⁊ diãbra:⁊ hꝯ. Et his cõtentus ſum
ad pñs q̃ntũ ad ꝑticularia medicinalia. ¶ Unũ tñ ſpãle
volo ꝯmemorare:ꝙ qm̃ medicine hꝯ oẽs ꝯplonẽ inclina
re faciunt ad calidũ ⁊ ſiccũ:ſi forte eſtas fiat in tempata
nimis ſunt tales medicine cũ cautela offerende:ne forte
ex eſtiua caliditate:⁊ medicinarũ nimio vſu calidaꝝ cor/
pus deducat̃ ad inflamationẽ ⁊ febrẽ. Et his ſuz ꝯtẽt⁹ ⁊c̃.

¶ De tortura oris ꝑ vno ſpectabili ꝑmẽſe Cõſiliũ. XVII.

IN hac diſpõne q̃ eſt feda figura ⁊ malus
ſitus ꝑtium faciei:ꝑꝑ quez labia oris non
adinuicẽ ſibi obuiãt:ſm ꝙ nãliter obuiare
debent:q̃ diſpõ a medicis tortura appella/
ri cõſueuit:duo fient ꝑ̃ncipal'r. Primo po/
netur regimen obſeruãdũ in dieta gnãl'r
quãtũ ad debitã oblationẽ ſex reꝝ a medi
cis nõ nãliũ appellataꝝ.2° ponet̃ regimen ꝑ medicinas
in caſu pro cura facientes. ¶ Prius tñ vtiliter ad ſequen
tia eſt ſciendũ:qđ lȝ in tortura faciei aliquotiens ꝯtingat
vtrãq3 ꝑtẽ eius eẽ egrã:vbi.ſ.vna ſit ꝑaletica ⁊ mollifica/
ta ꝑꝑ muſculos illius ꝑtis eẽ ab hũiditate relaxatos:⁊ aliã
ꝑtez eẽ ſpaſmatã ꝑꝑ muſculos eidẽ appropriatos eẽ con/
tractos:ꝯtingit tñ ſepe vbi vna tm̃ ꝑs ſit egra ꝑ nocumen/
tũ in ea eſſential'r exiſtens:ꝙ tñ alia ꝑs faciei a debito ſitu
ẽt moueat̃. ¶ Et ꝓinde iter illuſtres ãtiquos medicos nõ
modica exorta eſt difficultas:vt tangit̃ prĩo ꝯtinẽtis. vij.
ca.a Raſi:⁊ ab Auic.2° fen.terta.c.ꝓprio: an.ſ.ꝑs apparẽ
ter torta dicat̃ eſſe egra.an alia ꝑs q̃ ſana apparet:qđ niſi
ſciat̃ nõ põt ſcire medicus:cui ꝑti faciei ſint me^a applican
da:vbi grã vna ꝑs faciei pars eſſet ꝑaleticata:alia ꝑte ſana
exñte:qm̃ tñ ꝑs paraleticata caderet ſuper aliã:⁊ obediret
vt muſculi ꝑtis ſane aliqual'r verſus radicẽ ꝯherent̃:con
tingeret ꝑtẽ ſanã ꝯhi ⁊ torq̃ri:⁊ ſic egra appareret ⁊ ſana
appareret egra:⁊ h̄ eſt qm̃ ꝑtes faciei tenent̃ in debito ſi/
tu ꝓpter nãlem tenſionem muſculoꝝ vtriuſq3 ꝑtis:quã lȝ
apparet quies dictaꝝ ꝑtium:eſt tamen oꝑatio muſculoꝝ
vtriuſq3 ꝑtis facientiũ ſic quieſcere:ſtant eniȝ nãliter mu
ſculi vtriuſq3 partis tẽſi:nõ ſo^m ꝑ v̄tutẽ eoꝝ:q̃ ſiccas ſitua
tas tȝ:ſed ẽt ꝑ oppoſitionẽ eoꝝ:⁊ cõtra oꝑantiã coꝝ adin
uicem:ita vt vna ꝑs nõ ſit altera potentior in ꝯhendo:⁊ ſic
cõſequenter cũ altera pars mollificat̃:tũc pars ſana non
habens ꝯtra operãs ipſa ꝯhit̃:⁊ mollificata v̄ſus illã mo/
uetur. ¶ Contingit ẽt oppoſitũ:vt declarari poſſet idcirco
niſi intelligatur q̃ ꝑs ſit formaliter egra:non poterit cõſe/
quenter fieri curatio. ¶ Pro ĩtelligentia igit̃ huius diffi/
cultatis ⁊ declaratione eſt primo ſciendũ:ꝙ tortura faciei
aliqñ pẽdere põt ab vna ꝑte tm̃ faciei leſa:vt paraleticata
ꝑte dextra tantũ:ſiue tm̃ ſpaſmata:fiet malus ſitus in am/
babus ꝑtibus faciei:vel fieri poterit:qm̃ ſi ꝑs fuerit ꝑaleti
cata ſua ponderoſitate ⁊ grauitate decidet ſuꝑ aliam ꝑtẽ.
⁊ ſic alia pars ꝯprimet̃ ⁊ apparenter ꝯtrahet̃:vel ẽt ꝯhi ꝑ̃t
per aliũ modũ:de quo dictũ eſt ſupra: ꝓpter.ſ.muſculum
ꝑtis mollificate ñ ꝯ oꝑari ĩ trahẽdo ad o^m tractui muſculi

partis opposite in partem cõtrariaȝ: vbi ēt vna ps spasmata: ⁊ alia essentialiter nõ lesa: ꝯtingeret tamen eandē ptē non lesam a situ sibi naturali notabiliter remoueri. Qm̄ ꝑpter ptē spasmatā fiet tractus ptis sane violēter in istaȝ differētiā põnis: in quā ꝯbit̄ pars spasmata: ⁊ hoc siue fiat ſm lineā lõgitudinis faciei: siue latitudinis: vel aliter quõ libet. ¶ Cõtingit ēt in tortura faciei vtraqȝ pteȝ esse essentialr̄ lesam: vt. s. vbi vna ps sit paraleticata: ⁊ alia spasmata: vel inequalr̄ vtraqȝ ps esset paraleticata: vl̄ vtraqȝ ps esset spasmata. In casu igit̄ vbi vtraqȝ ps sit spasmata: vel vtraqȝ ps eēt paleticata n̄ ē necessaria magna īuestigatio que pars sit magis lesa vel minus lesa: qm̄ stante spasmo māli reploali in vtraqȝ pte eadē intentio generalis est curationis. Idem ēt si vna ps sit paraleticata. Ubi etiaȝ vna pars sit paraleticata: ⁊ alia spasmata spasmo māli: lȝ aliq̄ sint diuerse intētiones hn̄de: sicut diuerso mõ curāda est palesis ⁊ spasm⁹ mālis: ⁊ aliquā spālem diuersitatē exp̄ssit Rasis in diuisionibus in. c. ꝓprio: tn̄ nõ est magna cura si ēt distincte nesciat̄: q̄ ps sit paleticata vel spasmata: qm̄ q̄ vni ꝯueniūt: ex toto alteri nõ obsunt: vt pȝ intelligēti. Sȝ vbi vna ps tm̄ sit egra eēntialr̄: ⁊ alia tm̄ p colligātiaȝ q̄ tn̄ dr̄ sana: vbi illa ps sana appareret magis feda: ⁊ ꝯsequēter egra: lȝ nõ esset sicut ꝯtingere posset in tortura faciei: cuius cā est molificatio vnius ptis: ⁊ casus supra aliā ptē: tūc vt dicebat̄ supra: pars sana supra quā cadit alia cõtraheret̄: ⁊ magis difformis appereret q̄ꝫ alia ps mollificata: lȝ esset sana ad bo^m intellectū. In hoc igit̄ casu est nostrū pncipale ꝓpositū: ⁊ est necessaria certificatio q̄ ps essentialr̄ dicatur egra: ⁊ q̄ nõ: vt pti egre medicīa applicet̄: ⁊ nõ ptī sane. ¶ Dico igit̄ ꝓ declaratione cū doctrina Rasis p̄io cõtinētis loco allegato: qꝫ oȝ interrogare egrū in qua pte pcipiat nocumētū. Nā in casu vbi cā sit paralesis vnius ptis: ibi dē erit obtusio sensus: ⁊ aliq̄lis dolor grauatiuus cū tumore partis ⁊c. Et vbi cā sit spasmus: erit dolor in pte ꝯtēta cū nocumēto ēt sensus illius ptis. Cognoscet ēt ex a^o facilr̄: ⁊ est qꝫ facilius reddit⁹ ptis ad sitū nāle extensione vel cõ tractione facta in altera parte significat partē sanā: ⁊ difficilis partē egrā: qꝛ si pars sinistra sit spasmata: ⁊ trahit̄ ex tēdēdo versus dextraȝ: dextra reuertit̄ ad suum sitū nālem. Si vero sinistra sit mollificata ⁊ ꝯbetur ad oppositū: tūc dextra extēdet̄ ad sitū nāle: ⁊ ipsa sinistra reducta nõ remanebit in situ suo naturali: sed iterato fluet: ⁊ hoc est signū sufficiens ad declarandū: que pars sit sana: ⁊ q̄ egra. ¶ Hoc igit̄ intellecto veniēdū erit ad p̄mū ⁊ p̄ncipale intentū nõ habendo ꝯsiderationē ad torturā: q̄ pēdere possit a spasmo de siccitate: vel ex apostemate colli p̄uocatiuo: d quo videbat̄ facere mentionē Gal. 3° interioꝝ: qm̄ tales rarissime fiunt: ⁊ mortales sunt nõ multo tpe durātes: nõ sicut ē ista: ꝓ qua nūc fit ꝯsultatio: que iā multo tpe durauit. Erit ergo tm̄ regimē nostrū in tortura māli pendente ex palesi vel spasmo māli ptiȝ faciei. Et h̄ d cāu sufficiāt. ¶ Quantū igit̄ ad regimē obseruet̄ p̄io regl̄a gnālis: vt sit inclinatio ad calefaciētia ⁊ exiccatiua. Magis tn̄ in ꝓcessu post. 14. diē ꝯuenire p̄nt exiccātia q̄ꝫ a p̄ncipio: qm̄ a p̄n^o exiccādo nimis nõ equata mā p digestionē subtile aliquādo ꝯsumet̄: ⁊ grossū terreū reddet̄ in habilib⁹ eductioni. In ꝓcessu aūt facta eq̄tione in mā nõ erit tale nocumētum in exiccādo: vt pȝ ꝯsiderāti. Et istū cañ. innuebat tacite dn̄s Auic. scd̄a tertij. c. ꝓprio satis ad p̄n^m cure cū dixit. Et nõ desiccet̄. s. tortura a p̄ncipio. cum exiccatiōe mellis ⁊ pullis colūbaꝝ ⁊c. ¶ Sit igit̄ circa aerem electio: vt declinet̄ ad calidum ⁊ siccū. Et sic camera illius sit ꝯstructa inter duo solaria habēs fenestrā ab oriente: ⁊ maxime tpe hyemis: ⁊ tpe quolibȝ nebuloso ⁊ ventoso. Sit ēt modici luminis: imo obscura: vt voluit Rasis loco allegato p̄mo

cõti. cū Auic. ⁊ reliqs. ¶ Quidā dicūt hoc fieri debere: vt caueat̄ a vento ⁊ ab aere frigido ip̄rimēte: qm̄ lumē fluere facit humores. Sed re vera vtraqȝ cā debilis est. Nam p̄mo nõ minus stante camera clausa vndiqȝ: ⁊ luminosa euitat̄ vētus. Potest ēt calefieri aer cū igne ex aromatibus: vt manifestum est. Fluxus ēt humoꝝ ⁊ si a principio sit verēdus: in ꝓcessu tn̄ corpe molificato non vr̄ multum afficere posse. Credo igit̄ cū clarissimo gentili: qꝫ qm̄ maximū eoꝝ exerci^m curati^m ꝯsistit in ꝯtinue spuēdo masticatorijs siue gargarismatibus: vt videbit̄: ⁊ indecēs foret: vt ab astantibus talis ꝯtinua expuitio appereret: laudabile fuit vt ī aere obscuro: ⁊ ī camera obscura moraret̄. ¶ Cauēdū igit̄ a frigore tpe hyemis: ⁊ ab aere quolibet hūido ⁊ vaporoso: siue hūectatiuo. Ideo tpe estatis p̄cipue cauendū est ne moret̄ sub radijs lune. Eligat̄ igit̄ quolibet aer calidus ⁊ exiccatiuus. Et si nõ fuerit talis nāliter ī tpe hyemis fiat artificialr̄ cuȝ ꝯtinuo igne in camera ⁊ suffumigijs factis: apponēdo modicū de pasta facta: vt ī fra sup carbõib⁹. ℞. mirrhe: thuris: nucismus. añ. 3. 5. gariof. ligni aloes añ. ℈. i. cū modico terbentine fiat pasta. ¶ In cibis aūt sit regl̄a vt euitentur oēs cibi infrigidatiui ⁊ humectatiui. Et hoc mõ cauendū est a fructibus aquosis: ⁊ cerasis: melonibus prunis: ⁊ h̄ꝫ. Cauendū ēt a cibarijs viscosiȝ ⁊ grossiȝ dantibus nutrimētū. Et sic cauendū est a cibis de pasta: ⁊ carnibus oībus pinguibus: musculosis: ⁊ neruosis: ⁊ precipue agnoꝝ: ⁊ vituloꝝ ꝓpinquoꝝ generationi. A caseo ēt ⁊ ab aīalibus magni corporis ⁊ maxime antiqs: vt bobus maxīe. tamen a piscibus magni corporis: ⁊ squamis carentibus est p̄cipue habēda ꝯtinētia. ¶ Ab aceto ēt singulr̄ cauēdum est maxime: imo ex eo qꝫ vinū indigestū trahit̄ ad neruos: ⁊ in illius mēbris frigidis acetosat̄ est in casu regulariter vetitū: lȝ pp cõsuetudinē obseruandam: vel alia acci^a de dolore stomaci: ⁊ iflamatione mirach eo parce vti tn̄ aliq̄tiēs vt necesse sit. ¶ Pro regula igit̄ eligant̄ cibaria ad calidū ⁊ siccum declinātia. Et si ab auctorib⁹ in p̄ncipio huius morbi vsqȝ ad. 14. interdicant̄ exiccatiua: ⁊ ēt resolutiua: ne subtili dissoluto grossūȝ inspissetur. In casu tn̄ nostro pp diuturnitatē morbi: tute exhiberi p̄nt. Et sint in casu nr̄o assata magisq̄ꝫ elixata. Sit igit̄ panis ex frumēto mūdo aliqualiter furfuratus modice salitus: sufficiēter coctus: nõ tn̄ comedat̄ calidus: neqȝ post tres dies. Inter carnes laudant̄ carnes castrati ānalis: caponū: fasianoruȝ p̄dicū: turturū: similr̄ carnes auiū montanaꝝ. Carnes leporine in casu sunt singularis iuuamenti: ⁊ precipue cerebrum eoꝝ. c. i. Itē v̄ificatū est comestionē capitū leporuȝ q̄ꝫtum possibile est valere tremori mēbroꝝ: palesi: p̄ditiōi sensus: ⁊ motus ⁊c. Oua quoqȝ gallinaꝝ nõ indurata siue per se: siue mixta in viuarolo cū aliq̄bus herbis: de q̄bus infra: siue caseo nõ sūt precipui nocumēti. ¶ In casu herbe ꝯuenientes sunt isopus: saluia: maiorana: betonica: rosmarinus. iua. singulariter herba sancti petri: ⁊ h̄ꝫ. Brodia ēt carniū laudabiliū: de q̄bus supra cuȝ pane in his cocto: vel brodiū ciceꝝ rubeoꝝ ē cibariū ꝯueniēs. ¶ Inter fructus valent auelane assate: pinee p̄parate. s. qꝛ ifuse in aq̄ tepida remota pellicula iteriore tandem exiccate ⁊ indurate cum zuccharo. Ideȝ intelligendū est de fisticis. que ēt passe sunt in casu ꝯueniētes siue añ cibum: siue post sumantur. ¶ Uitandū ēt vinuȝ vt supra dictū est: nisi necessitas fuerit de longa cõsuetudine: vel nocumēto stomaci. Quo casu bibat vina mediocria: ⁊ in cõpetenti substantia ⁊ colore: mixta tamen cum aqua mellis in hyeme: ⁊ aqua zucchari in estate addendo in decoctiõe paꝝ isopi: vel saluie: siue nucismus. ¶ Et si vt dictū ē. necessitas nõ fuerit in potu vini: laudabilior erit loco eius potus aque mellis vt dictum est. Et hec sufficiant q̄ꝫtum ad regimen de cibo

⁊ potu

ꝛ potu. Sit tñ obseruãtia in potu vini si eodẽ vtaꝛ: vt ꝑus nõbilr comedaꝛ ꝙ̃ bibaꝛ. ¶ Circa motũ ꝛ q̃etẽ breuiter dicaꝛ: ꝙ singula die añ cibuꝫ ꝯuenit vt exercim fiat facta prius tñ euõne superfluitatũ cõiuꝫ. Nõ fiat tñ laboriosuꝫ vt sequaꝛ inde lapsitas. Et si nõ põt fieri pedes: fiat eques Et si forte fieri nõ põt ꝑꝑ aliquã cãm loco huius fiat exercitiũ: qđ est fricatio mẽbroꝝ inferioꝝ ꝑm. deinde fricatio superioꝝ: vt spatulaꝝ ꝛ brachioꝝ: descendendo ꝯñter ad inferiora: nõ tñ fiat nisi stomaco simplr ĩanito: vt dictuꝫ est. Est queadmodũ exercitiũ tpe debite quietis factum maxime ĩcõueniẽs: q2 ĩcõpetenti tpe fiat: ita quies si opposito tpe fiat. Et exercitiũ tpe debite q̃tis factũ est maxie ĩcõueniens: vt si fiat sumpto cibo de recẽti ꝛ maxime laboriosuꝫ. ¶ In somno ꝛ vigia sit regula: ꝙ vtraqꝫ magis mõ facta ꝛ supflua nocẽt: moderate aũt facta iuuant. Sit tñ vigilia amplior somno: ita. s. si tẽpore sanitatis solebat dormire. viij. horis vel. ix. iam sufficit vt dormiat tantũ vij. horis. Tardet tñ somnũ post cibum adminus ꝑ duas horas: ꝛ dormiat cooꝑtus pãnis capite bñ leuato. Neqꝫ ꝺ die dormiẽdũ est: nisi vel longa ꝯsuetudo: vel forte qñ de nocte dormire nõ põt: quo casu coacte saltẽ liceret: ꝛ tunc dormiendũ esset in obscuro extremis ẽt notabilr cooꝑtis: vt manibus pedibꝰ: ꝛ eẽt dormiẽdũ quodãmõ accubãdo: vt fuit sñia Auic. in canticis. ¶ Singula ẽt die habeaꝛ vẽtris bñficiũ: qm̃ ipsius inanitio est multũ in casu ꝓficua. Et si nõ põt hẽri nãliter habeaꝛ artificialr cũ suppositorio ex melle facto: vel radice bletis: vel aliter alio stimulãte vel incitãte expulsiua: siue clisteri facto vt infra. ℞. bletis mercurialis añ. M. i. furfuris frumẽti: camomille añ. M. ß. ysopi: sticados añ. tertiã ꝑtẽ. M. bulliãt ĩ vna situla aq̃ vsqꝫ ad vi. par. ꝯsumptionẽ: deinde dicta decoctiõe facta decollatura sumaꝛ libr̃. i. ß. ꝛ addaꝛ cassie extracte. ℥. i. mellis cocti ꝛ ꝺpurati. ℥. i. ß. yerepigre: si expedit ad magis stimulandũ. ℥. ß. cuꝫ oleo cõi: ꝛ ruthe paꝝ: ꝛ sale: qđ sufficit fiat clistere. ¶ In passionibꝰ vͦo aialibus tristicia: ꝛ vehemẽs animi applicatio ad agendũ: vel speculabilia plurim nocent. Incendere autẽ ꝛ interdum paꝝ irasci est iuuamentũ: ꝛ hec sufficiant ꝙ̃tũ ad regimẽ ꝛ dicta ꝑticulariũ.

¶ Restat vt morbus ẽt cito moueaꝛ: ꝛ ne nimis antiqueꝛ: qm̃ eius diuturnitas reddit eũ difficilẽ ad euacuãdũ: vt ponantur medicine in casu ꝯferentes. ¶ Uerũ est tñ vt refert Rasis ꝑͦ ꝯtinẽtis: ꝙ dixit se vidisse senes: quoꝝ q̃sdã inuasit tortura. xx. annis ꝛ alios. xxx. ꝛ nullũ ex illis ex eo nocumẽtũ sustinuerũt. Ut tñ ĩ totũ remoueaꝛ supposita cõi doctrina medicoꝝ: ꝑmuꝫ fiat totius corporis euãtio predigerẽdo mãꝫ. deinde ad particularẽ euonem mãe: q̃ est cã ꝯiuncta nocumẽti veniẽdũ erit. ¶ Sit igiꝛ ordo taliter: qđ si corpus fuerit plethoricũ cũ dñio sanguinis in toto vel mixtione humoꝝ cũ sanguine: tũc ꝯuenit vt a ꝑncipio fiat flobothomia leuis: tñ de vena basilica cõi nigra ꝫ ꝙ maior vel minor fuerit plenitudo sufficit flobothomia vene cõis. Nõ tñ fiat aliquo mõ flobothomia nisi ꝑcedẽte vẽtris inanitione cũ clisteri: de quo supra: vel medicina lenitiua ꝑ supius exhibita ex manna vel cassia vel alyshꝯ: q̃ tñ ad casuꝫ ꝑncipalẽ nõ ꝯueniũt. ¶ Cõseq̃nter veniẽdũ erit ad euandũ mãꝫ peccantẽ ꝛ aliqualr: ꝑus tñ eaꝫ ꝑparãdo expulsioni cũ digestiuis: vt infra. ℞. mel. ro. ℥. ij. sirupi de duabus radicibus sine aceto. sirupi de sticados añ. ℥. ß. aquaꝝ betoni. ysopi: ꝛ cicoree. añ. ℥. ij. mis. pro duabus vicibus clarificeꝛ: ꝛ aromaticeꝛ cuꝫ modico nucismus. Cõtinueꝛ iste sirupus hora ꝯuenienti sirupoꝝ sumẽdo q̃nqꝫ vicibus. Post sumaꝛ medicia vt infra. ℞. agarici electi. ℥. ij: acori: sticados añ. ʒ. ß. salisgẽme. ʒʒ. añ. ℈. ß. ĩfundanꝛ in oximelle squilitico ꝛ aq̃s betonice: ĩsopi. añ. qđ sufficit: ꝛ facta infusione ꝑ. x. horas fiat collatura: cui addatur cassie extracte: dyachatoliconis. añ. ℥. ß. dyafeniconis. ℥. i. ß. misce: ꝛ fiat potio: sumaꝛ vt reliq̃ medicine sumi solent tardando lauatim per. vi. horas: stando in camera obscura ꝛc̃. Lauatiuũ aũt fiat sumendo. ℥. vi. aq̃ decoctiõis cicerũ rub. cũ media. ℥. zucchari rub. vel sumaꝛ de aq̃ mellis: postea tardeꝛ prãdiuꝫ per. vi. horas: vt supra de medicina dictũ est. ¶ Cõsequẽter ista facta mũdificatione obserueꝛ notabilis canon domini Rasis loco allegato: ꝛ sũt verba eius. Et est ꝑmeditandũ in dispositione tortura: q2 si contingat sensus pacientis turbari: ꝛ corpus esse ponderosum: ꝛ nõ agile in suis motibus dꝫ purgari: supple facta purgatione cõi: vt supra cũ difficili purgatione. i. forti ꝛ laboriosa: vt. s. supple pillulis de euforbio vel serapinͦ ꝛ similibus. Et addit. Sed si corpus est ꝫ dispositionẽ nãleꝫ. s. supple de agilitate totius: ꝛ de incõcauitate sensuũ. Tunc est sciendum: ꝙ passio est solũ in illo mẽbro: qđ est lesum in ꝑtibus faciei: ꝛ corpus est bñ mundificatũ: ꝛ nõ dꝫ incurrere aliqđ malũ: nisi illud qđ prius habuit. ¶ Uex est tñ ꝙ qm̃ talis dispositio maxime fouetur: ꝛ cõseruaꝛ ex debilitate cerebri humiditate ad dictas ꝑtes catharriçante credo laudabile foret ẽt existente corpore satis mũdo: qđ cognosciꝛ ex textu superius allegato: si fiat aliqua pasta pillulaꝝ: de qua singula ebdomada saltẽ bis sumaꝛ vna pillula grossa. ℈. vnius ad cõtinuo cerebꝝ mũdificãduꝫ: ꝛ ꝯfortãdũ eius. Descriptio fiat: vt infra. ℞. agarici electi ʒ. ij. sticados arabici: acori. añ. ʒ. i. nucismus. yue. añ. ʒ. ß. cuꝫ sirupo de sticados formẽtur pillule dosis: vt supra. Laudo ẽt fieri clistere: vt supra: saltẽ semel in ebdomada: vel bis. ¶ Circa vero ꝑtinẽtia ad cãm ꝯiunctã: ꝛ si plurima infrascripta ꝯueniãt ad ꝑfectionẽ cure: tñ dicit Mesue. c. ꝓprio ad ꝑnci. Ueruꝫ gargarismata cũctis medicinis ꝑponẽda sunt cũ caputpurgijs: cũ sint vtraqꝫ euacuatiua. ¶ Laudo ĝ esse ꝑticularia fienda et fieri ꝑͦ gargarisma: vt infra. ℞. acori: sticados: yue aromatice: rorismarini. nucismuscate añ. ʒ. ij. macis: maiorane añ. ʒ. ß. fiat decoctio in debita quantitate aque vsqꝫ ad consumptionem q̃nti: deinde in ℥. iij. dicte decoctiõis addaꝛ aceti. ℥. ß. mellis electi: siue oximellis. ℥. i. seminis sinapis. ℈. ß. misce: ꝛ fiat inde gargarizatio in mane stomaco vacuo: factis tamẽ euonibus cõibus. ¶ Laudo ẽt fieri caputpurgiũ: vt infra. ℞. succi radicis bletis depurati. ℥. ij. aque mellis. ℥. i. ß. decoctionis nucismuscate. ʒʒ. nigelle. añ. ʒ. ß. misce ꝛ tepidũ trahaꝛ ꝑ nares expurgando: ꝛ ħ diebꝰ ẽt ꝯtinueꝛ aliq̃bꝰ: aliq̃tiẽs tñ iterpolãdo. Laudo ꝯñter fieri sternutatoria ex insuflatione elebori al. de quo dicũt Rasis ꝛ Serapio: ꝙ hꝫ mirabilẽ ꝓprietatẽ si sumanꝛ duo grana. Sꝫ dicit Rasis spãliter ꝙ dꝫ teri subtiliter ꝛ pulueriꝫari ꝑ pãnũ siricuꝫ ꝛ dissolui cum aqua. s. maiorane: ꝛ intromitti in nares ꝑ nastale. Dixit tñ ipse ꝙ aq̃ dꝫ eẽ illa q̃ est distilata a cisternis. et addit ꝙ multi ꝯualuerunt ex hac cura facta vna vice. ¶ Põt etiã fieri insuflatoriũ cõe ex granis piretri: ꝛ piperis longi añ. ʒ. ß. Ualet ẽt si fiat masticatoriuꝫ: vt infra. ℞. piperis longi: nucismuscate: acori: masticis añ. ʒ. i. passulaꝝ. ʒ. ij. cũ modico cere fiat masticatorium: ꝛ ꝯtinue spuatur qđ ad os fluit. Conuenit ẽt si reliquo toto tpe: ꝛ nocte teneaꝛ in ore nuxmuscata siue frustũ eius: siue teneaꝛ mirabolanꝰ niger: siue kebulus: ꝛ ad idẽ tẽdit. ¶ Laudo ẽt fieri stupham faciei cooꝑtis oculis cũ bõbice vt ĩfra. ℞. sticados maiorane: pulegij: calamenti: origani: rorismarini. añ. M. i. acori. ℥. i. ß. nucismuscate: macis: piꝑis lõgi. añ. ʒ. ij. buliant oĩa in aceto aliq̃bꝰ bulitiõibꝰ: post ignianꝛ tres vl q̃ttuor lapides viui: ꝛ sic igniti extinguãꝛ ĩ vase: postea cooꝑto capite recipiaꝛ fumus: vel fiat stupha. Et idem est: ꝛ ꝯtinueꝛ: q2 singlare ẽ. Est ẽt hñda ꝑcipua cautela: vt singla die speculeꝛ in speculo: ꝛ ꝯuertaꝛ se reducendo faciẽ in dispõnem

nāliorē ligādo ꝯnter cū plumaçolis sꝫ sitū ꝯueniētiorez: prius tñ fcā inunctione circa ptes lesas: que cognoscit̄ ex supradictis: vt infra. ℞. olei costini: olei laurini. aā. ℥. s. olei de lilio: olei balsa. aā. ℥. ij. misce: et fiat inunctio. ℂ Laudatur ēt singulr̄ a Rasi emplastꝝ qđ fit si decoquant̄ carnes silvestres: verbi grā caprioli: vel lepoꝝ: ꝛ ꝯterant̄ ꝛ misceātur cū oleis vt supra: ꝛ apponant̄ calida sup locum. Addit ipse: ꝙ ista est melior ꝛ magis expta via: ꝗ repiat̄ ad hūc morbū. ℂ Et pro intētione ēt ꝯfortationis cerebri pcipue valet si sumat̄ i mane ad quātitatē nucis ꝯfectiōis dyacori. Uel sumat̄ dyacori conditi vel. ℥. cōditū. Et ad eandē intētionē valet plirisarcoticon: dyamuscꝰ ēt dulcis: ꝛ amarus: ꝛ hꝫ ēt similes. Et tñ bñda aduertētia in tpe calido: qꝛ vsus talium medicinaꝝ calidaꝝ dꝫ eē cū cautela ꝛ mensura. Et ista sufficiāt in casu ꝑsuppositis pticularibus facietibus ad ꝯfortationē: ꝛ ad mundificationē cerebri: de fricatiōe capitis: pectinatione: sacelationibus: ꝛ hꝫ.

ℂ Pro yectigatione remouenda. Consilium. XVIII.

Isposítio de qua al's mihi dixistis optime cōpater apud medicos proprio nomine vocat̄ yectigatio. Nam ex motu vaporis vel ventositatis clause inter cōcauitatem mēbroꝝ musculoꝝ vel saltē vilosoꝝ cum sensibili nāli motu partiū exterioꝝ: nam mā vaporalis vel vētosa in mēbris nobilibus: sicut est cerebꝝ: nō pōt ꝯcludi vel retineri violenter: neqꝫ in mēbris duris: sicut sunt ossa: pōt facere dilatatōez vel extēsionē ex ꝯsequēti soluꝫ clausula i medijs mēbris: de qbus dictū est: factū accidens dictuꝫ in partibus faciei: maxie circa mētū: vt al's mihi dixistis. ℂ Cā igit̄ pncipalis huius nocumenti est multiplicatio ventositatis in mēbris dictis. Et qm̄ ventositas a diminuto calido nāli pcipue gnātur: idcirco oīa calidū naturale debilitātia sunt cā huius ꝑ quēdā gnālem modū debilitādi digestiuā: vñ nō reddit̄ virtus sufficiens debite terminare huꝰ digestibile: neqꝫ vaporē in actu digestionis eleuatuꝫ insensibiliter resoluere. ℂ Unde pncipalis intētio circa dietaꝫ est abstinere ab oibus: ꝗ digestionē ipediunt: ꝛ vti eis ꝗ ad digestionē faciunt: ꝛ h̄ erit fiendū circa partē ad dietā ptinentem. Ḡo circa medicinalia ponētur quedā resoluētia mām actu ꝯtentaꝫ in mēbro leso: ꝛ ꝯfortātia vtutē mēbri pticularis ad ꝓhibitionē indigestionis: ꝛ multiplicatiōis vētositatis. ℂ Circa ergo pmū quātū ad dietā cauēdū est ab oibus: ꝗ digestioni repugnāt: ꝛ ḡo de eis ꝗ ad caput euaporare faciunt: ne cereᵐ debilitādo ꝛ catharriçando deorᵐ sit cā nocumenti. Et repugnātia digestioni sunt in duplici drīa: qđā enim sunt repugnātia ꝛ digestionē corrūpentia: ꝗ tñ non sunt difficilia ad digereñ. ꝛ h̄ aut qꝛ grossa: aut qꝛ viscosa: vel qꝛ frigida. vel nō ꝯsueta: vel abominabilia: ꝛ ab his oībus est abstineñ. Exempli grā in pmis est euitādū exerciᵐ imoderatū: qes imoderata: somnus ꝛ vigilia imoderata: ꝛ maxime super repletionē: ꝛ huius generis sunt passiones aīales supflue ꝛc. Sūt ēt diuersitates cibarioꝝ i eadē mēsa: ꝛ mēse ꝓlongatio: ꝛ ciboꝝ mala masticatio: ꝛ ferculoꝝ magna interrupꝰ: ꝛ ipoꝝ inordinata sumptio: puta grossorū añ subtilia: nisi existēte corpe multū famelico quo cāu liceret: ꝛ similr̄ multa potaꝰ: ꝛ pcipue iter duas comestiones: qñ. s. digestio ē in fieri: imoderatꝰ coitꝰ pcipue super repletionē ē ꝺ maxie nocētibꝰ. ℂ Nō ē ēt vllo mō imediate post cibū dormiēdū: nec studēdū cū vehementi animi applicatione circa subtilia ꝛ speculabilia: nō est comedendū nisi prior cibus stomacū exierit: qđ sciet̄ ex stomaci lenitate ꝛ vacuitate: ꝛ ex egestiōis emissione: ꝛ vrinaꝝ coloratione: ꝛ tandē ex appetitu vigēte: hec. n. oīa digestionem corrūpunt: ꝛ sic ꝯnter sunt digōni repugnātia: nō qꝛ difficilia ad digerendū. ℂ Aliqd igit̄ prio fit difficile ad digerēdū: qꝛ grossuꝫ: sicut carnes bouine: ceruine: panis azimꝰ: ꝛ hꝫ: vñ dimitti debēt carnes oēs salse: silr̄ pisces salsi: ꝛ carnes aīaliū silvestriū: ꝛ magnoꝝ corpoꝝ: pcipue antiquoꝝ: ꝛ spāliter salsoꝝ: ꝛ aues aquatice vel paludose: ꝛ ēt oīa genera leguminū. Aliꝗ ēt nocēt qꝛ viscosa: vt carnes pigues: ꝛ cartilaginose: ꝛ porcine: ꝛ pisces nō squamosi: maxie habentes magna corpa: ꝛ pp istā cāꝫ ēt vitanda sunt fercula de pasta: vt lagana: turte: ꝛ rabioli: ꝛ maxie ꝺ pasta azima. Et ꝑ h̄ ē cauēdū a caseo bñ pigui: ꝛ viscoso: vl̄ buthyroso: ꝛ turtellis factis ex frumēto ꝛ lacte aīaliū. ℂ Sūt ēt vitāda cibaria sua frigiditate nocētia: vt sunt oīa gnā fructuū: lactuce: ꝛ portulace: ꝛ hꝫ: ꝛ sicut acetū: limones: arācij: precipue agresta ꝛ silia: nisi modica ꝗtitate in saporibus aliquādo. Sunt ēt vitanda incōsueta maxie abominabilia ꝗtūcūqꝫ in se bona fuerit. ℂ Est ēt ꝓ regula obseruādū: qđ nō comedat̄ vsqꝫ ad saturitatē: vñ nō est cibꝰ ita bonꝰ qn nō possit effici malus pp ipsius magnā ꝗtitatē: qꝛ supra eū nō poterit vtus hr̄e cōueniens ad digerēdū dñiū: vnde de necessitate malignabit̄. Et ex his intellectis cōprehendi pt̄: qbus cibarijs vtēdū sit ꝛ quō. Restat tñ circa hanc ptez vt ꝓhibeant̄ qcūqꝫ euaporationē ad caput faciunt: ꝛ ꝗ cerebro ꝛ neruis pcipue nocent: nā ab ipsis membra neruosa dependentiā hñt. Et sic nocēt brodialia precipue i sero: ꝛ pinguia: vnctuosa: ꝛ vina potētia qcūqꝫ: maxie alba: lꝫ vina ēt multum debilia ꝛ aquosa sint nociua: sicut acetum: qđ inimicum est neruis ꝛ membris neruosis.

ℂ Iā ꝯnter veniēdū ē ad mām magis cū medicinis. Et qm̄ debilitas vt dictū est musculoꝝ ꝛ neruosoꝝ depēdentiaꝫ hꝫ a cerebro ꝛ nucha: ꝗ mēbra facilr̄ labunt̄ ad humidū ꝯternāle: ꝛ sic reddunt̄ debilia: laudo ergo fieri mundificationē ex cerebro ꝛ neruis de mā frigida ꝛ humida. Et qm̄ rectius est māꝫ ꝑus digerere ꝗ euare: maxie nō exn̄te multa repletione ꝓuocatiua: quā ñ arbitror eē in casu laudo sumi sirupos: vt infra. ℞. sirupi de sticados mell' rosa. aā. ℥. vi. aquaruꝫ maiorane: isopi: ꝛ buglose: aā. ℥. i. misce: ꝛ ꝯtinuet̄. v. vicibꝰ. ℂ Uel posset sumi dictus sirupus cū. ℥. iij. decoctionis vt infra. ℞. acori. ij. sticados arabici: passularum. aā. ℥. i. radicuꝫ feni. cinamomi: aā. ℥. s. xilobalsami: carpobalsami: rorismarini: aā. ℥. iij. bulliāt in sufficiēti ꝗtitate aque vsqꝫ ad ꝯsumptionē tertie ptis: ꝛ de ea sumatur simul cuꝫ sirupo. Posset ēt cū decoctiōe ista cū zucchаro vnius cocte: ꝛ vna pte mellis fieri iulep. Sirupis his sumptis sumat pillulas: vt infra. ℞. pillulaꝝ cociaꝝ. ʒ. ij. s. fetidaꝝ. ℥. s. si fuerit ꝯstātis virtutis cum oximelle simplici fiant pillule. Et si fuerit debilioris loco pillulaꝝ fetidaruꝫ sumat de pillulis stōaticis Mesue: vel de pillulis de yera simplici. Et sumant̄ hora ꝗ sumi debent medicine solutiue. Postea post horam sumat lauatiuū cū brodio ciceruꝫ rub. ꝛ media. ℥. zucchari rub. Sequenti mane sumat ꝑ. vi. horas añ cibuꝫ ꝯfectiones: vt infra. ℞. metridati. ʒ. iiij. dyabuglossati. ℥. ij. ℂ Laudo ēt singulis. x. diebꝰ sumi post cenā tres pillulas de infrascriptis. ℞. agarici trociscati. ℥. ij. pillulaꝝ alayeret. ℥. i. acori. ℥. s. cū oximelle fiat pasta ꝑ pillulis. Et alijs diebus laudo sumi coclear. i. de mane de cōfectione: vt infra. ℞. diacori. ℥. ℥. plirisarcoticon. ℥. i. cum sirupo de sticados fiat ꝯfectio. ℂ Quibus factis laudo fieri sternutatorium ad excutiendum mām ex maxillis factā ex pipe longo piretro: ꝛ cū modico ꝯdissi insufflando per nares cū penna. Laudo ēt interdū fieri masticatoriū ex nucemusca. ꝛ mastice ꝛ passulis simul ꝯtritis: ꝛ malaxatis: ꝛ in pastā redactis: ꝛ sumat ad ꝗtitatez auellane.

ℂ Iaꝫ vltimo veniendū est cū localibus ad ptē lesaꝫ. vñ

laudo

laudo fieri sacculos cũ reb⁹ vt infra. ℞. floꝝ mellilloti: camomille: sticados: arabici: absynthy: floꝝ maiorane: ãthos añ. ℳ. i. anisoꝝ. ʒ. ij. ꝯtundant̃ grosso mõ: ⁊ ponãt̃ ĩ sacculis ⁊ buliant in vino aromatico citrino: ⁊ ita expssi calidi ponantur sup loco vnus post alteꝝ. Et aliqñ coueniet fieri inunctionem ptis illius cũ oleo vt infra. ℞. olei spice camomille: ⁊ laurini añ. ʒ. i. misce. Placet ẽt ad cõfortationem cerebri fieri pomũ ad odorandũ vt infra. ℞. laudani. ʒ. ij. gar. macis ligni al. nigelle: storacis: calamite: corticũ citri añ. ʒ. i. galie muscate rosa. añ. ʒ. ß. calami aromatici thuris: maiorane añ. ℈. ij. musci: ãbre. añ. ℈. ß. fiat pomuꝫ cum aqua rosa. ⁊ optimo vino. Nõ tñ vtatur hoc nisi p̃us facta mũdificatione: vt supra dictum est: neqꝫ post cibum nisi transactis quinqꝫ horis ⁊c.

ℭ Pro vngula. Consilium. XIX.

Rius facta eius incisione. ℞. betonice: ruthe: edere: terrestris añ. pone in vino al. ⁊ coq̃ vsqꝫ ad tertiam p. postea colla: ⁊ in vij. ʒ. dicte decoctionis põe. ʒ. i. viridis eris ⁊ buliat paꝝ. postea colla: ⁊ pone intus vitrum pro ponẽdo intra oculum. Item. ℞. aloes epatici abluti in aqua infusiõis draganti. ʒ. iiij. ß. oium mirabolanoꝝ masticis: absynthy: reubarbari: rosa. viol. scene: agarici: cuscute añ. gra. xv. interioruꝫ coloquintide. ʒ. ß. ꝯfice cũ melle bulito cũ succo feni. ⁊ absynthy: ⁊ collato despumato p sumendo per os.

ℭ De debilitate ⁊ obscuratione visus ꝯtingentis ex subtili pãno in tunicis exterioribus oculi gñato. Cõsiliũ. XX.

In casu debilitatis ⁊ obscurationis visus ꝯtingentis ex subtili pãno in tunicis exterioribus oculi generato ex mã ad ipꝫ oculũ defluxa mẽbro pp debilitatẽ parato recipere influxũ supfluitatuꝫ ab alijs mẽbris potissimũ ex cerebro ppter nocumentum al's sensibile in eodẽ mẽbro ppter variolam ⁊ cicatricẽ eius: ppter que multo tpe fuit facta lesio in operatione visiua eiusdẽ oculi: lꝫ in tpe fcã curatiõe reddita sit perfecta opatio: sed postea pbabiliter ex malicia regis: ⁊ ꝯñter multiplicatis in toto: ⁊ p̃cipue in capite supfluitatibus: ⁊ p̃cedẽte debilitate oculi ex cãis supradictis: ⁊ in resistendo causis ĩprimẽtibus: ⁊ in expellẽdo supfluitates talis mãe ibi expulse: q̃dã ẽt per paulatinã ꝯgestionẽ ibi cõgenite: tãdẽ sunt inspissate ad nãm paniculi: gb⁹ causis nisi occurratur facile transiret ad catarratam.

ℭ Pro curatione igit̃ duo fient. p̃mo ponet̃ vniuersale regimen in regimine reꝝ ineuitabil'r nobis occurrẽtiuꝫ. 2° p̃ncipal'r ad medicialia ꝺueĩedũ erit. ℭ Circa regimẽ igr̃ in aere vitetur ois excessus in q̃litatibus primis. s. in caliditate friditate. vñ ois intensa caliditas. s. solis in diebus canicularib⁹: ⁊ ẽt statio apud igneꝫ vel in stuffa: aut nimia capitis cooptura semp est nociua. Olfatio ẽt calidoꝝ: ⁊ si aromatica sint nocet: q̃m quelꝫ talis caliditas cerebꝝ calefaciens ⁊ oculos faciet euaporationẽ ad dicta membra: qui vapores sunt cã nocumenti pp ꝯuersionem eoruꝫ ad mãm: ⁊ mixtionẽ eoꝝ cũ spiritibus visiuis spiritũ ẽt visibilẽ resoluẽdo. ℭ Intẽsa quoqꝫ frigiditas spiritũ ingrossando ⁊ humidũ oculi inspissando est potissima cã huius nocumenti. Est ergo cauendũ ab aere serotino discoopto: ⁊ maxime sub radijs lune. Et sic ẽt cauenduꝫ est a vento meridiõali: ⁊ a boreali: ⁊ maxĩe cũ seq̃t meridionalẽ: q̃m australis capita replet; ⁊ borealis postea ꝯstrigit: ⁊ ad oculos fluere facit. Aer ergo ad siccũ declinet: ⁊ ad tempamẽtum in caliditate: qδ q̃uo fieri debeat satis est notũ: saltẽ per suffumigiũ exiccatiuũ tempate calidũ factũ in camera: ⁊ hec de aere. ℭ Circa euõnẽ ⁊ retentionẽ sumarie dicatur: q̧ pcitas ⁊ abstinentia in casu magis iuuat quã repletio: imo ventris lenitio in casu est maxime necessaria. Idcirco dixit Ypo. vi. pticula afforismoꝝ. In ocl'is patiẽti a diaria. i. a fluxu humorali accipi bo^m: hoc est habere ventris fluxibilitatẽ in omni egritudine oculoꝝ mãli cõuenit diuertendo mãs ad opp^m. Et ita in casu nostro ꝯuenit ventris molities. Nõ fiat tñ superflua euõ: q̃m minorat̃ pinde mensura spirituũ: quoꝝ maxĩa q̃ntitas necessaria est p operatiõe visiua. ℭ De somno ⁊ vigilia breuiter dicatur: q̧ lꝫ vigilare multũ oculos debilitet: nihilomin⁹ somnus superfluus ẽt nocet: si supra replõnem stomaci ⁊ intestinorum fiat. Sit igit̃ somnus septẽ horaꝝ in nocte ad plus. Et de die nullo° dormiatur: nisi necessitas fuerit: qñ. s. pp aliquã nec̃riaꝫ ꝯtingẽtiã in nocte sufficiẽter nõ dormisset: in q̃ casu dormire in mane meli⁹ est: ⁊ si nõ post prãdium p duas horas: ⁊ tũc dormiat̃ in camera clausa sine lumĩe q̃si accũbẽdo capite eleuato: ⁊ extremis decẽter coopertis: ⁊ p vnã vel duas horas ad plus. ℭ De exercitio ⁊ qete sit regula: q̧ exerci^m cõi toti pedes factũ in cãu plurimũ iuuat: diuertẽdo mãs ad ĩferiora. Nõ sit tñ laboriosuꝫ ita vt nõ pluri^m resoluat. Nõ ẽt fiat. s. replõnẽ stomaci: sꝫ euacuato stõ magis añ horã prandij p horã cũ dimidia vel circiter. ℭ Idẽ dico añ cenã si fieri pt: q̧ si fieri nõ possit saltẽ loco ei⁹ añ cibũ p paꝝ fiãt fricatiões pedib⁹. Lotiões ẽt freq̃ntes ⁊ pedũ ⁊ manuũ aliq̃l'r vices supplent ĩ casu nr̃o. Fricatio ẽt ⁊ pectina° expulsis supfluitatib⁹ cõib⁹ p̃us: vt inqt Aristo. in ep̃la ad Alexandrũ ĩ hoc cãu pluri^m pficit. Exercitiũ quoqꝫ oculoꝝ: ⁊ inspicere loca spaciosa: ⁊ amena ⁊ viridia est valde ꝯueniẽs. Uidere ẽt colorẽ viridẽ vel ad nigrũ declinãteꝫ: litteras ẽt bñ formatas mediocres nõ minutas ẽ ꝯueniẽs. Ex opposito ĩspectio coloris albi: ⁊ rubei ⁊ reꝝ difficiliũ ⁊ subtiliũ in ꝯpõne: vt l'raꝝ minutaꝝ admodũ nocet. Ex oppo° fumus: aer caliginosus: ⁊ puluerulẽtus maxime nocẽt. ℭ Circa passiones aĩales dicat̃: qδ ira furor: ⁊ iracũdia ⁊ relique passiones aĩales excessiue facte lꝫ iuuent exiccãdo: tñ nocent debilitãdo v̾tutẽ mẽbri. Gaudiũ aũt moderatũ valde iuuat: dico moderatũ: q̃m abundans risus p q̃nto lachrymas pducit nocet: si exuberantes fiãt: q̃m paucitas lachrymaꝝ aliquo° iuuat mũdificãdo mãs ipoꝝ oculoꝝ. ℭ Circa cibum ⁊ potum p̃ria regula. In ordine cibarioꝝ obseruet̃ ordo: vt lubrica ⁊ molia p̃ponant̃ stipticis: nisi inter ea sit mag^a diuersitas: q̃m si esset multa diuersitas in lubricitate: ⁊ stipticitate illa lubrica nõ ĩmediate p̃poni deberẽt: sed p tp̃s: vt p q̃rtũ vni⁹ hore vel circiter: q̃m si esset brodiũ pingue: vel lac: vel pruna bñ matura: ⁊ h⁹ cũ talia sumunt̃ nõ dꝫ ĩmediate suscipi cibus: sꝫ p tp̃s post vt dictũ est. ℭ Scdã regula. In q̃ntitate cibi sit pcitas in cibo: vt supra dictũ est: vñ nunq̃ comedat̃ vsqꝫ ad saturitatẽ stante mediocri ⁊ cõi appetitu. ℭ Tertia circa q̃litatẽ cibarioꝝ. Uitent̃ oia cibaria: que digestiuã retardant: ⁊ difficulter digerunt̃: q̃lia sunt cibaria cruda: vt fructus ⁊ insalatucia: maxĩe ex lactucis q̃ ẽt sua pprietate visuꝫ minuũt ⁊ debilitant: vt cõiter tradũt auctores. ℭ Acetũ ⁊ agresta arãcia q̊qꝫ ⁊ limones: ⁊ q̃cũqꝫ sunt notabilis frigiditatis sunt vitanda: nisi tpe maximi caumatis: qꝛ tũc ipoꝝ vsus in modica quãtitate ñ nocebit. Uitent̃ ẽt cibaria grossa ⁊ melãcolica fumos turbulẽtos gnãn^a: ⁊ sic carnes bouine ceruine ⁊ grossoꝝ aĩalium sũt vitãde. Uiscosa ẽt sũt nociua: vt carnes pigues: carnes musculose ⁊ carnes porcoꝝ. Aues ẽt aq̃tice vitande sunt. ℭ Uitãda sũt ẽt oia vaporãtia: vt cepe: porri: sinapis: alea:

vina potentia: vina grossa dulcia: species acute: piper: cinamomum ⁊ huiusmodi. vnde si aliquando sunt necessarie species magis valent gar. ⁊ macis cum modico coriandrus. ¶ His igit̃ intellectis tanq̃ notis a quib⁹ est abstinendum scimus ꝯñter quibus est vtendum: nec opꝫ hic multa narrare. Sꝫ breuiter sit panis elect⁹ debite coct⁹ vnius duoꝝ vel triũ dieꝝ. Carnes laudabiles sint vt carnes gallinaꝝ: ꝑdicũ: turturis: edi: caprioli: annalis agni: ⁊ carnes auiũ montanaꝝ. Pisces ẽt in modica quãtitate debent sumi. Eligibiliores tñ sunt squamosi nõ nimis magni: nec nimis ꝑui mobiles duꝝ carnis. Vinũ sit subtile mediocre in vigore. Et si aliqualr̃ ad stipticũ declinet erit ꝯuenientius. Aliqualr̃ tñ misceat̃ cũ aqua cocta decoctõis zuccharri plus ⁊ minus ꝑ ꝯsuetudinẽ ⁊ tẽporis qualitatem. Inter cetera circa regimẽ in cibo ⁊ potu laudo post cibũ ⁊ potũ vltimũ sumat̃ paꝝ de dyacitonitẽ sine spẽb⁹ vel aliq̃ coriãdra: nõ tñ in multa q̃titate: qm̃ ipsoꝝ nimius vsus obtenebrat sensus: vt volunt auctores. Et hec sufficiant q̃tuꝫ ad regimẽ diete. ¶ Circa medicinalia occurrũt tres ꝑncipales intentiones. Pria est supposita eũone cõi vt in casu factuꝫ est eũo ꝓpria respiciens mãꝫ ꝓpriã: q̃ in dies multiplicaret̃ nisi eũaret̃. Scḋa intentio est diuersio mãe ad oppositũ ⁊ repcussio ei⁹ fluentis. Tertia intentio erit cũ medicinis localibus ad abstergẽdũ ⁊ subtiliãdũ dictã tellam vel maculaꝫ cũ ocularib⁹ medicinis appropriatis confortantibus ẽt ṽtutẽ visiuã. ¶ Circa p̃mũ expediẽdũ lꝫ pillule ordinate sint in casu ꝯuenientes: q2 tñ est necessari⁹ frequens satis vsus modificãtiũ exñte infir⁰ in etate tenera laudant̃ ꝑdicta debilius soluentia ⁊ minus virtutem ledẽtia: qm̃ in pillulis lucis itrãt satis fortia soluẽtia. Laudant̃ igit̃ i casu singulariter mirabol. ꝯditi si sumant̃ vn⁹ vel duo singula ebdomada i mane. Põt ẽt fieri descriptio pillulaꝝ satis leuiũ que fient vt infra. ℞. aloes: epati ablu ti in aqua infusionis dragagãti. ʒ. iiij. ʒ. oĩuꝫ mirabo. masticis: absynthij: reubarbari rof. viola. sene. agarici: cuscute. añ. gra. xv. interioris cologntide. ʒ. ʒ. ꝯfice cũ melle bullito cũ succo feni. ⁊ absynthij collato ⁊ despũato. Et reseruetur ꝑ vsu sumẽdo vnã vel duas in sero: cũ itur dormitũ ꝑ duas horas post cenã. Et leuiores sũt pillule q̃s facit Mesue in ca⁰ de soda q̃ vocant̃ pillule de mastice: q̃ sunt ẽt securiores. Sꝫ si in dictis pillulis loco turbith igrediẽtis poneret̃ tãtũdẽ agarici: eẽt in casu magis cõueniẽs. Valẽt ẽt pillule asayeret: ⁊ sunt ẽt leuiores. Et pillule elefangie. Si ẽt singula ebdomada sumat̃ coclear vnũ trifere minoris ꝑ tres horas añ cibũ ad istã itẽtionẽ vꝫ: ⁊ sic ꝯpleta sic p̃a intẽtio. ¶ Scḋa itentio ꝑficit̃ cuꝫ diuertẽtibus ad o^m. vt singula ebdomada facto clisteri cõi cũ modico yere simplicis ⁊ decoctionib⁹ rerũ ocularium: vt betonice ⁊ feni. ⁊ huiusmõi. Fiãt fricationes ad crura ⁊ vẽtosatiões sicce: ⁊ lotiones cũ decoctione reꝝ oculariũ vt feniculi: ruthe: maiorane: ⁊ betonice ⁊ hꝫ. Et qm̃ ista nõ sufficiunt expedit deuenire ad ruptoria post aures: qḋ fiat ꝑ^m formã vt ifra. ℞. cantaridũ abscisis capitibus ⁊ alis infusaꝝ in aceto fortissimo ꝑ diẽ naturalẽ numero. vi. fermẽti. ʒ. ʒ. cum melle anacardino: qḋ sufficit fiat pasta: ponat̃ in forma sexini super vacuitatibus post aures: ⁊ supliget̃: ẽt teneant̃ vlcera apta per tp̃s supponendo ficus ⁊ mel mallaxatas. Et si nõ suffecerit istud diuersiũ oportebit deuenire ad ponendũ sectanũ l' cordulã in collo posterius vt fieri solet: nam istḋ est efficacissimũ in cura. ¶ Succedit postremo alia intentio eiusdem ꝑncipalis intentionis que est repercussio. Et ista cõpletur accipiendo lanaꝫ succidã: ⁊ cõburendo ⁊ ex cinere illius distempato cũ albumine oui qḋ sufficit fiat mixtura: ⁊ extendat̃ super pecia ⁊ supponat̃ alis oculoꝝ saltem nocte. Ad eandem intentionẽ valet si sumatur de thure ⁊ spica pulueriçatis: ⁊ cuꝫ albumine oui facta mixtura extendatur vt supra. nam in virtute hoꝝ ꝓhibet̃ fluxus materie ad oculũ. ¶ Occurrit postremo alia intentio que est cum particularibus medicinis attẽdere ad abstersionem materie inspissate: ⁊ ad ꝯfortationẽ oculi: semper cõmemorando vnuꝫ canonẽ ꝙ añq̃ abstersiua ⁊ exicca⁹ offerantur regulariter dꝫ precedere humectatio ad habilitanduꝫ materiã ad dissolutionẽ ⁊ resolutionẽ: vnde prius fiat stuffa vel receptio vaporosa ad oculũ cuꝫ aqua tepida decoctionis vt infra. ℞. floꝝ altbee ⁊ maluaꝝ añ. ʒ. ij. camomille. ʒ. i. fenugreci. ʒ. ʒ. paleaꝝ auene incisaꝝ. M. ʒ. bulliant leuibus bullitionibus tribus vel q̃ttuor in aqua fontis: ⁊ ex ea tepida fiat effumatio capite cooperto cum panno lineo. Si etiã infundatur pecia linea dupla in dcã decoctione ⁊ tepida supponat̃ oculo iuuabit: quo sic facto bis stomaco vacuo possumus accedere ad medicinas. Et p̃mo ad leuiores ⁊ mitiores: deinde ad fortiores accedẽdo. ¶ Fiat igitur p̃io colliriũ Alexãdri vt infra. ℞. succi feniculi depurati decocti ⁊ collati ꝑtem. i. mel' collati. fellis agni. añ. ꝑ. ʒ. misce. Vel fiat aliud. ℞. succi feni. ⁊ ruthe dꝑuratoꝝ: vt supra. añ. ʒ. i. ʒ. mell' collati. ʒ. i. simul bulliãt in vase eneo duabus vel tribus bullitionibus: postea cum eis dissoluant̃ tria folia lauri ⁊ reseruentur ꝑ vsu. Postea ad fortiora deuenire possumus. Et in hoc valet si insuffletur puluis subtilissime tritus ⁊ cribellatus intra oculum factus vt infra: q2 etiaꝫ substantia pulueris in casu iuuat. ℞. zucchari cãdij zucchari taberzet. añ. ʒ. i. ʒʒ. ℈. i. misce ⁊ fiat puluis. Et fortior eo erit puluis vt infra. ℞. punicis subtilissime pluerizati. ʒ. i. zucchari cãdij. ʒ. ʒ. misce. ⁊ si cũ eis addat̃ modicum balsami ꝙ mirabileꝫ in casu hꝫ proprietatem factis trociscis cum eis: ⁊ postea exiccatis erit mirabilis iuuamenti. ¶ Aliqui ꝯponunt fortiorem medicinaꝫ vt infra. ℞. ceruse lote ꝑtes. ij. floris eris. par. i. terrantur cõtritione vltima ⁊ ponant̃ in vase eneo polito cũ vino albo ⁊ succo ruthe: ⁊ succo celidonie depuratis ⁊ dimittãt̃ sic per diem nãlem. deinde collent̃: ⁊ collatura ponatur in vase vitreo: ⁊ distilletur ex ea in oculum mane ⁊ sero ponendo duas vel tres guttas intra oculũ. Aliud fortius ordinat Gulielmus placẽtinus vt ifra. ℞. floris eris. ʒ. i. tucie ꝑparate. ʒ. ij. vitrioli viridis de eo: de quo fit encaustꝫ. ʒ. i. spume maris. ʒ. i. ʒ. celidonie: ruthe: rof. ru. acori. añ. ʒ. xij. ista vltima celidonia rutha: rof. ⁊ acorus pistentur ⁊ bulliãt in libr̃. i. vini albi nõ dulcis tãdiu ꝙ medietas sit ꝯsumpta. postea collet̃ ⁊ in collatura mittat̃ puluis aliaꝝ reꝝ ⁊ siccentur in vmbra: ⁊ post exiccationem terrant̃ iteꝝ sup marmore ⁊ iterato misceantur cum dicta decoctione: postea siccentur ⁊ terrantur: ⁊ sic fiat q̃ter. in fine optime terrantur sicut alchohol ⁊ cribellent̃. postea ponat̃ paruꝫ eius ĩtra oculũ. ¶ Fortiores multo medicĩas plures reperire possumus ab auctoribus hincinde positas ⁊ a Mesue ꝑcipue. sed ego nõ trascenderẽ ad fortiores ꝑꝑ timorem exiccationis humoꝝ nãlium oculi ⁊ tunicaꝝ eius. Immo de ordinatis mihi magis placent leuiores: qm̃ cũ bono regimine ⁊ cũ alijs medicinalibus suprascriptis non ambigo futurã salutẽ ipsius oculi. ¶ Unũ tñ volo ꝯmemorare ꝙ est maxime obseruãdũ: ⁊ est descriptio vnius pulueris in forma pipate: quo supaspergant̃ cibaria sua: qm̃ eo mediante nutrimentũ veniens ad oculum ꝓhibet generationem ⁊ inspissationeꝫ illius telle. imo facit ad dissolutionem iam facte: cuius descriptio talis est. ℞. eufragie M. ʒ. maiorane acori. añ. ʒ. ij. spice. ʒ. ʒ. cinamomi electi sene. añ. ʒ. ij. ʒ. anisi: carui: pipis longi. gar. galange: mirabola. kebuloꝝ añ. ʒ. i. ʒ. croci. ℈. i. terrant̃ ⁊ cribellent̃ ⁊ cuꝫ tãta quãtitate zucchari albi fiat puluis ꝑ piperata. Et his ad presens sum contentus.

¶ Pro

¶ Pro magnifico dño Sillano de nigris ꝓ cõfortanda ⁊ vigoranda virtute visiua. Consilium. XXI.

Pro cõfortanda ⁊ vigoranda virtute visiua vt in operationem suã possit exire conuenienter. s. in cõprehendendo mediocria visibilia ⁊ mediocriter distantia ⁊ minutissima in ꝓpinqua distantia ⁊ grossa ⁊ magna de longinquo: ⁊ hec oĩa clare ⁊ distincte vt virtuti visiue ꝯuenit. duo faciaz. Primo q̃dã circa regimẽ obseruandũ in dieta ponã. Scd̃o ad medicinalia magis accedam. ¶ Primo igitur in aere vitetur oĩs excessus in qualitatibus ꝑmis. s. in caliditate: ⁊ frigiditate: vnde omnis intẽsa caliditas. s. solis in diebus canicularibꝰ: etiã statio apud ignẽ vel in stupha. aut nimia capitis cooptura semper est nociua. Olphatio ẽt calidoꝝ: et si aromatica sint nocet: qm̃ q̃libz talis caliditas cerebꝝ calefaciens ⁊ oculos facit euaporationem ad dicta membra: qui vapores sunt cã nocumenti pp mixtionẽ eoꝝ cũ spiritibus visiuis: spm ẽt visibilẽ resoluẽdo. Intẽsa quoqz frigiditas spũm ingrossando: ⁊ humidũ oculi inspissando est potissima cã debilitatis visus. Est ergo cauendum ab aere serotino discoopto: ⁊ maxime sub radys lune. Et sic ẽt cauendum est a vento meridionali: ⁊ a boreali: ⁊ maxīe cum sequitur meridionalem: qm̃ australis capita replet: ⁊ borealis postea ꝯstringit: ⁊ ad oculos fluere facit. Aer igitur ad siccũ declinet: ⁊ ad temperamẽtũ in caliditate: qd̃ q̃uo fieri d̃beat satis ẽ notuz: saltez per suffumigiũ exiccatiuum tẽpate calidum factum in camera: ⁊ hec de aer̃. ¶ Circa euãtionem: ⁊ retẽtionẽ summarie dicat̃ ꝙ ꝑcitas ⁊ abstinentia in casu magis iuuat q̃ʒ repl̓o. Immo ventris lenitio in casu est maxime necessaria. Idcirco dixit Ypo. vi. ꝑticula afforismorum. In oculis patienti a diaria. i. a fluxu humorali accipi bonuz: hoc est habere ventris fluxibilitatem in omni egritudine oculoꝝ materiali ꝯuenit: diuertenꝰ materias ad oppositũ. Et ita in casu nostro cõuenit ventris molicies. Non fiat tñ sup̃flua euãtio: qm̃ minoratur perinde mensura spirituũ: quoꝝ maxima quãtitas necessaria est pro operatione visiua. idcirco multus vsus flobothomie ⁊ scarificationuz: vt omnes tradũt: plurimum addit ad debilitatẽ visus. Ubi tñ esset longa consuetudo ad flobothomiã fiendaz. restrictio ꝯsuete flobothomie nocet: vt voluit Gal̓. in liꝰ de ꝯferentibus: ⁊ nocentibus oculis. Fiat igit̃ remissio gradata: ⁊ nõ subita ꝯsuetudinis si fuerit. ¶ De somno ⁊ vigiª breuiter dicatur: ꝙ lz vigilia multum oculos maxime debilitet resoluendo: nihilominus somnus superfluus ẽt nocet maxīe si supra repletionez stomaci ⁊ intestinorũ fiat. ¶ Sit igitur somnus. vij. horaruz in nocte ad plus. Et de die nullo mõ dormiatur: nisi. s. necessitas fuerit: qñ. s. ꝓpter aliq̃ʒ necessariã ꝯtingentiam in nocte sufficienter non dormisset: quo cãu dormire in mane melius est: ⁊ si non ante prandium per duas horas post: ⁊ tunc dormiat̃ in camera clausa sine lumine quasi accumbendo: capite ⁊ extremis decenter coopertis: ⁊ per vnam vel duas horas ad plus. ¶ De exercitio ⁊ quiete sit regula: ꝙ exercitium cõmune toti pedes factum in casu plurimum iuuat diuertendo materias ad inferiora: non sit tamen laboriosum: ita vt non plurimum resoluat. Non etiam fiat supra repletionem stomaci: sed euacuatio stomaco magis añ horam prandy per horã cũ dimidia vel circiter. ¶ Idem dico añ cenam si fieri põt: sed qm̃ dominatio sua pp necessarias occupationes in cõsilio forte hoc efficere non potest: saltẽ loco eius ante cibũ perparum fiant fricationes: ⁊ pedibus lotiones etiaz frequentes: ⁊ peduz ⁊ manuuz aliqualiter vices supplent in casu nostro. Fricatio etiã capitis: ⁊ pectinaꝰ expulsis sup̃fluitatibus cõmunibꝰ anteq̃ʒ ex domo recedat plurimuz proficit. ¶ Exercitiũ quoqz oculoꝝ: vt inspicere loca spaciosa ⁊ amena vt viridia supra aliud est multum conueniens videre ẽt colorem viridem vel ad nigrũ declinãtez: litteras etiã bene formatas mediocres nõ minutas est cõueniens: ex opposito inspectio coloris al. ⁊ rube. ⁊ reꝝ dissimilium ⁊ subtilium in cõplexione: vt litterarũ minutarũ admodum nocet. ¶ Tenere ẽt oculos apertos infusos in aqua clara in casu nostro multum ꝓdest ad ꝯseruationẽ. Ex opposito fumus ⁊ aer caliginosus puluerulẽtus maxime nocet. ¶ Circa passiones animales dicatur: qd̃ ira: furor ⁊ iracundia maxime nocent. Superflua ẽt tristitia ⁊ furiositas vitentur. gaudiũ autem moderatum valde iuuat: dico moderatuz. qm̃ abundans risus pro q̃ʒto lachrymas ꝓducit nocet. ¶ De annexo v̓o vt coitus superfluus maxime nocet debilitando: maxime factus etiã super repletionem per hoc ꝙ euaporare facit. Si tamen fiat ex interuallo tm̃: precipue in ꝯsuetis: ⁊ post. vi. vel. vij. horas ab assumpto cibo incitante natura: ⁊ ita fiat ꝙ corpus inde melius dormiat ⁊ leuius reddatur conuenit. ¶ Circa cibuz ⁊ potum sit prima regula. In ordine cibariorum obseruetur ordo: vt lubrica ⁊ mollia preponãtur stipticis. nisi inter ea sit magna diuersitas: quoniã si esset multa diuersitas in lubricitate ⁊ stipticitate: illa lubrica non inmediate preponi deberent: sed per tempus: vt per quartuz vnius hore: vel circiter: vt si esset brodium pingue: vt lac: vel pruna bene matura ⁊ huiusmodi: qm̃ cum talia sumuntur nõ debet inmediate suscipi cibus: sed per tempus post: vt dictũ est. ¶ Secũda regula in quãtitate cibi. Sit parcitas in cibo: vt supra dictum est: vnde nunq̃ʒ comedatur vsqz ad saturitatẽ stante mediocri ⁊ cõmuni appetitu. ¶ Tertia regula circa qualitatem cibariorum. Uitentur omnia cibaria que digestiuam retardant: ⁊ difficiliter digerunt̃: qualia sunt cibaria cruda: vt fructus: ⁊ insalatucia maxīe ex lactucis: que etiaz sua ꝓprietate visum minuũt: ⁊ debilitãt: vt ꝯmuniter tradunt auctores. ¶ Acetuz ⁊ agresta: arancia quoqz ⁊ limones: ⁊ quecũqz sint notabilis frigiditatis sunt vitanda: nisi tempore maximi caumatis. q2 tũc ipsorum vsus in modica quantitate nõ nocebit. ¶ Uitentur etiam cibaria grossa ⁊ multa: fumos turbulentos generãtia. ¶ Et sic carnes bouine: ceruine: ⁊ grossoꝝ aialiũ sũt vitande. Uiscosa etiaz sunt nociua: vt carnes pingues: carnes muscolose: carnes porcorum: aues etiam aquatice vitande sunt. Uitanda etiam sunt omnia vaporantia: vt cepe: pori: alea: sinapis. Uina potentia: vina grossa dulcia: species acute: piper: cinamomum: ⁊ huismodi. vnde si aliquando sunt necessarie species magis valent gariofoli: ⁊ macis cũ modico coriandroruz. ¶ His igitur intellectis tãquam notis a quibus est abstinendum: scies cõsequenter quibus est vtenduz: nec oportet hic multa numerare. ¶ Sed breuiter sit panis electꝰ debite coctꝰ vnius duoꝝ vel trium dieruz. Carnes laudabiles sint vt carnes galinarum: perdicuz: turtures: edi: caprioli: annalis agni: ⁊ carnes auiũ montanaꝝ. ¶ Pisces etiaz in modica quantitate debent sumi. Electiores tamen sunt squamosi non nimis magni: nec nimis pui: mobiles: dure carnis. Uinum sit subtile mediocre in vigore: ⁊ si aliqualiter ad stipticuz declinet erit conueniens. Aliqualiter tamen misceat̃ cuz aqua cocta decoctionis zucchari plus ⁊ minus ꝟm consuetudinẽ ⁊ temporis qualitatez. ¶ Inter cetera circa regimen in cibo ⁊ potu laudo post cibuz ⁊ potuz vltimuz sumatur parum de dyacitoniten sine speciebus: vel aliqua coriãdra: nõ tamen in multa quãtitate: qm̃ ipoꝝ nimius vsus obtenebrat sensus: vt volũt auctores. Et h̓ sufficiant

q̄tum ad regimen diete.

¶ Circa medicinalia dimissis vlibus de purgationibꝰ fiendis: ⁊ flobothomijs ĩ tēporibꝰ veris ⁊ autũni: qm̃ istas variare opꝫ ẜm varietatē circũstantiaꝝ: q̄ ꝓ tunc ꝯiungunt̃: que cōditiones ꝯuenientius a p̄nti medico cōcipi p̄nt: tm̃ quedã medicinalia in casu ꝯferentia pticularia ad quotidianũ fere vsum adducã: tam ex pte medicinaꝝ interius sumendaꝝ organa visiua depurãtiũ: q̄ꝫ ex pte medicinaꝝ ēt ꝯfortãtiũ iteriꝰ: ⁊ exteriꝰ applicãdaꝝ. ¶ Laudo igr̃ singula ebdomada sumi tres pillulas de infrascriptis. ℞. pillulaꝝ alseyeret. ℈. ij. pillulaꝝ lucis: ⁊ elefanginarum añ. ℈. i. cuꝫ succo feniculi forment̃ pillule: que sumant̃ corpe excitato a primo somno p. v. vel. vi. horas a cena. Ad hanc intẽtionē valet si semel in ebdomada sumat̃ coclear vnũ trifere minoris p. iij. horas ante cibũ. Ualet ēt si sumãtur mirabolani ꝯditi duo ꝓ vice eadē hora: vt supra loco illiꝰ electuarij. ¶ Ad cōfortationē autē fiat puluis supaspgēdus fercul'. vt infra. ℞. radicũ asparagoꝝ: acori: maiorane. añ. par. 5. eufragie par. ij. zucchari ad pōdus omniũ misce. Si ēt sumat̃ de hoc coclear vnũ in mane cũ modica aqua feniculi erit ꝯueniēs. Ad eãdē ēt itentionē pōt fieri puluis magis delicatus: vt infra. ℞. acori: maiorane. añ. ʒ. iij. cinamomi electi. ʒ. ij. anisi: gariofoloꝝ añ. ʒ. i. 5. zucchari al. ℥. ij. misce. fiat puluis refuetur ꝓ vsu: vt supra. ¶ Circa locaª extrinsecus laudo maxime hyeme instillationē aq̃ feniculi ĩtra oculos: nã vt testat̃. d. Auic. mirabil'r iuuat. Uel fiat colliriũ: vt ĩfra. ℞. succi feniculi ⁊ ruthe añ. ℥. i. 5. mell' collati. ℥. i. sil' buliant in captia enea duabus aut tribus bullitionibus: postea cũ eis dissoluant̃ folia tria auri ⁊ reseruetur ꝓ vsu ĩponendo duas guttas in mane in quolibꝫ oculoꝝ. ¶ Aliud ēt excellẽtius colliriũ in cãu nr̃o ē si fiat: vt ĩfra. ℞. celidonie serpilij scarleti: siue cẽtrigali: eufragie: ruthe: rosaꝝ berbene: herbe albe añ. distillẽt̃ i elãbico: ⁊ aq̃ exinde exiens ponat̃ in ambula optime obturata: ⁊ exponat̃ soli p. xxx. dies: deinde cũ illa aqua lauent̃ oculi bis in ebdomada. P. osset multiplicare remedia: ſꝫ ista ĩ p̄nti sufficiãt qm̃ ⁊ si ista breuia sint: tñ in casu sunt electa ⁊c̃.

¶ De debilitate visus. Consilium. XXII.

Puluis pro ponendo intra oculos in debilitate visus cũ mã catarriçãte: ⁊ quasi catarrata ꝓ vno sene. 75. ãnoꝝ: ⁊ ꝯualuit: ſꝫ p̄us sumpsit pillulas: postea fecit ruptoriũ post aures ⁊ vtebat̃ clisterijs ⁊ pipata: que oı̄a per ordinē habent̃ in quodã ꝯsilio p̄cedente de patiente ꝯplete catarratã in vno oculo cũ catarrata nō cōfirmata in alio oculo: ad illuꝫ locum recurre. Et post ista vtebatur puluere: vt infra. ℞. tutie p̄parate añ. feni. zucchari cãdi. añ. ℥. 5. ʒʒ. ℈. 5. croci. gra. v. misce: fiat puluis ꝓ ponendo intra oculos.

¶ Ordinauit magister Johãnes mattheus pillulas: vt ĩfra ad signũ satis firmũ opillans ⁊ ꝓhibēs visionẽꝫ: ⁊ secuta est salus integra p vsuꝫ dictaꝝ pillulaꝝ: ⁊ colirij p sex mēses ꝯtinuando singulis octo vel decē diebꝰ sumenᵒ tres pillulas post cenã: ⁊ ponendo in oculo de collirio: vt infra oı̄ die. Descriptio pillulaꝝ. ℞. aloes epatici abluti in aq̃ ĩfusionis dragaganti. ʒ. iiij. 5. oı̄uꝫ mirabolanoꝝ: masticis absynthij: reubarbari: rosˀ. viol. scene: agarici: cuscute. añ. gra. xv. interioris collogntide. ʒ. 5. ꝯfice cuꝫ melle bullito cum succo feniculi: ⁊ absynthij. ⁊ collato ⁊ despũato ⁊ refuet̃ ꝓ vsu. Descriptio collirij. ℞. betōice: ruthe: hedere terrestris añ. pone in vino albo ⁊ coque vsqꝫ ad tertiaꝫ pteꝫ: postea colla: ⁊ postea in. ℥. vij. p̄dicte decoctionis pone. ʒ. i. viridis eris: ⁊ buliat paꝝ: postea colla: ⁊ pone intus vitrum.

¶ Pro Magnifico. d. Licho de calabria ⁊c̃. cui varia apparebant añ oculos tantũ in lumine candele: ⁊ non in die. Et erat in. c. de imaginatiōibus. Consilium. XXIII.

Casus iste est apparıᵒ quorũdã diuersorum coloꝝ ante oculos ad formã ⁊ figurã ꝯtinentis declinantiũ. Et h̄ apparitio fit tm̃ in lumine candele: ⁊ nō in lumine diei. Est ēt talis apparẽtia ꝯtinua: ſꝫ diuersa: qm̃ aliq̃tiens magis apparet: aliqñ minus: ⁊ est antiquata p annũ: ⁊ vltiª. ¶ Huic ēt dispōni ꝯiungit̃ q̄ multotiens in nocte occurrũt q̄daꝫ diuerse cogitationes vel imaginationes somnũ plerũqꝫ impedientes. Coniungit̃ ēt aliud accñs. s. qδ tpe dormitionis multiplicat̃ circa oculos q̄dã humiditas viscosa palpebris adherens ⁊c̃. Et est ēt h̄ debilitas digestiua stomaci cã doloris interdum in eo. ¶ Iste casus vt intelligēti recte: ⁊ subtiliter ꝯtemplanti patere pōt ꝓprie q̄tũ ad primaꝫ ptem: circa quã fit p̄ncipalis ꝯsideratio: cũ sit alijs ambigua: magis est sub rubrica capituli de imaginationibus collocanda: qm̃ vt dixit dñs. A. tertia tertij tractatu 4ᵒ in p̄ncipio capituli de imaginationibus. Imaginatiōes sunt colores supple vel corpora colorata: q sentiunt̃ coraꝫ visu: ac si ipsi sint mixti in aere. Et cã in eis est statio rei non puie inter glatialē: ⁊ inter ea que vñr. s. obiecta extrinseca: vt in casu nr̃o ꝓprie ꝯtingit: qm̃ vident̃ illi colores diuersi medij inter dictũ glatialē q ē humor q̄dã: ⁊ pars p̄ncipalis: vl' ipsiꝰ oculi: q est organũ potentie visiue: vel tanq̄ꝫ subiectum in quo subiectiue fundat̃ visio. Uel ẜꝫ alios saltem est tanq̄ꝫ instr̃m necessariũ ad formãdũ debitã visionẽꝫ in cruciatione neruoꝝ obticoꝝ. ¶ Dicti tñ colores q vñr nō sunt aliq̄d: vel aliqua ex̃ oculũ in aere exñtia: ſꝫ tm̃ sunt in ipso oculo vel oculis hmōi colores iuxta sn̄iam cōem doctoꝝ: vel se tenent ex pte tunicaꝝ ipsius oculi: ⁊ maxime cornee pp. s. aliqδ vestigiũ occultũ ⁊ minutũ qδ in eadē tunica remanserat ex variola: vel alijs vlceribus. Et istaꝫ cãm nō arbitror eē cãm huiꝰ nocumẽti: qm̃ tal' apı̄tio fere semper esset vniformis: ⁊ in q̄ꝫtitate: ⁊ in his reliquis circũstãtijs. qδ in casu nr̃o non repit̃. Aut ẜo ꝯtingere pōt ex aliq̃ hũiditate ad albugineũ hũoreꝫ trãseunte: vñ non exñte illa hũiditate dyafana ⁊ clara: sicut est albugineus: reddet ipꝫ albugineum ẜm aliq̄ꝫ ptem nō simpliciter dyafanũ: sicut sibi cōuenit ad hoc vt sit mediũ transitꝰ spẽrum visibiliũ a cristalo: id ē de qua supra dicebat̃: ⁊ sic ẜm aliqualem obscuritatem ⁊ oppacitatē illius ptis albuginei ⁊ varietaꝫ dicte oppacitatis apparebũt varie imaginatiōes: ẜm qδ illa pars albuginei erit vario mō colorata: ⁊ diuersa ⁊ varia admixtione dicte humiditatis cũ dicta pte albuginei. Et ex omni malitia ꝯplexionis pōt vario mō colorari ẜm q̄ ꝓprietas: ⁊ colorificatio determinatũ modũ ꝯpl'onis: ⁊ ꝯmixtionis sequunt̃: vt apud philosophos hꝫ videri. ¶ Pōt ēt ꝯtigere talis apparẽtia ⁊ imaginatio ex q̄busdã vaporibus nō simpl'r puijs: ⁊ in oculo a ꝓprijs humiditatibus eleuatis: vel ēt ab inferioribꝰ mēbris cōicatis maxie a stomaco. Et has vltimas duas cãs credo esse p̄cipuas in casu nr̃o pendentes maxie a mala ꝯplexione hũida mãli ⁊ cerebri: ⁊ ipsorũ oculoꝝ ꝯiũcta aliq̄li caliditate oculoꝝ siue naturali: siue accidẽtali causata potissimũ ex longa vigiª ⁊ exercitio laborioso oculoꝝ litteras scribendo ⁊ legendo. Et ad hoc suadendũ facit illa pinguis ⁊ vnctuosa humiditas: q̄ circa oculos tpe somni multiplicat̃. Faciũt ēt reliq̃ accidẽtia ex vrinis ꝯp̄hẽsa ⁊ reliq̄s: ad q̄ oı̄a si discurrere vellē. ĩ longũ nimis abiret sermo noster. ¶ Pro ꝯpãliori tñ intelligẽtia huiꝰ accidẽtis. s. qδ nō appareãt hꝫ visiones nisi ad lumē candele ⁊ nō in lumine diei. est sciẽ

dum hic

dũ hoc iõ ꝓuenire posse ꝑꝑ id.ſ.ꝙ dicta ꝑs albuginei vel humiditatis ad albugineũ fluentis: vel dicti vapores: de q̄bus dictũ eſt: nõ ſint ſimpl'r corpa dyaffana: ⁊ transparẽtia: ſicut eſt humor albugineus debito mõ diſpoſitus: qui in remiſſo ẽt lumine ꝑuius eſt: ⁊ trãſparẽs: neq3 in diſpõne ꝓpria ꝑmanens põt ſe obycere vt in obiectũ v̄tutis viſiue: dicta tñ corᵃ ſunt tal'r diſpoſita; ꝙ ⁊ ſi ab intenſo lumine vt diei ſint aliq̄l'r ꝑuia ⁊ aliq̄ mõ trãſparẽtia. Ita vt lumie diei ñ poſſũt obici ꝓ obiectis viſiuis v̄tuti viſiue: tñ ĩ remiſſo lumie vt in lũine cãdele dicta corpa minus ꝑuia ⁊ transparẽtia ꝑmanebũt: ⁊ ſic aliqual'r obſcura ⁊ opaca: ⁊ ꝓ tãto poterũt a ſenſu viſiuo in dicto remiſſo lumĩe videri: vbi in lumie diei ꝯp̄hendi nõ poterãt: vt pʒ bñ ꝯſiderãti ⁊ itelligẽti: ſʒ tñ q̄ntitatẽ ⁊ figurã dictoꝝ humoꝝ: vel vapoꝝ: ⁊ coloris ipſoꝝ varietatẽ dicte imagines in q̄ntitate colore ⁊ figura ꝯp̄hendent̄. Stante igit̄ vnius ꝯformitate figure in dictis hũoribꝰ vel vaporibꝰ: ⁊ ꝑmanẽtia in ſitu in ꝑtibꝰ eorundẽ fiat ꝑceptio ſil'is figure ⁊ imaginis: vt in caſu nr̄o yridis ⁊c. ¶ Et ex h̄ ꝯñter pʒ: ꝙ talis caſus imaginis corã oculis appellari debent ꝑpẽdẽtes p̄ncipal'r ab alteratione aliq̄li facta in albugineo in certa ꝑte eius: ⁊ a vaporibus in oculo eleuatis ⁊ a ſtomaco: qđ manifeſtant̄: q2 ex nocumento ſtomaci hoc accidẽs manifeſte intenditur. Et ſic pʒ ꝙ nõ debẽt reduci ad vertiginẽ vl' ſcotomiã. Cũ vertigo dicat̄ eẽ paſſio intrinſeca cerebro: ex quo eſt corruptio imaginatiue v̄tutis: cũ qua.ſ. apparet vt hñti ipſam res ſuper ipm voluant̄ ⁊c. Cui cõiungit̄ plerũq3 tenebroſitas oculoꝝ in actu ꝑoxiſmi: que eſt ſcotomia. ¶ Nec eſt ſcotomia ꝓprie apparitio muſcaꝝ: q̄ ſit paſſio principalis ipſius oculi: niſi ꝓ quãto cõcomittat̄ ad ipſam v̄tiginem. Sʒ ꝓprius dici dʒ q̄dã tenebra oculoꝝ: q̄ vertigini ꝯiũgit̄ vñ Iſodorus quarto ethy.vij.c. Scotomia ab accidẽti nomen ſumpſit: quãdo repentinas tenebras ingerat oculus cũ vertigine ⁊c. Ex his pʒ ꝙ talis paſſio nõ eſt ſic timoroſa ꝙ ſit ſignũ ꝓnoſticũ epilenſie vel appoplexie: ſicut de vertigine dicũt doc. Deterior aũt diſpoſitio ſupra quã poſſet ꝑ hanc paſſionẽ ſignificari eſt deſcẽſus aq̄ vel chataracte: ſʒ qm̄ eſt antiquata ⁊ tranſiuit terminũ vi. menſiũ iã eſt ſine illo ꝑiculo: qm̄ vt dicit textus Auic. loco ꝓprio in fine capituli. Et qñ ꝯtinuat̄ ſanitas oculi ⁊ incolumitas eius q hʒ imagines vi. menſibus eſt zᵐ pluriᵐ in ſecuritate. Et addit. Et imaginatiões q̄ ſunt añcedentes aquã nõ ceſſant gradari in ꝯturbatiõe viſus vſq3 quo deſcẽdit cũ eis aq̄ ſubito ⁊c. Et raro ꝑtrãſit vi. m̄ſes ⁊ h̄ õ pᵃ ꝑte caſus.

¶ Cã ſcđe ꝑtis ſumit̄ potiſſime ex varia diuerſoꝝ imaginatiõe ⁊ cogitatõe tꝑe diei fcã: ꝑꝑ ꝙ diuerſoꝝ ſpẽs vl' ydola in fantaſia nocte reſeruant̄: vñ tꝑe noctis nõ facta a lumine ab extrinſecis diuerſione dicte ſpẽs multoꝝ mouẽt imaginatiuã: q̄ ꝯñter cũ varia ⁊ diuerſa imaginat̄ ad illũ actũ mouent̄ multi ſpũs in cerebro exñtes: q moti ꝑ ventriculos cerebri ꝓhibent fieri debitã opillationẽ in curſibus ſpirituũ p̄bentiũ ſenſuũ: ⁊ motũ ad organa ſenſuũ exterioꝝ: q̄ tñ determinata opillatio in v̄o ſomno eſt neceſſaria: vt tradunt philoſophi cũ medicis rõnis. Et ꝑꝑ hoc cũ tales occurrunt imaginationes tꝑe noctis cũ rõne ⁊ volũtate: diuertẽdũ eſt a dictis imaginatõibꝰ: ⁊ i eiſdẽ nõ velle ꝯmorari: ad hoc tñ precipue vtiliter ſeruiret ingroſſare: ⁊ ĩmobilitare ſpũs in cerebro exñtes cũ aliq̄bꝰ interiꝰ ſumptis: ⁊ exterius frigidis applicatis. Sʒ qm̄ iſta in p̄ncipali caſu nr̄o nocerent: talia nequaq̄ȝ laudo: ſʒ tm̄ dicto accidẽti occurrendũ eſt ſicut dictũ eſt cũ rõne diuertẽdo ab imaginatione ⁊ ab aduertentia imaginatiõis ſeſe ꝯuertendo. Et hec ſufficiant q̄ntũ ad ea q̄ ad caſuʒ iſtũ ꝑtinẽt de ſcđa ꝑte. ¶ Cauſa tertij accidẽtis dicta eſt ſupra: qm̄ ĩ cerebro ⁊ oculis dñatur hũiditas cũ aliq̄li remiſſa caliditate: vñ fluens tꝑe noctis vnctuoſa exiſtens circa palpebras inuiſcatur ⁊c. ¶ Cauſa vltimi accidentis potiſſima eſt maxĩa ꝯſideratio de rebus difficilibus. Vñ v̄tus totius regitiua ꝯuertit notabilẽ q̄ntitatẽ ſpirituuʒ circa opationes aĩales intellectuales: ex ꝯſequẽti minorat̄ illa mẽſura q̄ neceſſaria eſt ad debitã ſtomaci digeſtionẽ. Et ſic ꝑꝑ caliditatem digeſtiuã debilitat: ⁊ ꝑ idigeſtionẽ aliq̄ ꝑs cibi vel hũiditatis indigeſte in vẽtoſitatẽ ꝯuertit̄: ex conſequenti ꝑꝑ extẽſionẽ: quã in ſtõ cauſat doloreʒ efficit ⁊c. ¶ Ad hoc ẽt põt ꝯcurrere indebita ordinatio in dieta p̄cipue ĩ cibo ⁊ potu: vt infra dicet̄. Et iſta ſufficit q̄ntũ ad ea q̄ ad caſuʒ ꝑtinẽt.

¶ Iam ad curã veniẽdo pono ſub ꝯpẽdio regimẽ in ſex rebus: q̄bus ineuitabil'r occurrimus ãnotãdo p̄cipue ea: a q̄bus cauẽdũ eſt. ⁊ ex oppoſito ſũmarie habebitur notitia illoꝝ: q̄bus vti oporteat. ¶ Eſt tñ p̄ſciendũ q̄ regimẽ de quo erit ſmo potiſſimũ: ꝯueniret ad p̄ncipalẽ diſpõneʒ.ſ. ad imaginatiões: ꝯueniret ẽt ⁊ accidẽti inuiſcatiõis palpebraꝝ ⁊ nocumẽto ſtomaci. ¶ Ad cogitatiões v̄o nocturnas aliud cõuenientius regimẽ adaptari poſſet: ſʒ qm̄ illõ minus p̄ncipali cõueniret diſpoſitioni. idcirco illud accidens corrigẽdũ ẽ cũ rõne magis ⁊ voluntate: vt dictũ eſt ſupra. Et h̄ p̄mo expedito circa regimẽ: ponã deinde q̄dã electiora medicialia ſub breuitate: qm̄ plura enarrare ad indeterminationẽ electionis ⁊ cõfuſionẽ adducit. ¶ Pro expeditione itaq3 p̄mi circa aerẽ p̄mo ſciendũ: ꝙ exceſſus in q̄litatibꝰ p̄mis.ſ. in caliditate ⁊ frigiditate eſt nociuus. Unde intenſa caliditas.ſ. ſolis in diebus canicularibus ẽt ſtatio apud igneʒ aut nimia capitis coopꝑtura ſemꝑ eſt nociua: ẽt olfactio calidoꝝ: ẽt ſi aromatica ſunt nocẽt: qm̄ talis caliditas cerebrũ calefaciens ⁊ oculos facit vaporationẽ in cõſequentia: q vapores ſunt cã nocumenti: vt ſupra viſum eſt: ſpiritum ẽt viſibilẽ reſoluẽdo viſum debilitat: intenſa quoq3 frigiditas ſpũm ingroſſando: ⁊ humidũ inſpiſſando efficere põt aliqđ: qđ de ſe ſubtile exiſtens eſſet ꝑuium fieret aliqual'r opacũ: ⁊ ſic erit cã imaginatiõis: vt ſupra viſum eſt. Cauendum igit̄ a forti aeris frigiditate vel ex ſe: vel ex capitis coopꝑtura: vel ex quocũq3 alio ſuꝑinfrigidante. ¶ Ab aere ẽt humido notabiliter cauẽduʒ eſt: qm̄ cereᵐ ei oculos humiditatibus replet: q̄ ſunt cauſa p̄cipui nocumenti: ⁊ maxĩe illius inuiſcationis palpebraꝝ: ⁊ ſic maxime cauendũ eſt: ne moret̄ in aere ſerotiᵒ capite diſcoopꝑto: ⁊ maxĩe ſub radijs lune. ¶ Et ſic cauenduʒ eſt a vento meridionali ⁊ a boreali: ⁊ maxime cũ ſeq̄t̄ auſtraleʒ ſiue meridionalẽ: qm̄ auſtralis capita replet ⁊ borealis poſtea ꝯſtrigit: ⁊ ad oculos fluere facit. Aer igitur aliq̄liter ad ſiccũ declinet: ⁊ tẽꝑamentuʒ in caliditate: qđ q̃uo fieri debeat ſatis intelligẽti notũ eſt ⁊c. ¶ Circa cibum ⁊ potũ habeat̄ aduertẽtia p̄ncipaliter circa tria.ſ. circa q̄ntitatẽ: circa q̄litatem: ⁊ circa ordinẽ. ¶ Circa q̄ntitatem qm̄ nunq̄ȝ ſumat̄ cibus ad magnã ſaturitatẽ: qm̄ cibus q̄ntũcũq3 bonus ꝑꝑ eius nimiaʒ q̄ntitatẽ potiſſime in ſtõᵒ debilis digeſtiue fit malus: ⁊ humoꝝ indigeſtoꝝ multiplicatiuus. Nõ ſit ẽt nimis modicus: qm̄ ꝑꝑ eius paucitateʒ fit aliqñ ꝙ aduratr̄: et euaporet. Eſt ẽt ꝓſpicienda eius q̄litas in multis: p̄mo.ſ. vt nõ ſit cibus corruptibilis: vt lac. zᵒ ꝙ nõ ſit cibꝰ de ſe euaporabilis: ⁊ ſic oĩa cibaria ſalſa: ⁊ acria: vt cepe: allea: ⁊ hꝯ ſunt dimittẽda: ſpẽs accute: ⁊ mordicatiue ſũt dimittẽde: ⁊ vina potentia. Tertio nõ ſint cibaria q̄ in ſe merito ſubſtãtie ſint nociua ꝑꝑ ipa difficile eẽ digeſtibilia: ⁊ hoc mõ oĩa viſcoſa ⁊ groſſi nutrimenti: vt carnes groſſe: piſces: cibaria de paſta: vina ẽt turbida groſſa: aues aq̄tice: inteſtina aĩaliuʒ: oĩa talia: ⁊ legumĩna ſunt nociua. Eſt tertio ordo ſpectãdus: qm̄ ſi p̄ponant̄ ſtiptica liq̄dis vel lubricis: q2 deſcenſuʒ alioꝝ ꝓhibent ⁊ ſic ꝯñter effumãt ml'tũ nocẽt. Vinũ ſit ſubtile: aureũ paꝝ cũ aq̄ cocta

zucchari mixtū ꝑcipue in vltimo pastus. Et tūc ēt ꝯuenit dyacitoniten ⁊c̄. Uel ēt sumere aliqua coriandra: dico precipue aliq̄: qm̄ multus vsus eoꝝ in cāu nr̄o nō est ꝯueniēs: qm̄ vt dixit dn̄s Auic. i. c. ꝓprio postq̄ laudauit vsū eoꝝ: vt ꝙ ꝯferāt vertigini facte a vapore: ⁊ ꝙ eius ꝓprietas est ꝓhibere vaporē a capite. addidit ꝙ multitudo eius humidi ⁊ sicci ꝑmiscet sensū. ¶ Inter carnes laudo precipue duas in casu volatiles: vt carnes colūbaꝝ iā volare potētiū: nō comedēdo colū neqꝫ caput: vt dixit Auēzoar ⁊ Rasis in afforismis. Alie sunt singulares in casu: ⁊ sunt turtures: q̄ vt dixit A. 2ª can̄. c. de carne caro turturis ī cerebro ⁊ in ītellectu augmētū efficit ⁊c̄. ¶ De exercitio aūt qm̄ exercitiū est duplex. s. vniuersale totius: ⁊ ꝑticulare: vt in casu nostro oculoꝝ īspectio breuiter ꝑcurrēdo. ¶ Laudo vt sup̄fluū exerciᵐ in totū dimittat̄: qm̄ ꝓpter ipsum corpus inflamat̄: ⁊ hūores in toto ad euaporationē deducunt̄: ⁊ sic caput ⁊ oculos replēt vaporib⁹. ¶ Exercitiū ēt ꝑticulare oculi sup̄fluū nocet: qm̄ oculi inflamant̄ ⁊ spirituū visibiliū substantia dissoluit̄. Idem dico de exercitio v̄tutū interioꝝ: qm̄ vt supra tactū est in causis secūdi accidentis. contiª siue nimia cogitatio etiā caput vaporibus replet: q tādē mixti cū spiritibus aīalibus in cerebro sunt cā ꝯfusionis visus mediate: ⁊ ipedimēti somni s̄ꝫ modum dictū supra. ¶ Nō est ꝓpterea ociose viuendū: qm̄ nimia ques virtutes oēs ebetat: ⁊ corpus totū frigescere facit: vn̄ ꝯn̄ter multe sup̄fluitates flatice retinent̄: q̄ postea addūt ad imaginationes: vt supradictū est: cū in cerebro ⁊ oculis multiplicant̄: ⁊ exide hūiditas illa palpebraꝝ inuiscatiua tp̄e somni vl̄ q̄etis ml̄tiplicat̄ ⁊c̄. ¶ Est igit̄ aliquale fiendū exerciᵐ: ⁊ ꝑcipue pedes: qm̄ motus mēbroꝝ inferiorū deorsum materias attrahit: ⁊ sic a cerebro ⁊ oculis mās diuertit vaporales. Fiat tn̄ nō inflamās sed suaue longum magisq̄ intensum. fiat ēt expulsis sup̄fluitatibus prime ⁊ scd̄e digestiōis stomaco ēt ianito. ¶ Ualꝫ ēt ī casu maxie exerciᵐ ꝑticulare capitis. s. fricaº capitis ⁊ eius pectinaº sꝑ pectinanº in posteri⁹ trahendo. Estqꝫ post vtrunqꝫ exerciᵐ q̄tan̄ ꝑ tp̄s an̄q̄ cibus sumat̄ ꝓ prādio vel cena. Inspicere ēt aquā clarā vel colores virides vt herbaꝝ virentiū: siue in speculo speculari: siue litteras pulchras mediocres iuuabit ad oculoꝝ cōfortationē: ⁊ erit eis cōueniens exercitiū. Et h̄ de exerciº sufficiāt. ¶ Circa ianitionē siue repletionē ꝓ rl̄a obseruet̄: ꝙ lēitio vētris in casu ē necessaria: qm̄ ventris stipticitas est multū nociua. Nā stāte stiptico ventre superfluitates tam fecales q̄ hūorales ad supiora effumāt: ⁊ sic oēs opationes aīales ledūt. Lenitio igit̄ est maxie necessaria: ⁊ ꝓpterea dixit ypo. viª. affo. in oculis patienti a diaria accipi vnū. s. fluxus hūoralis iuuat in patiēte nocumētū ī oculis. Si igitur nō sit vēter nāl'r lubricus cū artificio ꝑparet̄: vt cū suppositorio vel clisteri cōi: vel sumēdo coclearia duo de ꝯfectiōe: q̄ ad istud ꝓpositū īfra ordinabit̄ in scd̄a ꝑte hui⁹. ¶ Circa somnū ⁊ vigiliā breuiter dicat̄: ꝙ vtriusqꝫ īmoderātia nocet: vnū exiccando: vt vigiª ⁊ inflamādo: aliud caput humiditatib⁹ replēdo. Sit igit̄ somnus. vij. horaꝝ in nocte. Et si nō sufficienter dormiat̄ nocte ꝯtinuet̄ somnus in mane. Si ēt nō tūc dormire possit eo casu nō vitupero somnū diurnū post prādium ꝑ duas horas: qm̄. d. Auic. decima terty ī. c. de asmate: vbi est maxie aptus nocere somn⁹ diurnus v̄r laudare si modicus fiat post cibū nōbiliter distādo in casu non dormiēdo sequeret̄ inflamatio ⁊ caliditas ⁊ lassitudo. ¶ Nō igit̄ in totū vitupo si nocte nō sufficienter dormiat̄: ⁊ maxime si adsit dormiendi ꝯsuetudo. Si dormiat̄ in die fiat tn̄ in obscuro capite decenter coopto: ⁊ velut accūbēdo: vt dicit Aui. 2ª ꝑte sui can̄. ¶ Accidētia āt aīe oīa ꝑter gaudiū sūt nociua: nō tn̄ nimis ridendum. Coitus autem si moderate fiet qn̄. s. membra generationis ex se ad actū mouent̄ nō ꝯcurrente ꝑmo imaginatione illius: neqꝫ tactib⁹ libidinosis ꝓuēiētib⁹. Et qm̄ adipsi⁹ vsū cū tali vl̄ tali tp̄is īteruallo sequitur vt corpus fiat meli⁹ dormiēs ⁊ leue in motib⁹ corporeis: dico tūc ꝙ in casu est ꝯferens huitates accn̄tales exiccando: ⁊ sp̄ūs visiuos a vaporibus deputādo. Ubi tn̄ sup̄fluus foret: dico ꝙ ī casu est maxie nociuus ⁊ vitandus: qm̄ virtutes oēs maxie imbecilles reddit: ⁊ ꝓ tanto fit cā multoꝝ y⁹ infinitoꝝ quodāmō nocumentoꝝ ⁊c̄.

¶ Circa medicinalia veniendo. licet vere ⁊ autūno corpus mūdificare in casu nostro sit ꝯueniēs: tn̄ iuxta sn̄iam Hyppo. viª afforismoꝝ: quibuscunqꝫ fl'oia aut farmacia cōfert bis in vere fl'omare aut farmaciā dare cōuenit. Idcirco ꝑcipue tp̄e veris est circa corpus hoc medicinal'r laborandū. Primo itaqꝫ in ordine anteq̄ ad īmediatā cāꝫ morbi deueniamus. s. cām ꝯiūctā morbi: vel ꝓpriā āñcedentem: vt ad cām in cerebro vel oculis existentē: ꝑ ex cōi medicoꝝ sn̄ia oportebit mās cōes vel in intestinis exn̄tes euāre cū medicina lenitiua: vel saltē nō a longinqs membris: neqꝫ laboriose exsoluēte: vel admin⁹ cū clisteri lenitiuo. Postea deueniendū erit ad māꝫ ꝓpriā magis morbi. s. ꝯiunctā in cerebro vel oculis: ⁊ āñcedētē in eis digerendo ⁊ euāndo. Dehīc deueniēdū erit ad diuersionē dicte māe ad diuersū. Postremo ad ꝯfortationē eorūdē mēbroꝝ: ⁊ vltimatā resolutionē materie si qua repiat̄ non euāta ⁊ pulsionē ne talis māe de nouo reaggregari possint: ⁊ h̄ cū medicinis interius ⁊ exterius applicandis. Et in his erit tota intentio nostra ꝯpleta. ¶ Pro ꝑmo igitur expediendo pōt fieri ꝯfectio in bolo vt infra. ℞. cassie nouiter extracte. ℥. vi. dyacatoliconis. ℥. ij. cum zucchbaro al. ꝙ sufficit fiat ꝯfectio. Et sumat̄ in mane in aurora. et non dormiat̄ post ipsā. sed post. vi. horas sumat̄ prandiū leue sine ꝑcedenti lauatiuo. Tamē illo mane nō est se exponendū aeri libero. y⁹ neqꝫ tota die multum exercitādū: et si plꝫ in forma pillulata fiat vt infra. ℞. pilluaꝝ elefanginaꝝ: pillulaꝝ de iera. s. an̄. ℈. ij. cū melle rosato fiant pillule. v. sumātur an̄ cenā ꝑ duas tertias hore. et cena sit leuis: qꝛ in mane sequenti verisimil'r ꝯplebit̄ eaꝝ opatio. Pōt ēt si placet ad lenitiōꝫ vētris fieri clistere vt ifra. ℞. cassie nouiter extracte. ℥. i. pulueris zucchari: mell' rosꝫ. an̄. ℥. vi. cū duobus vitellis ouoꝝ: ⁊. ℥. iij. olei cōis: ⁊ decoctiōe maluarū mercurialis: bletis: ordei: ⁊ camomille ꝙ sufficit fiat clistere cū. ℥. iij. salis cōis: ⁊ cū his stat prima intentio. ¶ Pro scd̄a aūt intentione ꝑ fiat digestio māe ꝓprie cū syrupo vt infra. ℞. syrupi de sticados mell' rosꝫ. an̄. ℥. vi. aquaꝝ feniculi: celidonie maiorane: ⁊ endiuie. an̄. ℥. i. misce. clarificet̄. Et talis sumat̄. v. vel. vi. vicibus in aurora. et post ipm dormiatur ꝑ vnā horā vl' duas. ¶ Ad hāc ēt ītētionē vꝫ. syrupus magistralis ⁊ magis appropriate factus: vt īfra: ⁊ ē Guliel. de brixia. ℞. corticū radicum feniculi. acori. an̄. ℥. ij. eufragie sansuci. an̄. M. i. s. thimi: melisse: betonice. an̄. M. i. endiuie buglose: ⁊ cū radice. an̄. M. s. folliculoꝝ sene. sticados arabici kebuloꝝ. an̄. ℥. ij. seminis anisi carui. an̄. ℥. i. floꝝ camomille: āthos rosꝫ. an̄. ℥. ij. ligricie mūde. ℥. i. pollipody q̄rcini: passulaꝝ enucleataꝝ an̄. ℥. iiij. q̄ssanª q̄ssent̄: ⁊ ifundant̄ ꝑ diē ⁊ noctē in aq̄ calefacta in vase eneo: in quo ferrū ignitū pluries sit extinctū: deinde fiat decoctio in eodē vase: ⁊ cū succo feni. succo sāsuci. an̄. ℥. iiij. succo calidonie succi pomoꝝ redolētiū. an̄. ℥. ij. mell' rosꝫ. zucchari. al. libr̄. i. succo granatoꝝ acetosoꝝ vl' muꝫoꝝ. ℥. s. fiat syrup⁹ circa libr̄. iij. aromatizet̄ cū nucemusꝫ. garsof. ligno al. an̄. ℥. ij. vtat̄ isto syrupo sicut de alio dictū est: ⁊ sit q̄titas ei⁹. ℥. ij. cū aqua feniculi sumēdo ipsius. ℥. iij. iste syrupus in casu est multe efficacie: ꝯtinuet̄ qnqꝫ vicibus. Post istū syrupum sumat̄ solutiuū in forma pillulata vt infra. ℞. pillularum

larũ cochiaꝝ.℈.ij.pillulaꝝ aureaꝝ nicolai:⁊ pillaꝝ lucis
añ.℈.i.cũ melle roſ.collato fiant pillule qnqȝ.et ſi videã
tur nimis groſſe reducanť in ſeptẽ. Melius eſt tñ vt ſint
tm̃ qnqȝ:⁊ groſſiores ſumanť ad mediã noctẽ ẽt aliqd ſtã/
te de cibo cene in ſtomaco:⁊ poſtea dormiať ꝑ ij.horas vľ
tres:poſtea ſurgať ⁊ ſteť in camera clauſa cũ modico lu/
mine vſqȝ ad.iiij.vel.v.horas diei.poſtea ſumať lauatiuũ
vt infra. ℞.aque decoctionis ordei:⁊ cicerum ru.añ.℥.vij.
zucchari vniꝰ cocte.℥.ß.miſce:⁊ totũ ſumať calidũ. Poſt
quã tardeť fere ꝑ horã:⁊ ſumať prãdiũ leue et tota die ge
ſcat. Et ſi ſero ſumereť cliſtere lauatiuũ factũ vt infra eſt
cõueniens. ℞.melľ roſa.℥.ij.pulueris zucchari.℥.i.cuȝ vi/
tellis duobꝰ ouoꝝ:⁊ aqua decoctiõis or.⁊ furfuris ſine ſa
le ⁊ oleo fiat cliſtere. Põt tenere vna vel duabus horis añ
cenam:poſtea niſi nã ipſuȝ remiſerit:ſoliciteť vt remitta
tur ſaltẽ cũ ſuppoſitorio:ñ reſerueť ĩ nocte:qm̃ forte opor/
teret ĩ nocte poſtea ſurgere:qđ nõ laudo:qꝛ expedit ꝑ ſom
nũ nãm ex farmaco aliq̃lr laxaȝ reficere. Sequẽti mane
ſumať per tres horas añ dieȝ ꝯfectio vt infra. ℞.metrida
ti.ʒ.i.auree alexandrine.ʒ.ß.miſce.ſtetur adminus vi.ho/
ris poſt ſumptionẽ prãdij. Facta iſta purgatione ſi videať
ſufficienter purgatus:venire poſſumus ad magis ꝑticula/
res euãtiones. Sed ſi nõ videať ſufficiẽter purgatus:qm̃
ſtomacus vel caput ẽt aliq̃lr aggrauati videanť:poſt qnqȝ
vel ſex dies põt ſumi ꝯfectio vt infra. ℞.yere.gaľ.q̃ ſcrib
tur 7°.terapẽ.ca.15.ʒ.vi.cuȝ zucchаro fiat bolus. Et ſumať
añ cenã ꝑ horã:vel ĩ mane:nõ eſt magna vis qm̃ forte tar
dabit integraȝ operationẽ ꝑ dieȝ:neqȝ expediet poſt ipſaȝ
vti lauatiuo:qꝛ educit ꝯfortando. Et ſi forte in forma cõ/
fectionis nõ placeret vel ꝑꝑ amaritudinẽ põt ſumi pillu/
lata medicina vt infra. ℞.pillulaꝝ elefanginaꝝ.℈.ij.pil/
lulaꝝ aſſayeret.ʒ.ß.fiant pillule.iij.⁊ ſumãť ĩ itroitu lecti.
Et ſi tales nõ eẽnt ſufficientes ad ſoluẽdũ:tũc pñt fieri pil
lule vt ĩfra. ℞.pillulaꝝ aſſayeret.℈.ij.pillulaꝝ lucis.℈.i.
fiãt tres. Et iſte pillule ẽt toto ãno ꝯueniẽt qñ ſtomacus vľ
caput aliqualr̃ aggrauareť:ſi vna eaꝝ ſumereť ⁊c̃. Aduer
tendũ tñ:ꝙ ſi apparent ſigna inflamationis ex ſanguine:⁊
tincturã vrinaꝝ vel tenſione vel rubedine venaꝝ maxĩe
circa oculos exiſtẽtiũ:tũc laudarẽ fiendã eẽ flobothomiã
ſiue ante purgationẽ ſiue poſt:ſcđm ꝙ maior apparebit
indigentia flobothomie vel farmacie:ſumẽdo mediocreȝ
ſanguinis q̃titateȝ ex vena media in brachio:q̃ colligan/
tiã hȝ vt cephalica capitis ⁊ baſilica epatis:qm̃ epar in ca/
ſu iſto ad calidũ ſatis eſt declinans. Non fiat tñ copioſa
nimis ſanguinis eductio:qm̃ ipſius euãtio ſiue ꝑ flobotho
miã ſiue ꝑ ventoſas:vt voluit Aui.in caſu iſto in fine capi
tuli eſt multũ cauenda:imo poſtponẽda quantũ poſſibile
eſt:niſi te neceſſitas cogat. Et iſta ſufficiãt ꝓ hac intentiõe
euãtionis. ¶ Reſtat nũc alia intentio:que eſt diuerſio ad
ꝑtem diuerſaȝ et iſta ꝯpleť cũ cliſterijs bis in ebdoma/
da addendo in cliſteri ſupradicto non exñte tꝑe calido.ʒ.
vi.yere.ſ.⁊.ʒ.ij.yeralogodion. Et ẽ vnũ genus diuerſiõis
⁊ laudabile niſi ipȝ hẽať in tedio. Scđo laudo bis in ebdo
mada lauari pedes ante cenã ꝑ mediã horã cum aq̃ deco
ctionis vt infra. ℞.camomille:mellilotí:ſticados:maiora
ne:feniculi:⁊ roſaꝝ añ.M.i.ß. bulliant in duabus ſitulis
aque aliquot modicis bullitionibus:⁊ ex ea tepefacta lauẽ
tur crura ⁊ pedes:⁊ eſt delicioſuȝ ⁊ ſuaue diuerſiuũ. ¶ Ad
hanc ẽt intentioneȝ eſt omittẽda frica° capitis in mane cũ
pannis calidis:⁊ pectinatio trahendo verſus occipitium.
¶ Notandũ tñ ꝙ iſta fricatio nõ fiat niſi prius expulſis
ſuꝑfluitatibꝰ cõibus ex ventre nãliter:vel cũ artificio cũ
ſuppoſitorio vel alio ingenio. Nõ etiã fiat qñ ſumpſit pil/
lulas vel pillulã nocte p̃cedenti:qm̃ tũc forte magis noce/
ret ꝑꝑ cãs intelligenti notas q̃ȝ iuuarẽt. ¶ Ad hãc inten/
tionẽ faciũt gargariſmata ⁊ caputpurgia ſȝ aliquos. Ego
tñ nõ laudo caputpurgia:qm̃ attrahere ꝑ vias narium eſt
trahere ꝑ viã nimis ꝓpinquã mẽbris leſis.ſ.oculis:cuȝ tñ
diuerſio debeat eẽ ad diuerſuȝ. Gargarizatio ẽt in caſu cũ
appropriatis eſt aliqualr̃ tedioſa:neqȝ tñ eſt pluris iuua/
mẽti q̃ȝ maſticatio:q̃ tedioſa nõ eſt:eã laudo. Fiat igitur in
mane ñ tñ omni mane:ne natura tali p̃paratiõi aſſuefiat:
ſed fiat aliqñ duobꝰ diebꝰ ꝯtinuis. aliquãdo interpoſitis
duobus vel tribus diebꝰ:⁊ p̃cipue valebit die ſequẽti poſt
aſſumptionẽ alicuius pillule de ſupradictis. Fiat igiť ſup/
poſito^m^ vt infra. ℞.maſticis ꝑ.i.nuciſmuſ.piretri añ.ꝑ.ß.
paſſulaꝝ.ꝑ.ß.cũ modico cere incorporenť ad modũ auel
lane:⁊ vna illaꝝ maſticeť ꝑ duas tertias hore eius. ¶ Ad
hanc ẽt intentionẽ:ſi pur eẽt neceſſitas:qđ deus auertat:⁊
quã nequaq̃ȝ ſpero futurã eẽ maxime valẽt:ſi loca vacua
infra:⁊ poſt aures cũ medicina veſicatoria rumperenť:⁊
ſic rupta per tꝑs ꝯſeruareť:qꝛ ꝯtinuo ex his emanaret hu
miditas et eſſet forte optimũ diuerſiuũ ĩ mã nr̃a. Poſſet
aũt ſic fieri. ℞.cãtaridũ abſciſis capitibꝰ:⁊ alis numero
vi.ficuũ ſiccarũ numero.ij.fermẽti paꝝ ſiľ piſtenť ⁊ ĩcor
porenť ⁊ ad quãtitatẽ auellane vel duaꝝ auellanaꝝ ponã
tur in dictis locis vacuis in mane ⁊ nõ nocte:ne ĩpediatur
ſomnus:⁊ in ſero erit fcã veſicatio:q̃ veſice incidanť cum
forpicibus:⁊ ſuꝑ illis locis ponať pecia noua linea alba:⁊
poſtã ſequẽtibus diebus ponanť folia cauľ rubea ⁊ acuta
cũ modico buthyri linita:⁊ ſic ꝯtinueť:qm̃ ꝯtinuo faciet
mãm fluere. ¶ Ad hanc ẽt intẽtionẽ ⁊ poſtremo ꝓ fortio
ri valet apponere in collo poſterius ſetanũ ibidẽ lateralr̃
ꝑforando:⁊ ſetanũ imponẽdo ſingula quoqȝ die dictũ ſe/
tanũ ad alterã ꝑtiũ trahẽdo:vt mã ad locũ attrahať. Iſta
remedia ſpero vt dixi nõ erũt neceſſaria:nõ tñ ſunt dolo/
roſa vel timoroſa:vt p̃ma fronte appereт. Et ego in neceſſi
tate iſta magis laudarẽ q̃ȝ mineralia balnea. Et hec ſuffi/
ciant quãtuȝ ad hanc intentionẽ. ¶ Reſtat vltimo nota
re q̃ſdaȝ medicinas mẽbroꝝ leſoꝝ ꝯfortatiuas ⁊ religaꝝ
mãe:ſi q̃ portio manſit reſolutiua preſeruatiua quoqȝ ne
multipliceť. ¶ Pro p̃io igiť laudo quãtũ ad ea q̃ interiꝰ
ſumunť vt ſingula ebdomada ſumanť in mane duo mira
bolani ꝯditi:ſi ẽt habereť nux muſcata ꝯdita eẽt ꝯueniẽs.
Si ẽt tꝑe hyemis ſumereť de acoro ꝯdito in caſu ꝓficiet.
Trifera q̊qȝ minor eẽt ẽt ꝯueniẽs:ſi đ ea ſumať coclear.i.
ꝑ tres horas añ cibũ. ¶ Ad ꝯfortationeȝ p̃cipue oculoꝝ:⁊
clarificationẽ ſpirituũ ⁊ exiccationẽ humiditatũ cerebri
⁊ ꝯfortationẽ ſtomaci valet:ſi fiat puluis in forma pipate
ꝓ ſuꝑaſpergendo ferculis ſuis. Fiat igiť vt ĩfra. ℞.eufra
gie.M.ß. ſanſuci:acori.añ.ʒ.ij.ſpice.ʒ.ß.cinamomi electi.
ſene.añ.ʒ.ij.ſeminis aniſi:carui:pipis longi.gať.galãge:ke/
buloꝝ.añ.ʒ.i.ß.terranť ⁊ cribellenť ⁊ fiat puluis. Cui ad/
dãť.℥.ij.zucchari albi electi:⁊ reſerueť ꝓ vſu. ¶ Põt ẽt fieri
electuarium in caſu cõueniẽs ad intẽtionẽ p̃cedẽtis pul/
ueris vt infra. ℞.eufragie.℥.i.ſeminis feniculi.℥.ß.corian/
dri p̃p.cinamomi:pipis longi:nuciſmuſ.gario.ʒʒ.añ.ʒ.ij.li
gni.aľ.macis.añ.ʒ.i.ſpice.ʒ.ß.kebuloꝝ ſubtilr̃ tritoꝝ:⁊ ĩ ſu
forũ in oleo amig.dul.℥.ij.folioꝝ auri numero.xxx.ſucci
eufragie ⁊ feniculi.añ.℥.iij.melľ roſa.libř.i.zucchari albi
libř.i.ß.fiat electuariũ:⁊ de eo vtať ſumẽdo coclear.i.pro
vice. ¶ Iã reſtat ponere aliq̃ exterius applicãda ⁊ ſtoma
co ⁊ oculis ꝑ modũ colirij:p̃mo igiť ꝓ ſtomaco fiat vnguẽ
tũ vt infra. ℞.olei ſpice:abſynthij:⁊ maſticis:⁊ citonioꝝ.
añ.℥.ß.coraloꝝ:rub.roſ.rub.ſpice celtice:ſquinãti gario.añ.
ʒ.ß.galiemuſ Meſue.℈.i.cere paꝝ fiat vnguẽtũ pro vn/
ctione ſtomaci cũ lediť digeſtiua vľ aliq̃lr vȝ ⁊c̃. ¶ Circa
oculos fiat collirium vt infra. ℞.ſucci feniculi ꝑ.i.ſucci
ruthe.ꝑ.ß.mellis.ꝑ.iij.ſucco đpurenť:poſtea cũ melle deſ
pumato decoquanť ſepe deſpumãdo in vaſe eneo:poſtea

secū misceantur aliq̄ folia auri puri bñ ꝯmixta: & agitata: postea iterato leuiter decoquantur: & postea collent̄ oīa & in ampula vitrea soli exponat̄ p. xxxx. dies. Deinde in vase aureo vel eneo ꝯseruet̄ ad vsū: istō est vtile in casu nr̄o nō aptū aliquo mō nocere. Dimitto fortiora reliq̄ collíria qm̄ in eis vsus est aliq̄lr timorosus. Et h̄ solo sum ꝯtētus.

¶ Pro patiente catarratā ꝯpletā vnius oculi cū aqua descendente ad alium oculum. Consilium. XXIIII.

In isto casu: q̄ ē catarrata ꝯpleta vni⁹ oculi cū aqua descēdēte ad aliū oculū: s; ñ ꝯpleta catarrata: & est ð albis sine cinericijs cū dispōne capitis humida: vltra regimia al's habita breuiter hic ꝯmemorat̄: ꝙ obseruādum est pcipue regimē in dieta ꝯuenienti s̄m q̄ p alios iā edoct⁹ est. ¶ Nā cū bonitate regiminis: & vsu aliq̄lū leuiū purgationū ēt aliq̄tiēs sine vsu aliaꝝ mediciaꝝ curat⁹ est hō a catarrata ēt ꝯplete etatis: vt dicit Auic. in pncipio de cura catarrate. Et dic sic. Et ego q̄dē iā vidi hominē de his: q ad cōplexionē redeunt & intelligentiā. i. pfecte etatis: cui aq̄ iā acciderat. i. catarrata: q curauit se ipm cū eūonibus sup. cōibus: & abstinentia: & minoratiōe cibi: & alienatiōe iuriū & humectātiuꝫ & fuit cōtentus assatis & frixis &c. ¶ Sunt aūt vitāda oia multiplicatiua humiditatū declinādo ad sicca s; oēs modū in oibus rebus nō nālibus dimittendo euaporatiua: & pcipue vinū multe q̄ttitatis s̄m al's ordinata. Specialius tñ descēdendo s; ꝯsultationē habitā cū famosissimo doctore dño magistro Jo. de marliano ꝯpatre amantissimo concludit̄: ꝙ ab oculo: in qua est manifesta catarrata: fiat depositio catarrate p manū expti & docti in arte: facta tñ prius mundificatiōe & toti⁹ & capitis spāliter cū pillulis de q̄bus vt infra. Et facta opōne caueat̄ p aliquot dies: vt patiens neqꝫ tussiat: neqꝫ clamet: & iaceat p dies ī loco obscuro supius cū tenui dieta. Et si opatio recte facta fuerit: speratur de optima visione illius oculi. S; ad puisiōnē alterius oculi: ne inspisset̄ magis aq̄ imo minuat̄: pmo fiāt pillule: de q̄bus sumat oibus tribus dieb⁹ sel. ʒ. ij. p vice in tribus pillulis eūdo dormitū vt infra. ℞. pillulaꝝ assayeret. ʒ. i. s. pillulaꝝ sine q̄bus eē nolo. ʒ. i. agarici trociscati. ʒ. s. cū succo feniculi fiat pasta ꝓ pillulis. Postea ꝓ diuersione pncipali: vt mā fluēs ad oculos ꝯuertat̄ ad al's regiōes vltra fricationes tibiaruꝫ & suaue exerci[m] hora debita fiāt singl'a ebdomada: in dieb⁹ sequētib⁹ ad pillulas clisteria appropriata vt ifra. ℞. camomille: mellilotí: furfuris. añ. M. i. rorisínarini: eufragie herbe: feni. sticados. añ. M. s. fiat decoctio cū aqua debite q̄ttitatis: de q̄ sumat̄ libr. i. s. facta collatura: & addat̄ cassie extcte. ʒ. i. pulueris zucchari: yere pigr̄. añ. ʒ. s. olei cōis: olei de lilio. añ. ʒ. i. salisgēme. ʒ. ij. misc. p clisteri. ¶ Itē ad eandē intentionē singularissime valet setanū factū posterius vt fieri solet: et teneat̄ aptuꝫ per sex menses cū corda nodata. Uel fiat cauterium post aures in loco vacuo apponendo ad quātitatē vni⁹ sextini s̄m descriptioneꝫ vt ifra. ℞. cantarides abscisis alis & capitibus infusis in aceto fortissimo p diē numero vi. fermē ti. ʒ. s. cū melle, anacardoꝝ q̄ð sufficit fiat pasta: & facta vesicatione & abscisa vt remaneat vlcus aptū apponat̄ supra locū de pasta facta ex ficubus īcorporatis cū melle. Deinde ad ꝯfortationē capitis & oculi & resolutionē vapoꝝ ne in aquā ꝯuertant̄ & ꝓhibitionē gnātionis eoꝝ simul cum intentiōe subtiliationis mãe aliqualr̄ spissate fiat electuariū: de quo vtat̄ sumendo. ʒ. i. in mãe diebus: q̄bus nō sumunt̄ pillule factū vt infra. ℞. eufragie: betonice. añ. ʒ. i. semis feniculi. ʒ. ij. cubebaꝝ: macis: cinamomi: gar. añ. ʒ. i. margaritaꝝ. ʒ. s. pulueriz̄ēt̄ & cribellent̄: succi ruthe cocti & depurati. ʒ. vj. mellis depurati. libr̄. i. coquat̄ succus cuꝫ melle vsqꝫ ad pfectionē: & postea addant̄ species: & fiat electuariuꝫ: de quo vtat̄ vt dictū est. ¶ Itē pōt fieri pipata supera spgēda ferculis vt infra. ℞. eufragie. M. s. maiorane: acori. an. ʒ. ij. spice. ʒ. s. cinamomi electi sene. añ. ʒ. ij. s. anisi: carui: pipis longi: gariof. galāge: mirabolanoꝝ: kebuloꝝ. añ. ʒ. s. terrant̄ & cribellent̄: & cū tāta q̄ttitate zucchari fiat puluis ꝓ piperata. ¶ Restat nūc venire ad extionē & abstersiōnē aque iā inspissate: & h̄ fit cū colirijs ad hāc intentionē appropriatis. Et ad hoc vꝫ p̄ coliriū domesticum factuꝫ vt infra. ℞. succi feniculi depurati p residentiā ei⁹ & facilē coctionē eius in vase eneo p. vnā: verbi grā. ʒ. quattuor: folia auri puri numero. ix. diuidant̄ minuti in dicto succo: postea addat mellis puri & clari 3[am] ptē vnius. s. ʒ. i. & ʒ. ij. s. bulliāt iteꝝ bullitiōe vna: postea collet̄ & ponat̄ in ampula vitrea & suspendat̄ in sole in tpe estatis p. 30. dies pmutādo oibus trib⁹ vl' q̄tuor dieb⁹ de vno vase in alio vase abijciendo semp ypostasim eius: postea destillet̄ de eo ī oculo paꝝ. ¶ Ualet ēt ad hāc ītentionē si dstillet̄ mel: & aqua distillationis eius ponat̄ ī oculū & est leue. Pōt ēt cū ꝓprietate fieri colliriū siue puluis ponēdus in oculo ex capitibus yrundinū assatis: & cū melle īcorporatis & trociscatis tandē fiat puluis subtilissimus & ponat̄ insufflādo cuꝫ penna ītra oculū. Et si addat̄ paꝝ pumicis erit forti⁹. Si ēt adderet̄ paꝝ. ʒʒ. redderet̄ plus magis abstersiuus. Ad istā ēt intentionē valet & est fortius vt fiat colliriū vt ifra. ℞. fellis perdicis aut galli: mellis crudi. añ. partes eq̄les succi. feni. depurati ptes duas misce. Hic posset multiplicari remedia & multo fortiora q̄ ista. sed qm̄ timor est in fortioribus de extractiōe substātie oculi: iō laudo standuꝫ in mitioribus. S; cū est indigētia vsus colirij mordicantis ho[m] est si pus fiat stupha cū humectātib⁹: vt recipiendo euaporationē aq̄ decoctionis fenugreci: & passulaꝝ & althee. Etiaꝫ obseruet̄ ꝙ talia colliria acuta paulatiꝫ ponantur & semp ponant̄ repcussiua circa oculū: & si pur fiat dolor acutus: mitiget̄ cū lacte nouiter mulso de mamilla intra oculum: deinde post duos dies reiterentur colliria vt supra. Et his sum contentus.

¶ Pro dño gaspare de vicecomitib⁹ patiente puatiōnē visus ī vno oculo ex opillatiōe nerui optici. Cōsiliū. XXV.

Upposito debito regimine in dieta: de qua est diligentissime informatus ponā medicinalia ad casuꝫ ꝯferen⁹: prius tñ annotatis q̄busdā punctis circa dietam nullo mō omittendis. ¶ Ut ꝙ de aere cōi sue habitationis vitet̄ q̄libet aer grossus lacunalis siue vaporosus nō clari luminis. Et ita aer ēt ꝓprie camere sit dispositꝰ: vt nō sit terrenus: sed in alto ꝯstitutus: nō tñ ventis expositus: & fugiat aerē nocturnuꝫ immo & serotinū post occasuꝫ solis. Et caueat oīo ne irradiet̄ radijs lune. Uitet ēt exercitiū post replōnē stomaci: & maxime laboriosuꝫ: tñ exercitiū hora debita factuꝫ pcipue pedes est in casu multum ꝯueniēs: vt añ futurū cibuꝫ per duas vel tres horas. Tardet tñ cibū per horā post exercitiū: & ei cōuenit magis exercitiū longuꝫ q̄ velox & inflamatiuū. ¶ Uitet superfluitatē somnī. Sit ꝯtētus sonno septē horaꝝ: & oīo caueat a somno diurno nisi q̄ñ ꝓ causa incidenti quasi tota nocte vigilasset: & tūc dormiat in obscuro mēbris debite cooptis. Et q̄ñocūqꝫ sit: non acceptet somnū nec post prandiū nec post cenaꝫ nisi transactis adminus duabus horis post cibuꝫ: & tunc dormiat nō supra facieꝫ: sed capite debite leuato supra spinā vel aliquotiēs

supra ptē sanā. Uitet oēz repletionē cibi ⁊ pot⁹ maxīe pot⁹ vini. abstinētia. n. ⁊ ieiuniū maxīe i casu ꝯueniūt: lz nimia inanitio aliquotiens noceat ꝑcipue ianitio sequēs coitū ⁊ flomias ⁊ vētosas cū scarificatione. Singula tñ die hēat bñficiū ventris. Gaudeat ⁊ leteṫ moderate: ⁊ vitet furiā ⁊ iracūdiā vehemētē: lz moderata ira nōnūq̄ sit ꝯueniēs. Uitet cibaria flegmatica: vt fruct⁹ humidos: ⁊ carnes pingues: ꝑcipue vituloꝝ ꝓpinquoꝝ gnātioni: ⁊ carnes porcinas: ⁊ pisces: nisi paruos petrosos: ⁊ caseū ⁊ reliqua lacticinia: vitet oīa cibaria de pasta. Uitet omnes carnes auiū degentiū in aquis: vitet olera oīa frigida ꝑcipue lactucas. Uitet tñ cū hoc agrumia: vt porros: allea: cepe: ⁊ h̄. Uitet acetū: ⁊ acria: sed in estate vti pōt succo arāciorū dulciū: siue vino granatoꝝ dulciū ꝓ insalatucȳs. Uitet vina potentia oīa ⁊ dulcia. Bibat vinū medȳ coloris vel album medie vinositatis notabilr̄ mixtū: maxīe in vltīo potu. Et vtaṫ magis assatis q̄ brodialib⁹: ⁊ semꝑ post cibū sumat aliqd de dyacitonitē sine spēbus: siue aliquos coriandros cum zucharo: nō in multo numero.

⸿ Istis igitur sic suppositis ⁊ obseruatis: laudo alternatis diebus fieri lotionē ad crura: fricando deorsū añ cenaꝫ ꝑ horā adminus cū decoctōe vt infra. ℞. camomille: melliloti: eupatorȳ. añ. M. i. maiorane: sticados: absynthȳ. añ. M. s. bulliāt in vna situla aq̄ cū dimidia vsq̄ ad ꝯsumptionē qnte ptis: ⁊ de ea fiat lotio. ⸿ Iteꝫ laudo semel in ebdomada nō obseruato ꝑcise numero dierū sumi pillulas vt infra. ℞. agarici trocisc̄ati: pillulaꝝ sine qbus eē nolo. añ. ℨ. s. granoꝝ peonie: acori añ gra. v. cū oximelle simplici fiāt pillule ꝓ vna dosi. ⸿ Itē laudo sequēti die sumi ꝯfectionē vt infra. ℞. metridati. ℨ. i. dyabuglosati. ℨ. ij. misce. Subsequēti aūt die faciat masticatoriū sumēdo ad quātitatē fabe de pasta vt infra. ℞. masticis: pipis longi: cubebaꝝ: corticū exterioꝝ fisticoꝝ supra testas existentū añ. ℨ. s. cere paꝝ masceleṅṫ oīa sil̄ ⁊ fiat pasta. Sequēti vō sumat coclear vnū de electuario adminus ꝑ duas horas añ cibū facto vt infra. ℞. eufragie betonice añ. ℨ. i. semis feniculi. ℨ. ij. cubebaꝝ: macis: cinamomi: gar. añ. ℨ. i. margaritaꝝ. ℨ. s. puluerizeṅṫ: ⁊ cribelleṫ succi ruthe cocti ⁊ depurati. ℨ. vi. mellis dispumati. libr̄. i. coquaṫ succus cū melle vsq̄ ad pfectionē: ⁊ postea addanṫ spēs: ⁊ fiat electuariū in bona forma. Sequēti vō die sumat mirabolanū vnū de kebulis ꝯditū: vel vnā radicē acori ꝯditi. Et si habereṫ nuꝯmus. ꝯdita eēt efficacis iuuamēti. Et ita ꝫ circulū ꝓcedatur: incipiēdo a pillulis vt supra: ⁊ postea ꝑ ordinē descēdēdo: ⁊ aliqñ ꝯtinuādo de electuario duob⁹ vl̄ trib⁹ dieb⁹ continuis ꝫ q̄ plꝫ: vt nō obserueṫ dies ꝑcisus i assūptiōe pillulaꝝ. Et hoc obserueṫ ēt per totum tps vīs: q2 in estate oporteret minus de istis medicinis sumere. Et ita ꝑ totū tps vis teneat setanū ⁊ orifi.ᵐ aptū factū in colo ꝫ artē: vt scis. Et si forte singulis duob⁹ mēsibus sumeret purgationē magis fortē ꝑcedentibus aliqbus digestiuis: vt sumendo tres vel quattuor syrupos de infrascriptis: ⁊ postea pillulas succedentes credo ꝯueniret. Syrupus fiat vt infra. ℞. mellis rosati collati. ℨ. i. oximellis simplicis: syrupi de sticados. añ. ℨ. s. aquaꝝ eufragie: feni. ⁊ buglose añ. ℨ. i. dupliciter: ⁊ aromatizeṫ cū granis cubebaꝝ ruptis ꝑ duab⁹ vicibus. Pillule aūt fiant vt infra. ℞. pillulaꝝ lucis: pillularū sine qb⁹ eē nolo añ. ℈. ij. succi feniculi. gra. iiij. misce: ⁊ fiant pillule. Nolo obmittere puluerē q supponendus est ꝯtinue sup ferculis: q fiat vt infra. ℞. acori: isopi sicce: añ. ℈. ij. nucis muscate: cassie lignee. ℨ ℨ. añ. ℨ. i. pipis lon. seis feni. añ. ℨ. s. croci. ℈. i. zucchari ad pondus omniū misce: ⁊ fiat pipata. ⸿ Jam circa localia veniēdo vbi est intentio aliqualiter subtiliādi humorē in radicē oculi existentem: ⁊ cōclusū in neruo obtico. ⸿ Est ēt itētio spiritū illustrandi ⁊ cōuertēdi spiritū visuū: ⁊ spirit⁹ nāles cū nutrimento appropriato oculo ad ipm oculū: vt magnificeṫ oculus ⁊ ꝯforteṫ: vt eo cōfortato reddaṫ potētior ad resoluendum mām in neruo ꝯtentā. Et hec intētio ꝯpleṫ cū duob⁹ ꝑcipue ingenȳs. s. cū stupha fienda oculo alternatis diebus: ⁊ cū puluere ēt imponēdo intra oculū alȳs dieb⁹ qbus non fit stupha. Et ne ꝓpter stuphaꝫ ⁊ vapores resolutos ab ea calidos attrahaṫ mā ꝑ vias frōtis ad oculos apta nocere: laudo anteq̄ fiat stupha vt supra cerebꝝ ponaṫ vnū repcussiuū factū vt ifra. ℞. cineris lane ꝯbuste. ℨ. i. s. thuris ros. ℨ. s. cū albumie oui fiat mixtura: ⁊ extendaṫ sup petia ⁊ supponaṫ. Postea fiat stupha vt infra. ℞. paleaꝝ auene vl̄ ordei tenuiter incisaꝝ. M. i. melliloti: fenugreci añ. M. s. pillulaꝝ zafrani. ℨ. s. oīa simul bulliāt modicis bullitionibus in aq̄ debite quātitatis: ⁊ ex ea vltra tepidū parū fiat stupha. Si tñ habereṫ frustrū epatis yrci vl̄ capre: ⁊ ꝑus bulliret in aqua aliquib⁹ bullitionib⁹ añq̄ reliqua ponerenṫ: esset efficacior stupha ad intentionem nostram. Puluis aūt ponēdus in oculū fiat vt infra. ℞. de epate yrci siue capre prius in frustra iciso: ⁊ inter frustra supaspso: pipe longo puluerizato: postea in veru cocto: deinde in furno exiccato simul cū humido qđ distillauit ex eo: ⁊ puluerizato tandē subtilissime. ℨ. ij. tucie ꝑpate: zucchari cādi. añ. ℨ. i. margaritaꝝ electaꝝ. ℈. s. misce: fiat puluis subtilissimus: ⁊ insufleṫ mō i oculū. Et nisi cū his ꝯualuerit laudo vt ad mediū madȳ fiat leuis flobothomia de vena cephalica ad ꝯmotionē hūorū capitis. Postea recipiat balneū sulfureū ⁊ eneū cū nitro vel aluie stillatis supra ꝯmissurā anteriorē ꝫ ordines balneoꝝ. Et cū his spero salutē: si deus voluerit: semꝑ tenendo setanum apertum etiam vltra per aliquot ebdomadas.

⸿ Pro magnifico domino Matheo de coradis đ diminutione auditus. Consilium. XXVI.

Asus talis est diminutio audit⁹ ⁊ ꝓxima surditas vnius auris cū nocumēto sentiēdi ēt mediocria sensibilia: sed magis excellentia sensibilia alteri⁹ auris: vt pꝫ relatu dñi infirmi. Ex quo cōcludo nō solū attendendū esse ad curationē vni⁹ auris: ⁊ vsq̄ hodie ꝑ alios factū esse medicos: sed ad curationē vtriusq̄. Nō enim cū diminuta sensatione auditus: vel fere surditate ꝯiungi pōt nocumentū qđ est nimis legi ex mediocriter sensibilib⁹ ex pte eiusdē auris. Relinquiṫ g̃ q̄ hoc est ex pte alterius auris: vt non surde nimis intense sētientis: huius aūt vtriusq̄ accidētis existimo eē generalē cām debilitatē virtutis auditiue: maxīe ꝑꝑ passibilitateꝫ a raritate ꝯtingentē. Nō incōgruit. n. vt cū debilitate virtutis cōiūgatur nimia intensa sensatio: ⁊ dolorosa: vt pꝫ in corporibus debilitatis ⁊ debilibus: q multū patiuntur a caliditate ⁊ frigiditate: ⁊ subito rigent. Credo tñ cū hoc q̄ in aure surda ꝯiungatur aliqua humiditas accidentalis ꝑ viā indigestionis mēbri q̄ vētosaṫ: ⁊ inde sonitus vel tinitus causaṫ. Manifestaṫ aūt hoc vtrūq̄ accidens potissimū sequi raritatē texture mēbri: ex quo faciliме: vt ideꝫ testatur: ⁊ a calidis ⁊ frigidis ledit. Et credo q̄ hec raritas magis cū caliditate cerebri ꝯiungaṫ q̄ cū frigiditate ipsius cerebri: qđ pluribus posset euidētȳs declarare: sed non est ꝑsentis ꝓpositi. Et ex hoc tanq̄ ex radice male intellecta fortassis cū remedȳs multū calidis semꝑ ꝑcedendo tardata est multum hec cura. Et hec de casu in gnāli. ⸿ Pro curatiōe ergo due insurgunt ꝑncipales intētiones. Una tñ alia ꝑncipalior est: vt q respicit cām principalissimā. s. virtutis debilitatē. Alia est minus ꝑncipalis:

que est ad corrigēdū accn̄s remouēdo causaꝫ imediatam: ⁊ ista diuersa ⁊ quodāmodo cōtraria existit ſm ꝙ causa est imediata vtriusqꝫ accidentis vt diminute auditionis vnius auris ⁊ nimis intense alterius quodāmodo contraria existit. ¶ Pro pͥmo igitur expediendo ꝓ regula obseruetur ꝙ in .vi. rebus non naturalibꝰ .s. aere cibo ⁊ potu ⁊c. vitentur omnes excellētie vt vitetur aer nimis calidus nimis frigidus nimis humidus nimis siccus nebulosus vētosus: melius est tamen declinare ad calidum ⁊ frigidum parum ꝙ̄ ad alias qualitates: ⁊ si aer nō fuerit sic naturaliter artificial̄r preparetur maxime aer camere cum igne facto ex lignis vitis quercus ⁊c. plus ⁊ minus ſm maioreꝫ vel minoreꝫ necessitatē. ¶ Ita dicatur de exercitio: somno ⁊ vigilia. ¶ Pro regula tn̄ obseruandū: ꝙ exercitium vel somnus non congruit post cibi repletionem vel sumptionē nisi transactis adminus duabus horis: ⁊ tunc exercitari poterit moderate cum exercitio non perducente ad lassitudinem. Somnus etiam ꝯuenit non transcendens .7. vel .8. horas: nocturnus ⁊ nō diurnus ⁊ capite bene coꝑto nisi ꝑꝑ necessitateꝫ male dormitionis nocturne: vel ꝑꝑ consuetudinem quibus casibus esset de die dormiendum nō tamē multum: ⁊ hoc in loco obscuro: ⁊ capite bene cooperto vt supra. ¶ De inanitiōe ⁊ repletiōe dico: ⁊ ꝯsulo ⁊ est bn̄ memorie tenendum: ꝙ est habendum maxime solicitudo in euacuatione ⁊ maxime cū medicinis a ꝓprietate ⁊ laboriose soluentibus: ne cum eis fiat: qm̄ ad vsum talium medicinaꝝ seqtur virtutis debilitas: que est causa pͥncipalis huius nocumenti. ¶ Laudo tamen aliquando fieri mundificationē cerebri saltē bis in anno cū medicis appropriatis: vt infra dicet̄ ēt sunt cōuenienter facte: vt dictū est ꝑ medicos nr̄os priores. ¶ De cibis vō ⁊ potibus ⁊ regimine quoꝝ maxime stat radix cure maxīe cauenduꝫ est a cibis grossis multaꝝ supfluitatū tarde digestibilibꝰ: ⁊ vaporosis ⁊ ventosis: quales sunt cibi de pasta: caseus: legumina: pisces maxīe grossi nō squamosi: ptes neruose aīaliuꝫ ⁊ pingues ⁊ acuta vt pori alleū: ⁊ acetū: ⁊ hꝰ spēs vina potentia ⁊ silīa. Utendū est ouis sorbilibꝰ: carnibus: vitellinis: pullinis: fasianis: ꝑdicibus: turturibus: auibus mōtanis: ⁊ in cerebellis pulloꝝ: ⁊ leporis est ꝓprietas mirabilis in hoc casu. Uinū sit medij saporis ⁊ medij coloris inter albū ⁊ nigrū ad dulcedinē aliqualē magis declinās ꝙ̄ ad ponticitateꝫ paꝝ tn̄ mixtū cū aqua decoctionis zucchari. ¶ Ad ſm veniendū vt ad medicinalia magis laudo bis in āno vt ēt ab alijs dictū est. Fiat primū digestiuū vt infra. ℞. mellis rosa. collati. ℥. i. ß. oximellis. s. syrupi de sticados: ⁊ syrupi violati an̄. ℥. ß. aquaꝝ betonice: saluie: ⁊ endiuie. an̄. ℥. ij. misce: clarificet̄ ⁊ aromatiçet̄ cū modico nucismucate ꝓ duabꝰ vicibꝰ: ⁊ isto vtatur vi. diebus ꝯtinuis ſm artē: de qua in superioribꝰ ꝯsilijs scriptū est: post quos syrupos sumat in sequēti die ꝑ duas horas an̄ diē pillulas vt infra. ℞. pillulaꝝ sine qbus nicolay. ℈. iij. ß. fiāt pillule vij. post quas pillulas dormiat ꝑ horā cū dimidia: postea surgat ⁊ ambulet ꝑ camerā: ⁊ aliqn̄ quiescat in loco obscuro ꝑ. 5. horas expectādo opōneꝫ medicine. Postea sumat lauatiuū vt infra. ℞. aq̄ ordei cal̄e. ℥. viij. zucchari vnius cocte. ℥. ß. Et post mediā horā sumat prādiū leue cū aliquo de cibis supius dictis. Sequēti mane sumat ꝯfectionem vt infra. ℞. dyabuglosati. ʒ. iij. specieꝝ ꝯfectiōis diamusci dulcis. ʒ. ß. cuꝫ syrupo de sticados format̄ ꝯfectio. Postea laudo fiant pillule qbus vtendū est semel in oībus .15. diebus sumēdo .5. ꝓ vice post cenā ꝑ quattuor horas. ℞. pillulaꝝ assayeret Auicē. par. ij. pillulaꝝ elefanginaꝝ ꝑ. i. cum melle rosato collato forment̄ pillule. Pro localibus vero remedijs laudo fomentationes inunctiones euaporationes ad aurē surdā cū rebus scriptis ꝑ alios medicos: semꝑ tn̄ eligendo de illis minus calis. Unū tn̄ pͨcipuū ⁊ leue in casu ego laudo ꝙ sumat̄ fcā purgatione de recenti de feculentia vel amurca olei oliuaꝝ bn̄ maturarū ⁊ antiquati ⁊ supponat̄ igni in scutella obturata: ⁊ cum canula intromissa fiat embotū in aurē vl̄ sic. ℞. gariofiloꝝ ⁊ seminū pori an̄. ʒ. ß. misceant̄ cum aq̄ ruthe: vel cū oleo amigdalaꝝ dul. ⁊ instillet̄ i aurē: ⁊ his duobꝰ suꝫ ꝯtentus. ¶ Quātum ad aurem aliam vnicū laudo vt hēat cottū infusum in oleo ros. ⁊ imponat̄ in aure: ⁊ si nō suffecerit potest addi fortius infrigidans ad debilitandum sensitiuaꝫ ipsius auris vt modicum elebori de papauere: ⁊ cum istis deo dante ⁊ bono regimine ⁊ ꝯuenienter est ꝓuisum.

¶ Pro illustrissimo principe dn̄o Marchione mantue ꝓ dolore auris cū apostemate ⁊ vlcere. Cōsiliū. XXVII.

Casus illustrissimi principis dn̄i Marchionis mantue est dolor auris sepe interpollate ipsum affligens a ventositate extensiua primum veniens: deinde ꝓpter dolorem attracta materia: ⁊ per viam indigestionis superfluitatem multiplicando est causa: vt apostēa paruum ibidem generetur: vtplurimum tamen de materia frigida quecum ad putredinem ꝯuertitur caliditatem acgrendo accidentalem: ⁊ cōsequenter ebulliendo ⁊ euaporando ⁊ qualitate acuta materie imprimente mirīgas ⁊ paniculos organi auditus etiam euaporatione extendente: vehemēs valde ⁊ acutus inducit̄ dolor: ⁊ qm̄ vt voluit .d. Auicē. 13ª. tertij tractatu. 5º. c. i. ad principiuꝫ: ventosita spotissimum generat̄ ꝓpter caliditatem digestiuam cuꝫ est debilis: ⁊ debilitas quelibꝫ aut est naturalis: aut accidentalis: que tamē accidentalis aliquando ꝓpter diurnitateꝫ temporis fit velut naturalis ex ꝯsequenti ab omni causa imprimēte faciliter membꝝ fit inde passibile: vt dicit Gal. 2º tegni de signis distēpantiarū nāalium cerebri. Quia etiam cause apostematum: vt dicit .d. A. 4ª. pͥmi ca. 25º. aut sunt antecedentes: aut primitiue: qm̄ relatu dominationis sue cum pͥmū ⁊ etiaꝫ varijs vicibus hec mala valitudo dn̄ationē suaꝫ afflixerit maxime post impressionē aeris frigidi vel venti in loco frigido sit manifesta. Concludendū est: ꝙ pͥncipalis causa huius doloris ſm ordinē fuit tal̄: qr a frigiditate aeris imprimētis debilitata est virtus naturalis digestiue auris: ꝓ cuius debilitate generata ventositate vn̄ fit sibilus ⁊ extendente ⁊ dolorē imprimente ꝯn̄ter attracta aliunde materia: ⁊ maxime a cerebro ipsius excellenter humido. Cuius excellens humiditas maxime dependens fuit ab excessu in dieta multum humida. vt comestione multoꝝ fructuum ⁊c. ⁊ potatione multe aque ipsius: qđ tamē ꝓpter eius vigorem: vt transmittendo ad membrū iā debilitatū iuuat: ꝓpter etiam situm qr auris est membrū ꝓpinquissimum emunctorio cerebri: ꝓpter etiaꝫ impotentiā membri indebite digerendo: ⁊ superfluitates expellendo māe: ibidem trāsmittuntur ⁊ coaceraunt̄ q̄ apostēa facientes doloreꝫ inducunt vt est dictum supra: vn̄ ꝑsepe ad hunc dolorem viaꝫ defluxus materie ad maxillaꝫ dicte auri colligatam stante materia acuta fit corrosio. ⁊ ꝯn̄ter dolor: qui dolor ꝙ̄to membro pͥncipali est ꝓpinquior tāto suspectior est ⁊ timendus magis. Et hec de casu. ¶ Huic itaqꝫ male ⁊ timorose dispōni oībus possibilibus remedijs occurrēdū. Quia igitur dn̄atio sua: ⁊ si nō semper actu erga se tamen videtur in eo aptitudo facilis ad causam in dictaꝫ dispositioneꝫ: duplex apponetur regimē: vnum preseruatiuum ⁊ aliud curatiuū. Preseruatiuū quidem cōuenit vt voluit.

Gal. 3º

Gal.3° thegni textu cōmēti.94.cū nō erit sub actuali egri/
tudine. Reductiuum aūt vel curatiuum si forte:qđ deus
auertat:⁊ non creditur cum actu egrotaret. ¶ Pro primo
expediendo primo ponetur regimē in debita obseruatiōe
vi.rerū ineuitabiliter corpori nostro occurrentium: vt in
regimine aeris ⁊ aliarū. ¶ Et q̄ntum ad aerem sit hec prima
regula in electione eius:eligatur aer ad calidum ⁊ siccum
aliqualiter declinans:⁊ cōsequenter vitetur aer frigidus ⁊
humidus.Et ꝓinde aer nebulosus ⁊ pluuiosus est contra
rius:ab aere etiam ventoso quomodolibet etiam cauen
duꝫ est:⁊ potissime a vento australi ⁊ boreali:qm̄ vt dicit
Mesue in suo de appropriatis ī cura de catarro.Auster.n.
rarum facit ⁊ replet capita: boreas vero cōstringit. Et ex
hoc sequitur ꝙ maxime vereri debemus cum ad austruꝫ
sequitur boreas: quoniaꝫ dilatatis meatibus a caliditate
australis venti cum subsequitur boreas sua frigiditate
cōstringendo cerebrū exprimit hūiditates aqueas:q̄ deor
sum fluentes maxime in aure recipiuntur ipsa debili exi/
stente:nocet etiaꝫ q2 sua frigiditate occurrens ledit debili
tando:⁊ sua qualitate obuiando:⁊ propter istam causam
maxime cauendum est tempore estatis:nō morentur sub
radijs lune. Et per idem post vehemens exercitiuꝫ intro/
eundum loca multum frigida. Ubi igitur nō sit vehemēs
necessitas in tali temporū constitutione standuꝫ est in ca/
mera clausa:cuius situs sit inter duo solaria:⁊ aspectus ꝑ
fenestras ad oriens vel meridiem. Ubi etiam aer fuerit
multuꝫ pluuiosus ⁊ nebulosus rectificetur aer camere cū
igne facto ex lignis iuniperi:lauri ⁊ similibus: vel cum sti/
pitibus saluie rorismarini ⁊c. vel cum euaporatione facta
ex thure sandaraca ligno aloes:⁊ modico galie muscate
omnibus his cum modico picis ad formaꝫ lupinorum re
dactis: vel cum storace liquida ⁊ prunis calidis supposito
fumabili. ¶ Ad hanc etiam intentionē maxime ꝯueniret
euaporatio facta ex parte masse eiusdeꝫ arromatice: quaꝫ
nobis ꝓ clementia sua heri mane cum ad.d.suaꝫ visitandaꝫ
accessimus ostēdere dignatus est. Quod si necessitate vr/
gente fuerit expediens eandem.d.suam aeri intemperato
se exponere adhibēda est p̄cipua cautella in regimine ca
pitis ⁊ auris:ꝓus tn̄ in aurem misso aliquātuluꝫ olei amig
dalarū amararum cū lana succida:vel aliq̄ de linimentis
de quibus infra fiet sermo:⁊ sic clauso meatu auris vel am
baruꝫ auriuꝫ ⁊ melius supponat̄ capucium duplū ad tute
lam ⁊ defensionem:ꝓus etiam arromatiçato capite vt di/
ctum est. Et in hoc est habenda p̄cipua ⁊ diligens obseruā
tia:qm̄ ex hoc plus iuuamenti ad ꝯseruationeꝫ ꝯsequitur
sua dominatio q̄ꝫ ex debito regimine quorūcunqꝫ infra
ponendorū:q2 aer vt voluit Gal.3°. teg.textu ꝯmenti.28.
plus imutat corpora nostra q̄ꝫ quecunqꝫ alia res nobis oc
currens:qđ etiam manifestat inuasio paroxismorū hmōi
doloris semper facta a precipua aeris imutatione. Et hec
quātum ad regimen per aereꝫ dicta sufficiant. ¶ De cibo
⁊ potu breuiter dicatur pro regula quod in preuisione ab
hac mala dispositione debent omnes cibi ad calidum de/
clinare ⁊ ad siccum:⁊ magis tempore hyemis quam esta/
tis. Quia tamen consuetudo sue dominationis fuit in die/
ta ad humidum ⁊ frigidum declinare:⁊ vt voluit dama/
scenus in aphorismis. Mutare consuetudinem nociuum
⁊ molestum est:⁊ maxime veterem:quam etiam senten/
tiam voluit.d. Hyppo. scđo regis acu. textu ꝯmenti.xx.
vbi expresse dixit. Mala namqꝫ dieta cibi vel potus que
secundum simile consuetudini fit securior est in omni tē/
pore tueri sanitatem q̄ꝫ ea que melior est si in eam subito
fiat mutatio:tamen quia vt expresse.d.Auicen. voluit ter
tia primi de regimine eius quod co.⁊ bibitur. Ille vero
in quo mala digeruntur nutrimenta ob hoc non decipia/
tur:quoniam post dies in ipso mali generabuntur humo/
res egritudines facientes ⁊ pernecantes. Ideo laudamus
a dicta dieta frigida ⁊ humida paulatine:⁊ cum ordine
esse declinandum minorando de humido ⁊ formaliter ⁊
potentialiter tali:⁊ declinando ad siccum formaliter ⁊ po
tentialiter tale. Idem dico de frigido ad calidum. Neqꝫ
fiat argumentum. In hoc domino nostro multiplicatur
⁊ humor acutus ad tibias ⁊ crura per assumptionem calo/
rum.ergo in toto vel in totius ambitu est excessus collere
super flegmatica:quoniam vt expresse voluit Gal. secun/
do regiminis acu.cōmento.29° vidit ipse sacerdotem q̄ꝫ/
uis vincens super formam eius corporis esset flegmati/
ca:veruntamen collera rubea ⁊ clara natabat in stomaco:
ita ꝙ ei necesse erat vomere in principio diei quātitatem
paruam ⁊c. hec sunt verba sua. Concludendum igitur ma
gis declinandum esse ad dietam calidam:⁊ siccam aliqua
liter q̄ꝫ ad frigidam ⁊ calidam:cum mensura tamen ⁊ or/
dine vt dictū est. ¶ Specialiter igitur descēdendo cauen
dum est ab omnibus frigidis ⁊ viscosis vt caseo: cibarijs
de pasta pinguibus viscosis:vt partibus animaliuꝫ lacer/
tosis neruosis:⁊ piscibus etiam maxime recentibus cor/
porum grossorum:⁊ maxime modicas squamas haben/
tium:⁊ hic precipue vituperantur anguile ⁊ alia huiusmo
di. ¶ Olera ēt frigida ⁊ humida:vt sunt lactu.spinachia
⁊ reliqua frigidorum ⁊ humidorum debent cum mensu/
ra exhiberi:⁊ ab eis paulatine diuerti. Quod si propter ap/
petitum ⁊ consuetudineꝫ offerantur in ferculo scilicet vel
pro insalatucio rectificetur malicia complexionis frigide
⁊ humide cum aliquibus olerum calefacientium exiccan
tium ⁊ cerebrum confortantiuꝫ:velut saluia:roremarino:
isopo: ⁊ huiusmodi modicomente:cichoria etiam in casu
non inconuenit. Attendendum tamen ꝙ in casu acetum
est maxime nociuum. Quod si pur ipsius sit necessaria ad
ministratio:sit acetum non nimis acrū neqꝫ albū. Quod
si in eodem decoquātur passule:⁊ consequenter expresso
dicto aceto a passulis pro vsu reseruetur in hoc maxime
remouebitur ipsius nocumentum. Uinum quoqꝫ eius sit
vinum mediocris substantie:mediocris coloris:medio/
cris vinositatis:quia tamen cōsuetudo sue.d.fuit ad vsuꝫ
aque vinate:⁊ non ad vsum vini aquati eligantur primuꝫ
per tempus vina aquosa magis:deinde paulatine in tem/
pore accedendo ad vina qualifica disposita scđm ꝙ dictū
est. Quod si pur dominatio sua aliquando vellet vti mix/
tione vini cum aqua propter non sibi offerri neqꝫ posse
bibere vina de quibus est intentio nostra eo casu sit
aqua cocta simplicis decoctionis:quia ipsius decoctio vt
dixit.d.Auicen.secunda primi capitulo i°. de dispositioni/
bus aquarum decoctio rectificat aquas. Aqua enim cocta
sicut testificati fuerunt sapientes minoris est inflationis ⁊
velocioris descensionis. Idcirco est cauendum a potatio/
ne aque frigide per se:⁊ etiam a mixtione nouiter facte in
vino:quoniam vt dicit conciliator differentia.77ª.si ta/
lis permixtio fiat per tēpus vt tempore vindemiarū erit
ꝯueniētius. Uel si nō fiat eo mō saltē fiat ꝑ tp̄s vi.horarū
an̄ ipsius assumptionē vt dixit Haliebas primo practice:
quoniam si fiat illa hora qua bibitur:vt etiaꝫ voluit Gal.
scđo regiminis acutorum ꝯmento.34°. in fine molificat
stomacum ⁊ debilitat:⁊ in intestinis ventositatē generat.
Est etiam in casu pro regula obseruandum vt minus sit
comedendum in sero q̄ꝫ in prādio:⁊ cauendum a brodia
libus ⁊ humidis in cena:idcirco elixata minus ꝯueniunt:
sed assata magis. Sꝫ spāl'r ēt magis descendēdo sit panis
eius factus ex frumento bn̄ mūdo nō antiquo ⁊ ꝯpetēter

fermẽtatus cũ modico furfure subtili: ⁊ modico salis: ma
gis tñ tp̃e hyemis q̃ꝫ tp̃e estatis sufficiẽter coct⁹. Nõ cõe
dat̃ calid⁹: neqꝫ post tres dies: vt dixit Auẽçoar. Oua sor
bilia ⁊ ẽt leuiter cocta ĩ viuarolo posita: vel alio mõ p̃pa
rationis in h̃ satis cõueniũt. Brodiũ quoqꝫ cicerꝝ rub.
brodiũ carniũ: brodetũ: ⁊ hꝰ laudant̃. Sit tñ mod⁹ vsus
casei: vt dictũ est supra: ⁊ ipse sit caseus pecudũ. vi. mẽsiũ
mediocriter salit⁹. ¶ Inter carnes ãt q̃drupeduꝫ p̃° lau
dant̃ castrati annales maxime tp̃e hyemis: ⁊ vituloꝝ. In
estate lepores ẽt cõueniũt: ⁊ maxĩe cerebrũ eaꝝ ꝓprieta
tẽ hꝫ singularẽ in ↄfortatione cerebri: vbi reliqua fere ce
rebra oĩum q̃drupedũ nocẽt. Carnes quoqꝫ captoꝝ ĩ esta
te nõ maxĩe ꝓpinquoꝝ gñationi p̃cipue sunt. In bola aũt
valent tp̃e hyemis capones: nõ nimis tñ pingues. Colũbi
ẽt iã potẽtes volare ↄueniũt. y° cerebꝝ ↄfortant: vt dixit
Auẽçoar: p̃ter tñ caput ⁊ collũ ipsoꝝ q̃ abscindi debent: vt
ibidẽ refert. Aues ẽt montane: ⁊ maxĩe de iunip̃o nutrite:
quas dresias appellam⁹. Perdices ẽt vł fasiani ꝓprie cõ
ueniũt: sꝫ gñaliter oẽs aues p̱ue mõtane in rubis viuẽtes
p̃ter sturnũ: q̱ excipit̃ ab Auerroy. 5° collꝫ. sũt laudabiles.
Aues aũt aquatice vt anates: ⁊ aues hꝰ sunt in totũ dimit
tẽde Inter fruct⁹ ↄueniũt vue passe pinee a ꝓprietate: ⁊ fi
stici: ẽt tp̃e vindemiaꝝ si sumat̃ vua que fuerit appensa
in sole ꝑ q̃ttuor vel. vi. horas nõ erit multũ nociua. Prũa
ẽt bñ matura: ⁊ amarene bñ mature cũ q̱busdã ꝑsicis bñ
maturis: si añ cibũ per paꝝ sumant̃ nõ nocebũt. Ideꝫ di
co de melone bñ maturo ⁊ aliq̱bus ceresis. Naꝫ hꝰ si p̱ce
sumant̃: ⁊ tp̃e vehemẽtis caliditatis cũ vehemẽti deside
rio: ⁊ añ cibũ paꝝ ꝑ tẽpus q̃rti hore stomaco vacuo eñte
nõ nocebũt. Si vero ꝑsica essent nõ bñ matura: sed dura
aliqualr̃ nõ ãte cibũ: sꝫ post offerri debẽt. Idẽ ĩtelligat̃ de
prunis: ⁊ coctanis: vel citonijs: q² talia oĩa post cibuꝫ sumi
debẽt. ¶ Sed hic aduertendũ: ꝙ istoꝝ q̃ntitas exhiben
doꝝ post cibũ dꝫ esse multo minor q̃ꝫ quãtitas fructuũ: õ
q̱bus supra añ cibum sumẽdoꝝ: qñ tales fructus stiptici
existẽtes post aliũ cibũ sumpti iuuãt: ↄprimẽdo cibuꝫ ad
fundũ stomaci: ⁊ os stomaci vniẽdo ⁊ aggregãdo si in mo
dica sumant̃ q̃ꝫtitate: ex ↄsequẽti ꝓhibẽdo euaporationẽ
cibi ad caput. Si aũt sumerent̃ in magna quãtitate ↄpri
mũt cibũ deorsuꝫ: ⁊ ita ↄprimũt vt eũ p̃cipitare faciãt añ
digestionẽ ex̃ stomacũ: ⁊ sic plurimũ nocẽt. cũ g̊ sumunt̃
in modica quãtitate sumant̃: ⁊ hec sufficiãt de regimĩe ci
bi ⁊ potus. ¶ Circa motũ ⁊ quietẽ in h̃ sit regula: ꝙ exer
citiũ debito mõ factũ: ⁊ maxĩe exercitiũ ꝓgressiuũ in hoc
casu esset multũ ↄueniẽs. Et ex opposito quies nociua. nã
per hꝰ exercitiũ viuificato calido nãli dissoluunt̃ mãe su
p̱flue ex digõe mẽbroꝝ decise: q̃ nisi dissoluant̃ tandẽ mł
tiplicate virtutẽ aggrauãt: ⁊ corp⁹ ad opatões ĩhabile red
dũt. Iuuat ẽt q² per hꝰ exercitium ꝓgressiuuꝫ diuertunt̃
mãe que caput euaporãt deorsuꝫ: ꝙ est maxĩe in casu isto
elligendũ. Cõdicionat̃ aũt exercitiũ vt sit ↄueniẽs: qñ .s.
iam ↄpleta est digestio stomaci: ⁊ ꝓ p̱te etiaꝫ illa que est
epatis: ⁊ hec est hora vt plurimũ añcedẽs p̃ãdiũ: vł cenã
per duas horas. Et tale exercitiũ in dispõne hꝰ fłatica dꝫ
esse nõ velox: ⁊ acutũ: sed suaue satis ⁊ ꝓlixũ. Est tamẽ ad
uertendũ: ꝙ post tale exercitiũ nõ ĩmediate est comeden
dũ: sed per tp̃s q̱escẽdũ vsqꝫ duꝫ mẽbra sint q̱etata. Et h̃
sit regulare post quodlibꝫ exercitiũ: siue sit factũ mere li
bere: siue alio mõ violẽter. Fiat ẽt p̃us facta eductõe sup
fluitatũ cõiuꝫ: vel per nãꝫ: vel per artẽ cũ aliquo supposi
torio ⁊ hꝰ. Quod si fieri nõ possit pedes: fiat eques facilr̃
⁊ suauiter. Si tamẽ neutꝝ fieri posset: loco exercitij fiant
fricatões cũ pãno lini satis aspero: ĩcipiendo a coxis infe
rius fricando: postea ↄsequẽter a sup̱rioribus ad inferiora
semꝑ descẽdendo. Et ad hanc ĩtentionẽ valet exercitium

qđ est fricatio capitis ⁊ pectinatio: que ẽt cõueniẽter fient
post expulsionẽ sup̱fluitatũ: vt supra. ¶ De somno aũt ⁊
vigiª dicat̃: ꝙ sup̱flu⁹ sõnus ⁊ sup̱flua vigiª nocẽt: min⁹ tñ
malũ ẽ ĩ casu nr̃o ad sup̱fluã declĩare vigiliã q̃ꝫ ad sup̱fluũ
sõnũ: q² somnus euõnẽ sup̱fluitatũ retinet: ⁊ corp̱a hume
ctat: vt volũt sapiẽtes: vigilia aũt exiccat ⁊ resoluit. Cõis
tñ mẽsura dormitiõis nocturne est spaciũ. vi. horaꝝ: vel
vij. de nocte. In hoc tñ multũ spectanª est ↄsuetudo: q² ẽt
minus tp̃s q̱busdã corp̱ibus est sufficiẽs. Quod si ↄueniẽ
ter tp̃e ↄsueto nõ dormiat nocte: ⁊ si sit ↄsuetudo ad dor
miendũ de die: laudabile est aliqñ in die aliqualr̃ dormi
re. y° ẽt si sit ↄsuetudo illa satis attendẽda est. Et huic ↄsen
tit Gał. in 2° regimĩs acutoꝝ. ⁊ Auic. xª. tertij in. c. de asma
te. Est tñ attẽdendũ: ꝙ ñ ẽ intrãdũ ad lectũ nisi post duas
horas sumpto cibo: ⁊ est dormiẽdũ capite multũ eleuato:
⁊ bñ cooperto; vt dicit Auic. 2° canti. ⁊ Auer. in cõmento
⁊c. ¶ De inanitione ⁊ repletione breuiter dicat̃: ꝙ reple
tio in casu isto multũ nocet: ⁊ p̃cipue serotina. Unde me
lius est ad aliqualẽ declinare ĩanitionẽ q̃ꝫ repletionẽ. Nõ
tñ sup̱fluã laudamus inanitionẽ: vt multa ieiunia: ⁊ ma
xime in estate. Quod si cõtingat aliquo p̃cepto ecclĩe fieri
debere vel deuotiõe: fiant copiose satis collationes: nõ tñ
bibendo vina potentia ⁊ alba: vt cõiter fit. Quia ẽt coitus
est de genere inaniẽtiũ dicat̃ ꝓ regła: ꝙ vsus talis si tp̱a
te fiat salubris est: qñ. s. fit vt dixit Gał. tertio tegni textu
ↄmẽti. 45. s. ex ĩteruallis tãtis vt corpus dissolutionẽ ⁊ de
bilitatẽ nõ sentiat: ĩmo leuius corpus reddat̃: ⁊ meli⁹ dor
miẽs. Tẽpus v̄o vsus est facta iaꝫ p̃ma 2ª. ⁊ ꝓ p̱te digõne
3ª. Et est cõiter tp̃s ꝑ octo horas ab assumpto cibo. Cibus
tñ añcẽdẽs dꝫ esse leuis satis. Fiat ẽt corpore nõ multuꝫ
calefacto: nec infrigidato: nec repleto: nec ĩanito: vt dictũ
est. ¶ De accidẽtibus aũt aĩe breuiter obseruet̃ ordo: q²
oẽs animi passiões sup̱flue sunt nociue: gauᵐ tñ aliq̃łr ex
cedẽs mediocritatẽ: ẽt ira aliq̃lis ĩ cãu dissoluẽdo: resoluẽ
do aliq̃łr iuuãt. Et hec sufficiãt quãtũ ad regimẽ sex reꝝ ñ
nãlium. ¶ Expedito ꝓ p̱te regie p̃seruatio ex debito vsu
. vi. reꝝ nõ nãliũ. Restat per medicias hãc vltimate ↄple
re intẽtionẽ: que ꝑficit̃ p̃ncipalr̃ in ↄfortatiõe virtutis au
ris: ⁊ aliq̃li resolutiõe vẽtositatis ꝑficiet̃. Et s̄o in s̄uãdo
ipsuꝫ totũ corp⁹ mũdificatũ: ⁊ p̃cipue ipsuꝫ cerebꝝ ⁊ aurẽ:
ne sup̱fluitates in his multiplicent̃. ¶ Pro p̃mo igit̃ ex
pediẽdo p̃ter vsum eoꝝ q̃ dicta sunt in ꝓhibẽdo cãs au
rẽ debilitãtes: laudat̃ distillatio olei de amigdalis ama
ris oĩ ebdomada semel. Et si cũ debilitate ↄiungant̃ sibil
lus addat̃ oleo de amigdalis 3ª p̱s olei anetini. Est tñ pro
regła obseruãdũ: vt id qđ distillat̃ in aurẽ nõ sit vehemẽ
tis caliditatis: nec frigiditatis: sꝫ ad tepidũ aliq̃łr declinet
¶ Ad eandẽ intẽtionẽ valet si fiat leuis vaporatio cũ sac
culo facto ex floribus camomille: ⁊ de folijs lauri: ⁊ modi
co fenugreci. ¶ Sacũdã ĩtentionẽ p̃mo ꝑficient mũdifi
cationes ordĩarie: q̃ fiunt bis in anno: vt tp̃e veris: ⁊ autũ
ni: exhibitis p̃ᵐ digestiuis vt ĩfra. ℞. mellis rosati. ℥. ij. sy
rupi de sticados. ℥. aquarũ maiorane. ℥. iij. feniculi: ⁊ cico
ree. añ. ℥. i. ʒ. misce: clarificet̃ ⁊ aromatiçet̃ cũ modico nu
cismus. ꝓ duab⁹ vicib⁹. Et ↄtinuet̃. vi. dieb⁹ sumẽdo in au
rora: ⁊ post dormiendo si possibille est: post quos syrupos
sumantur pillule vt infra. ℞. pillularum cochiarum. ʒ. i.
pillularum lucis. ʒ. ʒ. cum syrupo de sticados: formẽtur pil
lule. vij. Et si ad quinqꝫ possent reduci melius operaren
tur. Post quas dormiatur: vel saltem quietur in lecto per
horaꝫ: ⁊ obseruetur regimẽ qđ in medicinis solutiuis ser
uari consueuit. De hinc post sex horas perfecta iam ope
ratione medicine sumatur lauatiuum vt infra. ℞. aque
simplicis decoctionis cicerum rubeorum. ℥. viij. çucchari
vnius cocte. ℥. ʒ. totũ tepidũ simł sumat̃. Quod si nõ pla

ceret

ceret: sumat̃ tantũdẽ de brodio pulli macri cũ çucchero. De hinc post horã vel adminus dimidiã: sumat̃ prandiũ leue: ⁊ illa die nõ exeat domũ: nec laboret passionib⁹ aĩalibus. Sequẽti mãe sumat̃. ʒ.i. vl' esdre: vl' metridati per duas horas ãte diez. Et tardetur prandium vsqz ad .iiij. horas diei. Preter tamen has euãtiones gñales conuenit: vt singula ebdomada sumant̃ tres pillule. ʒ.i. de massa vt ĩfra. ℞. pillulaꝝ elefanginaꝝ. ꝑ.ij. pillulaꝝ sine qb⁹ esse nolo. ꝑ.i. cũ syrupo ð sticados forment̃ pillule. ¶ Ad eandẽ ĩtentionẽ valẽt pill'e lucis maiores si ipsaꝝ sumantur. ℈.ij. in tribus pillulis. Pillule quoqz stõatice mesue ꝑme descriptiõis ĩ h̃ sunt magni iuuamẽti. ¶ Est tñ obs'uandũ: ꝙ tales pill'e ad hãc ĩtentionez date dñt exhiberi eũdo dormitũ post cenã ꝺm sñiaz damasceni in aphorismis: vbi dixit. Cũ qs voluerit purgare caput: aut cerebrũ aut ĩstr̃a sensuũ pillulis maiorib⁹. et post cenã eũdo dormitũ satisfaciẽdũ est. Obseruet̃ ẽt ꝙ si pillule fuerint veteres ⁊ exsiccate ꝑusq̃ dent̃: hũectãde sunt ꝑ noctẽ vt idẽ refert. ¶ Ad eandẽ ĩtentionẽ. s. mũdificãdo valet: si iterdũ fiant caputpurgia vt ĩfra. ℞. succi bletis depurati. ʒ.ij. aque maiorane. ℥.iij. nucis muscate pulueriçate. ʒ.ß. misce: trahat̃ suauiter ꝑ nares aliqual'r tepidũ: vt tandez nares purgent̃: ⁊ postea cum vino aromatico lauent̃. Et fortius erit si sumat̃ modicũ succi yreos cũ aq̃ maiorane. ¶ Ad eandẽ intẽtionẽ valet masticatio si fiat vt ĩfra. ℞. macis: piperis longi: cubebaꝝ. añ. ʒ.ß. passulaꝝ. ʒ.ij. mellis paruz ad incorporãdũ misce: fiat massa: de qua sumat̃ ad quãtitatẽ auellane: ⁊ masticet̃ sup saliuam ex̃ mittẽdo. ¶ Ad hanc ĩtentionẽ valebit si fiat caputpur. ⁊ erit forti⁹ ex aqs vtriusqz anacalis: ꝓuocat qdẽ flegma pl'rimũ ex capite: ⁊ sedat dolorẽ molẽ qui sepe ꝯiungit̃ in casu ꝺz sñiam. A. ꝺo cañ. capl'o ꝓprio. ¶ Ad ꝯfortationẽ ẽt cerebri ⁊ aurĩũ singularissime valz ꝯfectio esdre Nicolai: si sumatur ad quãtitatẽ auellane post fermẽtationẽ eius ꝑ annũ maxĩe in tꝑe non multũ cal'o: ita tamen sumat̃ ꝙ post .vi. horas nõ comedat̃. Et valebit siue ꝑ se sumat̃: siue cuz modico vini: siue cũ aqua maiorãe. ¶ Ad eandẽ intentionẽ valet metridatũ: salge^a ⁊ tyriaca debite fermẽtata. Potest etiã fieri ꝯfectio in forma solida vt ĩfra. ℞. spẽꝝ plirisarcoticon. ʒ.ij. spẽꝝ ꝯfectõis de musco dulci. ʒ.i. cũ. ℥.vi. çuccheri dissoluti ĩ aquis maiorane: ruthe qð sufficit fiat ꝯfectõ in morsell': de qua vtatur stomaco ieiuno ꝑ tres horas añ cibũ sumẽdo morsellũ duaꝝ vel triũ dragmaꝝ. Et sufficiant quantũ ad regimẽ ꝑseruatiuũ: cũ quo deo dante preseruabit̃ dominatio sua a casu in dictam dispositionem.

¶ Quod si pur ĩcurreret dictũ dolorem ex a͞pate: qð deus auertat: tũc p^a regl'a: que occurrit: est regl'a que sumit̃ de mente Haly in ꝯmẽto eiusdẽ: in quo ponunt̃ q̃ttuor ꝑnci pales ĩtẽtiões. Pria. s. vt si cõiũgat̃ cũ apostemate plectoria vl' repletio totius. Primo fiat toti⁹ euãtio. Secundo fiat tractatus vel diuersio ad ꝑtẽ oppo^am. 3° fiat reꝑcussio a͞patis. Quarto remanentis fiat resolutio. Quod si cũ dolore nõ ꝯiungat̃ corporis plectoria sicut verisimile est ꝑꝑ purgatiões factas: tunc dicit plusq̃ ꝯmẽtator in cõmẽto illius ꝑtis. Nõ oz incipere ab euacuatiõe totius: sed ꝑter hoc tenere ordinẽ qui dictus est: p^a igit̃ iten° stante plectoria est euõ: que ꝯueniẽter ꝑmo ꝑficit̃ cũ fl'oia de vena cõi facta: que cũ hoc ꝙ erit euãtĩa erit simul'r aliqual'r diuersiua. Sed vbi dubitarem⁹ magis de a͞pate frigido: ⁊ plectoria flatica magis ꝯueniret purgatio cuz appropriatis de qb⁹ dictũ est. Sed qñ nõ est verisimile in hoc ipsi dño plectoriã aggregari obseruato regimĩe ðbito dicto supi⁹ ꝑma ĩtentio in executiõe est diuersio ad ꝑtem oppositaz. Hec ãt diuersio ꝯplet̃ cõueniẽter facta flõmia de cephalica manus ꝺm cõem modũ oꝑantiũ. lz ꝺm varietatẽ vt colligi põt ex dictis Aui. 4ª ꝑmi. c. de flõmia. ⁊ expresse ð mẽte gẽtilis tertia terty illa vena posita ĩter policẽ ⁊ indicẽ nõ est verus ramus cephalice: sz magis basilice. Jõ cõueniẽs fiet diuersio magis f̃ca flõmia ĩ cephalica magna brachy eiusdẽ lateris. Et ne fiat euãtiua ñ talis flõmia: sz diuersiua tñ sit ꝑua ⁊ modici sãguĩs extractĩa. Cõueniũt ẽt ventosatiões hũide ꝑmũ posite in natib⁹: dinde in spatulis. Cõueniũt fricatiões mẽbroꝝ inferioꝝ; ⁊ in hoc tꝑe ꝯuenit minoratio cibi ⁊ potus: ⁊ potissimum vini. Qua sic ꝯpleta diuersiõe lz vt dictũ est ordinarie ĩ ꝑncipio ĩ apostematib⁹ deberet applicari reꝑcussiua: vt colligit̃ de mẽte oĩum auctoꝝ: verũtamẽ vt dicit. d. A. q̃rta terty ca°. ð apostematib⁹ auris in ꝑncipio. Hec ã poste^a sunt de genere apostematũ accñtiũ ĩ carnib⁹ mollib⁹ ⁊ carnib⁹ glãdosis. quasi ĩnuat: ꝙ reꝑcussiua nisi stante vehemẽti necessitate vt vehementissimo dolore sunt timorosa: sicut ẽt ⁊ in emũctoriys. ¶ Est igit̃ cũ cautella oꝑãdũ appone^e. s. a ꝑncipio stante dolore acuto aliqua frigida ad humiditatem declinãtia. Et maximi iuuamẽti in h̃ est lac nouiter emul'suz ex vbere mulieris. et eodẽ mõ est ꝯueniẽs ðcoctio seminis malue: ⁊ lini. Sed si dolor non minuat̃ applicari dz oleũ rosatũ: in quo sit infusuz acetũ postq̃ tñ bullierit: ꝙ acetũ sit ꝯsumptũ: si ẽt ĩ oleo rosato bullierit vermes terrestres vel scarabei: ⁊ ex eo tepido fiat distillatio in aure erit ꝯueniẽs: oleũ violatũ eiusdẽ ꝑparationis ꝯuenit. Et si nõ sufficiat oleũ: de nenufare est ꝯueniẽs. Sed qñ ista remedia nõ contulerint: ⁊ dolor adeo molestet: vt sit tior de cãu in sincopi ⁊ ad mortẽ: cõuenit ad narcotica ⁊ stupefacientia descendere: fiat tamẽ cum timore ⁊ cautella. Et in hoc casu valet primũ: si sumat̃ succus folioꝝ extremitatũ papaueris: ⁊ tepidus imponatur. ¶ Ad hanc intẽtionem facit: si parum philoni dissoluatur in oleo rosato ⁊ tepidum imponatur. et valet si philonium cum lacte misceatur. trocisci ẽt stelle cum dicto lacte si misceantur cõueniunt. Scief ẽt menite cum modico opio si terrantur ⁊ misceantur cum lacte vel oleo rosato ⁊ distillentur cõueniunt. ¶ Aduerte tamẽ: ꝙ nisi timeat̃ sincopis ꝓpter dolorem horum applicatio est valde timorosa. Jdeo si accidat ex dictis medicinis nocumentum ex stupore scilicet operationum animaliuz: ⁊ somno ꝓfundo: tunc sumatur paruz euforbiy ⁊ castorei: ⁊ bulliant in oleo amigda. dul. ⁊ tandem imponatur. Et hec sufficiant ad ea: que in principio applicanda sunt stante apostemate calido. Quod si appostema foret frigidum: a principio sufficeret oleum rosatum cum modico olei camomille. Et si non sufficit: fiat mixtura huiusmõi. ℞. olei camomille. ℥.i. pinguedinis vituli vel capre: ⁊ est melius. ℥.ß. alkitran. ʒ.ij. omnia simul' liquescant: ⁊ totum in aurem tepidum imponatur. ¶ Ad hanc intentionẽ etiam in apostemate calido ad curationem vz si sumat̃ cepe: ⁊ ꝑforato cepe infundat̃ oleum amigda. dul. ⁊ sup prunas calidas imponat̃: ⁊ postq̃ ꝑ tꝑs bullierit aliqd de eo imponat̃. ad resolutionẽ vero vel saniationẽ ꝑparabit. Ad idem valet dyaquilon dissolutũ in oleo amigdalaꝝ dulciũ. Ad idẽ facit si fiat cõpositio vt ĩfra. ℞. piguedinis gallĩe: pinguedinis ãseris: buthyri vacini antiqui: olei de lilio: ⁊ amigda. dul. añ. ꝑ.i. ol'i camomille. ꝑ.ij. misce. ¶ Ad eandẽ intentionẽ ⁊ fortius resolutiuũ facit si addat̃ oleum de rutha: ⁊ oleum de keiri. Si etiã ĩ ꝯcaua radice affodilloꝝ ponant̃ dicta olea ⁊ bullierint: ⁊ cõsequẽter de dictis oleis ponat̃ in aurem. Domesticũ tñ remediũ est: si de feculentia vel amurca olei oliuaruz bene maturarum ⁊ antiquati fiat embotũ superposita ipsa in scutella cum igne ꝺm modum cõmunem.

¶ Ad eadem intentionẽ valerẽt fomẽtationes vel embrocationes facte. s. ex appropriatis humectãtib⁹ vl' exiccãti

bus ⁊ magis vel minus calefaciẽtibꝰ: vel sacellationibus
factis. s. ex fenugreco: semine lini: rutha: abrotano: calamẽ
to: sticados: ⁊ huiusmoi. Et hec sufficiãt vel ꝙtũ ad supe-
rationẽ apostematis vel resolutionẽ. ¶ Quod si rumpatᷣ
apa: ⁊ ad saniẽ adducatᷣ duplex surgit intẽtio. pria. s. mũdi
ficatio ⁊ abstersio. 2ᵃ ꝯsolidaᵒ. Est tñ hic aduertenduꝫ: ꝙ
exeũte sanie semꝑ dormiẽdũ est suꝑ partẽ lesaꝫ. Primã
tamẽ intẽtionẽ ꝑficit applicaᵒ aque mellis vel vini cum
melle vel imposito cocto in extremitate stili: ⁊ fiat abster
sio. Aliqui ẽt ingeniãtur vt infundãt dictũ abstersiuũ cuꝫ
instrumẽto dicto schitarollo: ⁊ est instrumẽtum cuꝫ quo
pueri eiciũt aquã: infundẽdo de dicto abstersiuo in aureꝫ:
deinde extrahatᷣ. Quod si dolor dicatᷣ esse vehemẽs: nõ ĩ
cõueniet cũ oleo rosato: ⁊ succo depurato folioꝝ oliuaruꝫ:
si addatᷣ de scief memithe: ⁊ totũ simul imponatᷣ: ⁊ tãdeꝫ
mundificetᷣ. Facta aũt mũdificatione ad cõsolidationeꝫ
vꝫ medicamẽ vt ĩfra. ℞. spume maris: sarcacol. mirrhe:
thuris: scief: menuthe añ. par. equales puluerizentᷣ: ⁊ super
liciniũ inuolutũ super stillũ infusum in melle ponatᷣ ĩ au-
rem. Ex fortibus tñ medicinis ĩ hoc caplo est scoria eris
cum melle: aut erugo ferri frixa ⁊ ꝯtrita sicut puluis post
frequẽteꝫ frixionẽ multotiẽs factã cuꝫ aceto vini donec
fiat sicut mel: ⁊ distilletᷣ in aurẽ. Possemus mlta reliqua
ad hanc intẽtionẽ adhibere. sꝫ iste ad ꝑfectionẽ deo duce
faciẽt. Et eedeꝫ medicine valebunt in casu vlceris maxil
le: si pur ꝯtingeret: qđ deus auertat. Hoc tamẽ semper no
ta: ꝙ fortiora exiccãtia ad ꝯsolidationẽ ⁊ sigillationẽ cõ-
ueniũt in vlcere maxille ꝙꝫ aurium ꝓpter maxillam esse
magis humidam. Et sit hic finis.

¶ Pro catarro acuto fluxibili prefocatiuo pro spectabili
doctore domino Stephano de comitibus pedemõtano.
Consilium. XXVIII.

Vt fauore diuino mediãte occurrere possiꝫ
periculoso fortassis materie catarralis mo-
tui ꝑfocatiuo ad ꝑtes pectoris: in quẽ nisi ꝓ
uideretᷣ forte incideret spectabilis doctor
dñs Stephanus de comitibus: sicut ⁊ ipse
hactenus dubitauit: tres pro cura ⁊ repara-
tione insurgũt ꝑncipales ĩtentiões. Prima
scilicet ad cãs ipsius catarri. Secũda ad ipsam materiaꝫ.
Tertia erit ad motum ipsius ⁊ fluxum. Et vt per acciden
tia comprehendere potui cãe huius catarri ⁊ mã in qua
litatibꝰ nõ cõicãt: imo ꝯtrariantᷣ: cũ mã sit frigida: ⁊ cãe sint
calide: qđ vtrũqꝫ multis signis declarari posset. Nec hͦ in
cõueniẽs reputetᷣ: qm̃ de facto est sepe ꝯtingẽs: vt a calidi
tate solis: vel balnei calidi: vel odoramentis calidis lique
scat aliquãdo mã frigida. Et sicut hoc est possibile in cau-
sis ꝑmitiuis: ⁊ mã eadẽ: apud intelligentẽ nõ reputabitur
incõueniens in causis corporeis: vt. s. stante caliditate mẽ
broꝝ: ⁊ ẽt capitis tñ mã catarralis multiplicetᷣ frigida ñ
intẽse frigiditatis: vt in casu huius spectabilis doctoris cõ
tingit: cum mã sit frigida ⁊ fluxibilis sapore ꝑuata: vel ad
dulcẽ aliqualr̃ declinãs: cũ totius habitudine capitis cali
da: qđ sic posset mltis declarari euidẽtijs. ¶ Quia tamẽ
huic nostro ꝓposito id magis curiosuꝫ ꝙꝫ vtile foret illis
omissis ad vtilia tm̃ descendã. Et qñ vt dictũ est: tria sũt
circa q̃ ꝑncipalr̃ vertitᷣ ĩtentio. s. cã: mã: ⁊ motꝰ. ¶ Ad cãs
igitur cũ ꝓuisione occurrẽdo ordinãda est dieta: ⁊ regimẽ
in vita obseruandũ. 2ᵒ ad mãꝫ ponẽda erũt que ipsaꝫ ade
quãt ⁊ abscindãt ⁊ diminuãt. 3ᵒ ad motũ mãe vel fluxuꝫ
erunt ordinanda: que mãm ad partẽ nõ timorosaꝫ diuer-
tant. Ponẽda ẽt erunt q̃ fluxum minuãt vel sistant.
¶ Circa igitᷣ ꝑᵐ vitetur aer excessiue caliditatis: ⁊ exces
siue frigiditatis. Et ꝓinde nõ occurrat aeri tꝑe estiuo sub
radijs solaribus capite discooꝑto: nec qũolibet nisi instã-
te necessitate: ita intelligatur de aere qũolibet excessiue
caliditatis: vt đ aere stuphe vl̃ balnei. ¶ Statio ẽt sub ra
dijs lune maxie nocet ꝓpter frigiditatẽ: ⁊ maxie cũ ĩtrãt
per locũ angustũ: vt per fenestrã: solẽt enim ꝑ angustũ in-
trantes magis ĩprimere. Et ex hac radice fugiẽdũ est a vẽ
to australi meridionali calefaciẽte: vl̃ boreali ĩfrigidãte:
⁊ ꝑcipue cum ad austᵐ sequitᷣ boreas: qm̃ vt dixit Auic. 5ᵃ
tertij: ⁊ Mesue in caplis ꝓprijs. Auster rarefacit ⁊ ĩplet ca
pita: et septẽtrio vel boreas restringit et exprimit. Uite-
tur ẽt aer q̃liscũqꝫ nebulosus: humidus: siue frigidꝰ: siue
calidus. Et ꝓinde stantibus his stationibus temporꝝ nõ
est exeundũ ad aerẽ liberũ si possibile est: sed standũ est ĩ
aere camere situate inter duo solaria habẽtis fenestrã ad
oriens si possibile est: vl̃ aliqualr̃ ad meridiẽ declinet. vñ
gñaliter aer ꝯueniẽs sibi sit aer tꝑatus in actiuis ad siccũ
tamẽ aliqualr̃ declinans: ⁊ si forte ad frigiduꝫ remissum
aliqualr̃ declinaret: nõ eẽt incõueniẽs. Et est hoc singula
riter obseruandũ: qꝛ stante peccato vel lapsu equali in q̃
litatibus aeris: plus sequitᷣ nocumentũ ꝙꝫ ex equali lapsu
in multis de alijs rebꝰ nõ nãlibus: vt fuit snĩa Gal. tertio
tegni textu comẽti. 18. Ubi igitur aer fuerit excessiue fri-
gidus ⁊ humidus: rectificetᷣ aer camere cũ igne ex fermẽ
tis calidis ⁊ siccis: vt iunipi: rorismarini: lignorũ ficuum:
quercus: ⁊ hmõi. Uel fiat suffumigatio ex thure ⁊ sanda-
racha: mirrha: ligno aloes: storace: calamita: oĩbus ĩ vnũ
reductis cũ modico glutini salbotin: ⁊ factis formulis pla
nis in forma lupinoꝝ ⁊ suppositis carbonibꝰ. Ita ex ꝓpo-
sito stãte excessiua caliditate rectificetᷣ aer ad frigidũ cũ
irroratiõe aq̃ ⁊ aceti ꝑ camerã: vel irroratiõe aq̃ rosate cũ
aspsiõe folioꝝ vitis ⁊ salicuꝫ: ⁊ cũ floribus violaꝝ vel ro
saꝝ vel nenuferis. Uel fiat suffumigatio suppositis corti-
cibus pomoꝝ redolẽtiũ suꝑ prunas. Uel ponatᷣ vna đ for
mulis factis vt ĩfra. ℞. sandaloꝝ citri: ⁊ alboꝝ coralloꝝ
ru. semis acetose añ. ʒ. 5. sandarache. ℈. ij. cãphore. ʒ. 5. cuꝫ
mucilagie dragãti fiãt formule. ¶ Est tñ ꝓ regl̃a nõndũ:
ꝙ stãte repletiõe capitis: ista odoramẽta augẽt repletio-
nem: vt voluit Mesue in cura sode. Et iõ in isto cãu stan
te dubietate fluxus magis laudo alterari aerẽ cũ calefa-
ciẽtibus vel infrigidantibꝰ tm̃: ꝙꝫ cũ aromaticis hmõi. Et
hec de aere sufficiãt. ¶ Circa somnum ⁊ vigiliam sit pro
prima regula: ꝙ somnus cũ ꝓlongatᷣ replet caput humo-
ribus: vt tradũt auctores: ⁊ iõ declinãdũ est ad paucitatẽ
somni. ¶ Scđa regl̃a. Sit somnꝰ nocturnꝰ: ⁊ nulloᶜ diur
nus: qm̃ talis vt dixit Aui. ꝑᵃ tertij ad reumatismos ꝑpa-
rat. Et sit factus maxie distãter a cibo per. ij. horas. Fiat
etiaꝫ capite nõbiliter cooperto ⁊ suꝑ puluiar eleuato: mẽ-
bris ẽt nõbiliter cooꝑtis ⁊ calefactis: qm̃ ipsoꝝ frigiditas
vt fuit sententia Aristo. 2ᵃ ꝓblematũ ꝓblemate. 26. ma-
ximũ cõicat nocumẽtũ cerebro. Et iõ ibidem iubet tales
ꝑtes extremas vt pedes maxie coopertas esse in somno:
nõ fiat tanta tñ ex pãnis coopertura: vt mẽbroꝝ suoꝝ ꝑn
cipaliũ fiat suꝑinflamatio: qm̃ illđ in ipo addit multũ in
cãꝫ ipsiꝰ catarri. Sed si ꝑꝑ necessitatẽ eẽt diurnus somnꝰ
necꝰrius fiat sedẽdo capite nõbilr̃ cooꝑto: vt voluit Aui. ĩ
ꝑa ꝑte sue canonice. Fiat ẽt somnꝰ suꝑ altero lateꝝ maxie
suꝑ dextꝝ ad digestionẽ stõaci vigorandã. Et nulloᵒ supi
nus iaceat: qm̃ ꝑ talẽ situ calefacta vena chilis per spinaꝫ
trãseuntẽ fit vapoꝝ pluris ꝙꝫtitatis eleuatio ad cerebruꝫ
¶ De inanitione ⁊ repletione breuiter dicatur: ꝙ reple-
tio est in hoc casu multum nociua: ⁊ ex opposito inanitio
iuuatiua. Sit tamen maior vacuitas ⁊ sobrietas in se-
ro ꝙꝫ in mane. Sit quoqꝫ in potu ⁊ in brodialibꝰ omnibꝰ
maior parcitas ꝙꝫ in cibo. Et vniuersaliter ieiunium: nisi

perducat ad īflamationē mēbroꝝ: que vitanda est in hoc
corpe maxie iuuat. Et ꝓinde dixit Aui. c. ꝓprio. Sitiat ⁊
famē patiat̄ ⁊ vigilet q̄tū pōt. i. infra manifesta nocumē
ta: qm̄ sunt initiū cure. De inanitōe aūt ꝑ artē fienda dice
tur in 2° p̄ncipali. ❡ De exerci° ⁊ quiete dicat̄: ꝙ exerciᵐ
mēbroꝝ īferioꝝ maxie ꝯfert. Nō fiat tn̄ sup repletionez:
imo fiat iā eūatis supfluitatib⁹ p̄ᶜ ⁊ scđe digestiōis ī mane.
Et si fiat in sero fiat distāter a prādio ꝑ. v. vel. vi. horas
loquor de exercitio laborioso. Nūq̄ȝ tn̄ fiat adeo laborio/
suȝ ꝙ membra intēse multū calefiāt: qm̄ vt sepe dictū ē:
hec caliditas mēbroꝝ inferioꝝ ē maxie radix in genera
tione huius catarri. ❡ De exercitio mēbroꝝ supioꝝ vt
de fricatione capitis ⁊ alioꝝ mēbroꝝ ꝓprius determina
bitur cum tractabit̄ de diuersione mãe inferius fluentis.
❡ Sed gn̄aliter dicat̄ pro regula: ꝙ frica° laboriosa ca/
pitis ⁊ superioꝝ in hoc casu nō placet: qm̄ verisimil'r stāte
tali mēbroꝝ dispositōe sicut supponit̄ maior fiet materie
rū ad caput attrac⁹: q̄ȝ de mã cōiuncta resolutio: vel diuer
sio. ❡ Coitus ēt cū exercitiū sit aliq̄le nōnūq̄ȝ in hac hītu
dine cōfert. sit tn̄ moderat⁹ ⁊ nō superfluus: ⁊ fiat celebra
ta iam scđa digestione ī epate: ⁊ pro pte tertia. ❡ De pas
sionib⁹ aīalib⁹ sumatiȝ dicat̄: q̄ȝ letari: gaudere ꝯueniūt.
Irasci aūt ⁊ tristari nocēt. ❡ Circa cibū ⁊ potū sit regula
vt supra quodāmō dictū est: ꝙ cibi diminutio ⁊ potus ē
ꝯueniēs: ⁊ maxie pot⁹. Spāl'r tn̄ descēdēdo cauēdū ē ab
oībus cibis īflamabilib⁹ ⁊ vaporabilib⁹: ⁊ ꝓinde oēs spēs
calide sunt vitāde. quecūqȝ etiaȝ multū dulcia: pinguia: ⁊
vnctuosa. multū ēt frigida vitent̄: ⁊ maxie cū q̄bus iungi/
tur maxia humiditas: vt sunt oīa genera fructuū: bletes:
⁊ spinachia: lactuce ⁊ hꝯ: nisi tpe estatis inflamatiōis: ⁊ p⁹
exercitiū in quib⁹ casibus ꝑꝑ dispōnē nālē mēbroꝝ suoꝝ
aliq̄d de talib⁹ sumere nō incōueniret imo iuuaret. Uitē
tur ēt quecūqȝ amara ⁊ salsa: acria ēt ⁊ acetosa: viscosa ēt:
⁊ cartilaginosa sunt hꝯ generis. ⁊ sic caseus: pisces: ⁊ oīa la
cticinia sunt euitanda. Pisces tn̄ partui ⁊ arenosi maxie
estate nō incōueniūt. Grana quoqȝ legūinū sunt ꝓhibita
sua facili vētositate: ⁊ ꝯn̄r euaporatiōe. vitet̄ panis recens
calidus. Inter cibaria conuenit panis duoꝝ vel triū die/
rū p̄parat⁹ cōueniēter: far ordei: far de spelta plurimū va/
leȝ. ❡ Oua ēt ī aq̄ cocta ⁊ aliq̄l'r alterata ꝯueniūt: carnes
quoqȝ non sint nimis ꝓpinque gn̄ationi: ⁊ sint in hyeme
carnes castrati: ⁊ ī estate carnes vituli: carnes ēt ꝑuaꝝ aui
uȝ mōtanaꝝ: vt ꝑdicū ⁊ similiū. Laudāt̄ carnes pulloꝝ
⁊ turtuꝝ: sȝ turtures ī h̄ p̄cipuaȝ hn̄t vtilitatē: vitēt̄ pipio
nes. Inter olera cuȝ blitib⁹ pōere aliq̄ folia maiorāe ⁊ sal
uie ꝯueniens est. Nō sint tn̄ nimis ī frequēti vsu. qđ dico
notāter: q2 ⁊ si hꝯ herbe sint cerebrales tn̄ sua v̄tuali cali/
ditate ad euaporationē iuuamētū p̄stant: que euaporatio
in casu nr̄o est maxia radix nocumēti. Et hoc menti tenē
dū est: q2 multa ꝯuenirēt sumpta indicatione a mã: que
tamē sūpta idicatiōe a causa nocēt. ❡ Inter fructus ꝯue
niunt quedā passule: ⁊ aliquādo amigdale: ⁊ pinee tēpore
hyemis concedi possunt: nō tamē in frequenti vsu ꝓpter
causam dictaȝ euaporationis. Pira etiaȝ ⁊ coctana si par
ce sumant̄ ⁊ post pastum p̄cipue si cocta fuerint sunt no/
tabilis iuuamēti. ❡ De vino dicat̄ ꝙ q̄ōlibet vinuȝ po/
tens est dimittendū: vt omnes testant̄ auctores. vinum
etiaȝ mediocre caput replet. Sit igitur absolute parcitas
in potu vini: ⁊ sit ipsum vinum in colore ⁊ substantia me/
diocre vel album remisse vinositatis. Magis tamē pla/
cet mediū in colore vt cisolum. ⁊ sit aliqual'r mixtū plus
⁊ minus ſȝ diuersitatem vini ⁊ temporis consuetudinis:
⁊ nullo modo bibatur postq̄ȝ inceperit digestio: ita ꝙ di/
stanter post cibum per horam vel mediam nō bibatur. sȝ
simul cum alio cibo ad permixtionē sumatur: diuidendo
potum in multis vicibus. ⁊ hec de regimine in dieta ob/
seruanda sufficiant: ⁊ consequēter de p̄missiōe ad causaȝ.
❡ Quantū ad ſm. s. ad mām sit ista prima regula. In ta/
li casu euacuatio materie minoratiua est necessaria ēt si
materia nō fuerit perfecte digesta. Ista regula pȝ per hec:
qm̄ si nō fieret paulatiua eūatio: ⁊ ipsa in tempore aggre/
garet̄ existente per nām fluxibili: dubiuȝ esset ne ipsa mł
tiplicata ⁊ natura grauata subito in multa quātitate flue/
ret ad mēbra hanelitus: ⁊ sic forte eēt timor de ꝑfocatōe.
Ad euitandū igitur periculuȝ suffocationis cōueniens est
ipsam cōtinuo minorare. Uerificat̄ ēt regula ex alio: qm̄
ad euacuationē talis materie ēt si nō sit ꝑfecte digesta: cū
nō sit multū resistens euacuationi: nō sequitur in virtute
labor vel āgustia: q̄ seq̄rent̄ vbi eēt vł grossa: vł viscosa: vł
calida mł'tū subtilis ⁊ ibibita. ❡ Secūda regula. In ade/
quatione huius materie que ⁊ si frigida sit nō tamē cōpe
tunt ad digestionem subtiliantia ⁊ diuidentia. Et sic regu
la quā cōiter ponūt auctores in hac mã p̄cipue mesue nō
est vl'r ītelligēda. Declarat̄ sic regula. nā ex quo mã est sa
tis liquida. si vlterius ītendat̄ subtiliatio ⁊ diuisio fiet cō/
sequēter fluxibilior: ⁊ sic magis periculosa. In hac g̊ cōue
niunt pro digestione que aliqualiter calefaciunt. tamē in/
spissando: ⁊ hoc non incōuenit reperiri in medicina: puta
si fuerit remisse caliditatis ⁊ aliqual'r stiptica: naȝ stiptici
tatē medicine adunātis adinuicē mã reddit̄ ipsa cōstan/
tior: ⁊ minus fluxibilis: ⁊ tamē obedientior erit virtuti ex
pulsiue ad expellendū: q2 fiet obiū expulsiue magis ꝓpor
tionatū. ❡ Tertia regula sit. In eūatione magis ꝯpletia
nō ꝯueniūt in casu laborioso multū exsoluentia. Regula
declaratur. tum q2 mã de se nō est multū resistens eūatio
ni: tum q2 talia exsoluentia ad īflamationē deducūt ma/
xime corpora inflamationi ꝑata quale est hꝯ. Ex his trib⁹
regl'is tanq̄ȝ ex p̄ncipalib⁹ fūdamētis declarat̄ presens in
tentio: que est ad mām. ❡ Prima igitur regula cōpletur
in opatione exhibendo singula ebdomada. ʒ. ſ. vel. ℈. ij.
pillulaꝝ assayeret positaꝝ ab Aui. prima tertij. c. generali
⁊ aureo. Cum materiā eūare volum⁹: que si nō sufficerēt
in hac dosi exhibeat̄ vsqȝ ad. ʒ. i. Ordo eaꝝ ē si fuerint. ʒ.
i. fiant tres pillule grosse tātū: et si fuerit dimidia fiat tm̄
vna pillula grossa: ⁊ sumat̄ post q̄ttuor horas. Est tamen
obseruandū ꝙ sequēti mãe nisi stante necessitate nō exe/
at domū: istaꝝ tn̄ opō forte tardabit̄ vsqȝ ad sero. ❡ Se
cūda regl'a est. De digōne materie ⁊ equatiōe eius ꝯplet̄
cū ifrascriptis syrupis. ℞. mell' rosa. co. ℥. ij. syrupi de dua/
bus radicibus sine aceto. ℥. i. aquarū acetose buglose ⁊ ma
iorane. an̄. ℥. ij. ⁊ h̄ tpe mediocri: tpe estatis loco aq̄ buglo
se ponat̄ aque endiuie ⁊ tpe hyemis loco eiusdē ponatur
aqua saluie. clarificet̄ iste syrupus tpe f̄rio cū modico ma
cis vel nucismu. tpe calido vel mediocri cū. iiij. granis co
riandroꝝ. et ꝯtinuet̄ iste syrupus. v. vł. vi. vicib⁹. ⁊ suma/
tur ī aurora postq̄ȝ dormiat̄ per horā. Et cū his ꝯplet̄ intē
tio scđe regule: que est adeq̄tio materie. ❡ Pro adimplē/
da tertia reg'la laudo ꝙ exhibeant̄ pillule vt ifra. ℞. pillu/
laꝝ de agarico pillulaꝝ assayeret. an̄. ℈. ij. misce: fiant pil
lule cū melle ro. Et sumant̄ ꝑ. ij. horas an̄ diē in die nō su
specta: q2 nō in ꝯiunctione luminariū vel oppōne. Et dor
miat̄ per horā post. Exercitet̄ per camerā in aere obscuro
interdū quietādo: interdū pānos tepidos ventri supponē/
do: ⁊ expectet̄ ꝯpleta opatio per. vi. horas a p̄ncipio assum
ptionis: postea sumat̄ lauatiuū cū aq̄ decoctiōis ordei su/
mēdo. ℥. vi. vel. vij. cū. ℥. ſ. çucchari albi: ⁊ sit vltra tepiduȝ
paꝝ calefactū. Et post per mediā horam sumat̄ prandiū
leue ex cibis facilis ⁊ boni nutrimenti ⁊ illa die nō exeat
domū. ❡ Et si forte ista meᵃ ꝑꝑ debilitatē nō ꝯueniēter
opata fuerit a° tpe ꝯueiēti loco pill'aꝝ d̄ agari. pōant̄ pill'e

cochie almāsoris in eadē dosi cū pillīis assayeret vt supra: ¶ Primus tñ modus magis mihi plz ppter cām positā in regula. Sequēti māe post purgationē sumat cōfectio: vt īfra. ℞. metridati. ℈. ij. dyabuglosati. ʒ. ij. misce. Tardet ēt prādiū post assumptiōē p horas sex. ꝛ ista purgatio fiat bis in āno ordinarie: vt veniēte vere in pncipio marcij ꝛ in fine septēbris. ¶ Et post purgationes sumat octo dieb⁹ cōtinuis ad cōfortationē capitis ꝛ mēbroꝝ nāliuz de cōfectiōe: vt infra. sumendo morselū vnū pro vice duarū ʒ. in mane. ℞. specierū dyaradonabbatl speꝝ plirisarcoticon. aā. ʒ. i. ʒ. cū aquis cicoree: endiuie: ꝛ maiorane: qd̄ sufficit: fiat cōfectio solida. nā in vigore eius cōfectionis cōfortatis mēbris si aliquid remāserit de mā post purgationē a vtute resoluet. Et ex his est completa cōiter secunda intentio pncipalis: q̄ erat ad mām euandam ꝛ equādam.

¶ Jam restat vltima itētio que ad motū māe ꝛ ad fluxū: que pficit cū diuertētibus ad partē diuersam nō timore saz: cōpletur ēt cū minuētib⁹ fluxū vel sistentib⁹. ¶ Pro pmo igit expediēdo laudo in casu nostro stāte timore fluxus ꝛ formalr fluxu fiat diuersio cū flobothomia cephalice brachij: euando tres vl q̄ttuor. ʒ. sanguinis: sit ēt ad prouisionē. ¶ Et in pmo pncipali tpe veris fiat leuis flobothomia de basilica dextri brachij: euando. v. vel. 6. ʒ. sanguinis. credo cōueniret maxīe singulis duob⁹ annis vsqz ad xlm. annū. ¶ Complet ēt hec nostra intētio cuz ventosis positis sup spatul ꝛ sup nates ꝛ coxas. Et si repleant sanguine maxīe ventose spatulaꝝ nō erit icōueniēs: vt ipsi⁹ fiat eductio. Ligature ēt adiutorioꝝ brachioꝝ ꝛ coxaruz dolorose valent in casu. Ad hanc simil͛r intentionē valet leuis fricatio capitis: ꝛ calefactio leuis: maxīe supra commissurā coronalē. Si ēt fiat saccul⁹ ex milio sale ꝛ sādaracha ꝛ calefiat est cōueniēs. Gargarismata ēt in hoc casu ab auctoribus multū laudant que cū stipticis fiunt. Uerūtamē qz mā solet ad pectus declinare: ꝛ in gargarismatibus necessario sequit motus illaꝝ ptiuz nō in totū mihi placet: qm̄ vt dicit mesue. Suspectū est ꝛ est timor cū est suspitio catarri ad pect⁹. Caputpurgia tñ ꝛ suffumigationes ꝛ odoramēta in hoc casu cōueniūt. Fiat igitur caputpurgiū vt īfra. ℞. succi bletis depurati. ʒ. ij. aque betonice. ʒ. ij. vini albi. ʒ. i. nucismucate: cubebaꝝ. aā. ʒ. ʒ. misce: ꝛ trahat p nares tepidū duabus vel tribus vicibus euando superfluitates per nares. Postea facta purgatione lauentur nares cum vini albi duabus ptibus: ꝛ aqua rosa. partes. ij. Fiat ēt odoramentū: vt infra. ℞. sandaloꝝ al. ꝛ ru. aā. par. ʒ. costi: nigelle torrefacte aā. par. i. ponant oīa in pecia lini ꝛ teneat pecia ad nares. ¶ Ad hanc ēt intentionē vz si sandaracha cōburat ꝛ infundat in aceto: ꝛ cū modico thuris superaspergat carbonibus. ꝛ exīde fiat suffumigatio. Potest ēt fieri pomū ad odorandū in hunc moduz. ℞. olibani: masticis: costi: spice. aā. par. i. boliarmeni par. ʒ. camphore quartā ptem cum mucilagine dragaganti ꝛ cere fiat pomū. Pro hac ēt intētione ꝛ fortius valēt q̄ per interius sumunt ꝛ retenta in ore. ¶ Et pro hoc facit si teneat vna pillula ad oēs morbos catarri de descriptiōe posita a mesue in distinctiōe de pillulis: pōt ēt fieri pillula plana vt infra. ℞. mirrhe par. ij. thuris masculi. p. ij. ꝛ mediā iusqami ꝛ croci aā. p. ʒ. confice cū mucilagine dragaganti: ꝛ teneant in ore ꝛ expuat saliua: ꝛ nihil deglutiatur. ¶ Ad hāc intentionē ꝛ est forti⁹ sumat. ʒ. i. dyaolibani ꝛ. ℈. ʒ. de dyacecur. Metridatū ēt in hoc casu cōuenit maxīe si fuerit recēs. Et tñ aduertendū q̄ ista opiata cuz suspitione sumunt neqz stante repletione debent sumi qūolibet: neqz ēt aliter nisi īminēte forti necessitate. Domesticū aūt ꝛ familiare phibitiuū fluxus est vt sumant boliarmeni. ℈. ij. ꝛ in introitu lecti cū vno cocleari syrupi de papauere recipiat. Et cū istis cōpleta erit vltima intentio. Potuissem multiplicare remedia: sz ista electiora in psentiaꝝ sufficiant. Ad laudē dei amen.

¶ De catarro ꝛ sputo sanguis pro quodā notabili Januense domino benedicto saluagio. Consilium. XXIX.

Asus iste vt ex accītibus scriptis cōiectura verisimili cōiecturari pōtest mā catarralis. lz nō subtilis in substantia neqz ī liqditate: tñ ad acuitatē nōbilē est declinās qd̄ declarat. Naz si subtilis ꝛ liqda foret ad pectus vel pulmonē descēdens subito difficultatē in hanelitu cāret: ꝛ magis tpe calido stante plenitudine corporis q̄ veniēte tpe frigido: cuius oppositū scribit in casu. Nam in estate bene se hz: ꝛ veniente hyeme incipit hanelitus difficultari. Est tñ ipsa pticipans acuitate qd̄ declarat ex punctiōe pcepta circa ptes gutturis descēdente tali mā ad guttur: ꝛ assumptiōe rerum q̄tūcūqz modice accuitatis fit talis mā catarral acutior ꝛ quasi illaꝝ ptiū excoriatiua ēt: qz tūc iuuat a frigidis si in ore teneant: ꝛ ex calidis nocet pcipue: cū plerūqz icidat in febrē: vel simul cū dicto fluxu febris cōplicet. ¶ Et ad hoc ēt adiuuat: q̄ in hyeme pterita vt scribit cū iam catarrus descenderet siue pro nōbili pte descēdisset successit in gutture quoddā ipedimētū ꝛ cū rascatiōe ꝛ qdaz tussicula emisit sanguinē per superius ad q̄titatē q̄si tertie ptis vnius ciati rubicūdi⁹ vt asserit. vñ rōnabil͛r talis exitus sanguinis fuit dependēs ex rasura ꝛ solutione fcā de venis substātie trachee artarie pulmonal: ꝛ nō nisi ppter acuitatē ꝛ punctiōē dicte māe catarralis: q̄ si fuissz liqda ꝛ subtil substātie pbabil͛r debuisset descēdisse ad pfundū pectoris vel pulmonis: ꝛ ibidē lesionē causasse. qd̄ nō fecit. ppterea q̄ tal sanguis emissio ex pfundo nō fuisset facta cū rascatiōe ꝛ tussicula vt scribitur: sed cum vehemēti tussi: vt est oīum medicoꝝ clara snīa: ēt hoc declarat ipedimētū pceptū in ptibus gutturis aā emissionem dicti sanguis ꝛ pcepto nocumēto circa ptes deorsum pectoris vl pulmōis. ¶ Et declarat q̄ ex cāna euenerit tal sanguis pp facilē ei⁹ factā cōsolidatiōez ꝛ curationē mēbri illius a quo emanauit dictus sanguis: qm̄ vulnera cāne facilius curant q̄ aliaꝝ ptiū pulmōis: vt ēt oēs sentiūt. Est igitur mā talis catarri ꝗs mā flegmatica satis spissa: accuta tñ ꝛ nitrosa. Unde pbabil͛r pōt dici flegma salsum ex mixtione colere cū flegmate factū ex vaporatiōe vapoꝝ colericoꝝ ad cerebrū qd̄ in spē cerebroꝝ debet esse frigidū. Sed crasis siue compl'o mēbroꝝ inferioꝝ dz eē calida colica: qd̄ ēt declarat ex macie nāli totius corpis cōiuncta viuacitate in opationibus qbusdā aīalib⁹ discursiuis ꝛ motiuis. ¶ Uñ arbitror ipsum hr̄e epar cor ꝛ renes calida: quoꝝ caliditate multiplicata mā colerica ꝛ sanguine colerico facto in ipso humido mēbroꝝ dissolubili sil cuz caliditate īfluēte fit macrefactio toti⁹ hūidis ꝛ ab eadez mā eleuatl vapoꝛib⁹ acutis igneis sil cū mā flātica cerebrali mixtis p nāz frigida ꝛ cerebri frigiditate: ꝛ sic facta spissa aliq͛l͛r dicta mā ad sursum iclinat. vñ fit mordax ꝛ accuta: ꝛ ita dscēdēs dorsuz pcipue ad mēbra pectoris vl cānā ei⁹ cāut accīntia: d qb⁹ scriptū ē i cāu: q̄ sigillatiz ex his q̄ scripta sr̄ pclar⁹ itell's verificare. Et h̄ de casu dcā sufficiāt. ¶ Ubi sit hn̄da itētio ptiz ad cataꝝ talē satis spissū: sz q̄litatē accutū ꝛ caliditate pticipātē: ptiz ad tussiculā ꝛ difficultatē hanelit⁹ ī q̄ acc⁹ īcurrere solet veniēte hyeme: nō omittēdo ēt intētionē ad puisionē solutōis cāne ꝛ eui sīōis sanguis ab ea vt al's fcm̄ ē: ꝛ si forte qd̄ de⁹ aduertat icideret in sputū tal͛r sanguineū ē ponēda cura. Uex qm̄

quecunqz

quecūqȝ sanat pn̄tes egritudīes:hec ⁊ anteq̄ȝ fiant ꝓhibēt
ꝯsistere:vt voluit Gal.ideo ad oēs tales dispōnes p̄mo ver
tatur ītentio p̄seruatiua a casu in eas:deinde de curatiua si
pur occureret. Duplex aūt est ipsaꝝ gn̄ale remediū: p̄muȝ
erit circa regimē in dieta.ſm erit circa medicinalia. ¶ Cir
ca igitur aereȝ eligat̄ aer in actiuis tꝑatus:sed ad siccuȝ ēt
formal̄r ⁊ virtual̄r inclinatus. Nā excessiua caliditas liq̄fa
ciendo nocet:⁊ frigiditas ꝯprimendo. Unde dicebat Aui.
quinta tertij:auster ⁊ supple q̄libet aer calidus rarificat ⁊ i
plet capita:⁊ septētrionalis vl̄ boreas ꝯstringit ⁊ exprimit
Uitet̄ ergo aer nebulosus hūidus grossus ⁊ frigidus:quo
tꝑe standū est in camera ꝯstituta inter duo solaria hn̄te fe
nestrā ad orientē:non tn̄ sit lectus in loco illo super quem
cadit aer fenestre in directuȝ. Ideo in illo tꝑe rectificetur
aer ꝯtrarius. Nō tn̄ fiat cuȝ suffumigijs:vt fieri solet : qm̄
fumus in casu pluri^m^ ē nocēs. Melius igitur erit rectifica
re aerē tenēdo notabilē q̄titatē aromatuȝ in camera: vt
corticū:citri:lignū aloes:ambrā:⁊ huiusmōi cum modico
musci. Et h̄ nō stante capitis plenitudine. Et si vellet vide
re ignem sit ignis clarus maxime ex iunip̄o factus ⁊ lignis
lauri:⁊ arboris emittētis terbētinā. Nam ad siccū aliqual̄r
alterant:⁊ ex ꝓprietate mēbra pectoris ꝯfortāt. ¶ Sed ip
se difficultatis hanelitus ⁊ tussis nō calefiat aer.sed sit tem
peratus tn̄. Nā ꝓpter opillationē in vijs pulmonis stante
necessitate refrigerij:nō nisi magna quātitas aeris sufficit
ad refrigeriuȝ stante aere calido. Expediret ḡ hanelitū ma
gnificare ⁊ frequētare. Tempore aūt estatis rectificet̄ aer
ad frigiduȝ cuȝ aspersione reꝝ frigidaꝝ:nō tn̄ stipticaꝝ:vt
cum floribus violaꝝ nenufaris:⁊ folijs salicū:vitis ⁊ simi
liuȝ:vel irroratione per camerā cū aqua sublimationis su
prascriptoꝝ. ¶ Circa motū ⁊ quietē pro regula obseruetur
ꝙ tꝑe tussis est vitandus motus:⁊ oīs agitatio fortis:possūt
tamē leues fieri fricationes ad crura:sed tꝑe quietis omni
die expulsis sup̄fluitatib⁹ cōmunib⁹ nāliter vel cum artifi
cio. Laudo leue exerci^m^ pedes factū:nō tn̄ superinflamās:
⁊ postea quiescat circiter ꝑ horā anq̄ȝ sumat prādiū ī loco
temperato nō frigido:⁊ idem ītelligat̄ an̄ cenā fieri dēre di
gestione stomaci cōpleta. Et sicut tale exercitiū toti cōmu
ne est maxie ꝯueniēs:ita ēt ⁊ q̊rūdam mēbroꝝ exerci^m^ par
ticulariter maxie ꝯuenit:p̄cipue vt capitis ⁊ pectoris:qm̄ le
uis fricatio capitis: ⁊ pectinatio poros rarefaciēdo:⁊ sic ad
vapoꝝ resolutionē p̄parando:⁊ calorem nālem ꝯfortando
seq̄ēs exercitiū cōmune:de quo supra multū in cāu iuuat:
nō tn̄ fiat laboriosum:neqȝ cū fricatione pannoꝝ multuȝ
calidoꝝ:ne caliditate attrahāt̄ māe de mēbris ad sup̄iora
⁊ caput repleāt vel ne māe ibi actu ꝯtente liquefiant deor
sum. Exercitiū aūt pectoris fiat locutionib⁹ placidis ⁊ sua
uibus:ac voce satis alta. ¶ Circa somnū ⁊ vigiliā sit regl̄a
vt tardet̄ somn⁹ post cibū admīnus duabus horis. Et non
dormiat de die nisi ad hoc antiq̄ta ꝯsuetudo ꝑduxerit: vt
qn̄ de nocte ꝓpter aliquod accidēs dormire nō potuisset.
Et dormiat sēp in obscuro capite notabiliter eleuato:⁊ cor
pore cū extremis decenter cooperto:nō supinus vel supra
ceruicē:sed super altero lateꝝ dextro vel sinistro ſm suam
cōsuetudinē. Sed qūocūqȝ sit:nō sit somnus ꝓlixus neqȝ
ꝯtinuus ꝑ multas horas:imo nō transeat ad plus spatium
septem horaꝝ. Et si in tꝑe medio per nām aliquotiēs exci
taretur expurgent̄ sup̄fluitates rascādo:⁊ ꝑ nares educen̄.
esset in casu multū cōueniens. Nam longus somn⁹ est ī ca
su maximi nocūenti. ¶ Circa ciboꝝ ⁊ potuū r̄pletionē:⁊ ī
nanitionē siml̄r sit regula generalis:vt ī sero sit maior parci
tas:puta in cena q̄ȝ in prandio. Et nō sint cibaria actualiter
humida in sero saltē aquea humiditate si stomac⁹ medio
cria in substātia digerere pōt. Dimittant̄ oīa euaporātia ca
lida acuta p̄cipue si humida fuerint. Et ꝓinde vinū potēs
ē maximi nocumēti. ¶ Uitet̄ ēt oīa viscosa ⁊ pīguia ⁊ vn
ctuosa. Et sic a carnibus porcinis:vitulis:⁊ ouinis multū ꝓ
pinquis generationi cauendū est. Et inherendū est carnib⁹
castratoꝝ in hyeme vni⁹ anni ⁊ caproꝝ in estate:lȝ ēt ꝑtes
hoꝝ aīaliū musculose:neruose:⁊ multū pingues vituperen
tur. Et de volatilib⁹ valent carnes pulloꝝ:gallinaꝝ in esta
te:⁊ caponū in hyeme. Carnes ēt in montibus degentes:q̄
sūt rariores q̄ȝ carnes alie terrestres. Sed paludose ⁊ aqua
tice sunt in totū abijciēde. De carnib⁹ aūt quadrupedū in
nemoribus degētium:que ibi in patria repiunt̄ me remit
to ad iudiciū dominoꝝ medicoꝝ ibi astātiū. ¶ Omnia ci
baria de pasta dimittantur:et pisces:nisi forte in estate: ⁊
tūc rarissime:tn̄ pōt vti aliq̄b⁹ piscibus petrosis minutis cū
ml̄to oleo assatis:⁊ cuȝ succo aranci dulcis: ⁊ amigdolato
preꝑatis ꝓ ꝯseruādo appetitu. ¶ Oua sunt in casu p̄cipui
iuuamenti cocta cuȝ testa tenera vel elissata ꝑ infusioneȝ
in brodio:vel aqua decotiōis cuȝ buthyro recenti ēt cōtusa
in brodio nō disconueniūt. Nam sunt plurimi ⁊ optimi iu
uamēti vt voluit Auerro.ſo cāticoꝝ. ¶ Inter olera valēt
maxie tꝑe hyemis alique bletes cuȝ modico ysopi ⁊ beto
nice cū buglosa. Nō multū laudo feniculū vel petrosiliuȝ:
ne dilatādo meatus ex cerebro ⁊ māȝ subtiliādo ad fluxuȝ
nimis disponerēt. ¶ In estate āt magis laudaret̄ borago
cum aliquibus lactucis:reliqua fercula omitto ordinanda
per dominos medicos ibi existentes. ¶ Inter fruct⁹ caueā
tur oēs fruct⁹ acres vt limōes: arācia acria: agresta:⁊ huius
modi. Fruct⁹ ēt plurime humiditatis vt ceresa:ꝑsica:melo
nes nisi moderatissime in estate rabida sumi dn̄t:fruct⁹ ēt
stiptici vt pira:nespila:⁊ similia nocent. Amigdale aūt et fi
cus:vue passe sine granis cum pineis et fisticis sunt in 2^a^
mēsa p̄cipui iuuamēti. ¶ Nō ē tn̄ in sero multis amigdal̄
vtendū:qm̄ sua euaporatione multū caput replent:maxie
ꝓpter vnctuositatē eis īnatā. Pro magna aūt parte remo
uetur:si amigdale p̄us depillate infundāt̄ in aqua tepida
decoctionis çucchari ꝑ tres horas.deinde agitētur cuȝ vir
ga:⁊ tandem exsiccent̄ cuȝ panno lineo calefacto:⁊ de istis
vtatur. Idē ītelligatur ⁊ de pineis. ¶ Pot⁹ ēt sit vinū me
dij coloris:medie vinositatis mixtū cuȝ aqua çucchari:co
piosius tn̄ in sero q̄ȝ in prandio in estate:sed in hyeme cum
aqua mellis. ¶ In hoc tn̄ attēdendū est satis cōsuetudini
⁊ tēpori in q̄litatibus ꝯsistētie. Naȝ in estate maior mixtio
fienda est q̄ȝ in hyeme. Et si nō tederet cōueniētior esset de
coctio facta cuȝ liquiritia rasa ⁊ modico capil̄ue cū çuccha
ro:⁊ hoc q̄ȝtum ad cibum ⁊ potum pertinet. ¶ In animali
bus aūt passionibus cauendū est ab intēperantia omnium
aīe passionuȝ:qm̄ extermināt ab ea:que ſȝ nām sūt ꝯsisten
tia: vt voluit Gal.3°.thegni.lȝ inheredū est gaudio ⁊ leticie
moderate:qm̄ vt dixit Aui.in de viribus cordis ꝓpter fre
quentiā letandi nō imprimunt tristitiaȝ nisi fortia sint de
bilia:tamē letificantia imprimūt ⁊c. Et sic calor conforta
tur ⁊ multiplicat̄. Exinde ꝓhibetur a casu in tremoreȝ cor
dis:vt ex verbis Auic.declarari ibidē posset. Et hec de his
que ad regimē in omnibus rebus nō naturalibus sufficiāt.
¶ De coitu se tēperatissime regat. ¶ Ad medicinalia veni
en°.p̄mo sunt memorāda quedā vtilia ad vtranq̄ȝ disposi
tioneȝ.s.pectoralem ⁊ cerebraleȝ cuȝ totius habitudine va
lentia:deinde ad membꝝ mandans erit sp̄alis sermo ꝯuer
tendo mām fluentem ad aliam regionem q̄ȝ fluere cōsue
scat:sistendo ēt fluxuȝ eius in loco suspecto:deinde in con
fortando cerebrum:⁊ ꝓhibendo a multitudine sup̄fluita
tuȝ in ipso. Postremo ad membra hanelitus euacuan° māȝ
ex pectore ⁊ ea confortando:⁊ si sanguinis sputum accide
ret:est ponenda eius curatio. ¶ Circa igitur p̄mū expediē
dum laudo singulis tribus mensibus fieri leuem mundi
ficationē de toto ꝑticulareȝ:tn̄ educendo ex cerebro māȝ

ipsaꝫ sēꝑ digerendo:⁊ expulsioni ꝑparādo. ¶ Sed in hac equatione mãe est notandū:qꝺ lꝫ mã sit grossa satis:subtiliatiua tñ ītensa nō ꝯueniūt.qm̄ stante cerebri repletione:⁊ fortiter subtiliata mã dubiū foret:ne p̄cipitaret in multa q̄ntitate simul ad pectus:⁊ īduceret timorē p̄focationis: tūꝫ qꝛ ēt tales subtiliantes medicine vt plurimum caliditate acuta ꝑticipant:⁊ sic ad mām nitrosaꝫ in acuitate adherēt etiaꝫ.3º. existentibus mēbris nālibus ad caliditatē nāliter excedentibus addereret̄ malitia cōplexionis:que esset causa maioris euaporatiōis ⁊ nocumēti. ¶ Laudo igitur ꝓ digerendo mām sumi sirupū vt īfra.quinqꝫ vicibus. ℞.sirupi de ligricia mel'rosati collati añ.℥.i.sirupi violati:sirupi ꝺ sticados.añ.℥.ß.aquaꝝ buglose:maiorane:⁊ endiuie: decoctionis liquiricie:⁊ capillorū ueneris.añ.qꝺ sufficit fiat sirupus pro duabus vicibus.lꝫ in hyeme posset dimitti sirupus violatus:⁊ sumat̄ in aurora:⁊ dormiat̄ per horā post eum. Deinde exhibeat̄ medicina soluēs in die nō infelici ꝓpter aspectū malū luminariū vt infra. ℞.agarici electi.ʒ.i.ß.spice.ʒʒ.añ.℈.ß.icidant̄ subtiliter ⁊ īfundant̄ ī oximelle simplici aquis betonice ⁊ buglose:decoctiōis passulaꝝ añ.q̄ntū sufficit. Iteꝫ reubarbari electi.ʒ.ij.spice.℈.i. infundant̄ in aqs ēdiuie ⁊ cicoree añ.q̄ntū sufficit cū modico vini albi.⁊ post.x.horas factis ambabus exp̄ssionib⁹ addat̄ collature dyacatoliconis.ʒ.i.dyafeniconis:dyaprunis solutiui añ.ʒ.i. misce:⁊ fiat potio:⁊ exhibeat̄ ꝑ duas horas añ diē:dormiēdo ꝑ horā post eam si est possibile:qꝺ si nō saltē quiescat in lecto ⁊ in obscuro:postea surgat per camerā ambulādo cuꝫ remississimo lumine cū attētione:⁊ imaginatione ad ascelandū. Tandem post sex horas cōpleta eūone:vel quasi exbibeat̄ ꝓ lauatiuo ꝺ brodio macrioli pulli.℥.vi.cū.℥.ß.pul. çucchari vl' melius in tp̄e frigido de aqua ordei cū çucchַro. ¶ Et post medicinā vel circiter horam sumat̄ prandiū leue:⁊ tota die q̄escat:⁊ sequēti die ēt ꝑ duas horas añ dieꝫ sumat̄ cōfectio vt infra. ℞.metridati adminus duoꝝ ānorū.ʒ.i.ß.çucchari violati.ʒ.i.specieꝝ ꝯfectiōis de gēmis.℈.i.misce ⁊ tardet̄ cibus ēt per.vi.horas. Si tñ tederet sumere medicinā in for^a potabili:posset exhiberi in for^a pillularū cū pillulis vt infra. ℞.agarici trociscati pillulaꝝ de agarico ⁊ agregatiuaꝝ añ.℈.i.cū oximelle simplici fiant pill'e.v.vel ad amplius.vij.⁊ sumat̄ cuꝫ eo ordine quo dictū est de medicina potabili. Si tñ medici sui habuissent ex experientia aliquā ꝑticularē medicinā:siue potabilē:siue pillulatā:siue in puluerib⁹ habentē intentionē ad oīa mēbra:vt supra cū qua ꝯueniēter sine lesione ꝯsueuit solui illam:ego magis laudarē:qm̄ vt est sn̄ia dn̄i Auic.io^a terty. Inter medicinas ⁊ corpora sunt ꝓportiones:que nō cōprehendunt̄ nisi cū experimento. Cuꝫ ḡ experieris consequeris: qꝺ magis iuuatiuū sit. Et corpori iest ꝓprietas sic pati ab vna:qꝺ nō ab altera.quarta primi ⁊c. ¶ Idem itelligendo de dosi medicinaꝝ obseruandū esse:s̄m ꝙ a medicis suis cognitū est faciliter vel difficulter solui. Quia propter debilitatem mēbroꝝ maxie cerebri ꝯtinue multiplicat̄ mã illa catarralis ꝑ indigestionē. Idcirco laudo vltra dictas eūones singula ebdomada:nō tñ eundē ordinē seruando aliquas sumi pillulas ad minorandū mãꝫ:ne m'ltiplicet̄. ¶ Et ī ħ incipiem⁹ z^am intentionē que erit ad mēbrū mandans: lꝫ ēt simul sit habendus oculus apertus ad aliq̄d eūandū ex pectore:fiet ḡ ꝯueniēter sumēdo pillulas vt īfra. ℞.agarici trociscati:pillulaꝝ aseyeret dn̄i Auic.p^a terty.añ.℈.i.cū oximelle simplici fiant pillule.v.vel tres:⁊ erit melius. Et sumantur post cenā per tres horas vel q̄ttuor in introitu lecti nisi stomac⁹ abhorreat illa hora. ¶ Deīde veniēdū ē ad diuertēdū mām ad al's regiones:⁊ hec ꝯpletur ꝯueniētissime educēdo ꝑ nares tanꝙ̄ ꝑ ꝓpriū emūctoriū. ¶ Fiat autē ꝯueniēs eductio ad attrahēdū ꝑ nares caputpurgiuꝫ in mane expulsis sup̄fluitatib⁹ factum vt ifra. ℞. succi radicū bletis depurati:succi maiorane simil'r ꝑparati.añ.℥.i.ß.aque mellis.℥.ij.cubebaꝝ:nucismuscate:nigelle puluerizatoꝝ.añ.ʒ.ß.misce.⁊ trahat̄ ipsi⁹ pars tepida ꝑ nares. Et si voluerimus aliqual'r magis fortificare possumus addere vini albi aromatici.℥.i. Nō auderē ad fortiorē ꝓpter nobilitatē ⁊ passibilitatē ꝯplexionis eius. ¶ Si ēt ponerent̄ interdū ventose sicce in spatulis ad eandē intētionē valerēt ¶ Lotiones ēt tibiaꝝ ad min⁹ sel' in ebdomada cū aq̄ decotōis saluie:maiorāe:ysopi:calamēti:camomille:sticados eēt ꝯuēiens. Nō laudo masticatoria:vt fieri solet:ad ꝯuertē dum ꝑ palatū:imo sunt in totū abycienda. Naꝫ si gagarismata ēt stiptica vituꝑauit.d.Mesue in cura catarri:vbi est timor ⁊ suspitio catarri ad pectus ⁊ pulmonem fluere ꝯsueti.multomagis ē ꝓhibendū masticatoriū attractiuū propter suspitionē fluxus ad dictas ꝑtes. ¶ Pōt ēt fieri diuersio ad cutem resoluendo īsensibiliter.⁊ cum hoc fiat simul cōfortatio cerebri ad ꝓhibitionē ipsi⁹ generationis mãe catarralis:faciendo biretuꝫ ex sindone de grana duplicato:in quo ponant̄ sp̄es vt infra. ℞.maiorane:calamēti:rorismarini:corticū citri.añ.ʒ.i.vernicis.ʒ.ij.ros.ʒ.ij.ß.macis: gare. nucismuscate.añ.ḡ.ij.misce:⁊ fiat puluis ꝓ sacculo. Et hoc maxie tp̄e frigido:qm̄ in estate nō laudo. Et singula die ponat̄ super caput facta p̄us pectinatione ⁊ fricatione leui:vt supradictū est. ¶ Iam succedit alia intētio de ꝓhibitione fluxus:icipiendo tñ semꝑ a debilib⁹:ꝯueniēs ḡ est reꝑcussiuū factū vt ifra. ℞.boliarmeni electi.ʒ.ß.spice.℈.ß.sirupi viol.paꝝ misce.exhibeat̄ in itroitu lecti. Naꝫ bolus armenus est in hoc mirabilis medicina.nam vltra hoc ꝙ sistit mām fluentē ad pect⁹:ēt in difficultate hanelitus laudat̄. Unde dicit Serapio cap'lo ꝓprio de simplicib⁹. Et q nō iuuat̄ hac medicina nunꝙ̄ iuuabit̄ alia. ¶ Pōt ēt fieri pillule hichichie tenende sub lingua s̄m cōmunē modū vt infra. ℞.thuris masculi:spice:nardi:dragagāti:gūiarabici:succi liquiritie añ.℈.i.⁊ cū mucilagine seminis citonioꝝ fiāt formule parue. Ad eandē intentionē valet vbi illa nō sufficiāt si ī introitu lecti sumat̄.ʒ.i.auree alexandrine cuꝫ modico vini vel aqua mellis:vel tantundē de metridato recēti post sex mēses:sed ip̄m metridatū antiquuꝫ vltra duos annos ad minus est maximi ꝓficui in resolutione ⁊ exiccatione superfluitatū cerebri ⁊ cōfortatōe eius.ideo si semel in ebdomada sumat̄.ʒ.i.ei⁹ in nocte multū ꝓficiet. ¶ Non multū laudo ad exiccationē ⁊ diuersionē remedia fortiora que sūt cū ruptorys diuertendo post aures:⁊ aliq̄ñ in sincipite capitis:vel cū cauterio actuali:vt sepe fieri solet:ꝓpter delicatā ꝯplexionē eius ⁊ suspitionē eius:⁊ suspitionē opatiōis taliū īstrumētoꝝ. ¶ Nō laudo balnea mineralia de pitriolo:neqꝫ de laporeta ꝓpter siccitatē habitudinis sue:⁊ acuitateꝫ catarri.sed si reperiret̄ minera balnei sulfurei ⁊ ferrei cū modico ere:⁊ posset sine icomoditate ire ad ea nō vituperarē. Et si nō haberent̄ nāliter possent fieri artificialiter cū apꝓpriatis distillādo ab alto. ¶ Potest ēt fieri cōfortatio cerebri cuꝫ odoramētis:vt tenēdo peciā lini:vel serici cū sp̄ebus itus ligatis:vt infra:⁊ sepe odorādo:sed non post cibū. ℞.nigelle p̄us in aceto infuse ⁊ torefacte.ʒ.i.macis:cubebaꝝ:nucismuscate:gar̄.sandaloꝝ:citrinoruꝫ añ.ʒ.ß. misce. Et ex similibus pōt fieri pomū cū nōbili ꝑte laudaui ⁊ cera:⁊ si addat̄ in ꝯpositione eius parū ligni aloes ambre ⁊ musci:vel galiemuscate Mesue erit magis excellens. Si ēt intra aures interdū ponat̄ aliq̄d de oleo de lilio:⁊ spice ad ꝯfortationē cerebri iuuabit. ¶ His expeditis postremo p̊ veniēdū est ad ea:que mãꝫ ex pectore eductiōi habilitāt:⁊ mēbra hanelit⁹ habilia ad dilatationē faciūt. Prio igit̄ laudo stante mã in pectore:vt expurget̄ per sputū fiat loch vt infra. ℞.loch.ꝺ pino:loch ꝺ pulmōe vulpis.añ.℥.i.

Et si esset

Et si esset materia ingrossata multū addat̄ loch de squil la.ʒ.i.çucchari violati.ʒ.ß.pp membra calida cū syrupo d̄ liquiritia fiat loch. Et si mā foret nimis resistēs addat̄ syrupus de ysopo: nā est abstersor bonus cōgregati grossi: vt dicebat Aui. pōt ēt fieri loch domesticū vt infra. ℞. passu laꝝ absq₃ ossibus.ʒ.ij.fenugreci loti in aqua calida.ʒ.ß. ꝛ paꝝ croci: ꝛ syrupo de liquiritia fiat loch. Pro hac intentione ēt faciet si fiat decoctio ad lambēdū: vel paulatine deglutiendū: vt infra. ℞. liquiritie: rase mundate: radicū feni.añ.ʒ.ß.cinamomi.ʒ.i.fenugreci.ʒ.ij.capilloꝝ veñ.ʒ.i.ß.ysopi sicce: violaruꝫ añ. M.ß.bulliant in debita q̄titate aque primo radices: postea flores ꝛ folia cū capillo ve. de inde facta colatura in dicta decoctōe ponat̄ mellis ꝛ çuc chari añ.q̄tum sufficit ad dulcorandū: ꝛ iterato bulliant despumando vsq₃ ad perfectā decoctionē: ꝛ p vsu reserue tur. ¶ Pōt ēt interdū vti ꝛ erit domesticū ꝛ familiare lā bendo de syrupo liquiritie cū modico syrupi de ysopo ꝭꝫ intentionē vt supra. ¶ Dyapenidion ēt ꝛ dyairis aliquoti ens ꝭm varias intentiones exhiberi possunt. ¶ Ad eādeꝫ etiā intentionē ꝛ cōfortationē ēt pulmonis laudarem pul uerem supaspergēdū suis ferculis cōtinue: vt infra. ℞. li quiritie: rase: capilli vene. nō mufidoꝝ añ.ʒ.i.ß.cinamomi ani.añ.ʒ.i.pulmonis vulpis.ʒ.ij.croci.℈.i. çucchari al. ad dimidium ponderis: mis. ꝛ fiat puluis: postremo exterius fiat inunctio ad pectus cum vnguento vt infra. ℞. mucil laginum: fenugreci: ꝛ altee añ.ʒ.ij.olei de lilio: pinguedi nis galline añ.ʒ.ß.olei de yreos.ʒ.ij.croci.℈.i. ꝛ cere paruꝫ fiat vnguentum. Sed aduertatur ne fiat inunctio sup re gionē cordis pp nocumētum notū intelligenti: ꝛ singulis duobus dieb⁹ cū panno lineo leuiter calefacto fiat abster sio ipsius pectoris: ꝛ postea inunctio. Nō incōueniret etiā aliquotiens: vbi inunctio esset ad tedium: vt infundat̄ fil trum vel pānus grossus in decoctione supra facta calida: ꝛ exprimat̄ ꝛ supra pectus ponat̄ ꝛ supplebit loco vnctio nis. ¶ Ultimo si pur accideret: ꝙ deus auertat: sputū san guinis pp cās supradictas. Primū fienduꝫ est vt fiat flō mia leuis triū vel quattuor.ʒ.sanguinis de vena basilica: vel cōi dextri brachij eligendo illaꝫ: que manifestior erit: post exhibeat̄ post quattuor horas.ʒ.i.filonij p̄sici dissolu ti cū aqua plātaginis ꝛ portulace: deinde inducat̄ regimē conueniens: vt stet in aere frigido: ꝛ in loco in quo recipit̄ aer frigidus: ꝛ dimittat locutiones ꝛ passiones aīales ma xime: ꝛ vtat̄ dieta glutinatiua p duos vel tres dies ad mi nus: vt pultibus ordei ꝓ duabus partibus: ꝛ siliginis pro vna pte: ꝛ pultib⁹ amidi semp apponēdo de dyadragāto ad dulcorādū: ꝛ dimittat vinū. ¶ Et si pur est necessitas ad ipm: sit vinū grossum participans de dulcedine mixtū cū notabili quantitate aque extinctionis ferri: ꝛ in ea aq̄ decoquant̄ sebesten: ꝛ iuiube: ꝛ xilocharacte: ꝛ vtat̄ etiaꝫ aliquali gelatina facta sine aceto ex vino nigro ꝛ aqua fer rata decoctionis vt supra cū pedibus vituli in eadē deco ctione vltima decoctione decocta ꝛ aromatiçata: ꝛ colori ficata cū corallis rubeis. Postea i medicinalibus vꝫ si pti nuo quasi lambēdo aliquid sumat̄ de aqua ferrata deco ctiōis vt supra nō calida: sed frigida: imo oē totū qđ exhi betur sit frigidū. Et tpe quo haberi pñt portulace recētes masticatio earum deglutiendo saliuā est maximi ꝓficui. ¶ Ualet ēt singulariter ꝯfectio facta vt infra. ℞. çuccha ri rosati antiqui: dyadragāti frigidi añ.ʒ.i.boli armeni: gū mi arabici: succi liquiritie añ.ʒ.i.ß.cū syrupo de myrtis fi at confectio: ꝛ si non sufficiat addant̄ trocisci de charabe: nā in virtute opij sūt plurimi iuuamēti. ¶ Inter syrupos p̄cipue vꝫ syrupus de myrtis cū syrupis de iuiubis cuꝫ aq̄ decoctionis vt supra. vel cum aquis portulace ꝛ burse pa storis: ꝛ ita cum similibus continuādo diuersiōes cum lo tionibus pedū: ꝛ fricationibus tibiaꝝ: ꝛ ventosationibus supra nares: ꝛ sub curuaturis genuum cessabit sanguinis emanatio: ꝛ postq̄ꝫ p tres dies nihil apparuerit de sangui ne puro: tunc minuenda sunt illa glutinatiua stiptica: ꝛ cū parte hoꝝ sunt admiscēda lenitiua: ꝛ faciliter abstersiua vt dyapenidion inter confectiōes. ꝛ syrupus de liquiritia inter syrupos cū aqua çucchari ꝛ passulaꝝ: ꝛ ita ꝓcedēdo vsq₃ ad pfectaꝫ mundificationē minuendo stiptica: ꝛ ad dendo abstersiua. Potuissem multiplicare remedia: sed ista excellentiora: ꝛ inter reliqua vtiliora hic annotaui ꝛc̄. Et his sum contentus ad presens.

¶ De catarro ꝓ correctione quorūdā positoꝝ in ꝯsilio p̄ce dēti p dño Bn̄dicto saluagio Januēse. Consi. XXX.

Licet alias dederim consilium in casu spe ctabilis dñi Benedicti saluagij circa flu xuꝫ catarralē in cāna ꝛ in pectus ꝭm signi ficata in scriptis missa iudicio meo satis fa ciens. Tñ qm̄ certior arbiter est occultuꝫ quoddā: vidi presentialiter duo: que aliq̄li ter sunt diuersa a notatis in dicto cōsilio: sed vnū eoꝝ est precipuū. ¶ Nā ibi notandū est illuꝫ ca tarrū esse spissum aliqualiter: lꝫ calidū: quod p quasdā eui dentias declaraui ex qualitatibus transmissis: in casu tñ iam concepi: ꝙ catarrus est liquidus: ꝛ ꝙ cerebrū eius est quasi tēperatum in actiuis lꝫ humidū: ꝛ proinde opꝫ q̄dā modificare de his: que dicta sunt in dicto consilio: illa er go tñ cōmemorabo que digna correctione videbuntur: ꝛ ex his intelliget̄: ꝙ reliqua scripta in casu sunt obseruan da. ¶ Scōm punctū p̄ncipale qđ ē in eo ꝛ p̄ncipalr̄ cogno ui est: ꝙ virtutis multū dissolubilis siue resolubilis: ꝛ ꝙ hꝫ nām: siue ventrē multū obediētē: ꝛ sic medicinas diffi cile tollerātē: ēt de his medicinis loq̄ndo q̄ dñr bn̄dicte. ꝓ ħ igit̄ oportebit ēt q̄dā moderari descriptiōes in cōsilio. ¶ Ut ergo det̄ ordo discurrēdo p dietā enumerabo pun cta: in quibus est addendū vel diminuendū. Circa igitur aerē vbi dicebat̄: ꝙ dꝫ esse tēperatus in calido: lꝫ ad siccū declinans: dico ꝙ si forte paꝝ ad frigidū declinet erit cō ueniētior oī tpe: ꝛ ita dꝫ vitari ēt hyeme statio apud ignē ꝛ maxime post cibū ꝯuersa facie ad ignē. Et in eo qđ dixi: ꝙ dꝫ calefieri camera cū aromatib⁹ calidis hyeme. Lau do cum eis cōmisceri roẜ. sandalos citrinos: flores nenu faris ad eandem quantitatē: sicut sunt aromatica calida. Reliq̄ illius capl'i de aere sunt obseruanda ꝭm ꝙ iacent. ¶ Circa capitulum motus ꝛ exercitij vbi ꝓ regula ponit̄ ꝙ tpe tussis est vitandus motus ꝛc̄. Intelligant̄ non tñ tpe tussis: sed ēt tpe cū incipit fluere mā: ꝛ cū incipiūt ap parere punctiōes circa nasum vel guttur: nā tūc maxime dꝫ euitari oīs agitatio ꝛ aer calidus: imo ēt ꝛ tēperat⁹: qm̄ tunc est melius aerē inclinari ad frigidū parūper non hu midū sed siccū. Reliq̄ in illo capl'o posita sūt obseruāda. ¶ Capitulum de somno ꝛ vigilia in totū dꝫ obseruari. ¶ Circa capl'm cibi ꝛ potus in tpe nō fluētis māe oīa sūt obseruanda vt iacent. Sed in p̄n⁹ fluxus māe multa sunt corrigenda: vt ꝙ in sero dimittant̄ carnes: in totū ēt oua saltē in sero: ꝛ amigdalate p̄cipue dimittant̄: sed sit contē tus pultibus ordei cū dyadragāto dissoluto in moduꝫ çuc chari: ꝛ ita ēt ꝓ ħ tpe dimittant̄ ficus: ꝛ vue ēt passe: ꝛ fisti ci: ꝛ pinee. ¶ Et circa potū dimittant̄ vina: sed bibat̄ aq̄ or. excorticati cū çucchāro saltē p vnā diē: ꝛ tunc sit omni no parcitas in cibo ꝛ potu: postea accedat ad vinū vue ni gre cū maiori mixtione aque cocte in primis duobus die bus: ꝛ postea poterit minus de aq̄ in ꝓcessu. ¶ In aīalib⁹ passionibus obseruādū est in toto: vt in capitulo ē scriptū.

¶ Circa medicinalia laudo singulis tribus mẽsib⁹: vt ẽt
scribit̃ in ꝯsilio: vt sumant̃ ẽt syrupi scripti ibidẽ ẽt semꝑ
ponẽdo syrupũ violatũ hyeme cũ reliquis: ⁊ h intelligat̃
nisi sit mã in fluxu ⁊ ꝑcipiant̃ ille punctiões: qm̃ tunc nõ
laudarẽ ẽt illos syrupos: sed in casu tunc ꝯueniret syrup⁹
vt infra. ℞. syrupi de iuiubis. ℥. i. syrupi rosati: ⁊ mellis ro
sati añ. ʒ. ss. aque decoctionis myrtilloꝝ: masticis: ⁊ cube
baꝝ. ℥. iij. misce. Et nõ exñte fluxu mãe post syrupos scri
ptos in ꝯsilio laudarẽ medicinã nõ in cõsilio positã: qm̃ lz
illa esset in corpore mediocris facilitatis in soluẽdo cõue
niens: tñ ꝑꝑ suã maximã facilitatẽ eẽt fortior: vñ laudarẽ
medicinã illã sicut iacet remotis solutiuis: vt dyasenico
ne: dyaprunis solutiuo. Sed vbi eẽt fluxus mãe: tũc exhi
beant̃ tres pillule assayeret. ʒ. i. post cenã: ⁊ siles pillule vł
aliquaꝝ eaꝝ possent sumi de. xv. diebus in. xv. dies addẽ
do duo vel tria grana agarici trociscati: si eẽt aliq̃le nocu
mentũ de opillatiõe in cã: alr̃s in cãna vel difficultate in
anhelitu incorporãdo cũ modico oximellis simplicis ⁊ su
mendo post cenã ꝑ duas horas ƀz ꝯsuetudinẽ suã. ¶ Cir
ca aũt diuersiuũ ꝑ nares laudo ipm̃ positũ in ꝯsilio: sz lo
co aque mellis ponat̃ aqua çuccħari: in q̃ ẽt decoquantur
viole: postea trahat̃ paꝝ de oleo tepido ꝑ nares. Non au
derẽ ad fortiora fluente ẽt mã ⁊ in pn̈° fluxus: ⁊ in ꝓcessu
laudo alia gña diuersionũ posita in ꝯsilio de vẽtosis de lo
tione tibiaꝝ: sed in decoctione addant̃ reliq̃s malue ⁊ ro
se. non laudo gargarismata neqꝫ masticatoria: vt ibidẽ ẽt
dr̃. ¶ Ad ꝯfortationẽ capitis ⁊ aliqualẽ resolutionẽ lau
do biretũ factũ ex sindone de grana: siue sacculũ capiti su
ꝑponẽdũ: vt in ꝯsilio scriptũ ẽ: sed addat̃. ʒ. i. ss. sandalorũ
citrinoꝝ. Laudo ẽt ad tenẽdũ in ore repcussiuũ scriptum
ibidẽ ẽt ⁊ pillulas bichichias ibidẽ scriptas. Laudo reliq̃
oĩa ibi scripta: sed si exhibeat̃ mitridatũ addat̃ paꝝ d̃ çuc
cħaro rosato. In odoramẽto aũt laudo si cũ sandalis citri
nis addat̃. ʒ. ss. rosaꝝ: ⁊ hec oĩa ad intẽtionẽ materiei ĩfluẽ
tis. ¶ In intẽtione v̊o mãe fluxe si ꝯtingeret anhelitum
difficultari. laudo electuariũ siue loch ibidẽ fcm̃: sz simul
cũ reliq̃s addat̃. ʒ. iij. çuccħari rosati. Et illud primũ loch
siue electuariũ sufficiet dimittẽdo scd̃o ⁊ decoctionem se
quẽtẽ. Et reliq̃ sequẽtia placẽt in ista intẽtiõe vsqꝫ ad vn
guẽtũ pectoris: in quo addant̃. ʒ. ij. olei viola. ¶ Circa in
tẽtionẽ v̊o sputi sanguinis si ꝯtingat laudo flõmiã: ꝑ quã
eũetur sanguis notabilis q̃titatis: postea post. x. horas cir
citer laudo tm̃. ʒ. ss. philonij ꝑsici dissoluti vt ibidẽ. Et lau
do regimẽ ibidẽ positũ: ⁊ ẽt q̃ sequunt̃ d̃ syrupis ⁊ electua
rijs: qñ sanguis iterato flueret mundificando ƀm ibidem
scripta vtiliter ad istum casum. Et sic sit finis.

¶ Pro quodã patiẽte fluxũ catarralẽ deorsuz ꝑ maxima
parte ad musculos pectoris cuz debilitate splenis: ⁊ cum
macie ⁊ aptitudine casus in febres. Cõsiliũ. XXXI.

Asus huius nobilis circumspecti viri La
çari de Casali maiori: vt ex pñtia sue ꝓꝑe
habitudinis simul cũ significatiõib⁹ sum
ptis ex lesione operationũ: ⁊ ex casib⁹ ma
xime pulsu ⁊ vrinis est principalr̃. ¶ Acci
dentaliter tñ fluxus catarralis mãe satis
spisse: nõ tñ extremalr̃ talis dulcis vel in
sipide ꝑ maxima ꝑte deorsum fluentis principalr̃ ad mu
sculos: ⁊ nõ ad pulmonẽ: neqꝫ ad panniculos intrinsecos:
qm̃ oĩno tussitaret: stãte tñ difficultate motus mẽbroꝝ pe
ctoris cũ grauitate eorũdẽ: imo dolore circa illas ꝑtes ad
tactũ quasi ꝑcepto vbi nõ sit negãdũ: gn ẽt aliq̃ portio de
orsum fluat in mẽbra ꝯtẽta in pectore: que tñ nõ ẽ acuta
neqꝫ male q̃litatis: ⁊ ita non reddit̃ vlceratiua. Et ꝑinde
quantũ ad hanc radicẽ de catarro nõ credo nisi aliter va
riet̃ dispõ catarralis eẽ ĩminens ꝑiculum de ptisi futura.
¶ Concomitatur ẽt huic accñti debilitas splenis ind̃bite
mundificando massam sanguineã ab humore melãcoli
co ꝓpter indispositionẽ attractiue illius: ⁊ inde infrigida
tur epar ex nimia pñtia melãcolie circa ipsum: ⁊ ita ẽt ex
sanguine grosso ad mẽbra trãsmisso fit opillatio in mem
bris nãlibus: que opillatio maxime ex vrinis manifestat̃
simul cũ debilitate in motu ꝓgressiuo: ⁊ ex mẽbroꝝ ma
cie cũ h: qd̃ in eo est resolutiua in toto fortis ex caliditate
⁊ siccitate cordis supra totũ influxis: q̃ ꝯpl̃o cordis ex pul
su satis veloci ⁊ frequenti simul cũ aĩositate ad oꝑatiões
ẽt ex nã difficilis declarat̃: vñ ⁊ ex ꝑte dispõnis cordis ⁊
opillationũ sequẽtiũ radicalr̃ ex mala dispõne ⁊ debilita
te splenis: nõ tm̃ in attrahendo: sed ẽt in resoluẽdo reddit̃
tale corpus paratũ incidere in febres oĩs generis effime
ras. s. hũorales vel ethicas. Idcirco ad p̃seruandũ a lapsu
⁊ a nocumentis pectoris: ⁊ a ꝓbabili casu in febrẽ: ad quẽ
casũ ẽt disponit defluxus mãe ad musculos pectoris. Nã
difficultatẽ motuũ mẽbroꝝ pectoris seq̃tur difficilis at
tractio aeris ad refrigeriũ cordis ⁊ difficilis expiratio va
poꝝ capinosoꝝ per anhelitũ: ⁊ ideo preparat̃ ad casuz in
febrem. Et hec de casu sufficiant.
¶ Ad p̃uisionẽ g̊ a lapsu in nocumenta apta seq̃ ex catarro
⁊ ẽt ad nocumẽta apta seq̃ ad opillationẽ mẽbroꝝ nãliũ
insurgũt due p̃ncipales intẽtiones. Una. s. ad catarrum ⁊
fluẽtẽ ⁊ ẽt fluxum. Alia intẽtio ad rectificationẽ splenis: ⁊
hec vtraqꝫ intẽtio cõplet̃ dieta ꝯueniẽti ⁊ medicinalib⁹.
¶ Sed dieta põt ad vnũ ordinẽ reduci vt vtriqꝫ conue
niat dispõni in euitatiõe p̃ncipalr̃ frigidoꝝ ⁊ opillãtiũ. Et
in hoc primo de aere vitet̃ aer q̃libet nebulosus: turbidus
⁊ vẽtosus: ⁊ maxime a vẽto australi. Et caueat a statione
sub radijs lunaribus ⁊ solaribus. Et sit camera sua ꝯstru
cta inter duo solaria hñs respiraculũ ad orientẽ: qd̃ si nã
liter vt tꝑe hyemis sit aer multũ frigidus ⁊ hũidus recti
ficet̃ artificialiter cũ igne facto ex lignis rorismarini ⁊ iu
nipi: ⁊ alijs aromatibus. ¶ Circa motũ ⁊ quietẽ conuenit
exercitiũ mediocre: si añ cibũ fiat ad minus ꝑ mediã ho
rã suaue nõ repentinũ: ⁊ post cibũ q̃escat. ¶ Ualẽt ẽt fri
catiões maxime ꝑtiũ inferioꝝ anteq̃ ex lecto surgat: ꝑus
tñ facta eũone mãeꝝ cõiuz ꝑ secessũ ⁊ ꝑ vrinã: q̊b⁹ factis
ꝯuenit ẽt capitis leuis fricatio cum pãno calo ⁊ pectina°.
¶ Circa sõnũ ⁊ vigiliã vitet sõnũ ꝓlixũ ⁊ maxie diurnũ
⁊ maxime supra cibũ ⁊ repletionẽ: ⁊ nõ ĩtret ad dormitio
nẽ ẽt de nocte nisi post duas horas a cibo sumpto. Et per
duret somnus septẽ horis ad plus: ⁊ in dormiendo teneat
caput eleuatũ ⁊ cõueniẽter cooꝑtũ declinãdo suꝑ alteruz
lateꝝ magis sinistrũ q̃ dextrũ: ⁊ in loco obscuro a frigore
tuto. ¶ Circa passiões aĩ. vitet oẽm subitã aĩ passionem
siue sit tristitia: siue furor: siue timor: siue gaudiuz maxie
supra repletionẽ. Sed gaudiũ temꝑatũ multũ ẽ ꝯueniẽs:
a coitu ẽt abstineat q̃tum põt: ⁊ maxime laborioso ⁊ suꝑ
fluo ⁊ supra repletionẽ. ¶ Circa cibũ ⁊ potũ primo sit re
gula: q̃ cauẽda sit oĩs repletio: vnde ꝑcitas in cibo ⁊ potu
multũ in h casu laudat̃: nõ tñ sit tanta vt eã sequat̃ inflã
matio ⁊ extenuatio: vñ ieiuniũ ẽt in casu vituperatur. Et
vtat̃ cibis bñ digestibilibus ⁊ generatiuis boni chimi: vt
ouis sorbilibus: ⁊ carnibus pulloꝝ ⁊ auiũ nõ in paludibus
degentiũ: sz in aere: vt ꝑdicũ: fasianoꝝ: ⁊ hꝫ. Carnes ẽt pi
pionũ impinguatoꝝ artificialiter: ⁊ exercitatoꝝ ƀm nãm
laudãtur: vituperãtur ẽt in casu cibaria quecũqꝫ flegma
tica ⁊ viscosa: ⁊ iõ cauendũ ẽ a piscibus maxime grossorũ
corpoꝝ ⁊ nõ squãmosis: ⁊ si aliq̃ cõcedi pñt sint ꝑui petro
si: vel saltẽ grossas squãmas nõ hñtes. ¶ Inter fruct⁹ lau
dãtur vue passe: alique amigdale cũ pineis. Nõ sint tñ re
centes

centes sed exiccate. ¶ De potu dicat̃: q̄ ꝯuenientius ē vi
nū albū debile: vel medij coloris: ⁊ non vinosum grossuz
⁊ vaporosum: neqꝫ sit nouū: neqꝫ turbidū: sed mediocris
sube: ⁊ sumat̃ i tem̄pata q̄ntitate. Et hec de dieta sufficiāt.
¶ Circa medicinalia q̄ntum ad catarrū fluentē: ⁊ ēt fluxuz
stant due intentiones p̄ncipales. Una est ad mām q̄ fluit.
Alia est ad habilitandū expulsionē māe fluxe cū rascatio
ne. ¶ Prima igit̃ intentio ꝑficit̃ tribus ingenijs. primo. s.
euāando mām a cerebro cū leuiter educētibus. scd̄o cū di/
uertētibus mām ad aliā regionē nō suspectā. tertio cuz si
stentibus fluxū māe ad locū pectoris. ¶ Intētio vero p̄n
cipalis cōplet̃ cū lenietibus cānā pulmōis ⁊ ꝑtes pectoris
iuuātibus in expulsiōe: ⁊ ꝯfortātibus hec mēbra. ¶ Pri/
mū prime intentionis de euōne cōplet̃ sumēdo. ℈. ij. i tri
bus pillulis grossis eūdo dormitū post duas horas post ce
nā factas vt infra. ℞. agarici trociscati ꝑtes duas: pillula/
rū assayeret ꝑtem vnā granoꝝ peonie quartā ꝑtē vni⁹ cū
oximelle simplici fiat pasta ꝓ pillulis. ¶ Scd̄m p̄me in
tentionis de diuisione māe: q̄ succedere dꝫ regulariter ad
euōnem ꝯplet̃ ꝯuenienter attrahēdo ꝑ nares māz in ma
ne facta expulsione sup̄fluitatū cōium cum caputpurgijs
vt infra. ℞. aque mellis decocte ꝭm artem. ʒ. iij. aq̄ ma/
iorane: aque viol. succi radicū bletis depurati añ. ℥. i. nigel
le puluerizate: nucis musca. silr̄ puluerizate añ. ʒ. ß. misce ⁊
de eo tepido paꝝ posito sup̄ volā manus trahat̃ per nares
ter vel quater: ⁊ hoc fiat tribus diebus ꝯtinuis i mane ex/
pulsis superfluitatibus cōibus: postq̄ꝫ sumpte sunt pillule
supradicte interposita vna die: q̄ pillule sumant̃ ter i mē/
se: p̄cipue t̄pe hyemis ⁊ veris. s. singulis. x. vl̄. xij. dieb⁹ nō
seruato tñ ordine dieꝝ: imo ēt aliquotiens pn̄t sumi infra
nouē dies ꝭm q̄ grauitas capitis: vel alia nocumēta citi⁹
manifestabunt̃. Cōuēte ēt mā p̄ter diuersionē ꝑ nares cō/
ueniunt diuersiones facte cū fricatiōibus mēbroꝝ extre/
moꝝ maxime pedū. ¶ Ualēt ēt clysteria: que fiant ꝭm
formam vt infra. ℞. furfuris. M. i. camomille: melliloti:
mercurialis: folioꝝ sicle añ. M. ß. bulliant in q̄ttuor libr.
aque vsqꝫ ad ꝯsumptionē quarte partis: postea de collatu
ra sumatur lib. i. ß. cui addat̃ cassiefi. hyerepigre simplicis
Gal. añ. ℥. ß. mellis cocti. ℥. i. olei cōis. ℥. ij. olei camomille
℥. i. ⁊ cuz modico salis fiat clystere: ⁊ sumat̃ bis in ebdoma
da. Nā iuuabit plurimū in vtraqꝫ dispōne. s. ⁊ catarro flu
ente: ⁊ opillationibus mēbroꝝ nāliū. Cōuenit ēt ad ꝯfor
tationē digestiue cerebri: ⁊ p̄nr̄ ꝓhibitionē euōnis māe ca
tarralis simul cū aliquali resolutione ⁊ exiccatione mate/
rie genite vt fiat biretū de sindone d̄ grana ad figuraz sui
capitis: in quo iponant̃ spēs vt infra: ⁊ ita disponantur vt
nō possint de ꝑte in ꝑtē fluere cū suturis: ⁊ teneat̃ cōtinue
infra ad biretum saltē hyeme: ista tota sutura fiat vt ifra.
℞. maiorane: sticados: roß. sandaloꝝ citrinoꝝ añ. ʒ. ij. ma
cis. ʒ. i. gar. ʒ. ß. vernicis. ℥. ß. mis. fiat puluis ⁊ duplicet̃ si ex
pedit ꝭm proportionem simplicium. ¶ Circa tertiū pun
ctum huius prime ꝑtis. s. desistēdo mām catarralē laudo
vt singula nocte i ore teneat̃ vna de pillulis planis factis
vt infra. ℞. spice: thuris albi: masticis añ. ʒ. ß. boli armeni
℈. i. cū syrupo de papauere forment̃ pillule grosse plane i
forma lupinoꝝ. Et si oibus. x. diebus sumat̃. ʒ. i. dyaoliba
ni in introitu lecti erit efficax remediū. ¶ Quantuz vero
ad aliā intentionē de mā fluxa ꝯtenta in pectore: ⁊ ad ha/
bilitandū ad excreationē māe: si qua fluxa esset in pulmo
nē p̄mo laudo vt sumat̃ in mane de ꝯfectione vt infra lā
bendo. ℞. penidioꝝ. ℥. i. ß. succi ligritie. ʒ. i. loch de pio. ℥. ß.
pulmōis vulpis. ℈. ij. croci. ℈. ß. cū syrupo de ligritia fiat
loch. ¶ Exteri⁹ aūt laudo ꝓ inūctiōe mēbroꝝ pectoris vt
fiat inunctio circa ip̄m nō tangendo regionē cordis vt in
fra. ℞. mucillaginis: altee: fenugreci factaꝝ ex aq̄ capillo

rū vene. añ. ʒ. ij. ysopi hūide: olei viola. ⁊ amigdalaꝝ dul.
añ. ℥. ß. olei de yreos. ʒ. ij. croci paꝝ: ⁊ cere paꝝ fiat vnguen
tū. Si ēt bis in ebdomada sumat añ p̄rādiū coclear. i. de
puluere vt infra cū modico brodij erit cōueniens. ℞. pul/
monis vulpis. ʒ. ij. anisi: capilloꝝ vene. añ. ℈. i. croci. ℈. ß.
misce fiat puluis. Nam hoc est multum efficax ad preser/
uandum a lapsu in dispositionem sibi suspectam.
¶ Jam vltimo p̄ncipalr̄ circa scd̄am dispōnē p̄ncipalē vt
opillationē mēbroꝝ nāliū hn̄tē radicem a debilitate sple
nis: vt supra dcm̄ est: laudarez bis in anno vt in vere ⁊ au/
tūno in principio eoꝝ fieri euōnem māe melancolice si/
mul ⁊ flegmatice ex splene prius euāndo. Et hec predige
sta mā cum quattuor vel quinqꝫ syrupis vt infra. ℞. mel
lis rosati: syrupi de duabus radicibus cū aceto: syrupi de
epithimo añ. ℥. i. aque decoctionis radicū feniculi: scolopē
drie: ⁊ passulaꝝ. ℥. vi. misce ⁊ clarificet̃ ꝓ duabus vicibus:
⁊ continuet̃ vt supra: postea sumat̃ potio vt infra. ℞. poli
podij quercini: radicū feniculi: ⁊ petrosilij añ. ʒ. ij. ß. folicu/
lorum sene: epithimi añ. ʒ. i. passularum. ʒ. iij. floruz stica/
dos: boraginis: ⁊ melisse añ. ʒ. ß. bulliant omnia ꝭm artem
prius decoquendo radices. 2° flores in debita q̄ntitate aq̄:
postea facta collatura in. ℥. vi. dicte collature infundātur
agarici. ʒ. ij. zinzib. ℈. ij. ⁊ stent in infusione per. xv. horas:
deinde fiat expressio collature eius: ⁊ collature addat̃ dya
chatolicōis. ʒ. vi. hyere simplicis in electuario. ʒ. i. ß. misce
fiat potio: ⁊ sumatur ꝭm ordinem medicinarum solutiua
rum: ⁊ post sex horas sumat̃ lauatiuū de brodio ciceꝝ ru/
beoꝝ: ⁊ modico zucchari rubei. Sequenti die sumat̃ con/
fectio vt infra. ℞. mitridati. ʒ. i. dyabuglosati. ʒ. ij. ⁊ tarde/
tur cibus etiam per sex horas post. Et si infra duos vl̄ tres
dies apparerent vrine grosse ⁊ aliqualiter tincte vt est ra/
tionabile laudarem fieri leuem aperturam vene splenis
brachij dextri educendo quattuor vel quiqꝫ. ℥. sanguinis:
sed fiat apertura lata. Et fiat flobothomia circa vesperas
post prandium per. vij. vel. viij. horas ⁊ p̄cedat prandium
leue. Deinde laudo vt fiat inunctio circa splenē de vnguē
to vt infra. ℞. armoniaci ⁊ bdelij añ. ʒ. ij. dissoluant̃ in ace
to vini albi: olei amigda. dulcium. ʒ. iij. olei de capparib⁹:
⁊ olei de rutha añ. ℥. ß. scolopēdrie: tamarisci: nigelle: semi/
nis portulace puluerizatoꝝ añ. ʒ. ß. croci. ℈. i. misce fiat vn
guentum lene ꝓ vnctiōe semel ad minus in die ꝑ aliquot
dies continuando. ¶ Nam in h̄ fortificat̃ virtus natura
lis splenis in attrahendo sanguinē melancolicum ab epa
te: ⁊ sic sanguinem mundificando ⁊ resoluēdo q̄d ad ip̄m
venit. ¶ Et qm̄ postremo ex cordis sui dispositione ⁊ re/
liquis adiunctis stat paratus ad casum in febres: vt dcm̄
est supra: laudo ad preuisionez: vt tempore estatis sibi ca
ueat a causis calefacientibus: ⁊ continuo secuz afferat sac
culum supra cor factum vt infra. ℞. rosaꝝ: viol. florum
nenupharis: buglosse: ⁊ boraginis añ. tertiam partem vni
us. M. sandalorum citrinoꝝ: coralloꝝ rubeoruz vtriusqꝫ
been añ. ʒ. ß. spodij: sete crude: ossis de corde cerui: marga/
ritarum albarum: ⁊ yacinthoruz añ. ℈. i. ambre: croci añ.
℈. ß. camphore granas duas: misce: ⁊ erit sacculus confor
tatiuus ⁊ remissiuus a casu in lapsum calidum. Item lau/
do in estate: maxime in meridie iam inanito stomaco: vt
sumatur coclear vnum magnum de confectione vt infra
Recipe dyabuglossati: dyaboraginati añ. ℥. ij. zuccha. vio
lati: ⁊ rosati añ. ℥. mediam: specierum diarodon abbatis
ʒ. i. specierum trociscorum de camphora. ʒ. ß. cum syrupo
de acetositate citri parum fiat confectio. Et si post eam su
mantur. ℥. quattuor vel quinqꝫ aque ordei in casu conue/
niens est: sed bis vtatur tempore maximi caloris. Et bis
sum contentus. xix. decembris anno. 1497. cum laude Je
su ⁊ virginis matris Marie.

¶ Pro quodā mercatore de sauona patiēte multitudinē sputi aq̄se hūiditatꝭ siue flātis aquei. Cōsi. XXXII.

N hac molestissima ⁊ tediosa multū passione: q̄ est fere ꝯtinua expuitio ꝺ nocte hora vigilie hūiditatis aquose siue flegmatis aquei dimissis oīb⁹ illis: q̄ hic theorice dici possent de essentia morbi inuestigādo ⁊ de causis eiusdē ꝑꝑ breuitatē: ad vtilia tm̄ ⁊ ad curā deuenio. ¶ Primū igiť pro regula nō laudo exhibitionē medicinaꝝ fortiū: sꝫ magis frequētē vsum aliquaꝝ debiliū: maxime ꝑꝑ passibilitatē ⁊ mollitiem stōi. ¶ Cōueniens tn̄ est vt bis in anno medicina vtať debili: in satis tn̄ notabili dosi: vt tpe maij ⁊ tpe septēbris: ⁊ an̄ eā non inconuenit vsus per aliquot dies aliquoꝝ syrupoꝝ digestiuoꝝ. ¶ Et qm̄ hec dispō radicē hꝫ ꝑncipalr̄ a cerebro: lꝫ ꝑpter stōi nocumentū in stō manifesteť: dimissis ēt his que ad regimē sex reꝝ nō nāliū attinēt: q2 in illis ꝑꝑ diuturnitatē morbi ꝯsilio multoꝝ medicoꝝ factus est doctior: ad medicinalia tm̄ accedo. Laudo igiť primū pro digestione mãe vt sumat syrupū: vt infra quattuor vel qnqꝫ vicibus. ℞. mellis ro. saltē post. vi. menses facti. ʒ. i. mine: citonioꝝ cū spēbus syrupi de radicib⁹ sine aceto an̄. ʒ. ij. aquaꝝ betonice: absynthij: ⁊ buglosse an̄. ʒ. i. duplicet ⁊ clarificeť aromatiçādo cū modico ligni al'. ⁊ sic ꝯtinueť in mane vt dcm̄ est. Post quos syrupos sumat pillulas vt infra. ℞. pillulaꝝ assayeret par. ij. vt grā exempli. ℈ iiij. pillulaꝝ elefanginaꝝ. ꝑ. ꝭ. vt. ℈. ij. absynthij: sticados an̄ q̄rtam ꝑtem: vt gra. xv. cū melle rosa. fiant pillule ꝑ vna dosi: que ⁊ si sint multe numero non est cura: post quas tardeť comestio ꝑ horas. viij. Nec post hanc medicinā laudo lauatiuū: nisi forte prauā mãm eduxerit a te: gratia cuius lauatiuum exhiberi posset. Sequēti vero mane sumat ꝯfectionē vt infra. ℞. çucchari rosa. ʒ. ij. spēꝝ dyagalāge ⁊ plirisarcoticō an̄. ℈. i. cū melle ros. fiat ꝯfectio. Et ꝺ istis pillul' laudo ꝙ bis ī ebdomada sumanť tres distāter a cena ꝑ. v. vel. vi. horas. Cōuenit ēt p⁹ purgationē factā cōem: vt bis in ebdomada sequenti fiat masticatoriū vt infra. ℞. masticis. ꝑ. i. passulaꝝ mūdatarū. ꝑ. ꝭ. cubebaꝝ: ⁊ piperis lon. an̄. q̄rtā ꝑtem: ⁊ de hoc toto sumat circiter. ʒ. ꝭ. in mane ad masticandū ⁊ expuendū. Laudo cū hoc vt fiat lotio capitis: postq̄ꝫ tn̄ vēter lapsus fuerit cū lixiuio forti facto ex cinerib⁹ vitis albe: lauri: iuniperi: ⁊ stipitū rorismarini: qꝺ ēt lixiuiū aromatiçeť cum spēbus positis in pecia: q̄ paꝝ bulliant in dicto lixiuio vt ī fra. ℞. maiorane: sticados: yue: rorismarini an̄. M. ꝭ. sauine. ʒ. ij. rosaꝝ: nucis musca. corticū citri: gariofiloꝝ: ⁊ cubebaꝝ an̄. ʒ. ij. ꝯtundanť grosso mō ⁊ in dicta pecia ponātur: diuertere ēt mãm per nares eēt ꝯueniens cū cōibus medicinis. ¶ Si ēt fortassis apponereť leue ruptorium post aures esset ꝯueniens: qꝺ fiat ꝭm hunc modū. ℞. cantaridū abscisis alis ⁊ capitibus infusaꝝ in aceto fortissimo. ꝑ. i. fermēti. ꝑ. ꝭ. ⁊ cū melle anacardino fiat mixtio ⁊ paꝝ de coopiať vsqꝫ dum locus rumpať: tandem cū butyro purgeť: supponēdo ēt modicū de folio caulis rubei: fluēte ēt abundanter mā de nocte. Laudo vt sumať ad q̄ꝫtitatem ℈. ij. auree alexādrine cū modico vini hora somni. Conuenit ēt magis ad stomacū rectificandū vt semel vl' bis in ebdomada sumať de trifera minore descriptiōe cognita ꝭm integrā totā descriptionē ad q̄ꝫtitatē. ʒ. i. ꝭ. in mane. Laudo ēt vt tpe hyemis ꝑ ꝯfectiōe sumat electuariū vt infra ad q̄ꝫtitatē medie nucis. ℞. piperis al. ⁊ lon. gar. çinçib. an̄. ʒ. x. cinamomi: al's cimini. rosaꝝ ru. an̄. ʒ. iiij. sandaloꝝ citri. spodij an̄. ʒ. iij. çucchari tabarçet. ʒ. x. seminis feniculi: anisi an̄. ʒ. ij. cardamomi minoris: cubebe: macis an̄. ʒ. i. ciperi: seminis myrtilloꝝ siccoꝝ: cimini an̄. aur. i. camphore. ℈. i. musci gra. viij. galle musca. gra. xv. Deinde sumať mellis ad pōdus oīum: ⁊ tandē aque de duobus granatis: ⁊ aque de citonijs: ⁊ super lentū ignem coquanť donec inspissenť: ⁊ cū eo electuariū cōficiať ⁊ in olla polita reponať: dosis est ad q̄ꝫtitatē auellane. ¶ Pōt tn̄ minorari hec descriptio ꝭm ꝑportionē minorādo simplicia. Laudať ēt vt ante cibū ⁊ post cibū laueť os cū aq̄ calida decoctionis masticis. Cōuenit ēt fricatio gingiuaꝝ ad ꝓhibendū descensum a capite cum puluere facto vt infra. ℞. cornu cerui adusti: seminis tamarisci: ciperi: rosaꝝ: spice an̄. ʒ. i. salis gēme q̄rtaꝫ partē: teranť ⁊ cribelleť. Laudauit ēt Açarauius in hoc casu stō ieiuno aliqn̄ sumere tortellas: vel panē exiccatū ad ignē cū aliquo salsamento: rectificare quoqꝫ stomacū exterius ne recipiat: ⁊ ꝯfortare vesicaꝫ in hoc casu plurimū ꝯuenit: vnde fieri pōt cerotū: qꝺ extēdať super coriū in formā scuti vt infra. ℞. cubebaꝝ: calamenti: cardamomi: macis: ciperi an̄. ʒ. ij. rosaꝝ rube. nucis mus. an̄. ʒ. iij. folioꝝ myrti siccoꝝ: sansuci an̄. ʒ. i. ꝭ. terantur ⁊ cribelleť: ⁊ cū oleo absynthij ⁊ modica aq̄ citonioꝝ addēdo ꝺ mastice q̄ꝫtū sufficit ꝭꝫ artē fiat cerotū. ¶ Omitto multa alia ⁊ medicinalia: que fieri possent cerebro: q2 illa oīa referri pn̄t: que iuuarēt in catarro flegmatis subtili ꝑ viā indigestionis cerebri: ⁊ ēt dietā: q2 multū vsus est: ⁊ in mediocriū ꝑsentia ⁊ sufficiētia ꝯfido. Cōuenit etiam aliqn̄ stō vacuo sumere tria grana piperis albi cū. vi. passulis: ⁊ vno folio plātaginis ⁊ diligēter masticare ⁊c.

¶ De mala dispositione opillatiua circa epiglotim ⁊ ꝑtes superiores ex mā catarrali deorsum fluxa pro reuerendissimo cardinali Senense. Consiliū. XXXIII.

N casu reuerendissimi dn̄i dn̄i Cardialis Senensis vt accepi a reuerendissimo dn̄o Stephano de robijs archidiacono Papiēsi est quedā mala dispositio opillatiua circa epiglotim: ⁊ ꝑtes supiores cāne ex mã catarrali deorsum fluxa fluida nō acuta: sed viscositate participante: ꝑꝑ quā ibidē fit adherens: ⁊ inspissať a caliditate cordis ⁊ pulmōis: vn̄ necessaria fit rascatio q̄dam mane quasi ꝯtinua vsqꝫ duꝫ a virtute expellať dicta mã catarralis inspissata alba fcā obediens obiectū virtuti expulsiue per inspissationē: vn̄ antea cū fluebat liq̄ditate substātie eius reddebať ībabilis expulsiōi: que oīa per signa vel accidentia habita vel ītellecta a supradcō. d. Stephano possent euidētissimis rōnib⁹ declari: sꝫ sufficiat ad pn̄s ita sūmati casū expressisse. ¶ Expediunt ḡ due intētiones ꝑncipales. Una ad mãm q̄ fluit. Alia ad habilitādū eius expulsionē dū fluxa ē: ne laboriose rascando educať. Prima ḡ intentio ꝑficiť trib⁹ ingenijs. s. eūando mãm a cerebro cū leniter educētib⁹. Secūdo cū diuertētibus mãm ad aliā regionē nō suspectā. Tertio cum consistentibus fluxum materie ad locum. ¶ Prima intentio ꝑncipalis ꝯpletur cū remittentib⁹ caliditatē inspissantē: ⁊ aliqualr̄ incidētib⁹ eā inspissatā: ⁊ lenietibus cānā ⁊ ꝑtes gutturis: ⁊ cū hoc ex ꝑte substātie dictaꝝ medicinaꝝ per sensibile tp̄s in dictis ꝑtibus cōmorantibus ⁊ mēbra dicta ꝯfortantib⁹ ea iuuātia in expulsione. Primū prime intentionis de eūone ꝯpleť sumēdo. ℈. ij. ī tribus pillulis grossis eūdo dormitū post duas horas post cenā factis vt infra. ℞. agarici trociscati. ꝑ. ij. pillularū assayeret ꝑtē vnā: granoꝝ peonie q̄rtā partē vnius cū oximelle simplici fiat pasta ꝑ pillulis. Scōm pūctū ꝑme intentionis de diuersiōe mãe: que succedere dꝫ regulariter ad eūonē cōpletur ꝯuenienter attrahendo ꝑ nares in

mane

mane facta expulsiõe sup̱fluitatū cõium cū caputpurgio vt infra. ℞. aque mellis decocte ꝼm artē. ℥. iij. aque maiorane: aq̄ violaꝝ: succi radicū bletis depurati añ. ℥. i. nigelle pulueriçate: nucis mus. sił'r añ. ℨ. ß. misce ⁊ de eo tepido paꝝ posito sup̱ volā manus trahat̄ p̱ nares ter vel q̄ter: postea mūdificata mā̄ lauēt̄ nares cū aq̄ çuccbari. ℭ Aliud ingeniū tertiū prime intentionis desistēdo mā̄m fluētē ɔplet̄ vt sumat̄ in introitu lecti: qñ non sumunt̄ pillule alie soluētes vna pillula de factis vt infra. ℞. thuris albi masticis: boliarmeni añ. ℨ. ß. spice. ℈. i. cū syrupo de papauere formen̄t pillule grosse: ⁊ sumat̄ vna vt supra. Et aliqñ ad hanc intētionē si mā̄ p̱ticiparet aliq̄lī acuitate loco pillule: vt in introitu lecti sumant̄ tria coclearia de dyacodion. ℭ Scd̄am intētionem p̄ncipalē cõplet si sumat̄ in aurora. ℨ. i. de ɔfectiõe vt infra: que in ore multo tēpore teneat̄: ⁊ tādē paulatine descēdēdo lambat̄. ℞. penidioꝝ ℥. i. ß. succi ligritie: passulaꝝ enucleataꝝ añ. ℨ. ij. sebesten recētiū. ℨ. i. capil. ve. gūmi arab. añ. ℨ. ß. pulmonis vulpis. ℈. ij. oia simul cõmisceant̄ in mortario ⁊ cū syrupo de liquiritia reducant̄ ad formā loch. Et de istis ad p̄ns sum contentus dimissis multis p̱ p̄stantissimos curiales phīcos reliquis cõmemorandis de regimine in dieta ⁊ obseruatione eius: que in casu necessaryssima est: ⁊ multis alys ad casum ēt vtiliter pertinentibus. Ista tñ breuia: sed vtilia iudicio meo medicinalia: vt satisfacerem req̄sitioni facte per reuerendissimū dn̄m Stephanū archidiaconū vt supra paratus: vbi expediat: ad latus ɔsultandum ⁊c̄.

ℭ Pro illustrissima dn̄a nostra dn̄a ducissa Blanca: q̄ erat aliqualiter asmatica. Consiliū. XXXXIIII.

Diligenter pēsatis ⁊ examinatis exq̄sitissime accñtibus in cāu ɔtingētibus: sup̱ quo querit̄ ɔsultatio: iudicat̄ dispõnē istā p̱iodice ɔtingentem: sine tñ ordine p̱iodi. ⁊ si nõ sit veꝝ asma ⁊ p̱pryssime sumptuꝫ: tñ large dici debere asmaticā passionē a medicis. Qm̄ vt dicit Gal. tractatu septimo li. x. tractatuū. Eos q̱ absq̄ eo ꝙ febricitāt respirāt freq̄nter: sicut q̱ currūt cito consueuerūt noīare medici asmaticos: que dispõ cuꝫ sit anhelitus passio: ⁊ impoīe sit anhelitū pati: nisi aliq̄d instr̄oꝝ eius patiat̄ aut per se: aut p̱ colligantiā: vt voluit Gal. 4° interioꝝ. c. 4° ad p̄ncipiū. Et q̄ instr̄a anhelitus sunt multa: ⁊ hñt secū mēbra cõcomitātia nõ pauca numero: ex quoꝝ diuersoꝝ lesiõe induci posset tale accñs: tunc arbitramur tale accñs pēdere p̄ncipaliter p̱p̱ tres cās. vnā tñ principalissimā: ⁊ duas ɔcõmitantes vt plurimū. ℭ Prima ⁊ principalissima ē aliq̄lis opillatio facta in mēbris sp̄ūs p̱p̱ māꝫ catarralē aqueā subtilē ex cerebro descendentē ad ip̄m pulmonē: ⁊ sic receptaꝫ in porositatib⁹ eiusdē pulmonis p̱tim: ⁊ p̱tim in cõcauitate pectoris. Cuius significatio sumit̄ potissi^m^: qm̄ h̄ accñs subito aduenit cū q̄dā ponderositate pectoris versus fundū eius. Et vt dixit Rasis 4° ɔtinen. ad prin^m^. Si fuerit angustia anhelitus subito cū põderositate pectoris statim discursa sunt ex capite ad pectus multa reumata: aut ex locis eis attinētib⁹. Idē sentit. d. Auicē. x^a^ tertij de signis anhelitus magni ⁊ p̱ui in fine capl'i cū dixit. Cū g̊ aduēit ɔstrictio sterilis subito: tunc currit ad pulmonē mā̄ ex catarro: aut cucurrit ad pulmonē p̄us ⁊c̄. Et hoc suadet: qm̄ tale accñs post grauitatē capitis ⁊ opillationē antecedētē in naso subito post talia nocumēta secutū est: neq̄ ab his mēbris vr̄ deriuatā esse aliūde mā̄m ad pect⁹ vel pulmonē: cū reliq̄ mēbra sana reperiant̄. ℭ Declarat̄ aūt mā̄m esse aquosam subtilem p̱ hoc: ꝙ eius defluxus nõ est sensibilis māifeste: neq̄ seq̄tur ad eū tussis: ⁊ si p̱cipiat̄ descēsus māe sine sapore p̱cipit̄. Vñ si mā̄ foret grossa: eius descensus manifestior foret: vt colligebat̄ de mēte Aui. fen x^a^. tractatu tertio. c. i. cum dixit. Si aūt mā̄ fuerit effusa a sup̱ioribus: tunc dū ipsa remanet discurrens sup̱ cānam: sicut discurrit aliq̄d sup̱ parietē nõ excitat̄ pl'imū tussis. Facit ēt p̱ hoc. s. ꝙ mā̄ sit subtilis: qm̄ ɔpl'o cerebri coniūgit̄ notabiliter humiditati cū temp̱antia q̄si in actiuis: vt ex multis euidētys ɔcludi posset: debilitata tñ eius cerebri nāli caliditate p̱p̱ longā morā: aliqñ stando sub radys solis capite discooperto: q̄ vt dixit Auer. 2° colliget. c. de accidentib⁹ sup̱ueniētibus virtutib⁹ interiorib⁹ cerebri. Calor extraneus p̱pterea q̇ facit calorē intrinsecuꝫ exalare ip̄m debilitat ⁊c̄. probabiliter concludit̄: ꝙ illa mā̄ sit ad frigidū declinans: ⁊ ad hanc debilitatē ēt facit ɔtinua fere operatio virtutū interioꝝ in audiētys ⁊ varys cogitationib⁹ circa magnā cõsideratione di^a^. ℭ Huic aūt cause p̄ncipales due alie annectunt̄ cāe vt plurimū cõcomitantes. Una est multitudo vapoꝝ sursum eleuatoꝝ ad pect⁹ ⁊ ad pulmonē coarctatoꝝ in pectoris cõcauitate. Alia est ventositas aliquotiēs in pectore ɔclusa: ⁊ aliquotiens in stõ: q̄ p̱transiens terminū sep̱at qñq̄ inter velamen ⁊ dilatationē: vt Aui. dicit eadē fen. c. supra allegato de anhelitu magno ⁊ p̱uo. Et ꝙ hec sint cāe concomitantes manifestari põt ex mõ p̄cipue terminatiõis paroxismi: qm̄ plerunq̄ terminat̄ sine sensibili expulsiõe māe: sed sola eructuatio: ⁊ aliquotiēs expiratio grossi vaporis facit ad sensibilē resolutionē paroxismi. Ad hoc facit: ꝙ nõ est notabilis grauitas circa p̱tes pectoris i actu paroxismi. ℭ Suadet ēt ꝙ p̱cipit̄ extēsio in p̱tibus pectoris ⁊ formal'r motus de loco ad locū in ipso pectore: ⁊ ꝙ post cibaria vētosa tale accñs aliqñ sup̱uenit: facit ēt ad cām vaporalē habitudo totius corporis: q̄ multū humida est cõiuncta: tñ cū aliquali caliditate cordis: qm̄ vt dicit Rasis de mēte Cassij 4° conti. c. allegato. Sanguis cū calefit generat plures vapores: ex q̱bus cõstringunt̄ instr̄a anhelitus: q̄d non ex sanguine tm̄ fieri posset: sed ex alia ēt hūorali mā̄. Non ē tñ longinquū q̱n ad hoc accñs ɔcurrat indispõ acq̄sita in musculis subseruiētibus motui pectoris p̱p̱ defluxū māe subtilis catarriçātis ad eos: qm̄ cū casu ɔiungit̄ titillatio q̄dā: vel formicatio aliq̄lis circa p̱tes spatulaꝝ: q̄ q̱dē ex p̱portionali cā pendere vr̄. Et si forte ad hoc adduceret̄ ꝙ cū ea ē q̄dā innata debilitas mēbroꝝ spiritualiū ad facile patiendum acquisita ex principys generationis ex parente non esset irrõnale. Et hoc est q̄d de casu iudicatur.

ℭ Pro debita igit̄ ɔsultatione circa casum habēde sunt due p̄ncipales ɔsiderationes. Una erit circa regimen p̄seruatiuum a casu in paroxismuꝫ. Alia intentio erit circa regimē in paroxismo obseruandū. Et lꝫ dixerit Gal. 4° de regimine sa. Similis est custodia futuroꝝ lapsoꝝ: ⁊ correctio iā factoꝝ. Et alibi. Quecūq̄ sanant passiões iā fiētes hec ⁊ anteq̄ꝫ fiāt p̱hibēt cõsistere: tñ vt dixit Mesue ꝼm Gal. Cū p̱uentū ad accessionē fuerit: tūc potius blādiēdū est q̄ꝫ curandū ⁊c̄. ℭ Peruenit̄ .n. interdū ad p̄focationē in exhibitione medicaminū. s. in hora paroxismi: de quo timore nõ ē suspitio nõ exñte tp̱e paroxismi: ⁊ iõ cõueniētius fcm̄ erit: si tp̱e nõ paroxismi intēdat̄ cū regimine ad cām futuri nocumēti: ⁊ alio regimine vtamur intentione sumpta ad morbū in tp̱e paroxismi. ℭ Circa p̄^m^ ēt duo fient p̄ncipal'r. Nā primo declarabit̄ regimē obseruādū in dieta circa res ineuitabiliter nobis occurrentes: q̄ a medicis appellant̄ res nõ nāles ⁊ eis annexe. Scd̄o ponet̄ regimē magis p̱ medicinas respectū hñtes ad cās dicti accñtis: de q̱bus supra: ⁊ ibi declarabit̄ si vsus balneoꝝ mineraliū sit ad p̱fectionē necessarius vel ne. Et si necessarius

sit eorum vsus: que balnea magis in casu conueniant.
¶ Prius tñ ꝙ̄ ad regimen accedamus: pono in hoc casu
laudabile ꝓnosticum positum a Mesue.c.proprio cuꝫ di
xit satis ad principium. Mulieribus quidem non sepe ac
cidit: ⁊ citius sanatur eis ꝙ̄ masculus ⁊c. ¶ Circa igitᷣ pᵐ
in electione aeris eligatᷣ aer in actiuis nõ multũ decliuis
vt in calido vel frigido: ad siccũ tñ notabilᷣr inclinetᷣ: ꝯue
nientius tñ est ad calᷣm declinare ꝙ̄ ad frigidũ. iõ ꝓ regu
la euitetᷣ aer excessiue caliditatis ⁊ frigiditatis. ¶ Et ꝓin/
de tp̄e hyemis nõ est laudabile: ꝙ aer sit nimis calidus: p̄
cipue factus artificialᷣr talis cũ igne ⁊ multaꝝ ꝑsonaꝝ p̄n
tia cũ oĩmoda clausiõe fenestraꝝ: qm̄ talis caliditas mul
tũ nocet: p̄mo ꝑ caliditatẽ intensam põt liquefieri humi
ditas cerebralis: que discurrẽs deorsum est cã nocumẽti.
Scd̄o q2 aucta claritate circa partes pectoris ⁊ cordis fit
necessaria multa aeris attractio: ⁊ ex cõsequẽti cũ nõ pos
sit cõuenienter ꝑ solã anhelitus magnitudinẽ satisfieri ca/
liditati acq̄site oportebit ꝯñr velocitare ⁊ anhelitũ freq̄n
tare: vñ si sic dispõitᷣ ad accñs maxime ẽt nocet: qm̄ cũ ta
li aere camere clause cõiungitᷣ interdũ fumus: ⁊ ex multi
tudine ꝑsonaꝝ multi grossi vapores cõcludunᷣ: q̄ attracti
ꝑ anhelitũ cũ aere sunt cã precipui nocumẽti. Vñ in casu
isto multũ laudabile est vt aer camere oĩbꝰ duobꝰ diebus
possit rectificari cũ receptiõe puri aeris: ⁊ expulsiõe grossi
⁊ fumosi: ⁊ h̄ fiet si in fenestra camere fiet vnus fenestrolꝰ
aptus ad apiendũ ⁊c. Et in h̄ habeatᷣ diligens ꝯsideratio:
qm̄ talis malus aer est ꝯtinuo alterãs: ⁊ imediate trahatᷣ
ad mẽbra nocumẽti. Et in tali casu maxime põt verifica
ri dcm̄ Gal. tertio tegni tex. cõmẽti.28. vbi voluit ꝙ stãte
lapsu a debita qualitate aeris plus sequitᷣ nocumentuꝫ ꝙ̄
ex equali lapsu in multis alys rebus non nãlibus simul.
¶ Nocet ẽt ⁊ ꝑ aliũ modũ caliditas intẽsa aeris camere
tp̄e hyemis: qm̄ qñ postea expõitᷣ libero aeri frigido: seqᷣ
illud nocumẽtũ: qd̄ seqtur de succedente borea ad austꝝ.
de quo spãliter dixit Aui. 5ª terty. ⁊ Mesue in caplõ de ca
tarro. Auster rarefacit ⁊ implet capita: ⁊ septẽtrio vel bo/
reas ꝯstrigit ⁊ exprimit. ¶ Vñ rarefactis ꝑtibus capitis
a caliditate camere redditᷣ cerebrũ passibilius ab aere fri
gido: cui postea occurritᷣ: ⁊ tunc cõstricto cerebro frigidita
te exprimitᷣ humidũ cerebrale deorsum ad mẽbra pecto/
ris: iõ studeat dñatio sua nõ pati: maxime ꝯm caput intẽ/
sam caliditatẽ. Et si mẽbra aliq̄ alia frigeãt calefiant cuꝫ
alys ingenys: ⁊ ꝓinde plumaçolus siue cussinus non dꝫ eẽ
ex pluma. ¶ Proinde intelligatᷣ ꝙ in tp̄e estatis nõ stetᷣ
sub radys solis: neqꝫ eqtando multo tp̄e. Or si pur ꝯtingat
ꝑꝑ necessitatẽ corpus calefieri excellẽter in estate est ma/
gno studio cauẽdũ: ne subito ꝑmutetᷣ ad locũ frigidũ: sed
paulatim ꝯuertatᷣ ad aerẽ tẽperatũ: ⁊ postea aliqualᷣr ad
frigidũ ꝑꝑ nocumentũ qd̄ dcm̄ est supra. ¶ Euitetᷣ ẽt aer
q̄liscunqꝫ humidus ⁊ nebulosus: siue frigidus: siue calidꝰ
fuerit. Et ꝓinde stantibus his stationibꝰ nõ est exeundum
ad aerẽ liberꝝ si possibile est: sed standũ est in aere camere
debite disposito. ¶ Or si fuerit tp̄s frigidũ spero laudabi/
lius erit: si rectificetᷣ aer camere ad calᷣm cũ q̄busdaꝫ aro
matibꝰ calidis: nõ dico suffumigãdo: qm̄ fumus in cãu no
cet: sed hñdo notabilẽ q̄ntitatẽ aromatũ calidoꝝ ĩ camera
vt cinamomũ: lignũ alᷣ. ambrã: cortices citri: ⁊ arãci: ⁊ hꝫ.
et hoc dico nõ exñte dolore capitis: qm̄ in illo casu nõ cõ/
uenirẽt aromata. ¶ Et si eẽt appetitus ad vidẽdũ ⁊ habẽ
dũ igneꝫ fiat ignis lucidus ⁊ clarus ex rozemarino: lignis
iunipi: ⁊ lignis lauri: ⁊ lignis lariçi emittẽtis terbentinam:
nã talis ignis ex ꝓprietate ẽt rectificat mẽbra pectoris: al/
terãdo tñ ad calᷣm. Et vbi in estate ꝓpter nimiã caliditatẽ
intẽdamus rectificationi ꝓprie camere ad frigidũ fiat as/
persio folioꝝ vitis: floꝝ violaꝝ: ⁊ floꝝ ẽt nenufaris: ⁊ hꝫ:
vel fiat aspersio cũ aquis hoꝝ dictoꝝ per camerã dimittẽ
do irrorationẽ aque ros. ⁊ aceti: qm̄ in casu non sic conue/
niunt: ⁊ hec dicta sufficienter sint de aere. ¶ Circa motũ
ad qetem obseruetur: ꝙ singula die hora conuenienti. s.
mane expulsis sup̄fluitatibus cõibus: vel nãliter: vel cum
artificio fiat exercitũ totius corporis deambulãdo: incipi
endo tñ a leui deambulatione: ⁊ paulatĩ e attẽdendo ꝓce
datᷣ. Dr̄ ẽt spãliter nõ incipiẽdo ab exercitio forti ⁊ freq̄n/
ti: qm̄ talis deambulatio a principio frequẽs ⁊ intẽsa fcã p̄
parat ad accñs: vt difficultatẽ anhelitus. ¶ Cõtinuetᷣ aũt
exercitũ vsqꝫ dũ mẽbra calefieri incipiũt: vñ nõ est in ca
su ꝓcedẽdũ ad nimiã ⁊ intensaꝫ calefactionẽ: qm̄ acq̄sita
intensa caliditate fiet ex humido corporali euaporatio cir
ca ꝑtes pectoris: que est vna de causis ꝯcomitantibus vt
plurimũ hoc accñs: vt supra declaratũ est. ¶ Sit aũt añ
cenã iã celebrata stomaci digõne ⁊ epatis: ⁊ ꝓ ꝑte venaꝝ:
cũ iã nutrimentũ de prandio precedẽti ẽ in via trãsitꝰ ad
mẽbra: tale ẽt exercitũ est cõueniẽs. Nõ est tñ imediate
post exercitũ cibus sumẽdus: sed qetãda sunt mẽbra per
tp̄s post exercitũ vt ꝑ horã vel circa: vt fiat sufficiens ex/
pulsio sup̄fluitatũ: quaꝝ expulsio intenditᷣ ꝑ exercitiũ. Et
queadmodũ hoc exercitiũ cõe oĩbus membris est in casu
plurimũ iuuatiuũ: ita ⁊ exercitiũ ꝑticulariũ mẽbroꝝ quo
rundã vt capitis ⁊ pectoris ẽ maxime ꝯueniẽs: vñ fcõ pri
mo exercitio in mane: si postea fiat aliq̄lis fricatio capitis
⁊ pectinatio iuuabit ad resolutionẽ sup̄fluitatũ ⁊ vapoꝝ: q̄
si nõ resoluantᷣ trãseunt in mãm illã aqueã subtilem: q̄ est
cã p̄cipui nocumẽti. Nõ tñ laudãda ẽ fortis ⁊ vehemens
fricatio capitis: ne fiat ex mẽbris iferioribus ad caput va/
poꝝ eleuatio. ¶ Cõuenit ẽt si cõmode fieri posset vt ꝑtiũ
pectoris ⁊ spatularuꝫ fieret ꝯñr leuis fricatio ⁊ calefactio
cũ pãno lineo: qm̄ dixit Gal. 5º de regi. sa. Mẽbra debilia
tp̄ibꝰ quietis. i. tp̄e sanitatis sunt fricãda fricatiõe sicca ⁊c.
¶ Iuuabit quoqꝫ ad exercitiũ pectoris: si eodẽ tp̄e stante
inanitione stomaci fiat ꝯfabulatio de rebꝰ placidis cũ vo
ce satis alta ⁊ eleuata: nã talis locutio cõfortat mẽbra pe/
ctoris ⁊ anhelitus: vt est auctoꝝ medicine auctoritas: non
tñ aliquo mõ fiat talis fortis locutio stomaco repleto: qm̄
vt dicit Ari. scd̄o ꝓbleumatũ ꝓbleumate. 13º. Vox tũc fa
cta citissime interrũpitᷣ: ⁊ sic ad dispõnẽ p̄ncipalẽ prepara
ret. ¶ Circa somnũ ⁊ vigiliã sit prima regula. Somnꝰ nõ
dꝫ multũ ꝓlongari: ita vt nõ trãscẽdat spaciuꝫ. vi. vel. vy.
horaꝝ: qm̄ cũ ꝓlongatᷣ replet caput vaporibus: vt ẽ cõis
oĩum medicoꝝ sñia: q̄ tandẽ sunt cã vt in mãm catarralẽ
ꝯuertãtᷣ. Fit ẽt plĩmoꝝ vapoꝝ retẽtio circa ꝑtes pectoris
ꝙ est vna de causis cõcomitantibus ad nocumentuꝫ. Si
etiã posset sine manifesto nocumento interdũ pensare vi
gilandũ ita vt somnus non sit cõtinuus erit in casu lauda
bile: maxime cũ est timor paroxismi. Vñ dixit Rasis 4º
cõti. Ex lõgo somno accidit asma in sanis ꝑsonis q̄nto ma
gis in infirmis. Nõ sit etiã q̄uo libet diurnus si fieri põt:
qm̄ p̄cipue talis ad reumatismos p̄parat vt 3º primi. Vbi
tñ ꝓpter necessitatẽ ⁊ cõsuetudinẽ obseruãdã precipue in
estate fieret: sit ad minus distãs a cibo ꝑ duas horas. ¶ Fi
at etiã capite notabiliter coop̄to ⁊ in obscuro: extremis ẽt
notabilᷣr coop̄tis: qm̄ vt fuit sñia Arist. 2º ꝓbleumatum ꝓ
bleumate. 26. Frigiditas extremitatũ in somno maximũ
cõicat nocumentũ cerebro. Et iõ ibidẽ iubet tales partes
extremas: vt pedes maxime coopertos esse in somno. Nõ
fiat tñ tanta cũ pannis coop̄tura vt mẽbroꝝ p̄ncipalium
fiat supinflãmatio ꝑꝑ cãm superius dictã. Obseruetᷣ etiã
in sñia h̄ posita ab Aui. i secũda ꝑte sue cãtice. vt fiat accũ
bẽdo. i. quasi sedendo. Nocturnus aũt fiat extẽso corpore
capite notabiliter eleuato super plumaçolo: ⁊ fiat sup alte
ro lateꝝ maxime super sinistrũ latus ꝯm maximũ tẽpus
somni

somni: vt oēs medici sentiunt: ⁊ vt est clara snia. d. Auicē.
i3ª terty. c. de cura debilitatis digestiue. Nā p talez accubi
tū iuuat̄ digestiua stōi p modū claꝝ medicis. ¶ Et nul/
lo mō supine est iacendū ꝓpter multas cās ex tali accubi/
tu aptas nocere. Primo qm̄ pparat ad fluxū catarroruz p
cānā pulmonis. Scōo pp talē sitū calefacta vena chilis: q
est transiens p spinā fit vapoꝝ plurime q̄ntitatis eleuatio
ad cerebrū. Tertio q₂ talis accubitus: vt est oīuz medico/
rum snia: p̄cipue Auicē. xª terty in sermone vli de malitia
anhelitus multū nocet: qm̄ vt ipe dicit. Et oīs qdem mali
cia anhelitus: aut ipsius cōstrictio: aut difficultas eius pp
māz addit̄ apud resupinationez. Et addidit. Et est media
apud dormitionē sup latus: ⁊ alleuiat̄ cū super vētrem ia
cet aliqs. ¶ Et ex hoc textu colligit̄: q̄ stāte actu paroxis
mi vel grandi anhelitus difficultate: neq₃ ēt dormienduz
est super latus: qm̄ partes cadūt sup se: sed magis cōuertē
dū est super vētrē. Qō ergo supra dicebat̄ de dormiendo
sup latus intelligit̄ nō tpe paroxismi: vt dcm̄ est supra. Et
hec de somno ⁊ vigilia dicta sufficiēter sunt ⁊c. ¶ In regi
mine cibi ⁊ potus supposita maiori parcitate in sero q̄3 in
prādio: ⁊ brodialium magis q̄3 masticabiliū: vt dictum ē.
Primo p regula obseruet̄: q̄ oīa excessiue calida ⁊ mul/
tū euaporare faciētia sunt euitāda oīa ēt intense frigida: ⁊
stipticitate pticipantia sunt in casu nociua. Et gn̄aliter q̄/
cūq₃ tarde digeruntur sunt dimittenda. Et talia sunt que
cūq₃ sunt dura p nāz in suba: ⁊ sicca: aut viscosa aut multe
vnctuositatis: aut multe supfluitatis: aut abomīabilis sa
poris aut abomiabilis nāli cōplexiōi: ⁊ si appenter aliys
nō sit abomiabilis: vt voluit Gal. in libello suo de v̄tutibꝰ
cibarioꝝ. Spāliter aūt descēdēdo eligat̄ panis mundus
ex frumēto electo bn̄ pinsatus cū debita q̄ntitate frumēti.
Et si in aq̄ decoquat̄ paꝝ radicū liquiritie ⁊ anisi: ex q̄ dz
pinsari pāis erit electior: ⁊ sit bn̄ coctus: ⁊ nō comedat̄ ca/
lidus: ⁊ nō trāseat duos dies. ¶ Inter carnes eligant̄ car/
nes ad siccū aliqualr̄ declinātes nāliter: passibilis tn̄ subē
vt sunt aues montane: perdices: fasiani: ⁊ hꝫ. Et inter car
nes aīalium valet caro leporina: ceruina: iuuenis tn̄ ⁊ dai/
nina: capriolo ꝝ: ⁊ gaçelloꝝ. In carne vulpina oēs ꝯueniūt
medici ⁊ maxime pulmo eius. Carnes ēt capretoruz sunt
laudabiles. Nō sunt tn̄ vituperande carnes pulloꝝ: galli
naꝝ in estate: ⁊ caponū in hyeme. A reliqs carnibus gene
raliter est abstinēdū saltē vt non sint in cōi vsu: vt carnes
auiū degentiū in paludibus ⁊ aquis: ⁊ carnes vituloꝝ ma
xime ppinquoꝝ generationi: ⁊ agnoꝝ p̄cipue: nā tales oēs
viscositate nimia participant: pipiones ⁊ qualie nō sic ꝯue
niunt. ¶ A piscibꝰ quoq₃ cauendū est maxime grossi cor/
poris ⁊ squāmis carentibus. Et si pur appetitus inclinetur
ad pisces: sint pisces petrosi. ¶ De piscibꝰ tn̄ q p nāz sunt
magni corporis nō eligant̄ parui corporis: sed p̄cipue eui
tentur anguille ⁊ lāprede: qm̄ vt dixit Gal. in libello de cō
ferentibus ⁊ nocentibus: tales aliys durius digerunt̄. Pi/
sces tn̄ maritimi electiores sunt q̄3 aque dulcis: maxime
si reperiant̄ distātes a mari: vt sepe cōtingit in aquis dul/
cibus reperiri. Nā hos tales maxīe laudauit Auer. 5°. col/
liget. c. ꝓprio. Et singulariter laudauit piscē: q appellatur
scorpeª: quē intelligo facile reperiri posse. Sed de piscibꝰ
aque dulcis laudant̄ temeri ⁊ lucy: ⁊ quedā turtelle conti
nue per saxa ⁊ rupes ꝯ aquā incedentes: de qbus loq̄batur
Auer. p̄° can̄. c. de cibo cōmētoqnto laudādo. ¶ Lauda
bilius tn̄ est qn̄ carnes p legē nō comedunt̄ vt loco pisciū
eligant̄ oua: que inter cibaria fere oīa si sint mollia sunt ⁊
facillime digestiōis ⁊ modicaꝝ superfluitatū: ⁊ sanguis i
de genitus maxime est ꝓportionatus generationi spūum
vt voluit Aui. in lib. de viribꝰ cordis. Et laudās ea Auer.
2° can̄. dixit. Et est opinio: q̄ tm̄ pōdus ex eis generat̄ q̄3
tum ipsa sunt. s. de nutrimento. Istis ergo vtendū ē: si sint
cocta cū testa f̄m bonā p̄parationē cōiter notam ēt si fue
rint infusa in aqua facta prius decoctione aque debita cū
modico butyri: nā butyrū coctū est in casu cōueniēs: licet
oleū bn̄ maturaꝝ oliuaꝝ nō discōueniat. Dimittat̄ caseꝰ
oīs qm̄ est ꝯrius: sed si appetitus pur inclinet: eligatur sic
caseus. vi. mēsiū pecudinus mediocriter salitꝰ: pce tn̄ sit
vsus eius. ¶ Circa fercula valet tpe quo carnes nō come
dunt̄ brodiū ciceꝝ singulr̄: sed substātia dimittat̄: nam l₃
sit cibus pulmoni: vt dic̄. A. c. ꝓprio: tn̄ q₂ suba ventosabi/
lis est: idcirco in casu nō cōuenit. Et ita gn̄aliter intelliga
tur de oībus leguminibus: ⁊ far ordei cū lacte amigda. ⁊
çucchari: ⁊ si hꝫ condiat̄ cū oleo amig. dul. recēter facto
ꝯuenientius erit. Pultes ēt si fiant ex farina ordei ⁊ faba/
rū: vel cum farina ciceꝝ: ⁊ cū amigdalato çucchari asper
so bn̄ ꝯuenient. Dimittantur cibaria de pasta ⁊ cōposita: ī
quibus intrat caseus. Facere tn̄ viuarolū cū modicissimo
caseo: de quo supra nō incōueniet. Brodiū quoq₃ cauliuz
nō multū coctoꝝ est satis in casu ꝯueniens: succus ēt cau/
liū sic coctoꝝ expssa substātia nō discōuenit. Nō discōue/
niūt ēt alique blete cū modico ysopi ⁊ maiorane ī hyeme:
sed in estate caueant̄ magis. ¶ Pro saporamēto aūt pōt
fieri cū aliqbus amigdalis: ⁊ cū aceto decoctiōis passula
rū apposito modico cinamomi ⁊ croci. Si ēt apponat̄ pa/
rū succi arācy mō nō sit nimis acetosum nō discōueniet.
¶ Inter fructus pn̄t exhiberi pinee īfuse f̄m artē ⁊ amig
dale dulces: ⁊ fistici: ⁊ passule sine armillis: ⁊ q̄dā granata
dulcia: ⁊ arācia dulcia tpe estatis: a reliquis cauēdū ē pre
cipue a pomis: qm̄ dixit Auer. 5° colliget de eis: q̄ generāt
grossam vētositatē in tertia ⁊ q̄rta digōne: ⁊ q̄ ventositas
que ex eis generat̄ hꝫ malā ꝓprietatē ad arterias pulmo/
nis. Sit tn̄ p regula q̄ in cibis in eadē mēsa nō ē plibꝰ fer
culis vtēdū: sed sufficiant duo: aut ad plus tria: nō diuerse
tn̄ multū nāe: nō ēt diuerse p̄parationis: q₂. s. vel sint assata
vel elixata. Elixata tn̄ magis ꝯueniūt mane ⁊ assata sero.
¶ Pro regula tn̄ in potu obseruet̄ vt sit ptiēdus potus: ⁊
nō multa fiat vnica vice bibitio: imo debite misceat̄ cū ci
bo paucū p vice: sed frequenter magis potando. Secūda
regula: q̄ nō bibat̄ post cenā vel prandiū trāsacta vna ho
ra vel duabus: vt aliqn̄ fieri solet. Tertia regula: q̄ i potu
non bibat̄ actu multū frigidū: p̄cipue in estate tpe magni
caumatis ⁊ magne sitis. Et iō nō dz infrigidari in aqua vt
aliqn̄ fit: nā p talē ifrigidationē aliqn̄ imobilitant̄ instr̄a
motus pectoris: p̄cipue exn̄te auara nā ad attrahendum.
Si aūt bibitur vinū mediocre in vinositate: sint tn̄ odori/
fera antiqua subtilia. s. medy coloris: vel alba ad paꝝ dul
ce aliqualr̄ inclinata: ⁊ in tpe estatis mixta cū aqua deco/
ctionis çucchari plus ⁊ minus f̄m vini potētiā ⁊ ꝯsuetudi
nem: que in hoc maxime est obseruanda. Et si aliquotiēs
nō fuerit bona: vt est snia Gal. in 2° regiminis acu. tex. cō
mēti. 20. cum dixit. Mala nāq₃ dieta cibi vel potus: que
f̄m simile consuetudini fit: securior est in oī tpe tueri sani
tatē q̄3 ea: que melior est: si in eā subito fiat mutatio: ⁊ ī to/
tum dimittat̄ potus solius aque crude ēt cocte: dico ⁊ hoc
in tpe sanitatis: q₂ in tpe paroxismi vinū in totū ē dimittē
dum. ¶ Circa passiones aīales maximo studio studēduz
est: vt cū rōne caueat̄: ⁊ virtuosa cōsideratione ab intēpe
rantia passionum taliū aīaliuz: vt ire: furoris: tristitie: ⁊ sol
licitudinis. Nā medicina ad correctionē horū accidentiū
modicū ꝓficit: neq₃ cōtemplat̄ in illud: neq₃ mēsurat id:
vt dicebat Haly. 3° tegni cōmēto. 34. ⁊ tn̄ hꝫ multum le/
dunt: imo extra terminos nāles deducūt. Vn̄ dicebat Ha
lie. textu cōmēti allegati. Exterminant. n. hec ⁊ mutāt cor
pora ab ea: q̄ f̄m nām consistentia. Et nō tm̄ est ab eis ab
stinēdū: sed ēt ex ꝓposito ꝓcurandū: vt lete ⁊ iocūde viua

tur:qm̄ ex frequenti inducta letitia ēt nō occurrente cā:sȝ ex ppōsito rōnis disponit̄ ꝯplo ad lete viuendū. Un̄ dice bat Aui.in de viribus cordis.c.6º. Letādi frequētia dispo nit spūm ad letitiā:ꝛ tristādi ad dissolutionē ꝛ tristitiam: qđ declarat:qꝛ letandi frequentiā duo ꝯsequuntur.pmūȝ est fortificatio nālis virtutis.scđm est rarificatio spiritus que in letitia dilatationē acqrit. ¶ Cōfortationē vo natu ralis virtutis tria ꝯsequuntur:quoꝝ quodlibet est cā leti tie.primū.s.tēperamētū spūs.scđm multiplicatio genera tionis supra id qđ dissoluit̄.tertiū ꝯseruatio eius a dissolu tione. Ad rarificationē aūt sequit̄ facilitas motus spiritus ad singulas corporis ptes ꝛc. ¶ Ex aduerso ex causis con trarijs:vt ex causis tristitie pparat̄ corpus ad tristitiā. Et tandē fit vt ipse concludit in fine capituli:ꝙ in dispositis ad letitiā ppter.s.frequentiā letandi non imprimit tristi tia:nisi fortia sint letificantia:tn̄ debilia imprimūt.Et ex opposito ex frequentia tristādi acqrit̄ dispō:fm quā debi li cā tristandi corpus multū tristat̄:ꝛ nō pōt letari nisi cā iocūditatis ꝛletitie fuerit multum fortis. ¶ Summo ḡ studio pcuret Illustrissima.d.sua ex ppōsito gaudere ꝛ le tari:ꝛ nō nimis intendere cogitationibus ꝛ audientijs de rebꝰ nō gratis.Et pinde dixit rabbi moyses particula.viij. Cogitare alacria ꝛ ea inspicere dilatat aīam: ꝛ iocundat ꝛ dilatat calorē nālē.Et similiter cogitare tristia ꝛ ea inspi cere:aīam ꝛ calorem nālem coartat.Et hec sufficiāt circa consilium in regimine sex reꝝ nō nāliū:circa qđ sua Illu. d.oȝ maxime attendere:qm̄ obseruantia debiti regiminis aliquoties in diuturnis morbis facit ad reductionē. Un de alibi eadē pticula dixit Rabbi. Qui diuturnis egritu dinibus affligunt̄ subtili indigēt ꝯsilio:ꝛ eoꝝ multis suf ficit ad liberationē tm̄:nō tm̄ tn̄ est instādū solū cū ea sed ēt coadiuuanda est nā in debitis tpibus cum lenibus qui busdā medicinis:de qbus in pcessu paulo post fiet mētio. ¶ Circa igit̄ scđm pncipale:qđ versat̄ circa remotionem cārum dicte dispōnis: supposito quod supradictū est hāc dispōnem principaliter pendere ex cōfluentia humidita tis aquee ex partibus capitis ad ipsum pectus ꝛ pulmonē cōcurrentibus vtplurimum alijs duabus causis de vēto sitate ꝛ vaporibus coartantibus ꝛc.oportet primū funda re intentionē curatiuā circa ipsum mēbrum mādans tri plicē diuisam. Primo qdē in hn̄do cōsiderationē ad ipm fluxum māe:ꝛ hec intentio perficit̄ in diuertendo mām ad oppositū:ꝛ sistēdo mām si aliter fieri nequit ēt cū forti bus vsqȝ ad stupefacientia correcta tn̄ veniendo. Secun do ad ipsam mām in membro mandāte existentē mino rando eam ne multiplicet̄:ꝛ eā digerēdo vel equando:ꝛ fi naliter eūando. Tertio ꝯfortando ipsum mēbrum man dans:qm̄ ex tali fortificatiōe sequunt̄ iuuamēta quedaȝ: qm̄ sic fortificato mēbro vt cerebro p ꝯueniētes meatus a nā deputatos expulsiōi extra corpus superflua expellet ꝛ non ad intra corpus:neqȝ ad mēbrū debile recipiēs: vel forsitā per occultos meatus fiet ipsius māe expulsio: vbi non forte existēs tales eūones nō efficit:sed virtute debi litata ꝛ expulsiua a grauitate māe stimulata mām expel let in ptem:in quā mā sua grauitate facilius mouebitur: ꝛ sic p colatoriū descendens in pectus ꝛ pulmonē fm ma gnā eius ptē ppellet̄. ¶ Debet ꝛ scđo aliā pncipalē habe re intentionē.s.circa ipsum mēbrum recipiēs ipm ꝯfortā do:ne qđ influit mandans recipiat ꝛ receptū nō noceat: ꝛ ipsum receptuȝ expellat̄ sensibiliter vel insensibilr a mē bro aliter.n.vt est cōis snīa medicoꝝ nō induceret̄ ipsuȝ mēbrum recipiēs ad suā nālē dispōnē:ꝛ cū his intētiōibꝰ iplebit̄ totū regimē circa pmā cāȝ pncipalissimā nocumē ti. ¶ Circa alias duas cās insurgunt alie due intētiones. Una ad vigorādā stomaci digestiuā:qꝛ pp imperfectionē eius maxime multiplicat̄ generatio vētositatis:vt iȝª ter tij tractatu 3º ꝛ 5º.c.primis. Alia ad resolutionē vaporum ꝛ ventositatis iam generatorum ꝛ coartantium ꝛc.

¶ Circa igit̄ primū ad diuertendū mām fluenteȝ valet singula die si fiant fricationes pedum ꝛ crurium:si ēt bis in ebdomada fierent lotiones pedū cū aqua decoctionis camomille:sticados:rorismarini: ꝛ buglosse eēt ꝯueniēs. ¶ Ualerent ventosationes sicce interdū spatulis:qm̄ alia non sufficerent leuiora ad diuertendum.Et amplius vale ret qđ in casu arbitrat̄ ꝯuenientissimū peccante mā subti li ꝛ liquida fluxibili dimissis ruptorijs post aures in casu solitis fieri ꝛ similibus:vt eligat̄ qđ ēt laudauit Mesue đ cura doloris dentium de mēte Gal.vt.s.fiat ruptorium in manu.s.tenēdo alleū:ꝛ ponēdo in radice palme in pte do mestica eius dextre.s.vel sinistre fȝ ꝙ minus esset abomi nabile:qm̄ in hoc diuersiuo sperarem ego in hoc casu ma gnā vtilitatē.Et si illud nō eēt sufficiens vesicatoriū pos set accipi de pede milui cōquassato:ꝛ supponi palme ma nus vt supra:qđ si nō sufficeret accipiant̄ cātarides absci sis capitibus ꝛ alis:ꝛ cū fermēto infuso i aceto fortissimo bn̄ malaxatis:tandē reducat̄ cū melle anacardino i māȝ aptā debite extensioni:ꝛ sic ponat̄ vt supra. ¶ Sistere āt mām non est tutū nisi in timore pfocationis cū fortibus: imo neqȝ simplr sister̄ē regulare. ¶ Cōtra quos.d.Me sue facit exclamationē cū dixit in.c.de catarro. Et sūt ex stolidis supple medicis:qui ꝛ digestionem ipsius ꝛ mūdi ficationem administrāt huiusmodi ꝛc. ¶ Et est qn̄qȝ cā .s.phibitio fluxus hoc modo consistentie multiplicatiōis ꝛ cumulatiōis ipsius.s.materie catarralis:ꝛ deinde disru ptionis vehementis.i.fluxus maioris. Sit ergo studiū ad dit ipse erga hoc post corporis mūdificationē:ꝛ post seda tionem agitationis abscindatur residuum fluxus eius.Et ideo cum in cāu non sit timor de prefocatione: ꝛ maxime cum non sumus in paroxismo:dimittam ista ponenda in fra loco suo. ¶ Completur autem intentio de minorādo materiā:que in hoc casu est conueniens etiam si materia non fuerit perfecte digesta:quoniaȝ si non fiat paulatina euacuatio:ꝛ ipsa in tempore aggregaretur: tādem natura grauata stante ipsa materia fluxibili liquida:dubium eēt ne in multa quātitate flueret ad membra anhelitus.Ad euitandum igitur hoc futurum probabile nocumentum conueniens est ipsam sepe minorare: nisi forte ex bonita te regiminis phiberet̄ ipsius generatio. ¶ Minus etiaȝ inconueniret talem materiam euacuare indigestā ꝙ aliā alterius dispositionis:vt ꝙ si esset grossa: vel viscosa: aut calida subtilis imbibita:cum ipsa talis permanens nō sit multum eūoni resistens.Unde non tot:neqȝ talia sunt ap ta sequi nocumēta ad euacuationem huius materie indi geste sicut alterius materie. Perficitur aūt hec eūo mino ratiua:si semel in ebdomada sumantur.ℨ.ij. pillulaꝝ vt infra. ℞.pillularum assayeret positarum ab Auiceñ. pri ma tertij.c.generali.cum mām eūare volumus ptes du as pillularum elefanginarum:agarici trociscati añ.ptem mediam:cum melle rosato fiat pasta. ¶ Laudo tn̄ vt fi ant illic duo. ℨ. ꝛ recipiantur in duabus pillulis grossis post cenā p duas horas vel tres añ somnū: qm̄ h̄ mō fiet melior eūo ex mēbris.Un̄ dixit Rasis in suis affor. Cuȝ a capite ꝛ cerebro ꝛ extremitatibꝰ purgare volueris pillu las i ꝙtitate magnas iforma post cenā:ꝛ añ somnū mini stra.Eadē posuit sniam ēt Damascenꝰ in suis aforis.ꝛc. ¶ Circa intentioneȝ ꝗ est equatio māe ponitur regula. In adequatione hꝰ māe ꝛ si sit frigida:nō tn̄ ꝯpetunt ad dige stionē subtiliātia.Nā ex quo mā est subtilis ꝛ liqda si vlte rius intēdat̄ subtiliatio ꝛ diuisio fiet ꝯsequēter fluxibilior ꝛ sic magis apta nocere. Pro digestione ergo huius māe

cōueniunt

ɔueniunt que equal'r calefaciāt: q2 remisse ⁊ inspissent: qđ fieri pōt ꝑ medicinā remisse caliditatis ⁊ stipticā: nā ꝑ stipticitatē medicine adunatis adinuicē partibus mãe reddeꝛ ipsa ɔstantior ⁊ minus fluxibilis: ⁊ tñ obedientior erit virtuti expulsiue ad expellendū: q2 fiet obiectū expulsiue melius ꝓportionatū. ¶ Est tñ hic ɔsiderandū: ꝙ lз hec intentio ꝑficiaꝛ cū dictis: opз tñ attendere ne ꝑ medicinaз stipticā ledanꝛ instra pectoris. Erit igiꝛ ɔueniens syrup⁹ vt infra. ℞. mellis ro. ℥. ij. syrupi violati: syrupi de duab⁹ radicib⁹: añ. ℥. i. aquaꝝ buglosse: saluie: ysopi: ⁊ acetose: añ. ℥. i. ʒ. mis. clarificeꝛ ⁊ aromatizeꝛ cū cubebis ⁊ nucemuscata: añ. paꝝ. ꝑ duab⁹ vicib⁹. Et si vtaꝛ aliqñ vno aliqñ altero ad eandē intētionē magis valebit. Qm̄ inter medicinas ⁊ corpora: vt dixit Aui. io⁹ tertij habēde sunt ꝓportiones: q non cōꝑhenduntꝛ nisi ex experimento: cuз ergo expieris. s. plures ɔsequeris. i. eliges qđ magis iuuatiuuз. ¶ Et idē sentiebat quarta primi. c. primo: vbi voluit non eē stādum super vnam medicinam cum dixit. Et cum hoc non ꝼm vnam medicationem cum vna tibi standuз est medicina: immo in vna medicatione medicinas ꝑmuta: qm̄ ab ipso qđ ɔsuetū est non fit passio: ⁊ vnicuiqз corpori ⁊c. Et addebat Rasis 4° côti. aliam cām: qm̄ varie medicie ēt ad eādē intentionē sunt diuerse in gradū: vñ forte aliqs ipaꝝ erit laudabilior altera. Et iste cañ. obserueꝛ nō solum in alteratiuis ⁊ digestiuis: sed ēt in euacuatiuis ⁊ confortatiuis: cū his ergo syrupis suprascriptis ɔueniēter erit digesta mã. ¶ Succedit aūt alia intentio: que erit ad euacuationē mãe digeste: pro qua euacuatione pono vnaз regulā. In tali euacuatione nō ɔueniunt laboriose multum ex soluētia: tū q2 mã de se non est multū resistens euacuationi: tū q2 talia soluētia ad inflāmationē deducunt: q̄ inflāma⁹: vt supradictū: in casu isto est multū veren⁹. Valet ergo si exhibeaꝛ medicina: vt infra. ℞. agarici trocisćati. ℥. i. ʒ. infundaꝛ in oximelle simplici: ⁊ aquis betonice: ⁊ buglose: añ. qđ sufficit. ⁊ fcā expssiōe post. x. horas addaꝛ dyacatholicōis. ℥. i. diasse. ℥. i. ʒ. vel. ij. mis. ⁊ fiat potio. ¶ Pōt tñ fortificari solutiuū ⁊ diminui a famosissimis doctorib⁹ patribus meis phisicis illustrissime sue dñationis: qui facilitatē ⁊ difficultatē maiorē vl' minorē solutionis nāe lōga experientia cognouerunt. Si ēt placeret in forma pillulata: ⁊ forte magis ɔueniret exhibeāꝛ pillule: vt infra. ℞. pillulaꝝ de agarico. ℈. ij. ʒ. pillulaꝝ assayeret. ℥. ʒ. fiāt. vij. Et si videanꝛ debiles in soluēdo loco pillulaꝝ assayeret: pōt poni equalis dosis pillulaꝝ de yere magna. Et recipiātur cū aqua mellis: qm̄ recipe medicinas solutiuas laboriose soluētes cū vino fuit du^m ꝼm quosdā antiquos: vt refert Rabby. qm̄ vinū virtute sua mouet ad cor. Vñ si medicina participet venenositate traheꝛ virt⁹ medicine versus cor. ⁊ sic afferet nocumētū: ⁊ exhibeaꝛ hora ɔueniēti. ⁊ obseruentur q̄ obseruari debent in medicinis solutiuis. Pro lauatiuo hora ɔuenienti laudabilissimum est lauatiuum ex aqua or. cū modico zucchari vnius cocte ꝑp maiorem abstersionē. Exhibeaꝛ prandiū leue: ⁊ obseruenꝛ q̄ obseruanda sunt in his vt. s. illa die nō exeat ad aerē multū libeꝝ neqз occupeꝛ in audiētys ⁊c. Sequenti nocte sumaꝛ ɔfectio: vt infra. ℞. metridati. ℈. iiij. dyabuglosati. ℥. ij. mis. sumaꝛ ꝑ. vi. horas añ prandiū futuꝝ. Et si añ prādium ꝑ horā sumereꝛ clistere lauatiuū: vt infra esset ɔueniens. ℞. mellis ro. ℥. ij. pulueris zucchari. ℥. i. cū duob⁹ vitellis ouoꝝ ⁊ aqua decoctionis furfuris ⁊ ordei: ⁊ camomille paꝝ: ⁊ modico salis mis. ⁊ fiat clistere. ¶ Et istā vl' sileз purgationē laudo fieri adminus bis in anno. s. in fine februarij: ⁊ in fine augusti vt ɔueniaꝛ ad tp̄s: quo accñs ꝓbabil'r natū est euenire. Et sic cōpleta est intentio eūonis mãe ex cerebro. ¶ Jam ergo ɔñr inherēdo snie Mesue supra allegate cū dixit. Sit ergo studiū circa ꝓhibitionē fluxus post corporis mūdificationē: vt abscindaꝛ residuū fluxus eius ⁊c. Jam succedit intentio ad sistēduз ipm fluxum: que tñ intentio vbi esset timor: vt dictū est prius: ne mã fluens reperet ad ꝓfunduз pectoris: aut ꝑ eā sic fluēte fieret nobiliū ⁊ necessariaꝝ opationū destructio: eēt eadē intentio a principio etiā non euacuata mã hñda in applicatōe ꝓhibentiū: vt idē sensit. M. loco ꝓprio. ¶ Circa tñ applicationē hoꝝ repercutientiū est hñdus ordo. s. vt incipiamus prius a debilibus: deinde ad fortiora ꝼm graduз accedamus. Valet ergo si in introitu lecti sumaꝛ. ℥. i. boli armeni electi: est. n. in hoc mirabile: vt oēs sentiunt auctores precipue Serap. de simplicibus. c. proprio de luto armeno. Nam non tantum confert sistendo: vt ꝙ ex capite descēdit ad pectus: sed etiā maxime laudat in cohortatio ne anhelitus: ita vt dixerit. Et qui non iuuanꝛ hac medicina nunq̄ iuuant aliqua alia: ⁊ exhibet ipse cuз vino subtilissimo paꝝ limphato. Aliqui tñ timentes eius siccitatē exhibent cum syrupo violato. ¶ Ad hanc intentionē aliq exhibent gargarismata stiptica: que in casu nō laudo: qm̄ Mesue in cura catarri in casibus quibusdam dixit suspectum esse administrare gargarismata: quoꝝ primus ē. timor ⁊ suspitio catarri ad pectus ⁊ pulmoneз fluere consueti. Et idē visus est sentire dñs Aui. prima tertij. c. de canonibus vl'ibus curationis: lз Gentilis quodā suo mō visus sit glosare textū magis ad ꝑtem aliaз. Perficiꝛ etiam hec intētio si teneanꝛ in ore pillule: vt infra. ℞. acacie: succi ypoquistidos: añ. ℥. ʒ. mirrhe: succi liqricie: añ. ℈. ij. dragaganti. ℈. i. misce cum mucilagine psilij: fiant formule i forma lupinoꝝ: vз ad hāc intentionē dyacodion: ⁊ ē fortius: sed non fiat cū melle vt voluit Gal. in 7°. io. tractatu: sed cū vino cocto: nā cum melle subtiliat mãm. Nam dixit Gal. Scimus. n. qđ subtiliatiue virtutis est mel. Caue re igiꝛ oportet id tunc. nam incendit subtiles catarros ⁊c. Idē sensit Mesue in distinctione qnta in cōfectione dia iecur: ⁊ est dyacodion ꝼm Gal. ⁊ fortius eo est ad eandē intentionē: si sumaꝛ pillula pillulaꝝ ad oēs morbos catarri quas ponit Mesue in distinctione ꝓpria. Similiter operaꝛ si exhibeaꝛ. ℥. i. dyaolibani: ⁊ pstat ad hoc singulare iuuamentū: q2 est notabil'r rectificatuз. ¶ Per ea ēt que offerunꝛ exterius pōt etiam hec intentio perfici: vt exempli grā. ℞. sandaloꝝ alboꝝ: ⁊ rubeoꝝ: añ. ℥. ʒ. costi: nigelle: torrefacte infuse i aceto fortissimo: añ. ℥. i. ponanꝛ oia i pecia lini: ⁊ teneaꝛ pecia ad nares: hanc eandē intentionem perficit si sandaracha cōburaꝛ ⁊ ponaꝛ in aceto cuз modico thuris aspergaꝛ carbōib⁹: ⁊ fiat inde suffumigatio. ¶ Possent multa alia ħ poni ad hanc intentioneз: sed ista vt electiora ad pñs sufficiāt. ¶ Qua cōpleta intentione ⁊ factis euacuationibus ex vys cōibus. iā succedit intentio đ euacuatione materie: que remansit in cerebro per emūctoria ꝓpria: maxime per nares: que euacuatio ēt erit quedaз diuersio defluxus a vys pectoris. ¶ Perficiꝛ aūt hec intentio cū tractorio trahendo per nares: vt infra. ℞. aq̄ mel. ℥. ij. vini albi. ℥. i. aque violaꝝ: ⁊ maiorane: añ. ℥. i. ʒ. misce. Vel fiat aliud ⁊ est forti⁹. ℞. succi folioꝝ blitis: ⁊ radicū eius depurati facta residentia. ℥. ij. aque maiorane: ⁊ violarū: añ. ℥. i. misce. Et si dareꝛ. ℥. ʒ. nigelle: esset fortius: ⁊ si adderetur. ℥. ʒ. radicis ciclaminis in infusione dicti succi: erit magis efficax: sed multū stimulat: ⁊ hec sufficiāt. ¶ Succedit ergo iaз euacuata materia ꝑ magna parte videre si ad resolōnē exiccationē ⁊ ɔfortationē cerebri sit necessarius vsus balneoꝝ mineraliū: que terme dicūꝛ: vel balnea sacra: vt colligiꝛ ab Arist. 24ª ꝓblematū ꝓblemate vltimo q̄ sacra dñr: q2 ꝑ occulta ⁊ nō māifesta sensui pñcipia opanꝛ: ⁊ si ɔueniunt que ex eis magis cōueniunt. ¶ Pro

declaratione igit̄ difficultatis noto p̄mo q̄ in casu h̄ꝫ nō repio ab aliq̄bus illustriū auctoꝝ distincte ⁊ exq̄site poni balnea talia p̄ inst̄ris iuuatiuis. Aui. tñ p̄ can. fen. 2ª doc. 2ª. c. 18. dixit q̄dā v̄ba: ex q̄b⁹ colligi pōt: q̄ balnea minera lia in casu ꝓficiūt ⁊ sp̄al̄r dixit. Et nitrose q̄dē ⁊ salse capi tibus ⁊ pectori auxi^m p̄bēt: q̄ mās recipe solēt ⁊c̄. Uideba tur ēt innuere: q̄ ꝑeree: ⁊ ferree: ⁊ salse iuuant in egritudini bus: q̄ sunt ex frigiditate: humiditate: ⁊ doloribus articu loꝝ: ⁊ podagre: ⁊ asmati: ⁊c̄. de sulfureis nullā mentionē faciendo. ⸿ Nota ꝯñr q̄ talia balnea: que sunt actu cali da: sunt tal̄r calida ꝑticipatione minere sulfuree: hoc nota tum est de mente Arist. in libello de ꝓprietatibus elemē toꝝ: vbi inuestigans cām caliditatis taliū aquaꝝ dixit ꝯ democritū: ⁊ alios antiquos: q̄ cā est que dicta est: q̄m sul fur est inflāmabile ⁊c̄. ⁊ ibi ponit plura egregia. Et eandē sniam voluit Dilucidator. 24. ꝓbleumatū ꝓbleumate. 18. ad finē. ⸿ Suppono ꝯñr: q̄ oēs māe minerales fiunt ɓm sniam alchimistaꝝ ex duobus p̄ncipijs: vno effectiue ⁊ tāq̄ patre vt ex sulfure: ⁊ alio p̄u⁹ passiuo tanq̄ ex m̄re: vt ex argēto viuo: vt ēt declarauit Dilucidator. ilª ꝓbleu matum ꝓbleumate. 8º ⁊ 3^m variā mixtionē eoꝝ ⁊ variam digōnē magis ⁊ minus ꝑfectā fit diuersoꝝ metalloꝝ gnā tio ꝑfectoꝝ magis ⁊ mīn⁹ ꝑfectoꝝ. Et ꝑinde dicebat Al ber. alamanus in suo singulari tractatu de mineralib⁹: q̄ gnāl̄r verū est de oī metallo: q̄ ꝑꝑ sulfureā substantiam: quā h̄ꝫ: aliq̄d h̄ꝫ acuitatis: q̄ sapor eius declarat: nā lꝫ hoc minime videat̄ in stagno ⁊ plūbo: tñ in his ꝓbat̄ idē esse: q̄ꝛ aqua: que diu currit: vel stat ī fistulis ferreis vel stagne is efficit̄ intestinoꝝ siue visceꝝ excoriatiua. ex hoc etiaꝫ odores eoꝝ aliq̄d h̄nt acuitatis. ⸿ Suppono vlterius vt colligit̄ de mēte Mesue. c. ꝓprio de asmate: ēt cōiter alio rū auctoꝝ: q̄ q̄ opant̄ metallica ⁊ mineralia: ⁊ qui vtunt̄ odore sulfuris disponunt̄ ad casum in hanc dispōnē: ⁊ nō ꝓpter aliud nisi ꝑꝑ eleuationē vapoꝝ a dictis metalicis qui vel ꝓprietate quadā vel manifesta qualitate vt sicci tate ad mēbra anhelitus attracti nocent dictis membris. ⸿ Ex his ita suppositis ad ꝓpositū nostrū retorquendo: dico q̄ ꝯiuncta hac dispōe de difficultate anhelitus cum dicta cā fluxus māe catarralis: nō tñ vsuꝫ dictoꝝ balneo rum esse necessariū: imo neqꝫ est ꝯueniens. Primo q̄deꝫ: q̄m q̄ocunqꝫ tale per euaporationē ⁊ odorē metallicoꝝ ⁊ sulfuris in quolibet tali balneo duplicit̄ existentis: vt supra ꝓbatuꝫ est: est aptū nocere mēbris anhelitus. Scđo q̄ꝛ si aliq̄d esset ꝯueniens maxime esset ꝑticipans minera sal sa ⁊ enea vt dictū est: ⁊ sic tale balneū esset calefactiue na ture occurrens cerebro satis ṫpato in actiuis ⁊ multū pas sibili ꝓpter raritatē texture: vt dictū est supra natū esset ꝑducere ad nocumenta: de q̄bus dictū est supra de aere ca lido. Tertio q̄m iste casus cuꝫ alijs leuibus remedijs pōt remoueri vel ꝑseruari. Etiaꝫ accedere ad h̄ꝫ balnea non sine magno fit discrimine nāe maxime in corporibus de licatis ⁊ ꝯsuetis vti ordinato mō regiminis: vñ ꝑꝑ icō sue tudinē ad aerē regionis: ⁊ mutationē maxime in potibus ⁊ lectis: ⁊ reliq̄s occurrentibus varijs ⁊ diuersis itinerib⁹ ꝓbabiliter seq̄ret̄ inde magis in virtute alteratio q̄ inde iuuamētū ꝑciperet̄. ⸿ Istō tñ sit ꝓbabile motiuū: sꝫ ma gis efficax ē q̄ð dictū est: q̄m noceret sua caliditate v̄tuali dissolutiua ⁊ a vaporibus vt supra. Et ex hoc solui pōt ad tex^m. Auer. 7º colliget. c. 9. cū dixit. Et q̄n idiges calefactō ne cerebri: calefac ip̄m sine timore. Intelligat̄ si fuerit la psus multū ad frigidū cū ꝯditionibus vt supra: ⁊ si aliq̄n visum est balnea h̄mōi laudari: dico hoc verificari debe re in catarris grossis cū lapsu cōplexionis cerebri multuꝫ ad frigiduꝫ: ⁊ in corporibus non sic rare texture: ⁊ non sic delicatis: ⁊ in q̄bus nō ꝯiungit̄ dispō difficultatis anheli tus. Ut ipsa expiētia cōpertū est. Et ego duos vidi schola res h̄ anno: q̄ ad eandē intentionē occurrerūt balneis cū circūstantijs ēt minus discōuenientibus vsui balneoꝝ: ⁊ tñ nullū est inde secutū iuuamētū. ⸿ Postremo si aliq̄n indicaret̄ de recipiēda stillatione aque potential̄r calide sup caput. Dico cū dño Aui. c. allegato cū de balneis loq̄ tur: q̄ hoc fieri posset artificial̄r: ⁊ magis vtil̄r: q̄m equale v̄r esse si fuerit nā aut ingenio. s. in hoc aliq̄d hoꝝ appōat̄ aut in eis ponat̄: sicut staфisagria: aut sicut bace lauri ⁊c̄. si cut ipse dicit: ⁊ in hoc possent īponi q̄daꝫ: in q̄bus nō esset virtus sulfuris nō minus in casu valentia. Et hec q̄tū ad hanc intentionē sufficiant: nā declarato q̄ non ꝯueniant: non opꝫ laborare ad q̄ ō h̄ꝫ balneis sit accedēdū. ⸿ Suc cedit alia intentio de ꝯfortatione cerebri: ꝓ qua adimplē da primo laudo fieri sacculū supra cōmissurā coronalē ⁊ sagittalē capiti apponendo cuꝫ rebus aromaticis paꝝ ad calidū ⁊ aliqual̄r magis ad siccū d̄clinātibus. Uñ pōt fie ri sacculus: vt infra. ℞. vernicis. ℥. ij. gariofi. macis. añ. ʒ. ij. coralaꝝ ru. sandaloꝝ citrinoꝝ ⁊ rosa. añ. ʒ. s. pulueriꝫēt̄ subtil̄r ⁊ mis. ꝑ sacculo. ⸿ Ad intentionē vꝫ si fiat odora mentū faciēdo pomū cereū tenēdo in māu: vt ifra. ℞. oli bani: masticis: costi: gariof. añ. ʒ. i. rosaꝝ: sandaloꝝ citri: se minis floꝝ nenufaris. añ. ʒ. s. laudani. ℈. ij. ambre. ℈. s. musci. gra. i. cū cera q̄ð sufficit fiat pomū. Ualet ēt ad cō fortationē ⁊ aliqualē exiccationē ⁊ ad habilitandū resolu tionē vapoꝝ: si singula ebdomada fiat lotio capitis cū li xiuio mediocriter forti: non tñ refracto cū aqua: ponēdo spēs in pecia ad bulliendū tribus vel quattuor bullitioni bus in eodē lixiuio de sitib⁹ q̄ posita sunt in sacculo. ⸿ Ad hanc intentionē vꝫ: si ponat̄ ad intra aures modicuꝫ lane infuse in oleo tepido camomille: in quo fuerit infusa am bra. ℈. i. in duabus vncijs olei: ⁊ hec sufficiant ad hanc in tentionē. Ex his sunt cōplete intentiones oēs: videlꝫ circa membrū mandās ⁊c̄. ⸿ Consequenter restat intētio cir ca mēbrū recipiēs: q̄ ēt bipartita est. Nā alia sumit̄ a mā si qua est in mēbro recepta: ⁊ alia ad ip̄m mēbrū ꝯfortan do: ne mā ledat̄: ⁊ mā nō recipiat. ⸿ Prima ergo intētio ꝑficit̄ stante aliquali grauitate pectoris sumendo syrupū vt infra. ℞. syrupi de iuiubis: syrupi de ligricia: ⁊ mellro. añ. ʒ. s. aquaꝝ capil. ve. ʒ. ij. buglosse. ʒ. i. ⁊ si exhiberet̄ cuꝫ aqua zucchari nō discōueniret. ⸿ Et si plꝫ pōt fieri syru pus magralis: vt infra. ℞. pulpe sebesten. ʒ. i. ligricie mū date: capillorūue. añ. ʒ. i. s. draganganti: seminis malue: añ. ʒ. i. infundant̄ in aqua pluuiali calida: q̄ sufficit dimitt̄at̄ die ac nocte: deinde bulliant lento igne vsqꝫ ad ꝯsumptō nē medietatis. Deinde facta collatura adde ex penidijs: ⁊ zucchari vnius cocte q̄ð sufficit: ⁊ fiat syrup⁹ debite sub stantie: ⁊ sumat̄ cū aqua capillorūue. ⸿ Pro euōne autē huius māe: q̄n ꝑ sputū non sufficienter educeret̄: vꝫ si fiāt pillule: vt infra. ℞. agarici trociscati: ⁊ epithimi añ. ⁊ ex eis cū oximelle fiant pillule: has singl̄r laudauit Serapi. c. ꝓprio. Et de eisdem dixit Rasis 4º ꝯti. c. ꝓprio. Q̄ð dā dum est de eis his: aut ter in mense: ⁊ vidit plures patien tes ꝯualescere. ⸿ Facit ad eandē intentioneꝫ si fiat loch ex cōmessatione passulaꝝ absqꝫ ossibus: ⁊ fenugreci loti: ⁊ cū melle collato: sufficienter bulliant ad debitam deco ctionē. ⸿ Et istis credo erit sufficienter satisfactū dimit tendo fortiora: que in casu non sunt necessaria. Si etiā fie ret inunctio super pectus ex duabus ꝑtibus olei amigda laꝝ dul. ⁊ vna parte olei de lilio: ⁊ vna ꝑte olei camomeli ni: cū croco mixto erit ꝯueniēs: ⁊ nō tediosum remediuꝫ. Uel si nō plꝫ inunctio: pōt fieri decoctio aliquaꝝ reꝝ subti liātiū ⁊ calefaciētiū leuiter: vt camōile fenugre. cū modi co maiorane: ⁊ cū pānis īfusis in decoctiōe calidis. Et fiat fomētatio pectori: ⁊ iuuat ad resolutionē vapoꝝ ⁊ vētosi

tatum

tatũ nocentiũ. Et cũ eisdẽ remedijs satisfiet ꝯuenienter illi titillationi ꝑcepte in spatulis. Et si addat̃ inunctioni paꝝ olei de spica supra spatulas fortius operabit̃. ⁋ Circa aliã intentionẽ de ꝯfortatione vz singulr̃: si fiat puluis in forma pipate: de quo vtat̃ sup̱ cibarijs suis: vt infra. ℞. liquiricie rase: capilliue. nõ mufidi. añ. ʒ. ij. cinamomi: anisi. añ. ʒ. i. croci. ℈. i. pulmonis vulpis diligenter exsiccati: ꝛ p̃us loti ꝛ infusi ĩ aqua scabiose: ꝛ capilue. ʒ. i. ß. zucchari ad pondus oĩum mis. Si ẽt de puluere pulmonis vulpis sumeret̃ mane bis in ebdomada circiter coclear. i. cuꝫ vno grano croci: ꝛ modico capilue. ꝛ ligricie: qm̃ ligricia: vt dixit Auenzoar in. c. de apate pulmonis est ꝓprie medicina pulmonis: erit singulare remediũ. Et ista sufficiãt. ⁋ Pro his intentionibus hñdis nõ exñte actu pox° ꝓ ꝯplemẽto: si prius ponat̃ inunctio fiẽda stomaco: vel ad rectificationẽ digestiue illius: ꝛ ꝓhibitionẽ gñationis ventositatis fiat: vt infra. ℞. olei spice: olei masticis: olei laurini. añ. ʒ. ß. gariofiloꝝ: macis: galange: squinãti. añ. ℈. i. rosaꝝ: coralorũ. añ. ℈. ß. ligni al. ℈. i. galie muscate Mesue gra. v. cum modico cere fiat vnguentũ ꝓ vnctione stomaci añ cibũ. Instãte ẽt vẽtositate pñt sumi ꝯfectiões cũ aromatico rosa. diagalan ꝛ hꝫ. ⁋ Expeditis ergo cũ del laude ꝑbuscũqꝫ ꝑtinentibus ad dispõnẽ nõ existẽte actu poxismo: ꝓ cõplemento restat ponere ordinẽ obseruandũ in poxi°: si forte eueniret: qđ deus auertat: cõmemorãdo qđ dictũ est p̃us. s. in poxismo sit blandiendũ. ⁋ Primo g̃ dꝫ p̃parari: vt corpus stet cũ meliori situ: quo facilior fiat anhelit᷒ inspira° ꝛ expiratio. Et talis modus est vt appodiet cubitos sup̱ genua vel sup̱ disco cũ plumazolis medijs. Et si voluerit magis erecta stare: stet tñ cũ eleuatione capitis notabiliter ad anterius. Et tunc si hẽant̃ crocule. i. illa lig: q̃ portant̃ sub ascellis ꝓficient. Et gñaliter ita disponat̃ corpus vt dilatet̃ pectus in inferiori ꝑte eius. ⁋ Alia regula: ꝙ tunc aer sit remisse claritatis ꝑꝑ cãm supradictã: sit tñ luminosus saltez mediocriter: ꝛ in casu ẽt fricationes leues pedũ ꝛ manũ satis ꝯueniunt. ⁋ Non laudo fortes ligaturas neqꝫ ventosationes: ne agitatio fiat in mã ꝛ in euaporationẽ addat̃. Neqꝫ tũc est aliquo mõ loquẽdũ: neqꝫ aliis occupationibus insistendũ: sed oĩno blãdiendũ est nãe oibus ingenijs. Paucificet̃ cibus: imo stãte seuitate accñtũ subtilissi ẽ necessaria dieta. Et in tom caueat̃ a vino: nisi forte in declinatione. Dare tñ aliqua lenitiua pectoris: ꝛ aliqualr̃ dilatantia non tñ inflamãtia nõ est vituꝑandũ: vt exẽpli grã: si exhiberet̃ aqua decoctionis or. excorticati: ꝛ ligricie paꝝ cũ minimo croci: ꝛ sit tepida ꝛ pauce q̃ntitatis. ⁋ Et si paroxismus ꝓlonget̃ stãte ĩdigẽtia restaurationis exhibeat̃ de brodio pulli: vl̃ melius aq̃ carnis eius ꝛ est brodiũ ꝯsumpm cũ modico zucchari sp̱ addẽdo parũ croci: qm̃ dicebat Aui. io tertij in. c. de medicinis pectoris simplicibus. Et crocus ꝯfortat instr̃a anhelitus: ꝛ facilẽ facit sputũ valde: vel si plꝫ: pñt fieri pultes ordei cũ modico amigdalato ꝛ zucchraro. Si ẽt eodẽ tp̱e poxismi ꝑꝑ necessitatẽ euentandi fieret inflãmata in humorib᷒ ꝛ in sanguine: ꝙ manifestaret̃ p̃cipue ex rubore faciei ꝛ rubedine venaꝝ appentiũ in albis oculoꝝ: tunc leuis facta flobothomia de vena basilica vel cõi brachij dextri accipien° illã: que manifestior vr̃: erit in casu nr̃o p̃cipui iuuamenti: qm̃ per hũc modũ fit aliqualis sanguinis ĩfrigidatio: ꝛ sic minoratio euaporatiõis: q̃ est vna de causis nocumenti vt supradictũ est. Et si foret apparẽtibus dictis signis ẽt añ poxismũ tp̱e maxime veris fieret leuis flonia: vt supra: credo ꝙ esset ad iuuam. Ubi ẽt tolleraret: nã in poxismo leuẽ fieri fricationẽ cũ pãno lineo circa ꝑtes pectoris iuuat ad resolõnẽ vapoꝝ ꝛ ventositatis. ⁋ Non laudo aliqua simplicia fortia: que cõiter in casu laudãt̃ ꝓpter ea: que supra dicta sunt. Sed si pur esset magnus timor: de quo tñ non dubitat̃ in casu nostro: tunc exhibere. ʒ. i. atanasie cũ aqua zucchari esset conueniens: nam per eam: vt volunt doctores: p̃seruat̃ a periculo. Et his sum contentus ad p̃sens.

⁋ Pro quodam clarissimo ꝛ magnifico Jurisconsulto de burgundia patiente asma cũ continuo fere paroxismo ex defluxu mãe catarralis grosse. Consilium. XXXV.

Ntellecto casu scripto per p̃stantissimum medicine ꝓfessorẽ ꝺ quodã clarissimo ac magnifico illustrissimo Ducis burgundie cõsiliato posito sub ℞ica asmatis pẽdẽtis ex defluxu mãe catarralis in pectus ꝛ via eius ꝛ pulmonis: stante dispõne mẽbroꝝ inferioꝝ calida maxime epatis ꝛ renũ. nõ tñ declarato de cõplexione catarri illius: vtm sit calidus: vel frigidus: vel grossus: vel subtilis: cuius tñ distin noti est necessa ad ꝑfectã curationẽ: vel saltẽ p̃uisionẽ ꝯuenientẽ. Tñ ex ꝓbabilib᷒ signis in casu positis ꝯiecturãdũ vr̃: ꝙ nõ sit subtilis aq̃us: qm̃ ꝑ ipꝫ discurrẽdo fit tussis vehemẽs. Et vbi eẽt aq̃us discurrẽs ꝑ mẽbra siue sup̱ficies eorum nõ sic tussim cãret: dicente. d. Aui. 4 tertij. tractatu. 3°. c. i. Si autem mã fuerit effusa a sup̱ioribus: tũc dũ ipa remanet discurrẽs sup̱ cãnã sicut discurrit aliqd sup̱ parietez nõ excitat̃ plurim tussis. Hoc ẽt suadet: qm̃ mã expuit̃ satis facilr̃ ꝛ abundãter satis: vt in casu scribit̃: vbi si esset subtilis ꝛ aquea nõ existẽs obiectũ expulsiue ꝓportiõatũ nõ posset ꝯuenienter colligi a v̄tute vt expelleret̃. ⁋ Cuꝫ hoc tñ credẽdũ est ẽt ꝓbabilr̃: ꝙ dicta mã catarralis ad aliqualẽ caliditatẽ cuꝫ acuitate ꝛ mordicatione declinet: tũ qr vt in casu scribit̃ ex vaporatione mẽbroꝝ ĩferioꝝ talis mã catarralis potissim depẽdet: g cũ eleuet̃ a mẽbris calidis ꝛ siccis: vel mãebus ꝓportionalibus in eis: ꝛ cum vapores colerici amari exñtes mixti cũ flegmate ꝺ se nãliter insipido faciãt ad gñationẽ salsedinis: vt declarat̃ 2° methauroꝝ de causis salsedis aq̃ꝝ: ꝛ ab Aui. p̊ p̃mi. c. de humorib᷒: idcirco talis catarrus dꝫ aliquali nitrositate ꝛ salsedine ꝑticipare. ⁋ Et ad h̄ facit argm satis efficax: ꝙ illa tussis est multũ molesta: qđ apparet ex sudore ꝯtigente circa faciẽ ꝛ tremorẽ cordis tp̱e expuitionis. Et cũ h̄ non fiat: merito modi substãtie subtilis nimis neqꝫ viscose nimis que dñr esse cã maxime difficultatis expuitõis ĩ tussi vt hꝫ colligi ꝺ mẽte auctoꝝ medicine p̃cipue Rasis ĩ 4° ꝯtinentis: sequit̃ igit̃ ꝙ ꝑꝑ qualitatẽ ꝛ acuitatẽ mãe hec difficultas tussis maxime ꝯtingat: ꝑcepto maximo nocumento a sensitiua membroꝝ pectoris ꝛ pulmonis a qualitate mãe mordicãtis: agitatiõe facta in ea ꝛ diuerso mõ occurrẽte dictis mẽbris ꝑꝑ tussim. ⁋ Sub his ergo ẽ fundanda p̃ncipalis intẽtio nr̃a. s. ad difficultatẽ anhelitus ꝛ tussim minuẽdã. Et qm̃ hoꝝ nocumentoꝝ: lꝫ mẽbra ĩmediate lesa sint pectus ꝛ pulmo: qr tñ depẽdenter se hñt ex defluxu mãe catarralis: vt supra dictũ ẽ: idcirco alia iten° erit hñda ad mẽbrũ mãdãs tãq̃ ad cãm: ꝙ est cerebꝝ nãliter hum ex gñatione: ꝛ ex accñti ẽt factũ ꝑꝑ ꝯtinuas cogitatiões: ꝛ circa speculabilia ꝯsiderationes in studijs ꝛ cõsultatõib᷒ ꝛ hꝫ. ⁋ Et alia erit hñda intẽtio ad ipa mẽbra lesa ꝑꝑ mãꝫ in eis ꝯtentã. Qr ẽt asmatica pa° est poxismalis morb᷒: vt volũt auctores q̃tũcũqꝫ dixerit Gal. in lib. heresum. Quecũqꝫ. n. sanãt passiões iã fientes: hec ꝛ añq̃ fiãt ꝓhibẽt ꝯsistere. Et eandẽ sñiam voluit Gal. 4° de regimine sanitatis sub alijs verbis: tñ in hoc casu aliud est necessariũ regimen tp̱e poxismi asmatis: ꝛ aliud non existente poxismo: qr tp̱e ꝑetis medicinalia ꝑ interius offerri pñt: ꝛ ẽt exterius: q̃ si tp̱e poxismi offererent̃ inducerẽt

piculū suffocationis. Vñ dicebat Mesue in ca. pprio de mēte Sal. Cū puētū ad accessionē fuerit: tūc poti⁹ est blādiendū q̄ curandū. Peruenit̄ interdū. n. ad pfocationez in excitatione medicinaꝝ. s. tpe poxismi: quare remedia distinguēda sunt: vt dixit: qm̄ tpe qetis magis possumus attendere poxi⁹ ad ipm̄ morbū. ¶ In regimine igit̄ q̄tum ad dietā in. vi. rebus non nālibus sumatim pstringā ponēdo q̄dam puncta pncipalia: ⁊ non ad singula discurrendo pp astantes ibi medicos ⁊ medicinalia spālius discurrenus. ¶ Circa igit̄ aerē eligat̄ aer in actiuis tēperatus. s. ad calidū ⁊ ad siccū ēt formaliter ⁊ virtualr̄ inclinatus: nā excessiua caliditas liquefaciēdo nocet: ⁊ frigiditas cōprimendo. Vñ dicebat Aui. 3ª tertij auster: ⁊ supple glibet aer calidus rarefacit ⁊ iplet capita: ⁊ septētrio siue boreas pstringit ⁊ exprimit. Vitet̄ ergo aer nebulosus: humidus: ⁊ grossus: ⁊ frigidus. quo tpe standū est in camera cōstituta inter duo solaria hn̄te fenestrā ad oriētē. Non tn̄ sit lectus in loco: supra quē cadat aer fenestre in directuz: iō in illo tpe rectificet̄ aer ad 9riū: non tn̄ fiat cū suffumigijs: vt fieri solet: qm̄ fumus in casu est plurimū nocens. Melius igit̄ erit rectificare aerē tenendo notabilē q̄titatē aromatum in camera: vt cortices: citri: ligᵐ aloes: ambrā: ⁊ hꝫ cū modico musci. ¶ Et si vellet videre ignez: sit ignis clarus maxime ex iunipo: factus ex lignis lauri ⁊ arboris emittentis terbētinā: nā ad calidū aliqualr̄ alterāt: ⁊ ex ppꝛietate mēbꝛa pectoris pfortant. Sed tpe poxismi nō calefiat aer: sed sit tēperatus tm̄: nā stante necessitate refrigerij non nisi magna q̄titas aeris sufficit ad refrigerium stante aere calido. Expediret ergo anhelitū magnificare ⁊ frequentare: qđ in casu difficilimū est. ¶ Tpe āt estatis rectificet̄ aer cū fuerit calidus cū aspsione frigidarū: nō tn̄ stipticaꝝ: vt cū floribus violaꝝ: nenufaꝝ: ⁊ folijs salicū: vitis: ⁊ similiū: vel irroratione p camerā cum aqua sublimationis supra scriptoꝝ. ¶ Circa motū ⁊ qetē p regula obseruet̄ q̄ tpe poxismi est vitādus motus: ⁊ ois agitatio: ⁊ inde fricationes laboriose: que fieri solent circa spatulas ⁊ crura a me vitupant̄. Pnt̄ tn̄ leues fieri fricatiōes ad crura. Sed tpe qetis oi die expulsis supfluitatibus cōibus nāliter vel cuz artifi°. laudo leue exerciᵐ pedes fcm̄: non tn̄ supinflāmans: ⁊ postea qescat circiter horaz añq̄ sumat prandiū in loco tpato nō frigido. Et idē intelligat añ cenaz fieri debere digestione stomaci cōpleta: ⁊ sic tale exerciᵐ toti cōe est maxime cōueniens: ita ēt ad quorūdā membꝛoꝝ exercitiū pticulr̄ maxime puenit: pcipue vt capitis ⁊ pectoris: qm̄ leuis fricatio capitis ⁊ pectiatio poros rarefaciendo: ⁊ sic ad vapoꝝ resolōnē pparan? ⁊ calorem nālē pfortando sequēs exerciᵐ cōe: de quo supra multū in casu iuuat. ¶ Nō fiat laboriosum: neq3 cū fricatione pānoꝝ multū calidoꝝ: ne caliditate attrahant̄ māe ꝺ mēbris ad supioꝛa: ⁊ caput repleant: vel māe ibi actu ptente liquefiāt. exercitiuz aūt pectoris fiat locutionibus placidis ⁊ suauibus ⁊ voce satis alta. ¶ Circa somnū ⁊ vigiliam sit regula. Tardet̄ somnus post cibū adminus duab⁹ horis: ⁊ non dormiat de die: nisi ad hoc antiquata cōsuetudo pduxerit: vel qn̄ ꝺ nocte pp aliqđ accn̄s dormire nō potuisset. Et dormiat semp in obscuro capite notabilr̄ eleuato: ⁊ corpore cū extremis decēter coopto non supin⁹ vel supra ceruicē: sed super altero lateꝝ dextro vel sinistro ẜz suā consuetudinem: ⁊ hoc totū intelligat̄ nō in tpe poxismi. Oꝫ cū aliquo lumine qescere ⁊ inclinato capite ad anterius magis q̄ ad posterius tenendo bꝛachia appodiata super plumazolos eleuatos: qm̄ ẜm illā figurā ⁊ modū situationis mēbꝛa pectoris maxime diafragma magis vident̄ dilatari. Sed quōcūq3 fit: nō sit somnus plixus: neq3 ptinuus p multas horas: imo nō trāseat ad plus spaᵐ. vij. horaꝝ. Et si tpe medio p nāꝫ aliq̄tiēs excitaret̄ expurgādo supfluitates rascādo: ⁊ p nares educēdo maxime eēt in casu multū pueniens. Nā longus somnus est nocumēti in casu: qm̄ dixit Rasis 4° ptinētis. Ex longo somno accidit asma in sanis psonis q̄to magis ī infirmis. ¶ Circa cibū ⁊ pot⁹ repl'oem ⁊ inanitionē simul sit regula gnālis. In sero sit maior pcitas: puta in cena q̄ in pꝛādio. Et non sint cibaria actualr̄ humida in sero: saltē aquea humiditate: si stomac⁹ mediocria in substantia digerere pōt. Dimittant̄ oīa vapoꝛātia calida acuta: pcipue si humida fuerit. Et pinde vinū potens est maximi nocumenti. Vitent̄ ēt oīa viscosa piguia ⁊ vnctuosa: ⁊ sic a carnibus porcinis: vitulinis: ⁊ ouinis multū ppinqs gnātioni cauendū est. Et inherendū est carnib⁹ castratoꝝ in hyeme vnius anni: ⁊ capretoꝝ in estate: lꝫ ēt ptes hoꝝ aīaliū musculose: neruose: ⁊ multū pingues vitupent̄. Et de volatilibus carnes pulloꝝ gallinaꝝ in estate: ⁊ caponū in hyeme. ¶ Carnes ēt in montib⁹ degentes sunt eligibiliores: qꝛ rariores q̄ carnes alie terrestres: sed paludose ⁊ aquatice sunt in totuz abijciende. De carnibus aūt quadrupedū in nemoribus degētiū: q̄ ibi i patria repiūt̄: me remitto ad iudiciū dñoꝝ medicoꝝ ibi astātiū. ¶ Oīa cibaria de pasta dimittant̄ ⁊ pisces: nisi forte in estate rarissime: tn̄ aliqbus piscib⁹ petrosis minutis cū m'lto oleo assatis: ⁊ cū succo arācij dulcis: ⁊ amigdolato ppāratis p pseruādū appetitu vti pt̄. ¶ Oua sunt in casu pcipui iuuamenti cocta cū testa: ⁊ tenera: vel elixata per infusionē in bꝛodio vel aqua decoctionis cuz butiro recenti ēt ptusa in bꝛodio nō discōueniunt: nā sunt plurimi ⁊ optimi iuuamēti: vt voluit Auer. z°. c. Inter olera valent maxime tpe hyemis alique bletes: cuz modico ysopi: ⁊ betonice: cū buglosa. Non multū laudo feniculū vel petrosiliū: ne dilatādo meatus ex cerebꝛo: ⁊ mās subtilādo ad fluxū nimis disponerēt. ¶ In estate āt magis laudaret̄ boꝛago cum aliqbus lactucis. Reliqua fercula omitto oꝛdināda p dños medicos ibi existētes. Inter fructus caueant̄ oēs fructus acres: vt limones: arancia: agresta: ⁊ hꝫ. Fructus etiam plurime humiditatis vt cerasa: pfica: melones: nisi violētissime in estate rabida. ¶ Fruct⁹ ēt stiptici: vt pira: nespila: ⁊ silia nocent. Amigdale aūt: ficus: vue passe siue granis cuz pineis ⁊ fisticis sunt in scða mensa pcipui iuuamenti. Non est tn̄ in sero multis amigdalis vtendū: qm̄ sua vapoꝛatione multuz caput replent: maxīe pp vnctuositatē eis īnatā. ¶ Pro magna aūt pte remouet̄: si amigdale prius depillate infundant̄ in aqua tepida decoctionis zucchari per tres horas: deinde agitēt̄ cū virga: ⁊ tandem exiccent̄ cū pāno lineo calefacto: ⁊ de istis vtat̄. Potus ēt sit vinū medij coloris: medie vinositatis: mixtū cū aqua zucchari: copiosius tn̄ in sero q̄ i pꝛādio. ¶ In ẜ tn̄ attendenda est satis consuetudo tpum in qualitatibus psistentia: nā in estate maior mixtio fiēda ē q̄ in hyeme. Et si nō tederet pueniētior esset decoctio facta cū ligricia rasa: ⁊ modico capilue. cū zucchabo. Et hec q̄tum ad cibū ⁊ potū ptinent. ¶ In aīalibus aūt passiōibus cauēdū ab intēpantia oīuz aīe passionū: qm̄ exterminant ab ea: q̄ ẜm nām psistentia: vt voluit Sal. 3° tegni: sed īherēdū gaudio ⁊ letitie moderatis: qm̄ vt dixit. A. ide viribus cordis pp frequentiā letādi nō ipꝛimunt tristia. vbi foꝛtia sint debilia: tn̄ letificātia impꝛimūt ⁊c. Et sic caloꝛ pfortat̄ ⁊ multiplicat̄: ⁊ exinde phibet̄ a casu in tremore cordis: vt ex vbis Aui. declarari ibidē posset. Et hec de his q̄tum ad regimen in oībus rebus non nālibus sufficiant. ¶ Ad medicinalia veniēdo: pꝛimo sunt memoranda q̄dam vtilr̄ ad vtrāq3 dispōnē. s. pectoralē ⁊ cerebꝛalē cū totius habitudine valētia. Dehinc ad mēbꝛū mandans erit spālis sermo puertendo māꝫ fluentē ad aliā regionē: q̄re

fluere ꝯsuescat:sistēdo ēt fluxū eius in loco suspecto:dein/
de ꝯfortando cerebrū:⁊ ꝓhibendo a multiplicatione sup/
fluitatuꝫ in ipso. postremo ad mēbra anhelitus euacuan/
do māꝫ ex pectore. ¶ Circa igit̃ primū expediēdū laudo
singulis tribus mensibus fieri leuē mūdificationē de to/
to:particularē tñ̄ educendo ex cerebro ⁊ pectore mām in
casu peccantē:prius tñ̄ ipsam semꝑ digerendo ⁊ expulsiōi
ꝑparando. Sed in hac equatione māe:lꝫ mā sit grossa sa/
tis expelleᵃ ab his mēbris lesis:subtiliantia tñ̄ intēsa non
ꝯueniunt:tū qꝛ stāte cerebri repletione ⁊ fortiter subtilia/
ta mā duᵐ foret ne ꝑcipitaret ī multa q̄ntitate simul ad pe/
ctus:⁊ induceret timorē ꝑfocationis:tū ēt qꝛ tales subtili
antes medicine vt pluriᵐ caliditate acuta ꝑticipāt:⁊ sic ad
mām nitrosam in acuitate adherēt:ēt tertio existibus mē
bris nālibꝰ ad caliditatē nālr̄ excedētibus adderet̃ maliᵃ
cōplexionis:que esset cā maioris euaporatiōis ⁊ nocumē/
ti. ¶ Laudo igit̃ ꝓ digerēdo mām sumi syrupū qnqꝫ vi
cibus:vt infra. ℞.syrupi de ligricia: mellis ro.collati: añ.
℥.i.syrupi violati:syrupi de sticados:añ.℥.ß. aquaꝝ buglo/
se:maiorane:⁊ endiuie: decoctionis ligricie:⁊ capilloꝝ ve.
añ.qδ sufficit fiat syrupus ꝓ duabus vicibus. Et sumat̃ ī
aurora. Et dormiat̃ ꝑ horā post eū. Deinde exhibeat̃ me/
cina soluēs in die nō infelici ꝑꝑ aspectū malū luminariū:
vt infra. ℞.agarici electi.ʒ.i.ß.spice.℈.ʒ. añ.℈.ß. incidant̃
subtilr̄:⁊ infundāt̃ in oximelle simplici aqs betonice:⁊ bu
glosse:decoctionis passulaꝝ añ.qδ sufficit. Itē reubarbari
electi.ʒ.ij.spice.℈.i.infundantur in aqs endiuie:⁊ cicoree:
añ.qδ sufficit cuꝫ modico vini albi:⁊ post.x. horas factis
ambabus expssionibus addat̃ collature dyacatholicōis.
℥.i.diaffeniconis: ⁊ dyaprunis solutiui añ.ʒ.i.mis.⁊ fiat po
tio. Et exhibeat̃ ꝑ duas horas ante diē:dormiendo ꝑ horā
post eā:si possibile est. Quod si nō saltē qescat in lecto ⁊ in
obscuro:postea surgat ꝑ camerā ambulādo cū remisso lu
mine:⁊ cū attentione ⁊ imaginatione ad ascellandū. Tan
dē post.vi.horas completa eūone vel quasi exhibeat̃ ꝓ la
uatiuo de brodio:pulli macrioris.℥.vi.cū.℥.ß.pulueris zuc
chari:vel melius ī tpe frigido de aqua ordei:mellita:⁊ de
spumata:⁊ in tpe calido de aqua or. cū zuccharo. Et post
mediā vel circiter horā sumat̃ prandiū leue:⁊ tota die qe
scat. Et sequenti die ēt ꝑ duas horas añ diē sumat̃ ꝯfectio
vt infra. ℞.metridati duoꝝ adminus annoꝝ.ʒ.i.spēꝝ cō
fectionis de gēmis.℈.i. misce:⁊ tardet̃ cibus ēt ꝑ.vi.ho/
ras. ¶ Si tñ̄ tederet sumere vnā medicinā in forma po/
tabili posset exhiberi in forma pillularuꝫ cum pillulis: vt
infra. ℞.agarici trociscati: pillularum de agarico:⁊ aggre
gatiuarum añ.℈.i.cum oximelle simplici fiant pillule.v.
vel ad amplius.vij.⁊ sumant̃ cū eo ordine:quo dictū est:
de medicīa potabili. Si tñ̄ medici sui habuissent ex expiē
tia aliqua particularē medicinā siue potabilē: siue pillula
tam:siue in pluribus hn̄tē intentionē ad oīa mēbra vt su
pra cū aqua ꝯuenienter sine lesione solut: illaꝫ ego magis
laudarē:qm̄ vt dixit.d.Aui.xᵃ.tertij inter medicinas ⁊ cor
pora sunt ꝓportiones q̄ nō cōphendunt̃ nisi cū expimen/
to:cū expieris ꝯsequeris qδ magis iuuatiuū sit. Et corpori
inest ꝓprietas sic pati ab vna:ꝙ nō ab altera ⁊c̃. ¶ Itē i/
telligo de dosi medicinaꝝ obseruandū esse:ꝺm ꝙ a medi
cis suis cognitū est facilr̄ vel difficulter solui. Qꝛ tamē ꝑꝑ
debilitatē mēbroꝝ maxime cerebri ꝯtinuo multiplicat̃
mā illa catarralis ꝑ indigestionē. Idcirco laudo vltra di/
ctas euacuationes singula ebdomada:nō tñ̄ eundē seruā
do diē aliquas sumi pillulas ad minorādū mām:ne mul
tiplicet̃. ¶ Et in h̄ incipiemus ꝺm intentionē q̄ erit ad
mēbrū mādās: lꝫ ēt simul sit hn̄dus oculus aptꝰ ad aliqd
euacuandū ex pectore. Fiet ergo cōuenientia sumēdo pil
lulas:vt infra. ℞.agarici trociscati:pillulaꝝ assayeret.d.
Aui.pᵃ tertij pillulaꝝ de agarico añ.℈.i.cū oximelle sim/
plici fiant qnqꝫ vel tres:⁊ erit melius. Et sumat̃ post cenā
per tres vel quattuor horas in introitu lecti:nisi stomacꝰ
abhorreret illa hora. Dehinc veniendū est ad diuertēdū
mām ad al'sʳ regiones:⁊ hec cōplent ꝯuenientissime edu/
cēdo ꝑ nares tanq̄ ꝑ ꝓpriū emūctoriū. ¶ Fit aūt ꝯueni
ens educᵒ ad attrahendū per nares caputpurgiū in mane
expulsis supfluitatibus factū: vt infra. ℞. succi: radicum
bletis depurati: succi maiorane silr̄ ꝑparati añ.℥.i.ß. aque
mel.℥.ij.cubebaꝝ:nucismu. nigelle pulueriʒatoꝝ: añ.ʒ.ß.
mis.⁊ trahat̃ ipsius tepida per nares. Et si voluerimꝰ ali/
qualiter magis fortificare:possemꝰ addere vini al. aroma
tici.℥.i.non audereꝫ ad fortiora ꝑꝑ nobilitatē ⁊ passibilita/
tem cōplexionis eius. Si ēt ponerent̃ interdum ventose
sicce in spatulis ad eādē intentionē valerēt. ¶ Lotiōes
etiā tibiaꝝ ad minus semel in ebdomada cū aq̄ decoctio
nis sauine: maiorāe:ysopi:calamēti:camomille:sticados:
esset ꝯueniēs. ¶ Nō laudo masticatoria:vt fieri solet ad
ꝯuertēdū per palatū:imo sunt in totū abijcienᵃ. Nā si gar
garismata ēt stiptica vituperauit.d. Mesue in cura catar
ri in casu:vbi est timor ⁊ suspiᵒ catarri ad pectus ⁊ pulmo/
nem fluere ꝯsueti:multo magis est ꝓhibendū masticato
riū attractiuū ꝓpter suspitioneꝫ fluxus ad dictas partes.
¶ Pōt ēt fieri diuersio ad cutim resoluendo insensibilr̄:
⁊ cum hoc simul fiat ꝯfortatio cerebri ad ꝓhibitionē ge/
nerationis ipsius māe catarralis faciēdo biretū ex sindo
ne de grana duplicato:in quo ponāt̃ spēs:vt infra. ℞.ma
iorane:rorismarini:calamenti:corticū citri:añ.ʒ.i.ß.verni
cis.ʒ.ij.ros.ʒ.ij.ß.macis.gar.nucismus.añ.ʒ.i.musci.gra.ij.
mis. fiat puluis ꝓ sacculo: ⁊ singula die ponat̃ supꝑ caput
facta ꝑus pectinatione ⁊ fricatione leui:vt supra dictū est.
¶ Iā succedit alia intentio de ꝓhibitiōe fluxus: q̄ nequa
q̄ omittenda est stāte repletione vt sensit Mesue loco ꝓ
prio:incipiēdo tñ̄ semꝑ a debilibus. ¶ Cōueniens ergo ē
repcussiuū factū:vt infra. ℞.boliarmeni electi.ʒ.ß.spice.
℈.ß.syrupi violati paꝝ mis.exhibeat̃ in itroitu lecti. Nā
bolus armenus est in hoc mirabilis medicina. Naꝫ vltra
hoc ꝙ sistit mām fluentē ad pectꝰ: ēt in difficultate anhe
litus laudat̃. Vñ dicit Serap.c.ꝓprio de simplicibus. Et
qui non iuuat̃ hac medicina:nūq̄ iuuat̃ alia. Possunt ēt
fieri pillule bichichie tenende sub lingua ꝺm cōeꝫ modū
vt infra. ℞.thuris masculi:spice nardi:dragaganti:gumi
arabici:succi ligricie añ.℈.i.cū mucilagine:seminis cito
nioꝝ:fiāt formule due. ¶ Ad eandē intētionē vꝫ:vbi ista
nō sufficiant:si in introitu lecti sumat̃.ʒ.i.auree alexandri
ne:cū modico vini vel aqua mellis:vel tantūdē de metri/
dato recenti post.vi.mēses. Sed ipm metridatū antiqūū
vltra duos ānos adminus est maximi ꝓficui in resolōne
⁊ exiccatōe supfluitatū cerebri ⁊ ꝯfortatione eius:iō si se/
mel in ebdomada sumat̃.ʒ.i.eius in nocte multū ꝓficiet.
¶ Non multū laudo ad exiccationē ⁊ diuersionē reme/
dia fortia: que fiunt cū ruptorijs diuertendo post aures: ⁊
aliqñ in sincipite capitis vel cum cauterio actuali:vt sepe
fieri solet: ꝓpter delicatā cōplexionē illius: ⁊ suspitionem
opationis taliū instroꝝ. Non vituparē balnea mineralia
accipiēdo stillationē aque balnei supra cōmissurā capitis
in loco:vbi ꝯiungit̃ coronalis cū sagitali:qñ ꝯmode acce/
ptare posset balneo participāte minera sulphuris a ꝑdñio
⁊ nitri cū aliquali tñ̄ participatiōe eris ⁊ ferri. ¶ Et si nō
hērent̃ nāliter: possent fieri artificialr̄ cū appropriatis di
stillādo ab alto vt supra dictū ē. ¶ Pōt ēt fieri ꝯfortatio
cerebri cū odoramētis:vt tenēdo peciā lini vel sirici cum
spēbꝰ itra ligatis:vt ifra ⁊ sepe odorādo: sed nō post cibū.
℞.nigelle prius in aceto infuse: ⁊ torrefacte.ʒ.i.macis:cu
bebaꝝ:nucismus.gar.sandaloꝝ citri:añ.ʒ.ß. mis. ¶ Et ex

stilibus pōt fieri pomū cum notabili parte laudani: ꝛ cera. Et si addat̄ in cōpōne eius paꝝ ligni al. ambre: ꝛ musci: vel galliemus. Mesue erit magis excellēs. Si ēt intra au res interdū ponat̄ aliqd de lilio: ꝛ de oleo spice ad ꝯforta tionem cerebri iuuabit. ℂ His expeditis postremo veniē dum ad ea: que mām ex pectore eductioni habilitant: ꝛ mēbra hanelitus habilia ad dilatationē faciunt. ℂ Pro primo igit̄ laudo stante mā in pectore vt expurget̄ p spu tum: fiat loch: vt in fra. ℞. loch de pino: loch de pulmone vulpis: añ. ℥. i. loch: de squilla. ℥. i. ʒ. zuccharí viola. ℥. ʒ. ꝓpter membra calida cū sirupo de ligricia fiat loch. Et si mā fo ret nimis resistens addat̄ syrupus d ysopo. Nā est abster sor bōus ꝯgregati grossi: vt dicebat Aui. pt ēt fieri loch do mesticū: vt infra. ℞. passulaꝝ absqꝫ ossibus. ℥. ij. fenugre greci loti in aqua tepida. ℥. ʒ. ꝛ cū paꝝ croci: ꝛ syrupo de lig ricia fiat loch. ℂ Pro hac intentiōe ēt faciet: si fiat deco ctio ad lambendū: vel paulatine deglutiēdū: vt infra. ℞. liquiricie rase ꝛ mundate: radicū feni. añ. ℥. ʒ. cinamoni. ℥. i. fenugreci. ℥. ij. capillorūue. ℥. i. ʒ. ysopi sicce: violaꝝ añ. M. ʒ. bulliant in debita q̄titate primo radices: postea flo res ꝛ folia cū capilue. deinde facta collatura in dicta deco ctione ponant̄ mel. ꝛ zucchari añ. qđ sufficit ad dulcoran dum: ꝛ iterato bulliant despumando vsqꝫ ad ꝑfectā despu mationem: ꝛ ꝑ vsu reseruet̄. ℂ Pōt ēt interdū vti: ꝛ erit domesticū ꝛ familiare lābendo de syrupo ligricie cū mo dico syrupi de ysopo ḃm intentionē: vt supra. Dyapenidiō etiā ꝛ dyairis aliquotiens ḃm varias intentiones exhibe ri pñt. ℂ Ad eandē ēt intentionē ꝛ ꝯfortationē ēt pulmo nis laudarē puluerē supaspergendū suis ferculis ꝯtinuo: vt infra. ℞. ligricie rase: capilue. nō mufidoꝝ. añ. ℥. i. cina momi: anisi: añ. ℥. i. pulmōis vulpis. ℥. ij. croci. ℈. i. zuccha ri albi ad dimidiū ponderis mis. ꝛ fiat puluis. ℂ Postre mo exterius fiat inunctio ad pectus cū vnguento: vt in fra ℞. mucilaginū: fenugreci: ꝛ altee: añ. ℥. iij. olei de lilio: pin guedinis galline. añ. ℥. ʒ. olei de yreos. ℥. ij. croci. ℈. i. ꝛ cere paꝝ fiat vnguentū. Sed aduertatis ne fiat iunctio supra regionē cordis ꝑp nocumentū notū intelligenti. Et singu lis duobus diebus cū pāno lineo leuiter calefacto fiat ab stersio ipsius pectoris: ꝛ postea inunctio. Non incōueniret etiam aliquotiens: vbi inunctio esset ad tedium: vt in fun dat̄ filtrū vel pannus grossus in decoctione supra facta ca lida: ꝛ exprimat̄: ꝛ super pectus ponat̄: ꝛ supplebit loco vn ctionis. Potuissē multiplicare remedia: sed ista excellen tiora: ꝛ inter reliqua vtiliora hic annotaui ꝛc.

ℂ Pro quodam notabili scolare legum Januense asmati co fere a generatione. Consilium. XXXVI.

Asus huius notabilis scolaris est forma liter asmatica paº. cuius due sunt ꝑncipa lissime ꝛ ꝓxime cāe. s. mala compositio ꝛ strictura pectoris: altera a mā flatica sub tilis deorsū a cereº i pulmonē catarrizās: lꝫ ipsaꝝ altera fortius ꝯcurrat ad hunc ef fectum causandū: ꝛ h̄ est illa mala cōposi tio pectoris q̄ plus nocet: qm̄ est velut nālis neqꝫ apta bñ corrigi: veꝝ per se sola non esset cā totalis huius nocumē ti: nisi illa mā catarrizans cāret aliqualē opillationē i vi is spiritus vel hanelitus: qđ manifestat̄ ex eo: qm̄ manēte eadē strictura pectoris aliqñ: tunc vt ipse refert: nullo mō ledit̄ in anhelitu: ꝛ sic nō est per se totalis cā huius nocu mēti: pluriᵐ tñ ad h̄ ꝯcurrit: qm̄ ex oī facili cā ex mā deor sum catarrizāte manifeste ꝛ notabilr̄ ledit̄: ita ꝙ ex illis duabꝰ causis fit vna totalis cā egra: lꝫ altera ipaꝝ plus cō currat: vt dictū est. ℂ Cū ex his ēt causis magis īmediate associat̄ caliditas epatis nālis: que tñ ꝯseruat̄ a corde per accñs ēt super calefacto. s. ex nō debita euētatione ꝓpter hanc malā cōpositionē pectoris cātā. ℂ Coniungit̄ etiā humiditas cerebri nālis cū aliquali ēt lapsu ad frigidū: que oīa possent ꝑp accñtia ꝓpria declarari: sed qm̄ illud magis curiosum esset q̄ vtile accedā illis obmissis ad ma gis necessaª. ℂ Ex h̄ igit̄ casu colligit̄ pª correlarie: ꝙ ꝑn cipalis intentio in regimine reductiuo siue ꝯseruatiuo dꝫ esse cum habilitantibus instra motus pectoris ad motū anhelandi: que intenºꝑncipalr̄ efficit̄ cum habilitantibꝰ ꝛ calefacientibus dilatantibus. Quia tñ humectantia ali qualiter ꝓpter cerebri cōplōnē sunt in cām scđam ꝑncipa lem: vt in illam mām flegmaticā descendentem adden tia: idcirco cū mensura ꝛ cautella applicanºerunt. Quia ēt calida ꝛ si ex parte qua dilatant cōferant: ex parte tñ huiꝰ ad inflammationē addunt: ꝛ sic ꝯñr ad maiorem necessa riā euētationē ꝓmouet̄: cui non pōt ꝑp stricturā pectoris cum magno anhelitu satisfieri: necesse est cōseq̄nter anhe lituꝫ magis frequentare: iō ipsoꝝ exhibitio calidoꝝ ē i ca su nr̄o multū mensuranda: qm̄ nisi diligens cōsideraº ad hibeat̄ facile existimantes iuuare lederemus. Ne igit̄ er rare contingat specialiter referā regimen primo obseruā dum in electione reꝝ nobis ineuitabiliter occurrentium deinde ad medicinalia condescendā. ℂ Pro expeditiōe igit̄ circa aeris electionē sit aer eius camere paꝝ ad ca lidū declinans: ꝛ in humido tēperatus: qm̄ nimia siccitas ledit. Et ꝑinde puluis ꝛ fumus in casu maxīe nocent. Ui tetur oīs aer vētosus: ꝛ maxime australis ꝛ borealis ꝛ spe cialius cum ad austrū seqtur boreas: qm̄ boreas cerebrū ꝯstringit ipso prius per austrū repleto: ꝛ sic multa humidi tas cerebralis i pectus recipit̄: que est cā plurimi nocumē ti. Uitet̄ etiaꝫ aer nebulosus ꝛ aquosus. Quod si talis fue rit per nām rectificet̄ aer camere: non cū suffumigys: vt fieri solet: qm̄ tales formales fumationes nocent: sed i ca mera iponant̄ q̄dam aromata ad suaue calidū declinan tia: vt cinamomū: crocus: lignū al. ꝛ ambra: cortex ēt citri: arancy in casu ꝯuenit ꝑcipue. ℂ Inter omnia facit crocº nisi caput sit nimis repletū: qꝛ stante capitis repletione ta lia aromatica nō ꝯueniunt: vt est vulgatus textus. d. Me sue in. c. de soda. Aer etiam excessiue frigiditatis: ꝛ excessi ue caliditatis plīmū nocet: idcirco tpe hyemali ꝛ tpe esti uo est a dictis distempantys aeris elongandū q̄tū possibi le est. Et hec singulr̄ menti teneant̄: qm̄ excessus a debita electione aeris plus nocet: q̄ excessus in oībus alys rebus non nālibus simul sumptis: vt est sententia Gal. 3º tegni. ℂ Exercitium eius mēbroꝝ inferioꝝ ꝯuenientissimum est: qm̄ mās ad inferiora diuertit: non tñ fiat sup repletio nē: imo fiat euacuatis supfluitatibus ꝑme ꝛ scđe digōnis: In mane ꝛ i sero fiat ēt distanter a cibo per. vi. horas. Nun q̄ tñ fiat laboriosum ꝛ inflāmatiuū: ne mēbra ꝑncipalia calefiant: qm̄ ipsoꝝ intensa caliditas est cā ꝑcipua huius nocumēti. ℂ Circa somnū ꝛ vigiliā breuiter dicat̄: ꝙ qꝛ somnus cū ꝓlongat̄ replet caput: vt tradunt auctores: nō sit plixior. vij. horaꝝ ad plus. Et sit nocturnus nō diurnꝰ: nisi ꝓpter necessitatē tpe noctis nō dormierit: quo cāu cō uenientior hora somni diurni est de māe vsqꝫ ad tertias. ꝛ si non sufficiat fiat post prandiū ꝑ duas horas ab assum pto cibo. ℂ Fiat tñ semꝑ capite decenter cooperto: nō tñ nimis calefacto. extremis ēt vt pedibus ꝛ manibus coop tis in camera vndiqꝫ clausa: pedibus discalciatis: ꝛ super lecto moli: qm̄ iacere super rem durā: vt vult Auenzoar ꝑparat ad rupturā vene in pectore. ℂ De inanitione ꝛ re pletione sit ꝑ regula ꝙ oīs repletio nocet. Et videt̄ meli us i casu ad subtiliores dietas a mediocri ꝛ cōmuni dieta declinare q̄ ad grossas semper in hoc obseruando ꝙ vē tris lenitio

tris lenitio singula die necessaria est: que nisi nãliter hẽa-
tur ꝓcuret̃ cũ suppositorio vel clisteri cõi: de quo in poste-
rius dicet̃. ¶ Coitus ẽt in hoc casu fortificata ꝑus v̓tute:
vbi licite fieri possit: si cum mensura ⁊ ordine fiat: non est
inutilis: sit tñ in eo ꝑcitas ⁊ moderantia. ¶ Circa passio-
nes aĩales sumatim dicat̃: ꝙ gaudere ⁊ letari in casu plu-
rimũ iuuat. Irasci vero ⁊ tristari plurimũ nocet. ¶ De ci
bo ⁊ potu sumatim dicat̃. Cauendũ ẽẽ ab oĩbus cibis eua
porabilibus ⁊ inflãmabilibus. Et ꝓinde omnes spẽs cali-
de in frequenti vsu. Uitande sunt q̃cũqȝ ẽt multũ dulcia
⁊ amara ⁊ salsa sunt nociua: lȝ suauia dulcia ꝯueniãt. Pin
guia ẽt ⁊ vnctuosa nocẽt. Multũ ẽt frigida: maxime si cũ
eis ꝯiungat̃ humiditas excellens. Uitanᵃ sunt qualia sunt
oĩa cõia genera fructuũ spiachia: lactuce: ⁊ hꝫ nisi tp̃e ma-
gni estus: qm̃ ꝑcitas in eis tunc est ꝯueniens. Acetũ ẽt i ca-
su ẽ nociuũ: nisi aliqñ ꝑꝑ sapores ꝯficiendos: ⁊ tunc sit ace
tuȝ passulatũ. ¶ Reliqua ẽt acria nocẽt: vt agresta: vinũ
granatoꝝ: muȝoꝝ: ⁊ rãcioꝝ acriũ: lȝ interdũ aliqua grana-
ta dulcia: ⁊ succus eoꝝ satis sit ꝯueniens. Idẽ dico de a rã
cys dulcibꝰ. Panis sit electus: de q̊ i ꝯsilio vno v̓bo sibi di-
xi. ¶ Carnes ẽt eligant̃: de q̃bus infra dicet̃: dimittẽdo ꝑ
tes viscosas ⁊ musculosas: ⁊ interiora aĩalium quadrupe-
dũ: nisi sint pulmones vulp̃. ⁊ ericy: qui singulariter valẽt.
Iã circa potũ laudo maxime in prãdio aliq̃d vini exhibe-
ri posse: qđ sit paucifeꝝ: albũ: ⁊ aquosuȝ: mixtũ cũ aq̃ mel
lis ꝭm artẽ facta: vel aqua ȝucchari tp̃e estatis: sed in sero
melius est abstinere a vino: ⁊ vti ꝑ potu aq̃ mellis: vel ȝuc
chari. ¶ Inter reliqua tñ p̃cipue plȝ vsus de pultibus fa-
ctis ex duabus ꝑtibus farine or. ⁊ vna ꝑte farine ciceꝝ cũ
brodio pulli: maxime tp̃e cene: ⁊ semꝑ hñda est regula: ꝙ
maior ꝑcitas sit in sero quã in prãdio. Sp̃ales igit̃ carnes
sint auiũ montanaꝝ vt fasianoꝝ perdicũ turtuꝝ colũba-
rũ iã volare potentiũ nisi in tp̃e multũ calido. ¶ Carnes
ẽt pulloꝝ iuuenũ mediocriter pinguiũ ꝯueniunt. Carnes
quoqȝ castrati annalis ẽt captoꝝ in estate sunt ꝯueniẽtes
oua quoqȝ sorbilia: siue ẽt infusa in aqua: vel in brodeto:
vel in viuarolo sine caseo ꝯueniũt. Brodiũ ciceꝝ satis cõ
uenit ẽt cicer in modica q̃ƀtitate: si sumat̃ bñ coctus est ꝓꝓ
us cibus pulmonis: vt scđo cañ. vitent̃ oẽs carnes pigues
⁊ viscose maxime porcine: ⁊ gnãl̓r oĩuȝ aĩaliũ grossoꝝ: sal-
uo q̃ȝ capriolorꝝ: ⁊ sibi siliũȝ. ¶ Uitent̃ aues aquatice. Ca
ueñ. a caseo tanq̃ȝ ab inimico ĩterficiente. Uitent̃ cibaria
de pasta lagane: turte: ⁊ hꝫ. A piscibꝰ ẽt caueñ est. Et si ali
quibus sit vteñ: ⁊ hꝫ tp̃e estatis sint sq̃mosi: non nimis ma
gni: nec nimis parui: mobiles: dure carnis: vt voluit Gal. ĩ
lib. de ꝯferẽtibꝰ ⁊ nocẽtibꝰ. Et si i decoctõe eoꝝ põat̃ paꝝ
vini ⁊ modicũ cinamomi magis ꝯueniet. Eligibiliꝰ tñ est
eos dimittere. ¶ Et sit generalis reĺa: ꝙ elixata i carnibꝰ
⁊ reliq̃s in casu meliora sũt assatis. Inter olera valẽt cum
aliq̃bus bletibus: betõica: ⁊ ysopus: p̃cipue feniculus: ⁊ pa
rum maiorane: a petrosilio ⁊ apio maxime caueñ est. In-
ter fructus valẽt alique amigdale dulces: fistici: ẽt apassu
le pingues sine armillis aliqñ nõ incõueniunt. Idẽ est in
telligẽdũ de duabus ficubus bñ maturis recẽtibus: si per
tp̃s añ cibũ sumant̃. ¶ Ficꝰ ãt sicce ꝑꝑ mordacẽ calidita
tem minus valent: nisi in tp̃e frigido. De pineis intelligat̃
ꝙ valẽt sicut amigdale: ⁊ maxime si pellis interior amo
ueat̃: facta ipsoꝝ infusione in aqua tepida: ⁊ exiccatiõe ꝭȝ
artẽ. Et hec sufficiant q̃ƀtum ad regimẽ in dieta obseruan
dũ. ¶ Ad medicinalia veniẽdo. Prio laudo hẽri bñfiᵐ vẽ
tris singula die: qđ nisi nãliter hẽat̃: artificial̓r ꝓcuret̃: q̓
ventris stipticitas in casu est multũ nociua. Ubi igit̃ expe
diat fiat clistere: vt infra. ℞. maluaꝝ: bletis mercurialis:
furfuris: frumenti: añ. M. i. fiat istoꝝ decoctio leuis in aq̃
debite q̃ƀtitatis: ⁊ de collatura sumant̃ lib. i. ß. cui addatur

olei cõis. ℥. iy. cassie piguis extracte. ℥. i. ß. pulueris ȝuccha-
ri. ℥. ß. salis. ʒ. iy. misce: ⁊ plusq̃ȝ tepidũ clisterizet̃. Sed vbi
tederet sumere clistere saltẽ fiat suppositoriuȝ: vel cõe de
melle cũ sale: vel cũ sapone: siue cũ radice bletis: ⁊ hmõi.
¶ Cõsequenter ꝓ regula medicinali laudo: vt saltẽ sel̓ ĩ
mense fiat euãtio minoratiua ex cerebro: ⁊ ex pulmõe ne
nimia mã aggregaret̃: q̃ ꝑꝑ multitudinẽ si flueret i pectꝰ
posset timorẽ iducere. ¶ Et q̓ mã nõ est grossa ẽt si eẽet̃
indigesta: nõ ꝑꝑea seq̃t̃ nocumẽtũ notabile: q̓ nõ est mul
tũ resistẽs euãoni: vñ nõ seq̃t̃ angustia vel labor in v̓tute.
¶ Fiat igit̃ euão sumẽdo q̃nqȝ de pillulis: vt infra: post q̃n
qȝ horas a cena. ℞. pillulaꝝ de agarico ꝑ. y. pillulaꝝ assa
yeret ꝑ. i. mis. fiant pillule q̃nqȝ ꝑ. ʒ. i. laudo ꝯñr vt saltem
bis vel ter in anno fiat fortior euãtio ꝑus digesta mã: vt i
ꝑnᵒ veris: ⁊ i scđa ꝑte autũni. ¶ Sed ꝓ digestiõe mãe sit
ista regula: ꝙ ⁊ si mã sit frigida: nõ tñ cõpetũt ad digestio
nẽ subtiliantia diuidẽtia. Et sic regula quã cõiter ponunt
auctores in hac mã: ⁊ p̃cipue Mesue nõ est vl̓r intelligen
da. Nã ex quo mã est satis liq̃da: si vlterius intendat̃ sub-
tiliatio ⁊ diuisio reddet̃ fluxibilior: ⁊ sic magis ꝑiculosa.
Sit igit̃ digestiuũ ꝯueniẽs: vt infra. ℞. mel. ros. collati. ℥.
y. sirupi de duabus radicibus sine aceto: sirupi: de ligricia:
añ. ℥. ß. aquarũ capilliue. ℥. iy. betonice: ⁊ buglose: añ. ℥. i. ß.
misce ꝓ duabꝰ vicibꝰ. ¶ Postea exhibeat̃ medicina: vt ĩ
fra. ℞. agarici electi. ʒ. y. ℥. spice. añ. ℈. ß. infundant̃ i oxi
melle simplici: ⁊ aq̃s betonice: ⁊ capilue. añ. qđ sufficit. Et
postq̃ȝ steterint in ĩfusiõe ꝑ. x. horas collature addat̃ dya-
catholiconis. ℥. i. electuary indi. ʒ. i. ß. misce. ⁊ fiat potio. Et
si sit tarde ⁊ dure solõnis addat̃. ʒ. ß. solutiui eiusdẽ suma
tur hora ꝯuenienti medicinaꝝ ꝭm ordines ꝯsuetos. Et ꝑ-
fecta opõne farmaci post. vi. vel. vy. horas ab assumptiõe
sumat̃ lauatiuũ ex aq̃ mellis: vel ex brodio pulli cuȝ. ℥. ß.
ȝucchari rubei. Et post mediũ hore sumat̃ prãdiũ leue nõ
se exponẽdo aeri libero illa die. Sequẽti nocte ꝑ duas ho
ras añ diẽ sumat̃. ʒ. i. ß. metridati. Et si post q̃ttuor horas
diei sumeret̃ clistere lauatiuũ añ prãdium ex mel. ro. ⁊ vi
tel. ouoꝝ cũ aq̃ or. ⁊ furfuris erit ꝯueniẽs. Qđ si forte po-
tio liq̃da nõ placeret ad purgationẽ loco illius sumãt̃ pil-
lule: vt infra. ℞. pillulaꝝ cociaꝝ: pillulaꝝ de agarico. añ.
℈. y. misce fiant. vy. q̃ sumant̃ cũ ordĩe ⁊ mõ de q̃bꝰ dcm̃
est de medicina supiore. ¶ Iã restat ad q̃dã localia deue
nire: p̃mo. s. intentione hita ad mãm fluentẽ: scđo ad ip̃m
pectus vel pulmonẽ p̃ncipalius attẽdẽdo. Primo igit̃ cir
ca mãm fluentẽ duplex insurgit intentio: vna. s. ad ꝓhibẽ
dũ eius gnãtionẽ: ⁊ ẽt resoluẽdo: si aliq̃d de ea sup̓flue ge-
neret̃. ¶ Et hꝫ totũ ꝑficit̃ cũ sacculo supposito capiti aro
matice facto: vt infra obseruato regimĩe: vt supra. ℞. cor-
ticũ citri: maiorane: sticados: añ. ʒ. y. calamẽti. ʒ. i. sandara
ce. ʒ. i. ß. sandal. citri: gariof: nucis muscate: añ. ʒ. i. thuris. ʒ.
ß. misce ꝓ sacculo: q ꝑus facta fricatione capitis: ⁊ pectina
tione calidus supponat̃ ꝑti anteriori. ¶ Alia intẽtio q̃ su-
mit̃ ad mãm discurrentem est duplex: vna est ad diuer-
tendum eam a via pectoris: alia est prohibendo vel sisten
do fluxũ maxime tempore noctis. ¶ Prima istaꝝ inten
tionũ complet̃ cũ diuertẽtibꝰ ꝑ nares facto caputpurgio
trahẽdo ꝑ nares: vt infra. ℞. aque betonice: aque maiora
ne: aque mel. añ. ℥. y. nucis muscate: nigelle puluerizatoꝝ:
añ. ʒ. ß. misce: ⁊ tepidũ trahat̃ ꝑ nares. Uel põt fieri cũ suc
co radicũ bletũ: vel folioꝝ eius depurato: vel cũ aq̃ maio
rane mixte: vt cõiter fieri solet. ¶ Alia intẽtio de sistẽᵒ ca
tarrũ cõplet̃ tenẽdo in nocte in ore vnã de pillulis: vt ifra
℞. spice thuris: boli armeni: mucilaginis: semis citonioꝝ
succi liquiricie añ. misce fiant formule plane teneat̃ vna
tp̃e noctis. ¶ Ad hanc intentionẽ vȝ fortius: ⁊ iuuabit in
ꝓuocando somnũ: si sumat̃ vna pillula cõis q̃ƀtitatis de

pillulis de arnologlo scriptis a Mesue distinctione propria pillularum: quas appellat pillulas ad oēs morbos catarri. Ualet ēt si sumat̄ ad eandē intentionē semel vl̄ bis in ebdomada. ʒ.i. diaolibani: vel diaiecur hora dormitionis. Ego tamen plus laudo vsum primarum pillularum: q2 in vsu earum non est timor. ¶ Consequenter vltimo restant quedam localia pectori ꝯuenientia ordinare habilitantia materiam in pectore ꝯtentā: vt expellat̄ ēt ꝯfortando pectus ⁊ pulmonē: semꝑ hn̄do menti que dicta sunt in pn̄cipio ꝺ non nimis calefaciendo. Et hec intentio cōplet̄ ⁊ per iterius applicata: ⁊ per exterius. ¶ Prio igit̄ fiat puluis supaspergēdus ferculis. ℞. ligricie rase: capillorum vene. an̄. ʒ. ij. ysopi. ʒ.i. pulmōis vulpis. ʒ.i.ß. anisi. ʒ.ij. zucchari ad pōdus oīum misce: vz ēt si fiat loch pro lāben⁹: vt. ℞. loch ꝺ pino. ʒ.ij. zucchari violati penidiorum. an̄. ʒ.ß. cū sirupo de liquiricia fiat loch. Ualet ēt si sumat̄ aliquotiens de aqua mellis imposito. in. ʒ.iij. eiusdēz de puluere electuarij: qꝺ facit Mesue in antidotario distinctiōe pma: ⁊ est electuarium: quo vtunt̄ reges ⁊ plati: ⁊ si non possit reduci i puluerem sumat̄ de eo in electuario. Ultimo laudo fieri iunctionē ad pectus: habita tn̄ cautela prius: q̄ non iungat̄ regio cordis cū vnguento facto: vt infra. ℞. ysopi humide pinguedinis galline: mucillaginis: altee. an̄. ʒ.ß. radicū yreos capillorūuene. subtilissime puluerizatorum an̄. ʒ.ß. croci. gra. iiij. cere q̄tū sufficit fiat vnguētū mole ꝑ pectore ⁊c.

¶ Unguentū ad facilitandum partum.

¶ Unguentū ad facilitandū partū. ℞. mucillaginis: fenugreci: ⁊ seminis lini: an̄. ʒ.ß. mucillaginis: altee. ʒ.ij. olei de lilio: pīguedinis galline: an̄. ʒ.iij. croci parum: cere qꝺ sufficit fiat vnguentū in forma non nimis dura. ¶ Puluis ipsius ad idē. ℞. cinamomi: doronici: corticū: cassief. cassiel: an̄. ʒ.ß. croci. ℈.i. dent̄ cū aqua rute: ⁊ betonice: optimum est cerotum eiusdez ad ꝓhibendū aborsum. ℞. masticis. ʒ.ß. laudani. ʒ.iij. cere citrine. ʒ.ij. bistorte: nucūcipssi: ypoquistidos: acacie: sanguinis draconis: terre sigillate: rosarum rubi. boliarmeni. an̄. ʒ.i.ß. fiat cerotū sic q̄ extendi possit addēdo parum olei myrtilorum vl̄ terbētie: vbi se tenere nō posset. Nastale eiusdē in ꝓuocatione matricis. ℞. mirre: aristologie rotūde: sauine: an̄. ℈.i. musci. gra.i. cū melle fiat marā ¶ Sternutatoriū eiusdē ad idē. ℞. elebori albi. ʒʒ. an̄. ʒ.ß. fiat sternutatio. ¶ Nastala ad extrahendū secūdinam eiusdē. ℞. myrrhe: sauine: storacis ligde: bauracis: cassielī. an̄. ʒ.ß. croci. ℈.i. castorei. ℈.ß. cum sirupo de radicibus fiat marā. ¶ Puluis eiusdē ad idez. ℞. cinamomi: cassieli. an̄. ℈.ij. croci. gra.ij. misce fiat puluis ⁊ det̄ cū aqua rute: ⁊ matricarie. ¶ Prouocatiuū lactis eiusdē. ℞. feniculi in herba: ⁊ apij: an̄. M.ß. seminis anisi. ʒ.ß. croci parum: butiri recētis. ʒ.i.ß. cū sufficienti q̄titate aque fiat embrocatio. ¶ Puluis eiusdē ad idē. ℞. semis anisi. siseleos. an̄. ʒ.ß. cristali. ℈.i. zucchari ad pondus oīum det̄ cū vino al. ꝑ duabus vicibus. ¶ Unguentū eiusdē ꝑ ragadys: mamillarum. ℞. corticū interioris albi sambuci. ʒ.ij. pinguedinis galline: cere virginis: an̄. ʒ.ß. fiat vng^m. ¶ Nastale eiusdē ad ꝑcipitationez matricis sumat̄ fasciculus crespule: ⁊ cū oleo linose irroretur: ⁊ supponatur: ⁊ expertum est.

¶ De raucedine vocis. Consilium. XXXVII.

In casu isto: qui est raucedo vocis cum aliquali asperitate a mā flegmatica cataralli pendens: laudo prius fieri purgationez: vt infra. ℞. mellis rosati. ʒ.ij. sirupi de ligricia: sirupi de sticados: an̄. ʒ.ß. cū aqua decoctionis capillorūueneris: passularum liquiricie: ⁊ zucchari fiat sirupus pro duab⁹ vicibus: ⁊ ꝯtinuet̄ qnqz vel sex vicibus: in mane post sumat̄ medicina: vt infra. ℞. agarici electi. ʒ.ij. spice. ʒʒ. an̄. ℈.ß. salisgēme. gra.ij. infundat̄ oīa in parte vna oximellis simplicis ⁊ duabus partibus aquarum maiorane ⁊ capillorūueneris. vel betonice: ⁊ facta expssione post. x. horas collature addat̄ dyacatholiconis: cassie extracte nouiter. an̄. ʒ.ß. electuarij indi. ʒ.i. dyafeniconis. ʒ.ß. sirupi violati. ʒ.i. misce: ⁊ fiat potio. Et sumat̄ lauatiuū post. vi. horas cum aqua de coctionis cicerorum ⁊ mellis. ¶ Sequēti vo mane sumat̄ ꝯfectio: vt infra. ℞. metridati. ℈.i. loch sani ⁊ experti. ℈.i. misce sumat̄ per tres horas ante diē: ⁊ post tres dies gestata nā fiat caputpurgiū cerebro trahens per nares: vt infra. ℞. succi bletis. ʒ.ij. aque maiorane. ʒ.iij. vini albi. ʒ.i. pulueris nucismuscate: nigelle. an̄. ℈.ß. misce. Et de eo tepido trahat̄ per nares facta prius tamen mundificatione ventris in mane. Et si aliqn̄ prouocet̄ sternutatio cuz puluere stafisagrie cubebarum: ⁊. ʒʒ. erit ꝯueniens. Fiat ēt singulo die fricatio cū pāno calido ⁊ pectiatio. ¶ Laudo ēt fieri sacculū capiti cū specieb⁹: vt infra. ℞. calamenti: maiorane rosarum an̄. M.i. corticū citri: macis: cinamomi: gariofolorum: nucimuscate: cubebarum an̄. ʒ.ij. sandalorum citri: ⁊ rub. an̄. ʒ.i.ß. aluminis. ʒ.ij. misce calidū supponat̄ capiti hora vacuitatis stomaci: ⁊ sustineat̄ vsqz dū cibus sumet̄: iuuabit qdem ꝯsumendo mām ⁊ cerebrū ꝯfortando. Ad intētionē aūt fluxus mā̄e deorsum cū ꝯfortatione ēt pectoris ⁊ dilatatōe hanelitus laudo fieri pillulas: vt infra de qb⁹ sumat̄ vna in introitu ad somnuz. ℞. boliarmeni partes tres: capillorūueneris: myrrhe an̄. ꝑtem mediā cū sirupo violato forment̄ pillule. ¶ Laudo etiam istis factis ad clarificandū vocē: interdū sumat̄ de sirupo: vt infra cuz aq̄ mellis. ℞. capilliueneris endiuie: radicū asparagi: radicū brusci: passularum: lignicie mūde: epithimi amigdalarum an̄. M.i. seminis feniculi: anisi: ysopi sicce. an̄. ʒ.ij. medule dactylorum. ʒ.iij. seminis malue: ⁊ altee. an̄. ʒ.i.ß. coquat̄ oīa in duabus libr. aque vsqz ad lib.i. ⁊ addat̄ zucchari ⁊ mellis despumati q̄tum sufficit: fiat sirupus. ¶ Ad hāc ēt itētiōem valet gargarizatio facta cū oximelle squilitico modicoqz mellis. Et post factam gargarizationem: si aliqd ꝺglutiat̄ bonū erit. Comestio ēt cicerorum hic laudat̄. Loch etiam factū cū modico auripigmenti ⁊ consolide iuuat. Et his sum ꝯtentus obseruando regimē in dieta sicut al's dictū est sumēdo ēt iterdū de pillulis q̄s sumere ꝯsueuit.

¶ Pro quodam spectabili iuuene Jannense patiente sputum sanguinis ⁊ dolorem capitis continuum cum duplici quartana coniunctum. Consilium. XXXVIII.

Ex scriptis particulariter ꝑ ꝓstātissimos ⁊ clarissimos doctores dn̄os magrūz Ant. marengū ⁊ magrum Pau. papiensem in casu huius spectabilis iuuenis sub cōpendio colligo: q̄ dispō sua pn̄cipalis est quartana dupla ex mā melancolica adusta: colerica mixta sanguini: pēdens tanq̄ ex cā ꝓpria: cui ꝯiungit̄ mā flegmatica adusta viscosa vt cōis mā ⁊ non ꝓpria: siue eius cōplexio nālis sanguinea fuerit siue flegmatica pn̄cipalr̄. ¶ Et huic pn̄cipali dispōi annectunt̄ duo accidentia: vnū est dolor capitis ꝯtinuus satis intensus: grauatiuus ⁊ pulsatiuus: cū rubedine ēt oculorum: ⁊ aliqn̄ādo non pōt apperire oculos: neqz aspicere lumen: q dolor tn̄ piodice remittit̄: vt a quarta hora noctis versus mane: ſm accidens est sputum sanguinis: lz vt ex accidentibus colligi pōt: vomitus sit magis nūcupandus: ex quo ex stomaco educit̄ tanq̄ per viam: vt fuit sentētia Aui. io⁹ tertij in. c. de sputo sanguis: ⁊ 4° colliget. c. 36. satis ad prin.

ad pꝛin.c.⁊ Rasis 4° ↄti.c.ij.⁊ alibi in multis locis. Et est sanguis clarus satis rubei coloris:⁊ si aliqñ nigri ⁊ coagulati nō accidit saporis sed salsi:cōcurrente cū hoc ēt dolore stomaci ↄtinue intēsioꝛe:tñ añ exitum sanguinis ⁊ post emissionē remittiť. Cuius cā: vt arbitroꝛ:est retētio menstruoꝝ:vel ꝓhibitio eius debite euōnis. Hoꝝ igiť accidētiū ⁊ circūstantiaꝝ arbitroꝛ:vt ēt ꝑ alios iudicatū est quātū ad hoc:ꝙ pꝛima radix est dicti sanguinis mēstrualis retentio:q̄ subtilitate ⁊ adustione participans:qđ ex salsedine manifestať:⁊ ex reliquis accñtibus se ↄcomitantibus adustioni attinentibus vt siti ⁊c̄. sursum moueť a virtute ⁊ ꝟm partē recipiť in venis stomaci:⁊ sic extēdēdo doloꝛē in eo cāt:⁊ partim moueť sursum ad cerebꝛū: ⁊ tandē per vias sensui imanifestas recipiť in stōm vt satis est poře:⁊ fuit sñia dñi Aui. in 3ª tertij de vomitu sanguinis satis ad pꝛin. capituli:⁊ ↄñr ꝓ parte per poꝛos venaꝝ stomaci: vel leuē scissurā eaꝝ egrediens; ⁊ pꝛo ꝑte receptus a capite ꝑ viā oꝛis emittiť. ⁋ Et stante hoc fundamēto pȝ intelligēti. pꝛimo quare nō debilitať ex euōne sanguinis. Patȝ secundo quare fit doloꝛ capitis grauatiuus cū aliquali pulsatione coniūcta rubedine oculoꝝ cū alijs de q̄bus supꝛa. Patet ↄñr vnde fit doloꝛ stomaci:⁊ vñ per euōnē fit ipsius doloris remissio:⁊ nō sic sensibilis fit remissio doloris capitis ad euōnem sanguinis sicut stomaci: qm̄ doloꝛ capitis nō tm̄ ex tali pendet sanguine:imo ꝟm minus ab eo: sed magis ex multitudine vapoꝝ sursum ad caput eleuatoꝝ:ↄcurrēte ēt aliq̄ mā flegmatica in nāli retēta in cerebꝛo. Patet ēt quare talis sanguis educiť ꝑ viā oꝛis sine rascatione ⁊ tussi:imo cū facili inclinatione capitis ⁊ modica motione gutturis ⁊ oꝛis:⁊ si ex stomaco pēdeat: qm̄ nō sempꝫ in vomitu est necessaria distentio ꝑtium membꝛorum q̄bus euomiť:vt voluit Gal. in libello de motibus liquidis:imo q̄dā sūt ita coꝛpoꝛa disposita vt ad vomēdū. Non opoꝛteat caput ↄquinare vt loco allegato: fit tñ cuȝ p̄cedente nausea aliquali. Patȝ ēt quare ipsius sanguinis aliqua pars est discoagulata ⁊ rubea; vt ea. s. que resudat ꝑ poꝛos venaꝝ stomaci:vel foꝛte ꝑ eaꝝ aliqualē leuē scissuram. Illa aūt que fluit ex capite cū ꝓbabilr̄ pluri tp̄e extra venam remaneat:cū extra stōm expellať: quaȝ alia a stomaco vel venis eiꝰ educta apparebit illa ꝑs sanguinis coagulata ⁊ aliqualr̄ denigrata. Et patent verificata accidētia in cāu ↄiūgentia ex ꝑte hoꝝ duoꝝ pꝛincipaliū accñtium: ꝓ quoꝝ remotione ē p̄ncipalis nr̄a ↄsiliatio fienda:

⁋ Pꝛo quoꝝ igiť accñtiū remotione supposita radice de retētione sanguinis menstrui ⁊ motu eius per nā ad superioꝛa nota p̄ncipalr̄ q̄ꝫtū ad sanguinis emanationē: ⁊ si vt colligiť 5ª tertij. ⁊ 7° memur a Gal. talia sanguinis ↄstrictio fieri debeat cū stipticis ↄglutinatiuis ⁊c̄. tñ in hoc cāu ꝑꝑ duo non laudo tale ingeniū curatiuū. Pꝛimo quidem qꝛ intentio in quartanis est humectatio:⁊ hec pꝛima ē hñda ↄsideratio vt pª q̄rti.c.i.⁊ ab alijs oībus scribētibus in ista mā. Ne ergo sequať nocumētū indispōnis ad resolutionē māe quartanā facientis talia sicca stipticitatē inducentia in ꝓposito nō laudo. Scđo dicta stiptica ēt in totū ꝓhibentia exitū sanguinis ex coꝛpoꝛe:vt q̄ ꝑ interi͛ sumūtur sunt in casu multuȝ verenda:ex quo talis euō fit a nā cū nō sequať inde debilitas:ēt vt voluit Hypo. 5°. affoꝛis. affo. 34: Mulieri mēstruis deficientibus sanguinē ex naribus fluere bonū est. Dicit cōmētatoꝛ Gal. in p̄n° ↄmēti. Hoc certū signū est:ꝙ sanguinē in menstruis stringi nocet:sed si ea. s. menstrua deficiat:⁊ aliunde sanguis effluat iuuat. Innuit ergo suspectū esse talē sanguinē restringere:maxime qꝛ talis retentionis mēstrui cā est mā flegmatica grossa opillans vt supponiť. hoc ēt expꝛ̄sse sensit Gal. 6° interioꝝ penultimo.c. Nā cū posuerat nocumēta soli ta euenire ad retentionē menstruoꝝ dixit. Si aūt ex alio coꝛpoꝛis loco sanguis purgeť ⁊c̄. ⁊ hec purgatio fuerit cōueniēs nihil hoꝝ accñtium scias hr̄e eas ⁊c̄. Et ita etiā ex opposito subtiliantia mā quartanaꝝ: q̄bus vtendū est ad mām digerendā nō laudo: qm̄ talia habilitāt ad motum sanguinis adusti in sursum. Et sic curatio quartanaꝝ ꝟm istā viā vr̄ ꝓhibitiua curationis accñtiū talis de expuitione sanguinis: vt satis pȝ. Nō minus ēt est talis subtiliatio māe ꝓhibitiua curationis doloris capitis:imo idip̄m facere vr̄: qm̄ vt dixit. A. pꝛima tertij in sermōe vniuersali de signis ostendentibus sp̄ēs sode ad finem.c. Et multotiēs fiunt res subtiliantes cā sode: ꝓpterea ꝙ aperiunt viā vaporum ad cerebꝛuȝ:⁊ si sint non calide ⁊c̄. Et hec bene habeātur menti ꝓ introductione totius cure. ⁋ Pꝛo remissione aūt hoꝝ accñtium ⁊ p̄seruatione ab illo vomitu sanguinis si cessauerit ꝑꝑ dubiū redditus ꝑiodi:in quē vt supꝛa incidit sūmarie est oꝛdinanda dieta:ex qua tñ non sequať nocumētum ad curationē quartane:⁊ dimissis multis ꝑticularibus:ad que nō discurrā ꝓpter ipsam īfirmiaȝ esse regulatā regimine ꝓbatissimo doctoꝝ. ⁋ Laudo pꝛimū vt ꝓhibeanť quecūqȝ ad euapoꝛationē faciūt: vt sunt aer notabiliter calidus nāliter vel artificialr̄: ⁊ aer multi luminis:ac odoꝛamentū aromatū calidoꝝ. ⁋ Exercitiuȝ aūt diuersiuū mēbꝛoꝝ inferioꝝ:⁊ si in p̄seruādo ↄueniat: ⁊ vbi non possit fieri ambulādo:tunc fricatiōes ⁊ aliquales ligature hoꝝ mēbꝛoꝝ inferioꝝ vices supplebūt exercitij:tñ non fiat laboꝛiose ⁊ doloꝛose:ita vt ad inflāmationē perducat. ⁋ Fricatio ēt mēbꝛoꝝ supioꝝ: vt bꝛachioꝝ ⁊ spatulaꝝ:⁊ si stāte vehemētia doloris capitis ↄueniat: i p̄seruando tñ ⁊ in timoꝛe euentus nequaq̄ꝫ ↄueniūt maxime ꝑꝑ timoꝛē ↄuersionis sanguinis ad supioꝛa. Et qđ dictū est de fricationibus ⁊ ligaturis intelligať idē de ventosis siccis: vt ꝙ posite in inferioꝛibus ꝑtibus ↄueniūt:⁊ i supioꝛibus sunt apte nocere. ⁋ Uigilare ēt supflue in casu maxime nocet: qm̄ ad vigiliā supfluā seq̄tur inflāmatio sp̄ūum ⁊ sanguis:⁊ notabilis ipsoꝝ ad mēbꝛa cōuersio supioꝛa. ⁋ Nō ē tñ sempꝫ somnus acceptandus:vt in pꝛincipio vel augmēto paroxismoꝝ febꝛiū:vel vbi eēt grauitas capitis ⁊ doloꝛ ponderosius magis q̄ꝫ acutus. ⁋ A passiōibus animi maxime cauēdū:p̄cipue ab ira:sollicitudine:rixa:⁊ hꝫ. Ex aduerso mediocriter gaudere ↄuenit. Nō fiat tñ supfluus risus:neqȝ artificialr̄ machineť:p̄cipue post cibum ex cā nota medicis. ⁋ A cibis aūt acutis inflāmabilibus est ēt maxime cauendū:⁊ hꝫ generis sunt oīa acuta salsa ⁊ amara:⁊ vehemēter dulcia ⁊ vnctuosa: ⁊ q̄ sunt cū aromatibus ↄdita:⁊ cū aceto p̄cipue a sinapi ēt eruca:⁊ hꝫ cauendū est. Nō est tñ vtenduȝ humectantibus aquosis nimis:nā ⁊ si ad mām febꝛis p̄cipue cōuenire videanť:qꝛ tñ liquiditate subē poꝛi redduntur liberioꝛes ad receptionem ⁊ dilatationē passiue saltē habilitari vr̄ ad sanguinis emanationē. ⁋ Circa potū laudarē vinuȝ medij coloris medie vinositatis:⁊ in stante fluxu sanguinis si grossioꝛis esset subē magis ↄueniret: sed quōcunqȝ sit non p̄termittať q̄n notabiliter misceať cum aqua pluuiali decocta cū zucchāro albo:⁊ postea bis vel ter callibeata: qm̄ exhibitio vini multiplr̄ in casu nocet. Nā in doloꝛe capitis est p̄cipui nocumenti: vt est sñia Hypo. tertio regi. acu. tex. cōmen. 42. cū dixit. Si doloꝛem capitis timeas: mentisqȝ ꝑcussionē ab vsu vini sūmopere tibi cauēdū est. Et i ħ oēs ↄueniunt. Nocet ēt subtiliando sanguinē ⁊ ad euapoꝛationē p̄parando. Unde dicebat Aui. 5ª tertij in cura fluxꝰ sanguinis nariū versus finē:⁊ est cōis in casu nostro. ⁋ Uinū aūt ↄfert in q̄ꝫtū ↄfoꝛtet:⁊ nocet in q̄ꝫtuȝ excitet sanguinem. Cum ergo indiges ipso in q̄ꝫtum ↄfoꝛtat cōmisce ipsuȝ parūper. Et cū nō est necessariū:nec fluxus sanguinis

facit casum virtutis ꝓximũ:tunc non des ipsum in potu. Non ẽt in cãu indicatione sumpta a mã fe.multũ ꝯuenit ex quo eã ponimus adustã:⁊ sic que calefaciunt nõ conueniunt. Unũ igiť ⁊ si humectet tñ calefacit vt prima quarti de cura ethice satis ad principiũ. Ubi tñ sit necessarius ipsius vsus ꝫ modũ dcm̃.laudo singulr̃ post cibũ ⁊ potuꝫ eius sumi coclear.i.de granis granatoꝝ nõ multũ dulciũ: nã in his est virtus ꝯpressiua deorsum ad putrefactioneꝫ cibi in stõ:⁊ exinde ꝓhibeť euaporatio: qm̃ vt dixit Auer. 7° colliget de curatione maloꝝ accñtium supuenientiuꝫ egritudinibus. In granis granatoꝝ ꝓprietas repiť esse resistendi putrefactiõi:⁊ vt cibi in fumositatibus malis minime ꝯuerti possint. Placet ẽt aliqñ sumi paꝝ de dyacitoniten. Et hec q̃ztũ ad dietã sufficiant:qm̃ habitis a qb⁹ cauendũ est ꝯñr elici pñt ea:qbus vti possumus. Unũ tñ p̃cipue est cõmemorandũ: ꝙ stante necessitate cibatiõis:si actu ꝯiungať dolor vehemẽs capitis:vel sit timor de ꝓpiqua emanatione sanguinis isto casu post cibationeꝫ poni pedes in aqua calida ad intẽtionẽ medicoꝝ notam:qm̃ vt dicebat Aui.p̃ª tertij. Et fortasse augmẽtať soda in seipsa ꝑꝑ vehementiã doloris sui: ⁊ attrahit vehemẽtia doloris eius augmẽtum in ipso.iuuabit ergo ad diuersionẽ p̃cipue si infundanť pedes in aqua calida. ¶ Circa medicinalia ꝓ cura laudo non esse instandum ad curã quartanaꝝ cũ appropriatis medicinis ad curationẽ ipsaꝝ:tũ qꝛ vt plerũqꝫ medicine ad curã illaꝝ faciẽtes sunt curationẽ ⁊ eradicationẽ dictoꝝ accñtiũ impediẽtes:imo dicta accñtia sũt aliqualr̃ cõseruantes:vt aliqualr̃ fuit supra declaratũ: ⁊ ẽ intelligentibus satis manifestũ:tũ qꝛ talia accña sunt i se magis timorosa:⁊ curã ad se magis trahẽtia:quam faciãt q̃rtane:que a toto genere sunt salubres:vt colligiť de mẽte Gal.in epistola ad glauconẽ.ca.de febre effimera in fi.⁊ ab Aui.c.ꝓprio est ꝫm plimũ egritudo salua. ¶ Laudo tñ nõ in totũ p̃termitti curationẽ quartanaꝝ:qm̃ ꝑꝑ lõgã diurnitatẽ eaꝝ aliquotiens educũt ad apata splenis: ⁊ qñqꝫ ad ydropẽ ꝯñr:⁊ aliqñ ad ethicã. ¶ Laudo igiť diuisis digestiuis appropriatis singulis.vij.vel.x.diebus exhiberi.ʒ.vi.vel.ʒ.i.dyacatholiconis sine diagridio:qm̃ in virtute sua educit mãs tales melancolicas adustas nõ laboriose:⁊ in virtute eius fit aliqualis ꝯfortatio mẽbroꝝ superioꝝ:⁊ cõpressio ad inferius: ex eo p̃cipue qꝺ ꝑticipat virtute mirabolanoꝝ ⁊ reubarbari:⁊ dissoluať cũ aqua casei felicitabiť opatio. Nõ ꝓhibeo ẽt vsum confectionum cordialiũ maxime dyabuglossati:si ẽt addatur paꝝ çucchari rosati ꝑꝑ accidẽtia nõ incõueniet. ¶ Redeundo igiť ad curã p̃ncipalium accñtiũ: qm̃ prima radix vt supponit ẽt retentio fluxus menstrui.prima intentio curatiua sumeť ad ꝓuocationẽ menstrui ꝑ regionẽ cõuenientẽ. Et qm̃ vt dicebat Aui.zª tertij. hec intentio ꝑficiť maxime cũ eis: que mouent sanguinem ad matricẽ:⁊ faciunt poros apertos:nõ intendo hanc intentionẽ ꝑfici cũ medicinis ꝑ interius sumptis:qm̃ tales calide ⁊ acute existentes essent cã vtroꝝũqꝫ nocumentorum:vt manifestuꝫ est intelligenti. Erit ğ perficienda intentio cum extrinsecus applicatis. Et in hoc quedã sunt que ꝯuertunt sanguinẽ ad matricẽ:vt ẽ flõmia mẽbroꝝ inferioꝝ:vel ventosationes ⁊ ligature eorundẽ mẽbroꝝ:quedã ẽt dilatãdo meatus ⁊ poros venarũ mr̃icis exterius applicata:vt q̃dã sessiões ⁊ balnea cõuenieter hic pñt applicari. ¶ Circa igiť ꝯuersionẽ sanguinis ad mr̃icẽ cõstãte virtute laudarẽ fieri iteratã leuẽ flõmiam:lꝫ flõmia saphenaꝝ i casu ab auctoribus sit cõiter laudata:qꝛ tñ.d.Aui.c.ꝓprio dicit:ꝙ flõmia venegenu ⁊ curuatiue eius est fortior illa. Gal.ẽt in libello de flõmia. di.i.c.vltius visus est innuere in casu fiendã esse flõmiam circa venas ꝓximiores femori circa coxas vel crura cum dixit. Eas.n.que ex detentione mẽstruoꝝ a crurib⁹ oĩno euãhis:siue venã opꝫ aperire siue scarificare. Sed vbi eẽt intẽtio ad diuersionẽ a capite ⁊ a mẽbris supioribus flobothomia saphenarũ cõuenientior esset. Et ad illã intẽtionẽ vt dicebat Rabbi izª particula:nõ oporteret multũ euacuare vna vice:sed partire in pluribus vicibus cũ dixit. Et cũ ꝓponis ipsum supple sanguinẽ attrahere ad ꝯ̃riã partẽ attractionẽ ipsam noli ꝯplere primo die:sed eã reitera secũdo ⁊ tertio die. Unñ forte ad istã itẽtionẽ sufficeret vnã ʒ.sanguinis vel due ad plus vt ibi cõuertať ad matricem erit necessaria fortior:pro vna vice eũo de vena ꝓximiore hoc tñ semꝑ intelligať cõstante virtute. Nã vt dicit Gal. li.allegato de flõmia eodẽ.c.versus p̃nᵐ magis prime ⁊ p̃ncipalissime intentiones flõmie sunt magnitudo egritudinis ⁊ robur laborantis. ¶ Ubi igiť nõ tolleret flõmiam fiant ventosationes sine scarificatione sursum versus coxas:⁊ ligature aliquales:⁊ fricationes cũ pãno scarlatino: ex his ꝑficieť intentio attractionis sanguinis ad mr̃iceꝫ: que intentio ⁊ si sit prima via intentionis: dꝫ tñ eẽ posterior in ordine ad aliã que diceť:qm̃ opꝫ p̃mo poros venarũ mr̃icis habilitari rarefieri:⁊ dilatari anteq̃ꝫ mã ad eos cõuertať. ¶ Cõplebiť ğ hec intentio cũ balneis ⁊ sessionib⁹ ad hoc iuuantibus. Sed hic ẽ vnũ cõmemorandũ : qꝛ talia sunt calida ⁊ aromatica in cãu nostro nõ possumus eis vti tute ꝑꝑ duo.p̃mo dubitãtes ne caliditate sua mãe subtilitate magis sursum moueren̄ť.scdo qm̃ tales aromatice medicine dolorẽ capitis inducũt: vt dicebat ꝯmẽtator Gal.5ª afforis.in cõmẽto afforismi i fine. Muliebria educit ex aromaticis calefactio ⁊c̃.cũ dixit.experimẽtũ auteꝫ testatur:qꝛ ex oĩbus aromatibus dolor capitis generatur. Et declarat hoc ꝓpter caliditatem eoꝝ:ex calore.n.suo nimio necesse est capitis grauedo sequať. Sunt.n. in cãu nostro p̃termittenda vehemẽter calida maxime ad siccũ declinantia saltẽ non sint nimia. ¶ Pñt ğ poni q̃dã p̃ter q̃litatẽ manifestã ẽt a ꝓprietate magis hoc efficiunt. Fiat ğ vt infra. ℞.maluaꝝ ⁊ radicis eaꝝ:⁊ maluauisci: fenugreci:seminis lini añ. M.i.melisse:matricarie:mercurial̃ añ. M.5.sauine quartã ꝑtẽ. M.i.bulliant sufficienter i aqua ⁊ in dicta decoctione vltra tepidũ sedeat vsqꝫ ad vmbilicũ:⁊ ita cõtinueť tribus diebus:postea sumať serpillum ⁊ melissa equalr̃:⁊ bulliant i vino al.⁊ aqua equalr̃: ⁊ sic elixata supponať mẽbris genitalibus calida: qm̃ de serpillo vt dixit Dya.ꝙ imperat menstruis:est tñ cauẽdũ ne cum fit stuffa: vel balneũ aliqd effumet ad mẽbra supiora: vñ circũtegať pãnis cõuenienter ⁊c̃. ꝙ si cũ istis ⁊ similibus ꝓuocabiť bñ erit. ¶ Nõ laudo fortiora:qꝛ si non suffecerit laudarẽ ꝓuocari sanguinẽ emoroydalẽ cũ fomẽtatiõibus appropriatis semꝑ obseruando cañ.antedictos:qm̃ ꝑ curationẽ emoroydaꝝ habereť oĩs intẽtio:⁊ de remotione quartanaꝝ ⁊ accñtiũ vt zª quarti. Et fluxus qdẽ emoroydaꝝ est ꝯueniẽs crisis plurimaꝝ egritudinũ ⁊c̃. Et i7ª tertij.c.ij. Nã quemadmodũ fluxus sanguinis nariuꝫ remouet emoroydas currentes : ita ex opposito emoroyde currẽtes remouebũt fluxũ sanguinis a supiorib⁹. ¶ Tollerabilius ẽt erit aliqualr̃ acuta ꝓuocãtia:vt aloẽ:myrrhã ⁊ h⁹ circa emoroydas q̃ꝫ circa matricem: vt satis manifestũ est. Et si forte pori venaꝝ non apianť:sed solũ vene intumescant. ¶ Laudo isto casu tumefactis venis apponi sanguisugas electas ꝫm artẽ. Et qñ ista nõ sufficerent laudarẽ apponi vesicatoriũ ⁊ eius virtute cõstãtia: qꝺ si non sufficeret auderẽ ẽt ad ruptoriũ supra genu ꝑ tres digitos qꝺ facile fieri posset ẽt sine notabili dolore: qm̃ talia ingenia ⁊ si non iuuent ad ꝓuocationẽ mẽstrui p̃ncipalr̃: saltẽ ꝯuertunt sanguinẽ solitũ ad superiora educi ad inferius. ⁊ in hoc spero notabilẽ vtilitatẽ futuram qñ reliqua non

cõtulerint:qꝛ ex multo tp̄e habituata iã videt̃ nã ad sur
sum sanguinẽ trãsmittende. Et ista sufficiant q̄tũ ad prin
cipalẽ dispositionẽ de emissione sanguinis per superius.
¶ Restant q̄dã dicẽda breuiter circa scd̃z.s. de remissio
ne doloris capitis. Ultra igit̃ diuersiões de q̄bus supra di
ctum est succedit intentio de ↄfortatione cerebri ꝛ circũ/
stantiũ mẽbroꝝ ne recipiant: que intentio plurib⁹ p̄ficit̃
.s.cũ embrocationibus capitis factis raso prius capite: vñ
põt fieri decoctio vt infra. ℞.rosa.rub.M.i.s. floꝝ nenu
pharis: violaꝝ añ.M.s.camomille.M.i.fiat inde deco/
ctio: ꝛ ex ea embrocatio ex alto maxime p̄cutiendo super
p̄tem cõmissure coronalis ꝛ sagittalis. Istud tñ nõ appli/
cet̃ nisi stante modicissimo dolore: qꝛ magis valet in pre/
seruando q̄z in curãdo: qm̃ exñte dolore ꝛ p̄ñtia multoꝝ
vapoꝝ cũ intentione ad resolutionẽ posset dari paꝝ ma/
iorane ꝛ sticados. ¶ Põt ẽt inũgi caput: vel ẽt meli⁹ em/
brocari ad vtranq̄z intentionẽ resolutionis ꝛ ↄfortatiõis
ex duabus p̄tibus olei ro. ꝛ vna p̄te camomille addita. 8.
parte aceti. Sed hoc nõ fiat vbi cerebrũ reumatiçaret no
tabil'r: qm̃ vt dixit Auic. p̄ᵃ tertij in regimine vl'i sode. In
oi soda cui associat̃ reumatismus non declines ad infrigi/
dandũ ꝛ humectandũ caput cũ oleis ꝛc̃. ¶ Ad intẽtionez
etiã ↄfortationis ꝛ repressionis vapoꝝ exñte modico do/
lore põt fieri odoramẽtũ vt infra. ℞. floꝝ nenupharis: ro
saꝝ: sandaloꝝ: citri añ.ʒ.i.gariof.℈.i. infundant̃ omnia ĩ
aceto fortissimo prius puluerizata: post exiccata ponãtur
in pecia p̄ odoramẽto: ꝛ hec quo ad istã intentionẽ suffici/
ant. ¶ Sed p̄ remissiõe doloris vbi fuerit vehemẽs mul
tũ: ita vt fuerit vigiliaꝝ instantia p̄pter dolorẽ: est.n. pro/
uocãdus somnus: qm̃ vehemens dolor attrahit: ꝛ sic se cõ
seruat: quo casu vbi reliqua nõ suffecerint: de q̄bus supra
laudo exhiberi.ʒ.i.filonij: qm̃ in oi dispõne iuuabit. Idem
op̄aret̃.ʒ.i.diaolibani si exhibeat̃ cũ modico aq̄ buglosse.
Sed vbi eẽt dolor nõ intẽsus nimis tũc ad resolutionem
vapoꝝ: si fieret sacculus ponẽdus capiti ex florib⁹ camo/
mille p̄ duabus p̄tibus: ꝛ vna p̄te sticados: aneti: ro. nõ po
nẽdo fortiora. ¶ Qñ aũt pur instaret dolor pulsatiuus: ne
q̄z ista sufficerẽt q̄ dicta sunt laudarẽ p̄ extremo remedio
vt fiat flõmia vene frõtis leuis: ꝛ ad p̄seruationẽ ne mãe
sursum traherent̃: ita vt sanguis sursum nõ ↄuertatur: de
cuius ascẽsu ẽ suspitio: tunc tp̄e flõmie frõtis ponant̃ pe/
des in aq̄ cal'a: ꝛ ita p̄ tp̄s aliq̄le ↄseruent̃ post flõmiã. vel
fiant ligature aliquales ꝛ diuersiões crurib⁹ ad eandez in
tentionẽ. Et ista sufficiant ad reginen ꝛ curam accidẽtiũ:
de quibus supra querebatur consultatio ꝛc̃.

¶ Pro quadã spectabili dña Januense patiẽte dolorẽ late
ris a mã catarrali cũ febre. Consilium. XXXIX.

Casus ad me missus de quadam spectabili
dña Januẽse: sup̄ quo vt afferã ↄsiliũ talis
est. ¶ Ista notabilis iuuenis ãnoꝝ.xx. aut
paulo plus ẽ ↄplonis sanguinee p̄dominã/
tis cũ notabili mixtione colere: lz cerebruz
habeat humidũ ꝛ catarriçãs: sunt duo mẽ
ses q̄bus febrit febre ↄtinua: q̄ incepit die ĩ
mediate seq̄nte partũ puelle: ĩ quo plusq̄z debite mẽstrua
ta fuit: que febris iudicata fuit a principio vsq̄z p̄ mensem
de putredine sanguinis cũ dñio colere: ꝛ a mẽse citra pre/
missis euonibus debite: ꝛ flõmia visa est magis ad latus
flegmatis declinare cuz paucitate sitis sine inquietudine
dolore capitis: arriditate lingue: veꝝ est tñ q̄ a prima die
vsq̄z in p̄ñtem febris fuit semp̄ intẽsa: ꝛ p̄ mẽsem valde ĩ
tẽsa: cũ qua se. coniuncti fuerũt dolores a furcula sinistra
superiori vsq̄z ad extremitatẽ costaꝝ aliq̄ñ magni: aliq̄ñ
paruí: sed nunq̄z absoluta fuit: q̄ dolores p̄cipiebant̃ ad ta
ctũ: ꝛ sil'r apud attractionẽ anhelitus. Ex q̄bus arguebat̃
cũ alijs adesse mãm cũ ventositate in musculis: ꝛ pãnicu
lo tegẽte costas: ꝛ sil'r ad intra cũ opiniõe semp̄ q̄ adesset
descẽsus notabilis catarri a capite. ¶ Ultima dicta de fe
bre ꝛ doloribus sup̄uenit ab aliq̄bus dieb⁹ citra tussis va/
lida cũ excreatiõe mãe flegmatice viscose ꝛ mucillagino
se cũ aliquali mixtiõe catarri minuti ꝛ globosi ꝛ putrefa/
cti. Pulsus est velox ꝛ frequẽs cũ debita virtutis constã/
tia. Et in op̄atiõibus aialibus se debite regit: nec min⁹ cir
ca digõnẽ: ꝛ secũ expulsionẽ cũ pauco auxilio. Urine fue/
rũt citrie: postea rubee grosse: ꝛ aliq̄ñ clare ꝛ subtiles sine
hypostasi: ꝛ datis aliq̄b⁹ digestiuis transiuerũt ad grossas
subalbidas cũ hypostasi: ꝛ ad obl'ones satis bñ se hz lz tri/
stet̃ mẽte. ¶ Re vã mihi hic casus ex signis satis ĩtricat⁹
est certã nõ afferens notitiã de spẽ febriũ: qꝛ in oi mãli fe/
bre hñte cãm antecedentẽ. prima intẽtio indicatiõis a cã
est vel esse dz: vt dicit Gal. x. terrapen. c. i. Licet vt scribit
ad nãm flegmaticã hec febris declinare videat̃. ¶ Accñ
tia tñ hoc nõ euidẽter ↄcludunt: cũ ponat̃ in ea pulsuz eẽ
velocem cũ virtutis debita ↄstantia: ꝛ in flegmatica vt se
pe cõiungat̃ pulsus debilis. In flegmatica quoq̄z ↄiũgit̃
nauseatiua sacietas cũ casu appetitus ꝛ debilitate oris sto
maci: vt p̄ᵃ quarti de signis flegmatice in fine capituli. Et
tñ vt scribit̃ ad oblationes satis bñ se hz. Neq̄z fuit argu
mẽtũ cõcludẽs sup̄ hãc febrẽ p̄pter nõ cõiungi cũ ea siti:
neq̄z dolorẽ capitis vel lingue arriditatẽ: qm̃ ista oĩa etiã
absolui possent a febre colerica stante cerebro humido de
orsum catarriçante in casu nr̃o. ¶ Cũ reuerẽtia igit̃ istius
instruentis casum nõ erant omittenda signa circuituuz ꝛ
incrementoꝝ: qm̃ ꝛ si febris fuerit ↄtinua: p̄p̄ tñ eius diu/
turnitatẽ concludendũ est eam nõ fuisse cõclusam: sed in
ea apparere debere remissiones ꝛ excrescentias: q̄ s̄m sen
tentiã Gal'. affo. primo cõmẽto. xij. magnã afferunt cogni/
tionẽ de spẽ egritudinis. Non ẽt omittẽdus erat sudor vel
eius priuatio p̄ signo: qm̃ vt dicit Aui. prima q̄rti loco al/
legato. Et de p̄prioribus significatiõib⁹ eius.s. flegmatice
febris est paruitas sudoris ꝛ priuatio eius. Argumẽtũ etiã
de vrina nõ est efficax: vt clare intelligenti p̄z. Immo cuz
tali dispõne vrinaꝝ ꝛ antecessione febris sanguinee cum
mixtione colere: vt dcm̃ est: p̄babile satis vr̃ hãc febrez eẽ
de genere colericaꝝ vel tertianaꝝ notaꝝ. Et si ↄtinua exi
stat: verũtamẽ siue sit flegmatica: siue colerica a col'a mix
ta nota eodẽ quodãmodo saltẽ in cõi q̄tuz ad cãm sumit̃
ĩdicatio curatiua: vt volebat snia textus. A. de cura tertia
ne nõ pure in p̄n° cũ dixit. Res q̄bus diuersificat̃ cura ter
tiane nõ pure sunt res q̄bus cõicant febres frigide de licẽ
tia secunda. i. de intentione habita ad cãm ꝛc̃. qꝛ ẽt in hac
dña cõiungit̃ dolor lateris sinistri pectoris a mã flegma/
tica grossa cũ tussi ꝛ screatu eiusdẽ mãe: que ẽt dispõ non
modicã ad se trahit curã: imo eius p̄manẽtia facit ad con
seruationẽ febris. ¶ Erit igit̃ p̄positi mei in hoc casu p̄n/
cipaliter attendere ad curã dispõnis nõ omittendo inten
tionem: que sumit̃ a febre vt flegmatica est: a flegmate tñ
magis salso dependens intra: vt est p̄babile venas excre/
scente. nã si in totum intentio ad hãc mucillaginosaz ver
teret̃ mãm in pectore existentem ↄñr malicia cãe febris
aliqualiter augeret̃. ¶ Pro hac igit̃ adimplẽda intẽtiõe
curatiua duo p̄ncipal'r faciã. Primo q̄dẽ p̄onet̃ regimen
in debita administratione eaꝝ rerũ: que nobis ineuitabi/
liter occurrunt. Dehinc ad medicinalia deueniemus.
¶ Pro expeditione igit̃ primo p̄ electione aeris. Sit aer
eius camere parumper ad calidũ: ꝛ magis ad siccuz decli
nans: hoc tñ de aere non intelligat̃ nisi febris sit valida: ꝛ
nisi sit intensa caliditas: tunc deberet aer ad frigidũ parũ

declinare. Sit igit camera cõstructa inter duo solaria: cu ius fenestra sit ad oriens. Et tpe seu vẽtoso nebuloso vel pluuioso sit optime clausa. Si ẽt illo tpe rectificet aer fa cto igne in camera ex lignis iuniperi: sermẽtis vitis: roris marini erit ꝯueniens: hoc tñ obseruato semp ꝙ fumus p camerã nõ diffundat: ita ꝙ ad nares egre nõ ꝑueniat: qm̃ pectori nocet. Et pp similẽ cãm nõ multo laudo ad recti ficationẽ aeris p suffumigationes: que ex aromatib⁹ in pa stã reductis ꝛ sup ignẽ positis fieri solent. Sed magis i ca su laudarẽ in camera p̃ntiã rez quarũdã aromaticarum absqz alia euaporatione euaporantiũ: vt p̃ntiam cinamo mi: cassielignee: ambre: ꝛ si nõ displiceat cum modico mu sci: cortices ẽt citri vel arancioꝝ in hoc casu ꝯueniunt. Eli gant tñ hec magis q̃ illa: fm ꝙ egro ꝑ odorando magis erunt placibilia. ⁋ Cõseruet ẽt in hoc ꝙ singula die per apturaz aliq̃s fenestre vel hostij camere aer dicte camere per tp̃s euentet: qm̃ vapores qui expirant a mã in pectore ꝯtenta aerẽ inficiunt: qui nisi rectificet: sua mala qualita te ꝛ infirmã ꝛ astantes lederet. Et in hac aeris obseruan tia est maxima adhibenda cautela ꝛ diligentia: qm̃ diste perantia eius tm̃ de se alterat ꝑmutando q̃tũ reliqueres oẽs nõ nãles si equaliter laberent ad ꝯ̃riũ ꝑmutarent: vt fuit snĩa Gal. 3° tegni tex. cõmẽ. 28. ꝛ hec de aere sufficiãt. ⁋ Circa cibũ ꝛ potũ obseruet regula debite dietãdi in fe bribus mãlibus. s. cibus exhibeat in declinatiõe periodi. Et si ad illam horã deuenire non possit minus malũ ẽ in augmẽto cibare q̃ in ꝑn°: minus ẽt malũ est in febrib⁹ hꝫ in statu q̃ in ꝑn° cibaret. ⁋ Hec tñ regula obseruet non exñte multa indicatione ad oppositũ: vt grandi debilita te virtutis: vel magna oris stomaci sensibilitate: quos ca sus excepit. d. Aui. ꝑ° quarti in ca. gñali de cibatiõe febrici tantiũ illo. §. Et de corporibus sunt corpora colerica ꝛc. q̃ snĩa colligebat a dño Gal. x. terrapen. c. z. Spãliter autez descendendo sit cibus facilis digõnis boni nutrimẽti mo dicaꝝ superfluitatũ q̃tum possibile est ad calidũ aliqua liter declinans: ꝛ ad siccum. ⁋ Sit igit panis eius ex fru mẽto medio inter nouũ ꝛ vetus bñ mundo aliqualiter sa litus: ꝛ si in eo ponat aliqd çuccari ru. erit cõuenientius: ꝛ semina aliqualia feni. rani. vel in decoctione radicũ feni cu. in aqua ex qua confici dꝫ. Ex quo pane fiat brodetũ vl panis coctus in aqua decoctionis pulloꝝ vel aliaꝝ carni um ꝯuenientium: de qbus erit sermo. Inter reliqua gene ra granoꝝ ꝯueniunt far cõe: far ordei: ex qbus possent fie ri fercula cũ decoctione carniũ vt supra. Nõ incõueniet ẽt ex simila fieri hꝫ fercula: lꝫ de ea dicat Aui. ꝑ° cañ. i. c. de cibo ꝛ potu cõmẽto. z. qꝺ est tarde egressionis ꝛ descen sus a stõ: lꝫ ẽt ꝑ experientiã i meipso cognoui ꝙ sit tarde di gestionis: cuius tñ oppositum ipse sensit loco allegato. In dubio igit est de ea modicũ sumẽdũ: ꝛ cũ sumit optime ꝺ coquat. Ex farina ẽt ordei possunt fieri pultes ꝛ simula: q̃ merito modi sube in casu ꝑpter tussim melius ꝯueniunt. si tñ dulcorent cũ çuccharo ꝛ farina ordei nõ incõuenit: ꝛ chist ordei maxime si dissoluat in brodio pingui: in quo vel sit decoctio radicis feniculi: vel aliquorum seminum anisi. s. ꝛ feniculi. Si etiam aliquando cum farina ordei cõmisceat farina ciceruu ꝑ pultibus ꝯficiendis nõ incon uenit: qm̃ dicit Aui. z° cañ. c. ꝑprio ꝙ nutrit pulmonẽ me lius q̃ res aliqua: ꝛ ꝑpter hoc fiunt ex eo sorbitiones. s. ex farina cicerũ. De tñ varient sorbitiones fm varietatẽ di spositionis infirme: qm̃ in tpe in quo cor est in dispõne ca lidiori stante varietate cibi magis cõuenit chist ex farina ordei: hora vero getiori magis ꝯueniunt pultes ex simula vel farina ciceꝝ fm aliã ꝛ aliã intẽtionẽ. ⁋ Inter carnes vero ꝑ pistatis ꝯficiendis: vel ꝑ se sumẽdis cõueniunt car nes auiculaꝝ montanaꝝ: perdicũ: fasianoꝝ: sterne: gallina rũ ẽt iuuenum: nõnunq̃ ẽt carnes quadrupedũ ꝯueniunt carnes capretoꝝ nõ multũ ꝑpinquoꝝ gñationi: maxime ꝯstitutiõe calida exñte. ⁋ Carnes vo capreoloꝝ: vulpiũ: ꝛ ericij in casu pp lesionẽ in pectore vel pulmõe ꝑprietatẽ hñt. Idem dico de leporibus ꝛ pulmones eaꝝ spãlez hñt cõuenientiã: ꝛ precipue pulmo vulpis: tñ carnes vulpiuz ꝛ ericioꝝ ad viscosum declinãt: ꝛ oĩa viscera habita intẽtio ne ad mãm febris ꝛ tussis: ꝛ ad mãz magnã que in his fe. cõiungit maxime nocent: ideo rectificari debẽt istoꝝ car nes cũ aliqb⁹ subtiliatiuis ꝛ incisiuis: vt cũ sale: ꝛ cinamo mo: ꝛ radice feniculi: ꝛ hꝫ decoquendo cũ dictis carnib⁹. Et hic obserua ꝙ sicut carnes dictoꝝ aĩalium a ꝑprietate valent: ita vbi sit indigẽtia vti aliquo acuto nõ inconueni ret sumi aliqd de aceto passulato fm artẽ facto: qꝺ sit an nale in casu nõ incõueniunt: ꝛ maxime si cũ his nã sua fa miliaritatẽ habuerit: qm̃ vt dicit Gal. 6° de regimi. sani. Familiaritas que fm totã subam ẽ solo expimẽto cogno scit: ꝛ maximã hꝫ virtutẽ in digestione eoꝝ que comedũ tur ꝛ bibunt. Oua ẽt sorbilia vel in aqua cocta aliqñ nõ inconueniunt: neqꝫ te terreat vsus eoꝝ pp febrẽ: qm̃ Gal. ad Glauconẽ in tertianis cõcessit. ⁋ Fiant ẽt ex his alia fercula fm vsum dñaꝝ ꝛ regionis. Et vbi sit timor de in flãmatione alterent cũ aqua decoctiõis ordei: vel radicũ endiuie: ꝛ hꝫ. A reliquis cibarijs fere oĩbus cauenduz est: ꝛ cũ istis cibis: pane: carnibus: ꝛ silibus componẽda sunt eius cibaria. Nã in casu oĩa viscosa: vt sunt cibaria de pa sta: caseus: pisces: ꝛ silia taliuz nociua sunt. Oĩa ẽt frigida ꝛ humida: vt sunt fructus: genera olerũ cõium: vt lactuca rũ: spinachioꝝ: bletũ etiam sunt aspernenda. Sed si ꝑ cõ dimẽto: vel saporationibus qbusdã conficiendis esset ali quoꝝ oleꝝ necessitas. Isto casu cõuenirent ysopus: maio rana: feniculus. Si ẽt ad saporationẽ esset necessariũ ꝑ ap petitu ꝑuocando vti aliquo acuto non inconueniret sumi aliqd de aceto passulato fm artẽ facto: in quo. s. fiat ꝑmo infusio passulaꝝ: dehinc aliqualis decoctio ꝛ expssio: qm̃ lꝫ oĩa acetosa acuta ꝛ mordicatiua videant eẽ pectori ini mica: nihilomin⁹ modicus vsus aceti sic passulati nõ est in cõueniẽs. ⁋ Iuuabit qdẽ appetitũ ꝑuocãdo mãz febris ꝛ in pectore ꝯtentã incidẽdo ꝛ subtiliando: excitãdo etiaz virtutẽ expulsiuã in expellẽdo. Et in vsu eius fuit ausus d. Aui. x° tertij in curatione de spũto sanguinis ꝛ alibi: licz huic ꝯ̃riet Auer. Uitent oĩa salsa ꝛ amara nimis. ⁋ In ter fructus aũt ꝯueniunt satis amigdale dulces ꝛ amare: pinee: fistici: ꝛ alique passule. Et ex his poterunt multa fꝫ cõsuetudinẽ regiminis delicata cõponere fercula. Ego tñ hic vnũ adducaz condimentũ in casu ꝯueniens. ℞. passu laꝝ enucleataꝝ. ℥. ij. infundant in aceto passulato: in quo prius steterint per duas horas amigdalaꝝ dul ℥. iiij. pistẽ tur in mortario ferreo vel lapideo oĩa simul: deinde colen tur ita ꝙ cortices passulaꝝ abijciant: ꝛ tũc in brodio car nium predittaꝝ ponant ꝛ lento igne coquant: ꝛ cũ modi co çucchari ꝛ cinamomi aromatiçentur: ꝛ erit sapor satis suauis ꝛ conueniens. ⁋ Potus aũt eius ꝯueniẽtissimus ẽ aqua mellis fm artẽ facta: vel aqua çuccari rubei: si etiã i ea ponat radix feniculi ad decoctionẽ satis cõueniet. Ubi tñ pp ꝯsuetudinem vel virtutis debilitatẽ ꝛ appetitũ eẽt vinum exhibendum: sit ipsum vinum albũ paucifex ali qualiter ad dulce declinãs: plus tñ ꝛ minus de eo offerat: ꝛ magis vel minus mixtũ fm ꝙ offert in diuersis tpibus morbi: qm̃ in declinatione solus magis ꝯueniret: imo ple runqꝫ resoluit reliquias materierũ de febre que remanse runt: vt dicit. d. Aui. in cura tertiane pure. Est ẽt exhibitio magis suspecta in sero q̃ in mane. Unde hic ꝑ regula no tandũ: ꝙ nisi febris indicet ad oppositũ: qꝺ in hoc casu pp tussim in sero magis attenuanda est dieta q̃ in mane. Et hec sufficiant

hec sufficiant q̃tum ad regimen cibi ꝛ potus. ⁋ Sōnus vero eius sit remot⁹ a cibo cū capite bñ leuato: ita ꝙ quodāmodo sedere potius q̃ȝ iacere videaẗ. Caput sit etiā decenter coopertū: sit etiā somnus breuis horaꝝ .vi. vel .vij. ad plus. In h̃ tñ attēdaẗ cōsuetudo: ꝛ si ī casu ꝯiūgaẗ difficultas anhelitus in somno: fiat somn⁹ intercept⁹ vt iter excreando fiat expulsio sup̱fluitatū. Dormiat ēt sup̱ alteruȝ lateꝝ magis q̃ȝ supra ceruicē: q꞉ talis dormitio in casu vt oēs volūt sapiētes multū suspecta ē. Nec dormiat de die: nisi cogēte necessitate: vl' nisi fuerit antiq̃ ꝯsuetudo: ꝛ tūc dormiat accūbēdo ẜm sniam. A. in 2° canti. hec tñ oīa intelligātur: nisi in virtute sequaẗ resolutio ꝛ debilitas multa. ⁋ Est ēt in hoc hñda regula: ꝙ eligaẗ somnus nō ī hora principij vel augmenti febris si fieri pōt: sed magis accedente declinatione: hoc casu ēt diurnus in declinatione magis iuuabit q̃ȝ nocturnus in principio vel augmento febris. Et in hoc est hñda p̃cipua cōsideratio: cuȝ ēt dormit sint extrema bñ cooperta: ꝛ hec de somno. ⁋ Exercitium eius aliquale si fieri posset fiat pedes. Nā diuertēdo mās ad inferiora esset ꝯueniens. Sit tñ tunc gradatim factuȝ de remisso ad intensius: ita tñ nō multū intēdaẗ vt anhelitus fiat difficultas. ⁋ Eius aūt exercitiū sit iocunduȝ ꝛ magis ad longitudinē ꝛ extensionē declinās q̃ȝ ad intēsionē. ⁋ Eleuatio ēt in nocte gradatim facta in casu iuuatiua est: ꝙ si exercitiū fieri nō possit pedes loco eius suppleant fricationes totius corporis: que fiant ẜm ordinē posituȝ a. d. Auer. 7° colliget. c. 9. hñdo. s. gausapia aliqualiter grossa ꝛ vetusta: ꝛ tunc incipere debes a sup̱iori cruriū descendēdo inferius ad pedes: postea a superiori coxaruȝ ad genua trahendo: ꝛ postea incipies fricationē ab humeris vel spatulis descendendo p̱ brachia ad manum: deīde fricabis dorsum incipiendo a sup̱iori parte descēdēdo ꝛ per parteȝ aursū ꝯñr ad corpus ꝛ crura vsq; ad pedes. ⁋ Est tñ in hoc hñda regula: ꝙ tale exercitiū siue fricatio nullo mō fiat nisi expulsis superfluitatibus cōibus per secessuȝ. s. ꝛ vrinā: que vbi nāliter non habeanẗ artificialiter incitenẗ cū suppositorio vel clysteri leui: de quo infra erit sermo. Fiant etiam h⁹ fricationes accedente magis declinatione febris: ꝛ nō sit in principio ꝛ augmēto: lȝ ēt in his tp̄ibus conueniret: hoc dr̃ intentione habita ad mām febris ꝛ ad febrē: qm̃ intentione habita ad mām catarralē in pectore cōtentā aliqual'r aliter foret dicendū. Sed hoc relinquo estimatiue medicoꝝ astantiū: cōmemorando tñ ī dicto casu post fricationem totius corporis fiendam esse aliqualem capitis fricationē ꝛ pectinationē cū pannis tepidis non liquefaciētibus: magis tñ ꝛ minus ẜm ꝙ dispositio circūstantiaꝝ variaẗ in debilitate ꝛ fortitudine virtutis in grossitudine ꝛ subtilitate catarri. In cōpositione vt soliditate ꝛ raritate capitis: ꝛ siliū: ꝛ hec de exercitio.

⁋ De repletione aūt ꝛ inanitione dico q· non est replēda multo cibo: imo fames ꝛ abstinētia in hac febre ꝛ ī catarro cōmendanẗ. Sit tñ cautus vt talis fiat regiminis exhibitio: ẜm quā virtus possit sustētari. Et attēde ꝙ est p̱tienda dieta: maxime in tali morbo cronico cū virtus sit verisimiliter resoluta. Et q꞉ in talibus corporibus alij humores cū difficultate maxima ad sanguinē conuertunẗ: ideo nō debemus talia corpora diu dimittere absq; cibo. Sit cibus vt supra dcm̃ est pauce q̃titatis ꝛ bone q̃litatis semper attendendo ad conditiones: de qubus supra dictū est. Coitus in isto casu dimittaẗ: lȝ cū ad ꝯualescentiā venerit in casu moderatus iuuabit. ⁋ De accidentibus vero aīe dicaẗ ꝙ tristitia ꝛ melācolia nullo mō ꝯueniunt cū diminuant caliditatē nālem ex ꝯsequenti p̱hibeant op̱ationeȝ caliditatis circa mām. Gaudiū moderatū ꝯueniens ē: qm̃ calorē auget nālem ꝛ vigorat. Nō sit tñ superfluum: q꞉ resoluēdo diminueret. Ira ēt aliqualis tp̄e quietis parump̱ calefaciēdo ī casu iuuaret: nullo tñ mō sit sup̱excedēs: qm̃ ad feb. ītēsionē p̄parat ꝛ v̄tutis dissolutionē: ꝛ h̃ sufficiant.

⁋ Ad medicinalia veniēdo due p̄ncipales hñde sunt intentiones. Una. s. ad febrem ꝛ cām eius. Alia ad tussim catarralē. Et hec tria habebūt mēbra ẜm tres intentiones. Prima quidem erit ad mām fluentē: ꝛ sic ad catarrū: cuius mām supponimus frigidam ꝛ viscosam. Scḋa erit ad mām fluxam in pectore cōtētam. Tertia erit ad accidēs p̄ncipale: vt ad tussim mitigandā vel remouēdā: lȝ hmōi accidentis remissio ad primas ꝯsequatur rei intentiones. ⁋ Circa igitur primū sunt attendendi quidā cañ. generales: q̱ cōes sunt in casu fe. putride de lenitione ventris prouocatione sudoris ꝛ vrine: flōmia ꝛ eūone solutiua minoratiua. s. ꝛ eradicatiua: de flōmia a me hic non fiet sermo: cū iam flobothomata sit: ꝛ ex ꝯsideratione venaꝝ de quibus in casu fit mētio nulla amplius ad eas vr̃ esse necessitas. Catarrus ēt ꝛ tussis cū cā eius hanc p̱hibent. De euacuatione aūt minoratiua in principijs morboꝝ aliqñ fiēda h̃ si fit sermo cū iam multotiens sit minorata ꝛ euāta. De p̱uocatione ēt sudoris ꝛ vrine forti vel debili in cāu ad me dubitandū est: cum per casum scire non possum: vtrū febris ad augmentū tm̃ vel statū: siue declinationem peruenerit: qm̃ ẜm varia tp̄a morbi circa hec variaẗ multipliciter intentio. ⁋ Est ergo p̄ncipaliter a nobis ꝯsideranda ventris lenitio: ꝛ ēt p̱p̱rie māe digestio: ꝛ cū farmaco cūatio: p̱uocantia tñ non omittēdo. qm̃ taliuȝ cronicoꝝ morboꝝ māe per crisim sudoris vel vrine vtplurimū terminant: vt colligiẗ 2ª quarti. c. i. Stante igiẗ stipticitate ventris: que in toto vitāda est leniēdus est venter cū clysteri vt infra. ℞. mercurialis: bletis: malue: ordei: camomille anã. M. i. furfuris. M. s. bulliant oīa in aqua sufficientis q̃titatis vsq; ad ꝯsumptioneȝ tertie p̱tis: ꝛ fiat collatura ex qua sumaẗ q̃titas sufficiens p̱ clysteri: cui addaẗ çucchari rubei. ʒ. i. cassiefi. nouiter extracte. ʒ. vi mellis violasi hr̃: al's rosati. ℥. i. s. cū vitellis duob⁹ ouoꝝ: ꝛ. ℥. iij. olei cōmunis: ꝛ salis. ℈. iij. fiat clystere. Fiet ēt magis delicatuȝ ꝛ aliqual'r restauratiuū si fiat clystere tale. s. ꝙ loco ḋcoctionis p̄dictaꝝ reꝝ tantūdē sumaẗ de brodio pulli: ꝛ addantur reliqua sicut in superiori: ꝛ si in dicto brodio decoquātur: q̃ dicta sunt supra cū reliq̄s in clysteri positus erit ꝯuenientius. ⁋ Et obseruet̃ in hoc regula: ꝙ ad minus semel singulis diebus: nisi stet ventris multa lenitas tale clystere est maxime ꝯueniens. Qḋ si forte p̱ inferius non placeret ventris lenitiuū p̱ superius fiet exhibēdo lenitiuū vt infra. ℞. māne electe. ℥. i. s. cassie nouiter extracte. ℥. s. cap. vene. sebesten: anisi: ꝛ çucchari fiat potio ꝛ mane exhibeatur: supra quā medicinam nō est dormiēdū nisi leuiter: ꝛ post quinq; horas ab assumptiōe eius sumaẗ prādiū: nec post hāc medicinam ex nā eius est necessariū lauatiuum: vel si nō placet ī forma potabili pōt fieri in forma boli vt infra. ℞. dyacatholiconis Damasceni si habeatur: vel Nicolai sine dyagre°. ʒ. vi. cassie nouiter extracte tapellate. ʒ. iij. cū çuccharo fiat bolus: ꝛ exhibeaẗ vt supra: ꝛ obseruet̃ ordo vt supra. ⁋ Facta aūt ventris lenitiōe iā trāseūdum est ad digerendū ēt mām q̃ remāsit: q̃ iā verisil'r grossa ē ꝛ multū incinerata: cuius digestiuū cōueniēs erit vt infra ℞. syrupi acetosi cōpositi de quinq; radicib⁹. ℥. i. mell'ro. ℥. s. vel. ʒ. vi. aquaꝝ eupatorij: feniculi qḋ sufficit fiat syrupus. Et si placet clarificare dupliceẗ totuȝ: ꝛ clarificeẗ aromatiçando cū modico cinamomi. Nec te terreat exhibitio syrupi acetosi p̱p̱ acetū ad nocumētuȝ pectoris: qm̃ vt dictum est plus est eius iuuamētū ad mām q̃ȝ nocumentū. Et si volumus facere syrupū magistralē ꝯuenienteȝ ēt māe in pectore cōtente ꝛ confortationi cerebri fiat vt in

fra.℞.corticum radicis feniculi:apii:yreos:altee: liquiri/
tie mũde añ.ʒ.ii.buglosse:scabiose: cũ radicibus suis añ.
℈.i.ysopi:melisse.capil.veñ.recentiũ: scolopẽdrie añ. ℈.
i.violaꝝ:florum nenupharis:floꝝ camomille añ.ʒ.i.stica
dos arabici:folliculoꝝ sene añ.ʒ.ii.passulaꝝ enucleatarũ
lib.ß.cõquassanda cõquassent̃ ⁊ infundant̃ ꝑ diẽ in aqua
calida:in qua prius per diẽ infusa fuerint cicera fiat syru/
pus:de quo vti põt ⁊ in casu multũ cõueniet. Quo syrupo
vel ꝓcedenti postꝗ̃ vsa fuerit.vi.vel.vii.diebus apparen/
te digestione in vrina fieri põt solutiuũ in casu ꝯueniens
oẽm mãm ⁊ febris ⁊ catarri respiciẽs vt infra.℞.turbith
agarici añ.℈.ii.masticis:spice añ.℈.ß.⁊ grosso mõ cõtun
dant̃ ⁊ ifundant̃ in.ʒ.iiii.aque mellis:vel aque çuccharate
cũ çuccharo ru.Et stãte mã multũ viscosa i pectore si ifun
dant̃ addendo aque mellis.ʒ.i.oximellis squili. felicitabi
tur opatio eius.tandem maneant in infusiõe ꝑ.xii.horas
⁊ post fiat collatura ⁊ fortis exꝓssio:cui addat̃ cassie noui/
ter extracte.ʒ.vi.vel mãne electe vt reddat̃ magis delica
ta.ʒ.vi.Et exhibeat̃ in aurora ẜ3 modũ medicinaꝝ soluti
uaꝝ.Et si forte appareret astãtibus medicis q cognoscũt
solubilitatẽ egrote solutiuũ tale nõ sufficere eo casu addi
põt.ʒ.ß.vel.i.ß.electuarii indi maioris:⁊ ꝯueniet.Et obser
uetur modus in exhibẽdo lauatiuũ:qui obseruari solet in
medicinis solutiuis.Lauatiuũ tñ cõueniens erit tale.℞.
aque decoctionis ciceꝝ rub.ʒ.vi.vel.vii.çucchari rub.ʒ.ß.
misce ⁊ calidũ exhibeat̃.Et si forte in forma potatiõis su
mere recuset redigi põt ad formã pillulaꝝ vt ifra.℞.tur
bith electi.ʒ.i.ß.agarici.ʒ.ii.salis gẽme: masticis: spice añ.
℈.ß.çinçib.⁊ quaꝝ dosis est a.ʒ.i.vsq3 ad.ii.ẜm habilitatẽ
solutionis eius.Et si nõ placuerit in forma pillulaꝝ exhi/
beri põt in forma pulueris vt infra.℞.turbith electi. ʒ.x.
masticis:çinçib.añ.ʒ.i.çucchari al.ad pondus oĩu3 fiat pul
uis.Et eius ꝗ̃titas põt exhiberi.ʒ.ii.cũ aq̃ mellis vel çuc/
chari.Et ex his potes cõficere ꝯfectionẽ si placet. Ad hãc
ẽt intentionẽ valebunt dyarob.vel dyacitoniten Nicolai
in dosi sufficienti.Mihi tñ magis placet medicina illa po
tabilis de qua supra. Sequenti vero die post medicinam
sumat per duas horas ante diem confectionem vt infra.
℞.metridati.℈.iiii.dyabuglossati.ʒ.ii. misce tardet̃ per
sex horas anteꝗ̃ sumat cibum:qbus sic factis ꝯuenit sibi
gescere a syrupis per.vi.vel.viii.dies vt nã aliqualr̃ getet̃
Diebus tñ istis medii vti ꝑt sumẽdo singulo mane mor/
sellum ꝯfectionis vt infra.℞.spẽrum aromatici.rosa.de
scriptione Gabrielis spẽrum aromatici nardini añ.ʒ.i.ß.
cũ çuccharo dissoluto in aquis betonice:feniculi:⁊ scabio/
se qd̃ sufficit:fiat confectio in forma solida.¶ Ad hanc ẽt
intentionẽ ⁊ restaurationẽ aliquale3 facit ꝯfectio electua
rii Mesue distinctione prima:⁊ est electuariũ vt ipe dicit
quo vtunt̃ reges ⁊ ꝓlati:⁊ valet ꝑcipue ad cõfortationẽ pe
ctoris ⁊ cerebri:ipsius sumi possunt i mane coclearia duo:
⁊ ita vicissim variare:ne nã medicaminibus nimis assue/
fiat:vt dicit.d.Aui.x.tertii de cura asmatis.Et iteꝝ vt idẽ
ipse refert.Inter medicinas ⁊ corpora sunt ꝓportiones: q̃
nõ cõprehendunt̃ nisi cũ expimento:cũ ergo exptus fue/
ris cognosces qd magis iuuatiuũ sit.Tãde3 post aliquos
dies põt reiterari digestiuũ:respiciendo ẽt cerebrum ⁊ pe
ctus vt infra.℞.oximellis cõpositi:syrupi de sticados: sy/
rupi de ligricia añ.ʒ.ß.aquarũ feniculi: maiorane:⁊ ysopi
añ.ʒ.i.⁊ si placet clarificare clarificet̃ ⁊ aromatiçet̃ cũ ra
dicibus yreos.⁊ post hos sex vel.vii.syruposꝑñt sumi pil/
lule vt ifra.℞.pillulaꝝ cochiaꝝ:pillulaꝝ de agarico.℈.
ii.cũ oximelle simplici fiãt pillule: ⁊ si nõ suffecerit addat̃
dosis pillulaꝝ earũ dẽ:⁊ seq̃nti die sumat̃ de mitridato vl̃
tyriaca ꝓut supra:post hec getet̃ ꝑ dies: ⁊ sic circulariter
ꝓcedatur:q si natura videat̃ ꝓuocare sudorẽ vel vrinã

intendat medicus cũ appropriatis sudorẽ ꝓuocando vel
vrinam.Et cũ istis erit completa intentio ad febrẽ ⁊ cãm
eius semꝑ aduertẽdo ad reliquas duas dispõnes vt intel
ligenti p3.¶ Iã veniendũ est ad dispõnẽ mãe catarralis
fluentis.Et huic debet̃ intẽtio aliq̃lis euãtiua:⁊ ad oppo/
situm diuersiua:⁊ cerebri ꝯfortatiua.¶ Iuuat̃ igit̃ ꝑmo
euãndo aliqualiter ⁊ confortando: si in introitu lecti alio
nõ obstante sumatur vna pillula grossa de infrascriptis.
℞.agarici electi.ʒ.i.salis gẽme;sticados añ.℈.i.capil. ve.
liquiricie:rase:⁊ epithimi añ.℈.ß.cũ succo cauliũ fiant pil
lule.Et adiuuabũt ẽt ad sputũ facilitãdũ.¶ Ad cõforta/
tionẽ ẽt cerebri ⁊ solutione3 mãe:laudo ẽt vt in ebdoma/
da semel sumat̃ in introitu lecti.ʒ.ß.metridati semꝑ intel
ligat̃:nisi reliqua ex ꝑte febris ꝯdicunt.¶ Ad diuersionẽ
vero fiãt caputpurgia naso ex aqua maiorane: vel ex suc/
co bletis:vel radicis eius.Succus ẽt anagalis fortius est:
⁊ est in casu multũ ꝯueniens:vt dicit Aui.in 2° cañ. c. pro
prio.Suꝑ gargarismatibus aũt ⁊ masticatoriis i cãu isto
nõ sum audax ꝓpter cañ.positũ a.d.Mesue.c.de catarro.
vbi ponit casum exceptuatũ:⁊ suspitio catarri ad pectus ⁊
pulmonẽ fluere ꝯsueti.¶ Fluxũ vero abscindẽda ipsius
catarri:que iam tute post purgationem exhiberi pñt myr
rha ⁊ olibanũ cũ melle ros.in forma pillulaꝝ redacta. si
vna eaꝝ in ore teneat̃ iuuat.Spica ẽt nardi inter dentes
retenta est sublimis iuuamẽti.Si ẽt ex his oĩbus vna pil
lula fiet erit ꝯueniẽs.Odoramenta ẽt in casu facta ex sto
race:olibano:xiloaloes:⁊ sandaraca ꝯueniunt. Nigella ẽt
ꝑ se sola in pecia ligata prius infusa in aceto ⁊ aliqualiter
vsta ꝯuenit:⁊ vbi catarrus esset in totũ ineptus: ne sistere
tur per aliqd̃ hꝫ:tunc ꝓsumendum erit ad narcotica: vt su
mẽdo pillulam.i.ad oẽs morbos catarri:quas ponit Me
sue in descriptione pillulaꝝ de eisdẽ sumatur vna:⁊ saliua
continuo educat̃:vel fiant pillule vt infra:⁊ sunt eiusdem
Mesue.℞.myrrhe:croci:spice:storacis añ.ꝑ.ß.opii parti
vnius tertiã:fiant ex eis forme plane in forma lupinoꝝ:⁊
ex eis vna teneatur in ore: ꝓter qd̃ deglutiat̃ saliua eius.
Si ẽt fiat pomũ ꝓ confortatione cerebri odorãdo est con
ueniens ⁊ fiat sub hac forma.℞.ligni al.electi:galle mus.
Mesue.ꝑ.i.ambre:musci añ.ꝑ.ß.⁊ cũ gluti° draganti fiat
pomũ paruũ ꝓ odoramẽto. Et in his completur intentio
habenda ad cerebrum.¶ Iam restat attendere ad mã3
in pectore contentam: ⁊ ad tussis remissionẽ: ꝓ facilitate
cuius vt expuatur primo laudo vt fiat puluis quo vtat̃ su
peraspergendo ferculis suis vt infra.℞.liquiritie: rasc:ci
namomi:anisi.añ. ʒ.ß.croci: pulmonis vulpis añ.ʒ.ii.çuc.
albi ad pondus oĩum fiat puluis. Ad hanc intentionẽ va
let si in ore teneant̃ pillule vt infra.℞.myrrhe croci:gra/
norum pini:granorum coti.excorticatorum:feniculi: anisi
amigdalaꝝ dul.succi liquiritie añ.confice cũ succo fenicu
li humidi.Ad hanc intẽtionẽ valet loch vt infra.℞.loch
sani ⁊ expti.ʒ.i.loch ð sq̃lla:loch de pulmõe vulp̃.añ.ʒ.ß.
cũ syrupo de liq̃ritia fiat loch:vel alr̃.℞.ficus nũero.iiii.
dactylorũ numero.ii.liquiritie:capil.ve.añ.ʒ.ß.ysopi.℈.i.
pulmonis vulpis.ʒ.i.croci.gra.iiii.optime simul terantur:
⁊ cũ syrupo de liquiritia in formã loch redigant̃: ⁊ ð istis
lambendo sumat̃.Si etiam in ore teneant̃ pillule hmõi:
⁊ sunt açarauii in.c.de tussi multum valent. ℞.succi liq/
ricie:myrrhe cardamomi:amig.amaraꝝ añ. ʒ.i. asse. ʒ.ß.
terant̃:⁊ totum ꝑmisceat̃ cu3 aqua mellis ⁊ fiant pillule.
Ad remissionẽ vero doloris spatule sinistre fiat inunctio
cum vnguento vt infra.℞.olei de lilio: ⁊ amig.dul. añ.ʒ.
ß.mucillaginũ:fenugreci:⁊ altee añ.ʒ.iiii.ysopi humidi.ʒ.
ii.croci.ʒ.ß.cũ modico cere fiat vnguentũ.Uel fiat empla
strum sub hac forma:⁊ est Açara.in antidotario.℞.fenu
greci:melliloti:floꝝ camomille:baccaꝝ lauri:altee:bdelii
añ.ʒ.iiii.

an.ʒ.iiij.absynthij roma.ʒ.myrrhe rubee:armoniaci an. ʒ.ij.caricarum pinguium numero.x.ficus in aqua decoquantur: & bdelium & armoniacum in vino forti infundantur & oia misceantur & incorporentur:& parum butyri unctioni addatur. Et ex his fiat emplastrum & loco supponatur:possem multiplicare remedia:sed ista cum dei laude sufficiant. ¶ Unum tamen restat attendere:quod est confortationi digestiue virtutis stomaci:quoniam vt dicit Aui.quarto can.fen 7a.c.de tardantibus caniciem. Bona digestio radix est in omni opone nature:loquitur de digestione stomaci:quoniam addit. Et cum corrumpitur digestio corrumpitur et sanguis. Et propterea in 3a tertij ca.de debilitate stomaci. Idem dixit quod debilitas stomaci fortasse est causa omnium egritudinum corporis. ¶ Hoc dico notanter:quia ad febrem huius dne nostre infirme:vt supra dictum est:concomitatur vtplurimum debilitas stomaci: ideo ad huius stomaci confortationem singulariter est attendendum. Fiat igitur inunctio ad ipsius stomacum ante cibum cum vnguento vt infra. ℞.olei spice:olei masticis:& absynthij an.ʒ.5. gariofi. macis:cinamomi:squinanti:galange:corallorum rub.an.℈.5.cum modico cere fiat vnguentum. Est tamen habenda cautela in vnctione vt nullo modo pertingat ad partes pectoris:quoniam dispositio ni principali esset inimica. Et cum his laudans ad presens contentus sum pro ista dispositione &c.

¶ Uerum quia superius sepe in diuersis consilijs pro materia catarrali apposui que magis secure vtiliter possunt exhiberi nullam faciens de cauterijs vel alijs ruptorijs vesicatorijs vel causticis mentionem:quibus tamen multi medicorum italicorum precipue Florentini audent. Integritate igitur doctrine in curandis catarris:vt curiosus medicus de quibuslibet ad hunc actum pertinentibus notitiam habere possit. Disposui etiam hic ea:que vltimate pro cura catarrorum applicari possunt. Et postquam iam omnia non contulerunt:& resposita est velut in desperatione apponere. Primo igitur in fortibus remedijs laudo incipiendo in eis etiam a debilioribus:vt vesicatoria supra collum: posterius apponantur in vacuitatibus quibusdam a nucha:postea fiant capiti sacculi fortes:& fricationes aut vesicationes. Postea si non possint haberi balnea thermarum exiccantium: vt est balneum petrioli:quod maxime in casu nostro valet: vel aliud simile fiat distillatio capiti in forma balnei cum lixiuio in hoc appropriato. ¶ Ultimate veniamus ad actuale cauterium supra comissuram factum. Pro regula tamen maxime obseruanda est precipue attendendum:quod si talia remedia fortia semper sint aliqualiter timorosa:maximi tamen fiunt periculi nisi corpore optime mundificato fiant. Fiat igitur primo omnimoda & exquisita in pluribus vicibus corporis mundificatio in ea.

¶ Pro preseruatione a casu in pleuresim. Consi. XL.

Uoniam spectatus & clarissimus doctor. d. Raphael de buseto Terdonensis ducalium intratarum extraordinarium magister & regulator dignissimus a nonnullis annis citra consueuit fere singulo anno incidere post initium febris acute per duos vel tres dies in pleuresim vnius & eiusdem lateris cum maxima accidentium seuitate. Petitur vbi possibile sit regimen preseruatiuum a casu in dictam dispositionem:precipue ab aduentu pleuresis:que inter morbos acutos absolute magni extat periculi: precipue propter inobseruantiam rectissimam regiminis. Ut igitur satisfiat quantum in me est requisitioni facte:primo declaranda sunt principia euentus talis morbi & recidiuationis: vt consequenter amotis causis prohibeatur ipsorum effectus. ¶ Dico igitur:quod quia eius dispositio naturalis secundum complexionem corporis & epatis maxime inclinat ad complexionem calidam:& secundum cor siccam: & epar humidam:vnde eius epar vertitur ad sanguinem declinare: licet ex influxu cordis ad calidum & siccum in loco dictus sanguis genitus conuertatur ad colericum:coniuncta etiam bona compositione cerebri cum complexione aliqualiter vertente versus calidum: est enim in operationibus animalibus multum viuax cum continuo fere exercitio in ipsis operationibus:que omnia principia preparant ad inflammationem humorum super calefactionem & ebullitionem eorundem consequenter in facilem casum in febrem siue sanguineam saltem absolute acutam. Exinde facta ebullitione in humoribus & debilitata precipue particula pleure. vel aliorum membrorum: in quibus pleuresis euenire solet ex primo morbo pleuretico graui & difficili facta est ipsa parata particula recipere in fluxum ex membris fortioribus de materia ebulliente in vasis:& tandem fluente ad dictum locum concurrente fortitudine mittentium & debilitate recipientis cum mobilitate ipsius materie. Quibus sic suppositis duplex insurgit principalis intentio ad preuisionem. Una.s.ad prohibitionem inflammationis & ebullitionis humorum. Alia ad confortationem particule iam debilitate:ne si aliquando etiam fiat ebullitio in humoribus ipsa fortificata & facta potenter resistat transmissioni aliorum membrorum. ¶ Primam autem intentionem complent aliqualiter infrigidantia & humectantia tam ex parte regiminis rerum non naturalium quam ex parte medicinalium. Aliam autem intentionem complent ea:que qualitatiue & manifeste ad inspissationem faciunt sube panniculi:vt fortior reddatur in resistendo:ne materia fluxus subingrediatur. Cum his etiam & secundo complentur que a proprietate & virtute dictum panniculum & alia membra pectoris confortant. ¶ Pro expedienda igitur prima intentione cauendum est ab omnibus que febrem inducunt vel conseruant sua calefactione:quia similis est vt dicebat Gal. 4° de regimi. sanitatis ad principium:custodia futurorum morborum & correctio iam factorum. ¶ Utetur ergo aer excessiue caliditatis: siue naturaliter vt in estate:siue artificialiter vt aer stuffarum: siue mora diurna apud ignem magnum. Et ad hanc radicem trahitur quod odoramenta calida sunt nociua:vitetur vigilia superflua. Motus etiam superfluus & corporis & animalis:& a multo studio & inquisitione diligenti:& maxime in speculabilibus & arduis:vitetur ieiunium & omnis inanitio vehemens. Ab ira etiam rixa & furore maxime cauendum. Sunt etiam vitanda cibaria quecunque inflamabilia:vt sunt carnes pipionum:anatum: dressie:qualee:& huiusmodi. Ab aromatibus & a saporametis aromaticis maxime cauendum. A salsis quoque & acutis:& a leguminibus:a sinapis precipue alleis:porris:cepe:raffanis: & huiusmodi cauendum est. Non minus etiam vitandum est vinum potens: & his sic collectis summatim facile coniecturari potest quibus est vtendum. Sed precipue in cibis laudo pro secunda principali intentione:quia erunt cibi medicinales:etiam ad primam intentionem vsum ranarum debite preparatarum:& carnium ericij: & maxime pulmonis eius:& limaciarum. Sint tamen rane electe vt arboree & in pratis degentes non nigre nec rubee excoriate abscisis capite & cruribus vsque ad medium:& ipsis euisceratis cum modico sale superspersis:& postea lotis:tandem secundum artificium magis gratum coctis. Nam in istis est virtus infrigidatiua ex manifesta qualitate. Est etiam in his virtus prohibitiua putrefactionis:cum neque & ipse putrescant quantumcunque mortue sint vel fuerint:& sic prohibent a casu in febres putridas:quia etiam viscositate aliqualiter inspissant panniculum: vnde fortior redditur ad resistendum. Idem intelligatur de limacijs si debite preparate fuerint. ¶ Pro secunda tamen intentione ex proprietate maxime valent pulmones vulpis:& ericij in omni modo administrationis. Si etiam eligatur panniculus intricatus cooperiens costas pectoris pulmonis:& lauetur cum aqua portulace:& capil. ve. & sumatur de puluere in syrupo:de quo infra interdum spero erit singularis iuuamenti. Nam vltra manifestam qualitatem iuuant a proprietate in confortatione pleure.non tamen ex eo quod omne membrum confortat sibi simile in specie:vt dicit Auer.sed etiam

q2 boꝝ aīalium dicta mēbra ad mēbra similia in hoīe: vt ꝑ antiquos longa expientia est cōprobatum maiorē hūt ꝓprietatē ꝛ conuenientiā q̄ maiorum aīalium. Et hec q̄tum ad dietā ptinēt. ¶ In medicinalibus laudo vt in pn cipio veris ꝛ autūni qn̄ has passiones incurrere solēt: nisi nā per aliq̄ꝫ regionem: vt nariū: vel emoroydaꝝ faciat aliqualem sanguinis eūonem: q̄ fiat leuis flobothomia vel de vena basilica: si fuerit aliqualis ebullitio in hūoribus: q̄ ex vrinis constabit: vel flobothomia fiat diuersiua de saphenis pedum: ꝛ si nā consueuerit mandare sanguinē ꝑ emoroydas: ꝛ tūc non euacuet: laudo ꝓuocari emoroydas illis tpibus vt saltem intumescant vene: ꝛ postea apponātur sanguisuge ad extractionē triuꝫ vel quattuor. ℥. sanguinis. Intumescent aūt vene si superponaṫ ad anū ventosa sicca: vel supponaṫ in forma liciny frustrū aloes. vel supꝑositoriū ex spēbus yere cū myrrha. ¶ In medicinalib⁹ per interius laudo vt illis diebus fiat syrupus: de quo sumat pluribus diebus continuis omni mane. ℥. i. s. cum aq̄ çucchari fiat vt infra. ℞. endiuie epatice an̄. ℳ. i. capillorū ven. arnoglosse an̄. ℳ. s. ligritie: ordei excorticati an̄. ʒ. ỹ. seminis papaueris albi. ℥. s. çucchari albi lib. i. fiat syrupus: ꝛ si bis in ebdomada ponatur. ʒ. i. pulueris: de quo supra felicitabiṫ. ¶ Laudo ēt de x° in x^m. sumaṫ ista leuis potio. ℞. cassie nouiter extracte: dyacatholiconis an̄. ʒ. v. reubarbari. ʒ. s. cū çucchanro fiat bolus. Uel si placet ī forma potiōis addaṫ syrupi viol. ℥. i. ꝛ cū çucchanro fiat potio. Si ēt nocte teneat in ore vl' die pillulas bichichias factas vt infra erit conueniens. ℞. seminis citonioꝝ: seminis ro. gūmi arabici: dragāti: succi liquiritie: boli arme. an̄. ʒ. s. pulmonis vulpis: ꝛ pāniculi intrinseci: pectoris vulpis an̄. ℈. ỹ. oīa teranṫ per se: ꝛ cum syrupo de liquiritia fiāt formule plane. Et cum his deo dante preseruabitur a casu in dictos morbos: si in obseruantia regiminis non peccauerit. Et his sum contentus ad presens ꝛc.

¶ Pro dolore lateris post pleuresim non veram cum reumatica passione pro spectabili domina quadam de spinolis Januense. Consilium. XLI.

Uoniā ab egritudine quā supioribus his diebus passa est spectabilis dn̄a Mariola de spinolis derelictus est qdam dolor lateris sinistri ſm ptem anteriorem: occupās etiaꝫ ꝑ parte musculū domesticū brachy eiusdeꝫ lateris: qui potissime pēdet ex certa reliq̄a māe flegmatice ꝛ ventositatis: q̄ remāserunt in musculis thoracis extrinsecis: ꝛ conseruaṫ a defluxu ꝓportionalis māe a capite. ¶ Et qm̄ membra eius principalia maxime cor ꝛ epar videnṫ ad calidꝫ satis declinare: cerebrū ēt ꝛ si humidū sit ad calidꝫ tn̄ magis q̄ ad frigidū ꝑ ꝓpria accn̄a nāliter lapsum vr̄: ꝛ ꝑ hoc inde ab his oīb⁹ mā dicta catarralis salsedine ꝛ acuitate q̄dam participat. ¶ In hoc igiṫ casu due occurrunt intentiones. Una. s. ad remouenduꝫ mān̄: que derelicta est in musculis dictis: ꝛ ad ꝯfortationē dictoꝝ mēbroꝝ. Secunda intentio est ad ꝓuisionē: ne mā catarralis deorsū fluēs genereṫ. Et si pur aliqua portio generareṫ ad alias partes nō timorosas diuertaṫ. Uerū q2 vt dixit Gal. 4° de regi. sanī. Similis est custodia futuroꝝ laboꝝ: ꝛ correctio iam factoꝝ: ꝛ alibi. Quecūq̄ꝫ sanant passiōes iā scientes hec: ꝛ anteq̄ fiant ꝓhibent ꝯsistere: idcirco in casu ad correctionē primo ponenṫ ea: que ꝓhibēt generationē dicti catarri vt ꝑ hec ēt actualis catarrus ꝛ mā iaꝫ fluxa āmoueatur. ¶ Est igiṫ ꝑ regula primo notandū: q̄ ꝛ si hic catarr⁹ nō sit valde calidus ꝛ acutus: ipsius tn̄ cā maxime ꝓmotiua est notabilis caliditas membroꝝ ipsius inferioꝝ vt epatis ꝛ cordis. ¶ Pro regimine igitur speciali aer excessiue caliditatis vitandus est: q2 ad euaporationem facit: ꝛ ex hoc obserueṫ q̄ tpe estatis nō est morandum sub radys solis: imo fugienda sunt loca calida. Et ꝓinde post lotionē capitis siccare caput sub sole timorosum est: vteṫ etiam aer excessiue frigiditatis. Idcirco cauendū est a vento australi ꝛ boreali: ꝑcipue cum boreas ad austrum seqṫ. Aer etiā nebulosus ꝛ pluuiosus in casu est disconueniens: vbi igitur tales sint tēporis constitutiones rectificandus ē aer camere: cū modo de quo etiā in proprio consilio fecit mētionem magister Joānes martinus: ꝛ ego in consilio magno. Et hec de aere. ¶ Exercitium eius mēbroꝝ inferiorum conuenientissimum est: qm̄ materias ad inferiora diuertit: non tn̄ fiat super repletionem: imo fiat euātis superfluitatibus prime ꝛ secūde digestiōis in mane ꝛ in sero fiat distāter a cibo ꝑ sex horas: nunq̄ tn̄ fiat laborioſuꝫ ꝛ inflāmatiuū: ne mēbra pncipalia calefiant: qm̄ ipsoꝝ intēsa caliditas est cā ꝑcipua huius nocumenti. ¶ Circa somnū ꝛ vigiliam dicatur breuiter: q̄ q2 somnus cū ꝓlongaṫ replet caput: vt tradunt auctores nō sit ꝓlixior. vỹ. horaruꝫ ad plus: ꝛ sit nocturnus nō diurnus nisi pp necessitatē tēpore noctis nō dormiētis: quo casu ꝯueniētior hora somni diurni est de mane vsq̄ꝫ ad tertias. Et si nō sufficiat fiat post prandiū ꝑ duas horas ab assumpto cibo: fiat tn̄ capite semp decenter cooperto: nō tn̄ nimis calefacto: extremis ēt vt pedibus ꝛ manibus coopertis ī camera vndiq̄ꝫ clausa pedibus discalciatis ꝛ super lecto moli: qm̄ iacere super rem duram vt vult Auençoar ꝑparat ad rupturam vene in pectore. ¶ De inanitione ꝛ repletione sit ꝑ regula: q̄ omnis repletio nocet: ꝛ melius videṫ in casu ad subtiliores dietas a mediocri ꝛ cōi dieta dclinare q̄ ad grossas semper in hoc obseruando: q̄ ventris lenitio singula die necessaria est: que nisi nāliter habeatur procureṫ cuꝫ supꝑositorio vel clysteri cōi: de quo in consilio magno fit mētio. ¶ Coitus ēt in hoc casu fortificata prius virtute: si cū mensura ꝛ ordine fiat non est inutilis: sit tn̄ in eo parcitas ꝛ moderantia. ¶ Circa passiones animales summatiꝫ dicaṫ: q̄ gaudere ꝛ letari in casu plurimū iuuat. Irasci vero ꝛ tristari plurimum nocet. ¶ De cibo vero ꝛ potu sūmatim dicatur cauendum esse ab omnibus cibis euaporabilibus ꝛ inflāmabilibus. Et ꝓinde oēs species calide in frequenti vsu vitande sunt: quecunq̄ꝫ ēt multū dulcia ꝛ amara ꝛ salsa sunt nociua: licꝫ suauia dulcia conueniant. Pinguia ēt ꝛ vnctuosa nocent multum: ēt frigida maxime si cū eis coniungaṫ humiditas excellens. Uitāda sunt qualia sunt cōia genera fructuū: spinachia: ꝛ lactuce: ꝛ hꝫ: nisi tpe magni estus: qm̄ tunc parcitas in eis est ꝯueniēs. Acetum ēt in casu ē nociuū: nisi aliqn̄ pp sapores ꝯficiendos: ꝛ tunc sit acetū passulatū. Reliqua ēt acria nocēt vt agresta: vinū granatoꝝ mucoꝝ: ꝛ arancioꝝ acriū: lꝫ interduꝫ aliqua granata dulcia: ꝛ succus eoꝝ satis sit cōueniēs. Idē dico de arancys dulcibus. Panis sit electus: de quo in cōsilio magno. Carnes etiam eligantur: que ibidem dimittēdo partes viscosas ꝛ musculosas: ꝛ interiora animalium quadrupedum: nisi sint pulmones vulpis ꝛ ericy: qui singularissime valent. Jam circa potum maxime in prādio aliquid vini exhiberi potest q̄ sit paucifērum ꝛ aquosum. Mixtum etiam cum aqua mellis ſꝫ artē facta: vel aqua çucchari tēpore estatis. De reliquis vero cibarys recurratur ad ea: q̄ scripta sūt ī ꝯsilio magno: frigidiores tn̄ dīpis de q̄bus fit mētio eligēdo q̄ calidiores. Inter reliq̄ tn̄ ꝑcipue placet vsus de pultibus factis ex duabus partibus farine ordei: ꝛ vna parte farina cicerum cū brodio pulli: maxime tpe cene. Est semper habenda regula: q̄ maior parcitas sit

citas sit in sero.s.in cena q̄ȝ in prandio. Et hec ð regimine
cōuenientis diete. ¶ Ad medicinalia vero veniendo vbi
duplex est intentio.s.ad actualē dolorem cū mā̄ coniūcta
ꝛ ad ꝑuisionem a fluxu materie catarralis. Primo ꝓ radi
catione mā̄e que remansit in pectore laudo puluereȝ suꝑ
ponendū ferculis suis fiendum vt infra. ℞. ligricie: rase.
ʒ.ij.capilloꝝ ve.ʒ.i.anisi.ʒ.ß.pulmonis vulpis.ʒ.i.ß.myrti/
loꝝ.ʒ.i.croci.gra.iiij.çuccbari ad pondus oīum mis. ꝛ fiat
puluis subtilis. Ad hanc intentionē laudo interdū sumi ī
mane.℥.iiij.aque mellis tepide cū.ʒ.ß.pulueris ꝯfectionis
quā facit Mesue in antidotario distinctione ꝑma: ꝛ ē ele/
ctuarium quo vtunt̄ reges ꝛ ꝑlati. Et si non pōt redigi in
formā pulueris: sumat̄ de eo electuario ad q̄ȝtitatē.ʒ.i. nō
tñ ꝯtinuet̄: sed interduȝ sumat̄ stante aere recenti ꝛ frigi
do. Pro hac intentione valet aliqñ lābendo locb de pino
cū modico çuccbari vio. Et pro hac intentiōe si volumus
fortiora abstergētia mundificantia recurrendū est ad cō/
silium magᵐ in quo ad hanc intentionē multa ponuntur.
Pro siccatione vero dicte mā̄e ꝛ confortatione membri
laudo in meridie sumere.ʒ.ij.çuccbari rof.cū.ʒ.ß. bolliar.
non tñ exhibeat̄ nisi stomaco vacuo.s. post prandiū hora
vi.vel.vij. Ad resolutiones aūt ꝑ inunctiones: primo lau/
do cerotū factū cuius descriptionē hȝ apothecarius. Et si
non suffecerit laudo emplastruȝ vt infra. ℞. caricaꝝ pin/
guiuȝ numero.x.baccbaꝝ lauri: altbee: aā.ʒ.iiij. camomil
le.ʒ.ij.butyri vacini paꝝ: ꝛ croci paꝝ: oīa simul incorporē/
tur. Valet ēt inunctio facta vt infra. ℞. ysopi humide: pī
guedis galline: mucilaginis altbee: aā.℥.ß.radi. yreos bac
carum lauri subtilissime puluerįçataꝝ: aā.ʒ.ß.croci: ꝛ cere
paꝝ fiat vnguentū mole. Ad hanc intentioneȝ vȝ empla
strū singulare açararij positū ēt in cōsilio magᵒ qð sic fit.
℞.fenugreci: mellilloti: floꝝ camomille: baccaruȝ lauri al
thee: bdelij: aā.℥.ß.absyntbij. romani.ʒ.iij. mirrbe rubee:
armoniaci aā.ʒ.ij.caricaꝝ pinguiū numero.x. ficus in aq̄
decoquant̄: ꝛ bdeliū: ꝛ armoniacū infundant̄ in vino for
ti: ꝛ oīa misceāt̄ ꝛ bene incorporent̄ cū modico butyri va
cini. Et ex his fiat emplastrū: ꝛ hec de prima intentiōe hu
ius partis. ¶ Ad ꝑuisionem futuri fluxus laudo interduȝ
vt quibuslibet.xv.diebus vel.x.ꝼm maiorē ꝛ minorē gra
uitatē capitis sumat̄ in introitu lecti in sero post cenaȝ ꝑ
tres horas vna pillula grossa.ʒ.ß. de pillulis asseyeret. A.
factis vt infra. ℞. specieꝝ yere cū aloe.ʒ.ij.mirabolanoꝝ
citrinoꝝ.ʒ.ß.masticis.℈.ß. cū succo cauliū fiāt pillule. Et
si non suffecerit vna ista pñt exhiberi due eiusdē quanti/
tatis. Iste pillule in cāu multū mihi placent: qꝛ cum ħ ꝙ
euacuant ꝓhibent fluxū materie deorsum ꝛ inflāmatio/
nem mēbroꝝ calidoꝝ: a qua in hoc casu cauendū est ma
xime. Et si pur appareret talē pillulā in solutione non suf
ficere ꝓpter debilē virtutē pōt addi dosis vsqȝ ad.℥.i. cō
ponendo duas pillulas. Et vbi ēt non sufficiat addat̄ aga
rici.ʒ.ß.ꝛ tūc minor q̄ȝtitas sumat̄. ¶ Post hoc laudo ad
diuersionem fieri caputpurgiū naribus attrahendo ꝑ na
res in mane: expulsis tñ suꝑfluitatibus cōibus cū dome/
stico qð fit cū aqua sublimationis maiorane cuȝ modico
vini albi. Et si nō sufficiat sumat̄ de succo radicū bletuȝ:
depurato cū aqua dicte maiorane. Et fortiora eis colligi
possunt in ꝯsilio magno. ¶ Ad sistendū vero catarrū tꝑe
noctis laudo singulariter bolū armenuȝ cū modico aque
mellis: vel aqua ordei. Valēt ēt pillule de quibus feci mē
tionem in cōsilio magno: inter quas sunt gradus in forti
tudine ꝛ debilitate. A debilioribus vero incipiendū est: ꝛ
si non suffecerint ad fortiora. Idē dico de odoramentis.
Sed non omittendū lixiuiū: de quo fienda est lotio capi/
tis qð fiat vt infra. ℞.lixiuij facti ex cinere stipitū iunipe
ri: ꝛ rorismarini q̄ȝtitatē quā volueris: ꝛ in dicto lixiuio fa/
cta collatura īfundat̄ pecia in qua ligent̄ spēs vt īfra bul
liant aliquibus bulitionibus. ℞. macis nucismu. cubeba
rum: gariofo.aā.ʒ.i.sandalorum citrinorum: coralorū ru.
aā.ʒ.ß.misce. Et his sum contentus ad presens ꝛc.

¶ De ꝑseruatiōe a casu in ethicā ꝛ vlceratōe pulmōis siue
cāne eius fluēte mā̄ catarrali salsa. Consilium. XLII.

Abita informatione in scriptis per prestā/
tem artiū ꝛ medicine doctorē magistruȝ
Petrū de viuolo Genuensem: ꝛ ex his que
sensu cōꝑhendi pñt: vt ex totius cōpōne ꝛ
qualitate tāgibili ꝛ vrinis ꝛ reliqs accidē/
tibus ꝛ significationibus habitis ab infir/
mo: mihi iudicādū vr̄ q̄ ꝑter timorem ð/
fluxus mā̄e catarralis acute ad pectus salse cum dolore ī
directo cāne pulmonis: ꝛ aliquali tussi: vnde hesitat̄ ð vl
ceratione cāne vel pulmonis: ēt dubitandū est ne in ethi/
cam sit casurus non ꝯsequente ethica ad vlcus pulmonis
vel partiū eius hic discretus iuuenis Sebastianus de ca/
sali maiori: qm̄ adhuc nō existente in eo sensibili difficul/
tate anhelandi neqȝ valida tussi: est tñ in eo ex multo iaȝ
tꝑe addito in arefactione ꝛ extenuatiōe membroꝝ supra
id qð ex natura sensibilis lesionis de catarro cōtingere de
beret: immo vt pleruncqȝ percepi eum satis notabilr̄ cale
factum ꝼm differentias pulsus: ꝛ maxime ēt ad tactū par
tium artarie ipso caliditatem non ꝑcipiente ibi: lȝ in ꝑnci
pio tangit̄ non multū imprimat caliditas: in processu tñ
magis manifestat̄ ꝛ maxime in artarijs. Et hanc intētio
nem non antecedit tipus ab eo sensibilr̄ percepꝰ. In vri/
nis quoqȝ vt sepe apparuit aliqualis leuis liquefactio: vñ
coniuncta caliditate membroꝝ radicaliū cordis ꝛ epatis
que ad calidū in eo naturalr̄ a temperamēto notabiliter
declinat: vt ex clarissimis euidentijs possȝ māifestari. Est
plurimū dubitandū de casu in dictam dispōnem: nisi ad
eum occurrat̄ cū medicinalibus. Nō credo tñ ꝙ vsqȝ ho
die sit in.c.ethice. Et si fuerit est in ꝑnͦ eius cuius difficilis
est cognitio: ꝛ si facilis sit curatio caplo ꝓprio ꝑma quarti
ab Aui. ¶ Erit igit̄ in ꝯsultatione: non tñ ad ꝑuisionē vl
cerationis occurrendū ne mēbra spūalia ex descendente
catarro vlcerent̄: sed ēt ꝑncipalissime ad ꝓhibendū exte
nuationē ꝛ exiccationē mēbroꝝ a cā calida vel fiente: vel
iam habituali ꝛ facta: sed in principio. ¶ Pro expeditiōe
igit̄ attēdendo vtriqȝ dispōni. Primū circa regimen ī or
dine reꝝ nō nāliū eligat̄ aer nō ad calidū declinās: sȝ ad
tēperamentū in actiuis: vel parū ꝑ ad frigidū ꝯcurrēte ca/
tarro salso ꝛ cōplone calida vt supra. Declinet ēt ad tēꝑa
mētū in passiuis: qm̄ lȝ intētōe hita a catarro videat̄ eē in
tentio vt ad siccū aer inclinet̄: ꝑꝑ tñ arefactionē cui ꝯiun
git̄ eligibilior: tñ est aer parū ꝑ ad humidū declinās. Nō
sit tñ humidū grossum vaporosum. Et sic aer nebulosus
grossus ꝛ aer lacunalis ꝛ locoꝝ terrenoꝝ est in casu noci/
uus. Aer ēt excessiue frigiditatis est maxime nocens: ꝛ qꝛ
pectori frigidū inimicū: ꝛ qꝛ ꝯstringēs cerebrū ad exꝑssio
nē facit mā̄e catarralis in deorsum. Aer ēt fumosus ꝛ pul
uerulentus siue ipse fumus ꝛ puluis: per hoc ꝙ inducunt
ad tussim maxime nocet. Sit igit̄ aer camere sue lumino
sus: hyeme: spiraculū hñs in oriētem: ꝛ in estate ad septē/
trionem. Et si est est necessaria caliditas in hyeme calefi/
at camera cum lignis non multū exiccatiuis sed dulcibꝰ
magis. Calefactio tñ cū pānis vel cū vesicis vel vasis: in
quibꝰ īponat̄ aqua calida: ꝛ postea ponant̄ circa extrema:
magis conueniet q̄ȝ appropinquatio apud ignē. Si ēt tꝑe
estatis sit necīa infrigidatio ꝛ humectatio camere fiat ex
persio per camerā de folijs salicum ꝛ vitis ꝛ floꝝ violaꝝ:

⁊ nenufaris: ⁊ similiũ frigidoꝝ: ⁊ humidoꝝ. Uel fiat asp/
sio per camerã cum aqua decoctiõis dictoꝝ: vel cũ aspio
ne aquaꝝ endiuie: violaꝝ: nenufaris: ⁊ hꝫ. Uel teneant̃ i
camera ad frigidũ declinantia de fructibus pruna bene
matura: poma siluestria aromatica. Uel fiat suffumiga/
tio posita quasi faba vna de pasta supra carbones vt ĩfra
℞. sanda. citri: seminũ papaueris albi: ⁊ portulace: añ. ʒ.
i. spody: coralo. rub. floꝝ nenufaris. añ. ʒ. ß. ambre. ℈. i. gu
mi arabici. ʒ. ß. dissoluat̃ in aqua ro. ⁊ violaꝝ: ipum gumi
vsqꝫ ad molificationem. Postea cũ eo misceant̃ spẽs su/
pradictoꝝ ⁊ fiat pasta. ¶ Et circa hoc hẽat̃ optima dili/
gentia: qm̃ rectificatio aeris est in casu maximi iuuamen
ti: sicut excessiua caliditas est maxime nocens. Et sic non
est transeundũ sub radys solis tpe estatis. Neqꝫ exeũdũ
hora excessiue caliditatis ad loca calida: ⁊ hec de aere suf/
ficiant. ¶ De somno aũt ⁊ vigilia nõ ꝓlonget̃ nimis som
nus: qm̃ lꝫ ad humectationẽ sit necessaria intentio: tñ cũ
multũ ꝓlongat̃ replet̃ caput: ⁊ ɔ̃ñr p̃parat̃ ad catarrũ ẽt
acutũ ex euaporatione mãeꝝ acutaꝝ ex mẽbris inferiori
bus. Uitet̃ ẽt somnus diurnus q̃ꝫtum possibile est: maxie
in hyeme: qꝛ in estate ipm laudo ꝑꝑ humectationẽ aliq̃lẽ:
ne cadat in dispõnẽ ⁊c̃. ¶ Fiat tñ distanter a cibo ꝑ duas
horas: ⁊ in obscuro in camera clausa: ⁊ quasi accũbẽdo su
per alteꝝ lateꝝ: ⁊ extremis notabil'r cooꝑtis: ⁊ nullo mo/
do supinus iaceat: qm̃ talis ɔ̃cubitus ad catarrũ p̃parat: ⁊
hoc neqꝫ die: neqꝫ in nocte. ¶ Exercitiũ aũt mẽbroꝝ in/
ferioꝝ maxime ɔfert. Nõ tñ fiat suꝑ repletionẽ: sꝫ euãtis
iã suꝑfluitatibus cõibus ẽt scõe digestiõis in mane. In se
ro aũt fiat distanter a cibo vt a prandio per quinqꝫ vl'. vi.
horas: loquor de exercitio laborioso: qm̃ suaue ⁊ delitiosũ
posset ẽt citius fieri. Nunq̃ꝫ tñ fiat ita laboriosum vt mẽ
bra calefiant velociter: tũ qꝛ resoluendo ad desiccationeꝫ
ducit: tũ qꝛ euaporando a mẽbris inferioribus ad cataꝝ
acutũ p̃parat. Unde absolute magis dꝫ eẽ quies q̃ꝫ super/
fluitas exercity. Laudabile tñ est vt fiat particulare exer
citiũ ⁊ capiti ⁊ pectori: capiti faciendo fricationes suaues
cũ pãno aliqual'r calido post expulsiones suꝑfluitatum ⁊
pectinationẽ. Et pro pectore loquẽdo satis alte. non stãte
repl'one stomaci: ẽt aliqualiter fricando cũ pãno lineo ali
qualiter calefacto pect⁹ ad trãspirationẽ vapoꝝ ⁊ ɔuersio
nem mãeꝝ ab interioribus ad exteriora: ⁊ fortificationẽ
ɔ̃ñr dictoꝝ membroꝝ ne lesionẽ recipiant. ¶ Circa iani
tionẽ ⁊ repl'õnẽ dicat̃: q̃ suꝑflua repletio in oĩ casu nocet
mãs multiplicando suꝑfluas ⁊c̃. Nimia tñ ianitio ⁊ ieiu/
nium plurimũ nocent: ꝑpter exiccationẽ ⁊ extenuatiõeꝫ.
Unde circa h̃ ɔ̃ria seruet̃ equalitas maxime cũ ieiunium
deducat ad inflãmationẽ membroꝝ suoꝝ que ꝑata sunt
inflãmatõi: ⁊ ɔ̃ñr ad euaporatiõnẽ ad caput. ¶ Circa pas
siões aĩales in epilogo dicat̃ q̃ sicut irasci ⁊ tristari: ⁊ mul
tum occupari circa agibilia in vtraqꝫ dispõne maxie no/
cent. Ita ex aduerso iocundari: gaudere: habitare cũ dile/
ctis: audire placidos sermões: ⁊ fabulas gratas: ⁊ suaues
sonos ⁊ cantus est in casu nr̃o ɔueniens. Et transire ꝑ loca
amena: ⁊ innouare vestes placidas: ⁊ hmõi aĩam iocũdã/
tia oĩa talia iuuant: p̃ter coitum: qui ⁊ si forte in hac etate
⁊ in cõplexiõe satis calida si parce fiat: ⁊ ex interuallis tã/
tis q̃ corpus dissolutionẽ non patiat̃ celebrata scõa dige/
stione ⁊ pro ꝑte tertia vt post. vij. horas a cena cũ vxore ꝓ
pria credo ɔueniret: aliter si suꝑfluat est in casu tanq̃ꝫ ini/
micus ad mortẽ ferens. ¶ Circa cibũ ⁊ potũ primo ponẽ/
tur q̃dam generalia a q̃bus abstineñ est: vt his intellectis
quodãmõ sibi notũ sit q̃bus vteñ: scõo spãliter q̃dam af/
ferent̃ de cibarys magis ad casum ɔueniẽtibus. Est ergo
caueñ ab oĩbus cibis inflãmabilib⁹ ⁊ vaporabilib⁹. Et ꝓ
inde oẽs spẽs calide sunt vitãde: q̃cunqꝫ ẽt multũ dulcia:
pinguia: ⁊ vnctuosa: multũ ẽt frigida vitent̃: ⁊ maxime cũ
quibus cõiungit̃ multa humiditas: vt sunt oĩa genera fru
ctuum: bletes ẽt. spiachia: lactuce: ⁊ hꝫ: nisi tpe estatis ⁊ ĩ
flãmationis: ⁊ post exercitiũ: in q̃bus caĩbus ꝑpter disposi
tionẽ nãlem mẽbroꝝ suoꝝ aliq̃d de talibus sumere non
ĩcõueniret ĩmo iuuaret. Uitent̃ ẽt quecunqꝫ amara ⁊ sal
sa t acria ẽt ⁊ acetosa multũ: maxie dico m'tũ. i. fortis ace
tositatis: qm̃ remisse acetosa ɔiuncta dulcedine aliquali
in tussi sunt iuuantia ad expurgañ mãm tussim facientẽ:
sicut est acetũ passulatũ factuꝫ ex infusione passul. dul. in
dupla quãtitate aceti ⁊ facta ɔ̃ñr decoctiõe: ⁊ collatura: q̃
dam ẽt granata dulcia vel muça cũ modico çucchari asꝑ
sa: passule ẽt acetose. Ista vident̃ iuuare ad alterationem
malicie ɔplexiõis: ⁊ pectori nõ discõuenire: fortia tñ acria
nocerent: viscosa ẽt ⁊ cartilaginosa sunt hꝫ generis. Et sic
caseus pisces ⁊ oĩa lacticinia sunt euitanda. Pisces tñ ꝑui
⁊ arenosi maxime estate non incõueniunt. Grana quoqꝫ
leguminũ sunt ꝓhibita sua facili ventositate ⁊ ɔ̃ñter eua/
poratione: vitet̃ panis recens calidus. Inter cibaria cõue
nit panis duoꝝ vel triũ dieꝝ p̃paratus ɔuenienter. far. or.
far. de spelta multum vꝫ. Oua ẽt in aqua cocta ⁊ aliquali
ter alterata ad frigidum. vt positis vitellis in aqua viola
rũ ⁊ similium ɔueniunt. Carnes quoqꝫ non sint nimis ꝓ
pinqꝫ generationi: ⁊ sint in hyeme carnes castrati: carnes
vituli in estate: carnes capretoꝝ singulariter: ⁊ carnes ẽt
paruaꝝ auiũ montanaꝝ vt perdicũ ⁊ similiũ laudantur.
Carnes pulloꝝ gallinaꝝ ⁊ turtuꝝ: sed turtures in hoc p̃ci
puã habent vtilitatẽ. Uitent̃ pipiones ⁊ qualie: p̃cipue tñ
in cãu nr̃o. Inter carnes laudabilissime sunt carnes lima/
tiaꝝ: ⁊ carnes ranaꝝ electaꝝ circa arbores ⁊ in nemorib⁹
reptaꝝ viridũ. s. ⁊ sub ventre albaꝝ: que maxime repiunt̃
tꝑe pluuiaꝝ: p̃parataꝝ decẽter abscissis collo ⁊ cruribus
vsqꝫ ad coxas: ⁊ euiseratis ⁊ lotis ⁊c̃. qm̃ tales carnes sua
frigiditate alterãt ɔpl'onẽ: cuius alteratio q̃rit̃: 2° qꝛ visco
sitate quadã cũ nutrimentũ eaꝝ occurrerit cãne pulmo/
nis: si alique partes ipsius solute fuerint: de quo dubitat̃
ꝑpter dolorẽ quasi ɔtinuum illas ɔglutinabunt: ⁊ si solu
te non fuerint robustiores ⁊ solidiores reddent̃: ⁊ ita reli/
que partes totius corporis: ⁊ sic ꝓhibent arefactionem ⁊
exiccationẽ totius ⁊ restaurationẽ augmentant. Singula
rissime ẽt inter carnes quadã mirabili ꝓprietate valent
pulmones vulpis: ita vt pulmonẽ ⁊ partes eius maxime
cõfortent: vt ẽt in medicinalibus ponet̃. Inter olera cum
bletibus ponere aliqua folia maiorane ⁊ saluie ɔueniẽs
est. Non sint tñ nimis in frequẽti vsu: q̃ dico notãter: qꝛ ⁊
si hꝫ herbe sint cerebrales: tñ sua ṽtuali caliditate ad eua
porationẽ iuuamẽtũ p̃stat: q̃ euaporatio in casu nr̃o ẽ ma
xima radix nocumẽti ẽt parant ad casuꝫ in accñs de quo
dubitat̃. Et hoc menti tenendũ est: qꝛ multa ɔuenirẽt sũ/
pta indicatione a mã: que tñ sumpta indicatione a cã no/
cent. Inter fructus ɔueniunt quedã passule: ⁊ aliqñ amig
dale: ⁊ pinee tꝑe hyemis concedi pñt: non tñ in frequenti
vsu: ꝑpter cãꝫ dictam euaporationis: pira etiaꝫ ⁊ coctana
si parce sumant̃ ⁊ post pastum p̃cipue si cocta fuerint cuꝫ
modico çucchari sunt notabilis iuuamenti. De vino dica
tur q̃ q̃libet vinum potens est dimittendũ vt oẽs testã/
tur auctores. Uinũ ẽt mediocre caput replet. Sit igit̃ ab
solũte parcitas in potu vini: ⁊ sit ipm vinũ in colore ⁊ sub
stantia mediocre vl' albũ: remisse vinositatis. Magis tñ
plꝫ mediũ in colore vt cisiolũ: ⁊ sit aliqualiter mixtũ plus
⁊ minus s̃ꝫ diuersitatẽ vini ⁊ temporis ⁊ ɔsuetudinis. Et
nullo mõ bibat̃ postq̃ꝫ inceperit digestio: ita q̃ distanter
post cibũ per horã vel mediã nõ bibat̃: sed simul cũ alio
cibo ad ꝑmixtionem sumat̃: diuidendo potum in multis
vicibus. Et h̃ de regimine in dieta obseruanda sufficiãt.

¶ Circa

¶ Circa medicinalia descendendo. Primum pro regula
obseruet᷑ q̄ vitande sunt omnes medicine calefactiue no
tabiliter: siue fuerint digestiue: siue solutiue: tum q꞉ nō est
multa necessitas calefaciendi: que sumatur a materia: cū
sit de genere calidaꝝ vel saltem acutarum flegmaticaꝝ:
secūdo q꞉ talia calida preparant ad calidum in dispositio
ne de qua supra: vnde occurendum est q̄tum possibile est
cum aliqualiter infrigidantibus ⁊ humectantibus: ne in
dispositionē dictam incidat. ¶ Ideo ad vtrāqꝫ simul di/
spositionez attendēdo. In medicinis digestiuis laudo sin/
gulariter syrupū viola. ⁊ syrupum de iniubis dulcoratis:
addendo aliquid mellis ros. si expediat cōiuncta malitia
materiali frigida stomaci: vel etiam ꝓpter ipsius cerebri
humiditatē: cū aqua decoctionis: capill. ve. ligricie: passu/
larum: sebesten: ⁊ violaꝝ: vel cū aquis sublimationis vio
laꝝ: furfure: farfare: ⁊ capill. ven. ¶ Pro solutiuis autem
laudo cassiā: ⁊ mānā: dyaprunis non solutiuū: ⁊ dyacatho/
liconē: dimittendo medicinas dyagrediatas ēt aloeticas:
sed vtendo his tantū que leniēdo ⁊ debiliter soluēdo eua
cuant: ꝓpter periculū notū medicis: in casu dando dictas
ꝯfectiones nō laboriosas: vel cum çuccharo in forma bo/
li: vel cū decoctione syrupoꝝ vt supra: vel cuꝫ aquis vt su
pra: vel vbi sit intentio ad maiorē humectationez cū bro/
dio pulli: vl' cū aqua or. excorticati: ⁊ çucchari. Et si fiat cō
tinuatio istaꝝ medicinaꝝ octo diebus syrupoꝝ: ⁊ postea
per diem vnū de medicina lenitiua: postea interpollādo
per. xv. dies post quos iterato reuerat᷑ ad dictos syrupos:
⁊ medicinas: per totā istam estatē futuram credo erit con
ueniens: ⁊ plurimū vtile. Ubi tñ esset intentio stante gra/
uitate capitis ⁊ fluente mā catarrali deorsum ad euacuā/
duꝫ māꝫ catarralem ex capite: tūc pñt fieri pillule: quarū
cōpositio vt infra. ℞. pillulaꝝ assayeret. ʒ. ij. agarici. ℈. ij.
gumi arabici: succi liquiricie: añ. ℈. ß. cum syrupo de iuiu/
bis: formen᷑ pillule. ʒ. i. pro vice in tribus pillulis: que su/
man᷑ post cenā per duas horas: facta tñ cena leui que oi
tpe dꝫ esse leuior prandio in isto casu. Et non transcende/
re opꝫ ad fortiores pillulas ꝓpter timorē vt supra. ¶ Di/
uersiones aūt māe catarralis ad partem non timorosam
sunt necessarie plurimū. Et in hoc valent fricationes mē/
broꝝ inferioꝝ: ⁊ exercitium pedes factum cū moderami
ne vt supra. Iuuāt ēt singulariter sicut clisteria ad diuer/
tendū ⁊ ēt retinendū vētrem lenē: cuius lenitio est admo
dum necessaria: qm̄ intestinoꝝ repletio facit ad repletōez
capitis: hec tñ clisteria nō sint fortia: sed lenitiua ⁊ substā/
tie humectatiua extenuationē ꝓhibentia: ⁊ restauratiōez
augmentantia. Et in hoc valent clisteria facta ex brodio
pulli: vel decoctionis capitū arietis: capreti: vel agni debi
te q̄titatis: ⁊ cum. ℥. i. çucchari vnius cocte: ⁊. ℥. ß. cassie ex
tracte de cānis cū. ℥. iij. olei violati: ⁊ modico salis fiat cli/
stere. Et si similibus vtat᷑ semel vel bis ī ebdomada erit
ꝯueniens. Si ēt sit intentio ad maiorē alterationem in di
cto brodio possunt decoqui malue: ⁊ matres violaꝝ: ⁊ spi
nachia: ⁊ hmōi. ¶ Ad diuersiōem ēt facit singulariter ca
putpurgium ꝯuertendo mām catarralem ad nares factū
vt ifra. ℞. aque mel. ⁊ or. ℥. iiij. succi blethis depurati ⁊ ra
dicis eiꝰ: aque maiorane: ⁊ aq̄ violaꝝ: añ. ℥. i. pulueris ma/
cis: ⁊ nuci smusl. añ. ʒ. ß. mis. ⁊ de hoc trahat᷑ per nares tepi/
do: habendo os plenū aqua decoctionis çucchari tepida.
Et si hoc fiat bis in ebdomada maxime post mundifica/
tionem cerebri cū pillulis vt supra spero multuꝫ iuuabit.
Masticatoria in isto casu non laudo ad attrahendū: qm̄
conuerterent mās ad locuꝫ suspectū ⁊ partem timorosaꝫ:
q̄ est ꝓhibitum a dño Mesue in. c. de catarro. Pectina/
tiones ēt de quibus supra ꝯuertūt mām ad cutē. ¶ Sed
pro ꝯfortatione cerebri: ne aggreget mām dictam catarra
lem laudo fieri puluerem superaspergendū supra partez
anteriorem capitis facta tonsura capilloꝝ: vel aspergēdo
supra stupā carminatā ad quātitatez palme: postea super
ponat᷑ dicte parti anteriori capitis vt infra. ℞. corticuꝫ ci/
tri: macis: gar. sticados: añ. ʒ. i. sandarace. ʒ. ij. sanda. citri.
cora. ru. coriandroꝝ p̄parato. añ. ℈. ij. rosaꝝ. ʒ. ß. mis. fiat
puluis cū grano vno musci: ⁊ masticis. ʒ. ß. ¶ Ad cōforta
tionem ēt eiusdem cerebri vꝫ si ponat᷑ intra aures eundo
dormitum modicū lane infuse in oleo camomellino: ⁊ li/
lij. Ualet ēt ad eandem intentionē si fiat odoramentū ex
pomo tenendo in manibus ⁊ sepe odorando vt infra. ℞.
laudani. ℥. ß. sandaloꝝ: citrino. floꝝ lābrusce: nenufar. ros.
añ. ʒ. ß. corticū citri: nigelle: macis: gar. añ. ℈. ij. ābre. gra.
v. gumiara. ʒ. i. cū cera: q̄ sufficit fiat pomū ꝓ odoramen/
to. Et si tpe estatis videret᷑ nimis calefaciendo euaporare
dimittat᷑: sed vtat᷑ odoramento aque rosate cum modico
vini aromatici: ⁊ duobus granis gar. Et ista sufficiant quā
tum ad intētionē catarri in cerebro existentis apti fluere
nō ꝯmemorando alia ingenia fortia de cauterijs fiendis
in collo posterius: vel in cōmissura coronali: ⁊ alijs simili/
bus fortibus ꝓpter timorē inflāmationis. Ubi tñ sit i flu
xu possent fieri aliqua repcussiua cū aliquibꝰ gargarisma
tibus: vt cū aqua or. ⁊ modico vini granatoꝝ: cuꝫ modico
dyadraganti dissoluti in eo. Ualent ēt pillule si teneātur
in ore ad hanc intentionem vt infra. ℞. gumi arabici: dra
gaganti: succi ligri. se. citonioꝝ excorticatoꝝ: bolliar. añ. ʒ.
ß. thuris: nucū cipressi añ. ℈. ij. cum syrupo de menta for/
met᷑ pasta pro pillulis: ex qua fiant pillule in forma lupio
rū. ¶ Quantū vero ad iuuandū mām que ad pectus flu/
it vt expurget᷑ faciliter laudo fieri loch vt ifra. ℞. çuccha
ri viola. penidioꝝ añ. ℥. i. loch de pino. ʒ. vi. loch de pulmo
ne vulpis. ℥. ß. cum syrupo de liquiricia. fiat loch. Ad eādē
intentionem valent si teneant᷑ in ore pillule vt infra. ℞.
capilli ve. ligricie: rase: añ. ʒ. ß. se. coti excorticati: se. althee:
gumi arabici añ. ℈. ij. penidioꝝ. ʒ. i. cum syrupo de liquiri
cia: fiat pasta pro pillulis planis: ⁊ teneat᷑ in ore vna earū:
⁊ paulatine humiditas ꝯglutiat᷑. Et si ponat᷑ paꝝ pulmo
nis vulpis magis valebit ad ꝯfortationem ⁊ prohibitio/
nem nocumenti pulmonis. ¶ Potest ēt fieri puluis sup/
aspergendus ferculis ad ꝯfortationem ⁊ linitionez ac ab
stersionem aliqualem vt infra. ℞. liquiricie: rase pulueri
çate: capilli ve. añ. ʒ. ß. ysopi sicce: gumi arabici: añ. ℈. i. cro
ci. gra. v. çucchari penidioꝝ. ℥. ß. pulmonis vulpis. ʒ. i. mis.
fiat puluis. ¶ Ad habilitandum aūt screatum per exteri
us vꝫ inunctio vt infra. ℞. olei violati: olei amig. dul. mu
cilaginis: seminis althee: añ. ℥. ß. croci. ℈. ß. cum modico ce
re albe fiat vnguentum lene. Et si apparet aliquotiens in
tpe q̄ non sperat᷑ aliqualis rasura sanguinea in dicto pul/
uere: ⁊ pillulis vt supra ꝓxime ponant᷑ aliqua grana myr
tiloꝝ cum modico bolliarmeni. ¶ Supest postremo ad
dispositionem toti cōem p̄seruandam: ne labat᷑ in disposi
tionem: de qua supra. Et in hoc valent circa medicinalia
maxime in estate vt fiat balneum aque dulcis: vel saltez
semicupium non tenendo partes pectoris in balneo: q̄d
balneum sit tepidū q̄ paulatine infrigidabit᷑: ⁊ ibi more/
tur ad cōplacentiā ꝑ quartā partē hore vel circa: ⁊ hoc ho
ra. xviij. vel. xix. Si ēt imponant᷑ in balneo herbe infrigi
datiue: de lactucis: spinachijs: maluis: matribꝰ violaꝝ: cū
modico camomille: erit ꝯueniens. Et ad maiorē restaura
tionem poni pñt q̄dam capita castratoꝝ in decoctione di
cti balnei: postea ponat᷑ ad lectū ipso leuiter exsucato. Et
deinde fiat iunctio maxīe ad spinā cū duabꝰ ptibꝰ olei vio
lati: ⁊ olei amig. dul. ⁊ rosati añ. ꝑ. ß. ⁊ ita in lecto quiescat
per horam vel duas horas: postea fiat leuis restauratio
cū aliquo electuario restauratiuo cordiali ⁊ epatico: sumē

do coclearia duo. Et pōt fieri vt infra. ℞. çucchari violati: dyabuglossa. aā. ℥. i. ʒ. çucchari ros. ℥. i. spēꝝ ꝯfectionis d gēmis: ⁊ spēꝝ trociscoꝝ de canfora: ⁊ dyarodon: abbatis aā. ʒ. ʒ. cū syrupo violato fiat ꝯfectio. Potest ēt fieri aliud restauratiuū vt infra. ℞. pulpaꝝ caponis iuuenis: ⁊ maxime in pectoralibus exn̄tiū. ℥. iij. prius elixataꝝ: seminum cōium maioꝝ frigidoꝝ. ℥. ʒ. ꝯtundant̄ in mortario subtiliter: postea ponant̄ ad molēdū sub mola cū modico aque capil. ve. violaꝝ: ⁊ buglo. ⁊ accipiat̄ seorsuꝫ qđ fluet d mola. deinde. ℞. amigd. dul. depilataꝝ: ⁊ pineaꝝ mundatarū: aā. ʒ. v. infundant̄ in aqua calida: ⁊ ꝯcutiant̄ cū virgula bis renouādo aquā: deinde infundant̄ in aqua çucchari: ⁊ stent in infusione ꝑ duas horas. Et postea exiccent̄ leniter: deinde ponant̄ sub mola: ⁊ fiat sil'r vt supra dicebat̄ de carnibus: deinde. ℞. ligricie pulueriçate: seminis coti excorticati: gumiara. dragāti. aā. ʒ. i. sanda. al. ⁊ citri. coral. al. rub. aā. ʒ. ʒ. cinamomi electi. ℈. ij. oīa subtilissime ꝯuertant̄: ⁊ cū. ʒ. ʒ. pulmōis vulpis: ⁊ lib. i. çucchari: fiat electuariuꝫ. Et si plꝫ in forma morselorū: vel rotulaꝝ reduci pōt facil'r ꝑm artificiū piti apothecarij. ℂ Laudo ēt ad infrigidationē totius circa hoc p̄nᵐ estatis ꝯstāte virtute vt cōstat: fieri leuē flobothomiā euentatiuā de veᵃ basilica ducenᵒ tres. ℥. sanguinis: qm̄ plurimū iuuabit ad infrigidationem ⁊ ꝓhibitionē lapsus. Pōt ēt fieri ⁊ dꝫ epithimari circa epar ad rectificationē eius: ⁊ ꝓhibitionē multiplicationis colere: que est vna de causis gnātionis flegmatis salsi catarralis: fiat igit̄ vt infra. ℞. aquaꝝ endiuie. ℥. iij. aque solatri: ⁊ absynthij. aā. ℥. i. spodij: spice: sanda. citri. aā. ʒ. ʒ. aceti: vini al. ʒ. ij. misc. fiat epithima ꝓ epate: ⁊ supponat̄ tepidū ⁊ non frigidū: ⁊ istud saltē in tpe caumatis obseruetur. Non sic laudo epithimationē cordis: neqꝫ sacculos cordiales frigidos ne aliqualis mā in thorace ꝯtēta ꝓhibeat̄ a resolutōe ⁊ execratiōe: q̄ in casu est necessaria fluēte mā ad ipm pectus: sicuti suppositꝰ est a p̄nᵒ. Et cū istis spero ꝯcedente altissimo tanq̄ electioribus ⁊ in casu ꝯuenientissimis: vt mihi apparet ꝓseruabitur hic noster Sebastianus ab oī timore ⁊ periculo: iō bis sum contentus.

ℂ Pro quodam iuuene de sauona patiēte empima a materia catarrali. Consilium. LXIII.

Casus ꝑncipalis est aliquale empima a mā catarrali satis grossa tn̄ acuta aliqualiter ⁊ salsa cū cōplexione notabil'r epatis colerica. ℂ Pro cuius reductione in diete regimine. Primo circa aereꝫ caueat ab aere frigido: ⁊ humido: ⁊ nebuloso: a vento etiā boreali ⁊ australi: imo potius declinet ad caliditatē paruā cū siccitate: ⁊ si non total'r saltē artificialiter ꝑparet̄ in camera sue hītationis. ℂ Studeat igit̄ vt dicta camera sit situata in solario: ⁊ nullo modo sit terrena: cuius fenestra sit ad oriēs si possibile est. Somnus eiꝰ non sit diurnus nisi ex grandi ꝯsuetudine: si esset assuefactus: ⁊ tunc tardet̄ ēt post prādium per duas horas ⁊ dormiat accūbendo capiti ⁊ reliqs mēbris bene cooꝑtis: dormiat ergo de nocte tardando introitū lecti post cenaꝫ vt supra: neqꝫ dormiat vltra. vi. vel. vij. horas: ⁊ si ꝯtingat eū excitari conet̄ rascare ⁊ expuere. Cunqꝫ dormit dormiat capite bene eleuato. Laudo vt ante cibū se exerceat ꝑ horam vnā leui ⁊ suaui exercitio: emissis tn̄ prius supfluitatibus nāliter vl' cū suppositorio aut clisteri. ℂ Studeatqꝫ quantū pōt euitare accidentia aī vt tristitiā: iram: odiuꝫ: cogitationes multas: maxime in rebus displicibilibus: qꝛ cogitare circa res delectabiles mediocriter esset vtile: īmo gaudiū ⁊ leticia maxime ꝯueniūt. A coitu ꝑcipue immoderato maxime cauendum est. Caueat repletioneꝫ cibi: īmo comedat mediocriter: ⁊ cū surgit a mensa surgat cū appetitu: ⁊ in sero sit cena sua leuis. Abstineat se a rebꝰ viscosis: sicut sunt caseꝰ: çeladia: carnes porcine: carnes pingues: ⁊ ēt cibaria cū pasta vt lagana: pisces ēt qꝛ hūidi viscosi sunt vitandi. Caueat ab aceto: vt acetosis: sicut arancijs: citris: agresta: ⁊ sil'ibus. Euitet ēt cibaria aliqua grossi nutrimēti: sicut allea: cepe: sinapi: carnes bouinas salsas: ⁊ silia. Euitet legumina vt fabas: faseolos: ⁊ similia: lꝫ brodia ciceꝝ ēt cū ipsis modicū sint ꝯuenientia. ℂ Cibaria aūt sua sint boni nutrimenti facilis digestionis: sicut oua sorbilia: carnes perdicū: pulloꝝ: gallinaꝝ: fasianoꝝ: vituloꝝ. Et ēt ꝯueniunt aues parue in nemoribus habitantes ⁊ ꝑ villas: ac. n. transeuntes ⁊ sil'es valent: qm̄ aues degentes in paludibꝰ non ꝯueniunt: ipse tn̄ sint elixe: ⁊ nullo mō asse: qꝛ assata oīa in casu isto nocent. In h casu valent carnes vulpiū: ⁊ ꝑcipue pulmones eorūdē: ⁊ ꝑcipue ēt carnes yrcioꝝ. Valent ostracha ēt vt limacie ꝑparate: vt absterse cū furfure: a viscositate ꝓpria sua ꝓprietate nitrositate: quadā exiccāte: ⁊ abstergente: in eo casu valent. Panis sit ex frumento bn̄ mūdo non curiose mūdato a furfure: imo satis furfuraecꝰ ꝯuenit: sit tn̄ bene fermentatus ⁊ pinsatus cū aqua decoctiōis seminū feniculi: anisi: ⁊ ligricie. Et si apponat̄ paꝝ croci in cōpositione iuuabit: sitqꝫ vniꝰ diei duoꝝ vel triū ad plus: nec in furno sit multuꝫ exiccatus. Vinū eius sit subtile albū ad dulce declinās: nō multe vinositatis: lymphatū cū aqua decoctionis çucchari: ⁊ capilliue. ⁊ ī tpe frigido loco çucchari ponat̄ mel: ⁊ dispumando ꝯtinue mel erit ꝯuenientius. Non sit actu frigidū aliqd qđ sumit̄: saltim sit tepidū: inter olera ꝯuenit betonica scabiosa: ꝑcipue buglosa paꝝ cū feniculo: maiorana: ysopo: maluis mercuriali blitibus aliqbus: dimittendo spinachia: lactucas: folia violaꝝ: portulacas: acetosaꝫ plantaginem: ⁊ hꝫ: ⁊ qbus vti dꝫ. Aliqn̄ fieri pōt ferculū tm̄ in decoctione in brodio. Et aliqn̄ ex eis cū vitellis ouoꝝ pōt fieri viuarolū: vt hic vulgo dr̄. Et maxime ꝯuēit tpe quadragesime: qꝛ vt dictū est nō laudo vsuꝫ pisciū nec aliaꝝ vtplurimū reꝝ quadragesimaliū. Potest ēt interduꝫ vti ouis sorbilibus cū testa stuffatis: ⁊ aliqn̄ ruptis in aqua cū modico butyri: ⁊ aliqn̄ mixtis cū dictis herbis: supaspergendo de piperata facta: vt infra. ℞. ligricie rase: cinamomi: anisi aā. ℥. ʒ. croci. ʒ. ij. pulueriçet̄: ⁊ cū modico pulmonis vulpis: misc. cū tātū dē çucchari. ℂ Cōuenit ēt aliqn̄ sumere de pāe cocto: aliqn̄ de farre bn̄ ꝯfecto cū lacte amigdalaꝝ dul. ⁊ çucch(ar)o: ⁊ hoc est laudabile multū in casu. Conueniunt ēt pultes: maxime in sero facte ex farinis ordei electi: cicerum: ⁊ fabaꝝ equal'r cū amigdalato ⁊ multo çucchari. ℂ Inter fructꝰ vō laudant̄ in vltimo prādij vel cene amigdale dul. spinee fistici: passule pingues. Nō incōuenit ēt a ꝑncipio cibi sumere vnā vel duas ficus bene maturas albas: paꝝ ad ignē assatas: sil'r vnū vel duos dactylos bene masticādo. Et si cū dictis ficubus appōat̄ paꝝ pulueris ysopi exiccati multū iuuat in expuēdo. Et si loco insalatucij vellet aliqd sumere de herbis suprascriptis cū betonica scabiosa: feniculo: ysopo: cū modico aceti decoctionis passulaꝝ: ⁊ vino cocto: ⁊ çuccharo: iterdū nō incōueniret. Valeret ēt ad saporē ꝯficiēdū sumere amigdalas. x. cū duabus. ʒ. passulaꝝ: ⁊ medio dactilo: ⁊ debite ꝯuertant̄ cū modico aceti passulati: ⁊ cū çuccharo multo ⁊ modico croci fiat sapor ⁊ salsa. Et ita gnāl'r intelligat̄ d oībus que pectus leuiter humectant: ⁊ parumper calefaciunt. Prohibendo oīa stiptica exiccatiua: ⁊ multum calefacientia: qꝛ sua caliditate prohibent screatuꝫ materie siccitatem in materia: ⁊ asperitatē in canna inducēdo. Et h quantum ad ea que de regimine diete debent obseruari.

¶ Quantū ad medicinalia p̄mo laudo lenitionē vētris: q2 repletio mēbroꝝ nāliū nocet multipliciter in hoc casu maxime q2 euaporando ad caput ad catarrizādū ꝑparat: q2.n. vicinitate sp̄ūaliū cū nālibus sp̄ūalia ꝯprimunt̄: vn̄ anhelitus angustat̄: ⁊ sic mā in pectore ꝯtēta exiccat̄ ⁊ dif ficilius expuit̄. Singula ebdomada laudo vētris lenitionē sumendo potionē vt infra. ℞. cassie pinguis nouiter ex tracte: dyacatholiconis non solutiui an̄. ʒ. ß. cū decoctione ligricie: passulaꝝ: capilliue. seminū altee: ⁊ coti: qđ sufficit fiat potio. Et si non pl3 in forma potabili sumat̄ dicta cas sia cū dyacatholicone in maiori q̄titate ⁊ tapelleť: ⁊ fiat bolus cū çuccharo. Sumat̄ in mane postq̄ geteť p horā non dormiēdo. Et post qnq3 horas in absumptiōe ēt si nō cōpleta sit opatio. q2 tarde solutiōis existit sumat̄ prædiu3 leue sine lauatiuo. Et si tederet singula ebdomada sumere saltē sumat clistere cōe cū cassia fis. pulueriçata: ⁊ oleo cōi: ⁊ decoctiōe vt infra. ℞. matrū violaꝝ: maluaꝝ: mer curialis an̄. M. i. ordei furfuris frumenti an̄. M. v. beto nice: ysopi: an̄. M. ß. mis. cū decoctione: ⁊ cū sale fiat clistere debite q̄titatis. Sed vbi sentiret nocumentū in capite vt grauitatē ⁊ ponderositatē ēt in pectore ⁊ difficulter ex pueret pp fortasse multitudinē māe aggregate laudarem post digōnē dicte māe sumerent̄ alique pillule vt infra: ꝑ us tn̄ sumereť syrupus vt infra. ℞. melisro. ʒ. ij. syrupi de liquí. ʒ. i. syrupi de prassio: syrupi violati simplicis an̄. ʒ. ß. aque decoctionis ordei excorticati: passulaꝝ: capillorūue. ligricie: q̄ sufficit fiat syrupus ꝓ duab⁹ vicibus: q ꝯtinueť. v. vel. vi. vicibus. Post sumat pillulas vt infra. ℞. pillularū de agarico. ʒ. i. pillulaꝝ cochiaꝝ. ʒ. ß. pulueris pulmōis vulpis: ⁊ ligricie: an̄. gra. ij. cū oximelle simplici forment̄ pillule septē: q̄ sumant̄ p duas horas an̄ diē ẜm ordinem medicinaꝝ fortiū. Sumpto lauatiuo post. vi. horas cum aqua decoctionis ciceꝝ ru. post vnā horā vel dimidiā su mat prandiū. Sequenti mane sumat ꝯfectionē vt infra p ij. horas ante diē. ℞. metridati. ʒ. i. dyabugulo sa. ʒ. ij. mis. tardet prandiū p. vi. horas. Potest ēt aliqn̄ ipso non facili ter expuente vti qbusdā pillulis sine custodia vt infra. ℞ capillorūue. ʒ. ß. ligricie: rase: epithimi: an̄. ℈. i. agarici. ʒ. i. salis gēme: sticados: an̄. ℈. i. cū succo cauliū fiāt pillule: ex qbus sumat tres ꝓ vice per qnattuor horas post cenam. ¶ Ad facilitandū ēt magis sputū: laudo vt vtat̄ loch ad lābendū die noctuq3 cū voluerit vt infra. ℞. loch sani. ʒ. i. loch de sqla: loch de pulmone vulp. an̄. ʒ. ß. çucchari violati. ʒ. i. cū syrupo de ligricia fiat loch. Uel sic. ℞. fic⁹ nu mero. iiij. dactiloꝝ: nūero. ij. ligri. capillorūue. an̄. ʒ. ß. yso pi. ℈. i. pulmonis vulp. ʒ. i. croci. gra. iiij. optime simul ter rant̄ cū syrupo de ligricia: ⁊ i formā loch redigant̄. ¶ Ad istā intentionē valent si de aqua decoctionis syrupoꝝ vt supra cū modico croci tepida sumat̄ ad lābēdū. ¶ Laudo etiā ꝓ vnctione pectoris ad leniendu3 fiat vnctio cum vnguento vt infra. ℞. olei de lilio: amigdalaꝝ dul. an̄. ʒ. ß. olei violati: mucilaginis: fenugreci: ⁊ altee. an̄. ʒ. ij. croci: paꝝ ysopi humide: ⁊ cere: an̄. paꝝ fiat vnguentū mole ꝓ pectore. Ad h̄ v3 emplastꝝ filij çacharie. M. ¶ Laudo ēt ad mām catarralē vt fluente deorsum mā si descēsus pāpereť vt in introitu lecti sumat vnā ex pillulis vt ifra ℞. myrrhe: thuris: gumi arabici: succi ligricie: an̄. ʒ. ß. cu3 syrupo de papauere fiant pillule plane. Et si pl3 pluscalefacere ꝯuenit addere de spicanardi. Et si mā esset magis calida ⁊ subtilis ꝯueniet addere de boloar⁹ ⁊ cu3 modico syrupi de papauere. ¶ Cōuenit ēt ꝓ rl'a vt fiat in māe fri catio capitis: factis tn̄ prius euacuatiōibus vt supradictū est. Postea suppōat̄ sacculus factus cū sandaraca: milio: ⁊ sale: ⁊ rosis. Conuenit ēt purgationē māeꝝ ꝓuocare per nares attrahendo caputpurgiū vt infra. ℞. aq̄ decoctiōis maiorane. ʒ. iij. succi blitis depurati. ʒ. i. ß. nucismu. ʒ. ß. mis. tepidū attrahat̄ p nares. Et si nō sufficit h̄ ad attrahendū ponat̄ de succo radicis blitis. Et si nō sufficiet addat̄ mo dicū vini albi potentis. Et cum his deo dante curabitur.

¶ Pro dolore stomaci a vētositate ⁊c. Cōsiliū. XLIIII.

Ex ea que in scriptis de casu huius spectabilis viri accipi p̄nt: ꝯcludendū vr̄ dolorē talē stomaticū potissimū pēdere ex vētositate: non tn̄ in ꝯcauitate manifesta ꝯclusa pp dolorē vehementi^m eē: ⁊ maxime ab eo vexari: vn̄ ꝯiecturādū est talē mā3 vētosam intra tunicas existente3 ꝯclusam: ⁊ sic excedentē: quā tn̄ mām fouet flegmatica mā: q̄ ex exe untibus manifestat̄ ꝓ magna ēt pte in meatibus ⁊ poro sitatibus ipsius stomaci ꝯclusi⁹: vn̄ difficulter ad vomitū ꝓuocat̄. Nā ex quo vehemens dolor nō nisi ex āpate vel ventositate: vel a qualitate māe acuta mordaci: vel a ver mibus pēdere videat̄: vt vr̄ auctoꝝ medicine s̄nia i diuer sis locis. Cū hic nō ponat̄ āpa: ex eo qđ nō est fe. neq3 mā videat̄ acuta: cū nō cōcomittent̄ acci⁹ eius de sapore acuto in ore pcepto: neq3 talis mā euōne id appareat vomitu vel secessu: qđ plerūq3 in tali mā euenire solet. Non etia3 a vermibus cū acci⁹ eoꝝ in casu nō scribant̄ nisi ō mordicatiōe vel dolore interius. ¶ Restat ꝯūr q̄ sit pēdēs ex ventositate: maxie cū fiat inflāmatio vētris ⁊ ex inordīatione cibi ⁊ potus: in quā sepe incidere ꝯsueuit: ⁊ paucitate exercitij: cū hec cā doloris: puta vētositas excellēs plim̄ū ex his ꝯtingat. Nā cū vētositas: vt de mēte Aui. colligit̄. i3⁹ tertij tractatu. 5⁹ nō accidat nisi ex cibo vel potu p nām vētosabilis vel pp debilitatē caliditatis nālis in digerendo q̄ euaporare facit: ⁊ nō sufficiēter digerat. Dixit. n. mā nāq3 q̄ in suba sua nō est ventositatis plurime nō facit in ventribus euenire inflationē: nisi sit caliditas minorata: ⁊ ⁊ moueat̄ supple mā ⁊ nō digerat̄ su. ꝯueniēter: sicut si ꝓ uat̄ caliditas: oīno nō associat̄ ei inflatio: ⁊ si sit ex inflatiuis. ¶ Et ex h̄ tāq̄ ex fundamēto pōt ðclarari accn̄s qđ i casu ponit̄ q̄ ante pastū fiunt dolores acutiores: ⁊ cū ē ieiun⁹. Nā tpe seu hora ieiunij occupat̄ nālis caliditas agē do in mām flatica: vn̄ subtiliare pōt: ⁊ in vaporē ꝯuertere nō īpedita a cibo: sed tpe sumpti cibi nāli exn̄te caliditate debili a cibo oppssa non reddit̄ potēs supra mā3 in vaporē ꝯuertēdam. Et h̄ est qđ dicebat idē. d. A. Et qn̄q3 sunt infla⁹: ⁊ rugitus pp vacuitatē ventris cū humiditate cruda in sto⁹: ipa. n. cū occupat̄ caliditas nālis ab ea. s. mā cū cibis ē geta: ⁊ qn̄ caliditas expedita ꝓuenit ad eā resoluit̄ in vētositatē. Facit ēt ad hanc euidētiā qđ scribit̄ in cāu: q̄ facte sunt purgationes vl'es ⁊ particulares ēt cū appropriatis: ⁊ tn̄ militat egritudo: vn̄ magis arguedū est supra caloris nālis debilitatē q̄ supra mā3 aliūde acutā ad sto^m influxā: neq3 ēt in sto⁹ genitā cū acuta qualitate nō exn̄te caliditate exnea i eodē: neq3 oblatis cibarijs ad dictā q̄litatē vel corruptionē iclinātib⁹ ex debita obseruatōe medicoꝝ i dieta. Sed si cū his cōplicareť eructua⁹: ⁊ rugit⁹ ⁊ extēsio in ypocōdrys certissima eēt significatio: ⁊ h̄ de cāu. ¶ Super hoc ergo fundamento circa mām ponā intentiones. Primo circa regimen in dieta ꝓ regula obseruando vt principal'r sint offerēda oīa que caliditatē nālē toti⁹ ⁊ stomaci p̄ncipal'r ꝯfortent: ⁊ ab oībus abstinēdū q̄ ipaꝝ minuant debilitent vel corrūpāt. Idcirco in aere est eligēdus aer ad calidū declinās: moderatū tn̄ ⁊ nō excessiuū: cū talis excessiue caliditatis ad dissolutione3 faciat. Aer tn̄ frigidus magis est inimicus: q2 ꝯria qualitate corrūpit caliditatē nālem. ¶ Et ex hac regula pōt mediocriter do

ctus medicus ad multa correlaria vtiliter de aere discur/
rere. Tempore igit̄ frigido stet in camera sua cū igne fa/
cto ex lignis aromaticis: vt rozemarino: iunipo: lauro: ⁊ si/
milibus. Et fiat aspsio per camerā cū decoctione facta in
vino aromatico: ⁊ aqua ex maiorana: rozemarino: absyn/
thio: menta: ēt cū modico cinamomi: galanga: gar. Uel si
plz fieri euaporationē siccā fiat faciendo pastā ⁊ ponēdo
sup carbones ad q̄ttitatē auellane vt infra. ℞. thuris. ʒ. i.
gar. corticū citri: cinamomi: añ. ʒ. i. ligni al. ʒ. ß. ambre mu/
sci: añ. gra. iiij. oīa simul pistent̄: ⁊ cū terbentina paꝝ fiat
pasta. ¶ Et ita itelligat̄ q̄ tp̄e estatis ī rabido calore stet
in camera ꝓpria rectificando ēt aerē ad frigidū si expe/
dit: ēt cū irroratione frigidoꝝ vt aqua ros. aqua decoctio/
nis floꝝ nenufaris: violaꝝ: ⁊ buglosse: cū modico aceti:
vel facto suffumigio cū ros. sandalis citrinis: violis: modi
co cāphore: ⁊ silibus. ¶ Circa somnū attendat̄ q̄ttū pos/
sibile est ad somnū. Nā per ipm sup cibū ꝓportionatum
post horā factū: multū ꝯfortat̄ in ꝓcessu calor nālis: qm̄
q̄ttum nā iuuet̄ somno. i. virtus nālis bo^m est ꝑpendere: vt
dicebat Gal. Nō tamē supra inanitionē fiat: qm̄ tūc humi
dū aīatum dissoluit: ⁊ tunc virtus debilitat̄. Fiat tn̄ semp
decēter capite eleuato: ⁊ mēbris oībus maxime extremis
decenter cooptis: ⁊ in obscuro sup latus sinistrū corpe si/
tuato. Nam talia oia ad digestionē ꝑparant: vt mediocri/
ter docte. ex snīa phi ⁊ medicorum plane ꝯstat. Uitet̄ su
perflua repletio: qm̄ nālē calliditatē suffocat ⁊ extinguit.
Unde paucitas cibi cū digerit̄ debilē virtutē digestiuam
ꝯfortat: econuerso m̄ltitudo cibi virtutem opprimit. Qui
es ēt post cibū sumptū: est ēt oīno necessaria. Et motus ēt
post ipm oīno discōueniens: maxime in virtute debili: lz
educto cibo extra sto^m exercitiū suaue maxīe ꝯueniat. Nā
per ipm ꝯfortat̄ calor nālis ⁊ sup̄fluitates dissoluunt̄: sed
fiat cōmensurate: ⁊ in locis amenis: ⁊ cū ꝑsonis gratis: ⁊ d̄
rebus placidis ⁊ fabulosis locutionibus. Nam in hoc cāu
singularissime gaudium vz: sicut ex aduerso tristitia: ira:
furor: ⁊ hꝰ maximi sunt nocumenti. ¶ Iā circa cibū ⁊ po
tum ponā quasdā regulas ad mām ꝑtinentes. Et prio po/
nent̄ que nocentia sunt vt euitent̄: deinde q̄ positiue sunt
obseruanda. Primū igit̄ ⁊ est ꝑtinens ad acci^a aīe. Nō sit
imaginatio in cibis q̄ sint vomitiui vel abominabiles: vl̄
mali odoris: vl̄ saporis: neq̄z aliquo mō p̄ntēt̄ ea q̄ sūt ab
ominabilia de se. ¶ In cibis ēt obseruet̄ vt nō p̄ntent̄ ci/
bi multe q̄ttitatis ꝓ vice: neq̄z ꝯtinuet̄ cibus eiusdē ꝑpa/
rationis: sed vario mō fiat in cibis ⁊ artifi^o ꝑparato ipoꝝ:
non p̄ntet̄ cibus calidus euaporans: nā q̄nq̄z ex oī euapo/
ratione cibi terret̄ aīa: si per tp̄s euaporauerit. Naz cum
stomacus cibaria cū aliquali desiderio amplectit̄: circa ci
bum melius ꝯuertit̄: ⁊ cōplexus cibus ab eodem retinet̄
plusq̄ q̄libet alius: q̄ si sit abominabilis fugit supple sto/
macus: vn̄ vomitus fastidiū infla^o rugitus generant̄. Hec
verba fuerunt Gal. 2^a afforismoꝝ cōmēto. 38. Sed magis
spālr̄ descendēdo vitent̄ generalr̄ oia vnctuosa ⁊ pinguia
multū. ¶ Quedā ēt genera carnū nālr̄ inducunt abomi
nationē vt intestina: ⁊ cauda aīaliū: ⁊ caro anseꝝ: ⁊ anatū:
⁊ quecunq̄z h̄ntia collū longū. Nō sint ēt cibaria insipida
sed parūper salita. Et generalr̄ oē q̄d mouet subuersionē
aī: ⁊ si laudabile videat̄ dimittat̄: ⁊ ad aliud ꝯuertat̄. Nā
dicebat Aui. q̄nq̄z abhorrēt odorē panis q̄dam eoꝝ: ⁊ q̄n
q̄z delectāt̄. Et in h̄ obseruet̄ regula q̄ si aliq̄d sit: q̄d ap/
petitui non noceat: ⁊ ad eum inclinet̄ ēt si laudabile non
videat̄: in casu tn̄ bonū est offerri: vt est snīa hippocratis
illo affo^o. Paꝝ d̄terior cibus. Et generalr̄ dimittant̄ ciba
ria nisi aliqualr̄ odorifera fuerint: qm̄ odorifera callidita/
tem nālē ꝯfortant: cuius ꝯfortatio ēt est radix cure nr̄e:
vt pz intelligenti que sunt supradicta. Dicebat nāq̄z Gal.
8. lib. x. ꝑticulaꝝ. Sicut vniuersa fetida subuertere stoma
cum nata sunt: ita oīa odorifera ꝯfortant. Uitenturq̄z oīa
⁊ actualr̄ ⁊ potentialr̄ frigida: q̄r ꝓpter eoꝝ ꝯrietatem ad
calidū nāle difficulter digerunt̄: ⁊ sic ventositatē generāt:
⁊ dolorē ꝯseruāt. Et ꝓinde fructus: maxime acetosi: ⁊ suc
ci eoꝝ: ⁊ arancy: limonū. agresta: ⁊ hꝰ sunt in casu maximi
nocumenti. ¶ Et per eandē regulā acetū: ⁊ vina debilia:
aquosa: ⁊ reliqui fructus frigidi: vt cerasa: pruna: ⁊ discur
rendo per reliqua sunt ꝑcipui nocumenti. ¶ Et ex eodē
fundamento pisces oīs generis: ciba^a de pasta: ⁊ carnes la
cunales oēs sunt vitande. Et ex hac radice pōt medicꝰ di/
scurrere que vitanda sunt: que nō sigillatim adduco cōsi
sus in p̄ntia medicoꝝ visitantiū. Et cognito a q̄bus est ca
uendū facile ꝯcludi pōt q̄bus vtendū est. Nā sit generalr̄
cibus eius modice q̄ttitatis: ⁊ facilis digōnis ex ꝑte mani
feste qualitatis ⁊ modi substantie ⁊ ꝯueniētie occulte: ita
s. q̄ ad calidū declinet: ⁊ ad temꝑamentū in humido: vel
saltē paꝝ ad siccū in substantia subtilis vel rarus a virtu
te passibilis. Et inde aues montane vel carnes eaꝝ eligibi
liores sunt carnibꝰ q̄drupedū. ¶ Et ex h̄ sequit̄ q̄ ēt alia
cibaria: ⁊ si rare fuerint sube ꝑ nām laudabile est stante
dolore ⁊ virtute debili digestiua q̄ cibaria per artificium
ad tenuitatē substātie magis reducant̄. Un̄ carnes pista
te in hoc casu eēnt ꝯuenientiores. Et si fuerint carnes aui
um montanaꝝ erūt eligibiliores. Est ēt attēdēda familia
ritas cū virtute: qm̄ ⁊ si cibus videret̄ ex nā bone qualita
tis ⁊ bone substantie: ⁊ non tn̄ esset ꝓprietas neq̄z ꝯueniē
tia specifica: imo magis disconuenientia: q̄ ex abomina/
tione ꝑciperet̄ esset talis cibus reyciendus ꝑꝑ cām supra
notatā. ¶ Spālr̄ ergo inter cibaria valēt oua sorbilia p̄/
cipuo iuuamento: sunt eq̄dē cū modica q̄ttitate multi nu
trimenti: facilime digestionis ⁊ modicaꝝ sup̄fluitatū: ⁊ ī
sanguinē ꝯuertunt̄ ꝓportionatissimū ꝯuersiōi spūs: vt vo
luit. d. Aui. in libello aureo de viribus cordis. Et q̄n cū h̄
artificio non placerent elixent̄ in brodys carniū electaꝝ
vt caponū ꝑdicū fasianoꝝ: ⁊ hꝰ: vl̄ in forma brodeti: vt di
cimus semꝑ aromatizando cū modico cinamomi: vel cū
piperata: de qua infra erit sermo in scd̄a ꝑte. ¶ Est tn̄ ali/
quotiens diuertendū ad alia cibaria vltra pistatas carniū
⁊ oua: vt ad far collatū cū çuccharo: ad brodiū ciceꝝ rub.
cū pāe bullito: in eodē supaspersō çuccharo: ⁊ cinamomo:
⁊ ad alia huius generis nota medicinis semꝑ obseruādo:
vt sit in cibo parcitas: nā ī casu melius ē minuere cibi q̄tti
tatē ⁊ addere numeꝝ cibarioꝝ q̄ eꝯ. Uinū sit vinosū: nō
tn̄ acutū nimis claꝝ albū nisi ꝯsuetudo sit ad oppo^m ad vi
na nigra: q̄ ꝯsuetudo ⁊ si semꝑ multū sit spectātia: maxīe
tn̄ in regimīe cibi ⁊ potus vinū eligat̄: tūc de vinis nigris
vinū q̄ sit ī suba tenue ⁊ claꝝ: ⁊ ꝑce bibat̄: ita vt cibꝰ ī sto^o
nō fluctuet: ꝑcipue si cibꝰ q̄ sumit̄ sit sube mollis: nā talis
fluctuatio maxīe ad gnātionē vētositatis ꝑparat. Et h̄ q̄t
tū ad dietā ꝑtinēt sufficiāt ꝯfisus ī prudētia medicoꝝ ibi
astātiū. ¶ Ad medicinalia iā me ꝯuertēdo: ꝑmo ponā q̄/
dam generalia in mā: deinde spālīter ꝯdescendā. ¶ Pro
regula igit̄ obseruet̄ non esse vtendum in casu medicinis
solutiuis laboriose educentibus: ⁊ a reliquis mēbris q̄ a
stomaco ⁊ intestinis. Naz lz dixerit Gal. in 3^a de ingenio.
Ordinē curationis mutauit ⁊ subuertit qui corpus infir^m
i. aliq̄d mēbrū curat corpore non mundificato: ⁊ Mesue
dixerit ꝑn^m curationis ex parte non sublata multitudine
corporis totius facit mām ⁊ agitationem in loco doloris.
¶ Istud tn̄ totū dz intelligi nisi particularis euacuatio ꝓ
hibeat vl̄em: sicut ⁊ ante flobothomiā ꝑmittimus eūonē
a fecibus cum lenitiuo: vel cum clisteri ꝑma quarti. c. de
cura. fe. pu. ⁊ inducimus vomitū mā colerica mota ad os
stomaci non ꝑcedente alia euacuatiōe. Ita in ꝓposito stā
te lesione

te lesione in stomaco si exhibeant medicine fortes cũ sua mala qualitate occurrunt stomaco p̄mum: ⁊ sic ledũt debilitando calorẽ eius nālẽ. Materie et vi farmaci ad sto^m ⁊ intesti^a attrahunt: que etiam per eundẽ modũ sua mala qualitate ledunt. Et ꝓinde dicebat Aui. 13^a tertij tractatu p̄mo in .c. de curatore cũ modis vlibus. Oportet vt administrarent in mundificatione stomaci: ⁊ eius qđ aggregatur in vacuitate eius aut adheret aut imbibit medicine non ptranseũtes stomacũ ⁊ vias ꝓximas stomaco absq̄ venis longinqs ab eo: si non vz vice vna iteret. Id. n. melius est ⁊c. Eandẽ sententiam posuit. 19° tertij in casu curationis colice tractatu quarto satis ad p̄n^m. Et ꝓpter eandez cām laudans Gal. 7° terapentice. c. 18. yerã simplicẽ stante mã contenta in stomaco ⁊ tunicis eius dixit. Reliquũ igitur vtiq̄ est qualiter vtiq̄ quis sanat cacocimias: que in mẽtris tunicis sunt: aut apta nata ad tales dispõnes farmaca digerere qdem ex his que purgant: vt nõ ꝓcedat virtus eoꝝ vlterius q̄ regiones: que z^m ventrẽ. i. stomacũ: ⁊ que z^m intesti^a ⁊c. Et paulo post posuit descriptionez yere. Et eandẽ sententiam voluit Rasis 9° ꝯtinẽtis: laudãs ipaz yeram in hac dispõne. Et idẽ Gal. in. 8. x. tractatuũ: vbi eã dem verificat descriptionẽ yere inter cetera laudauit eã: qm̃ non est purgatiua totius corporis: sed stomaci solius ⁊ partium circũstantium. Et istũ cañ. sic volui declarasse ꝓpter multos ꝯtingentes in simili casu errores: naz similis est obseruãdus in oĩ morbo stomati^c ⁊ intestinali. ¶ Sit scđa regula in mã tali: q̄ singula die habeat ventris lenitio: vel nã: vel cum artificio: qm̃ ꝓpter retentionem fecis aliqñ augeť ventositas circa sto^m: quã ponimus esse cãm doloris ĩmediatã solutiõis in ꝯtinuo causando exinde extensionem. Proinde dicebat. d. A. 13ª tertij tractatu p̄mo c. vltimo. Et scias q̄ ꝓhibitio fecis ⁊ vẽtositatis. s. ad egrediendum est mixti nocumenti: qñq̄. n. ascendit ꝑp id fex ex reuolutione ad reuolutionẽ ad supiora: donec redit ad sto^m: ⁊ impedit nocumento maximo: ⁊ cõmouet ex eo: q̄ sunt sicut yleos ⁊c. Postea addit. Et ventositas qñq̄ ascẽdit ad sto^m ⁊c. Ubi igit nã per se nõ sufficeret ad euacuationem iuuet cum clisteri vt infra. ℞. radicuz feniculi: ⁊ radicũ bletis: añ. ℥. ij. camomille: aneti añ. M. i. se. anisi: feniculi añ. ℥. 5. m. f. ꝓ decoctione de qua sumať circiter lib. i. 5. vsq̄. ad. ij. ⁊ addat cassie nouiter extracte: non dico cassiefis. ℥. i. mel. collati. ℥. ij. olei camomille: ⁊ olei de lilio sine spẽbus: añ. ℥. i. 5. salis. ℥. 5. mis. fiat clistere. Iuuabit qdez ꝯuertendo mãs in deorsum: ⁊ fľa educendo: ⁊ vẽtositatẽ dissoluendo. Sed si esset nã restricta ꝓpter duriciez fecũ laudarez prius fieri clistere lenitiuũ ⁊ humectatiuũ ex humidis ⁊ pinguibus ꝫm sniam Gal. 3° tegni textu cõmenti. c. 32. Que vero ex stercore duro: vt ex decoctione fenugreci: seminis lini: ⁊ folioꝝ cauliũ: addita bona quãtitate butiri veteris: ⁊ cũ cassia nouiter extracta: ⁊ sale. Et si nã nõ esset obediens ad primũ clistere: põt addi ad solutionez ℥. 5. yerepigre vsque ad. ℥. i. Et in virtute obtusa magis addere. ℥. ij. de yeralogodion: vel de diaffe. ꝫm exigentiam. Et hoc ad euacuãdũ fľa ⁊ materias viscosas alias muscosas: que in sili casu ꝯiungi sepe solent. Sed vbi esset intentio ad dissolutionẽ ventositatis magis deberemus dimittendo solutiua addere. ℥. 5. vsq̄ ad. ℥. i. ꝯfectionis đ baccis lauri: ⁊ facere magis decoctionem carminatiuã additis ĩ decoctione rutha: calamẽto pulegio: cũ seminibus carui: cimini: ameos: ⁊ hꝫ: ⁊ addere de oleis ruthe: ⁊ laurio: ⁊ sitibus dissolutis. Et aliqñ si tederet clistere nõ obediẽte nã: põt vt suppositorijs ad intentionẽ appropriatis vel ad fľa educẽdũ factis ex aloe: collogntida: salgema dissolutis cũ melle. Uel fiant eductiua ⁊ dissolutiua ventositatis dissoluta rutha ⁊ semĩe ani. ⁊ cimi cum melle: vel acceptis spẽbus elľarij de baccis lauri: vel dyacimĩ cũ melle fiãt supꝑposito^a ꝯueniunt. ¶ Et maxime hꝫ iuuabunt si prius fcã euacuatione cum clisteri vel cum suppositorio attractiuo ꝯñr apponať aliqđ de suppositorijs dicte ventositatis dissolutiuis. ¶ Tertia regula obseruanda in casu est vt vomitus ꝓuocet post factã ventris euacuationẽ. Nã vomitus mundificat p̄ncipaliter stomacũ: non habẽs aliud qđ ip̄m mũdet: sicut hñt intestia collerã. vt dixit Aui. 4° primi. c. 13°. Et ĩ isto casu credo precipue valere debere. Naz postq̄ reliqua non ꝯtulerunt: vt in casu scribit: ⁊ mã concludať in tunicis stomaci vt deductũ est supra: rõnabilr̄ facto motu vehementi in partibus stomaci qui motus necessarius est indifficulter euomentibus ꝓbabiliter mã ibi inclusa excutieť ex poris ⁊ occultis meatib^9 stomaci ĩ ipsam stomaci vacuitatẽ: ⁊ tandẽ expelleť. Et in hoc spero singulare iuuamentũ futuꝝ. ¶ Tñ est p̄cipue notanduz qđ lz Aui. c. allegato: ⁊ cõiter oẽs medici ꝯueniãt: q̄ vomitus non sit exhibendus nisi post repletionẽ. s. stomaci cuz cibo: hoc non est intelligendũ nisi cum vomitiuũ leue intendimus exhibere. Nam tunc agitato cibo a vomitiuo existente cibo acute qualitatis: q2 talis est exhibẽdus de poris: alleis: cepe: raffanis: ⁊ hꝫ. Stimulata multũ sẽsitiua stomaci irritať ad expellendũ: ⁊ sic vomitus ꝓuocať. Sz vbi exhiberet vomitiuũ forte nõ esset ꝑponẽdus cib^9: qm̃ sola q̄litas ⁊ acuitas vomitiui de se sufficit stimulare virtutem ad vomendũ: vbi tñ est ꝑexhibendus cibus: vt ĩ leui vomitiuo offerendo obseruet in hoc egregia snia Ruffi cũ dixit. Opz vomere volentes: vt non sint cibarijs repleti: ventre. n. ĩ. stomaco multis cibarijs fulcito difficile vomitus ꝓuocať: sicut vesica fundit^9 repleta vrina negt egredi. Est ergo mediocriter cibus accipiendus: acute q̄litatis vt dictũ est: ⁊ non vt multi stolidoꝝ faciunt vsq̄ ad sumã repletionẽ ⁊ fastidiosam abominationẽ. Cumq̄ comederent de dictis cibarijs de piscibus salitis: ⁊ hꝫ caueant a potatione aque vel alterius hꝫ: vsq̄ dũ cibus ad fũdum stomaci descenderit: ⁊ caueant ne stomacus digerere incipiat: sed intra horã exhibeať notabilis q̄titas: vbi grã. 8. vel. 10. ℥. aque in qua decocte fuerint radices aneti: ⁊ modicũ sinapis: ⁊ per tp̄s post paꝝ incipiant diuerso motu moueri: ⁊ tandẽ post mediã horã vel duas tertias: tunc cũ intentione vomendi ĩponant sibijpsis digitũ in gutture: vel pẽnã intinctã in oleo amig. dul. siue cõi. Et ita cum imaginatione vomendi solicitet euacuationẽ vsq̄ ad ꝑfectionẽ. ¶ Deinde cũ cognitũ fuerit de sufficienti mũdificatione laueť eoꝝ facies ⁊ os cũ aqua ⁊ aceto: vt dixit. A. Iuuat qdem talis lotio oculos ⁊ caput. Bo^m est tñ ligare oculos apposito bõbice intra orbitas oculoꝝ cũ binda in tp̄e actualis euacuatiõis cũ vomitu. Postea quiescat per horã ⁊ ꝯforteť stomacus cũ aliquo de inferius scribẽdis. Et postea sumat leue prandiũ ꝫz ordinationẽ medicoꝝ: Non cõmemoro hic fortia vomitiua: q2 in casu nõ laudo ne mãs aliunde ad stomacũ attraherẽt: q̄ in casu est plurimi nocumẽti: sicut supra in solutiuis dictũ est. ¶ Sed iam sp̄alius veniendo ad casum. Primo ponã q̄dã sp̄alia remedia stante vt actuali dolore ad doloris mitigationẽ. Scđo ponã q̄dam iuuantia ad ꝯfortationẽ ipsius stomaci: ⁊ ꝓhibitionẽ generationis cãe dolorẽ faciẽtis. ¶ Primo ergo laudo fiat fomẽtatio supra stomacũ cũ filtro infuso in oleis calidis vt infra. ℞. olei de lilio. ℥. iij. olei laurini: olei camomille: ⁊ aneti añ. ℥. ij. ⁊ sic calidũ supponať. Si etiã dicta olea ponanť in vesica semiplena ⁊ calefiat vesica in aqua calida ⁊ supponat multũ iuuabit. Quidã ⁊ est domesticũ accipiunt panẽ calidũ extractuz de furno magnũ diuisum ꝑ mediũ ⁊ mel liquefactũ extendať: ⁊ super eo superaspergať puluis ex cimio: aneto: galãga: ⁊ masti

ce paꝝ. Potest etiam fieri fomentatio cuꝫ spongijs vt infra. ℞. floꝝ aneti: camomille: ruthe: calamẽti añ. M. i. spice squinanti: añ. ʒ. ß. cinamomi: galange: gar. añ. ʒ. ij. castorei. ʒ. i. bulliant in duabus ptibus vini maluatici: ⁊ vna pte aq̃ vsq̃ ad ꝯsumptionẽ: ⁊ inde fiat fomẽtatio. ¶ Ultimo ad hanc intentionẽ ⁊ est Aui. domesticũ est: vt ponat̃ supra vmbilicũ ventosa magni orificij cũ igne: ⁊ infra horam remouet dolorẽ. ¶ Postremo veniendo ad stomacum ꝯfortantia ⁊ ꝓhibentia aggregari mãꝫ flaticã a qua fouet ventositas cãtiua doloris laudo singulis. 8. vel. 10. dieb⁹ sumi d̕ yera simplici Gal. descripta. 7. terapẽtice loco supra allegato facta ex. vi. rebus: ⁊ cũ aloe ad triplum fere speciez cũ melle debite ꝓportionis: soleo exhibere. ʒ. vi. ⁊ cum çuccharo fiat bolus. Educit q̈dem sine nocumẽto: imo stomacũ ꝯfortando: sed q̃nq̃ tardat ○pationẽ integram per. 24. horas: sed post. 7. horas sumat̃ prandiuꝫ leue: nullo mõ sumpto lauatiuo. Et si fortassis ꝓpter amaritudinẽ tederet: loco ꝯfectionis que tñ singularissima ẽ vteret̃ quinq̃ pillulis. ʒ. i. factis ex yera dicta Gal. vel pillulis elefanginis. Non transcenderẽ ad fortiores medicinas ꝓpter cãs suprascriptas. Et facta de recenti mundificatione põt exhiberi medicina fortiter exiccatiua ⁊ resolutiua. Nam tales aliquotiens addunt in ventositateꝫ ⁊ dolorẽ: qm̃ dicebat Aui. tractatu q̈nto. 13. tertij. Et si fuerit frigidus ex mã grossa non dabimus in potu istas medicinas. s. fortes dissolutiuas: q̃nq̃. n. ipse addunt in cõmotionem ventositatũ: imo opꝫ vt purgemus mãm in p̃mis: deinde demus eas in potu ⁊c. Fiat igit̃ puluis: vt infra. ℞. çedoarie: galange: aristologie longe: añ. ʒ. ß. croci. ℈. i. çucchari. ʒ. i. misc. ꝓ duabus vicibus. ¶ Põt ẽt fieri electuarium ad eandẽ intentionẽ factũ vt infra. ℞. masticis: spice galãge: xiloaloes: çedoarie: nucis musc. seminis apij: nigelle: gar. pipis al. ruthe sicce añ. ꝯfice cũ mel. dosis est. ʒ. ij. vel iij. cũ vino al. ⁊ exhibeat̃ per duas horas ante cibuꝫ. Sed non omittã puluerem quo vti dꝫ sup̱ ferculis suis: fiat vt infra. ℞. galãge macis. ℥ꝫ. añ. ʒ. ß. cinamomi electi. ʒ. ß. gar. ʒ. ij. cardamomi: nucis musc. añ. ℈. i. pelliculaꝝ stomacorũ gallinaꝝ īfusaꝝ in vino maluatico exiccataꝝ. ʒ. i. çucchari ad pondus oĩum misc. Exterius aũt ad confortationem ⁊ resolutionẽ fiat inunctio ad stomacum cũ oleo vt infra. ℞. granoꝝ lauri: nigelle: rute: añ. ʒ. ij. coquant̃ in vino aromatico vehementer ⁊ colet̃: deinde coquat̃ cum oleo cõi medietas illius vini ad ꝯsumptionem vini remanente solo oleo: ⁊ ex eo fiat inunctio. Stante etiam dolore: si tunc in dicto oleo bulliant. ℈. i. castorei erit singulare. ¶ Põt etiam fieri cerotũ ad istam intentionẽ factũ vt infra. ℞. bdelij armoniaci añ. ʒ. iij. cere rasine: laudani: añ. ʒ. ß. gar. squinãti: apij: baccaꝝ lauri leuistici: cardamomi: añ. ʒ. i. incorporent̃ ꝯuenienter ad formã ceroti ⁊ extendat̃ sup̱ corio in forma scuti: ⁊ supponat̃. Et his ad p̃ns sum ꝯtẽtus.

¶ De prostratione appetitus. Consilium. XLV.

Ntellexi casuꝫ spectabilis dñe Dorothee parmensis ẜm informationẽ ĩ scriptis habitam per clarissimũ doc. M. philippum de Parma esse cataꝝ salsum p̃us: postea amaꝝ factum defluentẽ ad os stomaci: vnde seq̈tur appetitus in totum ꝓstratio: coniuncta ẽt instantia vigiliaruꝫ. ¶ Et lꝫ talis defluxus mãe videat̃ principalis dispõ a qua sit dependens vt effectus ⁊ accidens appetitus ꝓstra⁰: q² tñ ad talem deiectionẽ appetitus essentialiter vr̃ sequi maius nocumẽtũ de virtutis debilitate vt virtualr̃ colligit̃ scđa affoꝛis. cõmento. 38. ⁊ ad virtutis debilitatẽ cõseruationẽ est prima hñda ꝯsideratio. Nam sapientes: vt dicit Haliabas: in hoc vno totũ dederunt ꝯsensuꝫ virtutis custodiam excellentiorẽ esse q̃ morbi repulsionẽ: cũ sit in morbi medella intentio virtutẽ ꝯseruare. prima igit̃ ꝯsideratio nr̃a erit de remotione huius accidentis. s. ꝓstrationis appetitus: qm̃ vt idẽ dixit Haliabas. 8. practice: cũ ĩ morbido corpore accidens q̈d ꝯtingerit validum: sicut q̧ virtuteꝫ dissoluat hmõi oportebit ꝯriare malis magis q̃ morbis: ⁊ si morbi augeant cãm ⁊c. Quia tñ talis ꝓstratio appetitus est pendens se hñs ꝯtinue a defluxu talis mãe salse ⁊ amare vt multipliciter statim declarabit̃. Idcirco ad talẽ fluxũ erit spãlis hñda intẽtio. ¶ Huius igit̃ ꝓstrationis appetit⁹ p̃ntia flegmatis salsi ⁊ amari diuersis medijs potest esse cã. Nã vt voluit Gal. quarto de accidenti. c. 7°. desiderium siue appetitus ĩmediatius ꝯsequit̃ duas causas: nãlem. s. actionem vt attractiuã: ⁊ aĩalem. s. sensitiuã oris stomaci: flegma aũt salsum ⁊ amaꝝ vt corpulẽtũ cũ quodam replet ⁊ remollit substantiã oris stomaci: ex ꝯsequenti ꝓhibet corrugationẽ partiũ eius: ⁊ sic indisponit quoq̃ villũ longitudinalẽ ad attrahendũ: est etiã nocens cũ oĩs q̈dem mã in stomaco existens siue natans: siue adherẽs: siue inbibita que sua q̃ntitate nocet mouet nãm stomaci ad expellendũ: ⁊ sic nõ attrahendũ: vt dicit Aui. est cã deiectionis appetitus. ¶ Nocet ẽt ex alio vel nocere põt cũ sua nitrositate ⁊ amaritudine ꝯiunctis in cã calida ꝓmoueat ad appetendũ frigidũ ⁊ humidũ: ⁊ sic ad sitim probibet ꝯñter appetitũ ad cibum. ¶ Nocet ẽt: qm̃ talis mã ẽ caliditate participans cũ talis reddit̃. s. salsa vel amara ꝓpter mixtioneꝫ colere: vt prima primi de humoribus minuat frigiditatẽ vel corrumpat cõmensuratã facientẽ ad appetendũ. 13ª tertij. c. ꝓprio colligit̃. ¶ Põt etiaꝫ esse cã in disponendi spũm in ore stomaci existentẽ a debita sensatiõe: ⁊ sic tollet̃ vna potissima cã famis que est sensatio. ¶ Potest ẽt per aliũ modũ deijcere appetitum: nã qualificato ore stomaci sapore amaro ⁊ salso discõuenientib⁹ terret̃ virtus aĩalis in appetendo cibũ ad extra: ne eodeꝫ modo sit qualificatus: põt ẽt ledere pacificando spiritũ: ne sit debita mensura ad sentiendũ per viã resolutionis: ⁊ alijs ẽt pluribus modis ledere posset discurrendo per cãs destructionis appetitus collectas ab Aui. 13ª tertij. c. ꝓprio ⁊ a Rasi 5° ꝯtinentis: ⁊ ab alijs medicine doctoribus locis proprijs. ¶ Ut igit̃ id paꝝ consultationis afferã ꝓ remotione huius mali accidentis q̄d mihi opportunius ⁊ salubrius videbit̃: primo ponã regimen in dieta ⁊ obseruationem reꝝ: quas medici non nãles appellant: sũmatim tñ ⁊ sub epilogo remittens discursum ad particularia ad p̃stãtissimum doc. M. philippũ ibi p̃ntem: 2ª medicinalia q̃dam subnectam: que in casu excellentiora videbuntur.

¶ Primo igit̃ circa aerẽ eligat̃ aer non excedens tempamẽtũ in aliqua qualitatũ maxime in humido. Et lꝫ ad caliduꝫ declinare videat̃ nocere ex quibusdã medijs supradictis: tñ cuꝫ sperata aeris ꝯstitutione hyemali ⁊ etate cũ virtutis debilitate: puto ꝯuenientius esse declinandum a tempamẽto paꝝ ad calidũ q̃ ad frigidũ. ¶ Et ex hac radice concludat̃ q̧ vitãdus est oĩs aer nebulosus grossus opacus: aer ẽt liber flãte vẽto australi: ⁊ maxime deijciẽs appetitũ ⁊ replens capita: vt est oĩum s̃nia medicoꝝ: ⁊ maxime erit nocens fluxui ⁊ catarro qñ ad ip̃m sequeret̃ boreas vt dixerunt Aui. ⁊ Mesue capitulis ꝓprijs de catarro: vnde si ꝯtingat talẽ esse tẽporis ꝯstitutionẽ moret̃ ĩ camera clausa ꝯstituta inter duo solaria hñte fenestram ad orientẽ. Et vbi virtus non fuerit multũ resoluta melius erit si fuerit notabilr̃ illuminata: ⁊ nunq̃ obscura. Si etiã stante tp̱e pluuioso rectificaret̃ aer camere irrorando cũ decoctiõe vt infra erit laudabile. ℞. absynthij: mẽte: ro.

añ. M. i.

añ.M.i.ciamo.gar.galange.añ.ʒ.5.macis.ʒ.ij.ligni al.ʒ.i.
ꝯtūdāť grosso mō ⁊ bulliāt nō multis ebullitōib⁹ ī duob⁹
bochalibus vini aromatici ⁊ vna libr̃.aque rosate:⁊ asper
gať de ista decoctiōe maxie circa lectū īfirme:⁊ ita faceř
singulis duob⁹ aut trib⁹ diebus in būido tpe erit ꝯueniēs.
⁋ Exercitari aliqualř pedib⁹ si fieri possꝫ erit ꝯueniēs:tñ
cū tranqlitate:⁊ in locis amenis. Quod si pp debilitatem
id fieri nō posset fiat exerci^m leue cū fricatiōib⁹ mēbroꝝ
añ tps cibationis p horā īcipiendo a coxis ⁊ deorsuꝫ trahē
do leuiter tñ postea a spatulis:⁊ ad pectus descendēdo p
dorsum ⁊ vētrē vsqꝫ ad crura.deinde tēdēdo ad brachia
⁊ postremo ēt ad crura deueniēdum est ⁊ vsqꝫ ad pedes.
Nam ex tali fricatiōe calefiūt mēbra extrinseca: ⁊ resol
uunť supfluitates ⁊ attrahiť nutrimētuꝫ ad mēbra:quo
rū mēbroꝝ attractio est cā suctiōis venaꝝ ab ore stoma
ci ⁊ sic appetitū pmouendi. Quo facto laudabile est fieri
aliqlē leuē fricationē capiti cū pāno aliqualř calido ⁊ pe
ctinatione amotis cappillis. Nā iuuabit ad transpiratio
nē ⁊ resolutionē vapoꝝ:qui retenti sunt cā mālis catarri.
Nō fiat tñ aliqđ de h⁹ exercitijs nisi p̄us stāte vētris leni
tione:que singulř puocāda est vel nā: vel arte:nā euo vē
tris īferioris facit ad excitationē expulsiue stomaci ⁊ iani
tionē eius:⁊ ꝯñter ad appetitū. Unde nā nō faciēte coad
iuueť cū suppositorio vel pensidioꝝ:vel ex radice bletis fa
cto vř melle. Uel tādē si nō sufficiāt cū sapone. Uel si nō
tedeat ⁊ est magis nāe dilectū fiat clistere cū brodio pin
gui imponēdo aliqd mellis collati: vel çuccbari rub. vř pa
rum cassie nouiter extrate ẜm tollerātiā ṽtutis ⁊ ꝯsuetu
dinē siue habilitatē ad faciendū. ⁋ Uigilare ēt cōmēsu
rate. imo aliqlř a mediocritate declinare cōstante ṽtute
vř in cāu plus iuuare q̄ȝ supfluus somnus: ppterea q̄ ad
eā sequiť mot⁹ mēbroꝝ ⁊ tandē resolutio supfluitatum ⁊
attractio būiditatū ad mēbra: ⁊ sic appetere faciūt. Et tñ
pro tūc imorandū cū amicis ⁊ de rebus gratis colloquen
dū:⁊ de cibis:⁊ potibus delicatis:⁊ de his qui solent bñ ⁊
laudabilř comedere:⁊ si in p̄ñtia occurrāt comedēdo cuꝫ
desiderio appetitiua ēt ad appetēdū incitari vř. ⁋ Som
nus igiť sit. 7. horaꝝ ⁊ nō vltra:⁊ fiat distāter a cibo per. ij
horas:⁊ capite bñ eleuato:⁊ decenter coopto extremis ēt
nōbiliter calefactis:⁊ si īterdū exciteť ad expurgādas sup
fluitates p os ⁊ nasum erit ꝯueniēs. ⁋ In passionib⁹ aīa
lib⁹ breuiter gaudeř letari ⁊ bñ sperare de salute plurimū
ad curā pficit in oī egritudine:sꝫ in hac potissimū cū ad
has passiones sequať nālis mot⁹ in spiritu ad mēbra exte
riora :cū quo simul ꝯuertiť sanguis cū calore nāli ad mē
bra vt fuit snia Galy. 3° thegni cōmentis. 34. ⁊. 17. vñ for
tificanť mēbra ad attrahēdū:⁊ sic ad appetitū multū iu
uat. Ex aduerso:tristari ⁊ timere est plurimi nocumenti.
⁋ Jam circa cibū ⁊ potū:ponā quasdā regulas ad māꝫ
ptinētes:⁊ in casu multū obseruādas:q̄ nō min⁹ iuuabūt
q̄ȝ medicinalia oblate. Et p̄mo ponenť que nocentia sunt
vt euitenť:deīde q̄ positiue sunt obẜuāda. ⁋ Primū igi
tur ⁊ est ptinēs ad acci^a aīe. Nō sit imaginatio in cibis q
sint vomitiui vel abominabiles vř mali odoris vř sapori
neqꝫ aliquo mō presentenť ea q̄ de se aboīabilia sunt siue
ex pte sibi siue astantiū:imo astantes sint mūdi politi ve
stib⁹ ⁊ grati īfirme:qđ si nō sint grati ñ admittanť sꝫ alij.
In cibis aūt obserueť:vt nō p̄sentenť cibi multe q̄ȝtitatī
p vice:neqꝫ ꝯtinueť cib⁹ eiusdē p̄parationis:sed variatio
fiat in cibis ⁊ artificio ipsoꝝ mō sint q̄litatis de qua īfra.
Nō p̄senteť ēt calidus euaporās. nā qñqꝫ ex oī vaporatio
ne cibi terreť aīa:sꝫ sit q̄ per tp̄s euaporauerit:⁊ si ab odo
re q̄ūlibet ciboꝝ tristeť:laudabile erit anteq̄ȝ cib⁹ suma
tur vt opturenť nares cuꝫ toto infuso in vino aromatico
paꝝ mixto cū aqua rosata. Sed magis sp̄āliter descendo
vitenť gñalia oīa vnctuosa:⁊ pinguia multū. Nā talia p
sternūt appetitū p h q̄ molificāt ⁊ relaxāt ptes oris sto
maci. Ideo medule olea buthyꝝ ⁊ h⁹ sūt ad nocumentū.
Uitenť ēt multū dulcia:nā dicebat Aui. 16. tertij ca. de cu
ra colirice passionis. Dulcedo enī qñq̄ȝ fit cā ad abhoren
dū:⁊ lenitatis:⁊ fluxus. s. ppter relaxari ꝯtētiuā stomaci ⁊
fieri molificationē in eo. quedā ēt genera carniū nāliter ī
ducūt abominationeꝫ:vt intestina ⁊ cauda aīaliū:vt ocu
li ⁊ caro anserū ⁊ anatū:⁊ quorūcūqꝫ habētiū collū lon
gū. Crocus ēt per nām deicit appetitū:tñ in ꝯdimētis ca
uendū est ab vsu ei⁹. Nō sint ēt cibaria īsipida:sꝫ parūper
salita. Nā ēt ad cibaria salsa ⁊ nō multū cū descēdit. A. ī
cura fluxus ventris absolute pp ꝯseruationē appetitus lꝫ
fluxui vt sic videanť discōueniret. Et gñaliter oē qđ mo
uet subuersioneꝫ animi ⁊ si laudabile videať dimittať ⁊
ad aliud ꝯuertať. Nā dicebat Aui. qñꝫ abhorrēt odorē pa
nis quidā eoꝝ:⁊ qñqꝫ delectanť. Et in hoc obserueť gñali
ter p regřa q̄ si aliqd sit qđ appetitū moueat ⁊ ad eū īcli
neť ēt si laudabile nō videať in casu tñ bonū ē offerri vt
est snia hippocratis illo affoꝛismo. Parū deterior cibus ⁊
pot⁹ ⁊c. Et cōmētator in comēto. Sed si bonus fuerit ad
libitū offerať. Et si malus fuerit dicebat Haliab. 8°. prati
ce. Oportet aūt cū egri appetitus ad cibū declinauerit nō
oportunū vt modicū qđ de eo sūat:⁊ multū illi pmittas
maxīe:q2 si īfirmātis ṽt⁹ ceciderit ⁊c. Et paulopost addit.
nihil ⁊ enī ciboꝝ q malū generāt humorē nocet si paulu
lum sumiť ⁊c. Uñ si pur nōbilē q̄ȝtitatē eiusdē voluerit ⁊
frequēter eo vti erit īgeniandū in rectificatiōe ei⁹ cuꝫ di
sponētibus ad ꝯriuni sui nocumēti. Uñ dicebat Damas.
in affoꝛismis. Ab īfirmitatib⁹ surgētibus cibaria sibi no
ciua petētibus denegāda nō sunt:sed ingeniandū in q̄lita
tē sibi vtileꝫ mutādo. Et ad hanc sniam firmādam dixit
Auer. in scđa pte cañ. in tractatu de cibo ⁊ potu cōmento.
v. Interdū reperiunť quedā ꝯplexiones illaudabiles ⁊ ie
quales quib⁹ cibi mali ⁊ illaudabiles ⁊ inequales ꝯgru
unt. Unde in textu sequēti dicebat Aui. Nec sunt appeti
tus:nec delectatio cibi obmittēdi. Et maxie verificať re
gula:vbi ad tale cibatio fuerit alias ꝯsuetudo: qm̄ addit
cōmentator ibidē:q̄ talis ꝯsuetudo necessario sit obẜuā
da q̄ȝuis esset pua ⁊ illaudabilis. i. de cibo puo apparēter
⁊ illaudabili. Et eandē sniaꝫ ꝯfirmauit Hyppo. scđo regi
minis acutoꝝ textu comēti. 20. cū dixit. Mala nāq̄ȝ die
ta cibi vel potus que ẜm simile ꝯsuetudini fit securior ē
in omni tpe tueri sanitatē q̄ȝ ea que melior est ⁊c. Nō sint
ēt cibaria tepida:qm̄ talia ad aboīationem faciūt. Inter
cibaria tñ valēt q̄ sint tpata ī actiuis vř paꝝ ad calidū de
clinātia:⁊ ī substantia magis potabili q̄ȝ masticabili stāte
virtutis debilitate. Et si offerantur masticabilia nō sint
frixa sed elixata vel assata ẜm q̄ appetitus īclinat. Sint
ēt aromatiçata ⁊ singulř cū cinamomo ⁊ ligno al. ⁊ modi
co gariof. qm̄ vt dixit Gal. 8°. io. tractatuū. Sicut eniꝫ vni
uersa fetida subuertere stomacū nata sunt:ita oīa odorife
ra ꝯfortant. Et si timeam⁹ calefactionē ppter salsedineꝫ
vel amaritudinē māe catarralis ledētis pōt apponi aliqd
aceti ⁊ adiuuabit ad īcisionē māe: que pbabiliter est vi
scosa ⁊ dissrūpit appetitū. Si ēt apponereť aliqd de corař
in puluere:ad hāc ītentionē erit iuuati^m. Est ēt obẜuandū
q̄ anteq̄ȝ cibus sumať laudabile erit collutio oris cuꝫ vi
no aromatico ⁊ man⁹ ⁊ faciei:vel cū alio vino magis gra
to:vel cū modico syrupi acetosi dissoluti cuꝫ aqua ẜm q̄
magis placuerit. Habilitare ēt ad appetēdū cū oblatione
caparoꝝ in p̄n° cibi p̄paratorū siue oliuaꝝ īmaturaꝝ pre
parataꝝ siue cū aliquo sallamēto vt cum igluuijs:vt mi
hi cōtingit anno supiori ī Illustrissima. d. pncipissa duci
sa calabrie:que cū esset deiecti in to^m appetit⁹ iuitata a me

si potuisset gustare de igioua.i.quodã pisce p̃uo salito:tã/
dẽ cũ temptauit sumere cepit gustare ⁊ restitutus est ap/
petitus. Uel fiant alia saporamẽta cũ mẽta cõtrita ⁊ cuꝫ
passulis:⁊ aceto paꝝ:⁊ cũ spẽbus de q̄bus supra. Ualebit
ẽt puluis sup aspgendus ferculis ad hanc intentioneꝫ vt
infra. ℞.cinamomi electi.ʒ.ſ.galãge macis.ʒʒ.añ.ʒ.ſ.car
damomi:nucismuscate añ.℈.i.gar̃.ʒ.ij.çucchari ad quãti
tatẽ oĩum fiat puluis. Artificiale quoqꝫ eẽt qñ ad nulluꝫ
cibũ inclinaret̃ vt p̃paret̃ sibi cibus quẽ nouerint dome/
stici dom⁹ esse sibi ꝯsuetuꝫ ⁊ magis gratũ:vt cum p̃senta
tur assistãt amici grati q̄dã collaudãtes talem cibũ:⁊ de
eodẽ auide comedẽtes vel simili. Et si fuerint alique pso
ne venerabiles inducẽtes ad comedẽduꝫ erit laudabilis/
simũ. Nõ discurro ad p̃ticullaria cibaria q̄b⁹ vti ꝯueniat
me remittẽs ad phisicuꝫ ibi p̃ñtem. Sed de potu tñ bre/
uiter dicat̃. Eligat̃ vinũ medie vinositatis ñ ad dulce de/
clinans:sed ad aliq̄l'r stipticum medij coloris: ⁊ si parum
misceat̃ maxĩe stante cõsuetudine cũ aqua decoctiõis pa
rũ masticis erit ꝯueniẽs. Et his suꝫ ꝯtẽtus quãtũ ad ea q̄
ad regimẽ in dieta p̃tinẽt. ¶ Ad medicinalia igit̃ veniẽ/
do. Primo noto pro introductione ꝙ lꝫ in regimĩe diete
p̃ncipal'r fuerit intẽtio ad p̃strationeꝫ appetitus:tñ in me
dicinalib⁹ pro ꝯpleta curatiõe vr̃ in executiõe p̃mũ circa
mãm catarralẽ a q̄ dispõ in esse ꝯseruat̃ esse laborãdum:
q꞉ sepe cõtingit ꝙ id qđ s̃m p̃mã intentionẽ fuit p̃mũ ex
pedit in opere esse vltimũ:vt insinuebat Gal'.p̃mo thegni
textu cõtinẽti.15. Nã cõmune p̃ceptũ est 3° thegni. In mor
bis fiẽtibus vnã quãqꝫ cãm p̃us abscindere:deinde veni
re ad eam:que facta est egritudinẽ. Et tñ aliquãdo ab effe
ctu incipere debemus:vt loco allegato ⁊ quarta p̃mi in fi/
ne. Cũ his tñ fiendũ est q̄ ẽt stõaci dispõni auxiliũ afferãt.
Et q꞉ dicebat Gal'.ad diuersos morbos ĩpossibile reperiri
posse vnũ farmacũ optimũ:sꝫ qui volũt hr̃e vnũ farma/
cum ad multas dispositiões cõpositio vtilis est. Ita in p̃/
posito fiet. ¶ Ad vtrãqꝫ igitur dispõem cũ ĩtentionibus
dictis occurrẽdo occurrũt alique intẽtiones cõmunes.s.
de digõne ⁊ eũatiõe materie peccantis:occurrũt ⁊ alique
p̃prie de diuersiõe mãe a capite per aliã viam q̄ꝫ vt deflu
ant ad stomacũ:ẽt aliquotiẽs desistẽdo mãm fluentẽ.⁊ tã
dem de ꝯfortatione cerebri:⁊ ẽt ꝯfortatione p̃ticulari sto/
maci. ¶ Circa igitur digõem que mãe debet̃ flegmati/
ce artinẽti cuidã acuitati ex salsedie ⁊ amaritudine lauda
rẽ digestiuũ vt infra. ℞.mellis rosa.ʒ.i.oximellis simpli/
cis.ʒ.ſ.aquaꝝ betonice:absinthij:⁊ cichoree añ.ʒ.i.misce:
clarificet̃ cũ nucemuscata ⁊ duplicet̃. ¶ Sed pro eũone
q꞉ nõ apparet p̃pter multa cũ fortibus esse ĩtendẽdũ lau
darẽ sumi tñ medicinas paulatine mãs eũantes:p̃hibẽ/
tes materei agregationẽ.viꝫ ẽt ꝯfortationis hñtes. Et ad
hanc intentionẽ valẽt pillule vt infra. ℞.pillulaꝝ asseye/
ret Aui.p̃a tertij p.ij.vt.℈.ij.pillulaꝝ elefanginaꝝ.℈.i.fi
ant pillule tres. Et exhibeant̃ post cenã per.ij.horas.si in/
tentio maior sit ad mãm existentẽ in cerebro eũandam.
Sed ecõtra vbi intẽtio maior sit ad mãꝫ in stomaco eua/
cuandam ꝯuenientius foret sumi añ cenã p horã vnã. Et
istis posset vti singulis.8.vel.10 diebus sine timore. Põt
ẽt aliqñ vti mirabolanis:kebulis cõditis ad vtrãqꝫ intẽ/
tionẽ. Et si nõ tederet sumere res amaras singul'r laudarẽ
exhiberi in for^a ꝯfectionis in bolo.ʒ.vi.yere.s. Gal'.de vi.
rebus cũ aloe ad triplũ:vel circiter electuario quẽ posuit.
7.terrapẽtice.c.15.⁊ ẽt.8.10. tractatuũ. Nã est maximi p̃
ficui in casu nr̃o ad oẽm ĩtentionẽ. Nõ auderẽ g̊ transire
ad fortiores medicinas ⁊ maxime scamoneatas:⁊ p̃pter
stomaci dispõnem malã ⁊ diuturnitatẽ morbi ⁊ etatẽ:sed
altera istaꝝ per circulũ poterit vti sine nocumẽto. ¶ Cir
ca diuersionẽ aũt materie laudo ex capite singul'r caput/

purgia:leuia tñ: cũ aq̄ mellis tepida:aromatiçata cuꝫ nu/
cesmuscata:vel ex succo radicũ bletis depurato cũ modi/
co decoctionis aque maiorane:aromatiçato ẽt cũ modico
nucismus.vel nigella. Et si ꝯfortare voluerim⁹ addam⁹
modicũ vini potẽtis:ad fortiora ego ñ trãscẽderẽ. ¶ Ad
istã ĩtentionẽ fiat ẽt saccul⁹ resolutiuus p poros cutis capi
tis ⁊ ad ꝯfortationẽ vt ĩfra. ℞.camomille:sticados:maio
rane añ.tertiã p.M.i.macis gariof.cubebaꝝ:⁊ coraloꝝ
ru.añ.ʒ.i.vernicis.ʒ.ſ.cõtundãtur:⁊ fiat sacculus de sindo
ne grane ⁊ calefactus añriori parti capitis supponat̃. Nõ
laudo in casu masticatoria ne mã ꝯuertat̃ ad fluẽdũ cir/
ca mẽbra ĩteriora:⁊ maxĩe stõacuꝫ:ad quẽ defluere solet.
A sto° aũt fiat diuersio cũ clisterijs de q̄bus supra vel ali/
qual'r accubẽdo cũ modico hyere s̃ꝫ ꝙ p̃ñti medico vide
bit̃ ¶ Ad sistẽdũ aũt ne mã deorsum fluat singularissi/
me placꝫ retẽtio spice in ore tp̃e somni. Ualet ẽt si teneat̃
pillula plana ĩtra dentes vt.s. ℞.thuris masculi:spicenar/
di añ.ʒ.ſ.boliar.℈.i.çucchari cãdi.ʒ.ſ. cũ mucilagine se/
minis citonioꝝ fiant formule plane. Et vbi nõ sufficiant
ad magis sistẽdũ valebit si sumant̃ duo coclearia de dya
codion in introitu lecti. Hoc valebit ẽt ad ĩtentionẽ vigi/
liaꝝ. Sꝫ fiat nõ cũ melle sed cũ rob vt voluit Gal'. septio
decẽ tractatuũ ⁊ eũ imitatus est Mesue.4^a. distinctiõe
de cõditis. Et qñ ẽt nõ sufficeret ad sistendũ valebit ad p̃
fectionẽ si i ĩtroitu lecti exhibeat̃.ʒ.i.dyaolibani: sꝫ ñ fre/
quẽtet̃ ei⁹ vsus. ¶ Ad ꝯfortationẽ aũt cerebri laudo fie/
ri pomũ aromaticũ cõe de lauda° vl' sumant̃.ʒ.ij.nigelle
torrefacte ⁊ extincte in aceto:nucismus.macis gar̃.añ.ʒ.ſ.
ambre.℈.ſ.musci si nõ displicet.g̃.i.misce ponant̃ in sin
done de grana ⁊ ex eo ꝯtinue odoret̃. ¶ Iam circa stoma
cũ magis accedẽdo ad ꝯfortationẽ ⁊ appetitus p̃uocatio/
nẽ posuit Gal'.in libello de facile acq̄sibilibus ꝯpositionẽ
vt ĩfra. ℞.absynthiũ:coque in aq̄ debite quãtitatis vsqꝫ
ad tertiã p̃tẽ:⁊ de ea decoctiõe cũ q̄rta p̃te succi citonico/
rum iterato bullitis sumant̃.ʒ.ij.pro vice. Ualet ẽt si exhi
beat̃ syrupus vt ĩfra. ℞.succi citonioꝝ d̃purati.ʒ.ij. aque
decoctõis absynthij.ʒ.iiij.simul bulliãt:⁊ addat̃ cinamo/
mi electi.ʒ.ſ.gar̃.ʒ.ij.ʒʒ.galãge:⁊ macis añ.ʒ.ſ.⁊ cũ çuccha
ro⁹ ⁊ melle equal'r debite q̄ꝫtitatis fiat syrup⁹. Ualet ẽt sy/
rupus de menta ad hãc ĩtentionẽ Mesue. Ualẽt electua
ria ex aproprietatis facta verbigr̃a vt infra. ℞.spẽrũ dya
galãge:spẽꝝ aromatici rosa.descriptiõe Gabrielis añ.ʒ.i.
spẽruꝫ dyagorifilati ⁊ dyarodon abbatis añ.ʒ.ſ.pulueris
stomacoꝝ galinaꝝ p̃paratoꝝ.ʒ.i.cum miua simplici cito/
nioꝝ fiat electuariũ. Ualet ẽt miua aromatica si añ cibũ
sumat̃ paꝝ cũ cocleari. Si ẽt sumant̃ absynthij sicci.p.ij.
passulaꝝ enucleataꝝ par.i.⁊ cũ q̄rta p̃te gariofiloꝝ ⁊.vi.
lignial'.fiãt pillule: de q̄b⁹ sumant̃ due erit ꝯueniẽs. Exte/
rius ãt laudat̃ emplastrũ mirabile factũ vt infra. ℞.ma
stici ſ lignial'.çedoarie:galange:gariofiloꝝ:anisi:galiemus.
añ.ʒ.ij.rosaꝝ rub.ʒ.i.pulueriçent̃:⁊ misce cuꝫ folijs absyn
thij ⁊ mẽte:⁊ cũ micha panis albi intincta in vino virmi/
glio aromatico fiat emp^m ⁊ supponat̃:vel fiat vt ĩfra. ℞.
olei spice.ʒ.ij.masticis.ʒ.i.pulueriçet̃ mastix ⁊ ĩ corpet̃ cũ
olo ĩ mõtario cũ carne citonioꝝ coctoꝝ ĩ vĩo nigro.ʒ.ſ. de
inde fundãt̃ ad ignẽ leuẽ ⁊ p̃iciat̃ sup ipsa plius:q sic fit.
℞.cinamomi:nucismusca.galãge añ.ʒ.i. galiemuscate li
gnial'.añ.ʒ.ſ.calami aromatici.ʒ.ij.misce s̃bito mõ super
corio extẽdantur. Possem hic multiplicare remedia ad
istã ĩtentionẽ:⁊ cũ fomẽtationib⁹:⁊ vnguẽtis:⁊ epithima/
tibus:sꝫ qm̃ vt a p̃n°.dixi pp p̃sentiã p̃stãtissimoꝝ doctoꝝ
voluit tm̃ de multis q̄ mihi excellẽtiora visa sunt sumati
colligere. Et ex simplicib⁹ hic enumeratis circa emplastra
⁊ reliqua stomacalia põt facile artificiosus medic⁹ ad fo/
mentatiões ⁊ reliqua cum appropriatis discure. Et ita q̄ꝫ/
tum ad

tū ad ea que ad casuȝ pᵐ attinēt his breuibus suȝ cōtentᵒ. ¶ Sed qm̄ post p̄mū casuȝ ꝛ ꝑ magna pte expedito ↄsilio ſm̄ itentionē iſtius p̄mi cāus.ꝑatus est postea mihi alius cāus qui aliqualr̄ a priori differre vr̄: sed nō multū. et secundū iſtū posteriorē casuȝ fortiorib⁹ calidis sine timore vti possum⁹ ꝙ̄ in p̄mo casu. Unde sicut in p̄mo intēdebā ꝑpter salsedinē flegmatis decurrentis a cerebro aliqualr̄ epithimate eparcū remisse infrigidātib⁹: vt minoraretur cole gn̄atio: ex cuius mixtiōe cū flegmate isipido fit flegma salsum iam itellecto ꝙ ad pn̄s nō amplius afficit̄ tali flegmate salso sicut p̄us: sed pcipit quasi ꝙ̄dam acredinē: ꝛ acetositatē an̄ cibi aſſumptionē in ore cōicatā a stōaco: ꝛ cām exiſtimāt esse vt ꝓbabilr̄ dici pōt ꝑpter longuȝ fuisse morbū mām mlīcā in maiori mēsura profluere a splene ad os stomaci ꝙ̄ pro debito appetitu causando sit ↄueniēs vt sepe euenire solȝ in diuturnis mōbis. Idcirco nō laudo epithimatōȝ epatis: sed magis fomētationē fieri circa splen ad ↄfortationē ipsius dissolutiue splēis ꝛ resolutionē māe mlīce in splene habūdātis: quā laudo fieri vt ifra. ℞. corticū radicū caparoꝝ tamarisci: scolopēdrie: floꝝ genestre. an̄. ℥. i. ß. squināti spice cinamomi: sēis agni casti. an̄. ʒ. ij. rutbe. ʒ. i. ß. bulliāt i duob⁹ bochalib⁹ vini albi aromatici ꝛ vno bochali aq̄ ꝛ. ℥. iiij. aceti boni vsqȝ ad cōsumptionē tertie ptis p̄mo bulliēdo difficiliores ad decoctōnē ꝛ i ꝑcessu addēdo leniores ꝛ aromata. Et ex ea decoctione calida cū filtro vel spōgia fiat fomētatio ter vel q̄ter an̄ cibuȝ: ꝛ postea exsiccato loco fiat iunctio circa splenē cū oleis vt infra. ℞. olei amig. amaraꝝ: olei de caparibus: olei de lilio ꝛ spice an̄. ℥. i. aceti cū dictis oleis ↄquassati. ʒ. ß. croci. ʒ. ß. misce. Et si ponat̄ petia linea in dicto oleo duplicata erit ↄueniēs. ¶ Ad eandē intētionē valet ꝛ est ↄueniēs ꝑ delicatis vt dixit Azararius. ℞. olei psicoꝝ. ℥. iij. vini al. optimi. ℥. i. bulliāt in duplici vase ad feruorē aq̄ donec vinū ↄsumat̄: deinde. ℞. cere. v̄ginee albe libr̄. ß. storacis: calamite. ʒ. i. sticados citrini: floꝝ tamarisci. an̄. ʒ. ij. Et si nō habeant̄ flores tamarisci sumant̄. ʒ. ß. de sticados lignial. ʒ. ij. ß. spice. ʒ. i. ß. oīa cū dicto oleo diu malaxētur: postea extendat̄ sup pāno scarlatino: ꝛ sup splenē calidū ponat̄. Posseȝ circa h̄ multiplicare reme^a: sed ista sufficiāt. ¶ Laudarē tn̄ stāte nōbili nocumento splenis: vt poneret̄ aliqd de spēbus trociscoꝝ de caparibus in cōfectionibus suis vt electuarijs: ꝛ reliquis de quibus supra. Et his sum contentus.

¶ De debilitate digestiue stomaci ꝛ tardite ei⁹ cū reumatica cerebrali passione ↄiuncta: cum h̄ caliditate ꝛ siccitate epatis supflua: ꝛ multiplicatione colere pro dn̄o Nicolao de lucha viro integerrimo. Cōsiliū. XLVII.

Resuppositis in casu isto qbusdā mēbrorū dispōnibus ꝛ accidētib⁹: que si intenderent̄ faciliter ↄtigeret in dispositionē cadere egritudinalē. ¶ Pro ↄseruatiōe sanitatis ponā p⁹ q̄dā circa dietā a qbus abstinēdū: vt tandē elici possit qbus ↄueniat vti. De hinc ponā aliq̄ leuia medicinalia ēt i casu pcipue valētia. ¶ Primū ḡ supposito ꝙ p̄ncipale accidens in hoc cāu sit debilitas digestiue stomaci ꝛ tarditas ipsius ponā ea que sunt digestioni repugnātia. ¶ Et qꝛ secūda p̄ncipal' dispō ēst reumatica cerebralis breuiter notabo que sunt reumata augmētantia. ¶ Et qꝛ tertia principalis est sanguinis supiflāmatio: ꝛ colere multiplicatio ꝛ maxie tpe estatis vn̄ dispsa ꝛ multiplicata ꝑ mēbra exteriora mā colerica reddit̄ cutis subcitria. notabo ea que ad supinflāmationē faciūt: ꝛ colere multiplicationē: ꝛ tādeȝ ab istis oībus sit declinandū: ꝛ ↄtraria sint eligenda. ¶ Pro p̄mi expeditione notādū: ꝙ repugnātia digestiōi sunt in duplici differētia: quedā eniȝ sunt repugnātia ꝛ digestionē corrūpentia: que tn̄ nō sunt difficilia ad digerendū: ꝛ quedā sunt i se difficilia ad digerenduȝ: ꝛ hoc aut qꝛ grossa: aut qꝛ viscosa: vl' qꝛ frigida: vel nō ↄsueta: vel abominabilia. ab his oīb⁹ est abstinēdū. ¶ De his aūt q̄ sunt repugnātia digestioni: ꝛ non in se difficilia sunt. Exempli grā in p̄mis est vitandū exercitiū imoderatū: quies imoderata: somnus ꝛ vigilia imoderata ꝛ maxie sup repletionē: ꝛ huius generis sunt passiōes aīales supflue: vt ira: tristitia: ꝛ huiusmodi. ¶ Sūt ēt diuersitas cibarioꝝ in eadē mēsa ꝛ mense ꝓlōgatio: ꝛ cibarioꝝ mala masticatio: ꝛ ferculoꝝ magna iterruptio: ꝛ ipsoꝝ iordinata sūptio: puta grossoꝝ an̄ subtilia nisi existente ipsius corpore multum famelico quo casu liceret: ꝛ similr̄ multa potatio ꝛ pcipue inter duas comestiones: qn̄. s. digestio est in fieri. Immoderat⁹ ēt coit⁹, potissimū sup repletionē ē de maxie nocentibus. Nō est ēt vllo mō imediate post cibū dormiendū. Nec studendū cū vehementi animi applicatione maxie circa subtilia ꝛ speculabilia. Nō est quoqȝ comedēdū nisi prior cibus stomacū exierit: qd̄ sciet̄ ex stomaci leuitate ꝛ vacuitate egestiōis emissiōe: ꝛ ex vrinaꝝ coloratione: ꝛ tandē ex appetitu vigēte: hec eniȝ oīa digestionē corrumpunt: ꝛ sic ↄsequēter sunt digōni repugnātia: nō qꝛ sint in se difficilia ad digerēdum. ¶ Aliqd igit̄ p̄mo fit in se difficile ad digerendū: qꝛ grossum sicut carnes bouine: ceruine: panis azimus: ꝛ huiusmōi: vn̄ ex hoc dimitti debēt carnes oēs salse. similr̄ pisces salsi: ꝛ carnes aīaliuȝ siluestriū magnoꝝ corpoꝝ: pcipue antiquoꝝ: ꝛ spālr̄ salsoꝝ: ꝛ aues aquatice vel paludose: ꝛ ēt oīa genera leguminū. ¶ Aliq̄ ēt nocent. qꝛ viscosa: vt carnes pingues: ꝛ cartilaginose: ꝛ carnes porcine: ꝛ pisces nō squāmosi: ꝛ maxie magna habentes corpora. Et ꝑpter istam cām ēt vitan⁹ sunt fercula de pasta: vt lagana: rapioli: turte: ꝛ alia oīa maxie de pasta azima. Et per hoc cauēdū ēt a caseo maxime bene pingui: ꝛ viscoso vl' ēt buthyroso: ꝛ turtellis factis ex frumēto ꝛ lacte aīaliū. Sūt ēt vitanda cibaria sua frigiditate nocētia: vt fere omnia genera fructuuȝ: ꝛ lactuce: portulace: ꝛ huiusmodi. ꝛ sicut acetum pcipue agresta: ꝛ talia nisi i modica quātitate in saporibus aliquādo. Sunt etiam vitanda incōsueta ꝛ maxime abominabilia quātūcunqȝ in se bona fuerint. ¶ Est etiā pro regula obseruādū: ꝙ nō est comedendum vsqȝ ad saturitatē. Unde nō est cibus ita bonus: qui non possit effici malus ꝑpter ipsius magnam quātitatem: qꝛ supra cum non poterit virtus habere conueniēs ad digerenduȝ dominiū: vnde de necessitate maligṅabitur ꝛc. Et ex his intellectis comprehendi potest quibus cibarijs vtenduȝ sit ꝛ quomodo. Et hec de primo sufficiāt. ¶ Circa scdaȝ spālē dispōnem q̄ est reumatica modica sunt dicenda: qꝛ obseruatio p̄teritoꝝ plurimū in casu isto cōferret: sicut ex opposito ea que nō debite digerunt̄ facile ad reuma ꝑparant. Sed spāliter cauēduȝ est a multuȝ humectātibus: ꝛ euaporatiuis in se: ꝛ vaporare ad caput faciētibus. Et proinde cauēduȝ est a brodialib⁹ ꝛ maxime in sero. Et etiam a forti cōmestione vel potatione serotina. Et ex hoc etiam sunt vitanda vina omnia multum potentia maxime in sero. ꝛ post cibum sumptum ēt imoderate. vnde si pur gratia necessitatis stomaci oportȝ aliquid vel satis in p̄ncipio comestionis maxime tempore hyemis. In hoc etiam maxime nocet somn⁹ diurnus: ꝛ etiaȝ somnus quilibet imediate post cibuȝ factus: ꝛ maxime pedib⁹ calciatis ꝛ capite depresso: ꝛ nō bene coopertō. Et in hoc etiam vitanda sunt omnia genera acrium vt allea: cepe: pori eruca: synapis: raffanus: ꝛ huiusmōi: nuces

⁊ etiam vsus croci:⁊ simil'r coriandrorum in notabili q̄ti tate nocet. Nocet etiam in locio capitis post cibum ime diate etiā quādocūq3 fit nisi fiat cū bono lexiuio ⁊ aro maticato aliqualiter:⁊ cum his de quibus infra ponam descriptionem. Et similiter balneum illo tempore multū noceret. Sit etiam aer proprie habitationis:⁊ maxime ca mere: non humidus neq3 vaporosus:⁊ ab illo est cauen dum generaliter ⁊ ventoso. Unde absolute est obseruan dum caput ne aere ledatur siue excessiue calido: siue fri gido ⁊ humido:siue ventoso. Nam impressio aeris in hoc est multū vehemens. ¶ Restat etiam tertium preuide re hoc est inflāmationem sanguinis in toto: ⁊ colere mul tiplicationē maxime tempore estatis:⁊ in hoc est necessa ria notabilis cautela:q2 nō omnia que ad hoc iuuāt sunt hic offerenda:q2 plurima horū sunt frigida ⁊ grossa:que plurimum sunt digestionem impedientia: ⁊ reuma aug mentantia. Sunt ergo ponenda ea que nocent. Neq3 ta men eligenda sunt omnia contraria. Sed cauendum est ab omnibus de quibus supra dictum. Et qm̄ eorum que sanguinem ⁊ spiritum inflāmant:quedā corpori nostro ab extra occurrant:quedam ab intra:idcirco ex opposito ne si cum temperata dieta: vel ad frigidum declinante ēt aliqualiter non sufficiat ad ꝓhibitionē talis inflāmatio nis per internus sumpta adiuuari poterit cum eis que ex terius approximata ad cōtrarium alterare possint cum medicinis etiā quibusdam que in casu nostro iuuare po terunt:⁊ non obesse. ¶ Quo igitur ad ea que extrinsecus ad supercalefactionem disponunt sciendū est:q2 q̄3 pos sibile est cauendum:cauenda est caliditas aeris continen tis siue sit naturalis aeris ⁊ tempore estatis siue accidēta lis: vt sicut per ignē vel suffumigia calida. Unde vitan de sunt mansiones quarum spectacula sunt ad meridiem declinantia: ⁊ eligenda sunt loca septemtrionalia. Euitan de sunt vestes nimis calide:⁊ maxime pellibus fulte: ne q3 sint dorso cum cingulo stricte. Et ꝑpter eandem cām non est dormiendum super lecto de pluma maxime mol li. Neq3 exercitandū laborioso exercitio:maxime hora caumatis diei. Et ex hoc etiam vitanda sunt balnea cali da siue formal'r siue virtualiter calida. Balneum autem cum balneis aque dulcis frigide:non tamen excessiue fri gide laudauit Auer. vij. coll3 iuuenib⁹ maxime in tem pore calido:fiat tamen cum ordine:nam facta digestione ⁊ ita vt membra capitis non tangantur. Cauendum etiā ab ira:curiositate:rixa:⁊ huiusmodi iflāmatiōe. ¶ Circa autem ea que interius sumuntur cauendū ab omnibus iflamabilibus ⁊ in coleram facile cōuertibilibus qualia sunt omnia fere amara:⁊ vehementer dulcia ⁊ vnctuosa: ⁊ intense aromatica:⁊ a vinis multum potentibus. Ideo cauendū a salsimentis ⁊ saporibus que cōmuniter fiūt: ⁊ a confectionibus de melle ⁊ de çucçharo:⁊ a brodijs ca ponum pingium:⁊ buthyrosis:vel multū oleagineis. Ab omnibus etiam euaporare potentibus de quibus dictum est supra. ¶ Jam vltimo veniendum est ad quedam me dicinalia. Et quoniam iste dispositiones non equaliter in tenduntur omni tempore:sed tempore hyemis aliquale magis vt passio reumatica:⁊ tempore estatis magis in flāmatio totius cū appetitus ꝓstratione ponam aliquas medicinas primo respicientes primas duas. secundo ali as magis respicientes tertiam. Primo ergo laudo: vt sin gula ebdomada sumat tres pillulas de infrascriptis:ita q2 si magis noceat̄ circa caput sumat eas post quattuor ho ras a cena. Si autem magis ledatur circa stomacum su mat eas ante cenam per horam. ℞. specierum pillularū asseyeret Auic. prima tert. c. generali de canonibus cura tiuis:cum materiam euacuare volumus par. ij. specierū pillularum elefanginarum par. s. cū melle rosa. fiant pil lule cōmunis quātitatis. ¶ Laudo etiam vt semel in eb domada distanter a pillulis sumat in mane leue mastica torium factum vt infra. ℞. masticis par. i. passularū mun datarū:cubebarum añ par. s. ⁊ misce: sumatur de hoc to to. ʒ. s. ⁊ masticetur per quartam partem hore. ¶ Laudo etiam pro lotione capitis vt ponantur in lexiuio bono in fine decoctiōis species vt infra. ℞. rorismarini: sticados: maiorane:yue. añ. M. s. sauine. ʒ. ij. rosa. macis:gariofo lorum:nucismuscate:sandalorum:citri. añ. ʒ. i. misce: po nantur in pecia rara:⁊ bulliant vt supra. ¶ Laudo etiā vt fiat confectio de qua sumatur pro vtrisq3 intentio nibus in morsellis: vt infra ante cibū per duas horas. ℞. specierum dyagalange. ʒ. i. s. specierum plirisarcoticon. ʒ. s. rosarum spodij. añ. ℈. i. s. cum çucçharo dissoluto in aquis absynthij:⁊ maiorane:fiat cōfectio in morsellis: ⁊ fiant. ʒ. duarum pro quolibet. Potest etiam fieri confe ctio in electuario vt infra:⁊ vltra has intentiones reddit cor hylare:⁊ animam letificat:⁊ tristitiam aufert de mē te Açarani. Et sit eius vsus maxime tempore frigido. ℞. piperis al. ⁊ longi:gar. ℥. añ. ʒ. x. cimini:canelle:croci ciperi añ. ʒ. v. corticum citri. ʒ. ij. cribellentur ⁊ cum mel le despumato conficiantur dosis. ʒ. ij. ⁊ sumatur ante cibū per duas horas. ¶ Laudo etiam vt in tempore hyemis emplastetur stomacus vt infra. ℞. storacis:spice squinā ti:absynthij:calami aromatici añ. cum vino nigro veteri ⁊ modica aqua citoniorum extendatur super petiā. Uel fieri potest vnguentum vt infra. ℞. cubebaꝝ:calami aro matici:macis:ciperi añ. aureos duos ro. ru. nucismuscate añ. auri. iij. foliorum mirthe siccorum: sansuci. añ. auri. ij. terantur ⁊ tapelentur:⁊ cum oleo absynthij: ⁊ oleo cō muni ⁊ cera fiat vnguentum. Et si placet redigere in for mā ceroti fieri pōt addendo parum masticis ⁊ rasine ꝭm artem:⁊ extendātur super corio in forma scuti. ⁊ stomaco supponantur. Et hoc pro duabus dispositionibus. ¶ Circa tertiam laudo vt tempore estatis sumatur sin gula ebdomada de confectione vt infra circiter. ʒ. s. pro vice in mane. ℞. dyaprunis nō solutiui nicholai. ʒ. ij. dya catholiconis:damasceni al'. nicholai. ʒ. s. cum syrupo de succo endiuie fiat confectio. ¶ Pro hoc etiam valet con fectio facta vt infra. ℞. prunoꝝ numero. c. tamarindorū ʒ. x. coquantur in quattuor libris aque fontis coquantur donec ad tertiam redeunt ⁊ collentur: deinde sumatur citoniorum mundatorum libr̄. s. coquantur in aqua ro sata q̄tum sufficit:deinde in mortario terantur donec vnum corpus fiat:⁊ cum predicta collatura tamarindorū ⁊ prunorum misceantur:⁊ addatur libr̄. s. vini granatorū muçorū:⁊ misce:⁊ semper ad lentū ignē coquantur do nec cacie adhereant:deinde sumatur rosarum ru. spodij. añ. ʒ. x. sandalorum citri ⁊ berberis seminis portulace añ. ʒ. v. cardamomi masticis. añ. ʒ. ij. ex omnibus fiat puluis:⁊ cū panno sericino cribellentur:⁊ postea cum çuc charo debite quātitatis simul misceantur ⁊ fiat confectio: ⁊ est singularis in casu nostro. ¶ In isto casu valet in me ridie sumere. ʒ. i. s. de syrupo de portulaca: vel de ribes vel de limonibus: vel de acetositate citri ; vel de succo acetose: vel succo endiuie: vel de endiuia cum aquis en diuie ⁊ lupulorum ⁊c̄. ¶ Pro hoc etiam vt confectio tri sandalorum vel rose nouelle ⁊ huiusmodi per horam an te cibum finis.

¶ Pro vno domino Burgundo incurrente faciliter vo mitum ꝑpter difficultatē digestiue. Cōsi. XLVIII.

¶ In casu isto

Consilium .XLVIII.

In casu isto qui est vomitus vel eius apti/
tudo de cibo a materia flegmatica pen/
dens: coniuncta debilitati ⁊ tarditati dige
stiue stomaci. Summarie dimissis altera
tionibus ⁊ preuisione: vt dictum accidens
contingat. Ponam primo quedam circa
dietam a quibus abstinendum est: vt tan/
dem elici possit quibus vti conueniat: deinde quedam le/
uia medicinalia adiungam: que non tantum ad preuisio/
nem iuuabunt: sed vbi dictum accidens infestaret esset
conuenienter correctiua ⁊ euacuatiua. ¶ Pro primi ex/
peditione sit regula: ꝙ vitanda sunt omnia digestioni re/
pugnantia: que ṗncipaliter in duplici differētia existunt.
Quedam enim sunt repugnantia digestioni ⁊ digestionē
corrūpentia: non q2 sint ad digerendum difficilia: sed pro
pter alias causas. Quedam autem ideo sunt corrumpen/
tia: q2 sunt difficilia ad digerendū: ⁊ hoc ideo q2 aut sunt
grossa. i. grossi nutrimēti gñatiua vt sunt carnes grossoruз
animaliū: vt bouз: ceruoruз: ⁊ huiusmodi. sicut etiaз est
substantia leguminum quorūcunqз. ⁊ sicut caules multe
decoctiōis: ⁊ eruca: ⁊ sinapi: ⁊ multa huiusmōi oleꝝ ⁊ radi
cum a quibus oībus abstinendū est. Quedam aūt sunt ta
liter difficilia: q2 viscosa cuiusmodi sunt carnes porcorū.
Carnes oēs pingue aīaliuз: ⁊ carnes musculose: ⁊ cerebra
⁊ intestina aīalium. Cibaria etiam de pasta omnia. Case⁹
quoqз ṗcipue recens. Pisces ēt magni corporis anguille
ṗcipue: ⁊ tenche. Quedaз ēt nocent: q2 frigida virtualiter
maxime si coniungatur cum eis penetratio: vt in aceto.
Agresta quoqз: arancij: limones sunt huiusmōi generis.
Ab aqua maxime quoqз frīda cauenū est. Et eadem rōne
a vinis aquosis. Quedaз etiam sunt que ⁊ si non difficul/
ter transmutenť ꝑpter tñ facilitateз substātie ⁊ passibili/
tatem corruptiōis in debili stomaco facile corrumpunť:
⁊ huiusmōi generis est lac. Et fructus multi vt cerasa pre
cipue: ⁊ persica multū matura: ⁊ pruna: ⁊ huiusmōi. ¶ Ca
uendum etiam a cibarijs inconsuetis: ⁊ si bona sint: quo/
niam ꝑpter incōsuetudinē ab eis natura magis leditur:
precipue si fuerint de genere compositorum. Abominabi
lia etiaз particulari stomaco: ⁊ si in se bona sint a tota spe
cie sunt: a quibus maxime cauenduз est. Si igitur ab his
est abstinendum omnibus: ex opposito est vtendum ciba
rijs ꝯsuetitis: ⁊ gratis stomaco subtilis substantie: ⁊ nutri
menti nō viscosis ad calidum aliqualiter declinantibus:
cuiusmodi sunt oua sorbilia: brodiū: ⁊ carnes auium ele/
ctarum: vt in nemoribus degentium: ⁊ montanaꝝ: ⁊ non
paludosaꝝ: cuiusmodi sunt perdices: fasiani: ⁊ auicule par
ue fere oīs speciei preter sturneluз. Capones etiaз: galline
mediocris pinguedinis: cum carnibus castrati: ⁊ capreto/
rum ṗcipue tempore estatis conueniunt. Fercula vero fi/
ant in brodijs dictarum carnium: ⁊ comedantur cum ali
quibus saporibus gratis stomaco: precipue factis cum
amigdalis passulis ⁊ çuccharo cū modico gariofolorum:
⁊ cinamomi: ⁊ si fuerit expediens aliquid addere aceto/
sum ponatur aliquid aceti passulati. Uinum etiam sit me
die substātie ad nigrū aliq̃lr declinās. Et si potens nimis
fuerit: vľ ꝯsuetudo fuerit ad mixitionē misceať aliq̃lr cū
aqua extinctionis calibis: vel ferri depurati. Et si natura
nō abhorreat ṗcipue valebit si in decoctione aque ponať
parum masticis. Quedam etiaз sunt: vt a principio dice/
batur que aliter digestionē impediunt: ⁊ ad nauseam ⁊
vomitū preparant: a quibus ēt cauendū est. Et huiusmo/
di generis sunt si multa cibaria in eadem mensa sumanť:
precipue si inter ea cadat magna diuersitas. Et in modo
substantie ipsorum ⁊ ī qualitatib⁹ ⁊ in ordine: ṗcipue cuз
cibus grossus multuз ⁊ multe q̃ntitatis ꝑponitur cibo sub
tili ⁊ faciliter digestibili. Mala etiā masticatio plurimū
nocet: ⁊ ferculorum magna interpositio. Similiter mul/
ta potatio respectu cibi sumpti: ṗcipue etiaз nocet si inter
duas digestiones fiat: quādo. s. stomacus est ī digerendo.
Nō est quoqз comedendū nisi prius cibus stomacū exi/
uerit: qđ scietur ex stomaci lenitate ⁊ vacuitate: ⁊ ex aliq̃/
li appetitu vrgente: ⁊ egestionis emissione: ⁊ vrinarum ce
lebratione. Non est etiam comedendū repente post fati
gationē: ⁊ exercitium supfluum: sed getanda sunt per ṗus
membra certo tempore. ¶ Non etiam post cibum īme/
diate est dormiendum: neqз studendū: neqз scribenduз:
neqз cuз vehemēti animi applicatiōe circa speculabilia
⁊ subtilia immoranduз. Non etiam mouendū est forti
motu maxime super repletionē. Nam tale īmoderatum
exercitium super repletionē maxime nocet. Idem ēt effi/
cit coitus ṗcipue īmoderatus: quilibet tamen super reple
tionē est maximi nocumēti. ¶ Passiones quoqз anima/
les singulariter vt ira ⁊ timor maxime nocent. lз etiā ⁊ tri
stia ṗcipue ⁊ diuturna infrigidando plurimi est nocumē/
ti. Ab alijs igitur omnibus cauendū est. Nam talia oīa ⁊
si digestioni nō subijciātur tamē sunt digestionē impediē
tia ⁊ plerūqз corrumpētia. Et ex consequenti ad dolores
stomaticos ⁊ ad nauseā ⁊ tandem ad vomitū sunt perdu
centia. Et h̃ circa ṗmū sufficiāt. ¶ Circa medicinalia pri/
mo laudo exñte aliquali grauitate stomaci: vt sumať con
fectio vt infra. ℞. iere galieni de septem rebus computa/
tis aloe in electuario. ʒ. vi. vel vsqз ad. ʒ. i. ⁊ cum çuccharo
fiat bolus. Ista ꝯfectio sumi pōt in mane per horas. ij. añ
diem vt fieri solet. Potest etiaз sumi ꝯuenienter ante ci/
buз per horas. ij. ⁊ maxime in tempore hyemis. Licet ex
hibeatur lauatiuum post. vi. vel. vij. horas vt fieri solet.
Immo sumať prandiū vel cena hora ꝯsueta. Quoniā in/
terdū tardat ꝯplēdo suaз operationeз per horas. xxiiij. Et si
forte singulis. x. diebus vsqз duз saltem sit rectificata bo/
na complexio stomaci si iterato sumereť de eadeз confe/
ctione credo cōueniret. Et si forte ꝑpter amaritudinē cō
fectionis difficulter sumereť loco eius confectionis su/
matur. ʒ. i. pillularum elefanginaꝝ. Et si in puluerem re/
digatur magis placebit: ⁊ exhibeať cuз modico vini me/
dij. ¶ Ad hanc etiaз intentionē videlicet si sumatur mi/
rabolanus vnus kebulus conditus: vel coclear vnuз: vel
duo de syrupo ipsoꝝ conditoꝝ: ⁊ h̃ fieri pōt frequentius.
¶ Laudo ꝯñter facta mundificatione vt supra fiat cero
tuз stomaco vt infra. ℞. masticis: rosaꝝ: galange. gar̃. ma
cis añ. ʒ. ß. coriandroꝝ ꝑparatoruз: coraloruз rubeoꝝ añ.
℈. i. lignial. ℈. ß. gallie muscate. g̃. vi. laudani. ʒ. ij. olei ma
sticis ⁊ spice añ. parum cuз modico cere ⁊ picis si expedit
fiat ceротuз in bona forma. ¶ Ad hanc intentionē si non
placet cerotū fiat vnguentuз vt infra. ℞. olei masticis. ʒ.
i. olei spice. ʒ. ß. olei citoniorum. ʒ. ij. cuз modico cere ⁊ fiat
vnguentum. ¶ Pro iunctione stomaci: ⁊ si ante inunctio
nem fiat fomentatio cuз spongia infusa in decoctione vt
infra erit cōueniens. ℞. absynthij squinanti. añ. M. i. ci/
peri: cinamomi: corticon citri: macis. añ. ʒ. i. ß. rosarum ru
bearum: nucis muscate: coriandrorū ꝑparatorū. añ. ʒ. i. oīa
bulliant in vino vermilio: ⁊ deinde fiat fomentatio. Pla
cet etiaз interdum cōtinuari de confectione vt infra. ℞.
per horaз vnaз adminus ante diem: vel ante cibum: ⁊ erit
cōuenientius. ℞. doronaci. ʒʒ. gariofo. cinamomi: masti/
cis añ. ʒ. ß. coraloꝝ rub. ℈. i. pelliculaꝝ stomacorum inte/
riorum gallinarum prius infusaꝝ in aqua absinthij ⁊ vi/
no aromatico pariter in aquis mente: ⁊ absynthij: qđ suffi
cit fiat confectio in morsellis. Si etiam de predicto pulue
re non reducto in confectione addendo ad quantitatem
tantundeз çucchari albi fiat mixtura pro superaspergen/

do ferculis loco piperate credo plurimū proficiet. Et bis ad presens sum contentus ad laudem altissimi ꝛ totius curie celestis triumphantis.

❡ In mala complexione calida ꝛ sicca epatis in regimine per dietam. Consilium XLVIII.

N dispositione ista que est mala cōplexio calida ꝛ sicca principaliter epatis: ex qua tanq̄ ex radice fiūt accn̄tia varia. ❡ Pro preseruatione igitur a casu in nocumenta. apta consequi ad hanc radicem laudo primo in obseruatione aeris vt caueat ab aere calido ꝛ sicco. Et ideo tēpore estatis cauendum ab exercitio corporeo etiā animali: maxime laborioso. Quod si pur necessitas ꝑmoueret eligatur hora temperatior vt in mane ꝛ sero. Et ex hoc concluditur ꝙ tempore noctis etiam in tempore nō intensi caloris non stet nimis coopertus pannis circa dorsum. Nec etiā dormiat super lecto nimis calido: vt de pluma nimis subtili. Talis ordo in cibo ꝛ potu obseruetur. ❡ Primo cauendum est ab omnibus cibis multū inflāmabilibus: vt confectionibus de melle: auibus paruis montanis: salsimentis factis cum multis speciebus: maxime pipere cinamomo ꝛ similibus. Cauendū a lacte ouis: sorbilibus: poris: alleis: cepe: synapi: eruca: maiorana: ꝛ similibus herbis calidis. ❡ Inter carnes ṗcipue ꝯueniūt carnes edi vituli ēt pullarum iuuenū: perdicū: turturum: ꝛ tempore hyemis nō incōuenit aliquādo comedere de castrato. Sed carnes agni cōueniunt: ꝛ carnes limatiaꝝ: ꝛ ericij: que vltra qualitates manifestas a ꝓprietate cōueniūt. ❡ Inter carnes piscium valent ꝛ habent ṗcipuū iuuamentum pisces petrosi parui aque dulcis: ꝛ gera conchilium: ꝛ aliqui cancri bene cocti: ꝛ optime masticati nō obsunt: ꝛ generaliter in hoc casu elixata magis placent q̄ assata. Inter herbas cōueniunt lactuce: endiuia ṗcipue: boragines: terascon .i. cicorea: spinachia: portulace: cum aliquibus bletib⁹. Primo alijs ferculis laudatur panicū: miliū: simila cō fracta ꝛ bene cocta: frumentū etiā abiecta prima elixatura. Far etiā aliquādo nō obest. Et quādo nō comeduntꝰ carnes cōuenit viuarolum cum ouis ꝛ herbis suprascriptis: ꝛ modico caseo iuuenili modicissimi salis: q: sal in isto casu multū vituperatur. Uinum vero sit subtile medij coloris: vel album paucifeꝛum: ꝛ etiā notabiliter mixtū: ꝛ plus in estate: ꝛ minus in hyeme: ꝛ non bibatur pro vice multum: maxime stante magna inflāmatione ꝛ siti. Et si pur necessitas ꝑmoueret: vt in mane vel in meridie tempore estatis tunc maxime cōuenit sumere vnum vitrum aque or. cū modico çucchari si placet. ❡ De motu ꝛ quiete breuiter dicatur: ꝙ laboriosum exercitium corporeū maxime nocet: ꝛ precipue si fiat post repletionem. Conuenit ergo moderate exercitari post .vi. vel .vij. horas post prandiū: vel in mane: prius tamē expulsis supfluitatib⁹ cōmunibus: ꝛ nō aliter. Nō sit tamē exercitiū perducēs ad lassitudinē: imo in isto casu melius est declinare ad getem q̄ ad imoderatū exercitiū. ❡ Circa somnum ꝛ vigiliam breuiter dicatur: ꝙ licet vtraq; modū excedētia sint nociua. tamē in hoc melius est plus ad somnū declinare q̄ ad vigiliam. Non tamen laudo de die dormiendū esse nisi magna fuerit necessitas ꝓpter vigilias noctis: quo casu dormiendū est in obscuro capite bene coopto. ❡ De inanitione ꝛ repletione laudo ꝙ in casu nō comedatꝰ vsq; ad saturitatē: imo surgatur a mēsa reliquijs famis adhuc existentibus. Ieiunium tamē in hoc casu nō ꝯuenit: q: perducit ad iflāmationē: ꝛ maxīe in hoc casu: vituperatur coitus: imo cauendū ab eo tanq̄ ab inimico interficiente. ❡ De passionibus animalibus dicatur breuiter: ꝙ maxime cauēdū ab ira: tristitia: solicitudine: ꝛ ab omnibus inflāmare ꝛ exiccare potentibus. Gaudiū tamen moderatū cōuenit: sed nō imediate post cibū frequenter. Et hec scripta sunt ad preseruandum medicinalia relinquens.

❡ De ydrope asclite pro Magnifico dn̄o Dominico moro veneto viro patricio. capitaneo brixie. Consi. L.

Asus huius magnifici dn̄i Dn̄ici moro viri patricij veneti: ꝛ dignissimi nūc Brixie capitanei: ē ydropisis asclites: cui⁹ nālis cōplexio radicalis ꝓm epar ṗncipalr fuit ad calidū declinās: q: sanguinee ꝯplexiōis ꝓm totū: ꝛ cū tpamēto q̄si actiuaꝝ ꝛ passiuaꝝ ꝓm cor: ꝛ ꝓm cerebrū paꝝ ad: calidū decliat. ñ existēte nūc ēt nōbili lapsu ad calidū vl frigidū ꝓm epar l; ad hūidū declinet. Que oīa ꝑ accn̄tia in eo apentia satl mās̄feste dclarari possent. l; ꝙ h̄ magis eēt ad apentiā q̄ ad vtilitatē: neq; in h̄ est discrepātia dn̄oꝝ suoꝝ phisicorū. Idcirco h̄ supposito mā ꝯiūctā in tali dispōe ēt ꝓm maximā ptē eē ꝯtentā in vacuitatib⁹ mirach ꝛ mēbroꝝ sibi vicinoꝝ: vt in misinterio ꝛ in alijs masculis: siue pānīculis eiusdē mirach. l; aliq̄lis portio sit ēt in ꝯcauitate ꝛ spaciositate manifesta iter siphac ꝛ itestina: qđ totū declarari pōt ex eo ꝙ vēter ꝓm ptē extrinsecā est nōbilr tumid⁹: imo cū nōbili eminētia vmblici siue stans fuerit siue supra dorsū iacēs: nō ꝯiuncta tn̄ difficultate hanelit⁹ neq; tussis: neq; ad cōmotionē sui ipsi⁹ i alteꝝ lateꝝ pcipitꝰ sonus aq̄ mote: q̄ ꝯtingere nō possent si mā tota vel ꝓm maiorē ptē eēt clausa in spaciositate illa media: vt patere potest discurēti cū bona aduertētia. Cōiungitꝰ ēt in eo cōueniēs satis appeti⁹ ad cibū: ꝛ bona tollerātia stomaci ad ipsum trāsmutādū: q: est sine grauitate: sine extēsione eius post cibū. Cōiungitꝰ quoq; cū eūatio q̄si moderata in q̄titate de mā vrinali respectu eius hūidi: qđ sumitꝰ de cibo vl potu. Cōiungitꝰ ēt cū eo obedīētia nāe in emittēdo materias grossas fecales ꝛ satis digestas dclinādo magis ad siccitates q̄ ad lenitatem: cum obedientia etiam nature ad solutionē cū medicinis satis facilib⁹ ꝛ ꝑ clisteria. Ex q̄bus oībus cōcluditꝰ eū nō esse despatū: imo cū obseruātia boni regis vt obedīētissimus ē nō tn̄ ēt dieta l; in medicinalibus de q̄bus infra: ex quo stat mihi bona spes salutl cū sit radicaliter bone ꝯplexiōis ꝛ mā situalr locata: vt nō regrat ꝑ eūationē frequētē vsū modicinaꝝ solutiuaꝝ ꝑ os cū māe circa mirach existētes ꝯuenienti⁹ miorabuntꝰ vl extenuabūtꝰ vl resoluūtꝰ ꝑ medicīas locales: stuffas: vl sacellatiōes: vel inūctiōes: ꝛ reliq̄ q̄ ꝑ medicīas solutiuas ebibitas: vt pꝫ ꝯsiderāti. Et si ē nec̄ria aliq̄tiēs eūatio ꝑ solutiua nāliter est boni mirach ꝛ grossi iuuātis ad tollerādū īpressionem dictaꝝ medicinaꝝ: obediēs ēt nā ad cibū cū ꝑuatiōe nocumētoꝝ post eū sumptū declarat satis stomacū de se bene ꝑparare: vl posse chillū ad sanguificādū eū circa epar ꝯiūcta ēt nā sicca circa mās fecales moderate: tn̄ denotat ñ habūdare mām plurimā in spaciositate magna vētris. Un̄. A. volēs iuestigare de signis ad bo^m^ vl ad malū ꝯhēdo ad vētris lenitiōꝫ vl stipticitatē dixit. Et oꝫ vt sit nā in lenitate ꝛ siccitate cognita. Nā eni sicca vt addit melior ē q̄ cū ipa ē lenis ꝛc. Quādo tn̄ ē idigentia solutiōis ꝛ eūonis māe cōtente in spaciositate magna illi cōueniēter educi poterit ꝑ clisteria stāte nā obediēte: vt dcm̄ est: q̄ de se i hoc cāu sunt parata multū iuuare magis q̄ ebibita ꝛ sumpta per os: ex ꝯn̄ti minor sequetur in

virtute lesio: vt pꝫ ꝑꝑ dictas medicías nõ ꝑuenire ad stoᵐ
⁊ ad ĩtra epar sic faciũt medicíe date desup. Et hãc sniãz
posuit. d. A. in caplo ꝓpo ĩ cura asclitis cũ dixit loquẽs de
regimie ꝑ medicias euãntes aquositatẽ supple ꝯtẽtãz in
spaciositate dicta. Regimẽ aũt euãns aquositatẽ ẽ cũ so/
lutiuis ebibitis ⁊ clisterib⁹ ꝓpe: signãter dixit ꝓpe vt inu/
at ꝙ ꝑ clisteria ꝯueniẽtioꝛ fiat euãtio. Et h̃ dclarãs addit.
Ipsa. n. sup. clisteria sꝫ ꝓpingoꝛa ⁊ leuioꝛa sup nãs ⁊ remo
tioꝛa aliq̃ factiõe sup. q̃ ebibita. Et hec sufficiãt de cãu cã
declaratiõis nõ tm̃ possibilitatis cure: ĩmo ⁊ spei curatio/
nis. ¶ Pro q̃ ꝑficiẽda duo faciã. Pzio ponã regim̃ ĩ die/
ta ꝯueniẽti circa res ñ nãles. Scdo ponã regim̃ medicia/
liũ enumeran⁹ qb⁹ vteñ est ⁊ modũ ⁊ oꝛdinẽ applicatio/
nis eaꝝ ⁊ d̃ his oĩb⁹ p̃us habita ꝑticipatõe ⁊ ꝯsultatõe cũ
clarissimis phisicis suis. ¶ Pzo p̃ igiꝛ expedien⁹ circa die/
tã. Eligaꝛ aer aliq̃lr ad siccũ declinãs: ⁊ ẽt parũ ꝑ ad cali/
dũ cũ mã ꝯiũcta sit frida: ẽt in cã sit debilitas caliditatꝭ in
nate. Iõ aer frigidus ẽ multũ discõueniẽs ⁊ ꝑꝑ cãm añce
dentẽ ⁊ cãm ꝯiũctã. Iõ nõ tm̃ vitãdus est aer frigid⁹ imo
ẽt qlibꝫ aer grossus nebulosus padulosus ⁊ vẽtosus: ꝓide
nunq̃ꝫ habitanñ est in locis terrenis ⁊ hũidis ẽt estate sꝫ ĩ
locis altis depuratis a vapoꝛib⁹ grossis: excessiua tñ calidi
tas dissolutiue virtutis resoluẽdo spũm ẽ ẽt apta ad nocẽ
dũ. Iõ habita⁹ ĩ stuffis nõ ẽ simplr ꝯueniẽs ẽt hyeme: p̃ci/
pue cũ aer taliter calefact⁹ ĩmediate trahaꝛ ad mẽbꝛa spi
ritualia ⁊ ad coꝛ a qb⁹ mẽbꝛis resolutio necr̃ia nõ ẽ. Sit g̊
aer camere ꝼꝫ ꝙ dcm̃ est. s. ad siccũ declinãs: ⁊ paꝝ tñ ad
calidũ. Et si aromatiçeꝛ camera hyeme cum suffumigio
aromatico ad calidũ d̃clinãte: vt ponẽdo paꝝ de pasta vt
ĩfra supꝛa carbones erit ꝯueniẽs. ℞. cinamomi gaꝛ. spice
añ. ʒ. i. s. stoꝛacis. ʒ. s. cũ terbẽtina misceãꝛ ⁊ fiat pasta ⁊ po
naꝛ ad q̃ꝫtitatẽ lupini supꝛa carbões. In estate aũt cũ su/
pꝛadcis p̃t addi paꝝ floꝝ nenufaris ⁊ sandaloꝝ citrioꝝ: ⁊
hec d̃ aere dcã sufficiãt. ¶ De exerci⁹ ãt dicaꝛ ꝙ dixit Se
rapio ipꝫ ꝯuenit ĩ ydrope plus q̃ꝫ oĩs res: ⁊ ita nõ tm̃ lau/
dat ipꝫ qñ ĩfirm⁹ p̃t ãbulare qd̃ est ei maxĩe ꝯueniẽs tũc: ⁊
sit lõgũ ⁊ laboꝛiosuꝫ talr vt ducat ad sudoꝛẽ si poĺe ẽ: sꝫ ẽt
qñ sic fieri ñ possit ꝑꝑ d̃bilitatẽ ⁊ g̃uitatẽ mẽbꝛoꝝ ⁊ vt fe
ranꝛ in curru vĺ poꝛtenꝛ sedẽtes sup cathedrã siñ: laboꝛe:
deĩde ambulẽt aliq̃lr gradiẽtes sup terrã. Et si fiat sudoꝛ
cũ exerci⁹ abstergaꝛ ⁊ extercẽꝛ cũ pãnis lineis. Et qñ aliter
fieri ñ possit saltẽ fiãt fricatiões p̃mo ad crura descẽden/
do: deĩde ad doꝛsum ⁊ bꝛachia fricãdo ĩ deoꝛsuꝫ: ⁊ postre/
mo venire ad vẽtrẽ suauiter fricãdo. ⁊ cũ pãnis nõ nimis
calidis a p̃n⁹: sꝫ in ꝓcessu calidioꝛib⁹. ⁊ ꝯtinuãdo ad q̃rtũ
hoꝛe admin⁹ dictas fricatiões vẽtris: nã in his speraꝛ ma
ximũ iuuamentũ: qm̃ hũiditates grosse q̃ ibidẽ retinenꝛ
subtilianꝛ ⁊ resoluũtur: que tñ spẽs exercitioꝝ sunt mẽsu/
rãde ꝼꝫ tolerãtiã v̊tutis. neqꝫ semp d̃bẽt eẽ eq̃lesi lõgitu/
dine: nã si ex eis ꝑcipiaꝛ laxitas ⁊ resolutio ĩ v̊tute ẽ desi/
stendũ ab eis: ⁊ si aliqñ lõgioꝛi tpe fiant ⁊ aliqñ bꝛeuioꝛi.
Nõ ẽt fiant nĩ mũdificato stõ a cibo ꝯtẽto in eo ⁊ ꝑ parte
mũdificato epate ẽt euãtis supfluitatib⁹ grossis ⁊ cõibus
si fieri põt. Pꝛoĩde dixit Serapio nec̃e ẽ ĩ h̃ medicãti pꝛu
dẽti vt mensuret quãtitatẽ motuũ ⁊ q̃litatẽ eoꝝ ꝼm quã/
titatẽ v̊tutis ⁊ foꝛtitudĩs: ⁊ hec semp fiant in aere sibi ꝯue
niẽti in loco clauso. Et hec hoꝛa cõiter ꝯueniẽs ẽ post p̃te/
ritũ cibũ per. 7. vel. 8. hoꝛas añ futuꝝ cibũ ꝑ hoꝛã admin⁹
cũ dimidia: qm̃ admin⁹ ꝑ hoꝛã opꝫ tardari futuꝝ cibũ: vt
fuit snĩa Aristo. vt mẽbꝛa getenꝛ. ⁊ hec de exerci⁹. ¶ De
somno aũt dicaꝛ: ꝙ in cãu stãte ĩtentõe resolutiõis somn⁹
offerẽdus ẽ multũ moderat⁹ ad refocilationẽ tm̃ v̊tutis ⁊
ꝯseruationẽ ei⁹. Nã in vigilia plurime supfluitates dissol
uũtur ⁊ ꝑ sereat⁹ sensibiles ⁊ ẽt ĩsensibiliter vbi tpe somni
multe tales retinenꝛ. ⁊ ꝓpterea somn⁹ diurnus in casu in
totũ vituperaꝛ: nisi foꝛte ꝓpter nec̃itatẽ dictaꝫ: vt qñ. s. ꝑꝑ
aliqd̃ accñs nõ potuissꝫ sufficiẽter doꝛmire ĩ nocte. Som
nus igiꝛ nocturnus nõ sit supflu⁹. sꝫ. 7. tantũ hoꝛaꝝ vel
circa. Neqꝫ ẽ p̃ncipiãdus somn⁹ nisi admin⁹ sumpto cibo
post duas hoꝛas vel circiter. ⁊ si nocte euigilauerit ꝯuenit
vt fiãt mũdificatiões ⁊ expurgatiões vrinaꝝ ⁊ ẽt vento/
sitatũ ñ tñ irritãdo nimis v̊tutẽ ¶. Et ẽ p̃cipue attẽdẽdũ
in somno in h̃ cãu vt nõ voluaꝛ supꝛa ꝑtẽ dextrã nisi mũ
dificato iaꝫ stõ vel cibo ꝓbabilr digesto: qm̃ fcã ꝯuersiõe
supꝛa dextrã cibo nõ existẽte digesto ꝯpꝛimiꝛ cib⁹ ex stoᵐ: ⁊
subĩgrediꝛ epar ẽt ĩdigestus: ⁊ sic ille situs facit ad opi/
lationẽ: q̃ huius male ꝯplexiõis ẽ de p̃cipuis causis. sꝫ trã
sactis septẽ hoꝛis ab assumpto cibo cũ talis accubit⁹ ẽ cõ
ueniẽs ꝑꝑ id qd̃ dictũ est. ¶ In passionib⁹ aũt aĩalibus ꝑ
regĺa dicaꝛ ꝙ oẽs ille passiões q̃ ad infrigidationẽ ducũt
⁊ ꝯstrictionẽ ad interi⁹: vt ẽ tristitia: timoꝛ: ⁊ vehemẽs ani
mi applicatio circa aliqd̃ difficile: ⁊ maxĩe triste est ĩ casu
multũ nocẽs: qm̃ taliter ꝓhibenꝛ mãe resoluẽde a resolu
tione ꝯuersis mãeb⁹ ad ĩterioꝛa cũ calido nãli: vñ ꝑtes ex
terioꝛes ĩfrigidanꝛ ⁊ ĩspissanꝛ: ⁊ ita poꝛi ꝯstringunꝛ ꝓhi/
bẽtes dissolutionẽ mãeꝝ. Ecõtrario aũt aĩales passiones
letificãtes ⁊ v̊tutẽ ꝯfoꝛtãtes vt est gaudere bñ sperare cõ/
uertẽtes spũm ad exteri⁹ cũ mãeb⁹ faciũt singularissimã
vtilitatẽ ĩ cãu nr̃o: ⁊ ita letari ⁊ gaudere cũ dilectis ⁊ ĩdue
re vestes scarlatinas ⁊ d̃ sirico: ⁊ deferre ãnulos gẽmatos:
⁊ loq de reb⁹ placibilib⁹: ⁊ audire sonos ⁊ cant⁹ delectabi/
les ⁊ gratos: ⁊ speculari in pulchꝛis foꝛmis hec oĩa multuꝫ
in cãu iuuãt. Coitus aũt vt ãnexus aĩalibus passionib⁹ ad
pñs vsqꝫ duꝫ v̊tus sit magis foꝛtificata ⁊ minoꝛata sit se/
cundũ magnã ꝑtẽ mã nullo mõ est admittẽdus. sꝫ succe/
dẽte dispõe ad ꝓximioꝛẽ salutẽ cũ foꝛtitudine v̊tutis tũc
moderatus ⁊ in tpe debito factus vt post. 7. vel. 8. hoꝛas a
cena versus mane nõ discõueniret: ĩmo credo iuuaret. Et
manifestatio iuuamẽti declarabiꝛ qñ. s. post eũ celebꝛatũ
coꝛp⁹ leue factũ sit ⁊ melius doꝛmiẽs cũ bonitate melio/
ri cogitationũ aĩaliũ ⁊ extimationũ. ¶ Circa inanitionẽ
aũt ⁊ repletionẽ sumarie dicaꝛ ꝙ in hoc moꝛbo subtilia/
tio regiminis est necessaria: de quo dicit Haliabas in hoc
casu. Expedit patientẽ ciboꝝ arcere copiaꝫ: ⁊ adducit rõ/
nem: qm̃ cibus sua multitudine stomacũ aggrauat ⁊ a di
gestione ꝓhibet: coꝛpoꝛisqꝫ auget humiditatẽ ⁊ coloꝛem
extinguit nãlem cuꝫ in h⁹ moꝛbo debilitas insit illi vt di/
xit. Et alibi in eodeꝫ caplo dixit laudabiliter aũt in huius/
cemodi dño fame vtimur: ⁊ aque paucitate potus. Et. A.
dixit vna de melioꝛib⁹ ĩtentiõib⁹ curatiuis est subtilia⁹ re
giminis: nõ ĩtelligaꝛ vt sit subtilitas regiminis sicut ĩ moꝛ
bis acutis: qm̃ cũ taꝫ subtili dieta nõ posset virtus ꝯstare
vsqꝫ ad statũ moꝛbi: ⁊ sic notabiliter posset succedere de/
clinatio. Sed ĩtelligaꝛ vt subtilieꝛ regimẽ q̃ꝫtũ nã ꝯserua
ri possit: verbigr̃a eligẽdo de tota dieta grossa q̃ ꝯuenit in
moꝛbis lõgis ꝑteꝫ subtilioꝛẽ declinantẽ ad dietã moꝛbo/
rũ acutoꝝ: vel saltẽꝫ versus dietã tꝑatã. Fiat ẽt ĩanitio ex
ꝑte mũdificatiõis nãe: ita. s. vt sit nã lenis vt oĩ die habea
tur vẽtris lenitio. Et qñ a nã vĺ spõte nõ fiat tũc clisteria
in hoc casu sunt multũ ꝯueniẽtia vt ꝑ ea educanꝛ mãe nõ
tm̃ cõmunes fecales que si retineanꝛ in cãu multũ nocẽt
stomaco ⁊ epati vicinitate eaꝝ: sed ẽt euacuẽtur flegmata
mucilaginosa ⁊ aliqd de mã ꝯtenta paulatiue tñ ⁊ suaui/
ter: vt ĩfra latius diceꝛ vt cũ his q̃ inferius dicenꝛ. nam ꝑ
euãtionẽ harum mucilaginũ saltem deopillanꝛ meatus
vnde facilius mã per poꝛos intestinoꝝ ad intra intestina
ab illis educi potest. ¶ De cibo aũt ⁊ potu p̃mũ opoꝛtet
p̃supponere ꝙ cum hec dispositio habeat maximaꝫ radi/
cem ex opillatione p̃cipue poꝛoꝛum substantie epatis ⁊
nõ sic venarum disseminataꝝ per substantiã eius vt pꝛo/
babiliter ꝑ rõnem deduci posset: sed hec declarare in hoc
loco nõ est de intentionẽ nostra. Et qm̃ huius opilationis

due videntur esse precipue cause generales: vna scilicet ex pte materie: et alia ex parte cause effectiue. et materia que generat talem opillationem dicebat Auicen. aut est humor aut sanguis opillans ppter suam grossitiem aut suã viscositatem aut ppter suam multitudinem sup. si etiam materia vel humor esset in substãtia equalis: licet ad hãc opillationem etiam vt arbitror concurrat ventositas grossa coniuncta humidati fouenti eam: et de causa efficiente stat principaliter debilitas in expulsiua epatis et membrorum sibi seruientium: cum de debilitate digestionis fm partem et fm partem corrupte digestionis et debilitas maxime conseruatur a causa frigida nõ excessiua graduali/ter: sed a diminuta caliditate vt naturali: et posset etiam deduci per euidẽtias satis manifestas collectas ex accidentibus et preteritis et pressentibus in malitia sua. Idcirco hoc supposito opz circa dietam in cibo et potu vitare quecũqz grossa: et quecũqz viscosa: et quecũqz stiptica cõstringẽtia: et quecũqz intense frigida minuẽtia caliditatem innatam. ¶ De nocẽtib' tamẽ grossis quedam sunt que sunt magis parata nocere: vt in quibus cum grossitie coniungitur caliditas: nam ppter caliditatẽ citius trahuntur indigesta: et cum grossitie sua fiunt parata magis opillare. Et hoc modo oẽs carnes grossorum aĩalium et maxime salite et caseus salsus: et maxie antiquus: et pisces saliti oẽs tales plurimũ nocent opillando cum sua grossitie cõiuncta caliditati accidẽtaliter acquisite per salsedinem. Ista tamen etiam nõ salita: et sibi similia grosse substantie: vt sunt fere oĩa genera leguminũ sunt in casu nociua. ¶ Et etiã carnes naturaliter grosse cum caliditate cõiuncte: vt sunt carnes anatũ et anserum. ¶ Et ita cũ hac regula discurrere possumus ad oĩa substantie grosse: que in casu vitãde sunt. Et licet talia grossa oĩa noceant. ex hoc tamẽ nõ debet cõcludi q omnia subtilis substantie sint cõuenientia. nam ea subtilia in quibus est acuitas et mordicatio vt est acetum et acetosa vehemẽter sunt in casu nociua. nam sua mordicatione ledunt epar. et in hoc dño pcipue sunt apta ledere ppter passibilitatẽ iuncture spatule: et nocumentũ neruorum in ea. Per hoc etiã q viscosa sunt pata facere opillilationẽ idcirco ab oĩbus illis cauendũ est. Et si cum viscosis etiam cõiungatur frigiditas tunc etiam illa magis nocent. Et hoc modo pisces recentes: grossi: modicarum squãmarum: vt sunt anguille: tenche: et cibaria de pasta et tri. et lagana: et pastilli: et oẽs carnes multũ ppinque generationi maxime agnorum: et partes neruose aĩalium: et partes pingues et interiora: et pedes aĩalium sunt de maxime nocentibus in casu. Si etiam cum grossitie vel viscositate coniungatur dulcedo talia plus nocent: qm ppter dulcedinem etiam audit' a virtute membrorum attrahuntur ante ipsorũ digestionẽ. Et hoc modo vinum dulce grosse substãtie: et mel et confectiones mellite sunt in casu plurimum nocentes. Et ex hoc patet: q frixille quibus cõmuniter vtuntur isti magnifici dñi veneti sunt ad nocendum multum parate: tum qz ex materia viscosa fiunt: tum qz dulcorant cum çucharo multo: etiam cum calidis aromatiçantur: et sic ex caliditate et dulcedine cum sua viscositate trahunt ad epar: et sunt causa nocumenti. Et quoniam vt dictum est de mente Auicen. humor fit opillans nõ tantum ppter grossitiem vel viscositatem: sed etiam ppter multitudinem licet fuerit substantie mediocris: idcirco etiam de cibarijs eligẽdis de quibus infra dicetur oportet vt dictum est eis cum paucitate multa vti. nam multitudo etiam nutrimenti in venis post epar facit ad opillationem epatis: ppterea q materia in epate existẽs non potest ad membra vel venas post epar transmitti: et ita ibi retenta in epate facit opillatões. Et qz multitudo materie nutribilis grauat virtutem digestiuam et expulsiuam: et consequenter debilitantur in operationibus earum que sunt de primis causis opillationis ex parte cause effectiue: magis etiam debilitantur si cibaria ad frigidum declinent: et ita ab his omnibus cauendum est. ¶ Sed quoniã non sufficit scire a quibus sit cauendũ nisi intelligatur specialiter quibus vti conueniat: idcirco hic apponentur primo generaliter quibus vtendum sit. secundo specialiter discurremus ad omnes species cibariorum in cõmuni vsu existentium: declarando electos eorum. ¶ Primo igitur pro regula cõmuni in cibis obseruetur qd dixit Haliabas de exhibitione eorum. dixit loquens in casu nostro. Cibos demus illi calefaciẽtes suple moderate et exiccãtes suple moderate: subtiliantesqz et digestione faciles: et adde tu amicabiles nature cum bona conuenientia: et pprietate cadente inter infirmum et cibũ desideratum a stomaco infirmi: vel saltem eidem minus repugnantem: et hoc ex natura cibariorum: et ex modo preparationis eorum. Et dixit Haliabas q tales cibi debent exhiberi post balneum: vel suple post exercitium: vel fricationem hora plena: id est hora perfecta: vel completa debet interponi inter exertium et cibum: et hoc est bene obseruandũ: ne cibus sequatur exercitiũ vel balneũ in cõtinenti: imo transeat hora plena et perfecta in quiete ante q̃ sumatur cibus. Sed iam spãliter magis discurrẽdo supposito vt dictum est: q cibi debent esse subtiles boni chimi: facilis digestiõis: et nutrimenti penetratiui: temperate calefacientes et exiccantes cum pprietate currẽte cõuenienter cũ cibando. ¶ Descẽdendo pmo ad panẽ dimisso frumento qd est glutinosum et viscosum grosse substãtie et inimicum epati fiat panis de farina spelte et pinset cum aqua decoctõis radicũ cicoree: et feniculi: cũ modico anisorum et sit debite fermẽtat'. Et si pur placeret vti frumẽto sumat farina nõ exqsitissime attamiata: sz cũ ea aliq ps furfuris dimittat et pinset cũ aq̃ decoctõis vt. s. et panem ampli' fermẽtet et panem saliat et sufficiẽter decoquat: qd si nimis fuerit tostus in clibano amoueantur partes extrinsece toste: et pars intrinseca comedat. sed semper parcitas sit in eo siue fuerit ex frumẽto siue ex spelta: quĩ epar qz maxime paratum est opil. nõ diligit panem. De carnibus autem dixit Alexander in casu nostro de volatilibus pull' vti oportet et auibus tam agrestibus q̃ domesticis: quales sunt merule: et turdi: et frãguellini: et aues minute preter illas q̃ saginate sunt multum pingues. nam tales ppter pinguedinem nõ cõueniunt: et hic includunt perdices: fasiani: cum pullis gallinarum: et caponum: et dressarum auiũ. s. que nutriuntur ex iunipero: que multũ valent ppter nutrimentum earum. Et de quadrupedib' dixit: carnes vero om mediocriter accipere quãdo nõ sunt pingues: et maxime agrestes q̃les sunt caprina: supple iuuenis: et capriolina: lepores etiam iuuenes nõ sunt phibẽdi. Si transit voluntas ad pisces laudant etiam ab auctoribus carnes paruorum piscium subtiliantiũ et incisiuorum in virtute salis: taliter alteratorum vt salitorum in modico vsu: et ita Gordonius dixit i boccaplo vtatur patiens sardenis supple salitis: nam recẽtes nõ cõueniunt. ¶ De carnibus etiã sunt quedam que in casu: ppriate vellent de quibus singulariter sunt carnes limatiarum preparate ipsis primum euisceratis: postea fricatis diligenter manibus cum furfure et sale ad expurgationem viscositatis earum: et lotis consequẽter bene agitãdo prius cum aqua tepida. deinde decoctis longa decoctione: vt per duas horas adminus leuiter bulliendo: cum brodio pingui carnium: vel cum oleo amigdalarum. parumper ama. cum ysopo: et sale: postea pistentur: cum carnibus electis: de quibus fiunt pistate: et ita cum modico cinamomi vsus erit cõueniens cum proprietate speciali ad epar

ad epar valent:⁊ hic cum ꝓprietate epata gallinarum nō indurata:⁊ epata anatum de quibus ꝓpter primam conuenientiam cum epate dixit Azararius .26. particula ꝙ curant fluxū lotiuum epaticum. Ualent etiā cū singulari ꝓprietate epata lupi:⁊ vulpis si decoquant̄ elixata:vt nō durescat cū brodio illaꝝ carniū:⁊ spāľr in quibus decoquuntur radices cicoree:⁊ apy:cū modico ysopi:si etiā assent̄ super graticula tempate ꝯueniunt. Et cum his sēp cum decoquunt̄ apponatur aliqđ aromaticū:⁊ maxime cinamomū in casu est ꝯueniens. De preparatis tñ habita intentione ad ꝯiunctā mām assata ꝯuenientiora sunt ꝙ̄ elixata. Nam de ħ dixit Alexander assata suauius recipiūtur:⁊ melius iuuant. Intelligat̄ cum pñt sufficienter digeri a stomaco:⁊ qñ ad ea inclinat apetitus:ꝙ si apetitus inclinaret ad elixata illis esset vtendū:ħ nō cum brodys:⁊ iuribus in notabili quantitate:nam a dictis iuribus cauēdum est:vel saltē eis parce vtendū ad ventris aliqualem lenitionem. vnde. A. in hoc capitulo asclitis a causa calida dixit. Et non cōcessi ei vt vteretur iure omnino nisi in die in quo in potu medicinam ei tribuere volui. Et ita si in cā calida ꝓhibuit multo magis ēt ꝓhibuisset in frigida: vel gradualiter tꝑata. Oua gallinaꝝ aliquotiens ad v̄tutis restaurationē ꝯcedi pñt si fuerint elixata trementia:ħ q̄dā viscositate epati nō ꝯueniant:pp quā cām. d. Auic. in cura fluxus ventris absolute dixit:ꝙ ouum nō est ꝯueniēs epatico:sed tot sunt reliqua eius iuuamēta ex facilitate digestionis eius:⁊ paucitate superfluitatum cū cōuersione eiꝰ in sanguinem ꝓportionatissimū vt voluit Auic. in de viribus cordis. Ego in hoc casu nō auderē ꝓhibere vsū eoꝝ: si parce sumantur:⁊ ante reliqua cibaria. ¶ De lacte aūt ꝓpter diuersas sñias hincinde illustrium auctoꝝ possent multa dici de exhibitione eius in hac dispositione. Sꝫ breuiter ꝯcludendo dico:vt etiā declaraui in capitulo isto:ꝙ preter lac camellaꝝ:⁊ capraꝝ depascentium in regione in qua reperiuntur camelle:vel etiam capraꝝ que depascuntur ex herbis in casu nostro cōferentibus in montibus precipue vt cū thymo:calamēto:ysopo:⁊ similibus:ꝙ nullū aliud lac est cōueniens via cibi:ꝓpter id ꝙ est nā frigidū ⁊ humidū:ħ habeat bonā ꝯuenientiā cum epate cū ꝓprietate maxime caprinum:ħ forte via medicinaꝝ lac caprarum ⁊ aqua eius possit esse mater infusionum:⁊ decoctionū multum ꝯueniens ꝓpter ipsius subtileꝫ penetrationē ⁊ appropriatā ꝯuenientiā ad epar:⁊ qcqđ de ħ dicit Hordonius cum eius pace suā sñiam hic nō approbo. De ferculis aūt cōuenientibus in casu in quibus cōditi possunt reliqua sunt brodia cicerū:⁊ decoctiones herbaꝝ appropriatarū:qualia sunt caulis:⁊ feniculus:⁊ radices eius:⁊ folia apy:⁊ radices eius:⁊ ysopus:⁊ endiuia:⁊ cicorea cū radicibus eaꝝ:⁊ calamentū:⁊ cressones:⁊ asparagi:radices etiā rapaꝝ:⁊ maxime naponū:⁊ biringoꝝ:⁊ karobaꝝ faciunt decoctiones ꝯuenientes cum carnibus conuenientibus:in quibus fieri pñt fercula conuenientia:vt panata:⁊ far cū cortice suo:⁊ panicum:⁊ cum ouis diuerso mō:ꝯponendo etiam cum eis de passulis:⁊ de pineis preparatis ꝑus. s. infusis in aqua calida:⁊ agitatis ⁊ exiccatis ⁊ fisticis taliter preparatis:incisis in parua q̄titate ſm ꝙ magnifica dña sua componere solet. Et si placerent aliq̄ radices porroꝝ vel ceparū nō disconuenirent. ¶ Possunt etiā fieri salsamenta quedam cum appropriatis cum epatibus gallinarum vel anatum:vel cum micha panis sui:⁊ cum pineis vel amigdalis contritis:⁊ passulis sine armilis cōmixtis cum aceto passulato:vel cum modico vini granatoꝝ musꝯorum:⁊ modico zuccharo aromatiçando cum speciebus conuenientibus in casu talia saporamenta:⁊ reliqua cibaria factis vt ifra. ℞. cinamomi. ꝫꝫ. galange. añ. ꝫ. ß. spice:calami aromatici. añ. ꝫ. iy. anisi:feniculi. añ. ꝫ. y. sandal. al. ꝫ. i. ß. spody. ꝫ. i. epatis adhib. ꝫ. y. zucchari ad quartum totius fiat puluis. Et si aliquid intraret qđ esset appetitui disconueniens extrahat̄ vt res saporosa reddatur:⁊ ita in estate possunt fieri saporamenta cum succo scariole:⁊ endiuie:⁊ acetose parum cum modico cinamomi:⁊ aceti passulati:⁊ hoc infestante siti pro cōdimentis ferculorum. De oleis valet oleum amig. amar. oleum ꝓprie etiam fisticorum multū in casu comēdatur:⁊ ita de pineis ⁊ cissamo. ¶ De fructibus autem cōmuniter laudantur auelane:sed in totum mihi nō placent. ¶ Sed in fisticis stat notabile iuuamentum in modico vsu:sed in amig. ⁊ uuis passis sine interioribus omnes cōueniunt maxime si passe non fuerint nimis dulces:a reliquis fructibus ⁊ maxime recentibus omnino cauendum est. Granatis tamen aliquotiens ad dulce declinantibus maxime ad extinctionem sitis vti cōuenit. Omnibus tamen fructibus etiā laudabilibus dictis parce vtenduꝫ est:nam amigda. ⁊ auelane sunt suspecte ꝓpter difficultatem digestionis:⁊ fistici suspecti ꝓpter excessiuam caliditatē:⁊ passe dulces cum granatis dulcibus ꝓpter dulce:vnde eis vti oportꝫ hora furtiua vt dixit. A. de dactilis. i. raro. ¶ Circa potum est bene aduertendū qm̄ ex textu. d. A. ⁊ etiam quorundā alioꝝ videtur colligi posse in ordinando potum ꝙ nō dꝫ eum sumere ieiunus neqꝫ super cibum:imo post horam. ⁊ Serapio voluit ꝙ expectent post comestioneꝫ spacio longo:deinde bibant paruꝫ vna vice:ex quibus sententys auctoꝝ multi practicātium colligunt ꝙ infirmus non dꝫ sumere potū tempore comestionis:sed post cibum ⁊ comestionē ꝑ duas vel tres horas:que sententia est multum erronea:tum qꝛ potus necessarius est ad cibum subtiliandum:vt conuenienter eliquato cibo deduci possit per venas ad epar:⁊ transire per ipsum epar vt conuenienter digeri possit ⁊ sanguificari:⁊ item si exhiberetur post duas vel tres horas ab assumpto cibo sequeretur nocumentum:ꝙ maxime vitandum est de corruptione digestionis cibi in stomaco:⁊ penetratione ipsius ad epar ante ipsius digestionem. Cum igitur dixerunt auctores potum esse tardandum post cibū per horā vel spatio longo:non debet intelligi de potu comiscendo cum cibo ad debitam ipsius equationē:sed de potu delatiuo iam digesto cibo ſm stomacum:⁊ cum iam transiuit ad epar:imo ⁊ pro maxima parte est in epate digestus. Et hanc sñiam pro parte insinuauit Auic. nam cum dixisset post horam dꝫ sumi addit imediate. Et cum scit sup. infirmus descensionem cibi a stomaco suple factam esse. i. ꝙ stomacus iam sit inanitus ⁊ sup. penetrauit ed epar:⁊ pro maxima parte est digestus in epate:nam tunc subtiliata materia per potum succedenteꝫ que remanserat in epate de massa sanguinea in virtute illius vini succedētis fit penetrans dicta materia ad membra ad nutricationem:⁊ inde virtus refocilatur ⁊ materia:que cū vrina expelli debent conuenientius cum eadem expelluntur:⁊ tunc cum talis potus exhibetur nō sumit eum patiens ieiunus simpliciter:qm̄ membra nō sunt inanita:⁊ vbi essent inanita nō conueniret talis potus vt pꝫ. Et illam sñiam clarificauit Serapio in verbis suis:nam cum dixerat ꝙ bibāt paruum vice vna spatio longo post comestionē:addit ponendo tunc vtilitatem in potu:qꝛ hꝯ vinum ꝓuocat vrinam:⁊ conseruat virtutem:⁊ augumentat caliditatem innatā:⁊ abscindit sitim:per ħ ergo qđ dixit ꝓuocat vrinam ⁊ releuat virtutem declaratur ꝙ intellexerit de potu qui offertur gratia penetrationis cibi ad membra:⁊ non de potu qui cōmiscendus est cum cibo ad equationem istius. Et dictus potus delatiuus est offerendus spatio longo post cibum vt post septem hor. vel vltra ante futurum cibum

ꝑ duas horas vel circiter:nã tũc sequunt̃ iuuamẽta q̃ dcã
sunt. Ideo cũ dixit Aui. post horã nõ itellexit horã vnã nu
meralem:vt pꝫ ex verbis sequentibus supra allegatis:sed
intellexit per horã spaᵐ temporale quãdo iam transiuit ci
bus a stomaco vt dictum est. Et tunc cõuenit exhiberi po/
tum vini antiqui subtilis penetratiui in quantitate duaꝝ
vel trium. ʒ. ad dictam intentionem:⁊ post tardet̃ ad fu/
turuꝫ cibum tanto tempore vt dictum vinũ post ipsius di
gestionem in stomaco transiuerit ad epar:qđ erit tempus
duaꝝ horaꝝ vel circiter. Uel potest intelligi dictum Aui.
vt nõ bibat ieiunus neqꝫ super cibum. s. post eum subito:
sed post horaꝫ quando scit descensionem eius a stomaco:
nam cum sciuerit hoc tunc post horam. s. cum transiuit ad
epar exhibeatur parum vini ad fines dictos. Et ad idem
venit. Et nota hoc totũ bene. Quale autem vinum conue/
niat in quotidiana mensa nõ potest dari regula determi/
nata:qꝛ tempore quo coniungeret̃ aliqualis extranea cali
ditas cum vehemẽtia sitis deberet esse vinuꝫ multo debi/
lius:sed vniuersaliter dꝫ esse subtile clarum:⁊ mihi placet
de vua rubea lꝫ modicissimi coloris ⁊ multis vicibus per/
misceat̃ potus cum cibo. Et hec de dieta sufficiant. ❡ Ad
medicinalia igitur veniendo p̃mo est ꝯmemorandus cañ.
positus a. d. A. in sermone vniuersali de curis epatis:⁊ in
calefaciendo ⁊ infrigidando ⁊ humectando ⁊ exiccando
siue cum medicinis interius sumptis siue per exterius lo/
calibus eum dixit. Et nõ opꝫ vt ad sũmum deueniatur in
infrigidatione epatis q̃tum possibile est:⁊ perducat super
per infrigidationẽ ad ydropisiꝫ. s. super ꝓpter munitionẽ
calidi naturalis:neqꝫ in calefactione eius sup̲ perueniat̃
⁊ perducat ad arefactionem. s. ꝓpter caliditatem excessi/
uam resoluentẽ substantiam epatis:neqꝫ sup̲ perueniatur
ad humectationem supfluaꝫ relaxantem ⁊ remolientem
substantiam eius:neqꝫ ad exiccationẽ superfluam exiccã
tem:⁊ extenuantem substantiam ipsius:⁊ ꝯñter inducen/
tem opillationem attenuatoriã:qm̃ ipsum facilime ꝓpter
molitiem substantie eius exiccatur:⁊ ꝯstringitur in poris
ꝓprijs vel in venis disseminatis ꝑ euꝫ. Nam dicebat ibi/
dem Auic. in caplõ cure apostematis sanguinei. O. quam
velociter respondet duriciei suple epar siue per calefactio
nem supfluã siue per exiccationeꝫ. Et in caplõ apostema/
tum durorũ in fine dixit. Et scias ꝙ epar velociter opilla
tur:⁊ cõuertitur in lapideitatem:⁊ iõ multum cauendum
est ab excessiue infrigidantibus ⁊ calefacientibus:⁊ exic/
cantibus ne sequantur nocumẽta:que dicta sunt:ꝓpterea
cuꝫ est necessaria alteratio calefaciendo vel exiccãdo fiat
cum mensura. Et cum reductum fuerit epar ad eius com/
plexionem naturalem gradualem nõ oportebit vlterius
ꝓcedendo alterare calefaciendo vel exiccãdo. Ideo recte
addit hic. A. ad textuꝫ superius allegatum in sermone vni
uersali de curis epatis. Et ꝓpter hoc opꝫ vt scias quantita
tem. s. gradũ ꝯplexionis naturalis epatis qđ curas:ita vt
cum reduxeris ipsum ad eam suple quãtitatem stes. s. nõ
vlterius calefaciendo vel exiccando:qđ suple inten de cõ/
fortando cum appropriatis nõ eleuatis in gradu respectu
complexionis naturalis eius. ❡ Hoc itaqꝫ supposito pro
cura medicinaliuꝫ stant due principales intentiones. Una
ꝯsistit ad mãm ipsaꝫ ledentem:⁊ actui ꝯiunctam euacuã
do multipliciter. s. sensibiliter ꝑ clisteria vel ꝑ medicinas
datas desuper. lꝫ clisteria in hoc casu coniuncta qualitate
corporis ⁊ delicata eius natura cum situ materie ꝓ parte
mihi magis placeant q̃ꝫ per superius oblata:vt supra di/
ctum est:fit etiam sensibilis aliquotiens euacuatio de mã
cõtenta in mirach:lꝫ etiam fieri possit euacuatio sensibi/
lis per intestina cum medicinis localibus appositis supra
ventrem que etiam si correcte offerantur:⁊ in cõuenienti
dosi magis placent q̃ꝫ per superius oblate. Fieri etiam
potest euacuatio insensibilis per inunctiones extrinsecus
applicatas ⁊ sacellatis ⁊ fomentatis stuffas vnguenta ⁊ce
rota:⁊ huiusmõi ad ventrem occurrentia. ❡ Scđa inten
tio principalis ꝯsistit in confortando virtutes naturales
stomaci:⁊ epatis ⁊ alioꝝ membroꝝ lesoꝝ:que omni tem/
pore ⁊ in toto ꝓcessu cure est obseruanda:⁊ hoc fieri potest
cum syrupo:⁊ cum ꝯfectis ⁊ pulueribus subtilissime tritis
⁊ exhibitis. ❡ Circa igitur p̃mũ expediendũ:qm̃ euacua/
tio fienda per ventrem cum mã ꝓpter existere in sitibus
in q̄bus includit̃ difficulter fit educibilis siue ꝑ medicias
siue ꝑ clisteria vel alia applicata exterius laboriose soluẽ/
tia nisi prepareť ad adductionem saltem cum apientibus
meatus:⁊ poros ꝑ quos educenda est:⁊ ꝯfortãdo virtuteꝫ
epatis p̃ncipalr̃ vt expulsiua vigorata fortior reddat̃ in ex
pellendo idcirco mã p̃us est aliqualr̃ digerẽda ad intelle/
ctum datũ:postea per ordinẽ est eũanda. Et qm̃ talia dige/
stiua ꝯueniẽtia sunt subtiliatiua aperitiua:⁊ stantem mã pec
cante in intestinis vel in stomaco cõi de fecibus vel reli/
quijs cibi vel flegmatibus:nisi p̃us educat̃ exhibitio dicto
rum digestiuoꝝ esset ad nocendũ:idcirco ꝯueniẽs est p̃us
euacuare mãs cões cum clisteri cõi nõ appropriato:postea
deuenire ad digestiua:⁊ ꝯñter ad euacuãtia appropriata.
❡ Primo igitur fiat clistere vt infra. ℞. bletis mercuria/
lis:floꝝ camomille:meliloti:eupatorij añ. M. i. peritarie.
M. ß. fiat de his decoctio in debita q̃titate aq̃:deinde fa/
cta collatura de eadẽ sumatur libr̃. i. ß. ⁊ addat̃ cassie ex/
tracte nouiter. ʒ. vi. yerepigre puluis zucchari añ. ʒ. ß. olei ð
lilio:olei camomille:⁊ ami. dl. añ. ʒ. i. ⁊ cum. ʒ. ij. salis fiat
clistere. Et est notandũ ꝙ h̃ clisteri vti põt tute stante vẽ/
tris stipticitate:⁊ alternatis diebus:vbi de clisteribus ĩfra
dicendis appropriatis ad mãm eũandaꝫ nõ erit vtenduꝫ
nisi interpositis adminus tribus vel quattuor diebus. Fa/
cto igitur clisteri eductiuo mãeꝝ cõium ad p̃parandũ ma
terias:vt educãtur cũ appropriatis fiat syrupus vt infra.
℞. syrupi de duabus radicib⁹. s. feni. ⁊ apij. ʒ. ij. syrupi de bi
santhijs:⁊ syrupi de absyntio. añ. ʒ. i. aquaꝝ cicoree:eupato
rij:⁊ endiuie añ. ʒ. ij. misce clarificet̃ ꝑ duabus vicib⁹ cum
modico cinamomi:⁊ istos duos syrupos accipiat sꝑ añq̃ꝫ
sumatur medicina eductiua:vel ꝑ clistere appropriatum
vel aliter. Sed cũ erit facta mã obediens ad euacuationeꝫ
de mã ꝯiuncta:qꝛ appꝫeat eductio de mã manifesta:⁊ faci/
lior fiat euacuatio cũ medicinis appropriatis de eadẽ mã
tunc cum dictis syrupis loco aque endiuie apponi põt de
aqua cuscute:⁊ aromatiçari cum modico spice. Et si displi
ceret cõtinue vti syrupis digestiuis quos tñ syrupos possu/
mus in ꝓcessu fortificare facta sensibili euacuatione de
materia exibendo syrupos de prassio:⁊ de ysopo cũ aquis
apij feniculi:⁊ cuscute. Possumus etiaꝫ facere ꝯfectiones
ad hanc intentionẽ ẜm formam vt infra. ℞. dyacurcume
in qua est spes ad oẽm ydropisim. ʒ. ß. specieꝝ diarodon
abbatis. ʒ. i. epatis adib. ʒ. i. ß. misce cum syrupo de eupa/
torio fiat ꝯfectio:de qua põt sumi coclear vnum in mane
loco syrupi:lꝫ ẽt h̃ valebit in scđa intentione principali de
cõfortatione mẽbroꝝ. Tandeꝫ facta p̃paratione ad soluẽ/
dam mãꝫ singula ebdomada fiat vt infra. ℞. folioꝝ cau/
lium:mercurialis bletis añ. M. i. cuscute:calamenti eupa
torij mellilotí:⁊ camomil. añ. M. ß. cartami. ʒ. ij. bulliant
in aqua debite q̃titatis:⁊ facta collatura sumantur. ʒ. xv.
in quibus bulliant tribus ebullitionibus. ʒ. iij. soldanelle:
⁊ facta expressione ⁊ collatura addantur. ʒ. ij. vrine capre
⁊. ʒ. ß. yerepigre:⁊ cũ. ʒ. ij. salis gẽme fiat clistere:⁊ spero ꝙ il
lud sufficiet ad debitã solonẽ faciẽdã. Et qñ nõ sufficeret
posset addi. ʒ. i. vsqꝫ ad. ʒ. ij. trociscoꝝ de reubarbaro vel. ʒ.
ij. soldanelle puluerizate in dicto clisteri. Et qñ esset itẽtio
etiam

etiam magis soluendi extracta vrina capre vel trociscis de reubarbaro: posset addi. ʒ.i. vsqꝫ ad.ij. de electuario facto: ⁊ in casu multum apto iuuare ⁊ notabiliter rectificato ⁊ preparato: cuius descriptio est vt infra. ℞. masticis spice rosarum: reubarbari lace. an̄. ʒ.ij. laureole preparate. s. ꝑus infuse ꝑ duos dies nāles in succo citoniorum: ⁊ aceto. ʒ.iiij. agarici turbit. an̄. ʒ.i. misceant̄ ⁊ distēperent̄ cū carne citoniorum coctorum: ⁊ melle ⁊ parum aceti: ⁊ fiat in forma electuarij. Et si pur nō sufficienter educeret pōt addi ⁊ in dosi eius vsqꝫ ad. ʒ.iij. Et spero q̄ si ēt poneret̄. ʒ.ſ. eius supra vmblicum etiā iuuaret in casu educendo mās per ventrem: ⁊ non laboriose. Si ēt apponeret̄. ʒ.ij. colloquintide ꝑus inuncte cum oleo amig. dul. ⁊ citoniorum spero q̄ solueret etiam per ventrem ⁊ esset fortius. Per supius aūt si aliqñ fienda est euacuatio cū medicinis ebibitis nō trāsirez ad fortiores q̄ʒ ad trociscos de reubarbaro dādo ex eis. ʒ.i.ſ. vsqꝫ ad.ij. si expedit: vel ēt vsqꝫ ad. ʒ.i. ℈.i. soldanelle cuz aqua lactis caprini ad fortiora nō trāscēderē. Sed si cum clisteribus possumus adimplere intentionē nostrā magis plꝫ. Sed si virtus multū fortificaret̄: ⁊ esset inclinatio ad pillulas possent etiam sine timore exhiberi pillule Rasis 7° continentis dando. ʒ.i. vsqꝫ ad. ʒ.i.ſ. vt infra. ℞. yerepigre. ʒ.iij. turbit electi. ʒ.iiij. lace lote. ʒ.ij. raued seni: salis indi. an̄. ʒ.i.ſ. succi pollicarie seu eupatorij. ʒ.ſ.ij. anisi: se. apij radicū squinanti an̄. ʒ.i. mirabola. citri. ʒ.ij. terantur ⁊ distemperent̄ cū succo solatri: ⁊ fiant pillule. Laudo etiam fieri suppositorium interdū ad educēduz ēt mām appropriatam: ⁊ maxime ventositatez factaꝫ vt infra. ℞. foliorum ruthe: seminis vrtice: cimini an̄. ʒ.i. salis parum cuz melle loto in aqua camomille fiant suppositoria longa: etiam in hoc sunt partiende semper eūones. Et in tempore medio cō fortanda est nā oībus ingenijs: de quib⁹ infra: semꝑ in hoc obseruādo vnū can. positū ab Auic. in cura cacesie: qui ēt est cōmunis ad al's species cuz dixit. Et opꝫ subtile sit studiū in soluendo eos: ⁊ sepe res in eis id qd̄ in potu sumunt. i. diuide solutiua: vt nō tota mā simul euacuetur: sꝫ paulatine: ne fiat labor in nā. De hoc etiam dicebat idem Auic. in cura asclitis loquēs de euacuatione per solutiua. Et oꝫ vt non sit subito imo scd̄m vices: nam qd̄ subito est mortale est ⁊ puuꝫ nocumentū debilitat epar vt dixit etiā Rasis 7° ꝯtinētis: scribit̄: opꝫ vt ydropicus laxetur cū eo qd̄ educit aquā moderate ⁊ paulatiꝫ: qm̄ nō est laxāda aq̄ subito vt dicit: ⁊ istud semꝑ est bñ menti tenendū in euationibus fiendis. Per alia ēt ingenia fit euacuatio sensibiliter de mā aliquotiēs ydrope: vt per flobothomiā: vomitum: vel ꝓuocationē vrine. Sed flobothomia in casu nr̄o nō bꝫ introitū: ēt vomitus ⁊ ꝓuocatio vrine non nisi cum maxima difficultate ⁊ laboriose eūone possunt educere mām dictā: idcirco de illis ēt nō facio mentionez: sed veniemus ad illud ingeniū euationis sensibilis: vt per sudorem ꝓuocandum p̄cipue cum stuffa. ¶ Laudo igitur alternatis diebus ⁊ dimissa die euationis spālis cum clisteri solutiuo vel alio mō: qm̄ in eo nō ꝯpetit stuffa: sed sequēti die: ⁊ postea scd̄m ordinem interpolando diem fiat stuffa post expulsiones supfluitatum cōmunium in mane vel in scd̄o digesto cibo s̄m totuꝫ in stomaco situato: corpore supra discū perforatum s̄m ventrem: fiat autem decoctio ꝓ stuffa vt infra. ℞. radicuꝫ ebuli: corticum radicū interiorum vlmi: radicum feniculi: radicū cicoree: ⁊ endiuie: ⁊ radicuꝫ apij. an̄. ʒ.ij. aristol. rotūde: radicum acori an̄. ʒ.i.ſ. cipi. ʒ.i. melliloti: cāomille: eupatorij: pitarie sticados. an̄. M.i.ſ. calamenti pulegij ruthe: maiorane: cuscute. an̄. M.i. seminū anisi: cimini: carui: ameos. an̄. ʒ.i. salis cōmunis: ⁊ salis nitri an̄. libr̄.i. sulfuris. ʒ.vi. ferruginis ferri. libr̄.ij. bulliāt oīa in brenta vna aque cum situlis.ij. vini albi ꝑus bulliēdo radices ⁊ mineralia p̄ter sulfur. deinde ponendo semina: postea flores ⁊ herbas cum sulfure versus finem decoctionis: ⁊ fiat in totum ꝯsumptio tertie partis: ⁊ reseruetur pro vsu recipiendo fumum calidum per quartuꝫ hore: vel vsqꝫ ad mediam horam: non expectando laxationem virtutis: quo facto ponatur sup lectulo: ⁊ exiccetur cū pannis: deinde fiant sacellationes cuꝫ sacculis calefactis factis cū medicinis resoluentibus ⁊ exiccantibus vt infra. ℞. camomille: florum aneti. an̄. M.ij. ruthe: calamenti. an̄. M.i.ſ. milij. M.ij. cimini: carui: centauree. an̄. ʒ.i. baccarum lauri. ʒ.ij. salis cōis. ʒ.i.ſ. fiant sacculi tres. Et si nō sufficiūt simplicia addantur s̄m ꝓportionem: ⁊ possunt calefieri bis: vel fiāt sex sacculi: ⁊ ponātur tres vna vice: postea alij tres succedant semper cauendo ne ponat̄ supra regionem epatis ꝯsequenter ne materia nimis exiccetur: ⁊ membra cōstringantur ꝓpter exiccationem fortē. Et post sacellationes fiat inunctio cum oleis resolutiuis ⁊ humectatiuis vt infra. ℞. olei de lilio. ʒ.ij. pinguedinis galline: ⁊ anatis: ⁊ olei amig. dul. an̄. ʒ.i. croci. ʒ.ſ. misce. Circa tamen regionē epatis fiat inunctio ad ꝓhibitionem calefactionis nimie: ⁊ dissolutionis epatis cum aliqualiter refrigerantibus ⁊ confortantibus vt infra. ℞. vnguenti sandalini. ʒ.ij. olei ros. olei absynthij. an̄. ʒ.ſ. spice spodij se. endiuie puluerizatorum an̄. ʒ.ſ. misce cum modicissimo aceti: postea quiescat per horaꝫ: ⁊ sumat̄ cibus sibi cōueniens. ¶ Sequenti aūt die ad exiccationem: ⁊ resolutionem humidi ratum circa crura fluxarum in tinello ꝑuo ponantur due partes arene subtilis: ⁊ vna pars terre mineralis ferree: ⁊ calefaciat: ⁊ in eo teneantur crura per tempus. Fiant etiam sacculi ex ea materia calefacta: ⁊ ponantur ad coxas fortiter adherendo: deinde cum steterit per tempus conuenit vt fiat inunctio ad crura cuꝫ oleis vt infra. ℞. olei spice: yrini: ⁊ camomille an̄. ʒ.i. misce. Ad hanc etiam intentionem valent si superligentur cruribus ⁊ pedibus spongie noue cuꝫ fascia: ⁊ teneantur ita nocte vel saltē die. Et si prius spongie dicte fuerint īfuse tribus vel quattuor vicibus in aqua ⁊ cinere: postea expresse ⁊ exiccate ad ignem paulatine quando nō possunt exiccari ad solem erit maioris efficacie in casu nostro. Conuenit etiaꝫ in die stuffe recepta stuffa loco sacellationum vt sepeliatur s̄ꝫ ventrem in minera terrea ferrea calefacta sufficienter: ⁊ postq̄ʒ sic steterit quasi per horam mediam vel circiter fiat inunctio per modum dictum supra cuꝫ humectantibus. In diebus autem in quibus non fit stuffa potest fieri inunctio cuꝫ oleis magis calefactiuis ⁊ exiccatiuis in mane ⁊ sero vt infra. ℞. oleorum de lilio ⁊ de spica. an̄. ʒ.i.ſ. olei laurini: ⁊ olei d̄ yreos an̄. ʒ.ſ. misce. Posset etiam fieri emplastrum supra ventrem loco inunctionum factum ex stercore animalis. Et qm̄ stercora cōmunia bonum sunt conferenda laudauit Rasis stercus capriolorum: nam dixit q̄ non est fetens: imo q̄ habet bonū odorē: ⁊ si pur ꝑticipet aliquo malo odore possent misceri quedam aromata vt spica: thus: ciperi: ⁊ similia: concule etiam marine contrite cum carnibus earum: ⁊ emplastrate super ventrem sunt cōuenientes: miscendo cum eis de spica puluerizata ⁊ ciperis. Emplastruꝫ quoqꝫ de baccis lauri in h̄ casu comendatur: semper memorie tenēdo ne talia calefacientia ⁊ exiccantia multuꝫ attingant ad regionem epatis. ¶ Consequenter succedit alia intentio generalis de confortatione membrorum naturaliuꝫ. Et hec completur cum exhibitis per os singulariter in forma pulueris subtilissimi in diebus quibus nō sumuntur medicine alie solutiue. Si etiam illis diebus sumerentur nō esset inconueniens. Fiat ergo descriptio pulueris vt infra. ℞. radicuꝫ endiuie siluestris: radicum cicoree exiccatarum an̄. ʒ.iij. cinamomi. ʒ.ſ. cassie lignee. ʒ.ij. epatis adhib. ʒ.ij. misce

⁊ fiat puluis de quo sumat coclear vnum magnum cum. ℥.iiij.aquarum vt infra. ℞. aquarum cicoree: eupatorij: absynthij: endiuie: cuscute añ.℥.iiij.misce pro quattuor vicibus. ¶ Pro confortatione etiam harum specierum vti pōt syrupis de quibus dictum est supra: ⁊ confectione ibidem posita. Potest etiam ad hanc intentionem fieri confectio confortans nō tantum epar sed etiam stomacum in forma morsellorum vt infra. ℞. stomacorum gallinarum.ʒ.i.epatis lupi.ʒ.i.ß.calami aromatici: cinamomi: sandal.citri.spice añ.ʒ.ß. cum zucharo dissoluto in aquis eupatorij absynthij: ⁊ endiuie añ.q̄ sufficit fiat confectio in morsellis. Et istis confortatiuis vel altero eorum semper vti opz: qm̄ hoc precipit intentio in curatione: vt voluit Rasis.7° continentis maxime in asclite. Nam dixit. Stude in asclite ꝓprie ad confortandum epar: ⁊ in timpanite ad confortandum stomacum. Et qm̄ cum asclite coniungitur aliquid ventositatis idcirco laudabile est semper cōfortare stomacum ⁊ epar: ⁊ p̄ncipalius epar in hac intentione. Et ita sit expedita intentio confortationis. ¶ Restat solum vt ponatur ordo in his exhibēdis ne cōtingat error. Singula igitur die accipiatur in mane aliquod de confortatiuis dictis: sed si intendamus soluere ventrem ⁊ educere materiam: qd̄ est fiendum semel in ebdomada cum aliquo soluente de quibus dictum est prius: per duos dies ante sumatur syrupus qui simul est digestiuus ⁊ confortatiuus. In alijs autem diebus.i.immediate sequenti solutione exhibeatur.ʒ.i.ß. de electuario facto confortatiuo: ⁊ in alijs diebus sumant̄ vel pulueres cum aquis suis vel confectio facta in morsellis etiam cum dictis aquis sumendo vnum morsellum ad minus trium.ʒ.p vice. Postea fiant fricationes post duas horas. ¶ Deinde surgat ad sellam: ⁊ si nō habuerit sufficiētem assellationem recipiat clistere cōmune factū. Postea fiant inunctiones post vnam euacuationem supradictā cū oleis resolutiuis ⁊ exiccatiuis dictis faciendo etiam facellatiōes si placebit. Et ita alternatis diebus fiat de clisteri cōmuni. In secundo autem celebrata stomaci digestione complete fiat etiam stuffa alternatim: ⁊ consequenter sequentur ea que dicta sunt s̄m ordinem. Et altera die fiant facellationes ⁊ inunctiones vel emplastra s̄m q̄ dictum est. In die medicine solutiue tardet̄ cibus q̄ diu fieri possit precipue si sumatur per os: ⁊ tunc sumatur lauatiuum post septem horas: siue cum brodio macro siue cum aqua cicerum rubeorum ⁊ modico zuchari. Et his sum contentus ad laudem dei.

¶ De ydrope yposarcha cāta a fluxu sanguinis emoroidali pro spectabili domino Jacobo de beaquis ciue mediolani. Consilium. LI.

Dispositio huius notabilis viri.d.Jacobi de beaquis generali nomine appellari potest ydrops. que quidem in tres species a doctoribus diuisa est: tympanitē.s.asclitem: ⁊ yposarcham. Quid sit quelibet istarum breuiter explicabo nō enumerādo causas cuiuscūqz sed tantum illius que ad ꝓpositum nostrū pertinet: vt habitis certis causis elicere possimus per propria signa a qua causarum pendet hec egritudo: vt ex consequenti ad ipsius curam perfecte veniamus: q2 sine cognitione ꝓpriarum causarum alicuius effectus non deuenire possumus in certam noticiam ipsius. Timpanites itaqz est egritudo īmediate dependens ex plurima ventositate humiditatem excedente contenta ad intra pāniculos ipsius ventris non extensa per totum corpus: vnde si ad ventrem pulsetur sonat in modum timpani. Inde dicta est timpanites. ¶ Asclites vero est egritudo pendens īmediate ex excellenti humiditate: ⁊ dn̄io ipsius supra ventositatē cōtenta: etiam inf̄ ipsius ventris pāniculis appellatis siphac ⁊ mirach. siue etiam inter pāniculum coopientem intestina: ⁊ ipsa intestina. Et inde si corpus ab vno latere in aliud latus moueat̄ sentit̄ sonus: ac si esset alicuius vasis moti semipleni aqua. Possemus tamen si placeret istas species describere in recto: ⁊ dicere. Timpanites est illa actualis ventositas ⁊c. ¶ Iposarcha vero est egritudo dependens īmediate ex sanguine quodā aquoso male digesto ab epate ad oīa membra trasmisso membra nutrituro: ex cuius presentia omnia membra apparent impinguata ⁊ tumefacta dealbata. Hec itaqz species ab alijs differt ꝓpterea q̄ hec est generalis omnia membra cōplectens: alie vero spāles magis maxime inexistentes circa mēbra nutritiua vt ip̄m ventrē ⁊c. Et hec de qua est nostra p̄ncipalis cōsideratio: vt patebit bn̄ ꝯsideranti dispositionē ⁊ qualificationē totius corporis prefati domini Jacobi. ¶ Huius g̊ intendo causas magis verisimiles assignare. Causarum itaqz alia ꝯiuncta: alia añcedens. Causa ꝯiuncta vt quodam mō dictum est statio flegmatici humoris semicocti: ⁊ eiusdem nō adherentia cum carne per totū corpus dispersa. Causa vero añcedens est debilitas virtutis digestiue: ⁊ in epate ⁊ alijs mēbris: dicente. Gal.s̄o ꝓnosticorum cōmento p̄io. Et vniuersaliter quidem omnes spēs ydropisis ꝓueniunt a nocumēto antecedente in virtute generatiua sanguinis qm̄ deficit eius operatio ⁊ deest ei cōplementum eius. Iste tamen tex. vt apparet intelligenti maxime cōtrahitur ad hanc speciem appellatā yposarchā. Huiusmōi autem virtutis debilitas: aut epī debetur per ꝓprietatem: aut per cōparationē in cōmunitate aliorum membrorum verbi grā per cōitatem si cor esset frigidum refrigerās caliditatem īnatam ipsius epatis: aut vbi stomacus est frigidus nō potens bn̄ conuertere massam cibalem in bonā substantiam chilosam: ⁊ ex cōsequenti nō bene prepararet digestiue epatis: ⁊ tūc epar non posset bene digerere: nec sequestrate humidum aquosum ab humido sanguineo nutribili: ⁊ exinde ꝑmanet ꝑmixtio humidi sanguinei cum aquositate: aut ꝓpter aliquā opillationem existentem circa gibbum epatis: aut debilem attractiuā rhenū vn̄ nō posset transmitti humiditas vrinalis per vias a natura deputatas: s3 ibi cum sanguine permixta remaneret: ⁊ ꝯsīter ad membra trasmitteretur. Si aūt per ꝓprietatem insitam epati est debilitas digestiue: aut hoc est per viā resolutionis: aut per viam īnate ꝯplexionis: aut solute ꝯtinuitatis. Per viam cōplexionis: vtputa si epar esset excellenter calidū tunc per viam consumptionis spirituum destrueretur operatio digestiua: nam virtutis digestiue spiritus sunt instrumenta: aut si epatis complexio esset maxīe frigida: tūc digestio foret imperfecta: qm̄ digestio calido vigoratur ⁊ imperficitur frigido vt quarto methaurorum ab Aristo. ⁊ Auic. libro p̄mo doctrine de virtutibus. Si vero per viā solute cōtinuitatis: vt si in epate esset aliqd̄ apostema aut alia egritudo facta a causa primitiua tunc imperficeretur digestio: vt pz consideranti. Aut qñqz per viā resolutionis: aut ꝓpter fe.acutam: aut nimiū dolorē: aut euonem sanguinis per viā narium: aut ꝑ viam emoroidarum: aut ꝑ viā secessus. Nā cū h9 oībus euacuant̄ spiritus q̄ sunt instrumēta virtutis digestiue. Iste videre meo sunt cause verisimiliter añcedentes ad hanc passionē appellatam yposarcha. ¶ Sz nūc ꝑscrutari intēdo que sit causa ꝓpria in isto notabili viro. Primo hoc nō videt̄ esse ꝓpter nimiā cordis frigiditatē: qm̄ iste satis iracūdus est satis audax satis pilosus q̄ oīa attestantur supra caliditatē cordis: est ēt satis bone virtutis vitalis vt in pulsu percipitur. Non ēt hec dispositio accidere videtur

propter

ꝓpter opillationem iam dictam ⁊ rhenuȝ debilitatem: ꝓpterea qꝛ sibi multiplicatur vrina: ⁊ cum hoc bene a sanguine sequestraṫ: ꝙ nõ esset vbi rhenes debiles eent. Nõ ẽt hoc euenire videṫ ꝓpter solutionem cõtinuitatis: neqȝ ꝓpter apostema: neqȝ ꝓꝑ rem extrinsecus applicatã: ꝓpterea qꝛ circa regionẽ epatis nõ laborat. Nõ ẽt h accidit ꝓꝑ complexionẽȝ calidã inatã excellentẽ: ex quo vrina nõ est tincta: imo penitus discolorata: nec adest sitis nec alia que caliditati epatis attestantur. Hoc ergo euenit a nimia epatis frigiditate: ⁊ non ab inata: ex quo tempore etatis frigidioris vt puericie nõ fuit ex hac passionatus: qđ tñ esse debuisset: si ex inata cõplexione frigida euenisset. Concludo itaqȝ hoc accessisse per viam resolutionis: ⁊ nõ per euẽtuȝ acute egritudinis: neqȝ euacuationem sanguinis per viaȝ narium: neqȝ per viam secessus: neqȝ alia via resolutionis vt nimio coitu: nimio labore: nimia vigilia: nimio exercitio: ira: ⁊ huiusmodi. ¶ Cõcludẽdũ ergo vt dixit hoc euenire debuisse per viam resolutionis facte per euacuationem sanguinis per emoroidas: ex quo vt asserit sepe hac passione infirmatur: coadiuuante tamen frigiditate stomaci: ꝙ vt dictum est male epati subministrat. Et hec de causis. ¶ Uerum qꝛ causa ⁊ accñs quidem indicant de cõtrarijs remedijs: nã yposarcha que est accidens ipsius fluxus emoroidaꝝ indicat de calefactiuis: ⁊ aperitiuis: ipse autem fluxus constrictus nõ vt testatur Aui. 4ª. ꝑ. in fine. Quando causa ⁊ accidens ꝯiunguntur indicantia de contrarijs remedijs: ad id est magis attendẽdũ: de quo maior existit suspitio: reliqua tñ nõ penitus negligendo idcirco ad ipsaȝ yposarchã ꝑncipaliter insistã: ⁊ ad eius accidẽtia.

¶ Primo ergo q̃tum ad regimen sex reꝝ nõ naturaliũ sit ꝑ aer calidus ⁊ exiccatiuus: ex quo iferṫ ꝙ nõ dormiat in loco basso: sȝ i solario: ẽt vbi aer esset nebulosus vel pluuiosus: rectificeṫ cũ hac suffumigatõe. ℞. thuris: masticis lignialoes: olibani oĩuȝ. añ. ʒ. ß. misce: ⁊ pulueriȝenṫ subtilissime ⁊ ex isto puluere dispso sup carbonibꝫ fiat suffumigatio camere. ¶ Quantũ vero ad cibũ ⁊ potuȝ abstineat se ab omni cibo ⁊ potu friᵒ: grosso: ⁊ viscoso: dulci: ⁊ dimittat legumia: pisces: carnes bouinas: porcias: ceruoꝝ: ⁊ hꝫ. Sit panis eius fermẽtatus cuȝ sale coctus aniso feniculo: ⁊ hꝫ calidis aperitiuis: vtatur carnibꝫ pullinis: vitulinis: colũbinis nõ pinguibus: ꝑdicibus. Porcinas dimittat: ꝓꝑ ipsaꝝ pinguedinẽ ⁊ viscositatem. Et generalr̃ cibi eius sint boni chimi nutribiles: nõ viscosi: non grossi: facilis digestionis: abstineat tñ se a cibo superfluo: imo nõ comedat nisi vrgẽte fame: ẽt se leuet a mẽsa stante appetitu. Potus eius sit vinũ odoriferũ clarũ subtile antiquũ sine mixtione aque frigide. Et si vult vti aqua miscẽdo vinuȝ ⁊ est laudabile paruni miscẽdo sit aqua decoctionis radicũ feniculi: petroselini: seminũ anisi: feniculi: ⁊ ciceꝝ: añ paꝝ sustineat statiȝ q̃tum põt. ¶ De motu vero ⁊ q̃te dicaṫ ꝙ motus est maxime iuuatiuus in hꝫ passionibus dũ modo fiat añ pastũ saltem per tres horas. Fiat ergo motus ⁊ exercitiũ añ pastum eques vel pedes ꝺm tenoreȝ virtutis ⁊ possibilitatis: cõuenientius est facere pedes q̃ eques: ꝓpterea qꝛ virtutes magis cõfortãtur: pori cutis magis apperiunṫ: ⁊ exĩde superfluitates vberius euacuanṫ. ¶ Ad hoc ẽt iuuãt fricationes facte cũ pãnis lineis aspis calidis per totum corpus anteq̃ surgat de mane: ⁊ ẽt ante cenã post factũ exercitium: ⁊ si ex fricationibus talibus sudor ꝓuocetur reiterẽtur fricationes ne sudor opillet poros cutis. ¶ De somno vero ⁊ vigilia dicatur: ꝙ somnus sit breuis ⁊ vigilia lõga: ⁊ nullo pacto de die dormiat: neqȝ post cenam nisi ꝑ duas horas: qm̃ per noctem vapores ad intra ꝯtinenṫ: ⁊ in hũiditates ꝯuertuntur per vigiliaȝ vero plures superfluitates a corpore resoluunṫ. ¶ De inanitione ⁊ repletione fugiaṫ omnis repletio: qm̃ per repletionẽ exñte digestiua debili stomaci ⁊ epatis: vt supponiṫ nõ potente bñ digerere plurime aggreganṫ superfluitates aquee: q̃ ad membra cuȝ sanguine transeũtes faciunt hoc accidens appellatum yposarca: vt supradictũ est: vnde laudabilius esse dico ꝙ vẽter sit tenuis ⁊ lubricus. Nam hoc maxime adiuuat ad hanc passionẽ: ex quo plurime expelluntur superfluitates: ⁊ reliqua membra nutritiua reddunṫ fortiora per viaȝ exonerationis. Maxime ẽt ꝓdest ad causam vt ad apitionẽ emoroidarum ne exñte stiptica natura fiat compressio: ⁊ ex consequenti illarum venarũ apertio. Idcirco nisi natura sit lenis nãliter fiat per artẽ lubrica cũ clisteribꝫ vt ifra. ℞. folioꝝ maluaꝝ: violaꝝ: mercurial. añ. ℳ. i. furfuris. ℳ. i. ß. seminuȝ anisi: feniculi: aneti. añ. ʒ. ß. polipodij. ʒ. ß. coquãtur in sufficienti q̃titate aq̃ debita facta ꝯsumptione in libris. i. dicte addatur cassief. ʒ. i. pulueris zucchari. ʒ. ß. dyafenicõis: yeralogodion. añ. ʒ. i. olei cõis: olei aneti. añ. ʒ. i. ß. salis cõis. ʒ. ij. fiat clistere: ⁊ hoc simile clistere reiterẽṫ ꝺm necessitatem. ¶ De passionibus animi dicatur breuiter: ꝙ passiones animi vt gaudium letitia: ⁊ qñqȝ ira iuuant: qm̃ ex istis inflãmanṫ spiritus: q ꝯñter resoluũt humiditates: ⁊ hoc quantum ad res non naturales. ¶ Ad medicinalia vero veniendo. Primo nisi longo tempore sit facta euacuatio conueniens est euacuare illam mãm peccantẽ: ꝑus tamen facta digestione vt. ℞. syrupi de absynthio. ʒ. iij. syrupi cõpositi sine aceto. ʒ. i. ß. aq̃rũ absynthij: betonice: mellisse. añ. ʒ. iij clarificetur ⁊ aromatizetur cum cinamomo: spica añ. paꝝ ꝓ tribus vicibus. Sequenti mane post digestionẽ post istos syrupos nõ instante alio impedimento vt de ꝯiunctione vel oppositione lune: ⁊ hꝫ recipiat in frascriptas pillulas. ℞. pillularum de agarico: pillulaꝝ fetidaꝝ añ. ℈. i. ß. reformentur cuȝ aqua betonice: ⁊ addãṫ diadraganti. gra. iiij. ⁊ fiat numero vij. ⁊ post horas vi. facta euãtione pillulaꝝ recipiat lauatiuuȝ ⁊ postea prandium. Sequenti vero mane recipiat cõfectionẽ vt infra. ℞. tyriace antique metridati añ. ℈. ij. misce. Laudo ꝯñter ꝙ omni die recipiat ante pastum per duas horas de hac ꝯfectione ad quãtitatem medie castanee cum modico vini al. boni. ℞. dyalace. ʒ. i. dyacalamenti. ʒ. ß. misce. Si tamen ꝯtingeret aperiri venas emoroydaꝝ fiat suffumigatio de hac decoctione calida fumante vt infra. ℞. rosaꝝ balaustiaruȝ: corticũ granatoꝝ: copulaꝝ glandiũ. añ. ℳ. i. ypoqstidos: acacie: berberis. añ. paꝝ bulliant in sufficienti quantitate vini ⁊ aceti añ facta cõsumptione notabili infundatur in dicta aqua calibs ignita pluribus vicibus: ⁊ ex hac decoctione sic effumante fiat suffumigatio. Et hoc quantũ ad presens sum contentus.

¶ De ydropisi timpanite. cũ fe. a cã cal'a epatis. Cõsi. LII.

Supposito ꝓ constanti: vt scribitur: ꝙ hec dispositio sit species proprie ydropisis dcã timpanites cuȝ aliquali ꝑticipatione aquositatis: sȝ nunq̃ videatur absolui quin in timpanite aliquid aque coniungaṫ: vt visus est sentire Rasis in diuisionibus ad principiũ. c. ꝓprio. Supposito etiaȝ ꝙ eius causa effectiua mediata sit ex malicia complõis calide coniuncta fe. nõ tamen multũ intensa cum rubedine vrine. ¶ Colligiṫ ꝙ est habẽda modica fiducia de sanitate vt habetur tertio almans. ẽt per rõnẽ satis manifestã notã medicis: quã adducit Serapio 4º. huius ꝙ est qꝛ res infrigidantes nocent ydropisi: ⁊ calefacientes confortant febrem ⁊ addunt sitim ⁊ addunt in nutrimẽtũ igneitatis ⁊c. ¶ Nihilominꝰ notabo q̃dã pũcta ad memoriã lȝ expedi

ens non videat:qm̃ res visa est mihi a scribentibus recte intellecta:⁊ egregie vt fieri dʒ ↄsulata. Primuʒ ↄmemoro ꝙ fundamentũ cure dʒ esse in rectificatione ↄplexionis paulatine alterādo ad frigidũ cũ reb⁹ remisse frigiditatis: qm̃ infrigidādo timor est de debilitate mēbri ⁊ extinctione calidi nālis. Et applicent̄ etiā res cum frigidis ↄfortatiue ad calidũ iclinate aromaticitate pticipātes vt lignial' vel cinamomi: vel absynthy paꝝ. Nam quando sedat̄ febris ⁊ fit caliditas nālis equalis tūc fit fortis virtus imutatiua sanguinis:⁊ nō generat tūc ventositatem: calore nō dominante agente in humores. Unde impossibile est vt dicebat Gal. quarto affo:ismoꝝ in fine ↄmenti. xi. Sine calore. s. dominante ⁊ innaturali in grossum aerem mutari illos humores ⁊c. Scdm̃ preceptum est: vt talia a dn̄o frigida sunt apitiua etiam cum confortatione: qm̃ causa est debilitas membri sequēs maliciam complexionis: vt dictum est: cui coniungit̄ opillatio ex causa nota medicis ⁊ colligitur. 14. tertij. c. ꝓprio. ¶ Super his ḡ duobus dʒ fundari pn̄cipalis intentio curatiua. Nam hec de directo sumitur ab essentia morbi cum causa eius. s. a malicia cōplexionis calide cui opponitur infrigidatio: ⁊ a debilitate membri cui opponit̄ ↄfortatio ⁊ ab opillatione cui opponitur apitio: ⁊ prouocatio. Et si alia itentio remanet de resolutione vētositatis cũ extremis applicatis illa est min⁹ regularis: cum illa nō ↄpleatur nisi per calida formal'r vl' virtualiter: que sunt nata addere in causam principalem. ¶ Super his ḡ discurrat medicus in applicatione remedioꝝ. Cōmemoro tamen spāliter ꝙ eius camera sit in solario luminosa clara. 2° ꝙ panis quo vtitur nō sit ex farina frumēti solum: sed cum notabili mixtura farine ordei: vel cum farina spelte: ⁊ pinsetur cũ aqua decoctionis radicũ endiuie ⁊ apij: ⁊ si nō placeret cum dictis farinis saltem sit panis nō delicatus: sed furfuraceus cũ modico salis: pinsatus cũ aqua decoctionis suprascripta. Et de hoc feci singularē memoriā: qꝛ dʒ maxime obseruari: ꝓpterea ꝙ est cibus ↄtinuus. Uinũ eius sit al. paucifeꝝ: vel saltē remissi coloris nullo modo vinosum: ⁊ pce bibatur: ⁊ nō a pn̄cipio cibi sed post cibũ in notabili quātitate assumptũ. Et reliq̄ ↄuenienter ad dietam pertinētia obseruētur que relinquo obseruanda medicis astantibus. ¶ Circa medicinalia singulariter laudo syrupũ de endiuia: ⁊ ꝓ vna parte syrupuʒ de absynthio: ex quo nō est vehemens fe. cum aquis endiuie cicoree: ⁊ solatri. Et si dubitet̄ de nimia infrigidatione ponat̄ loco eius aqua absynthij: ⁊ ↄtinuet̄. vij. vl. x. dieb⁹. ¶ Pro solutiuo leui nō trāscederē species hiere simplicis ⁊ mediā ptem reubarbari cum 4ª parte mirabolanoꝝ citri: ⁊ cum semine endiuie paꝝ. ¶ Pro ↄfortanduʒ exhiberem aliquib⁹ diebus. s. vij. vel. x. tres pillulas de infrascriptis in mane per tres horas ante cibuʒ. ℞. trociscoꝝ dyarodon abbatis. ʒ. i. trociscoꝝ de camphora. ʒ. ß. absynthij. ʒ. i. lignal'. ℈. ß. epatis adib. ℈. ij. cum syrupo de endi. fiat pasta: ⁊ sumat̄. ʒ. i. pro tribus pillulis: ⁊ bibatur paruʒ post de aquis endiuie ⁊ cicoree. Postea fiat redditus ad syrupos ⁊ eosdē vel sibi siles ī vtute. Deinde ad solutiuũ. Postea ad ↄfortatiua per ordinē: ⁊ ita per circulũ ↄtinuādo. Licet ego laudem aliqñ interpollari ⁊ nām quietari p dies semper cum obseruantia debiti regiminis in dieta. ¶ Circa localia exterius applicanda laudo facta purgatione sequentibus duobus diebus inungi circa regionem epatis cum vnguēto sandalino addito modico absynthij puluerizati: vel modico lignial'. ¶ Laudo circa medium ventris apponi ventosas siccas orificij magni. Fieri etiaʒ sacculuʒ ex panico calefacto ⁊ modico camomille. Ad expulsionem etiaʒ ventositatis deorsum habita prius lenitione ventris naturaliter vel cũ clisteri cum appropriatis laudauit Rasis. 7° ↄtinentis: fiant suppositoria cum semine rutbe: ⁊ aneti: ⁊ cum melle: ⁊ his sum contentus.

¶ De fluxu dyarico cretico flagmatico ⁊ malancolico. Consilium. LIII

Asus. ℞. d. archidiaconi yspanensis radicaliter est fluxus diaricus creticus partim flegmaticus partim m'licus de m'lia adhusta ↄiunctus debilitati splenis in attrahendo ⁊ expellendo m'licũ humorē: vñ sepe aggregatur in ipso splene ⁊ intumescit. qñ epar in virtute sua expellit ad ipʒ spleneʒ de m'lia vel sanguine melācolico adhusto: vt nāle est sibi expellere: ↄiungit̄ ēt ↄplexioni aliqualiter ad calidũ declinanti in epate ⁊ corde: plus tñ ad siccũ lapso epe ꝙ̃ ad calidũ. vñ ex simboleitate dn̄antis siccitatis ad ipam m'liam nō domināte tñ multũ caliditate: imo ēt si tpata foret in epate fit gn̄atio sanguis m'lici per adhustionē vt ex radicibus nālib⁹ ex 2° de gn̄atione habitis declarari posset: cōiūgit̄ quoqʒ cũ cerebro in actiuis equal'r vel ad calidũ paꝝ declināte: sʒ ad humidũ notabil'r lapso accidental'r: vt puto magis ꝙ̃ nāliter ꝑ longas occupatiōes in studijs ⁊ speculationibus ⁊ cogitationibus cũ sua dn̄atio sit cogitabũda multum cũ corde ad siccũ declināte: stomacus tñ sensibiliter est hũidus ⁊ nō calidus ēt in ꝓpria specie nāl'r. Et ex his adduci pōt cā ꝓbabilis dicti fluxus cretici: qm̃ gn̄ato sanguine ad melancolicũ declināte cum nō sufficiēter deputatur ab hũore melancolico debili splene existente portio melācolie nō ↄuenientis nutricatiōi mēbroꝝ transmittit̄ cũ sanguine ad mēbra ad venas: vñ factus discōueniens sanguis nutricationi ꝑʒ ptes nō ↄuertit̄ in mēbra sʒ in poris ipsoꝝ retinet̄ ꝑ tpe vel in venis: vñ tāta aggregata q̄̃titate vtute opprimēte isurgit expulsiua ad expellendũ: ⁊ sic regurgitādo ꝑ easdē vias ad epar ⁊ meseraicas ꝓpellit̄ ad itestina: vñ est cā talis fluxus melācolici. Et hoc est ꝙ sentiebat Auic. 14. tertij tractatu q̄rto caplo pri° cũ dixit. Et multotiēs qdē est solutio vētris epatica: qm̃ corpus nō recipit nutrimētũ ⁊ reddit ꝑꝑ opillationeʒ vel ꝑꝑ aliud ⁊c. qꝛ tñ tpe retentiōis dictaꝝ materieꝝ in vijs debilitat̄ ēt atractiua mēbroꝝ in attrahēdo: ⁊ ꝑ̄r epatis a stō fit exinde ꝙ mãe ēt kilose ꝑ pte ēt retinent̄ in stomaco: q̄ inducũt nām flegmatis ꝑꝑ ꝓpinquitatē kili ad fl'a: ⁊ sic ꝑ pte educta ad itestīa flegmatica mā fit dictus fluxus ptiʒ flegmaticus. ¶ Ad qd̄ ↄcurrit ēt fluxus humiditatũ a cerebro flegmaticaꝝ ꝑ idigestionē cerebri in eodē multiplicataꝝ ad stomacũ ad itestina. Propter qd̄ ēt aliqñ grossa ventositas generat̄: q̄ aliquotiēs in aliqbus vacuitatibus membroꝝ coartata cũ subtiliat̄ dilatat̄ ⁊ extendit̄: ⁊ causat dolorē vehemētē: ita vt sit aliquotiens ꝑ medicos etiā doctos extimatũ ꝙ fuerit dolor renalis. i. lapidosus ex renibus: ⁊ tñ nō fuit sicut ēt ↄtingit Gal. pn̄cipi medicoꝝ in seipso: q fuit deceptus credēs dolorē fuisse a lapide clauso in additu vrine: ⁊ tñ nō fuit ex lapide dolor: sʒ magis ex vētositate ex flegmate grosso gn̄āta: vt scd̄o interioꝝ quinto caplo est pulchra istoria. Flegmate ergo descēdente apparet fluxus flegmaticus ꝙ̃ m'licus ↄcurrētib⁹ magis ad fluxuʒ de māebus stomaticis vel cerebralib⁹ ꝙ̃ ad mēbrũ a toto demādātis: ⁊ aliquotiēs ecōuerso: ⁊ aliquotiēs quasi equal'r ꝑʒ parietatē cāꝝ. Et ꝑinde tal' fluxus diuersoꝝ coloꝝ apparet aliquotiens ad melācolicũ magis declinans: ⁊ aliquotiens ad flegmaticuʒ: facta tñ cretica expulsione de membris in toto ⁊ a cerebro: ⁊ a toto stomaco ⁊ aliqualiter fortificato splene post euacuationē dicte māe ꝑ tp̄us ↄuenientius sanguis ab humore melācolico depuratur: ⁊ ita membra

ita mēbra cōuenienter nutriunť:⁊ fit in toto restauratio ⁊
in oībus opationibus ⁊ nālibus ⁊ aīalibus vř fortificari:
sed in pcessu ex radicali dispositione dictoꝝ membroꝝ ēt
accidentali habituata cum ad malitiam complexionis se
quatur debilitas tandē debilitatis operationib⁹ natura/
libus: vt supra dictum fuit. Fiet aggregatio materieꝝ: vt
supra: ⁊ exinde fit creticus motus expulsiuus. ¶ Pro tan
to expedit ad perfectionem cure: non tantum remouere
accidens de fluxu cum coniungitur: sed oportet alterare
complexiones membrorū ad temperamentum magis
vt fiat preseruatio a futuro casu. Et hec de casu sufficiant.
¶ Expedito sic casu ⁊ declarato: due p̄mo insurgūt inten/
tiōes gnāles: vna .s. curatiua ab actuali fluxu existēte: alia
p̄seruatiua a futuro fluxu. In his tñ fere saltim in regiē q̊
ad dietā equalř pcedēdū vř: qm̄ vt dicebat Gal. in libro
de heresibus. c. i. q̄cūq; enim sanāt passiōes iā fiētes hec
⁊ anteq̄ fiāt phibent cōsistere: qm̄ p̄seruando vt ibidem
voluit Gal. indiget medicus curatiuis auxilijs ad āticipā/
dū ⁊ p̄soluendū debentē ɔsistere egritudinē: q̄ vba ⁊ si vi
deātur in medicinalib⁹ adaptari posse tñ maxime verifi/
cantur in regimie quo ad dietā. Prio ergo erit expedien/
da ista intētio de dieta: q̄ est vtriq; cōis dispōi .s. actu fiēte
⁊ future fieri. Scđa intentio ad correctionē fluxus vt flu/
xus est. Postrema intētio erit ad factā dispōnē ps curati/
ua: q̄ maxime versabiř circa 2.° p̄mū circa euōnē māe cō/
iuncte: scđo ad correctionē fluxus vt fluxus est. Postrema
intentio erit ad p̄seruādū cū alterātib⁹ ɔplexionē mēbro/
rū lapsoꝝ versus tempamētū magis: ⁊ cū cōfortātibus
ſm determinatas v̄tutes medicinaꝝ dicta mēbra: vt ipso
rum opationes incolūes fiant: quoꝝ defectu ⁊ lapsu aggre
gantur māe: que postea cāe sunt fluxus: vt supra visū est.
¶ Regimen ergo in rebus nō nālibus in his obseruetur.
Prio qdē aer viteř oīs grossus nebulosus ⁊ vētosus opa/
cus ⁊ obscurus: nisi tpe somni: nō sit tñ ad aliquā q̄litatū
a medio notabilř excedēs: sȝ ad tēpamentū iclineř ⁊ acti/
uis ⁊ passiuis. Nā pp difformitatē sanitatis mēbroꝝ diuer
soꝝ vbi hēreř ad aliq̄ extremitatū nōbilř: ⁊ ad vnā mēbri
dispōnē aptā ēt iuuare alteri ɔ̄rie dispōni posset officere:
qm̄ si ad caliditatē declinauerit ɔiūcta siccitate in corde ⁊
epate vt dcm̄ ē p̄parat ad adhustionē hūoꝝ: ⁊ sic ad melā
colie gnātionē p adhustionē: qđ si fuerit ad frigidū decli
nans ipsum cerebrum ⁊ stomacus in digerēdo ledenť: ⁊ in
malicia augebunť. Idē si ad siccū ⁊ ad humidū: vt pȝ in/
tuenti. ¶ Laudo tñ vbi sit a tpamento recedēdū saltem
in passiuis magis vertēdū eē v̄sus humidū q̄ siccū: cū cor
⁊ epar ad siccū declinēt quoꝝ influxu magis disponiř ha/
bitudo ɔplōnis totius corporis sup h. Ergo tanq̄ ex radi/
ce iferař: q̄ tpe estatis nō est sub sole neq; in locis calidis
habitādū: neq; tpe hyemis multū apud ignē standū: neq;
in stuffis: q̄ vbi fuerit in estate necessaria rectifica° ae/
ris ad frigidū ppter intemperiē caliditatis fiant irrora/
tiones in camera sue habitationis cū aqua ros. ⁊ viola. ne
nufaris: ⁊ similiū frigidoꝝ: vel effundanť folia salicum ⁊
vitis: infusa prius in aqua fontis p camerā vel flores rosa.
violarū nenufaris: ⁊ hoꝝ h9 aspgant p camerā: neq; exeū
dū a domo in estate nisi horis recentib⁹: vt mane in prin/
cipio diei añ tertiā: ⁊ in sero vltra .xxij. horā. Sit etiam aer
sue camere in tali aeris ɔstitutiōe ex septētrione: ita q̄ fe
nestra sit hñs spiraculū versus septētrionē. In hyeme aūt
sit camera in alto ɔstituta inter duo solaria: cuius fenestra
versa ad oriēs vel meridiē. Et vbi sit idigētia rectificatio/
nis aeris ad ca^m fiat ignis ɔmensuratus ex lignis salicū al/
beraꝝ: oniciaꝝ ⁊ laricum: dimittēdo ligna acuta fortia vt
quercus lauri: iuniperi: ⁊ h9. Et magis valebit aromatiça/
re domū cū aliquo suffumigio calefaciēte nō multū exic
cante: vt acceptis thure: sandaraca: ⁊ corticib⁹ pomoꝝ re/
dolentiū oībus siľ positis sup carbones in camera. Fumi/
gatio ēt ex terbētina in hoc casu nō discōuenit. Et hoc est
bñ obseruādū de regimine aeris: qm̄ solus tñ imutat q̄/
tum relique res nō nāles: vt visa est snīa Gal. ⁊ scribentiū
cōiter tertio thegni. ¶ Viteř exercitiū vehemēs ⁊ inten/
siue ⁊ extensiue ppter cām notā. Fiat ergo suaue ad extē/
sionē magis declinans q̄ ad intensionē pedes vel eques.
Sed exercitiū pedes magis laudeř p duas tertias hore: vľ
circiter p loca aliqualř inequalia: nisi añ illud tp̄s incurre/
ret lassitudinē: nā p̄us cessandū est: tpe tñ fluxus actualis
tale exercitiū est discōueniens: imo geti opposite huic ex/
ercitio est inherēdū. Qđ dictū est notādū: q̄ ēt exercitiū
vt fricatio membroꝝ supioꝝ: brachioꝝ: vel spatulaꝝ .s. ēt
tpe fluxus est in casu laudatū. Sed vbi ad pseuerandum
fiat exercitiū non fiat nisi expulsis supfluitatibus cōibus
de vrina ⁊ egestionib⁹: postea quieteř nā per tp̄s anteq̄ ci
bus sumař: nō laudo tpe fluxus fricationē mēbroꝝ iferio
rū: qm̄ materie deorsū ɔuertunť. ¶ Somnus sit mode/
ratus: vt .7. vľ .8. horaꝝ nocte factus: sȝ nō vltra plongeř:
ppter cerebri ⁊ stomaci dispōnē. Et vbi tāto spacio dormi
re nō posset saltē lecto qescat ad phibendū siccitatē. Nō
sit diurnus nisi forte i estate post duas horas ab assumpto
cibo: vel qñ ex longa ɔsuetudine ɔsueuisset ēt alijs tpib⁹
die dormire. Sȝ nō transcendat horā vel horā cū dimi/
dia. Et dormiat in loco clauso obscuro ⁊ quasi accūbendo:
⁊ extremis ēt notabilř cooptis maxīe in hyeme ne a frigo
re tanganť. Nō itret ēt ad lectū post cenā nisi ad min⁹ dua
bus horis transactis: ⁊ iaceat capite notabilř eleuato: ⁊ nō
supra ceruicē vel dorsū. Immo ex cōi doctrina p̄mū po/
nat se supra latus dextrū: ⁊ modico sic psistat tpe vt p ho/
ram vel horā cū dimidia maxīe si nō steterit p⁹ cenā ad mi
nus duab⁹ horis ad introitū lecti: deinde voluat se supra
sinistrū: ⁊ ita pduret vsq; mane si sibi facile sit istud obser
uare. ¶ Singula die nō existente fluxu hēat bñficiū ven
tris vel nā: vel artificio. Unde si nō fuerit nā obediēs vel
secessū fiat suppo^m cōe de melle: vel ex radice bletis mon
data: ⁊ oleo iuncta: cū modico sale supaspso ⁊ supponatur.
Aliquādo valebit si fiat clistere ex brodio cōi carniū me/
diocriter salitaꝝ cū ʒ. i. ß. mellis cocti ⁊ dispumati. Et si ñ
sufficiat addať ʒ. i. cassie nouiter extracte: vel alio ingenio
tali vel simili: pcureť oīo bñficiū ventris. ¶ Continere
ēt semel in ebdomada a cena est cōueniēs: nisi fiat nimia
famis tollerantia: nā talis nocet. ¶ Vitenť passiones aīa
les ad tristiciā ⁊ solicitudinē ducētes: nā tales plurimum
sunt apte nocere: lȝ ēt ira ⁊ timor noceant. Sit g̊ gaudens
sperans ⁊ de mediocribus ēt ⁊ minimis iocūdetur quāto
possibile est. ¶ Circa regimen in cibo sint iste regule.
¶ Prima regula. Obseruādū q̄ varietas ciboꝝ ⁊ in nā
sua ⁊ in artificio est in casu multū nociua. Unde in ciba/
tione adhereat vni vel duobus cibarijs in cōplōne sua: ⁊
mō substantie ⁊ artificio nō multū differentibus. Et in ca
su laudo oī tpe magis elixata q̄ assata: nisi qñ fluxus mul
tū superflueret: qm̄ tūc assata magis ɔueniret. ¶ Scđa re
gula. Paucitas in cibo est multum necessaria: qm̄ mēbra
ɔuenientius digerere possunt: ⁊ inanita vľ auara facta ma
gis attrahunt: ⁊ sic phibeť multiplicatio materieꝝ: de qui
bus supra. Unde semp surgēdū est a mēsa reliqjs famis
adhuc remanentibus. Fiat ēt longa ⁊ diligens masticatio
eoꝝ que masticantur. ¶ Vitentur omnia grossi nutrimē/
ti vt legumina omnia: generaliter caseus precipue anti/
quus: ⁊ carnes grossoꝝ animalium maxīe boum: ircoꝝ:
pecudū antiquaꝝ: ceruoꝝ. Et dicebat Gal. 3.° interiorū. c.
7. q̄ maxime caro capretoꝝ ⁊ thauroꝝ melancoliā gnāt.
Idem dixit de carne vulpina: leporina: ⁊ porcina silue

stri:lz leporina iuuenis credo cōueniat. Et dixit gñalr q̄
oia salsa de carne aialium siue terrestria siue aquosa fue/
rint sunt nocia. Uitenẽ oia viscosa: vt pisces squamis ca/
rentes maxie tenche: ⁊ anguille. Carnes pingues ⁊ musco
se quozūqz aialium ⁊ maxie gñationi ꝓpinquoꝝ sunt hu
ius generis ⁊ cerebella aialiū ⁊ iteriora eoꝝ ⁊ pedes ipso/
rū. Carnes ēt auiū aquaticaꝝ sunt nociue. Cibaria de pa/
sta maxie açima vitanda sunt. ¶ Sūt eligēda cibaria q̄
sint facilis digōnis boni nutrimēti a tp̄amēto in q̄litatib⁹
manifestis nō multū recedētia nãe sue familiaria ⁊ ami/
ca: p̄cipue si ex multo tp̄e fuerint consueta tam ex nã q̄z ex
artifitio. Uñ iter carnes volatiles sunt pfectiores q̄z qua/
drupedū: ⁊ ptiū anterioꝝ magis q̄z posterioꝝ. Uñ omni
tp̄e pdices cōueniūt sterne francolini: ⁊ in hyeme carnes
caponū: ⁊ fasianoꝝ: ⁊ auiū mūtanaꝝ in rubis degētiū: sz
tales aues ꝓpter siccitatē eligibiliores sunt elixate q̄z assa
te. In estate aūt pullaꝝ iuuenū albaꝝ: vel ad rubeū decli
nãtiū sunt eligibiliores. Inter q̄drupedia in estate p̄cipue
valet caro capretoꝝ. nã est singularis iuuamēti si fuerint
pingues. Carnes ēt agnoꝝ triū mēsiū ad minus in estate
nō discōueniūt: carnes capoloꝝ: danioꝝ: ⁊ cuniculoꝝ lau
danẽ: ⁊ in hyeme castratoꝝ saltē vnius anni: ⁊ vitulozuz
quinqz mensiū. Quedã tñ sunt genera carniū: que ex pro
prietate magis valent ꝯfortando epar: ⁊ remittēdo acui
tatē humoris adhusti: vt sunt carnes limaciaꝝ: ⁊ testudi
num: qm̄ tales in omni mō administratiōis sua ꝓprieta
te vitenẽ valere: vt Auic. 14. tertij: si p̄mū fuerint supflua
quedã viscosa humiditate expurgate. Ipsis ex̄ testã p̄mū
habitis ⁊ euisceratis: ⁊ diligēter fricatis cū furfure ⁊ sale:
⁊ postea coquanẽ ponēdo carnes in aqua tepida nō bulliē
te: neqz frigida: ⁊ cū radice buglosse ⁊ cicoree ī decoctiōe
felicitaẽ opatio eaꝝ: ⁊ decoquanẽ vsqz ad pfectã ꝺcoctio
nē: ⁊ comedanẽ cum modico cinamomo. Et si placet pñt
fieri pastillia ex carnib⁹ ꝯtusis cū passulis: ⁊ modico ace
to: ⁊ cinamomo parū. Et pñt ēt fieri inde ꝯfectiōes: ⁊ ele/
ctuaria. Nã in comestione earū speraẽ multū iuuamēti:
qm̄ remittūt adhustionē: ꝓhibēt venenositatē hūoris ad
husti: ⁊ ꝯfortant v̄tutē epatis ex ꝓpetate. Rane ēt ad hūc
intentū laudanẽ. Quãdo tñ esset idigentia cōstrictiōis ⁊
ad nutrimētū magl offererēẽ oporteret carnes hꝫ duab⁹
p̄m decoqui decoctiōib⁹ ⁊ ab eis abiectis: p tertiã decoctio
nē bulliãt vsqz ad pfectã decoctionē: qm̄ in talib⁹ est v̄tus
quedã nitrosa: ⁊ baurachia v̄etris solutiua: vt 3ª de allmē/
tis: ⁊ 2° de simplici medicina colligiẽ: ⁊ Aui. 2° cañ. caplo
de rana qui dicit: q̄ cū decoquiẽ cū sale ⁊ oleo est heçar le
pre. Inter pisces petrosi sunt laudabiliores. Nã trute mi/
nute p aq̄s ascēdentes ⁊ per saxa laudanẽ. Temeri ēt ⁊
maxie pisces psici. dimisso pigui sẽ eligibiles. Petrosi ēt
minuti in estate magis laudanẽ: ⁊ maxie si cōdianẽ cū sa
poribus ex amigdalis factis cū çuccharo cū modico succi
arãcij: vl̄ modico aceto passulato: qꝺ sic fiat. ℞. passulaꝝ
mūdataꝝ. ℥. ij. aceti. ℥. iiij. stent in īfusione per. x. horas: po
stea bulliãt trib⁹ vl̄ quattuor bullitionib⁹ in dicto aceto:
⁊ deinde aliqualr cōtundanẽ cū pistello dicte passule fcã
collatura aceti: ⁊ qꝺ ide exhibit de hūido facta ꝯpressiōe
cū pecia rara simul misceaẽ cū reliquo: ⁊ totū vsui reser/
uerẽ. ¶ Pro ferculis valet panis īfusus in brodio carniuz
suprascriptaꝝ: brodetū ēt. i. panis trit⁹ ī dicto brodio ⁊ bul
litus: ⁊ cū vitello oui in estate rectificato ī aqua rosata vl̄
saltē aqua fontis ⁊ ꝯquassato cū dicto pane ⁊ vna bullitō
ne bullito cū dicto pane ⁊ modico cinamomi supasperso:
ī hyme far ēt collatū ⁊ nō collatū in brodijs est cōueniēs:
ēt panicū ruptū si decoctū fuerit in brodio bñ pingui est
laudabile: maxime si rectificeẽ cū lacte amigdalaꝝ: ⁊ mo
dico çucchari nō existente actuali fluxu tale panicū vel
milium coctum in brodio non pingui: ⁊ sine amigdalis ⁊
melius in p̄seruãdo ēt brodiū cicerū valz: sed tp̄e fluxus
maxie exhuberantis euiteẽ. Ualent oua infusa in aq̄ nō
tñ in nimio vsu. Inter olera valent nō exñte fluxu bora/
go singlr ⁊ buglossa bletis cū modico mellisse: ⁊ saluie pa
rū ⁊ in hyeme cū modico maiorane: sed in estate rectificē
tur cum lactucis. Ubi tñ fuerit fluxus ⁊ maxie exuberãs
cum acuitate ⁊ pūctione ligna arietiū vl̄ plantago cū ra/
dicib⁹ eius magis ꝯuenit. ¶ Inter fructus valēt nō exñ/
te fluxu: vue passe sine armellis: pinee p̄parate infuse bis
vl̄ ter in aqua tepida: ⁊ in ea multū agitate: postea exicca/
te paulatine dulcorate cū çuccharo ⁊ auelane paꝝ assate
⁊ fistici maxime tñ talia in hyeme: nã in estate ptius opz
vti eis. ¶ Sed stãte fluxu passe cū armillis diligēter ma
sticate magis ꝯueniūt nō multū dulces. Grana ēt muça
. i. media inter acetosa ⁊ dulcia in estate interdū ꝯueniūt.
Citonia ēt cocta si parce sumanẽ vt bolum vnū sumēdo
vel duos post cibū nō discōueniūt. ¶ In saporamētis q̄/
qz in hyeme cū amigdalis ⁊ pineis ⁊ cū epate galline pin
guis paꝝ cocto ⁊ maçinato ⁊ aliquibus passulis cū modi/
co cinamomi ⁊ çucchari ⁊ aceto passulato de quo supra fi
at saporamētū satis delicatū. In estate aūt valebit succ⁹
arãcij cū çuccharo: ⁊ ad remissionē frigiditatis pōt poni
aliquid de puluere macis ⁊ modico cinamomi. Et si ꝯiū/
gaẽ fluxus vinū granatoꝝ de q̄ supra rectificatū vt pau/
lo añ dicebaẽ est ꝯueniēs. Panis sit vnius vel duoꝝ die/
rū ad plus: mediocriter fermētatus: paꝝ salit⁹ in hyeme:
sed in estate nullo mō assatus: ⁊ si fuerit assatus decruste
tur. Et si pinseẽ cū aqua decoctōis radicū endiuie in esta/
te ⁊ scolopēdrie in hyeme magis ꝯueniret. ¶ Sit tamen
pcitas in pane neqz sit multū a furfure depuratus ⁊ ma/
xime in hyeme: nisi exñte aliquali fluxu: nã tūc dzeē ma
gis a furfure mūdatus. Uinū sit meᵐ in substantia ⁊ colo
re ⁊ vinositate: debili⁹ tñ in estate q̄z hyeme. ¶ Et lauda
bile est semp vt aliqualr misceaẽ saltē cū aqua calibeata
çucchari ita ponēdo plus ⁊ minus de çuccharo nã mēbra
nãlia multū ꝯfortat ẜm dispositionē actualē: nã stãte flu/
xu minus çucchari ꝯuenit. Sit ēt in potu ordo: vt nō fiat
multiplicatis magis: q̄z duabus vicibus: vel tribus ad
plus. Sumaẽ ḡ paꝝ pro vice neqz bibatur quietato cibo
in stomaco ita q̄ sumpto cibo p horã nō sit collationañ.
Et pro tãto maxie abstineaẽ in estate a collationibus q̄ ī
sero fieri solent: vñ si talis inordiatio mltipliciter in casu
nostro est cã maximi nocumēti. Et h̄ quãtum ad regimē
sufficiant. ¶ Expedita p̄ma ītentiōe: vt regimine in die/
ta cōmuni ⁊ curatiue ⁊ p̄seruatiue ptim. Jam descēdēdo
ad curatiuã magis ibi stant due intentiones: p̄mo expedie
mus p̄ᵃᵐ que versaẽ circa eũationē materie añcedētis vl̄
cōiuncte. ¶ Primo qdem regulariter ꝯueniret vomitus
ꝓpter mãz in stomaco ꝯtentã: sed iam dictum est aliqd:
ideo in dispōne succedit de flobothomia. ¶ Primo igiẽ
tp̄e veris ⁊ autūni in tali habitudine ꝯcurrēte multo ocio
corporis ⁊ copiosa dieta nō vitupareẽ fieri minutionē: sal
tim quinqz. ℥. sanguinis de vena basilica. Et si magis fo/
ret dominãs mã melancollica eligerē eam fieri de bra/
chio sinistro. Uñ ꝓbabilr in vere de dextro ⁊ ī autūno de
sinistro fienda vr̄ eũatio. Nã ⁊ si h̄ flōmia nō videaẽ ad
intentionē nr̄az p̄ncipalr vt euacuans iuuare. iuuat tñ vel
iuuare pōt in frigidan⁰ aliqualr epar: ⁊ sic ab ascensione ꝓ
hibendo: iuuat ēt vigoran⁰ attractiuã mēbroꝝ ad sugeñ
mãm stantē in medijs regionib⁹ ⁊ oppillantē ēt vt qdam
dicūt: qz ad flōmiã sequiẽ ꝯmotio in hūorib⁹ fiet mã mo
bilior: ⁊ sic eũationē p artificiū aptior: per hec ḡ media iu/
uare pōt. ¶ Laudo ẜo vt habilius mã añs eũetur ipsaz
p̄digeri. alteran⁰ ēt ꝯplonē mēbroꝝ: ꝯfortando cū appro

priatis. Unde valebit syrupus vt .j. ℞. syrupi de fumoterre: mellis ro. an. ʒ .i. aquaꝝ buglos. absynthij: ⁊ scolopē. an. ʒ. i. ß. misce fiat syrupus: ⁊ si ꝯtingeret nimia fluxibilitas posset addi. ʒ. ß. syrupi ros. ad aliqualē magis ꝯfortationē. Et continuetur dictus syrupus. v. vicibus postea fiat euo de mā peccante flegmatica ⁊ melancolica cū medicina. Dominātē tm̄ flegmate vt fit cōiter in principijs huiꝰ fluxus. ℞. hyere simplicis Gal. ʒ. vi. reubarbari electi. ℈. i. epithimi. ℈. i. cū çuccharo fiat bolus ⁊ exhibeatur ꝑ tres horas an̄ diē: ⁊ tardetur cibus per. vij. horas: q̄ sumatur nullo sumpto lauatiuo: qm̄ fortasse ꝯplebitur opatio in sequēti die. Et secunda die sequenti sumatur ꝯfectio vt infra. ℞. dyabuglos. ʒ. ij. dyamusci: dyarodon abbatis an̄. ʒ. i. mis. ⁊ fiat ꝯfectio cum. ℈. i. epatis adip. sumatur ꝑ tres horas an̄ cibū ad minus. Et si nō suffecerit ad mundificationē ter vel quater pōt reiterari syrupus digestiuus facto vt infra: ⁊ erit efficatior p̄cedenti: ⁊ ēt magis melancolica respiceret: que ēt tardius ⁊ difficilius educitur. ℞. radicū cicoree: enduie: ligritie: asparagoꝝ an̄. ʒ. ß. buglos. capil. vene. lupulloꝝ: ros. an̄. M. i. seminū ani. portulace: enduie: ⁊ plātaginis an̄. ʒ. ij. epithimi. ʒ. i. bulliant in debita aqua vltimate ponēdo epithimū: ⁊ cū çucharo albo fiat syrupus ex dicta decoctione ad bonā formā: de quo sumantur. ʒ. ij. ⁊ cū aqs absynthij: cicoree: ⁊ scolopendrie an̄. ʒ. i. ß. fiat syrupus: q ꝯtinuetur octo diebus ꝯtinuis: post sumatur potio vt infra. ℞. sticados: epithimi an̄. ʒ. i. ß. passulaꝝ. ʒ. iij. floꝝ boraginis ⁊ buglosse an̄. ʒ. ß. sene. ℈. ij. infundantur hec oīa ꝑ diem ⁊ noctē in aqua tepida: ⁊ postea facta collatura in dicta infusione addatur mirab. indoꝝ. ʒ. ij. citrinoꝝ ꝯtusoꝝ. ʒ. i. ⁊ stent in dicta infusiōe ꝑ horas. x. postea facta collatura ⁊ exp̄ssiōe addatur collature dyacatholiconis. ʒ. ß. reubarbari puluerizati an̄. ℈. ij. spice. gra. iij. ⁊ musci. gra. i. mis. ⁊ erit potio delicata: ⁊ sumatur vt p̄cedēs ꝯfectio nō sumēdo lauatiuū vt supra stando in domo ⁊ in camera clausa illa die: ⁊ sequēti die sumatur ꝯfectio vt ifra. ℞. metridati. ℈. iiij. çuc. rosati. ʒ. ij. dyabug. ʒ. i. misce ⁊ sumatur ꝑ. 7. horas ante cibum.

¶ Hac expedita intentione succedit alia in cura: que versatur circa ipm fluxum: in qua primū laudo singulariter diuersiōes: de quibus dictū est: fiendas ad spatulas ⁊ brachia in sursum ꝯuertēdo: nā in virtute haꝝ attrahitur nutrimētū ad mēbra: ⁊ ꝯuertitur mā ad oppositū fluxus. Ad hāc intentionē valent ēt ventose cū igne posite supra vmbilicum: ⁊ supra splenē vigorādo attractiuā eius: ⁊ hoc bis in die. Nō est tm̄ omittendū vt stante mordicatione in intestinis ꝑꝑ acuitatē ⁊ nitrositatē māe cōponantur clysteria alteratiua ⁊ remissiua acuitatis ablutiua: que tm̄ non absoluantur ab aliq̄li ꝯfortatione verbi grā facto vt infra. ℞. ordei. M. i. furfuris. M. ß. folioꝝ plantaginis: ros. an̄. tertiā partem. M. i. absynthij quartā ꝑtē. M. bulliant in aq̄ debite quantitatis: ⁊ de eadē decoctione sumantur facta collatura. ʒ. xv. ⁊ cū duobus vitellis ouoꝝ: ⁊. ʒ. i. çuccari rubei: vel mellis rosati fiat clystere. Et medicus exptus pōt facere clysteria ⁊ magis abstergētia: ⁊ minus ꝯfortatiua ꝭm varias intentiones: ⁊ variando simplicia decoctiōis: ⁊ ēt apponēdo in corpore clysteris de melle nō rosato: sed colato ad abstergendū magis: ⁊ de çucharo rosato vbi expediat ad ꝯfortandū magis: ⁊ in decoctione addendo de sumac: que multū stringit: ita vt dixerit Aui. 2° can̄. qd̄ dicitur ꝙ ēt appensum stringit ventrem ⁊ silibus. Nō tm̄ multū laudo ꝯstringentia: qm̄ in casu tali cretico est error: vt est oīuꝫ snia auctoꝝ: ⁊ maxime Aui. 16ª tertij. ca. de fluxu cretico. ⁊ 14ª tertij: tractatu. 4. ca. primo: nisi ꝓpter exuberātiam fluxus virtus debilitaretur: nā aliq̄n tāta fit laxitas in mēbris: ꝙ ēt remota opillatione ꝑꝑ passibilitatē mēbrorum recipientiū multiplicatur fluxus: ⁊ tūc vētosa posita supra ventrē cū igne: vt volebat Aui. sistit. Itē inūctio supra ventrē facta vbi ad diuersionē intendamus cōuenienter fiet cum oleo de anetoa diāo: ⁊ camomillino: ⁊ absynthij an̄. paꝝ. Sed vbi sit intentio ad constringendū vꝫ emplastrum fcm̄ ex citonijs in furno assatis ⁊ malaxatis: addendo masticis: rosa. hypoqstidos an̄. ʒ. i. exēpli grā: ⁊ gar. ʒ. ß. In eadē intētione vꝫ si fiant epithimata supra ventrē cū succis plātaginis: ⁊ portulace depuratis ⁊ bullitis cū oleis absynthij: myrtilloꝝ: citonioꝝ: mente cū diāo calidoꝝ vel frigidoꝝ ꝭm dispōnē māe fluentis. Possunt ēt fieri fomētationes ex decoctione reꝝ stipticaꝝ frigidaꝝ ⁊ calidaruꝫ in vino ⁊ aceto: ⁊ aqua ferrata ꝭm diuersas intentiōes: ponendo de calidis absynthium: mētam: nucē mus. gar. macem: ⁊ hꝫ. Et de frigidis folia pyroꝝ: ⁊ sorbaꝝ: ros. plātaginis: seminum sumac: myrtilloꝝ: coralloꝝ: coriandroꝝ p̄paratoꝝ: acacie: hypoqstidos: ⁊ similiū: ponēdo species in fine decoctionis calidas vel frigidas: vel mixtas ꝭm varias intentiones. Thus ēt ⁊ mastix calefaciendo in casu multū ꝯueniunt. Et ita ad ꝑticularia multa possez discurrere: ⁊ suppositoria: ⁊ suffumigia: sed vnum tm̄ referā qd̄ est singulare ēt stante tenasmone suffumigiū. Fiat ergo vt infra. ℞. corticū pineaꝝ dimissis nucleis. ʒ. i. submergantur in colofonia liquefacta ⁊ postea extrahantur ⁊ ponantur supra prunas sub cathedra: recipiatur inde fumus ꝑ posteriora: nā stringit ⁊ ꝯfortat dicta mēbra. Nō auderē ad stipticandū multū ꝑꝑ cām tactam: tm̄ coagulū leporis vsqꝫ ad ʒ. ß. posset exhiberi sine timore: ⁊ si detur cum succo plātaginis magis valebit: ⁊ tutius exhiberi pōt. Nō transirez ad opiata fortia. Et si pur est necessitas opiatoꝝ auderez dare. ʒ. i. vsqꝫ ad. ʒ. i. ß. athanasie magne fermētate. Nā satis est domesticū apparente tm̄ mā multū adusta puluis margaritaꝝ ⁊ cristalli dādo. ʒ. ß. pro quolibet multuꝫ laudatur: nam est snia diuersoꝝ: ꝙ cristallus ponitur vt frenū colere aduste ⁊ prassine: ⁊ exhibeatur cum aqua plantaginis vel burse pastoris. Et cum his sit completa hec intentio.

¶ Succedit postremo vltima intentio ad preseruationē magis: que complenda est cū alterantibus ⁊ ꝯuertētibus ꝯplōnē mēbroꝝ lapsoꝝ versus tēperamētū: ⁊ ꝯfortātibꝰ dicta mēbra nāliter frigida cū calefaciētibus: ⁊ calida cū infrigidātibus iuuātibus ēt per duas opationes subtiliando apientibus: ⁊ ꝑ tertiū vt a ꝓprietate ꝑticularia mēbra ꝯfortādo. ¶ Placebit igitur tpe sanitatis vel neutralitatis fieri cōfectionē hn̄tē rem ad epar: splenē: stomacuꝫ: ⁊ cerebrū principaliter lapsa: q̄ fiat vt infra. ℞. spērū dyarodō. d. cōi. ʒ. i. ß. spēꝝ ꝯfectionis de gēmis: spērū dyamusci an̄. ℈. ij. stomacoꝝ: īterioꝝ: gallinaꝝ p̄parataꝝ in aqs absynthij: ⁊ cicoree: cuꝫ modicissimo vini albi: ⁊ paulatine exiccataꝝ: epatis: adip. an̄. ʒ. i. scolopēdrie. ℈. i. tamarisci. ℈. ß. cū çucharo debite q̄ntitatis dissoluto ī aqs absynthij: enduie in estate: ⁊ buglosse qd̄ sufficit: fiat cōfectio in morsellis. Et in hyeme addatur aque ysopi vel betonice parū: ⁊ ꝯtinuetur sumēdo morsellū vnū tm̄ ꝑ tres horas an̄ prādiū. Et si placet aliqd sumere ꝓ potu sumatur de aqs vt supra intrātibꝰ dictā ꝯfectionē. In his rectificabitur multū ꝯplō dictoꝝ mēbroꝝ lapsoꝝ. ¶ Per exterius aūt apponēda sūt p̄mū circa splenē: q̄ mām in splene existētē resoluent ⁊ eius attractiuā vigorēt. Nā cū splen nō possit ad se trahere sanguinē melancolicū cacochimia ī vniuerso corpe aduenit: vt dicebat Gal. in. viij. meamir. Subtiliatiuis ergo indiget farmacijs absqꝫ caliditate notabili vt nō ingrossetur forte q est incineratus in ipso grosso humore: vt dicebat ideꝫ loco allegato; ꝑmiscere tm̄ opꝫ his austeroꝝ: quale ⁊ genus stipticoꝝ. s. ad ꝯfortationē vt ibidē. Ualebit ergo si fiat fomētatio cū spōgia ex decoctione vt infra. ℞. camomille: meliloti: sticados an̄. M. i. aneti: floꝝ genestre: scolopēdrie

añ. ℳ.i.frassani incisi minutim.ʒ.ij. cinamomi: seminis agni casti añ.ʒ.ij.bulliant in vino albo aromatico aque ⁊ aceto eq̄lr̄ vsq3 ad ꝯsūptionē medietatis:⁊ de dcā decoctione cū spōgia fiat fomētatio bis vel ter:⁊ postea fcā exuccatiōe fiat inūctio cū vnguēto vt īfra. ℞.olei de capparibꝰ: olei de lilio añ.ʒ.ß.olei ruthe.ʒ.iij.olei amig.dul.ʒ.ij.armoniaci:⁊ bdelij dissoluti in aceto añ.ʒ.i.scolopendrie: stercoris capretoꝝ añ.ʒ.ß.semis portulace.℈.ij.croci.℈.i.aceti paꝝ:⁊ cere paꝝ:fiat vnguētū ꝓ ipso splene.Circa stomacū valet inūctio vt infra. ℞.olei spice.ʒ.i.olei absynthij: olei masticis añ.ʒ.ij.galāge:gar.macis:cinamomi añ.ʒ.ß. gallie elefangine.℈.ij.musci.gra.iij. cere paꝝ: fiat vnguētu3 ꝓ stō.Circa epar laudo vnctionē vt infra. ℞.olei rosa.ʒ.i. olei viol.ʒ.ij.olei spice.ʒ.vi.olei camomille.ʒ.iij. squināti: spice:spodij añ.℈.i.cū modicissimo aceti : ⁊ paꝝ cere fiat vnguentū.Sed sit vsus rarus vt semel tm̄ vel bis ī ebdomada:q2 faciliter epar ab extrinsecis alterātibus ad maliciā ꝯplōnis ꝯuertit̄:⁊ sepe in opillationē incidit.Capiti autē laudo sacculū fieri vt infra. ℞.maiorane: ysopi:sauine añ.ʒ.ij.sticados:saluie añ.ʒ.i.corticū citri:macis:gar. nuc. muscate:rosaꝝ añ.ʒ.ß.vernicis.ʒ.ß.misce ꝓ sacculo:qui calefactus ⁊ suffumigatus cū modico thuris ⁊ gallie muscate supponat̄ pti añriori capitis:q2 tñ aliquotiēs ꝯiungitur accedens de dolore ex cā ventosa in ventre:vt dcm̄ est ad ipm̄ vbi occurrit attendat̄ cū anodinis ⁊ rarefacientibus cutim:⁊ subtiliantibus aliqualiter nō fortibus; vt sacellationibus ⁊ suffumigijs factis cū pitaria:arthemisia:camomilla:melliloto:⁊ paꝝ aneti:vel cū emplastris ex fenugreco ⁊ semine lini : cum floribus camomille : ⁊ aneti:⁊ oleo amig. dul.⁊ camomillino:⁊ cum dialtea:⁊ cum inunctione facta ex oleo de amig.dul.⁊ de lilio: addēdo si nō sufficit de oleo spice:⁊ anetino:vel de rutha:⁊ cū his remouebitur si deus voluerit. Et his sum ꝯtētus.

¶ De retentione fecum induratarū siue squiballaꝝ: ⁊ tādē cū exitu eaꝝ cū fecibus liquidis simul cū tēsiōe dolorosa ventris ⁊ eructuatione ⁊ abominatione pro magnifico locumtenente in Ast. Consilium. LIIII.

In casu magnifici ⁊ potētis viri dñi gubernatoris Astensis:qui vt scribit̄ ꝑ pstantē doctorē magistrū Joānē antoniē de ferrarijs est interdū stipticitas ventris contingens ex duricie fecū reductaꝝ ad forma3 squiballaꝝ minutaꝝ:qbus tñ ꝯiungit̄ nō nunq3 in exitu eaꝝ reliqua egestio ad humidū declinās:⁊ ꝯñr fit tota egestio inequalis ⁊ incontinua ⁊ ꝯñr nō laudabilis:vt est snīa Gal.primo de crisi.ca. xi.cui materiei cū retinet̄ sepe succedit extensio dolorosa vētris:⁊ eructuatio stōi simul cū abominatione ⁊ nausea. ¶ In quo casu reqsitus vt afferaz cām huius dispōnis:⁊ exinde iudiciū meū in cura: vt satisfaciā ꝓ viribꝰ reqsitiōi facte succincte ⁊ stricte adducā cām huius dispōnis.Deinde ꝓpter assistentiā clarissimi doctoris astensis.M. Joā. antonij vt supra ꝯfisus de eius integritate circa regimen in dieta ptinens.s.in rebus nobis ineuitabiliter occurrentibus:q̄s medici nō nāles res appellāt dimittā regulas illi pti ꝯueniētes.S3 circa ptē curatiuā ꝺ medicamibꝰ tm̄ conabor afferr̄ q̄dā medicamīa iudiᵒ meo ad casū ꝯueiētia. ¶ Circa igit̄ pᵐ expediendū de essentia dispōnis ⁊ causa eius breuiter dicat̄ ꝯformiter loq̄ndo mētibus auctoru3 nroꝝ:p̄cipue Gal.loco supra allegato pmo de crisi.c.xi.Et eiusdē ēt 2ᵃ afforis.cōmē.xx.Et Aui. 2ᵃ pmi de signis egestionū.Et rabbi moyses 9ᵃ particula afforis.suoꝝ.⁊ alibi in alijs locis ab auctoribꝰ.Cā huius siccitatis fecū taliter ad formā reductaꝝ est diuturna mora mãeꝝ fecaliu3 in fascijs siue reuolutionibꝰ intestinoꝝ p̄cipue graciliū : vñ ex diuturnitate more in eis tādē fit exiccatio ⁊ induratio ꝑꝑ resolutionē paulatine ī eis ꝯtingentē:q̄ exiccatio separationē facit ⁊ diuisionē in dicta mã fecali:⁊ ex motu ꝯñr difficili ⁊ quasi violento tales mãe dimisse ꝑ intestina ad exitū rotundant̄:⁊ ita fit similis squibalis capraꝝ.Cā aūt talis more diuturne est pñtia flegmatis aggregati in intestinis ex ocio ⁊ quiete in etate iā senescente ꝑꝑ debilitate3 digestiue mēbroꝝ:⁊ debilitatē expulsiue intestinoꝝ:l3 vt scribit̄ sit habitudo alr̄ sana:tñ corpora senū numerant̄ a medicis corpa neutra:qm̄ ꝑꝑ debilitatē q̄ increscit in v̄tutibꝰ nālibus etatiue fiūt parata talia corpa cadere in egritudines. ¶ Talis igit̄ mã flegmatica facit ad morā mãe fecalis duplr̄ ledēdo.Uno mō ebetando sensitiuā intestinoꝝ:ne ꝑcipiāt lesionē a mãebus fecalibꝰ:vñ non ꝑcepto nocumēto a fecibus pigritat expulsiua:in expellēdo ēt viscositate eius mãe reddit̄ mã fecalis difficulter mobilis ꝑ intestina:⁊ sic tardat̄ eius mora in eis. ¶ Facit etiā ad morā in intestinis dicta mã flegmatica supra sup̄ficie3 intrinsecā intestinoꝝ obturātur pori venaꝝ mesaraycarum terminataꝝ ad intestina:ꝑ quos poros mādat̄ colera per nā3 ad intestina ad stimulādū expulsiuā ꝓ expulsiōe materieꝝ fecaliū:⁊ ita ꝑꝑ opillationē ex mã subtracto ī fluxu colere ad intestina ꝓlongat̄ mora fecis in intestinis.Et si obyciat̄ de colorificatione:qm̄ feces dicunt̄ tincte : dicat̄ rñdendo:ꝙ qm̄ ad oīa intestina vsq3 ad vltimū itestinu3 rectū ꝑueniūt meseraice:stat possibile satis ꝙ ꝑ meseraycas terminatas ad vltima intestina defluat portio colere tingentis feces cū sunt ibidē recepte: ⁊ tñ in intestinis superioribus ēt in colon possent esse opillatiōes ex dicta mã ꝓhibētes colam ad illa loca fluere:⁊ ita mãm fecale3 ibi multo tpe teneri.Et ꝓinde dicūt auctores maxime Auic. 16ᵃ tertij:⁊ ēt 2ᵃ primi loco allegato.Cū multo tpe retinētur feces in intestinis est signū colice p̄cedēs ꝑꝑ.s.talē causam:⁊ inde manifestū est:ꝙ ēt significat colicā.i.dolorosā passionē intestinoꝝ: qm̄ opillatiōe facta in intestinis per modū dcm̄:⁊ feces talr̄ indurate ī ipsis:⁊ a flegmate multe ventositates:q̄ deorsum debēt pelli ꝑ nām: ⁊ alie mãe: que ꝑ anū educi debēt retinent̄ ꝑꝑ ꝓhibitū incessum per intestina a dictis mãebꝰ opillātibus. Et ex h̄ seq̄t̄ cā manifesta alteriꝰ accñtis ꝯtingētis in isto dño.s.ꝙ in eo multiplicant̄ eructuatiōes ⁊ abominatiōes ꝑꝑ mã3 ꝯuerti sursū ad stō3:q̄ ab expulsiua nō īpedita ꝑ ꝺorsū expellerent̄. Et ex his p3 cā alterius accñtis:qꝺ vr̄ satis dubiu3 accñs: vt q̄re sit ꝙ cū dictis squibalis duris ⁊ siccis exeūtibus cōcomitant̄ interdū feces liq̄de.Cā sumit̄ ex eo:qꝺ conuersis mãebus sursum ad stōm cū nō pñt deorsum transire: tunc imperficit̄ digestiua stōi:qꝺ declarāt eructuatiōes:⁊ ad hanc indigestionē seq̄tur fluxibilitas aliquaꝝ mãeꝝ: vñ digōnis ꝯcomitat̄ lubricitas:vt ē snīa auctoꝝ locis allegatis:⁊ ita simul potuerūt v̄tute medicinaliū euari mãe fecales:⁊ sicca:sq̄balata : ⁊ ēt hūida : ⁊ sic vñr clarificata oīa accñtia in casu scripta.Et ita hec de casu sufficiant.

¶ Circa curā aūt prima ⁊ p̄ncipalissima intentio versat̄ circa ꝓhibitionem aggregationis mãe flegmatice in intestinis:⁊ circa euigilationē sensitiue intestinoꝝ:vt p3 considerāti:l3 stantibꝰ fecibus duris ⁊ nā restricta:stet alia intētio de mollificando ⁊ humectādo. Nā prima intentio vr̄ magis ad p̄seruandū:⁊ alia ad curādū:ideo dimissis reliq̄s q̄ntū ad regimē in dieta:vt supra dixi:vnū tm̄ ꝯmemoro vt esset ꝯueniēs aliqñ vti dieta alexādrina ī pnᵒ mēsis maxime prandij:vt.s.sumere vnū vel duos bolos ꝺ cepe: vel de porris parūper salitis.Si tñ ꝑ prius steterint in infusione ꝑ horā ī aq̄ decoctiōis mellis:vel zucchari vnius

notādū

cocte magis iuuabūt ad nostrā intētionē. ¶ Sed hic est notandū: q̄ nō imediate post hoc debent seq̄ cibaria: sꝫ ad minus tardari debēt vltra mediū hore. Ad eandē ēt intētionē valet brodiū cauliū debiliter coctū notabilr̄ salituꝫ in p̄seruando. Ubi aūt sit indigentia curatiōis: vt facta retentiōe fecū & iam succedentibus tortionibus vētris: tunc ꝯueniet vt cū dicto brodio cauliū sumēdo. v. vel. vi. ʒ. ei⁹ addat̄. ʒ. i. ß. olei amig. d. recentiū cū modico çucchari. Et ad eādē intentionē valebit brodiū galline pinguis notabiliter salitū: in quo decoquat̄ paꝝ aneti & ysopi. Et fortius erit si sumat̄ brodiū galli veteris rubei deducti ad inflammationē añ decolationē eius ip̄m verberari faciēdo cum virgis: & depilando ipso viuo exn̄te vt acq̄rat̄ maior nitrositas in decoctiōe & in corpore eius ponant̄ salis & carthami añ. ʒ. ij. ysopi: & aneti añ. ʒ. i. & decoquant̄ vsq3 ad separatiōnē carniū. Et ad hanc intentionē vtor ego electuario in casu multū ꝯueniente facto vt infra. ℞. terbētine electe ʒ. i. ficus pingues numero. vi. carthami. ʒ. ß. oīa simul pistētur & cū. ʒ. i. ß. çucchari penidioꝝ fiat dactylus ꝓ duab⁹ vicibus: & qñ nō eēt sufficiēs ad soluēdū posset addi. ʒ. i. agarici cū. ℈. i. çinçib. ¶ Nō auderē ego exhibere medicīas fortes in casu isto: q2 corp⁹ aliter sanū dr̄: & est snīa amphoristica. Sanas carnes habētibus farmacie sunt difficiles. Stāte igit̄ necessitate laudabile erit ꝑ exterius magis iuuare nām q̄ cū medicinis solutiuis ꝑ interius. Et ide laudo q̄ facta retētione iā īduratis fecibus primo fiat clystere lenitiuū & aliq̄liter stimulatiuū factū vt infra. ℞. fumi tatū cauliū: maluaꝝ: altee: bletis añ. ℳ. i. mercurial. ℳ. i. ß. fenugreci: se. lini añ. ℳ. i. ß. ficus pingues numero. x. fiat decoctio ꝯueniēs ex eis: & ʒ. xviij. dicte decoctionis addant̄ cassie nouiter extracte de cānis. ʒ. i. ß. ysopi humide: olei amig. dul. añ. ʒ. i. butyri veteris. ʒ. ij. & salis. ʒ. ij. fiat clystere. Sed priusq̄ fiat clystere laudo vt fiat emplastrū supra vētrē vt infra. ℞. herbas semina & totā fecē decoctionis clysteris vt supra: & tapellent̄ & masselent̄: & cū. ʒ. ij. butyri veteris: & ʒ. i. pinguedinis galline: & ℈. i. croci: fiat emplastrū & supponat̄: & postea ꝑ horā cū dimidia posset fieri clystere. deinde supra vētrē āmoto emplo dicto fiat inunctio maxime circa vmbilicū cuꝫ mixtura vt infra. ℞. succi radicū ebuli: & fellis bouis añ. ʒ. ß. aloes. ʒ. ij. salis gemme: vtriusq3 ellebori añ. ʒ. ß. misꝫ ex eo fiat linitio: & supponat̄ pānus calidus: nā infra horā cū dimidia iuuabit ad assellandū p̄parata mā: vt supra dcm̄ est. Et ad istā eandem intentionē valet si fiat inunctio ex arthanita Nicolai supra eandē ptē vētris: & si supponat̄ cū lana vmbilico & supligēt̄ citius opabit̄. Et qñ nō sufficiūt ista si addat̄ in eis ℈. i. scamonee erit fortius. Laudauit ēt. R. in suis secretis ad solutionē vētris ꝑ corporibus qb⁹ nō debent̄ medicine ꝑ interius: vt fiant duo poma: siue due pille: q̄ teneantur in vtraq3 manu sepe adinuicē cōmouēdo vt motu calefiant: & aer fortius imutetur: & ꝯ̄ir aer attrahet̄: dicit q̄ fortiter laxabit̄ venter vt infra. ℞. scamonee: aloes: myrrhe nigre añ. ʒ. i. ß. pulueriçent̄ & cribellent̄ ꝑ pānū spissuꝫ: & ꝯficiant̄ cū succo coriandri viridis: & ita formentur due pille. Et ita si cū his extrinsecus applicatis possit cōpleri intētio nostra erit salubrius q̄ exhibere medicinas ꝑ interius: q̄ si pur esset necessaria medicina ꝑ interius nō laudarē fortiorē q̄ puluerē vt infra. ℞. turbith. ʒ. i. agarici: sene añ. ʒ. ß. çinçib. ℈. i. ß. cimini. ℈. ß. sumatur cū modico brodij. ¶ His sic cōpletis restat vt si dolor maxime īfestaret cū esset timor dissolutionis & sincopis q̄ deus auertat vt cōmemorē exhibitionē ꝯfectiōis de filonio: que simul cū hoc: q̄ est remissiua doloris: est ēt solutiua: & est descriptio posita a Rasi. 9. almāsoris in cap. de colica: cui⁹ descriptio talis ē. ℞. piperis: ameos: folioꝝ ruthe: mētastri: castorei: baccaꝝ lauri: cimini añ. ʒ. i. opij: mādragore: iusq̄ami oīuꝫ añ. ʒ. ß. cōficiant̄ cū melle eiusdē q̄titatis: cui addat̄ scamonee tertia ps. ʒ. vnius: dat̄ ex eo pōderis. ʒ. i. parū plus. Et his sum ꝯtentus sperans cū his & alijs ordinandis per prefatum. ℳ. Joā. Antonium dominationē suam preseruari a dicta dispositione: & si eam inciderit: q̄ deus auertat conuenienter curari.

¶ Pro. d. Antonio de grassis patiente stipticitatem vētris & inde dolorem. Consilium. LV.

In casu nostro postq̄ ꝯsideraui cām nocumenti & doloris vobis eueniētis eē retentionē fecū & vētris stipticitatē. Primū ingeniū curatiuū est ꝓhibere stipticitatē ei⁹. Secundum est si pur acciderit ipsam remouere anteq̄ dictus dolor superueniat. ¶ Primo igit̄ habeat̄ regula: q̄ añ prandiū vel cenā ꝑ quartā pte hore saltē bis in ebdomada sumat̄ brodiū pulli mediocriter piguis cū. ʒ. ß. çucchari vnius cocte. Et aliqñ ad hanc intētionē valꝫ si sumerent̄ tres ficus pingues. Et si cū eis ponat̄ paꝝ carthami supaspergendo erit cōueniens. Ualet ēt brodiū cauliū debiliter coctoꝝ cū oleo cōi: vel amig. dul. & çucchari modico. Ad eādē intentionē & est singulare fiat pasta de qua sumat̄ hora vt supra ad q̄titatē nucis: vel duaꝝ vt infra. ℞. terbentine electe. ʒ. i. ficus pingues numero. vi. carthami. ʒ. ß. oīa simul pistent̄ & cū çucchari fiat bolus. Sed si vēter pur cōstringeret̄ laudarē p̄ter ista cōia clysteria: in qb⁹ tñ ponat̄ aliqua virtus agarici: q2 credo q̄ cā opillatiōis sit falsa: q̄ multiplicat̄ i intestinis apponat̄ sup vmbilicū mixtura: q̄ paulopost scribet̄: q̄ prius anteq̄ ponat̄ laudo poni emplm̄ super totū vētrē mollitiuū mäeꝝ fecaliū: si que indurate essent: & ēt cōtentiue musculoꝝ vētris & intestiorū ēt laxatiuū fcm̄ vt ifra. ℞. maluaꝝ: bismalue añ. ℳ. i. ß. fenugreci: se. lini añ. ℳ. i. radicū altee. ʒ. ij. ficuum pinguiū numero. x. oīa simul bulliāt: prius tñ radices postea herbas cū reliq̄s apponēdo: dehinc oīa facta collatura pistent̄ & malaxent̄: & cū. ʒ. ij. butyri veteris: & ʒ. ij. pinguedinis galline: & ℈. i. croci. incorporent̄ & sic tepidū supponatur: & sic cōtinuet̄ tribus vel q̄ttuor horis: postea sup vmbilicū ponat̄ dicta mixtura & supliget̄: q̄ descriptio talis ē. ℞. aloes. ʒ. ij. ellebori vtriusq3 añ. ʒ. ß. succi radicū ebuli: & fellis bouis vel thauri q̄tū sufficit ad incorporandū fiat mixtura: que cū lana supponat̄ vmbilico & supliget̄. & si nō suffecerit addat̄. ℈. i. scamōee: & erit fortius. Sꝫ vbi expediēs sit aliqd fortius sumere ꝑ supius laudo fiat puluis: q̄ totus ꝯtitus sumat̄: & fiat vt infra. ℞. turbith: reubarbari añ. ʒ. i. çinçib. ʒ. ß. sene. ʒ. i. agarici. ʒ. ß. misce ꝑ duabus vicibus: & si non suffecerit sumatur maior q̄titas eius sumat̄ cū modico brodij. Remedia ista non solū ꝓficient in isto accidenti: sed etiam principali vestre dispositioni: que est asmatica passio his breuibus sum contentus.

¶ Pro vermibus & preseruatione eorum pro quodam domino Alamano. Consilium. LVI.

Ro p̄seruatiōe a vermibus dimittant̄ oīa gn̄antia flegma: & dulcia: & oīa faciliter putrescibilia: & euitent̄ oēs res nō n̄ales ex q̄bus posset chili i stomaco fieri corruptio. ¶ Itē fat puluis de quo patiēs vtat̄ sup cibis. ℞. cinamomi. ʒ. ß. gariofi. macis granoꝝ paradisi añ. ʒ. i. çinçi. electi. ʒ. vi. semi. anisi: & feniculi añ. ʒ. ß. piperis. ʒ. ij. misce fiat puluis d quo

vtat̄ vt supra. Itē singula ebdomada añ cenā3 sumantur
tres pillule de infrascriptis. ℞. myrrhe. ʒ. i. aloes. ʒ. s. ab/
synthy: croci añ. ℈. i. cum succo enule fiant pillule conue
nienter vel cōmunis quantitatis dentur vt supra. ¶ In
cura vero vermiū notant̄ due cautele. Prima est vt largi
ter comedat. Secūda est vt vbi seua sunt multu3 accñtia
vtat̄ reb⁹ vermibus placibilibus dulcibus ꝛ vnctuosis: ne
vermes nimiū famescētes reddant̄ molestiores: sed vbi
nō nimis molestēt cauēdū ab h⁹ dulcibus ꝛ vnctuosis: ni
si cū volumus eos pparare ad sumēdū medicinas eoꝝ in
terfectiuas: q2 eo casu p paꝝ añ offerendū est aliqd lactis
vel aque zuccbari: vel aque mellis. Et postea exhibeatur
puluis ad q̄titatē dimidy coclearis vt infra. ℞. corticum
radicū capparoꝝ: absynthy: nigelle añ. ʒ. s. corticū citri: se
minis apy: cornu cerui vsti: seminis cauliū añ. ℈. i. croci.
℈. s. aloes. ʒ. i. dictami: tormētille añ. ʒ. i. s. puluis cordial.
ʒ. ij. misce: det̄ dimidiū coclear nō existē fe. sed si sit febris
det̄ puluis vt. j. ℞. tormētille. ʒ. i. terre sigil. coriādroꝝ p̄
paratoꝝ: sumac: cornu cerui vsti añ. ʒ. s. aloes. ʒ. i. s. misce fi
at puluis ꝛ exhibeat̄ cū aq̄ decoctiōis tormētille. Unguē
tū p stō. ℞. olei absynthy: amig. amara. olei ruthe añ. ʒ. s.
fellis thauri. ʒ. i. farine lupinoꝝ: nigelle: coriandroꝝ: papa.
añ. ℈. i. aceti albi fortissimi. ʒ. ij. cū cera fiat vnguentum.
Ualet ēt fomētatio facta cū succo enule: cepe: ꝛ modicu3
fellis thauri: ꝛ aceti. Cerotū p stomaco. ℞. metridati. ʒ. i.
mirrhe: aloes: croci añ. ʒ. i. cū cera: ꝛ pice: ꝛ oleo amigdala/
rū amaraꝝ q̄d sufficit fiat cerotum. Explicit.

¶ De emoroydib⁹ p Rege Francie. Consi. LVII.

Quoniam regie maiestati nōnunq̄ accidit
nocumētū emoroydale de emoroydibus
ani vt extat mihi significatū p spectabilē
Manuelē de Jacob relatu sacre maiesta/
tis francoꝝ. Postea mihi iniūctū ab illu/
strissimo principe Duce Mediolani dño
meo singularissimo: vt q̄dā afferam in scri
ptis: q̄ sint parata iuuare in dicta dispōne: q2 tñ nocumēta
emoroydalia sunt diuersa ꝛ diuerse eoꝝ spēs. Nā aliquo/
tiens sunt surde nō emanātes sanguinē: sed ibidē opillan/
tes tumide facte. Et de talibus quedā sunt vehemēter do
lorose: imo maximi doloris. Et q̄dā sunt fluentes supflue
vñ sicut in primis est necessaria puocatio sanguinis p eas
ꝛ remissio vel mitigatio doloris pcipue: in alys aūt est ne/
cessaria restrictio sanguinea cū supfluit: ne mēbra regalia
maxime epar infrigidata debilitent̄. Et q2 ignarus su3 de
altero istoꝝ spāli nocumento: dimissis hic multis subtili/
bus: que theorice de causis eaꝝ: ꝛ de iuuamētis si tēpera/
te fluāt: ꝛ indolorose: ꝛ de nocumentis ad q̄ adducere pos
sent cu3 sanguis ab eis supfluit dici possent: dimissa ēt or
dinatione in debita dieta. In diuersis dispōnibus earu3:
q̄m ista oīa relinquo: vt nō necessaria multū: sed magis d/
clarāda a clarissimis doctorib⁹ regie maiestatis phisicis
tñ hic afferā q̄dā medicinalia f̄m diuersas intentiōes: q̄ i
diuersis eaꝝ spēb⁹ vtilitatē afferre pñt enumerando tātū
ea medicamina ꝛ magis domestica: ꝛ que a me plerunq3
expta sunt ad casum faciētia. ¶ Primo igit̄ si tales emo
roy de fuerint nō emanantes ꝛ plimū dolorose: vt sepe cō
tingit: stat principalr̄ duplex intentio. Una est mitigatio
doloris. Alia est puocatio sanguinis vel eductio. Primo
igit̄ in mitigatione doloris fiant sessiones in decoctiōe re/
rū vt in fra. ℞. seminis lini. M. i. folioru3 altee: fenugreci
añ. M. s. limaciaꝝ que repiunt̄ sine testa in locis hūidis
ʒ. iy. floꝝ ꝛ folioꝝ tassibarbassi duas ptes. M. vnius: bul
liant oīa in duabus situlis aque vsq3 ad ꝯsumptionē sex/
te partis: postea in illa decoctione tepida posita in vase cō
cauo apto ad sessionē: fiat sessio stando in dicta decoctiōe
p quartū hore. Et cū exit a balneo fiat inunctio supra di/
ctas ptes mollificādo ꝛ sensum minuēdo cū vnguēto vt i
fra. ℞. olei de se. lini: olei de crisomillis añ. ʒ. i. cu3 vitello
vnius oui: ꝛ cū. ʒ. s. pulueris nenupharis exiccati ꝛ modi/
ca cera fiat vnguentū: ꝛ supra vnguētū ponat̄ emplastru3
vt infra. ℞. limaciaꝝ de q̄bus dcm̄ est. ʒ. ij. folioꝝ malua
rū: altee: ꝛ melliloti añ. M. i. floꝝ nenupharis. M. s. se. li/
ni. M. i. s. oīa simul bulliant ꝛ tapellent̄: ꝛ cū oleo viola. ꝛ
medulla cruris vituli incorporet̄ empl'm cū modico cro/
ci: ꝛ supponat̄. Si tñ fuerit ibi caliditas multū intensa cū
dolore ad phibendū attractionē māerū ad locum erit ne
cessaria diuersio cū flōmia fienda prius de vena basilica
dextri lateris: postea infra sex vel octo horas fiat flōmia
de saluatella sinistri lateris educēdo de qualibet earū cir
citer. ʒ. ij. sanguinis. Et qñ cū istis ēt nō mitigaretur dolor
posset in vnguēto supradicto ad mortificationē sensus ad
di opy. ʒ. s. croci. ℈. s. ꝛ fiet multū mitigatiuū doloris: quo
mitigato dolore si nō per se rumpat̄: tūc ad puocandū va
let post dīē vt flobotbomet̄ saphena dextri pedis: ꝛ si ma
nifestior fuerit in sinistro: fiat in sinistro educēdo modicā
sanguinis q̄titatē vt. ʒ. i. s. ad amplius. Et qñ nec est inge/
nio nō educat̄ ēt sanguis p eas emoroydas: ēt si tales fue
rint extra pēdentes ad eductionē sanguinis ibidē cōtenti
magis secuꝝ ingeniū est apponere vnā sanguisugam vel
duas vt fiant adherentes ad dictas venas eligēdo de san
guisugis nō venenosis. Fiāt aūt debite adherētes si pona
tur sanguisuga ad intra cānulā: ꝛ tangat̄ locus vene cum
modico sanguinis pulli: postea applicet̄ cānula in qua ē san
guisuga ad illū locū imediate ꝛ imediate adherebit sugē
do sanguinē ex vena: postea āmoueat̄ cānula sanguisuga
pēdēte: ꝛ cū erit plena sanguine sup eā aspergat̄ paꝝ salis
ꝛ subponat̄ bacile ꝛ decidet: ꝛ totū sanguinē attractū euo
met in bacili: q̄ si locus videbit̄ detumefactus bñ erit. Et
si nō apponat̄ scđa sanguisuga f̄m modū vt supra: quo fa/
cto ponat̄ pecia sup locū: in qua extendat̄ vnguentū fcm̄
ex vitello oui: ꝛ oleo rosa. ꝛ modicissimo croci. Et ista suffi
cerent qñ extrinsecus apparētes essent. Et si interius sint
latentes: tunc opz eas aperiri ꝛ sanguinē puocari cu3 lici/
nys ipositis in ano hñtibus vim dilatandi poros venarū:
ꝛ subtiliandi sanguinē: ꝛ cōmouendi ad tps medicamen:
de quibus est si sumat̄ liciniū: siue suppositoriū factu3 vt
infra. ℞. spērū yere simplicis detracto mastice ptes duas
myrrhe ptē vnā: cū melle q̄d sufficit: fiāt suppositoria me
diocriter longa ꝛ satis grossa. Et si fiat suppositoriu3 ex ra
dice yreos ꝛ inuoluat̄ in lana de sup ligando cū filo postea
inuoluat̄ i mixtura facta ex dictis spēbus mixtis cū oleo
de lilio: vel de rutha: vel de scorpionibus erit fortioris effi
cacie. Et fortiora his sunt suppositoria facta vt infra. ℞.
amigd. amara. ʒ. ij. folioꝝ ruthe: pulpe collogntide añ. ʒ. i.
musci: croci añ. ʒ. s. cum medulla cerui dissoluti: ꝛ modico
bdely dissoluti in vino albo, fiāt suppositoria lōga ꝛ sup/
ponant̄ in ano: ꝛ pmutent̄ oī hora vsq3 ad qnq3 horas cō
tinuas. Q2 si fortassis pp acuitatē haꝝ medicinaꝝ causa/
ret̄ dolor: nūc cōuenit ad mitigationē doloris: vt fiat sup/
positoriū iponendū cū mitigatiuis doloris: nō tñ phiben
tibus sanguinis emanationē: ꝛ hoc dico cū est intētio ad
extractionē sanguinis p illas venas: vt qñ piodice consue
uit defluere cū tumore pus illaꝝ venaꝝ: ꝛ iā in tpe perio/
di ꝯsueti stante timore ꝛ cū tumore nō effluit. Et de eis ē
si fiat suppositoriū sumēdo radicē caulis vel bletis: ꝛ for/
tius est si sumat̄ radix raffani ꝛ supligetur vndeq3 cottū:
postea infundat̄ in oleo ros. dissoluto cum modico vitelli
oui: ꝛ cū oleo violato est melius. Et in puocādo medioc ri

ter sine vehemētia doloris emoroydas surdas latētes est si fiat suppositoriū cū altera de radicibus dictis z supligata lana infundatur in oleo de piscis: vel de crisomillis: z multū appropriatur ad banc intētionē. De his aūt surdis fit aliquotiēs cura cū incisiōe ipsarum z adustione p diuersa ingenia: z aliquotiēs fit ligatio earum. Sed cū ista oīa nisi cū summo artificio sint timorosa nō auderē laudare hoc offerri i tanta maiestate: nā sepe in his operationibus vidi piculū: sed si emoroyde sint apparētes tales surde: z sit intētio ad exiccationē z extenuationē: tunc sine timore pōt fieri medicamē vt infra: qd est apponendū sup trib⁹ vel quattuor ex eis vna saltē remanēte fiat vt infra. ℞. antimony. ʒ. i. ʒ. cornu cerui vsti: corallorum: lapidis emathites: thuris añ. ℈. i. incorporentur cū oleo myrtillorum: z ex mixtura supponitur dictis venis cū petia: z infra modicissimos dies erunt extenuate. Or si intēderemus remotiōi earum in totū: qd fieri posset nisi fuerint antiquate z suete piodice fluere: sz tm̄ modo piodice tumefiant z dolorem causent: tūc pōt poni de eodē linimēto sup oēs eas faciēdo leuē diuersionem p flōmiā basilice: z dādo p sursū medicinā ad hoc appropiatā: de quo dicit Auic. 17ª tertij in caplo de ligdis sup. medicinis q ponuntur sup eas versus finē dixit sic. Et ex eis que electa sunt z expta ē vt in potu sumatur galbani sicci sup. z puluerizati pōdus. ʒ. y. in aqua sup. facieti ad banc intētionē: vt in aq sup. absynthy: vel plātaginis. Addit nā sup. ipsum galbanū taliter exhibitū remouet eas sup. dictas emoroydas. Addit z si in potu sumatur trib⁹ vicib⁹ nō redibūt. Ego tn̄ nō auderē in maiestate regia exhibere. ʒ. y. p vice sed inciperē a. ℈. y. tēdēdo ad. ʒ. i. magis ptinuādo numerū exhibitionū q̄s facere augmētū i q̄titate ptinua. Et hoc sufficiāt q̄m ad itētionē emoroydarum surdarum z nō fluētiū.

¶ Stāte aūt supflua euōne sanguinis p eas vñ sumatur in tētio restrictiōis pᵐ ex parte diete: q maxime hic est necessaria cauēdū est ab oibus inflāmare potētibus z motibus corpalibus z aīalibus: z ab oibus cibis z potibus ēt medicinalibus subtiliatiuis z apitiuis. Nō tn̄ simplr intēdēdū cū stipticis maxie cibalibus: imo expedit vt cibi declinēt ad lenitiuū vt vēter zseruetur mollis: ne si forte feces indurarentur suo incessu facerēt ad magnā lesionē. Quib⁹ sic obseruatis prima intētio in cura stat diuersio ad oppositū cū leni flōmia basilice: cum vētosis ēt positis supra epar vel splenē: puocādo ēt sanguinē p nares: deinde stāte sanguine acuto z subtili ex admixtiōe colere: vt sepe euenit: fiat eius digestio vt infrigidatio z inspissatio cū syrupis z aqs z zfectionib⁹ ad hoc facientibus: z euō zñr cuz medicinis appropriatis de mā acuta. Si ēt fuerit aquositas i sanguine: qui sit cā nocumēti fiat exiccatio cū appropriatis quas oēs medicinas intactas relinquo: sed ordinādas p pstantissimos phisicos sue sacre dñatiōis. ¶ Hic tm̄ cōmemorabo quasdā medicinas interius sumēdas: z quasdā exterius: q imediate faciunt ad zstrictionē zstringēdo poros venarum z sanguinē inspissando. Et de his sumēdis p supi⁹ sunt mirabolani cōditi: z citrini: z chebuli: z zfectio de scoria ferri Rasis. Nā si bis in ebdomada sumatur. ʒ. i. ʒ. p vice cū aq plantaginis: vel aqua callibeata est multum iuuans. Appropriata medicina ēt ad hoc singulr est trifera ex arte fenonis Mesue si silr sumatur: z qñ cū fluxu ziūgeretur difficultas exitus fecū: tūc cū hac intentiōe simul. ʒ. i. pillularum de bdelio vsqz ad duas est maxime excellētis iuuamīti. Exterius aūt ad zstrictionē venarum pōt fieri vnguentū appropriatū supponēdū fcm̄ vt infra. ℞. ossiū dactyllorum: nucis cipressi zbuste: corallorum rubeorum: emathitis pparati añ. ʒ. i. acacie: terre sigillate: thuris: sandalorum alborum: glādium: corticū granatorum: se. portulace z plātaginis añ. ʒ. ʒ. cuz succo mēte: z basilico. fiat mixtura ad liniēdū eas: z si coniungeretur dolor simul cū fluxu: domesticū remediū ē vt q̄rantur vermes centū pedū dicti porcelliones: repiuntur in locis hūidis vt in penu: vel sumantur scarabei z pure ztundātur isti vermes vel scarabei: deinde bulliant in oleo de se. lini debite q̄titatis longa bullitione: postea de dicto oleo fiat linitio sup eas. Ad mitigationē ēt doloris simul cū zstrictione facit sessio in balneo decoctiōis vt infra. ℞. plātaginis: florum z foliorum tassibarbassi añ. M. i. seminis lini. M. ʒ. corticum granatorum: balaustiarum: gallarum: nenupharis añ. M. ʒ. oīa simul bulliāt in aq callibeata: z i vino nigro stiptico vsqz ad zsumptionē medietatis z de ea fiat balneum. Et de his sim zlētus q̄tū ad hāc intētionē: parat⁹ ēt ad latius z copiosius scribēdū in mā si expedierit.

¶ Ad frigiditatē renū inducēdā vnguētū. Consi. LVIII.

Expedito zsilio magnifice dñe gubernatricis. Pro magnifico dño gubernatore ad infrigidationē renū: vñ vr multū ledi in caliditate eorum pōt fieri inūctio cuz vnguēto vt infra. ℞. olei viol. olei ro. añ. ʒ. i. ʒ. olei de nenupha. ʒ. ʒ. lauentur cū suc. plantaginis: postea addantur berberorum: sandalorū citrinorum: seminū aceto. gūmi arabi. corallorum ru. añ. ℈. i. aceti parum: z cere parum: fiat inunctio. Et si nō videretur sufficienter frigida ista descriptio addantur duo grana camphore. Et si nimis frigida ponatur parum spice. Et ita articuletur fz iudiciū magistri Jo. antony. Portare ēt supra renes laminas plūbeas multiplr pforatas pus infusas in succo plantaginis: vel sempuiue est efficacissimū ad hoc remediū.

¶ Pro quodā q passus fuerat debilitatē digestiue: z sequestratiue renū zsiūcta dilatatiōe meatuū. Consi. LIX.

Passus Magnifici z strenui militis dñi Antony de Martinēgo Patricy ordinis Venetorum: vt in scriptis videre potui: z ego ipse oculis z sensibus palpaui: supposita etatiua zplone z nāli sicca: cū sit annorum circiter. 64. colerice zplonis est: q⁹ passus ē debilitatē digestiue renū z sequestratiue zsiūcta dilatatione meatuū pbabiliter: vt pororum ipsorum renū: z orificiorum venarum minutarum terminatarum ad substantiam renū: cū pcesserint vrine grosse sanguinolente cū materiebus grossis: z ēt antecedente cā pmitiua incessiōe. s. z precipue pedibus supflua z violēta ad lassitudinē ducēte: imo vsqz ad sudorē: vt ipse idē retulit: a qua debilitate digestiue vel sequestratiue bñficia medicorum z sua obedientia de quiete z de reliquis curatus est: cū iā non emittantur vrine sanguinolente: imo colatur p verā digestiuā z sequestratiuā zueniēter sanguineitas ab aquositate vrinali: cum iaz emittantur vrine: z si grosse z turbulente hora mictus: tn̄ ad albū declinant z nō ad rubeū: licz aliquotiēs: sz raro emittatur aliqd modicū sanguinolentū ad q̄titatē grani frumēti non colorificans vrinā ad rubeū: imo seorsum separatū residens facta sequestratione vrine cū mā feculenta pticularē sitū in ea obtinēs: vñ declaratur sanguinē vere seq̄strari ab aquositate: z nutrire zueniēter renes: z p seq̄strationē que fit zuenienter de mā grossa a substātia vrine satis manifestatur incolumitatē esse: z i venis epatis z alys supra renes: z lz sint fortificate virtutes digestiua z sepatiua ipsorum renū: nō in totū tn̄ fortificata est expulsiua ipsorum in resistēdo māebus humoralib⁹ flegmaticis: que ad ipsos renes a reliqs supiorib⁹ mēbris trāsmittuntur ppter debilitatē eorum: z zsuetudinē in recipiēdo: cōiūgitur ēt eū casu do

loꝛ circa doꝛsum: ꝛ in ptibus supꝛa regionē renū: ꝛ circa regionē eoꝝ: ꝛ ēt aliqualr̄ infra: q doloꝛ iacēdo paꝝ manifestaṫ: sed ambulando ꝛ sedendo magis ledit: ꝯiungiṫ ēt cū casu humiditas stomaci saltem accidentalis: etiam cum cerebꝛo catarroso: credo ēt accn̄taliter: ex qbus mēbꝛis vt arbitroꝛ de supfluitatibus ibidez generatis flegmaticis ꝛ mucillaginosis maxima poꝛtio transmittiṫ ad renes: ꝛ sic illaꝝ mārū flegmaticaꝝ mixtaꝝ cū vrina: ꝛ tādē residētiū. Pro mediata cā sunt stomacus ꝛ cerebꝛuz. Et magis ꝑxima ē ꝯsuetudo nāe ad trāsmittēdū dictas mās ad renes: cū al's essent multū debilitati: stante ēt debilitate aliquali in expulsiōe renū in resistēdo: sed cāe interdū illius mictus modici sanguinis: de quo dcm̄ est ꝓbabilr̄ ꝛ rōnabiliter sunt ꝙ emittiṫ dictus sanguis ex incisiōe facta i aliqua vena minuta ipsoꝝ renū: vel alterius eoꝝ multiplicato sanguie vltraq̃ conuenit illi vene: ēt aliqualr̄ acuto existēte cū siccitate ꝛ duritie sube ipsius vene discoopte non ꝓfundate in suba renuz: q̄ siccitas ꝛ durities pti etatiue ꝛ exnāli ꝯplone eius sicca: ꝛ ex applicatis stipticis ꝓ curatione p̄cedentis egritudinis fuit acqsita: q̄ tres sūt spāles cāe fluxus sanguinis: colliguṅṫ ab Auer. 3° colliget. c. xix. lz ꝓpter p̄cedentē curā bn̄ ēt renes debeant esse aliqualr̄ extenuati ꝛ exiccati cū venis eoꝝ: lz ēt frigus mārū applicataꝝ ꝯstringēs ꝛ ꝯp̄mēs ꝓhibens extensionē dicte vene dispositiue ꝑparet ad incisionē dicte vene pue. ꝑcipue augmētato influēti nutrimēto ad dictā venā: ꝛ sic ipsa nō obediente extēsioni ꝓpter cās dictas fit incisio ipsius. Et p simile modū fit aliqn̄ mictus sanguīs ꝛ a tethano ꝛ spasmo foꝛtibus: vt voluit Aui. qn̄ nō pn̄t dilatari vie: vn̄ rumpūtur ꝛ apiuṅṫ poꝛi p̄ter nāliter. Scissionem aūt dicte vene suadēt que dicta sunt supꝛa. Sed multitudinē māe nutrimētalis extēdentē: vltra quā extēsiōi vene ꝯueniat declarāt modi pariodicādi tpales: in qbus pariodice multiplicaṫ sanguis. Sed acuitatē aliqualē in sanguine declarant redditus talis apparentie sanguinis post exercitia cū aliq̄li punctione: tunc in exitu vrine ꝙ accn̄s lz difficile videatur: tn̄ nō est in eo timoꝛ bn̄dus ēt si i eo fiat reddit⁹. Et ꝺ hoc posuit exp̄sse Aui. sniam in. c. ꝓpꝛio de mictu sanguīs ꝛ sanie in fine de mēte Hypocra. cum dixit. Et est casus noster. Inquit Hypo. cum mingitur sanguis sine doloꝛe sup. notabili. Et est paucus in hoꝛis quibusdam. i. piodice vt in casu nostro nō est malū in eo. Cause vō inhabilitatis motus ꝓgressiui ꝛ doloꝛis doꝛsalis: nō tm̄ in regimine renū: sed supꝛa ꝛ infra sumuṅṫ ex indispōne musculoꝝ alligatoꝝ mēbꝛis iūcturalib⁹ necessarijs ad dcm̄ motū: cū dicti musculi nō possint debite ꝛ libere extēdi ꝛ ꝯbī ꝺm necessitatē motus mēbꝛoꝝ dictoꝝ iūcturaliū: ꝛ nō tm̄ fit in his mēbꝛis nocumētū ad motū: imo ēt ad diuersū sitū eorū: qm̄ diuerso mō extenduṅṫ ꝛ ꝯbuṅṫ dicti musculi inobedientes facti ad diuersam dispōnē ꝛ sitū variū dictoꝝ mēbꝛoꝝ iūcturaliū: vn̄ nō tm̄ i motu ꝓgressiuo: imo ēt ꝛ i sedēdo fit inhabilitas: ꝛ ꝯn̄r in musculis doꝛsi. Sed cause dicte inhabilitatis in musculis dictis ptim sumuṅṫ ex lōga qete: vn̄ acqsita est in eis quedā dispō ad motū ad dilationē ꝛ ꝯctionē: sicut ex opposito ex motu ꝯueniēti acqritur vna nālis potētia ad facile mouēdū: ꝛ habilitas q̄ insequr virtutē dirigētē mēsurā ꝯueniētē spūum facientium ad motū: que mēsura cōicaṫ tpe motus ꝑficiendi: vbi tpe qetis talis mēsura spūum nō dirigiṫ ad dicta mēbꝛa: ꝛ ita minoꝛata mēsura calidi nālis: ꝛ in illis mēbꝛis ad opōnē motiuā debita fiūt inepta. Cōcurrit ēt vt cā spālis applicatio medicinaꝝ infrigidātiū ꝛ exiccantium: q̄ fcā est tpe p̄cedenti ꝓ cura mictus sanguinei circa ptes doꝛsales: ēt infrigidatio ꝛ stipticitas inducta p medicinas interius oblatas ꝓ alterandis renibus: que ēt dictis mēbꝛis cōicata est intrinsecis musculosis: ꝛ ita ipsis infrigidatis ꝛ exiccatis: ꝛ priuatiue p quietē: ꝛ positiue p medicinas interius ꝛ exterius applicatas acqsita est talis inhabilitas in dictis mēbꝛis in extensione ꝛ extractione: ꝛ itidē fit laboꝛ in motu ꝛ in diuersa dispōne ꝛ situ dictoꝝ mēbꝛoꝝ: ꝛ ꝯn̄r doloꝛ. Et hec de casu sufficiant. ¶ Pro ꝓseruatione igiṫ a reditu in silem dispōnē p̄cedenti: ꝛ curatione dispōnū actualiter assistentiū: ꝛ de doloꝛe doꝛsi in motu vt dcm̄ ē: ꝛ de nocumēto qδ remāsit i renib⁹: vn̄ manifestaṫ vrina grossa turbida cū mingiṫ: ꝛ interdū cū apparentia illius modici sanguinis in vrina duo fient p̄ncipalr̄. Pꝛimo poneṫ regimē in dieta ꝯueniēti in ꝓseruando: ꝛ in curādo hn̄do respectū ad cās mediatas: vt stomacū ꝛ cerebꝛū humida flegmatica. Scδo poneṫ regimē in medicinalibus. ¶ Circa p̄mū igiṫ expediēdo de aere dicaṫ: ꝙ aer ꝯueniēs nō dz esse excessiuus neq̧ in caliditate: neq̧ in frigiditate. sed quasi tēperatus in dictis qualitatibus: ꝛ foꝛte parūper declinans ad calidū: habita indicatione ad dispōnē p̄ncipalr̄ ledētē doꝛsi est ꝯueniētioꝛ. In humido ēt ꝛ sicco nō sit vehemēs excessus: sed vel sit tēperatus aer in his passiuis q̄litatib⁹: vel ēt parūper ad humidū declinans habita indicatione ad lesionē doꝛsi: ꝛ ad mictū aliquotiēs modici sanguinis. Et ita viteṫ aer stuffe: neq̧ multū appꝛopinquet igni maxime cū doꝛso: ꝛ ita non apponaṅṫ pāni multū calidi: vel pelles multū calide ad doꝛsūz: neq̧ teneat cingulū nimis strictum ad doꝛsum. Et ita tpe estatis cauendū a statione in locis calidis maxie sub radijs solis. Et ita tpe hyemis cauēdū a locis frigidis ꝛ a vento boꝛeali p̄cipue aer grossus nebulosus ꝛ multū humidus est i casu inimicus: ꝛ maxime ꝯsiderando cās mediatas: vt stomacū ꝛ cerebꝛū. Et ita non sit sibi habitatio in rure in locis altis mōtanis discoopertis circa ptē septētrionalē. Nō ēt sit habitatio in locis ꝓpinqs paludibus: sed sit eius habitatio media iter aerē multū eleuatū ꝛ multū depꝛessum: ēt in ciuitate eligendo camerā talr̄ situatā ꝛ hn̄tem si est poſſe fenestrā vel spiraculū ad oꝛientē. Et si ꝯtingat suā magnificentiaz recipi tpe estatis in rure in locis calidis: dz rectificari aer cū suffumigijs ad frigidū ꝛ humidū aliqualr̄ declinātib⁹: ꝛ irrorando camerā cū aq̄ decoctionis floꝝ violaꝝ: rosaꝝ: floꝝ nenupharis: ꝛ folioꝝ vitis: ꝛ salicū cū modicissimo aceti i fuso in aq̄ dicte decoctionis. Vel pōt fieri irroꝛatio per camerā cū aqs sublimatis: violaꝝ: nenupharis: rosarum. Et pōt fieri suffumigiū in camera: ponendo supꝛa pꝛunas de coꝛticibus pomoꝝ macianoꝛū: vel pōt fieri pasta ꝛ foꝛmule: de qbus ponaṅṫ due sup carbones facte vt infra. ℞. floꝝ nenupharis: viol. an̄. ʒ. i. sandal. citrinoꝛū. ʒ. ß. cū mucillagine seminis citōioꝝ. ꝛ. ℈. i. thuris: fiat pasta ꝓ suffumigio. In tpe vō hyemis vbi esset intentio calefaciēdi ꝛ aliq̄liter exiccandi: vt stante aere nebuloso grosso ꝛ frigido dz rectificari aer. primo cū igne facto in camera ꝓpꝛia ex lignis iuniperi ꝛ lauri: ꝛ sermētis roꝛismarini: ꝛ similibus aromaticis: ligna ēt quercus ad hoc valēt. Pōt ēt fieri aspersio per camerā cū aqua decoctiōis maioꝛane: ysopi: calamēti pulegij: mente: apponēdo ēt aliqd cinamomi: ꝛ gariofi. in vltimo decoctionis: vel aspergaṫ aliquid de vino aromatico. Vel si placet suffumigare pōt fieri pasta: de q̄ ponaṫ ad q̄titatē castanee vt infra. ℞. gariofi. macis an̄. ʒ. i. thuris: laudani an̄. ʒ. ß. cuz modico stoꝛacis calamite: ꝛ modico cere fiat pasta: de qua ponat vt supꝛa: non tm̄ ꝑcureṫ aliquo mō caliditas excessiua camere ꝓpꝛie ꝓpꝛ qδ subtiliat sanguinē: ꝛ ipm̄ acutū reddit: ꝛ hꝫ de aere. ¶ De motu aūt ꝛ qete dicaṫ: qm̄ nobis stat intētio in ꝓseruatione a casu in debilitatē renū similē ei: que p̄cessit ex dilatione meatuū cū caliditate ꝯiuncta: est ēt intētio ad remouendū debilitatē ꝯsequētē exiccationē vel extenuationē

ipsoꝝ

ipsoꝝ renū ⁊ siccitatē inductā in musculis dorsi seruienti
bus ad motum: ideo in his circunstantijs magis adheren
dum est quieti ꝙ̄ motui: ideo motus si supfluit est in cāu
multū nociuus adducens ad exiccationē ex vna pte: ⁊ di
latationē meatuū ex alia pte. Uñ Aui. intendens in h ca
su ꝓhibitionē cārū dilatationis dixit. Et ꝓhibitio q̄dē cau
saꝝ dilatātiū est dimissio motus ⁊ coitus: ⁊ declinare: ⁊ ad
q̄etē ⁊ tranqllitatē. Nā ꝑ q̄etē moderatam fit restauratio
substātifica mēbroꝝ exiccatoꝝ. Dico tñ q̄etē eē modera
tā: nā aliqñ cōuenit parūper exercitiū ad vigorandū cali
ditatē mēbroꝝ: que sunt instra motus: vt musculoꝝ dorsi
quoꝝ vigoratio ꝑficit per motum moderatū nō laborio
sum sed equalē: ⁊ ad eas ptes ꝑ motū talē cōuertūt de spi
ritu ⁊ sanguine iuuātes ad opationē motiuā. Et qm̄ mul
to satis tpe fuit in q̄ete corporea q̄si ꝯtinua: ⁊ oīs repētina
mutatio est fallax ⁊ nāe inimica: idcirco ad inchoandum
motū ēt ꝯtinuandū: opꝫ fieri gradatū ꝓcessum incipiēdo
a remissiori in velocitate: ⁊ breuiori in spacio ptrāseūdo ꝓ
cedēdo ad intensiorē ⁊ longiorē paulatine: ita ꝙ in tertia
die fiat longior ⁊ velocior aliqualr̄ ꝙ̄ in pma ⁊ scda: ⁊ ita
ꝓcedendo deinceps ad magis intensuꝫ in velocitate ⁊ lō
giorē: sed nullo mō fiat vsqꝫ ad laxitudinē: neqꝫ ad mani
festā supcalefactionē. Fiat ēt in hora ꝯuenienti: qꝛ ñ post
cibū: imo trāsacta in totuꝫ stomaci digōne: ⁊ ꝑ pte epatis:
vt post sex vel septem horas assumpto cibo: ⁊ tūc fiat tale
exercitiū moderatū in aere tēperato apodiādo se ad soci
um ⁊ suauiter incedēdo ſm ordinē datū pauloante. Naꝫ
tunc tale exercitiū est cōueniēs ⁊ multū ꝯfortatiuū mem
broꝝ: vt declarat Gal. 6° interioꝝ: ēt dicēte Aui. in cap. de
cura vlceꝝ vesice: ⁊ trahit ēt ad casum nr̄um cū dixit. Et
exercitiū q̄dē nr̄uꝫ nocet eidē: ꝓpterea ꝙ acuit ⁊ supinflā
mat. Si āt nō facit idest iuuatiuū: ꝓpterea ꝙ ꝯfortat mē
brum. Et si pur noceat exercitiū pedes factum fiat in pri
mis eques ⁊ suauiter: semꝑ intelligat celebrata digestiōe:
qm̄ stante cibo indigesto in stō multū discōuenit: ⁊ nō tm̄
exercitiū pedes ſcm: iō ⁊ reuolutio in lecto de latere ad la
tus: fit ēt nociua: ꝑcipue qꝛ mouet vrina pticipans acuita
te: ⁊ sic incitat ad frequenter vrinādū. Et qꝛ tale exercitiū
in primis dꝫ eē paruū ⁊ suaue: iō in supplemētū completi
exercitij fiant fricationes mēbroꝝ superioꝝ fricādo spa
tulas versus brachia: ⁊ brachia ēt in deorsū satis fortiter
hora dicta. deinde fiant leues ⁊ suaues fricationes ad dor
sum ad viuificandū caliditatē nālē illoꝝ mēbroꝝ cōuer
tēdo sanguinē ⁊ spiritū ad illa mēbra extrinseca q̄si stupi
da facta: ⁊ post tale exercitiū q̄etent mēbra ⁊ totū anteꝙ̄
sumat cibus ad minus per horā. Et sicut dcm̄ est: ꝙ quies
in casu magis ꝯuenit: ita ēt de somno dicat: ꝙ somnus in
hac dispōne est magis ꝯueniēs ad humectandū ⁊ ꝓhiben
dū inflāmationē ꝙ̄ vigilie. Uñ opꝫ vt fiat pcitas in vigilā
do: qm̄ nimie vigilie inflāmando nocent: vñ melius ē de
clinare ad supfluitatē in somno ꝙ̄ in vigilia. Nō intret tñ
ad somnū nisi ꝑ horas duas ad minus post cibū: ⁊ coopia
tur pānis ꝯuenienter ſm extrema: vt manus ⁊ pedes: ita
vt ille ptes cōtinue sint calide ⁊ nō infrigident: ⁊ non dor
miat supra dorsum saltim notabili tpe: neqꝫ supra parteꝫ
dextrā: sed supra sinistrā: vel supra vētrē: nisi sequatur do
lor in dorso: ⁊ non sit lectus de pluma nimis mollis: neqꝫ
sup linteamē superius imediate supponat cooptoriū de
pellibꝰ: sed supra culcidrā lineā ⁊ de coto ponat: ita ꝙ me
diet dicta culcidra inter linteamē superius ⁊ cooptorium
de pellibꝰ ad ꝓhibēdū inflāmationē mēbroꝝ: ⁊ ita dico ī
passionibꝰ aīalibus esse vitādas oēs illas: que ducūt ad in
flāmationē ⁊ exiccationē: sicut est ira: furor: nimia sollici
tudo: ⁊ curiositas de agēdis. Passiones ēt que infrigidāt
⁊ cōuertunt māꝫ ad interius ēt nocēt: vt est timor: ⁊ tristi
tia: ꝓinde in isto casu magis cōuenit letari gaudere cū di
lectis ⁊ charis amicis: ⁊ audire sonos ⁊ cātus delectabiles:
⁊ loqui de rebus gratis ⁊ placibilibus: ⁊ bñ sperate. Nam
talia oīa maxime iuuant: sicut ex opposito sibi ꝯria maxi
me nocent. ¶ Circa inanitionem ⁊ repletionē sūmatiꝫ di
cat: ꝙ inanitio oīno cū superfluit siue pp ieiuniū: siue per
euāntia quūlibet est maxime nocens: tñ qꝛ ducit ad exic
cationē ⁊ extenuationē: que extenuātie renū ⁊ musculoꝝ
dorsi est quasi principalis egritudo in cāu nr̄o: iō ieiunare
est plīmum nocens: ⁊ silr̄ oēs medicine solutiue: siue date
desuper: siue exhibite deorsum sunt in hoc casu ad maxi
mū nocumentū: ⁊ pp istā cām ēt a flobothomijs in totuꝫ
cauendū est. Et de hoc dixit Rasis ī isto casu de mictu san
guinis pp debilitatē renum vel epatis: dico ꝙ hec est spēs
quedam de mictu sanguinis sup. ex debilitate: vnde susci
pe significationem de cute ⁊ calore eius: vñ sup. si fuerit cī
trinus: vt in hoc magnifico viro: addit cautus sis ī minu
tione sanguinis in hoc: vel in minutiōe equali in hoc ⁊c.
Et sicut dico de flōmia ita intelligat de scarificationibus
minuentibꝰ de humido mēbroꝝ. Repletio tñ oīs cibalis
ꝓpter debilitatem digestiue stomaci: que ēt consecuta est
lōgitudinis morbi ꝑter euōnē sanguineā cū vrinis ē mul
tum nociua. Et ideo melius est partiri cibū sumēdo tribꝰ
vicibus in die nālī si stomacus sustineat ꝙ̄ semel tātū vel
bis in die dicta. Repletio ēt māerū fecaliū in intestinis ē
apta multū nocere vicinitate intestinoꝝ ad renes: iō saltē
singulis duobꝰ diebus habeatur ventris bñficium: sed oī
die ꝓcurāda est lenitio ventris nā per se nō obediēte cuꝫ
clysterijs: de quibus infra erit sermo cū mollificatiuis et
humectatiuis: nō cū acutis calefaciētibus ⁊ exiccantibus
ꝓpter id: qđ dcm̄ est: nā pp dicta clysteria ⁊ vētris lenitio
nē multe māe cōuertentur ad intestina: q̄ nisi cōuerteren
tur ex ꝯsuetudine nāe transirent ad renes: quaꝝ pñtia de
bilitarent renes ⁊ vrine redderent turbide: ⁊ ꝓinde in h
maxime adhibenda est cōsideratio de lenitione ventris.
¶ Circa cibū ⁊ potū primo breuiter dicat esse cauēdum
ab oībus cibis ⁊ potibꝰ calefacientibus acute ⁊ exiccanti
bus: ⁊ iō ab oībus salsis abstinēdū nisi ad sustentationem
appetitus. Nā ꝓ appetitu cōseruādo nō incōuenit vti mo
dicissimo sale in ferculis suis: sed si aliqualiter sal fiat to
stū erit cōuenientius. Et ita abstinendū ꝯnr̄ ab oībus spe
ciebus: que cū in ore sumunt imprimūt mordicationeꝫ in
lingua. Ita similiter ab aceto ⁊ a fortiter acetosis: dico si
gnanter fortiter acetosis: qm̄ remisse acetosa ⁊ granatoꝝ
muçorum: vel berberorum: vel acetose herbe pro salsamē
tis: vt infra dicetur ad conseruandum appetitum: ⁊ maxi
me in estate nō debēt vituperari simpliciter: ꝑcipue remit
tendo acuitatē acetositatis dulcorādo cū çucchharo tabar
çet. Et cauendū ēt a melle ⁊ cōfectionibus oībus mellitis:
⁊ ab oībus acribus: que tñ vt scio multa hoꝝ nō sūt ī vsu
apud magnificentiā suā: vt sunt allea: cepe: porri: rutha: se
nationes: sinapis: ⁊ hꝫ. Cauendū ēt ab oībus ꝓuocātibus
vrinā ⁊ cōuertentibus māꝫ ad vias vrine. Nā in hoc ca
su dicet Auiceñ. oportet abhorrere diuretica: nam ipsa in
isto casu sunt maximi nutrimenti quecunqꝫ sunt ista: pro
pterea ꝙ laborare faciunt renes debiles existentes: pro
pterea ꝙ loquendo de vere diureticis exacuunt vrinaꝫ ⁊
extenuant ⁊ exiccant. Et ita cauendū a naponibus: ⁊ cario
tis: ⁊ asparagis: ⁊ lupulis in supfluo vsu: ⁊ capparibus: ⁊ re
liquis similibus: vt sunt semina feni. ⁊ herba eius: ⁊ se. pe
trosely: ⁊ herba apy: ⁊ silia: prouocatiua ēt de fructibus: vt
sūt amigdale amare: ⁊ ficus: ⁊ vue albe ꝑcipue sine armil
lis: ⁊ oēs vue potentis vini siue albe: siue nigre ēt si passe
fuerint: ⁊ fistici pp eoꝝ caliditatē in casu nō admittunt.
Melones: ⁊ angurie: ⁊ cucurbite: ⁊ maxime vētres ⁊ inte

rioꝛa eoꝝ cū seminib⁹: ⁊ si sint de genere infrigidantiū ⁊ humectantium: ꝑꝑ tñ inclinationē motus humiditatum eoꝝ ad renes in hoc cāu non admittanť nisi in hoꝛa furtiua. Ab his igiť cōibus de q̄bus dcm̄ est: ⁊ a vinis potētib⁹ ꝑcipue albis cauendū est. ¶ Iā restat vt ponanť ea q̄bus vti cōuenit. Supposito igitur qđ a pꝛincipio dicebatur: vt ꝙ hic ꝯiungať aliqualis caliditas in sanguine cū subtilitate aliquali: ⁊ siccitate venaꝝ renū: imo extenuatione ipsorū cū ꝯplōne sicca ⁊ frigida musculoꝝ doꝛsi: opꝫ vt totū regimē inclineť paꝝ ꝑ ad humidū: nō quidē aquosum ⁊ subtile: sed aliqual'r ꝯstans ⁊ nutrimētū eligēdo tēperātiā hñs in actiuis qualitatibus. Ideo pᵐ de pane dicať. si fieret panis de spelta esset electioꝛ q̄ȝ de frumēto. Et si pur ꝺ frumēto fiat sit frumētū non antiquū plusq̄ȝ vnius anni electū: ⁊ sit farina eius bñ attaminata sine furfure: ⁊ si pinseť cū aqua decoctionis liquiritie rase ⁊ ponať vnū modicū fermēti pur ꝙ sufficiat ad leuandū: ⁊ sine sale erit electioꝛ. Si decoquať in clibano ꝯuenienter ⁊ nō supfluendū ēt āmoueanť ꝑtes extrinsece credo magis iuuabit: ⁊ ñ cōmendať ad minus nisi post extractionē eius a clibano per .xii. hoꝛas: ⁊ neqꝫ transeat secūdum diē. ¶ De carnib⁹ aūt sibi ꝯuenientibus ꝑcipue sunt carnes pulloꝝ in estate ⁊ caponū in hyeme: siue gallinaꝝ iuuenū: carnes ēt ꝑdicū ⁊ fasianoꝝ: ⁊ turtuꝝ maxime elixataꝝ in casu ꝯueniunt. Nō laudo pipiōes: neqꝫ q̄leas: neqꝫ al's aues excessiue pingues: neqꝫ aues que nutriunť ex iunipero: quas dressas appellāt: neqꝫ passeres: neqꝫ hyrūdines: sed reliq̄s cōes aues degentes in rubis ⁊ in montanis ꝑter stoꝛnellū: ꝑcipue si elixenť multū laudo īpinguando bꝛodiū eaꝝ si nō fuerit pingues cū pinguedine pulloꝝ galliaꝝ: dimittanť carnes oīū auiū aquaticaꝝ: carnes capꝛeti. De carnibus quadrupedū laudanť oī tꝑe si carnes capꝛetoꝝ hñ'i pñt: nā renes eoꝝ cū spāli ꝓprietate iuuāt: imo si de renibus eoꝝ semꝑ ꝯponereť cū reliquis suis cibarijs eēt multū adiuuādū in casu. Et de hoc dixit. A. in cura de debilitate renū in fine. Et comedere renes cū reliquis cibis: ⁊ ꝑmiscere cū eis ꝓhibentia: sup. difficultatē digōnis eoꝝ est multi iuuamenti. Nā renes ex densitate substātie carnes eoꝝ difficulter digerunť: iō si ꝑparenť vt digeranť vt pistādo subāni eoꝝ ponēdo in pistatis cū reliq̄s carnib⁹ laudabilib⁹: ⁊ ī sapoꝛamentis: de quibus diceť infra: ⁊ maxime renes capꝛetoꝝ cū ꝓpꝛietate spāli: ad renes humanos spero inde maximū futuꝝ iuuamētū. De carnibus ēt q̄drupedū domesticoꝝ sunt carnes vitule triū mensiū ꝑcipue in estate: ⁊ castratorū in hyeme. De quadrupedibus syluestribus ēt ꝯuenientibus sūt carnes capꝛioloꝝ: ⁊ lepoꝛū iuuenū duoꝝ vel triū mēsiū: ⁊ dānaloꝝ. Et carnes ericij syluestris laudanť cū ꝓpꝛietate spāli: ⁊ istoꝝ oīum ꝑtes anterioꝛes eligibilioꝛes sunt posterioꝛibus. Et mihi magis placet ī hoc casu elixatio q̄ȝ assatura. Et si ꝑꝑ appetitū aliquotiēs sumanť assate āmoueanť ꝑtes extrinsece toste: ⁊ sumanť pulpe tm̄. Et de piscibus nō vitupero pisces petrosos: ⁊ pisces squāmosos aliquotiēs ēt moderate: vt temeros: ⁊ ꝑsicos: toꝛtellas rapientes ꝑ saxa in occursum aquaꝝ cadētiū. Et si pisces petrosi debeant assari in patella condianť cū multo oleo oliuaꝝ pingui. Dimittanť oēs pisces saliti ⁊ magni coꝛpoꝛis ⁊ bestiales: ⁊ oēs pisces reꝑti in aq̄s lacunalibus. De his q̄ ꝑueniunt ab aīalibus laudanť oua soꝛbilia: maxime si per .xii. hoꝛas steterint infusa cū testa in aq̄ ⁊ aceto: ⁊ postea ꝑparenť vt fieri solet stuffando in aq̄ cū testa vt reddantur tremula: vel paꝝ ascēdētia a tremulis: vel rumpanť cadētia in bꝛodio: vel in aqua impinguata cū oleo oliuaꝝ imaturaꝝ: vel cū butyro loto bis vel ter ī aq̄. Pꝛo ferculis valet pulmētū fcm̄ ex pane trito ⁊ ouis. Et si sumanť aliquotiēs alique extremitates spinachioꝝ: ⁊ acetose: vel buglosse: ⁊ lactucaꝝ in estate: ⁊ poꝛtulace paꝝ: ⁊ teranť: ⁊ bulliāt aliq̄bus bullitiōibus: postea cū aliq̄bus passulis ad acetosum declinantibus cōmixtis cū ouis ꝯquassatis ⁊ depositis in dictis herbis taliter elixatis in bꝛodio carniū laudabiliū: vel in aqua impinguata cū oleo oliuaꝝ vel amigd. dul. vel cū butyro loto: vt pꝛius fiet ꝯueniēs ⁊ suaue ferculū. De ferculis ēt valet far de spelta ī bꝛodio pingui: ita panicū ⁊ miliū pistata ⁊ cocta in brodio pingui carniū laudabiliū: ⁊ sil'r risum: sed sit paꝝ pꝛius tostū ad remouēdū eius inflāmationē: si debite coquať in bꝛodijs erit conueniens. Sil'r valet amidū coctū in dictis bꝛodijs ēt simula si lōgo tꝑe coquať est cōueniēs in dictis bꝛodijs: vel si cōdiať cū oleo amig. dul. ⁊ si dulcoꝛenť cum çucчaro albo fiet magis gratū. Açaranius ēt laudauit in isto capl'o amidū decoctū ⁊ farinā fabaꝝ cū lacte decocto: siue sit ouinū siue vaccaꝝ. Sed ego dubitās ꝓpter incōsuetudinē ⁊ debilitatē ipsius stomaci de coꝛruptione lactis nō simpliciter laudo. Laudo tñ tꝑe estatis ꝓ collatiōe in meridie digesto pꝛius cibo in pꝛādio sumpto: ⁊ post sex vel septē hoꝛas sumať q̄ttuoꝛ vel q̄nqꝫ. ℥. vicib⁹ de lacte capꝛarū cū modico çucchari. Et lꝫ ouinū videať hr̄e in hoc maioꝛem ꝓpꝛietatē: tñ qꝛ magis inflāmabile in estate mihi magis placebit capꝛinū: ⁊ q̄escať ꝑ q̄ttuoꝛ hoꝛas nō doꝛmiendo tñ post ip̄m. ¶ Iā ꝓ salsamentis ad appetitus ꝯseruationē valet si sumanť alique amigdale depillate: vt ꝑtes duas eaꝝ: exēpli grā. ℥. i. ⁊ pineaꝝ extracto coꝛtice grosso postea infusarū in aqua calida ⁊ agitataꝝ vsqꝫ dū remoueatur coꝛtex interioꝛ albus adherēs nucleo: postea sufficienter exiccatarū. ℥. ß. epata duo gallinarū nō supflue cocta ī decoctione q̄ ꝯteranť simul cū pineis ⁊ amigdalis dictis masinando: ⁊ imponendo aliq̄d bꝛodij carnium dictarū tꝑe hyemis vsqꝫ dū educať tota sub̄a in foꝛmā lactis īspissati: postea cū çuccharo ⁊ cū spēbus suis appꝛopꝛiatis de q̄bus infra: ⁊ cū modico aceti passulati fiat sapoꝛamētū sibi gratū plus ⁊ minus ponēdo de çuccharo ⁊ dicto aceto ⁊ spēbus ꝭm ꝙ magis placebit. Et in estate vbi queratur acetositas maioꝛ pōt apponi aliq̄d de succo arancij: vel limonū nō nimis salitoꝝ: vel de vino granatoꝝ muçorū: ⁊ ita pōt plus ⁊ minus addi de çuccharo ⁊ spēbus ꝭꝫ diuersas intentiones. Potest etiam alterari sapoꝛamentum infundendo panem in bꝛodio: ⁊ postea cum equali quantitate passularum paruaꝝ aliqualiter acetosarum: ⁊ cū aliquibus amigdalis oīa malaxenť ꝭm modicū dcm̄ supꝛa postea cū çuccharo ⁊ spēbus: ⁊ vino granatoꝛum pōt fieri sapoꝛamentum. Uel aliter sumatur vitellus oui induratus ꝑ decoctiōe: vel duo indurati ⁊ masinenť: vel cū epatibus gallinaꝝ; vel cū carne renū capꝛetoꝛū si haberi potest decoctoꝛū: ⁊ cum passulis ⁊ bꝛodio vel aceto incoꝛpoꝛatis: cū speciebus suis fiat sapoꝛamentum dulcoꝛādo cū çuccharo semꝑ intelligēdū de albo ad libitū. Et ego laudo ꝙ oī ingenio cōseruent carnes renū capꝛetoꝛū ꝑ totū annum exiccando eisdē post decoctionē vt in puluerē reduci possint. apponēdo in eis aliq̄d de puluere gariof. ⁊ coralloꝛū rub. cum modico salis vt melius ꝯseruenť: ⁊ semꝑ vti in dictis sapoꝛamentis: suis dictis carnibus: q̄m cū ꝓpꝛietate ꝯfoꝛtando renes semꝑ iuuabūt. Et si placet in estate facere sapoꝛamētū viride pōt fieri ex succo acetose cū modico succi mēte ⁊ plantaginis: postea cum vino granatoꝛū muçoꝛū: ⁊ çuccharo: ⁊ spēbus suis fiat sapoꝛamentum. Spēs aūt quibus vti debet fiant vt infra. ℞. nucis muscate: calami aromatici: macis: cardamomi: gariofiloꝛum an̄. ʒ. i. ß. rosarum: costi: coralloꝛum rubeoꝛum: coꝛiandroꝛum pꝛeparatoꝛum: ⁊ mente sicce: myrtilloꝛū an̄. ʒ. i. spodij: sumac: liquiritie an̄. ʒ. ß. croci. ℈. i. stomacoꝛū gallinarum ꝑparatoꝝ: qꝛ pꝛius infusoꝛum in aqua absynthij

⁊ cū modico vini aromatici:⁊ exiccatoꝝ.ʒ.ij.gallie musca
te.ʒ.ß.çucchari ad medietatē ponderis mis. fiat puluis ꝑ
pipata. ¶ Inter fructus āt q̄ pn̄t ꝯcedi in estate sunt aliq̄
amarene:⁊ ceresa q̄dam :⁊ pruna bn̄ matura damascena:
sed sumant̄ ante reliqua cibaria adminus ꝑ quartuȝ bo
re ⁊parce:⁊ si ꝑsica fuerint bn̄ matura ēt sumere duos vel
tres bolos ante reliqua cibaria nō discōuenit. Sed si fue/
rint dura debent sumi post in scd̄is mēsis: sicut pyra ⁊ co/
ctana:que in scd̄is mensis assant̄ sub cinere:⁊ postea si su/
mant̄ duo vel tres boli aromatici ros. cū spēbus suis vel
cū çuccharo tm̄:⁊ cū puluere coriandroꝝ p̄paratoꝝ nō vi
tupero:idē intelligo de pomis electis vt parisiensibus ⁊ si
milibus:⁊ a reliq̄s cauendū est vt dictū est supra: sed gra/
natis muçis vti pōt:vel arācys ad dulce declinātibus ali/
quotiens in estate. Potus aūt sibi ꝯueniens est vinū ver
miliū nō simpl'r bruscū:sed magis ad dulce declinās: pau
cifeꝝ tn̄ mixtū paꝝ tp̄e estatis cū aqua extinctōis ferri:⁊
si non displiceret decoqui in ea paꝝ dragaganti in estate
placeret:in hyeme aūt decoquat̄ liquiricia si non displice/
ret. Et hec q̄ntum ad dietā sufficiant. ¶ Jam veniēdo ad
medicinalia supposito de ꝯualescentia ex morbo diutur/
no incōualescēte opȝ alienari eūones:⁊ p̄cipue coitū vt di
cit Aui.p̄ma quarti de regimine ꝯualescentū: ⁊ maxīe cū
in corpe huius magnifici viri sit ꝯiuncta exiccatio ⁊ exte/
nuatio renū ⁊ in musculis dorsi cū frigiditate in eis positi
ue ⁊ priuatiue vt dictū est:circa casum minīe in his dispō
nibus ꝯuenit euacuari:imo intēdendū est in medicinali/
bus p̄ncipalibus:maxime humectatiuis ⁊ ꝯfortatiuis vi/
uificantibus innatā caliditatē:lȝ aliquotiens habita indi/
catione ad mām̄ flegmaticā peccantē s̄m cerebrū ⁊ sto^m:
ēt vt diuertant̄ māe multe q̄ ꝯsueuerunt fluere ad renes
versus intestina:laudabile est ꝯiuncta stipticitate ⁊ duri/
cie secessus in eo.vt adminus semel in ebdomada p̄ter cli
steria lenitiua ⁊ īpinguatiua: q̄ necessaria sunt alternatis
diebus vt aliq̄d ꝑ supius offerat̄ de leuiter mūdificātib⁹
⁊ per ventrē soluētibus. Jō in his medicinalibus obseruā
do ordinē:p̄mo ponā q̄dam clisteria facientia ad lenitōeȝ
ventris:⁊ ad educendū mās grossas fecales:⁊ ad aliqual'r
ꝯuertendū ad intestina.2°:ponā quasdā medicīas leues ex
bibendas per supius ad intentiones dictas. 3° ordinabo q̄
dā facientia ad ꝯfortationē virtutū mēbroꝝ regaliū sine
nocumento dispōnū ꝯiunctaꝝ.deinde ꝑticularius veniā
ad localia ordinando q̄dam clisteria ꝯfortatiua renuȝ ⁊
musculoꝝ dorsi lesoꝝ:cū applicatione ēt medicinaꝝ exte
rius postremo ponent̄ q̄dam ꝯfortatiua cerebri resoluti/
ua ⁊ ꝯsumptiua māe flegmatice in eodē. ¶ Circa ergo p̄/
mum expediendū fiat clistere lenitiuū s̄m formā vt ifra.
℞.floꝝ maluaꝝ:althee:⁊ bletis an̄. M.i.mercurialis fur
furis.an̄.M.ß.camomille tertiā partē manipuli:bulliant
oīa in aqua debite q̄ntitatis aliq̄bus bullitionibus:postea
de collatura eius sumat̄ libr.i.ß.⁊ addant̄ pulpe cassie no
uiter extracte.ʒ.vi.mellis vio.℥.i.ß.cū duob⁹ vitellis ouo/
rū.⁊.℥.iij.olei oliuaꝝ pinguiū cū modico salis fiat clistere
ad hanc intentionē:⁊ istud offerat̄ saltim alternatis dieb⁹
ne māe fecales retineant̄ in mane vel in sero ante cenā ꝑ
horā cū dimidia adminus: scd̄ȝ q̄ magis placebit: sed po
test alterari in estate ponendo de oleo viola.loco olei cōis:
⁊ minus ponere in estate. ¶ Pro scd̄o laudo interduȝ su/
mi.℈.ij.pillulaꝝ vt infra. ℞. mirabolanoꝝ: chebuloꝝ:⁊
citrinoꝝ an̄.ʒ.i.aloes:succi trini loti cū aqua endiuie:infu
siōis dragaganti.ʒ.ij. masticis:sticados: reubarbari:electi
an̄.ʒ.ß.cum mucilagine semi.maluaruȝ fiat pasta pro pil/
lulis:⁊ si non sufficiant duo.℈.sumatur.ʒ.i.pro vice ⁊ vs/
q̄ȝ ad.℈ iij.si expediet. Jstis laudo vti debere omnibus
octo vl' decem diebus non seruato precise numero dieꝝ.

Et vbi intendamus magis euacuare a stomaco vt cuȝ cō/
iungitur nauseatiua aut diminutio consueti appetitus ad
eandem quantitatem forment̄ pillule plures:⁊ exhibean
tur per horam ante cenā:qd̄ si pur velimus a cerebro ma
gis educere apparentib⁹ signis magnis de necessaria eua
cuatione a cerebro de eadem pasta fiāt pillule due vel.iij.
grosse:⁊ exhibeant̄ in introitu lecti post cenam per duas
horas:⁊ vbi stet intentio magis ad lenitionem materierū
in stomaco existentium:⁊ materieꝝ grossarum ⁊ eductio
ni per secessum potest fieri lenitiuum exhibendum per
superius vt ifra. ℞.pulpe cassie nouiter extracte.℥. ß.pul/
pe sebesten:⁊ carnium passulaꝝ:an̄.ʒ.ij.penidiorum.ʒ.i.ß.
granoꝝ berberorum puluericatorum.gra.vi.cuȝ çuccha/
ro duaꝝ coctarum fiat bolus: erit cofectio delicata ad in/
tentionem dictam valens. Et si placebit magis con forta/
re stomacuȝ cum eductione materie flegmatice per seces/
sum via cōplexionis:maxime valebit si sumat̄ mirabola
nus grossus:vel.ij.de chebulis conditis per tres horas in
mane ante prandium:⁊ ita cū his medicinalibus alteran
da prohibebit̄ aggregatio materieꝝ flegmaticarum s̄m
cerebrum vel stomacum:diuertendo etiam materias cō
suetas currere ad renes versus itestina. ¶ Succedit ter
tio ponere quedam ad confortationem principaliuȝ mē/
brorum cum virtute viuificatiua ⁊ restauratiua in toto:⁊
precipue renum. Et in hoc valebit multum si fiat electua
rium vt infra. ℞.pulpaꝝ perdicum assatarum parum:⁊
prius elixataꝝ.℥.i.ß.carniuȝ renum capretoꝝ:similiter p̄/
parataꝝ.℥.i.pineaꝝ preparatarum: vt supra.℥.ß.nucis mu.
macis:cubebaꝝ: rosarum rubearum: calami aromatici:
an̄.ʒ.i.margaritarum vtrarūq̄ȝ iacyntoꝝ sete combuste:
vel melius incise intincte in grana an̄.ʒ.ß.corticuȝ citri:se/
minis basiliconis. an̄.℈.ij.sandaloꝝ omnium:spody an̄.
ʒ.i.musci.ambre an̄.gra.v.cum lib.ij.⁊.ß.vel.iij. çucchari
al.dissoluti in aqua buglosse:⁊ modico aque rosa. fiat ele/
ctuariuȝ in bona forma. De h̄ potest sumi coclear.i.ī ma/
ne ante cibum per horam cum dimidia vel.ij.cum modi
co vini:⁊ magis valebit in hyeme. Jn estate aūt potest fie
ri electuarium vt infra. ℞.pulpaꝝ carnium vt supra: an̄.
℥.i.seminum althee:maluaꝝ:⁊ coti excorticatoruȝ an̄.ʒ.ij.
omnia contundant̄ in mortario subtiliter:postea ponant̄
ad molendinum sub molla cum modico aque capilloruȝ
veneris:violarum ⁊ buglosse: ⁊ accipiatur seorsum qd̄ flu
et de molla:deinde. ℞.amigdalarum dulcium: ⁊ pineaꝝ
mundatarum an̄.ʒ.iij. infundantur in aqua calida ⁊ cōcu
tiantur cum virgula bis remouendo aquam : deinde in/
fundant̄ in aqua çucchari per duas horas:⁊ postea exiccē
tur leuiter vt fuit supra:dictum deinde ponantur sub mol
la:⁊ fiat vt dicebatur d̄ carnibus:postea. ℞. liquiricie pul
uericate:gūmi arabici:an̄.ʒ.i.sandaloꝝ alboruȝ:⁊ citrino/
rum:coralorum alboꝝ ⁊ rubeorum:ligni al.macis an̄.ʒ.ß.
cuȝ çuccharo electo:qd̄ sufficit dissoluto in aquis vt ī alio
electuario: ⁊ cū.ʒ.i.fragmentoꝝ ⁊ folys.vi.auri ⁊ argenti
pōt fieri electuarium in bona forma vel in forma morse/
lorum vel rotularum s̄m artificiuȝ predicti apothecary.
¶ Ueniendo nunc 4°.magis ad ꝑticularia vt ad lesionē
dorsi. Prio laudo stante siccitate in dictis mēbris singul'r
vtendū esse clisteribus humectantibus d̄ q̄bus dixit iude
us:⁊ scribit̄ decimo ꝯuenientis ibi debilitas visus ⁊c. Un̄
addit q̄ tunc clistere fiat cū oleo sup. cōi oliuaꝝ pinguiū:
vel supple alio humectante:qm̄ vt dixit hȝ ꝓprietatē faci
endi sup.tale clistere illud qd̄ nō facit aliud q̄ntuȝ ipm in
impinguādo renes ⁊ sup.dorsum. Et qm̄ circa dorsuȝ stat
cōplexio frigida annexa in musculis vt dictū est:simul cū
tali clisteri humectante ⁊ restaurante dn̄t iponi aliqua le
uiter calefaciētia ⁊ ꝯfortantia mēbra neruosa. Potest igi

tur fieri clistere vt infra. ℞. renũ capti cũ pinguedine eorũ numero.iiij.⁊ si hr̃i non possint sumant̃ renes castrati cũ pinguedine:bulliãt in.iiij. bochalibus aque vsq3 ad cõsumptionẽ medictatis:postea extracta carne addat̃ in dicta decoctione olei amigdalaꝝ dul.⁊ olei cõis añ.℥.iij. absynthij ligati in pecia.M.i.ſqnanti spice masticis.añ.ʒ.ij. oĩa simul bulliãt tribus bullitionibus nõ vltra in dcã decoctione:postea facta collatura de eo qꝺ remãsit pñt fieri duo clisteria sine sale ꝓ duobus diebus:que clisteria retineant̃ ipso iacente supra dorsum ꝑ horã vel ꝑ horã cuʒ dimidia si fieri põt: sed nullũ hoꝝ ponat̃ nisi prius recepit aliud clistere lenitiuũ eductiuũ mãeꝝ cõium grossaꝝ de intestinis:⁊ istis vtendo saltem ter in ebdomada:spero inde maximũ futuꝝ iuuamentũ.❡ Laudo ẽt ad viuificatione calididitatis musculoꝝ cũ aliq̃li substãtifica hũidita te acqrenda in eis musculoꝝ dorsi vt fiat inunctio circa dorsum:sed non indirecto circa renes cũ oleis vt ĩfra. ℞. olei de lilio sine spẽbus:pinguedinis galline añ.℥.i.olei camomil.⁊ absynthij añ.℥.ſ.mis.Indirecto aũt renũ fiat inunctio cũ oleo vt infra. ℞.olei ro.℥.i.olei vio. ⁊ masticis. añ.℥.ſ.mis.⁊ oĩbus singulis tribus diebus abstergat̃ inunctio facta supra renes cuʒ pecia infusa cũ modico vini rubei.❡ Ueniendo ad vltimũ de ꝯfortantibus cerebruʒ simul cum resolutione mãe:laudo fieri sacculuʒ capiti vel melius ad formã boneti ex sindone de grana duplicato:in cuius medio ponant̃ spẽs vt infra. ℞.maiorãe: sticados: corticũ citri:macis añ.ʒ.iij.vernicis.ʒ.iiij.thuris: rosaꝝ:gariof.añ.ʒ.ij.nucis mus.baccaꝝ iuniperi:coraloꝝ rub. añ.ʒ.i.ſ.fiat puluis subtilis ⁊ ponat̃ in sacculo:q sacculus prius ton so capite calidus facta fricatione capitis supponat̃: ⁊ ita teneat̃ sub boneto die noctuq3. Si ẽt sel' in ebdoª fieret lotio capitis cũ lexiuio forti aromatiçato cũ silib⁹ spẽbus speꝝ sacculi accipiendo spẽs ponẽdo in pecia:⁊ bulliant in lexiuio tribus vel quattuor bullitionibus:ad hãc intentionẽ ꝯueniret.Ultimo põt fieri pomũ ꝯfortatiuũ ad odoramentũ factũ vt infra. ℞.nigelle:corticũ citri:nucis mus.gariof.añ.ʒ.i.ſ.rosaꝝ rub.sandaloꝝ:citrinoꝝ.añ.ʒ.i. ligni aloes:gallie muscate:añ.ʒ.ſ.ambre.℈.ſ. musci.gra. ij.laudani.ʒ.ij.ſ.cũ cera:qꝺ sufficit ad incorporãdũ fiat pomũ ꝓ odoramento.Sed non est vtendũ eo nisi in mane ⁊ ante cenã:⁊ nõ post cibũ aliquo mõ:qm̃ tũc esset ad nocumentũ ꝯuertendo mãs ad caput.Qꝛ ẽt vt supra dictuʒ est in hoc magnifico viro stat nocumentũ in appetitiua ⁊ digestiua stomaci ꝯueniens erit si fiat inunctio sto⁹ añ cibũ cũ vnguento vt infra.olei absynthij.℥.i.olei spice: ⁊ citonioꝝ añ.℥.ſ.cinamomi:galange: gariofiloꝝ: sumitatuʒ ſqnãti:coraloꝝ ru.⁊ rosaꝝ añ.℈.i.gallie elefangie.ʒ.v.cũ modico cere fiat vngᵐ. Et his sum ꝯtentus cũ dei laude.

❡ Pro vlcere renũ cũ aliq̃li vlcere pori vritidis ꝓ illustri dño ⁊ milite dño Joãne de pessano frãcigena.Cõsili.LX.

asus huius illustris dñi ⁊ militis dñi Joãnis de pessano vt manifestis accñtib⁹ ⁊ p̃cedentibus causis est vlcus in vno renuʒ vt dextro.Et nõ absoluit̃ ẽt ab aliquali vlcere pori vritidis dextri.i.vie ꝑ quaʒ defert̃ aquositas vrinalis a dextro rene in vesicã. Quod põt primũ declarari per id qꝺ exit in vrina de sanie quasi ꝯtinue cũ residentia eius ĩ fundo: Nã dixit hyppocras.4ª aphorismoꝝ:si sanguinẽ aut pus mixerit renũ aut vesice vlcerationẽ significat.Sed declarant ꝙ sit ex rene vel renibus ⁊ nõ a vesica:p̃mo multitudo illius saniei cũ resolutiõe mãe rubee sepe cũ mã saniosa:qm̃ de mẽbris paniculosis vt vesica vel poris educunt̃ resolutiones albe ⁊ non rubee.❡ Manifestat̃ ẽt ex eo ꝙ dolor ꝓ prius est circa renes ⁊ dorsum: ⁊ v̾sus anchas:vbi si vlcus esset in vesica:vt ꝯcordant oẽs auctores medicie vt Gal.6° interioꝝ ⁊ Aui.18.tertij caplo ꝓprio de vlcere renum ⁊ Sera.4° breuiari ca.14.⁊ Rasis.10.ꝯtinentis:⁊ reliqui illustres medici oẽs ꝯsentiunt:ꝙ vlcus in vesica declarat̃ ab vlcere renũ per hoc ꝙ dolor ẽ versus duo emũtoria ⁊ sentit̃ anterius versus pectinẽ:qꝺ nõ est ĩ hoc dño: imo dolor vel est in parte posteriori: vl' in via media accedendo ad añrius:ita vt declaret̃ ẽt nocumẽtũ in poro vel in via de qua dictũ est.Nã dicit .A. ꝙ locus doloris diuersificat̃ ex vlceribus meatuũ per hoc ꝙ fit in medio.i.ĩtra dorsum ⁊ vesicã.Et idẽ voluit Serap.vbi exp̃sse dixit.Et si est in vijs vrine.i.in poris medijs vel sup.in altero eoꝝ: tunc dolor est in medio.Declarat ẽt modos emittendi vrinam ꝙ nocumentũ est in renibus:⁊ non in vesica: ⁊ ex eo qꝛ descensus vrine nõ fit cũ difficultate:sed quasi ſ3 eq̃litatẽ vbi si esset in vesica fieret cũ maxima difficultate:ẽt qꝛ non est dolor multũ vehemẽs in exitu vrine: vbi si eẽt in vesica dolor esset multo acutior ⁊ intensior.Naʒ vt dicit Serap.vesica sentit sensu forti:⁊ renes sentiunt sensu debiliori paꝝ:⁊ vie vrine sensu medio. Declarat̃ etiaʒ ex mõ exitus:qm̃ sanies exit sil' cũ vrina:vbi si in vesica aliq̃tiens exiret sanies p̃cedendo vrinã.Nã de h dicit Rasis 10.ꝯtinentis:si sanies fuerit cũ vehementi mixtione cum vrina illa erit aut de eo qꝺ est supra renes:aut de renibus. Sed distinguit̃ inter hoc:qm̃ si venit de mẽbris supra renes remanet ꝑmixta sanies cũ vrina:⁊ si de renibus separatur ab vrina:⁊ tẽdit ad fundũ vrinalis vt in casu nr̃o.Postea addit sed si transmittit̃ sanies absq3 vrina aut añ mictũ vrine erit vlcus in loco ꝓpinquo vt de veretro vel vesica.Manifestat̃ ẽt ꝙ sit ex renib⁹:qm̃ sanies ⁊ resolutiones nõ multũ fetent:vbi tñ resoluit̃ sanies a vesica cũ resolutionibus:tunc vrina est multũ fetens: qꝛ resolutiones putride de mẽbris panicularib⁹:qꝛ quasi semꝑ fiũt a fortiori cã:qꝛ de mẽbris carniformibus sunt acutioris ⁊ prauioris odoris.Quasi ẽt certificat ꝙ sit ex renib⁹ cã p̃cedẽs iã ex multo tp̃e de lapide:q violẽter q̃si sugẽdo cũ ore mulieris eductus est p̃cedẽte dolore circa renes: ⁊ cũ cõitate exitus multi sanguinis:qm̃ vt voluit Auẽçoar lapis renũ nõ generat̃ in ꝯcauitate renũ sicut lapis q gnãt̃ in vesica qui gnãt̃ in ei⁹ ꝯcauitate:ĩmo generat̃ in suba ipsoꝝ renũ sicut lapis q generat̃ sub carne lingue:iõ cũ generat̃ in renibus sentit̃ dolor qui nõ sentit̃ in lapide vesice ĩ p̃n⁹ sue gnãtionis pp sepationẽ ꝯtinuitatis renũ q̃ nõ seqtur ĩ vesica:nã talis excoriatio facta ex lapide fuit cã vlceratiõis tãdẽ facte in rene ⁊ poro ꝑ que descendebat: qm̃ vt voluit Auer.3° colliget.c.23°.Et maior ꝑs accñtiũ q̃ adueniunt duobus mẽbris vt renibus ⁊ vesice terminãt̃ vltio ad vlcerationẽ.Qꝛ tñ vnus lapis de renalibus nõ nisi ĩ vno rene gnãt̃:⁊ ꝑ poꝝ ei colligatũ ad vesicã transit:inde ẽ ꝙ solutio ꝯtinuitatis facta est tm̃ suo icessu in vno rene ⁊ vnico poro.Et qm̃ magis dolet circa dextrũ q̃ circa sinistruʒ latus:idcirco ꝯcludendũ est ꝙ vlcus dicat̃ eẽ in rene dextro:l3 ꝑ cõitatẽ ⁊ colligantiã:ad sinistrũ ẽt doleat ĩ rene sinistro vel in dorso circa sinistrũ.❡ Et ita ꝯcludit̃ ex p̃cedentibus ⁊ alijs q̃ adduci posset:ꝙ p̃ncipalis casus ẽ vlc⁹ factũ ĩ rene dextro: ⁊ nõ absoluit̃ ẽt ab vlcere pori dextri. Et huius cã fuit solo ꝯtinui facta ex lapide in rene gnãto. Cui cãm dedit ꝙ eius mr̃ dũ esset puer vt mihi Joan.matheo ex ferrarijs de gradi mediolanẽsi narrauit idẽ infirmus cũ vellet eũ balneare ĩungebat dorsuʒ illius fricãdo q̃si oĩ die ⁊ cũ oleis ꝯclinãtib⁹ ad calidũ:vñ nõ est mirabile si acq̃sita ẽ in renib⁹ caliditas excessiua:⁊ multe sint cõuerse mãe ad renes:⁊ ita facta sit generatio lapidis. ❡ Et

ex his

ex his sequit᷑ q̄ talis sanies ex vlcere pēdens est minoris
timoris cū pendet ex vlcere renū q̄s si penderet ex vlcere
vesice. Nā vt dicit Serap. opȝ vt scias q̄ vlcera que sunt
in vesica sunt difficilioris curationis: ⁊ illa que sunt in re
nibus sunt facilioris curationis: qḋ est q2 suba renū est vt
fiat sanatio vlceris: qm̄ est carnosa: ⁊ suba corporis vesice
est neruosa: ⁊ vlcus in mēbris neruosis est difficilis cura
tionis valde: q2 difficile generat᷑ caro in eis: supple ꝓpter
debilitatē restauratiue eoꝝ respectu renū que sunt mem
bra carnosa: in qbus virtus faciens restaurationeȝ fortior
est. Non ēt mãe que ad renes fluunt sunt tante acuitatis
⁊ punctionis sicut est vrina q̄ ad vesicā fluit: que est acuta
salsa semꝑ impediens ꝯsolidationeȝ. Huic ēt ṗncipali di
spositioni ꝯiungit᷑ febris: q̄ quasi ꝯtinue affligit ꝯiuncta
macie totius corporis: vñ dubitandū est ne transeat in fe
brē habitualē nisi occurrat᷑: lȝ ista febris humoralis non
sit ordinē seruans nec ita ꝯtinuo affligens: sicut si eēt for
maliter aposte(ma) nō vlceratū: q2 mã saniosa in vlceribus ē
magis euentabilis q̄s si in apostemate contineret᷑ ꝯculca
ta ⁊ clausa: ⁊ ita non tm̄ euaporat de mãebus putridis ad
cor ab vlcere sicut ab apostemate saniato ⁊ nō rupto cete
ris paribus. Et qm̄ vt dixit Auer. 4° colliget de signis egri
tudinū renū in maiori pte in apostematibus eoꝝ fiunt fe
bres errantes aut lente: non est ergo mirandū si ēt in vlce
re febris sit de errantibus: ⁊ lenta ⁊ quasi imperceptibilis
ab eo: vñ lȝ non videat᷑ seuoꝝ accñtiū: tm̄ timendū ē vt di
ctum est supra qḋ nisi ꝓuideat᷑ transeat in aliud genus fe
bris ⁊ de mãli fiat imãlis. Et hec de casu sufficiãt. ¶ Ad
que duo principalr̄ occurrendo duo fient: ṗmo ponet᷑ regi
men in dieta: deinde ponemus q̄dam medicinalia ad ca
sum valentia. ¶ Circa igit᷑ ṗmū ex parte aeris opȝ vt vi
tet᷑ aer calidus: ⁊ quilibet aer nebulosus: ⁊ grossus: ⁊ vento
sus: ⁊ ṗcipue borealis: qm̄ est precipui nocumenti: ⁊ ita sta
tio apud ignē: ⁊ istuffis est nociua: qm̄ aer calidus est faci
ens ad cole multiplicationē ⁊ acuitatē: vnde factis humo
ribus acutis transeuntibus per renes addit᷑ ad vlceratio
nem ⁊ corrosionē. Opȝ igit᷑ vt paciens locet᷑ in aere tēpe
rato aut ad leuē declinante frigiditate: dico leuē qm̄ frigi
dum acutū est mordicatiuū vlceꝝ. Situet᷑ tm̄ i loco sicco
⁊ nō terreno vel humido: qm̄ ṗma intentio in curatiōe vl
ceꝝ est exiccatio vt oēs tradunt medici. Ideo cauendū ē
silr̄ a statione sub sole: ⁊ a portatione pãnoꝝ ⁊ pelliū cale
facientiū ṗcipue ad dorsuȝ: ⁊ ita pelles vulpine ēt hyeme
prius sunt vitãde. Et si ex statiōe tpis anni aer sit calidus
vt tpe estatis: opȝ rectificare aerē ꝯuertendo ad frigidum
ponendo in camera ꝓprie habitatiōis rosas: flores nenu
faris: vel aspgēdo camerā cū aqua rosata: vel aqua fōtis
cū aceto. Et hoc dico intētiōe habita ad principalē dispō
nē. s. ad vlcus: qm̄ sumendo indicationē ab accidenti vt a
febre oȝ inclinari aer ad frigidū ⁊ humidū: ⁊ ita viole re
cētes ⁊ lactuca ⁊ portulaca ⁊ decoctio papaueris aspsa per
camerā esset efficacis iuuamenti. In electione igit᷑ nūq̄d
aer dēat ad humidū vel siccū declinare: exigit᷑ bōa prudē
tia ⁊ extimatiua medici assistentis: ⁊ est quasi ṗma radix
in cura vel ꝓseruatione. ¶ Circa motū ⁊ q̄etē dicebat. A.
dans regulā in cura. Et opȝ vt q̄eti adhereāt ⁊ nō laborēt
q̄tum eis est posse: imo oȝ vt sint ꝯtenti de exercitio vt fri
catione extremitatū: ⁊ ꝑ euacuatōe quā facit exercitiū. i.
⁊ ꝑ iuuamento euacuationis qḋ q̄rimus ꝑ exercitiuȝ sup
ple sint ꝯtēti vaporatiōe sicca: ita vt nō ꝯcedas eis icessio
nē suple pedes: ⁊ alia supple nō ꝯcedas alios modos exer
citioꝝ. s. equitando: vel in curru vehēdo: ⁊ hoc intelligat᷑
facta mundificatione de sanie cū q̄rit᷑ ꝯsolidatio: qm̄ ad
ꝯsolidationē necessaria est q̄es. Sed qñ est indigētia mū
dificationis ⁊ purgationis saniei nō nocet leuis incessus:
vel suauis eq̄tatio facta digōne f̄m epar: ⁊ postq̄s cib⁹ trã
siuit ad mēbra: ⁊ est in semita recūdendi: ēt cū fit ꝯsolida
tio ⁊ eēt in via sanationis quā deus ꝯcedere dignet᷑: tūc di
cebat. A. gradatim exercitio vtat᷑ leui vsq̄ȝ quo reddeat
ad ꝯsuetudinē in motu suo. Qm̄ igit᷑ q̄ūolibȝ exerci(tiu)m oȝ eē
leue remissum: ⁊ breue obseruet᷑ regula paꝝ añ dicta vt fi
ant fricationes extremitatū ⁊ euaporationes maxime ad
mēbra supiora vt a spatulis ꝯuertendo vsus brachia. Nā
per istū modū fit trāspiratio vapoꝝ ⁊ resolutio sicca ꝯuer
tendo mãs in ṗtē oppo(situ)m mēbro leso: vbi fricationes mē
broꝝ inferioꝝ vt cruriū ꝑparãt: quasi ꝯuertēdo mãs ad
locū: q̄ūocūq̄ȝ tm̄ nō fiant fricatiōes nisi expulsis supflui
tatibus grossis ṗme digōis ⁊ alijs supfluitatibus cōibus:
sed fiant in tpe qḋ est supra ēt de ãbulatione vel eq̄tatiōe
vt exēpligrã ꝑ vnā horā vel duas añ assumptionē futuri
cibi: ⁊ post exercitiū cōpletū: vel fricatōes q̄escat ad min⁹
per horā añq̄s sumat cibū: ⁊ h̄ ḋ exercitio. ¶ Quantū ad
somnū ⁊ vigiliā ꝓlixitas in vigilijs est multū nocens: q2
ad inflatiōȝ ⁊ exiccationē ducit. Supfluitas ēt sōni est ad
nocendū: qm̄ facit retentionē multaꝝ supfluitatū q̄ acen
trant᷑ vsus loca lesa: vñ sufficit somnus. vij. horarū: ⁊ fiat
post cibū ad minus trāsacta hora cū dimidia ⁊ oi tpe esta
te. s. ⁊ hyeme: ⁊ fiat in obscuro: ⁊ extremis decēter coopertis:
⁊ nō dormiat sup culcitra calida sup plumā sed sup ma
taratiū: mole tm̄ factū de coto ne renes supcalefiant: ⁊ ad
eos trahant᷑ supfluitates: ⁊ pp istā cãȝ ēt accubitus sup re
nes est nocēs: vñ studeat iacere supra alteꝝ lateꝝ cū quo
minus dolet. ¶ Circa lanitionē ⁊ replōnē breuiter dicat᷑
q̄ lenitio vētris est multū in casu ꝯueniēs: qm̄ stante vē
tris lenitione multe mãe ꝯuertunt᷑ ad itestina q̄ trāsirēt
ad renes: q̄ stāte vētre stiptico trāsirēt ad vias vrine. Et h̄
intelligat᷑ nō stante vētre leni ꝑ nãm. Nã stante vētre le
ni ꝑ nãm nō esset alr̄ ꝑ medicinas leniēdus ne mãe ꝯuer
tant᷑ in deorsum: qm̄ vt infra videbit᷑ vomitus est in casu
magis ꝯueniens q̄s vētris solu⁹. Uitanda est ēt repletio ci
bi ⁊ potus: qm̄ ꝑ eā aggregāt᷑ supfluitates q̄ facile mãdãt᷑
ad mēbrū lesum: q2 ḋbile ⁊ ad qḋ ꝯsueta est nã demãda
re. ¶ De passionibus aūt aĩalibus breuiter dicat᷑: q̄ oȝ vt
euitent᷑ oēs passiōes inflãmātes vt ira: iracūdia: furor: ⁊
solicitudo. Tristicia tm̄ ⁊ timor ēt nocent pp retentionē ⁊
ꝯuersionē vapoꝝ ad interiora: gaudiū aūt tēpatū ⁊ bona
spes de salute est multū in casu iuuãs. Coitus aūt in cãu ē
blasphemãdus: de quo dicit Aui. Coitus nãq̄ȝ nociuus est
istis valde pp m̄ltitudinē motus ⁊ exerci(tiu)m sup. dorsū: in eo
ēt in casu maxime discōuenit pp debilitatē ⁊ maciē ⁊ sic
citatē corporis ipsius. Nā ad ipm maxie cū freq̄ntat᷑ seq̄t᷑
maxia debilitas: de q̄ dicit Rabbimoy. ꝑticula. 7a apho
rismoꝝ aphorismo. 62° nō est mirꝝ q̄ si hi q frequentant
coitū debilitant᷑: q2 totū corpus euacuat᷑ in eōne ipsa: cū
euacuent᷑ ꝑ eū spūs ⁊ humores: ⁊ ei addita est delectatio
q̄ sola ṗncipalr̄ extiguit spãlē virtutē ⁊ debilitat eã. Et ad
dit. Nā fuerūt q̄dã qbus supuenit fortis delectatio ⁊ mor
tui sunt ob hoc. ¶ Iã veniendū est ad regimen in cibo ⁊
potu: in quo regimie sit regula quã posuit. A. in fine capli
vlceꝝ renū cū dixit. Et opȝ vt deuitet oē acetosum fortis
acetositatis ⁊ oē acutum: ⁊ oē salsum: ⁊ oē qḋ est vehemē
tis dulcedinis: qm̄ vehementer dulcia faciliter conuertū
tur ad colerā. Nam talia oĩa faciunt ad acuitatē humoꝝ
⁊ hauracitatē eoꝝ: vñ pro parte transeuntes ad renes ad
dunt ad vlcerationē: cū tm̄ primū qḋ necessario est vtēdū
in curatione vlceꝝ renū ⁊ vesice vt dicit Aui. in principio
vlcerum renū est equatio humorum ⁊ declinatio eorum
ab amaritudine ⁊ hauracitate ad dulcedinem sup. remis
sam: vel sup. insipiditateȝ vt non faciant ꝯuenire vulnus
post vulnus. Et ideo ibidem laudat dimissionē oīs acuti

⁊ amari: ⁊ alsi: ⁊ acetosi. Ideo dicebat Serap. in. c. ꝓprio. Ex cibis aūt opꝫ vt demus illos q̄ sunt tēperati extinguē tes. i. remittētes acuitatē hūoꝝ. Et stāte intētōe ad abster sionē saniei: nō oꝫ vt exhibeant̃ cibaria stiptica: ne mā cō pinguat̃ saniosa ⁊ ꝓfundet̃ ī mēbro corrosio. Et h̄ īsinu at expsse idē Aui. 19ª tertij. c. de mictu sanguinis ⁊ saniei ī cura cū dixit. Et non approximes stiptica: sicut est cibꝰ fa ctus cū sumach nisi postq̄ vrina significat mundificatio nem. i. q̄n non apparet sanies in vrina: ⁊ adducit rōnez di cens. Stiptica. n. cōgelant qd̄ inuiscatū est sup. de sanie ⁊ cōstringunt sup. intra membrū: ⁊ vltra corrosionē quā ad dunt faciunt opillationē ꝓhibendo exitū vrine: quare q̄n qꝫ reuertit̃ aquositas ad posteriora: ⁊ est in eo timor ma gnus vt dicit. A. Propterea stante intentione mundifica tionis: tunc canon obseruandus est q̄ ponit̃ ab Auic. in cu ra dyabetice passionis ad hanc intentionē. Nā tunc meli or res dispōnis ciboꝝ quos sumere ꝑcipiunt̃ est vt sint ta les quatenus cōcomittent̃ eos lenitas nature ⁊ cōfractio sitis: vt est in aqua ordei: ⁊ in pultibus eius: nā hec abster gentia opꝫ vt non absoluant̃ ab aliquali exiccatōe: ne mē brū fiat magis paratū ad recipiendū aliunde superfluita tes. Propterea dicit. A. in cura scabiei vesice in pnº. Et ē similiter in casu nr̄o: opꝫ vt administrent̃ abstersiua mū dificatiua que sint de exiccatiuis absqꝫ mordicatione: q2 non debent esse amara vel aliter acuta vt dictum est. Fa cta tn̄ mundificatione qd̄ cognoscet̃ ex purgatione vrine a sanie cū emissione alicuius sanguinolentiꝭ. tunc opꝫ ista abstersiua remitti ⁊ moderari. Immo debēt poni q̄dam glutinationē faciētia ⁊ exiccatiua ⁊ incarnatiua: ꝓpterea dicit Serap. Et post mundificationē saniei: ⁊ purificatio tionem vlceris bonā: opꝫ vt administremus res ꝯferētes que incarnant ⁊ glutinant vlcera. Quia ista difficulter trā seunt ad mēbra longinqua: ⁊ si in mēbris sanis remāerēt adducerent ad nocumentū: ideo tunc cū eis misceri d̄bet aliqua medicina penetrationē faciens: ⁊ ad renes ducens vt est feniculus vel apiū: vel semina eoꝝ. ¶ Et hanc etiā sniām posuit Serap. paulo post sniam allegatā dicens: vt opꝫ misceat̃ cū eis ēt vna ex medicinis acutis velocis pe netrationis: ⁊ ꝑueniat ad loca lesa cū facilitate sup. cibus incarnatiuus vel medicina talis: vt non ledant̃ cū eis. s. medicinis ꝯglutinatiuis mēbra: in q̄bus penetrant. s. sana ⁊ sup. ꝑueniāt dicte medicine cū virtute sua ad loca egra. ¶ Sꝫ nota ꝙ signāter dicit misceat̃ cū eis vna ex medi cinis acutis ad insinuandū ꝙ in intentione ꝯsolidatiōis non opꝫ nisi paꝝ d̄ ꝓuocantibus cū alijs medicinis offer re: q̄m ꝓuocatiua sunt in casu multū suspecta ꝓpter timo rem: ne ꝯuertant̃ māe ad renes. Proinde dicebat Auic. ⁊ minoraꝰ potus aque sup. est necessaria in cura vlceris re num. Adducit rōnē vt minoret̃ necessitas migendi: ⁊ mi noret̃ motus renū ab eo qd̄ ꝑuenit ad eos sup. de humori bus: ⁊ eoꝝ rasio perit. Si ergo ꝓhibuit potū multi humi di: ne abundet humidū ad renes: multomagis inuuebat cauendū esse a ꝓuocatiuis q̄buscūqꝫ. Et istū cañ. bene at tende ꝓpter multos qui in passionibus renū ⁊ vesice idif ferenter audent ad exhibitionē prouocatiuoꝝ. ¶ Cōtra quos alias posui euidentes textus in cōsilio meo de ardo re vrine. Et vltra alios fuit textus Aui. 19ª tertij in curatio ne ventositatis in vesica in fine primi tractatus dicit. Et recordare eius qd̄ dictū est tibi ī caplo renū: ꝙ renes ⁊ ve sica q̄n sunt dolorosi aut egri non appropinquent pillulis de seuibus. s. ꝓuocatiuis vel sup. alijs ꝓuocatiuis. Et ad ducit rōnem addens ⁊. i. vt augmentent̃ in renibus ⁊ vesi ca dolor cū attractione sup. ꝓpter tales medicinas vel ci bos ad renes vel vesicā ꝯuertentes: volui libēter ista cōia ꝑponere q2 vtiliter seruiunt. Et in debito regimine ciboꝝ ⁊ in debita ēt oblatione medicinaꝝ ⁊ medicinaliū: q̄bus bene intellectis non poterit medicus directus his canoni bus cōmittere errorē in exhibitiōe ciboꝝ siue potuū siue medicinaꝝ: que opꝫ variari ꝑm varias intentiones in ab stergendo vel ꝯsolidando. ¶ Q2 tn̄ vr̄ vlcus esse multuꝫ putrefactiuū maior vr̄ esse intentio ad mundificationeꝫ. Sit igit̃ ꝑmo panis eius factus ex farina frumenti non in totū munda a furfure: sed sit sine sale factus ⁊ modicissi mo fermento pinsatus cū aqua decoctionis or. ⁊ liquiricie. Neqꝫ sit coctus excessiue. Et q̄nocunqꝫ sit āmoueant̃ par tes exteriores: ⁊ sumat̃ pars tm̄ interior duoꝝ aut trium dieꝝ ad plus. Et si in estate poneret̃ quarta pars farie or dei: cū tribus partibus farine frumenti ad cōpositionē pa nis esset electior: valet ēt pro ferculis panata de illo pane facta in brodijs carniū: de q̄bus īfra. Offe ēt facte ex eodē pane nō discōueniunt. Pōt etiam fieri ferculū de farina ordei dissoluta in brodio faciendo pultes: inde ⁊ supasper gēdo de amigdalis masinatis cū çuccharo: vel de lacte ea rum. Ualet ēt far spelte cū amigdalato vt supra. Et vbi ī tendamus ad aliqualē ꝯfortationē posset fieri ferculū de pisto milij vel panico decoquenꝰ in brodiū carniū: de q̄bꝰ infra. Et possent ēt fieri epule ex oleribus ꝯuenientibꝰ in casu: de q̄bus sunt olera tēperata: sicut sunt malue: spina chia: lactuca: portulaca in estate: ⁊ ex his cuꝫ modico feni culi recentis pn̄t fieri fercula ꝯuenientia. Si ēt apponant̃ bletes: cū his hyeme ⁊ lupuli in vere vel in estate non di sconueniunt in modica q̄ntitate. Et vbi sit intētio ad ꝯfor tationē vꝫ plantago ⁊ acetosa. ¶ Inter carnes ꝯueniētes eligant̃ carnes captoꝝ q̄n hēri pn̄t: q̄m cū frigiditate ꝑti cipant stipticitate quadā remissa ēt spāli ꝓprietate: ⁊ ma xie renes ⁊ vesice eoꝝ. Post has carnes valēt carnes pul loꝝ iuuenū: sil'r carnes vituloꝝ lactantiū: dimittēdo par tes pingues: eligendo ꝑtes neruosas. Pedes ēt si fuerit op time cocti in brodio vsqꝫ ad sepationē sunt in casu ꝯueni entes: q̄m multū remittunt acuitatē humoꝝ dādo nutri mentū frigidū ⁊ humidū: ⁊ tn̄ faciliter digerit̃ vt expres se voluit Aui. 2º cañ. c. de pedibꝰ: laudant̃ ēt ꝑdiconi ⁊ ster ne: ⁊ alies aues montane: ꝑter stornellos ⁊ qualeas: q̄ non admittunt̃. ¶ Ualent ēt de q̄drupedibꝰ carnes capriolo rū ⁊ daneoꝝ iuuenū: ⁊ sil'r carnes lepoꝝ iuuenū. Et regu lariter de carnibus ꝯuenientior ꝑparatio est vt elisent̃ cū est intentio mundificationis ⁊ purgationis: vbi cū est intē tio ꝯsolidationis meliores essent assate. Dimittant̃ colū be ꝓp suā vehemētē caliditatē: sil'r ⁊ carnes anatuꝫ ⁊ anse ris. ¶ Inter pisces eligant̃ pisces petrosi: ⁊ squāmosi: vt lucij: temeri: fauoni: ⁊ sil'es elisati tn̄ in aqua cū modico vi no vermilio: ⁊ non assati in patella: sil'r ꝯueniunt cancri si ne aceto ⁊ modicissimo sale. Et ita valēt ꝑtes posteriores ranaꝝ abscissis cruribus reptaꝝ in locis siccis: siue in pra tis vel aquis claris nō lacunosis: valent ēt sil'r limacie ne morales nō aq̄tice ꝑparate ꝭꝫ modū alias sibi datū. Oua sorbilia ēt non discōueniunt suffata in aqua cū testa: dico sorbilia non dura: ⁊ si prius ponant̃ in aceto ꝑ duas horas anteq̄ ponant̃ in aqua ad decoquendū erunt longingora ab inflāmatione ⁊ adustione. Ex his ēt ouis ruptis ⁊ agita tis cōmiscendo paꝝ casei recentis modicissimi salis pn̄t fieri fercula diuersoꝝ geneꝝ: Pro ꝯdimentis magis valꝫ oleū oliuaꝝ q̄ butyꝝ ꝓpter minorē inflationē. Et si oleū fieret ex oliuis īmaturis esset magis ꝯueniēs. Pro sapora mentis pōt fieri saporamētū accipiēdo renes capti deco ctos ⁊ bn̄ malaxando vel ī puluerē redigēdo: postea cū vi no granatoꝝ dul. vel cū succo arācij dul. ⁊ cū modico çuc chari: ⁊ cū modico coraloꝝ rubeoꝝ: ꝑt fieri saporamētuꝫ. Et loco ēt hoꝝ succoꝝ pōt sumi succus acetose: sed remit tat̃ eius acetositas cū çuccharo. In casu ēt multū laudat̃

ab auctoribus

ab auctoribus lac: sed ipm nõ dz sumi cũ alijs cibis ꝑpter
eius facilẽ corruptionẽ: sed dz sumi loco colationis maxi/
me in estate transacto prãdio per sex vel. vij. horas: ꝛ tunc
sumant̃. v. vel. vi. ʒ. ipsius cum modico çuccbari: ꝛ eligat̃
hora qua dz sumi ex aiali: ita vt tepidũ sumat̃ de calidita
te propria. Et quando est intentio ad mundificandũ ꝛ ab
stergendũ: ꝙ magis ꝯuenit est lac asininum: postea capri
num. Et qñ esset intentio consolidationis ꝛ confortatiõis:
magis ꝯueniens esset lac ouinuz: ꝛ post ipm vacinum. Et
debent aĩalia ista depasci cũ herbis de qbus dictũ ẽ. Lac
tñ humanuz de spãli ꝓprietate si mulgeat̃ ab vbere mu
lieris sane esset oĩbus magis ꝯueniens. In intentione ꝯso
lidationis bonũ esset misceri. ʒ. ß. dragaganti pulueriçati
cum. ℈. ij. boliarmeni. De fructibus aũt stante intentiõe
mundificationis valent ceresa: ꝛ amarene dul. ꝛ pruna be
ne matura: ꝛ persica bene matura: ꝛ q̃dam poma aroma/
tica non agresta: sed dulcia: mora etiã bene matura. Sed
oĩa ista debent sumi parce in modica q̃ñtitate: ꝛ per quar/
tum hore ante alium cibũ: vt fuit sententia Gal. in lib. ali
mentoꝝ caplo de prunis. Et ista prius valent in estate nõ
coniuncta febre putrida. Que si ꝯiungat̃ magis valẽt arã
cia: ꝛ granata dulcia vel muça. Melões ẽt cucurbite cõi
ter laudant̃: sed ego non audeo ad frequentẽ vsum eoruz
ꝓpter ipsoꝝ ꝓuocationẽ vrine: qꝛ ꝓuocatiua nocent vt su
pra dictũ est. Ideo cauendũ est a fructibus ꝓuocatiuis ꝛ
brodijs ꝓuocatiuis: vt ciceꝝ rubeoꝝ: ꝛ cauliũ: ꝛ similiuz.
Etiã ab insalatucijs vt eruce ꝛ senationũ ꝛ caparibus: nã
talia oĩa nocent. Parce tñ vtendo de melonibus: vl' angu/
rijs: vel citrulis tpe magni estus non est ad nocumentum
cũ intendimus ad abstersionẽ. De fructibus aũt hyema/
libus valent pinee ꝛ amigdale. Et dimittant̃ phistici: auel
lane: nuces: ꝓpter ipsoꝝ caliditatẽ: ꝛ vue passe: ꝛ ficus ꝓci
pue qm̃ in ficubus vt dicit Aui. stat lacticiniũ quoddã oc/
cultuz faciens ad corrosiõez: sed cũ est intẽtio ꝯsolidatio
nis valent pyra: ꝛ coctana: ꝛ forte castanee nõ disconueni/
rent. ¶ De potu breuiter dicat̃: ꝙ pot⁹ sit modice q̃ñtita
tis qcũqz siue sit de brodijs: siue ꝺ aquis: siue ꝺ vino: vt fu
it supra dictũ. Sed ordinarius potus sit vinũ pauciferum
medij coloris non acetosum: sed paꝝ ad dulce declinans:
mixtũ cũ aqua decoctionis liquiricie; ꝛ seminũ maluarũ
si placet: vel saltẽ misceat̃ cum aqua çuccbari: ꝛ hoc stan/
te intentione lenitionis. Sed vbi esset intentio ꝯsolidatio
nis ꝛ confortationis deberet esse vinũ magis grossuz ꝛ ni/
grum: ꝛ ad ponticũ declinans. Et hec de regimie in dieta
sufficiant. ¶ Quantũ vero ad medicinalia stant duo ꝓn/
cipaliter ꝯsideranda: primũ est circa mãm in toto existen
tem simul cũ ꝓseruatione ne fiat casus in ethicã scdꝫ erit
ad ipm vlcus. Prima ẽt intentio diuersificat̃: qꝛ ꝓma cõ
sistit in equatione humoꝝ. Scda in euacuatione diuersi/
ua. ¶ Prima ergo intentio cõplet̃ cũ syrupo vt infra: in
quo simul est remissio acuitatis humoꝝ ꝛ leuis abstersio.
℞. syrupi viola. simplicis: syrupi de portulaca Mesue: ꝛ
de ligricia: añ. ʒ. ß. aquaꝝ endiuie: fumiterre: ꝛ acetose añ.
ʒ. i. misce. Et in intentione maioris abstersionis vbi time/
remus de corrosione bonũ erit vt addat̃ de aqua capillo/
rũ ve. qm̃ vt dicit Auic. In malo qdem ꝛ maligno sup. vl
cere renũ opꝫ ꝓparare ad mundificandũ cũ his que sunt
sicut capil. ve. lꝫ sit temperatus. Ualeret ẽt syrupus magi
stralis factus vt infra. ℞. lactuce epatice: maluaꝝ: or. mũ
di: floꝝ fumiterre: añ. M. i. iuiubaꝝ: seminis papaueris
albi: añ. ʒ. i. violaꝝ: floꝝ cucurbite: añ. ʒ. ij. succi ligricie: se/
minis althee: añ. ʒ. ß. tamarindoꝝ. ʒ. i. ß. pruna numero. x.
ꝛ facta decoctione collet̃: ꝛ cũ çuccbaro syrupiçet̃. Equãt̃
etiã hũores vt dicit. A. flo⁹ si fuerit necessaria ꝛ solutio sub
tilis ꝛ tenuis sine labore penitus: ꝛ ꝺ sol. cuz leuibus facta
est multum in casu necessaria: vnde singulis septẽ vl'. viij.
diebus est fienda. Nã ꝓter equationẽ humoꝝ euacuãdo
acutũ ꝛ serosum de humoribus ẽt ꝯuertit humores ad ꝑ/
tem oppositã vie renũ puta ad itestina: ꝛ sic fit euacuatio
diuersiua ꝯueniens: de qua loquens. A. dixit. Hec. n. expel
lit a corpore expulsionẽ subtilẽ cũ inclinatione ad partez
que alia est a ꝑte renũ. Et hec bene notent̃: qm̃ euacuatio
cũ fortibus est in casu suspecta. Fiat igit̃ euacuatio tantũ
cum lenitiuis vt cũ cassia tamaridis sebesten mãna pru/
nis violis: ꝛ silibus. Et qm̃ potus mouet ad renes: laudo ꝺ
lene solutiuũ vt ꝯuertat ad intestina magis exhiberi i for
ma boli q̃ in forma potionis. Quia ẽt iste dñs est multuz
passibilis in solutione: oportet ꝙ talis medicina sit debi/
lis. i. debilis ex intrantibus: ꝛ debilis in dosi. Et ideo com
positio cõueniens in casu qua ẽt vsus est fiat vt infra. ℞.
cassie pinguis nouiter extracte de cãnis. ʒ. ß. sebesten pin/
guiuz. ʒ. ij. grana berberoꝝ numero qnqꝫ: seminis malue.
ʒ. i. oĩa sil' malassent̃: ꝛ cuz çuccbaro fiat bolus. Et sumat̃
per qnqꝫ horas añ cibũ: vel per horã tm̃: ꝛ nõ exhibeat̃ la
xatiuũ post ipm: flobothomia aũt in hoc casu nõ vr̃ mihi
necessaria: neqꝫ ad eã ꝯsentit habitudo toti⁹ nisi forte mi
nuta. ʒ. ij. ad infrigidationez vel qñ appareret mictus san
guinis. In euacuatione aũt diuersiua singul'r vꝫ vomitus
in casu: qm̃ diuertit ꝛ euacuat saltẽ añcedentes mãs: de q̊
dicit Serap. postq̃ laudauit vsum illius. Et ego non nar/
ro laudẽ vomitus ꝓpter euacuationẽ repletionis visceꝝ
tm̃: imo puto vt dixit: ꝙ qñ hõ vtit̃ eo assidue sanat̃ ex vl
ceribus: que fiunt in renibus velociter sanatione cõpleta:
quã eandẽ sñiam accipit Aui. quasi in ꝓprijs vbis. Qꝛ tñ
iste dñs non est paratus ad vomendũ ex ꝯpositione neqꝫ
vnq̃ euomuit: ꝛ si tẽptauerit non laudo vomitũ in eo: lꝫ
vomitus vt dicit Aui. sit melius sup. medicamẽ. quo vlce
ra renũ medicant̃: ꝛ ꝙ est sufficiens ad id excusas ab alio.
Est igit̃ standũ in lenitiuo dicto supra. ¶ Intẽtio aũt ad
vlcus ꝑficit̃ interius cũ abstersiuis leuibus qñ vlcus ẽ sa/
niosum: vt cũ aqua lactis: vel cũ aqua decoctionis ordei:
ligricie: ꝛ capilloꝝ ve. ꝛ hoc stante sanie acuta ꝛ tenui. Nã
si sanies esset grossa ꝛ difficilis exitus: non oporteret exhi/
bere ea que infrigidant ꝛ modice abstergunt: imo oporte
ret ꝓcedere cũ fortib⁹ abstersiuis nõ infrigidantib⁹ vt cũ
decoctiõe fenugre. ꝛ furfuris: ꝛ forte lupinoꝝ: ꝛ forte opor
teret cõmiscere aliqd de melle rosato in dicta decoctiõe.
Si aũt vlcus esset mundificatũ: tunc ad ꝯsolidationẽ va
leret: qđ dictũ est supra lac ouinum: cũ boloarmeno: ꝛ spo/
dio: vel sufficerent pillule facte ex amillo: ꝛ dragaganto: ꝛ
boloarmeno: si sumãt̃ cũ syrupo violato ꝛ rosato: ꝛ aqua
plantaginis. De extrinsecis aũt applicandis non existẽte
vlcere maligno corrosiuo vꝫ supra renes inũctio facta cũ
vnguento cõi Gal. vel põt fieri emplastrũ ex farina or. cũ
oleo rosato vel violato. Et si timemus vlcerationẽ ꝛ dila
tationẽ vlceꝝ addat̃ paꝝ olei masticini: cũ puluere thu/
ris maxime mundificata sanie ꝑ magna ꝑte: ꝛ apparen/
te sanguine ꝛ corrosione manifesta dz fieri clistere expul/
sis fecib⁹ cuz lacte ouino: ꝛ modico pulueris boliarmeni
ꝛ sanguinis: ꝛ iaceat supra dorsum. Et tunc fiat emplastrũ
supra renes magis ꝯfortatiuũ ꝛ cõstructiuũ vt infra. ℞.
farine ordei: farine orobi. añ. ʒ. i. ypoqstidos. ʒ. ß. bulliãt in
vino stiptico: ꝛ fiat emplastrũ. cũ modico olei masticini: ꝛ
citonioꝝ. Et hec q̃ñtum ad principalẽ dispõnẽ sufficiant.
¶ Jam ad ꝓseruandũ a casu in dispõnẽ de qua dictũ ẽ cõ/
tinue seruet sacculũ cordialẽ sibi ordinatũ: ꝛ ꝯtinuo fiat ĩ
unctio sup ꝑ spinã cũ oleo humectatiuo ĩfrigidatiuo sibi or
dinato: ꝛ sepe vtat̃ dyadraganto frigido cũ çuccbaro rosa
to nouo. Reliqua remitto ordinãda ꝑ clarissimos docto/
res gallicos phisicos. Et his sum contentus ad presens.

¶ De calculo ⁊ lapide renum. Consilium. LXI.

Q Uia calculi generatio in renibus ex duob⁹
imediate pendere vr̄: ex mā.s. flegmatica
viscosa ⁊ in partibus tenacitatē hn̄te tāq̄
ex vna cā vt māli: ⁊ ex caliditate renū nā⁄
li vel accidētali intensa adhurēte tāq̄ ex
efficiēte. ¶ Pro p̄seruatōe itaqȝ sunt duo
vel tria principalia fienda. Unū est ꝓhibe
re quecūqȝ in mām gnātioni lapidis ꝓportionatā facil'r
conuerti pn̄t. Scōm est p̄uidere: ⁊ si vt quodāmō necessa
rio fit in stomaco vel epate generet̄ ad renes non trahat̄.
Est ēt hn̄da intētio vt non ītēdat̄ caliditas in renib⁹: sȝ po⁄
tius remittat̄. ¶ Primū ergo in regimine cibi ⁊ pot⁹ ta⁄
lis ordo seruet̄. Sit ꝑcitas in cibo ⁊ potu: ⁊ non bibat̄ ma
xime post cibū ēt imediate notabilis vini q̄ītitas maxīe
potētis: ⁊ maxime albi: sed sumat̄ post cibū modica vini
quātitas mediocris in substātia ⁊ potentia. Special'r tn̄
descendendo cauendū est ab oībus cibis grossis maxime
flegmaticis: vt a carnibus pīguibus: maxime porcoꝝ: bo⁄
um: vaccaꝝ. A partibus ēt aīalium flegmaticis vt ab in⁄
testinis aīaliuȝ: cerebro ⁊ huiusmodi. Sed sint carnes cō
uenientes non humide nimis: vt carnes vituloꝝ: non ni⁄
mis propinquoꝝ generationi vel captoꝝ: ⁊ carnes gallia
rum: caponū: fasianoꝝ: perdicū: turtuꝝ. Aues aūt omnes
montane in hoc casu ꝯueniunt: sicut ex opposito oēs aues
in paludibus vl' aquis degentes nocēt: vt anseres: anates
⁊ huiusmōi. Cauēdū est ēt a caseo: lacte: cibarijs de pasta:
⁊ pane male fermentato vel azimo: vel a laganis: ⁊ huius
modi. Uitent̄ etiam pisces grossi: viscosi: ⁊ squāmis carē⁄
tes. Cauendū ēt ab oleribus frigidis ⁊ hūidis vt lactucis:
portulacis: spinachijs: ⁊ hmōi. In hoc casu valent bletes
cū modico feniculi: ⁊ petrosilij: borraginis: saluie: ⁊ huius⁄
modi. Inter fructus vero nocent poma: ceresa: persica: py
ra: nespila: ⁊ talia humida. Stiptica valent interdū preci⁄
pue an̄ pastū amigdale bene masticate nō nimis recētes:
⁊ vue passe bene masticate: fistici: ⁊ alique auelane: fic⁹ eti
am recentes non nūq̄ ꝯueniunt: in parua tn̄ q̄ītitate: vi
num sit subtile: non albū tn̄ nisi aliqn̄ via medicine ꝑ ho⁄
ram an̄ cibum: lȝ sumere duas vel tres. ʒ. post tres aut q̄t
tuor amigdalas dul. vel duas amaras: ⁊ maxime vbi sta⁄
ret mā in renibus que esset expellenda: qd̄ cognosceretur
ex grauitate ⁊ quodā dolore renū ⁊ partiū circunstantiū.
¶ Non laudo vsum vini albi diuretici simul cū cibo vt
faciunt multi practici: qm̄ cum eodem pars cibi indigesti
trahit̄ ad epar: ⁊ tandē ad renes: ⁊ subijcit̄ vt mā gnātio⁄
nis lapidis. Est tn̄ vnū singulare aduertendū: vt nō suma
tur cibus nisi stomaco ꝑfecte mundato: ⁊ cū iam incipit
fames nālis: surgat̄ ēt a mensa reliquijs famis adhuc exi
stentibus. Nec exercitādū nisi post quattuor vel. v. horas
a cibo exercitio laborioso: qm̄ ex sequunt̄ duo extrema ī h
casu nocumenta. Primū est q2 cibus ꝯfundit̄ ⁊ ad mem⁄
bra indigestus trahit̄. Scōm est q2 renes tunc maxīe sup
calefiunt: qd̄ est vna de causis generationis lapidis. Idcir
co regulare sit non vti forti exercitio: maxīe pedes vnde
partes dorsi intense calefiunt. ¶ Pro hoc ēt cauendū est
ne pāni ⁊ tegmenta: vt vestes maxime ex vulpibus fulte
dorso applicent̄: ne ipsoꝝ renū caliditas intendat̄. Idcir⁄
co hn̄da est cautela ne in lecto dormiat̄ supine: ⁊ maxime
in lecto molli. Exinde cauendū est ab oībus q̄ renes inflā
mant: vt a spēbus: vinis potētibus: porris ⁊ aleis: ⁊ huius
modi. Ab ira ēt: nimis sollicitudine: coitu maxīe post re⁄
pletionem. Et ƀm obseruationē hoꝝ non habundabit vt
existio mā pro lapidis gnātione ꝓportionata. ¶ Uez q2
nō semꝑ adunguē ꝓpter plurimas ꝯtingentias hec obser
uari pn̄t ponendū est regimen spālius p̄seruatiuū: quo me
diante si ēt gnāret̄ mā pro lapide ꝓportionata in corpore
in lapidē nō ꝯuertet̄. ¶ Et hec intentio duobus ꝑficitur
medijs. Uno vt dicta mā ad diuersum trahat̄: ⁊ ꝑ intesti⁄
na educat̄. Scdo vt si qua mā fuerit in renib⁹ recepta cū
leuibus eam inde euacuare ne multo tempore ibidem cō
seruet̄ ⁊ putrefiat: postea cōfortentur renes ne recipiant:
⁊ ipsorum complexio alteretur ad contrarium. ¶ Pro
primo ꝑficiendo laudo singula ebdomada sumat̄ potio
vt ifra. ℞. cassie pinguis nouiter extracte. ʒ. x. cū d̄coctōe
reꝝ cōium ⁊ seminū cōiuȝ frigidoꝝ fiat potio. Et si fortas
sis in hac forma non placet fiat bolus ex. ℥. i. cassiefi. tapel
late cū zuccharo: ⁊ sumat̄ ante cibū vt an̄ cenā per horaȝ.
¶ Cōuenit in hac intentione ēt cū mundificatione renū:
ēt aliqn̄ loco dictoꝝ sumere in aurora. vi. ℥. de ydromelle
calido: vel de aqua decoctiōis ciceꝝ rub. sumēdo. ℥. vi. cū
zuccharo: vel sumēdo. ʒ. iij. vsqȝ ad. ℥. ß. de terbētina clara
ante cibuȝ per. iiij. horas. Sed q2 ex vsu haꝝ medicinarū
leniendo euacuantiū plerūqȝ virtus stomaci debilitat̄ ⁊
retentiua potissime relaxat̄: ad diuertendas h9 mās ꝑ se⁄
cessum ꝯuenit aliqua applicatio eoꝝ que inferius suppo⁄
nunt̄: vt aliqn̄ suppositio suppositorij cōis vel suppositorij
facti cū spēbus bn̄dicte ⁊ mele. Ualet ēt clistere cōe ī quo
ponunt̄ aliqua ēt humectantia ⁊ pinguia: ⁊ vias renū dil
latātia: maxime cū timemus q̄ aliq̄ iā mā fluxerit ad re⁄
nes vel ad vias ꝓximas: acuato ēt clisteri cū hyera vel bn̄
dicta q̄ a ꝓprietate ꝑtes illas respiciūt ƀȝ modū vt infra.
℞. malue: bismalue mercurialis: radicū altee: feni. capil.
ve. eupatorij: furfuris an̄. paꝝ semis lini: fenugreci an̄. ma
ratri an̄. ℥. ß. facta decoctiōe in sufficiēti q̄ītitate aque: ⁊ co
lata addat̄ debite q̄ītitati collature cassiefi. ℥. i. mel. ros. vl'
violati: ⁊ est melius bn̄dicte. s. an̄. ℥. ß. pinguedinis galline:
⁊ olei camomille an̄. ℥. i. ß. ⁊ cuȝ modico salis fiat clistere.
Hec ēt suppositoria ⁊ clisteria ꝯuenirent iā exn̄te actuali
morbo ⁊ dolore ⁊ lapide. Sed in h hn̄da est cautela: q̄ in
pura p̄uisiōe nō exn̄te morbo vel dolore magis ꝯferūt cli
steria q̄ suppositoria: ⁊ ēt clisteria eē pn̄t notabilis q̄ītita⁄
tis ascēdētia vsqȝ ad q̄ītitatem duaꝝ libraꝝ cū dimidia:
vbi ecōuerso stāte dolore ex pn̄tia lapidis magis ꝯueniūt
suppositoria q̄ clisteria. Et si clisteria approximet̄ debēt
approximari in parua q̄ītitate nō ascēdētia librā vnā: ⁊ h
ne sua multitudīe replēdo ītestina cohartēt vias vel mea
tus: ꝑ q̄s dȝ trāsire lapis ad vesicā. Ualent ēt ad diuerten
dū māȝ ad oppoᵐ: ⁊ p̄cipue vsus vomit⁹ cū leni mouitiuo:
tn̄ maxīe stāte pn̄tia doloris: q2 stāte trāsitu lapidis in vi⁄
is medijs īter renes ⁊ vesicā: nā si exhiberet̄ vomitū forte
inde seq̄ret̄ fortis cōmotio ⁊ cōp̄ssio mēbroꝝ in sursum:
vn̄ aliqn̄ traheret̄ lapis de inferius ad supius cuius oppᵐ
intēdit medicus. Fiāt g̊ vomitiua leuia ⁊ ī pura p̄uisiōe: ⁊
ēt in curatione ƀm modū vt ifra. ℞. oximellis simplicis.
℥. i. oximellis sqllitici. ℥. ß. aq̄ raffani. ℥. iiij. ⁊ mis. vel cū aq̄
decoctiōis seīs aneti: ⁊ magis vȝ in via p̄seruatiua. Uȝ ēt
aliqn̄ comedere. iij. vel. iiij. bolos raffani masticatos gros
so mō in p̄n⁹ cibi: ⁊ p̄cipue si raffanus ꝑforatus fuerit: ⁊ ste
terit ꝑ tres vel. iiij. horas ī oximelle simplici vl' sqllitico: q̄
sumpto post mediā horā cū īpōne digiti in gulā vl' īpōne
pēne oleo infuso in gulla cū imaginatione vomēdi vomi
tus ꝓuocet̄. Et ista sufficiāt: ne mā ad renes fluat vtendo
altero dictoꝝ saltē semel ī ebdoᵃ. Et si timeret̄ de mā iā
in ꝑte fluxa ad renes exhibeant̄. ʒ. ij. pulueris vt infra. ℞.
ligricie rase. ℥. i. anisi. ʒ. iij. seīs feni. ʒ. ij. fiat puluis: ⁊ exhi⁄
beat̄ cū vino al: stāte stomaco vacuo: ⁊ facta ab eis mūdi
ficatione cū dicto puluere bis vel ter sumpto. Debēt ēt vt
dictum est supius renes ꝯfortari: ne mā in recipiāt: verbi
gratia: cū vnctione vt infra. ℞. olei rosa. ℥. i. olei violati. ℥.
ß. lauent̄

ʒ.lauent̃ in aqua acetose tribus vel quattuoꝛ vicib⁹:⁊ tūc
ex dictis oleis fiat inunctio. Ualet ēt ad hoc vnguentū ga
lieni. Ualet ēt vnguentū sandalinū. ¶ Magis tñ laudo
vnctionem ex primo oleo in patiis ad hmōi dispōnes: qm̄
in reliquis inunctionibus ē vis notabilis stipticitatis. Uñ
si ɔtingeret se reperiri mām in rhenibus ɔtentam ibidē
figeret̃ ⁊ indisponeret̃ ne a virtute expelli posset:⁊ sic fie
ret vt posset lapis ɔuenientius generari. Non ergo est vtē
dum his vnctionibus maxime cū ꝑcipit̃ grauitas in reni
bus:⁊ hoc q̃ꝫtum ad partem ꝓseruatiuam. ¶ Sed si quod
deus auertat lapis in renibus generaret̃: ⁊ tandē nā tem
ptante exitū ⁊ expulsionem eiusdē fieret inde doloꝛ acutis
simus calculosus:vt aliqñ fit maxime cū ptransit lapis ꝑ
poros virides fienda sunt remedia quedā:⁊ per interius
⁊ per exterius:hñdo tñ menti ꝙ in hoc tp̃e q̃ꝫtū regimē
cibi dꝫ cibus subtiliari. Et in hoc casu valent oua sorbilia
duo in prandio ⁊ duo in cena ⁊ eis sit cōtentus. Potest tñ
post.vi.horas ab assumptione ⁊ ꝑ quattuoꝛ horas añ alte
rius cibi assumptionē ɔuenienter sumi de brodio pingui
cum modico cinamomi:vt circiter.℥.vi.⁊ est simul cibus:
⁊ medicina. In hac etiā valet sumere de brodio ciceꝝ ad
tantā q̃ꝫtitatem. Ualet ēt hidromel cū decoctione spice:
⁊ granoꝝ triū vł quattuoꝛ iuniperi:sed hoc est magis me
dicina ⁊ minus cibus. Laudo cū hoc ꝙ añ cibū per horā
vel dimidiā sumat̃ ⁊ est vsuale.ʒ.ß.anisoꝝ ɔfectoꝝ. Ua
let ad hoc ēt sumere morsellū ɔfectionis dianisi vel cōfe
ctionem factā vt infra. ℞.speꝝ dianisi.p.i. speꝝ dialace.
p.ß.seminis portulace:⁊ althee: añ.paꝝ cū çucchara disso
luto in aqua raffani ⁊ saxifragie:fiat ɔfectio in morsellis.
¶ Laudo ēt vt anteq̃ꝫ sumant̃ fortia diuretica sumatur
vna leuis potio ex cassia tm̄ cum brodio pingui:vel cassia
tapellata:miscendo.℥.ß.olei de amigda.dul.⁊ cum çuccha
ro fiat in forma electuarij:⁊ sumat̃ cū cocleari vsq; ad.℥.
i.ß.⁊ est mirabile. Laudauit ēt Aui.in hac intentione ha
bundantē potū ⁊ frequentē decoctionē vt infra. ℞.deco
ctionis malue campestris:vel althee.℥.viij.butyri.℥.i.mel
lis collati.℥.i.ß.mis.dixit ꝙ frangit lapidē ⁊ ꝓuocat vrinā
⁊ leuiter eius:exit.n.cū facilitate. Hoc laudo non instante
tñ multū doloꝛe vt sumant̃ aliqua per supius ꝓuocantia
leuiter digestiua:ꝓ cum syrupis vt infra. ℞.oximellis sim
plicis.℥.i.syrupi cōpositi.℥.ß.cū aqua betonice: decoctiōis
spice ligricie:granoꝝ iuniperi:⁊ milij solis fiat syrup⁹. In
h̄ ēt valet syrupus cōpositus de radicibus: ⁊ syrup⁹ d̄ eu
patorio cum cautela tñ admiscendo aliq̄d de syrupo vio
lato:vel de syrupo de liquiricia ad remittendū illoꝝ v̄tua
lem siccitatē:ne mā lapidea magis induraret̃. Est.n.hic
vnū singulare aduertendū :ne cōmittat̃ erroꝛ qui sepe cō
mitti ɔsueuit:qꝛ de moꝛe cōiter est vt post sumptiōem sy
rupoꝝ exhibeat̃ medicina ventris laboꝛiose secessiua:ex
cuius exhibitione sequunt̃ nocumenta notabilia: tū quia
māe in ambitu totius existētes trahunt̃ ad intestina:⁊ sic
sua multitudine cohartant vias renibus adiacētes: ⁊ hāc
sniam expressit.d.Aui.in.c.ꝓprio cū dixit. Quod nō est se
mita ad dandū catarticū desup. Aliud nocumentū est qꝛ
stante mā in vijs vrine nō dꝫ diuerti operatio nāe ad vi
as intestinoꝝ:⁊ hoc sepe tangit.i4.tertij. Sunt ergo syru
pi ɔtinuandi vt ꝓuocatiui ⁊ dilatatiui viaꝝ:⁊ subtiliatiui
⁊ incisiui māe:⁊ eiusdē lapidis cōminutiui. ¶ Cōsequen
ter cū his debent clisteria singula die in modica quātitate
exhiberi: in q̄bus sit ꝑncipalis virtus humectandi: molli
ficādi:⁊ dilatandi:ex decoctiōe.s.camomille:melliloti: fe
nugreci:semis lini :capil.ve.⁊ modico saxifragie:cū nota
bili q̃ꝫtitate butyri: vel pinguedinis galline: vel olei amig.
dul.vel etiam amaraꝝ cū cassia f. Et si ventositas cū hoc
retineret̃: vt multoties euenire solet: bonū est addere de
oleo anheti.ēt intentione habita ad lapidem: modicū d̄
oleo scoꝛpionū:ex quo vie renū immediatā hñt cum inte
stinis colligantiā. Exterius vero bonū est facere inunctio
nes cū hñtibus intētionē :vt paulo añ dictū est de clisteri:
Fiat ergo inunctio vt infra. ℞.olei amigd.dul.pinguedi
nis galline:olei de amigd.amaris:⁊ scoꝛpionū añ.℥.ß. Ua
let inūctio ex butyro solo. Ualet ēt ex ysopo hūida:⁊ gene
raliter ex oībus humectantibus vnctuosis ad calidū d̄cli
nātibus:addendo tñ de oleis īcisiuis ⁊ a ꝓprietate lapidē
frangētibus:vt de oleo scoꝛpionū:⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ.
Hoc ēt casu fieri pñt vapoꝛationes cū filtro ex aqua d̄co
ctionis paritarie:senationū fenugreci:seminis lini :camo
mille:⁊ hmōi. Ex his oibus ēt fieri pōt ⁊ ɔuenienter fieri
dꝫ:maxime qñ supius scripta nō ɔtulerint balneū in quo
sedeat egrotans vsq; ad vmbilicū. Non fiat tñ balneū ni
si postq̃ꝫ cibus iā exiuit stomacū:⁊ ꝓ maxima ꝑte epar.
Non tñ stet infirmus supꝛa quartū hoꝛe vel mediā hoꝛā
in balneo post cuius exitū a balneo fiat inunctio cū supꝛa
dictis vt dictū est. Balneū ⁊ emplastrū fiant vt infra. ℞.
ꝑitarie.M.ij.senationū.M.i.⁊ est crason : bulliant aliq̄t
bullitionibus in vino al.sub.⁊ potēti: ⁊ fcā exꝓssione tapel
lent̃ dicte herbe cū q̄bus incoꝛpoꝛent̃ olea:de q̄bus dictū
est:⁊ sic tepidū:⁊ in foꝛma empłi supponat̃. ¶ Cōueniret
ēt cū dictis herbis malaxare tres vel.iiij. ficus ⁊ incoꝛpa
re. Posset ēt fieri emplastrū ex farinis fenugreci:seminis
lini:cū decoctione camomille:althee:⁊ reliquoꝝ appꝛopa
toꝝ:de q̄bus supꝛa:addēdo de oleis appꝛopatis vt supꝛa.
In hoc ergo casu maxīe cauendū a sacculis exiccatiuis q̄
bus cōiter vtunt̃ pratici:vt ex milio ⁊ sale ⁊ h9. In hoc ēt
casu vꝫ appositio ventosaꝝ:ita tñ vt non semꝑ loco dolo
ris ponant̃:sed anterius ɔtinuo versus vesicā ꝓcedendo:
nā in v̄tute eaꝝ sepe trahit̃ lapis ad vesicā. His itaq; ap
plicatis ⁊ mā iā molificata ⁊ vijs dilatatis tute applicari
pñt remedia foꝛtia diuretica. In quo casu vꝫ exhibere.ʒ.
ij.dialace.vꝫ ⁊ est foꝛtius.ʒ.i.ß.liptontripō. Ualet ēt ⁊ foꝛ
tissime accipe tantūdē de electuario iusti⁹ q̄ oīa sumant̃
in māe vacuo stomaco cū.℥.ij.vel.iij.vini al.calefacti: vel
cū aqua raffani:⁊ saxifragie sił vel cū aqua apij vel melli
loti:decoctionis granoꝝ iunipi:vel milisolis:⁊ est foꝛte:⁊
si exhibeat̃ in balneo melius. In his ēt electuarijs ɔplēt̃
ɔuenienter intentōes a medico in hac ꝑte intēte ꝑ diuer
sas medicinas in ipsis intrantes. Una est incidere ⁊ cōmi
nuere lapidē ꝑ medicinas hoc facientes. Et qꝛ h̄ ꝑfici nō
posset nisi tales medicine ad renes ducant̃: iō in eis itrāt
diuretica: veꝝ si ēt medicine tales nō ꝑmanerent notabi
li tp̃e:qꝛ actio nō fit nisi in tp̃e:intrant ēt q̄dā medicine q̄
faciunt ꝑmanere medicinas certo tp̃e in renibus. Idcir
co elicit̃ ꝙ male opant̃:q̄ tm̄ nō appꝛoximant medicias
lapidis frangitiuas:vt lapidē iudaicū : vel lapidē spōgie:
vel sāguinē yrci:⁊ talia sīlia. Sed si plus placeret vsus ele
ctuarioꝝ:sed pulueꝝ magis ꝓter alios pulueres mihi sin
gularissime plꝫ puluis positus a.d.A.i hoc ꝓposito: ꝓꝑ cu
ius excellentiā ipsius hic ponā descriptionē. Fiat g̊ vt in
fra. ℞.cineris nitri: cineris scoꝛpionū: ⁊ cineris radicum
cauliū:⁊ cineris lepoꝛis:lapides spōgie:⁊ sanguis yrci:exic
cati ɔtriti:⁊ cineris coꝛticū oui:de quo pullus egressus ē:⁊
lapidis iudaici:⁊ gūmi nucis:⁊ acoꝛi:ꝑtes equales petrose
lini:dauci:⁊ pulegij:gūmi arabici: seminis althee:⁊ pipis:
oīum añ.p.i.ß.mis. ¶ Pro hoc ēt vꝫ ⁊ est exꝑtū ꝑ ꝓstātes
hoc in seipsis puluis vt infra. ℞.aristologie lon. alkikin
gi:radicis saxifragie:añ.℈.i. mis. Et si volumus possum⁹
cū melle ɔficere ⁊ vsui reseruare. Et erit dosis cū melle
vsq;.ad.ʒ.ij.i puluere v̄o.ʒ.i.vel circa cū aliq̄ vino al.⁊c̄.
Possē plīmos alios cōpōere pulueres ad hoc appꝛopꝛia
tos:sed non curo reme⁹ multiplicare:qm̄ superioꝛ quanto

magis cõsidero tanto mihi pstantioꝛ apparet. Sed si foꝛ
tassis tederet accipere pulueres vl' electuarios põt fieri sy
rupus longus qui in hoc casu ad lapidẽ subtiliãdũ minuẽ
dum ⁊ ad extraducendũ ꝯueniẽtissime administrari po/
test. Fiat itaq; ſm hunc modũ. ℞. saxifragie: enule: cãpa/
ne: radicũ raffani: pitarie: feniculi petrosily: lily: añ. M. 5.
artemisie: pẽtafilon: scolopendrie: ysopi: calamenti: dipta
mi: añ. M. i. anisi maratri: carui: mily solis: nucleaꝝ: cera/
sarum: añ. ʒ. i. cinamomi: cassie lignee: añ. ʒ. y. squinãti: spi/
cenardi: celtice: añ. ʒ. i. vuaꝝ passaꝝ mũdataꝝ: semis mal/
ue ⁊ melonũ: añ. ʒ. i. 5. ligricie. ʒ. y. mel. ⁊ çucchari: añ. lib. 5.
vini al. subtilis ⁊ potentis. libꝛ. i. fiat syrupus ſm artẽ cuꝫ
aqua decoctionis supꝛascriptoꝝ: ⁊ exhibeaẽ stomaco mũ
dificato ⁊ vacuo existẽte. ¶ Qꝛ tñ talis disposi° maxime
sequiẽ debilitatẽ digestiue stomaci: nã dicebat Serap. de
ꝓpꝛietate sacietatis ⁊ malicie digestionis ꝓculdu° est at/
trahere hanc egritudinẽ: ideo laudo multũ conuenire in
casu vt confoꝛteẽ digestiua stomaci cũ vnctione vt infra.
℞. olei spice: olei absynthy: ⁊ mente: añ. ʒ. 5. gariofoloꝛuꝫ:
macis: cinamomi: cardamoni: galange: añ. ∋. i. rosaꝝ: co/
raloꝝ: galiemuscate: añ. ∋. i. cũ modico cere fiat vnguen
tum. Explicit. Et his ad pñs sum ꝯtentus credendo ꝑ au
xilio dei ꝙ a calculo pseruabiẽ cum eis que pꝛimo scripsi.
Et si occasionaliter in talẽ incideret dispositionẽ cũ alys
postmodũ scriptis remedys curabiẽ si deus voluerit.

¶ De vlcere vesice pꝛo nominatissimo mercatoꝛe domĩo
Alexandro bomromeo. Consilium. LXII.

Quia in tali casu pꝛincipalis radix cure est
diuertere mãs a vys vꝛine ad viã secessus:
laudo si non habeaẽ copiosa ventris leni/
tio singula die fiat clistere cũ bꝛodio deco/
ctionis capitis castrati decocti vsq; ad se/
parationẽ carniũ sine sale vl' modico sale:
qđ si nõ sufficit addanẽ. ʒ. y. mellis rós. Et
qm̃ in eo ꝓpter mẽbꝛoꝝ nãlium debilitatẽ sepe ventosi/
tas multiplicaẽ q̃ est cã toꝛtionis ventris: ⁊ ꝑ viã ꝯpꝛessio
nis ⁊ cohartationis nocet in vys vꝛine: idcirco si cum ven
tris stipticitate ventositas ꝯiungaẽ: laudo vt cũ supꝛascri/
pta decoctione carniũ bulliant quattuoꝛ vel. vi. bullitiõi/
bus camomille ⁊ melliloti: añ. M. i. Quod si non suffece
rit addaẽ seminis anisi: ⁊ feniculi. añ. ʒ. 5. Et si ẽt apparuit
istã non sufficere: qꝛ timoꝛ est in calefaciẽdo intrinsecus:
stante tñ necessitate ex doloꝛe ventoso addi põt supꝛascri
pto clisteri. ʒ. i. pulpe cassie nouiter extracte: olei camomil
le. ʒ. y. non ascendendo ad foꝛtioꝛa nisi vbi esset sũma ne/
cessitas quo casu magis laudarẽ aliqua narcotica dissolui
cũ clisteri vt. ʒ. i. 5. filony vel egetee quã trãsire ad calidio
ra neq; ad hyerã Gal. vel benedictã. Exterius vero appꝛo
ximari possent stante doloꝛe ventoso fomentationes ali/
qualiter carminatiue mollitiue ⁊ meatuũ dilatatiue cuꝫ
spongys vel filtro decoctiõis vt infra. ℞. camomille: mel
liloti: floꝝ aneti: ⁊ fenugreci: radicũ altee: ⁊ seminũ eius se
minis lini: ⁊ fenugreci: añ. M. 5. pitarie. M. 5. seminis ani
si: ⁊ feniculi: añ. ʒ. 5. misce pꝛo decoctione: de qua fiat fomẽ
tatio vt supꝛa. Et post facta fomentatione. iy. vel. iiy. vici
bus fieri põt inunctio vt ifra. ℞. olei camomille. ʒ. i. olei
amigdalaꝝ dul. olei aneti: añ. ʒ. 5. misce semꝑ aduertendo
ne cũ fomentatione vel vnctione attingaẽ supꝛ regionem
epatis q̃ꝫ possibile est. ¶ Laudo ẽt ꝓpter pꝛincipalem di/
spositionẽ ⁊ multiplicationẽ ventositatis vt singula ebdo
mada sumaẽ bolus vnus ꝯfectionis de cassia. Et si nõ plꝫ
in foꝛma potabili ne aliqđ eius moueaẽ ad vias vꝛine: ⁊
consequenter ne mãe deriuenẽ ad illas vias: fiat ergo in
bolo vt moueanẽ ad vias secessus vt infra. ℞. pulpe cas/
sie bene pinguis. ʒ. i. pulpe sebesten bene ab ossibus depu/
rate. ʒ. y. granoꝝ berberoꝝ ad coꝛrectionẽ inflãmationis
cassie ſm Rabbimoysem numero quattuoꝛ bene oĩa pi/
stentur sine armilis cassie: ⁊ cũ çucchiaro al. qđ sufficit fiat
bolus. Uel si voluerimus aliqualiter mundificare mãm
calidã fiat vt infra. ℞. dyapꝛunis nõ solutiui. ʒ. vi. pulpe
sebesten vt supꝛa. ʒ. iy. ⁊ cũ çucchiaro fiat bolus. Et si volu
m° mãꝫ magis grossaꝫ ⁊ salsaꝫ euacuare fiat vt infra. ℞.
dyacatholiconis. ʒ. 5. pulpe cassie nouiter extracte tapella
te. ʒ. vi. cũ çucchiaro fiat bolus. Ad h etiam vꝫ ꝯfectio vt
ifra. ℞. pulpe sebesten. ʒ. i. 5. passulaꝝ nigraꝝ. ʒ. 5. pistenẽ:
⁊ cũ penidys qđ sufficit fiat bolus. De istis sumaẽ aliqua
illaꝝ post hoꝛas. 8. a cena ⁊ non doꝛmiaẽ post: sed steẽ q̃t/
tuoꝛ hoꝛis: ⁊ non sumaẽ lauatiuũ aliqđ: sed pꝛãdeaẽ satis
leuiter cũ cibis ꝯuenientibus: ⁊ sic cõpleta est intentio pꝛi
ma que est ventris lenitio. ¶ Ultra hanc aũt intentionẽ
insurgunt alie multe intentiões. Una est ⁊ pꝛima in oꝛdi/
ne remissio accuitatis vꝛine: que tñ aliqñ est diuersa ſm
ꝙ aliqñ maioꝛ est intentio mundificandi ⁊ abstergendi:
⁊ aliqñ magis incarnãdi ⁊ ꝯglutinandi facta mundifica/
tione ꝯuenienti: ⁊ aliqñ equalis stat intẽtio: vbi tñ maioꝛ
est intentio ad lauandũ ⁊ mundificandũ. Pꝛo scđa noto
ꝙ in hoc casu non debenẽ multũ ꝓuocatiua sed debilia ⁊
modica: semꝑ tñ ponendo aliqua membꝛoꝝ cõfoꝛtatiua
vt alias ꝓlixius declaraui in consilio meo de ardoꝛe vꝛi/
ne sine vlcere: ⁊ in q̃õne spãli: vbi tractaui istam materiã.
¶ Hec ergo intentio ꝯuenienter cõpleẽ cũ syrupo vt in/
fra. ℞. syrupi violati simplicis vel iuleb: viola. ʒ. i. 5. syru/
pi de poꝛtulaca Mesue. ʒ. 5. cũ aquis endiuie ⁊ lactuce: de
coctionis granoꝝ alkikingi foꝛmeẽ syrupus. Uel alr ad
idem ⁊ erit maioꝛ intentio alterandi. ℞. syrupi violati. ʒ.
i. 5. emulsiõis seminis papaueris al. ⁊ lactuce añ. ʒ. y. facte
cũ aqua decoctionis seminis althee: poꝛtulace: ⁊ ligricie:
fiat syrupus. Et si foꝛtasse ꝯiungaẽ doloꝛ ventosus vt sepe
fit in eo fiat vt infra. ℞. mellis ros. ʒ. i. syrupi viola. ʒ. 5. cũ
aqua camomille: decotionis seminis maluaꝝ: ⁊ seminis
anisi: paꝝ toꝛrefacti fiat syrupus. Ueꝝ qꝛ aliqñ tedet tot
syrupos sumere: ⁊ regulariter est ꝯueniẽs ꝑmutare ad di/
uersas medicias similes in virtute: potest aliqñ loco syru
poꝝ stante hac intentione vti ꝯfectione vt infra sumẽdo
coclear vnũ hoꝛa syrupi. çucchari viola. ʒ. i. dragaganti fri
gidi. ʒ. 5. Et si volumus plus alterare ⁊ doloꝛeꝫ remittere
addaẽ dyapapaueris al. ʒ. 5. vel. ʒ. y. ſm maioꝛẽ vel mino/
rẽ necessitatẽ. ¶ Et ẽ pꝛo regula obseruãdũ: ꝙ vbi sit foꝛ
tis indica° ad abstergendũ post duas hoꝛas sumptiõis sy/
rupi vel ꝯfectionis sumi põt. ʒ. v. vel circa aque decoctio/
nis oꝛ. Et si plꝫ addere aliqua grana alkikingi etiã iuuat.
¶ Ad hãc ẽt intẽtionẽ loco syrupoꝝ vel ꝯfectionis: lꝫ su/
mere. ʒ. iiy. vsq; ad. vi. de lacte capꝛino vel asinino: de pa/
stis alibus cũ lactucis: maluis: poꝛtulacis: ⁊ h° apponẽdo
ʒ. y. çucchari: ⁊ hoc vbi non sit timoꝛ inflationis. Est tñ ha
bẽda bona cautela: vt ꝙ post ipsius sumptionẽ neq; am/
buleẽ: neq; doꝛmiat post quattuoꝛ hoꝛas. Et queadmodũ
dictũ est de medicinis ꝑ superius: ita dicendũ de eis que
inferius siriganẽ: ꝙ in hac intentione vꝫ lac capꝛe vel asi
ne: cũ çucchiaro vel ad maioꝛẽ infrigidationẽ emulsio se/
mis papaueris al. vl' poꝛtulace: lactuce: nenufaris: facta ex
decoctione oꝛ. excoꝛticati: ⁊ radicũ nenufaris. Ubi tñ ma/
ioꝛ sit intentio ad ꝯglutinandũ ⁊ sigillandũ q̃ꝫ ad abster/
gendũ vꝫ syrupus vt infra. ℞. seminis maluaꝝ: althee: ⁊
citonioꝝ: añ. ʒ. y. dyadraganti. ʒ. i. 5. infundanẽ in aqua te
pida decoctionis althee: seminis papaueris al. ⁊ granoꝛuꝫ
alkikingi: añ. ꝙ sufficit: deinde fiant expssiones dictoꝝ se
minũ ⁊ dragaganti: de quoꝝ mucilaginibus ꝯficiaẽ syru/
pus vt

pus vt infra. ℞.dictaꝝ mucilaginū.℥.i.ß.decoctionis su/
prascripte.℥.iij.çucchari electi.ʒ.ij.misce.Et si volum⁹ fa/
cere magis incarnatiuū addi pōt.ʒ.ij.boliarmeni.Uel ali
ter vt infra. ℞.syrupi violati.℥.i.mucilaginis altee ⁊ mal
uarum aā.℥.ß.cū aqs endiuie:⁊ portulace:decoctionis pa
pauer is albi:granoꝝ trociscoꝝ alchechingi. Rasis in an
tidotario sine opio vel cuȝ opio stante maiori necessitate.
ʒ.ß.vel.ʒ.i.misce.Et qꝛ descriptio trociscoꝝ vtilis est h̄ po
nitur. ℞.semis citruli.ʒ.x.gūmi arabici:boliarmeni:thu/
ris:sanguinis draconis:seminis papaueris albi:amigdala
rum excorticataꝝ:succi ligritie:⁊ dragagātī:⁊ amili oīum
aā.ʒ.x.seminis apij.ʒ.ij.granoꝛuȝ alchechigi.ʒ.iij.opij.ʒ.i.
fiant trocisci:⁊ si nō placet vsus syrupoꝝ pōt fieri ꝯfectio
vt infra. ℞.dyapapaueris.al.℥.i.çucchari violati.℥.i.ß.tro
ciscoꝝ suprascriptoꝝ.ʒ.i.ß.boliarmeni.ʒ.ß. ⁊ cū iulep vio/
lato fiat cōfectio:de qua vtatur vt supra dictuȝ est de alia.
Et ex his colligi pōt qūo opandū est qñ equalis ē necessi
tas cōsolidandi ⁊ mūdificandi:vt cōponendo medicinas
de quibus supra.Et queadmodū dictū est de medicinis
per superius:ita intelligat̄ de medicinis ponēdis per infe
rius:qꝛ facta ablutiōe ⁊ absterſiōe cū medicinis suprascri
ptis ꝯñter cū lacte ouino:vel vacino:vel humano: fiat in/
iectio per siringā addēdo ð boloarmenio dragagāto thu
re:⁊ huiumōi subtilissime pulueriçatis. Sed qꝛ stante iā
mundificato vlcere puluis quātūcūqȝ subtilis attingens
ad dictas partes multū acute ip̄rimit.iō mihi ꝯueniēs vr̄
vt fiat sief secūduȝ modū vt infra. ℞.trociscoꝝ suprascri
ptoꝝ.ʒ.ij.infundant̄ in lacte ouino:vel muliebri per diē:
⁊ tandem ex eis fiant trocisci qui bene exiccati fricent̄ cū
lacte sup cote:⁊p siringā iniciant̄. ¶ Possunt ēt fieri alij
sief in hoc ꝓposito:⁊ multū placent. ℞.sarcocolle q̄ttuoꝛ
diebus nutrite in lacte cōmuni:quater in die lac remouē
do.ʒ.vi.ceruse:ānuli plūbi vsti:tutie:bene p̄parate.aā.ʒ.i.
floꝝ nenufaꝝ:violaꝝ:semis lactuce.aā.ʒ.i.ß.opij:iusqami
al.aā.ʒ.ß.croci.℈.i.fiant sief cū emulsione p̄p̄.al. ⁊ ex eis
fricet̄ cum lacte:vt supra sumēdo tres:vel quattuoꝛ de di
ctis sief.Et ex virtutibus intrātium p̄mis ⁊ secūdis cōpre
hendi pōt iuuamētū huius ꝯpositi singulare in casu nr̄o.
Et secunduȝ hoc laudo singula die bis in mane siringare.
p̄mo cū abstersiuo:⁊ ſo cū isto:⁊ ita fiat in sero. Quare ēt
ad doloris remissionē fiat fomētatio cum filtro infuso in
decoctione vt infra. ℞.maluaꝝ:radicū altee.aā.M.i.ra
dicū nenufarū ⁊ seium eius aā.℥.iij.mellilotí camomille
aā.M.ß.granoꝝ alchechingi.℥.ß. calami:aromatici.ʒ.ij.
bulliāt in aqua cōmuni aliqð bullitiōib⁹:⁊ ex dicta deco/
ctione cū filtro fiat fomētatio.Deinde inungant̄ dicte p
tes cū vnguento vt infra. ℞.olei amigdalaꝝ dul.℥.i.olei
violati:mucilaginum altee:fenugreci: citonioꝝ.aā.℥.ß.se
minis nenufaris:seminis alchechingi subtillissime pulue
riçatoꝝ aā.ʒ.i.croci.℈.ß.cū cera fiat vnguentū mole.Po
test ēt fieri maraȝ de quo liniat̄ liciniū subtile longū ⁊ iu/
uabit in ꝓposito vt infra. ℞.amili:thuris:thucie.p̄p̄.mar
garitaꝝ aā.ʒ.ß.⁊ subtillissime pulueriçent̄ ⁊ cribellent̄ :⁊
cū vitello oui misceant̄ ⁊c. ¶ Posseȝ īfinita alia adducer̄
ad hoc ꝓpositū valētia:sed his ad p̄ns sum ꝯtentus:nihil
cōmemorās de regimīe vite ⁊ vsu sex reꝝ nō nālium re/
mittens me ad ea que per me suprascripta sunt in cōsilio
de ardoꝛe vrine:siue de vlcere. ¶ Laudo ēt pro cōfortan
do digestionē stomaci ⁊ cōsequēter pro remittenda gene/
ratione ventositatis fiat stomaco fomētatio añ cibū cum
decoctione vt infra. ℞.absynthij.M.i.rosaꝝ mente: spi/
ce celtice:spicenardi:squinātí aā.M.ß.folij tertiam.M.
vnius gariofiloꝝ:macis:cinamomi:granoꝝ paradisi.aā.
ʒ.i.bulliāt in tribus bochalib⁹ aque ⁊ totidē vini nigri bo
ni odoꝛiferi vsqȝ ad cōsumptionem quinti.Si supfflueret
sanguis emoꝛoydalis fluxus iniungat̄ pecia circūquaqȝ
ex vnguēto comitisse:⁊ imponat̄ in anum leniter cum stil
lo vel sumat̄ albumē oui cū thure: mastice:gariofilis:bo
loarmeno:sanguine draconis:⁊ antimonio oībus pulueri
çatis ⁊ simul mixtis aā.ʒ.ß.⁊ facto licinio ī dicta mixtio/
ne intincto ponat̄ in anum.⁊ hec sufficiant.

¶ Pro dño Xp̄oforo filio dñi Alberici de maletis patiēte
pūctionē vrine cū p̄ntia arenulaꝝ. Cōsi. LXIII.

Supposito debito regimīe in dieta:qð po/
tissimū ē ex p̄te cibi ⁊ potus:ponat̄ ista re/
gula vt cauendū sit ab oībus que manife/
ste saporē habēt acutū. Et sic amara salsa
acuta:⁊ reliqua hꝰ vitanda sunt.Et sic eli/
genda sunt oīa:vl̄ insipida vl̄ ad paꝝ dul/
ce declinātia. ¶ Quo supposito circa medicinalia: qꝛ illð
accidēs dependētiaȝ hȝ pro p̄te ad incessuȝ arenulaꝝ per
vias vrinales p̄tim a mā̄ humoꝛali calida:⁊ a mala ꝯple/
xione epatis calida ⁊ renū. Jō pro alteranda vel minuen
da malicia ꝯplexionis laudaré aperiēdā esse venā epatis
educēdo.℥.iiij.sanguinis:⁊ si forte oībus.xv.diebus stāte
aere calido fieret leuis euētatio de vena ad refrigerāduȝ
spero multū ꝯueniret. ¶ Ad aliā aūt intētionē vt arenu/
laꝝ:⁊ mā̄e humoꝛalis acute:laudo duo p̄ncipal̄r: vnū est
ꝯuertere mām ad diuersionē: secūdū est eq̄re ꝯplexionē
humoꝛis:⁊ membra debilia vrinalia rectificare. ¶ Ad di
uersionē iuuat̄ dupliciter. Primo nisi in stomaco eius sit
laboꝛiosus vomitus singul̄r valeret.s.vomitus cum leui/
bus factus oībus decē diebus. Ualet ēt vt exhibeat̄ bol⁹
vt infra. ℞.cassie nouiter ex̄cte ⁊ tapellate.℥.ij.sebesten.ʒ.
ij.granoꝝ berberoꝝ.ḡ.vi.seium malue pulueriçatoꝝ.℈.
.i.cū çucchato fiat bolus. Juuabit q̄dem ⁊ ad oppositū cō
uertēdo hūoꝛes:⁊ equādo ēt malaȝ ꝯplexionē mēbroꝛuȝ
rectificādo. ¶ Pro cōfortatiōe aūt mēbroꝝ lesoꝝ per in
terius valet vsus liquiricie ⁊ precipue in decoctione:ita q̄
aqua decoctionis eius p̄mixtiōe vini est in casu p̄cipui iu
uamēti. Si etiaȝ sumant̄ de ea.℥.vi.semel in ebdomada
simul cū decoctione seminū altee ⁊ maluaꝝ erit electua
riū mūdificatiuū arenularū:⁊ rectificatiuū mēbroꝝ. Cō/
uenit ēt ad p̄fectionē vt īducat̄ ad tutelā mēbroꝝ debi/
lium supra superficiē dictoꝝ mēbroꝝ aliq̄d viscosum per
stomacū mediās inter vrinā incidētē ⁊ ipsa mēbra ne eis
dem lesio cōicetur. ¶ Et cōplebit̄ hoc cū syrupo vt īfra.
℞.semis maluaꝝ:⁊ citonioꝝ excorticatoꝝ.aā.℥.i.draga
ganti.℥.ß.infundant̄ in aqua tepida decoctionis radicum
altee:⁊ semis papaueris albi:⁊ granoꝝ alchechigi aā q̄ꝝ/
tū sufficit:deinde fiant expressiones post tres hoꝛas dicto/
rū seminū ⁊ dragagātī:de quoꝝ mucilaginib⁹ fiat syrup⁹
vt infra. ℞.dictaꝝ mucilaginum.℥.i.ß.si haberi possunt:
⁊ si nō addatur in seminib⁹ dragagātum:ita vt hr̄i possit
.℥.i.ß.dictaꝝ mucilaginū decoctiōis suprascripte.℥.ij.çuc/
chari albi misce:⁊ fiat syrup⁹:q syrupus sumat̄ post ablu/
tionem factā ⁊ mūdificationē cū aqua decoctionis liqui/
ricie:supra dicta tribus dieb⁹ cōtinuis in mane vt fieri so/
let. ¶ Ualebit ēt pro rectificatione loco colationis in me
ridie sumere duo coclearia de ꝯfectione vt infra. ℞. çuc
chari ro.antiqui.℥.iij.diadragātī frigidi nicholai.℥.ij. gra/
noꝝ alchechingi:seminū citonioꝝ excorticatoꝝ:seminuȝ
maluaꝝ:⁊ althee.aā.ʒ.ß.coꝛaloꝝ rubeoꝝ.℈.ij. semis pa/
paueris:⁊ seis mirtilloꝝ:aliq̄l̄r toꝛrefacti aā.℈.i.oīa pul/
ueriçanda pulueriçent̄ subtil̄r:⁊ cum syrupo de portulaca
Mesue fiat cōfectio. Syrupus ēt ad idē de portulaca est
singularis iuuamēti si de eo sumat̄ solo. Exterius aūt iter
dum fiat epithima epati maxīe t̄pe caloꝛis:⁊ est aq̄ endi

tie ⁊ modico rosaꝝ: ⁊ modico aceti. Item inunctio renuz cū vnguēto cōmuni. i. vnguento gal. Fiat ēt singula die inunctio bis in loco iter anū ⁊ testiculos cū vnguēto vt infra. ℞. mucilaginis semīs citonioꝝ: ⁊ altheę: ⁊ dragāti factaruz ex aq̄ portulace aā. ʒ. iij. olei mirtiloꝝ: olei violati: ⁊ amigdalaꝝ dulciū aā. ʒ. ß. cū cera alba fiat vnguētū ⁊c.

¶ Pro quodā mercatore theutonico ꝯ ardorem vrine ⁊ ipinguationē ꝯplicatam. Cōsilium. LIIII.

Casus iste principalis est Cōradus mesuer mercator ꝯstātinēsis patit̄ ardorez vrine cū punctiōe necessitāte ad frequētē mictū dependentez p̄cipue pp̄ māni flegmaticā salsaz ⁊ baurachiā mixtā cū vrina. Cui cōiungitur dispō nālis de dispōe sanguinea admixta flatice saltē s; quedā mēbra cū magna valde plectoria ⁊ maxime pinguedine: que dispō velut nālis forte nō minus verenda est q̄ȝ illa dispō p̄ter nām de ardore vrine: qm̄ vt dicit Auic. vij. quarti de macul' pinguedinis. Supflua pinguedo est cohartans venas cohartatiōe ꝯstrigēte eas: quare opillat spirituuȝ vias q̄ȝ obrez extinguit̄ multotiēs ⁊c. Et addit: ⁊ est in timore q̄ expellat̄ sanguis eoꝝ iteꝝ ad locū ꝯstrictū: quare fortasse subito scindit̄ vena ⁊c. cū reliquis timorosis que eodez .c. hn̄tur: ⁊ in cōmento. In exercitātibus ad sum ⁊c. Et licȝ dispōnes nāles videant̄ indicare de sui ꝯseruatiōe: vt pa affori smoꝝ textu ⁊ cōmento. 16°. ⁊. 8. terrapentice vltimo .c. tn̄ vt colligit̄ ab Aristo. xa. ꝑticula ꝓblematū ꝓblemāte. lx. Qn̄ distēperātie nāles grādes fuerint ⁊ ꝓpinque ad cām in egritudine: tales nō debēt cū similib⁹ ꝯseruari: sȝ cū cōtrarijs regi. ⁊c. Idcirco qꝛ aliqua sunt que indicatōe sumpta a remissione acuitatis vrine certo mō debēt offerri: verbigrā de dn̄anti somno: sumpta tn̄ indicatōe a plenitudine opposita sumit̄ idicatio de modico dormiēdo. Idcirco practicād⁹ est ad hoc tex. d. Auic. quarta p̄mi. c. p̄mo ad finē cū dicit. Et rebus quoqȝ in quaꝝ medicatiōe subtile est adhibendū studiū est cū in vna ꝯiungunt̄ egritudine duo: que fieri debent contraria ⁊c. Idcirco dicebat Gal'. viij. terrap. c. vt supra. Omnibus. n. similibus existētibus vnā speciē certissimā diete ꝯstituemus ipinguātibus vero se qm̄ fortes ⁊ plures eligemus: vt vobis dn̄etur quidem ex eis dicte species nō tamē despiciat̄ ꝯtrium. Erit ergo ꝓpositi nostri in cāu ponere regimē ꝯueniēs: ⁊ circa dietā ⁊ q̄ȝtū ad medicinas ad remissionē ardoris vrine: cum apta tn̄ ⁊ certa indicatione ne plectoria ⁊ pinguedo augeantur. Aduertendo q̄. l. est annoꝝ hic mercator. ¶ Circa regimē igit̄ in dieta eligat̄ p̄us aer tēpamēto vicinus ad frigidū ⁊ humidū aliqual'r inclinatus. Et si tunc nāliter nō habeat̄ artificial'r p̄paret̄: vt tp̄e estatis irrorādo cameraz cū aqua frigida ⁊ aceto: vel sternēdo cū ramis florib⁹ ⁊ herbis: vt sunt rose: viole: endiuia: folia salicis: ⁊ vitis: flores nenufaris: ⁊ huiusmōi. Euitet̄ aer extēsiue frigid⁹: ⁊ calor intensus ēt tp̄e hyemali vt stuffaꝝ: ⁊ si fringescant extrema calefiant cum pānis calefactis. Euitet̄ ventus p̄cipue boreal' ꝓprie cū ad austrū sequit̄. ¶ Nō dormiat sup lecto calido de plūma. Et caueat a strictura vestis circa dorsum cū cingulo siue strictura maxīe ex pellib⁹ vulpis ēt tp̄e frigido. Tp̄e aūt calido in directo renū hēat diploidez scissaz. Caueat ēt vaporatiōes aromatū calidorū vt musci: ambre: vini potētis ⁊c. ¶ De motu ⁊ quiete dicatur: q̄ exercitiū pedes factū: ⁊ stādo nocet p̄ncipali dispōni. Quia tamē quies ad ipinguatiōez p̄parat. nisi extrema fuerit: per quietē plurimā aliquotiēs sperat̄ virtus attractiua. ⁊ ꝓprie qn̄ est post exercitia quoꝝ nā ꝯsueuit attrahere cibū: ⁊ sic est cā macrefactiōis: vt colligit̄ q̄nta q̄rti in p̄n° qđ in hoc mercatore ꝯtingeret. ¶ Ego tn̄ nō laudo extremā ⁊ vltimā q̄etem ꝓpter alia que sequi possunt nocumēta: neqȝ exercitiū laboriosum vt supra: pedes maxime factū. Ideo si cōtingat lunge ire equitet sup sellā leuem portantem. Sed obmittere melius esset equitatōez: ⁊ loco exercitij fiant fricationes fortes ⁊ aspere mēbris superioribus: vt dorso: spatulis: ⁊ brachijs. Mēbris aūt inferioribus fiant leues: nō tn̄ fiant aliqua istaꝝ nisi expulsis supfluitatibus cōmunibus nā vel arte cū suppositorio vl' clisteri: de quibus paulo post dicet̄. ¶ De inanitiōe igitur ⁊ repletiōe ꝓcuret omni die adminus semel hr̄e beneficium vētris. Si nō nāliter tn̄ cū clisteri facto ex decoctione maluaꝝ or. floruȝ camomille: altee: violaꝝ: ⁊ bletarū: addendo. ʒ. i. cassie: ⁊ mellis rosa. ʒ. ß. vel. ʒ. i. ʒ. iij. olei violati cū modico salis. Et tp̄e estatis p̄t addi. ʒ. ij. syrupi violati de ifusione cū aqua decoctiōis reꝝ supradictaꝝ. Aut bibat in mane tres ciatos seri lactis caprini cū çucchāro. Aut pōt comedere de cassia fi. ante cibuȝ per duas tertias hore extcta de cānis. Aut supponere suppositorium ex çucchāro candio: vel melle sine sale. Uitet etiam omnem repletionē p̄cipue vini. Nimia tn̄ sobrietas ⁊ ieiuniū i casu nocēt. Utraqȝ inspecta dispōne melius tn̄ esset in cāu isto ad timores declinare dietas q̄ȝ ad grossiores. s. q̄ȝ sibi ꝯueniret. ipso existente in mediocri habitudīe ⁊ sano. Uitet ⁊ sitiȝ vehemētez. ¶ De cibo ⁊ potu p̄mo ꝓ regl'a obs̄uet̄ vt vitent̄ oīa amara: salsa: acetosa: pōtica: vnctuosa multū ēt vehemētis dulcedinis: qm̄ multa taliū ad colerā facle ꝯuertunt̄. Cuius mixtione cū flegmate fit flegma salsuȝ: vt volūt medici qđ est in casu nr̄o p̄cipua causa nocumēti. ¶ Spāliter aūt descēdēdo eligat̄ panis ex flore farine frumēti: ⁊ si ponat̄ vna ps farine or. erit cōuenietior vel spelte adminus. Sit modice fermētatus sine sale: nō in furno tostus. Et si multuȝ coctus fuerit abscindantur ptes exteriores: nec sit calidus. Carnes ꝯueniētes sunt carnes capretoꝝ tp̄e estatis: vel carnes leporine: vel caprioli: carnes ēt vituli: ⁊ in hyeme auiuȝ minutaꝝ exceptis passerib⁹. Dimittant̄ pulli gallinaꝝ: capones: fasiani: perdices: ne ꝓpter nimiā restaurationē addat̄ i plectoriā. Itē dimittant̄ colūbe: ⁊ carnes castratoꝝ: ꝓpter caliditatē: ⁊ equatice: ⁊ porcoꝝ ēt ꝓpter caliditatē ⁊ viscositatem. Comedant̄ ēt elixe ⁊ nō assate: neqȝ ēt i frixorio p̄parate. Et si cōtingat de assatis comedere dimittat ptem exteriorē vstam. Diebus aūt q̄bus nō comedunt̄ carnes pōt vti piscibus p̄uis petrosis elixis nō assatis: vt sunt temali parui: ⁊ lucij p̄ui: vel barbi: siue oēs ⁊ similes. Euitet ēt pisces grossos: viscosos: vt tructas: anguillas: murenas: ⁊ hꝰ. Limacie in mā adbusta cōmuniter laudant̄: sed nō p̄paret̄ in frixorio. Uitent̄ oua ꝓpter magnā eoꝝ restaurationē. ¶ Lacte interdū vti pōt maxīe capraꝝ cū modico çucchari: ēt cū modico caseo recenti. Dimittat buthyꝝ: ⁊ vtatur oleo oliuaꝝ: vel amig. dul. pro ꝯdito. ¶ Pro ferculis vti pōt pane cocto trito vel integro. Et si prius lauet̄ duabus lotionibus in aqua: ⁊ postea ponat̄ in brodio erit conueniēs. Far ēt miliū ⁊ panicū sunt boni iuuamēti: pōt ēt interdū vti rizo ⁊ ciceribus fractis coctis absqȝ cortice ⁊ nō integris. Inter herbas laudat̄ lactuca: portulaca: attriplices: spinachia: blete: abiecta tn̄ p̄a aq̄ ebullitiōis de bletis: borago: ⁊ buglossa ēt ꝯferūt. Et ex aliq̄b⁹ eaꝝ pōt fieri isalatutia ꝓ saporamēto dimittēdo tamē acetū: qm̄ i casu est inimicū ⁊ sal. Sed loco eius pōt poni de vino granatoruȝ vel berberoꝝ aut agresta. Et si acetū in modica quātitate bullitū cum passulis pinguibus ⁊ expressum nō exto in conuenit sic p̄paratū. ¶ Pro regula euitent̄ oīa ꝓuocantia ⁊ vrinam multiplicantia; qm̄ mām deriuāt ad vias

vrine

vrine quas intendimus ad oppositũ ꝯuertere. ¶ Ad h
declarandũ fundãdo ĩtentionẽ istã multis auctoritatibꝰ
ad hoc faciẽtibus: quas ad pñs reducere nõ ꝯuenit. Illud
vt alias fuit ꝓbatũ pro regula hic supponat̃. Euitet igitur
napones: caules: cicera ru. faseolos: lentes. Et generalr̃
ex herbis radicibus seminibus oĩa calida. Quare dimit/
tat rutham: marubiũ: absynthiũ: feniculũ: apiũ: rosmari/
nũ: saluiã: erucã: ꝑpillũ: asparagos: cressones: luplos capa
res: raffanũ: aleũ: cepe: porrũ: anisum: cimim: piper. ʒʒ. cina
mom: ꝛ silia aromata. Euitet tam ficus recẽtes ꝙ̃ siccas: ꝛ
vuas ꝛ nuces. Interdũ vti põt granatis: ꝛ pomis arancys
ad dulce declinãtibꝰ. Cerasis maturis: prunis: pineis ꝑus
in aqua ꝑparatis: ꝛ aliquibus amigdalis dulcibꝰ: piris ẽt ꝛ
pomis coctanis maxime coctis istis in secũda mensa. Et
alys lubricis ꝑ 4m hore ante prandiũ: mellonibꝰ etiaz aliq
bus: ꝛ angurys in tẽpore suo: parce tñ: potus eius sit vinuz
medy coloris vt granate pauci fex ad bruscũ declinãs: bo
ni odoris ꝛ suauis: qđ tñ limphet̃ cũ aq̃ decoctionis liqui
ritie. Plus tamẽ ꝛ minus ꝑm varias circũstãtias tẽporis
in caliditate ꝛ vini potẽtia ꝛ ꝯsuetudine sua. Euitet vina
potentia dulcia turbida ꝛ antiqua ꝛ acetosa. Interueniat
spaciũ octo horaꝝ ĩter finẽ prandy: ꝛ pñm cene. ¶ De som
no ꝛ vigilia lꝫ ꝑ ꝑma ĩtẽtiõe somnus deberet esse ꝓlixus
vt. viy. horaꝝ in die nãli: ne tñ ꝑ somnuz fortificatis nãli/
bus virtutibꝰ ꝛ opationibus eaꝝ: cũ retentiõe ẽt mãeꝝ q̃ ĩ
vrina resoluunt̃ addat̃ in plectoriam ꝛ repletiõem laudo
somnũ eius nõ excedere. vi. vel. vy. horas. Et talis sit som
nus noctis: ꝛ nullo mõ diei: nisi ex antiqua ꝯsuetudine so/
litus esset de die dormire: vel qñ ꝓꝑ aliqđ accidẽs nõ po/
tuissꝫ dormire in nocte: quo casu melius est in mane vsqꝫ
ad tertias dormire ꝙ̃ post prãdiũ. Quocũqꝫ tñ ñ mouea/
tur ad somnũ nisi transactis duabꝰ horis a cibo adminꝰ:
ꝛ tũc dormiat capite eleuato: ꝛ decẽter coopto: ꝛ nudus ñ
vestitus: ꝛ in obscuro suꝑ culcitra dura vt supra dictũ est:
ꝛ suꝑ sinistro magis latere. Non dormiat supinꝰ aliq̊ mõ
neqꝫ suꝑ vacuitatẽ ꝛ famẽ. Si ẽt in tpe calido ĩter lectuz
ꝛ linteamẽ poneret̃ pell' castrati desubtus cõfecta nõ vn/
ctuosa siue vituli erit cõueniẽs. ¶ Postremo de acciden/
tibus aĩe dicat̃ ab oĩbus excessiuis abstinẽdũ esse: ꝑcipue
ab ira: furore: multa cogitatiõe. Nã ista ad inflãmationez
perducũt. Et forte melius est ad modicã tristitiã in hoc ca
su inclinari ꝙ̃ tꝑato vti gaudio. Insuper a venerys absti/
neat quantũ põt: ꝛ hec quãtũ ad dietã. ¶ Circa regimen
medicinale quattuor ĩsurgunt ꝑncipales ĩtentiões. Una
est cõmunis mãeꝝ euãtio. Secũda diuersio mãeꝝ a vys
vrine ad oppositã regionẽ. Tertia est equatio mãeꝝ pec/
cantiũ ꝛ euãtio. Quarta est alteratio mẽbroꝝ ꝛ ꝓhibitio
gñatõis dictaꝝ mãeꝝ. Posset addi quinta ꝛ est remissio
accidẽtiũ. s. acuitatis ꝛ punctionis vrine. ¶ Circa ꝑm exhi
beat̃ cõmune linitiuũ vt infra. ℞. cassie nouiter ex̃cte ꝛ
tapellate. ʒ. i. pulpe sebesten: ꝛ tamaridoꝝ. añ. ʒ. y. granoꝝ
berberoꝝ numero. vi. cũ çucchַaro fiat bolus. Et si placet
in forma potabili distemperet̃ cũ aq̃ decoctiõis liqritie ꝛ
maluaꝝ. ¶ Laudo ꝯñter ĩterpolata vna die vt fiat leuis
flõmia de vena epatis extrahẽdo. ʒ. v. sanguis tñ: qm̃ flõ/
mia eoꝝ multũ est difficilis vt 7a quarti expresse colligi
põt ꝛ scđa affori. in comẽto Crassi valde ꝑm nãm. ¶ Se
cũda intẽtio que est diuersio ꝯpletur singularissime ꝑ vo/
mitũ vt colligi ꝑt. i8. terty. ꝛ a Serapione q̃rto breuiary:
vbi ponit singularẽ textũ de vomitu ĩ dispõne renũ ꝛ sup
ple viaꝝ vrine. Et dixit ꝙ qñ homo vtit̃ eo assidue sanat̃
velociter sanatiõe integra. Fiat ergo vomitiuũ ꝑm hanc
formã vt infra. Comedat in hora sui prandy ex carnibus
pinguibus descriptis in bona q̃ntitate grosso mõ masticã/
do vl' deglutiẽdo: ꝛ comedat ferculũ de spinachys: vl' ble
tis: ꝛ bibat vinũ dulce: ꝛ postꝙ̃ comederit ꝑ horã. i. iterato
bibat aquã dictoꝝ seminuz atriplicis vel aneti circiter. ʒ.
vi. ꝛ. ʒ. y. olei oliuaꝝ: ꝛ sit tepidũ ꝛ nõ calidũ neqꝫ: frigidũ
postea se inuollat in lecto inordinato: ꝛ sibi imponat pẽnã
oleo intinctã in gula taliter cõmouẽdo vt ad vomitũ ꝓ/
moueat̃. Tñ anꝙ̃ vomitũ h mõ inducat suꝑliget oculis
bidã cũ cotto ne ledãt̃ ocli ꝓꝑ vomim: ꝛ qñ vomim suũ ꝯple
uerit abluat faciẽ suã cuz aq̃ frigida ꝛ aceto ꝛ colluat os
suũ. Silr̃ postea nõ sumat cibũ nisi dum famescet tardã
do adminꝰ duabꝰ horis: ꝛ sit cibus leuis. Et sequẽti die si/
milr̃ comedat ꝛ vomat ꝛ faciat vt ꝑus: hoc tñ intelligit̃ si
difficulter vomat. Ubi igitur facilr̃ ꝓuocet̃. laudo vt fiat
semel in mẽse duabꝰ diebus ꝯtinuis vt dictũ est. sed non
obseruet̃ dies: imo ĩterdũ fiat ĩ medio mẽsis aliquotiens
in fine. Ad hãc etiaz ĩtentionẽ valet si fiat clistere bis sal/
tem in ebdomada qđ est scriptũ in ꝑnᵒ huius ꝑtis medici/
nalium. ¶ Circa tertiã ĩtentionẽ laudo fieri syrupũ vt in
fra. ℞. syrupi violati de infusione violaꝝ. ʒ. i. 5. mellis ro.
syrupi de liquiritia. añ. ʒ. y. aque decoctiõis seminuz alche/
chengi: altee: ꝛ maluaꝝ. ʒ. iy. misce. Cõtinuet̃. vi. diebꝰ post
quos exhibeat̃ medicina hec. ℞. prunoꝝ numero. x. sebe
sten: iuiubarum. añ. nũero. viy. tamarindoꝝ. ʒ. 5. capillue.
vio. semis fumiterre: folliculoꝝ sene. añ. ʒ. i. aque. ʒ. x. bul/
liant ad cõsumptionẽ medietatis. Sed vio. in fine ponan
tur: deinde exprimant̃ ꝛ fricentur ꝛ collent̃ cũ qua colla/
tura distemperet̃ cassie nouiter ex̃cte. ʒ. i. ꝯfectiõis hamec
. ʒ. i. 5. syrupi viola. ʒ. i. misce fiat potũ suꝑ quã dormiat me/
dia hora. Lauatiuũ. ℞. aque decoctionis or. ʒ. viy. totum
calidũ sumat̃: post mediã horã sumat̃ prandiũ leue de ci
bis supra. Et sequẽti mane sumat̃ syrupꝰ. ℞. syrupi ro. de
infusiõe. ʒ. i. 5. aque decoctionis ordei: ꝛ liquiritie añ. ʒ. iy.
misce. Et post duas horas sumat̃ clistere lauatiuũ factuz
vt infra. ℞. pulueris çucchari. ʒ. i. 5. cũ duobꝰ vitellis ouo
rũ ꝛ. ʒ. xviy. aque or. fiat clistere sine sale. Et hoc est bñ no
tandũ: ꝙ si medicia nõ fuerit sufficiẽter soluẽs nõ est aliq̊
mõ augẽda: qm̃ nõ est augẽdũ in medicinis solutiuis vio
lentis: sed tñ in cassia vel mãna vel alys bñdictis medici
nis: qm̃ vsus solutiuoꝝ fortiũ est in vtraqꝫ dispõe nociuꝰ:
vt oẽs cõcordãt sapiẽtes maxĩe violente. ideo si in totum
ab eis caueat̃ erit cõueniẽtius. ¶ Pro intẽtione alterati
uoꝝ expediẽda laudo per ĩterius sumi hanc ꝯfectionem.
℞. spẽꝝ dyadragagãti frigidi. ʒ. 5. spẽrum triasandalorũ.
ʒ. i. çucchari albi dissoluti in aqua alchechẽgi: ꝛ semis mal
uaꝝ: fiat ꝯfectio in morsellis. ʒ. iiy. pro morsello. Et eiꝰ cõ/
fectionis sumat vnũ morsellũ per horas duas. ¶ Per ex
terius aũt maxĩe tꝑe estatis laudo fieri epithima epati ta
le. ℞. aquaꝝ endiuie. ʒ. iy. nenufaris: solatri añ. ʒ. i. 5. rosa.
ʒ. i. aceti. ʒ. 5. sandaloꝝ citri. spody. añ. ʒ. 5. lignialoes. ℈. i.
misce in quo infundat̃ pecia lini dupla ad extẽsionez ma
nus: ꝛ expressa ponat̃ in directo epatis post horas. vi. ab as
sumpto cibo. ¶ Laudo ẽt pro renibꝰ fieri vnguẽtuz hoc.
℞. olei de nenufere olei ros. olei viola. añ. ʒ. 5. lauent̃ dua/
bus lotionibꝰ in aqua acetose succi citranguloꝝ siue aran/
ci. succi lactuce ꝛ solatri añ. ʒ. iy. bulliant omnia quousqꝫ
acqrãt spissitudinẽ: postea adde cere paꝝ ꝛ camphore. ℈.
5. aceti parũ fiat vnguẽtũ quo vngant̃ renes. Quia tamen
ex vsu frigidoꝝ posset noceri stomacus: qui ꝑatus est ad
generationẽ flatis ꝯuenit: si inungat̃ stomacus añ cibum
cũ vnguẽto vt infra. ℞. olei absynthy: olei masticis: ros. ꝛ
spice añ. ʒ. 5. gar̃. macis galãge: cardamomi: corallo. rub. añ
℈. i. galie muscate. ℈. 5. aceti paꝝ ꝓpter spissitudinez mi/
rach ꝛ cere paꝝ fiat vnguẽtũ. ¶ Pro vltima ĩtẽtione ac/
cidentiũ ꝯplenª fiat mitigatiuũ ardoris per supius sumẽ
dum vt. ℞. seminum lactuce: portulace. añ. ʒ. i. çucchari
optimi. ʒ. y. lactis capre. ʒ. iiy. sumat tepidũ in aurora qñ

aliud nō sumit̄ pulueriçatis semib⁹: ⁊ ꝯtinuet̄ tribus matutinis. Fiat ēt vnguētū quo vngat̄ circa testiculos ⁊ anū vt. ℞. mucilagis dyadragagāti: psily: ⁊ allee an̄. ʒ. iij. olei viol. ⁊ mirtilloꝝ an̄. ʒ. 5. cū modico cer̄ al. fiat vngᵐ mole: ⁊ fiat inunctio vt supra. ¶ Ad eandē itentionē valet si sumat̄ de lacte mulierl puellā lactātis ⁊ cū albuīe oui ꝯqual satū poneret̄ pecia īfusa in dicto liquore sup ꝑtes dictas. Stante ēt dolore in extremitate virge ꝓpter punctionez conuenienti⁹ est vt infundat̄ mēbrū in scutella plena lacte: vel accipiat̄ pecia linea ⁊ infundat̄ lacti: vel per se: aut cū aqua ro. vel in aqua decoctiōis alchechingi ⁊ seminuz maluaꝝ: ⁊ supliget̄ mēbro ⁊ ꝑtibus circūstantib⁹: ⁊ cum istis deo dante: dolor mittigabit̄. ¶ Debes scire ꝙ in casu nō laudo balnea ad exteriora: qꝛ si essent calida vt sulfuris ⁊c. Et rōne resolutiōis ꝯ pinguedinē valerent: tn̄ noceāt ardori ⁊ ne hūores huiusmodi plectorici corporis ad fluxū vel motū disponāt ipsos dissoluendo ex quo motu maxie posset icurrere periculū obmittant̄. vel si essent frigida vt ferrea ꝑ interiora sumi possent: sed non debent in exterioribus applicari eo ꝙ nimiū mās cōcetrare faciunt qd̄ cōtra intentiones cure esset vt vides.

¶ Pro ardore vrine pro Magnifico dn̄o Antonio de Sētilibus ducali consiliario. Cōsilium. LV.

IN dispōne ardoris vrine pendētis a mala ꝯplexione calida acq̄sita in epate ⁊ renib⁹ ⁊c. a mā colerica secū mixta talis ordo obseruet̄. ꝓ tractabit̄ breuiter regimē sex rerū nō nālium. 2° ad medicinas magis veniendo ponā aliquas medicinas huic ꝓposito ꝯuenietes. ¶ Quantū ad ꝓᵐ icboabo ab aere ⁊ sibi annexis. quare talis ordo seruet̄. ¶ Cauendū est a mora in sole ⁊ i aere calido ⁊ sicco q̄litercūqꝫ sit: imo ꝓcurandū est de aere sibi ꝯrio. Cauendū est ab aere ventoso: ⁊ vbi sit multitudo fumi: ⁊ ab eo in quo sunt redolentia calida. ¶ De ānexis aeri vt de coopimētis sui corporis tam de die q̄ȝ de nocte dico ꝙ dum dormit nō hēat q̄ȝtitatē drapoꝝ circa dorsum: ne inflāmet̄ epar ipsum ⁊ renes. Nō g̊ sint illi drapi multū stricti imo lati circa personā: similr̄ cauēdū est ne lectus super quo dormiat sit nimis mollis de pluma: qꝛ tunc multū inflāmat: ⁊ maxime tp̄e estatis. Unde gn̄aliter meli⁹ est declinare ꝑum ad frigidū ⁊ hūidū q̄ȝ ad calidū ⁊ siccū: ⁊ hec de aere. ¶ De secūdo v̄o vt de cibo ⁊ potu notādū gn̄aliter: ꝙ cauēdū est ab oī salso acuto: ⁊ ab oī eo qd̄ cū comedit̄ iprimit acuitatem i ore. Et ēt vitāda sunt oīa fortiter dulcia ꝓpea qꝛ faciliter in coleraz ꝯuertunt̄: vt sepe ꝓtestat̄. d. A. ⁊ maxie circa ꝓnᵐ capituli de cura vlcerū vesice. Cauenduz ēt gn̄alr̄ ab oī ꝓuocatiuo vrine. Nā ⁊ si aliqua reperiāt̄ que ꝑ qualitates ꝓmas puta frigiditatē ⁊ humiditatē: iuuarēt tamē ꝑ hoc ꝙ mouēt mās ad vias vrine: magis nocēt multiplicando in vijs illis coleram q̄ȝ remittēdo qualitatiuā acuitatē ꝑ qualitatē manifestā: nec in hac parte obstat aliq̄lr̄ tex. d. A. in c. de cura ardoris vrine dum dicit. Et si nō fuerit vlcera neqꝫ sanies tūc melior cura est exuberatio vrine dicat̄ qd̄ ipse intelligit de ardore ꝓcedentia a qualitate tm̄ sine mā ⁊ in corpore ꝯuenietissime purgato: ⁊ in quo illa mēbra vrine nō sint debilia: que oīa rarissime in patiēte talē dispōnē reperiunt̄ vt pꝫ. ¶ Laudant̄ itaqꝫ in ꝓposito cibaria insipida humida ad frigidū declināntia: vel tēperata dātia aliquo mō nutrimētū grossum glutinosum ⁊ adherēs. Specialr̄ g̊ descēdendo sibi cauendū est ab aniso: feniculo: apio: ⁊ hꝫ herbis. ⁊ a brodio ciceꝝ nō excorticatoꝝ maxie ⁊ faseolorū; ⁊ spēbus oibus: ab aceto: alleis ⁊ huiusmodi. ⁊ a ficub⁹ maxie: qm̄ vt testat̄ Aui. in fine capituli de cura vlceris renum. In ipsis est lacticiᵐ occultū. Euitent̄ vue cuiuscūqꝫ cōditionis. Itē euitet petrosiliuz: asparagos: lupulos: ⁊ talia: ⁊ oīa vina potētia ⁊ maxie al. ⁊ sbtilia. Utat̄ g̊ vino virmilio paucifero mixto ⁊c. Et maxime tp̄e estatis cū aqua decoctionis ordei ꝑ duas horas infusi in aqua: ⁊ ēt modico dragagāti. Nō sit dictū vinuz acre: sed medio mō se habēs inter dulce ⁊ bruscuz. Sitqꝫ panis nō ꝑticipās multo furfure: imo sit multū depurat⁹ ab eo: ⁊ sit sine sale. nō sit ēt multū fermētatus: imo paruz neqꝫ totus excessiue. Et in casu quo esset talis modi dimittatur ꝑs exterior: ⁊ accipiat̄ de medula eius interiore duorum vel triuz dieꝝ ad plus. ¶ De carnib⁹ v̄o habeat̄ hic ordo: comedat̄ de capretis q̄ȝdiu haberi possint: qꝛ maxie in hoc ꝓposito ꝯueniūt: ⁊ capita ⁊ cerebella eoꝝ nōbilem hn̄t ꝓprietatē in hoc. Similiter valent carnes vituloꝝ lactentiū: ⁊ maxie ꝑtes neruee. ⁊ singulr̄ pedes eoꝝ. Nam ipsi bn̄ cocti dant nutrimētū frigidū ⁊ humidū: ⁊ faciliter digerunt̄ vt expresse voluit ꝓnceps 2° can̄. c. de pedibus. Ualent ēt pulli ⁊ maxie pullastre iuuenes: et laudant̄ ꝑdiconi: qm̄ dant nutrimtū frigidū ⁊ siccū: vt voluit Auerrois 5°. collꝫ. ¶ De q̄drupedib⁹ siluestrib⁹ valēt capoli iuuenes: qꝛ antiqui nō laudant̄ in hoc casu. In diebus v̄o in quibus nō comedunt̄ carnes mirabiliter ad hoc ꝯueniūt oua sorbilia ēt nō cocta nisi corpus esset supcalefactū: qm̄ in tali casu forsitā nō ꝯuenirēt ꝑꝑ eoꝝ facilē corruptionē. hoc g̊ nō existēte oua sic cruda ꝯueniūt: ⁊ laudāt̄ cocta leuiter cōtesta in aqua ⁊ agresta sine sale: tn̄ ꝑparari pn̄t in aqua solū cocta vel in viuarolo cū caseo pingui facto sine sale. ¶ De piscibus v̄o fere dicat̄ gn̄alr̄ ꝙ oēs ꝯueniūt: sꝫ specialiter pisces petrosi ⁊ squāmosi vt luci: tēri: fauōi: elixati tn̄ in aqua ⁊ nō assati in patella: ⁊ ita ꝯueniūt cācri sine sale ⁊ aceto: vt dictum est superius. De ferculis sic ꝓcedatur: vtenduz est oleribus vt spinachys: boragine: bleta portulaca: malua: folys violaꝝ: lactucis: ⁊ talib⁹ frigidis. naꝫ i istis ꝯpletur intentio quā querit dn̄s Aui. in. c. de cura diabetl vltra mediū: vbi sic dicit. Nā melior res dispōnis ciboꝝ quos sumere ꝓcipiunt̄ est vt sint tales quaten⁹ comitet̄ eos lenitas nāe ⁊ ꝯfractio sitis: ⁊ loqtur in h̄ cāu. Similr̄ vtendū est de brodio reꝝ supius dictaꝝ ⁊ de pane cocto in brodio: ⁊ de riso: farre ⁊ furmēto rupto: ⁊ pistonily: ⁊ panici: ēt de lacte coprino: vel vacino: imo eoꝝ nutrimentū rectificat vt vult ysaac in dietis ꝑticularib⁹. Comedat̄ ēt lac caprinū maxie loco colatiōis tp̄e estatis cuz modico çucchari: tn̄ nihil comedat̄ post q̄ttuor horas: neqꝫ exercitet̄: neqꝫ dormiat̄ vt iubet Auic. Fo. can̄. ca. de lacte. ⁊ loco isa latucie pōt sumi d̄ portulacis: ⁊ lactucis maxime paꝝ coctis cū agresta: qm̄ per decoctionez frigidiores reddunt̄ caplo ꝓprio: ⁊ si libet cū agresta vini nigri: nō pōgente. ¶ De fructibus v̄o valent amarene: pruna: damascena: poma cocta cruda ⁊ dulcia: ⁊ pira: ⁊ similia ꝓter nuces: ⁊ auelanas: ficus: vuas: vt dictū est superi⁹. ⁊ h̄ de regimine cibi ⁊ potus. ¶ Quātū ad somni ⁊ vigiliaꝝ mēsurā ordo seruetur. Primo quātū ad tp̄s incohandi somnū incipiat̄ somn⁹ post duas horas cibi assumpti: vt illo tp̄e cibus sit in fundo stomaci. Secundo quo ad ipsius somni ꝑseuerantiā absolute plus dormiēdū est quā tp̄e sanitatis ⁊ ꝓcipue de nocte ⁊ de mane: qꝛ vigilie inflāmando vrinaz exacuūt: que est causa plus mordificandi. ¶ De forma ēt dormiēdi cauendū est: ne dormiat̄ super dorso qꝛ māe ꝓpter inflāmationē renum inflāmant̄ vrine: nō ēt dormiatur sup latere dextro: ne superinflāmet̄ epar: ꝙ sup calefactū plus de colera generat. Jacendū est g̊ sup latere sinistro ⁊ modicū se reuoluat in lecto ne habeat cāꝫ mingēdi. ⁊ hec de somno ⁊ vigilia. ¶ De motu ⁊ quiete obfuet̄

talis ordo

talis ordo: min⁹ moueať solito sꝫ quiescat plus: sꝫ tñ in totū
nō negligat exerci^m: nā ipm exerci^m īflāmat: moderatū tñ
fortificat mēbra vrine: q̄ in h̄ cāu sť laxa: vt expsse appet
p Gal. sexto de interiorib⁹: caplo añpe. dicēte ēt Aui. ca. de
cura vlcerꝝ vesice. Exercitiū qdē nocet eis pp̄ter ea quod
acuit ⁊ supinflāmat. Si aūt nō facit idest iuuatiuū pp̄te/
rea ꝙ cōfortat mēbꝝ: experiať ipsum ergo paulatiꝫ. Fiat
tñ exercitiū iam celebrata digestiōe vt añ cibū ⁊ prandiū
⁊ cenā: q̄ꝛ aliter ipo facto p̄cipitanť mãe ad renes ⁊ vesicā:
sed leuiter equiteť. In sua ğ sint exercitia leuia ⁊ hoc ī ta/
li casu est maxime obseruandū. ⁋ De inanitione ⁊ reple
tione dicať breuiter: ꝙ nō est vsqꝫ ad crapulā comedēdū
vel bibēdū: nō est tñ abstinēdū a cibo ⁊ potu: qm̄ fames
⁊ sitis inflāmant ⁊ exacuūt. Est ğ tp̄ate comedēdū ⁊ bibē
dū. Est tñ sollicitāda ianitio qua sup̄fluitates ciboꝝ expel
lanť: ⁊ si nã nō sufficit tūc iuueť cum suppositorio: vel cli/
steri de q̄bus posterius fiet specialis mētio: qm̄ nihil ma/
gis in hoc p̄posito faciendū q̄ꝫ ventris lenitio vt oēs fatē/
tur. Est tñ alia spālis inanitio a qua opꝫ multū abstinere
tanquā ab inimico mortē intēdēte: ⁊ istud est coitus: q̄ꝛ coi
tus ledit vt ꝯstat. ⁋ De vltimo v̊o vt de accn̄tib⁹ anime
talis obserueť ordo. Cauendū ab ira: furia: solicitudīe: ⁊ tri
stitia: nāq̄ꝫ talia oīa ledūt: p̄curandū est moderate gaude
re: ⁊ sic cū amicis ꝯuiuare nōbiliter iuuat: ⁊ hoc de p̄mo
p̄ncipali. ⁋ Quantū v̊o ad secūda medicinalia magis ve
niendo tria vel quattuor per ordinē faciā. Primo est intē
dendū ad digerendū ⁊ eūandū mãm colericā que fuerit
in ambitu totius ⁊ maxime circa epar renes ⁊ in partibus
eisdeꝫ adiacētib⁹: ⁊ cū medicinis cū q̄bus nullū nocumē/
tū dictis vijs afferať. Secūdo est intendēdū cuꝫ medicis
diuertentib⁹ illā mãm ad viam oppositā: si qualis mã co/
lerica remanserit in ambitu totius vel dictis vijs. Tertio
intēdendū ad alterationē mēbroꝝ: ne sua qualitate impri
māt in vrinā caliditatē: ita vt in vesica ip̄ressiua reddať: ⁊
ēt ne ipsum epar sit multe colere gñatiuū. Quarto q̄ꝛ pur
nō apparet ꝙ stante tp̄amento ipsius epatis gn aliqd ge/
nereť de colera: cuius ēt p̄s misceť cū vrina: cuius grā red
ditur acuta: ponā aliquas medicīas que ad vrinā p̄tingen
tes ipsam alterabūt ne sit multū ip̄ressiua: ⁊ ēt p̄tingētes
ad vesicā taliter ipsam disponēt vt nō nōbiliter patiať ab
ipsa vrina. ⁋ Quantū ad p̄mū talis ordo serueť p̄mo di/
gerať mã cū syrupo violato simplici dicto iuleb violaꝝ a
Mesue: hoc dico notanter: q̄ꝛ cū medici scribūt syrupum
violatū intelligiť ab aromatarijs syrupus violatus ꝯposi
tus factus cuꝫ aqua cucurbite: que in hoc casu parū mihi
placet pp̄ter ipsius aptionē. Potest ğ sic formari syrupus.
℞. syrupi violati simplici. ℥. i. ʒ. aque endiuie. ℥. ij. portula/
ce. ℥. i. misce pro vna vice. de quo vtať. v. vl. vi. vicib⁹. Ubi
tñ esset colera peccās multū subtilis ⁊ inflata ꝯueniret sy
rupus nūc īfra scribēdus ad maiorē īfrigidationeꝫ. ℞. sy/
rupi de portulaca Mesue. ℥. i. syrupi de acetositate citri. ℥.
ʒ. aque vt supra: vel cū aqua decoctiōis maluaꝝ: folioꝝ
violaꝝ: ⁊ semē eaꝝ: ⁊ ordei quātum sufficit: de quo vtatur
vnū pro vice sex vel. vij. vicibus. ⁋ Ad hoc ēt valet syru
pus rosat⁹ de infusiōe ros. vꝫ ēt syrupus de succo acetose.
⁊ in maxima flāma syrupus de papauere cū aq̄s approp̄a
tis. ⁋ Deinde facta digestione pōt fieri purgatio cuꝫ me/
dicina faciliter eūante: vñ maxie cauendū est a medicis
cōpositis solutiuis: q̄ꝛ in plurib⁹ intrat aloes ꝙ nocet epa
ti sup̄calefacto: vt dicit Mesue. c. p̄prio ⁊ ēt. d. A. i. 4. tertij
caplo de cura asclitis: vbi vř velle ꝙ absolute nocet epati
q̄ꝛ opꝫ ꝙ elongeť ab eo nisi pp̄ter necessitatē aut cū inge
nio rectificatōis. Est ğ vtendū medicis bñdictis vt cassia:
māna: ⁊ huiusmodi vt īfra. ℞. cassie nouiter ex̄cte. ℥. ij. cū
aqua endiuie: plātaginis: acetose: ꝙ sufficit fiat potio. Ul
aliter fieri pōt vt infra. ℞. aque decoctiōis violaꝝ: bora/
ginis: semīs maluaꝝ añ. p̄. i. semīs papaueris albi: par. iij.
vnius ī qua īfundanť māne pure electe. ℥. iij. ⁊ fiat potio.
Et si apparet ꝙ nulla istaruꝫ sufficiat pōt reiterari queꝫ
eaꝝ vsqꝫ dū sufficiēter eduxerit. Et in casu quo nulla eaꝝ
sufficiēter eduxerit posset fieri medicina ex reubarbaro:
vt infra cū mirabolanis. ℞. mirabolanoꝝ: citrinoꝝ ele/
ctoꝝ gumosoꝝ ⁊ ꝯtusoꝝ. ℥. ij. infundanť in aqua endiuie:
portulace acetose decoctiōis modicū passulaꝝ: ⁊ facta ex
pressiōe addatur reubarbari electi. ʒ. i. ʒ. cassie ex̄cte. ℥. iij.
syrupi rosati de infusione rosaꝝ. ℥. i. misce: fiat medicina.
Uel si volumus possumus dare reubarbaꝝ in substantia
sua solū vt īfra. ℞. reubarbari electi. ʒ. ij. subtiliter pulue/
riçetur ⁊ sumať cū aqua endiuie: vel alijs aq̄s ad hoc p̄po
sitū ꝯueniētibus. Et iste modus multū mihi placet. Nec
mihi placet dare ipsuꝫ in infusiōe: q̄ꝛ in tali tp̄e nō intēdo
aptioni sed eūoni ⁊ sigillatōi: ⁊ hoc melius p̄ficiť ipsuꝫ ex
hibēdo in substātia q̄ꝫ in infusione: vt voluit Mesue: ⁊
sic gñaliter oēs sentiunt. Non est mirandū si nō apposui
spicaꝫ vt cōmuniter fit: q̄ꝛ nihil op̄atur: nisi q̄ꝛ adiuuās ip/
sius op̄ationē vt voluit Mesue: nec ipsuꝫ reubarbaꝝ īdi/
get correctiuo. nā vt elegāter dixit Auer. 5°. collꝫ caplo p̄
prio: postq̄ꝫ dixit ꝙ est purgatiuū addit: ⁊ est mirabilior in
medicinis purgatiuis: q̄ꝛ frenū suū est cū eo q̄ꝛ nulla medi
cinaꝝ purgatiuaꝝ est sine freno in aliqua p̄te sui excepta
ista: q̄ꝛ quāuis purget ꝯfortat oīa mēbra. Et pp̄terea pos/
sumus dando purgatiuū refrenare alias medicinas p̄ ipꝫ.
Et ex ꝯsequēti post nullā talē medicinā est dandū lauati
uum facta purgatione dicta intētione habita ad medici/
nā. Nam fortasse virtute medicīe eēt educta aliq̄ mã ml/
tū acuta: que ei⁹ subtilitate penetraret in orificia membro
ruꝫ: que nisi abluatur fortasse reduceret aliquam malam
dispōnē. Et tunc in hoc casu nō habito respectu ad mali/
ciam medicine: sed ad mãꝫ cōuenit lauatiuū ex aq̄ ordei
sine çucharo. Naꝫ vt dicit. d. Aui. caplo de malicia cōple
xionis calide epatis in p̄n° capiti. Est in ipsa virtus infrigi
datiua abstersiua ⁊ stipticitas ꝯfortatiua nō sup̄flua: que
oīa intēdimus in p̄posito vt pꝫ: ⁊ hec de p̄mo: çucchaꝝ ēt
nō poniť ne eius dulcedine cōuertať in coleraꝫ in hoc sic
dispositū. ⁋ Intētio aūt secūda que est diuersio ad aliaꝫ
regionē illius mãe que vadit cū vrina p̄ficiť p̄ncipalr cuꝫ
tribus: vt cū fricatōe extremoꝝ vomitu: ⁊ lenitiōe vētris.
Primo ğ cōueniunt fricationes ⁊ maxime p̄tium sup̄ioꝝ
que fieri p̄nt in mane anteq̄ꝫ surgat a lecto leues tñ fiant.
Et si cum hac leui fricatiōe a calido temp̄ato sudor p̄uo/
careť esset multū laudabile: q̄ꝛ p̄ sudorē eūatur aquositas
serosa ⁊ diuertiť ad ꝯ̄rium. Nō laudo tñ ipsuꝫ p̄uocari cū
medicinis īterius sumptis: qm̄ tales aptiue sunt que in h̄
casu mihi nō placent. Laudať ēt in p̄posito vomit⁹ leuis.
Nam vt dicit Auic. in caplo de mã lapidis renū. Ipse enī
vomitus expellit sup̄fluitates p̄ viaꝫ ꝯ̄riam vie: cuius mo
tus est ad renes ⁊ facit latus renū vacuū mundū. Hāc eā/
dem sniam dixit de cura vlcerū renū ⁊ vesice. Nō laudo
tñ p̄uocari vomitū violēter: q̄ꝛ talia fortia p̄uocātia ple/
rūqꝫ nocēt vijs vrine. Prouoceť ergo cū aliquo vnctuoso
vt oleo cōmuni ⁊ similib⁹: ⁊ hoc in his q̄ apti sunt ad vo/
mitū. Lenitio ēt vētris eandē hꝫ intentionē cū vomitu: ⁊
est instr̄m aptius ad hoc p̄positū. Pōt ğ fieri lenitio ven/
tris per inferius p̄ clisteria ⁊ p̄ sup̄ius. Fiant ğ clisteria vt
infra. ℞. cassie fistule. ℥. i. pulueris çucchari. ℥. ʒ. olei cōmu
nis: olei violati. añ. ℥. i. ʒ. cū decoctiōe maluaꝝ: bletis: mer
curialis: matꝝ violaꝝ: or. añ. paꝝ fiat clistere cōmune ⁊ si
ne sale. Uel pōt fieri ex brodio carniū pinguiū modicum
salito ⁊ p̄te aque or. vel aliter. ℞. lactis acetosi extracto
buthyro. ℥. vi. succi malue: ⁊ mercurial. añ. ℥. iij. olei viola

ti.ʒ.ij.misce ꝓ clisteri.Et hoc ꝯueniēter fieret vbi eēt ma/
gna caliditas.Et infinita silia possumus ꝺm extimatiuaꝫ
facere clisteria magis ⁊ minus leniētia frigidiora ēt ⁊ mi
nus frigida ꝺꝫ necessitatē.Potest ēt interdū fieri supposi
toriū leue vt ĩfra.℞.mellis violati.ʒ.ß.fiant suppositoria
duo vel tria ⁊ inūgaᵗ oleo viola.salito modicū vel:nō sa/
lito si per se sufficiēs sit.Ualet ad hoc radix bletis in forᵃ
suppositorij.Ualet çuccharū candi in forma ꝓpria ⁊ bis
silia.Cauēdū tn̄ est ne exhibeantᵗ hꝫ nisi postꝙ cibꝰ exie/
rit stomacū.Per supius vᵒ mirabilr̄ laudaᵗ cassia noui/
ter extracta ex canis.Pōt ḡ sumi de cassia in cānis a dua/
bus.ʒ.cū media vsqꝫ ad tres cū dimidia ꝺꝫ bonitatē ipsiꝰ:
⁊ ab ipso ĩfirmo extrahi de cānis:⁊ sic sumi de mane vel
ante cenā.Uel potest extrahi ab apothecarijs ⁊ tapellari
in formā boli cuꝫ modico çucchari:⁊ huiusmodi rei vsus
bis vel ter in ebdomada est multū ꝯueniēs.Si vᵒ de quā/
titate abhorreret pōt sic formari ꝯpositio.℞.cassie noui/
ter extracte.ʒ.ß.dyaprunis nō solutiui.ʒ.ij.vel cū çuccha/
ro taberçet ⁊ fiat bolus.naꝫ in hoc modico fortasse est tan/
ta vᵗtus lenitiua ꝗta est in.ʒ.x.cassie tm̄:⁊ sine nocumēto.
Pōt etiā loco dyaprunis addi de dyacatolicon damasce/
ni:vel nicolai:cū aceto.Et de his posset dici qꝺ dixit Aui.
ad p̄ncipiū satis ca.de cura vlcerū renū.Huius.n.expel/
lit a corpe expulsionē subtilē cū declinatiōe ad ptē:ꝗ alia
est a pte renū.Ualent ēt añ pastū aliqñ brodia satis:pin/
guia cum modico çacchari tepida:aliqñ pruna bene ma/
tura:vel persicū bn̄ maturū ⁊ sic de silibus.⁊ in his imple
tur secūda intentio.¶ Tertia intētio est alterare mēbra
lapsa ad calidū maxie epar ⁊ renes.Et hꝫ intētio pficiᵗ cuꝫ
epithiatibꝰ:fomētationibꝰ:vnguētis ꝑ exterius:⁊ ꝯfectio/
nibus ꝑ iterius.Primo igitur pōt fieri tale epithima epa/
ti vt infra.℞.aquaꝝ sublimationis endiuie.ʒ.iij.lactuce:
portulace añ.ʒ.i.ß.rosaꝝ.ʒ.i.aceti.ʒ.i.pl̄ueris sandaloꝝ al/
boꝝ ⁊ ru.coralloꝝ vtriusqꝫ.se.ro.⁊ acetose añ.ʒ.i.cāphore.
ḡ.i.ß.misce ꝓ epithimate epatis.Ad hꝫ ēt valet talis fomē/
tatio.℞.malue:plātaginis:rosaꝝ:portulace añ.M.i.seis
eoꝝ oiuꝫ añ.ʒ.ij.granoꝝ pipis albi.ʒ.i.ß.ponanᵗ ad bulliē/
dum in aqua endiuie vsqꝫ ad quarti ꝯsumptionē:⁊ petie
madefacte appliceᵗ cū actuali calore mō sup epar mō su/
per renes.Et sic fiat ter vel ꝗter nō stante repletiōe taliū
mēbroꝝ.Et de hac decoctōe pōt ꝯtinuari.Pōt ēt vngi re/
gio epatis cū oleo ro.vl̄ nenuphario stāte maxia flāma lo/
to in aqua endiuie:vel solatri.vel sempuiue ꝺm maiorem
vel minorē necessitatē.Et postea facta vnctiōe supaspgaᵗ
de puluere sandaloꝝ al.⁊ ru.Et hꝫ aduertēdū ē ꝓ rl̄a ꝙ n̄
dꝫ oleū ĩfrigidatiuū ad infrigidādum aliqꝺ mēbꝝ appo/
ni nisi p̄us laueᵗ:qm̄ ꝑ viscositatē olei forsitā plus calefa/
ceret reducēdo iteriꝰ vapores ⁊c̄.ꝙ iuuaret ĩfridādo dep
se.Sꝫ de oleis calefaciētibꝰ nō ē cura.Uel pn̄t pāni linei ĩ/
mergi in succo solatri:vel sempuiue cū modico aceti si ex/
pedit.Potest ēt fieri sacculus ꝺ rosis:endiuia:sandalis:su/
mitatibus vitis:⁊ imergi in aqua ro.vl̄ nenupharis:vl̄ suc/
co solatri:⁊ tepidus pōt apponi epati ⁊c̄.Et frequēter re/
moueaᵗ ne actualis friditas ad quā se reducit opillet.Cō/
ueniēs tn̄ ad hoc ꝓpoᵐ est vnctio cum vnguēto sandalino
Mesue:⁊ isto cōiter vtunᵗ.Et si volumꝰ isto inungere re/
nes rectificaᵗ vt ĩfra.℞.vnguenti sandalini.ʒ.ß.vnguenti
Gal.ʒ.i.rectificeᵗ si expedit cū oleo citonioꝝ:vl̄ rosarum.
Unū tn̄ gn̄alr̄ attendēdū est in vnctiōe epatis cauenduꝫ
esse ne cū talibꝰ frigidis attingaᵗ ad ip̄m dyafragma:qm̄
possent sua frigiditate ip̄m imobilitare:⁊ ex illo sequereᵗ
maximū nocumētū:vt pꝫ astanti.Et forte errore astantis
sequereᵗ hoc:nocum̄tū pp indebitā approximationē taliū
frigidoꝝ in tali cāu oio est abstinēdū a talibꝰ frigidis.Et
eēnt fiēde fomētatiōes cū calidis anodinis p.ꝗ si nō suffi/

cerēt addanᵗ calidiora de eis ꝗ glꝫ ꝑ seipaꝫ ꝯstitueᵗ pōt.
Postꝙ vᵒ remotum fuerit nocumētum si adhuc reman/
serit mala ꝯplexio calida in ipso epate ⁊ renibꝰ attendaᵗ
vt pꝰ.In caliditate igitur renū cōiter laudanᵗ lamīe plū/
bee ipsis renibꝰ ꝺ qbꝰ Cōciliator duplicē dat cañ.Prio ꝙ
sint plurimū ꝑforate:q᷑ nisi sic sint magis calefaciūt iteri/
us reuerberādo vapores ꝙ ĩfrigidēt.Secūdus canon est
ꝙ in vnctione sup regionē renū ponanᵗ aliqua frigida cō/
fortātia:de qbus dictū est:postea supponanᵗ dicte lamie:
nō teneanᵗ tn̄ nimis stricte ꝓpter cām dictā.Supius vᵒ
sumēdo ꝯuenit medicinalr̄ çucchaꝝ rosa.cū substātia:cō/
uenit dyaborriginatū:ꝯuenit ēt ꝯfectio in morsellis facta
vt infra.℞.spērum trociscoꝝ de camphora.ʒ.ß.cū.ʒ.viij.
çucchari taberçet dissoluti in aqua decoctiōis seminū por/
tulace:lactuce:⁊ malue:fiat ꝯfectio in morsell.ʒ.ij.ꝓ mor/
sello de qua ꝯfectōe sumaᵗ morsellus vnus pro vice stō ⁊
epate inanitis.Et illa oia scripta supius in hoc cāu sūt nō/
biliter ꝯueniētia:q᷑ in nulla suprascriptaꝝ mediciaꝝ est
sūma ĩfrigidatio ⁊ extinctio nō hūectatio que vetaᵗ.i4ᵃ.
tertij in pluribus cañ.sꝫ ĩfrigidatio cū stipticitate ⁊ ꝯforta/
tione qꝺ laudaᵗ a dño Aui.ibidem:⁊ ab Auer.septimo col/
liget:⁊ hoc de tertio p̄ncipali.¶ Ad quartū vᵒ veniendo
vbi est intentio ponere aliq̄s medicias ꝗ remittūt acuita/
tem vrine ex parte ipsius vrine mordificātis.Duo igitur
faciā.Prio ponā medicias ꝑ superius sumēdas.Secūdo
illas ponā que per inferius administrari debent exterius
⁊ interius per siringā.Primo ḡ ponā medicias ꝑ supius ĩ
hoc cāu valētes.Sꝫ oꝫ memorari tex.d.Aui.ca.ꝓprio de
cura ardoris vrine dicentis sic.Et de illis que ꝯferunt su/
pra mirabilr̄ est potus mucillaginū ⁊ inuctio eaꝝ.Naꝫ ꝑ
mucillagines vrina reddiᵗ ĩpressiua minꝰ ꝺꝫ se ⁊c̄.ꝑueniē/
tes ad substātiā vesice ponūt sup ipsam quādā viscositatē
sup quā vrina transeūte ⁊c̄.acuta nō tn̄ sensibilr̄ ĩprimit in
ipsam.Et iste est canon qui sup oēs singularissime placet:
quo nō cōiter vtunᵗ medici:sed p̄ncipaliter ĩtendentes in
cura cū diureticis frigidis ⁊c̄.cū tn̄ oᵐ sonēt snīe doctoꝝ:
vt Auic.satis ad p̄nᵐ de cura diabetis vbi sic dicit.Et de il/
lis que opꝫ ipsum dimittere est labor dorsi:⁊ assūptio diu/
reticoꝝ.Qui textus ⁊ si non videaᵗ esse ad ꝓpositū nostrū
tū bn̄ cōsideranti est ĩmediatus ꝓposito nr̄o:qm̄ ibi diabe/
tes:vt dicit textꝰ in fine capitl̄i accidit ex caliditate ignea
et cetera:vt in ꝓposito nostro.Et hoc idē sub alijs verbis
exp̄sse sentit Auer.7º collꝫ.cº.19º.Et si nō in hac forma tn̄
ĩmediate trahiᵗ super hoc:⁊ illū modicū practicauit Ras.
in diuisionibus.Et hoc idem expresse sentit Hal.i 3º terra
pētice scꝺa distinctiōe.c.3º.⁊ distinctione 3ᵃ.c.4º.hoc idem
exp̄sius voluit.d.A.19.tertij in fine primi tractatus:⁊ sunt
vltima verba cū dixit.Et recordare eius qꝺ dictū est in.c.
renū.ꝙ renes ⁊ vesica qn̄ sunt dolorosi aut egri nō appro/
pinquant pillulis de seminibꝰ ⁊.i.vt augmētenᵗ in renibꝰ
⁊ vesica dolor cū attractiōe ⁊c̄.ergo super hoc tanꝙ super
radice dꝫ medicus initi in hac cura facta purgatiōe.Fiat
ergo syrupus talis vt infra.℞.semis altee:malue:⁊ cito/
nioꝝ.añ.ʒ.i.dragagāti.ʒ.iij.infundanᵗ in aqua tepida de/
coctionis radicū altee:semis papaueris al.⁊ granoꝝ alchi/
chigi añ.ꝗtū sufficit.Deinde fiant expressiones dictoꝝ se/
minū ⁊ dragagāti de quoꝝ mucillaginibꝰ ꝯficiaᵗ syrupꝰ
vt infra.℞.dictaꝝ mucillaginū.ʒ.i.ß.decoctionis supradi/
cte.ʒ.iij.çucchari albi electi.ʒ.ij.misce pro vna vice.Et de
hac ꝯpositiōe syrupi sumaᵗ.8.vel.x.diebus ꝯtinuo q᷑ i hꝫ
ꝓposito est mirabilis.Et si in totū nō sufficeret pōt addi ꝺ
mucillagine psilij tantūdē sicut de aliqua aliaꝝ.Si tamē
possumꝰ sine hac ꝑ supius tutiꝰ est qm̄ mucillago psilij po/
nitur inter stupefactiua:⁊ notaᵗ ꝓprio ca.in fi.⁊ clariꝰ ap/
paret.i3.tertij de cura singultus ad p̄ᵃᵐ ptem capl̄i:⁊ sexta

quarti

quarti ponit inter stupefactiua eo ergo tutius esse p sirin gaz inferius vtendũ vt dicet. Ad hoc et ppositum vz lac ouinũ acetosum factũ de quo extractũ sit butbyrũ: ⁊ silia glutinosa: vt dictũ est in prima pte huius. per inferius vo siringando pmo gñaliter vz quodlibz lac tepidũ iniectũ. Ualet et hec ↄpositio fcã vt infra nõbiliter. ℞. psily. ʒ. i. coquat i aqua ⁊ colligat mucilago ⁊ misceat cũ oleo vio lato: ⁊ lacte mulieris puellã lactãtis. Potest sumi. ʒ. ij. de quolibet istoꝝ duoꝝ: ⁊ ponat p siringã tepiduz. Pot et in isto liquore cõposito misceri. ʒ. ß. cãphore in maximo ardo re: vl' cũ oleo nenupharino. Potest et in h̃ p posito fieri de coctio plãtaginis: violaꝝ: maluaꝝ: bursepastoris in aqua cõmuni: ⁊ postea accipe par. ij. ⁊ par. i. olei violati: ⁊ facere siringationẽ. ⁊ infinita talia possumus imaginari. Tamẽ in h̃ pposito plz siringatio ex lacte muliebri solo: ⁊ quolz alio: iuuat et iponere virgã in scutella: vel in vase vitreo pleno lacte tepido: qꝛ multitudo et hũiditatis: ⁊ ↄueniẽtia eius que fit in ptibus ibi glãdosis remittit acuitatẽ vrine: qđ ibi Aui. testatur. ¶ Pro iunctiõe laudabile est vt fiat inũctio illaꝝ partiũ infra testiculos cũ aliquo vnguẽto h̃ faciẽte vt infra. ℞. olei amigdalaꝝ dulciũ: olei violati añ. ʒ. ß. mucillaginis: fenugreci: ⁊ dragãti: añ. ʒ. ij. lactis mulie ris. ʒ. i. cũ modico cere: fiat vnguẽtum molle: in hoc eni est intẽtio pdicta vt pz. Posset et instãte necessitate fieri bal neũ in quo tepido sedeat hõ vsqz ad vmbilicuz vt infra. ℞. malue: blitis: radicũ graminie añ. ℳ. ij. seis altee. se minis lini: optime depurati: fenugreci. añ. ʒ. ij. camomil le: melliloti añ. ℳ. ij. mis. ebulliãt in scitula vna cũ dimi dia aque in tm̃ ꝙ facta ebullitiõe aqua videat mucillagi nosa: ⁊ sedeat in dicta decoctiõe tepida: vt dictũ est vsqz ꝙ doloꝛ mitiget: ⁊ nõ erit malũ et siringare cũ aliquo de remedijs dictis supius stante ipso et i balneo. Laus deo.

¶ De ardore vrine cũ sanie mlte qtitatis. Cõsi. LXVI.

Ex casu colligit essentialr hec dispõ po ni dz sub ℞ica ardoris vrine ↄtingẽtis ex nitrositate vrine pp mixtionẽ mãiel sanio se cũ ea: q quidẽ sanies pbabiliter ex scri ptis ex vlcere magis pẽdet renũ q̃ aliarũ viaꝝ vrine: qđ ex duobus manifestat: pre cipueqꝛ est multe qtitatis nã ex vesica vl' poris medijs tãta qtitas decidi ñ posset et qꝛ reducit mi xta cũ substãtia vrine: ⁊ post longũ tps fit ipsius sequestra tio ⁊ seperatio ⁊ descensus ad fundum in vrnali: vbi si ex vesica vel vijs ꝓximis deciderent nõ talis esset cõmixtio cũ substantia vrine: imo cito post mictũ fieret eius seque stratio ⁊ descensus: vt est snia cõis oĩuz auctoꝝ medicine. Credo et cũ his lz ex cãu nõ colligat: qꝛ est satis casus im pfectus: ꝙ doloꝛ sit circa renes lz nõ vehemẽs. ⁊ in illa sa nies nõ dz esse plurimũ fetẽs sicut si esset vesice. neqz dz eẽ simplr alba: sed ad rub. aliqlr attinẽs. Ex quo ex mem bris carnifoꝛmib⁹ ⁊ ad rub. declinãtibus decidit vt sup ponit. Licet g videt pm intẽdendũ ad remissiõne acuitati ⁊ pũctiõis vrine ⁊ talis vrine indispositio ex pñtia saniei ↄtingit ⁊ ipsa ex vlcere renũ depẽdet: opoꝛtebit nostraz in tentiõnẽ curatiuã ↄuertere ad curatiõnẽ vlceꝝ renũ tan q̃ ad radicẽ ⁊ cãm pncipalis dispositionis: deinde ad acci dẽs ⁊ remissiõnẽ punctiõis ⁊ acuitatis vrine veniendum. ¶ Primo igitur circa dietã i aere vitet itẽpantia oĩs ⁊ maxime in caliditate ⁊ siccitate: qm̃ ad acuitatẽ humoꝝ p parat. frigiditas et extrĩseca vehemẽs per hoc ꝙ facit ad obstructiõnẽ poꝛoꝝ ⁊ euẽtatiõis ꝓhibitionem: ⁊ vapoꝛes acutos ⁊ mãs calidas aptas euapoꝛare iterius ↄuertit vt sic nocet: eligibilr tm̃ melius est ad parũ frigidũ q̃ ad cali dũ declinare. Unñ moꝛa i stuffa ẽ discõuenlẽs. Ubiq̃ sit idi gẽtia pp aeris frigiditatẽ ⁊ ex regiõe ⁊ ↄstitutione ãni sũt pãni calefaciẽdi ⁊ extrema cũ his calefiãt ⁊ nequaq̃ doꝛ suz. Et in estate vitet statio sub sole ⁊ in locis calidis. Et si camera eẽt taliter disposita vt eẽt calida i estate rectifice tur aer ad frigidũ cũ aspsiõe folioꝝ frigidoꝝ: vt salicum: violaꝝ: nenupharis: rosaꝝ: ⁊ floꝛib⁹ eoꝛũdẽ vl' cũ aq: ⁊ ace to aspsis p camerã. Et ita caueat ne supra doꝛsum appo diẽt pãni multũ calidi: nec vestis sit fulta ex pellib⁹ vul piũ: sz tm̃ tpe necessitatis ex pellibus arietũ: vel castroꝝ al boꝝ: et nõ multũ stringat cũ coꝛrigia vl' cigulo. Et idẽ ob seruet ꝙ ñ doꝛmiat sup lecto nimis molli: nec extremalr coopiat pãnis. Somnus sit ꝓlixioꝛ q̃ in tpe sanitatis: sed tardet somnus p. ij. hoꝛas post cibũ: ⁊ nõ doꝛmiat de die nisi necessitatis cã tpe estatis: vel ex longa ↄsuetudine ita ↄsuetus: ⁊ nullo mõ doꝛmiat sup ventrem lz et supine doꝛ mire nõ cõueniat. Doꝛmiẽdũ est sup altero lateꝝ: minus tñ sup dextꝝ ne epar iflãmet quocũ qz tñ eligat situs ille fm quẽ minus dolet. ¶ Quies et est eligenda sup motũ: imo dicebat Aui. ꝙ opz ꝙ adhereãt trãqllitati ⁊ geti ⁊ ñ la boꝛent quãtũ pole est: imo opz vt sint cõtenti exercitio ⁊ fricatiõe extremitatũ: qm̃ nõ est in reb⁹ magis vlceribus nociuũ quoꝝ necria est ↄsolidatio q̃ motus. Qñ tñ ne cessaria est mũdificatio ñ sic nocet mot⁹: vt apparẽte ml'ta sanie: sed cum iaz ẽ mũdificata ꝓ magna pte tũc oĩo vi tet ⁊ sufficiat fricatio brachioꝝ: ⁊ spatulaꝝ. frica⁹ et leuis crurũ ⁊ pedũ nõ incõuenit: fiant tñ he fricatiões expul sis supfluitatib⁹ cõibus maxie pme digestiõis. Et quẽad modũ dictũ ẽ de motib⁹ coꝛpoꝛeis ita itelligat de moti bus aĩalib⁹. Nã solicitudo: ira: furoꝛ: ⁊ huiusmodi. iflãmã do multũ nocẽt: lz et tristitia ⁊ timoꝛ calidũ adintra ↄuer tendo sint ad nocumentũ: ⁊ sicut de istis dictum est: ita de coitu itelligatur: nã in cãu ẽ maxie nociuus pp augeri cali ditatẽ in mẽbris illis maxie pp motũ illaꝝ ptiũ. ¶ Jam circa cibũ ⁊ potũ breuiter ⁊ sumarie dicat. Opz vitare oẽ acetosum foꝛtis acetositatis: ⁊ oẽ acutũ ⁊ amaꝝ: vl' salsuz vitari dẽre: ⁊ et oẽ vehemẽtis dulcedinis p hoc qđ ad cole raz facile ↄuertit nocet. nã talia oĩa pungũt ⁊ excitant vl cera ⁊ dilatãt ea ⁊ acuitatẽ addẽtia in vrina reddunt eaz magis pungentẽ ⁊ doloꝛificatiuã. Sit g cibaria isipida ⁊ ad paꝝ dulce declinãtia: et sic panis nõ sit salit⁹. Et sapo ramẽta ex aceto ⁊ aromatib⁹ ↄdita in totũ vitent. Jdẽ di co de poꝛris: cepe: alleis: ⁊ hꝫ. Ualet panis lotus in brodio carniũ laudabiliũ: faroꝛdei: ⁊ spelte: in brodio cũ modica emulsiõe lactis: ⁊ modico çucchari. ¶ Inter herbas va lẽt lactuca: spinachia: malue: singulr ⁊ boꝛago. Si et appa rẽte mlta sanie ponat aliqd de fenicło nõ est incõueniẽs. Aliter ꝓuocantia ⁊ ↄuertentia ad vias vrine sunt in casu nociua. Jmmo et vsus multoꝝ hũidoꝝ actualr ⁊ brodia lium p hoc ꝙ fz magnã ptẽ ↄuertunt ad renes: vñ dz eos laboꝛare in seqstrãdo ⁊ sic nocẽt. ¶ Inter cibaria medicia lia valet in estate pcipue hoꝛa collatiõis si sumant. ʒ. v. la ctis capꝛi: vel asinini cũ modico çucchari ad lauãdũ ⁊ ab stergẽdũ ⁊ remittẽdũ acuitatẽ. Sz fcã mũdificatiõe vbi eẽt itẽtio ↄfoꝛtatiõis ⁊ ↄsolidatõis magl valeret lac ouinũ vt est oĩuz snia medicoꝝ. Sz p regula obseruet vt cũ su mit lac nequaq̃ aliđ cibariũ sumat secũ: neqz doꝛmiatur post qttuoꝛ hoꝛas. Inter fructus laudant amigdale recẽ tes: pinee infuse in aqua calida: granata dulcia: qdam cera sa dulcia ⁊ hꝫ. vitent nuces: ⁊ ficcus pcipue. Nã in eis la tet lacticiniũ qđdã occltũ qđ est vlceris maliciatiuũ. Car nes capꝛetoꝝ sunt singulares ⁊ pulloꝝ: relique carnes nõ sic sũt eligibiles ⁊ castrati tamẽ in hyeme nõ discõueniũt. Uinũ magis valens est rubeum satis grossum ⁊ parũper ad dulce declinans. Sit tamẽ mixtum fm eius potentiã

ex aqua simplici cocta extinctiōis calibis: ⁊ hec sufficiant quātum ad regimē in dieta. ¶ Jā circa medicinalia tres insurgūt pncipales intentiones curatiue. pma est circa eq̄tionē humoꝝ in toto vt eoꝝ acuitas remittat. 2ª circa diuersionē mãe a vya vrine. 3ª erit circa pncipalē dispositionē ad mūdificationē vlceris ⁊ ipsi⁹ et vlceris ꝯsolidationē ⁊ remissionē doloris. ¶ Primā ḡ intentionē complet flobothomia si virtus ⁊ etas ꝯsentiant: facta tamē p̄us vētris lenitione de qua paulo post dicet. Et illa flobothomia fiat de basilica educēdo sanguis. ℥. v. Lenitiuū aūt ꝯueniens fiat vt infra. ℞. cassie nouiter extracte ⁊ tapellate. ℥. i. penidioꝝ pulpe sebesten. añ. ℥. ij. tamarindoꝝ. ℥. i. cū çucchar o si expedit fiat bolus: ⁊ post istā nō dormiat: neq̃ sumatur lauatiuū: sꝫ post. v. horas sumat prādiū leue. Deinde valebit digerere mām acutā nitrosaꝫ in toto cū digestiuo vt infra. ℞. syrupi violati simplicis. ℥. i. syrupi de portulaca Mesue. ℥. s. aquaꝝ fumiterre. ℥. i. lupuloꝝ. ℥. i. misce ⁊ cōtinuet trib⁹ vicibus. Postea sumat medicinā vt infra. ℞. mirabolanoꝝ citri. ℥. ij. s. indoꝝ. ℥. i. s. ꝯtundant ⁊ infundant in. ℥. i. s. syrupi viol. ⁊ aqs fumiterre: ⁊ lupulloꝝ añ. ℥. ij. ⁊ facta expressione post. x. horas addat collature cassie pinguis dyaprunis nō solutiui añ. ℥. v. misce fiat potio: ⁊ sumat sicut poz. ¶ Circa intentionē diuersionis: nā in casu ꝑcipue vomitus: sed fiat cū lenibus ⁊ nō cū fortibus. Nō est res melior vt voluit Aui. cū Serapione qua vlcera renuꝫ curant. ¶ Ad eandē intētionē vꝫ cōuertere mãs ad viam secessus. Et hec complet sumēdo lenitiuū de quo supra semel in ebdomada. ¶ Jam circa vltimā intētioneꝫ que est circa pncipalē dispositionē ad mūdificatōeꝫ vlceris ⁊ purgationē saniei vꝫ syrupus vt infra. ℞. syrupi violati simplicis. ℥. i. syrupi de ligritia. ℥. s. aque decoctionis seminū maluaꝝ: altee: ⁊ lini: ⁊ papaueris al. ⁊ alchichingi. ℥. iij fiat syrupus ⁊ cōtinuet sumēdo post eū per. ij. horas. ℥. iiij. aque decoctōis ordei: ⁊ çucchari vsq̃ dum videat minorari sanies ⁊ vlcus mūdificari. Si ēt de eodem syrupo cū illa decoctiōe imponat per siringaꝫ in vesicam ad eandem intētionē erit cōueniēs: vbi aūt intendamus ad cōsolidationē fiat vt infra. ℞. syrupi de portulaca. ℥. i. s. aque decoctōis thruis: semīs plātaginis: ⁊ papaueris vsti: ⁊ mirtilloꝝ. ℥. iij. trocisçoꝝ alchichingi rasis in antidotario siue opio: si nō fuerit vehemēs dolor: vel cum opio stante forti dolore. ℥. i. misce. ¶ Et est hic obseruāda regula quā ponit hic Alexāder in mūdificatione vlceris: nā inspiciēda est sanies. Et si fuerit tenuis pungēs ⁊ facilis egressionis: ꝓcedatur cum eisque infrigidant ⁊ abstergant modice. Et si fuerit grossa nō oportet aliquod multū infrigidatiᵐ dare: sed ad parumper magis calida ⁊ ꝓuocantia veniendum. ¶ Ad vtranq̃ autē intētionem mundificationis ⁊ consolidationis ⁊ remissionis doloris vꝫ electuarium vt infra. ℞. quattuor seminuꝫ cōmunium frigidorum maiorum mundatorū semis papaueris al. malue ⁊ portulace: granorum mirt: draganti: gūmiarabici pinearum mūdatarum: iuiubaruꝫ: amigdalaꝝ dul. chandi: liquiritie: mucillaginis psilij. añ. ℥. i. boliarmeni: sanguinis draconis spodij rosꝫ mirrhe. añ. ℥. ij. çucchari q̄tuꝫ sufficit misce. Et ex hoc posset etiam dissolui in aqua mellis: vel çucchari ⁊ p siringam inicere ad easdem intentiones. Exterius autem supra renes ⁊ vesicam maxime facta mundificatione vꝫ emplastrum vt infra. ℞. farine or. ℥. iiij. farine orobri. ℥. ij. thuris: seminis alchichingi: draganti ⁊ seminis papaueris torrefacti. añ. ℥. ij. cum vino dulci nigro ⁊ aqua fiat emplastrū. Possent fieri fomentationes ⁊ alia cū huiusmōi appropriatis: sed ista relinquo vestris pitis medicis ⁊c.

¶ Pro domino Julino paciente mictum sanguineum cū dolore ⁊ cū pñtia arenulaꝝ. Cōsiliū. LXVII.

Licet vir spectātissime huius vestri accidētis causa potuerit esse multiplex specialis. ego enim ex accidentibus vestris: partim ex narratione vestra intellectis: partim ex ipsarum vrinarum inspectione ⁊ reliquis causam esse arbitror relaxationē ⁊ dilatationem meatuuꝫ renum cum aliquali etiā essentiali ⁊ ꝑpria ipsorum debilitate: vnde ipsi renes deficiunt in collando aquositatem ab ipso sanguine qui ei associatur vsq̃ ad renes. Huius tamē relaxationis ⁊ dibilitatis precipua causa fuit incessus lapidei humoris per ipsos renes simul cum aliquali nitrositate ⁊ acuitate humoribus coniuncta ab extrinseco acuitate ex parte potus vini potentis: ⁊ sumptione aliquarum medicinaruꝫ siue cōfectionum notabiliter calidarum. Ad hoc etiam iuuat debilitas sequens naturalem satis intensam ipsorum renuꝫ complexionem calidaꝫ. ¶ Pro reductione igitur presupposito debito regime in cibo ⁊ potu ⁊ in reliquis rebus naturalibus maxime de exercitio ⁊ statione pedes ⁊ coitu que singularissime vitanda sunt. Restant due principales intentiones curatiue. prima in prohibitione illius materie lapide ⁊ nitrose ne per ipsos transeat renes. Secunda est confortatio ipsorum renum debilitatorum ⁊ ꝑpter malitiam ꝯpositionis vt relaxationis ⁊ dilatationis meatuū ipsoꝝ ⁊ ꝑpter malitiaꝫ complōnis calide ipsoꝝ. ¶ Primā intentionē singulariter complet diuersio materie ad oppositū vt cum vomitu leni semel in ebdomada facto si faciliter fiat stomaco non cibo pleno cum impositione penne oleo cōmuni intincte intra gulā. vt dicit dñs Auicen. 19ª. tertij in cura vlcerum renum. Et si nō sumus in causis vlceꝝ per simile tñ trahitur ad casum nostruꝫ. Uomitus enim est melius quo renū vlcera curantur ꝓpterea q̄ mūdificat ⁊ euacuat: ꝓpterea q̄ attrahit humores a cōtrario partis renum. Quod si nō fiat nisi laboriose: tunc dimittat vomitus: sed diuertatur mā per secessuꝫ cum leniter educente nō agitante: imo remittente acuitatem humoris: sumēdo singula ebdomada bolum vt īfra. ℞. cassie pinguis nouiter extrate ⁊ tapellate. ℥. vi. pulpe sebestē. ℥. iij. penidioꝝ. ℥. i. s. granoꝝ berberoꝝ qui ex ꝑprietate remittunt inflāmationē: cassie numero. vi. puluerçentur ⁊ fiat bolus. Et si expedit ad formā bonā addat paruꝫ çucchari albi. Nō placet ad hanc ītentionē misceri aliqd liquiritie: q̄ñ illa sua ꝑprietate mouet ad renes. Et ab illis est intentio diuertēdi. Jn casu tamē ad istā intentionē nō minus: imo magis placet vt fiat clistere leue q̄ bolus exhibeat: q̄ñ vt etiam sentit Auic. eadem fen. supra allegata in cura epatum renum. Clisteria enim magis sunt ꝑuenientia ad ipsos scilicet renes cum fixione virtutis sue. scilicet q̄ sumpta per superius. Et addit. Et cum hoc ipsa nō faciunt descendere aliquid de super sicut descendere faciunt ea que bibuntur scilicet ad renes. Et hoc est qđ intendimus in hac intentione. Juuant etiam ꝓ̄pterea q̄ nō sic stomacum deiciunt: sicut ea que sumuntur per superius. Placeret igitur si bis in ebdomada fiat clistere vt infra. ℞. ordei. Manipu. i. s. maluaruꝫ: bletis: furfuris añ. Manipu. s. bulliant in debita quātitatate aque aliquib⁹ bullitionibus: postea sumatur de collatura circiter. ℥. xv. vel. xvij. ⁊ non vltra cassie nouiter extracte. ⁊ nō cassie f. ℥. x pulpe sebesten. ℥. s. mellis violati. ℥. iij. olei vio. ℥. iij. sine sale vel modicissimo salis fiat clistere cui si apponat vn⁹ vitellus oui recentis nō erit incōueniēs. ¶ Ad intentionē ēt diuersionis saltē sanguinis in q̄ laborat virtus renum

tus renum in sequestrando: quoniam natura plus de eo transmittit ad ipsos q̃ si sani forēt valet ffoia leuis duarum vł triū vnciarū sanguis fcā ex basilica singul.x.vel.xij.diebus:qm̄ vltra istā vtilitatē valet pcipue equando cplexionem humorum:ꝛ ipsorum nitrositatē remittendo. Et cuz his sit cōpleta pma intentio. ¶ Scđa intentio cpletur cū eis que per interius sumunt ꝛ exterius. ¶ Per interius cum manifesta qualitate ꝛ pprietate medicinaliū:ꝛ cum cibis a pprietate cfortantibus. Medicine autē ad intentionem cferentes debēt eē aliqualr īfrigidatiue ad remissionem acuitatis mãe:ꝛ male cplexionis calide ipsorum renū. Debēt ēt esse glutinatiue:ꝛ p pte stiptice cum aliquo leui deriuatiue ad illas vias ꝛ aliquo faciente medicinas dictas in dictis locis debito morari tpe: p quo actio medicinarum cpleri possit. Uez qm̄ iā ex multo tpe nam csueuit mãs ad dicta loca deriuare dubiū foret fluentibus aliquibus mãebus ad dicta loca nisi mūdificarenť ne cū dictis medicinis clauderenť in renibus:ꝛ tādē inspissate ꝛ indurate a calore mēbrorum in lapides cuertenť:ꝛ sic essent cā pncipalis nocumēti. Ideo laudo vt interpollatiz singulis tribus diebus sumatur vnus syrupus lauatiuus dictarum mãerum ex renibus:si alique ibidem essent ctente:nō tñ talis dz esse puocatiuus pncipaliter sed lauatiuꝰ:vt dictū est. Fiat igitur vt infra. ℞. ordei de grossis corticibus purgati.ʒ.ß.ligritie rase nō rancide.ʒ.ij.capillorūue.ʒ.i. decoquantur in tribus libris aque addēdo capillorūue.in fine decoctionis vsqz ad quarti consumptionem:postea facta collatura addanť eidem.ʒ.iiij.zucchari al.ꝛ syrupizetur syrupus longus p quinqz vicibus. Sz si forte pter caliditatē temporis non posset per notabile tempus sic cseruari addatur tm̄ zucchari vt fiat syrupus in bona forma: postea sumatur de eo.ʒ.ij.cum aqua decoctionis eiusdez.ʒ.iij.pro syrupo. Alijs aūt diebus fiant trocisci.ʒ.i. vt īfra. ℞.seminis altbee:citruli:dragaganti: seminis papaueris albi:acacie:boliar.karabe:gūmi arabici.añ.p.i.fiant trocisci cum mucillagine psilij facta ex aqua portulace quibꝰ exiccatis pulnerizeť subtiliter vnus eorum ꝛ sumatur cū.ʒ.ij.aque decoctionis pentafilon ꝛ.ʒ.i.ß. aque portulace:ꝛ ita continuetur. Sit tamen aqua ipsarum tepida. Et post tres dies sumatur syrupus vt supra lauatius:postea redeatur ad dictos pulueres cum dictis aqs p tres dies ctinuos: ꝛ sic p circulū ctinuetur vt dictum est. Et si iste pluis non sufficiat cum isto ordine ad hanc eandē intentionem valebit si sumať loco istius pulueris alius syrupus factus ꝛ magis valebit acuitati vt infra. ℞. seminis malnarum:ꝛ citoniorum excorti.añ.ʒ.i.dragaganti.ʒ.ß.infundantur in aqua tepida decoctionis radicuz altbee:ꝛ se.papaueris al. ꝛ granorum alchichingi.añ. q̃tum sufficit:deinde fiant expressiones post tres horas dictorum seminum ꝛ dragaganti:de quorum mucillaginibus fiat syrupus vt infra. ℞.dictarum mucillaginum.ʒ.i.ß.si haberi possunt si non addatur lin.seminibus dragagantum:ita vt haberi possit.ʒ.i.ß. dictarum mucillaginum decoctionis supradicte.ʒ.iij.zucchari al.ʒ.ij.misce fiat syrupus cōtinuetur vt supra aliquando interponendo de alio syrupo lauatiuo sicut dicebatur de pulueribus. Et si aliqñ vtatur de pulueribus fm modum dictum:ꝛ aliquādo isto syrupo ad minus tedium nãe nō erit incōueniens. Ad istā ēt intentionez si in meridie hora collationis sumanť.ʒ.iiij.vel.v.lactis ouini noniter mulsi cuz.ʒ.ß.boliarmeni.ꝛ.ʒ.i.zucchari albi esset cueniens. Sz tūc nō est aliquo pacto exercitādū neqz comedēdū nisi post tres horas. Lac ēt caprinū ad lauādū ꝛ alterādū magis isto mō sumptū est cueniens vel asininū. Proficit ēt si fiat post lenitionē ventris cum clisteri vt supra:fiat ēt clistere ex.ʒ.viij.lactis vacini:ꝛ ēt steť supra dorsum ipso recepto p mediā horā. Cōpleť ēt intentio ista cōfortationis comedēdo de renibꝰ capretorum:pcipue si etiaz pulueriçenť:ꝛ cū media pte granorum alchichingi:ꝛ quarta pte çucchari sumať coclear.i.cū lacte erit cueniēs. Pro cōfectione ēt interdū fiat electuariū vt infra de quo pōt sumi coclear vnū in meridie:aliqñ tpe calido loco lactis. ℞. çucchari ro.ʒ.i.ß.dragagāti frigidi nicolai.ʒ.i.cum syrupo de portulaca fiat cōfectio. Et si addereť aliqd de puluere suprascripto erit cueniēs. Uez qm̄ hꝫ medicine de se aliqualiter sunt lesiue stomaci est necessariū hr̄e magnū studium in cfortatione stomaci inungēdo ante cibū cū vnguento vt infra. ℞. olei spice.ʒ.i.olei masticis ꝛ absynthij añ.ʒ.ij.gariof.macis:sgnanti:corallorum ru.galange.añ.℈.i. gallie muscate:lignia l.añ.℈.ß.cere parum: fiat vnguentum: ¶ Iam vltimate circa extrinseca alteratiua laudo pmo fieri vngnentū p vngeudis renibus bis in die mane ꝛ sero vt infra. ℞. olei citoniorum:olei ro.añ.℈.vi.olei masticis ʒ.iij.lauenť oīa qnqz lotionibus in aqs plātaginis portulace ꝛ absynthij añ.postea addať corallorum ru. coriandrorum. pp.boliarmeni:mumie añ.℈.i.thuris.℈.ß.camphore g̃.i. cere parū:fiat vnguētū. Sz p regula est obseruādū q oībus duobus diebus in sero habeať parum aceti calefacti:ꝛ cum pāno lineo in eodē aceto infuso absterganť ꝛ mundificenť partes inuncte ne viscositate olei ꝛ cere fiat clausio pororum cutis:ꝛ sic interius vapores claudēdo dictū vnguētum magis per accidens forte calefaceret q̃ infrigidaret. Iō obserueť ista regła singłr. ¶ Placet ēt p rectificatiōe humiditatis glādularum in radicibus testiculorum existētiuz:q̄ pter acuitatē ꝛ nitrositatez humoris ad dicta loca sepe fluentis exiccāda fiat inunctio:ꝛ bis in die circa genitalia inter anum ꝛ testiculos cū vnguēto vt infra. ℞. mucillaginis dragaganti:seminis altbee:ꝛ citoniorum:fcā infusione in aqua plātaginis añ.ʒ.iij. olei amigdalarum dul.ʒ.ij. cum cera fiat vnguētū molle. Postremo qz dictuz est singłr q exercitiū factū pedes ꝛ statio dorsi maxie nocet cū tñ intentio magis sit diuertere mãm ab interiorībꝰ ad exteriora:p singulari remedio obfuādū est:vt saltē semel in mane expulsis supfluitatibus cōibus fiat notabilis fricatio in supplemētū exercitij mēbrorum exteriorum pcipue supiorum vt brachiorum pectoris ꝛ dorsi. Fricatio ēt mēbrorum iferiorum iuuat:lz ñ tāta fieri dēat sicut ī supiorībꝰ. Et his suz ctērꝰ ꝛc.

¶ Pro quodā hebreo de mictu sanguinis cum residentia grossa sanguinea ꝛc. Cōsilium. LXVIII.

Assus essentialr huiꝰ dn̄i Aaron hebrei septuagenarij declarādo p accidētia ꝺ exeūtibus p vrinā est interdū mictus sanguineus cum residentia grossa sanguinea fcā supra apparente vrina non sanguinea nō tamen recte clara:ꝛ aliqñ ciungebať difficultas mictus vrine pp trumbositates in vesicca inspissatas siue cglobatas:aliqñ tñ vt h tpe pn̄ti in exitu vrinarum non apparet verus sanguis nec mixtura sanguinea vrinelis:sz interdū apparet vrina satis clara:tñ aliqualr ad liuidū declināς:ꝛ iterdū transeunte nutrimēlo ad mēbra apparet in vrina fundus qdaz grossus feculētus cū reliqua pte vrine satis clara:ꝛ cuz hoc accidenti ciūgunť valide opōnes pncipales cerebri ꝛ cordis ꝛ stomaci vt ex narratione:ꝛ pcessu diligētissime facto ꝛ acuratissime p subtilissimū artiū ꝛ medicine doctorē.d. Magistrū Ieronymū de glusiano ī scriptis ordinato plane deprehēdere potui:cōcomitāte iterdū aliqli remissa caliditate circa renes:quo tpe:vt scribiť:ꝛ est rōni csonū tūc vrine magis tinguntꝛ ꝛ cfunduntꝛ cuius effectus cāz imediatā arbi

trat̃ esse debilitatẽ pcipuã ꝯtẽtiue renũ: ⁊ sequestratiue eo rũdẽ cũ relaxatione q̃dã ⁊ dilatiõe collatoꝛꝝ: q̃ opatio qm̃ renibus maxime appꝛopꝛiatur cum debilitatur ad rubꝛicam de debilitate renũ maxime ascribit̃: ꝯcurrẽte cũ hoc ẽt foꝛtitudine attractiue ipsoꝝ renũ: ⁊ nõ in totũ ẽt ablata aliq̃li debilitate essentiali in virtute digestiua ipsius epatis cum sibi subseruientibus virtutibus: ⁊ p euidẽtias manifestissimas deduci põt: ⁊ ẽt clarissime deductuꝫ p clarissimum doctoꝛẽ: vt supꝛa. Et hec de casu sufficiant. ¶ His igitur: suppositis pmũ circa regimen in aere euitet̃ aer excessiue caliditatis facientis humoꝛes fluere ⁊ vias nimis dilatare: lꝫ ẽt aer frigidus excessiue noceat: tñ q: virtutib⁹ naturalibus est ꝯrius: tũ qm̃ impinguit materias ad ꝓfundũ: ⁊ sic ad vias vrine quaꝝ ꝯuersio ad exterioꝛa est cõueniens Est igit̃ aer eligendus tempatus in vtraqꝫ ꝯrietate: vel paꝝ ad frigidũ ⁊ siccũ declinans maxĩe ꝑpter ꝯfoꝛtationẽ virtutis retentiue: ⁊ latitudinẽ viaꝝ aliqualr̃ ꝯstringendaꝝ. Et circa hoc habeat̃ diligẽs ꝯsideratio: qm̃ aeris ĩmutatio plus facit ad nocendũ ⁊ iuuandũ q̃ alie res nãles. Et ꝑinde tpe hyemis caueatur ab aere stuffe notabilr̃ calide ⁊c̃. Et ẽt camera sue habitatiõis nõ sit terrena ⁊ humida: sed inter duo solaria ꝯstituta hñs i hyeme fenestrã ad oꝛientẽ: ⁊ in estate ad septẽtrionẽ si fieri põt. Somnus eius elligat̃ longus. 7. vel. 8. hoꝛaꝝ admin⁹ in die naturali ad qetẽ humoꝛũ ⁊ remissionẽ acuitatis eoꝝ: ⁊ magis in estate q̃ in hyeme. Tardet̃ tñ somnus adminus p duas hoꝛas si facile fiat doꝛmiẽs: q: si ꝑpter nitrositatẽ humoꝛũ vt in senibus ꝯtingit difficulter doꝛmiat: tũc nõ expedit tardare tm̃ a cibo: lꝫ sufficiat hoꝛa vel dimidia vt somnus faciliter inducat̃. Et sit somn⁹ factus supꝛa pteꝫ sinistram magisq̃ supꝛa dextrã: lꝫ in pncipio accubit⁹ pcipue cũ inducit̃ somn⁹ repẽte post cibũ q̃scere supꝛa dextꝝ p hoꝛaꝫ vel circa sit ꝯueniens. Sed nullo mõ doꝛmiat supꝛa doꝛsuꝫ maxime sup culcitra molli. ne calefacta vena chilis ⁊ emulgentib⁹ ⁊ calefactis renib⁹ vigoꝛet̃ nimis attractiua in attrahẽdo materias ad renes: ne ẽt caliditate relaxatis venulis ꝯtexentibus recte collatoꝛiũ pmũ fiãt renes passibiles ad recipiendũ supfluitates aliunde: ne ẽt aliquale grossuꝫ qδ dꝫ retineri circa renes educat̃ simul cũ vrina. Nam vitio talis collatoꝛꝝ ⁊ retentiue renũ: ⁊ foꝛtitudine attractiue renũ ipsoꝝ: vt supꝛa visuꝫ ẽ maxĩe pẽdet dispositio ista vrinaꝝ. ¶ Circa hoc igit̃ est habẽda maxĩa cautela. Et sicut dictũ est de calefactione illaꝝ pꝛiũ per istuꝫ modũ accubit⁹: ita intelligat̃ de multa statione in pedes: ⁊ de tenẽdo pãnos cũ cingulo multũ strictos circa doꝛsuꝫ: maxĩe lato cingulo: ⁊ pcipue ex pellib⁹ vulpinis: vel alijs calidis: nã ad ista sequunt̃ eadẽ nocumẽta q̃ dicta sunt de accubitu supꝛa doꝛsuꝫ. ¶ Et ex eadeꝫ radice sequit̃ circa motũ q: oĩs mot⁹ laboꝛiosus ꝑgressiuus: ⁊ maxĩe velox est in casu multũ nociuus. Vñ declinãdum est magis ad quietẽ q̃ ad motũ. Nõ est tñ in totũ negligendũ exerciᵐ: ĩmo eius vsus moderatus est multũ ꝯueniens ꝯfoꝛtando virtutes naturales mẽbꝛoꝝ extremoꝝ: vt ⁊ nutrimenta ⁊ humoꝛes ad ea ꝯuertant̃: ⁊ ita nõ pcipitent ad interioꝛa: ⁊ ad renes. Sit tñ moderatũ: ⁊ factũ in mane post vnã hoꝛã diei expulsis supfluitatibus cõibus de egestionib⁹ vrina: ⁊ sputo ⁊ hꝰ. Neqꝫ adducat vsqꝫ ad laxitudinẽ: ĩmo cũ incipiunt mẽbꝛa aliqualr̃ extrema calere in tpe tempato tunc sistẽdũ est. Et incipiat̃ a re minoꝛi paulatine intẽdendo: ⁊ ita cũ est itẽtio vt ĩ toᵐ auferat̃ paulatine remittat̃. Et qm̃ ꝑpter impotentiã virtutis vel aliaꝫ malã valitudinẽ non posset vti exercitio ꝑgressiuo loco illius fiant fricationes satis suaues. Et foꝛtioꝛes ⁊ longioꝛes fiant ĩ mẽbꝛis supioꝛibus in sursum ꝯuertẽdo: ⁊ ad bꝛachia q̃ ad ĩferioꝛa. Et post exercitiũ qualecũqꝫ factũ qetent̃ mẽbꝛa per hoꝛam vel circa anteq̃ sumat̃ cibus. ¶ Et qm̃ passiones aĩales ꝯuertendo spiritus interi⁹ vel exterius magnũ faciũt motum in humoꝛibus: idcirco ẽt circa passiones aĩales ponat̃ regula: q: oẽs tales passiões foꝛtes nocẽt vt: ira: furoꝛ: ⁊ tristicia: ⁊ timoꝛ: gaudere aũt ⁊ letari est in casu multu ꝯueniens: ⁊ bene sperare. ¶ De inanitione aũt ⁊ repletione summarie dicat̃: q: lꝫ nimia inanitio ⁊ ieiuniũ inflamãdo humoꝛes ⁊ cõmouẽdo collerã: ⁊ ꝯñter habilitãdo fluxuꝫ sit ad nocumentũ: tñ magis nocet repletio pcipue nocendo digestiue epatis: ⁊ reliq̃s v̾tutibus: vñ hec passio dependẽtiam hẽre dicit̃: vt supꝛa visum est. Inanitio aũt moderata iuuat ꝑ quãto mẽbꝛa extrĩseca reddunt̃ auara ad attrahendũ sibi nutrimentũ: ⁊ ꝯñter minus de sanguine ad renes mouet̃. Et ꝑinde magis laudo pcitatẽ ⁊ sobꝛietatem q̃ repletioneꝫ. Et ꝑinde si nõ fuerit vẽtris lenitio nãlis laudo singula die ꝓuocet̃ vel cũ clisteri vel cũ bꝛodio añ cibuꝫ sumpto: qδ sumat̃ ad quãtitatẽ. vi. ℥. p duas tertias hoꝛe añ cibũ cũ. ℥. ß. çucchari vnius cocte. Compositio aũt clisteris fiat vt infra. ℞. cassifist. nouiter extracte de cãnis ℥. i. mellis violati collati. ℥. ß. cum vitellis duobus ouoꝝ: ⁊ bꝛodio carnium pingui: ⁊ modicissimo salis fiat clistere. ¶ Circa cibũ ⁊ potum vltimate veniẽdo. Pꝛimo vitent̃ quecunqꝫ sunt in casu nociua. Et ex his precipue sunt oĩa acuitatem facientia in humoꝛibus: vt sunt oĩa acuta: vel acrumina: vt allea: poꝛri: cepe: sinapis: caules diminute decocti. Uitanda etiam sunt salsa ⁊ amara: ⁊ quecũqꝫ acutũ sunt sapoꝛẽ inducentia. Acetosa ẽt vehemẽter sunt nociua nã oĩa talia generãt moꝛdaces hũoꝛes incitãtes naturam ad expulsionẽ: ⁊ stimulantes expulsiuã: ⁊ ꝯñter impedientes ꝯtentiuã a debita opatione. Dico notãter vehementer acetosa: vt est acetum vini: qm̃ remisse acetosa ad ponticũ aliquale declinantia: vt est vinũ granatoꝝ nõ acetosoꝛuꝫ: sed muçoꝝ siue dulciũ ẽt modicũ agreste nõ multũ aceto se: ⁊ dulcoꝛate cũ çuccháro triũ coctaꝝ iuuant ad aliqualem acuitatis hũoꝝ remissionẽ. Uitanda ẽt sunt quecũqꝫ dilatant multũ meatus: ⁊ ꝓuocant multuꝫ vrinaꝫ. Et hoc mõ bꝛodia ciceꝝ: capares: petrosiliũ: feniculi: ⁊ hꝰ sunt nociua. Et vlr̃ quecũqꝫ imprimũt vehemẽter in nãm calefaciendo ⁊ humectando debent euitari: ⁊ sic spẽs ⁊ aromata ⁊ fructus humidi plurima hũiditate: vt melones: ⁊ ꝑsica multũ matura: ⁊ vue recẽtes sunt in casu nociua. Eligãtur igit̃ ex cibis de cibarijs ad insipidũ declinãtia vel ad paꝝ dulce: qm̃ vehemẽter dulcia p hoc q: facile ad colerã conuertunt̃ sunt verẽda: vt est mel: ⁊ çucchaꝝ vni⁹ cocte: vel ẽt electũ multe q̃titatis. Spãliter igitur descẽdendo eligatur panis ex floꝛe farine frumenti. Et si apponatur vna pars farine oꝛdei aut spelte: ⁊ pinset̃ cũ aqua decoctionis liquiritie: ⁊ ponatur modicuꝫ fermenti: sed magis in tpe longo leuetur q̃ ex acuitate fermenti: sit sine sale non in furno tostus. Et si multuꝫ coctus fuerit abscindant̃ ptes exterioꝛes: nec sit actu sed p vnam diem factus. Inter carnes quadrupedũ conueniũt carnes capretoꝝ tpe estatis ⁊ carnes lepoꝛine: ⁊ capꝛioloꝝ iuuenuꝫ: ⁊ ẽt vituli: in hyeme aliquoꝝ montonũ castratoꝝ vnius anni. Et de pullis valent pulli gallinaꝝ maxime femelle: ẽt galline mediocris carnositatis: ⁊ capones: ⁊ fasiani: ⁊ ꝑdices: dimittantur columbe: ⁊ quaglee: ⁊ aues aquatice: ⁊ in ꝑparatione elixata magis conueniunt q̃ assate. Et si in cena assate exhiberi possunt debẽt pꝰs elixari: ⁊ post assari. De his tñ nõ comedant̃ ptes exterioꝛes huste. Et dieb⁹ q̃bus carnes nõ comeduntur potest vti piscibus paruis petrosis elixis magis q̃ assatis: vt sunt temeri: ⁊ lutij: ⁊ persici: dimissa pinguedine ipsoꝛum. Euitentur pisces grossi coꝛpoꝛis: ⁊ oẽs viscosi non squãmosi: vt sunt tenche: anguille: ⁊ huiusmõi. Limacie in isto casu cõuenientissime sunt: nã sua ꝓprietate remouẽt

tate remouēt nitrositatē humoꝝ: proprietate etiā ꝯfortāt mirabiliter epar: ⁊ virtutes eius si debite ꝑparentur elixate magis q̄z assate. Ualent etiā rane in nemoribus apparētes abscissis crurib⁹ ⁊ capite: ⁊ euisceratis postea elixatis. Dimittat ꝓ ꝯdimēto buthyrū: sʒ vtaṫ magis oleo oliuaꝝ: ⁊ si factū fuerit ex oliuis imaturis ē magis ꝯueniēs. Caseus antiquus est vetitus: sʒ caseus recēs parce salit⁹ duoꝝ vel triū mensiū: ⁊ pecudinus si sumaṫ moderate nō discōuenit: imo q̄dā moderata viscositate plurimū ꝯfortat colatoriū remittendo ēt hūoꝝ acuitatē. Etiā lac pecudinū est multū ꝯueniens si sumaṫ solū sine mixtione alterius: vbi gr̄a sumēdo. ℥. v. cū modico zucchari. ¶ Et sit tepidū: sed post ipʒ nō dormiaṫ: nec aliquo mō exerciteṫ: nā tm̄ i cāu ꝯuenit vt dixit Auic. ꝙ lacti ouino nō est aliqd ꝯpar in debilitate renū. Pro ferculis valet panis coct⁹ trit⁹ vel integer si ꝑus laueṫ vna lotiōe in aq̄ postea ponaṫ in brodio. Far ēt ⁊ miliū ⁊ panicū si decoquātur in brodio carniū ⁊ bn̄ coquāṫ satis ꝯueniūt silr̄ ⁊ rizuʒ: sʒ dʒ torre fieri: postea laueṫ ⁊ decoq̄tur in brodio. Oua ēt sorbilia gallinaꝝ sine sale vel modicissimo salis ꝯueniūt si in ꝑncipio prādij sumanṫ: ēt si ꝯcutianṫ cū modico casei de quo supra: ⁊ fiat viuarolū vocabulo nr̄o ꝯueniūt. Inter herbas laudaṫ lactuca: portulaca: atriplex spinachia: ⁊ bletes abiecta p̄ᵃ aq̄ ebullitionis: borago ēt ⁊ buglossa ꝯferūt. Uinuʒ sit medij coloris medie potētie vitando oīa vina potētia. Et si parūper ad dulce declinet: ⁊ nullo mō ad acetosuʒ est notabilr̄ ꝯueniens: ⁊ maxime mixtū aliq̄lr̄ cū aq̄ decoctionis ligritie: ⁊ aliquoꝝ granoꝝ berberoꝝ. Et h̄ q̄ꝫtū ad regimen in dieta sufficiāt. ¶ Sequiṫ regimē medicinaliū i quo erūt tres ꝑncipales intētiones. Pria est diuersio post euōnē q̄ facta est ꝑ alios precedētes māeꝝ a vijs vrine ad oppoᵐ. Scd̄a est eq̄tio māeꝝ ⁊ remissio acuitatis eaꝝ. Ultima est alteratio mēbroꝝ ⁊ ꝯfortatio eoꝝ ꝓhibendo gnātionem acuitatis in dictis mēbris. ¶ Pria igiṫ intentio q̄ est diuersio stante facilitate ad vomitū ꝯpleṫ singularissime ꝓuocando vomitū singulis octo vel. x. diebus: qm̄ ꝑ eū maxime iuuanṫ egritudies renū: vt fuit snia. d. A. xviij. tertij: ⁊ Serapio quarto breuiarij dic: ꝙ qn̄ vtiṫ eo hō assidue sanaṫ velociter sanatione integra. Fiat ergo vomitiuum comedēdo diuersa cibaria maxime ex carnib⁹ pinguibus ⁊ grosso mō masticatis: ⁊ bibat vinū dulce: ⁊ postq̄ꝫ sic stetit per horā q̄si iterato bibat aquā dictaꝝ carniū pinguiuʒ decoctiōis seminis attriplicis ⁊ aneti: ⁊ sumendo de ea circiter. ℥. vi. ⁊ cū. ℥. ij. olei. oliuaꝝ: ⁊ sic tepidū sumat nō calidū: deinde voluat se ꝑ lectū inordiate ꝯn̄ter post duas tertias hore posita bombice ad oculos: ⁊ ligatis oculis cū intentione vomēdi imponat sibi pēnā intinctam in oleo in guttur ꝓuocādo vomitū: ⁊ ita educat. Et cū compleuerit abluat faciē suā cū aqua rosata: ⁊ aceto: ⁊ coluat os suuʒ ex his silr̄. Postea nō sumat cibū nisi dū famescet vel: saltez tardādo duab⁹ vel trib⁹ horis. Et tūc sumat cibū leuē: nō tn̄ oua sorbilia: neqʒ lac ꝓpter facilē corruptionē eoꝝ: sed pistatū vel aliqd similr̄ facile. Sequēti ēt die si staret volūtas ad vomēdū iterato euomat: ⁊ faciat vt ꝑus. Hoc totū itelligiṫ si difficulter fiat vomitus: vbi aūt facile fieret. ¶ Laudo vt fiat semel in mēse ꝓuocādo cū pēna intīcta in oleo duobus dieb⁹ ꝯtinuis vt dictū est. Hec eadē intentio de diuersiōe ꝯpleṫ exhibēdo singulis. vi. diebus boluʒ ꝯfectionis vt infra. ℞. cassie nouiter ex̄cte. ʒ. vi. pulparuʒ sebesten pinguiū. ʒ. ij. granoꝝ berberoꝝ pulierizatoꝝ numero. vi. cū zuccharo fiat bolus: sumaṫ in aurora ꝑ. vi. horas an̄ cibū. Si ēt sumereṫ an̄ cibū per duas tertias hore nō esset incōueniens. Nam istud diuertit mās ad vias intestinoꝝ remittēdo ēt acuitatē eaꝝ: ⁊ ꝯuertēdo a vijs vrine. Si ēt bis in ebdomada qn̄ nō fit vomitiuū vel nō daṫ cassia: imo ⁊ in die an̄cedēti q̄ dʒ fieri vomitiuū exhibeaṫ clistere ꝺʒ formā positā vt supra. Cū his trib⁹ ⁊ altero eoꝝ complebiṫ conuenienter prima intentio que est diuersio.

¶ Circa aliā intentionē que est equatio māe ⁊ alteratio valet si interdū sumaṫ syrupus vt infra. ℞. syrupi vio. ℥. i. s. de fumoterre. ℥. s. syrupi de portulaca Mesue. ʒ. ij. aq̄ decoctionis semiuʒ maluaꝝ althee or. excorticati: ⁊ alchicbēgi an̄. ℥. iij. fiat syrupus aromatizatus cū modico sandalorū citri ⁊ spodij ꝓpter rectificationē epatis. Et cū isto pōt ꝯtinuare trib⁹ vel quattuor dieb⁹. Et si appareret multiplicari sanguis vel vrina fieret magis tincta: q2 i p̊ syrupo est virtus mundificatiua renū posset dari syrupus vt ifra. ℞. syrupi rosati de ifusiōe. ℥. i. s. aque decoctionis ligritie: ⁊ coriandroꝝ. ꝑ̄ꝑ̄. fiat syrupus: ⁊ cū remittiṫ tīctura dimittaṫ iste syrupus. Ad eandē intētionē valet si interdū apparente tinctura vrine fiat leuis flobothomia de vena basilica dextri brachij euāndo duas. ℥. sanguinis nō vltra: nā ꝑ eaʒ remittiṫ inflāmatio humoꝝ ⁊ diuertiṫ mā ad oppositūʒ. Ualent ēt ad hāc intentionē ꝯfectiones ꝑ̄cipue ꝯfectio facta vt infra. ℞. spēꝝ dyarodon abbatis. ʒ. i. s. specieꝝ trociscoꝝ de spodio cū semine acetose. ʒ. s. seminū althee: ⁊ maluaꝝ ⁊ berberoꝝ an̄. ℈. i. cū zucchiaro dissoluto i aquis absynthij portulace: ⁊ fumiterre: qd̄ sufficit fiat confectio in morsellis: de qua ꝯfectione loco syrupoꝝ vti pōt sumēdo morsellū vnū triū. ʒ. ꝓ vice ꝑ duas horas an̄ cibum. Et si plʒ ꝑt post ꝯfectionē sumere duas vel tres. ℥. aq̄ decoctōis sandal. citri: ligritie: ⁊ berberoꝝ. ¶ Postremo insurgit vltima intētio q̄ est ꝯfortatio renū: ⁊ epatis. Et hec ꝯpleṫ cū his q̄ intrinsecus ⁊ extrinsecus offeruntṫ maxīe a ꝓprietate q̄dā occulta valētibus: ⁊ ēt a manifesta q̄litate pria vel ꝺa. Ualet igiṫ ꝓ ꝯfortatione renū singulariter ꝑiferius si expulsis suꝑfluitatib⁹ cōib⁹ nā vel clisteri de q̊ supra fiat ꝯn̄ter īpositio quattuor vel. v. ℥. vsqʒ ad. vij. de lacte ouino tepido cū. ℥. s. zucchari vnius cocte: ⁊ tūc iaceat supinus ꝑ horā vel horā cū dimidia. Ualebit silr̄ si fiat decoctio de renibus capraꝝ vel capretoꝝ ꝑ̄cipue si ꝑtes pingues ille fuerīt: ⁊ imponēdo ꝑ clistere: vt supra dictū est. ¶ Per interius ēt valet ad ꝯfortationē illoꝝ mēbroꝝ si aliquotiēs maxime in hyeme sumereṫ. ʒ. i. trifere minoris ex arte fenonis. Et si cū ea ꝯmiscereṫ. ʒ. s. epatis adib. erit magis appropriata ꝯfectio. Ualebit ēt excellēti⁹ ad ꝯfortanduʒ si fiat puluis vt infra de quo sumaṫ coclear vnū an̄ cibū cū modico brodij: ⁊ habebit intentionē nō ad epar tm̄: sʒ ad renes ⁊ vesicā: cuius descriptio talis est. ℞. epatis adib. renū: ⁊ vesicaruʒ capraꝝ vel capretoꝝ lotoꝝ ꝑus in aq̄ decoctionis alchicbingi: ⁊ ligritie: postea positoꝝ in olla q̄ debite cooperta posita i furno moderate calido exicceṫ dicte carnes donec pulierizari possint de q̄ puluere sumāṫ. par. iij. sandaloꝝ ligritie spodij an̄. par. s. zucchari albissimi ad medietatē totius mis. ¶ Exterius aūt ꝑꝑ ꝯfortationē virtutū nāliū epatis valet si fiat sacculus supra epar vt ifra. ℞. floꝝ camomille rosa. sumitatū absynthij: ⁊ sq̄nanti an̄. M. i. siue. s. sandal. citri: spodij spice an̄. ʒ. i. ꝯtūdanṫ grosso mō ⁊ suꝑ calefiat sacculus leuiter ⁊ supponaṫ regioni epatis mane ⁊ sero an̄ cibū per horā. ¶ Circa renes opʒ bn̄ intendere ne fiat restrictio māeꝝ feculentaꝝ in ipsis renibus: qm̄a caliditate ipsoꝝ faciliter ad lapideitatē ꝯuerterētur. Idcirco fiat inunctio leuis stipticitatis ad frigidū aliqualr̄ declinās nō nimis ne virtus ipsoꝝ debilitetur ⁊ extinguaṫ. Fiat igiṫ vnguētū vt ifra. ℞. olei ro. olei violati olei absynthij. an̄. ℥. s. lauentur duabus lotionibus in aqua plātaginis ⁊ tertia parte aque absynthij postea cū modica cera ⁊ modicissimo aceto. ⁊. ℈. i. mumie fiat vnguētū. Sʒ attendaṫ ꝙ singulis duobus diebus vel tribus adminus abstergantur ꝑtes vncte cū duab⁹ ꝑtibus vini vermilij: ⁊

vna aceti simul mixtis paꝝ calefactis. ¶ Superest postremo pp accidens qđ aliqñ euenit a quo deus auertat in futuꝝ si adueniret apponať remediũ sufficiẽs vt est trũbositas sanguinis z ꝯglobaꝰ eiꝰ in vesica faciens opillationẽ z ꝓhibitionẽ exitus vrine. Quo casu veniẽte accipiať zirbꝰ adipinus vituli vel castrati bñ pinguis: z sic calidus euiscerato aĩali ponať supra pectinẽ: vel si nõ ꝯseruеť caliditas fiat decoctio in aq̃ calida z ifundať dictꝰ ҫirbus vt infra. ℞. camomille: paritarie: senationũ: siue cresoni. añ. M. i. floꝝ aneti. M. s. misce ex bis fiat fomẽtatio mediãte dicto ҫirbo bina vel trina. Et si nõ possit hẽri ҫirbus habeať filtruz loco eiꝰ vel pãnus grossus: z infundať ĩ dicta decoctione z supponatur. Deinde fiat inũctio qñ hoc nõ sufficiat cũ oleo amig. amaraꝝ: z oleo de lilio z scorpionum. Et qñ ad ista nõ obediret liq̃factio pp fortẽ coagulationẽ ipsius sanguinis posset distillari de dictis oleis intra vesicã cũ siringa z posset dissolui: z est forte remediũ. ʒ. i. coaguli leporis cũ oleo scorpionis z fiat inunctio ex eo supra pectinẽ. Et postremo si ista nõ suffecerint exhibeanť de dicto coagulo. ℈. ij. s. vsq̃ ad. ʒ. i. cũ. ʒ. i. oximellis. s. z aq̃ camomille z raffani. añ. ʒ. i. s. Et his sum contentus.

¶ Pro quodam qui nõ potest erigere membrũ sed emittit sperma anteq̃ erigatur. Consilium. LXIX.

Pro regula cauẽdũ est ab oĩbꝰ exiccãtibus siue cuz eo ꝯtingať intensa caliditas siue intensa frigiditas. Et iõ cauẽdũ a cibariys aromaticis cũ pipere: z a multũ infrigidãtibus: vt est potio aq̃ frigide z coriandroꝝ multoꝝ: z i hoc nocẽt lentes z miliũ z acetosa ƀ arãcys limonibꝰ agresta: z hꝯ. ¶ Utentur ẽt quecũq̃ sua caliditate z siccitate mãm minorãt ſpmaticã: sicut sunt rutha: ciminũ: maiorana: semen agni casti: z hꝯ. Laudanť in casu quecũq̃ ad aliqualẽ calefactionẽ cũ humectatione declinẽt: ita vt ex eis genereť sanguis calidus z humidus: ad grossuz tñ aliqualr̃ declinans. Et si cũ eis ꝯiungať inflatio z vẽtositas aliq̃ sunt in casu plurimi iuuamenti. Inter spẽs pcipue vz ҫinҫiber cũ modico cinamomi z croci: sit tñ pcus vsus eoꝝ cuz ferculis. Ualent in casu cicera cocta in brodio pingui faseoli etiam sũt hꝯ nãe. Buthyrũ ẽt si moderate sumať cũ modico salis multũ ꝯuenit. Idẽ intelligať de caseo pingui: recẽti cuz modicissimo salis. ¶ Ad hoc valẽt carnes castrati z brodia eius: z oua ẽt sorbilia aliqualr̃ inspissata. Amigdale ẽt pure precipue cũ zucchаro sunt vehementis iuuamenti. Idez ẽt efficiũt castanee cocte: si cũ zuccharo comedanť. Est tñ vitanda oĩs supflua repletio z nauseatiua sacietas: vinũ ꝯueniens sit nigrũ grossum ad dulce aliqualr̃ declinans: nõ nimis potẽs. Exercitiũ laboriosuz z qes supflua nocẽt. Equitatio iuuat: qm̃ genitalia z alia mẽbra circũiacentia calefacit tempate: z humiditatẽ cũ spiritu z vẽtositatem ad ea trahit: z sic ea mẽbra cõfortat z nõ laxat. Est tñ cauendũ a nimia frigiditate pedũ: qm̃ ĩ casu est multũ nociua. ¶ Circa medicinalia fiat cõfectio. ℞. pineaꝝ: fisticoꝝ: auellanaꝝ. añ. ʒ. i. s. granoꝝ coti excorticatoꝝ: caudaꝝ struci: cerebroꝝ passeꝝ masculoꝝ. añ. ʒ. iij. radicũ satiriõis recentiũ sub cineribꝰ coctaꝝ z mũdataꝝ. ʒ. iij. penidioruz buthyri recẽtis. añ. ʒ. iij. testiculoꝝ verris vel arietis assatorum numero. ij. oĩa teranť sigillatim in mortario postea in buthyro incorporenť: deinde ꝓiciať desup ea zucchari al. lib. i. s. qđ zucchaꝝ dissoluať in brodio pingui pipioꝝ: z ebulliat ad debitã decoctionẽ ꝑ electuario. Et si addatur ʒ. s. ȝȝ. in cõpõne electuary erit cõueniẽs. Põt ẽt fieri iunctio ad mẽbra genitalia adiuuãdũ erectionẽ si expediat

Sumantur formice maxime ad citrinũ declinãtes si hẽri possint cũ ouis eaꝝ. M. i. bulliãt in. ʒ. vi. olei cõis in vase vitreato in furꝰ deinde ponať pulueris semis cepe: z ruthe. añ. ʒ. s. cũ cera qđ sufficit fiat vngm. Aliud ad erigẽdũ. ℞. semis eruce. ʒ. xvi. cimini. ʒ. viij. pipis. ʒ. iiij. seminis portulace. ʒ. ij. cere qđ sufficit: ꝯfice cũ melle: fiat quarta pars z detur mane z sero est incomparabile. Aliud. ℞. saturegiam z puluerisa: z misce cũ melle: z bibe cũ vino z statiz ꝓuocabis ad coitũ. Aliud. ℞. semis cepaꝝ al. testiculoꝝ vulp. cerebroꝝ passerũ: floꝝ palme: thuris masculi. añ. ʒ. ij. formentur pillule cũ aqua calida: z denť. v. aut. vi. z non plures qꝛ mulier sub viro deficeret. Uel si vis ponere loco palmaꝝ semen eruce siluestris. ¶ Ad hoc valet si sumatur. ʒ. s. seminis pastinace cũ. ʒ. ij. decoctionis cicerum rub. z. ʒ. i. vini dulcis grossi. Itẽ. ʒ. i. asse cũ melle multum ad hoc operať. Itẽ testes vituli exiccati triti. Itẽ oua colũbaruz z pdicis. Itẽ seminis eruce. ʒ. s. cimini. ʒ. ij. pipis. ʒ. i. seminis portulace. ʒ. s. oĩa terre z ꝯfice cũ melle. Itẽ pinearũ petrosiliy: pudent: si ceruini: terbẽtine. añ. p. i. pipis. p. s. z cum melle fiat electuarium. Item cum succo berbene fiat inunctio anteq̃ coeat zc̃.

¶ De inaturali exitu seminis. Consilium. LXX.

Uidi in casu inaturalis exitus seminis z pollutiones maxime nocturne ꝯcurrẽte tñ desiderio ad pficiẽdũ coitũ: siue võ siue imaginario z in dispõe que satis ꝓprie vt p accidentia in casu scripta ꝯstat appellari põt satiriaſ. qm̃ neq̃ simplr̃ papismus appellať neq̃ ẽt gomorea vt ex descriptionibꝰ positis a. ℌ. 6º. interioꝝ caplo penul. ꝯprehẽdi põt ĩsinuãtis in effectu: vt ẽt dixit passionarius ꝙ papismus est pudẽdoꝝ tensio nimia multo tpe pseuerãs absq̃ desiderio coeundi. Ubi gomorea vt tenet Gal. loco allegato est inuoluntaria ſpmatis purgatio absq̃ veretri tẽsione. Per hoc ꝙ in cãu nr̃o stet vehemẽs tẽsio distinguiť a gomorea: qꝛ tñ stat cũ desiderio coeundi distinguiť a papismo: vt ẽt voluit Rasis. xiº. ꝯtinentis q declarãs papismuz dixit: papismus est erectio virge absq̃ appetitu z absq̃ caliditate cõprehensa sicut accidit qñ aliqs iacet sup dorso. In hoc ergo differt papismus a satiriasi: qꝛ in papismo nõ stat desideriũ z appetitꝰ coeũdi z in satiriasi sic. Sz cõicant intẽsiõe: vñ silr̃ in satiriasi vsus coitꝰ ꝯfert z sedat ips̃: ꝯpleta. n. venere vga mollificať: vbi ĩ papismo ñ sedať erectio ẽt p coitũ. Dico igiť vidi casuz hũc cũ accidẽtibꝰ suis in scriptis sup ƀ mirifice declaratũ: z habũde z luculẽter cũ causis extensiõis z cũ causis coitus nãlis expssuz necnõ cũ sentẽtys Auic. ad multitudinẽ ſpmatis z vehemẽtiã desidery facientibus singulari declaratiõe refertũ. ¶ Deinde colligẽdo causas spãles huiꝰ nocumẽti z eisdẽ postremo regimẽ z curã adaptãdo. Sed qm̃ vt dicit Rabbimoyses in suo tractatu de regimine sanitatis ars medicine facilis est ĩtelligere apõ bñ intelligẽtes: sz est difficilis opari: idcirco est bñdа oĩmoda ingsitio: vt in ea recte opari possimus: qđ fieri nõ potest nisi precognita vere dispositiõe supra quã est afferẽda curatio: vt sunt sñie clare plurime auctoꝝ quas ꝓpter breuitatem hic nõ referam. Et qm̃ ex accidentibus in scriptis datis multa remanent indiscussa ad rectaz intelligentiaz casus: idcirco dicam cum alexandro archimedico in. c. de effusione seminis. Interrogare autem oportz de colore ipsius seminis: z vtrum spissum aut tenue est qđ egrediť: z que pcesserunt etiam vel qualis ante fuit vita: z quibus cibis vsus est aut si plus ꝯsuetudine venereis vsus est actibus. Nã si plenitudo est: necesse est vt effundanť. Si autẽ

nihil

nihil tale fuerit ⁊c̃.supple nõ opꝫ vt effundat̃.Et eandem
sñiaꝫ videbat̃ insinuare dñs Auic.zo.tertij.in capitulo de
multitudine desiderij cũ dixit.Qñ est cũ fortitudine cor/
poris ⁊ sanguineitate:⁊ sanitate ꝯplexionis ⁊ adoloscentia
etatis ⁊ potentia sup coitum absqꝫ successione debilitatis
nõ est necessariũ vt occupatio sit in regimie eius ⁊ fractio/
ne ipsius:fractio nãqꝫ eiꝰ aduertit ꝯplexionẽ ⁊ destruit vir
tutem ⁊c̃.Et paulopost addidit.In pria aũt cuiꝰ cã est aut
acuitas spmatis aut multitudo eius cũ debilitate corporis
ꝓpter fortitudinẽ vasoꝝ spmatis ⁊c̃.supple opꝫ ꝙ sit oc/
cupatio in regimine eius ⁊ fractione ipsius. Fuit ergo ne/
cessarium ad recte intelligendũ q̃ dicat̃ ꝑncipalis cã huiꝰ
nocumenti vt ponerent̃ quedã reliqua accidentia de for/
titudine corporis ⁊ sanguineitate ⁊ sanitate ꝯplexionis cũ
extensione venaꝝ vel sine:qm̃ lꝫ vt ex discursu facto ꝑ pre
stantissimũ doctorẽ qui ordinauit dictũ ꝯsiliũ colligant̃
sũmarie tres ꝑncipales cause istarũ pollutionũ quaꝝ vna
est multitudo spmatis:⁊ alia fortitudo imaginationis de
actu venereo.⁊ tertia debilitas ꝯtentiue vasoꝝ spmatis.
Et in prima cã vr̃ cõcordare cũ Aui. ita diiudicantis.s.ꝙ
multitudo spermatis sit vna de potissimis causis. ¶ Ad
hanc aũt cãm de multitudine spmatis fuit necessaria spã
lis inuestigatio vt nũqd hec multitudo spmatis fuerit ta/
lis ex habundantia humidi sanguinei in toto:cũ ipsuꝫ sper
ma sit superfluitas vltimi alimẽti distributi ꝑ mẽbra ⁊c̃.
ꝙ cognosceret̃ facta inuestigatione ex plenitudine:⁊ ple/
ctoria totius ⁊ corporis tumore ⁊ inflatione venaruꝫ:⁊ ꝙ
fuerit melius dormiens post expeditionem actus virtute
inde nõ d̃bilitata vt volebat Gal.tertio tegni ꝑmo caplo.
Venereorum vero vsus ⁊c̃.qm̃ si talis eẽt spermatis mul
titudo:vt supra dictũ est nõ esset multa intentio ad absci/
sionẽ eius.Sꝫ si passio tediosa foret ad debilitatẽ tñ non
adducens ꝯuenienter deberet̃ regimen de quo in ꝯsilio.
Cauendo ab oĩbus q̃ multũ nutriunt ⁊c̃.siue sint cibi siue
cibi medicinales siue medicine cibales:vt scribit̃ lꝫ scd̃m
veritatẽ tñ ex ꝓprietate terminoꝝ neqꝫ cibi medicinales
⁊ multo minus medicine cibales pñt eẽ ex eis q̃ multum
nutriunt.Sed vbi eẽt multitudo spmatis in casu multitu
dinis desiderij ⁊ pollutionis nõ cũ multitudine humidi ĩ
toto:ita ꝙ exuberãtia nutrimenti totius nõ sit cã multe su
perfluitatis decidẽde spmatice:sed ꝓpter caliditatẽ ⁊ for/
titudinẽ mẽbroꝝ genitaliũ nãlẽ fieret attractio plurime
humiditatis spermatice ad vasa seminaria:⁊ tũc grauata
virtute nitit̃ ipsa ad exoneratiõeꝫ ⁊ expulsionem:⁊ ꝯñter
mẽbra ĩtumescũt ex ordine nãe ad actũ ꝑficiendũ ꝯcurrẽ
tibus simul vaporibꝰ:⁊ vẽtositate sil'cum hũido attractis
ad dictas ꝑtes:⁊ sic implentibꝰ vacuitates ⁊ dilatãtibus ⁊
extẽdẽtibꝰ qđ est satis possibile stante in toto debilitate:⁊
indigentia nutrimẽti:vt ego existimo in casu nr̃o:qm̃ si eẽt
ex habundãtia mãe in toto nõ seq̃ret̃ ex eũone debilitas:
vt volunt auctores vl'r.Et A.ꝑcipue de signis exuberatio/
nis spmatis in ꝑn.cũ dixit.Illa in qua est spmatis multi/
tudo non sentit̃ debilitas:diminutio.s.in opationibꝰ cum
multitudinẽ coitꝰ. In cãu aũt nr̃o vt ex accñtibꝰ colligit̃
in tertio accidẽti post pollutionẽ sentit debilitatẽ notabilẽ
ac si balneũ exiuisset:⁊ in brachijs ⁊ in manibꝰ ac si forti/
ter laborasset:lꝫ minorẽ sentiat in ꝯiunctiõe cũ muliere q̃ꝫ
in somnis:cuiꝰ rõ põt sumi ꝑtim qm̃ in somnijs stat forte
imaginatio de muliere multũ speciosa multũ delectabili
vbi vxorẽ forte nõ tm̃ diligit:nec ita gratam hꝫ ad coeuñ.
Et ita v̓tutes nãles parate obedire aĩalibus plus de mã
spmatica ꝯuertunt ad mẽbra gñationis ⁊ ipsius spmatis
maior fit eũatio in somnijs:q̃ꝫ tũc in vigilia.Vel sumitur
ex mente Aristo.4ª ꝓbleumatũ ꝓbleumate.5º qꝛ corpus
ꝙ dꝫ coire opꝫ intrinsecus esse calidũ ⁊ humidũ:tale aũt
est in somnijs magis q̃ꝫ in vigilando:⁊ sic plus de semine
emittit̃:⁊ ꝯñter maior debilitas seq̃t̃.Itẽ dixit post pollu/
tiones intestina ĩfra vmbilicũ murmurãt ⁊c̃.qđ nõ ꝓpter
aliud euenit nisi qꝛ debilitãte calore nãli ꝑ ꝑus erat potẽs
resoluere mãm insensibil'r fit tũc sufficiens ad resoluẽdũ
insensibil'r:sꝫ tm̃ ꝓpter debilitatẽ sufficit mãꝫ in vaporeꝫ
⁊ ventum ꝯuertere:⁊ nõ resoluere:⁊ sic fit rugitus vt.iꝫª.
tertij tractatu q̃nto ad ꝑncipiũ.Et si sic est vt credo tũc in
hoc casu no esset necessaria dieta cũ infrigidantibus ⁊ hu
mectantibꝰ:vel cũ exiccãtibus ⁊ extenuantibus q̃ necessa
ria est in primo casu per eã ꝓduceret̃ corpus ad matiem:
⁊ extenuationẽ ⁊ marasmoneꝫ:vt pꝫ ꝯsideranti.Et in hoc
esset maximus error:imo tũc restaurandũ est cũ restaura
tiuis ⁊ viuificantibus virtutẽ.Neqꝫ hoc mirabile videa/
tur.s.ꝙ q̃dã membra sint fortia humectata plurimo nu/
trimento ꝓpter virtutẽ fortẽ attractiuã eoꝝ reliq̃s debili
bus existẽtibus.Et hunc casum exꝑssit.d.A.in textu in capi
tulo de multitudine desiderij cũ dixit.In illa aũt cuiꝰ cã
est acuitas spmatis aut multitudo eius.s.spmatis cũ debi
litate corꝑis.Ecce q̃uo cũ multitudine spmatis stat debili
tas corporis.Dixit ꝯtinuãdo ꝑꝑ fortitudinẽ vasoꝝ spma/
tis fit supple talis multitudo ⁊ declarat dicens.Et qꝛ attra
hunt mãm spmatis ad se q̃uis sit in corꝑe indigentia vir/
tutis sicut accidit vt creent̃ q̃daꝫ mẽbra fortiora alijs. Et
idẽ voluit dicere ẽt in capitulo signoꝝ ꝓximo cũ dixit.Et
signũ multitudinis spmatis solius.s.nõ cõiuncta multitu/
dine in toto de mã est vt nõ sit in corꝑe de dispositionibus
virtutis ⁊ multitudinis sanguinis aliq̃d de quo sit curan/
dũ.Et fortasse addit est cũ ea debilitas:verũtamen spma
multiplicat̃:⁊ pollutio frequens fit.Et qđ egredit̃ est plu/
rimum ⁊ debilitat corpus.Et istã cãm puto esse vnã fortẽ
cãm dispõnis istius.s.fortitudo mẽbroꝝ gñationis:⁊ non
ꝯiuncta in toto multitudine sanguinea:qꝛ ad eũonem vt
dictum est sequit̃ debilitas:ẽt ꝓpter ista mẽbra faciliter
intumescere:imo quasi ꝯtinuo ⁊ vigilãdo ⁊ dormiẽdo:vt
dicitur in scđo accidenti virga erigit̃:⁊ ꝑ aliqđ tp̃s sic ere/
cta manet.Et postq̃ꝫ mollificat̃ semꝑ aliquid q̃uis modi
cũ exit de spermate:imo additur in accidenti vltimo:v̓ga
etiam parata est valde ad erectionẽ:⁊ sic hoc totuꝫ videt̃
declarare caliditateꝫ ⁊ fortitudinẽ istaꝝ ꝑtium nãlem in
attrahendo.¶ Ad hoc ẽt suadet ꝯplexionẽ testiculoꝝ eẽ
calidaꝫ:qm̃ in actu venereo vt scribit̃ in penultimo acci/
denti dum cognoscit mulierẽ nõ facit longam moraꝫ ad
emissionẽ spermatis:imo statiꝫ expeditus est vbi ꝯplexio
frigida testiculoꝝ declarat̃ de tardo exitu seminis ⁊ pau/
citate eius de mente Rasis ⁊ Auic.in capitulis ꝓprijs de
signis ꝯplexionis testiculoꝝ.Declarat̃ etiã ex vehementi
desiderio ad coeundũ vt veloci:⁊ ꝙ eius erectio est fortis
vbi signa ꝯplexionis frigide sunt ꝯ̃ria.Neqꝫ ad opᵐ ꝯclu/
dat̃ ꝑ vnũ motiuũ qđ adducit̃:qm̃ ꝑcipiũt̃ testiculi fridi
⁊ v̓ga multũ calida.Dicat̃ ꝙ caliditas testiculoꝝ ẽt cali/
doꝝ in spẽ ꝓpria ꝯparata caliditati v̓ge tꝑe inflãmationis
⁊ tumescẽtie eius est remissa cũ fit intumescẽtia ꝑꝑ cele/
brãdũ coitũ:⁊ cũ possibilitate eius ⁊ ꝯñter ꝑcipiunt̃ fridi
respectu.s.ꝑceptiõis caliditatis ipsius virge:qm̃ caro testi
culoꝝ est glandosa in specie carniũ frigida:⁊ sic respectu
virge est frigida tꝑe inflationis virge ad coitum:qm̃ v̓ga
vt dicit.A.zo.tertij capitulo ꝑmo est cõposita ex pluribꝰ
arterijs supra hoc ꝙ ꝯuenit quantitati huius mẽbri:⁊ sic
iste arterie hñdant sanguine ⁊ spiritu ⁊ in hora erectionis:
repletis etiam vacuitatibus dicti mẽbri ex vaporibus ⁊
spiritibus calidis redditur membrum calidum magis q̃ꝫ
sint testiculi calidi.Et precipue qꝛ arᵐ ab operationibus
est efficax multum ad declarãdum supra complexionem
mẽbroꝝ.Hãc igit̃ existimo eẽ vnã ꝑcipuã cãm accidẽtiũ

ſcriptoꝝ:ſcđam cām exiſtimo eē vehemētēꝫ cogitatū ad
rē venereā vt ēt exiſtimaꝛ̄ ab alijs:⁊ nō minꝰ exiſtimo cāꝫ
coadiuuātē eſſe frequētē actū in ipſo actu venereo vľ tpe
vigilie vel tpe ſomni. Nam dicebat. A. 20. tertij caplo 2°.
Et vſus coitus ꝯfoꝛtat hoc mēbꝝ ⁊ facit ipſuꝫ lacertoſuꝫ
⁊ vigoꝛat ipſum:⁊ dimiſſio eius liquefacit ipꝫ ⁊ rarefacit:
Operatio nāqꝫ quēadmodū dixit Hipo. ingroſſat ⁊ dimiſ
ſio opationis liquefacit. Et hec cā facit cām primā eē vali/
dioꝛē: de qua dictū eſt ſupꝛa. Nā frequēs coitus:⁊ motus/
iſtarū ꝑtiuꝫ vltra attractionē facit nām vigilantē ad mul
tum tranſmittendū de mā̄ ſpmatica ad ľa membꝛa:⁊ ſi ſit
indigentia in toto: ſicut in ſimili eſt de lacte qđ abundat
in mamillis facta ſuccione ab infante vel aliter expſſione
vbi nō facta ſuccione minuiꝛ̄ lac. Nā ītantū facit talis at/
tractio vt ēt mollificatis ⁊ attractatis mamillis viri emit
tatur lac ab eis. Et ſimiľr dixit. A. 4° de animalibꝰ caplo
de diuerſitate ſanguinis inter aīalia: ꝙ capꝛa ꝑua antiqua
impingueꝛ̄ ꝯſtringanꝛ̄ eius mamille:⁊ poſt exit ſanguis ⁊
poſtea quaſi ſanies ⁊ poſtea exit lac: qđ eſt aquoſuꝫ dulce:
ſicut illud qđ exit poſt ꝑtum ⁊ nō pus:⁊ habebūt conū in
mamillis ſicut ille que pepierunt. Et addit ēt iaꝫ ꝯtingit ī
quadā ciuitate quā dicebant yma ꝙ caper ꝓpe virgā que/
dā hēbat addita menta ad ſimilitudinē mamillaꝝ:⁊ cuꝫ
fricabanꝛ̄: et exiuit tm̄ de lacte ꝙ factus eſt caſeus inde
⁊c. Ita ad ꝓpoſitū retoꝛquēdo vehemēs vſus coitus fecit
ad multitudinē ſeminis circa mēbꝛa generationis: lꝫ etiā
eſſet in toto īdigētia. Et iſtas exiſtimo cās hoꝝ accidētiū:
ꝓpterea q̄ꝛ dicta ſunt ſupꝛa. Neqꝫ credo debilitatē ꝯtenti
ue vaſoꝝ eē in cā huius nocumēti: qm̄ cū debilitate contē
tiue rara fit erectio: neqꝫ materia multiplicaꝛ̄: imo paula/
tine educiꝛ̄ ad opm modū ſcribiꝛ̄ in accidentibus. Et ideo
rōnabiliter magis credendū eſt foꝛtitudinē virtutis expul
ſiue eſſe in cā q̄ꝫ debilitatē ꝯtentiue p̄cipue cū actus ve/
nereus ſubito ꝑficiaꝛ̄ vt dictū eſt. ¶ Super his ergo tāq̄ꝫ
ſuper cauſis hoꝝ accidentiū reſtat fundare intentionem
curatiuā: que intentio ꝯpletur duobus ingenijs. ſ. dieta:⁊
alijs medicinalibus. ¶ Circa dietā qm̄ de habitudine to/
tius nō ſum per ſigna certificatus: idcirco non poſſum bn̄
dare regulā in electione aeris. Sꝫ quātū eſt ex ꝑte mēbꝛo
rum generationis dꝫ eſſe aer frigidus ad ſiccū declinās: vľ
ſtante habitudine ad colericū declinante: vt crediꝛ̄ nō in/
cōuenit ſi paꝝ aer ad humidū declinet. Et ſi nō habeatur
nāliter talis in eſtate rectificetur infundendo herbas fri/
gidas vt lactucas: endiuiā: poꝛtulacā: herbā coꝛiandri: iuſ/
quiami: floꝛū nenufaris:⁊ folia eius: roſas: arnogloſſam:⁊
hmōi. Et fiant odoꝛamēta frigida:⁊ maxime de floꝛibus
nenufaris: qm̄ tanta vis eſt ipſius nenufaris ꝙ nō tm̄ ra/
dix ⁊ ſemē eius ebibita abſcindūt fluxū ſemīs: ſꝫ ēt odoꝛ
floꝛis eiꝰ: vnde dicebat Rabbi moyſes: ꝙ nenufar habet
ꝓpꝛietatē in deſtruendo ſemen:⁊ ſic eſt ei ꝯ̄rium ꝙ odoꝛ
eius deſtruit coitū: qđ eſt ei ꝓpꝛiuꝫ in tractatu de coitu: cā
phoꝛa etiam ad hoc eſt precipui iuuamēti. ¶ Circa cibuꝫ
⁊ potū niſi eēt debilitas in toto habita tm̄ indicatione ab
exuberantia ſeminis ⁊ frequentia pollutionis cum tenſio
ne ⁊c. eſſet exhibenda dieta frigida ⁊ ſicca medicinalis ma
gis q̄ꝫ cibalis. i. ꝓm alteratiua ⁊ modici nutrimenti. Sed
qm̄ vt ſupponiꝛ̄ in caſu ſtat in toto indigentia nutrimen/
ti: opꝫ in hoc tempare regulā vt illa dimittantur que per/
nām ſuam multitudineꝫ coitus faciunt: vt ſunt ea que cū
plurimo nutrimento:⁊ cū caliditate ꝓuocatiua ſunt ven/
toſabilia. Sꝫ eligēda ſunt que q̄ſi ſunt tempata:⁊ que vel
nāliter vel artificio nō ſint faciliter fluxibilia:⁊ tādē ſunt
apponenda cū eis q̄dā: que ꝑ ꝓpꝛietateꝫ coitū minuūt. Et
ſm hoc viteꝛ̄ inter carnes ouine: pulline:⁊ columbine:⁊
cerebella q̄cūqꝫ:⁊ maxime colūboꝝ:⁊ paſſerū: q̄ valde ad
coitū faciūt:⁊ ſimiliter medulle oſſiuꝫ:⁊ oua columboꝝ:⁊
paſſerū:⁊ lac recenter mulſū. Et ex radicibus viteꝛ̄ cepe:
raffani: rape: napones: nā talia oīa plimū ad coitū faciunt.
Et inter herbas feniculus:⁊ aſparagi:⁊ mēta ī cā noſtra. ſ.
in cā fluxus ſpmatis ex debillitate ꝯtentiue: vel liquidita
te ſubſtātie ab auctoꝛibus comēdaꝛ̄. Nam dicebat. A. de
cura exuberationis ſpermatis ad finē. Et mēta quideꝫ eſt
farmacū notabile in ingroſſando ſperma:⁊ ꝯfoꝛtādo vaſa
eius ad retinēdū ipſuꝫ. Et inter ſemina vel grana ad coitū
facientia que ſunt in caſu dimittēda ꝓpter inflāmationē
quā addūt:⁊ extenſionē vſqꝫ in tertia digeſtione:⁊ ꝯn̄ter
ad venerē multū faciūt ſūt fabe:⁊ cicera:⁊ faſeoli. Et īter
fructus quo nocent in caſu ſunt ficꝰ pingues ⁊ recentes:⁊
ſicce: ſed magis ſicce. Nā ī eis eſt lacticiniū quoddā acutū
vt dicebat Aui. 18. tertij plurimū faciens ad expulſionem:
fiſtici ēt plurimū inducūt ad venereꝫ ⁊ vue ⁊ amigdale:⁊
pinee magne: nam ab oībus his cauenduꝫ eſt. Et inter po
tus nocet aqua mellis: ſed magis nocet vinū maxime al/
bum ⁊ potēs ⁊ acutū: imo dicit Rabi. ꝙ ipm ſua ꝓpꝛieta/
te que eſt in ipſo ꝯiuncta eſt excitans coitū:⁊ īplet venas
vapoꝛibus bonis: quapꝑ operatio eius ad coitū p̄cedit ope
rationē cuiuſcūqꝫ rei alterius. ¶ Hec igiꝛ̄ oīa dimittēda
ſunt:⁊ eligenda eaq̄ ad hoc inclinationē nō hn̄t. Et in hoc
fiat panis ex frumēto mūdo cū aliquali tm̄ furfure: nō ſit
ſalitus: neqꝫ nimis coctus in furno: ꝙ ſi fuerit āmoueanꝛ̄
ꝑtes ſicce. Et ſi apponereꝛ̄ 3a vel 4a ꝑs farine oꝛdei cū fa/
rina frumēti:⁊ pinſareꝛ̄ panis cū aq̄ decoctionis radicum
nenufaris eſſet in caſu nr̄o magis iuuans. ¶ De carnibus
eligantur carnes capꝛetoꝝ: q̄ oī tpe comedi pn̄t: vel carnes
vitule:⁊ eliganꝛ̄ de eis ꝑtes muſculoſe cū modica pingue/
dine. Et ſi decoquaꝛ̄ in eis aliqd de poꝛtulacis: vel de plan
tagine ad caſum erunt cōuenientioꝛes. Si ēt ex eis fiant
galatine ſimul cū decoctiōe pedū vituli: vel capꝛetoꝝ ſine
aceto: ſed cū modico vino granatoꝝ loco eius dimittēdo
ſpēs: maxime cinamomū. ℥ꝫ. ⁊ crocū: ſꝫ loco eoꝝ pōt poni
ad coloꝛificādū d̄ puluere coꝛalloꝝ ru. cū modico karabe:
⁊ ad ſapoꝛandū melius appōi pōt aliqd de puluere coꝛian
droꝝ p̄paratoꝝ ⁊ magis faciēt ad ꝓpoſitū nr̄m. Interdū
ēt diebus qbꝰ nō comeduntꝛ̄ carnes ꝑ legē pn̄t offerri oua
gallinaꝝ p̄cipue albaꝝ non in multo numero: ſed duo vel
tria ad plus ꝓ vice: q̄ anteq̄ꝫ decoquātur ſtent īfuſa in ace/
to cū teſta ꝑ quattuoꝛ vel. vi. hoꝛas: demū elixenꝛ̄ vel rum
panꝛ̄ ſꝫ arbitriū: ſed ſi elixenꝛ̄ cū teſta nō ſint nimis mol/
lia ſed ad ſpiſſitudinem aliqualr̄ inclinata. Uſus tm̄ caſei
pecudini ſiue vace recētis modiciſſimi ſalis nō ē diſcōue
niens. Ualent ēt aliqd piſces: maxime petroſi ꝑui. Et īter
ſemina ⁊ grana valent miliū ⁊ panicū ſi multū decoquan
tur. Item lac acetoſuꝫ factū nō eſt diſcōueniens. Item ad
impinguādū cibaria ꝯuenit ſingulariter oleuꝫ onfacinū
dimiſſo oleo magis pingui. Laudauit ēt Albucaſis ī. 26.
ꝑticula Azaraui: ꝙ ſi vtaꝛ̄ longo tpe pane cū oleo ſolum
ſupple nō exiſtente abominatiōe ad hoc eſt de deſiccātibꝰ
ſperma ⁊ auferētibus pollutioneꝫ. ¶ Inter fructus laudā
tur ꝑſica pira poma:⁊ reliqua gnā frigidoꝝ humidoꝝ vel
ſiccoꝝ. Et inter ꝯfectiōes viteꝛ̄ ꝯfectiōes mellite:⁊ facte
ex zucharo vniꝰ cocte:⁊ eligantur ꝯfectiones de zuccha/
ro alb. diſſoluto zucharo cū aq̄ poꝛtulace vel plātaginis:
⁊ abſynthij: vľ aqua decoctiōis citonioꝝ. Et ſi plꝫ vt aliqd
addaꝛ̄ vini granatoꝝ nō diſcōueniet. Potus eius ſit vinū
auſteꝝ nigrū mixtū cū aq̄ decoctiōis coꝛiādroꝝ prepato/
rū: vel ſe. nenufaris: vel poꝛtulace: vel aliquo hꝫ. Et ſi non
plꝫ aliqđ hoꝝ miſceaꝛ̄ cum aqua ferrata: plus tamen vel
minus ſm vini potentiaꝫ. Et ſi imponaꝛ̄ panis aſſus de re
centi in vino iuuabit ad intentioneꝫ. ¶ Circa motū:⁊ getē
dicaꝛ̄ cū. d. Auic. ꝙ motus mēbꝛoꝝ inferioꝝ eſt nociuus

qm̄

qm̄ ꝯuertit mãs ad inferiora. Sʒ fiat exercitiũ cũ mẽbris superioribus: ⁊ sic ludus ad pilaʒ vt videt̃ innuere. A. ꝓhibendo ad parietẽ corpore aliqualr̃ getato est in casu ꝯueniens. Et loco eius valent fricationes membroꝝ supioꝝ. Et sicut ãbulatio est ad nocumentũ ꝓpter cãm dictaʒ ita statio pedes est nociua: qm̄ statio vt voluit Auer. 6º. colliget est exercitium dorsi: ⁊ per eũ membra renibus vicina multũ calefiunt ⁊ laxant̃: ⁊ sic in cãm dispõnis multũ adherent. ¶ De inanitione ⁊ repletione dicat̃: ꝙ lʒ repletio sumpta indicatione ab exuberãtia mãe circa illa mẽbra videat̃ esse nociua: ⁊ vt sic inanitio est iuuatiua: tñ attenta debilitate q̃ sequit̃ ad coitũ que manifestat indigentiã in toto saltẽ moderãtia cibi ⁊ potus est magis ꝯueniens q̃ȝ inanitio pro restauratione humidi restaurandi. Licet ẽt inanitio ex alio capite possit nocere: qꝛ ad eã sequit̃ inflãmatio spirituuʒ ⁊ humoꝝ: ⁊ sic dicti humores pongitiui facti quoꝝ pars defluit ad vasa spmatica inducit pruritũ: ⁊ titillationẽ in dictis mẽbris: ⁊ sic incitat̃ expulsiua ad expel^m: ⁊ ꝯñter ad actũ pollutionis ꝓmouet. Est igit̃ magis iducẽda tempantia q̃ȝ repletio vel abstinentia: ⁊ ꝓinde a ieiunis abstinendũ est mediocriter. ¶ In passionibus aĩalib⁹ caueatur ab ira ⁊ furore ⁊ nimia solicitudine. Aliqualis tristicia vel saltem moderatũ gaudiũ nõ disconuenit. Sʒ meditatio de coitu: ⁊ speculatio de muliere speciosa ⁊ maxime si nuda fuerit vt dicebat Azaranus est de rebus coadiuuãtibus ad coitũ: ⁊ auditus vel somnus factus de venereis sunt in casu p̃cipui nocumenti. Immo dicebat Raby. in negotio ꝯseruande sanitatis absolute. Dico ꝙ q̈cũqʒ cupit sanitatis ꝯseruationẽ nõ assumat coitum in mente sua: neqʒ recordet̃ eius quantũ poterit. Ex hoc tñ nõ intelligat̃ ꝙ nullo mõ vtatur coitu: qꝛ ex ꝯsuetudine ad eũ est inclinatus. Et si forte intotũ abstineret incideret in nocumenta: vnde dicebat Auicẽ. in cura priapismi: sed vtiliter hic adducit̃. Et dimittat̃ coitus nisi ꝓpter necessitatem eius: ne eueniat nocumẽtum aliq̇d ex nocumẽtis dimissionis ipsius. ¶ Est igit̃ in hoc maxĩe aduertendũ: qꝛ ꝓpter ꝯsuetudinẽ istius actus quã puto esse vnã cãm p̃ncipalem ad hunc effectũ difficile erit declinare a cogitatiõe ⁊ meditatione coitus: ⁊ añcedentiũ ad eũ nisi mens ⁊ rõ ad optimũ deducant. Nam in hoc magis valebit moralis ꝯsideratio q̃ȝ medicinalis ꝯuertendo opationes aĩales hõ͛ factas ad ꝯtrarias ⁊ diuersas: vt ad speculatiões: ⁊ ad ꝯsiderationẽ eoꝝ que tristiciã inducunt ꝯmemorando de iudicio altissimi futuro: ⁊ de futura morte necessaria: ⁊ de eterno supplicio nisi aĩa sit bñ moribus ornata: ⁊ nõ vicijs coinqnata. Et si pur ꝯtingat ꝓpter malaʒ assuefactioneʒ: qm̄ vsus sunt res extra naturã vt dixit Aui. oportebit cũ rõne discurrere q̃uo iste actus dicit ad infirmitatẽ: ⁊ postremo ad mortem: ⁊ q̃uo matrix siue materies circa quã operat̃ homo est inter mẽbra vilissimũ membrũ: ad q̇d tanq̃ȝ ad sentinam defluũt humiditates a toto. Ex istis aĩa aduersionibus ⁊ similibus saltẽ ex parte rectificabit̃ aĩa a frequẽti meditatiõe circa coitũ. ¶ De somno ⁊ vigilia dicat̃ cũ. d. Hipo. ꝙ vtraqʒ magis mĩõ facta nocent: maxĩe somnus: qm̄ ⁊ ratio ⁊ expimentũ declarãt: vt supra visuʒ est: ꝙ tpe somni plures fiunt pollutiones ⁊ diuturna magis mẽbri erec⁰. Et iõ a ꝓlixitate ⁊ maxime ꝯtinuitate somni cauenduʒ est. Neqʒ aliquo mõ supra dorsuʒ dormiendũ est: qm̄ ꝓpter talẽ accubitũ preparat̃ ad actũ ex causis notis medicis. Iaceat igitur super latus dextꝝ: qm̄ sic iuuat vt voluit Serapio. 5º. breuiarij in caplõ de gomorea. Immo iacere super sinistrum p̃parat ad pollutiones. Et dicit azaranus ⁊ est cõiter allegatus: ⁊ sunt vltima verba capituli de effusione seminis in somno: q̇d autẽ iuuat sua ꝓprietate: ⁊ ego pluries sum expertus vt dicit: est ꝙ talr̃ dispositus tangat cum sinistro pede virgã suam ter cũ voluerit dormire ⁊ nũq̃ȝ polluet̃ in somno. ¶ Circa medicinalia vertit̃ intẽtio duplex. Una ad habitudinẽ totius. Alia ad mẽbra gẽitalia. Et de habitudine totius q̃dam respiciunt euãtionẽ: quedã alterationẽ: sed de alteratione qm̄ nõ cognosco excessum ꝯplõnalẽ numerabo quedã a ꝓprietate alterantia in casu valentia: dimittendo alterantia a manifesta qualitate. ¶ Circa ergo intentionẽ euõnis dicebat Serapio capitulo supra allegato. Et opʒ vt ꝓhibeant̃ ad euõneʒ per solutionẽ nature. Nam euõ p solutionẽ attrahit ad membrum mãm per vicinitatẽ. Et laudauit ex opposito euõnẽ per vomitũ qm̄ ꝯuertit mãm ad op^m: sed vomitus sit facile factus singulis decem vel. xv. diebus in corpore parato ad vomeñ. ꝙ si fuerit per nãm idispositũ dimittat̃. Modus aũt ꝓuocationis vomitus ⁊ ipsuʒ vomit^m relinquo tanq̃ȝ satis notũ ordinationi p̃stãtissimoꝝ ibidẽ phisicoꝝ. Laudauit ẽt Serap. flobothomiã: sed hoc intellexit stãte plenitudine ⁊ exhuberantia in toto. In casu tñ nisi corpus sit nimis debile laudo leuẽ fieri flobothomiam de vena epatis singulo mense euãdo. ij. vel. iij. ℥. sanguinis ꝓ vice. Nam per eam diuertet̃ mã ne ꝯuertat̃ ad mẽbra generationis. Et istaʒ p̃cipuã sñiam colligit. d. A. in cura ṗapismi sub his verbis. Cañ vero curationis ṗapismi est euãtio cũ vomitu ⁊ flobothomia absqʒ vẽtris solutiõe oĩo: ꝓpterea ꝙ timet̃ ꝙ vẽtris solutio descendere faciat mãs deorsuʒ. ¶ Circa igitur alterãda a ꝓprietate dicunt quidã ꝙ modicũ herbene datũ in potu nõ sinit. vij. diebus virgã erigi: cuius signum est ꝙ si detur gallo nõ ascendet supra gallinam. Dicũt etiã ꝙ si iungat̃ virga cũ gũmi iunipi a ꝓprietate ꝓhibet ipsaʒ erigi. Iacintus ẽt citrinus ⁊ electus in hoc hʒ ꝓprietatem si ponat̃ in ãnulo in digito retentus: licet Rasis in. 10. ꝯtinentis dixerit ꝙ retentus in vestimentis ꝓhibet fluxum spmatis in somno. ¶ Circa vero localia opʒ vt intentio principalis sit ad dispositionem malam genitalium calidam alterandã: ⁊ ad largitatem ⁊ amplitudinẽ viaꝝ ꝯstringẽdũ ⁊ corrigẽdũ. ¶ Pria q̇dẽ itẽtio q̃ sit cum scda ꝑfici põt circa testiculos ⁊ virgã ꝯplet̃: p̊ ordinãdo ꝙ in nocte virga nõ stet iter coxas ne calefiat: deinde coxe ⁊ testiculi ⁊ ille ꝑtes inferiores infrigident̃ ⁊ remitantur in fortitudine attractionis cũ epithimatibus factis ex succis appropriatis: vt cũ succo coriandri humidi: cũ succo arnoglosse: portulace: lactuce: ⁊ silĩbus. Et semẽ iusquiami in hoc singularẽ hʒ ꝓprietatem: ⁊ balaustie: ⁊ grana granatoꝝ ⁊ rosaꝝ ⁊ silĩa: maxime de semine nenufaris: vt supra dictũ ẽ: ex eis siccis ⁊ puluerizatis cũ dictis succis vl̃ aqua decoctionis dictoꝝ pñt fieri emplastra. Et q̇dã fortificant hõ͛ cuʒ duobus granis cãfore. Et q̇dã audent vsqʒ ad applicationẽ opij. Sʒ in hoc bñ aduertat̃: qm̄ ex vsu taliter stupefacientis tanta inducit̃ dormitatio in mẽbro: vt sit difficile eã post sanare. Aliqñ etiaʒ talia frigida inspissant mãm taliter in illis meatibus vt remaneat tensio sine tñ desiderio: ⁊ fiat priapismus: ⁊ tũc expedit dimittere talia frigida: ⁊ occurrere cũ aliq̇bus tempate calidis facientib⁹ ad leuẽ subtiliationem ⁊ resolutionẽ vẽtositatis: ⁊ nõ cuʒ fortibus calefaciẽtibus facientib⁹ ad attractionẽ mãe ad locũ. Et istũ cañ. insinuauit nobis. A. versus fineʒ caplĩ in cura priapismi. Et in hoc valebit aq̃ decoctiõis camomille: ⁊ mellilotí vt fiat fomẽtatio cũ vino mediocri. Et postea si iterato facta detumescẽtia: ⁊ mollificatiõe virge fiat ẽt tensio cũ desiderio ⁊c. erit redeũdũ ad silĩa dicta. Et vt habeatur vna forma vnguenti infrigidantis ⁊ aliqualiter exiccantis vias cõstringentis fiat vnguentũ vt infra. ℞. olei mirtini: olei ro. añ. ℥. i. olei d̃ nenufare. ℥. ß. mucilaginis psilij ⁊ seminis citonioꝝ facte cũ aqua ferrata añ. ℨ. ij. sandaloꝝ al. ⁊ rub. terre sigillate; cupullaꝝ: glandiuʒ: lapidis

ematitis.an.ʒ.5.camphore.gra.v.cere parum fiat vnguentum. Et si pl3 addere parū aceti iuuabit ad penetrandu3. Ex hoc vnguēto inungi pñt coxe versus radicē virge cum testiculis ꝛ virga. Et stante caliditate renum vt est rōnale vel saltem lassitudine meatuum pñt fieri epithimata vt dictum est supra: vel pōt fieri inunctio ad ipsos renes cu3 vnguēto vt supra. Uel ponaꝛ lamina plumbea in qua oēs ꝯueniunt auctores sup renes: ꝛ multum extinguit vētre3. Sed de ea dicebat Cōciliator op3 vt pforeꝛ multis foraminibus vt per ea resolui possint vapores q ex corpore resoluunꝛ: aliter si reflectanꝛ interius fiunt cā calefactionis: ꝛ sic dicta lamina p accidens noceret. Si añq3 imponaꝛ dicta lamina infundanꝛ in aliquo succoꝝ de predictis vel plantaginis vel acetose erit magis efficax ad hoc. Ultimum remediū in hoc casu qđ est magis expimentale q̄ rōnale tanq̄ medicinale dꝛ q cū qdā esset passus pollutiones p menses aliquot frequēter nō ꝯferente ei cura medicoru3: quidā alligauit ei ad collum cordulā que tendebat vsq3 ad virgā eius: ꝛ ante somnū cu3 ea satis stricte virgā ligauit: ꝛ cum moubereꝛ virga a ventositate in somno ad pollutionē ꝛ extendereꝛ extrahebaꝛ ppter dolorē virge: vñ nō sequebaꝛ pollutio: ꝛ cū pcessisset p mense3 cessauit ab eo oīs motus spermatis in somno. Et bis su3 ꝯtentus.

¶ De satyriasi qđ est dispō siue vehemēs desideriū coeundi cū actu coitus ꝛ pcedēte mēbri tēsione cū imaginatiōe ēt ad actū p quodā iuuene cremonēsi. Cōsiliū. LXXI.

Asus iste pncipalr ex accidentibus ppria relatione infirmi pceptis est passio apud medicos satiriasis appellata. Nam in eo fit vehemens desiderium: ꝛ appetitus coeundi nocte cum actu coitus: ꝛ pcedente membri tensione cū imaginatione etiam ad actum: ꝛ hoc frequenter cōtingit: ꝛ ita neq3 pprie papismus noīatur neq3 etiā gomorea: vt ex descriptionibus positis a Sal. 2° interioꝝ ca° vltimo cōprehendi pōt insinuātis in effectu. Etiam dixit passionarius q priapismus ꝛ pudendoꝝ tensio nimia multo tpe pseuerans absq3 desiderio coeundi. Ubi gomorea vt vult Sal. loco allegato est inuolūtaria spmatis purgatio absq3 vere tri tensione. Jō pro hoc q in casu nostro stat vehemēs tensio distinguiꝛ a gomorea: q2 tñ stat cum desiderio coeundi distinguiꝛ a priapismo: vt etiam voluit Ras. xi° ꝯtinentis: q declarans papismum dixit. Priapismus est erectio vge absq3 appetitu: ꝛ absq3 caliditate ꝯprehensa: sicut accidit qñ aliqs iacet super dorsum. Jn hoc ergo differt papismus a satiriasi: q2 in papismo non stat desideriū coeundi: ꝛ in satiriasi sic: sed cōicant in tensione: vñ si est in satiriasi vsus coitus confert ꝛ sedat ipsam: completa enim venere virga mollificatur vbi in priapismo nō sedatur erectio ēt per coitū. ¶ Et l3 hui° dispōnis generalis vt exitus seminis in somno cause possent esse multiplices: tñ maxime cōmunes reducunꝛ vel ad exuberantiā sanguinis in toto: ꝛ habundantiā superflui eius in quanto circa membra qđ attractum vel transmissu3 a virtute ad testiculos recipiēs ibi nouā formā in virtute ēt spirituu3 pncipaliu3 mēbroꝝ fit ibi spma: qđ per nām d3 esse plificū: ꝛ fit sibi habūdās grauans virtutē ꝛ in virtute spirituū inclusoꝝ titillationē faciens cum repletione venaꝝ: ꝛ ptiu3 laterosaꝝ a vaporibus inde leuatis fit intensio: ꝛ ꝯsequenter exitus seminis cum pruritu titillatiuo delectationem inferente. Et hanc cām inter maximas expressit Auic. zo. tertij caplo de multitudine desiderij coitus. Et hec nō est causa in pposito nostro: qm ad hanc nō sequiꝛ debilitas membroꝝ: vt in casu nostro ꝯtingat. Jmmo in casu post emissionē vnā vel duabus vicibus: postea sequentibus noctibus magis frequentatur euātio similis: qđ nō fieret si fieret ex multitudie ꝛ habūdātia i toto: qm euāta p pte mā: ꝛ aleuiata nā nō postea superfluit euātio: imo per se nā retinet. Et tunc est necessariū vt dicit Auic. loco allegato vt occupatio sit in regimine eius. Fractio nāq3 eius vt ibidē auertit ꝯplexionē ꝛ destruit virtutē ꝛc. Aut 2° causa illius exitus est fortitudo imaginatiōis de actu venereo in pcedenti tpe vigilie. Na3 tunc in nocte reseruatis ydolis de inspectione excellenti mulieris speciose virtutes aīales mouent nāles: que sunt pate obedire aīalibus: vt colligiꝛ de mente Auicē. in multis locis: ꝛ pcipue pma tertij caplo de ylisci: ꝛ ita pficitur actus. Et l3 hec fuerit aliqualis cā nō est tñ pncipalis: q2 sepe nulla pcedente tali imaginatione: vt dicit deueniꝛ ad actū. Alia cā ēt exitus semis i sōnis est liqditas vel subtilitas ꝛ aliqtiens acuitas māe: ꝛ cū liqditate ꝛ subtilitate sepe ꝯiungiꝛ debilitas cōtinue vasoꝝ spmatis. Et hoc etiā nō est in casu qm ad eam non seqtur sensatio seu pceptio vel delectatio: que in casu nostro cōiunguntꝛ. Neq3 causa est acuitas māe: q2 ad eam sequiꝛ punctio dolorosa in exitu: qđ nō est ēt in casu nr̄o. ¶ Restat igiꝛ vt huius accidētis causa sit fortitudo vasoꝝ spmatis ꝛ caliditas mēbroꝝ generationis cū fortitudine eorūdem mēbroꝝ in attrahēdo mām seminalē ad dicta mēbra: vñ ꝯsequenter multiplicata mā circa dicta membra vt dicebaꝛ supra fit exitus māe spmatice cum tēsione mēbri ꝛ delectatione: l3 in toto nō sit supfluitas habūdans. Neq3 hoc mirabile videaꝛ. s. q quedā mēbra sint fortia habūdātia plurimo nutrimēto: ppter virtutē fortē attractiuā eoꝝ reliqs debilibus existentibus: imo hunc casum expressit Auic. in. c. de multitudine desiderij coitus cum dixit. Jn illa aūt cuius causa est acuitas spmatis: aut multitudo eius. s. spmatis cū debilitate corporis ppter fortitudine3 vasoꝝ spmatis stat debilitas corporis. Et declarās q talis exuberantia spmatis nō fit exuberātia nutrimenti in toto: sed ppter fortitudinem vasoꝝ in attrahendo dixit ꝯtinuādo. Et q2 attrahūt mā3 spmatis ad se q̄uis sit in corpore indigentia virtutis. Sicꝛ accidit vt creētur quedā mēbra fortiora alijs. Et ide3 voluit ibidem clare in caplo pximo signoꝝ cum dixit. Et signum multitudinis spmatis solius. i. nō ꝯiuncta multitudine in toto de mā est: vt nō sit in corpore de dispōnibus virtutis. ꝛ multitudinis sanguinis aliqd de quo sit curandū. i. q habundent: imo addit. Et fortasse est cum eo debilitas supple in toto. Uerūtamen spma multiplicaꝛ: ꝛ pollutio frequens fit: ꝛ qđ egrediꝛ est plurimu3 ꝛ debilitat corpus. Et istā credo esse pncipalissimā cām huius sui accidētis: ꝛ fortitudinē istoꝝ membroꝝ. Et credo ptim esse nālē ꝯiuncta caliditate nāli testiculoꝝ: ēt p magna pte acqsitā ex tpe ex frequentia coitus acqsita tempore sue pme iuuētutis: qm vt dicebat. A. zo. tertij. c. ij. Et vsus coitus cōfortat hoc membrū: ꝛ facit ipsum lacertosum ꝛ vigorat ipm. Et dimissio eius liquefacit ip3 ꝛ rarefacit. Operatio nāq3 queadmodū dicit Hipocras ingrossat ꝛ dimissio liquefac. ¶ Super hac ergo cā speciali fundando intentionē curatiuam erunt due pncipales expediende intentiones: vna circa regimen in dieta altera circa medicinalia. ¶ Circa regimen vero in dieta qm est habitudinis calide per nā3: ideo ex pte illius ꝛ ēt ex pte mēbroꝝ generationis d3 esse aer frigidus ad siccum declinās. Et si nō habeaꝛ naturalr talis in estate rectificetur infundendo herbas frigidas vt lactucas endiuiā: portulacam herbam coriandri iusqamꝛ flores nenufaris vel folia eius ꝛ rosas arnoglossā: ꝛ hmōi. Et fiant odoramenta frigida: ꝛ maxime de floribus nenufaris: qm tanta est vis ipsius nenufaris q non tm̄ ipsius radix

radix ⁊ semen eius ebibita abscindit fluxuz seminis: sed
etiã odor floris eius vt dicebat Rabbi: ꝙ nenuphar hꝫ ꝓ-
prietatẽ in destruendo semẽ: ⁊ sic est ei ꝯ̃riuz ꝙ odor eius
destruit coitũ: qđ est ei ꝓprium in tractatu de coitu: cãpho
ra ẽt ad hoc est ꝑcipui iuuamẽti. ¶ Circa motũ ⁊ quietez
dicat̃ cũ .d. Aui. ꝙ motus mẽbroꝝ inferioꝝ est nociuus:
qm̃ ꝯuertit mãs ad inferiora: sed fiat exercitiũ cũ mẽbris
superioribus. Et sic ludus ad pillã vt vr̃ innuere Aui. ꝓy-
ciendo ad parietẽ corpore aliqualr̃ quietato est in casu cõ
ueniẽs. Et loco eius valẽt fricationes mẽbroꝝ supiorum:
⁊ sicut ambulatio est ad nocumẽtũ ꝑꝑ cãm dictam: ita sta
tio pedes est nociua: qm̃ statio vt voluit Auer. 6° colliget.
est exercitiũ dorsi: ⁊ ꝑ eũ mẽbra renibus vicina calefiunt
multũ ⁊ laxant̃: ⁊ sic in cãz dispõnis multũ addũt. ¶ De
inanitione ⁊ repletione dicat̃: ꝙ lꝫ repletio sumpta indica
tione ab exuberantia mãe circa illa mẽbra videat̃ eẽ no-
ciua: ⁊ vt sic inanitio iuuatiua: tñ attenta debilitate que se
qtur ad coitum: que manifestat indigẽtiã in toto saltẽ mo
derantia cibi ⁊ potus est magis ꝯueniens q̃ inanitio ꝓ re
stauratione humidi restaurandi: lꝫ ẽt inanitio ex alio capi
te possit nocere: qꝛ ad eã seqtur inflãmatio spũum ⁊ hũo
rũ: ⁊ sic dicti humores pungitiui facti: quoꝝ pars defluit
ad vasa spermatica inducit pruritũ ⁊ titillationẽ in dictis
mẽbris: ⁊ sic incitat̃ expulsiua ad expellẽdũ: ⁊ ꝯñr ad actũ
pollutionis ꝓmouet. Est igit̃ magis inducẽda tẽperantia
q̃ repletio vel abstinentia: ⁊ ꝓinde a ieiunys abstinendũ
est medicinalr̃. ¶ In passiõib⁹ aĩalibus caueat̃ ab ira: ⁊ fu
rore: ⁊ nimia sollicitudine: aliqualis tristitia: vel saltez mo
deratũ gaudiũ non disconuenit. Sed meditatio de coitu
⁊ speculatio de muliere speciosa: ⁊ maxime si nuda fuerit:
vt dicebat Açarauius: est de reb⁹ coadiuuãtibus ad coitũ.
Et auditus vel sonus factus de venereis sunt in casu ꝑci-
pui nocumẽti: imo dicebat Rabbi in negocio ꝯseruande
sanitatis absolute dico: ꝙ quicũqꝫ cupit sanitatis cõserua-
tionẽ nõ assumat coitũ in mente sua: neqꝫ recordet̃ eius
q̃tũ poterit. Et hoc tñ nõ intelligat̃: ꝙ nullo mõ vtat̃ coi
tu: qꝛ ex ꝯsuetudine ad eũ est inclinatus. Et si forte i totuz
abstineret incideret in nocumenta. Vñ dicebat Aui. in cu
ra priapismi: sed vtiliter hic adducit̃. Et dimittat̃ coitus
nisi ꝑꝑ necessitatẽ eius: ne eueniat nocumẽtũ aliquod ex
nocumentis dimissionis ipsius. Et laudo vt semel i ebdo-
mada cũ ꝓposito vtat̃ coitu cũ vxore sua. Est g̊ in hoc ma
xime aduertendũ: qꝛ ꝑꝑ ꝯsuetudinẽ illius actus: quã puto
esse vnã de causis ad hũc effectũ difficile erit declinare a
cogitatione ⁊ meditatione coitus: ⁊ añcedentiũ ad eũ nisi
mẽs ⁊ rõ ad oppositũ deducant. Nã in hoc magis valebit
moralis ꝯsideratio q̃ medicinalis: ꝯuertendo operationes
aĩales hꝯ factas ad ꝯ̃rias ⁊ diuersas: vt ad speculatiões ⁊
ad ꝯsiderationẽ eoꝝ: que tristitiã inducunt cõmemorãdo
de iudicio altissimi futuro: ⁊ de futura morte necessaria: ⁊
de eterno supplicio: nisi aĩa sit bñ moribus ornata ⁊ nõ vi
cys coinquinata. Et si pur ꝯtingat ꝓpter malã assuefactio
nem: qm̃ visus fuit res extra nãm vt dicit Auicẽ. oportebit
cũ rõne discurrere qũo ille actus ducit ad infirmitatez. ⁊
postremo ad mortẽ: ⁊ qũo matrix siue materies circa quã
operat̃ hõ est inter mẽbra vilissimũ mẽbruz: ad qđ tanq̃
ad sentinam defluũt humiditates a toto. Et ex istis aĩe di
uersionibus ⁊ silibus saltẽ ex parte rectificabit̃ aĩa a fre-
quenti meditatione circa coitũ. ¶ De somno ⁊ vigilia di
cat̃ cũ dño Hypo. ꝙ vtraqꝫ magis modo facta nocẽt ma
xime somnus: qm̃ ⁊ rõ ⁊ experimẽtũ declarãt: vt supra vi
sum est: ꝙ tpe somni pl̃es fiunt pollutiões ⁊ diuturna ma
gis mẽbri erectio: ⁊ iõ a ꝓlixitate ⁊ maxima continuitate
somni cauendũ est: neqꝫ aliquo mõ supra dorsum dormi
endũ est; qm̃ ꝑꝑ talẽ accubitũ preparat̃ ad actũ ex causis

notis medicis. Iaceat igit̃ supra latus dextrum: qm̃ sic iu
uat vt voluit Serapio 5° sui breuiary in cap. de gonorea:
imo iacere supra sinistrũ preparat ad pollutiones. Et dic̃
Açaraui. ⁊ est cõiter allegatus: ⁊ sunt vltima verba capitu
li de effusione seminis in somno: ꝙ aũt iuuat sua ꝓprieta
te: ⁊ ego pluries suz expertus vt dicit: ẽ ꝙ talr̃ dispositus
tangat cũ sinistro pede virgã suã cum voluerit dormire ⁊
nunq̃ polluet̃ in somno. ¶ De cibo ⁊ potu nisi esset debi
litas in toto habita tm̃ indicatione ab exuberantia semi-
nis: ⁊ frequentia pollutionis cũ tensione ⁊c. eẽt exhibẽda
dieta frigida ⁊ sicca medicinalis magis q̃ cibalis. i. pluri-
mũ alteratiua ⁊ modici nutrimẽti. Sed qm̃ vt supponit̃
in casu stat in toto indigentia nutrimẽti: oꝫ in hoc tẽpera-
re regulã: qꝛ al's ꝓduceret̃ corpus ad maciẽ ⁊ extenuatio-
nẽ ⁊ marasmonẽ: vt pꝫ consideranti: ⁊ in hoc eẽt maxim⁹
error: imo tunc restaurandũ est cũ restauratiuis ⁊ viuificã
tibus virtutẽ. Et dimittant̃ illa q̃ ꝑ nãm suã multitudinẽ
coitus faciunt: vt sunt ea: que cũ plurimo nutrimẽto ⁊ cũ
caliditate ꝓuocatiua sunt ventosabilia: sed eligẽda sunt q̃
quasi sunt tẽperata: ⁊ que vel nãliter: vel artificio nõ sunt
faciliter fluxibilia: ⁊ tãdẽ sunt apponẽda cũ eis: que ꝑ ꝓpe
tatẽ coitũ minuũt. Et hm̃ hꝯ vitent̃ iter carnes ouine: pulli
ne: ⁊ colũbie: ⁊ cerebelle q̃cũqꝫ: ⁊ maxie colũboꝝ ⁊ passe
rũ: que valde ad coitũ faciunt: ⁊ silr̃ medulle ossiuꝫ: ⁊ oua
colũboꝝ ⁊ passeꝝ: ⁊ lac recẽter mulsũ. Et ex radicibus vi
tent̃ cepe: raffani: rape: napones: nam talia oĩa plurimum
ad coitũ faciunt. Et inter herbas fenicul⁹: ⁊ asparagi: ⁊ mẽ
ta in cã nostra: lꝫ in cã fluxus spermatis ex debilitate ꝯten
tiue. vel liquiditate sube ab auctoribus cõmẽdat̃. Naz di
cebat Aui. de cura exuberationis spermatis ad finem. Et
mẽta qdem est farmacũ nobile in ingrossando sperma ⁊
confortando vasa eius ad retinẽdũ ipm: ⁊ inter semia vel
grana ad coitũ facientia: que sunt dimittenda in casu ma
xime ꝓpter inflãmationẽ quã addunt: ⁊ extensionẽ vsqꝫ
in tertia digestione: ⁊ ꝯñr ad venerẽ multũ faciunt sũt fa
be: ⁊ cicera: ⁊ faseoli. Et inter fructus que nocẽt in cãu sũt
ficus pingues ⁊ recentes ⁊ sicce: sed magis sicce: nã in eis
est lacticiniũ quoddã acutum: vt dicebat. A. i8ª terty plu-
rimũ faciens ad expulsionẽ fistici: ẽt plurimũ inducũt ad
venerẽ ⁊ vue: ⁊ amigdale: ⁊ pinee magne: nam ab oĩb⁹ his
cauendum est. Et inter potus nocet aqua mellis: sꝫ magis
nocet vinũ maxime albũ ⁊ potens ⁊ acutũ. imo dic̃ Rab
bi: ꝙ ipsum sua ꝓprietate q̃ ẽ in ipso cõiuncta ẽ excitãs coi
tũ: ⁊ implet venas vaporibus bonis: quapropter operatio
eius ad coitũ ꝑcedit opationẽ cuiuscunqꝫ rei alterius: hec
igit̃ dimittenda sunt ⁊ eligenda ea: que ad hec inclinatio-
nẽ nõ hñt. Et in hoc fiat panis ex frumẽto mũdo cũ aliq̃-
li tñ furfure non sit salitus: neqꝫ nimis coctus in furno: ꝙ
si fuerit ãmoueant̃ ꝑtes sicce: ⁊ si apponerent̃ tertia vl' q̃r
ta ꝑs farina ordei cũ farina frumẽti ⁊ pinsaret̃ panis cuꝫ
aq̃ decoctionis radicũ nenupharis esset in casu nr̃o magis
cõueniens. De carnibus eligant̃ carnes capretoꝝ: q̃ in oĩ
tpe comedi pñt: vel carnes vituline: ⁊ eligant̃ de eis ꝑtes
musculose cũ modica pinguedine. Et si decoquat̃ i eis ali
quid de portulaca: vel de plantagine ad casum erunt con-
ueniẽtiores. Si ẽt ex eis fiant gelatine simul cũ decoctio-
ne pedum vituli ⁊ capretoꝝ sine aceto ⁊ cuꝫ modico vini
granatorum loco eius dimittendo spẽs maxime pip: cina
momum: çinçiber: ⁊ crocum: sed loco eorũ potest poni ad
colorificandum de puluere coralloꝝ rubeorum cum mo
dico charabe. Et ad saporanduꝫ melius potest apponi ali
quid de puluere coriandrorum preparatoꝝ magis faciẽt
ad ꝓpositum nostrũ. Interdũ ẽt diebus quibus nõ come-
dunt̃ carnes per legem possunt offerri oua gallinarum ꝑ-
cipue albarũ nõ in multo numero: sed duo vel tria ad pl⁹

pro vice: que anteꝙ decoquanť stent infusa in aceto cũ te sta per quattuor vel sex horas: deinde elixentur vel rumpantur ꝫm arbitrium: sed si elixentur cũ testa non sint nimis mollia: sed ad spissitudinẽ aliqualiter inclinata: vsus tñ casei pecudini: siue vace recentis modicissimi salis nõ est disconueniens: valent ẽt aliqui pisces maxime petrosi parui. Et inter semina ⁊ grana valent milium ⁊ panicum si multũ decoquanť. Itẽ lac acetosum factuꝫ non est discõueniens. Itẽ ad impinguãdũ cibaria ꝯuenit singulꝛ oleuꝫ onfancinuꝫ dimisso oleo magis pingui: laudauit ẽt Albucasis in 26ª ꝑticula Azara. ꝙ si vtať longo tpe pane cum oleo solũ. s. onfancino sup. non existente abominatione ad hoc est de desiccãtibus sperma ⁊ auferẽtibus pollutioneꝫ. Inter fructus laudanť ꝑsica: pira: poma: ⁊ reliqua grana frigidoꝝ humidoꝝ vel siccoꝝ. Et inter confectiones vitẽtur ꝯfectiones mellite ⁊ facte ex çucchar vnius cocte: et eligãtur ꝯfectiones de çucchar albo dissoluto çucchar cũ aqua portulace vel plantaginis ⁊ absqꝫ: vel aqua decoctionis citonioꝝ. Et si placet vt aliqd addať vini granatorũ non disconueniet: potus eius sit vinuꝫ austeꝝ nigrum mixtũ cũ aqua decoctionis coriandroꝝ ꝑparatoꝝ: vel seminis nenupharis: vel portulace: vel aliquo hꝫ. Et si non placet aliquid hoꝝ misceatur cũ aqua ferrata plus tñ vel minus ꝫm potentiã vini. Et si imponať panis assus de recenti in vino iuuabit ad intentionem. ¶ Circa medicinalia vertiť intentio duplex. Una ad habitudinẽ toti⁹. Alia ad membra genitalia. Et de habitudine totius quedaꝫ respiciunt euonẽ: quedã alterationem. ¶ Circa ergo intẽtionẽ euonis dicebat Serapio caplõ supra allegato. Et oꝫ vt ꝓhibeanť ad euonẽ ꝑ solutionẽ nãe: nam euo ꝑ solutionẽ attrahit ad mẽbrum mãm ꝑ vicinitatẽ. Et laudauit ex opposito euonẽ per vomitum: qm̃ ꝯuertit mãm ad oppositum: sed vomitus sit facile inductus singulis decẽ diebus vel qndecim in corpore parato ad vomendũ. Qꝛ si fuerit ꝑ nãm indispositũ vt est in casu nr̃o: vt ipsemet refert: dimittať. In casu tñ nostro laudo fieri leuẽ flõmiam de vena epatis singulo mẽse euãdo. ij. vel. iij. ℥. sanguinis ꝑ vice: ⁊ ꝑcipue in hoc tpe calido. Nã per eam diuerteť mã ne ꝯuertať ad mẽbra generationis. Et istã ꝑcipuã sniaꝫ colligit dñs Aui. in cura priapismi sub his verbis. Canon vero curationis priapismi est euo cũ vomitu ⁊ flobothomia absqꝫ ventris solutione oĩno: ꝓpterea ꝙ timeť: ꝙ ventris solutio descendere faciat mãs deorsum. ¶ Circa võ alterantia a ꝓprietate dicunt qdam: ꝙ modicũ berbene datũ in potu non sinit in septẽ diebus virgã erigi: cuius signum est si deť gallo non ascẽdet supra gallinã. Dicũt ẽt si inungať virga cũ gũmi iunipi a ꝓprietate ꝓhibet virgaꝫ erigi. Yacinthus ẽt citrinus ⁊ electus in hoc hꝫ ꝓprietatẽ si ponať in ãnulo in digito retentus: lꝫ Rasis. io. ꝯtinentis dixerit: ꝙ retentus in vestimẽtis ꝓhibet fluxũ spermatis in somno. ¶ Circa vero localia opꝫ vt intentio principaliter sit ad dispõnem malaꝫ genitaliũ calidã alterãdã ⁊ ad largitatẽ ⁊ amplitudinẽ viaꝝ ꝯstringendũ ⁊ corrugandum. ¶ Prima qdem intentio: q̃ simul cum scða ꝑfici põt circa testiculos ⁊ virgã cõpletur: primo ordinãdo ꝙ in nocte virga nõ stet inter coxas ne calefiat: deinde coxe ⁊ testiculi ⁊ ille ꝑtes inferiores infrigidenť ⁊ remittanť in fortitudine attractionis cũ epithimatibus factis ex succis appropriatis: ⁊ cũ succo coriandri humidi: cũ succo arnoglosse: portulace: ⁊ lactuce ⁊ silibus: ⁊ semẽ iusquiami in hoc hẽt singularem ꝓprietatem: ⁊ balaustie: ⁊ grana granatoꝝ: ⁊ ros. ⁊ silia maxime de semi. nenupharis: vt supra dictuꝫ ẽ: ex eis siccis ⁊ puluerizatis cũ dictis succis: vel aq̃ decoctionis dictoꝝ possent fieri emplastra. Et qdam fortificãt hꝫ cũ duobus granis campfore. Et quidã audent vsqꝫ ad applicationẽ opij. Sed in hoc bñ aduertať: qm̃ ex vsu taliter stupefacientiũ tãta inducit dormitatio in membro vt sit difficile eam posse sanare. Aliqñ ẽt talia frigida inspissant mãm talꝛ in illis meatibus vt remaneat tensio sine tñ desiderio: ⁊ fiat priapismus: ⁊ tũc expedit dimittere talia frigida: ⁊ succurrere cũ aliquibus tẽperate calidis faciẽtib⁹ ad leuem subtiliationẽ ⁊ resolutionẽ vẽtositatis: ⁊ nõ cuꝫ fortibus calefaciẽtibus facientibus ad attractioneꝫ mãe ad locũ. Et istũ cañ. insinuauit Aui. versus finẽ capli in cura ꝑapismi. Et in hoc valebit aq̃ decoctionis camomille ⁊ melliloti vt fiat fomẽtatio cũ vino mediocri: ⁊ postea si iterato fcã detumescentia ⁊ mollificatione virge fiat etiã tẽsio cũ ꝺsiderio: ⁊ sic erit redeũdũ ad silia dicta. Et vt habeať vna forma vnguẽti infrigidantis: ⁊ aliqualiter exiccantis vias ꝯstringẽtis fiat vnguẽtũ vt infra. ℞. olei myrtini: olei rosati añ. ℥. i. olei de nenuphare. ℥. ß. mucillaginis psilij: ⁊ semi. citonioꝝ facte cũ aqua ferrata añ. ℥. ij. sandaloꝝ alboꝝ ⁊ rubeoꝝ: terre sigil. copulaꝝ glandiũ: lapidis ematbitis añ. ℥. ß. cãphore. gra. v. cere paꝝ: fiat vnguentũ. Et si placet addere paꝝ aceti iuuabit ad penetrãdũ: ex hꝫ vnguento vngi pñt coxe versus radicẽ virge cũ testiculis ⁊ virga. Et stãte caliditate renũ cũ laxitudine meatuũ: vt in casu nostro possent fieri epithimata: vt dcm̃ est supra: vel põt fieri inũctio ad ipsos renes cũ vnguento vt supra. Uel ponať lamina plũbea: in qua oẽs ꝯueniunt auctores supra renes: ⁊ multũ extinguunt venereꝫ. Sed de ea dicebat ꝯciliator: opꝫ vt ꝑforeť multis foraminibus: vt ꝑ ea resolui possint vapores: q ex corꝑe resoluuntur aliter si reflectanť interius fiũt cã calefactiõis: ⁊ sic dicta lamina plumbea ꝑ accñs noceret. Si ẽt anteꝙ imponať dicta lamina plũbea infundať in aliquo succoꝝ de ꝑdictis: vel plãtaginis: vl' acetose erit magis efficax ad hꝫ. Laudo ẽt ꝓ ꝯfortatiõe renũ vt prius fcã euone supfluitatuꝫ cõiuim: vel nãlꝛ vel cũ clysteri supponať clystere ex lacte pecudino recenter multo: quo recepto maneat iacens sup dorsum: ꝙ si tale lac non habeať decoquanť renes castrati in aqua forti bullitione: ⁊ de illo brodio fiat clystere ad modũ iã dcm̃: ⁊ si in decoctione addereť paꝝ seminis iusqami erit fortius. ¶ Ultimũ remediũ in hꝫ casu: qđ ẽ magis experimentũ rõnale ꝙ medicinale. Dicitꝛ ꝙ cũ qdã eẽt passus pollutiones ꝑ aliquot mẽses freqũter nõ ꝯferẽte ei cura medicoꝝ: qdã alligauit ei ad collũ cordulaꝫ: q̃ descẽdebat vsqꝫ ad virgã eius: ⁊ añ somnũ cũ ea satis stricte virgã ligauit: ⁊ cũ moueret virga a ventositate in somno ad pollutionẽ ⁊ extẽdereť excitabať ꝑꝑ dolorẽ virge: vñ non sequebať pollutio. Et cũ ꝑcessisset ꝑ mensem cessauit ab eo oĩs motus spermatis in somno. Et his sum cõtentus.

¶ Item post predictum consilium per eundeꝫ propter diuersas intentiones fiant descriptiões vt infra maxime ad lenitionem ventris: primum. ℞. sebesten. ℥. ß. dyaprunis non solutiui. ℥. i. ß. penidiorum. ℥. i. passularum pinguiuꝫ ℥. ß. omnia simul misceantur ⁊ misce ꝓ electuario. Item ℞. syrupi ros. ℥. i. mellis ros. ℥. ß. aquarum absynthij: ⁊ plãtaginis añ. ℥. i. ß. misce. Item. ℞. syrupi rosa. ℥. i. ß. aque eo coctionis iniubaꝝ: ⁊ sebesten. ℥. iij. misce. Item. ℞. puluis çucchari. ℥. i. ß. cum aqua decoctionis ordei ⁊ sulfuris fiat clystere. Itẽ. ℞. reubarbari puluerizati. ℈. ij. mirabolanorũ citrinoꝝ: ⁊ chebuloꝝ puluerizatoꝝ añ. ℈. i. dyacatholiconis. ℥. ß. cum decoctione passularuꝫ: floꝝ boraginis ⁊ buglosse. Item. ℞. oleiro sati: succi citoniorum añ. ℥. i. succi semperuiue. ℥. ij. ß. iusquiami: gallaruꝫ añ. ℈. i. seminis nenupharis. ℈. ß. masticis. ℈. i. cuꝫ modicissimo aceti ⁊ modico cere fiat vnguentum. Itẽ. ℞. lactis ouini. ℥. vi. in quo decoquatur iusquiami. M. i. ⁊ fiat clystere post expulsionem materierum grossarum.

¶ Pro difficultate

¶ Pro difficultate impregnationis remouēda p vna mar
chionissa. Consilium. LXXII.

Uia accidens difficultatis impregnatiōis
siue sterilitatis dn̄e katarinete machiōes/
se malespine sequit̄ egritudinē māle3 hu
midā mr̄icis: nō tn̄ cū excessu in actiuis: ⁊
hoc dico in causis manifestis cui cōicat cō
plexio humida cerebri ⁊ stōi: stāte tn̄ epa/
te satis colerico. S3 vt dcm̄ accn̄s cū egri
tudine a qua pēdet remoueat̄: ⁊ 9ria inducat̄ matricis di
spositio ad fecūditatē ⁊ facilitatē ipregnatiōis mr̄icis du
plex erit intentio. Prima ad equādā ipsam malā 9plōnē
mālē: vt ē mēbꝝ magis 9simile. Scda pter hāc intētionē
erit iducere pticularē dispōnē faciētē ad collectionē semi
nis plifici ⁊ eiusdē 9seruationē debitā vt ex eo fieri possit
cōceptio embriōis p q̄to ipsa ē mēbꝝ orgāicū ⁊ officiale
ad hūc finē pncipal'r deputatū. Pro pª intētione expediē
da p̊ ponet̄ regimē circa dietā. scdo circa magis medicias.
¶ Circa igit̄ dietā in administratione sex reꝝ nō nālī3
sūmatim est fugiēdus aer hūidus pticularis cōis: vn̄ aer
sue habitationis aliqual'r ad siccū declinet. Camera sit in
ter duo solaria hn̄s spiraculū ad septētrionē vel oriētē3: ⁊
fiat ignis ex lignis quercus iuniperi ⁊c̄. ¶ De cibo ⁊ potu
sit cib⁹ facilis digōnis boni nutrimēti modicaꝝ supfluita
tū q̄tū poīe ē ad cal'm aliq̄l'r declinās: ⁊ ad siccū: sit panis
de frumēto bn̄ mundo aliq̄l'r salitus pinsatus cū aniso tor
refacto: ⁊ rasura eboris. Carnes pulloꝝ: pdicū: auiū mōta/
naꝝ: ⁊ castrati: vtat̄ lacte amig. dul. interdū cū farre: pani
co ⁊ riço: ouis sorbilibus: brodio ciceꝝ: ⁊ oleribus minutis
vt feniculo: ysopo: ⁊ in tpe hyemis cū modico origani ⁊ ca
lamēti. Dimittat oia viscosa: vt cibaria d̊ pasta: lac: caseū:
pisces: ptes viscosas ⁊ musclosas siue neruosas aialiū. Ace
tu3: agresta: oia acria ⁊ acerrima: vina alba ⁊ nigra grossa.
Uinū sit medie vinositatis ⁊ medy coloris stipticū: sed in
estate misceat̄ ppter epatis caliditatē cū aqua decoctiōis
çuccari: in qua extinguat̄ ferrū ignitū. ¶ Utat̄ exercitio
moderato: ⁊ hoc intelligat̄ circa primā intētionē: qn̄ in i/
tentione 9seruationis spermatis in mr̄ice qn̄ coierit ad in
tentionem cōcipiendi: tunc d3 quiescere in lecto per duos
vel tres dies si nouit se materiam spermatica3 retinuisse:
etiā cū mouebit̄ d3 paulatine gradatim moueri: ⁊ illo tpe
fricatio dorsi ⁊ brachioꝝ est satis 9ueniēs loco exercity ⁊
nō cruriū: neq3 pedū: qm̄ fricatiōes inferioꝝ ⁊ ablutiōes
tibiaꝝ habilitāt ad p̄cipitādū semē siue embrionē ad ex/
tra: fricatio moderata capitis ⁊ pectiatio oī tpe ē 9ueniēs.
¶ Somnus eius sit. vy. vl'. viy. horaꝝ ad plus ⁊ magis ī
estate q̄ in hyeme: nō dormiat de die: dormiat capite bn̄
eleuato: ⁊ extremis bn̄ coopertis: nisi in casu quo coierit p
9ceptione: qm̄ tūc p retinendo semine d3 iacere capite ali
qualiter depsso ⁊ coxis ⁊ anchis aliqual'r eleuatis. ¶ De
inanitione ⁊ repletione hēat singula die bn̄ficiū vētris: ⁊
pcitas in cibo ⁊ potu est magis 9ueniens q̄ abundantia: ī
mo spero q̄ ieiuniū semel in ebdomada erit maximu3 iu
uamentu3 saltē in hyeme. ¶ Caueat ab ira: rixa: pudore:
timore: tristitia: adhereat gaudio ⁊ iocūditati q̄tum fieri
pōt. Et in p̊mis diebus sperate 9ceptiōis abstineat a tussi
⁊ ab alta locutione: ⁊ nō frequētet actū coeundi p aliquos
dies. ⁊ qn̄ haberet̄ ille actus p cā necessitatis virigescat
ipsa magis: ⁊ in ludo moueat̄ vir. Et hec q̄tum ad dieta3.
¶ Jā restat p cōplenda p̊ma intētione ponere medicinas
mām adequātes euāndo qd̄ supfluū est de mā humida ī
capite stomaco ⁊ mr̄ice 9tenta: que vt sine nocumēto no
tabili euāri possit prius est 9uenienter digerēda cū appro
priatis. Et postq̄ taliter euāta fuerit expediet 9n̄ter de p/
ticulari mēbro proprius euāre: sed istud magis ad intētio
nē scda3 ptinebit: ⁊ sic de ea in scda pte fiet mētio. ¶ Pro
digerenda igit̄ mā laudo fieri syrupū cōem vt infra. ℞.
mellis rosa. syrupi de sticados ⁊ de duab⁹ radicibus an̄. ℥.
i. aquaꝝ arthemisse: feni. ⁊ ysopi: an̄. ℥. y. misce p duab⁹ vi
cibus: clarificet̄ ⁊ aromatiçet̄ cū gario. ⁊ mace: ⁊ cōtinuet̄
v. vicibus. Et si placet pōt fieri syrupus magistralis vt in/
fra. ℞. radicū acori: feni. enule: ciperi: yringoꝝ: ⁊ assari an̄.
ʒ. y. seminū anisi: siseleos: baucie: amomi: passulaꝝ: liquiri
tie: rubee tictoꝝ an̄. ʒ. i. betonice: melisse: pulegy: arthemis
se: calamēti: ⁊ maiorane an̄. M. i. fiat decoctio sufficiēs: ⁊
syrupiçet̄ cū çuccharo vel melle f'm q̄litatē tpis ⁊ aroma
tiçet̄ cū mace ⁊ ligno al'. ⁊ exhibeat̄ de ipso. ʒ. i. ß. cū aquis
syrupi suprascripti: deinde euacuet̄ mā cū medicina vt i/
fra. ℞. agar̄. ʒ. y. çinçib. ℈. y. infundant̄ in aqs betōice ar
themisse: ⁊ buglosse qd̄ sufficit: ⁊ facta exp̄ssione post. x. ho
ras addat̄ collature bn̄dicte simplicis. ʒ. y. ß. electuary in/
di. ʒ. ß. mellis ros. ℥. i. ß. rasure eboris. ʒ. ß. misce fiat potio: po
stea exhibeat̄ ⁊c̄. lauatiuū. ℞. aque decoctionis cicerū ru/
be. ℥. viy. çuccharì vnius cocte. ℥. ß. misce. Cōfectio p ma/
ne sequenti. ℞. mitridati. ℈. iiy. dyabuglossati. ʒ. y. sileris
montani: rasure eboris an̄. ℈. ß. ⁊ si solutiuū nō placeret in
forma potabili fiat cū pillis fetidis: ⁊ cū bn̄dicta: semp ca
uēdo q̄ stōus ⁊ cerebrū i opōnib⁹ suis 9fortent̄: ⁊ maxie
stōus: cuius lesiōe multiplicat̄ mā hūda in matrice. Un̄
laudo vnctionē p stō vt ifra. ℞. olei spice olei laurini: olei
absynthy an̄. ℥. ß. gar. macis: cinamomi: galange: squināti:
coralloꝝ rub. an̄. ℈. i. musci. gra. y. cū modico cere fiat vn
guentū. ¶ Jā succedit alia intētio q̄ debet̄ mr̄ici vt ē mē
brū tale. ⁊ in ordine prius est faciēda euō pticularis ⁊ sen/
sibiliter ⁊ insensibil'r p interius ⁊ p exterius. Primū ergo
laudo suppositum vt infra. Fiat nastale cū mercuriali cō
trita ⁊ ligata cū filo: ⁊ supponat̄ p duos vel tres dies. Ad
eandē intētionē v3 si liget̄ in pecia rara mitridati. ʒ. i. ma
sticis. ℈. ß. ⁊ supponat̄ cum filo. Quibus factis laudo fieri
balneū in quo sedeat vsq3 ad vmbilicū factū vt infra. ℞.
absynthy: matricarie: origani: calamēti an̄. M. i. ß. sulfurū
℥. iiy. bulliant in trib⁹ situlis aque: in q̄ prius extinguatur
ter aut quater ferrū: ⁊ cōtinuet̄ q̄ttuor dieb⁹ semel in die.
Istis factis p exterius ad euōnē religarū mārū p viā re/
solutionis: laudo fieri vnctionē ab vmbilico ifra cū oleo
vt ifra. ℞. olei de lilio: olei spice: adipis anserini an̄. ℥. i. ß.
misce: ⁊ si addant̄ q̄ttuor gra. castorei. ⁊. y. croci erit effica/
cius. ¶ Nunc 9n̄r veniendū est ad ea: q̄ disponūt ad ipre
gnationē ⁊ priusq̄ scribātur remedia positiue iuuātia sūt
abyicienda q̄dā: que de nā sua phibēt 9ceptionē. Primu3
nō portet secū mulier: vt aliqn̄ accidit in sacculis cordia/
libus os de corde cerui: neq3 matricē capre: neq3 lapidem
in digitis appellatū gagates. Caueat a comestione grano
rum hedere nigre. Ite3 radix pimpinelle multum nocet:
portare smeraldū ⁊ saphirū in digito impedit f'm aucto/
res debitū actū coeūdi. Itē postq̄ mulier crediderit se cō
cepisse nō bibat coagulū leporis. Itē scolopēdria in came
ra suspensa nocet. Coriū ēt mule multū nocet. Limatura
quoq3 ferri: que aliqn̄ ponit̄ in pulueribus vel 9fectiōib⁹
est p̄cipui nocumēti. Multa reliqua ab auctorib⁹ enume
rant̄ impediētia 9ceptionē vt supponere sibi sanguinem
mēstruū. vel succū mēte: vel comedere mr̄ice3 mule. S3
qn̄ hec ⁊ silia nō verisil'r applicant̄ mulieri sufficiēter di
ctū vr̄ de his: q̄ p babil'r pn̄t esse in vsu. ¶ Cōsequēter cir/
ca ea: q̄ positiue iuuant ⁊ habilitant veniēdū est. Et taliū q̄
dā debent offerri an̄ actū coeundi: quedā circa actu3 sunt
obseruāda: ⁊ q̄dā post: ante actū post tres dies 9tinuando
in mane expulsis supfluitatibus fieri pēsariū retinendu3
p tres horas vt infra. ℞. nucis cipressi: storacis ligde: ma/

sticis:olibani añ.ʒ.ij.rasure eboris.ʒi.ãbre.ʒ.ß.ↄficiant̃ cũ
vīo odorifero:vl' terbẽtīa ⁊ suppõat̃. In sero fiat suffumi
giũ.℞.thuris:masticis:laudani:myrrhe:nucis cipssi ⁊ fo
lioꝝ eius:ligni al'.blacte biçantie:foly:copulaꝝ glandiuz:
çedoarie:rasure eboris añ.ʒ.ß.cũ assungia anseris fiat pa
sta in pillulis planis:⁊ due eaꝝ ponant̃ sub cathedra sup
carbones ⁊c. Sumat̃ de mane electuariũ vt infra.℞.ci
namomi:gariofi.cardamomi añ.ʒ.ß.çinçi.galãge:macis:
cipi:nucis mu.ligritie:rasure eboris:siseleos añ.℈.i.cassie
lignee:ambre:musci añ.gra.iiij.çucchari qđ sufficit:dosis
sit.ʒ.ij. Itẽ sumatur pulueris huius coclear.i. ⁊ ẽ Arnaldi
đ villa noua.℞.vtriusqꝫ testiculi vulpis.ʒ.i.ß.testiculi vo
dextri si querat̃ mascul⁹:vel sinistri si q̃rat̃ femella desic
cet̃ in vmbra:limature eboris:siseleos:matricis leporis
exiccate ⁊ coaguli eius añ.ʒ.ij.çucchari ad dimidium to
tius fiat puluis:⁊ est cõis ⁊ ꝓcipui iuuamẽti. ¶ Ad istã in
tẽtionẽ valet si illis diebus fiat leuis aptura saphenarũ ẽt
in muliere nõ multũ sanguinea:qm̃ ⁊ si nõ sit indigentia
eũonis sanguinis:iuuat tñ ↄuertẽdo aliqual'r m̃ricem in
deorsuz:⁊ sic vr̃ habilitare ad ↄceptionẽ. Et hic ꝓ comple
mẽto huius ꝑtis sunt duo ꝓcipue notãda. Primũ ẽ ꝙ qm̃
iste ↄfectiones aliq̃liter ad cal'm declinãt:⁊ in muliere est
ↄplo epatis cal'a. Idcirco in tp̃e maxime calido:cũ ista re
media fiunt epithimet̃ epar cũ aq̃ endiuie ⁊ modico ace
ti:vel vngat̃ cũ vnguẽto sandalino. Scđz est:ꝙ ista reme
dia fiant mulieri in fine mẽstruoꝝ.i.post mũdificationez
eoꝝ:q2 hoc erit tp̃s maxime cõueniens. ¶ Succedit ↄñr
alia intentio cõplẽda tp̃e actus:vbi p^m oportebit:ꝙ vir si
fuerit accedẽs a temꝑamento in aliq̃ ↄplone simplici vel
ↄposita ẽt ꝑ aliquot dies alteret̃ ad oppositũ. scđo req̃rit̃
in vtroqꝫ hoꝝ vt ꝓlonget̃ dimissio coitus tãto tp̃e quo ꝓ
babiliter semẽ in vtroqꝫ possit eẽ digestũ ⁊ ꝓlificũ:non tñ
tm̃ tardet̃ vt corrũpat̃ ad frigidũ ⁊ ad venenuz ↄuertat̃:
sed tp̃alis hec mẽsura ꝓcise nõ p̃t determinari:nã i diuer
sis est diuersa. Et in hoc est obseruanda regula Gal'.tertio
tegni.vt ex interuallis tantus fiat coitus vt neqꝫ dimissio
nẽ sentiat corpus ⁊ melius dormiẽs fiat. Opꝫ ẽt vt actus
celebret̃ ↄpleta iã digõne prima:⁊ ꝑ ꝑte scđa vt distãter a
cena ꝑ.vij.horas vel circa. Et cum hoc req̃rit̃ ꝙ in vtroqꝫ
hoꝝ prius fiat expulsio suꝑfluitatũ egestiõis.s.⁊ vrine. Et
tũc incipiãt verbis delectabilibus ⁊ gratis:⁊ tactibus ma
millaꝝ ⁊ ꝑtiuz inferioꝝ:vt vterqꝫ eoꝝ ita disponat̃:vt si
pol'e sit fiat eadẽ hora ↄcursus seminis vtriusqꝫ. Et vt cla
rius intelligat̃ fiat adhesio cũ muliere vsqꝫ duz videatur
esse desiderans:qđ cognoscet̃ ex imutatione coloris ocu
loꝝ ad rubedinem:⁊ locutione quasi videat̃ balbutire:⁊
anhelitus notabiliter eleuet̃ semꝑ ꝑtractãdo ꝑtẽ:maxie
que iacet inter annulũ ⁊ vuluã:nã locus ille est delectabi
lis locus. Et cũ iã cognouit desideriũ eius:tũc ascẽdat sup
mulierẽ ⁊ exerceãt ad cõplementũ:⁊ postq̃ ↄpleuerit ad
huc adhereat vir mulieri ꝑ tp̃s itẽꝝ:⁊ tãdẽ amoueat̃ gete
ab ea ipsa semꝑ tenente coxas eleuatas ⁊ strictas ꝑ horas
duas:nõ tñ descẽdat nisi ꝓus ꝑceperit corrugationẽ matri
cis circa mẽbrũ viri ⁊ succionẽ quasi seminis:quo actu cõ
pleto gescat mulier in lecto ꝑ tres dies cauendo a tussi ꝓci
pue. Et dicebat Aui.9.de aialibus auctoritate Aristo.ꝙ ꝓ
vltima intentione ↄplenda post ꝓn^m impꝰgnationis dꝫ in
ungi vulua cũ pice liq̃da:aut olibano dissolutis in oleo. Et
addit. Et ego dico ꝙ hoc est forte:q2 nã picis ↄ̃ria est m̃ri
ci in suo odore:⁊ cũ venit eius virtus ad m̃ricẽ fugit ipsa
matrix in sursum:⁊ claudit suũ orificiũ:⁊ nõ põt tunc exi
re sperma. Et virtus alterius medicine sua siccitate facit
claudere orificiũ matricis. Et addit ↄtinuando. Et ista de
bent fieri aliq̃ntulũ post tp̃s impregnationis:q2 exẽpli grã
per primũ vel scđm diẽ:q2 si statiz fierẽt dãnificarẽt sper
ma. Addit postremo. Et sꝑma postq̃ nõ exiuit ꝑ.vij.dies
bñ retentũ est. Ex q̃bus dictis infero i mã duo correlaria.
Primũ ꝙ odorifera illo tp̃e ꝑ superius ↄueniũt:⁊ ꝑ inferi
us nocẽt vt matrix in sursum eleuet̃. Infero scđo ꝙ saltẽ
ꝑ septẽ dies ↄtinuos dꝫ mulier q̃etari corpore ⁊ aĩo ẽt cuz
mouet̃ ad sellã moderatissime id faciat:⁊ ita cũ obseruan
tia hoꝝ ⁊ regiminis supradicti:nisi cã fuerit occulta ⁊ pro
prietas ↄ̃ria inter viꝝ ⁊ mulierẽ:que aliqñ cadit ꝓbabili
ter fecũdabit:vel nisi esset fuerit ꝑticularis influxus sup
ꝑticularia loca ad ꝓhibitionẽ generationis:vñ laudabile
est:ꝙ si cũ obseruantia eoꝝ que dicta sunt mulier nõ im
pregnet̃ mutẽt se ad alia loca:q2 expꝰientia declarat:ꝙ q̃
dam ciuitates sunt generatiue:⁊ quedam non ⁊c.

¶ Pro fetu ↄseruãdo vsqꝫ ad tp̃s debitũ. Cõsi. LXXIII.

D conseruandum fetum in vtero vsqꝫ ad
tẽpus debitum ꝑtus.hec sunt obseruãda.
¶ Caueat̃ a laborioso exercitio:⁊ maxie
ascendendo. Ab eleuatiõe ẽt brachiorum
multa. Ab aere excessiue caliditatis ⁊ ex
cessiue frigiditati'a nimia vigilia:a nimio
ieiunio. Uniuersal'r ab oĩbus inflãmañ po
tẽtibus:vt ab ira:lꝫ tristitia ⁊ timor plurimũ noceãt. Fre
quens ẽt coitus plurimum nocet. In cibis ẽt vitãda sunt
oĩa acuta mordicãtia:vt allea:cepe:porri:⁊ hꝰ:sinapis:ace
tũ:sal:spẽs:maxime piper:⁊ crocus:⁊ cinamomũ. Et si idi
gentia sit spẽrũ sint sicut gariofili:nux muscata:⁊ macis se
cũ semꝑ miscẽdo ꝑtẽ coriãdroꝝ:vel coralloꝝ. Dimittant̃
vina potẽtia ꝓcipue alba ⁊ subtilia. A brodialib⁹ ẽt multis
cauendũ est:⁊ ab oĩbus medicinis soluẽtibus ⁊ leniẽtib⁹.
¶ Pro ↄfectione laudo tp̃e impꝰgnationis ↄfectionẽ vt in
fra.℞.spẽrum dyamargariton.ʒ.i.çucchari ro.℥.i.dyabu
glossati.℥.ß.cũ syrupo rosato fiat ↄfectio:de qua sumatur
coclear vnuz in mane bis in ebdomada. Placet ẽt si fiat
cerotũ ponẽdũ supra renes:cũ est ꝓgnans vt infra.℞.ma
sticis.ʒ.ij:rose:coriãdroꝝ.ꝑp.balaustiaꝝ:bistorte:corticuz
granatoꝝ añ.M.ß.nucũ cipssi.℥.i.ß.olei masticis:⁊ citõio
rũ lotoꝝ in aq̃a acetose:⁊ plantaginis añ.parũ cũ modi
co picis fiat cerotũ. Et si ↄtingeret post partũ habere dolo
rẽ circa dorsum:vt dr̃:fiat fomẽtatio cũ spõgijs infusis in
decoctione vt infra.℞.camomille:melliloti añ.M.i.ab
synthij:abrotani añ.M.i.arthemisse.M.i.ß.cinamomi:
nucis mus.añ.ʒ.ij.bulliant aliq̃bus bullitiõibus in aq̃a:
⁊ ex illa fiat fomẽtatio:⁊ si nõ sufficit fiat inũctio vt ĩfra.
℞.olei spice:olei de lilio añ.℥.i.ß.nucis musc.pulueriçate
ʒ.i.misce:⁊ de eo vngatur locus doloris. Et hec sufficiãt.

¶ Cõsiliũ pro quadã magnifica dñ̃a Hermana oĩ anno fe
cundante partu naturali cũ difficultate vrinandi cum mi
ctu sanguineo ⁊ interdũ sanioso. Consi. LXXIIII.

Asus iste difficilis ⁊ intricatus põt ꝓncipa
liter poni sub rubrica ẜm Aui. difficultate
vrine ⁊ retentione eius:cuius cã ꝓncipalis
sima fuit ardor ⁊ pũctio vrine pendens ex
mixtione colere cũ vrina:qđ declarat̃ ex
habitudie eius colerica macra:neqꝫ sube
rat a primo sanies:vel lapis:vel rasura in
membris vrinalibus:⁊ post ardorẽ a dicta mã colerica pẽ
dentẽ successit excoriatio in dictis vijs renũ vel vesice:qđ
manifestauit mictus sanguineus succedens:lꝫ cõiungere
tur cum hoc in ꝓcessu debilitas cõtentiue ⁊ sequestratiue
renũ:qm̃ addebat̃ nocumentũ hora motus sanguinis ad
membra:q2 ante tres vel quattuor horas diei. Nã ex snĩa

Aui.in cap.mictus sanguinis in signis ex debilitate renū talis sanguis multiplicat̃ illa hora. Nam dixit. Signa vero mictus sanguinis ex debilitate renū absolute: et q2 vrina añ digonē sup.tertiā que fit in venis ⁊ ad ventū sup. nutrimēti ad venas fm plimū est aquosa. Addit: cū antē cibus.i.sanguis puenit ad venas sup.vt ide nutriant̃ mēbra: tunc fm plimū fit exitus sanguinis ⁊ hūiditatū grossarꝫ cū vrina: ⁊ est plurimū vrina eius sicut lotura carnis grosse ⁊c. Et dans rōnē3 ad hoc dixit: qm ipse sup. remittat̃ cū eo: qd ad ip3 currit de sanguine ⁊ nō discernet̃ grossum a subtili sup.pp debilitatē ipsorꝫ renū vt supponitur. Successit ꝯuenienter post mictū sanguinis mictus saniei vt scribit̃ in casu ⁊ multe q̃titatis bn̄ declarat̃ post excoriationē factā de vlceribus que successerūt: ⁊ maxīe renū pp exuberantiā saniei q̃ educit̃: et q2 apparebāt vt ponit̃ i casu fragmēta q̃dā rubea: vt colligit̃ ex snia affoꝛismi ⁊ cōmētatoris. Si sanguinem aut pus mingāt ⁊ squāmas ⁊c. Licet et credat̃ excoꝛiationē et factā supra vesicā ⁊ collū eius pp vehemētiā doloꝛis in exitu talis m̃ae: vñ aliquotiēs videat̃ atrocissime lamētari: qd nō sic fuisset si vlcus fuisset tm̄modo in renibus pp vesicā esse mēbrū maxime neruosum. Uñ dicebat Aui.in cap.vlcerꝫ renū. Et vlcera q̃dē renū minoꝛis sunt malicie q̃ vlcera vesice. Et ifra dixit. Et q̃nq3 associat̃ doloꝛ in vlceribus vesice: cui est cōmotio oī hoꝛa sicut parturientis. Declarat̃ et nocumētū3 ex vesica: ex eo q̄ videbat̃ in vrina m̃a mucisa: sicut gelatina vt scribit̃: nā talis m̃a rōnabiliter nō est nisi de ea: q̄ demandat̃ a nā ad tutelā vesice: vt sic iacēs media inter vesicā ⁊ vrinā: ne acuitate vrine ledat̃ vesica. Et ex dicta m̃a grossa ⁊ viscosa simul cū sanie: ⁊ foꝛte sanguine coagulato in vesica. Interdū fiebant opillatiōes circa collū vesice: vñ in totū retinebatur vrina: vel subtilissima distillabat: vt et scribit̃ in cāu. Cū ea tm̄ dispōne stat incolumitas m̃ricis. Qd declarat pgnatio multis vicibus facta cū partu nāli: l3 in postremis mēsibus pgnationis magis grauaret̃ in accñtibus dictis pp alligationē ⁊ cōitatē m̃ricis cū renibus ⁊ vesica: nā embꝛione maioꝛi facto cōprimebant̃ renes deoꝛsum: ⁊ vesica supius: cū matrix iaceat media iter vesicā ⁊ intestinū rectū. Et l3 aliquotiēs vt scribit̃ i casu videret̃ sana p notabile tps: q2 neq3 sanguis: neq3 sanies emittebat̃: ex hoc nō est ꝯcludendū vlcera nō pfuisse: qm aliquotiēs in vlceribus non tm̄ renū ⁊ vesice: sed et in pulmone bñficio nāe vel arte generant̃ cruste vel escare supra ptes vlceratas: ⁊ p eo tpe cū pmanent taliter sigillata vlcera per escarā3 nihil sensibile de sanie vel sanguine emittit̃. Et cū hoc toto casu stante: qd et scribit̃ q̄ in dicta muliere aliquotiens successit deiectio appetitus cū maxima virtutis pstratione lipothomia: ⁊ sincopi: ⁊ nocumēto fm cerebrū: ⁊ hoc pp vehementissimos doloꝛes: quos passa est ex incessu vrine: vel sanguinis: vel saniei acutoꝛū3 p mēbra lesa. Potuit et euapoꝛatio m̃ae saniose ad stomacū ⁊ coꝛ plīmū coadiuuasse ad lipothomiā ⁊ sincopim pp maliciā effumatiōis. Et cum his sit expeditus casus cum verificatione accidentium positorꝫ in eo pꝛincipalium.

¶ Circa quā dispōnē vt minuatur in malicia accidentiū ponētur pꝛimo que ad regimē in dieta magis ptinebūt. scd̄o ponentur medicinalia magis in casu valētia. ¶ Circa pꝛimū l3 pma radix nocumenti fuerit acuitas vrine ex cā colerica dicta: tm̄ ꝯuenienter pōt poni vna snia: q̄ v3 nō tm̄ in dieta: sed et in medicinalibus. Et est dñi Aui.i cura vlcerꝫ renū in pncipio cū dixit. Pꝛimū qd necessario ē in intendendū in curatione vlcerꝫ: renū: ⁊ vesice: ⁊ sup. ardoris vrine adducētis ad dictas dispōnes est equatio hūorꝫ ⁊ declinatio eorꝫ.i.vt declinent ab amaritudine ⁊ bauracitate ad dulcedinē sup.moderatā vel insipiditatē vt non faciāt sup.dicti humores cū sua acuitate ꝯuenire vulnus post vulnus: vel sup.excoꝛiationē ⁊ post eā vlcus: vt in casu nostro contingit. Unde addit q̄ sup.nō tm̄ equatio hūorū cōpositiue remittētibus acuitatē humorꝫ: sed et dimissio oīs acuti ⁊ amari ⁊ salsi ⁊ acetosi sup.est necessaria.

¶ Specialius ergo veniendo circa dietā in aere.l3 nō possit dari regula determinata in regimine diete: sicut nec et in medicinalibus pp diuersitatē accñtiū: tm̄ qm̄ plīma nocumentorꝫ sumunt̃ ex caliditate ⁊ acuitate: ideo d3 aer inclinari ad frigidū: maxime stante macie cū caliditate satis intensa nāli in ea. Et ita statio ad ignē ⁊ in locis calidis vt in stuffis est multū nociua. Ex hoc tm̄ non eligit̃ aer itē se frigiditatis: qm̄ per aerē frigidū mēbra vesice ⁊ circunstātia mēbra plurimū ledunt̃: vt fuit snia Hypocra.in qnto affoꝛis.⁊ cōmētatoꝛis Galieni in illo affoꝛismo. Calidū saniē faciens. vbi dixit ad finē textus sano pudendo vesice matrici. calidū q̃dē amicū3 ⁊ determinans sup. passiones istorꝫ mēbrorꝫ. Frigidū vō aduersum.i.est eis ꝯrium ⁊ occidens.i.moꝛtificans eorꝫ debilē innatā caliditatē. Et pinde aer ventosus q̃libet in dictis mēbris est multū nociuus: ⁊ maxime boꝛealis: ⁊ pcipue si ad austrū sequat̃ rarefactis mēbris dictis. Fit et pbabile piculū in electione aeris multū frigidi in hac dispōne et fluente sanguine p dictas vias ppter opillationē: que sequi ꝯsueuit ex coagulatione sanguinis in vesica: vel inspissatione saniei circa eā: vñ postea fit vel in totū retētio vrine: vel difficultas ⁊ distillatio eius. In passiuis et qualitatibus inclinet̃ aer ad tēperamētū. Nā l3 aer siccus i vlceribus videat̃ cōferre: tm̄ ex alia pte coniungit̃ acuitate m̃ae: siue vrinalis: siue saniose ad maioꝛē facit impssionē doloꝛosam. Et ita caueatur a statione supra plumas calidas: ⁊ ab adhesiōe pāniorꝫ calidorꝫ circa doꝛsum pꝛincipalr̄ pelliū: ⁊ ppꝛius vulpiū3: ⁊ a strictura vestiū supra doꝛsū3. Uñ si eius stratus fuerit supra mataraciū ex cotto fcm̄: ⁊ maxime erit conueniēs. Et qñ aer per nām accideret ad intensam caliditatē deberet rectificari saltim particularis aer camere eius cum in frigidātibus humectantibus: vel exiccantibus fm̄ diuersitatē intentionū ex aspersione violarꝫ: rosarꝫ: nenupharis ⁊ similiū: ⁊ hec de aere. ¶ Circa motū3 vero dicat̃: q̄ oīs motus ducens ad inflāmationē nocet: qm̄ ad acuitatē addit. Et qm̄ in vlceribus in quibus necessaria est ꝯsolidatio maxime ꝯuenit quies ⁊ tranqllitas. Et de hoc dicebat. A. op3 q̄ adhereant tranquillitati ⁊ qeti: ⁊ nō laboꝛēt q̃tum possibile est: imo op3 vt sint ꝯtenti exercitio ⁊ fricatiōe extremitatū maxime sup.superiorꝫ: qd dico signāter qm̄ fricationes inferiorꝫ ꝯuertendo m̃as in deoꝛsu3 ad membra lesa nocent. Et addit textus qm̄ non est nociuū in rebꝰ magis vlceribus: quorꝫ necessaria est ꝯsolidatio q̃ motus: q2 tm̄ aliquotiens est necessaria expurgatio saniei: que iuuat̃ aliquali motu: tunc illo casu suaue exercitium pedes fcm̄ non disconuenit. Iuuat et ad foꝛtificationē mēbroꝛū: de quo dixit Aui. de cura vlcerꝫ vesice. Et exercitiū quidem nocet eis: ppea q̄ acuit ⁊ supinflāmat. Si aūt non facit id est iuuatiuū: ppea q̄ confoꝛtat mēbrum. addit. expiat̃ ergo ipsum sup.patiens paulatim: ⁊ fiat in tpe ꝯuenienti vt stomaco vacuo. Si vero nō inflāmat ⁊ sit necessaria mūdificatio saniei fiat suaue exercitiū pedes: ⁊ suauis fiet in naui vel in vectatione. Sed vbi hec nō fuerint melius vt adhereat qeti mēbrorꝫ inferiorꝫ: ⁊ fricationi mēbroꝛū superiorum fricando spatulas versus adiutoꝛia ⁊ cubitos conducēdo versus manus. ¶ Et fm hoc et sequit̃: q̄ somnus est in casu magis iuuans q̃ vigilie: nisi cum ē necessaria expurgatio saniei: sed nullo mō doꝛmiat sup ventre3: l3 et supine doꝛmire non conueniat ppter inflāmatione3 mēbrorꝫ. Eligat̃ ergo somnus supra alterꝫ laterꝫ: vt fm eū

situm: ƒm quem minus dolet. Et tardet̄ somnus a cibo: p duas horas. ¶ Et queadmodum dictū est de motu corporeo ꝛ qete: ita intelligat̄ ꝛ de motibus aīalibus. Nā sollicitudo: ira: ꝛ furor: ꝛ passiones inflāmātes multis nocēt: tristitia ēt ꝯuertendo mās ad interius nocet: sed in cāu bene sperare: ꝛ moderate gaudere bñ ꝯuenit. Coitus tñ in h̄ casu est maxime nocēs: qm̄ p eū ꝯuertunt̄ mãe ad renes ꝛ fit inflāmatio in eis: ꝛ sequit̄ maxima debilitas ad ipꝫ: nā de eo dicit. A. Coitus nāqꝫ nociuus est istis valde propter multitudinē motus ꝛ exercitū sup. dorsum in eo. Et de debilitate ꝯtingēte dicebat Rabbi moyses particula 7ª. nō est mirꝫ ꝙ hiꝫ q frequētant coitū debilitant̄: qꝛ totū corpus euātur in euōne ipsa cū euacuentur p eū spūs ꝛ humores: ꝛ ei addita est delectatio vehemēs: que sola principaliter extinguit spūalē virtutē ꝛ debilitat eā. Addit: nā fuerunt qdā: qbus superuenit vehemēs delectatio ꝛ mortui sunt ob hoc. ¶ De inanitione dicat̄: ꝙ lꝫ superfluitas repletio nauseatiua sit multū nocens: tñ inanitio ꝛ ieiunia vt ad inflāmationē ducūt nocent. Lenitio tñ vētris quotidiana est necessaria: vt mãe que ad renes ꝯuerti ꝯsueuerunt ad ptē oppositā ꝯuertant̄: de quo inferius dicet̄ i medicinalibus magis. ¶ Nunc vltimo ad cibū ꝛ potū deueniēdo primo ponat̄ regula: que est. d. A. in talibus dispōnibus dixit: ꝙ melior res dispōnis ciboꝝ: quos sumere precipiunt̄ est: vt sint tales quatenus cōcomitet̄ eos lenitas nãe: ꝛ cōfractio sitis. Et ita supple debēt eligi cibaria insipida cū lenitate quadā ad frigidū declinantia: vel temperata aliqual'r abstersiua: cū est purgatio saniei necessaria. Et qñ est purus ardor sine sanie ex vrina vel sanguine: tunc opꝫ talia cibaria declinare ad aliqḋ viscosum glutinosuꝫ cū hūiditate aliqli tēperata vel remisse dulcedinis: ꝛ vbi est intentio ꝯsolidationis ꝛ exiccationis vlceris: oportebit dicta cibaria ēt medicinalia paꝝ ad stipticū declinare. Et ideo vt dicebat Auic. in pn. capli. Et dimissio cōis acuti ꝛ amari ꝛ salsi est necessaria. Et alibi dixit in fine capl'i eiusdē. Et oportet vt euitent oē acetosum fortis acetositatis: ꝛ oē acutū: ꝛ oē salsum: ꝛ oē qḋ est vehemētis dulcedinis. Nā vt dixit in pn. capl'i de cura vlceꝝ vesice replicādo similē sniam. Opꝫ vt ipsi deuitent cibaria acuta salsa ꝛ acetosa vehemētis dulcedinis conuertibilia ad coleram: ꝛ sumant cibos delectabiles cibos bonos: ꝛ illos qui faciūt cōglutinationē sup. aliqualē in casu dicto: nā talia de qb⁹ dictum est salsa ꝛc̄. generant acuitatem in humorib⁹ ꝛ bauracitatē: vñ p parte trāseūtes ad renes addunt ad acuitatē vrine ꝛ vlcerationē pñr. Nā vt dixit Aui. in. c. vlceꝝ vesice: ꝛ in eo cui assidue fit vrina acrida succedūt vulnera ꝛ vlcera. Cū tñ vt dcm̄ est equatio humoꝝ ꝛ declinatio eorum ab amaritudine ꝛ bauracitate ad dulcedineꝫ sup. remissam: vel in spissitudinē sit necessaria in casu. Spāliter ergo descendendo cū non est necessaria mundificatio saniei dꝫ panis eius esse factus ex duab⁹ partibus farie frumenti: ꝛ vna pte ordei cū modicissimo furfure: ꝛ sine sale oīno: ꝛ modico frumēto coctus ꝯueniēter ꝛ nō superflue. Et si ptes exteriores essent toste ā moueant̄: sed vbi eēt intentio mundificatiōis saniei vel'aptionis opillatiōis circa collū vesice: tūc panis posset esse magis fermētatus. Et si pinsaret̄ cū aqua decoctionis ligritie esset electior cōpositio: imo vsus ligritie in oī casu suo est satis ꝯueniens. Nā de ea dixit Aui. in cura vlceꝝ renū. Et radici ligritie inest exiccatio: ꝛ mundificatio: ꝛ maturatio: ꝛ glutinatio. Valꝫ igit̄ p ferculis ꝯuenienter panata de illo pane facta i brodys carniū de qbus infra. Et farinata de farina ordei dissoluta in dicto brodio: ꝛ sil'r far spelte. Et si intēdamus ad mūdificationē sup dictis ferculis pōt addi aliqḋ de lacte amigdalaꝝ dulciū cū modico çucchari. Et vbi intēd im⁹ ꝯfortationi ꝛ infrigidationi valet ferculum de pisto milij vel panici bñ cocto in brodys carniū vt infra. Et si semp ponat̄ paꝝ çucchari albi nō discōueniet. ¶ De olerib⁹ in casu valent olera ad frigidū declinātia vel tēperata: sicut sunt malue: spinachia: lactuca: portulaca in estate. Et si fit mētio ad mūdificationē aliqualē pōt sumi aliqḋ de sumitatibus herbe feniculi in modica tñ q̄titate. Qñ tñ esset fluxus sanguinis ꝛ necessaria ꝯstrictio: tūc acetosa plantago multū ꝯuenient cū alys. Et de carnibus sil'r valent carnes taliter qualificate: vt sunt carnes pulloꝝ: cū est intentio magis ad alterandū ꝛ pulloꝝ: qñ ēt intentio ad putredinē mundificandā: ꝛ carnes pdiconum sunt ad hanc intentionē excellētis: ꝛ sil'r fasianoꝝ in hyeme: ꝛ turtuꝝ qñ est intentio ad ꝯfortationē. Carnes aūt pipionū ꝛ qualearū: ꝛ aliaꝝ auiū: que nutrunt̄ ex iunipero vel ficub⁹ ꝛ alys calidis oīno euitent̄. ¶ De carnibus quadrupedū singl'r valent carnes capretoꝝ in oī tpe quo hñi pñt: ꝛ carnes daneloꝝ cū ꝓprietate ēt ad renes ꝛ vesicā: ꝛ carnes cuniculorū ꝛ caprioloꝝ: ēt conueniunt ꝛ ericy cū ꝓprietate speciali. In hyeme. n. carnes caponū ꝛ castratoꝝ vnius āni: maxime cū est intentio ad mūdificationē pñt exhiberi. Carnes quoqꝫ vituloꝝ in estate dimittēdo ptes pingues ꝛ eligēdo partes neruosas maxime fluente sanguine sunt laudabiles: imo ꝛ pedes ipsoꝝ si debite coquant̄ in ista intētione sunt ꝯuenientes: nā sunt boni nutrimēti ꝛ facilis digestionis 2° can. caplo de pedibus. Carnes ēt leporꝫ lactātium ꝯueniunt: ēt valent cū cōfortatione: ꝛ si eēt vehemētissimus ardor ꝛ pūctio: tunc ptes posteriores ranarū collectaꝝ in pratis in aquis fontalibus currentibus decēter cocte ꝯueniunt in moderato vsu. Et cum est intētio alicuius infrigidationis cuꝫ abstersione ꝛ nutricatione valent carnes obstratorū debite ꝑparate abstergendo muscositates ƒm artem: nam in his oibus vt voluit Gal. in de alimentis est virtus qdam abstersiua. Et si pp difficultateꝫ digōnis eaꝝ ꝛ debilitatē virtutis digestiue infirmi ñ possent debite digeri masticando reducant̄ cū alys carnibus electioribus: de quibus supra cū pistello massellādo ꝛ cōterendo cū brodys cōueniētib⁹ ad formā potabilē. ¶ De piscibus aūt vbi virtus cōstaret: ꝛ nō esset necessaria multa restauratio: ꝛ cōuenienter possent digeri valerent fere oīa genera piscium: ꝓter pisces dure carnis ꝛ bestiales ex qualitate frigida eoꝝ attinente cuidā viscositati. Sed pisces persici dicti ꝛ temuli ꝛ similes coloris argēti: vt voluit Gal. in de cōferētibus ꝛ nocentibus sunt inter reliquos electiores: ꝛ maxime si pisces fuerint petrosi ꝛ squāmosi elixati in aqua cuꝫ modico vini vermily sine spēb⁹. Oua etiam sorbilia ꝛ perdices multū conueniunt nō stante nimia inflāmatione: imo de mente Alexandri si sumantur tepida vt a gallina educūtur non cocta cū tota suba in pūctione vrine plurimū afferunt iuuamentum. Possent ēt fieri aliqua saporamēta ad conseruandū appetitū cuꝫ succo aceto se: vel cuꝫ vino granatoꝝ dulci: vel modico succi arancy semp dulcorādo cū çucchָaro dimittendo succos herbaꝝ aperitiuaꝝ oīum: vt est feniculus: petroseliū: aspa ragi: ꝛ similia. Nā oīa ꝓuocatiua ꝛ multiplicatiua vrine sunt in casu nostro vetita. nisi cū est intentio eductionis saniei: ꝛ aptionis opillationis mãe in spissate circa vesicam: al's plurimum nocent oīa talia: sed in dictis casibus aliqd de eis sumere est conueniens ēt aliquid de dictis medicis diureticis cum offerētur ea: que sunt frigida ꝛ stiptica ad consolidationē: sed in modica dosi exhibere conuenit: ꝛ h̄ ꝛ in cibis ꝛ in medicinis. Et istū can. ēt posuit Aui. in cura vlcerū: ꝙ debent participare glutinatione sup. facta mundificatione per hoc qḋ dixit. Et opꝫ vt cō misceas cum medicinis vlceꝝ oibus: ꝛ sup. cū cibis medicinalibus glutinationem

tionē facientia:sicut sunt amilū:ꝛ oragagātū:ꝛ gūmie frigide. Et ponēs rōnē dixit. nā glutinatio est ex eis:que ꝓhibent vlcera minuta ab excoriatione eoꝝ:que trāseunt super ea.i.acutoꝝ. Et qm̄ talia difficulter trāseunt ad dicta membra:idcirco paulopost addit. Et opꝫ iteꝝ vt imisceātur cum eis diuretica sup. modica ꝛ medicīe subtiliatiue sup.in modica dosi ne faciant peruenire ad ipsa sup.membra medicinas rectificantes ꝛ singulariter. Sed addit: et est verbū semp notandū in hac mā.lꝫ ipse.s.medicine diuretice ipsis noceant.s.talr̄ infirmis ꝛ cōmoueant cōuertēdo mās ad dicta mēbra lesa. Et ita ꝓ regula obseruet̄: ꝙ ꝓuocatiua nullo mō exhibeant̄ nisi in modicissima dosi in dictis casibus:ꝛ est ab eis fugiendū tanq̄ ab inimico interficiente:vt paulopost dicā:cū erit sermo de potu. Et ita asparagi:ꝛ lupuli:ꝛ melones:ꝛ silia cōiter oblata i dictis casibus de ardore vrine cū vlcere vel sine sunt a quibus cauere oportet: nisi vt pauloante dcm̄ est. Jdeo inter fructus vitent̄ ficus p̄cipue:ꝛ vue oīs generis: quīmo etiam ꝛ amigdale:lꝫ laudent̄ cū est intentio mundificationis saniei:ꝛ ita semina maiora cōia tn̄ in modicissimo vsu debent exhiberi pp id:qḋ ad renes cōuertūt:sed alijs fructibus mouentibus magis ad intestina ꝛ lenientibus vētrē vt sūt pruna bn̄ matura:ꝛ p̄sica bn̄ matura:ꝛ ceresa: ꝛ hꝰ: si per certum tp̄s an̄ alia cibaria sumant̄:pce tn̄ leniendo ventrem: ꝛ conuertēdo mās ad partem oppositaꝫ vie renuꝫ in casu satis ꝯueniunt. Si ēt sumant̄ duo vel tres boli de piris coctis in scda mensa cū modico çuccari nō est disconueniens. Sed a citonijs cauendū est:cū inter ꝓuocatiua ab auctorib' ꝯnumerent̄. ⁋ Jā veniēdū ē ad potū in quo dicat̄ cū dn̄o. A. ēt in caplo cure vlceꝝ renū: ꝛ ideꝫ intelligat̄ de apostematibus renū ꝛ vesice. Licet opꝫ vt sit minoratio potus aque:ꝛ per aquā intellexit vinū ꝛ reliqua potabilia parata conuerti ad renes: ꝛ adducit rōnem minorationis potus dicens:vt minoret̄ necessitas mingēdi:ꝛ minoret̄ motus renū ab eo: qḋ ꝑuenit ad eos sup. de humoribus per potum:ꝛ eoꝝ rō.i.excoriatio per id.i.propter motum humoꝝ ex potu ꝯuertente humores ad eos: nā de nā potus est ꝯuertere ad vias vrine:q2 sicut mā grossa ꝯueniēter educit̄ p intestina:ita mā aquosa subtilis vt sic a nā deriuat̄ ad vias renū:ꝛ iō in caplo cure apostematū ipsoꝝ renū dicit:ꝙ opꝫ vt ꝓhibeas potū aque plurime. nam potus aque plurime non euātur:sup. ēt si frigida fuerit q̄n laborare faciat renes suo incessu ꝛ motu:ꝛ sup.ꝯducendo humores ad renes:cū tn̄ vt ibidē dixit:non est vlceribus aliq̄d ita ꝯgruū sicut quies:ꝛ antea dixerat: naꝫ ꝛ si aqua sit conueniens sup.in principio apostematū calidoꝝ appareat:q2 infrigidat ꝛ humectat apostemata calida.i.ꝓhibendo fluxum māe ꝛ remouendo malam ꝯplonē:verū tn̄ cum est taliter ꝙ impellit ꝓuocatione.i.humores p ꝓuocationem ad renes:ꝛ coarctat versus eos: ꝛ ea que sunt effusa ad latus partis huius apostematis ad ꝯtriū vie suo motu sup.de humoribus.qui mouerent̄ ad aliā viā: tunc nocumentum eius.s.ꝓuocationis ꝛ potus aque est sup ipsius iuuamentum cā q̄litatis sue.i.supra iuuamentū qḋ ē natum sequi ex qualitate aque ꝯtria per frigiditatē apostemate calido etiā in principio. ⁋ Et ita de mēte sua colligitur:ꝙ in nocumentis viaꝝ vrine abstinendū est a potu quantum possibile est:ꝙ si necessaria fuerit potatio signíficatur quasi per totum:vt voluit Auic. blandiendo sit in modicissima quantitate:ꝛ hoc siue sit potus de brodijs: siue de aquis vel vino. Sed conueniens potus cum cibo ē: vt sit vinum pauciferum medij coloris remisse vinositatis ad dulce aliqualr̄ declinans non ad acetosum mixtuꝫ cū aq̄ decoctionis ꝯfectionis dragaganti:vel cū q̄rit̄ mūdificatio saniei cū aqua decoctionis liquiritie plus vel minus ſm vini potentiam:ꝛ necessitatē restaurationis:ꝛ egre ꝯsuetudinē. Et hec sufficiant q̄tū ad regimē cibi ꝛ potus. ⁋ Jā veniēdo ad medicinalia cōmemoro vnā sniam dn̄i Aui.in p̄n.cure apātū renū:q̄ ꝯueniēter trahi pōt ad casū nr̄um cū dixit. Jnitium curationis apātū calidoꝝ ē abscisio cāe p flōmiam ex basilica:si sanguis est vincēs: ꝛ paulopost addit:ꝛ per solutionē vētris ēt si sūt illic humores acuti cū sanguine vel sine sanguine. Hec est prima intētio vt constat:que stat in equatiōe humoꝝ acutoꝝ. Scda intētio ꝑficit cū diuertētibus humores tales ad viaꝫ oppositam vie renū:vt ad viam secessus:vel per vomitū. Alia intentio erit ad ipsam dispōnem mūdificando vel ꝯstringendo ſm exigentiam simul cū intentione remissiōis doloris aliquotiens maxime molestātis. ⁋ Primū ergo de flobothomia:lꝫ sanguis in ea non sit vincens dicat̄: ꝙ cōstante aliqualiter virtute leuis flobothomia de vena basilica erit in casu admodū conueniēs:nam maxime est faciens remissionē acuitatis humoꝝ:ꝛ si non sit indigentia euōnis sanguinis p̄ncipalr̄. Et p̄cipue valeret in casu quādo fieret mictus sanguineus ēt diuertēdo. Uñ si singulis xv.diebus vel circiter fieret leuis apertura vene itelligendo semp ꝯstante virtute:ꝛ extrahendo duas.ʒ. sanguinis non vltra credo in casu multum ꝯueniret. ⁋ Equatio ēt humoꝝ fit cum alterantibus p interius sumptis remittētibus acuitatē colere:sed non exhibeant̄ ea: que sunt conductiua ad vias vrine. Et in hoc valet syrupus de portulaca Mesue singulariter cū aqua lactuce decoctionis seminis maluaꝝ ꝛ berberoꝝ:syrupus ēt factus ex decoctione iniubaꝝ:sebesten:ꝛ ordei excorticati erit conueniens. silr̄ confectio facta loco syrupoꝝ vt infra valebit. ℞. çuccbari violati:dyahoriginati an̄.ʒ.i.ſ.dyadraganti frigidi.ʒ.i. succi portulace cocte ꝛ depurate.ʒ.ſ.carniū tamarindoꝝ: ꝛ sebesten non infusoꝝ an̄.ʒ.ij.cuꝫ folijs. vi.argenti fiat confectio:de qua sumi pōt coclear vnū cū dimidio i mane hora syrupoꝝ. Ad istā intentionem valent epithimata ad epar ꝛ ad cor facta ſm cōes descriptiōes ad alterādū ꝛ ad frigidū. ⁋ Jn intentione aūt diuersionis stante facilitate ad vomēdū cōplet̄ ꝓprijssime intētio cū vomitu:qm̄ diuertit ꝛ euāt an̄tes mās:de quo dicit Sera.in.c.renum. Et ego nō narro laudē vomitus pp euōnē repletionis viſceꝝ tm̄:imo puto vt dixit:ꝙ qm̄ hō vtit̄ eo assidue sanat̄ ex vlceribus velociter sanatione cōpleta. Et. A. dixit licet vomitus quo vlcera renū medicantur:addit ꝙ ē sufficiēs ad id excusans ab alio:dꝫ tn̄ talis vomitus iduci suauiter cū vomitiuo leui:ne fiat cōmotio agitatiua humoꝝ in toto:vt cū penna intincta in oleo oliuaꝝ: ꝛ aqua decoctiōis seminis aneti:q2 tn̄ vt scribit̄ vr̄ esse debilis stōi forte vomitus quilꝫ in casu est suspectus. Sed si fieret dolor post vomitū oꝫ rectificare stōm saltē exterius cū appropriatis vt sacellatiōib' appropriatis ꝛ vnctiōib' ꝛc̄. ⁋ Perficit̄ etiā hec intētio diuersiua cū ꝯuertentib' ad viā intestinorū:ꝛ p viā eoꝝ:que supponunt̄ p clysteria:ꝛ ēt p ea q̄ superius. Per inferius pōt fieri clystere vt infa. ℞. maluaruꝫ M.ij.matrū violaꝝ:floꝝ altee an̄.M.i. ordei ꝛ furfuris frumēti an̄.M.ſ. Et vbi eēt magna flāma posset addi aliq̄d de lactucis ꝛ portulacis in decoctione:de qua facta colatura debite q̄titatis addat̄ cassie nouiter extracte.ʒ.i. vel mellis violati.ʒ.i.ſm diuersitatē intentionū in magis vel minus abstergendo cū vitellis duob' ouoꝝ: ꝛ cū olei cōis ꝛ violaꝝ:ꝛ semi.lini an̄.ʒ.i.sine sale fiat clystere. Sepum ēt hyrci vel capre ad liniendū in casu ꝯuenit:ꝛ si bis in ebdomada saltē vtat̄ talib' clysterijs erit ꝯueniēs. Per supius ēt ad eandē intētionē laudo vt singulis octo vl' decem diebus ad minus sumat de cassia:nō in forma potus ne moueat̄ ad renes:sed in forma boli vt in fra. ℞. pulpe

cassie.ʒ.i.tapellet subtiliter sine armillis pulpe sebestē ēt
depurato.ʒ.ij.granoꝝ berberoꝝ ad correctionē inflāmatio
nis cassie numero.iiij.vel.v.ꝛ cū çucharo albo oīa simul
reducant in forma boli. Et si displiceret cassia pōt sumi ð
confectione dyaprunis nō solutiui: vel dyacatholicōe da
masceni ad eandem dosim. Et gratior erit ꝯpositio si fiat
vt infra. ℞.pulpe sebesten.ʒ.ß.tamarindi.ʒ.i.passulaꝝ ni
graꝝ.ʒ.ij.penidioꝝ.ʒ.vi.fiat bol⁹: ꝛ ita cōplet hec intētio
diuersionis. ¶ Circa aūt ipsam dispōnē pncipalē si fuerit
acuitas ꝛ pūctio sine sanguine ꝛ sanie sufficiat īfrigidatio
cū humectatiōe inscipida nō cū ꝓuocatiuis: vt dcm̄ est in
pma pte. Et in hoc singul'r valent gūmi arabicū: dragātū
semīa lactuce: portulace: et papaueris: ꝛ succus ligritie ex
his pnt fieri trocisci ꝛ exhiberi cum aq̄ lactis. Et qn̄ vehe
mētissimus esset dolor oporteret vsqꝫ ad opiata transire.
Pro quo valent singul'r trocisci alchechēgi Rasis in anti
dolario almāsoris: ꝛ singularissime ēt valent trocisci eius
dē Rasis .x°. ꝯtinētis facti ad strāguriā: siue sequant vlce
ra: siue adustionē vrine: quoꝝ ꝓprietas est statim sedare
dolorē vt dicit: ꝛ fiūt vt infra. ℞.iusquiami: ꝛ opij añ.ʒ.ß.
semi.citrulli: ꝛ lactuce añ.ʒ.iij.semi.portulace.ʒ.ij. fiant
trocisci cū aq̄ ligritie. nā de eis pnt exhiberi.ʒ.i.cū aq̄ ðco
ctionis liquiritie: ꝛ pnt dissolui in lacte ad siringandū per
deorsum. Dyapapauer ēt ad hāc intentionē valet. Et qm̄
ꝯiungit cū acuitate exitus sanguinis: cuius retētio sit ne
cessaria vltra flōmias ꝛ reliqua opꝫ misceri quedā cū sti
pticitate aliquali glutinationē facietia: vt sūt bolus arme
nus: terra sigillata: arale: ꝛ trocisci de charabe ad ħ sūt ex
cellētes. Et oportebit magis īfrigidare epar ꝛ renes ꝛ vesi
cā: qm̄ in primo casu remissiora tm̄ frigida debēt poni cir
ca vesicā q̄ circa epar vl' renes: imo cū frigidis semper dꝫ
apponi aliqd ꝯfortās caliditatē nālē vesice cuiusmodi ē
lignū aloes: ꝛ ad sedationē doloris aliqd de altea ꝛ camo
milla vel anetū: de quo dicit Aui. Et fortasse necessarium
est cā doloris vt apponat in eis aliqd de papauere: ꝛ corti
ces mandragore sunt ꝯuenientes ad id. Et pauloante di
xerat in cura apatū. Et ex illo est sup. medicamine vt em
plastret cū pāno lineo infuso in oleis calefactiuis: ꝛ illis ī
qbus est virtus aneti ꝛ altee sup. cū alijs frigidis. Or si edu
cat mā saniosa: tunc intentio stat in mundificatiōe saniei
mundificādo cum aliq̄liter leuibus abstergētibus: nō tm̄
ꝓuocatiuis nisi remississime: imo cū mundificatiōe dꝫ eē
aliq̄lis exiccatio absqꝫ mordicatione. Et de hoc etiā dicit
Aui. in cura scabiei vesice: in pmo opꝫ vt administrentur
mūdificatiua abstersiua: q̄ sint ð exiccatiuis absqꝫ mordi
catione. Inter medicinalia singulariter hic laudat aqua
lactis: de q̄ dicit Rasis.x.cōtinētis: q nō est aliqd melius
aq̄ casei in his locis in hac intentione: qm̄ laudat hec loca
violēter. Nō exhibeat tm̄ in plurima q̄titate pp id qð di
ctū est. Et qn̄ apparuerit sanies mundificari erit intendē
dū cū ꝯfortantib⁹ magis ꝛ stipticis: nō tm̄ p supius: sꝫ ēt p
inferius siringādo. Et qm̄ ptes ille sunt multū lese: vt sup
ponit: ꝛ oē qð incutit si fuerit aspsum multuꝫ nocet: idcir
co ordinandū ē sief in casu ꝯueniens qð faciat ad mūdifi
cationē ēt ad ꝯsolidationē fricando dcm̄ sief sup cute cuꝫ
lacte vel aqua plantaginis fm diuersas intētiōes fiat vt ī
fra. ℞.sarcacolle q̄ttuor diebus nutrite in lacte mulieris
q̄ter ī die lac renouādo.ʒ.vi.ceruse: amili: plūbi vsti: tucie
bn̄ pparate añ.ʒ.i.floꝝ nenupharis: violaꝝ: semis lactuce
añ.ʒ.i.ß.opij: iusquiami albi añ.ʒ.ß.croci.℈.i.fiāt sief cum
emulsiōe papaueris albi: ꝛ de eis fricet sup cute vt dcm̄ ē.
Et si vnget intra vesicā cū.ʒ.i.ß.vel.ij.dissoluēdo duos vl'
tres sief p vice in dicto liquore: ꝛ querat orificiū colli ve
sice in vulua versus ptē supiorē p duos digitos interius.
Erit ēt ꝯueniēs ad mitigationē doloris circa illas ptes: vt
fiat fomētatio cū filtro vel pāno lineo infusis in decoctio
ne vt infra. ℞.maluaꝝ: radicū altee añ.M.i.radicuꝫ ne
nupharis ꝛ seminū eius añ.ʒ.ij.mellilotì: camomille añ.
M.ß.granoꝝ alchechēgi.ʒ.ß.calami aromatici.ʒ.ij.bulli
ant in aq̄ cōi debite q̄titatis aliquot bullitionib⁹: ꝛ ex ea
fiat fomētatio vt dcm̄ est. Pōt ēt fieri inunctio ad dictas
ptes cū vnguento vt infra. ℞.olei vio.olei amig.dul. mu
cillaginū: altee: fenugreci: ꝛ citonioꝝ añ.ʒ.ß. olei myrtillo
rū.ʒ.ij.cū cera alba fiat vnguentū. Et si fierēt opillatiōes
in dicta via p ingrossationē humoꝝ vel saniei in dicta via
vel sanguinis coagulati: tūc fiant fomentationes hūecta
tiue cū modica caliditate: vt ex altea: camomilla: fenugre
co: pitaria senationibus: ꝛ semine lini: ꝛ hꝫ: apponēdo etiā
in vnctionibus aliqd de oleo de lilio: ꝛ amig.dul. cū modi
co croci infundēdo çirbū adipinū castrati: vel capreti: ꝛ ē
electior in dicta decoctione ꝛ tepidū superponere. Et his
sum contentus: ꝛ sit oīum factori laus.

¶ Pro vlcere in collo matricis versus os intrinsecū in q̄
dā dn̄a spectabili de burgundia. Consi. LXXV.

Casus iste vt ex accn̄tibus scriptis ꝛ v̄bo re
latis est apa vlceratū in collo m̄ricis: ꝛ ad
hoc causandū p cā pmitiua fuit ille casus
super scalā: de quo in casu significatū ē: qꝛ
pp vehemētē dolorē mā ad locū illuꝫ le
sum attracta: ꝛ mēbro debilitato ibidē re
tenta fuit: ꝛ a v̄tute mēbri nō ꝯuenienter
regulata cāuit dcm̄ apostema: ꝛ ad collectionē venit tan
dē: ꝛ instr̄o cirurgico fcā solutione: tandē non pfecte cura
to apate remāsit vlcus: in qð plerūqꝫ cadit apa qðlꝫ m̄ri
cis: ptim pp mēbri debilitatē: ꝛ ipsius aptitudinē ad super
fluitatū receptionē a toto: ptim ēt qꝛ ppter aliqualē dn̄aꝝ
erubescentiā vel pudorē nō pmittit vt pfecta sanatio fi
at. Et exinde ē colligātia m̄ricis cū dorso ꝛ renib⁹ anchis
stō: corde: cerebro: vesica: itestino maxime recto: ꝛ muscu
lis coxaꝝ. Hec mēbra ēt in ꝓprijs opōnibus remanent le
sa: vn̄ notabiliter renib⁹ dolet: ꝛ aliqn̄ non pōt ambulare:
ꝛ ꝯn̄r vicinitate vesice pp lesionē cōtentiue vesice nō pōt
nisi modicā vrinā ꝯtinere. Neqꝫ inconueniēs foret ꝓpter
imediatā cū vesica vicinitateꝫ: vt aliq̄ ps saniei p resuda
tionē ad vesicā deriuata ꝛ nō debite mūdificata ī vesicaꝫ
impresserit nocumētū: ꝛ ita vt in eādē vlcerationem cau
sauerit. Et hoc eēt primo deterius ꝓpter inquā dictum vl
cus ꝯtinuo manēte virulentia vel sanie per colluꝫ m̄ricis
versus extremū eius orificiū: ꝛ distillāte vrina p porū ex
tremū colli vesice per ipm collū m̄ricis ad exituꝫ abster
sit mām oēm virulentā: siue saniosam cui obuiat in collo
matricis existētē. Et exinde apparet turbida vrina sanio
sa vel virulēta: ēt nō exn̄te vesica lesa. Et nō incōueniret ī
terdū apparere vrinā sanguineā: vt si exn̄te vlcere corrosi
uo corrodat aliqua ps venosa. Possem per signa ꝛ euidē
tia manifestare casum fore talē: sꝫ qꝛ in hoc mō cū pauci
tate vtilitatis esset multū laborādū: non pro nunc latius
ad hoc laborandū insistam. ¶ Pro cura igitur vel salteꝫ
alleuiatione huius male dispōnis obseruato debito prius
regimine in sex reꝝ dieta nō nālium: ponam consequēter
regimen curatiuū. Et qꝛ pncipalis intentio ē ad vlcus: qð
vt sic indiget exiccatiuis: ꝛ secunda intētio est ad cām ipsi
us corrosiuam: que vt arbitror est flegma nitrositate ꝛ sal
sedine participans. Ideo primo circa collectionē aeris sit
aer habitationis ipsi⁹ satis tēperatus in actiuis: ad siccū tm̄
declinās. Cauēdū igit ab aere calido: vn̄ tpe hyemis non
multū approximet igni: neqꝫ stet in stuffis: neqꝫ ī aere spē
b⁹ aromatiçato: neqꝫ vbi sit multitudo fumi: sꝫ teneat in

solario in camera bñ clausa cū modico igne: ⁊ sit ignis ex
lignis salicū. Cauendū ēt tpe estatis a caumate: sed rectifi
cet aer cū sandalis corticibus citri: rosis in copia: vel cum
aspsione aque rosate p camerā: vel aque fontis cū magna
parte aceti. Cauendū tñ gnālr ab oī aere ventoso: qꝛ licet
aliquo mō ꝯuenire videat̄ manifesta qualitate: tñ leden/
do mēbra neruosa plus nocet ꝙ iuuat. ⁊ h̄ de aere. ¶ Cir/
ca cibū ⁊ potū nō pōt poni regula in electione ciboꝝ nisi
negatiua vt. s. cauēdū sit spālr ab oī salso pungitiuo ⁊ acu/
to: ⁊ ab oī eo ꝙ cū comedit̄ imprimit acuitatem in ore vt
spēs alleū ⁊c. ⁊ ab oī ēt vehemētis dulcedinis propter ipsi
us facilē ꝯuersionē in colam. Affirmatiua vō regula dari
non pōt: qꝛ alia ꝯuenirent stāte vlcere sordido: ⁊ alia stāte
mundificato. ¶ Est itaqꝫ ꝯsiderādū ꝙ ab vlcere vl' edu/
cit mā multū saniosa: vel virulenta mali odoris: vel edu
cit mā modice malicie: imo vel fere nihil educit stāte re/
misso dolore: vel educit̄ sanguis purus: vel satis purus: ⁊
sic arguamus de mundificatione facta ab ipo vlcere. Si
primo mō educat̄ mā saniosa vel male qualitatis. eo cāu
ꝯueniunt cibaria: qbus cū hoc ꝙ sunt boni nutrimenti cō
iungat̄ ēt aliqualis virtus ablutiua vel lauatiua. Et si nō
apparet sanies vel virulentia: sed ꝯstaret de mundificato
vlcere ex casu cōpetunt cibi ad stipticū ⁊ glutinosum ma
gis declinātes. Gnālr tñ oēs cibi debēt eē bōi chimi ⁊ bo/
ne q̄litatis insipidi: vl' aliquo mō ad dulcia declinantes.
Spālius tñ descendendo in primo casu apparente mā vi
rulenta sit panis factus ex duabus ptibus farine or. mūdi
⁊ electi ⁊ vna pte frumenti electi cū modico fermento ⁊
minimo salis: ⁊ si in eodem sit aliqd furfuris non incōue
niens est. In scdo tamen casu pōt fieri panis ex maiori ꝙ
titate frumenti: ⁊ minori ordei ⁊ minima pte fermēti cū
ablatione in totū ⁊ furfuris ⁊ salis sit bñ coctus vtrobiqꝫ
cū ablatiōe ptium corticaliū duoꝝ vel triū dieꝝ ad plus.
¶ Circa carnes in p° casu ꝯueniunt carnes vituloꝝ arie/
tum: ⁊ pulloꝝ: ⁊ gallinaꝝ iuuenū. Caro ēt capti iuuenis va
let. Et ista oīa hic elixent̄ ⁊ non assent̄. Non incōuenit ēt
aliqñ vti pdicibus vel fasianis. In scdo vō casu ꝯueniunt
carnes ad stipticū magis declinātes vt aues pue oēs mō/
tane. Perdices aūt ⁊ fasiani in hoc casu pcipue ꝯueniūt:
carnes ēt vituloꝝ nō nimis ppinquoꝝ gnātioni ⁊ maxie
neruose: ⁊ cartilaginose: ⁊ carnes pulloꝝ: exercitatoꝝ. Se/
licitabit̄ tñ opatio si iste carnes erunt assate magis ꝙ eli/
xate. Impositis ēt qbusdā ad stipticū ⁊ glutinosum decli/
nantibus vt coriandris sandalis citrinis: dragaganto: gra
nis granatoꝝ: ⁊ hꝫ. Ex qbus ēt intrātibus nō incōuenit in
terdū facere aliqua salsamēta cū amigdalis apposito mo
dico çucchari ⁊ agreste. Et hec de carnibus nō ꝯmemorā/
do a qbus abstinendū est spālr: vt ex his intelligat̄ qđ ab
oib° alijs sit abstinēdū ⁊c. ¶ In dieb° aūt qbus carnes nō
comedunt̄ in pmo casu. i. stāte necessitate mūdificatiōis
vlceris valent oua gallinaꝝ sorbilia cocta in aqua cū te
sta sine sale ⁊ accupata in aqua. Valet ēt p ferculo electo
panis coctus bñ subtilis cū modico olei ⁊ lacte amigda/
laꝝ dul. cū modico çucchari. Non laudo in isto casu mul
tū pisces: sed in scdo casu magis laudo pisces ꝙ oua. Et lꝫ
pisces squamis carentes vt magis glutinosi ad ppositū
facere videat̄ magis ꝙ squamosi tñ pp alia nocumenta
apta induci magis laudo pisces petrosos vel squamosos
alijs. Et in hoc casu cōpetit exhibitio casei recentis modi
co sale pticipantis. In pmo tñ casu nr̄o. Et generalr nūꝙ
cōpetit caseus antiquus. Inter olera aūt in pmo casu va/
lent ea q̄ ad humidū aliquo mō dclināt: ⁊ in scdo q̄ ad sti
pticū ⁊ glutinosū. Nūꝙ eligēdo herbas calidas siue aro/
maticas. Valēt igit̄ pmo in pmo casu spinachia lactuca:
⁊ aliqd petrosilij: asparagi. ēt vident̄ bñ ꝯuenire. In 2° ca

su magis vꝫ portulaca: ⁊ pcipue plantago buglossa: borra/
go: ⁊ hmōi. Et ex varia mixtura dictaꝝ herbaꝝ fm casus
exigen^am pōt fieri varia pparatio cibarioꝝ. Inter fructus
vero vitent̄ generalr fructus calidi pcipue ficus que pro/
pter lactici^m quoddā occultū in eis vt voluit. d. Avi. vlceri
bus maxime inimicant̄. Cauendū ēt ab vuis auellanis ⁊
hmōi. In primo casu non inconuenit aliqñ vti prunis bñ
maturis: vel psicis: vel amarenis ad remittendū nitrosita
tem ⁊ salsedinē māe virulente. Sed pro regula sumat̄ añ
cibū adminus p horam fm doctrinā Gal. in de alimētis.
c. de prunis in fine. Amigdale etiā ꝯueniunt qūocūqꝫ. In
scdo vero casu magis valent pyra: nespila: granata: muça:
⁊ hꝫ. ¶ De vino magis eligat̄ in pmo casu vinū al. ⁊ sub/
tile mixtū cū aqua decoctionis çucchari: seminum cōiuꝫ
frigidoꝝ ⁊ liquiritie. Et in hoc scdo casu magis vꝫ vinū
nigrū ad stipticū aliqūo declinans mixtū cū aqua deco
ctionis coriandroꝝ. pp. ⁊ dragaganti ⁊ modico çucchari.
Et generalr cauendū ab oibus vinis magnis ⁊ potentib°
declinādo semp ad paucifera magis ⁊ minus fm vini po
tentiam: ⁊ hec de cibo ⁊ potu. ¶ De motu ⁊ qete dicat̄: ꝙ
lꝫ qes sit necessaria in omni vlcere remouendo: tñ stante
vlcere sanioso indigent mundificatione ⁊ maxime in ma
trice vt in casu nr̄o. Cōuenit igit̄ aliqualis motus localis.
Idcirco existente indicatione ad mundificationē compe
tit aliqñ motus: vbi facta mundificatione stante intentio
ne ad ꝯsolidationem ꝯpetit qes opposita illi motui. Et ne
cessaria est loco exercitij fricatio extremoꝝ: ⁊ maxie mē/
broꝝ supioꝝ magis ꝙ inferioꝝ pter in o^m diuersiones.
Unde laudo singulo mane facta ventris lenitōe vel nālr
vel artificio vt ifra videbit̄ fiat fricatio totius corporis:
pmo leuiter incipiendo: deinde intendendo magis circa
spatulas ⁊ brachia: ⁊ sic supplebit vices exercitij cū pter
consolidationē vlceris sit iniūcta qes localis. Et hoc ē ob
seruandū ⁊ nunꝙ relinquēdū: qꝛ in hoc pendet maxima
radix cure. ¶ Et ex hoc intellecto pōt patere qd sit dicen
dum de somno ⁊ vigilia: qꝛ somnus attestat̄ qeti ⁊ vigilia
motui scdā. p. Stante igit̄ indicatione ad mundificandū
amplior cōpetit vigilia ꝙ somnus: imo tūc mediocris ex
hibeat̄ somnus: ne pter retentionē illaꝝ prauaꝝ māeꝝ:
⁊ ipsaꝝ effumationē ad principalia mēbra sequant̄ inde
notabilia nocumenta. Sed vbi sit maior intentio ad ꝯso
lidationē facta mūdificatione: maxie cōpetit somnus ad
ꝯfortationē opationis nālis mēbri lesi. Sit tñ regula in
somno vt non dormiat̄ imediate post cibū: sed saltē trans
actis duabus horis ⁊ in pncipio somni fiat aliqualis leuis
fricatio ad plantas pedū. ¶ De inanitiōe vero ⁊ repletio
ne sumarie dicat̄ ꝙ ois imoderata repletio maxime no/
cet. Et plus est declinandū ad inanitionē ꝙ ad repletōeꝫ.
Uerꝫ qꝛ iam ꝯiungit̄ virtutis debilitas pter plixitateꝫ
⁊ longitudinē morbi cū forti attractiua mēbroꝝ: ꝙ ma
nifestat̄ ex vehemēti appetitu ipsius: laudo vt cib° ptiat̄:
ita vt si solebat bis tñ in die nāli refici ter reficiat̄: ita vt
singulis. viij. horis dando partim de cibo reficiat̄. ¶ De
aīalibus quoqꝫ passiōibus dicat̄ breuiter ꝙ oēs compas/
siones nocent pter gaudium ⁊ leticiam: qbus interdū vti
ꝯuenit. Unde cōuersatio cum amicis ⁊ audire instrumen
ta sonora: ⁊ cantus suaues: vel melodias: si hora conuenie
ti afferantur conueniunt: non afferantur imediate post ci
bū: sed trāsactis tribus vel. iiij. horis a cibo. De coitu vero
vltimo dicat̄ ꝙ oī mō est ab eo abstinēdū: qꝛ ipsius vsus
celebrari nō potest in casu nr̄o sine maximo ⁊ notabilissi/
mo nocumento. Et his sum cōtentus pro regimine diete.
¶ Ad medicinalia tādem veniendo duplex insurgit ge/
neralis intentio vna. s. ad añcedentē cām: alia ad ꝯiunctā
dispōnē. Prima aūt triplici instro pficit̄ vel quarto p°. s.

diuertendo cām ad oppoᵐ. scđo.s.mām digerenᵒ tertio eā dem digestā euādo.quarto mēbra ꝯfortādo. ¶ Añ bas tñ vna est cōis in oībus mālibus morbis:q̄ est lenitio ven tris ꝛ mñeꝝ cōium eductio que pficiť pmo cū clisteri cōi facto vt infra. ℞.cassieꝭ.de cānis nouiter extracte mellis rosa.pulueris çucchari añ.ʒ.i.salis.ʒ.ij.olei cōis.ʒ.iij.cū de coctione furfuris frumenti ordei maluaꝝ: q̄d sufficit fiat clistere. Vnde semp mēti q̄ in isto casu nunq̄ ꝯueniunt clisteria fortia:in q̄bus intrēt hyere vel electuaria alia for tia ne vicinitate mēbri lesi ad intestinū rectū ꝑpter acutā qualitatē clisteris lederet mēbrū iā debilitatū. ¶ Est ēt memorādū vt nō sint nimie q̄titatis sed.xviij.ʒ.ad plus ne pp extensionē factā in itestino recto a q̄titate clisteris fiat cōpssio ꝛ nocumentū loci appropriati vel pp cōpssio nem loci fiat expssio clisteris: ꝛ sic frustra laborarenius. Quo facto clisteri sequenti mane exhibeať lenitiuū p su perius vt infra. ℞.cassie pīguis nouiter extracte ꝛ electe. ʒ.i.dyaprunis non solutiui.ʒ.ſ.cū aqua decoctionis pruno rum:coraloꝝ:sebesten:tamarindoꝝ q̄d sufficit fiat potio. Qua facta mūdificatione ꝑ diuersione māe laudo ꝑus si virtus ꝯsentit vt fiat leuis flobothomia ex basilica dextri brachij extrahendo.iiij.vel.v.ʒ.sanguinis. Et si nō posset tollerare pp virtutis debilitatē fiat in saluatela manᵒ ex trahendo vsq̄ ad.ʒ.iij.quo facto post tres vel.iiij.dies:nisi stet stomaci nimia debilitas:ꝑcipue in hoc casu cōpeteret vomitus:sed leuis fiat cū impōne pēne inuncte oleo i gu lam post sumptū cibū diuersaꝝ reꝝ vnctuosaꝝ p mediū hore facto ipso vomitu clausis oculis ꝛ ligatis cū binda:ꝛ post horā sumať frustū panis paꝝ assatū infusum in mo dico vini stiptici ꝛ post mediā horā eius sumat prandiū ꝛ leue. Et si talis vomitus fiat bis in mense ꝭ ordinē dcūz plurimū iuuabit. ¶ Pro expedienda scđa regula sumať syrupus.v.vel.vi.vicibus vt infra. ℞.syrupi viol. simpli cis mellisroso.syrupi de fumoterre añ.ʒ.ſ.aquaꝝ boragis endiuie:ꝛ lupuloꝝ mis.quo cōtinuato: pro expediēda alia intentione ad euandū māz fiat medicina vt infra. ℞.mi rabola.citrinoꝝ.ʒ.i.ſ.chebuloꝝ ꝛ indoꝝ añ.ʒ.i.infundāť in aq̄s lupuloꝝ feniculi:ꝛ fumiterre decoctiōis passulaꝝ: epithimi ꝛ violaꝝ:ꝛ dimittanť in infusiōe p.x.horas. De inde facta expssione addať expssioni cassie noniter extra cte ꝛ electe.ʒ.vi.ꝯfectōis amech diassenicōis añ.ʒ.i.ꝛ fiat potio:ꝛ si magis placeret i forᵒ pillulaꝝ fiāt pillule vt ifra. ℞.pillulaꝝ d̄ fumoterre:pillulaꝝ indaꝝ añ.ℨ.ij.cū mel lero.formeť pillule. Quibᵒ assūptis vel aliq̄ supradictoꝝ solitiuoꝝ post.vi.horas iā fcā ꝯuēiēti p seceᵐ euōne sumať lauatiuū vt infra. ℞.aq̄ decoctiōis or. ꝛ acoꝝ ciceroꝝ ru. ʒ.viij.çucchari vniᵒ cocte.ʒ.ſ.mis.ꝛ calidū sumať. Et post horā assumptionis sumať leue prandiū cū cibis delicatis vt supra. Sequēti vō die in mane sumať ꝯfectio vt infra. ℞.diabuglos.ʒ.ſ.çucchari ro.ʒ.ij.mis.ꝛ ista sufficiant p re mouenda cā añte. ¶ Laudo tñ q̄ in duobus vel tribus mensibus fiat talis euō. ¶ Pro cōplenᵈ vō 4ᵃ intentione vt ꝑ ꝯfortatione membroꝝ fiat ꝯfectio in morsellis vt i fra. ℞.spēꝝ dyarodon descriptione cōi.ʒ.ij.spēꝝ triasan daloꝝ:ꝛ aromatici rosa.sine musco añ.ʒ.i.cū çucchar o al. dissoluto in aq̄s fumiterre ꝛ lupuloꝝ:q̄d sufficiat fiat ꝯfe ctio in morsellis:ꝛ fiant morselli.ʒ.ij.ꝑ quolibet ꝛ sumat vnū singula vice semp ante cibū p horā. ¶ Ad hoc ēt vz electuariū factū vt infra. ℞.diabuglosse manusxpi cum perlis añ.ʒ.ſ.cuz syrupo de succo acetose fiat ꝯfectio: ꝛ ex his cōpleť intentio oīs q̄ hr̄ ad cām añcedentē. ¶ Uenie do aūt ad cām ꝯiunctā ꝛ magis īmediatā opz adducere: quedā q̄ per supiᵒ exhibita valent:ꝛ q̄dā q̄ p inferius:lz ea que per inferius exhibenť multo maiorē afferāt vtilitatē q̄ı īmediate attingunt ad mēbrū lesuz q̄ ea q̄ per supius.

Utraq̄z tñ ꝛ p supius ꝛ p inferius diuersificari opz ꝭ va riam ꝛ ꝯriā intentionē q̄ sumiť in cura:q̄ aliq̄n stat inten tio de abstergendo apparente sanie ꝛ viruletia: ꝛ aliq̄n de ꝯsolidando ꝛ glutinādo vt mundificato iā vlcere ꝛ appen te vero sanguine. ¶ In pmo igiť casu p supius ꝛ p inferiᵒ. exhiberi pñt ꝛ syrupi ꝛ ꝯfectiones vt infra. ℞. mellisros. collati.ʒ.i.syrupi de biçancys.ʒ.i.ſ.cū aq̄s eupatorij matri carie ꝛ lupuloꝝ fiat syrupus. Et si expedit magis ꝑuocare ꝛ abstergere pōt addi syrupus de duabus radicibus: vl̄ de oībus sine aceto addendo decoctionis supascriptaꝝ aq̄ꝝ modicū de radice yreos: ꝛ aromatiçādo modicū cinamo mi vel croci nisi fuerit ꝯiūcta nimia intēsa caliditas. Lo co vero ꝯfectionis ꝯueniret ꝯfectio dyanisi vel de semini bus. Et si timereť nimia apertio posset apponi de spēbus triasandaloꝝ vl̄ rosate nouelle simul cū p̄dictis magis ꝛ minus ꝭm maiorē ꝛ minorē indicationē de mundifican do vel non mūdificando. Et loco electuarij ꝯpetit dyalac ca vel dyacucurma exhibēdo.ʒ.i.cū modico vini subtilis. Et si placeret refrāgere nimiā apitionē posset addi aliq̄d de çucchar o rosa.vel diabuglos. Si vō esset intētio ad cō solidādū ꝛ ꝯglutinādū ꝛ ꝑhibēdū fluxū sanguinis isto cāu p supius valerēt syrupi d̄ agresta ꝛ portula.d̄ citonijs:d̄ ri bes:de myrthis:ꝛ hꝯ:cū aq̄s plātagīs:ꝛ buglosse: bursepa storis:portulace ꝛ absynthij. Aromatiçatis syrupis cū san dalis coriandris ꝑparatis:coralis rub.dragagāto ꝛ silibᵒ. Et ex his artificiosus medicus sciet ꝯponere syrupos ma gis ꝛ minus stipticos ꝭm maiorē ꝛ minorē necessitatem. ¶ Loco vō ꝯfectionis ꝯueniunt ꝯfectōes facte ex spēbᵒ triasandaloꝝ trocis.de spodio cū semine acetose de terra sigillata cū aq̄s suprascriptis faciendo magis ꝛ minus sti pticas ꝭm variā intentionē. Et si placeret facere in forma electuarij pōt fieri ꝯpositio trociscoꝝ supradictoꝝ cū çuc charo ro.veteri ꝛ incorporare cū aliquo supradictoꝝ syru poꝝ stipticoꝝ. Et q̄n talia nō sufficerent ad ꝑhibendum sanguinis fluxū:liceret exhibere singulo mane de trifera minore ex arte fenoꝝ vsq̄z ad.ʒ.i.ſ. Et si nō sufficeret tūc in introitu ad lectū:ꝛ ꝑ dormitione exhibenda ꝛ sanguis ꝑhibitione ꝯueniret exhibere.ʒ.i.athanasie magne vel fi lonij psici. Et est singulare cū aqua plātaginis vel alicuiᵒ hꝯ. Et in illo casu comedanť ventose frequēter ꝯposite sub mamillis sicce. Et his sum ꝯtentus q̄tū ad ea q̄ p supius exhiberi pñt. ¶ Quantū vō ad ea que per localia iferius dicendū breuiter:q̄ q̄dam sunt applicanda in forma bal nei ꝛ fomentationū:q̄dam p vnctiones exterius:q̄dam p suffumigationes:q̄dam p iniectionē in forma clisteriorū: q̄dam per supposita vel linimenta cū vnguentis facta. Et ista oīa varianť vel variari debent ꝭm duplicē intentionē generalē:q̄ aliq̄n maior est intentio ad abstergēdū ꝛ mū dificādū:q̄nq̄z magis ad ꝯsolidandū ꝛ sigillādū. Primo igiť ꝑ mundificatione ꝛ remissione doloris fieri pōt bal neum vel fomētatio cū spōgijs eiusdē balnei sup regione mr̄icis positis:ꝛ fiat balneū cū his vt infra. ℞. radicū al tee.M.i.maluaꝝ:camomil.mellilotī:aneti añ.M.ſ.fur furis frumēti.M.ij.ꝛ si intendimus alicui ꝯfortatiōi ma tricis addi pōt calami aromatici.ʒ.iij. Et vbi itētio maior esset ad ꝯfortationē mēbri vt facta mūdificatione vel q̄si supradictis addať radicū nenupharis ꝛ seminū eius añ. ʒ.iij.granoꝝ alchichingi.ʒ.ſ.bulliāt in aq̄ cōi aliquot bul litionibus:ꝛ exinde cū filtro vel spongijs vt supra fiat fo mentatio. Et si placeret facere balneū: opz multiplicare quantitatem simplicium ꝭm ꝑportionē ꝛ mensuram. Et hoc fiat arbitrio boni apothecarij:ꝛ in dicto balneo sede re poterit vsq̄z dū balneeť ꝑpe vmbilicū. Et postq̄ sede rit p.6ᵃᵐ.vel.8ᵃᵐ ptem hore facta exiccatione ꝑus cū pan no tepido fieri pōt inunctio ꝯuenienter cū vnguento vt in fra. ℞.olei

fra. ℞. olei amigdalaꝝ dul. ℥. i. olei camomille: olei de lilio: olei vio. an̄. ℥. ß. ꝛ cū modico cere fiat vnᵐ. Et si addaṫ mucillaginis altee: ꝛ fenugre. an̄. ℥. ij. ꝯueniet. Hoc dico ī casu vbi intentio sit ad mūdificationē ꝛ doloris remissionem. Et vbi intentio foret magis ad ꝯfortationē ꝛ ꝓhibitionē fluxus mā̄e posset auferri oleū de lilijs: ꝛ minorari oleū amigdalinū: addēdo de oleo citonioꝝ ꝛ mucillagine eorūdē vbigrā an̄. ℥. ß. ꝛ cū semīb⁹ nenupharis ꝛ alchibingi subtilissime puluerizatis ponēdo an̄. ℥. i. de quolibꝫ pōt rectificari vnguentū ꝛ valebit. ℂ Consequēter ꝑ interius stante intentione ad mundificandū pōt fieri clistere cum aqua mellis. Et si plꝫ aliquo mō ꝯfortare fiat decoctio mellisrosa. ꝛ si nō sufficit aqua mellis tm̄ pōt poni in decoctione paꝝ furfuris. vel ꝛ est fortius addere radicē yreos. Et si pur mā̄ esset corrosiua ꝛ grossa nō incōueniret pōere aliquid salis. Et si mā̄ foret subtilis ꝛ virulēta posset fieri clistere cū aqua lactis vl̄ cū modico ordei: ꝛ modico çucchari. ℂ Est tm̄ multū aduertendū ꝙ in vlceribus hꝫ nō est ꝓcedendū cū multū abstersiuis nisi stāte necessitate in vlcere multū corrosiuo: quo casu abstersiuū satis forte: ꝛ factuꝫ ex vrina: ꝛ maxime colerici hōis apponēdo de yreos ꝛ sarcacolla vꝫ. Facta vō perfecta mundificatione pōt fieri clistere ex lacte ouino addendo de boloar⁹ dragaganto: thure: ꝛ hꝫ subtilr̄ puluerizatis. Uerū qꝛ stante mundificato ꝑfecte vlcere puluis q̄tūcūqꝫ subtilis attingēs ad illas partes multū acute ꝛ dolorose imp̄mit: idcirco mihi ꝯueniens in hoc casu visum est vt fiant sief. vel trocis. qui bn̄ exiccati fricenṫ cū lacte sup cotte quo vtūṫ barbitonsores: ꝛ tandē dissolutis eis in lacte vsqꝫ ad q̄titatē. vi. vel. vij. ℥. lactis fiat clisterizā⁹ intra matricē. Fiant ergo troci vt infra. ℞. spēꝝ trociscoꝝ: alchibingi Rasis in antidotario sine opio vel cū opio stāte maiori necessitate. ℥. ij. infundaṫ in lacte ouino vel muliebri per diē: ꝛ tādē ex eis fiāt trocisci. Possent ēt fieri sief. vt infra valētes. ℞. sarcacolle q̄tuor diebus lacte cōi nutrite quater in die lac renouādo. ℥. ß. ceruse amidi: plūbi vsti: tucie. ꝑꝑ. an̄. ℥. i. violaꝝ: floruꝫ nenupharis: seminis lactuce an̄. ℥. i. ß. iusqami al. ℥. ß. opij: ꝛ croci an̄. ℈. i. fiat sief. cū emulsione seminis papaueris al. ꝛ ex his fricenṫ cū lacte vt supra. ℂ Ad hoc ēt vꝫ vngᵐ vt infra. ℞. tutie ablute p. ij. climie: ceruse: sarcacolle nutrite vt supra an̄. p. i. olei ro. ꝛ cere q̄tū sufficit mis. ꝛ fiat vngᵐ: ꝛ isto pōt vti cirugicus supra pecia ponendo sup loco vlcerato facta mundificatione. Et vbi necessaria sit mundificatio ꝛ carnis remotio illo casu vꝫ vnguentū viride vl̄ vnguētū egyptiacū. Possent ēt fieri ꝯsolidatiue clisterizationes cū aquis decoctionū reꝝ stipticaꝝ vt rosaꝝ mirtillorū: sumach: balaustiaꝝ: nucū cipressi: ꝛ hꝫ ꝑmixtis ēt dictis aquis cū vnguētis rectificantibus vt est vngᵐ de climia ꝺ plūbo adusto: cū oleo rosa. ꝛ hꝫ. Et si ꝯiungereṫ cōplexio multū calida ꝯueniret in dictis clisterijs addere de succo portulace vel plantaginis: addendo ꝑiter de mucillagine dragaganti vel psilij: ꝛ pulueribus trociscoꝝ: de terra sigillata: ꝛ charabe: ꝛ hꝫ. Et ex talibus ꝛ suprascriptis s̄m variam intentionē ꝯsolidādi vel mundificādi fieri pn̄t suppositoria vel pessaria s̄m diuersa appropriata ꝯstituta: de quibus ꝯtinuo pōt tenere intra matricē maioribus vel minoribus factis s̄m maiorē vel minorē distantiā vel ꝓpinquitatē vlceris ab ore extrinseco matricis. ℂ Ex dictis ēt pt expertus medicus colligere appropriatas medicinas ꝓ suffumigijs: aliqñ ad mūdificationē: aliqñ ad ꝯfortationē ꝛ sigillationē: vbigrā. Pro mundificatione vꝫ vt sumatur myrrhe: storacis: yreos an̄. ꝛ cū oleo de lilio vel terrebētina fiant formule: ꝛ supponanṫ carbonibus ꝓ suffumigio. Sola ēt terbētina vꝫ suffumigata: vel apides cuꝫ croco ꝛ cassiali: ꝛ cinamomo: ꝛ hꝫ: ex quibus pn̄t fieri formule ad suffumigiū. Ex medicinis aūt stipticis fiant suffumigationes stiptice vt ex dragaganto boloar⁹. corallis: nucibus cipressi: ꝛ hꝫ calidis vel frigidis plus ꝛ minus apponendo s̄m maiorē necessitatē infrigidādi vel calefaciēdi cū mucillagine dragagāti vel psilij: vel vnguento aliquo appropriatoꝝ fiant formule: de quibus fiat suffumigium. Et istis ꝓ nunc sum ꝯtentus paratus ad vlteriora scribenduꝫ ꝛ ꝯsulendū: si alie noue difficultates in isto casu emergerent.

ℂ Pro vlcere matricis. Consilium. LXXVI.

Asus iste vt scribiṫ est vlcus in matrice cū cōplexione sanguinea. Utrū aūt ꝯiungaṫ cū eo apā vel nō: ꝛ vtrū vlcus cām habuerit ragadias siue scissuras m̄ricis: siue materiā tm̄ virulentā ꝛ corrodentē: siue aliaꝫ cām extrinsecā hoc ex casu nescio: quoruꝫ tm̄ cognitio necessaria esset ad debitā ꝯsolidationē fiendā: qm̄ si aposte⁹ cōplicareṫ cū vlcere vl̄ aliunde fluat mā̄ ad curā vlceris oporteret prius attendere apostemati vel mā̄e fluenti: vt fuit s̄nia Ga. ℥⁹ thegni. illo textu. Et siquideꝫ flegmō aut quassa⁹: aut sclirosis: aut tumor cū vlcere fuerint curandū est illa prius ꝛc. Quicquid tm̄ sit vlcus matricis difficillimū est ad ꝯsolidanduꝫ: qm̄ simplex solutio in matrice difficillime ꝯsolidaṫ: vt ē s̄nia Gal. vi. interioꝝ. c. pe. multo magis si eū solutiōe cū cōpliceṫ vlcus: ꝛ ꝓpue in ꝓfundo ad quē locū difficillime attingunt medicine vt ī casu nr̄o. ℂ Ego tm̄ in p̄nti arbitratus: ꝙ cā vlceris fuerit ruptura venaꝝ ꝑꝑ extensioneꝫ ex mā̄ repletione venaꝝ matricis ꝯcurrente: ēt acuitate ipsius sanguinis ex habitudine totius: ponā q̄dam gn̄alia ī casu ꝯferentia: imo sp̄alia magis: supponens gn̄alia facta q̄dam ꝑtinentia ad regimen: q̄dam magis ad curaꝫ. ℂ In regimine igiṫ ꝓhibeaṫ aer calidus: lꝫ ēt aer extreme frigiditatis noceat. Et iō q̄cunqꝫ extrinsecus applicanṫ sint neqꝫ intense calida: neqꝫ intense fria: sed ad tepidū iclinata: qm̄ matrix mēbrū neruosuꝫ exn̄s ab actualr̄ frigidis maxime lediṫ. ℂ Prohibeaṫ ēt precipue ira: furor: ꝛ solicitudo. Inducaṫ leticia ꝛ gaudiū q̄tū poſ͛e est: vt mā̄ ad exteriora ꝯuertaṫ. ℂ Et attineat q̄eti magis q̄ exercitio: imo fugiat motū p̄cipue ambulationē ꝛ fricationē tibiaꝝ: vel partiū inferioꝝ: lꝫ fricatio partiū supioꝝ in casu sit ꝯueniens. Uitenṫ balnea q̄cunqꝫ humectātia absolute: qm̄ habilitāt mēbra lapsa ad receptionē. ℂ Adhereat ēt magis somno q̄ vigilie: qm̄ somnus q̄etat mā̄s ꝛ infrigidat. In somno tm̄ sit aduertentia vt dormiens nō dormiat supra ptē vlceratā: sed supra aliā ptem vt sanies in loco non retineat: sed si aliqñ apponanṫ medicamina interius ꝑ certo tpe: tūc iaceat supra ptem lesaꝫ: vt ꝑ eo tpe retineanṫ medicine in loco. ℂ In regimine cibi ꝛ potus cauēdū est ab oī salso pūgitiuo ꝛ acuto: ꝛ ab oībus amaris: ꝛ ab oī eo q̄d cū comediṫ imprimit acuitatē in ore. Et sic cauendū est a sp̄ebus vinis potētib⁹: alleis: porris: cepe: ꝛ hmōi. In reliqs aūt cibarijs nō pōt dari regula gn̄alis: qm̄ alia ꝯuenirent stante vlcere sordido: ꝛ alia stante vlcere mūdificato. Idcirco aduertendū est ad debite dietandū nunqd ab vlcere educaṫ mā̄ multū saniosa vel virulēta mali odoris: vl̄ educaṫ sanguis purus vel satis purus. Si primo mō educaṫ mā̄ saniosa vel male qualitatis: cū tūc sit indigentia abstersionis: ꝛ tunc ꝯueniunt cibaria: que cum hoc ꝙ sint boni nutrimenti ac frigidū aliqualiter inclinanṫ etiā sint abstersiua ꝛ ablutiua. Et si nō appareat sanies neqꝫ virulentia: sed videaṫ constare de mūdificatione vlceris: tūc regimen sit diuersum a p̄mo. Nā cibi illo casu debēt inclinari ad stipticū ꝛ glutinosum. Generlr̄ tm̄ oēs cibi debent

esse boni chimi: et bone qualitatis insipidi vel aliquo mo ad dulce declinantes. Posset exemplificari spalius ad oes cibos discurrendo: sed qm certus sum quod ista notabilis dna debet esse sub regimine alicuius notabilis medici sed istas regulas quilibet doctus medicus sciet ad spalia descendendo dearticulare et appropriare cibos. Et hec gnalia sufficiant quantum ad regimen. Intellecto tamen de vino sicut dictum est de cibis quod in casu necessarie mundificationis vt apparente sanie vel virulentia vinum conueniens debet esse album subtile debile tamen mixtum cum aqua decoctionis zucchari et ligritie: sed vbi intentio sit ad consolidandum vinum conueniens erit nigrum grossum ad stipticum inclinatum: et aliqualiter dulce: si pot saltem cum mixtione aque decoctionis zucchari et ligritie: sed vbi put supra: et hec sufficiant quantum ad regimen sex rerum non naturalium. ¶ Circa medicinalia duplex vertitur intentio gnalis vna .s. ad causam antecedentem alia ad coniunctam. Et ad causam antecedentem perficitur cum diuertentibus digerentibus et preparantibus materiam et tandem euacuantibus: facta tamen prius ventris lenitione quod est cois doctrina medicorum. ¶ Ad hec tamen non me extendam: qm credo sufficienter ista gnalia facta esse: pur commemorabo quedam ne fiat error in ope prius facta lenitione ventris cum cassia vel manna conuenit singulariter flobothomia facta de basilica dextri lateris. ¶ Consequenter conueniet vomitus factus cum leuibus tamen prouocantibus vt videtur sententia Ga. 3° de ingeniosa circa illam partem. Quod si in epate incipiente flegmonare etc. ¶ Consequenter vero facta flobia a vena basilica conueniet euatio per saphenas vt fuit intentio Gal. in lib. de flobothomia distinctione 3ª. c. 5. in pn° cum dixit. Nam icipientibus quidem supple periculis ledi ex causa sanguinea quod prohiberi oportet quod superfluit. In antiquis vero vt in casu nostro ipm solum euacuare quod incuneatum est in pacienti particula. Euacuabitur autem optime hoc per copulatas venas eis que in ipsa: vt in casu nostro est de saphenis respectu matricis: qua completa intentione: licet nunc dictum magis approprietur ad causam coniunctam quam antecedentem: quia tamen sermo erat de flebotomia apparuit conuenienter secundum sic hoc in loco positum fuit. ¶ Circa digestionem materie laudarem syrupum vt infra. ℞. syrupi de fumoterre: syrupi viola. et mellis ros. ana ℥. s. aquarum boraginis: lupullorum: et enduiue ana ℥. i. mis. continuentur quinque vicibus. Postea sumatur medicina vt infra. ℞. mirabola. citri. ʒ. s. yndorum et chebulorum ana ʒ. i. infundantur in aqs lupulorum: et fumiterre: decoctionis epithimi: passularum et violarum ana dimittantur in infusione p. x. horas: et facta expressione addatur cassie extracte electe dyacatholiconis ana ʒ. s. confectionis hamech. ʒ. i. s. dyafeniconis. ʒ. i. syrupi vio. ʒ. i. mis. et fiat potio. Et si magis placeret in forma pillularum pot fieri vt infra. ℞. pillularum de fumoterre: pillularum yndarum ana ℈. ij. cum syrupo vio. fiant pillule. Et sumant hora medicinarum sumendo lauatim ex aqua ordei: et zucchari post. vi. horas. ¶ Consequenter sumendo prandium leue semper cauendo a prouocationibus et diuertentibus ad vias vrine et matricis. Et sequenti die sumatur confectio vt infra. ℞. dyabuglossati. ʒ. s. zucchari rosa. ʒ. ij. mis. et si talis euo fieret singulis tribus mensibus esset conueniens. ¶ Iam restat intentio confortationis membrorum maxime epatis gnantis sanguinem calidum: cuius membri rectificatio fit cum vsu confectionis vel electuarij vt infra. ℞. specierum rosate nouelle: specierum dyarodon abbatis et triasandalorum ana ʒ. i. cum zucchero al. dissoluto in aqs fumiterre: lupulorum quod sufficit fiat confectio in morsellis: vel pot fieri electuarium vt infra. ℞. dyaborginati. ʒ. i. s. zucchari ros. vel vio. secundum varias intentiones supradictas. ℥. s. manuschri. cum plis. ʒ. i. Et si fuerit magnus ardor et caliditas estiua addatur. ʒ. s. specierum trociscorum de capphora: et cum syrupo vio. fiat electuarium. Et hec sufficiant quantum ad causam antecedentem et membra mandantia. ¶ Ultimate restat intentio que est ad actualem dispositionem. In qua si primo coniungatur dolor vehemens cum vlcere prius remittendus est dolor: colligitur ex sententia Aui. 4ª primi. c. pmo. Et hec intentio perfici pot exterius et interius applicata. Faciendo pmo sessionem in balneo vsque ad vmbilicum cum aqua decoctionis vt infra. ℞. malnarum: camomille: melliloti: aneti ana M. s. radicum altee: et florum ana M. i. florum nenupharis: fenugre. et seis lini ana M. s. mis. et fiat decoctio in sufficienti quantitate aque pro balneo. Per interius vero stante vehementi caliditate et ardore infundantur per clistericationem mixtura vt infra. ℞. aque virge pastoris: aque or. ana ʒ. vi. et in ea tepida infundantur psilij. ʒ. s. fiat mucillago. et addatur emulsionum semis papaueris albi: et iusquiami. ana ʒ. s. lactis mulieris puellam lactantis. ʒ. iij. et si non sufficit addantur albumina tria ouorum conquassata: et si non sufficiat addatur capphore gra. iiij. et si non sufficeret vltimate addatur opij et croci ana gra. ij. Remisso igitur dolore iam intentio est ad pncipalem morbum que vel perficitur cum abstergentibus et mundificantibus: vt apparente sanie et virulenta: et hoc fiat cum clisteri iniecto ex aqua or. cum zucchero: vel addendo de aqua mellis: vel tandem addendo parum vini albi. Et si non sufficiat in abstergendo vz vrina viri. Deinde perueniatur ad hoc vt ponatur in decoctione eius parum yreos: aut de aristo. ro. et de hijs abstergentibus. Facta vero mundificatione fiat clistere ex lacte omnino addendo pro consolidatione vt boloar. dragantum thure puluerizatis subtiliter: vel fiat vnguentum quod ponatur in forma pessarij et est Aui. zi. tertij. ℞. litargirij: ceruse: et sarcocolle ana partes equales: et ex eis cum cera: et oleo ro. fiat vngm: et inuoluatur de vnguento in pessario et supponatur loco egro. Vz etiam ad propositum si fiat mixtura vt infra. ℞. tutie ablute. p. i. climie argenti: ceruse: sarcocolle in lacte pluribus vicibus lote ana p. i. et cum oleo ro. longo tpe contrito in mortario plumbeo cum pistello plumbeo fiat mixtura. ¶ Et ita cum hijs intendatur consolidationi. Quod si apparuerit iterato sanies redeatur cum abstergentibus ad abstergendum. Tamen aduertendum ne abstergentia sint nimis fortia: ne nimis profundetur vlcus: maxime vbi fuerit nimis corrosiuum: quo casu necessaria sunt magis abstersiua vt dictum est. Possent etiam fieri decoctiones rerum stipticarum et supponi pro consolidatione. Possunt etiam compleri intentiones abstersionis et consolidationis cum suffumigijs factis ex medicinis appropriatis: que medicus expertus facile ex dictis componet faciendo formulas supponendas ignis sub cathedras miscendo pulueres: de quibus dictum est abstersiuos vel consolidatiuos cum terbentina. Et his sum contentus commemorando vnum singulare quod est dni Gal. in libro de facile acquisibilibus: dixit quod epar testudinis terrestris si exiccetur et ponatur in pessario est valde efficax ad dolores matricis. Dixit etiam quod cor leporis exiccatum si detur in potu multum iuuat. Et hec sufficiant ad laudem dei amen.

¶ Pro fluxu menstruorum alborum quasi continue manantium extra matricem pro magnifica dna vxore domini gubernatoris astensis etc. Consilium. LXXVII.

Casus magnifice dne vxoris magnifici domini Raynaldi de darsnay gubernatoris astensis meritissimi pncipaliter stat in profluuio menstruorum alborum siue humiditatum albarum quasi continue manantium ex matrice attinens pncipaliter nature flegmatice: vnde os matricis exterius quasi continuo redditur humidum: licet magis abundet talis humiditas tribus vel. iiij. diebus ante die purgationis menstruorum rubeorum: que menstrua ru. mensuatim educuntur durantia tribus diebus vt plurimum. Aliquotiens ru. veri coloris: sed vt sepius coloris sub ru. ad album declinantis quasi sit sicut lotura carnis aialis recenter decolati. Et licet vt scribitur a clarissimo doctore magro Joa. antonio de ferrarijs de gradi

mihi affini et velut filio amantissimo dispo eius matricis sit substantifice calida et sicca: vt p signa euidentia dicit se inuestigasse: est tn̄ vt ab eo scribit qualitatiue et accidētaliter multū humida: vt etiā ex casu manifeste pstat. Huic etiā dispōni annectit accn̄s qddā de frigiditate crurium a genibus ifra cū pōderositate dorsi maxime circa ptes renum: vt verbo accepi a quadā venerabili matrona astēsi: que mihi accn̄tia ipsius magnifice dn̄e particulr et distincte multum declarauit. Et est annoꝝ dn̄a patiens circiter. xxx. macre bitudinis: pallidi coloris: facilr satis irascibil: bn̄ discursiua in opōnib9 aialibus. Declarat ēt cōplexiōē huius humidā saltē accn̄talem matricis: et cū frigiditate: q mulier hucusq in hac etate non fuit veneri multū parata: imo cū viro eius qn̄ piungit aliqn̄ semen non emittit ppium viro actū debite cōplēte. Non ēt in actu multum voluptuat put me ingrente certificatus sum a supra dicta matrōa. ¶ Hic igit casus necessariaz reqrit attētionem. Nā talis ptinuus cursus dictaꝝ māeꝝ p matricē cōceptionē pbabilr impedit et vsq hodie impediuit: qr nūq̄ vt fert fuit pgnans. Impedit qdē pceptionē frigiditate et humiditate māe spma corrūpendo: aut ipm spma in hora coitus imissum in ipsam matricē extra lubricare faciendo: ita vt nō retineat. Nocet ēt clausionē oris matricis impediendo et phibendo. Est ēt tediosum mulieri patienti: et nō sibi tm̄ sed forte ēt non sit grata viro. Et qd sit de causis difficultatis impgnatiōis est expssa snia Rasis in diuisionibus in. c. pprio de difficultate impgnationis. ¶ Causa igit huius pncipalis nocumēti dz esse multiplicatio taliū humiditatū in toto maxime vicio epatis frigidi et humidi pncipalr cū matrix sit essentialr sicca vt supponit: p viā ergo cōitatis aliūde cōicat hec mā ad matricem: et declarat cōplexionē epatis frigidā et humidā habitudo totius qr palidi est coloris: vnde pp debilitatez digestionis in toto aggregant supfluitates tales: que postea a virtute mandant ad matricē tanq̄ ad receptaculū superfluitatū. Sed q magis abundēt in diebus pximis purgationi sanguinis menstrui cā sumit ex hoc qr p menses aggregata mā sanguinea in venis menstrualibus: et pn̄r aggrauata virtute maiori conatu insurgit ad superfluitates flegmaticas corruptas: q̄ simul cū sanguine grauāt vtutē. Et ex eadē cōi radice elicit cā infrigidationis tibiaꝝ. Nā positiue pn̄t ifrigidari: cōicata ēt mā frigida ad dictas ptes extremas: qm̄ ex nā situs tibiarū māe flegmatice sua grauitate faciliter mouent deorsuz: et sic positiue dcā mēbra ifrigidāt. Uel forte dicat et pbabilr magis q ista mēbra reddūt frā pp opillatiōes medias frigidas ex tali mā flegmatica in toto abundante: vn̄ fit phibitio: vl impedimentū trāsitus spūum influentiū et calidi nālis ad dicta mēbra: et ita saltē puatiue infrigidant. Declarat ēt abūdātiā humiditatū in toto saltē dpēdere: nō tm̄ vicio epatis: sed ēt vicio stomaci multitudo humiditatis aquose: q̄ q̄si cōtinuo ab ea emittit p viā oris. Et ita cū frigiditate hoꝝ mēbroꝝ nāliuum vt stomaci et epatis fit satis rōnale in toto multiplicari dictas mās: et inde non fieri gnātionē sanguinis boni et laudabilis: imo aquosi: vnde ēt mēstrua apparent sub rubea sicut lotura carnis vt dictū est. Et exinde remanet habitudo macra pp indebitā pursionē boni nutrimenti in mēbra. Et cū h bitudo palida pn̄tia sanguinis flegmatici et paucitate spūum circa mēbra exteriora. Et ex eadē radice pz: vn̄ non fit auida ad venerē: tū ppter obtusionē sensus oris matricis a dicta mā flegmatica: tū qrnō fit ex sanguie flegmatico gnātio spmatis plifici spirituosi substantialr calidū: vnde nō fit titillatio faciēs ad delectationē hora coitus. Et ex his pz clarificat9 casus cū signis suis. ¶ Restat venire ad correctionē hui9 dispōis et accn̄tium pn̄tium. ¶ Cura igit fluxus taliū humiditatum adimplet sufficienter dieta: et rebus medicinalibus. ¶ Circa ergo dietā euitet ois aer humidus et cōis et pticularis sue habitionis: et maxime si ad frigidū declinet. Un̄ sit camera eius pstituta sursum inter duo solaria hn̄s spiraculum ad orientē si possibile est: vel saltē ad meridiez. Et pinde stante aere nebuloso grosso vel pluuiali non exeat camerā et maxime hyeme: imo tunc rectificet aer fcō igne in camera ex lignis quercinis vel pprius ex lignis iuniperi vel lauri seu sermētis vitis a monte vel ex sermentis rorismarini. Si ēt suffumiget camera ponendo vnaz pillulā de infrascriptis supra carbones erit pueniēs: dscriptio quaꝝ est vt infra. ℞. laudani. ʒ. i. ß. thuris gar. galie muscate an̄. ʒ. ß. cū modico terbentine fiat pasta pro suffumigio. Uitet ventus et borealis et australis: et in estate nō repiat i aere libero post. xxiiij. horā. Neq ēt exeat cameram de mane nisi post vnā horā diei post ortū solis: et oio caueat ne supra eā cadāt radij luminis lune. ¶ Uitet nimia qes: imo exercitiū est in casu magis pueniens q̄ qes. Uerūtn̄ exercitiū mēbroꝝ supioꝝ est magis pueniens q̄ inferioꝝ. Un̄ laudat singulariter vt mane prius expulsis supfluitatibus cōibus cū postea redierit i lecto fiat fricatio spatulaꝝ et brachioꝝ: facta tn̄ primus mundificatione totius corporis: de qua dicet infra. Exercitiū ēt factū cuz brachijs portādo aliqd ponderosum in manib9 et brachia cōmouendo est ad ppositū magis pueniens q̄ exercitiuz crurū et pedū ne māe puertant ad inferiora. ¶ Somn9 etiā supfluus est nociuus in casu et maxie diurnus: vn̄ magis inclinādū est ad vigiliā q̄ ad somnū. Nō excedat igitur somnus spaciū septē horaꝝ nocte. Et si non poterit ex certa cā dormire d nocte tollerat vt dormiat in die maxime in estate: pcipue si psuetudo fuerit ad somnū diurnū. Sed qūocūq sit non exponat dormitioni nisi transactis adminus duabus horis a prandio vel a cena: et qūocunq non dormiat supra dorsum: imo supra alteꝝ lateꝝ et capite debite eleuato et ipso et pedibus et reliqs extremis decēter coopertis. ¶ Fugiat oēm repletionē imo paucitas cibi et potus est in casu multū necessaria. Nā pp exuberantiaz ciboꝝ impficiunt digōnes: q̄ sunt cāe maximi nocumēti in casu: vt dictū ē supra. Et idē fit impedimētū in pceptione vt dicebat Aui. de difficultate impgnationis. Necessarium est. n. vt sint mēbra digōnis et mēbra spūum fortia: ita vt fiat pceptio. Et pinde laudabile erit si semel i ebdomada obseruet ieiunū vnius diei vl saltē cena sit multū leuis. ¶ In passiōibus aialib9 maxime caueat a tristicia: et diffidentia: et cogitationibus malis: imo intendēdū quātum pōe est ad gaudiū et leticiā et bonā spē future pceptōnis: et curatiōis ab hoc accn̄ti. Et lz moderata ira non i totū discōueniat: in casu tn̄ supfluitas i ea multiplr nocere pōt maxime debitū somnū phibēdo: vn̄ pn̄r p indigōnē multiplicabunt supfluitates q̄ sunt pma cā nocumenti. ¶ Circa cibū et potū regula sit vt euitent oīa cibaria grossi frigidi humidi nutrimenti: difficilis digōnis: multaꝝ superfluitatū gnātiui. Et pinde sumatiz vitent oēs carnes pingues musculose: et extremitates aialiū: et pisces ois generis nisi parūper aliquotiens de salitis. Uitent oia legumina et herbe frigide et humide vt lactuce: portulace: spinachia: et hoīs nisi pce in estate. Uitent oēs fruct9 frigidi et humidi vt poma psica hn̄ matura: melōes: et hoīs. Uitet case9 et lac: lz paꝝ de caseo antiquo sumere post cibū nō sit incōueniens: et maxime ouino. Uitet acetū et acetosa vt arancia: limones: agresta: et hoīs: lz in estate p saporamēto poss sumi aliqd de vino granatoꝝ parūp cū çuccharo dulcorato. Et si pls facere saporem viridē apponat aliqd de succo mente et melisse: cuz modico succi acetose. Panis conue-

niens in casu dꝫ eē aliqualr̃ furfuraceus parūper salitus debite fermentatus. Et de carnibus comedat carnes pullinas estate: ꝛ caponū hyeme: sed nō sint multū pingues. Utat̃ ēt carnibus pdicū ꝛ auiū montanaꝝ: maxime dorelsaꝝ ꝛ turturꝝ. Carnes ēt colūboꝝ cōpletoꝝ in pēnis sūt cōuenientes maxime hyeme. Carnes ēt castrati vnius anni: ꝛ carnes capretoꝝ: ꝛ caprioloꝝ sunt ꝯuenientes. Herbe ēt aromatice sunt ad intētionē: vt buglossa: betonica: feniculus: ysopus ꝑcipue: maiorana: saluia: ꝛ hꝫ: ꝛ aliq̄bus bletibus mixtus non erit ferculū incōueniens. Brodiū ēt cicerum est in cāu multū ꝯueniens. Oua ēt gallinaꝝ ꝛ pdicū ꝑcipue. Et de fructibus valent pinee ꝑparate ꝑm artē ꝑus infuse ī aqua calida: postea exiccate: ꝛ cū çuccharo dulcorate: valent auelane toste singulari iuuamento: ꝛ fistici ex ꝑcipua ꝓprietate: ꝛ vue passe maxime si masticent̃ cuꝫ armillis: ꝛ ita .ij. vel tres ficus tp̄e suo bn̄ mature non discōueniunt. Potus eius sit vinū ad brusců declinās: nō tn̄ debile sed mediocre in potentia. Et si misceat̃ in estate cum modico aque extinctionis ferri vel calibis erit ꝯueniens: sed parce bibat̃. Et istis sum ꝯtentus q̄ꝫtum ad dietaꝫ remittēdo me ad reliq̄ multa pticularius determināda ꝑꝫ ꝯsiderationem clarissimi doctoris magr̄i Joānis antonij de quo supra. ⁋ Ad medicinalia veniendo dicebat Auic. in casu. Opꝫ vt incipiat̃ a mūdificatiōe corporis cū flobothomia ꝛ solutione ventris si indiget̃ ambobus. Et lꝫ habitudo huius dn̄e nō videat̃ ꝯsentire ad flobothomiā cōiuncta hac dispōne ꝓ q̄zto flobothomia est euātiua sāguinis p̄ncipalr̃ ꝛ humoꝝ mixtoꝝ cū eo: tn̄ habita indicatione ab eo qd̄ est ꝑm coꝛ inflāmabilis ꝛ satis macra irascibilis ꝛ medicine ad casuꝫ ꝯuenientes dn̄t esse calefactiue ꝛ exiccatiue. Ad ꝓhibitionē igit̃ inflāmatiōis minuta fl'oia infrigidatiua tm̄ .ij. vl' .iiij. ℥. sanguinis spero q̄ in p̄n. erit multū iuuatiua. Juuabit ēt q2 nā mēbroꝝ fiet auara ad nō cōicandū mās ad matricē: iō stante vētris lenitiōe p̄m qd̄ laudo est vt fiat flobothomia d̄ basilica ptis dextri. Et si venter nō sit molis: q2 stiptice est nāe vt intellexi: pri⁹ fiat clistet̃ mollificatiuū fecū ꝛ eductiuū cū .℥.ſ. cassie ꝛ brodio pingui debite q̄ꝫtitatis ꝛ modico salis. ⁋ Deinde intēdēdū ē fl'oia facta post vnū diē ad euacuationē māe flegmatice abundātis in toto ēt particul'r ꝯuertendo ad mr̄icē vt ex ea ēt ptialis fiat euātio. Q2 tn̄ tales māe de se nō sunt ꝯuenienter parate expulsioni nisi digerant̃: ꝑus cōuenit vt afferant̃ digestiua ꝯuenientia in casu: ꝛ q̄m talia sūt incisiua subtiliatiua ꝓ pte ꝛ apꝛitiua vbi starēt māe ī vijs cōibus: forte timeret ne in virtute hoꝝ digestiuoꝝ ꝯuerterent̃ ad mēbra: ꝯueniens est vt a p̄n⁹ fiat mundificatio māeꝝ cōium circa sto^m: ꝛ meseraicas exn̄tiū cū medicina leui non potēte ad mēbra longingora ꝑuenire ad mās tales flegmaticas euādū. Et in hoc laudo si exhibeant̃ .℥. vi. yere simplicis Gal. i electuario posite a Gal. 7° terrapētice: in qua non intrat turbith neq3 agaricus. Nā ꝑficiet opōnē infra diē nālē. Uel exhibeat̃ .℥.i. pillulaꝝ elefanginaꝝ an̄ cenā circiter horā si plꝫ: vel in māe. Et expleta die sequenti postea exhibeat̃ syrupus vt infra. ℞. radicū feniculi: acori: petrosilij: cāedreos: camepiteos an̄ .℥.i. rubee tinctoꝝ: assari: cipi: sileris mōtani an̄ .℥.ſ. se. feni. semis peonie an̄ .℥.iij. melisse: betonice gariofilate an̄ .M.i. valeriane .M.ſ. decoquant̃ in aqua debite q̄ꝫtitatis: ꝛ collature addat̃ çucchaꝝ debite q̄ꝫtitatis: ꝛ fiat syrupus q aromatiçet̃ cū sp̄ebus vt infra. ℞. ℥. nucismu. cardomoni: galāge an̄ .℥.i. ro .℥.ſ. croci: spice an̄ .϶.i. ponant̃ in pecia ꝛ bulliant tribus vel quattuoꝛ bullitionibus in syrupo: ꝛ de ℔ syr⁹ sumant̃ .℥.ij. ꝛ exhibeat̃ cū aqua melisse betonice: ꝛ buglossę: dādo .℥.i.ſ. de qualibꝫ dictaꝝ aquaꝝ. Et si plꝫ exhibere syrupū de reptis in apothecis exhibeat̃ syrupus vt infra.

℞. mellis rosa .℥.i. syrupi. da calamento .℥.vi. syrupi de sticados .℥.iij. aque decoctionis acori sisileos: nucismu. ℥.iiij. misce: ꝯtinuet̃ quattuoꝛ vel .v. vicibus. Postea sumat̃ potio vt infra. ℞. agarici trocisçati .℥.i.ſ. acori .℥.ſ. spice .϶.ſ. infundant̃ in aqua decoctionis p̄dicti syrupi per .xij. horas: postea facta expressiōe addat̃ collature cassie nouiter extracte .℥.ſ. bn̄dicte simplicis .℥.ij. electuarij indi: diafeniconis an̄ .℥.i. cum çucchoro fiat bolus: ꝛ exhibeat̃ hora exhibitionis medicinaꝝ solutiuaꝝ cum debita obseruantia eaꝝ. Et sequenti die sumat̃ ꝯfectio vt infra. ℞. metridati .℥.i. dyambre .℥.ij. cū melle rosato fiat ꝯfectio tardet̃ cibus per sex horas. Et si forte oportebit secūdare purgationem pōt fieri syrupus magis abstersiuus vt infra. ℞. artemisie matricarie medie melisse: ꝑssij: assari leuistici an̄. M.i. anisi: cimini: ameos: calami aromatici an̄ .℥.ſ. radicū enule .℥.i. decoquant̃ ꝛ collent̃: ꝛ cū collatura fiat syrupus cum melle: sumant̃ .℥.ij. dicti syrupi cū aquis vt infra. ℞. aquaꝝ ysopi: artemisie: ruthe an̄ .℥.i.ſ. mis. aromatiçet̃ cuꝫ modico nucismuscate ꝛ rasura eboris. Et postea post cōtinuationē .v. vicibus exhibeat̃ aliqua medicinaꝝ vt supra. deinde sumat̃ ꝯfectio seq̄nti die vt supra. ⁋ Postea laudo singulis sex diebus sumat vnū mirabola. grossum: vel duos chebulos ꝯditos per tres horas ante prandiū: ꝛ a ꝓprietate ad ꝯfortationem valet nuxmuscata ꝯdita. Et ita factis his mundificationibus: opꝫ iā ꝑm doctrinā auctoꝝ vt ꝓcedamus ad mundificantia matricē. Nō pōt clisteriçari matrix cū decoctōe prassij singulariter ꝛ modico mellis inducendo tres vel quattuoꝛ .℥. in matricem: decoctio etiam furfuris cum modico aristologie ad eandem valet intentionem. Si ēt imponat̃ nocte cum pēna ligata cum filo longo .℥.i. metridati vel tiriace antique plurimū mūdificat. Jdē facit mercurialis pistata ꝛ supposita. Et similiter cottum intinctum in terbentina cū modico masticis idem operat̃. Et tunc declarabit̃ ꝑfecta mundificatio matricis q̄n talia attrahentia ꝛ mundificantia supposita ifferunt aliqualē doloreꝫ. Et fortissimū inter hec est si extractis granis de collogntida impleat̃ vacuitas eius de oleo de lilio: ꝛ dimittat̃ sic die ꝛ nocte in loco calido: deinde exprimat̃ stringendo collogntidam: ꝛ de hoc qd̄ exprimet̃ clisteriçet̃ matrix inducendo .℥.i. vsq3 ad .℥.i.ſ. ⁋ Succedit p̄ntr alia intentio de ꝯfortatione matricis ꝛ adiacētiū partiū. Primo fiat stuffa seu semicupiū supra qd̄ ꝑoat̃ tabula pforata: ꝛ ista dn̄a sedeat supra tabulā facta decoctione ex rebus ꝯfortatiuis stipticis: ita vt recipiat̃ fumus; intra vuluam: vnde fiat bullitio reꝝ vt infra. ℞. squinanti olibani: cipi an̄ .℥.i. folioꝝ tamarisci: radicuꝫ bistorte an̄. M.i. sumach: cupulaꝝ galanguū: alumis: nitri an̄ .℥.i. bulliant oīa in aqua debite quantitatis: ꝛ eo fiat semicupiuꝫ duobus diebus vel tribus in mane: deinde fiat sero suffumigium vt infra. ℞. thuris: nucismuscate: ciperi: squinanti: se. agnicasti an̄ .℥.i. laudāi .℥.ij. mis. fiat pasta. Et fiāt formule plane: de quibus ponat̃ vna supra carbones sub cathedra super qua sedet ad recipiendū fumū. Ualet ēt exterius vt fiat inunctio supra matricem ab vmbilico infra cū oleo vt infra. ℞. olei de lilio .℥.i.ſ. olei spice ꝛ absynthij ꝛ masti. an̄ .℥.ſ. mis. cū vnctione: pōt ēt fieri emplastrū ad intentionē extensum ab vmbilico vsq3 ad vuluā vt ifra. ℞. radicū assari: radicum narcisci: folioꝝ lilij an̄. cuꝫ succo abrotani: ꝛ spica pulueriçata: fiat emplastrū per interius. Etiam ad ꝯfortationē pōt fieri pessariū imponen̄ mr̄ici ligan⁹ lanā supra lignū postea infundat̃ in vino decoctionis vt infra: ꝛ supponat: fiat vt ifra. ℞. corticū mediani q̄rcus: folioꝝ mirti: sgnāti: se. agnicasti: cipi: carpobalsami balustiaꝝ: gallaꝝ: olibani: aluīs: iameni an̄. decoq̄nt̃ in vino nigro sufficiēter: ꝛ ex ea pessariçet̃ ꝑꝫ mo^m dcm̄. Per

interius

interi⁹ ꝛ supius ad ꝯfortationem matricis vȝ dyambra sin gulariter. Ualet et si sumat aliquibus vicibus in mane.ʒ.i.ʒ.sileris mōtani cū modico vini boni aromatici. Plirisar coticon et est ad hanc intentionē multū iuuans. ☙ Possumus et facere ad hanc intentionē ꝯfectionē appropriataȝ iuuantē et ad ꝯceptionē vt ifra. ℞. garof. macis cinamomi: galāge: xiloal. ʒʒ. añ.ʒ.i. blacce bisancie: nucis muscate: spice croci: rosaꝝ ru. rasure eboris: sumach cardamomi: piperis lon. sandaloꝝ citri: sete crude: ambre añ. ʒ.ʒ. musci. gra.iij.cū çucchara dissoluto in melle rosa. ꝛ aqua mēticarie: ꝛ rosaꝝ añ.ꝙ sufficit. Fiat ꝯfectio in morsellis.ʒ.iij.ꝑ qlibet. Et sumat vnus in māe cū modico vini aromatici. Et istis sum ꝯtentus q̄ntum ad primā ꝛ ꝑncipalē dispōeȝ. ☙ Circa renes aūt pōt fieri vng^m vt infra. ℞. olei absynthij: olei citonioꝝ añ.ʒ.ʒ. lauent in aqua plantaginis: ꝛ mēte: postea addat rosaꝝ rub. coraloꝝ rub. nucū cipssi: ꝛ mumie añ.ʒ.ʒ. aceti paꝝ: ꝛ cere paꝝ: fiat vnguentū ꝑ vnctiōe renū: ꝛ inungat oibus duobus diebus in sero eūdo dormitū. Et post singulas duas inunctiones abstergat postea in unctio cū pāno infuso in vino vmilio ōbili ꝛ tepido. Laudo et singul'r vt fiat inūctio ad sto^m cū aliquo vng° stomatico aromatico. ☙ Circa aūt frigiditatē tibiaꝝ laudo fieri semicupiū ponēdo tabulā multis foramib⁹ pforatā extendēdo crura nuda: sed coopta supius ad recipiendū fumū ex decoctione vt infra. ℞. corticū radicū interioꝝ vlmi: ꝛ corticū radicū q̄rc⁹ iterioꝝ: ꝛ acori añ.ʒ.iij. sticados: camomille: abrotāi: rutbe: calamēti añ. M.i. baccaꝝ lauri cimini: anisi añ.ʒ.i. oīa sil' bulliāt in aq̄ debite q̄ntitatis: ꝛ ex ea fiat euaporatio vt dictū est: ꝛ ita fiat ter vl' quater. Et semper facta postea successione cū pāno lineo fiat iunctio ad crura cum vnguento vt infra. ℞. olei de spica: olei de lilio: añ.ʒ.i.ʒ. piperis lō. ꝛ squinanti: spice piretri: añ.ʒ.ʒ. croci.℈ ʒ. cum modico cere fiat vnguentum: ꝛ istud fiat euacuato corpore prius. Et his sum contentus.

☙ De pruritu matricis. Consilium. LXXVIII.

Quoniam sum requisitus vt aliqua vtil'r afferā in scriptis de remotione pruritus determinate ptis: q̄ et tpe ꝑgnationis notabil'r ledit vt vulue: sed tpe ptus solet adeo affligere vt quasi per dclarationē virtutē deijciat. ☙ Est primū aduertendū ꝑ intelligētia ꝙ cā huius accñtis est mala cōplexio nālis acuta: mordicatiua: baurachia: vl' salsa: ꝛ aliquotiēs ꝯiungit apata parua. ☙ Uñ opȝ esse intētionē ad ꝓhibēdū q̄cunqȝ hanc māȝ augēt: ꝛ et ad diuertendū ad diuersum: ꝛ cū hoc ad remittendū acuitatē illius in loco: ꝛ ꝯfortationē mēbri ne recipiat. ☙ Est ergo vitandus aer calidus ꝛ acutus siue nāl'r talis siue ex artificio cū igne. Uitādū exercitiū laboriosum inflāmatiuū: maxie pedes factū: qm̄ fricatio dorsi ꝛ brachioꝝ ad diuersuȝ trahēdo est ꝯueniens. Inanitio et superflua ꝛ ieiunia sunt ad nocumentū: lȝ et superflua repletio noceat. Et idē intelligat de vigilijs: q2 superflue inflāmant ꝛ exacuunt hūores. Declinare ergo ad somnū ꝛ ad qetē est in casu ꝯueniens. Et idē intelligat de ira: furore: solicitudine: ꝛ reliqs aie passionibus inflāmantibus. Uitanda sunt et via cibi ꝛ potus oīa acuta ꝛ mordicatiua. Uñ dixit Gal.3° regiminis acu. Scias ꝙ acetū ē malū mēricibus. Et addit imo ꝛ oīa acetosa pontica amara ꝛ acuta nocent. ☙ Iā q̄ntum ad medicinalia magis ē notādū: ꝙ intētio alia sumit ad cāȝ añcedētē: alia ad ꝯiunctā: alia sumēda est ante tps partus: ꝛ alia tpe ptus. ☙ Quātū ergo ad cām añcedentē ad remissionē acuitatis humoꝝ: ꝛ ad diuersionē a loco leso: vel ne fluāt ad eū valet ꝑcipue nisi forte esset ꝑgnās: flo⁹ vene cōis in brachio dext°. Quia tñ ꝑgnatio nō vr in totū ꝯsentire. Ego tamen stāte medio cri habitudine vel mēsura humoꝝ ꝛ ꝑgnatione.iiij.v. vel vi. mensiū vsqȝ ad.vij. et inclusiue auderē supra flobothomiā fiendā eūando circiter.ʒ.iij.vel.iiij. Postea attendendū est equationi humoꝝ cū appropriatis digestiuis: vt infra. ℞. syrupi de portulaca Mesue.ʒ.ij. syrupi de granatis: ꝛ d fumoterre añ.ʒ.ʒ. aquaꝝ violaꝝ: portula. ꝛ lupulorū añ.ʒ.ij.mis.ꝑ duabus vicibus. Et si in dicto syrupo ponerent.ʒ.ij. mucillaginis seminis citonioꝝ: expsse ex aqua plantaginis magis iuuaret. Quibus cōtinuatis qnqȝ vicibus erit laudabile educere dictos humores suauiter cum appropriata medicina vt infra. ℞. mirabolanoꝝ citri.ʒ.iij. indoꝝ.ʒ.i. ꝯtundant ꝛ infundant i aqs lupuloꝝ fumiterre ꝛ portulace: dcoctōis passulaꝝ: ꝛ facta expssiōe post.x.horas. addat syrupi violati.ʒ.ij. māne.ʒ.i. Et si adderet ʒ.ʒ. pulueris reubarbari vsqȝ ad.℈.ij. non incōueniret iudicio meo. ☙ Deinde ꝯuenit pur ad eadē itētiōe cāe añcedentis cū ꝯfectionibus electuarijs et malas q̄litates dcōrū humoꝝ rectificare. Fiat ergo electuariū vt i fra. ℞. çuccbari vio.ʒ.ij. dyabuglos. çucchari ro. añ.ʒ.i. speꝝ trociscorū de cāphora.ʒ.i. cū syrupo de portulaca fiat ꝯfectio: de q̄ sumant coclearia duo in mane cū aqs syrupoꝝ. Ualebit et aliqual'r epithimare epar leui epithimate facto ex duabus ptibus aque endiuie: vna fumiterre ꝛ modico aceti. ☙ Ad cām ꝯiunctā: nisi foret ꝑgnans: valeret singul'r flo⁹ saphenaꝝ: qm̄ ꝑ eā dicta cā ptim euāret. Sed qm̄ est ꝓuocatiua eā non laudarē: nisi in tpe ꝓximo partui nāli: qm̄ tunc leuis talis flobothomia iuuaret. Laudarē et per tps notabile añ partū ad cām ꝯiunctā sumi ꝑ supius aquā decoctionis saluie: q̄ ab auctoribus a ꝓprietate ꝑcipue i isto casu laudat. Et si cū ea misceant mucillagines dragāti ꝛ seminis citonioꝝ credo magis iuuabit. Et si supius vȝ: nōminus et valebit si ꝑ inferius interius imitat. Ualet et si fiat linimētū ex mucillaginibus fenugre. seminis citoniorū: ꝛ psilij: ꝛ cū oleo rosa. mixtis ad intra. Ualet et succus iusquiami albi suppositus ꝛ iniectus. Idē ꝛ succ⁹ papaueris al. Et sil'r decoctio corticū eius. Ualet et vng^m vt ifra. ℞. croci ꝛ cāphore añ. vi. ptes.ʒ. vnius: plūbi vsti.ʒ.ij. vnius: baccaꝝ lauri.℈.i. terant ꝛ ꝯficiant cū albudine oui ꝛ oleo rosa. ꝛ cū lana intincta i dicta mixtura fiant suppositoria. Ad idē vȝ litargiriū cū vitellis ouoꝝ distēpatū. Possemus multiplicare remedia: sed ista sufficiant nō existēte tpe ptus. Si tñ ponerent exterius rose balaustie cū folijs pyri ꝛ portulaca simul bullita: ꝛ in duabus ptibus aq̄ ꝛ vna pte vini nigri iuuarēt ad ꝯfortationē mēbri ꝛ ꝓhibitionē fluxus ad eū. ☙ Tempore aūt partus ꝓximi immo in hora partus qñ est timor ꝓpter incessum fetus per easdē ptes de plurima titillatiōe ꝛ maximo pruritu ꝛ maxima resolutione in virtute: sunt ꝑparanda oīa q̄ ptū facilē efficiant. Unde in casu sit venter p^m mollis: ꝛ si non nāliter: fiat cū clisteri humectatiuo facto ex brodijs reꝝ humectantiū: verbi grā. ℞. fenugreci: seminis lini añ. M.ij. maluaꝝ: altee añ. M.i. mis. bulliant: ꝛ in decoctōe fiat sessio. Fiant et inunctiōes circa inguina ꝛ sumen: ꝛ infra renes cū vnguento vt infra. ℞. olei de lilio: olei amigd. dul. añ.ʒ.i.ʒ. ysopi humide: pinguedis galline añ.ʒ.ʒ. croci.ʒ.ʒ. mis. fiat vng^m ꝑ liniendo vt supra. Si et infundant intra matricē.ʒ.iij. olei viola. ꝛ.ʒ.ij. olei cōis cū.ʒ.i. mucilaginis: fenugre. erit maxime iuuans ad partū cū remissione illi⁹ nocumenti. Sunt et ꝑparanda mēbra pturientis ſȝ sitū: sm̄ quē ꝯuertat caput fetus ad exitū. Quo fcō stet sedēs supra cathedram pforatā ꝛ anterius apertaȝ cū cruribus conuersis ad posterius ꝛ coxis ad anterius: postea iuuet cū cōpressione vētris in deorsum: ꝛ cū sternutatione pro-

uocata cū impositiōe intra nares ꝯdixi: z ℥ꝫ. puluerișato rū: z cū reliqs habilitantibus ad exprimendū: apponēdo ēt aromata deorsum z nō sursum ex suffumigijs appropatis ex myrrha: ligni al. cinamomo: cassia li. musco ambra: z hȝ. Neqȝ p supius sunt eque applicanda nisi in virtute debilitata z pterrita: quo casu talia aromatica essent p superius exhibenda. Ubi aūt esset multū laborās in ptu exbibeat puluis vt infra. ℞. corticū cassiefi. cassielig. z cinamomi. añ. ʒ. ß. croci: z boracis lapidis añ. ℈. ij. subtilissime puluerișent z mis. p duabus vicibus: exhibeat cū aquis matricarie betonice. Nō curo ad alia me extēdere de cōfectionibus in casu appropriatis vt dyambra: dyamusco: z alijs que sunt cōiter nota. Nō est tñ omittendū: qm̄ regimen de quo supra: z ex pte ciboꝝ z medicinaꝝ est ad frigidū multū declināns ne sto° nocumentū inferat: laudo circa sto^m in toto tpe ꝓcessus attēdēdū cū ꝯfortātibus digestiuā z vnctionib⁹ z sacellationib⁹ ꝓcipue valebit vng^m vt infra. ℞. olei spice. ℥. i. olei masticis z absynthij. añ. ʒ. ß. galāge: cinamo. gar. granoꝝ padisi añ. ℈. ij. ligni al. galiemu. añ. ℈. ß. cū modico cere fiat vng^m. Et his sum contentus.

¶ De fluxu superfluo sanguineo precipue menstruali. Consilium. LXXIX.

Pro casu z ꝯseruatiōe a supfluo fluxu sanguinis ꝓpter acuitatē colericā. ¶ Primo inclinet ad frigidū z humidū ex aere frigide habitationis. Multū gescat. Multuȝ dormiat: dimittat ieiunia: irā: z qcunqȝ inflāmantia. Dimittat acuta: amara: salsa: z acetū: ꝓcipue via alba: z spēs sinapi: ruthā: z hȝ. Utat̄ medicinalr̄ tpe exuberantis fluxus vētosis siccis positis sub mamillis: ēt vna magna posita sup regiōe epatis. Et si fiat leuis flobothomia euacuādo duas. ℥. sanguinis de vena basilica erit ꝯueniens. Purget ēt mā colerica prius eā digerendo cū syrupis vt infra. ℞. syrupi ro. syrupi granatoꝝ: añ. ʒ. vi. aquaꝝ plantaginis burse pastoris: z mēte: añ. ℥. vnā mis. Cōtinuet qnqȝ vicibus: z postea sumat potio vt infra. ℞. mirabolanoꝝ: citrinoꝝ yndoꝝ: añ. ʒ. i. Cōtundant z infundant in aqs plantaginis: acetose: z absynthij. Postea facta collatura post. x. horas addatur ꝯfectionis amech. ʒ. i. ß. mucblete. ʒ. i. reubarbari puluerișati. ℈. ij. mis. fiat potio: sequēti die sumat. ℥. ß. zucchari ros. postea post. vi. dies ꝯtinuet vt singulo mane accipiat. ʒ. i. ß. trifere minoris ex arte fenonis: z hoc per. viij. dies. cū modico vini nigri. Et qñ ista nō sufficiant sumat interdū. ʒ. i. trocisco ꝝ de charabe: cū aqua calibeata. Et postremo si non suffecerint sumatur de filonio persico ad quantitatem. ʒ. i. cum aqua plantaginis. Et his sum contentus zc.

¶ Pro vxore dñi Zenonis de bugino de difficultate anhelitus cū subtractione menstruoꝝ. Consilium. LXXX.

Jr spectabilis z frater maior honorande. Recepi lr̄as vestras cū additiōe quorūdā accītium: de qbus explicite mecū nō erat facta mētio spālis. s. de fluxu humiditatis ex capite cū reliqs alijs. Et re vera nisi scripsissetis fuerat mihi ꝓpositū ꝙ ꝓncipalis cā nocumēti de difficultate anhelit⁹ z subtractione eūonis nālis menstruoꝝ esset mā ex cerebro discurrēs flatica: ꝓtim in ramos pulmōis recepta: z sic opillans: z inde expirationē z inspirationē difficultans: ꝓtim ad venas matricales ēt fluens opillans ora venaꝝ: z sic ꝓhibens exitū sanguinis menstrualis ſm ꝓtem ēt recipit i stomaco: z inde debilitat̄ appetitus. ¶ Prima ergo z radicalis intentio curatiua sumit̄ z sumi dȝ a ꝓhibitiōe fluxus māe a capite. ¶ Scđa erit purgare mām ꝯtentaȝ in matrice z in pectore: tandē ꝯfortare stomacū discrasiatū per defluxū māe flatice ad ipm. ¶ Omissis igit̄ multis cōibus ex pte diete in qua declinādū est ab oībus grossis viscosis z humidis actualiter z virtualr̄: z ab aceto aranceo: z agresta: z hȝ: z reliqs euaporationē facientibus vel euaporantibus ſm iudiciū ꝓñtis medici dimissa ēt purgatione cōi ordinarie fienda bis in anno: laudo singulis decem diebus ad euacuandū mām ex capite: ne in eo aggregent̄ sumi in introitu lecti duas pillulas grossas de infrascriptis. ℞. agarici trocișcati. ℈. ij. acori sticados añ. ℈. ß. cū oximelle. s. fiat pasta pro pillulis. ℈. i. pro qualȝ. ¶ Cōsequenter laudo trahi mām per nares getata: nā post pillulas per diē attrahēdo ꝑ nares de caputpurgio vt ifra. ℞. succi radicū bletis depurati. ℥. ij. aque mellis: aque maiorane añ. ℥. i. ß. vini al. ℥. ß. nigelle: macis puluerișatoꝝ: añ. ʒ. ß. mis. ¶ Laudo ēt fieri sacculū capiti vt infra q suppoňat capite prius fricato z pectinato: post ēt ventris lenitionem fiat vt infra. ℞. maiorane: sticados: rorismarini: añ. tertiā partē. M. corticiū citri: macis: añ. ʒ. i. vernicis. ʒ. ij. rosaꝝ sandaloꝝ: citrinoꝝ: añ. ʒ. ij. mis. p sacculo capitis fiendo de sindone de grana. ¶ Laudo postremo ꝓ hac intentione in introitu lecti tenere in ore vnā de pillulis planis vt infra. ℞. thuris. ʒ. i. boliar. spice. añ. ʒ. ß. succi ligricie: gūmi arabici añ. ℈. i. cū mucillagine semis citonioꝝ fiat pasta pro pillulis planis. Jā veniendū est ad mūdificationē māe opillantis poros venaꝝ mr̄icis: ꝓ expeditione cuius laudo prius fieri sessionē vsqȝ ad vmbilicū i balneo decoctionis. vt infra. ℞. artemisie camomil. añ. M. i. fenugreci: semis lini añ. M. ß. ruthe: saluie: añ. iij. p. vnius. M. bulliant in aqua debite q̄titatis aliqbus bullitionibus: z i ea decoctiōe sedeat. p. iiij. horas expulsis supfluitatibus cōibus tribus diebus ꝯtinuis in mane: postea succedentibus alijs tribus diebus in sero in itroitu lecti sibi supponat pro nastali lanā inuolutā in electuario: de quo i fra: z liget̄ cū filo coxe. ℞. metridati. ʒ. ij. trifere maioris. ʒ. i. trocișcoꝝ de myrrha: cassie li. cinamomi: añ. ʒ. ß. cū syrupo de eupatorio mis. ad formā electuarij. ¶ Laudo ēt pro hac intētione posse fieri inunctionē sup vētre vt ifra. ℞. olei ō lilio. ℥. ij. olei ruthe z spice añ. ʒ. i. mis. cū. ℈. i. croci. Pro euacuatiōe māeꝝ in pectore exn̄tiū ad facilitādū eas p screatū laudo fieri electuariū: de quo lābēdo sumat̄ vt infra. ℞. loch. de pino. ℥. i. ß. ligricie: rase: capil. vene. nō muffidoꝝ añ. ʒ. ß. pulmōis vulpis puluerișati. ℈. ij. croci. gra. v. cū oximelle fiat electuariū. ¶ Ad hāc intentionez laudo fieri inunctionē vt infra pectori. ℞. olei amigdalarū dul. ysopi hūide: z olei de lilio: añ. ℥. ß. croci paꝝ fiat vnguentū ꝓ pectore. Ultimo ꝓ ꝯfortatiōe stomaci iungat̄ stomacus cū vng° vt infra. ℞. olei spice: masticis z ros. añ. ℥. ß. gariofi. macis: cinamomi: coraloꝝ: accacie: añ. ℈. i. galliemuscate. ℈. ß. cere paꝝ fiat vnguentum pro stomaco.

¶ Pro vna nobili muliere alamana que piodice cecidit i furiam cum desiderio coeundi cum non erat pregnans z cessabat ipsa pregnante. Consilium. LXXXI.

Clarissime doctor recepi nouissime lr̄as ad me ꝑ vos datas qbus petitis a me cōsiliū dari sup casu quodā difficili admodū saltē pro etate sufficiente ad ꝯceptionez: qm̄ in etate ꝓlixiori dispō talis est minus verenda. imo vt spero rationabiliter per etatem etiam sine medicinis corrigeret̄.

¶ Casus

¶ Casus talis est. Quedã nobilis mulier etatis mediocris bone habitudinis sanguinee: q2 alba: carnosa ⁊ in facie ru bea elegãtis corpis cũ pprio marito per longa tpa pudicis sime vixit: que nũc per aliquot annos iterpollatis tempo ribus in mẽtis pmixtionẽ incidit ⁊ quasi furiosa fuit cum nõ est pregnãs: qđ accidẽs ẽt cũ contingit totũ corpus ei⁹ tremit ⁊ ptes mẽbroꝝ quasi singule tremẽdo mouent̃ ẽt si imobiliter detineant̃: ⁊ durat hoc accidens per alquot dies. Sic cum incipit hec dispõ sentit̃ in ventre eius soni/ tus manifestus: ita vt vir eius cõmuniacẽs audiat sonuꝫ dictũ in ventre eius: ⁊ tunc supra motũ ⁊ ꝓpter solitũ fuit cupida libidinis. Et cuꝫ vir in totum huic ĩmoderato ap/ petitui satisfacere nõ studeat siue nõ possit tũc reddit̃ vi/ gilans: ⁊ tũc incipit insanire. Sed postq̃ a viro cõcepit sꝫ libera est ab his omnibus accidẽtib⁹ vsq3 ad finẽ partus: ⁊ post nisi infra annũ concipiat aut duos solet in prestinã furiã incurrere. ¶ Similẽ quasi casum posuit Azaranus in caplo de epilepsia sed in viro: dicit ꝙ vidit aliqueꝫ pa/ cientẽ epilensiã qui ante casuꝫ festinanter vt furians erat querẽs mulierẽ ad coitum: ⁊ cũ egisset cum ea post emis/ sionẽ seis cessabat paroxismus epilepsie: ⁊ preseruabat̃ a ca su. ¶ Causa aũt accidẽtis huius mulieris rõnabiliter est: ꝙ dicta mulier sanguifica existẽs est plurimi seminis ge/ neratiua: qm̃ in toto abundat multa mã ꝓportionata ge/ nerationi spermatis: que est superfluitas vltimi alimẽti iaꝫ ad mẽbra distributi: debet cuꝫ hoc esse calide mr̃icis ⁊ ca lidoꝝ testiculoꝝ: vñ fit multa attractio de dicta mã in to to abundanti ad matriceꝫ vel testiculos mulieres. qđ se/ mẽ in specie spmatis dꝫ eẽ calidũ ⁊ siccum: acutũ: pruriti uum: plurimũ ad venerẽ incitatiuũ. Et forte coadiuuauit ad hanc causam ꝙ tpe sue iuuentutis cum viro suo plu/ rimũ frequẽtauit actũ coeũdi. vñ nã ꝯsueuit plurimã sp/ matis quãtitatẽ euacuare: vbi forte in hac etate viro ĩbe/ cilliori facto vel magis tempamẽto in moribus nõ sic fre quentato actu coeundi mã spmatica circa vasa spmatis mulieris aggregata ⁊ retenta supcalefit: ⁊ aliq̃liter adburi tur: vnde fit pruritiua magis: ⁊ agẽs in mãm sanguificaꝫ vel aliam mãm in mr̃ice repertam: ptim de ea conuertit in vẽtositates que ꝯñter in matrice retẽte ad diuersas par tes ꝓpulsate causant somnũ illũ sensibilẽ. partiꝫ ẽt de mã ꝯuertit in fumũ adbustũ: qui sursum ad pãniculos ⁊ miri gas cerebri adueniẽs in eos malam q̃litatẽ imprimẽdo: ⁊ siccitatẽ iducendo: ⁊ sensitiuã stimulãdo euigilare facit. Dictus ẽt vapor adbustus mixtus cũ spiritibus subseruiẽ tibus aĩe in opationibus discursiuis facit ad pmixtionem mẽtis: qm̃ pmixtione talis vaporis cũ spiritib⁹ fiat vari⁹ motus spirituũ in cerebro: ⁊ ꝯsequenter varia diuersoruꝫ representatio in sensibus interioribus ẽm ꝙ ydola vl' spe cies dictoꝝ vapoꝝ diuerso modo repñtãt. Et inde in virtu te appetitiua irascibili fit varia iclinatio ad diuersos mo/ tus q̃si videat̃ furiens. Et q2 tales vapores eleuant̃ a mã spmatica pruritiua stimulatiua ad venerem: q similitudi nẽ gerũt dicte mãe ꝯsequẽter iclinãt ad motũ venereum ⁊ ꝑinde reddit̃ multũ auida ad actũ. Et forte ẽt in cã con iungit̃ retẽtio aliqualis menstruoꝝ: vbi nõ fit debita mũ dificatio eoꝝ: que ẽt sua caliditate calefaciẽdo mr̃icẽ va/ poribus acutis eleuatis redditur pruritus ⁊ titillatio ad p tes istas: ⁊ sic fit ad venerẽ maior inclinatio. Sꝫ postea fa cta cõceptione regulatis dictis humiditatib⁹ a nã ꝓpter finẽ nõ fit euaporatio sursuꝫ ad cerebrum attingens: ⁊ cõ sequẽter nõ fiunt vigilie neq3 mentis pmixtio. Nõ ẽt fit ille tremor ⁊ ꝯcussiuus motus mẽbroꝝ q fiebant añq̃ di/ cte mãe regularent̃ a ṽtute: qm̃ ab illis mãebus resolue/ bant̃ tunc vapores ⁊ ventositates que incluse intra cutim petentes exitũ ⁊ expirare nõ potẽtes faciebãt saltus ⁊ ie/ ctigatiões in mẽbris: qua cessante cã de dicta euaporatio ne resolutis a virtute dictis vaporibus q actu causabãt di ctos motus cessat motus. Et hec de casu. ¶ Jam veniẽdo ad curã due sunt intentiões pncipales. Una cõsistit circa dietã. Alia circa magis medicinalia. ¶ Circa ergo dietaꝫ cauendũ est ab oĩbus multiplicantibus sanguinẽ ⁊ spma. Cauendũ ẽt ab oĩbus acutis calefaciẽtibus subtiliantib⁹ ⁊ mãm adburentibus. ¶ Ideo spãliter magis aer sue ha bitationis debet esse aer frigidus vel saltem ad frigidum declinans: ⁊ sit tpatus in passiuis: vel parumꝑ ad siccum declinãs: nõ vitet̃ aer stuffe ⁊ aer cũ calidis aromatiçatus. ¶ Uitet motũ superfluũ ⁊ corporeũ ⁊ aĩalem: ⁊ ita vigilie ẽt superflue nocẽt. Uñ melius est vt inhereat geti ⁊ somno: ⁊ in somno dormiat supra lectos frigidos duros. Et si asp gant̃ liteamina cũ puluer̃ rosaꝝ violaꝝ: nenupharis ⁊ iusi gami maxie in estate erit ꝯueniẽs. Et non dormiat supra dorsum. Et ĩ passionib⁹ aĩalibus vitet irã ⁊ furiã: ẽt cogita/ tiones tristes multum: precipue vitet imaginationes ⁊ co/ gitationes circa res venereas. Uñ corã ea nõ loquat̃ q̃sq̃ de actu coeundi: neq3 practicet cũ mulieribus iuuenculis ⁊ luxuriosis: multominus cum viris ⁊ iuuenibus elegan/ tis forme: imo ꝯuertat mẽteꝫ suaꝫ circa morales cõsidera tiones: ⁊ hoc dico cũ est mens sana in ea: ⁊ nõ cũ est in pa/ rox⁹. Et ita vniuersaliter dimittat visum: auditũ: ⁊ tactuꝫ oĩum eoꝝ que hñt ad venerẽ incitare. ¶ Et circa cibos ⁊ potus sint cibi frigidi actu ⁊ potẽtia pauci nutrimenti ad stipticũ declinãtes. Unde vitentur oua sorbilia ⁊ fere oĩa gña carniũ vel saltẽ parce eis vtatur. Et sint elixate ⁊ non assate: ⁊ rectificate in decoctione cũ aliquo stiptico bulliẽ/ do in eis de acetosa vel plantagine: vel frustra citonioruꝫ vel pomoꝝ siluestriũ: vel aliqua grana granatoꝝ vel bar beroꝝ ⁊ sumach ⁊ hꝫ: vel in tpe estatis aliquid de agresta decoquat̃ in ferculis eius. Et sempꝑ parce sumat cibũ: ⁊ nõ ad saturitatẽ. Et sit panis factus nõ ex pura farina frumẽ ti: sꝫ apponẽdo aliqđ de farina mily vel siliginis: ⁊ nõ fiat ex flore farine: sed sit portio furfuris. Et nõ sit panis salit⁹ neq3 nimis fermẽtatus. ꝙ si talis fuerit anumoueant̃ per tes exteriores. Et cũ comedunt̃ carnes aliqualiter infun/ dant̃ in succo limonũ: vl' acetositatis citri: vel berberoꝝ/ vl' gnato. vl' aliq̃ hꝫ. Et electiores carnes sũt carnes capto toꝝ: vel agnoꝝ: vel vituli lactãtis: eligẽdo ptes musculo/ sas. Dimittẽde sunt carnes pulloꝝ: columboꝝ: ⁊ q̃leaꝝ ꝑ/ cipue: ⁊ carnes auiũ mũtanaꝝ: vt pdicũ: sternaꝝ: ⁊ aliaꝝ minutaꝝ: ⁊ carnes caponũ ẽt sunt dimittẽde: vñ gñaliter cibi ei⁹ sint frigidi: ⁊ grossi nutrimẽti: ⁊ difficil' digestiõis: vnde iter carnes ꝑcipue laudant̃ pedes porcoꝝ: ⁊ carnes ceruoꝝ: ⁊ bouũ grossoꝝ. Et substãtie leguminum sunt ad casuꝫ cõueniẽtes maxime lentiũ dimittendo brodia cice rum: ⁊ fasioloꝝ: ⁊ si ponatur paꝝ aceti in decoctõe magis valent. Ualet miliũ ⁊ panicũ decoctũ: ⁊ valet lac acciduꝫ factũ extracto butyro. Et de oleribus valent lactuce: portu lace: malue: plantagines: sumantur cum modico agreste si placet dimittẽdo spẽs aromaticas maxime piper cinamo mũ ⁊ crocũ. Et si pur plꝫ aliqñ aromatiçare vtatur in fer/ culis vel saporamẽtis puluere siue piperata vt infra. ℞. rosa. ru. coral. rub. coriãdroꝝ. ꝑꝑ. añ. ʒ. ß. macis. ʒ. ij. cubeba rũ. ʒ. i. gario. ʒ. ß. croci. ℈. ß. misce fiat piperata. ¶ Pro po/ tu dimittat oĩa vina potẽtia: ⁊ vtat̃ paucifero ẽt mixto cũ aqua cisterne: vel cũ aq̃ extinctionis calibis. Dimittat cõ fectiones omnes ⁊ çuccharatas: ⁊ mellitas saltem in nota/ bili vsu. Licet tamẽ sumere post cibum aliquid de corian dris conditis: vel piro: vel citro condito: vel in estate parũ pomi acetosi: vel melonis: vel persici nõ bene maturi. Et hec q̃tuꝫ ad dietã sufficiant. ¶ Restat ad medi⁹ venire. Sed in medicinalibus oportet ꝙ fiat diuisio: quoniam

alia cõueniunt in paroxismo:⁊ alia cum nõ est in paroxis/
mo:sed est timoꝛ ne cadat.Et pͥmo ponemus regimẽ ipsa
nõ exñte in poxismo.¶ Primo igitur laudo vt stante vẽ
tris lenitione fiat sibi flobo^a saltez bis in ãno in tpe veris
⁊ autũni de vena basilica dextri lateris educendo. vi. vel
vij.ʒ.sanguinis ꝑ vice.Et si forte in estate fieret leuis flõ/
mia credo ꝯueniret.Et vbi timeref de casu in paroxismũ
post flõmiaz infra tres vel quattuoꝛ dies cõuenit flõmia
saphenaꝝ educẽdo q̃ttuoꝛ.ʒ.sanguis.Postea laudo vt ex
bibeaf syrupus qñ est in recta quiete ẽt bis in anno in ve/
re ⁊ autũno per qnqz dies vt infra.℞.syrupi violati:syru/
pi de fumoterre ⁊ oxiçachare añ.ʒ.5.aquaꝝ acetose:lupu/
loꝝ ⁊ fumiterre añ.ʒ.i.5.misce.Et postq̃ cõtinuauerit.v.
vicib⁹ tũc exbibeaf potio vt infra.℞.mirabol.citri.ʒ.ij.
indoꝝ.ʒ.i.reubarbari.ʒ.i.5.se.acetose:rasure eboꝛis añ.ʒ.5.
passulaꝝ.ʒ.i.infundãtur oĩa in aquis lupuloꝝ buglosse ⁊
arthemisse per.xij.hoꝛas:postea facta collatura addaf col
lature cassie extracte dyacatholicõis siue dyagredio añ.ʒ
5.dyafenicõis ⁊ bñdicte simplicis añ.ʒ.i.5.syrupi violati.ʒ
i.misce fiat potio.Et stet.vi.hoꝛis añ assumptionẽ cibi p⁹
eam vsqz dum sit cõpleta solutio:deinde sumaf prandi/
um leue:⁊ per totã diem stet in camera clausa. Sequeti
die sumat syrupũ vt ifra.℞.syrupi ro.ʒ.i.syrupi de absin
thio.ʒ.5.aquaꝝ endiuie:acetose ⁊ buglosse.añ.ʒ.i.5.misce.
Deinde laudo ẽt ad preseruãdũ ꝙ si nõ debite mẽstrueẽ
vt singul'mẽsibus ꝑ duos dies añ hoꝛã mẽstruatiõis fiat
lotio cruribus añ cenã ꝑ hoꝛã cũ decoctiõe vt infra.℞.ca
momille:mellilotí:matricarie.añ.M.i.ruthe:abꝛotani.
añ.M.5.saluie tertiã partẽ.M.i.ꝺcoquaf in tribus ptib⁹
aque:⁊ vna pte vini albi:vsqz ad debitã decoctionẽ.Dein
de fiat lotio tibiaꝝ fricando in deorsuz ꝑ quartã ptẽ hoꝛe
vnius.Et si postea nõ abũdauerit fluxus cõuenieter exbi
beatur semel in dieb⁹ purgationũ puluis vt infra.℞.spi/
cenardi:seis apij.añ.ʒ.5.granoꝝ milisolis:ciperi añ.℈.5
croci.g̈.ij.misce:exbibeaf cũ.ʒ.iij.aque decoctionis ciceꝝ
ru.Et post factã mũdificationẽ per diẽ quietata nã ꝯuenit
vt vir secũ cõiungaf ad sufficieter ꝯplẽdũ actum:qm̃ illõ
tþs est aptũ ad ꝑgnationẽ:⁊ cũ ꝑ illũ actũ mittif mã sper/
matica mulieris:cuius retẽtione causanf dicta acñtia vt
fuit supradictũ:⁊ sic ꝑseruaf ab eis.Et hoc sentiebat Aui.
zo^a.tertij caplo de iuuamẽtis coitus cuz dixit.Et oĩs in cu
ius coꝛpoꝛe est vapoꝛ fumosus coitus alleuiat ab ipso ⁊ cõ
fert ei ⁊ remouet ab eo qð timet de nocumto coartatiõis
vapoꝛis fumosi.Et proinde infra dixit:ꝙ accidit mulieri/
bus ex coartatiõe matricis:qð pro parte accidit in casu no
stro.Juuat ẽt ad casuz si ifrigidenf ptes mñcis maxime
post mũdificationẽ factã sanguinis ⁊ mestrui facta fomẽ/
tatione supꝛa mñcem cũ decoctiõe vt infra.℞.rosa.mir/
tilloꝝ sumach floꝝ nenupharis ⁊ iusqami al.añ.M.5.ca
momille ʒ^a.M.i.se.canapis.ʒ.i.bulliãt in bochalibus duo
bus aque ⁊.ʒ.ij.aceti vini albi aliqbus bullitionib⁹:postea
cũ spongia vel filtro infuso in dicta decoctione ⁊ expresso
ponaf infra vmbilicum per quattuoꝛ digitos.Et hoc fa/
cto bis vel ter fiat innunctio vt infra.℞.olei rosaꝝ:olei
cucurbitini añ.ʒ.i.olei de nenuphare:⁊ absynthij.añ.ʒ.5.
misce.Põt ẽt fieri iunctio ad doꝛsuz.s̃.renes cũ vnguẽto
ifrigidãte ⁊ ꝓhibente attractionẽ ad mñcẽ:qm̃ ꝑpter mł
taz allegationẽ mñcis ad illas ptes sensibiliter alteraf:al/
teratis dictis ptibus fiat vnguẽtũ vt infra.℞.succi lactu/
ce:⁊ solatri añ.ʒ.5.olei ros.ʒ.i.olei mirtilloꝝ.ʒ.5.mucillagi
nis psilij:⁊ se.citonioꝝ fractoꝝ in similibus succis:añ.ʒ.ij.
gallaꝝ masticis acatie lapidis ematitis pulueriçatoꝝ añ.
℈.ij.aceti paꝝ:⁊ cere paꝝ:fiat vnguẽtũ ⁊ iungaf circa re/
nes vna die sic:⁊ altera die nõ:cõtinuãdo q̃ttuoꝛ dibus in/
terpollatis oĩbus.xv.diebus ipa nõ existẽte ꝑgnante:qm̃
cõtinuus vsus istius medicine ifriditatiue ⁊ ẽt fomẽtatio
nes lz ex ista pte iuuaret esset parata tñ pro alia parte no/
cere:ꝑinde nõ laudo eius vsum ꝯtinuũ.Nã dicebat Aui.
de multitudine desiderij coitus.Multitudo desiderij qñ
est cũ foꝛtitudine coꝛpoꝛis ⁊ sanguinitate ⁊ sanitate ꝯple/
xionis ⁊ adolescentia etatis ⁊ potẽtia supꝛ coitũ absqz suc/
cessiõe debilitatis vt sup.est in casu nr̃o:nõ est necessariũ
vt occupatio sit in regimine eius in fractione eius:fractio
nãqz eius atterit ꝯplexionẽ ⁊ destruit virtutẽ ꝑpter vehe
mentiã sui nocumẽti.Fiat ergo tm̃ diebus interpollatis.
Et ad istã intẽtionẽ eandẽ laudo vsuz ꝯfectionis vt infra.
℞.mirabolanoꝝ oĩuz añ.ʒ.i.gariofiloꝝ:nucis muscate:co
riandroꝝ ꝑparatoꝝ:gallaꝝ añ.ʒ.5.rosaꝝ.℈.ij.cũ çucchã
ro dissoluto in aq̃ absynthij ⁊ plantaginis quãtum sufficit
fiat ꝯfectio in moꝛsellis:⁊ sumaf moꝛsellus.ʒ.ij.pro vice
tribus diebus ꝯtinuis in mense.Et hec sufficiant in dispo
ne sana.¶ Sed vbi iaz caderet in paroxismi ꝑ̃ncipiũ qð
cognoscif ex ꝑ̃cedentib⁹ vigilijs ⁊ sonitu ꝑcepto circa ven
trem ⁊c̃.Jam insurgit intentio alia que est ꝯuertere vapo
res ad inferius:⁊ ꝯfoꝛtare caput ne recipiat impꝛessionem
maloꝝ vapoꝝ.¶ Primũ ergo ꝑficitur nõ stante ventris
lenitione vt fiat clistere sumendo.ʒ.i.cassie fi.⁊.ʒ.ij.bñdi/
cte cũ decoctiõe cõmuni ⁊ modico salis.deinde fiat lotio
ad crura de qua dictũ est supꝛa.Sed obserueẽ ne fumus
attingat ad nares neqz ad os aliqũo ligando liteamẽ ad
collum ne possit sursum euapoꝛare.Et fiat fricatio ad co/
xas deoꝛsuz fricando cũ pãno rubeo:⁊ matrona docta alli
gata petia ad digitũ ⁊ infuso digito cũ petia i oleo de lilio
in quo sit dissoluta mirrha cũ modico galiemusca.iponat
digitũ in vuluã ⁊ faciat ibi titillationẽ vt excitetur nã ad
deoꝛsum expellẽdũ mãm ne retineaf.Et etiam hoc tẽpo/
re maxie iuuat vt coeat cũ ꝓpꝛio viro.Et si nõ põt in totũ
satisfacere desiderio eius foꝛmeẽ instr̃m ligneũ ⁊ vestiaf
intestino vno vnius aĩalis:vt capꝛeti:vel alterius sibi con
uenieter adherẽte:supꝛa qð fiat inunctio cũ oleo de lilio:
vt supꝛa cũ dictis pulueribus:postea supponaf agitãdo ꝑ
collũ mñcis:ita vt inducaf ad spmatiçationez.Et ad hoc
ẽt maxie iuuabit flõmia pua saphenaꝝ saltẽ de vena dex
tri pedis ex̃hẽdo.ij.vel.iij.ʒ.sanguinis.Et ligature ẽt ⁊ stri
cture coxaꝝ aliqual'r doloꝛose ad istã intentionẽ faciunt.
¶ Secundũ ꝑ̃ncipale est vt ꝯfoꝛteẽ caput:ne recipiat il/
los vapoꝛes:⁊ in hoc faciunt odoꝛamẽta frigida ad stipti/
cum declinãtia.Nam fiat decoctio vt infra.℞.ros.M.i.
violaꝝ:floꝝ nenupharis.añ.M.5.sandaloꝝ:citronoꝝ:co
ralloꝝ rub.spodij:berberoꝝ añ.ʒ.ij.bulliant in aqua debi
te quãtitatis:deĩde sumanf de dicta decoctione.ʒ.vi.vini
citonioꝝ.ʒ.ij.aceti.ʒ.i.fiat ex hoc toto lotio faciei:⁊ de hoc
ipso posito in ampula vel spongia fiat odoꝛamẽtũ in ꝑ̃nci
pio fluxus.Si etiam fiat euapoꝛatio ex aceto aspso supꝛ la/
pides ignitos iuuat ad hãc intẽtionẽ.Juuat ẽt hoc tpe vt
abscindanf capilli ⁊ fiat embꝛocatio supꝛa ptẽ añrioꝛẽ ca
pitis cũ decoctione vt infra.℞.maluaꝝ:lactucaꝝ:viola.
ros.añ.M.i.plantaginis.M.5.camomille par.ij.M.fiat
oĩum decoctio in aqua:⁊ de ea fiat ẽbꝛocatio supꝛa caput:
deinde facta succione cũ pãno fiat embꝛocatio cũ panno
lineo infuso in tribus partibus olei rosa.⁊ vna parte aceti
leniter supꝛa añrioꝛẽ ptem capitis:⁊ ita ꝯtinuetur duobus
diebus mane ⁊ sero.Et si in totũ nõ potuit ꝓhiberi qn in/
cidat in ꝑmixtionẽ mentis in ꝓcessu ad dictã femẽtatio/
addatur camomille aneti ⁊ fenugreci añ.ptem tertiã alia
rum rerum frigidaꝝ:⁊ cũ ea fiat embꝛocatio.Et ita addaf
in oleo rosa.In quo infundif petia ʒ^a pars olei camomille
⁊ quarta ps olei aneti.Et similiter addaf in odoꝛamento
dicto aliqd cãphoꝛe ⁊ lignial.Postea capiti supponaf pul
mo arietis nouiter decolati supꝛa caput:vel catulus trium
mensium

mensiuz scisus per mediū positus supra caput calidus ⁊
sic singulis duobus vel tribus diebus fiat vsqȝ dum ma/
la dispositio remoueatur cerebralis. Et his sum ꝯtentus.

¶ De prefocatione matricis pro quadam alamana anno/
rum decem ⁊ octo. Consilium. LXXXII.

Jligenti facta cōsideratione in accidētib⁹
⁊ signis huius nobilissime iuuenis alama/
ne etatis annoꝝ decem ⁊ octo: bone habi/
tudinis ſm faciē bene colorata: cuius egri
tudo paroxismalis incepit euenire in. xv. an/
no: declarat̄ ꝙ fuerit ⁊ sit suffocatio matri
cis. i. dispō mala mr̄icis ad quā seq̄t̄ suffo/
catio: vel p̄focatio hanelit⁹ nō quidē ſm totū: qm̄ vt dicit
Gal. 6°. de interiorib⁹ ca°. 3°. Jmpossibile est aīal viuere si/
ne hanelitu: qm̄ omne aīal viuens hālat. ⁊ oē hanelās vi
uit: sed dr̄ hanelitus p̄focatio quasi occulta ⁊ insensibilis
quodāmō aeris inspiratio. Est igitur talis dispō appellata
suffocatio vel p̄focatio matricis. i. ex cā mr̄icis contingēs.
Unde dicebat Auerroys. 4°. coll'ȝ ꝙ est egritudo vulue. i.
matricis illa que dr̄ suffocatio mr̄icis. nā fit ꝑꝑ cām in ea
. i. ex ea. Que quidē suffocatio lȝ pendere possit ex oī corru
ptione mãe in matrice male qualitatis: imo ex ipsa matri
ce cū corrūpit̄ ꝑꝑ epata vel vlcera: tamen vt est cōmunis
medicoꝝ snīa potissima cā a qua pendet est retentio p̄ter
nām menstruoꝝ: vel spmatis: vel vtriusqȝ. Et in casu isto
maxie fit ꝓbabiliter ex his cāis: qm̄ vt ex accidētib⁹ scri/
bitur nunq̄ȝ habuit mēstruoꝝ fluxū sufficiēter: neqȝ men/
suatiȝ: sed tm̄modo de. x. septimanis in. x. septimanas: ⁊ ēt
non copiose. Qꝛ ēt sanguifica est in qua dȝ multiplicari
sperma virgo existēs ēt ꝑ aggregationem spmatis: ⁊ nō ex
purgationē debitā eiusdē cum alterant̄ dicte mãe ⁊ extē/
dunt venas ⁊ artarias causantes dolorē spasmat̄ aliquali
ter matrix: tum qꝛ ſm latus dilatat̄ ⁊ in longuȝ ꝯtrahitur
in sursum: tum qꝛ neruosa ꝑcepto nocumēto ad suā cōtra
hitur originē: vt est cōmunis medicoꝝ snīa. lȝ Joānes ale
xandrinus p̄mo epydimiaꝝ cōmēto 2° videat̄ nō ꝯsenti/
re cōmuni snīe: qꝛ voluit matricē nō cōmunicare cerebro
ꝑ neruos: sed qcqd sit saltē ex repletione venaꝝ ⁊ ꝯtractio
ne eius versus dyafragma sit talis pro ꝑte adminus suffu
catio nō ꝙ moueat̄ situaliter matrix vsqȝ ad dyafragma
imo neqȝ situaliter vsqȝ ad stomacū: vt dixit Gal. 6°. inte
rioꝝ. ca°. allegato ⁊ ēt 6ª. ꝑticula afforismoꝝ in cōmento
afforismi. Quibuscūqȝ strāguria ⁊c. Pur sursum saliendo
mediate ꝯprimit dyafragma. Per alium tm̄ modum ma
gis causant̄ acciª de p̄focatione ⁊ ꝯtractōe ⁊ acciª vl'r spas
mi ⁊ sincopis: qꝛ hec egritudo in accidētib⁹ similis est epi/
lensie ⁊ sincopi: vt voluit Aui. 2iª. terty. capl'o ꝓprio in p̄n/
cipio. Nam modus quo potissimū causat̄ est talis: qꝛ mã
spermatica vel mēstrualis: vt supra retenta ⁊ in matriceȝ
coartata: siue in venis: siue in matricē defluxā a regimine
nãe derelicta in pessimā mutat̄ subaȝ q̄litatē hn̄teȝ vene/
nosā: venenosaȝ dico quasi a tota specie nature mulieris ꝯ
riam. Et prauior est si sperma ad ꝯrium ꝯuertat̄ q̄ȝ si san/
guis mēstru⁹ putrefiat: vt declarauit Serapio. 5°. breuia/
ri: capl'o ꝓprio experiētiētia ⁊ rōne. Experiētia qdē qm̄ vi
due mulieres que coire ꝯsueuerunt ꝓpter ꝯtinuā ēt retē/
tionē spmatis nō tm̄ retētis mēstruis sepe incidūt in hanc
dispōnem: ⁊ nō sic frequēter icidūt mulieres nupte coitu
vtētes ⁊ si in eis mēstrua defecerint. Declarabat ēt rōne:
sed eam dimitto ꝓpter breuiatē Aui. tm̄ visus est adduce
re suasionē ad hoc: qm̄ sicut lac ex sanguine gn̄atuȝ citi⁹ ⁊
deteriori gradu malicie putrefit q̄ȝ ipse sanguis: similiter
⁊ sperma ex sanguine gn̄atuȝ ad deteriorē malitiā deduci
tur cū putrefit q̄ȝ sanguis. Ab his ergo materiebus vel al
teram earum taliter alteratis eleuat̄ fumus venenosus
qui cum ꝓpter coartationē non hēat vn̄ excludat̄ inferi⁹
necessariū mouet̄ ad superiora: ⁊ sic occurrēs dyafragma
ti ipȝ q̄si totuȝ imobilitat: ⁊ ide fit nocumētū in anhelitu:
⁊ ſm ꝑtem ꝑ artarias ad cor cōmunicat̄ imp̄mēs in cor.
ipsuȝ cor quasi ꝯhitur refugiens ⁊ fit sincopis ⁊ accidētia
eius. Ad pāniculū ēt cerebri imediate contētiuū vt piam
matrē ēt pro parte eueniēs tristē sensationē ip̄mēs cau/
sat in eo ⁊ in cerebro nocumētū: vn̄ fit ꝯctus ⁊ spasm⁹ ei⁹.
Et ꝓinde epyª ⁊ acciª ꝯn̄ter eius de ꝯctiōe mēbroꝝ ⁊ spu/
ma circa os apparēte: que qm̄ vt scribit̄ in casu ad rubeū
est ꝺclinās nō est nisi rōnale ꝙ nō tm̄ ꝑꝑ spasmū fiat tal'
spuma. sed etiam ꝑꝑ ebullitionē fortē factā circa ꝑtes pe/
ctoris in humiditates pulmonis ex indebita euētatiōe ꝓ
pter ablationē quasi hanelitus. Et ſm hoc opȝ credere ꝙ
imobilitas siue dispō dyafragmatis ad motū nō tm̄ pen
det ꝑꝑ īfrigidationē ipsi⁹ ex vapore taliter eleuato vt cō/
muniter volunt scribētes: sed ꝓpter qualitatē venenosaȝ
vt supra dictū est. Et ſm hec imediate possumus declara
re ēt acciª que in ea ꝯtingunt. Nam ꝙ inuaserit morbus
decimoqnto āno stante ipsa sanguifica cū in ea etate ⁊ ex
parte mestrui ⁊ spmatis fuerit viripotēs ⁊ facta ꝓhibitio
ne eius: qꝛ nō est menstruata debite: vt supra dictū est. vn̄
declaratur cohartatio in vys menstruationis. ēt rōnabil'r
facta ē coartatio in vys spmatis: ⁊ sic dictis materieb⁹ p̄/
ter nāliter retētis ꝯsequēter per modū declaratū sequun/
tur reliq̄ oīa accn̄tia de casu: vt in sincopi ⁊ epilenª de con
tractione de spuma. Et cum postea est in declinatione de
aliquali resudatione sudorali vaporibus iam ab interio/
ribus ad extrema infrigidata effusis qui cū infrigidant̄ i
aquositatē ꝯuertunt̄. Patet ēt q̄re ꝓcedēte etate erat iste
morbus paroxismal'r frequētius iuadit: ⁊ deteriora vident̄
accn̄tia cū ꝓpter etatē accidētē fiat maior multiplicatio
sanguis mēstrualis ⁊ spermatis: ⁊ sic cuȝ nō fiat ipsoꝝ ex
purgatio ꝯueniēs ꝯsequēter fiat inde maior lesio ⁊ magi'
frequēs. Patet ꝯsequenter quare magis nocte affligit̄ q̄ȝ
die: qm̄ i nocte vapores magis ad interiora ꝯuersi p̄ncipa
lia mēbra magis petūt: ⁊ sic magis ledunt. ⁊ in die ecōtra/
a lumine ⁊ exercitio ad exteriora ꝯuersi minus ad p̄ncipa
lia occurētes minus ledūt. Ex dictis ēt pȝ quare an̄ paroxi
sentit aliquā ꝯmotionē circa regionē mr̄icis: ⁊ tunc sentit
dolorē magnū: qm̄ facta cōmotione mãeꝝ in mr̄ice: vt su
pra dictū est: fit corrugatio ſm longuȝ: qꝛ abbreuiatur in
deorsum ⁊ elongat̄ in sursum: qꝛ dilatat̄ ⁊ vapores sursū
pellūtur: ⁊ ꝓpter extensionē venaꝝ ⁊ artariaꝝ ⁊ p̄ter nã/
lem motū matricis fit vehemēs dolor anteq̄ȝ fiat mani/
festa euaporatio ad cor: ⁊ ad cerebꝝ ⁊ dyafragma: a q̄ eua
poratiōe vt supra dictuȝ est maxie pendet hec dispositio.
Jmmo a dicta euaporatiōe ita pendet ꝙ possibile sit vt
credo fieri posse suffocationē matricis nō ꝯcurrente illo
motu matricis. lȝ dn̄s Aui. in tex. videat̄ inuere ꝙ i hac
passione accidāt due spēs egritudinis que dicte sunt. s. de
ꝯmotione mr̄icis ⁊ nocumētū euaporatiōis: qḋ credo itel
ligi debere vt plurimū. Et rō que me mouet est talis: nã
si ex vapore venenoso eleuato a pede vel ex punctura aīa
lis venenosi pōt per cōmunitatē ad cor ⁊ cerebꝝ cāri sin/
copis ⁊ epyª. vt sentiunt in diuersis locis oēs medici illu/
stres: multo magis ex vapore eleuato ex mr̄ice que ad di
cta p̄ncipalia maiorē hȝ colligantiaȝ causabit̄ sincopis ⁊
epylenª cū p̄focatione hanelitus ex causa in matrice: que
dispositio aliud nō est q̄ȝ prefocatio matricis: vt supra vi/
sum est. ⁊ sic patent ⁊ accidentia ⁊ cause eorum: ⁊ sic pȝ de
casu. ¶ Circa regimē due sunt fiende p̄ncipales ꝯsidera
tiōes. Una vertit̄ ad dispōnē paroxismalē i actu paroxismi.

Alia ꝯuertit ad cām dicte dispōnis cū est extra paroxi^m. Et qm̄ in actu poxismi nō est cibus offerēdus pp virtutē a morbo maxime opprimi: neqꝫ eēt habilitas ad recipiē duꝫ. Idcirco regimē in dieta reseruabit ad scdāꝫ intētionē pncipalē. Saluo q de aere vnū verbū dicendū est vt scilꝫ aer sit luminosus quātū fieri pōt: ꝛ si nō sit talis per nām vt cū accidit poxismus tpe noctis illumine cum lumine facto ex accēsione candelaꝝ electaꝝ ex sepo optie depurato modicū fumū reddētiū. ℂ Circa ēt aīales passiones sit obseruātia q in paroxismo vocibus fortiter eleuatis circa aures factis quātū possibile est euigilet cum verbis gaudiū ꝛ spē inducentib⁹ de salute vt cōuertatur quātū possibile est aīa ad exterius simul cū vaporibus inclusis ꝛ pfocatiuis. Et in hoc stat maxima ītētio curatiua releuationis a paroxismo. Et sic quecūqꝫ ꝯuertunt ad exteriora ꝛ inferiora maxie ad casum multū ꝯueniūt. Pro inde laudat pmo vt fiāt fricatiōes laboriose ꝛ fortes sub plātis pedū fricādo aspere cuꝫ pāno aspero calefacto vel cū manu madefacta cū aceto: ꝛ cū sale trito: vt fiat fricatio dolorosa. Et si iungat ēt modicū piperis fracti ēt iuuabit. Postea fiant ligature ad crura stricte ascēdendo vsqꝫ ad coxas ꝛ interdū dilatādo: deinde ponant ventose sicce ēt ad coxas. Cōsequēter ponat vētosa magna supra sumē: deinde a medico vel ab obstetrice cōprimat venter a stomaco v'sus vmbilicū in deorsuꝫ: ꝯsequēter apponantur aromatica deorsuꝫ ꝛ sumant grana. x. muscī. ꝛ ponantur in petia linea ꝛ supponat vl' sumat de ramich siue de galia: ꝛ dissoluat cū modico olei de lilio: postea cū lana ī fusa in dicta mixtura fiat pessarium ꝛ supponat. Et si pro tūc obstetrix imponeret digitū in dicta mixtura ꝛ tandē imponeret in orificiuꝫ extrinsecū matricis ꝛ labia ꝯcuteret vehemēti ꝯmotione eēt maxie iuuās ad cōuertēdum māꝫ spmaticā deorsum. Et si pro tunc offerant fetida superius ad nares de odorabilib⁹ displicibilib⁹ quecūqꝫ sint ea multum iuuabit. Et in hoc laudat singul'r fumigatio capilloꝝ ꝯbustoꝝ: vel subtulariū ꝯbustoꝝ: vel plumaruꝫ pdicū. Nō sic laudo assam fetidā vel castoreū: qm̄ nisi facta mōdificatione existēte cerebro repleto talia si offerent ꝑpter suā caliditatē liquefacientē possent esse cā magni nocumēti faciēdo fluere mās ex cerebro ad ventriculos eius: ꝛ sic ex epy^a ꝑpter malā q̄litatē tm̄ posset fieri epy^a mālis ꝛ repl'onalis ꝛ forte appoplesia. In hoc g̃ ꝛ applicatione hoꝝ est hn̄da nōbilis ꝯsideratio. Et est hn̄da ꝯsideratio circa id qđ dicebat de impōe digiti obstetricī ī vuluaꝫ ne nimis ꝓfundet digitū fortiter cōmouēdo: qm̄ virgo exn̄s forte ex ipulsiōe digiti ꝛ cōmotiōe laboriosa fieret erup⁹ pāniculi ꝛ claustri virginalis. ꝛ tūc cū nuberet in pmo ꝯcubitu cū viro possꝫ esse scandalū dubitādo q al's esset corrupta. Sꝫ si fuisset alias nupta deberet obstetrix ꝓfundare manū agitādo laboriose versus os intrinsecū: nā sequit cōmotio quedā laboriosa cū delectatione sicut ꝛ in actu coitus: ꝛ sic mā deorsuꝫ deriuat cū ipsa matrice. Et ꝑinde creditur q vbi esset mulier nupta: ita q per legem liceret ꝯcubere cū ea si ꝯiungeret vir cū ea forti adherētia qđ esset singulare ꝑsidiū in reductione a paroxi⁹. sed in virgine vt in cāu nr̄o ꝯsueta incurrere poxismū ex causis de quib⁹ supra saluberrimū erit ꝯsiliū vt cū est vera cōualescens nupti detur. Et vt maritata bono mō tractet. Uidelicet ēt ad eandē intentionē fumigiū aromaticuꝫ ponēdo mulierē supra sellaꝫ ītra quā super carbones ignitos ponantur due pillule de infrascriptis. ℞. storacis liquide lignialoes. cassielignee an̄. ʒ. i. ambre musci an̄. grana. v. cū olo de lilio si expedit fiat pasta ꝛ forment pillule plane. Sed hic obseruet vt cū fit fumigiuꝫ deorsum aromaticū ne aliquo mō fumus aromaticus ascendat ꝑ exterius ad nares: īmo tūc debet apponi pcipue fetida superius: ꝛ notabil'r dꝫ circūuolui pānis iferius: ne fum⁹ aromaticus sursum ascendat vt dictuꝫ est: qm̄ matrix nō qꝛ hēat sensum odoratus mouet ad aromatica: vt dicit Serapio: qꝛ tūc esset animal: sed p nām sibi īnatā ꝛ ꝓpriā ita gaudet suauib⁹ odoribus sicut epar dulcib⁹. Et ex hoc pꝫ cōmunis error mulieꝝ assistentiū in casu mulieris pfocate que semp nitunt ad expressionē faciei cū vino aromatico ꝛ fricationeꝫ ptiū superioꝝ: nō attendētes q talia inclināt matricē ad motū sursuꝫ ꝛ ad euaporationē māeꝝ corruptaꝝ ad mēbra supra quoꝝ cōuersio ad oppositūꝫ est necessaria. ℂ Laudāt ēt auctores fieri emplastrū supra ventrē ex absynthio ꝛ rutha calefactis sup tegula aspsa modico vini: vel aceti ponēdo huiusmōi supra ventreꝫ a stomaco inferius. Et singularissime laudat in hoc si sumat filix vel p se vel cū leuistico ꝛ bulliat in vino ꝛ aqua: ꝛ postq̄ aliquibus bullitionib⁹ bullierit supponat ventri vt dictū est. nam ab his fugit matrix ad inferius. Et si apponat cum eo parum ruthe ēt valebit. Et ad eandē intētionē facit inūctio ex oleo amigdalaꝝ amaraꝝ: ꝛ ex oleo ruthe: vel laurino. Inferius autē circa sumen fiat emplastrū ex sauina pulegio ꝛ calamēto decoctis in vino aromatico. Uel ēt circa easdē ptes fiat inunctio cū oleis aromaticis vt est oleū de spica: ꝛ de lilio: ꝛ de costo. Si etiaꝫ fiat suppo^m vltra reliqua que dicta sunt vel pessariū ex serpilio: saturegia: calamēto: cū modico cassielignee erit ad casum ꝯueniēs. Et qn̄ ista oīa nō sufficiāt ad euigilationem tunc veniēdū est maximū inter remedia qđ est sternutationē inducere. Nam per eaꝫ fit vehemēs motus ꝯcussiuus dyafragmatis ꝛ mēbroꝝ pectoris ad inferiora. ꝛ sic fit motus q̄si impulsiuus mr̄icis deorsuꝫ ꝛ excussiuus vapoꝝ ad iferius. ꝛ sic multū in cāu ꝑficit. Cōpletur aūt sternutatio si imponat intra nares pēna infusa in aceto ꝛ sursum aliqual'r ipulsa. Uel fiat insufflatio intra nares ex pipere longo: vel nigella: vel sinapi: vel cū cōdisi ꝛ est forti⁹ cū canula: vel pēna insufflando ītra nares. Istud tn̄ remediū dꝫ eē ī posteriorib⁹ fiēdis ꝯ iuuenes medicos ñ recte ītelligētes qui imediate ad ipsum recurrūt: qm̄ in corpore repleto ꝛ in puro est cura suspecta. Nam ex vehemēti agitatione facta ex sternutatione magna fit cōmotio ī humoribus totius. Unde possibile est ipsos fluere ad vacuitates medias: ꝛ sic esse pñt cā multoꝝ nocumētoꝝ: ꝛ ēt ex eoꝝ cōmotione facta multa euaporatiōe clausis vijs deorsum ꝛ apertis vijs mēbroꝝ supioꝝ. lꝫ videatur fieri ex cussio ad inferius. Sed nō stante habilitate receptionis mēbroꝝ iferioꝝ ꝛ excussionis p ea forte maior fiet communicatio vapoꝝ nocituoꝝ ad mēbra supiora q̄ si sternutatio iducta nō fuisset. Sed in corpe mūdificato ꝛ iam aliqual'r dilatatis meatib⁹ mēbroꝝ iferioꝝ: tunc sternutatio excellentis est iuuamēti. Postq̄ aūt mulier est aliq̄liter euigilata. tūc si exhibeat parum tyriarce: vel mitridati est in casu valens. Nam ꝛ si forte vt dicebat Aui. sua aromaticitate videat v'sus eoꝝ suspect⁹. tn̄ qꝛ mirabili iuuamento confortat cor ꝛ cerebrū iuuat cōsequēter eos ad expellendū vapores nocētes: ꝛ ꝯfortando ēt resistunt impressioni eoꝝ. Sed vnū est qđ singul'r laudat: ꝛ est remediū quo vtor: ꝛ vidi mirabilē ex hoc experientiā vt sumatur. ʒ. i. seminis pastinace siluestris puluerizate ꝛ exhibeat cum modico vini. Nam statim reducit facta aliquali euigilatione. Si etiam cum ea apponat aliquid cimini: vel spicenardi: vl' de baccis lauri ista oīa iuuare vident. Sed ego vtor illo puluere solo ꝛ sufficit. Et hec sufficiant quātum ad regimē dispōnis in paroxismo. ℂ Jam succedit scda intentio pncipalis que est ad cām morbi ipsa nō existente in paroxismo. Circa quā occurrunt duo pncipal'r.

Unū est circa dietā. Secūdum circa medicinalia. ¶ Cir-
ca primū vitet̄ aer frigidus: qm̄ ꝯuertit vapores interius
ꝛ ꝓhibet ipsoꝝ transpirationē. Uitetur ēt aer calidus ex-
cessiue caliditatis liquefactiuus ꝑꝑ cōmotionez humoꝝ.
Uitetur ēt aer humidus grossus vaporosus: ꝛ ventosus: ꝛ
aer stuffe est magis di scōueniēs ꝓpter reclusionē multo
rū vapoꝝ. Sit camera cōstituta in loco alto ad orientem
hñs spiraculū: que in hyeme ēt ita disponatur vt euentari
possit aer camere. ¶ Exercitiū pedes factū suaue est con
ueniēs: ꝛ nimia ges maxie nocēs: sed fiat exercitium hora
debita stomaco nō pleno ꝛ expulsis supfluitatib⁹ sit ma-
gis longū q̄ȝ velox: paulatine minorando ꝓcedat cuȝ fue
rit aliqualiter factū velox vsqȝ ad quietē: ꝛ tunc quiescat
adminus ꝑ mediā horā añ assumptiōez cibi. ¶ Somn⁹
supfluus maxie nocet: p̄cipue super repletionē. vigilia tñ
supflua ēt nocet inflāmādo: sed ꝯueniētius est declinare
ad paucitatē somni q̄ȝ ad superfluitatē: ꝛ non sit somnus
diurnus sed nocturn⁹: ꝛ extremis bñ cooꝑtis. Uitetur su-
perflua replō ꝛ singula die habeat̄ ventris bñficiū. Et si
nō nālr artificiose cū suppositorio cōmuni vel clisteri fa-
cto vt ifra. ℞. mercurialis bletis furfuris camomille añ.
M. i. calamēti 3am partē. M. fiat decoctio ī aqua sufficiē
ti ꝛ de collatura sumant̄. ℥. xviij. ꝛ addat̄ cassiefistu. ℥. i. be
nedicte simplicis. ʒ. iij. cū oleo cōmuni ꝛ salis paꝝ fiat cli
stere. Uitent̄ inter aīales passiones maxie furor ꝛ iracun-
dia. lȝ tristitia ēt si plurimuȝ nocens. Et ꝓinde gaudere ꝛ
bñ sperare est in casu multū iuuans: est igitur ꝓ posse ꝛ oī
ingenio curandum vt lete viuat. ¶ Pro cibo aūt ꝛ potu
vitentur oīa opillantia. secūdo oīa genera cibarioꝝ: visco
soꝝ: vt carnes pingues ꝛ mucillagines aīaliū grossoꝝ ꝛ pi
sces pingues maxime grossi corpis: ꝛ gñaliter oēs p̄ter pre
trosos ꝛ habētes multas squāmas: qui modica quātitate
ꝛ debite p̄parati cū origano ꝛ modico vini ꝛ aceti in deco
ctione nō discōueniūt. Carnes ēt porcoꝝ maxime vitan-
de: ꝛ interiora aīaliuȝ ꝛ cerebella que viscositate ꝑticipāt.
Carnes etiam grossoꝝ aīaliū substātie mlr̄ice nocēt vt bo
uum: ꝛ ceruoꝝ. Legumina ēt vitanda sed brodiū ciceꝝ
ꝛ faseoloꝝ satis ꝯuenit actu ēt frā ēt potentia talia: vt aq̄
frigida ꝛ gña fructuū frigida: vt lactuca: portulaca: ꝛ hꝰ. ꝛ
arancia: limones: ꝛ agresta: ꝛ acetuȝ simplex: talia oīa noci
ua sunt vlr. Eligant̄ cibaria bone qualitatis tēperata ī ac
tiuis: facilis digestionis: boni chimi ꝛ paucaꝝ supfluitatū
debite preparata magis elixata q̄ȝ assata vt carnes pullo-
rū: fasianoꝝ: ꝑdicū: auiū mōtanaꝝ impinguataꝝ: vel nā
liter pinguium. Carnes caponū ꝛ castrati in hyeme. Ui-
telli ouoꝝ ēt sunt p̄cipui iuuamēti ꝛ in omni vsu p̄paratio
nis ouoꝝ: mō nō sint dura neqȝ assata in brodeto ꝛ viua-
rolo ꝛ hꝰ ꝯueniūt. Uinū sit albū medie substātie medie
vinositatis. ¶ Inter fructus valēt pinee ꝛ amigd. dulces
dulcorare cū çucharo. ꝛ tres vel quattuor ficus recentes
ante cibū sumpte per quartā ꝑtem hor̄. Fistici quoqȝ sūt
p̄cipui iuuamēti. Et hec sufficiant quantū ad ea que eligi
biliter sumi debēt in via cibi ꝛ potus ꝛ ꝯñr q̄ȝtuȝ ad regi-
men. ¶ Circa medicinalia occurrūt tres intētiōes. Una
est digestio materie: vel cause opillātis q̄ pleruṅqȝ est mā
grossa ꝛ viscosa: qm̄ aggregat̄ in mēbro per nām frigido.
Secūda intentio est euātiua ꝛ diuersiua. 3a p̄ncipalis intē
tio est ꝯfortatiua mēbroꝝ p̄ncipaliū ne lesionē recipiāt ꝛ
ēt exiccatiua spmatis nisi fuerit nuptui data qđ tñ eligibi
lissimū est. ¶ Circa igitur p̄mū laudo fieri digestionē cū
remisse subtialitiuis ꝛ incisiuis ꝛ in ꝓcessu cuȝ fortiorib⁹.
Primo igitur fiat syrupus vt infra. ℞. oximellis simpli-
cis: mellis ro. syrupi de duabus radicibus añ. ℥. ß. aquaruȝ
betonice matricarie ꝛ lupuloꝝ ꝑꝑ eius cōplonem calidā
añ. ℥. i. misce. Continuet̄ qnqȝ vicib⁹. Deinde fiat euātio
leuis vt infra. ℞. agar. electi. ʒ. i. ß. turbith. ʒ. ß. ℨℨ. spice añ
℈. ß. infundātur in oximelle simplici ꝛ aquis betonice ꝛ
mr̄icarie añ. qđ sufficit: ꝛ facta expressiōe post. x. horas ad
datur collature cassie extcte. ℥. ß. bñdicte simplicis nicho-
lai. ʒ. ij. misce ꝛ fiat potio ꝛ exhibeat̄ ꝑ duas horas añ diē.
Et obseruet̄ regimē vt in solutiuis ꝯuenit tardādo laua-
tiuū ꝑ. vi. horas: qđ fiat ex decoctione ciceꝝ rub. cū modi-
co çucchari: postea sumat̄ prandium leue. Sequēti die su
mat ꝯfectionē vt infra. ℞. mitridati. ℈. ij. dyabuglossati.
ʒ. ij. mis. Deide fiat post duos dies si videat̄ plenitudo in
toto sanguinea flōmia leuis de basilica educēdo. ℥. v. san-
guinis eligēdo venā brachij dextri vl̄ sinistri vt fiat ex eo
dem latere ad qđ declinat matrix tꝑe ꝑoxismi si declinat
ad alterā ꝑtiū. ꝛ si nō declinauerit eligat̄ basilica dextri.
Et nō extñte plectoria sanguinea dimittat̄ flōmia basili-
ce sed fiat flōmia in saphenis infra tallum educendo. ℥. ij
vel. iij. de singulo pede: p̄us faciendo fricationes satis for
tes ad crura cū pāno rubeo trahēdo deorsum: que ēt flō-
mia est necessaria qñ ēt fieret flōmia basilice: sed tardet̄
post duos dies a flōmia basilice. Et in h̄ laudaui flōmiā
q2 est peccans retētio sanguinea: qm̄ vbi esset tm̄mō retē
tio spmatis cā nocumenti flōmia nullo mō esset ꝯueniēs
vt recte volūt auctores. Cōsequēter reiterāda est digō cū
fortioribus: et tunc valebit syrupus vt infra. ℞. oximel-
lis sqlitici: mell̄ ro. syrupi de eupatorio añ. ℥. ß. aquaꝝ de-
coctionis arthemisie calamēti ꝛ spice. ℥. iij. mis. ꝛ fiat syru
pus: ꝛ ꝯtinuet̄. v. vel. vi. vicibus: vel fiat syrupus magr̄alis
vt ifra. ℞. radicuȝ petrosilij asparagi: feni. añ. ℥. i. bugloss.
melisse scolopendrie eupatorij. p̄sij. añ. M. i. seis anisi le-
uistici: amonij macedonici: ꝛ apij. añ. ʒ. iij. passularū. ʒ. vi.
decoquant̄ debite ꝛ collent̄ ꝛ collatura sirupizet̄ cū çuc-
charo ꝛ exhibeat̄ de eo vsqȝ ad. ℥. ij. cū decoctione syrupi
p̄cedentis. Est tamē aduertendū ꝙ tꝑe mltū calido si du
bitaremus ꝓpter ꝯplonez eius sanguineam de caliditate
eoꝝ possent refrangi apponēdo de semie endiuie: ꝛ sanda
lis citrinis in decoctione vel aque endiuie: vel alio taliter
alteratiuo ad frigidū sȝ aperitiuo. Cōsequēter pōt exhibe
ri pro solutiuo ꝛ est speciale in isto casu ab oībus fere au-
ctoribus laudatū vt exhibeat̄. ʒ. i. agarici puluerizati cuȝ
modico vini albi. Et si addat̄ paꝝ spice cū eo puluerica-
te credo magis felicitabit̄ opatio. Et si exhibeat̄ cū aqua
decoctionis biçantie vel cū aqua ruthe ēt fortius opabit̄.
Et quādo solutiuū supradictū nō sufficienter soluerit pōt
fieri solutiuū ad hanc intētionē vt infra. ℞. agarici tro-
ciscati. ʒ. ij. oximellis squilitici. ℥. ß. aque d̄co. sauiē calamē
ti ꝛ radicis buglo. ℥. iij. floꝝ melisse: boraginis: anthos añ.
ʒ. i. stent oīa taliter cōmissa ꝑ. xij. horas: postea fiat expres
sio ꝛ collature addat̄ dyacatholicōis hye. simplicis Hal.
añ. ℥. ß. benedicte. ʒ. ij. dyafie. ʒ. ß. misce. ꝛ fiat potio ꝛ exhi-
beatur vt supra. ꝛ seruet̄ ordo vt supra in alia medicina.
Deide post duos dies fiat balm ꝛ sessio ī tina facta ex diu-
reticoꝝ decoctione: vt fenugreco se. lini liuestico sansuco
abrotano ꝛ similibus: ꝛ ꝯtinuetur ꝑ tres vel q̄ttuor dies.
Nā plurimū vȝ ad ꝯuertendū mās in deorsum.

¶ Pro vltima vero expeditiōe laudo singula die sumi. ʒ.
ij. ellectuarij de dyacinamomo: s̄m Aui. 5o. cañ. Uidelicet
ēt dyaciminū. Ualet ꝯfectio iuuamēti. Et Rasis lauda-
uit nono ꝯtinētis cōfectionē dyamarte si sumatur exem-
pligrā. ʒ. i. vsqȝ ad. ʒ. i. ß. Uȝ ēt ad hoc ellectuarium factuȝ
vt infra. ℞. piperis longi. ℨℨ. añ. ʒ. iij. blācebisantie ꝛ cina-
momi macis añ. ʒ. i. cinimi. gar. croci. añ. ℈. ij. cū çuccha-
ro dissoluto in aqua arthemisie fiat cōfectio in morsellis
vel sine aqua fiat ellectuariū s̄m ꝙ magis placebit. Ua-
let vltimo cōfortationi ꝛ ꝓuocationi mēstrui ꝛ exiccatio
ni spmatis si fiat puluis cuius exhibeat̄. ʒ. i. cū modico vi

ni vt infra. ℞. folioꝝ ruthe: folioꝝ agnicasti: mẽtastri se/minis sisileos aristologie rubee tinctorum an̄. ʒ. ij. çuccbari ad mediũ ponderis ⁊ croci. ℈. i. misce. Fiant ẽt epithimata ⁊ sacellatiões cões ad ꝯfortationem cordis: sed nõ sint multũ aromaticate cuz est suspitio de futuro casu in paroxismo. Et bis sum contentus ⁊c̃.

¶ Ad precipitationez matricis pro quadaz dña spectabili de bur gundia. Consilium. LXXXIII.

In declinatione matricis vel p̃cipitatione que est egritudo officialis: vt que mẽbro organico debet̃ puta matrici s3 q̃ est mẽbrũ mobile. cãe põt esse multiplices s3 q̃ ipsa matrix moueri põt: vel a virtute motiua ꝓpria: vt refugiat nocumẽtũ insequẽs p̃ntiã mãe in ipsa cõ tẽte: ⁊ hoc multipliciter s̃m varietatẽ mãe ⁊ diuersum situm ipsius in m̃rice. Uel fieri põt talis mot⁹ ex mã sua quãtitate peccante vñ fieri põt spasmus repletionis vnius ptis ꝯñr ꝯctio eiusdez ptis ⁊ tractus alterius ptis ad eaz. Potest ẽt fieri motus ⁊ cõ tractio vnius ptis ad vnum latus a siccitate ⁊ ex spasmo de siccitate. Põt ẽt fieri ex relaxatione ⁊ mollificatõe ligamẽtoꝝ vnius partis: vñ ps illa mollificata ⁊ paraleticata decidit sup aliaz. Uel põt fieri ex ruptura ligamẽtoꝝ vnius ptis ⁊c̃. Unde theorice ꝯtẽplãti apparebit casum talẽ ab infinitis fere causis ꝯtingere posse. Idcirco casus iste pp causaꝝ multitudinẽ difficilimus reddit̃: nõ habita exq̃sita notitia cãe determiate. Est ẽt casus iste magna diligentia ꝯsiderãdus cũ pp hũc sepenumero cõtingat actũ ꝯceptionis impediri. Qm̃ pp talẽ ꝯuersionem ad aliq̃d latex vt dixit dñs Aui. caplo ꝓprio remoueatur os matricis ab oppressione per quã inicitur ad ipsaz sperma ⁊c̃. Uisis tñ q̃busdã in scriptis redactis ẽt relatu referentis pticipatione ⁊ collatione facta cũ. d. magr̃o Philippo de mediolano ducali phisico de cõsensu suo dico q̃ cã huius passionis ẽ pp mãm flegmaticã viscosam ꝯtentaz: partim in vna cellulaꝝ ꝯcauitatis ipsius matricis: ptim ꝯtenta itra duas tunicas ipsius matricis. Cuius mãe aliq̃ pars nõnũq̃ ventosat̃: ⁊ sic illa ps in tumorẽ eleuat̃ ⁊ inde fit apparentia illius tumefactionis cum dolore acutissimo: ⁊ ꝓpter istam cãm põt ꝯtingere vt interdũ nõ debite menstruet̃ ⁊c̃. Et hec de casu. ¶ Hoc igitur stante laudo q̃ regimẽ in dieta declinet ad calidũ ⁊ siccũ: nõ tñ excellenter: hoc dico in cibo ⁊ potu: ⁊ alijs rebus nõ nãlib⁹: p̃terq̃ in motu ⁊ quiete: q2 cauẽdũ est a motu ⁊ exercitio maxime mẽbroꝝ iferioꝝ: ⁊ p̃cipue a saltu ⁊ descensu per gradus a tussi ⁊c̃. Sed exerci^m q̃d ei ꝯuenit est fricatio mẽbroꝝ superioꝝ vt dorsi ⁊ brachioꝝ ⁊ capitis: q2 fricatio tibiaꝝ vel coxaꝝ adderet in p̃cipitatione ⁊c̃. ¶ Circa cibũ tñ descẽdendo cõsulo cauendũ esse ab oĩbus cibis flegmaticis viscosis humidis accñtali humiditate ⁊ ventosabili: quales sunt cibi de pasta vt rabioli lagana ⁊ similes. ⁊ h9. Et omne lacticiniũ preter oua recẽtia que in hoc casu nisi indurent̃ sunt multũ ꝯueniẽtia. huiuslnõi sunt ẽt omnia interiora aĩalium ⁊ maxie ptes pingues ⁊ viscose: ⁊ mucillaginose musculose. Carnes ẽt aĩalium multũ ꝓpinquoꝝ gñatiõi hmõi generis. Sunt ẽt pisces maxie magni corporis ⁊ squãmis carentes. Et simil̃r legumia fere oĩa: que ⁊ si nõ p̃beant nutrimẽtũ viscosuz tñ ⁊ merito modi substãtie ⁊ humiditatis in eis ꝯtẽte nõ bene digeste facil̃r ventosãt̃ ẽt vsq3 in tertia digestione. Ab oĩbus ergo talib⁹ cauẽdũ ẽ. Et ex his ad ifinita spãlia dscẽder̃ possũ ad q̃ nõ dscẽdo remittẽs me iudicio astãtiuz medicoꝝ. Uinũ suũ sit boni coloris bõi odoris ⁊ medie substan̄c. Et ꝑ rela obseruandũ in hoc casu l3 videat̃ satis ĩptinẽs tñ ptinentissimũ ẽ vt curet̃ oĩbus modis: vt fiat bona digestõ i epate ⁊ mẽbris: ne tales mãe regenerent̃ que sunt ꝓportiõales materiei peccãti in m̃rice. Et hoc de regimĩe in dieta. Et si pro hoc nõ sufficeret determinata dieta fiant vnguẽta empl̃a vel cerotaria s̃m artẽ appropriata ꝓ ꝯfortanda digestiua illoꝝ mẽbroꝝ ꝑintellecta illoꝝ cõplexione ⁊c̃. secũdum medicos astantẽs. ¶ Ad medicinalia v̓o veniẽdo triplex vertit̃ intẽtio curatiua. Prima ad ipsum morbum qui est essentialiter vel malus motus m̃ricis: v̓l malus situs eiusdẽ. Et hec intentio subdiuidit̃ s̃m q̃ dupl̃r ꝑficit̃. Primo vt reducatur ad suũ ꝯuenientẽ. 2° vt ibidẽ ꝑsistat ⁊ ꝯfirmetur. Secũda intẽtio est p̃ncipalis ad cãm morbi an̄cedentẽ ⁊ ꝯiunctã. Tertia intentio erit ad correctionẽ accñtium que plerũq3 has passiõnes ꝯsequũtur: ⁊ his tribus sũmã cõcludo. ¶ Quantũ ad p̃mũ est aduertẽdum gñaliter pro regula q̃ oĩa aromatica per inferius nocent: ⁊ per superius iuuant. Ecõtra v̓o de fetidis si olfatui supius occurrãt nocẽt ⁊ si inferius iuuãt. Et ex hoc cõcludo pro regula obseruandũ q̃ qñ inferius fetida supponũtur simul ⁊ eodẽ tpe aromatica supius offerant̃. Ne si fortassis fetida solũ inferius offerant̃ tandẽ eleuata ⁊ ad spiritualia ptingẽs virtute sensitiua ipsoꝝ p̃terita ꝯprimantur musculi mẽbroꝝ superioꝝ ad inferiora ad vaporẽ illuz deponendũ: ⁊ sic matrix inde cõprimet̃. Et in hoc sepe errare ꝯtingit. Habẽda est ergo in hoc cautela diligẽs. ¶ Circa p̃mũ ẽt est aduertendũ: q̃ l3 fetida vt sic cõuenire videant̃: in aliquibus tñ corporibus maxime delicatis ⁊ in quibus vie ⁊ meatus sunt satis ampli ⁊ quoꝝ virtus sensitiua m̃ricis est multũ acuta aliquãdo ex approximatione multũ excessiue fetidoꝝ sequũtur nõbilia nocumẽta: vñ seq̃tur aliqñ casus v̓tutis subito ⁊ sincopis pp ꝑmutationẽ tẽperamẽti spiritus ẽt si posita sint aromatica superius: ⁊ hoc s̃m exce^m ꝓportiõis fetidoꝝ superaromatica. Secũdũ nocumẽtũ est: q2 p̃cepto nocumẽto a virtute sensitiua matricis mouet̃ aliqñ matrix inordinato motu ⁊ diuerso: ⁊ inde fit ligamẽtoꝝ ipsius diuersa extẽsio: et pro tanto fiunt diuersi ⁊ intẽsi dolores. ¶ Cum his ẽt ad memoriã reduco q̃ cũ secũdũ p̃l'imũ tales male euaporationes ꝑ suffumigatiões sunt actu calide ꝯtingit aliqñ vt multitudo hoꝝ fumoꝝ receptoꝝ in ptibus obstructis ipsius m̃ricis extensionẽ faciant: ⁊ sic ꝯsequẽter dolorem: nõnũq̃ ẽt formali sua caliditate occurrendũ hũiditatibus in matrice ventosalibus ipsaꝝ multe ptes ventosant̃ ⁊ matrix in die fit extensa ⁊ partes circũstãtes ⁊ sic dolores causent̃. Et istaz cãm doloris credo contigisse in casu huius spectabilis dñe: q2 relatu referẽtis cuz fiebant suffumigatiões semꝑ eã dolores infestare solebãt. ¶ Ex his itaq3 duo cõcludo in ope. Unũ cũ incipimus approximare fetida per inferius incipiamus a debilib⁹ fetidis q̃ si nõ cõferant tandẽ ad fortiora accedam⁹. Scõm q̃ p⁹ apponam⁹ ipsa fetida intra m̃ricez q̃ ꝑ suffumigationẽ. Quod si nõ suffecerint: vt quãdo mã esset cõtẽta in locis angustis vel intra pãniculos eiusdẽ quo casu magis ꝯferunt iste suffumigatiões: tunc ad eas veniendũ erit.

¶ Pro p̃mo igitur expediẽdo laudo vt sumãt̃ sumitates folioꝝ vrticaꝝ recentiũ ⁊ grosso mõ pistent̃: ⁊ cũ pecia lane: vel bombice itromittat̃ bis in die in modum empl̃i. vel aliter est satis forte. Sumat̃ ouum de sub galina putrefactũ ⁊ rumpat̃ ⁊ vitellũ cũ albumine bñ ꝯquassetur ⁊ in eo infusa lana in forma pessary supponat̃. Et hic non obliuiscat̃ qn superius aromatica ponant̃. Aliud q̃d ego experiẽtia multotiẽs cũ ꝓbaui est vt supponatur m̃ricarie medie. i. crespole sic dicte papie. M. s. pistetur grosso mõ ⁊ mergat̃ i ol'o de semĩe linũ: ⁊ statiz reducta est m̃rix.

Et si placet

Et si placet fetida per euaporatiões offerre isto casu conferet vt ponatˀ terbētina sup carbones vel ponanˀ plume perdicum ꝛ est fortius. Quod si nō sufficit ponatˀ assa fetida ꝛ est fortissimū. Ad hanc eandē intētionē possem plura alia adducere: sed ista pro nunc sufficiant. ¶ Et si ipsa matrix reducta fuerit iam insurgit alia intētio que est ipsius ꝯseruatio in situ ꝯuenienti: ꝛ hoc pficiˀ multis instris. Primū est vt iacente muliere suppiᵃ eleuatis crurib⁹ aperiat obstitrix vuluā ꝛ apponat lanā succidā parietib⁹ matricis ꝛ eisdem adherere faciat. Deinde ponat aliaȝ lanā infusam in vino pontico decoctionis sumac: ypoqstidos acacie: gallaꝝ balausticaꝝ: ꝛ aliaꝝ medicinaꝝ stipticaꝝ: nō aromaticaruȝ: qꝛ ille obessēt. Et si illa lana iformaretˀ i forma mēbri virilis melius foret. Et si aliter fieri nō pōt pmo formeˀ mēbrū ex cera satis solida: deinde circūuoluatur lana ifusa ꝛc. Hoc facto apponanˀ tres ventose sicce vna sup vmbilico alie due sup extremitatib⁹ ancharuȝ vbi alligantˀ cornua matricis: ꝛ cogatˀ mulier se iacere. Alii qui ēt apponūt dorso: ꝛ qꝛ nō est possibile vētosas sic longo tpe pmanere loco ipsaꝝ sumanˀ tria coria ad rotūditatem grossi magni vel palme manus pueri ꝛ sup extēdatur galbanuȝ: ꝛ locis supradictis supponanˀ. Hec ēt remedia valent si ponanˀ in pte opposita declinationi mr̄icis ad ipsius reductionē. Et istis stantibus ꝯtinuenˀ aromatica supius cauendo a tussi: clamore: incessu: statōe: ꝛ similibus. ¶ Ad hoc ēt fortissime vȝ cerotū ꝙ sic fit. ℞. masticis thuris albi galbani. opponaci terbentine: resine lig de storacis ligde añ. ʒ. i. fiat cerotū ꝛ ponatˀ istud sup mr̄icē aū ꝛ retro: ꝛ sic pmaneat. Ante tñ ꝙ̄ ad ista accedam⁹ ad eam. s. reducēdaȝ laudo vt pus obstitrix manu pcipiat si latus mr̄icis esset multū induratū: ꝛ tūc bonū esset aliq̄ mō pus mollificare cū vnguēto facto vt ifra. ℞. oli amigdalaꝝ dul. olei de lilijs al. añ. ʒ. ß. pinguedinis galline: mucillaginis fenugreci añ. ʒ. ij. nucis cipressi. ʒ. i. cū modico cere fiat vnguentū. Et hoc de pmo pncipali scilicet de cura morbi absolute. ¶ Sequitur alia pncipalis intentio que est ad cām morbi ꝛ añcedētem ꝛ ad ꝯiunctā: que lȝ sit in intētione medici. 2ᵃ debet tñ esse pma in executiōe ꝛ ope. Et hec est duplex. pma ad añcedentē. scda ad côiunctaȝ. Et pma ēt varijs instris pficiˀ. s. mūdificatiōe materierū cōmuniū: ꝛ euātione minoratiua materieꝝ ꝓpriaꝝ: ꝛ cōsequēter digestione eaꝝ: ꝛ vlterius euātione eradicatiua ipsaꝝ: ꝛ postremo ꝯfortatione mēbroꝝ generātiuȝ. Prio igitur fiat leni⁹ vētris cū clisteri cōmuni ꝛ decoctione cōi addito modico camomille ꝛ absynthij. Scdo detur bol⁹ cassie vt. ʒ. i. tapellate cum modico zucchari. Et post duos dies detur hoc leue minoratiuū. ℞. pillulaꝝ elefanginarū. ʒ. i. pillulaꝝ ð hyera simplici. ℈. i. cū melle ro. fiat. vi. ¶ Consequēter exhibeanˀ digerētia māȝ appropriata: in his tñ habēda cautela: ꝙ lȝ talē mām digerāt calefacientia subtiliatiua apitiua ꝛc. tamē qꝛ in casu talis mā transmittiˀ ab alijs mēmbris ad matricē timēdū est in approximatione hoꝝ multū apitiuoꝝ ne nimia fiat pcipitatio materieꝝ ad locū: ꝛ ꝯsequēter magis matrix pcipiteˀ ꝛc. In hoc ḡ casu semp cū apitiuis ponēda sunt aliqua ꝯfortatiua. Ualet ḡ in ꝓposito mel rosatū collatū oximel simplex: syrupus acetosus cōpositus. Nec obsit quod quidaȝ dicūt qꝛ maxie est mēbꝝ neruosum vñ non cōpetit syrupus acetosus qꝛ hoc itelligiˀ in sanitate obseruāda. Et tandē syrupus de calamēto cū aqs appropriatis vt aqua melisse: rutbe: fēiculi prassij. i. marubij: absynthij: pulegij: calamēti: betonice: camomille aromatiçādo cū nuce muscata. Ciperis nuce cipressi magis ꝛ minus apiendo ꝛ ꝯfortando fm ꝙ apparebit astātibus medicis. Facta auteȝ digestione fiat euātio cū medicis solutiuis appropriatis. vt est electuariū indum. spēs hyere. hyeralogodion benedicta. infusio agarici. In appropriatis pillule de bñdicta. pillule de agari. pillule auree mesue que dicunˀ turbidate. ꝛ siles medicine quaꝝ descriptiones sigillatim nō pono: qm̄ in his medicinis operādū est cōsilio medicoꝝ ibi astātium. Cōmemoro tñ ꝙ hꝫ pillule deruenˀ ad matriceȝ cū aliquo appropriato dirigente ꝯñter ꝯfortentur membra mādantia ꝛ recipiētia cū medicis appropriatis: vt sūt dyamuscū dulce ꝛ amaꝝ: dyanthra: dyagalāga: dyamargariton: ꝛ sumēdo spēs haꝝ ꝛ diuersas ꝯponēdo cōfectiones ad varias intētiones medici. In hoc ēt valent ꝯfectiones magne vt mitridatū tyriaca ꝛ siles. ¶ Alia intentio spālis est mūdificatio ꝓpriaꝝ materieꝝ ipsius matricis. Sed in hoc est habēda regula: ꝙ nō ponanˀ ista euāntia intra mr̄iceȝ ad mundificandū: nisi ipsa pus pfecte ꝯfiormata in situ suo: qꝛ dubiuȝ esset ne cū atraherēt māē iferius simul ꝛ matrix pcipitareˀ. Fiat ēt talis mūdificatio cū leuibus attractiuis ꝛ aliqñ ꝯfortatiuis. In hoc ḡ casu maxime valȝ mastix si supponaˀ. Ad hoc ēt valet mercurialis pistata ꝛ supposita. Lotiones leues vel clisteriçationes facte cū aqua mellis ciceꝝ rube. absynthij ponaˀ in mr̄ice: vł decoctio cartami: vel prassij. Suppositoriū ē factum vt infra. ℞. storacis liquide. ʒ. ß. baccaꝝ lauri. ℈. ij. croci. ℈. ß. olei lilioꝝ alboꝝ: ꝛ laudani q̄tum sufficit misce ꝛ fiat pessa. ¶ Deinde facta mūdificatiōe fiat ꝯfortatio cū suppositorio vt infra. ℞. nepite millefolij añ. ʒ. i. pistenˀ simul nucis muscate. ʒ. ß. cere paꝝ ꝛ cū adipe anseris fiat pessariū. Ad h valȝ rasura eboris: nucis cipressi foliūȝ ꝛc. Cōmemorādo tñ ne talia aromatiçata multū vsu noceant pcipitādo. ¶ Laudo ḡ cū talib⁹ apponanˀ aliq̄ stiptica nō aromatica vt sunt plātago: mirt⁹ galline: sumach ꝛc. Et hoꝝ ꝯpositio scdȝ magis cōfortatiuoꝝ ꝛ min⁹ stat pncipaliter in medici prudentia. Et hec de ista intentiōe. Et sic finis huius consilij.

¶ Pro quadā spectabili dña Burgunda patiēte rupturaȝ siphac in inguine. Consilium. LXXXIIII.

Casus huius spectabilis dñe talis est pncipalr̄ egritudo ꝯplexiōalis in pte inguinis: vt in situ malo ꝛ societate ipsoꝝ itestinoꝝ cum paniculo dcō siphac ipa itesti⁹ debito mō ꝯtinere debēte: ꝛ h pp solutionē ꝛ rupturā ipsi⁹ siphac cui ꝯiungiˀ hūoralis cā vt hūiditas illi⁹ mēbri ꝛ circūstātiū vt matricis ipȝ siphac remolliētis. Et ad hāc solutionē coadiuuit vt pmitiua cā casus grauis ipsi⁹ mulieris ad terrā ioꝛdinat⁹ mot⁹ ipsi⁹ marticis ptiȝ a vētositate in mr̄ice iclusa diuerso mō p ipaȝ mota ptiȝ facta a sensitiua ipsi⁹ mr̄icis pterita ꝛ veluti fugiēte saliēte pp suffumigiū factū ex pura assa fetida factū opa cuiusdā medici cū ipsa dña dolore quodā extēsiuo ipsi⁹ mr̄icis a vētositate causato laboraret. Et ex hac egritudine pendent duo principalia accñtia. Patet māifest⁹ tūor aliqñ i mirach inguinis cū grauissimo dolore ptiȝ cāto ex dillatōe solonis siphac ptiȝ ex fecib⁹ vł aᵃ mā sil cū vētositate iclusa i ipsis itestinis malo mō situatī. Scdȝ pncipale accñs ē difficultas ipregnationis ptiȝ pēdēs ex mala situatiōe orificij mr̄icis itrisecí ñ directe oppositi orificio colli ipsi⁹: ꝛ h maxie fit cōpatiōe ipsi⁹ mr̄icis cū dcō loco inguinis tpe doloris: ptiȝ ēt ex vētositate inclusa i mr̄ice cū hūiditate ꝯtentiua mr̄icis dbilitāte ꝛ adherentiā ꝛ fixionē seīs in mr̄ice phibēte. hec tñ accñtia dicta sunt: vt pncipalē egritudinalē dispōnē ꝯsequētia que eēntialr̄ ꝯsiderata sunt ēt egritudines. Hec igitur non naturales dispositiones si simul considerentur i

se includũt oia morboꝝ genera mala f.ↄpoēm p̄mo in/testinoꝝ:⁊ forte ēt çirbi dcā ē a medicis aliq̄ñ lȝ ip̄prie tamē ⁊ vere hernia itestinalis ⁊ çirbosa.hec aũt oia ma/nifestissima sunt diligenter ↄsideranti responsiões factas inqsitionibus p me factis:q̄s hic adducere eēt sup̄fluũ:⁊ hec ꝺ cāu. ❡ In his igit̄ malis dispōnib⁹ āmouēdis due p̄ncipales mihi occurrũt itentiões curatiue. Una.s.ad ip sius tũorē inguis remouēdũ ⁊ ꝓhibēdũ ipsi⁹ reditũ itera/tũ.Scd̄a ē ad m̄ricē disponēdā p facilitan⁹ ↄceptõe. P̄ri ma aũt itentio ꝑficit̄ cũ resolutiōe eius qđ aggregatũ est faciēs extēsionē ipsaꝝ āplificās vltra capacitatē orificij ip sius siphac soluti:qđ plerũq̧ est vētositas cũ fecib⁹. Per/ficitur ēt cũ habilitantib⁹ dictas p̄tes ad reductionē ne si cũ violēta fieret reductio sequeret̄ ipsi⁹ siphac maior ap/tura.Scd̄a āt itentio q̄ fuit ꝓhibi⁹ recidiue descēsus p̄nci palr̄ ꝑficit̄ cũ ↄsolidatiōe scisure si possibil' ē aut saltē cuȝ applicatione quoꝝdā instr̄oꝝ exteri⁹ talē descēsuȝ ꝓhibē tũ. P̄rimũ g̃ has oēs intētiões seriatim ꝓsequar an̄q̧ ad s̄m p̄ncipale deueniā:⁊ p̄ᵐ p medicīas dehinc p dietā que huic ē ↄueniēs. ❡ Pro expediēda igit̄ p̄ᵃ intētione q̄ est reductio itestinoꝝ. Primo nisi sit vētris fluxibilitas distā ter a cibo p.7.horas fiat clistere lenitiuũ ⁊ aliq̄ mō resolu tiuũ:⁊ nullo⁰ attractiuũ:q: in hoc solet a m̄ltis grauis er/ror cōmitti:q: cōmittunt̄ ad reductionē magis indispo/nũt pp cās ↄsiderāti notas. Fiat g̃ clistere vt ifra. ℞.mal uaꝝ mercurial'altee.an̄.M.i.furfuris frumēti:fenugreci seīs lini.an̄.M.s.seīs anisi:⁊ aneti.ʒ.i.bulliāt in vna situla aq̄ vsq̧ ad sexti ↄsumptõeȝ:⁊ d collatura sumat libr̄.i.cui addat̄ cassie nouiter ex̄cte pinguis.ʒ.i.s.pulueris çuccha/ri vl' mell' viola.ʒ.i.olei cōis.ʒ.ij.⁊ aneti.ʒ.i.⁊ cuȝ modico salis fiat clistere.Et hic singul'r notādũ:q: cũ voluerit pa/tiēs emitere clister̄ nõ surgat pedes ȝ leuiter ipsa iacente ⁊ sup altero lateꝝ declināte ip̄m clistere remittat. Quod si pur surgere vellet adhibeat̄ cautela cũ manu.s. tũorē: vel locũ ipsi⁹ad leuiter ↄprimēdũ ⁊ ↄtinēdũ ne aliqđ de/scēdat.Et hoc semp obseruet̄ cũ se ↄprimit ad secedēdũ: vel cũ errecta manet nisi brachale hēret qđ h̄ꝫ vices sup/pleret de quo ifra tāget̄. Facta aũt lenitiōe vētris situata ipsa supina sup molli lecto fiat fomtatio cũ spōgijs ifusis in decoctiõe supascripta vsq̧ dũ fiat remotio ptiũ illaꝝ ⁊ vētositatis ipsi⁹ aliq̄lis resolutio.Et tũc ipa muliere sic supina existēte cũ hũeris aliq̄ mō depressis ⁊ natib⁹ aliq̄ liter eleuat] ⁊ expulso hanelitu tũc mister paulati ⁊ cũ fa cilitate manib⁹ applanan⁰ ⁊ aliq̄l'r ↄprimēdo itromittat i testinũ qđ exiuerat ⁊ çirbũ:⁊ nõ violēter fiatne solo ma/iorer̄. Qđ si p̄dicta decoctio nõ foret sufficiēs ad resolõnē addi p̄nt alia forti⁹ resolutiua in decoctõe:vt camomilla: mellilotũ:ruta:calamētũ:agnuscast⁹:maiorana:cũ cimi no carui:⁊ h̄ꝫ.Et ista itentio cũ his ꝑficiat̄ ↄtinuādo si ex pedit duob⁹ trib⁹ vl' q̄ttuor dieb⁹ vsq̧ dũ ↄpleat̄ intētio. Et mihi magis pl3 has fomētatiões apponi q̄ꝫ corpus po ni i balneo.Et fortasse nõ eque cito ↄpleat̄ itentio pp al's cās notas itelligēti.Et in hoc tp̄e semp cũ diligētia custo/diat̄ vt vēter mollis fiat ēt p supius sumpta vt cũ brodia lib⁹ ⁊ reliq̄s humectātib⁹ ⁊ lubrīcātib⁹ne ad sedēdũ opus sit ↄpressiõe. ❡ Qđ ⁊ si in toto cāu obsuari debeat tñ cō/pleta ista intētõe nõ est ↄueniēs p supius humectātia ⁊ lu bricātia sumi:cũ tũc intētio sit magis ad ↄsolidādũ ⁊ exic cādũ ȝ p iferius tm̄ dꝫ custodiri lenitio ventris. ❡ Hac igit̄ expleta intētiōe seq̄tur alia intētio q̄ fuit ꝓhibitio re cidiue descēsus q̄ ↄplet̄ ↄsolidatiōe si possibil' ē vl' saltez aliquoꝝ approximatiōe exterioꝝ descēsuȝ ꝓhibētiũ ⁊ cō seruatio orificij ne dilatet̄:⁊ toᵐ fit p iteri⁹ sumpta ⁊ p ex/terius. Per interius digerēdo mãꝫ an̄cedētē que fuit mã flegmatica cũ vētositate:⁊ euãndo tādē mēbra nutritõis cõfortãdo:postea ↄsolidātia offerēdo ⁊ q̄ a ꝓpetate valēt. Uēꝝ q: ex oĩ facillima cā vt motu ↄpressiõe hanelitus ⁊ alia h̄ꝫ ēt facil'r redirēt intestina deorsuȝ nisi ponet̄ ꝓhi/bēs exteri⁹. ❡ Laudo vt an̄q̧ ad aliđ deueniat̄. Primo fiat brachale ad ligandũ ⁊ ↄprimēdũ locũ ne aliqđ descē dat. ❡ Sȝ h̄ est vnũ singl'are aduertēdũ qđ notauit.d. A. circa qđ errāt cōiter practici circa.s.figurā plũaçoli dicti brachalis vt nõ sit spice figure sed q̄drate ⁊ plane:q̄m cũ sunt sperice dubiũ ē ne vuln⁹ dilatēt. Fiat g̃ s̄m hãc forᵃᵐ dictus plumaçolus vt.s.sit q̄ttuor digitis amplus ⁊ sit de tela lini multis plicationib⁹ iter q̄s ponat̄ cottũ ⁊ sit plane figure nõ rotūde ⁊ alliget̄ brachali scđȝ cōeȝ morē facto: ⁊ fiant lamina ferrrea facta ȝ q̄atitatē emiñetie que ēt tota pãnis ⁊ modico cotti iuoluat̄:ñ tñ rotũda remaneat imo plana.Et tũc supra locũ tumoris supponat̄ imedia/te emplastrũ:vel cerotũ supra coriũ extēsũȝ vt loco firmi ter adhereat supponēdo dictā laminā ⁊ supra ipaꝫ pluma çolum:⁊ strigēdo cũ brachali facto decēter vt nihil descē/dere possit.Et si nõ poneret̄ cerotũ nõ eēt magna vis vl/q̧ dum erit facta mũdificatio mãe an̄cedētis q: tũc for/tius iuuabit. ❡ Ipsius aũt descriptiões infra ponaȝ. Fa/cta aũt ligatura ⁊ ꝓhibitiõe descensus iam est digerenda mã. Fiat ergo syrupus secundũ B. ℞.mel'.ro.ʒ.ij.syru.de sticados:syru.de duab⁹radicib⁹sine aceto an̄.ʒ.s.cũ aquis betonice:matricarie:feni.decoctiõis semis anisi:sisileos an̄ parum fiat syrupus pro duabus vicibus continuetur quattuor vel q̄nq̧ diebus:in isto est intētio nostra in casu nostro:⁊ etiaꝫ ꝓprietate respicit matricē ⁊ si apparebit i decoctiõe addere parũ rasure eboris erit bonũ. ❡ Dein/de sumat medicinā vt infra. ℞.agarici electi subtilis tri ti.ʒ.i.ʒʒ.Ɔ.s.incorporent̄ in formā trociscoꝝ cũ oximel/le.s.⁊ exiccent̄ in vmbra per horas.x.deinde dissoluant̄ ⁊ infundant̄ in aquis melisse:arthemisie:⁊ betonice deco/ctiõis radicũ feniculi:anisi:sisileos.an̄.ʒ.i.s.per sex horas: postea addat̄ cassie nouiter extracte.ʒ.vi.benedicte.s.ʒ.ij. mellis rosa.ʒ.i.misce ⁊ fiat potio:⁊ sumat̄ p tres horas an̄ diem ⁊ tardet ad aliqđ assumendũ vsq̧ ad quattuor ho/ras diei. ❡ Deinde facta ↄueniēti opatiõe sumat lauati uum vt infra. ℞.aque decoctionis or.⁊ ciceꝝ rub.⁊ mel lis ꝑfecte dispumati scđm artē.ʒ.viij.sumat̄ calida postq̄ꝫ tardet̄ cibus adhuc per horā ad minus:tandē sumat̄ p̄rā diũ leue cũ cibis ↄueniētibus de quib⁹ in alia p̄ncipali p/te determinabit̄.Sequēti võ die per tres horas an̄ dieȝ sumat cōfectionē vt ifra. ℞.mitridati.Ɔ.ij.trifere maio ris.ʒ.s.dyabuglossati.ʒ.ij.cũ syrupo de radicibus sine ace/to fiat ↄfec⁰.Et si patiēti tederet sumere medicinā i forᵃ potionis sumi p̄ot in forma pillulaꝝ.Fiant g̃ pillule vt in fra. ℞.pillulaꝝ fetidaꝝ.Ɔ.ij.s.pillulaꝝ elefanginaꝝ.ʒ.s. cũ melle ro.forment̄ pill'e cōis q̄atitatis q̄s sumat scđm modũ ⁊ ordinē supius notatũ ꝺ medicia potabili:⁊ ita di cat̄ de seq̄tibus vt supra. ❡ Laudarē ēt vt singula eb domada sumeret ante cenā per horā tres pillulas de ifra/scriptis. ℞.pillulaꝝ elefanginaꝝ p.ij. pillulaꝝ cōium ex aloe:myrrha:croco par.i.fiant pillule cōis q̄atitatis. Et si timor esset de dillatione orificij siphac cuȝ intendimus consolidare p̄ter dictas pillulas aperitiuas addi potest pars vna pillulaꝝ de bdellio que hic p̄cipue valent facta cōmuni euõne.Et q: diuersa corpora diuersas p̄nt substi nere medicinarũ doses:que diuerso modo variantur ⁊ a natura intrinseca ipsoꝝ:vel consuetudine ad medicinas: vel diuerso influxu patrie.idcirco ad maiorandum vel minorandum dosim medicinarum ⁊ reliqua omnia mũ dificandum relinquo iudicio Marcij Antonij de bea/quis ibidem existentis sub cuius consilio opera ⁊ cu/ra meipsum fidissime ad mortem vsq̧ laborātem com

mitterem

mitteret. Facta autem conuenienti materie euacuatione
antecedentis: restat vt membra nutritionis confortentur.
¶ Primo itaqꝫ laudo vt stomaco fiat inūctio cū vnguē-
to vt infra. ℞. olei spice olei absynthij masticis añ. ʒ. ß. spē
rum dyagalange. ʒ. i. cum cera fiat vnguētum de quo vn-
gatur añ cibū. ¶ Laudo ēt vt vtat̄ ꝑ horā vnā añ cibum
morsello vno. ʒ. ij. dyanisi in morsellis vel dyagalanga vel
dyambra diacimino. Et si nō sufficiūt fiat ꝯfectio vt ifra.
℞. spēꝝ diatriton pipereon. ʒ. i. ß. Specieꝝ aromatici rosa-
ti ⁊ dyagalāge. añ. ʒ. ß. cū zucharo dissoluto in aqua maio-
rane ruthe ⁊ absynthij qđ sufficit fiat ꝯfectio in morsellis.
¶ Jam adueniendū est ad remedia ꝓprius respicientia
ꝯsolidationē: ⁊ per interius ⁊ per exterius lꝫ ea q̄ per exte-
rius magis in hoc casu multo conferant q̄ꝫ que ꝑ interius:
q2 tales medicine per superius sumpte nō nisi plurimum
alterate ⁊ in virtute debilitate veniunt ad locum lesum.
Medicine tñ cōsolidatiue nō sunt offerende nisi p̄mo ap-
proximētur medicine resolutiue ⁊ exiccatiue: ⁊ hoc singu-
lariter notandū: ⁊ rō est q2 ꝯsolidatio scisure nō fit nisi cū
medicinis glutinationē facientibus in quibus est ꝯforta-
tio aliqualis ⁊ stipticitas: tales aūt medicine nō sunt potē-
tes labia vlceris dilatata elongata ⁊ distensa ꝓxime aggre-
gare que nisi ꝓxima medicine glutinatiue ad ꝑfectionem
ducere nō possunt. Primo ergo offerende sunt medicine
aliqualiter resolutiue ⁊ stiptice q2 harꝫ virtute medicinaꝝ
minorato humido hoꝝ mēbroꝝ per resolutionē ⁊ exicca-
to cōuenienter fit vt talia mēbra adinuicē ꝓxima fiant.
Et sic per medicinas glutinatiuas ꝯsolidationi sunt pata.
Et istā sniam satis nobis manifestat. d. Auic. caº. ꝓprio cū
dixit. Et opꝫ vt administrent̄ in ea emplastra que sup sci-
surā administrant̄. s. ad consolidationē postq̄ꝫ aggregata
sunt labia scisure. Et nō solum intellexit ꝙ nō apponant̄
emplastra ⁊c. nisi postq̄ꝫ reductū est sursuꝫ qđ descēderat
vñ labia reddebant̄ elongata: qđ ⁊ si verū sit vltra hoc tñ
istud idē tacite innuit qđ apparebit diligenter textū suum
examināti: ⁊ p̄cipue in superiori caplo generali: vñ postq̄ꝫ
posuit nāꝫ medicinaꝝ ꝯsolidationē facientiū dixit ponen-
do ordinē retrogradū ꝙ exiccatio fit cum medicinis reso-
lutiuis ⁊ reductio eiꝰ qđ descēdit fit strictura ⁊ ligatura ve-
rum resolutio eiꝰ qđ aggregatū est fit cū emplastris faciē-
tibus ydropisi. s. aquose ⁊ ventose: ⁊ ꝓhibitio materiei fit
cū euōne ⁊ equatione cibi. i. ꝑ dictā digestionē. Et sic pꝫ cō-
siderāti ꝙ ipse nōuit ordinē retro gradū: naꝫ via ordinis
stāte descensu intestinoꝝ cū mā hūida ⁊ ventosa. Prima
intentio in oꝑe ad cām añcedētē est ad digestionē māe cū
dieta. Scđa ad euōnē ipsius nō digeste. Tertia ad resolu-
tionē eius ꝙ aggregatū est in intestinis ꝓhibens reductio-
nes ipsoꝝ. Quarta reductio ipsoꝝ vel eius qđ descendit.
Quinta exiccatio cū medicis resolutiuis ⁊ ꝯfortatiuis ad
hanc nostrā intentionē. Tandem ⁊ vltimo approximatio
medicinarū ꝯsolidantiū ⁊ glutinationeꝫ facientiū. Et qđ
hec sit ēt mens sua pōt colligi ꝑ hoc q2 ipse in. c. speciali se-
quenti anteq̄ꝫ ipse faciat emplastra ꝓprie ꝯsolidatiua ipse
approximat emplastrū ex sauina nuce cyp̄ssi ⁊ folijs eius
in q̄bus nō est v̄tus gn̄atiua ſꝫ resolutiua ⁊ exiccatiua ⁊c.
¶ Et hoc notāter declaraui q2 est velut clauis in ista mā:
vt p̊ labia vniant̄: deinde ponant̄ emplastra ꝯsolidatiua.
Prio ḡ ꝑ interius laudat Auic. ꝯfectionē sagçenea q̄ poni-
tur ab eodē. 5º. cañ. inter cōfectiones tyriacales: ⁊ vꝫ in ꝓ-
posito nr̄o resoluēdo ⁊ exiccādo cū decoctiōe nucis cyp̄ssi.
Pōt ergo exhiberi vt ifra. ℞. sagçenee. ʒ. i. aque camomil-
le. ℈. i. decoctionis nucis cyp̄ssi. ʒ. iij. misce ⁊ plꝫ. Hic valēt
ꝯfectiones oēs de q̄bus supra cū dicta decoctiōe. Ponā ēt
vnū puluerē ab aliq̄bꝰ laudatissimū p̄cipue a Lāfranco
mediolanēsi cuius vtilitas ī hoc casu ad ꝯsolidādū magis
est ꝓprietate oculta q̄ꝫ q̄litate manifesta: q2 vt ipse refert
suis tēporibꝰ cū isto plures sanauit: ⁊ ipꝫ secreto habuit a
quadā nobili muliere q̄ curauit ifirmos cū isto puluere
℞. pulueris de radicibꝰ valeriane oī māe. ʒ. ß. cū. ʒ. ij. vini
mediocris ⁊ cōtinuet̄. viij. vel. x. diebꝰ. Posset h̄ plures cō-
fectiōes ꝯsolidatiuas ꝑ supius exhibēdas adducere: verū
q2 plime eaꝝ ad glutinosuꝫ declināt ꝙ nō bñ ꝯuenit i cāu
huiꝰ dñe saltē ꝓ articulo ꝯceptiōis: q2 ēt vt supradictū est
v̄tutes harꝫ medicinaꝝ i trāsitu multū debilitant̄ ero cō-
tentꝰ si vnā posuero q̄ fuit gētilis q̄ īter al's p̄cipua est. ℞.
radicū ꝯsolide maioris ⁊ mīoris. añ. libr̄. ß. boliarmēi san-
guinisdraconis mirrhe. añ. ʒ. i. radicū brusci. herbe filipē-
dule. añ. ʒ. iij. gallarū cyp̄ssi. ʒ. ß. sanguis leporis. ʒ. ij. radicū
sigilli salomo. ⁊ sigillistē marie añ. ʒ. ij. radicū aspagi. ʒ. iij.
colofo. ʒ. ij. cū melle fiat electuariū đ q̄ sūat ī māe ī quāti-
tate nucis cū vīo subtili. ¶ Circa v̄o localia p̊ laudo vt ſꝫ
regulā supius p̊us ponat̄ medicia aggregationē faciēs: de-
inde ꝯsolidās. Primū ḡ fiat qđ iubet Auic. vt infra. ℞. sa-
uine. M. i. nucis cypressi ⁊ folioꝝ cyp̄ssi. añ. M. ß. ꝯtūdāt̄
⁊ pistent̄ ⁊ supponant̄ in forma emplastri. Et si placeret
addere aliq̄d de oleo camomille ad incorporādū erit cō-
ueniens ipa. Et sic aggregate sunt radices emplastroꝝ ad
hāc supra intētionē sup plurimū iuuamēti quoꝝ ē ꝯueniē-
tia: dixit p̄nceps. Et si placeret pōt fieri decoctio eorūdē in
vino rubeo: ⁊ tūc locus cū vino decoctiōis cū pecia epithi-
mari ⁊ in h̄ casu valerēt spica sgnātū absynthiū api nux
muscata bacca lauri: ⁊ hꝰ. Et h̄ fiat quater ī die duobꝰ ꝯti-
nuādū diebꝰ añq̄ꝫ aliud emplastrū ꝯsolidatiuū supponat̄.
Est tñ hic p̄cipue hñda aduertentia vt fcā aptura ligature
ꝓ vsu hoꝝ medicaminū ne patiēs aliquo mō moueat̄ ⁊
gnāliter ab oībus caueat q̄ ad descēsuꝫ faciant de q̄bꝰ ifra
dicet̄. Tādē sunt enumerāda q̄dā emplastra vel cerota q̄
extēsa sup corio loco supponant̄: ⁊ firment̄ cū brachali ſꝫ
ordinē supradictū. Prio in hoc casu valet cerotū vt infra.
℞. glutinū pisciū vel carte. ʒ. iiij. colofonie. ʒ. iij. picis na-
ualis armoniaci añ. ʒ. ij. oia frustratim incidant̄ ⁊ ponant̄
in. ʒ. ij. aceti ⁊. ʒ. iij. olei de mastice ꝑ diē ⁊ noctē: postea liq̄-
fiant in patella ⁊ collent̄ ꝑ stramē: ⁊ collatura inspisset̄ cū
hoc puluere. ℞: masticis thuris boliarmeni mumie san-
guinis draconis dragagāti farine fenugreci añ. ʒ. ß. misce ⁊
diutiꝰ agitent̄ vsqꝫ ad formā: ⁊ ī hoc ego curaui vnū senē.
lx. annoꝝ. ¶ Ponā aliđ ⁊ ē singulare ⁊ sufficeret: ⁊ vocat̄
cerotū de pelle arietis: qđ sic fit. ℞. picis naualis. ʒ. ij. litar-
giri. ʒ. i. cere citrine ⁊ rubee colofonie. añ. ʒ. ij. armōiaci op-
poponaci: bdellij galbani. añ. ʒ. i. visci q̄rcini. ʒ. iij. aloes. ʒ. i.
ß. masticis corticum thuris mirrhe terbētine nucis cyp̄ssi
glutinis pisciū sarcocolle. añ. ʒ. i. boliarmeni gipsi. añ. ʒ. iij.
aristol. lon. ⁊ rot. mumie sanguinisdraconis. añ. ʒ. ij. radicis
consolide maioris ⁊ minoris. añ. ʒ. i. sanguinis hominis.
libr̄. ß. ciperi sansuci acacie gallaꝝ. añ. ʒ. ß. sauine capitum
granatoꝝ. añ. ʒ. ß. Item. ℞. pellem arietinam vnā ⁊ coque
diu in aqua dulci pluuiali quousqꝫ pellis discoagulata sit
cum molifica viscum ⁊ gūmas in dicta aqua pluuiali ⁊
pone ad ignem vsqꝫ dum bene dissoluta sint omnia: dein-
de colla ⁊ postea adde desuper puluerē aliaꝝ rerum oīuꝫ:
⁊ denuo reduc ad ignem ⁊ coque quousqꝫ fit in modum
emplastri: postea ipso vtere. ¶ Nota tñ ꝓ regula: ꝙ ipso
apposito nō moueatur circa. ix. dies: patiēte semper q̄ꝫtuꝫ
est possibile quieto manente. Nam vt refert Auenzoar. liº
24º. thesir. Quidam iuuenis qui h̄ morbo laborabat: q2
stetit duobꝰ mēsibꝰ supra dorsuꝫ suū cū bono regimīe sine
appositiōe medicaminū liberatꝰ est. Et cū his credo deo
dante liberabitur. Quod si pur ista aliqua causa non suffi-
cerent: sed vellet patiens certa ⁊ perfecta cura curari: tunc
deueniendū est ad cauteria aliq̄ñ potentialia aliquando

actualia que vt omnes conueniunt doctores eligibiliora sunt. Uerum qz doctrine talis curationis magis factis ꝗ̃ verbis pñt declinari in pñtiaꝝ nõ ponã modũ: sed nota bo loca ad q̃ recurrẽdũ ẽ recurre igit̃ ad dñz Haliabb ate nono sue practice.c.50. Et ad Albucasiz.c.5°. de ramice ite stinali. Et spãlius.c.5°. vbi expsse habet̃ doctria casus nři. Alios doctores nõ adduco: cũ p istos plenissime satisfiat ꝛ hoc q̃tũ ad medicinalia p̃mi pncipalis casus. ¶ De scdo nihil loquar remittẽs me ad illa que al's scripsi p dispõne eiusdẽ dñe: tũc existimãs ꝙ casus eẽt difficultas cõceptio nis a plurima humiditate flegmatica phibẽte. Recurrẽ dũ ergo ad ea que ibi scripta sunt que iuuabũt ad ꝯceptio nẽ. ¶ De dieta ẽt sumatiz ptraseo: tũ qz res de se facilis ẽ: tũ qz ab alijs credo circa h copiosius scriptũ fore: nec i hoc a vulgari medico plurimũ errare cõtingeret: sz cauendũz ab oibus gnãliter que vl' relaxare vl' descẽdere vel apire orificiũ pñt: ꝛ nũc ab oib⁹ calidis nãliter: ꝛ artificiose cibis .s. ꝛ potibus saltu clamore cãtu rixa ira motu violẽto ma xie sup repletionẽ: ꝛ ẽt coitu potissime super repletionem ꝛ huiusmodi ꝛc. Ad laudem omnipotentis. Amen.

¶ Pro filio comitis Grãchini si gibbosus possit generare. Consilium. LXXXV.

Equisitus vt de quadã q̃õne ꝓposita quid sentiã iudiciũ meũ afferã: ꝛ in scriptis redi gam. Primũ formabo casuz in terminis: deinde quãtũ intellexero vt p vitate satis faciaz conabor adimplere. ¶ Casus talis est. Clarissimus adolescẽs ꝛ miles genero sus dñs Petrus ruscha fili⁹ Magnifici co mitis Grãchini ꝯiunx vt dr̃ pudicissime ꝛ generose iuue nis filie Magnifici comitis Philippi borromei est aliq̃l'r distortus: ꝛ ꝑm ptem vnã posteriorẽ dorsi gibbositatem hñs ꝛ ꝑz aliã ptez oppositã thoracis strumã quãdã in etate iuuẽtutis ꝯstitutus in opationib⁹ nãlib⁹ ꝛ aĩalibus potẽs ꝛ operationes motiuas pcipue fortes ꝛ laboriosas sine no cumento tollerans. ¶ Querit̃ si idẽ m̃rimoniali thoro cũ sibi desponsata ꝯiungat̃ ꝛ carnali copula vt cõuenit ꝯiuga tis vtatur si est aptus pp illã malã ꝯpositionẽ siue melius stante illa mala cõpositione generare. Et si pp vsum m̃ri monialis thori pbabiliter nõ possit ad multos annos su peruiuere. ¶ Ad quã dubitationẽ qz est bimẽbris: primo rñdebo ad p̃mã ptem .s. si cũ hac dispõne reddi possit viri potẽs. Deĩc ad ꝑam vt .s. si ꝓpter vsuz debitũz fiet breuis vite. ¶ Pro rñsione igit̃ ad p̃mũ ex collectis virtual'r ab his q̃ scribunt̃ ab Aristo.16. de aĩalibus.c. vltĩo ꝛ 5°. de hi storijs ẽt vltĩo ꝛ 9°. de historijs. Et Haliabbas 9°. theorice. caplo.37°. ꝛ 39°. ꝛ Rasis 9°. ꝯtinẽtis.caplo.4°. ꝛ Serapio 5°. breuiarij caplo.38. ꝛ ab alijs auctoribus medicĩe pcipue Gal.5° affori smoꝝ ꝛ ab Aui.20°. tertij.c. de diminutione coitus ꝛ 21°. tertij.c. de sterilitate ꝛ difficultate ĩpregnatio nis: ẽt 3° colliget ab Auer. Noto ꝙ cause difficultatis gene rationis p̃ter cões accidẽtales ꝛ extrinsecas reducunt̃ ad hãc diuisionẽ. Cause impedimẽti vel phibitionis. Aut se tenent ex pte spmatis: aut ex pte instrumẽtoꝝ gnãtionis vt virge testiculoꝝ vasoꝝ seminariũ. Aut ex pte defectus in pncipijs .s. pncipalib⁹: vt corde cerebro ꝛ epate. Aut ex defectu in mẽbris medijs inter hec pncipalia ꝛ instrumen ta gnãtionis. Nã posset esse semen ex malicia ꝯplexionis siue mã vl' cũ ñ plificũ: ꝛ h vl' vitio corpulẽte mãe vl' spu mose: ꝛ hoc cũ oĩ malicia ꝯplexionis ꝛ calida ꝛ frigida hu mida ꝛ sicca simplicibus vel ꝯpositis: ꝛ h pp multas cãs ꝯtingere potẽtes. ꝛ quodãmõ infinitas vt verbi grã: si sp ma fuerit añ eius emissionẽ in corpore nimio tpe retẽtum

tũc infrigidat̃: ita ꝙ nõ conuenit generationi. Et similes possunt esse alie cãe indisponẽtes semẽ ad generationem que sunt cause corporee. ¶ Et p̃ter eas dixit ẽt Azarauius ꝙ accidit aliq̃n sterilitas a viro ꝛ muliere pp ꝓprietatez seminis: ꝛ nõ ꝓpter al's cãs sicut accidit arboribus nõ fe rentibus fructũ. Propter mẽbra ẽt generationis põt esse defectus multipliciter maxie vt dicit Rasis in diuisioni bus. Aut ꝓpter puitatẽ virge: aut qz ligamẽtũ capitis vir ge abbreuiatũ est ꝛ aliqual'r spasmatũ vt nõ possit semen eicere ad modũ sagitte ꝛc. Nimia ẽt lõgitudo põt esse cã impedimẽti vt tradunt auctores: ꝛ multe alie possunt eẽ cause nocumẽtoꝝ in mẽbris generatiõis ad quas in pñs discurrere curio^m esset magis ꝗ̃ vtile. Propter ẽt defectũ in pncipijs põt esse nocumẽtũ: qm̃ vt.20ª. tertij de caussis spmatis dixit Auic. verificando dictũ Hypo.s. ꝙ scisio ve naꝝ post aures facit ad sterilitatẽ: dixit ops vt sit ei.s. sper mati ex oĩ mẽbro pncipali fons: ꝛ vt sit ex alijs mẽbris re sudatio ad istas radices. Et hoc maxime verificat̃ de pte spirituosa semis. Et ꝓinde passiones aĩales vt tristitia ti mor: ꝛ hꝰ difficultãt gnãtionẽ. Ex pte ẽt mẽbroꝝ medioꝝ põt eẽ difficultas vel ĩpossibilitas vt q̃n essent opillate vie medie: ita vt semen non posset etiam cõuenienter vel ꝑm partem eius corpulẽtam vel spirituosam ad membra ge nerationis transmitti. Uel mala qualitas membroꝝ me dicoꝝ vt renũ vel venaꝝ emulgentiũ male ĩpz semẽ q̃lifi cãtiũ. Et alie similes cause ꝛ plures possent adduci ex pte mulieris. Sz qm̃ ꝓposito nostro nõ seruiũt illas obmitto. ¶ Ad ꝓpositũ igit̃ nostrũ cõuertẽdo hec mala ꝯpositio ꝛ sit mẽbroꝝ in dicto.d. petro. Primo nõ est cã nocumẽti ad gnãndũ ex pte mẽbroꝝ gnãtionis: qm̃ mẽbra gnãtiõis q̃tũ ad ꝯpositionẽ vt longitudinẽ breuitatẽ rectitudinez ꝛc. vel ẽt ad eoꝝ ꝯplonẽ a mẽbris pectoris nullaz vident̃ hr̃e depẽdẽtiã: ꝛ sic ex pte ĩpedimẽti in instris p hac ꝯtor tione nõ reddit̃ impotẽs ad gnãndũ. Nõ ẽt grã pncipat⁹ mẽbroꝝ reddit̃ impotẽs pp cõtortionẽ: qm̃ cũ tali ꝯtorsio ne stare põt bona valitudo pncipaliũ mẽbroꝝ .s. cordis ce rebri ꝛ epatis: imo de facto ꝯiungit̃ vt ex accidẽtib⁹ ꝛ opa tionibus vniuscuiusqz membroꝝ pncipaliũ .s. cordis cere bri ꝛ epatis põt demõstrari: nã põt quidẽ in oẽs opationes vitales naturales ꝛ aĩales sufficiẽter vt plane ꝯstat. Neqz ẽt ex pte nocumẽti spermatis est merito hui⁹ dispõnis de fectus qm̃ cũ sperma sit superfluitas vtilis vltimi alimẽti. Et id q̃dẽ abundat a mã nutricationis membroꝝ vt vo lunt medici oẽs: ꝛ talis mã pficit̃ pncipal'r a virtute dige stiua: cuius basis ꝛ radix est epar: ꝛ q̃tũ ad ptẽ spirituosaz pficit̃ a tẽperamẽto pncipaliũ mẽbroꝝ pcipue cerebri: po stremo acqrit virtutẽ ĩformatiuã in testiculis ꝛ ꝑparatiuã in vasis seminarijs ꝑm veriorez opinionem. Ideo si cum tali mala cõpositione thoracis põt stare bonitas digestiue epatis ꝛ mẽbroꝝ alioꝝ cũ tẽperamẽto ẽt pncipaliũ mem broꝝ ꝛ testiculoꝝ ꝛ vasoꝝ seminariũ: vt supra declaratũ est: vr̃ ẽt ꝙ pp hanc ptem nõ reddat̃ impotẽs ad generã duz. Neqz postremo apparet ꝙ pp inter media mẽbra sit aliquale nocumẽtũ: qz neqz ꝑm renes vel alia mẽbra vici na mẽbris spermatis est aliqua manifesta lesio. ergo vr̃ cõ cludendũ pro rñsione ad p̃mã ptẽ dubitationis ꝙ ꝓpter nocumentum strumie vel gibbositatis nõ redditur impo tens ad generãdũ. Ex hoc tñ nõ inferat̃ ꝙ si cũ vxore cõ cubuerit ꝙ necessario generabit: nã posset esse nocumẽtũ in ꝓprietate occulta vtriusqz seminis: vt supra dictum est. Etiam si forte vterqz ipsoꝝ esset generatiuus tñ cõtingit ꝙ alter cum altera non generabit. Unde dixit Auicẽ. Et quãdoqz est causa in spermate: vt sit sperma diuerse im pressionis ei que est in spermate mulieris contrarium re ceptrici aut cõmunicantis super vnũ duoꝝ ordinuz: ꝛ non accidat

accidat inter ea ambo filius: ⁊ si ꝑmutet vnusquisq3 socium suū nō est du^m^ quin sit ambobus filius. Idē sensit Aristo. 9° de aialibus vltimo caplo cū dixit. Et forte accidit pluribus viris ⁊ mulieribus ꝙ nō pñt gnāre insimul qñ sepantur generant ⁊c. ¶ Pro rñsione ad scdam ptē quesiti noto vt colligit̄ tertio thegni de mēte Gal. in illa pte. Venereorū vo fm epicurū ⁊c. Et ꝙ vsus coitus nō semp est nociuus: imo vt scribit̄ zo° terty de iuuamētis eius hoiez in cuius corpe est vapor fumosus coitus alleuiat ab ipso: ⁊ ꝯfert ei: ⁊ remouet ab ipso ꝙ timet de nocumento coartationis vaporis fumosi. Et addit. Et qñq3 accidit viro ex dimissione coitus: ⁊ abundātia spmatis ⁊ frigore eius: ⁊ conuersione ipsius ad venenositatē vt mittat spma ad cor ⁊ cerebrū vaporē malū venenosuz sicut accidit mulieribus ex coartatione matricis. ¶ Et ex his concludo rñdendo ad hanc ptē: ꝙ sicut dictuz est in habitis ante cū tali dispositione stat possibilitas ad debite generandū ꝙ si vtatur thoro matrimoniali vt ꝯuenit nō ꝓpterea ex hoc infirmabitur vel ledet̄: imo ad melius disponet̄. Sz si querat̄ de mō tpe ⁊ numero vsus eius dicatur: ꝙ nō pōt dari regla vniformis: nā diuersis diuerso mō ꝯuenit: sed habeatur regula gnālis quā ponit Gal. loco allegato supra: vt celebret̄ ex interuallis tantis: vt in visibus neq3 dissolutionē sentiat: ⁊ leuior ipse se ipo videat̄ fact⁹: ⁊ melius dormiēs. Et sic sit satisfactuz ad vtrāq3 ptem. Hoc igitur est qō de dubitatione ꝓposita sentio: ⁊ ita firme iudico.

¶ Pro patiēte varices ⁊ elephantiaz. Cōsi. LXXXVI.

In casu varicū ⁊ elephantie ꝑ aliq̄li obseruādo ordine in discursu harū dispōnū quātum ad essentiam earū ⁊ cās ⁊ signa ꝯñter causarū: ⁊ postremo ad curā. Sciēdū est ꝙ varices ⁊ elephantia in genere morborūz sunt oīa gnā morborū includētia pncipalr tñ sunt in genere male ꝯpositionis q2 augumenti. Vñ varices sunt augmentū venarū ꝑ tybias protensarū: q̄ q2 tortuose icedūt ꝑ crura ad modū vitis. vites ab aliq̄bus appellant̄. Cum eleuatione tñ dictarū venarū cruriū multotiēs ꝯiūgit̄ aliarū ptiū macrefac⁹: ꝓpter opilationē ipsarū venarū vt videbit̄. Elephantia aūt est inaturale augmētū ⁊ cruriū fere eq̄le: ⁊ per h̄ distinguit̄ a varicibus: ecce quō h̄ vtraq3 est morbus p̄cipue in cōpositiōe: q2 in augmēto cruriū vel venarū ipsius. Est aūt egritudo mālis q2 tale augmentū fit pp multitudinē hūoris vtplurimū grossi in illis ptibus ꝯtenti: q hūor ⁊ si ibidē vt multū multiplicet̄ ꝑ viā defluxus maxie in varicib⁹: tñ nō incōuenit vt ēt paulatine ibidē ꝑ indigestionē ⁊ ipotētiam resolutiue vel expulsiue aggreget̄: ⁊ p̄cipue in elephantia. Et ex his pz: ꝙ tales morbi sibi talia mēbra determinant. Vñ si in alys q̄3 in tybys vene tumescerēt ⁊ ingrossarent̄ vl̄ alia mēbra vel brachia sicut pedes in elephantia nō ꝓpterea varices vel elephātia denominaret̄. Sunt igitur a ꝓprietate egritudines. ¶ Cause āt earū maxie ꝑ viā defluxus ad has duas reducunt̄. s. ad debilitatē mēbri recipientis. Vel est talis in creatura: aut est talis ex tpe. In creatura ex debilitate p̄ncipiorū nāliū: vel ex nō debita ipsorū ꝯueniētia. Ex tpe ꝯtingit maxie pp maliciā noue ꝯplexionis p̄cipue calide: q̄ ēt in attrahendo iuuat. Et ꝓpterea in itinerantibus: ⁊ onera portantibus vel ꝓpter longā stationem accidūt tales dispōnes: q2 talia mēbra fatigata supcalefiunt. Exacuit̄ aūt expulsiua supiorū mēbrorū ipsa irritata: aut multitudine humorū: aut ipsius malicia: q2 necessitate irritate vtutes nāles sumunt incremētū. Malicia āt hūoris aūt est talis pp acuitatē: aut pp grossitiē ⁊ viscositatez. Acuitas aūt lz vt multū cū mā subtili ꝯiūgat̄: tñ etiā aliqñ cū grossa vt in mā melācolica ꝑ viaz adustionis. Et qm̄ mā subtilis merito substātie nō ē disposita: vt i ꝯcauitate venarū vel in mēbris multo tpe reclusa ꝯtineat̄ maxime si calida sit: iō in causis corporeis cā añs ⁊ cōiuncta vtplurimū est mā melācolica adusta maxie influxa mā: qm̄ i tali mā est terrestreitas faciēs ad ꝑmanētiā i mēbro ex vna pte: ⁊ acuitas faciēs ad fluxū pp stimulū expulsiue ex alio. Ex dictis pz pmo ꝙ cā corporea harū dispōnū non est colera vel sanguis subtilis. Patet scdo: ꝙ aliqñ cā est mltitudo sanguis sbstātia ñ peccās. Patet tertio: ꝙ aliqñ cā est fl̄a grossuz cui aliqō differēs ꝯmiscet̄. Patet q̄rto ꝑ idē: ꝙ aliqñ mā melācolica fecalis ē i cā. Pz vltio: ꝙ mā melancolica adusta est in cā vtplurimū ex quocunq3 hūore fiat adusta nō tñ putrefacta. Differunt tñ q2 mā melancolica in varicibus vtplurimū est ex sanguine adusto: ⁊ in elephantia ex flegmate adusto. ¶ Ex alys āt causis eq̄lr fit elephantia vel varix scdz variā mēbrorū p̄parationē: ceteris tñ parib⁹ in sba māe appet magis mā varicuz q̄3 elephātie. Loquor in facta per viā defluxus: q2 subtilior mā penetret i venas puas: ⁊ nō claudit̄ in ꝯcauitatib⁹ tm̄ magnis. Patet vlterius: ꝙ q̄lz talis dispositio est morbus cronicus ⁊ tarde terminatiōis: ⁊ vt multū despatus ad curaz si fuerit ꝯfirmat⁹ pp debilitatē mēbrorū ⁊ multitudinem vel grossiciē māe: ēt q2 cū tali mā ꝯiungit̄ acuitas q2 medicinis subtiliantibus ⁊ resoluentibus sepe malitiat̄: vñ deterior fiet dispō. ¶ Ex quo vlterius pz correlariū Aui. ꝙ si nō addit̄ in malicia melius est vt nō curet̄. s. nisi blādiēdo ꝓhibēdo augumētū ⁊ malitiā earū. Patet vlterius ꝙ in varicibus vt multū alie ptes cruriū minorant̄ pp ꝓhibitionē ⁊ opillationē trāsitus nutrimēti. Pz ēt ꝙ in oibus venis ꝑ transuersum mēbra inferiora extenuant̄. Patet vlterius: ꝙ tales morbi vtplurimū sequūtur morbos cronicos lz ēt sequi possint acutos ꝑ crisiz maxie tñ sequūtur egritudies splēis vt pz. Et hec in causis ꝓnosticis sumatiz sufficiant. ¶ Signa harū dispōnū sunt duplicia: q̄dā sunt signa ipsarū dispōnū: q̄dā signa causarū. ¶ Signa dispōnū per se nō sunt: q2 vt dixit Rasis ad almasorē. c. ꝓprio. Cū vene plene grosse: ⁊ diuerso mō curuate: ⁊ virides. s. aliqualiter vtplurimū in crure apparuerint: egritudo q̄ vitis dicit̄ adesse significat̄. Ecce signa clara varicū. Cuz aūt crus videris totū ingrossatū equalr: ita vt a genu infra fere sit eq̄lis cū pede ēt tumefacto: ⁊ sit duricies cū colore offusco in toto crure: ⁊ nō alibi sit tūor: tunc elephantiam iudicabis. Dico notanter cū colore offusco ⁊ duritie ꝓpter vndimiā in qua nō apparet color offuscus: qō est apa albū molle: q2 a mā flegmatica molli depēdēs. Dixi ēt ⁊ nō alibi sit tūor ad differētiā cacessie: in q̄ nō so^m^ cruris fit tumefactio: sed ēt in palpebris saltē appet: q2 dicta dispō vitio epatis toti nocumētū cōicatū ꝓuenit: qō nō necessario in elephantia ꝯiungit̄. Et sic patet signa dispōnū. ¶ Signa aūt causarū vt nūq̄d tales sint ꝑ viā defluxus: vel ꝑ viā paulatine cōgestiōis generate: ⁊ si ꝑ viā fluxus nūq̄d sint pp alias egritudines acutas vel cronicas ēt sunt clara ex mō gnātionis earū subito vel tarde: ēt ex p̄cessione causarū p̄mitiuarū vario mō coadiuuantiū ad mēbri debilitatē vel ad fluxibilitatē māe ēt ex p̄cessione morborū acutorū vel cronicoruz. ¶ Expedit solū vt ponāt̄ signa māe distictiue. ¶ Signa igit̄ multitudinis sanguinis sunt rubedo loci: caliditas tactus nō multū tñ acuta: sz vaporosa: difficultas ad imprimendū vtplurimū cōiungit̄ cū signis dñy sanguinis in toto: vt cū āplitudine venarū rubore coloris: pulsus magnitudie: vrina rubea obscura ⁊ silib⁹ ex p̄cedēti regie ⁊c. ¶ Signa aūt sanguis adusti sunt istis silia: saluo ꝙ color mēbri est ad fuscū magl declināns: ⁊ i tactu calor ē acutior ⁊ p̄cessit

regimē adustiuū. Et addit Rasis ī diuisionibus φ in ista apparet aliqd ex eminētijs. ¶ Si vō mā fuerit colera adusta est rubedo magis clara ad citrinū aliqualr̄ declinans: ⁊ in tali caliditas est magis mordax: ⁊ pōderositas minor ⁊ habitudo totius colerica: ⁊ regimē p̄cessit colericū ⁊ adustiuum ex exercitijs laboriosis: ⁊ cibis ⁊ coitu: ⁊ silibus. s. adbustionē pducentibus in colera. ¶ Signa aūt flegmatica sunt q2 tactus est frigidus: color cruris albus: ponderositas magna: ip̄ssio mollis cū habitudine flegmatica: ⁊ vrina pulsu ⁊ regimine p̄cedente attestantibus flegmati. ¶ Quod si fuerit melācolica ex flegmate stat albedo cū quadā offuscatione: ⁊ aliquali calore remisso: tñ ēt maior in imprimendo difficultas: ⁊ qđ p̄cipuū est si post regimē flegmaticū ⁊ hītudinē flegmaticā secuta est cā adurens ex fortibus exercitijs vel longitudine febris vel alia sīli cā. ¶ Si vō mā fuerit melancolica naturalis: qđ raro cōtingit pp terrestreitatē māe: adsunt multa: grauitas: color fuscus frigiditas in tactu hītudo mlīca cū signis melancolie. Et si fuerit melīa adbusta ex mlīa tūc color ad viriditatem declinat cū ponderositate: ⁊ aliqli acuitate in tactu ⁊ fiunt ēt trōbositates maxīe in elephantia vñ assimilantur nodis ⁊ postremo color denigraī cū reliqs signis pportionabilibus p̄cedentibus de habitudīe ⁊ regione ⁊ maxīe si sequerentur febres melancolicas: ⁊ apata splenis: ⁊ tu alia discurre: ⁊ his sum cōtentus. ¶ Cura hꝫ duplex regimen. s. vl'e ⁊ p̄ticulare. Uniuersale aūt p̄ncipalr̄ attendiī circa duo: vt debitū regimē sex rex nō nāliū ad phibitionē māe aītis in toto: ⁊ ho circa mām aīcedentē in toto cū appropriatis digerendā ⁊ euādā: ⁊ tādē cū pfortatione membrox alterando ipsox pplōnē malā ⁊ bonā inducendo. ¶ Particulare aūt regimē maxīe vtiī circa mām piunctā in venis magnis tybiax vel ipsax cruriū ptentā In regimine vlī p̄mo aduertendū: φ q2 oīs mā apta fluere ad dicta loca: ⁊ ibidē multo tpe ptineri est frigida p̄ter sanguinē qui vt supra dictū est aliqñ sola multitudine peccans pōt esse cā. Ideo in oībus preterq̄ in illa regimen dꝫ ad calidū declinare: q2 ēt ql3 alia a sanguine p̄ter ea q̄ pendet a flegmate grosso est melācolica siue a melācolia nāli siue a melancolia adusta sit causata: ⁊ cū oīs talis fit mā sicca opꝫ vt regimen ad humidū declinet. In oī ergo preter q̄ in sanguinea ⁊ flegmatica regimen dꝫ ad humidū declinare ⁊ in qualibet p̄terq̄ in pēdēte a sanguine dꝫ ad calidū inclinare. Inequalr̄ tñ ⁊ diuerso mō: qm̄ in facta a mā frigida sine adustione vt in flegmatica melancolica nāli dꝫ regimen notabiliter ad calidū declinare. In factis aūt p adbustionē ad remisse calidū: ⁊ ad remissius calidū in factis p adustionē ex hūoribus calidis vt ex sanguine vel ex colera q̄ ex factis ex flegmate vel ex melācolia: q2 regimē notabilr̄ calidū disponit ad adustionē: imo dn̄t qdā φ in melancolia ex adbustione colere regimē dꝫ ad frigidum declinare ad phibitionē adustionis: ⁊ qdam addunt hoc esse debere pp̄ter humorē digerēdū existimantes hūorē talē melicū eē calm: cui⁹ oppo^m ego pbabiliter credo vt vr̄ colligi posse prima. p. c. de humorib⁹ in facto esse cū sit essentialr̄ melācolia: cui⁹ est ad frigidū declinare cū p notabile tp̄s p mansit talis q2 forte in via trāsitus ⁊ generationis facta p adustionē maxīe ex calido humore vt est probabile ēt p certū tp̄s permaneat calida. In pcessu tñ vt credo remanet frigida. Dicerē igiī in tali casu φ intentione habita ad mām in toto existentē aīcedētē improprie q2 aptā transire in mām pp̄rie aīcedentē vt habita intentione ad mām colericam: q̄ abundet in toto aptā per regimen calidū facile conuerti in melācoliā adustam: que postea ad loca declinaret ⁊ fieret piūcta: tūc regimen ad frigidū deberet declinare. Sed hita intentione ad mā pp̄rie aīcedētē: ⁊ ēt piunctā que melancolica est ⁊ p̄nter frigida dico φ regimē dꝫ ad calidū declinare magis tñ ⁊ minus sꝫ φ mā est sꝫ se magis vel minus frigida: q2 si imagineī mā melācolicā factā p pgelationē ex flegmate vitreo tūc manifestū est φ regimē dꝫ ad calidū nāliter declinare: sed vbi mā erit melancolica ex abustione prassine colere tūc regimē dꝫ ad remisse calidū multū declinare: forte tñ in p̄ncipio ad aliquale frigidum. Et est aduertēdū φ vbi p digestione māe eēt necessitas regiminis multū calidi: tūc cōuenit regimen notabilr̄ humidū: preterq̄ in flegmate: qm̄ in mā melancolica per regimen multū calidū nisi notabiliter multū humecteī dubiū est ne resolutione facta in ptib⁹ subtilibus reliq̄ ptes putreficentī: sꝫ si humecteī equata mā cessat illa dubitatio. Et h oīa hñ menti tene: qm̄ ex his dictis poteris discurrere ad debitū regimen in oī mā. Et ego nō pcedā p̄ticulariter ad regimē cuiuscūq3 māe: q2 nimis longū esset: sꝫ solū deueniā ad regimē māe: vtplurimū cōtingentis. s. ad regimen māe melancolice per adustionē ex sanguine in varicibus: ⁊ regimē māe melancolice ex flegmate in elephantia: qm̄ sicut supradictū est dicte dispōnes vtplurimū a dictis materijs pcedūt. ¶ In varicib⁹ igiī erit itentio ad mā melancolicā ex sanguine: ⁊ in elephantia ad mā melācolicā ex flegmate. Et s̄m hunc ordinē credo pcessisse. d. Auicē. in textu. qđ ēt intelligenti diligēter psideranti manifestū erit. Si tñ medico p signa p̄dicta innotesceret cām dictax dispositionū aliā esse recurrat ad doctores vbi tractāt de passionibus melancolicis: ⁊ ab illis doctior fiet: quo circa gnālia operādū sit cū memoria eox q̄ p̄missa sunt paulo aīn. ¶ In varicibus igiī p̄mo sit aer ad remissū calidū ⁊ humidū declināns: hoc dico intentione habita ad ipsam mām vere aīcedentē vel piunctā. Sꝫ si haberemus intētionē maiorē ad mām aīcedētē: vt in corpore repleto sanguine phibēdo adustionē in eo: tunc aer deberet ad frigidum ⁊ siccū aliqualr̄ declinare: qui si nō habeaī sic dispositus s̄m naturā rectificeī talis sꝫ artē euaporando cameram vel irrorādo cū appropriatis: vñ si intenderemus calefactioni ⁊ humectationi cōueniret irroratio ex aqua buglosse p duabus partibus ⁊ aquis violax ⁊ melisse aā. pro pte alia. Et si infrigidationi ⁊ exiccationi fiat irroratio ex aquis enduie p duabus ptibus: ⁊ vna pte aque rosate: ⁊ aceti aā. In elephātia āt sit aer ad calidū ⁊ humidū satis declinans habito respectu ad ipsā mām flegmaticā phibendā. que faciliter trāsiret in ipsam melācolicā adustam habito respectu ēt ad ipsā mā iā fcām. Sed si intentio verteret ad phibitionē adustionis opꝫ aerē ad frigidum aliqlr̄ declinare. Iō oī respectu habito: laudo vt aer ad tēperiē in qualitatibus oībus declinet. Eligaī igiī aer tēperatus nō vētosus: mundus a vaporib⁹ prauis: clarus boni odoris: q si nā talis nō existat fiat artificialiter cū suffumigio facto p camerā vt ifra. ℞. sādalox oiuz. aā. ʒ. s. rosax. ʒ. vi. ābre. ʒ. i. musci. ℈. s. hñ albi ⁊ rubei. aā. ℈. ij. flox nenupharis. ʒ. ij. laudani. ʒ. i. masticis thuris. aā. ʒ. ij. ptūdantur oīa grosso mō. Et si apparet addere potes aliqd ð lignoaī. Hoc tñ est p diultibus posito de isto cocleari meus super prunas. Pro paupe aūt fiat suffumigatio vt ifra. ℞. flox rosax violax nenupharis. aā. ʒ. ij. thuris masticis gariofolox aā. ʒ. i. s. misce ⁊ fac vt supra. ¶ Circa motū ⁊ qetem dico φ q2 qes humectat: ⁊ in mā melancolica intentio est humectatio. Ideo laudo qetē supra exercitium: qm̄ ēt in casu nostro vtroq3 membra lesa sunt crura: ⁊ lesa conseruātur per malā complexionem calidā coadiuuātem ad attrahen. ēt q2 p motū disponunī māe ad decursum. Iō in vtroq3 exercitiū pedū est maxime vitādū: imo ⁊ statio super pedes. Uex q2 nisi corpus aliqualr̄ exercitareī du⁹

esset de

esset de multiplicando materias in toto:⁊ ꝯñter ab expul/
siua mēbroꝝ superioꝝ ꝯiuncta debilitati mēbroꝝ īferio
rum facile pellerent̄ superflue mãe ad inferiora:vñ nocu/
mentū augeret̄:iō cōueniens est corpus aliqualiter exerci
tari.Et q̄ꝛ exercitiū cruriū est incōueniens vt dictū est:iō
loco ipsius cōuenit exercitiū factū cum fricationibus mē/
broꝝ maxie superiorū vt brachioꝝ:⁊ spatulaꝝ. Fiat igit̄
tale exercitiū cū fricationibus leuiter factis ꝑ duas horas
in mane ⁊ vnam horaꝫ ante cenā per horā:nō fiat tñ nisi
prius expulsis supfluitatibus cōibus ⁊ celebratis duabus
digestionibus vt stomaci ⁊ epatis: vt pꝫ cōiter.viij.ho/
ras ab assumpto cibo p̄cedēti.Fiant aūt tales fricationes
in aere clause camere rectificato sicut prius dictū est. Et
sint suaues fricatiōes:ne si fortes fiant corꝑe inflāmato di
sponantur humores ad fluxuꝫ:⁊ ad adhustionē.Laudare
tur ēt exercitiū factū cū naui vel suauiter egtādo:lꝫ ꝓpter
situ mēbroꝝ istud ēt nō sit cōueniens.Et in hoc ad curaꝫ
haꝝ dispōnuꝫ est hñda oīo obseruantia:q̄ꝛ est maxima ꝑs
cure:sicut fortiter pedibus exercitari est maxia cā talium
dispōnum:vt pꝫ in itinerantibus:⁊ corā regibus assistenti/
bus in q̄b9 tales solēt euenire dispōnes.Si ēt talia corꝑa
exercitent̄ exercitio manuū:vt arte cāpsoria sutoria scri/
ptoria vel pectinatiōe lane:vel alio hō in q̊ brachia exerci
tent̄:⁊ nō crura est laudabile multū saluo nisi eēt ars adu/
rens vt feraricia vel vitrearia:qm̄ ꝑ tales disponunt̄ hu/
mores ad adustionē que in casu vitanda sunt. ¶ De sōno
autē ⁊ vigilia laudo q̄ somnus equet̄ vigilijs in virtute
maxie in elephantia:qm̄ supflue vigilie adhurunt̄ ⁊ som/
nus supfluus disponit ad fl'a multiplicandū:q̄ facile tran
sit in mãm vere añcedentē.Et lꝫ dixeriꝫ ista equari debe/
re in virtute nō intelligo q̄ q̄tum ad tp̄s sit eq̄litas:nam
semꝑ fere vigilia dꝫ esse ꝓlixior somno q̄tuꝫ ad tp̄s:sed
somnus.viij.vel.ix.horaꝝ ad plus in v̄tute equat̄ vigilijs
horaꝝ duodeciꝫ:q̄ꝛ tm̄ humectant̄ cor9 ꝑ illō spaciū ī som
no q̄tū exiccant̄ ꝑ vigiliā moderati exercitij horaꝝ duo/
decim.In varicibus tñ minor somnus ꝯueniret:vt patꝫ.
¶ De repletione et inanitione.Inanitio aliqual'r lauda/
tur:nō laudo ieiunium q̄ꝛ p̄parat ad adhustionē:sed nota
bilem in vtroq̄ꝫ casu laudo parcitateꝫ q̄ꝛ minorant̄ mãe
apte transire in adhustionē.Nō est tñ ita attenuanda die
ta q̄ si forte oporteret in varicibus post lōgū tp̄s qñ reliq̄
nō ꝯtulissent deuenire ad cyrugicam oꝑationē vbi oporte
ret virtutē esse ꝯstantem ꝯtingeret reperire virtutē debi/
litatā:⁊ sic nō possemus ad operationem deuenire nālem
⁊c̄.Superfluitates aūt cōes purgent̄ per vomitus leues
clisteria ⁊ suppositoria ꝓut inferius dicet̄. ¶ De passioni/
bus animi breuiter dicat̄:q̄ passiones nocent oēs que fa/
ciunt accidere caliditatem additam:⁊ supfluā sicut furor:
⁊ ira qñ p̄parant adhustioni q̄ ēt faciunt accidere frigidita
tem supfluaꝫ sicut timor ⁊ pauor ēt nocent sua frigidita/
te maxime in elephātia.Sꝫ q̄ ꝓducūt caliditatē tēperatā
⁊ frigiditatē tēperatā tales ꝯpetere pñt vt ꝓducētes frigi
ditatē in varicibus sicut tristicia ⁊ inuidia:⁊ caliditatē in
elephantia vt gaudiū ⁊ leticia:ita exēplificauit Hali in cō
mēto.34.secūdi tegni.De coitu dico q̄ vt in plurib9 nō iu/
uat:tñ in varicibus in corꝑe sanguineo ⁊ soluto tali eūoni
stante obiecto ēt delectabili interpolādo iuuat: fiat tñ ce/
lebratis duabus p̄mis digestionibus:⁊ cū sanguis est in se/
mita ad membra:nō tñ hora famis:sed tꝑe p̄cedenti ⁊c̄.
¶ Quantū ad regimē in cibo ⁊ potu prio obseruent̄ aliq̄
regule. ¶ Prima cibus eoꝝ nō sit crudus:sꝫ sit aliqual'r
de se resoluēs cruditatē ⁊ vētositatē p̄cipue in elephantia.
¶ Scd̄a cib9 nō sit grossus:imo subtilias grossuꝫ vt fiat
subtilis nutrimēti. ¶ Tertia oīa opillātia in casu sunt no
ciua:siue opillēt ꝑ modū substātie vt grossa viscosa ⁊ inhe
rentia:siue opillēt ꝑ q̄litates:vt sūt pōtica stiptica ⁊ talia.
Ex h̄ tñ nō īferat̄ q̄ apitiua in casu cōueniant q̄ꝛ p̄parant
ad discursuꝫ humoꝝ:⁊ sic nocet. ¶ Quarta regula oīa for
tia frigida cibaria nocēt:oīa ēt vehemēter calida ꝑ hoc q̄
ad adhustionē disponūt nocēt.5a regula.Cibaria cōueniē
tia debēt ad aliqualē caliditatē ⁊ humiditatē declinare:
magis tñ ⁊ minus s̄ꝫ q̄ supra dictū est de mã diuersa:nō
sint tñ substantie multum passibilis vel corruptibilis.Ex
his regulis potes corrolarie inferre in ꝑticularibus q̄bus
est vtendū:⁊ a q̄bus est abstinendum.Sit igit̄ panis eoꝝ
panis frumenti mediocriter fermētatus ⁊ aliqual'r furfu/
reus vnius diei duorū vel triū nō multū in fur9 exiccatus:
quē si hēre ꝯtingat cruste moueant̄. In carnib9 cōueniūt
carnes gallinaꝝ pinguiū iuuenū ꝑdicū:fasianoꝝ:pullorū
iuuenū auicularū mōtanaꝝ pinguiū:q̄ꝛ macre vt aliq̄ vo
lunt sunt melācolice ꝑꝑ siccitatē.Carnes ēt edoꝝ castrato
rū ⁊ iuuenū vituloꝝ sint elixate:⁊ nō assate. Sed si assate
placeant:ꝑtes exteriores āmoueant̄ q̄ꝛ adhuste. Euitent̄
carnes vacine:hyrcine:porcine:caprine:siue sint salite siue
nō:bouine ēt spāliter salite.Carnes ēt aquatice sunt vitan
de ⁊ siluestres aīaliū multoꝝ vt ceruine leporine p̄cipue
q̄ꝛ prone sunt ad humorē melācolicū.Credo q̄ carnes ca/
prioli iuuēis:⁊ daney iuuenis ⁊ cuniculoꝝ ꝯueniāt.Caseus
ēt nocet:⁊ maxime antiquus fortiter salitus.Euitet lentes
fabas:⁊ olera oīa sicca:vt erucā:raffanū:caules:euitet oīa
multū acria:⁊ salsa multū.Pro itegra doctrina hui9 vide
Hal.3o interiorū.c.7.vbi clare ⁊c̄.Cōueniūt oua sorbilia:
nō tñ multū frequenter p̄cipue in varicib9 corꝑis sangui/
nei:q̄ꝛ sanguinem nimis multiplicarent.Et hoc intelligat̄
de cibarijs oībus multū nutritiuis.Pisces cōueniētes sūt
petrosi:⁊ squāmosi nō grossi corꝑis.Utātur pane cocto in
brodijs dictoꝝ carniū.Ualet far collatuꝫ cum zuccharo.
Brodetū cū zuccharo vel cuꝫ lacte amigdalaꝝ dul.q̄d in
hoc casu multū ꝯuenit.In secūdis mēsibus valent amig/
dale vue passe:pinee alique:⁊ phistici. Uinū sit vinū non
vinosuꝫ neq̄ꝫ albū subtile penetratiuū:sed sit medie sub/
stantie ad rub.declinans mediocris potētie:mixtū ēt nota
bili ꝑte aq̄ zucchari.Et his sum ꝯtētus q̄tū ad regimē in
rebus nō nālibus. ¶ Expedito p̄mo p̄ncipali vt circa regi
men obseruandū in dieta:iam ꝯñter restat circa vl'e regi/
men s̄m p̄ncipale vt curatio cū medicinis circa cām añce
dentem in toto existenteꝫ que in se includit multas inten/
tiones. ¶ Prima est circa p̄parationē ⁊ digestionē in mã.
¶ Scd̄a circa euacuationē diuersiuā ⁊ minoratiuā ⁊ tan/
dem eradicatiuā dicte mãe. ¶ Tertia erit circa cōforta/
tionē mēbroꝝ ad generādū mãꝫ laudabilē in toto maxie
circa cōfortationem cordis ⁊ splenis ⁊ epatis. Uñ dicebat
Mesue in cura sod̄ ab hūore melancolico.Cura oīuꝫ egri
tudinū melancolicaꝝ nō est expolianda ab vno triū regi
minū.Primū ē regimē circa adequationē cãe eius:⁊ ipsi9
digestionē.Et s̄ꝫ regimē circa ipsius eūonē supple ⁊ diuer
sionē. ¶ Tertiū est regimē ꝯfortatiuum cordis supple ⁊
splenis vel epatis.Quia tñ digestio propria mãe maxie in
elephantia ꝑficit̄ cū subtiliatiuis ⁊ cale factiuis:⁊ opillatio
nes apientibus:q̄ medicie exhiberi nō pñt remanentibus
mãebus cōibus in stomaco:⁊ in intestinis:qm̄ tales mãe
cōes ꝑ tales medicinas ꝑducerentur ad venas ⁊ essent cã
maioris opillationis:iō regulare est p̄mo tales mãs cōes
eūare cū clisterijs vel medicina secessiua.In casu igit̄ vt
in elephantia conueniret clistere vt infra.℞.maluarum
mercurialis bletis.añ.M.i.camomille furfuris frumen/
ti.añ.M.5.bulliant in debita quantitate aque vsq̄ꝫ ad
debitam cōsumptionem que debet esse parua:⁊ de colla/
tura sumat̄.libr̄.i.5.cui addat̄ cassief.ʒ.5.mel ro.pulueris
zucchari.añ.ʒ.5.cū.ʒiij.olei cōis vel seminis lini ⁊.ʒ.iij.sa

lis fiat clistere. Et in varicib⁹ loco bletis ⁊ camomille po/
nerem matrem violaꝝ cũ ordeo cuꝫ modico olei violati
loco olei de semine lini. Per superius exhiberi pōt potio
vt infra. ℞. cassie nouiter extracte de cãnis. ʒ. x. syrupi vio
lati. ʒ. i. ß. in varicibus vel mellis violati. ʒ. i. in elephantia
loco syrupi violati cũ decoctione prunoꝝ tamarindoꝝ se/
bestẽ violaꝝ ordei qđ sufficit in varicibus ⁊ in elephantia
addat̃ paꝝ anisi ⁊ feniculi in decoctõe ⁊ fiat potio. ¶ Fa
cta aũt ventris lenitione veniendũ est ad ꝓpriaꝫ materiã
añcedentem: ⁊ qꝛ in elephantia duplex est mã añcedens. s.
mã flegmatica ⁊ melancolica ex flegmate: ad hãc vtrãqꝫ
in digestiuis ⁊ euacuatiuis dꝫ esse intentio in elephantia. In
varicibus aũt ẽt est duplex mã añcedẽs vt sanguinis sup
calefacti in via ad adhustionẽ: ⁊ melancolica sanguinea:
igit̃ ⁊ in varicibus ad vtrãqꝫ dꝫ esse intentio. Et qm̃ he in/
tentiones ꝯrỹs quodãmõ pficiunt̃ vt supradictum est: ob
seruabimus regulam dñi Ga. pª aphorismoꝝ in ꝯmento
aphorismi. Humide diete vbi dixit. In his ergo duobus
ꝯtrarỹs opꝫ vt fortior mediceт̃ prius: alter tñ nõ negliga
tur: sicut in ydropicis cũ febricitant ⁊c. In varicibus igit̃
qꝛ maior intentio in mã antecedente est preuidere ne san/
guis in melancoliã per adhustionẽ trãseat qđ cũ frigidis
cõplet̃ q̃ꝫ sit ad ipsam melancoliã que cũ aliqualr̃ calefa/
cientibus digerat̃ vt est dictũ: iđ in digestiuis in cãu appro
priatis he intentiones ẜm hunc ordinem saluabunt̃. In
elephantia nõ est tanta diuersitas. In temporib⁹ tñ est ali
qualis que ẽt in appropriatis obseruat̃. Digestiuũ ergo in
varicibus ꝯueniens ⁊ domesticũ eẽt tale. ℞. syrupi aceto
si simplicis. ʒ. i. syrupi de fumoterre. ʒ. ß. aquaꝝ endiuie: fu/
miterre: ⁊ buglosse añ. ʒ. i. misce. Et si mã esset grossior: ⁊
in corpore senili in hyeme loco syrupi acetosi ponerẽ oxi/
mel simplex. Posseꝫ etiã facere iulep ex aq̃s appropriatis
pro delicatis vt infra. ℞. aquaꝝ cicoree: lupuloꝝ: buglosse
⁊ fumiterre. añ. ʒ. ij. aceti al. ʒ. i. ⁊ cum zuccharo al. debite
quantitatis clarificet̃ iulep. In elephãtia ꝯueniet syrupus
vt ifra. ℞. oximellis simplicis. ʒ. ij. syrupi de byçancys. ʒ. i.
mellisro. aq̃rũ mellisse: buglosse: feniculi. añ. ʒ. ij. clarificet̃
pro duabus vicibus ⁊ aromatiçet̃ cũ modico croci. Possꝫ
ẽt fieri iulep de dictis aq̃s ẜm modũ supradictũ: ⁊ istis sy/
rupis vtatur. vi. vel. vij. vicibus: maxime in elephantia pp
dispõnem humoris añq̃ꝫ fiat euõ in humore: neqꝫ in pñci/
pio vti debemus fortioribus digestiuis: qꝛ in qualibet mã
grossa est habenda cautela ne fortia digestiua ⁊ calefacti
ua subito applicent̃ ⁊ pcipue melancolica. imo opꝫ grada
tim mãm equare primo subtiliando si sit viscosa vel hu/
mectando si sit melancolica: ⁊ ꝯñter exhibere aliq̃d solu/
tionem faciẽs cũ mediocritate: ⁊ ꝓprie eius qđ hilitatum
est vt sonant mẽtes pcipue Auic. ⁊ Mesue in. c. de melan/
colia: ⁊ pũs remissiora: deinde fortiora. Et cũ mã iã digeri
manifestat̃: tũc exhiberi pōt aliqđ solutiuũ ẽt satis debile
in pñcipio: ⁊ regulet̃ precipue in elephãtia. Et hita intẽtio/
ne ad mãꝫ ipsaꝫ iã melãcolicã factã ẜꝫ canones ẽt ipsius.
d. Mesue in cura sode melancolice dixit sic: ⁊ sunt verba
aurea. Regimẽ euãtiuũ mãe. s. melancolice ꝯplent tria cõ
siderabilia in euõne huius mãe obseruãda. Primũ est vt
nõ laboriosam ⁊ subitã faciamus euõnẽ sed per iterualla
hñtem tempiem: vt nã euõnẽ: ⁊ nõ euõ nãm regulet. Hoc
enim est precepto Hypo. Subita enim ⁊ violenta opatio
vix a nã regulat̃: ⁊ eius opatio est sic ĩpetus flãme q̃ subi
to in subtile agit ⁊ õbile ⁊ ptergredit̃ grossuꝫ. Op⁹ võ mo
derati caloris est equalr̃ in vtrãqꝫ ptẽ rei elixabilis ⁊ assa
bilis agere. Scõm ꝯsiderabile est vt euãtiuũ sit ꝯmẽsura
tum nõ excedens mediocritatẽ: sꝫ sit extẽsio eleuationis
eius nõ recedens aut modicũ recedẽs a gradu medicina/
rum incolumiũ. Et tertium cõsiderabile est: vt nõ spolien
tur solutiua a reb⁹ lenitiuis ⁊ humectatiuis: hoc eni est qđ
operationẽ bonificat: ⁊ hoc est cõmune oĩum egritudinũ
melancolicaꝝ vt pdixerat. Euacuatiuũ igit̃ ꝯueniens in
varicibus hñdo maxime intentionẽ ad mundificationeꝫ
sanguinis esset sumere. ʒ. vi. vel. vij. decoctionis capilliue/
neris quã scripsit Mesue distinctione. 7ª in pñcipio. Et ha
bita intentione ad mãm adhustã magis cõueniret deco
ctio fumiterre ibidẽ posita. Posset ẽt fieri solutiuũ appro
priatũ ẜm hunc modũ. ℞. aque distillationis fumiterre: ⁊
buglosse añ. ʒ. ij. ß. tamarindoꝝ: floꝝ fumiterre: ⁊ sene. añ. ʒ.
ij. simul bulliant: ⁊ in fine decoctiõis addat̃ epithimi: cuscu
te. añ. ʒ. i. ß. ⁊ post paꝝ dimittant̃ tepefieri: deinde manib⁹
fricentur ⁊ collent̃: ⁊ in collatura dissoluat̃ cassie extracte
ʒ. ß. ⁊ iteꝝ collet̃: ⁊ addat̃ dyasene. ʒ. ij. ⁊ plus ⁊ minus ẜm
necessitatẽ hoc est appropriatũ: vt pꝫ. Si aũt eẽt intentio
ad mãm flaticã: ⁊ melancolicã ex flegmate: vt in elephã/
tia ꝯueniret: ⁊ solutiuũ leue in pñcipio: post tñ digestionẽ
vt ifra. ℞. polipodij. ʒ. ij. turbith. ʒ. i. agarici electi mixti cũ
oximelle simplici. ʒ. ß. salis gẽme. ʒʒ. añ. g̃. iij. infundant̃ in
aq̃s buglosse: feniculi: fumiterre. añ. ʒ. i. seri caprini. ʒ. iij. di
mittant̃ in infusione p horas. xij. postea fiat collatura in
qua dissolue cassie. ʒ. ß. diacatholicõis nõ actuati cũ diagre
dio. ʒ. ij. misce fiat potio. In hoc etiaꝫ casu posset exhibere
dialcene cõe sine dyagredio dando. ʒ. iij. vel. iiij. ẜm dispo/
sitionem patientis: ⁊ pōt formari bolus vel pōt fieri potio
cũ aq̃s supradictis. Posses ẽt formare pillulas satis leues
in casu isto ẜm formã vt infra. ℞. hyerepigre. ʒ. iij. agarici
electi. ʒ. i. mirabolanoꝝ: kebuloꝝ ⁊ indoꝝ añ. ʒ. ß. floꝝ bu/
glosse ⁊ boraginis. añ. ℈. i. cũ syrupo de epithimo fiant pil
lule de q̃bus exhibebis. ℈. iiij. vel plus vel minus ẜm ꝙ
appebit. ¶ His expeditis videndũ est de flobothomia si
ꝯueniat vel nõ: ⁊ si ꝯueniat vñ fieri debeat. Pro prio dico
dubiũ esse si in mã melancolica ꝯueniat pp quosdã textus
q vident̃ ꝯdicere. Nã est textus in pñcipio. c. de cura. quar
tane prima quarti. Uel oibus spẽbus suis sunt iudicia in
q̃bus cõicant: ⁊ id est qđ ipse oẽs minuunt̃ in pñcipio. Po/
stea paulopost dixit. Et qñ nõ necessaria est flobothomia:
tunc flobothomia eius nocens: inquãtũ debilitãs: ⁊ inquã
tũ educit cõtrariũ melancolie: ⁊ inquantũ mouet humo/
res ad exteriora: pñus sonat semp in melancolia cõuenire
scđs nõ. Postea versus fineꝫ capituli dixit. Cũ ergo dige/
sta est egritudo tũc boᵐ est flobothomare ex basilica. Etiã
post qñ vitupauit tyriacas ante digestionẽ dixit. Et in fine
eius si necessaria fuerit flomia aude sup eã. Ecce ponit eã
timorosaꝫ neqꝫ cõuenire nisi post digestionẽ ⁊ euãtionẽ: ⁊
tñ ex pñmo textu habebantur qđ in pñcipio. Et alibi multo/
tiens inueniemus in dictis auctorũ sup hoc varietatẽ. Nõ
curo adducere ꝓpter euitare plixitatẽ. In summa ad tol/
lendũ cõtrouersiaꝫ diceꝛeꝫ pñmo ponẽdo vnã distinctionẽ
ꝙ talis mã melancolica vel est in toto vel particulari mẽ/
bro. In toto dupliciter: qꝛ vl̃ ĩtra vasa magna vt in quarta
na cõtinua: vel in totius ambitu vt in lepra. In particulari
membro etiam dupliciter: qꝛ vel in principali aut nobili
membro vt in melancolia in cerebro: vel in ignobili vt
vt splene vel in tybỹs vt in casu nostro. Et quelibꝫ talis:
aut est sanguinea vel sanguini admixta: aut a complexio/
ne sanguinis non notabiliter remota: aut econtra. Etiam
aut coniungit̃ in corpore plectorico sanguineo cuꝫ alỹs cõ
ditionibus flobothomiã promouentibus: aut nõ. Alia di/
stinctio: talis flobothomia aut intenditur ratione euõnis
dicte materie: aut ratione ꝓhibitionis generationis ⁊ mul
tiplicationis eius. Secundum has distinctiones ponam
istas ꝯclusiones. Prima stante materia melancolica ĩtra
vasa magna nõ remota a nã sanguinis ⁊ ꝯiungat̃ in corpe
sanguineo cum alỹs ꝯditionibus flobothomie nõ ꝯdicen/
tibus

tibus:tunc conuenit flobothomia ⁊ in p̄ncipio:pꝫ ꝯclusio
qꝛ per flobothomiā ꝓhibet̄ multiplicatio melācolie eua/
cuando sanguinē aptū faciliter in melancoliam transire.
Hanc ꝯclusionem intellexit Auic. loco allegato in primo
textu cū dixit. Uexꝝ oībus spēbus suis sunt iudicia quibꝰ
cōicant:⁊ id est vt ipse oēs minuunt̄ in principio.i. oībus
spēbus quartanaꝝ ⁊ a quacūqꝫ mā pēdentiū ꝯuenit vel
ꝯuenire pōt vt minuat̄ in principio:vt in casu ꝯclusionis
habita intentione p̄ncipaliter nō ad mām ꝓpriam:sꝫ ad
an̄tem:qꝛ in quartana a melancolia nāli ꝓcedente si ꝯiun
gatur cū cōditionibus dictis ꝯpetit flobothomia vt patꝫ:
similiter in ceteris vt discurrendo pꝫ. ¶ Scd̄a stante mā
melancolica in totius ambitu cōiuncta multitudine san/
guinis in venis cū ꝯditionibus positis in alia conclusione
ꝯpetit flobothomia:⁊ in principio. Patet cōclusio vt pre/
cedens intelligenti. Hanc cōclusionez intellexit.d. Auic.
tertia quarti tractatu.3°. de cura lepre i p̄ncipio.c.cū dixit.
Et cū tu verificaueris ꝙ illic.i.in vasis cūibus est sanguis
plurimū corruptus.i.nō elongatus a natura mł̄ie aduste:
sed in via ad eā:tūc opꝫ vt incipias ⁊ flomes floboͣ:⁊ si nō
aliunde saltē ex manibꝰ. ¶ Tertia stāte mā melancolica
in ꝑticulari mēbro maxime p̄ncipali vt cerebro existente
in toto habundātia sanguinis nō separati multum a mā
melancolica cū ꝯditionibus:vt supra ꝯuenit:⁊ in p̄ncipio
flobothomia. Et hac intentione habita ad ꝓhibitionē ge/
nerationis melancolie:patet cōclusio vt p̄cedens. Et hanc
ꝯclusionē intellexit Galienus.3°. interioꝝ.c.vij.cuꝫ dixit.
Cū videris mām melancolicā esse clausaꝫ in corpore.s.bn̄
ꝑmixtam cū sanguine:flobothoma venā mediam que col
ligantiam hꝫ cū basilica ⁊ cephalica:⁊ est canon primus.
Et loquebat̄ in casu passionis melancolice que est passio
cerebri:hanc ēt ꝯclusionē intellexit.d.A. pͣ tertij de cura
melancolie cum dixit. Euacuatio itaq̄dē fienda est:nam
si vides venas plenas qualitercūqꝫ sit:tunc collera nigra
est sanguinea.i.sanguis nō notabiliter differt a nā melan/
colie:flobothoma ergo ex nigra:imo oꝫ ꝭm oēm disposi/
tionem.s.hꝰ.i.in quocunqꝫ mēbro peccauerit melancolia
stante tali dispositione venaꝝ vt a flobothomia incipias.
Et sic ampliat̄ ēt cōclusio ꝑ idem fundamentū peccante
mā in alio mēbro a mēbro p̄ncipali. ¶ Quarta:hita intē/
tione ad eūanduꝫ mām malancolicā ꝓpriaꝫ peccanteꝫ ꝑ
flobothomiam siue sit in toto peccans siue in particulari
mēbro nō ꝯuenit flobothomia nisi p̄cedente digestione:⁊
vtplurimuꝫ facta de mā minoratiua eūone. Ista ꝯclusio
ratione declarat̄ qm̄ melācolia vbicūqꝫ fuerit nō digesta
sed cruda elongat̄ notabil'r a nā sanguis:⁊ frigida ⁊ sicca
existens imobilis reddit̄ ⁊ inepta euacuationi ꝑ flobotho
miam. Et talis an̄ digestionē nō est per flobothomiā eua/
cuanda. Et ꝯfirmat̄ qꝛ facta flobothomia mā melācolica
indigesta existente fit sanguinis ⁊ humoꝝ calidoꝝ euacua
tio:quoꝝ p̄ntia disponit̄ mā digestioni:⁊ ꝑ eoꝝ eūoneꝫ in/
crudat̄:ipsa tn̄ mā melācolica nō eūatur cū per talē eūo/
nem nō sit apta ꝯuenienter eūari:igit̄ ⁊c̄. ¶ Quinta:et qꝛ
mā mł̄ica in morbis ꝓportionalibus vtplurimū multitu
dine peccat:⁊ nō reddit̄ apta a multitudine ꝯn̄ter digeri
nisi virtute ꝑ exonerationē alleuiata ꝑ eūonē minoratiuā
ꝑficit̄:iō ꝯcludit̄ ꝙ vtplurimū nō oꝫ fieri talis māe eūo
per flobothomiā nisi p̄cedente eūone minoratiua eiusdē.
Hec ꝯclusio est de mente Auic. locis supra allegatis cum
dixit. Cum ergo digesta est egritudo:tunc bonū est flobo/
thomare. Et cū addit:⁊ in fine eius si necessaria fuerit flo/
bothomia:qꝛ si sit facta digesta mixta sanguini:⁊ conuer/
sa ad naturam eius aude supeream innuit quod si aliter
fieret flobothomia ad intentionez euacuationis materie
melancolice:⁊ si nō sit digestio in materia tūc timorosum

est ⁊ nociuū. Possem alios tex. ꝑ hac ꝯclone adducere:sꝫ
isti sufficiant. Cōfirmat̄ ēt cōclusio exꝑimento:qm̄ vt re
fert Gal'. si aliqn̄ fiat flobothomia ad eūationē dicte māe
nō precedentibus alijs ꝑticularibus eūonibus nō bn̄ suc/
cedit:dixit.n.sic. In veritate dico:ꝙ tēpore meo nō inueni
magnam vtilitatem flobothomie:que fit in flobothomia
ex quacunqꝫ cā sit nisi hoc mō.s.post duas vel tres purga
tiones an̄cedentes cum rebus respicientibus ⁊ educenti/
bus mām melancolicā nālem vel adhustā vel alium hu/
morem cōuersum ad nām melancolie absqꝫ adhustione.
Et hoc ideo est:qꝛ flobothomia euacuat sanguinem cali/
dum ⁊ humidū resistentē humori melancolico:ecce ꝯclu/
sionem verificatā exꝑimento doctoris. Cōcludo igit̄ ꝙ si
corpus a quo fienda est euacuatio ꝑ flobothomiaꝫ sit mul
tum sanguineū ⁊ cōuertatur ad nām melancolicā fiat flo
bothomia in ipso p̄ncipio ad minorandum sanguinem ⁊
ad nām alleuiandā vt degestioni melācolie possit melius
intendi. Sꝫ si nō sit sanguineū:nec mā mixta sanguini vt
cōiter est in p̄ncipio morboꝝ melācolicoꝝ flōmia in p̄n°
facta est moltū nociua ꝑꝑ eius ineptitudinē ad talē eūa/
tionem. Immo laudabile est ēt:ꝙ facta euacuatione in
mā nō oꝫ fieri euacuatio melancolie ꝑ flobothomiam ꝙ
corpus bn̄ exercitet̄:⁊ nō fiat nisi ad minus trāsacta hora
diei tertia ad bene cōmiscendum melancoliā cū sanguine
vt simul euacuet̄:⁊ ꝑinde laudat auctor flobothomiā talē
fieri debere latā. Et ꝭꝫ hanc distinctionē poteris glossare:
⁊ concordare tex. si ꝯ̄rij apparebunt. ¶ De qua vena fieri
debeat sic breuiter dico:ꝙ vbi intēdamus minorare māꝫ
cōem ne transeat in an̄cedentē flobothomia fiat stante in
toto nocumēto de basilica dextri lateris. Et si fuerit in ꝑti
culari mēbro fiat de basilica oppositi lateris corꝑe pleto/
rico existente. Et si corpus nō fuerit multū repletū fiat de
vena nigra eiusdē lateris. Sꝫ si volumus eūare mām pro
priam fiat de saluatella sinistra stante in toto nocumento.
Et si in ꝑticulari membro fiat de basilica siue saluatella
eius aliqn̄ in saphenis pedū:⁊ multū laudat̄ aliqn̄ in salua
tella manus virtute debili existente ⁊c̄. In ꝓposito igitur
nostro qꝛ in varicibus mā peccans est melancolia : cuius
radix fuit sanguis:dico ꝙ vtplurimū ꝯpetit flobothomia
diuersiua ⁊ euacuatiua. Et si cōiungat̄ plectorie cū sangui
ne in via ad adhustionē:p̄rio fiat flobothomia de basilica
dextra in p̄ncipio:postea facta digestione ⁊ eūatione mino
ratiua fiat ꝯn̄ter eūo ꝑ flobothomiā saluatelle:⁊ fiat pau/
latina:postea vlterius facta digestione iteret̄ vel brachio
vel in manu. Ideo in cura varicum dn̄s Auicē. laudauit
flobothomiā. In elephantia aūt qꝛ radix māe est vtpluri/
mū fl'a opꝫ fl'a eūare ⁊ diuertere:⁊ hoc conuenienter fit ꝑ
vomitum:iō auctores p̄cipue in casu isto laudant vomitū
fieri:tn̄ aliqn̄ est necessaria flobothomia saltē ad virtuteꝫ
alleuiandam. Ideo dixit Aui. in p̄ncipio cure elephantie.
Cum ergo succurrit̄ ei in p̄ncipio suipossibile est vt ꝓhi/
beatur cū eūationibus:⁊ ꝓprie cum vomitu laborioso:⁊
cum eo qd̄ extrahit flegma:⁊ cum flobothomia si indiget
ea. Ex hoc tn̄ nō collige ꝙ in principio ꝯpetit vomitus la
laboriosus:sed habita intentione ad mām ꝓpriam eūan/
dam:qd̄ nō fit in p̄ncipio:bn̄ ꝯpetit laboriosus vomitus.
In p̄ncipio autem in vtroqꝫ casu competere potest vomi/
tus leuis vt infra. ℞. aque ord. decoctionis anethi.℥.viij.
oximellis simplicis:in elephantia vel syrupi acetosi sim/
plicis:in varicibus ℥.ij. sumatur tepidum:⁊ post duas ter/
tias hore cum intentione vomendi imposito digito in gu
lam fiat vomitus. Factis ⁊ expeditis iā digestiuis leuibus
⁊ minoratiuis ⁊ ordiata flōmia ponēda sunt digestiua for
tiora ⁊ eūatiua. In varicibꝰ igit̄ digestiuū fortiꝰ fiat vt in/
fra. ℞. syrupi de bisançijs cū aceto.℥.ij. syrupi violati ꝯpo

fiti syrupi de epithimo.an̄.ʒ.5.aquaꝝ buglosse melisse:bo
raginis:⁊ lupuloꝝ.an̄.ʒ.ij.5.misce ꝑ duabꝰ vicibus clarifi/
cetur ⁊ aromaticeṯ cū modico macis. ❡ Ad hāc ēt intētio
nē valeret syrupus vt ifra.℞.aquaꝝ buglosse:lupuloꝝ fu/
miterre an̄.ʒ.v.aque decoctionis thimi:epithimi ⁊ capilli/
ueneris an̄.ʒ.ij.floꝝ boraginis:⁊ buglosse:⁊ violaꝝ an̄.
M.i.ligni aloes sandaloꝝ al.⁊ rub.an̄.ʒ.i. bulliant oīa sil'
paꝝ:⁊ dimittanṯ sic per diem naturalē:postea facta colla
tura cum zucharo albo addito modico aceti syrupizetur.
Postea.℞.foliculoꝝ.sene.M.i.thimi.epithimi floꝝ bo
raginis:⁊ buglosse an̄.M.5.oīa simul pistenṯ ⁊ in sacculo
ligentur ⁊ in syrupo suspendenṯ ⁊c. Syrupus ēt in casu cō
uenientior ⁊ fortior quo vlterius in ꝓcessu vti possumus
fiat vt infra.℞.floꝝ boraginis:buglosse florum fumiterre
melisse:⁊ violaꝝ an̄.ʒ.ij.ligritie corticum citri: passularuꝫ
enucleatarū:seminis bombacis:anisi ameos.an̄.ʒ.5.scolo/
pēdrie scariole:capillorū ueneris endiuie:cicoree an̄.M.i.
maiorane:basiliconis:camedreos an̄.M.5.sticados arabi
ci:sene epithimi.an̄.ʒ.5.pruna numero.x. bulliant in aqua
sufficienter ⁊ collentur:⁊ collature addaṯ succi buglosse:⁊
pomorū dul.an̄.ʒ.5.⁊ syrupizeṯ cū çucharo al.⁊ aromati
çetur cum croco:⁊ sandalis.Et si vuolumus facere dome/
sticum fiat vt infra.℞.syrupi de bysancijs syrupi de po/
mis ꝫm Mesue in.c.de soda melancolica an̄.ʒ.ij. syrupi
de epithimo.ʒ.i.aquaꝝ cicoree:scolopendrie:lupuloꝝ:⁊ fu
miterre.an̄.ʒ.ij.5.misce ꝑ tribꝰ vicibus clarificeṯ ⁊ aroma
tiçetur vt superior.In elephantia aūt fiat syrupus dome/
sticus vt infra.℞.syrupi de epithimo.ʒ.ij.oximellis sim/
plicis:syrupi de fumoterre an̄.ʒ.5.aquaꝝ feni.cuscute ⁊ sco
lopendrie an̄.ʒ.ij.misce ꝑ duabus vicibꝰ clarificetur ⁊ aro
matiçetur cum modico croci ⁊ cinamomi.Uel fiat magi/
strale sub hac forma.℞.radicū feni.asparagi.brusci: poli/
podij quercini an̄.M.5.thimi:epithimi:cuscute sene scolo
pendrie: extrēitatū tamarisci:floꝝ boragīs:floꝝ buglosse
an̄.ʒ.i.hec oīa bulliant in libris quattuor aque vsqꝫ ad cō
sumptionem tertie partis:⁊ dimittatur sic in infusione per
diem:⁊ postea fiat collatura:⁊ collature adde aque lupu/
lorum aque boraginis ⁊ boglosse ⁊ mellisse an̄.ʒ.ij.cū suffi
cienti quantitate mellis:⁊ aceti paꝝ :fiat syrupus de quo
sumatur cum aquis melisse absynthij:⁊ apij. Et si vel'es
domesticum fortiorez quo vti posses magis in ꝓcessu sic
fiat.℞.syrupi de epithimo:syrupi acetosi compositi syrupi
de thimo an̄.ʒ.5.aquaꝝ scolopēdrie melisse an̄.ʒ.i.misce:⁊
clarificetur duplicando ⁊ aromatiçetur vt supra cuꝫ cimi
no.Potest ēt aliter fieri.℞.radicuꝫ.v. diureticoꝝ acori:⁊
raffani:corticū radicū caparoꝝ an̄.ʒ.i.corticuꝫ mediani:ar
boꝝ frasini ⁊ tamarisci an̄.ʒ.5.floꝝ genestre ⁊ capillorū ue
floꝝ mellisse an̄.ʒ.ij camedreos:scolopēdrie:eupatorij ab
synthij an̄.M.5.sticados arabici.ʒ.5.bulliant in aqua con/
uenienter vt radices multa ebullitione flores ⁊ herbe mo
dica bullitione ꝫm artem. ❡ Deinde facta collatura cuꝫ
melle ⁊ çucharo equaliter ⁊ modico aceti fiat syrupus de
bite coctus:qui postea aromatiçetur cū mace cinamomo:
⁊ croco paꝝ positis i petia infusa in eodē.Et exhibeaṯ cuꝫ
aquis scolopēdrie mellisse ⁊ eupatorij.Et istis syrupis vti
potes in toto ꝓcessu aliqñ fortioribus aliqñ minus forti/
bus:⁊ aliqñ faciendo iulep ꝓpter delicatos cū aquis vt su
pra:⁊ ꝯñter cū istis facta digestione debemus iterato eūa/
re mām ēt gradatim cum minus fortibus postea cum for
tioribus.Et qm̄ in hoc posset error notabilis ꝯmitti vtile
erit si simplicia tales materias euacuantia ꝫm graduꝫ in
fortitudine ⁊ debilitate cōnumerenṯ:qꝛ ex istoꝝ cognitio
ne poteris ad solutiua ꝯuenientia ꝓcedere.De solutione
istoꝝ ⁊ gradibus repio apud auctores diuersitatem:nam
Auer.in canticis pte scd̄a prime ptis practice ꝯmēto.iz.sic

dixit.Fortior ex his medicinis est laçulus:post ipm̄ epithi
mus:post ipsum polipodiū:post ipsum mirabolani indi ⁊
kebuli.Sene aūt ⁊ fumusterre educūt humores adustos.
Addit ego non repono buglossam inter educentes melā/
coliam:nihilominus est ex resistentibus ei. Ex isto habes
diuersas medicinas valentes in melancolia nāli:⁊ melan/
colia adusta ⁊ gradus ipsarū:neqꝫ in his ꝯnumeraṯ thimꝰ
neqꝫ lapis armenus.Hanc etiam varietatem in soluendo
obseruat Mesue in simplicibꝰ suis:qm̄ laudat epithimū
polipodiū in melancolia nāli.Sene aūt fumiterre laudat
in melancolia adusta.Mirabolanos indos dicit valere
in vtraqꝫ melancolia.Ipse ponit lapidē armenū valere in
mā melancolica cum consideramus morbos qbus valet
Auic.scd̄o can̄.nō facit ca^m de lapide lazulo:sed hñ de lapi
de armeno.Et in isto caplo cū dixit:ꝙ in soluendo melan
coliam fortior est lapide lazuli:⁊ ꝙ simulaṯ in colore açu/
li:⁊ ꝙ eo vtunṯ pictores ⁊ tinctores loco azuli:⁊ Serapio
non facit mentionē de lapide armeno sed de lapide lazuli
dixit ꝙ laxat humores melācolicos ⁊c.De epithimo dixit
Auic.ꝙ soluendo educit melancoliaꝫ fortiter ⁊ flegma: ⁊
ꝙ potio est quattuor aureoꝝ.Dixit de mente alioꝝ ꝙ si
bibaṯ.i.sumatur in substātia pondus est aurei.ij.5.⁊ deco/
ctuꝫ vsqꝫ ad quattuor.Dixit Serapio de mente Haliab/
batis ꝙ educit melancoliā.Intellige ꝫm dioscoridē dixit
collerā ⁊ melancoliā.De polipodio dixit Aui.soluit melā/
coliā.i.nālez sine punctiōe ⁊ soluit flegma.Iteꝫ dixit Se/
rapio ꝙ purgat melancoliam suauiter ⁊ flegma.Et ꝙ qui
dam medicorū ingeniati sunt ad eos qui nō poterant po/
tare medicinas ꝓhiciebant ipm̄ tritum in aliqbus cibis
ipsoꝝ ⁊ purgat melancoliā leuiter.i.naturalē.De mirabo/
lanis dixit Auic.nigri soluunt melancoliā.i. naturalē: ke/
buli soluunt melancoliā ⁊ flegma.Idē ēt sentit Serapio.
De sene ⁊ fumoterre dixit Serapio ꝫꝫ Rasiz in.c.de sene
in fi.Sene ⁊ fumiterre purgant humores adhustos Auic.
nō facit mētionē.Itaqꝫ videmus auctores i hoc ꝯuenire
ꝙ lazulus epithimū mirabolani polipodiū purgāt melan
coliā naturalē:fumusterre ⁊ sene eūant melancoliā adhu/
stam:hoc igiṯ ꝓ regula obseruemus. ❡ Sꝫ restant adhuc
due difficultates.Una est de graduatione in soluēdo māꝫ
melancolicaꝫ.Alia est de lapide arme^o ⁊ de thymo:quas
medicinas aliqui cōnumerant inter has ⁊ aliq nō.Repe/
rio rosam anglicā:cuius auctoritas etiā est magna ⁊ ingra
duando vř isto mō sentire dixit sic graduando a debiliori
ad fortius in primo gradu ⁊ ordine sunt mirabolani indi
⁊ emblici:post ipsum sunt polipodium cum aniso ⁊ diure/
ticis:deinde epithimū:qꝛ eius operatio est fortior opatio/
ne polipodij:⁊ maiorē infert corpori angustiam:iō oportet
remittere eius qualitates p̄mas ⁊ maliciā in resoluendo
⁊c.post epithimū lapis lazuli.De eleboro nō faciunt men
tionem tanq̄ꝫ de eo qui est apud nos medicina nimis for/
tis. ❡ Conueniunt igitur ꝙ lapis lazuli est fortior medici/
na ad eūandum melancoliā:postea epithimū:postea poli/
podiū:⁊ postea in vltimo gradu sunt mirabolani:qꝛ debi
liores in educendo mām melancolicaꝫ. ❡ Nota igitur h
ꝓ regula.Credo cōe iudi^m male intelligendū sit in opposi
tum credunt ꝙ polipodiū vel epithimus minus soluunt
q̄ꝫ mirabolani. ❡ De vltima difficultate p̄mo de epithi/
mo repio cōiter auctores thimū laudare i mā fria maxie
flegmatica ⁊ passionibus pectoris etiaꝫ syrupuꝫ de thimo
ad idem valere:nō repio de thimo fieri p̄cipuam mentio/
nem cōtra passiones melancolicas a senioribus ⁊ illustri/
bus medicis:lꝫ moderniores eo in his passionibꝰ vtātur:
⁊ repio rosam anglicā sic dicentem in cura quartane.Sed
vnū ego dico:ꝙ thimus est herba bona in passione splenis
⁊ in morbis melancolicis ⁊ in morbis alijs:sꝫ in epithimo

qđ hac est.i.qui laudat̄ hic nunꝗȝ inueni ꝺpationē sensi/
bilē hoc ipse.Starē ego tñ in iudicio maioris ꝑtis ⁊ ma/
xime ꝑmoꝝ medicoꝝ:neqȝ sua expientia dȝ in hoc face/
re regulā.Credo tñ ꝙ caliditate ⁊ subtilitate digerēdo va
leat:sed soluēdo nō credo.¶ Circa vltimū qđ me multū
difficultat:vt de lapide armenio nunqđ debeat poni īter
medicinas hmōi cuȝ ab aliqb⁹ fiat mentio:⁊ ab aliqbus
non:reperio Rasim ꝑ° ꝯtinē.c.de melācolia versus fineȝ:
q interpositis tñ verbis quibusdā alijs dicit hec v̄ba que
sequunt̄.Antiq ꝯsueuerūt vti elleboro:sed ego magis lau
do lapidē armenū:q̄ nulla dubitatio vel defectus est in
opōne ipsius:⁊ cognoscit̄ virtus opationis eius sup infir/
mū ꝑ paucos dies:⁊ si necesse est reitera ipm:q̄ nō ē in eo
calefactio:nec qualitas mala:nec malus sapor.Ecce qua/
lia verba.Dicerē igit̄ in tali mā:ꝙ laçulus ⁊ lapis arme/
nus cū sint medicine multū fortes:vt oēs testant̄ ꝑter ver
ba Rasis paulo ante dicta:nō debēt eē ī casu nostro nec ī
vsu:⁊ ab eis cauere debemus ꝗtum possumus. Sicut.n.
antiqores:qbus nō erant note leuiores medicine vtebant̄
elleboro:⁊ nunc loco ellebori vtunt̄ lapide laçuli:vt dixit
Serapio ꝑ° breuiarij de cura melancolie versus finem.
Medici antiqui dabant in hac egritudine elleborum ni
grū decoctū in aqua:aut ꝯtusum:aut mixtū cū alijs medi
cinis:sed medici nostri tpis recedūt ꝑꝑ vehementiā:que
accidit illi qui ipsum accipit.Idē dixit Auer.5° colliget.c.
de elleboro.Et idē dixit:ꝙ adamas hȝ silē in virtuteȝ pur
gādi sicut elleborus.Et.d.Aui.c.de lapide armeno dixit:
ꝙ lapis armenus fortior est lapide laçuli. Ita ⁊ nos qbus
innotescūt leuiores istis debemus ab istis diuertere quā
tū possumus.Idem dico de scamonea in mā colerica:q̄
vt dicit Gal.ꝑ° regiminis acutoꝝ cōmento 2° in fi.Uerū
tñ melior est ei cōpositio:q solutiuā pōt portare medicinā
in qua elleborus cadit:⁊ nō cadit in ea scamōea:cū tñ reli
que non sufficiant super eis ꝑsumēdū est:dicerē tñ ꝯsulen
do:salua tñ reuerentia dñi Rasis:ꝙ lapis armenus debȝ
semꝑ in totū dimitti:neqȝ eo aliquo pacto vti.primo q̄ ī
virtute lapis laçulus ei assimilat̄:⁊ est familiarior:⁊ de eo
forte oēs medici faciūt mētionē ꝑter Aui.q ⁊ si nō ponat
caplm de ipso simplici:tñ multotiēs de eo vtitur ⁊ appro
bat.Scđo qđ plus me mouet est:q̄ que sit talis medicia
a multis ignorat̄:⁊ nō tm̄ a modernis:sed ab antiqorib⁹:⁊
maxime doctis ⁊ expertis.Reperi Rabbi moysez in tra/
ctatu quodā de regi.sanitatis ad regem hyspanie sic dixis
se.Nō dȝ euāri dñs cū lapide laçuli ꝑpter eius vehemen/
tiam:neqȝ cū lapide armeno:q̄ non cognoscit̄ de quo in/
tulit dubitationē nobilior medicoꝝ.s.Auēçoar ꝙ non sit
ille:qui tali noīe nuncupat̄.Ego ēt testor me multotiēs a
doctis apothecarijs perquisisse quid intelligant ꝑ lapideȝ
armenū.Aliqui melius intelligētes cōfusione ducti dicūt
se nō intelligere.Et tñ ꝯponūt pillulas de lapide armeno.
Alij minus scientes libere dicūt:ꝙ ꝑ lapidē armenum su
munt bolū armenū in cōpositionibus.Ecce bestialitateȝ
eoꝝ cū lapis armenus sit vehemēter solutiuus:⁊ bolus ar
menus solutiōi ꝯriet̄.Hec oīa diligēter notate ꝓ bona do
ctrina.Nam ⁊ si aliqualiter a ꝓposito fecerim disgressio/
nem:vtiliter tñ factū existimo:habetis hic de lapide ar/
meno ⁊ de thimo a multis laudatis in soluēdo mām me
lancolicā.Ego aūt eos vitupero.Habuistis gradus in for/
titudine ⁊ debilitate medicinaꝝ soluētiū melancoliaȝ di
uerso mō a cōi iudicio.Hūistis tertio electionē medicina
rū soluētiū melācoliā nālē ⁊ aliqꝫ adustā.¶ Nota tñ hic
ꝙ lȝ haꝝ medicinaꝝ alique magis euacuēt melācoliam
nālē:⁊ alique adustā.Credo tñ ꝙ oēs tales oēm māȝ eua
cuant melancolicā:⁊ ꝑ tanto doctores in mā melancolica
q̄cūqȝ oi tali medicina vtūtur.Et rōnem huius credo eē:
q̄ ꝓbabile ⁊ verisimile ē:ꝙ oēs māe melācolice sint eius
dē spēi:qđ manifestat̄ per hoc:q̄ oēs tales cū putrescunt
febres causantes eadem ꝓprietate specifica afficiūt:q̄ de
q̄rto in q̄rtū faciunt de nā sua periodū:iō ꝓbabile est:ꝙ
oīs medicina:que per ꝓprietatē vnā illaꝝ respicit oēȝ re/
spicere possit.Cū hoc tñ stat:ꝙ inequaliter:vt ꝯstat intel/
ligenti:circa electionē igit̄ eaꝝ in opere bonū est ꝯsidera/
re.¶ Iam redeo ad principale nr̄um vt ad medicias euā
tiuas.Ualeret igit̄ in varicibus solutiuū vt infra.℞.dya
catholiconis Damasceni vel Nicolai sine diagredio.ʒ.vi.
⁊ cū aqs fumiterre:buglosse:⁊ lupuloꝝ:decoctionis florū
boraginis:⁊ buglosse:foliculoꝝ sene añ.ʒ.i.misce fiat po/
tio:in hoc casu in forma pillulaꝝ.Ualerent ēt pillule vt ī
fra.℞.pillulaꝝ de fumoterre:pillulaꝝ indaꝝ añ.℈.ij.cū
modico hamec formētur pillule ⁊ exhibeant̄ cuȝ.℥.ij.aq̄
casei.Et si velles solutiuū magistrale fcm̄ fiat vt infra.℞.
reubarbari electi.ʒ.ij.epithimi.ʒ.i.folliculoꝝ sene.ʒ.i.s.mi
rabolanoꝝ citri.⁊ indoꝝ añ.ʒ.s.spice squinanti añ.gra.ij.
passulaꝝ pinguiū.ʒ.i.s.infundant̄ oīa in aqs vt infra.℞.
aquaꝝ fumiterre:cicoree:scolopendrie:⁊ buglosse añ.℥.i.
s.⁊ bulliant duabus vel tribus bullitionibus:⁊ remaneat
in infusione post decoctionē.x.hor̄.⁊ postea fiat fortis ex/
pressio:⁊ collature addat̄ diasene.ʒ.iij.syrupi viola.℥.ij.mi
sce fiat potio.Posses si talia non suffecerint in ꝓcessu ad/
dere dosim solutiuoꝝ:vel ēt aliqđ de lapide laçuli loto ⁊
rectificato ꝭȝ artē:sꝑ tñ cū timore.In elephātia aūt cōue
niret solutiuū dōesticū fcm̄ vt.j.℞.dyacatholicōis:cassie
extracte añ.℥.s.yerepigre.ʒ.i.s.dyasene.ʒ.ij.syrupi de epi/
thimo.℥.i.cū decoctione polipodij:cuscute:radicū fenic.⁊
scolopēdrie añ.ʒ.ij.passulaꝝ.℥.s.sumendo.℥.v.dicte deco/
ctionis debite facte fiat potio.Et domesticū ēt eēt ius gal
li veteris ordinati ꝭm artē:in quo coquunt̄ polipodiuȝ:se
ne:epithimū:passule:carthamū:⁊ ysopus sumendo de eo
fcā dissolutione carniū ⁊ expssiōe.℥.vi.vel.vij.Et si volue
ris fortius facere fiat vt infra.℞.agarici electi.ʒ.i.s.çinçi.
salisgēme añ.℈.s.mirabolanoꝝ:chebuloꝝ.ʒ.ij.indoꝝ.ʒ.
i.s.ꝯtundant̄ ⁊ fricent̄ cū oleo amigdalaꝝ dul.⁊ omnia si
mul infundant̄ in decoctōe vt infra.℞.polipodij q̄rcini:
radicū feni.petroselij añ.ʒ.ij.s.foliculoꝝ sene.ʒ.ij.epithi/
mi.ʒ.i.passulaꝝ.ʒ.iij.sticados:floꝝ boragi.⁊ melisse añ.ʒ.
s.bulliant in sufficienti ꝗtitate aq̄ ꝭm artē bulliēdo prius
radices ⁊ postea flores cū epithimo.Et sumat̄ de ista deco
ctione facta collatura.℥.v.⁊ ista dimittant̄ in infusiōe per
horas.x.postea fiat expssio ⁊ collatura:⁊ collature addat̄
dyacatholiconis.ʒ.vi.dyasene.ʒ.i.s.oximellis simplicis.℥.
i.misce fiat potio.Sequēti mane post medicinas fiat ꝯfe
ctio ⁊ sumat vt ifra.℞.mitridati.ʒ.i.dyabuglossati.ʒ.i.mi
sce h̄ idē post alias euōnes in elephantia.¶ Circa tñ ꝑm
ꝑmo minoret̄ mitridatū ⁊ augeat̄ dyabuglossatū in ꝓces
su fiat euō.Post medicinas in varicibus fiat ꝯfectio vt ī/
fra.℞.dyabuglossati.℥.s.speꝝ ꝯfectionis de gēmis.℈.s.
cū syrupo de biçantijs.Quidā cōposuit electuarium satis
forte valens in oī mā melancolica:cuius descriptio talis ē
℞.buglosse:ligritie añ.℥.i.sticados arabici:camedreos:ca
mepitheos:calamēti:absynthij:seminis anisi añ.ʒ.ij.s.epi
thimi:polipodij:sene añ.℥.i.mirabolanoꝝ indoꝝ:⁊ chebu
loꝝ añ.℥.s.prunoꝝ:iuiubaꝝ añ.numero.50.scolopendrie
M.i.bulliant in lib.iij.aque vsqȝ ad cōsumptionem me/
dietatis:excepto epithimo:qui ponat̄ in fine decoctiōis:⁊
facta decoctione ꝑ diē dimittant̄ in infusiōe:postea fiat
collatura ⁊ bona expssio:in qua ponant̄ vt infra.℞.lapi/
dis laçuli:lapidis armeni:qđ tñ nō placet.ꝑꝑ.añ.ʒ.iij.elle
bori nigri.ʒ.ij.s.sene.ʒ.vi.reubarba.electi.℥.s.cinamomi
electi.ʒ.ij.ligni al.ʒ.ij.been albi ⁊ rubei añ.ʒ.s.spice:squan
ti añ.℈.s.oia grosse ꝯtūdant̄ ⁊ ponātur ī dcā collatura ca

llda: ꝫ ꝑ diē ꝫ noctē in infusiōe ꝑmaneant: postea fiat col
latura: ꝫ cum sufficienti quantitate mellis ꝫ çucchari eq̄li
ter fiat electuarium: cuius dosis est a. ʒ. ß. vsqꝫ ad. ʒ. vi. ꝛc.
¶ Habetis varia solutiua: ꝫ fortia ꝫ minus fortia: q̄bus va
rio mō opꝫ vti: qm̄ in casu opꝫ corpus mūdū tenere: ꝫ ma
xime si debeamus deuenire ad opationē manualē: que la
boriosa est. Propter qđ dixit Aui. c. ꝓprio in fi. Rectius ē
vt non apponant̄. s. varices: neqꝫ fiat in eis aliqd̄ laborio
sum: nisi post eūonē ꝫ mundificationē vltimā. Et versus
p̄nm̄ cure dixit. Cū aūt ꝯfirmat̄ paꝝ sperat̄ ꝙ ꝓhibeatur:
ꝫ si sperat̄ scias ꝙ sūmā curatiōis sperare huius egritudi
nis est assiduatio in curatione. s. cū medicinis eūantibꝰ ꝛc.
Et qm̄ vt dicebat̄ circa textū exponēdo in hoc casu maxi
me valet vomitus: ꝫ nō solū mãerum cōium: sed ēt cū ꝓ
prietate appropriatoꝝ maxime in elephantia iō obseruē
tur verba Serap. in. c. de melācolia sub hac forma. Si hu
mor est terrestris grossus frigidus mūda stomacū cuꝫ vo
mitu cū potu aque calide: in qua decocta sint anetū: sal: ꝫ
calamentū fluuiale: ꝫ nux aromatica: ꝫ semen atriplicis: ꝫ
semen raphani sup. cū oībus istis vel aliqbus eoꝝ: ꝫ ciba
illū in primis ex raphano decocto cū secaniabin facto cū
aceto sqllitico: ꝫ si adiuuat virtus abūdantius appōemus
elleborū in raphano ꝫ infundemus in secaniabin. ¶ Ha
bes ex isto textu plura vomitiua ꝫ fortia si ꝯsideras. Pri
mo igit̄ posses infundere raphanū in oximelle simplici fa
cto ex aceto cōi: vel ex aceto squillitico ꝫ est fortius: ꝫ post
q̄ steterit in infusione sex horis comedas de ipo raphano
tres vel quattuor bolos male masticando: ꝫ post mediam
horā cū intētione vomēdi ponat̄ digitus in gulā: vel pen
na infusa in oleo ꝫ fiat vomitus. Et si nō suffecerit post ta
lē cibationē hora dicta exhibeat̄ decoctio vt infra. ℞. ca
lamēti fluuialis. ʒ. i. ß. se. anisi: atriplicis aā. ʒ. ß. bulliāt ī aq̄
ʒ. x. vsqꝫ ad ꝯsumptionē tertie partis: ꝫ facta collatura ad
dat̄ oximellis simplicis vel squillitici. ʒ. i. ß. ꝫ tepide exhi
beat̄. Et si fortius volueris adde in decoctione de semine
raphani: vel bulliant hec in media ꝑte aque raphani: ꝫ si
adhuc fortius adde de nuce vomica. Et si fortius nutriat̄
raphanus cū elleboro in oximelle simplici mā̄ viscosiori
exn̄te: vel squillitico imponendo frusta ꝑua ellebori ī ra
phano: tn̄ cum deꝫ sumi raphanus abyciat̄ elleborus. Ali
os modos posui in cōsilio meo de lepra. Aduerte tn̄: ꝙ ni
si stomacus in virtute fuerit fortis ꝫ in substantia robustꝰ
cū alia ꝑparatione ad vomendū nō auderē in exhibitiōe
hoꝝ vomitiuoꝝ: qꝛ audiui de medico multū audace: qui
cū vomitiuo ꝑduxit stomacū amici ad vomendū vsqꝫ ad
mortem. Si igit̄ ita fieri ꝯtingat obseruētur canones po
siti a dn̄o Aui. 4ª primi. c. xi. ꝫ. xij. cū succedentibꝰ quibus
dā: ꝫ nō obliuiscaris ꝯfortare stomacū si vomitus laborio
sus factus fuerit. Ego tn̄ magis inhereo eūatiuis per seces
sum: sic ēt de cōi fit vsu: lꝫ Hypo. vomitū laudauerit: ꝫ vt
hēamus ordinē in solutiuis: qꝛ frequens nimis vsus ē no
ciuus: ꝫ ex alia ꝑte opꝫ corpus bn̄ mundare in talibus pas
sionibus ꝫ modū ꝯseruare: iō ꝓ regula obseruet̄ qđ colli
git̄ pª tertij capl'o de melancolia bn̄ ꝯsideranti: postq̄ ve
neris de debilibus ad fortiora: tunc debes semel in mēse
cum medicina forti eūare ꝫ semel in ebdomada cum de
bili medicina: ꝫ semel cū medicina mediocri: hoc intelli
git̄ ꝯstante ꝟtute. Dixit. n. sic ad lr̄am. Si ḡ nō conferunt
.i. nō sufficiūt medicīe supradicte reitera iteꝝ ꝫ ī oī ebdo
mada eūa vice vna cū pillulis subtilibus. i. leuibus me
dijs. i. mediocribus compositis: ꝫ inter spaciū id administra
triferā epithimi ꝯm hunc modū: sumant̄ trifere. ʒ. iij. epi
thimi. ʒ. i. hyere. ʒ. ß. misce: ꝫ in oī mense eūa cuꝫ aliq̄ forti
de hyeris magnis donec inuenias egritudinē iā remotaꝫ
si bn̄ consideras colligit̄ qđ dcm̄ est. ¶ Iā vltimo restat

in hoc p̄ncipali deuenire ad alterationē mēbroꝝ. In vari
cibus igit̄ post aliq̄ eūonē ꝯuenit epithimare epar vt in
fra. ℞. aquaꝝ cicoree: endiuie: fumiterre: ꝫ buglosse aā. ʒ.
ij. sandaloꝝ oium: coralloꝝ vtriusqꝫ: been vtriusqꝫ aā. ʒ.
ß. ligni al. ℈. i. aceti paꝝ fiat epithima: vel pōt fieri saccul9
ex floribus rosaꝝ: violaꝝ: floruꝫ boraginis: ꝫ buglosse aā.
M. ß. spice: absynthij aā. ʒ. ij. cum speciebus vt supra: fiat
sacculus ꝓ epate: q fumiget̄ cū aspersiōe sup lapide greco
cū aqs cicoree ꝫ absynthij equaliter cuꝫ fumo. Pro corde
fiat epithima cordiale sub hac forma. ℞. aquaꝝ boragis
buglosse: violaꝝ aā. ʒ. iij. melisse: rosaꝝ aā. ʒ. i. ß. vini albi
odoriferi. ʒ. ß. sandaloꝝ citri. ꝫ rub. coralloꝝ rub. ꝫ alborū
aā. ʒ. ß. oçimi: gariofiloꝝ: vtriusqꝫ been: sete crude icise aā.
℈. i. ambre. croci aā. gra. i. ß. camphore: ossis de corde cer
ui aā. gra. ij. misce. Et si placet potes addere de fragmētis
intrantibus in ꝯfectione de gēmis. ʒ. ß. ꝓ delicatis: ꝫ ex eis
dem potes ꝯficere sacculū mutādo aquas ꝫ flores ꝫ her
bas addendo de corticibꝰ citri remisse in qualitate cuꝫ se
mine acetose. In elephantia aūt fiunt ēt rectificatiōes ho
rum mēbroꝝ cū silibus: sed minorent̄ doses frigidorū vt
violaꝝ: rosaꝝ ꝛc. ꝫ augeant̄ doses calidoꝝ vt been: gar. ci
namomi: ambre: oçimi: addendo vbi nō sunt posite: vl' au
gendo vbi sunt posite. ¶ In ꝯfortatiōe aūt splenis vt plu
rimū debilitati in attrahendo: vel in expellēdo in tali ca
su ꝓprio fiat fomētatio supra ipsuꝫ splenē vt infra. ℞. cor
ticū tamarisci: corticū radicuꝫ salicis: ꝫ capparoꝝ: lapacij
acuti: chebuli aā. M. ij. scolopendrie: floꝝ genestre: absyn
thij: abrotani. M. i. costi: ciperi aā. M. ß. seminū feniculi:
fenugreci: semi. lini aā. M. i. ß. spice nardi. ʒ. ß. ponant̄ oīa
ad bulliēdū in vino albo: ꝫ aqua eq̄liter: ꝫ q̄rta parte aceti
albi: ꝫ facta debita decoctione fiat fomētatio supra ipsuꝫ
splenē ter vel quater. Et si volueris fortiorē efficere adde
in decoctione de gūmi arabico: bdelio: serapino: oppopōa
co ponēdo. ʒ. ß. vel. i. de quolibet eoꝝ: ꝫ de aceto ponendo
mediā ꝑtē aceti squillitici. Et facta fomētatione fiat inū
ctio supra splenē cū vnguento vt infra. ℞. olei amigdala
rū amaraꝝ: olei rute: olei de capparibus aā. ʒ. ß. olei de li
lijs albis. ʒ. ij. semi. anisi: carui: ameos aā. ʒ. ß. costi: ciperi:
cinamomi aā. ℈. ß. aceti. ʒ. ij. croci. gra. ij. misce. ꝫ si volue
ris fortius facere adde de gūmi ꝯm necessitatem. In hoc
casu ēt valet oleū bn̄dictū: ꝫ oleū balsaminū. Et posset ēt
fieri empl'm ꝫ cerotū cū appropriatis vt. ℞. dialtee: mar
ciaton aā. ʒ. i. ß. armoniaci dissoluti in aceto. ʒ. i. florū gene
stre: seminis aneti aā. ʒ. ß. fiat cerotuꝫ si placet. Et si volue
ris facere empl'm poteris addere oleū de lilio de cappari
bus cū pinguedine porci: ꝫ cuꝫ farina fenugreci: ꝫ seminis
lini: ꝫ sic variabis manente eadē intentiōe. Pro ꝯfortatio
ne vero mēbroꝝ per interius valēt cōfectiōes cordiales
cū aliqbus epaticis ꝫ spleneticis. In varicibꝰ minus cali
dis in elephantia calidioribus. In varicibꝰ fiat ꝯfectio vt
infra. ℞. spēꝝ dyarodon abbatis. ʒ. ß. spērū electuarij leti
ficantis Rasis: spērū ꝯfectionis de gēmis aā. ʒ. i. ß. cū çuc
charo dissoluto in aquis melisse: cicoree: fumiterre qđ suf
ficit: fiat ꝯfectio in morsellis. ʒ. ij. ꝓ quolibet morsello. Et
detur in sero aā cenā per duas horas vel vnaꝫ ad minus.
In elephantia valet vt infra. ℞. spērū dyambre. ʒ. ij. spē
rū ꝯfectionis de musco dulci. ʒ. i. spērū dyarodon abbatis
ʒ. ß. cū. ʒ. vi. çucchari dissoluti in aquis melisse: scolopēdrie
ꝫ betonice cū modico vini albi electi fiat cōfectio in mor
sellis. Posset ēt fieri electuariū in hoc ꝓposito vt ifra. ℞.
corticū citri ꝯditi. ʒ. ß. liquiritie rase. ℈. ij. çucchari candi.
carniū passulaꝝ pinguiū aā. ʒ. i. margaritaꝝ aā. ʒ. i. yacin
thoꝝ: saphiroꝝ: smeraldi: doronici: coralloꝝ al. ꝫ rube. aā.
℈. i. cinamomi electi: macis: galange aā. ʒ. ß. gariofi. cube
be; ligni al. storacis: calamite: semi. basiliconis aā. ℈. ß. cro
ci. ʒ. ß.

ci.ʒ.ß.musci:ambre añ.gra.vij.cõserue:boragis:⁊ buglos/se añ.succi pomoꝝ dulciuȝ depurati.ʒ.ij.aque rosate: vini optimi añ.ʒ.i.⁊ cũ libr.i.çuccbari albi fiat electuariũ i bona forma:quo vti põt diebus quibus nõ syrupiçat: neqȝ aliter soluitur. Bonũ est ⁊ regulare in his morbis cronicis vt aliqñ dimittatur natura quieta cum debita dieta ⁊ nullis medicinalibus alteret̃.⁊ sic expeditum sit primum pñcipale circa regimen in totum bñdũ. ¶ Consequenter ꝯordinandũ est:qño operandũ est circa particularia mẽbra. Jn varicibus igitur obseruet̃ talis modus factis.primo q̃ ꝓcesserunt fricentur dicte varices cũ pãno tepido:⁊ si pannus esset de grana eẽt ꝯuenientior:⁊ ꝯtinuet̃ fricatio vsqȝ dũ mẽbrũ caleat:⁊ sanguis venaꝝ subtiliatus videat̃:⁊ h̄ fiat post duas horas diei in estate:⁊ vltra vesperas in hyeme. ¶ Cõsequenter bñ cõsidera si vene inflate sint de ramis saphenaꝝ vel sciaticarũ. Si saphene accipe flobotbomũ ⁊ aperi venã infra cauillã in pte exteriori ⁊ syluestri ⁊ facias latum orificium vt sanguis grossus exire possit: ȝ tñ vene minute dispõnem. Fiat tñ flõmia facta pri⁹ ligatura stricta post fricationes cũ binda supra genu: si supra genu venaꝝ tumefactio extẽdat̃. Et si sint tñ infra genu tumefacte stringat̃ infra genu:⁊ in oĩbus cõprimat̃ deorsum:vt grossa mã possit educi ⁊ tota vnius cruris educat̃ vna vice si virtus cõsentiat:⁊ si non partiat̃ vsqȝ dũ educta sit ꝓm modũ:q supradictus est: ⁊ cognoscet̃ eius eductio totalis qñ nõ stabit ipsaꝝ apparẽs tumefactio; ⁊ hoc expedito in vno crure post duos vel tres dies fiat similis operatio in alio crure:si vene alterius cruris sint tumefacte. Or si forte contingeret pp viscositatẽ ⁊ terrestreitateȝ humoris:qȝ nõ obediat desensui deorsum: tũc oportebit aliqñ facere opõnem.s.vt facta fricatione: vel embrocata tibia cũ aq̃ calida vsqȝ dum vene rubeãt ⁊ exuberãt fiat flõmia in diuersis ptibus cruriũ vt mã magis grossa appareat ⁊ mã inde euẽtur. ¶ Cõsequẽter fiat decẽs ligatura incipiẽdo a calcaneo bñ stringendo ⁊ sursum ꝓcedẽdo vsqȝ ad genu:⁊ sic fascia remaneat vsqȝ ad ꝯsolidationeȝ flõmie:postea dissoluat̃ ⁊ crus cũ stipticis ꝯfortet̃ fomentando:embrocando:⁊ vngendo:⁊ postea decẽs ligatura fiat vt supra. Et pñr post aliquos dies anteq̃ mẽbrũ exercitet̃ fiat calcia de pelle canis per longum scissa:⁊ cũ cordula serica paulatine stringat̃:⁊ fascia ꝓm modũ dcm̃ superponatur vsqȝ ad tp̃s. Paulatine exercitari incipiat obseruando in reliquis regimẽ ꝓm ꝙ dictũ est in dieta ⁊ medicinis:maxime cuȝ vomitu ⁊ aliq̃bus flõmijs in manu vł brachio ad diuertẽdũ:q2 tunc diuersio est necessaria: ne aliqd deorsum fluat:qȝ fluere ꝯsueuit:postea cũ ꝑ tẽp⁹ tumefieri non appareant remoueat̃ fascia ⁊ calcia dicta stricta retineat̃ etiam per tẽpus:postea post multũ tp̃s remoueatur semꝑ regimine obseruato vt dcm̃ est:q2 maximus timor est in tali passione de recidiua ꝓpter cãs supra expssas. Et si per flõmiam venaꝝ non posset tota mã cõueniẽter educi:vt opus sit venas incidere:vel in totũ remouere ad perfectaȝ curã recurre ad ea:que supra scripta sunt circa textũ per me in zz⁹ tertij ꝓm doctrinã Albucasis ⁊ modum obserua suũ. Hic modũ nõ ponam ꝓpter nõ ꝓlõgare inutiliter. Et q2 dcm̃ est:ꝙ expedit post flõmiã vt membrũ stipticis ꝯfortet̃ iam sunt ponende medicine ad h̄ valentes. Primo ergo fiat decoctio de qua fcã cõsolidatiõe mẽbrũ epithimet̃ vt infra. ℞.rosaꝝ absynthij: foliorũ piroꝝ:⁊ plantaginis añ.M.i.mente.M.i.gallaꝝ:balaustiarum:corticũ granatoꝝ añ.ʒ.ij.nucis cipssi:masticis añ.ʒ.i.ß.sandaloꝝ rub.sanguinis draconis añ.ʒ.i.bulliant in situla vna aque vsqȝ ad qnte ptis cõsumptionem: ⁊ de ea fiat emplastratio ⁊ cathaplasmatio:⁊ si fiat cũ spõgia infusa ⁊ supliget̃ erit vtile:postea fiat inunctio cũ vnguẽto vt ifra

℞.vnguenti sandalini.ʒ.iij.olei myrtilloꝝ.ʒ.ij.succi barbe hyrcine:acacie añ.ʒ.i.ß.coriandroꝝ ꝑparatoꝝ:mucis cipssi añ.ʒ.i.rectificet̃ vnguentũ ꝑ vngendo. Posses ẽt facere emplm̃ ꝯfortatiuũ vt infra. ℞.farine orobi.ʒ.i.ß.farine fabaꝝ.ʒ.ß.olei myrtini:⁊ rosaꝝ lotaꝝ in aceto añ.ʒ.ß.⁊ cũ decoctione supradicta fiat emplm̃. Posses ẽt facere cerotũ ex pulueribus ꝯstrictiuis cum dragaganto:mastice:⁊ similibus. Valet vnguentũ de cerusa ⁊ similia. Et cum his ordinatim positis perficiet̃ intentio nostra. Ego tñ laudo nõ minus ad curã debitũ regimen in dieta ⁊ medicinarũ q̃ ista localia:q2 sine obseruatione illoꝝ ista essent timorosa. ¶ Jn localibus vero ꝑ elephantia est cõmemorandũ: vt dcm̃ est circa tex.ꝙ in applicatione medicaminũ est timor:qm̃ si ad frigidũ declinauerint dubiũ est de ĩpingendo mãȝ in membro:⁊ si ad calĩm dubiũ est ne mã adusta magis maliciet̃ ⁊ ad cãcrenaȝ trãseat:iõ bñda est cautela maxime in regimine ⁊ purgatiõe cõtinuata:vt cũ aliq̃ calida resolutiua applicari possint:debẽt talia esse cũ hoc cõfortatiua ⁊ stiptica aliqualr̃:magis tñ ⁊ minus:q2 in ꝓcessu magis resolutiua q̃ stiptica. Jn hoc ergo casu ad cõfortationẽ ⁊ exiccationẽ mãe:maxime si satis mobilis fuerit vel molis ꝯuenit:si apponant̃ spongie magne noue supra crura tumefacta:qȝ fortiter superligent̃: ⁊ fortius erit vt infundant̃ in aq̃ cineris cauliũ:ficus: ⁊ vitis. Et si plꝫ potes facere embrocam longam cũ aq̃ decoctiõis lupinorũ: vel cũ dicto lixiuio ĩposito modico aceti ⁊ postea supaspergere de puluere vt infra. ℞.tamarisci:se.aneti torrefacti: sticados arabici añ.ʒ.ij.myrrhe.ʒ.ß.rosaꝝ.℈.i.oĩa puluerigabis ⁊ superaspergẽs:⁊ vt retineant̃ potes post inũgere cũ oleo absynthij:rosaꝝ añ.ad hoc ẽt valet faria fenugreci cũ aloe. Et postremo si non sufficiant valet alumẽ cũ fimo caprio si secũ misceat̃:⁊ si ĩfundat̃ ĩ aceto felicitabit̃ opõ. Jn h̄ tñ inherẽdũ exptis cirurgicis: q2 aliqñ oȝ remedia variare ꝓm magis ⁊ minus calĩm:⁊ magis ⁊ min⁹ exiccatiuũ:⁊ aliqñ scarificare opȝ ⁊ ĩscalpellare ȝ ꝙ forte mẽbrũ sit in via ad corruptionẽ vel non. Pro his igit̃ ad doctos recurrat̃ cirurgicos:⁊ his ad p̃sens sum ꝯtẽtus. Et notate ꝙ lȝ istud consilium factum sit in casu varicuȝ ⁊ elephantie:tñ ad omnes morbos melancolicos diligẽter cõsideranti iuuamentum prestabit.⁊ precipue in melancolicis ꝑ adustiõnẽ ex sanguine ⁊ flegmate. Et sic sit finis.

¶ Pro magnifico comite.d.Joãne de barbiano de p̃seruatione a doloribus iuncturaꝝ. Consi. LXXXVII.

Ro p̃seruatiõe a dolorib⁹ iũcturaꝝ pedũ ex mã descendente calida a dominio colerica magis: laudo circiter mediuȝ marcij fieri mundificationem corporis. Primo faciẽdo vomitum leuẽ.si facilis fiat in eo vomitus cũ aqua tepida mixta cũ oleo cõmuni:postea stante repletõe sanguinea in quali peccãs fiat flõmia de vena basilica educendo circiter.v.vel.vi.ʒ.sanguinis.postea digerat̃ mã cũ syrupis vt infra. ℞.syrupi ro.ʒ.i.mellis ro.ʒ.ß.aquaꝝ acetose:yue: et absynthij añ.ʒ.i.mis.ꝯtinuet̃ qnqȝ vicib⁹:postea sumat.ʒ.i.pillulaꝝ vt infra. ℞.reubar.electi.ʒ.ij.mirabo.citri.agari.turbith:hermodactiloꝝ añ.ʒ.i.ß.diagredi:masticis:garioff.añ.ʒ.ß.conficiantur cũ succo rosarũ. Et põt de eis fieri minor q̃titas si placet ꝓm ꝓportionẽ. Et iste pille sumãtur ꝓm modũ aliaꝝ medicinarũ soluẽtiũ sumẽdo lauatiuum ⁊c. Sequenti die sumat̃.ʒ.ß.çuccbari rosati. Si ẽt interdũ sumant̃ due ð suprascriptis pillulis vt singulis.xv.diebus erit cõueniẽs. Et istud idẽ qȝ supradictũ est obseruet̃ ad mediũ septẽbris. Laudo ẽt semel vel bis in ebdo

mada sumi coclear.i.de puluere vt infra.℞.herbe yue:os
sium humidorũ cõbustorũ ſm corr̃ndentiã iũcturaꝝ pe-
dũ:si fieri põt subtilissime puluericatorũ.ʒ.ij.ligritie rase
puluericate.ʒ.iij.sumat̃ cũ aq̃ mellis.Et his ꝯtentus sum
obseruando regimẽ in reliqs hoc sicut verbo dc̃m est.

¶ Pro magnifico comite Joãne de barbiano ꝑ ꝑseruatio
ne a dolore podagrico a cã colerica mixta sanguini ĩ quẽ
dolorẽ tñ semel inciderat. Consi. LXXXVIII.

Agnifice.d.comes ⁊c̃. Hac die tñ oblata
mihi oportunitate scribẽdi postquaꝫ vidi
M.U.ꝙ ad vos ꝓmisi lr̃is mãdaui me-
is:sũmatim tñ ⁊ compendiose ea tñ refe
rens:a quibus abstinendũ necessario est:⁊
quibus etiam vtendum.¶ Quantũ igit̃
ad regimẽ circa aerẽ eligat̃ aer hyeme tẽ
peratus:vel ad paucã declinans caliditatẽ:estate vero ad
paucã frigiditatẽ absqꝫ humiditate:ꝑcipue in loco vestre
ꝯseruationis maxime accubitus:iõ camera humida neq̃-
q̃ꝫ est conueniens. Cauẽdũ ẽt a vento maxime boreali: et
ꝑcipue cũ seqtur ad austrũ ¶ Exercitiũ aũt ⁊ si iũcturas
multũ ꝯfortat ⁊ viuificet:nõ sit tñ laboriosum nimis ma
xime pedibꝰ siue ex longa itineratione:siue ex saltu.sit igi
tur mediocriter factũ hora tñ ꝯuenienti:vt ĩ mane expul-
sis supfluitatibus cõibus ex egestione ⁊ vrina:q̃ nisi ꝑ nãꝫ
⁊ spõte educant̃:iuuet̃ nã cũ suppositorio vel clysteri cõi.
Idẽ dico debere fieri saltẽ ꝑ horã vnã. ¶ Fricatiões q̊qꝫ
mẽbroꝝ supioꝝ:vt spatulaꝝ ⁊ brachioꝝ in casu ꝯueniũt.
Cauendũ a fricationibus pedũ laboriosis ꝑcipue: lotioni-
bus ẽt pedũ ex aqua dulci:siue cõi fontis sũt nociue. Ubi
igit̃ stet necessitas lotionis pedum fiat cũ lixiuio : non tñ
forti:in quo sit decoctũ paꝝ salis ⁊ rosaꝝ:hoc dico nõ ex̃n
te aliquo dolore ĩ loco:qm̃ si dolor pñs foret talis lotio nõ
ꝯueniret:nisi forte in declinatione paꝝ.Cauendũ ẽt a coi-
tu maxime sup repletionẽ q̃uocũqꝫ tñ fiat parce : habeat̃
distãter a cibo.vij.vel.viij.horis nullo mõ stãdo: qm̃ ille
situs ad dolorẽ istũ maxime ꝑpararet.¶ Somnus ĩ casu
vestro magis ꝯueniẽs est q̃ꝫ vigilia.Sit igit̃ somnus.vij.
horaꝝ vel.viij.nocturnus ⁊ non diurnus nisi stãte necessi
tate vel alia ꝯsuetudine. Nõ sit tñ lectus de pluma multũ
moli.Uitande sunt passiones aĩales:ꝑcipue ira:furor : tri-
stitia:⁊ sollicitudo.Calciamẽta ẽt stricta multũ nocent.
Inanitio etiam ⁊ ieiunium maxime nocẽt. ¶ Circa cibũ
⁊ potũ ꝑ regula habeat̃:qꝫ diligẽter oꝫ multũ ⁊ bñ masti-
care:⁊ esse vnico cõtẽtus cibo vel duobꝰ ad plus:neqꝫ ĩ co-
medendo est multũ tp̃s ꝓlongandũ:neqꝫ post cibũ idige-
stum opꝫ alium sumere.Fugienda est ẽt oĩs potus ⁊ cibi
repletio:⁊ ẽt nauseatiua sacietas ⁊ ebrietas:sed si aliq̃n er-
rare ꝯtingeret in abundantia cibi ⁊ potus qđ nõ creditur:
tũc ꝓuocet̃ vomitꝰ vel saltẽ clystere cõe supponat̃ vt cibꝰ
extra stomacũ trahat̃.Spãliter tñ descendendo sit panis
electus de frumento non salitus:neqꝫ in furno tostus: ⁊ si
alr̃ nõ haberet̃ cũ cultello remoueant̃ ꝑtes sicce ⁊ aduste
vitent̃ brodia apitiua:vt brodiũ ciceꝝ:fasioloꝝ: cauliũ:⁊
herbaꝝ calidaꝝ.¶ Uitent̃ spẽs maxĩe piꝑ:cinamomũ:⁊
crocus.Uitent̃ acria:acetũ ꝑcipue:lꝫ agresta:⁊ succus gra
natoꝝ:si ꝑce sumant̃ ꝓ alterandis ferculis maxĩe in esta-
te ꝯueniant.A porris:alleis:⁊ cepis:⁊ raphanis cauendum
tanq̃ꝫ ab inimico interficiente.A vinis potẽtibus ⁊ albis
cauendũ est:imo vinũ nocet:sed ꝓpter ꝯsuetudinẽ bibat̃
de nigro grosse sube non dul.sed austero mixtũ cũ aqua.s.
decocta.A fructibus putrescibilibus aquosis est cauẽdũ:
vt sunt ceresa:pruna tñ in ꝑua q̃ꝫtitate nõ inconueniunt si
sint bñ matura si ꝑ certũ tp̃s añ cibũ sumant̃.Poma ẽt ⁊
pira cocta vt citonia satis conueniunt.Silr̃ ẽt melones in
parua q̃ꝫtitate nõ discõueniũt:idẽ intelligo de cucurbitis.
Cauẽdũ ꝑcipue a ficubus:auellanis: ⁊ vuis. Inter carnes
valent carnes capretoꝝ:pulloꝝ iuuenũ:⁊ vituloꝝ. A car-
nibus magni corporis syluestribꝰ cauendũ est.Ab auibus
etiã aquaticis:aues aũt minute ⁊ syluestres ꝯueniunt ꝑci-
pue turtures:fasiani:ꝑdices:⁊ alie aues minute ꝑter cotur
nices que nõ ꝯueniunt.¶ Inter olera ꝯueniunt lactuce:⁊
portulace cũ aliqbus bletibus:dimittendo feniculũ ⁊ pe-
troselium:⁊ rutham ꝑcipue. Inter pisces ꝯueniunt parui
petrosi:⁊ maxime in estate.Pisces aũt magni corꝑis non
squãmosi:vt anguille:tenche nõ ꝯueniunt.In ferculis cõ
uenit panicũ ⁊ miliũ in panigata vt aiunt.Far ẽt ⁊ risũ sa
tis ꝯueniunt in hyeme ꝑciue.Si ẽt rumpant̃ oua ĩ aq̃ cuꝫ
modico agreste vel vino granatoꝝ non disconueniunt.A
caseo ẽt cauendũ est ꝑcipue veteri ⁊ salito.A cibarijs om-
nibus de pasta maxime açima talia oĩa nocent. Ad reliq̃
aũt cibaria discurrere potestis: cõparando ad ea que sunt
scripta:supra que sunt vtilia vel nociua.Et his sum contẽ
tus quantum ad regimen obseruandum in dieta.
¶ Circa medicinalia breuiter laudo oĩ anno saltem tꝑe
hyemis fieri flõmiã de vena basilica dextri brachij euãn
do circiter.ʒ.vi.Si ẽt fiat filiis flõmia veniẽte autũno erit
ꝯueniẽs. Laudo ẽt fieri purgationẽ semel vel bis in ãno.
Primo ꝑdigesta mã tꝑibus vt supra post flõmias factas.
Fiat igit̃ digestiuũ vt infra.℞.syrupi ro.ʒ.i. syrupi de gra
natis:⁊ mellis ros.añ.ʒ.ß.aquaꝝ endiuie:acetose: ⁊ buglos
se.añ.ʒ.i.mis.ꝯtinuet̃ qnqꝫ vicibus.Postea sumant̃ pill'e
vt infra.℞.mirabolanoꝝ citri.ʒ.iij.reubarbari. ʒ.ij. her-
modactiloꝝ:agarici:turbith añ.ʒ.i.ß. diagredij: masticis:
gariofi.añ.ʒ.ß.conficiant̃ cũ succo ros. ⁊ fiant pillule : que
sumant̃ hora qua sumi ꝯsueuerunt medicine solutiue. in
dosi.ʒ.i.ꝓ vice:si nõ sufficiat exhibeant̃ vsqꝫ ad. ʒ.iij. po-
stea sumat̃ lauatiuũ cum aqua or.vt fieri solet. Et sequẽ-
ti die sumat̃ de confectiõe vt ĩfra:hoc est vt supra.℞.çuc-
chari ros.ʒ.ß.dyabuglossati.ʒ.ij.mis.¶ Laudo tñ vt anq̃ꝫ
sumant̃ pillule per horam añ vel duas fiat vnuꝫ repcussi-
uum in crure supra pedẽ:vel ẽt ambos pedes cũ pecia in-
fusa in oleo ros.cõquassato cũ modico aceti.Et cũ istis spe
ro erit ꝑseruata magnificẽtia vestra a casu in dolore iun-
cturarum ꝑcipue pedum.Et his sum ꝯtentus ⁊c̃.

¶ De curatione ⁊ preseruatione a casu in egritudinem po-
dagricam ꝓ magnifico.d.Thoma de bononia ducali con
siliario dignissimo. Consi. LXXXIX.

Asus magnifici dñi Thome de Bononia
viri patricij ducalis precipui ⁊ comitis di-
gnissimi ẽ egritudo podagrica ꝑiodica bis
vel ter in anno in tꝑibus aptioribus ad eã
affligens:vt tꝑe veris ꝑꝑ motũ sanguinis
⁊ humoꝝ in eo:⁊ in tꝑe autũni ꝓpter mali
tiã humoꝝ ⁊ debilitatẽ digõnis:⁊ añcessio
nẽ dilatatiõis meatuũ in estate ꝑcedenti:q̃ dispositio tm̃
tribus iam vicibꝰ vel quattuor affligit.Etatũ annoꝝ qn-
quaginta vel circa.Sanguinee cõplexiõis ſm totius ha-
bitudinem: ĩmo ẽt ⁊ talis egritudo dolorosa ẽ ꝑ viã deflu
xus ex mã sanguinea ad flegmaticũ declinante.i. ĩnclina
to ad qualitatẽ flegmatis ipso sanguine. s.in latitudĩe eiꝰ
non temperato.sed ad frigidũ ⁊ hũidũ declinante.Credo
tñ cuꝫ h sanguine ꝑtẽ flegmatis ꝯmisceri aggregato fleg
mate ꝑ indigestionẽ ⁊ ꝑꝑ ociũ corporale cui subijcitur vt
ꝯsulares decet viros cũ aĩali labore in discurrendo ⁊ cogi
tando circa ꝯsiliabilia ⁊ agibilia.Manifestat aũt dolorẽ
pendere ꝑ viam defluxus mãe ad pedes subitus euentus
⁊ casus

⁊ casus in paroxismum dolorosum. Declarāt aūt māꝫ color loci cū eleuatione non multum magna ad rubeuꝫ declināte: ⁊ cū tactu ⁊ pulsatiōe ⁊ grauitate. Cū tactu calido non intense nimis: ⁊ tarditate dissolutionis cū fit curatio: stante ēt habitudine sanguinea ⁊ vrina quasi semꝑ ad rubeum declinante. Et lꝫ videat̄ in eo quasi quedā inclinatio ⁊ hereditaria successio ad hos morbos ꝓpter antecessores eius: qui hoc vel simili morbo laborauerūt: tñ vt arbitror a casu in dictos paroxismos ꝓhiberi poterit: tū qꝛ nō est necesse: ꝙ si parentes fuerint taliter dispositi: ꝙ ꝓpterea similis sit futura dispositio in genitis: qm̄ lꝫ spūs decisi a pedibus per ueutum tꝑe generationis fuerint mala q̄litate affecti. Inclusi tñ dicti spūs in mā̄ seminali ꝓlifica potuerunt corrigi a malicia in virtute spūum ꝑncipaliuꝫ mēbroꝝ potētiū: quoꝝ sperma ꝓprius fit ꝓlificū. Etiam esto ꝙ dicti spūs decisi a pedibus essent alterati ⁊ maliciati aliqualiter: ⁊ parati ſm se imprimere similē dispōnē in mā̄: ex qua debent generari pedes in genitis: ſm quaꝫ impressionē reddant̄ pedes debiles ⁊ egrotatiui. Cōtingit tñ mām̄ non esse paratā receptioni dicte impssionis vel i se: vel ꝑꝑ australē īfluxū dicta mā̄ confortata: ⁊ ꝯn̄r nō fiet impressio maliciosa. Et ita esse existimo fcm̄ tꝑe sue generationis: qd̄ satis euidēter suadet: qꝛ quasi tēpore vite sue fuit sanus ſm dcā membra: ⁊ tm̄ a duobus vel tribus annis proximis fuit in eo manifesta talis lesio. Tuꝫ qꝛ multis laboribus ēt corporeis alias subiectus fuerit: vn̄ si impressa fuisset lesio habitualis fortis a generante i pedib⁹ geniti multo iam tꝑe supiore in hanc dispōneꝫ incidisset. Est igit̄ sperandꝫ ꝙ a casu in dictos paroxismos poterit releuari existente adhuc quasi morbo in ꝑncipio q̄tuꝫ ad hunc casum. Nā de hoc dicebat Aui. Et cū succurrit̄ doloribus iuncturaꝝ in primis cū apparent: fiet eoꝝ cura facilis ⁊c̄. Et supposito ꝙ ibi eēt aliq̄lis malicia relicta ex ꝓgenitoribus ad suscipiendū nocumētū de mā̄ fluente: qꝛ tñ vt dixit Serapio 4° breuiarꝗ cap. 23°. In oībus mēbris ꝑparatis vt accidat eis aliqd ex egritudinibus: q̄ fiunt ex materꝗs necessariū est vt aggregent̄ in eis iste due cause .s. multitudo suꝑfluitatis: ⁊ debilitas mēbri recipientis. H igit̄ sola cā de debilitate mēbroꝝ nō sufficit: sed ēt requiritur multiplicatio superfluitatum ad inducēdū tales morbos. Sed vt constat cum bonitate regiminis ⁊ obseruantia quorundā medicinaliū ꝓhiberi pōt multiplicatio dictaꝝ materieꝝ in toto: ⁊ ꝯsequenter a virtute nō trāsmittent̄ ad iūcturas ꝑ nām̄ ēt debiles: ⁊ exinde nō fiet dolor.

¶ Ad hoc igit̄ vt occurrat̄ aggregationi ⁊ multiplicationi dictaꝝ materierum in toto. primo ponet̄ regimē i dieta conuenienti. secundo ponentur quedam medicinalia ad preuisionem: ꝙ si pur occurreret ꝙ paroxismum incideret ꝙ deus aduertat: annectemus etiam ea: que in paroxismo magis valebunt ad remotionem eius.

¶ Circa igit̄ regimen in dieta. Primo circa aerē: eligatur aer in hyeme temperatus: vel ad paucā declinans caliditatē: estate v̄o ad paucā frigiditatē absq̄ꝫ humiditate: qm̄ ꝑ humiditatē iuncture multū relaxantur ⁊ passibiles redduntur ad receptionē suꝑfluitatū aliunde transmissaruꝫ ad eas: ideo fugienda est habitatio apud lacunas ⁊ stagna ⁊ hoc ꝑcipue obseruet̄ in aere ꝓprie habitationis ⁊ accubitus: ideo camera humida: neq̄ꝫ in loco terreno posita neq̄ q̄ꝫ est conueniens. Etiā cauendū est a vēto maxime boreali: ⁊ ab aere grosso ⁊ nebuloso: qm̄ multum nocet. Idcirco maxime cauendū tꝑe estatis ne moret̄ in sero sub radꝗs lune. Tꝑe ergo hyemis quo aer est nāliter frigidus ⁊ hūidus: est primo corpus pānis bñ coopiendum: ⁊ maxie pellibus vulpium: que in hoc casu maximā hn̄t ꝓprietatem. Est ēt aer camere rectificādus cū igne facto ex lignis q̄rcus: ⁊ lignis iuniperi: lauri: ⁊ silibus calidis aromatiçatis: aliqn̄ imponendo stipites saluie: rorismarini ⁊c̄. vel saltē suffumigare camerā cū puluere posito suꝑ prunas vt īfra describit̄. ℞. thuris: cinamomi: nucis mus. gar̄. macis an̄. ʒ. ij. misc. vel si volumus pōt fieri formula ex his: ⁊ cū storace ligda: ⁊ magis valebit. ¶ Exercitiū aūt: ⁊ si iūcturas multū ꝯfortet ⁊ viuificet: nō tñ sit laboriosum nimis maxime pedib⁹: siue ex longa itineratiōe: siue ex saltu: siue ex longa statiōe: qꝛ ex talib⁹ fit defluxus mā̄erum ad pedes. Unde dicebat. A. in cautela a doloribus iūcturaꝝ. Et vtatur exercitio temperato ⁊ eqtatione: ⁊ non suꝑfluat in eis: qm̄ excitant podagrā ⁊ dolores .s. suꝑfluū exercitiū ⁊ suꝑflua eqtatio: ⁊ tūc maxime ꝯuenit qn̄ corpus ē maxie mūdū. Nā dixit Rasis in diuisionibus. Et ꝯfert eis oīb⁹ exercitiū tēperatū post egritudinē: ⁊ post flōmiā ⁊ solutioneꝫ ⁊ eūonem ⁊ vomitū. Sit igit̄ mediocriter fcm̄ hora tñ cōuenienti vt in mane expulsis superfluitatibus cōibus ex egestione ⁊ vrina: q̄ nisi ꝑ nām̄ ⁊ sponte educant̄ iuuet̄ nā̄ cū suppositorio vel clysteri cōi. Idē dico debere fieri saltē ꝑ horam vnā an̄ cibum: non tñ vsq̄ꝫ ad laxitudinē: ⁊ post ipsum qetet̄ in loco temꝑato ad minus ꝑ mediā horaꝫ anteq̄ꝫ sumat̄ cibus. Fricationes quoq̄ꝫ mēbroꝝ suꝑioꝝ: vt spatulaꝝ ⁊ brachioꝝ in casu conueniunt: cauēdo a fricationibus pedū laboriosis ꝑcipue. Lotiones ēt pedū ex aqua dulci: siue cōi fontis tepida vel calida: qm̄ ⁊ humores cōmouent admodū: ⁊ iuncturas laxas faciūt ad recipiēduꝫ suūt nociue. Ubi ergo stet necessitas lotionis pedū: fiat cū lixiuio nō tñ forti: in quo sit decoctum paꝝ salis ⁊ rosarū: hoc dico non exn̄te aliquo dolore in loco: qm̄ si dolor pn̄s foret talis lotio non conueniret: nisi forte in declinatione parū. Et qꝛ coitus ponit̄ de modis exercitꝗ ab ipso cauendum est ⁊ maxime super repletionē. Nā de eo dixit Ras. loco ibi supra. Coitus in oībus ꝯplonibus in qbus accidit podagra est malus valde: qm̄ incitat corp⁹ sup. ad dictos dolores in frigidando illud ⁊ replēdo mēbra debilia sup. humoribus ⁊ desiccando residua. Postea paꝝ post addit. Sꝫ maioris nocumēti erit in illis in quibus accidit podagra nouiter. Qūocūq̄ꝫ tm̄ fiat parce: habeant̄ distanter a cibo. vꝗ. vel. viꝗ. horis ⁊ nullo mō stando: qm̄ ille situs ad dolorē maxime prepararet: ⁊ cū fit: fiat minor ꝯcussio mēbroꝝ que fieri possit. ¶ Somnus in casu magis ꝯueniēs est q̄ꝫ vigilia: sit igit̄ somnus. vꝗ. horaꝝ vel. viꝗ. nocturn⁹ ⁊ non diurnus: nisi stante necessitate vel al's cōsuetudine. Nō sit tñ lectus de pluma multū molli: neq̄ꝫ itret ad somnū nisi distanter a cibo per horā cuꝫ dimidia vel duas. Et ꝓpterea dicit Aui. ⁊ sunt vltima verba capl'i de cautela a preseruatione a doloribus iuncturaꝝ. Et opꝫ vt non dormiant supra cibū oīno: qm̄ est ex rebus nocibiliorib⁹ eis. ¶ Passiones aīales etiā vitāde sunt: ꝑcipue: ira: furor: tristitia: ⁊ nimia sollicitudo circa speculabilia ⁊ cōsiliabilia: qm̄ exterminant he animi passiones. i. extra terminos nāles ducūt ab ea: que ſm naturam consistētia. i. ab ea dispositione: que naturalis est: vt dicit Gal. 3° tegni. Et ex ꝑte dispositionis ꝑticulariū mēbroꝝ. s. ipsoꝝ pedū est multum aduertēdum: ne calciamenta sint nimis stricta parata dolorē inducere. Sil'r cauendū ab offensiōe ipsoꝝ pedū ad res duras ⁊ inequales: vt ad lapides inequales ⁊ huiusmodi. ¶ Circa inanitionē dicat̄: ꝙ lꝫ parcitas in cibo ⁊ potu sit magis cōueniēs q̄ꝫ nauseatiua sacietas ⁊ stomacalis repletio: imo ēt q̄ꝫ cōis moderata comestio per hoc qd̄ ꝑ eā moderatā fit multiplicatio sanguinis: ⁊ per superfluā sanguinis flegmatici ⁊ crudi: qui est spālis cā mā̄lis huius nocumenti: vt supra declaratum est. Et de hoc dicebat Rasis loco vbi supra. Siqs patit̄ dolorē ex materꝗs sanguineis: stude vt nulla fiat repletio in isto: tñ ieiuniū suꝑfluuꝫ ⁊

supflua eũo est ad nocendũ: ieiuniũ qdem ꝓpter inflãmatione humoꝝ ꝛ subtiliatiõem eoꝝ. Parcitas tñ in cibo ꝛ potu semp in casu est conueniens ꝛ in preseruãdo ꝛ in curãdo: propter hoc dicit Auic. ad finẽ capituli de cura talis doloris a cã calida. Et non opꝫ vt ieiunent plurimũ: signãter dicit plimum quasi iuuat ꝙ moderata abstinentia sit ꝯueniens: ꝛ superflua eũo ꝓpter debilitatẽ que seqtur in virtute ẽt nocet. Lenificatio tñ ventris est in casu admodũ ꝯueniens. Et de hac dixit Rasis iz° ꝯtinentis. Lenificatio ventris curatio est cuiuslibet: i cuius corpore coadunant humores semicrudi. Circa hec aũt que ibi dicta sũt vno verbo ꝯprehendit Serapio sniam gñalem: vt ẽt scribit iz° ꝯtinentis cũ dixit. Generat podagrã superabundãtes facietates nauseatiue: ociũ longũ: coitus intensus ꝛ superabundãs: remotio eũonũ ꝯsuetaꝝ: balneũ: motus post cibũ: ꝛ sũmarie totũ id: qđ malã dispõnem facit. Et dixit etiam Serapio cap°. allegato 4° breuiarij. Et vlr dico: ꝙ oẽs res: que generant maliciã digõnis sunt iuuantes sup generationẽ superfluitatũ in doloribus iuncturarum ꝛc.

¶ De cibo ꝛ potu primo sunt ponẽde qdã regule generales obseruãde: deinde ad spãlia magis deueniendũ erit: de qbus sit hec prima regula. Qđ diligenter cibari opꝫ: ꝛ cuꝫ aduertentia bñ masticare: ꝛ in eadẽ mensa non est multiplicanda diuersitas cibarioꝝ: imo opꝫ vnico cõtẽtari: vel duobus in specie diuersis laudabilibus: de qbus infra spãlis erit sermo. ¶ Secũda regula. Nõ est interponendum tps: neqꝫ ꝓlongandũ in cibatione prãdij vel cene locutionibus interpositis: vel alijs diuertẽdis: imo est ꝯtinuanda cibatio interponendo potum: ita tñ ꝙ elongeť potus a pncipio comestionis vsqꝫ trãsacta tertia pte cibatiõis. Et iste due regule sunt obseruande: ꝛ in pseruando non exñte dolore: ꝛ ẽt in curando cũ est actualiter paroxismus. Specialiter tñ descendendo satis gñaliter tñ est cauendum ab oĩbus: ꝛ ƀm nãm frigidis: ꝛ ẽt ƀm actũ: maxime in pseruando ẽt in paroxismo vsqꝫ cum transierit pncipium ꝛ notabilis ps augmenti. qm̃ forte in pncipio fluẽte mã: que est sanguinea vt supponiť flegmati ꝯmixta cibi frigidi ad ꝓhibitionẽ fluentis mãe erunt ꝯuenientes. ¶ Uitanda ẽt sunt oĩa fortiter acetosa: maxime de aceto vini: qđ dico signanter: qꝛ remisse acetosa maxime in estate: in pseruãdo etiam alijs tpibus stante actuali dolore in pncipio vl' augmento eius: vt est acetositas granatoꝝ mucoꝝ: ꝛ vini citonioꝝ: ꝛ acetose: vel ribex: ꝛ hꝫ non discõueniret: imo iuuaret. ¶ Est ẽt cauendũ tertio ab oĩbꝰ generantibꝰ sanguinẽ aquosum ꝛ fluxibilẽ ꝛ subtilẽ. Et ꝓpter hoc plima genera oleꝝ cõiũm: vt spinachiaꝝ: ꝛ bletis: ꝛ cucurbite: ꝛ hꝫ non conueniunt. Et ita silr plima genera fructuũ plimum humidoꝝ: de quibus spãlius infra diceť. Ab oĩbus ẽt subtiliantibus hũores ꝛ liquefaciẽtibus: ꝛ meatus dilatãtibus ꝓ parantibus ad fluxũ est cauendũ: ꝛ ita a spẽbus acutis: vt pipere: cinamomo: croco ꝛ silibus: ꝛ a porris: cepe: alleis: ꝛ hmõi: ꝛ a vinis potentibus ꝛ acutis maxime albis cauere oꝫ. Si aũt a vino alterius dispõnis in tpe sanitatis vl' tpe morbi vtendũ sit: infra spãlius diceť. ¶ Obserueť igiť vt cibi quibus vtendũ est sint modicaꝝ superfluitatuꝫ: q in tpe sanitatis sint facilis digõnis moderati nutrimenti nõ grossi nec viscosi: dico signanter tpe sanitatis: qꝛ tpe egritudinis maxime in principio neqꝫ cibi que ꝯueniunt dñr esse multũ facilis digõnis: neqꝫ moderati nutrimẽti: imo pauci nutrimenti: ne mã sanguinea in toto augeať vel aucta ꝯserueť: ꝛ ne virtus occupata tali cibo diuertať ab operatione circa morbũ. Et hanc diuersitatẽ insinuauit Aui. in multis locis obseruari debere ƀm diuersitatẽ dispõnis que actualiter ꝯiungiť: qꝛ aliter tpe egritudinis: ꝛ alr tpe sanitatis. Nã tpe egritudinis vitupauit Aui. carnes in cura vl' doloꝝ iũcturaꝝ. Regulariter ẽt in dolore: cuius cã est frigida: multo magis in calida. Nã dixit. Et oꝫ vt deuiteť caro in eo qđ frigidũ est de hac egritudine. Et in aliqbus reperiť. Opꝫ vt deuiteť caro in eo: qđ factũ est de hac egritudine. i. dum infestat egritudo. Et tñ in ca°. cautelle a doloribus iuncturaꝝ euitauit carnes grossas tñ: maxie in cã frigida: ꝛ iussit cibaria que sunt bone digõnis ꝛ velocis. Cũ tñ in capꝰ de cura doloris a cã calida dixerit: ꝙ iste iuuanť plurimũ a cibis frigidis grossis: sicut q fiunt de lẽtibus cũ aceto: ẽt ibi laudauit acetosum carnis vacine: ꝛ hꝫ est ꝓpterea qꝛ ƀm diuersitatẽ dispõnũ ꝯiunctarũ oꝫ vario modo dictari ꝛ non vniformiter: ꝛ vno modo semper. Et idẽ etiã dixit expsse Rasis 9° almansoris: q non tñ in cura doloris a cã calida vinũ vituperauit ꝛ carnes: imo etiã ꝯfectiones mellitas ꝓp circũstantiã ꝓximitatis tpis ad casum. Unde dicit loquẽs de podagra a cã calida. In tpe vero sue incolumitatis: ꝛ pcipue circa tps: i quo egritudo eũ inuadere ꝯsueuit: ꝛ qua maxime in vere a potu vini abstineat: ꝛ a comestione eoꝝ: que cũ melle conficiunť: ꝛ a carne. ꝛ sint in eis nutriẽtia acetosa ꝛ stiptica ꝛc. Et ita ibideꝫ vituperauit ꝯsuetum al's exercitium fieri pp hanc tñ circunstantiam vt ꝓximitatẽ ad casuꝫ in paroxismũ. Unde dicit. Et infra. i. membra motus: que hanc ꝯsueuerũt incurrere passionẽ vt sup. pedes in casu nostro minus solito laborẽ pati assuescant: ꝛ pcipue cũ ipsius inuasiõis timeť sup. principiũ. Et ex his pꝫ: ꝙ non ƀm vnicã regulam dietari debẽt talia corpora semp: sed differẽter ꝛ diuerso mõ ƀm diuersitatẽ circũstantiaꝝ: que in corpore cõiunguntť: ꝛ aliter tpe sanitatis ꝛ ad puisionem: ꝛ alr tpe egritudinis: sed sumpta indicatiõe a mã ꝛ a cã doloris in casu nostro. In via pseruatiua est cauẽdũ a nutrimẽtis multiplicãtis sanguinis: ꝛ pcipue aquosi ꝛ flegmatici: ꝛ a carnibus huiꝰ generis. Et ꝓprius cauendũ est cũ instat tps insultus. qm̃ tunc in totũ cauendũ est a carnibus vsqꝫ dũ sit facta minoratio de mã cũ flõmijs ꝛ farmacijs de qbus infra: ꝛ tunc gradatim ascẽdere possumus ad dietã sibi moderataꝫ. Et si hoc tpe non facta minoratione vel mundificatione i pseruando est necessaria talis subtractio a carnibꝰ ꝛ silibꝰ: multo magis in paroxismo in via curatiua: pcipue in pncipio fluentis mãe: imo ꝛ vsqꝫ per totũ statũ doloris eius. Et dixit Haliab. 8° practice sue caplo 33° in casu nota. in sanguinea si ꝯiungať fe. morborũ illũ dispõne acutoꝝ regimine. s. dãdo ptisanã ordei: ꝛ cũ aqua granatoꝝ ꝛc. Specialius tñ descẽdẽdo. Sit panis in casu electus de frumẽto non salitus: neqꝫ in furno tostus vnius diei ad minus vel duoꝝ: ꝙ si tostus fuerit ãmoueanť cũ cultello partes sicce ꝛ aduste. Et ꝓ ferculis valent in casu nr̃o miliuꝫ ꝛ panicum cocta in brodio maxime in estate. in hyeme auteꝫ magis valet far ꝛ risum: ꝛ si dulcoreñť cũ modico lactis amigdalaꝝ: ꝛ modico zucharo erit ꝯueniens tpe sanitatis. Panata ẽt lota ꝛ panis in brodio carniũ cõuenientiuꝫ infusus ẽt in tpe sanitatis est cõueniẽs. Nõ laudo ego brodia ꝓuocatiua in regimine sanitatis: multominus tẽpore egritudinis: vt cõiter laudať de brodijs cicerũ rubeoruꝫ ꝛ faseoloꝝ: ꝛ cauliũ remisse coctoꝝ ꝛ alioꝝ apitinoꝝ loquẽdo de ꝓprie ꝓuocatiuis: que sunt medicine calide ꝛ acute subtiliatiue sanguinis ꝛ humoꝝ: nisi forte sint tales: q̃ cuꝫ forma spãliter mouent ad vias vrine: vt est de cantaridibus: ꝛ vt forte sunt asparagi: sed de his loquor: que caliditate subtiliant ꝛ liquefaciunt humores: vt baucie: ciminũ anisum: brodium seminũ acutoꝝ ꝛc. qm̃ in corpore parato ad fluxũ mãe ad mẽbra determinata: vt in cãu nostro ad pedes subtiliatis hũoribus facile a nã conuertũtur dicte mãe ad mẽbra debilia ꝛ ꝯsueta fluxũ humoꝝ aliũde recipere. Et pp hoc Aui. in cura doloꝝ iuncturaꝝ a cã calida in

lida in cibis laudauit cibos frigidos ⁊ stipticos aliq̃liter: vt lentes ⁊c̃. Et ego de hac mã ꝓ apparentes quosdã textus in oppositũ. A. spãliter in cura vl'i doloꝝ iuncturarũ: q̄ post q̄ ordinauit euãtiua per flõmiam: vomitũ: ⁊ per seccessum dixit. deinde administra ꝓuocationẽ ⁊c̃. ẽt Rasis 9° ꝯtinentis: ⁊ eiusdẽ 9° Almansoris: qui ẽt tpe sanitatis i parato ad dolores podagricos a cã frigida videnť cõsentire ad exhibitionẽ eoꝝ. Nã dixit ad finẽ capituli loquens de dictis corporibus a cã frigida. Eis quoqꝫ dum sanus ẽ .s. medicinis vtať: que vrinã ꝓuocare cõsueuerunt ⁊c̃. Feci de hac mã satis clarã decisionem. zzª tertij cũ scriberẽ super illo caplõ generali q̃ñ debeant intelligi dcã auctorũ de exhibitione ꝓuocatiuoꝝ ẽt in caplõ de cautela a doloribus iuncturaꝝ in tali casu ad illũ locũ recurrere opꝫ. Et si q̄s latius intelligere velit ⁊ copiose magis videre poterit istam mãm in scripto meo super. 9. Almansoris i capitulo de paralisi in cura: vbi ample tractaui istam mãm in intentione diuersiõis mãe. Cõtinuãdo igiť in cibis de granis cõueniunt aliquotiẽs lentes ⁊ decoctiones earum abiecta prima decoctione in diebus: in quibus non comeduntť carnes: ⁊ in estate ꝓprius ẽt quolibet tpe in p̃mis tẽporibus paroxismi. Et de oleribus valent acetosa ⁊ plãtago stantibus eisdẽ circunstantijs: sed in preuisione tm̃ ⁊ in hyeme sumere aliquas bletes rectificatas cũ ysopo: ⁊ saluia est satis cõueniens. Et ita vsus ouoꝝ elixatoꝝ tẽpore quo carnes non comeduntť in hyeme p̃cipue non ẽ irregularis. Si ẽt sumanť oua sorbilia: vbi tñ ꝑ tres horas ad minus añ steterint infusa in aceto fortissimo. Et si placet in viuarolo sumere ea rectificenť in estate cũ acetosa: ⁊ i hyeme cũ ysopo vel saluia. ¶ De piscibus ẽt in diebus in quibus carnes non comeduntť valent pisces ꝑui petrosi: vt piscarie: demptis lãpredis: ⁊ aliq̄bus lucijs: ⁊ piscibus ꝑficis dimisso pingui intrinseco. Et in estate põt esse vsus eorum conueniẽs cũ succo acetose ⁊ vino granatoꝝ: vel modicissimo aceti dulcorati cũ passulis decoctis in eo. ¶ De carnibus aũt valent carnes ad siccũ declinãtes ⁊ nãliter ⁊ ꝑ artificiũ. Et ita carnes quadrupedũ multũ ꝯuenientes in estate: p̃cipue ⁊ carnes capreoloꝝ ⁊ danioꝝ. In hyeme aũt carnes castratoꝝ vnius anni sunt laudabiles. Et de auib' valent perdiconi in estate: ⁊ perdices in hyeme: idez dico de fasianis. Turtures ẽt sunt in casu conuenientes: ⁊ alie aues cõiter montane maxime in hyeme. Carnes ẽt pullorũ gallinaꝝ masculoꝝ non adhuc coeuntium in estate: ⁊ caponum in hyeme non disconueniunt: ⁊ regulariter assate sunt electiores elixatis remotis partibus extrinsecis tostis. Et si ad ꝯseruandum appetitũ infundať in vino granatoꝝ: vel succo arancij nõ nimis acris: cuius acredo põt remoueri cũ çuccharo iuuabit. ¶ De fructibus aũt vituperanť oẽs fructus multũ hũidi ne generent sanguinem aquosum: vt sunt pruna: persica bñ matura: ceresa interiora: melonũ: ⁊ hꝫ. Et de hoc dixit Haliabas i hoc capi. ⁊ est 38. pratice. Et fructus caueat oẽs ⁊ magis humidos. Et si quis eoꝝ vult sumere çibebũ ꝯferet ponticũ: ⁊ fic' siccas sed nõ multas accipiat: tñ vbi fuerit vẽtris multa stipticitas: vel vehemẽtia desiderij ad siles fructus de dictis supra: ⁊ in tpe caumatis parcus vsus eoꝝ nõ est incõueniẽs: sed opꝫ vt sumanť per mediã horaꝫ: vel quasi ante cibum aliũ. Fructus aũt q̄ concedi possunt in secũdis mẽsis maxime sunt pira: ⁊ coctana: ⁊ aliqua poma nõ multũ hũida dicta ruçunentia in vulgari nostro: ⁊ si fuerint cocta super prunis vel sub cinerib' sũt electiora. Persica ẽt nõ nimis matura: imo aliqual'r dura in modico vsu non disconueniunt. In hyeme quoqꝫ sumere aliquas pineas prius ĩfusas in aqua tepida ⁊ agitatas ꝑ tp̃s: ⁊ postea exiccatas non erit irregulare. Idẽ intelligať si sumanť añ auellane toste ita vt per tostionẽ remoueanť cortices exteriores. ¶ De potu aũt breuiter dicať: q' l; vinũ vl'r sit quasi ab oib' auctoribus vetitũ: nã de eo dicit Aui. in. c. de cautela a doloribus iuncturaꝝ. Et deuitẽt potare vinũ pl'imũ grossum: . mo oẽ vinum. Et in cura doloꝝ iuncturaꝝ absolute dicit Et opꝫ vt dimittat vinũ oĩno vsqꝫ quo saneť ex eo sanatione integra ⁊ veniẽt sup ip̃m quattuor tp̃a. s. p̃ncipium: augmentũ ⁊c̃. Et dicit Açaraui us in patiente dolorẽ iuncturarũ. Et nõ bibat vinũ oĩbus diebus vite sue: ⁊ si nõ est possibile ei relinquere vinũ ex nimia eius inclinatione ad ipsum: abstineat saltim ab ipso vno anno vel duobus ⁊c̃. Et Rasis 12° ꝯtinen. dixit. Vidi plures patientes sup. tales dolores relinquere potũ vini ⁊ sanati sunt de podagra oĩno: aut ad minus dim inuta est passio in illis. Et his siles sñias plures ⁊ rõnes adduxi in q̄one spãli facta per me super zzª tertij ad declarandũ nocumẽta vini in dictis passionibus. Tñ q̄r Rasis post verba dicta addit. Considera tñ: ne ex retentione potus vini euenerit patiẽti detrimẽtũ qm̃ sup. si euenerit detrimentũ non opꝫ vt in toto abstineatur ab eo. ¶ Proinde in casu huius dñi maxime propter etatẽ nõ in totũ vitupero vsum eius: sed hñda ẽ magna ꝑcitas in eo: ⁊ sit vinũ de vuis nigris ad stipticũ aliq̃liter d̃clinans mixtuꝫ in estate cũ aqua extinctiõis ferri vel chalibis: in hyeme cũ aqua mellis plus vel minus fm maiorẽ vel minorẽ mixtionẽ fm nãm vini. Et ita obseruando debitã dietaꝫ dicebat Rasis in libello suo de iũcturis. Cũ adhibemus circa infirmũ predictã ꝯsiderationẽ. s. debitũ regimen in dieta ⁊ ipse fuerit obediens nõ aggregabũtur in corpore eius sup̃flua. s. quibus possit ꝑiodicari. i. reddire podagra: ⁊ maxime intelligit si vtereť electuarijs: siue ꝯfectionibus: vel sup. puluerib9: vel alijs: que habeãt sup̃flua ex alimẽto relicta in digõne tertia ꝯsumere. Addit maxime ẽt si vteris circa loca iuncturaꝝ medicinis stipticis confortantib' eas: ne recipiant s; fm q' transmissum ẽ a se repellant: ⁊ de eis fiet sermo in sequenti parte ꝓuisiua ꝑ medicinas. Et ista sufficiant quantum ad dietam.

¶ Veniẽdo igiť ad medicinalia supposita ꝯclõne paulo ante dicta de mente Rasis: q' ad preseruationẽ i paratis ad dolorẽ iuncturaꝝ intelligendo de his que fiunt ꝑ viaꝫ defluxus: maxime sint tria necessaria. s. ꝓhibitio aggregationis mãerum in toto. Scdm ꝯfortatio mẽbroꝝ iuncturarũ ne recipiãt. Et 3m consumptio mãerum: que aggregãtur per medicinas exiccatiuas: ⁊ paulatina euõ earundeꝫ ꝑ regiones maxime ꝯ̃rias a vijs iuncturaꝝ cõsuetaruꝫ ledi. Et qm̃ cã nocẽs in casu nr̃o: vt fuit supra dictũ: est causa sanguinea mixta flegmati ⁊ sanguini debeatur euõ ꝑ flõmiam: ⁊ flegmati ꝓprius per medicinã vel vomitiuaꝫ vel seccessiuã. idcirco obseruãdo rectũ ordinem in exhibitõe istoꝝ infrascriptoꝝ ponemus ordinẽ: quem obseruat dñs Aui. in curatione generali iũcturaꝝ ⁊ podagre apud principiũ capituli cũ dixit. Et si sup. mã fuerit sanguiea: aut cũ dñio san. oportebit vt administres flõmiam ex ꝑte ꝯ̃ria. Et si fuerit cõis iuncturis corporis: tunc ex vtrisqꝫ ꝑtibus simul: tunc sup. oꝫ flõmare. Addit. Deinde administra vomitum. Et tandẽ dixit. Deinde administra solutionẽ ventris sup. habita prius intentione ꝑ vomitũ vel solutionem ventris ad materiam aliam a sanguine sed secuꝫ mixtaꝫ: ⁊ ita fm ordinẽ obseruabitur. Igiť erit ordinanda flõmia deinde vomitus: ꝯsequenter solutio ventris ꝑ appropriata: ⁊ ita intellexit. d. Aui. de vomitu fiendo cum appropriatis solutiuis: qui est aliqual'r laboriosus: ⁊ ẽt de solutiõe vẽtris cũ appropriatis solutiuis materiam peccantem in toto respicientibus q̄ de solutione ventris lenitiua: ⁊ de vomitu leui in corpore parato ad vomendũ: iste ordo nõ est seruãdus: imo prius oportebit facere vẽtris lenitionẽ cuꝫ

clysteri lenitiuo ꝙ̃ sit fienda flobomia: vt est clara cōīs sn̄ia auctoꝝ: ⁊ .A. spāliter 4ª primi cap. ꝓprio: ⁊ pª quarti in cura febriū putridaꝝ. Idem dico de vomitiuo leui ꝓparato ad flōmiam: ꝙ vomitiuū tale in parato ad vomendum prius ꝓponendū est ꝙ̃ flōmia: lꝫ vomitiuū forte sequi dꝫ ad eā ⁊ an̄cedere ad solutionē fortē: vt voluit series text. Aui. ⁊ ꝓprie in isto casu ꝑseruatiuo a podagra: q̄m vt vult Aui. in illis verbis ꝯtinuādo administrationē vomitꝰ addidit sup. ipsum ꝯuenire: ⁊ ꝓprie q̄n dolor est in inferioribus: vomitus. n. vt inquit magis iuuatiuus est ei ꝙ̃ vētris solutio: q2 sup. eūando diuertit ab inferioribus: vbi vētris solutio ꝯuertit ad inferiora: que sn̄ia Aui. lꝫ posita sit in capitulo cure taliū doloꝝ: tñ ⁊ in via ꝑseruatiua non existente actu dolore: ⁊ existente actu dolore debēt ista obseruari: q̄m vt dicit Gal. in lib. heresum. Quecūqꝫ. n. sanāt egritudines iā fientes hec ⁊ an̄ꝙ̃ fiāt ꝓhibent cōsistere. ¶ Et istam sn̄iam vel similē maxime de flōmia posuit idē Ga. in libro suo de flōmia spāliter caplo. v. est tex. bn̄ singularis in ista mā ⁊ cōis: non tm̄ peccante sanguine in ꝑseruando a doloribus iuncturaꝝ: sed ēt in ꝑseruādo ab omni magno piculo: q̄n eo facto eēt necessaria flōmia. Et dixit sic. Nō. n. solū q̄n iam magna fuerit egritudo flōmie ē tps: sꝫ cum suspicabit̄ debēs sup. euenire. addit. Peruenit. n. erudicio quā Ypp. dixit docens nos quecūqꝫ p̄ntibus iā egritudinibus recte vtiqꝫ ageremus melius esse hoc ꝼm principia eaꝝ: vel debentibus incipere anticipare patientes: ⁊ vt pꝫ dedit regulā. Et cū est suspitio de futuro casu i morbū: in quo cōueniret flōmia debemus anticipare. Iō q̄m tpe veris ⁊ autumni: vt dcm̄ est supra: solet hec podagrica passio euenire ad ꝓuidendū ꝯuenit vt ꝓueniamus cū his: de q̄bus dictum est. Primo igit̄: q2 flōmia est necessaria non exn̄tibus aliq̄bus ꝓhibentibus eā de debilitate ⁊c. ⁊ an̄ flōmiam est necessaria ventris lenitio: ⁊ sicut ēt supra dcm̄ est in regimine: ꝓcurare opꝫ oī die semel aut bis ventris lenitionē. Et si nā non fuerit obediens oꝫ vt iuuet̄ cū clysteri lenitiuo: cuiꝰ descriptio fiat vt ifra. ℞. bletis: mercurialis: furfuris an̄. M. i. fenugreci. M. ß. bulliant in aq̄ debite ꝙ̃titatis vsqꝫ ad ꝯsumptionē quarte ptis: ⁊ de ea tota sumat̄ libr̄. i. ß. ⁊ dissoluant̄ in ea cassiefist. ℥. i. puluis çuccbari: mellis ro. an̄. ℥. vi. cū oleo cōi ⁊ modico sale fiat clystere. Et si apparuerit educi mās flegmaticas cū clysteri aliquotiēs a virtute pōt addi in decoctione floꝝ camomille ⁊ centauree minoris an̄. M. i. ⁊ addendo paꝝ olei de camomilla: ⁊ plus salis apponendo: ꝙ si educerent̄ materie calide posset addi in decoctiōe maluaꝝ ⁊ or. an̄. M. i. ⁊ posset apponi modicū de oleo violato ⁊ minuere ꝙ̃titatē salis: deinde fiat flōmia de vena basilica extrahēdo v. vel. vi. ℥. sanguinis in vere vsqꝫ ad. vij. sed in autumno aliq̄d minuere de ista ꝙ̃titate vsqꝫ ad. ℥. v. ⁊ non vltra: q2 virtus minus fortis est ⁊ minor san. repletio in autūno ꝙ̃ in vere. ¶ Et in hac flōmia h̄r magna spes in cāu nr̄o in ꝑseruando si fiat: ⁊ maxime in tpe veris. Naꝫ de hac dicit Alexander in caplo ꝓprio de podagra sanguinea. Si eniꝫ de sanguine ꝯstiterit esse: q̄ superuenerit humorē: si nihil ē qō ꝓhibeat sup. de his: que non consentiunt ad flōmiam vt est virtutis debilitas ⁊c. sanguis est auferendus. Et addit Haliabas ex basilica. Et ꝯtinuādo iquit Alexāder. Ex hoc. n. scio multos fuisse liberatos: aut rarius esse reumaticos: ita vt primo vere p singulos annos sanguinē auferēdo: nō solū ꝓ eūone h̄ faciētes: sꝫ ꝓ custodia corporis sup. a casu in dictā dispōnē hoc adhibet̄. Postea acqetata nā post flōmiā p duos vel tres dies pōt fieri eūo cū medicia respiciente acuitatē in sanguine ⁊ mixtionē alicuius flegmatis cū eodē: ⁊ prius ꝓparando mām cū digestiuis: non tm̄ habilitantibus ⁊ cōmouentibus humores ad fluxum: q̄m sepe ꝑ tales syrupos subtiliata mā ⁊ dilatatis meatibꝰ ex corpore neutro: ⁊ parato ad morbū fit corpꝰ actu egrū. Fiet igitur digestio cū confortantibus: ita vt nullo modo sumant̄ syrupi acetosi: sed fiat ꝼm modum vt infra. ℞. mellis rosati: syrupi rosati an̄. ℥. i. aquaꝝ endiuie: solatri: ⁊ absynthy an̄. ℥. i. ß. misc. ꝯtinuet̄ ꝙ̃ttuor vel q̄nqꝫ vicibus. ¶ Postea laudo exhiberi medicinā ad itētionē dictā remotiuā serositatis sanguinee ⁊ flegmatis subtilis fiat vt infra. ℞. mirabolanoꝝ citrinoꝝ ⁊ chebuloꝝ an̄. ℥. ij. reubarbari. ℥. i. infundant̄ in aqua decoctionis pruno: tamarindoꝝ: sebesten: ⁊ capil. vene. qō sufficit p. xij. horas ad minus: postea facta fricatura ⁊ expssione collature: addat̄ cassie noualiter extracte. ℥. ß. māne. ℥. i. electuary de succo ros. ℥. i. dyasiniconis. ℥. ß. mis. ⁊ fiat potio: ⁊ exhibeat̄ ꝼm formaꝫ aliaꝝ medicinaꝝ tardādo cibū p. vi. horas: postea sumendo aliq̄d de lauatiuo vt de brodio cū modico çucchari al. ⁊ sequenti die sumat ꝯfectionē vt infra. ℞. çuccha. rosa. ℥. ij. dyabuglossati. ℥. i. sperū ꝯfectionū de gēmis. ʒ. i. misce. Et si nō placet in forma potiōis pōt exhiberi in forma pillulaꝝ: ⁊ fiat vt infra. ℞. mirabolanoruꝫ citrinoꝝ. ℥. ij. reubarbari electi. ℥. ß. aloes loti. ℥. i. scamonee cocte i pomo. ℥. ß. rosaꝝ rubeaꝝ: masticis an̄. ʒ. ij. cū succo rosaꝝ fiāt pillule: dosis est a. ℥. i. vsqꝫ ad duas: ⁊ exhibeant̄ ꝼm formaꝫ. Et hic bene notet̄: ꝙ cū sint exhibende medicine ad puisionē: vt in hac intentione nostra ꝯuenit: ⁊ quasi sit necessariū vt apponant̄ ad crura quasi ad mediū versus pedes aliq̄ ꝯfortantia stipticantia ⁊ ꝓhibentia motū mãe ad pedes: q̄m ipsis debilitatis vel ex ḡnatione: vel p ꝓcedentes dolores cōmotis mãebus per medicinam solutiuā facile fluerent mãe ad pedes: ⁊ ex sano fieret egrū corpus: vt ēt dicebat̄ de syrupis. Ideo laudo fieri decoctionem absynthy: rosaꝝ: ⁊ gallaꝝ in vino nigro: ⁊ postea infundat̄ pecia duplicata in dicta decoctione ⁊ postea superliget̄ tepida ad crura: ⁊ h̄ fiat ter vel ꝙ̃ter in die: q̄ sumit̄ medicina incipiēdo anteꝙ̃ sumat̄ medicina: postea singulis tribꝰ vel ꝙ̃ttuor horis fiat epithima vt dcm̄ ē. Nā per hāc ꝑseruat̄ a nocumēto dcō. ¶ Et si dicat̄ obyciēdo p tale ꝓhibitiuū fluxus mãeꝝ deorsum fit ēt ꝓhibitio deductiōis mãeruꝫ de pedibꝰ: ita ꝙ virtus medicine nō sic attingeret ad mēbra debilia: neqꝫ mãe p̄nt a dictis membris trahi ad intestina vt tandē expellant̄. Dico cōcedēdo qō dr̄: ⁊ h̄ ē intētiōis mee in isto ꝓposito vt ṽtus medicine nō ptingat ad pedes: neqꝫ ab eisdē pedibꝰ fiat solutio: q̄m in casu nr̄o nō stat actu dolor: neqꝫ mā ledens in pedibꝰ: q̄m vbi eēt mā ledēs iā nō eēt intētio ad ꝑseruationē sed ad curationē: iō in talibꝰ doloribꝰ q̄ fiūt p viā defluxus: cū pedes dnr̄ esse sani. i. nō actu dolētes medicine: q̄ dant̄ ad ꝓuisionē solutiue nō debent h̄re ṽtutē attrahendi a iūcturis: neqꝫ a pedibꝰ: q̄m exn̄tibꝰ dictis sanis: neqꝫ i eis peccāte mā: si exhibeant medicine eductiue ab illis mēbris educūtur ab eis humiditates naturales ⁊ mēbris cōuenientes: ⁊ sic membra ista debilitant̄ ⁊ fiunt paratiora ad recipiēda nocumēta. Et ꝓpter hoc non apposui in cōpositione solutiuoꝝ predictoꝝ aliq̄s medicinas a ꝓprietate: ⁊ singulariter recipiētes dicta mēbra iuncturaꝝ: vt sunt genera fortia: gūmi: ⁊ hermodactili: vel aliqō hꝫ. ¶ Et ex h̄ pꝫ maximus error cōis practicantiū: q̄ in ꝑseruando a doloribus iuncturarū ordinant pillulas de hermodactilis indifferenter: qō non est neqꝫ canonicū: neqꝫ regulare in ꝑseruando a doloribꝰ iuncturarū factis p viā defluxus vt in casu nostro: lꝫ in doloribus q̄ fiunt per viā paulatine ꝯgestiōis anteꝙ̃ fiat vehemēs dolor: ⁊ incipiunt aliqualiter aggrauari in incessu: tūc in ꝑseruādo a vehemētiori dolore: q̄ nō ē vā ꝑseruatio simplr̄: sed curatio cuius aliq̄d fcm̄ est: lꝫ non intensum ⁊ aliq̄d futuꝝ fieri: ⁊ tunc ad mām iā aggregatā ⁊ ꝑseruādo

vt non

vt non multiplicentᷣ mãe tales ꝛ dolores iuncturaꝝ: tunc medicine tales respiciẽtes dolores: tales sunt ꝯueniẽtes: sed in his q̲ fiunt p̲ viã defluxus nequaq̃ꝫ: ꝛ hoc est singl'r notandũ. Anteq̃ꝫ tñ exhiberentᷣ medicĩe solutiue: de qbꝰ dictũ est: vbi ꝯiungeretᷣ repletio nauseatiua stãte inclinatione ad vomẽdũ ꝯuenit vt ꝓuocetᷣ vomitꝰ cũ leuibꝰ vt ĩponendo digitũ intra guttur vel pẽnã intinctã in oleo: vel fiat decoctio modici seminis aneti: ꝛ de ea tepida sumantᷣ. vi. vel. vij. ℥. ꝛ ĩponatᷣ. ℥. i. oximellis ꝛ totũ tepidũ sumatᷣ: ꝛ ita incedẽdo leuiter p̲ camerã p̲ duas tertias hore sp̲ cũ ĩtentione vomẽdi tãdẽ coadiuuetᷣ nã ĩponẽdo digitũ ĩ os: ꝛ deponẽdo caput emittatᷣ vomitiuũ cũ mã habilitata ad vomitũ: ꝛ tales faciles modi vomẽdi si fiãt bis vel ter in mẽse: non seruato p̃ciso numero dieꝝ multũ iuuãt ĩ p̃seruando. Si ẽt singulis mẽsibꝰ sumerentᷣ tres pillule. ʒ. vnius. de supra ordinatis simpl'r nõ seruãdo ordinẽ p̃cisum ĩ nũero dieꝝ in casu ꝓpo multũ ꝓficiẽt. ¶ Succedit mõ ĩ hac intentiõe ꝯfortari mẽbra: ne recipiãt: ꝛ hoc p̲ interiꝰ ꝛ p̲ exterius. Per interius qdẽ vꝫ in hyeme si sumatᷣ bis in ebdoᵃ ꝯfectio ad q̃ꝫtitatẽ coclearis vt infra. ℞. metridati. ʒ. ij. çucchari ro. ℥. i. mis. Et in tp̃e estatis sumatᷣ de ꝯfectione vt infra. ℞. çucchari ro. ℥. ij. diabuglossati. ℥. i. spẽꝝ pliris arcoticon. ʒ. ij. oĩa cũ syrupo ro. misceantᷣ: ꝛ in oĩ tp̃e valebit. Si in mane sumatᷣ coclear vnũ de puluere vt infra ℞. ossiũ humanoꝝ de extremitatibꝰ ĩũcturaꝝ pedũ lotorũ ĩ vino nigro: ꝛ exiccatoꝝ ꝛ pulueriçatoꝝ. ℥. i. yue aromatice. ℥. ß. ligritie rase: ꝛ çucchari al. ℥. i. mis. ꝛ fiat puluis ꝛ exbibeatᷣ in hyeme cũ aq̃ mellis: ꝛ in estate cũ aq̃ çucchari vel aq̃s endiuie ꝛ acetose. Exterius aũt fiãt leues lotiões ad pedes cũ decoctiõe vt infra: ꝛ h̃ in tp̃e optĩe incolumitatis pedũ. ℞. absynthij yue rosa. gallaꝝ añ. M. i. salis. ʒ. ij. bulliant in vino vermilio ꝛ aq̃ ferrata essential'r ad ꝯsũptionẽ medietatis: ꝛ ex eis fiat leuis potio pedibꝰ bis ĩ mẽse adminus. Et si fiat post assumptionẽ pillulaꝝ ĩterponẽdo vnã diẽ erit salubrius. ¶ In hac ẽt intẽtiõe ꝓ vltio remedio in casu fluẽtis mãe vt in casu nr̃o laudãt moderni fieri cauteriũ potẽtiale in mẽbro vt in cruribus supra pedes infra genu p̲ iiij. digitos adminus: ne attigatᷣ ad extremitatẽ musculi seruientis motui genu vt euitetᷣ dolor q̃ꝫtum posse est: ꝛ sic accipiẽdo vnã pillulã satis grossaꝫ f̃cãꝫ de massa vt infra. ℞. calcis viue tantã q̃ꝫtitatẽ que sufficiat: ꝙ si misceatᷣ cũ sapone moli fiat substantia ꝯpacta: nã ex eo fit cauteriũm potentiale siue ruptoriũ modicissimi doloris: si ponatᷣ illa pillula grossa in parte siluestri cruris siue cruriũ ꝛ superligetᷣ fortiter adherendo: qm̃ infra tres vel quattuor horas fiet escara satis grossa: que postea admoueatᷣ apponendo butyꝝ in loco singula die remouẽdo vsqꝫ dum sit remota: deinde ꝯtineãtᷣ orificia apta ꝯtinuo tenendo intra orificia vnã pillulã equalem supradicte factam ex cera ꝛ singula die renouando: qm̃ per hũc modũ paulatine euãtᷣ mã: si aggregetᷣ in toto ꝛ sic p̃seruatᷣ a fluxu ad pedes. ¶ Et in hoc ego vidi multiplices expiẽtias ꝛ iuuamenta notabilia in p̃seruando: non tm̃ in dolore podagrico: sed ẽt in doloribus aliaꝝ iuncturaꝝ vt ego notaui clare. zzᵒ tertij in capl'o de cauterijs in dictis doloribus a cã frigida. Nã debent apponi in diuersis sitibꝰ f̃m diuersitatem locoꝝ dolentium: qm̃ ad diuertẽdũ principal'r iuuant. Proinde credo magis valerent in casu nr̃o si poneretur ruptoriũ in meᵒ coxe ꝓpter maiorem diuersionẽ. Et si contingat vt indurentᷣ latera vlceris ꝛ obsterchentᷣ: ita vt non possit educi mã per illũ locũ: tunc ꝯuenit vt loco pile ceree ponatᷣ aliqd̃ aspeꝝ: vt est cicer angulare cãns aliqualem dolorẽ ad ꝓhibendũ cõsolidationẽ: qꝛ sepe talia vlcera facile ꝯsolidantᷣ nisi taliter occurratᷣ: hoc tñ vt pꝫ magis appropriatᷣ intẽtioni ad diuersionẽ q̃ꝫ ad cõfortationẽ

ꝛ h̃ sufficiant q̃ꝫtum ad p̲tem p̃seruatiuam. ¶ Qua sic expedita succedit 3ᵃ principalis intentio. s. curatiua: qñ succederet actu dolor podagricus siue ciragricus. s. dolor in manibus: ꝛ in hac intentione opꝫ cõmemorare que dicta sũt supra in dicta. s. qd̃ fluẽte mã in p̃ncipio doloris in ista cã colerica: opꝫ vti tenui multũ dieta: ĩmo qd̃ eius dieta sit q̃si dieta febriũ acutaꝝ: maxime si ꝯiungatᷣ febris: sed qñocunqꝫ sit dieta sit multum tenuis dimissis multiplicatiuis sanguinis ꝛ calefacientibus q̲buscũqꝫ. Quibus suppositis in p̃ncipio occursus: intendendũ est ad ꝓhibitionem mãe fluentis: ꝛ que iã recipitᷣ in mẽbro ꝓhibendo: ne amplius fluat que flux ura esset si possibile est. Et hoc cõpletᷣ cũ diuertentibus p̃ncipaliter ad oppositũ ꝛ ꝯstringentibꝰ meatus p̲ quos fluit. Alia intẽtio est repellere ex loco materiam fluxã pro p̲te: ꝛ tandẽ vltimo ad resolutionẽ de eodem loco paciente ꝛ in tẽporibus medijs: puta in augmento ꝛ statu: opꝫ vti medijs medicinis cõpositis ex illis que rep̲cutiunt ꝛ resoluũt diuersimode f̃ꝫ cañ. cões collectos 4ᵃ primi ꝛ 3ᵃ quarti de apostematibus: vt qd̃ in augmẽto debent vincere repellentia sup. resolutiua plus: ꝛ plus q̃ꝫto augmẽtũ plus appropinquat p̃nᵒ. ¶ In statu vero debent equari ꝛ q̃ꝫto plus ꝓcedit status versus declinatiõeꝫ tanto plus ꝓcedat additio in resolutiuis. Et ita opꝫ variari gradus istaꝝ medicinaꝝ f̃m ꝓcessuꝫ diuersoꝝ tẽpoꝝ. Et etiã in repellentibus dꝫ esse diuersitas f̃m diuersitatẽ mãe: qm̃ in cã magis ygnea: vt in colerica magis sicca q̃ꝫ in sanguinea repellentia debent esse frigidiora intensiue ꝛ in stipticitate: ꝛ in siccitate remissiora: vbi in sanguinea p̃nt esse repellentia ꝯuenientia minus frigida ꝛ sicciora: ꝛ magis stiptica ꝓpter mãm esse humidiorẽ vt in casu nr̃o. Oꝛ tñ in p̃nᵒ: ĩmo ꝓprius in augmento aliquotiẽs stat tanta doloris intẽtio in cã calida qd̃ fit timor de p̲ditiõe egri nisi dolor minuatᷣ: ꝛ maxime cũ fit dolor iũcturalis ĩ mãibus: quo casu vt videbitᷣ nõ erit excusaᵒ vt dicebat. A. Cũ fiunt dolores ꝛ non tollerantᷣ q̲n tribuantᷣ sedatiua doloris: ẽt aliquotiens cũ stupefactiuis correctis: tñ ꝛ ista ꝯñr vltimo cũ fit resolutio necessaria: qm̃ aliquotiẽs dubitatᷣ de petrificatione mãeꝝ in iuncturis erit ẽt vltio ad hoc ꝓspiciendũ. Procedendo igitᷣ f̃m has intentiones in p̃nᵒ cũ occurritᷣ infirmo si vẽter nõ fuerit mollis: iuuetᷣ cũ clisteri: de quo supra dictũ est: qꝛ hec lenitio semp̲ est necessaria vt fuit dictũ. Deinde in casu nr̃o apparẽtibus signis sanguinis ꝛ dñantibus fiat fl'oia. Nã de hac dicebat Ra. in diuisionibus. Et nõ oꝫ vt dimittatᷣ fl'oia in hac egritudine. Sed opꝫ vt fiat fl'oia cũꝫ incipit apostema ꝛ dolor ꝛ pulsatio: cũ caliditate in iuncturis p̃cise sic est aposteᵃ magne q̃ꝫtitatis ꝛ rubei coloris: ꝛ hec est vl'r cõis doctrina illustriũ auctoꝝ educendo circiter. ℥. v. vel. vi. san. ¶ Sed de q̃ vena fieri debeat ꝯueniunt oẽs: ꝙ ex basilica oppoᵃ: vt si fuerit dolor in pedibus: vbi g̃ra in dextro: fiat de basilica brachij dextri ꝛc. sed si fuerit in manibus in casu nr̃o: nõ stãte multa plectoria: dꝫ ẽt fieri in basilica p̲tis opposite: vt si fuerit in dextra manu: fiat de basilica sinistri lateris: ꝛ eꝯ̃ si fuerit in sinistra fiat de basilica dextri. Ueꝝ stãte ml'ta plectoria oporteret si eẽt ĩ mãu dextra fieri fl'oiaꝫ de saphena sinistri pedis: ꝛ eꝯ̃. Uel ẽt vbi cã doloris sensibil'r fuisset retentio ꝯsuete euõnis: vt retẽtio fluxꝰ emoroidalis ꝯsueti emanare: tunc in isto casu siue fuerit in mãu: siue in pede: laudo fieri fl'oiaꝫ de saphena pedis sani ꝛ nõ de basilica. Et qñ in magnificẽtia huiꝰ dñi nõ stat plectoria seruetᷣ regula cõis que posuit Ras. loco paulo añ allegato cũ dixit in casu isto. Et cura eius est fl'oia si est ĩ mãu sinistra ex manu dextra. i. ex brachio dextro. Et si ĩ manu dextra ex mãu sinistra. i. brachio sinis. Et si ĩ pede dextro: tũc fiat ĩ mãu dextra. i. in brachio dextro. Et si in pede si-

nistro fiat in mãu sinistra.i.in brachio sinistro. Qua facta
flobothomia diuersiua simul ꝛ euãatiua fiat repcussio vel
ꝓhibitio pri⁹ne mã trãseat ad mẽbra talia dolẽtia cũ in/
frigidãtibus stipticis in casu nr̃o positis circa ꝛ supra mẽ
bra tal'r lesa:q̃ debẽt esse simpl'r stiptica cũ frigiditate ad
ingrossandũ mãm ꝛ stringendũ meatus: ne mã fluat per
eos. Vñ stante dolore in pede dextro exẽpli grã: põt fieri
epithima supra locũ doloris in crure infundendo pecias
duplicatas in decoctione facta vt infra. ℞. aquaꝝ rosarũ
ꝛ plãtaginis añ.ʒ.iiij.aque extinctionis ferri.ʒ.vi. bulliant
in eis gallaꝝ:sandaloꝝ alboꝝ ꝛ rubeoꝝ añ.ʒ.ij. sumach.
ʒ.i.postea infundãt̃ pecie in dicta decoctiõe ꝛ apponãt̃ lo
co dicto. Vel possent infundi pecie in aqua ro.ꝛ plantagi/
nis:ꝛ solatri cũ modico aque absynthij ꝛ aceti. Vel posset
fieri emplastrũ incorporãdo farinã lẽtiũ vel or.cũ sanda
lis al.ꝛ acacia:ꝛ cũ oleo ros.ꝛ myrtilloꝝ qd̃ sufficit ad for/
mam emplastri semp apponẽdo paꝝ aceti. Tandẽ supra
locũ iã lesum ponat̃ ẽt medicina q̃ ꝓprius vocat̃ repcussi
ua:in qua tñ non tãta sit stipticitas sicut in prima: imo sit
aliqualis lenitio pp mitigationẽ doloris. Et in hoc singl'r
vꝫ mucilago psilij facta cũ aceto p hũc modũ. ⁋ Liga se
men psilij in pecia linea integrũ:ꝛ in aceto fac bullire: dei
de fac expssionẽ mucilaginis ꝛ loco dolenti supponere. Et
sepe dꝫ reiterari:nã hoc est singulare mittigans doloreꝫ ꝛ
repcutiens. De quo dicebat Serap. q̃uis stipticitatẽ faci/
at acetũ aut fex eius:tñ qñ pmiscet̃ cũ psilio:fit ex vtrisqꝫ
medicamen magni iuuamenti. Et ponit rõnem: qm̃ ace/
tum ꝓpter vehementiã sue virtutis ꝛ subtilitatis nõ ꝓhi
bet a penetratione vsqꝫ in ꝓfundũ mẽbri sup. ipaꝫ muci/
laginẽ:imo sup.iuuat,ꝛ psiliũ pp viscositatẽ suam ꝓhibet
acetũ a mordicatione. Valet ẽt in hoc tpe pulpa cassie no
uiter extracte si dissoluat̃ cũ modico aque solatri:ꝛ in ꝓ/
cessu sola subtiliet̃ supra locũ doloris. Fit ẽt emplastrum
subtile cũ farina or.ꝛ sumach dissolutis cũ decoctione fo
lioꝝ vitis recentiũ incorporãdo ẽt de dictis folijs cũ mo/
dico olei ro. ⁋ Facit ẽt ad h̃ si infundat̃ mica pãis absci/
sis exterioribus in duabus ptibus lactis recẽtis: maxime
capraꝝ ꝛ vna pte olei ro.vel citonioꝝ:ꝛ postea facta expſ/
sione leui extendat̃ panis ad formaꝫ emplastri sup loco.
Et pro linimento alio vꝫ si sumat̃ de rasura corticũ cucur
bite ꝛ misceat̃ cuꝫ sief memite: ponendo octauã partẽ de
sief ꝛ extendat̃ supra locũ:imo dicit Rasis i2°.ↄtinentis.
Si in articulis fuerit apostema calidũ cũ rubedine vehe
menti:si cortices cucurbite recẽtis ponant̃ sup id mitiga/
bunt ipm mirabil'r. Addit ẽt hoc facit farina fabaꝝ mix/
ta cũ modico succo frigido: vt sup.esset succus endiuie:ꝛ
solatri vel semperuiue bullitoꝝ. Et dicebat. A. Et de exp/
tis est succus cãne humide.i.recẽtis ꝛ terre: cũ.n. ex eo fit
linimentũ vt dixit sedat̃ dolor statim sup.q necessarius ẽ
vt minuat̃:qm̃ vt dixit Alexan. in cã calida ꝓcedere de/
bes regul'r sup infrigidationẽ loci:qm̃ si dimittis ipm ita
calidũ ꝛ sup.dolorosum attrahet abũdãter sup. de mã ad
locũ. Et ista ordina tpe ad mitigationẽ doloris oleũ.s. ro.
pcussũ cũ albumie oui aut cũ lacte. ⁋ Sed de his medi/
cinis frigidis ponit Rasis vnũ cañ. pmo q̃ trãsmutatio
dꝫ fieri de vno medicamine ad aliud:nec dꝫ fieri freq̃ns
cura de vno medicamine:pcipue si patiens non alleuiat̃ i
de:qm̃ pluries vnũ medicamẽ ↄfert vni mẽbro:ꝛ nõ con
fert alteri mẽbro in quo fuerit dicta passio. Addit ꝛ q̃ ma
gis mixꝝ. Est qñqꝫ medicamen qd̃ ↄfert vni membro plu
ries:deinde nocebit ei post modicũ iferẽdo ei apostema.
⁋ Ponit aliud documentũ in medicis frigidis maxie q̃
fiat frequẽs pmutatio in eis neqꝫ psistãt multo tpe supra
mẽbrũ dolorosum iuncturale sup.ĩprimat̃ nocumentũ in
talia mẽbra nãl'r frigida. Et si hoc est veꝝ vl'r in medicis
frigidis multomagis ĩ stupefactiuis:q̃ aliquotiẽs necessa
rie sunt cũ medicine frigide:q̃ dicte sunt nõ sufficiunt. Et
de h̃ dicit Aui. Et non administres stupefaciẽs nisi apud
necessitatẽ ꝛ mẽsura.i.pmitte vt vult lr̃a exterior:q̃ sedat
malitiã sũmã doloris sup. de medicamine nõ stupefacien
te ꝛ vtere eo cũ audacia ꝛ temeritate plus. Et ↄtinuando
iuuamenta stupefacientiũ dixit. Et multotiẽs ↄfert stupe
factio:sup.nõ tm̃ minuendo sensum mẽbri:imo inq̃tuꝫ ĩ
grossat mãm ꝓcedentẽ sup.ad mẽbrũ q̃re retinet̃. ⁋ Po
suit ↄñr cañ.q dictus est d̃ pmutatiõe medicinaꝝ silꝫ ca
noni posito a Ras. dixit. Et scias q̃ rectius est vt pmuta
tio fiat cũ medicis:qñqꝫ.n.medicina ẽ ↄferẽs vni mẽbro:
ꝛ nõ alteri:ꝛ qñqꝫ ↄfert ĩ hora:ꝛ post illud nocet ꝛ mouet
dolorẽ:ꝛ h̃ est cõe nõ tm̃ in medicis frigidis:imo ẽt in ali
is. Qñ ãt est necessaria stupefactio:ꝛ tũc de electis magis
est stupefactiuũ positũ ab Aui.inter narcotica sedãtia do/
lorẽ ꝛ dixit. Sumant̃ opij aur̃.iiij.croci auꝝ vnũ ꝛ terrãt̃
cum lacte vacino ꝛ ꝓiciat̃ desup medula panis similage
nij ꝛ liniat̃:ꝛ fiat ex eis emplastꝝ ꝛ coopiat̃ cũ folijs sicle:
qd̃ ẽt posuit Ras.i2°ↄtinẽ.sed ipse fecit cũ securibus: qm̃
ipse posuit tm̃ de opio q̃ꝫtũ de croco. Vel fiat aliud vt in/
fra. ℞.iusquiami.ʒ.vi.opij croci añ.ʒ.i.vini cocti q̃ꝫtũ suffi/
cit ad distẽpandũ ꝛ misceant̃ cũ oleo ro. Et qñ pur staret
instantia vigiliaꝝ:ꝛ esset timor de sincopi pp ↄtinuũ influ
xũ ꝛ reumatiçantẽ mãm:tũc nõ tm̃ oportebit exteri⁹ ap/
plicare:imo ẽt interius:ꝛ tũc vꝫ si exhibeat̃ vna pillula in
sero tpe somni de infrascriptis. ℞.storacis:laudani:masti
cis:ꝛ opij añ.ptes eq̃les:ↄficiant̃ cũ succo plãtaginis ꝛ ex
hibeat̃ cũ modico vini ru. ⁋ Sed hic bñ no. q̃ cũ dolor
minuit̃ est in toto sistendũ a narcoticis. Et si ↄtingeret ali
qualis stupor in toto vel in mẽbro leso:tũc bonũ erit p in
teri⁹ exhibere.ʒ.ß.tyriace:ꝛ sup locũ doloris cũ fit stupor ĩ
sensu:vel difficultas in motu:tũc dicebat Sera.opꝫ vt ad
ministremus emplastrũ ex fellibus dissolutis cũ oleo ca/
momillio. Nã vt dicit istud maturat ꝛ facit redire calidi/
tatẽ inatã ad mẽbra q̃ ĩfrigidata sũt ex vsu mediciaꝝ stu/
pefacientiũ. Idcirco in stupefactis ne sequat̃ grãde nocu
mentũ bonũ est añq̃ꝫ ponant̃ stupefactiua opiata vt pus
exhibeant̃ stupefactiua domestica: vt sũt succus lactuce:
ꝛ lac papaueris:ꝛ succus coriandri hũidi:si inspissent̃ cum
sandalis al.vel cũ sief:memite:ꝛ qñ nõ ẽ nimia caliditas:
loco psilij dissoluti in aceto:d̃ quo dictũ est p̃m. Laudauit
Serap.in dicto aceto fieri mucilaginẽ de semine altee:ꝛ
ex eo liniat̃ vt supra dicebat̃. Et ita possumus ponere in
ordine alia remedia: q̃ mixta hñt intentionem partiꝫ ad
fluxã mãm:ptim ad fluxurã. Et ad h̃ valebit emplastruꝫ
de medula panis infusi in lacte vacino:si eidẽ addat̃ paꝝ
croci vel vitellus oui cũ modico croci: vel si addat̃ modi
cũ mellis cũ pulpa cassie ꝛ extẽdat̃. Et in ꝓcessu tendẽdo
magis v̾sus statũ põt post addi de melle ꝛ subtrahi d̃ cas
sia vsqꝫ dũ equent̃ in statu. Et ita põt fieri emplastrũ cõi
ter laudatũ ab oibus de fenugreco ꝛ positũ bis ab. A. iter
sedantia dolores vt sumat̃ fenugrecũ:ꝛ ꝓiciat̃ in vase: ꝛ
desup ponat̃ aceti ꝛ aque q̃ꝫtũ sufficit ꝛ coq̃t̃ sup prunas
vsqꝫ q̃ dissoluat̃ in decoctione:deinde ꝓiciat̃ desup mel/
lis q̃ꝫtũ sufficit:sup.plus vel min⁹ ſm q̃ crescit intẽtio re/
solonis maior vel minor de eo qd̃ fluxũ est. Possemus h̃
multiplicare remedia:sed nõ est necitatis:qm̃ ista sũt ele
ctiora. Et ſm cañ. datos põt qlibet paꝝ doct⁹ ad diuersas
discurrere ↄpõnes:ꝛ maxie ↄponẽdo mucilaginẽ fenugre
ci cũ medula cruris vituli: ꝛ cũ oleo ro.vel camomillino
apponẽdo sand.al.ꝛ ru. Vel p̃t fieri empla^m ex faria fenu/
gre.ꝛ se.lini cũ piguedie ãseris vel galline sp apponendo
aliqd̃ ↄfortãs de ros.vel florib⁹ camomille :vel paꝝ myr/
rhe:vel aliqd̃ h⁹ ↄtinuãdo ꝛ variãdo in medicis vsqꝫ ad
declinationem.

declinationē. Non est tñ tardāda sol'o vētris vsqꝫ dū trā
seant ista tp̄a: imo ꝯuenit facta flo^a post duos dies exhibe
re soluti^m: maxie in hac mā: vbi flegma est mixtū sangui-
ni. De quo dicit Ras. xij. ꝯtinētis. In plibus ꝯpōit sāguis
cū flāte: sed tunc minutio. i. flo^a dꝫ fieri in p̄mo: deinde la-
xatio. Et in hac laxatione videnť auctores magis lauda-
re soluti^m vomitiuū ꝙ̄ secessiuū vt supra allegatū ē ꝺ mē
te Aui. nō tñ loquēdo de vomitiuo leui cōi: imo ēt de ap-
propriato: qm̄ ꝑ medicinā vomitiuā magis diuertiť ab in
ferius. imo est eūo opposita mãei fluēti ad deorsum: vbi
solutio ꝑ secessuꝫ nō sic. Tñ qꝛ talis eūo nō est sic nãe cō
sueta: ꝛ ꝑ eā disponiť stomacus ad bñ cibū trāsmutāduꝫ:
qꝛ ēt debilitať ꝛ in appeten^o ꝛ in digerēdo ꝓꝓ dolores ꝛ in
stantias vigiliaꝝ: iō nisi in corꝑe pato ad vomēdū: ꝛ al's
ꝯsueto facil'r vomere nō multū laudo vsum illius: ſꝫ ma-
gis iclino ad medicinā seccessiuā: qm̄ eūo talis fit ꝑ regio
nes deputatas eūoni. ¶ Neqꝫ stat ꝓꝓea suspi^o exhibēdo
medicias appropatas seccessiuas de ꝯuertēdo māꝫ i deor
sum: qm̄ talis eūo dꝫ sꝑ fieri cū medicis: ꝺ quaꝝ ꝓprieta
te est: vt cū h̄ ꝙ soluūt māꝫ sup. flegmaticā vt in casu nr̄o
est in eis ēt virtus succedēs ꝛ faciēs stipticitatē ꝛ ꝯfortatio
nem: vt est in hermodactilis: ꝗ de ꝓprietate eūant a iūctu
ris mām talē: ꝛ lꝫ sua caliditate liq̄faciāt hūiditates: nō ē
tñ timor ꝯfortatis iuncturis ꝛ ꝯstrictis vijs de fluxu earū
ad iuncturas. Et ꝺ hoc dicit. A. in sol'one hoꝝ morboꝝ iun
cturaliū. Et in hermodactilis ꝗdē crediť esse plurimū iu
uamenti: ꝓpterea ꝙ ipsi soluunt statiꝫ hūorē frm. Addit.
Et in ipsis est res alia: qm̄ faciūt succedere sol'oni stiptici-
tatē ꝛ ꝯfortāt: quare nō est pol'e cū eis vt reddeāt supflui-
tates liq̄facte ꝑ medicinā: ꝗbꝰ nō accidit vt euacuenť: imo
addit. Et ꝓhibēt sup. dcī hermodactali sup. positi i solutis
iteꝝ illud qꝺ subtiliatū est ꝑ virtutē medicie solutiue cur
rere in meatibus. Et dixit hoc spāle esse in hermodactilis
qꝺ ꝯriū est i reliq̄s solutiuis ꝛ eūatiuis calidis. Nā plura
eoꝝ sunt q̄ dilatāt meatus. ꝛ dimittūt ipsos dilatatos ꝛc̄.
Sꝫ dicit ꝙ nocumētū eoꝝ est ꝙ nocēt sto^o nisi rectificēť
vt cū piꝑe. ꝛ. ʒʒ. ꝛc̄. Et tandē dixit. Et dixerūt ꝗdā ꝙ pedi
coruino inest opō hermodactiloꝝ: ꝛ nō est nocere sto^o. Et
idē ꝯfirmauit z^o cañ. ca^o ꝓprio. Et istā sniāꝫ accepit forāl'r
a Ras. iz^a. ꝯti. q̄si ad serieꝫ lr̄e vt iacet. Jō supra solutiua
seccessiua magis cōsentio ꝙ̄ supra vomitiua in isto casu.
Sed si pur esset ꝯsuetudo ꝛ facilitas in corpore ad vomē
dū oportebit iducere vomitū post repletionē stomaci: ex
cibis de quoꝝ nā est purgare colerā ꝛ flegma: vt comedē
do attriplices notabil'r salitas cū carne galli antiq̄ cocti: i
cuius vētre positus fuerit ysopus: ꝛ cartamus: ꝛ fumuster-
re: ꝛ tādē ꝑ potu vtať decoctione attriplicis ꝛ raffani ipo-
nendo ēt aliq̄d olei de amigdalis dul. ꝛ postꝙ̄ steterit sic
ꝑ horā vel circiter ꝓuocet vomitū cū ipōne digiti vel pē-
ne intra guttur: ita vt remaneat in stomaco de eo qꝺ sūꝑse
rat p̄us: postea tñ tardet assumptōeꝫ cibi ꝑ duas horas ad
minus: ꝛ añꝙ̄ sumat cibū ꝑ paꝝ añ sumat duo coclearia
syrupi de mēta vel miue citonioꝝ: ꝛ sumat cibū ꝑce ꝛ ge-
scat vna die: postea post duos dies pōt sumere medicinaꝫ
seccessiuā i forma ꝓprius pillulaꝝ ꝙ̄ in for^a potiōis lubri
ce ꝓꝓ necessitatē attrahendi a longinq̄s: vt diuturniori tꝑe
moreť in sto^o. ¶ Sed hic est spāl'r notā. ꝙ lꝫ repiānť aliq̄
textus auctoꝝ ꝗ videāť ꝯsentire ad exhibitionē medicia
rū lenitiuaꝝ vel debiliū: de ꝗbus est vna sniā Aui. in cap^o
gnāli de cura doloꝝ iuncturaꝝ in gnāli; ꝗ voluit loquēs i
solutiuis: ꝙ melius sit vt blāde tractēť in p̄n. addit i ꝓces
su. Si aūt repletio exigit: vt fiat assellare semel aut bis ex
eis q̄ bibunť: sicut aq̄ endiuie ꝛ solatri cū cassiaf. exq̄ tex-
tu aliq̄ laudāt cassiā fi. exhiberi in p̄n^o hoꝝ morboꝝ i for^a
boli cū brodio: qꝺ credo esse irregulare: qꝛ exigentia est in

solōne in his morbis: vt semꝑ ānectať aliq̄d qꝺ mēbꝝ cō
fortet: ꝛ aliqual'r stipticet ꝓꝓ illud qꝺ dictū est supra ꝺ her
modactilis. Jō si Auic. ꝯsensit ad exhibitionē cassie: exhi-
buit cū aq̄ solatri hñte stipticitatē ꝛ ꝯfortationeꝫ: imo de
mente eius vr̄ esse: cū est eūandū: esse eūandū cū medicia
nō lenitiua: imo hñte virtutē appropriatā ad soluēdū hu.
determinatū: ꝛ a loco determinato: vt a iuncturis ad mio
randū de mā ꝓpria. Proinde dixit ipse in admiīstrādo so
lutionē ventris apud p̄n^m capl'i ꝓxime allegati. Et incipe
a re forti. i. a medicina nō lenitiua tm̄: sed a ꝓprietate edu
cente vt declaraui sup isto textu. zz. terty. ¶ Et ꝗ vult h̄
clariꝰ intelligere p̄t recurrere ad istū locū: qm̄ i ꝓcessu ipe
posuit vnū tex. ad declarādū: ꝙ medicina lenitiua nullo
mō ꝯueniat: ꝛ ista q̄ est debilis frm dosim ꝛ fortis ſꝫ po^am
est ita: q̄ in casu est ꝯueniens in p̄n^o. Nā dixit loquēs ꝺ ista
lenitiua: ꝙ ipsa mouet mām: ꝛ nō facit currere aliq̄d sup.
ꝑ seccessū: de q̊ sit curādū: qꝛ. s. nō educit de mā ꝓpa: ſꝫ so
lū cōi. Addit. Immo fortasse subtiliat mās ꝯgellatas ali-
as sup. exñtes nō in mēbris dolētibus: ꝛ facit eas currere
sup. ad mēbrū dolorosum. Et ista eadē sniā fuit Ras. iz^o
ꝯtinentis cū dixit. Et noli facere qꝺ faciūt aliq̄ dātes i po
tu medicinas modice virtutis ad educendū flegma: qm̄
calefaciēs flegma: vel sup. cōmouens ꝛ nō educēs illꝺ au-
get nocumentū ei. Et ita ex expiētia manifestať: ꝙ tales
medicine lenitiue cū exhibenť adducūt ad nocumentū.
Et ita cōiter auctores illustres cuꝫ exhibēt medicinas in
morbis iuncturaꝝ: ponūt medicinas electiue mās respici
entes satis acutas. Sed i mā indigesta: quā aliq̊tiens co
gimur eūare ꝓꝓ necessitatē: opꝫ eas exhibere medicias q̄
sint fortes ſꝫ v̄tutē ꝛ debiles in dosi semꝑ mixtas cū eis: q̄
post sol'onē ꝯfortāt ꝛ ꝓhibēt fluxibilitatē mãeꝝ cōmota-
rū ad mēbra lesa. Et ita in h̄ casu spāli valēt singul'r pillu
le de hermodactilis Mesue ex inuētione ꝓpria: de ꝗbꝰ p̄t
dari maior vel minor dosis: frm ꝙ mā est magis vl' minꝰ
digesta: qm̄ in ꝓcessu dosis ꝺbeť maior ꝙ̄ in p̄n^o. ¶ Vel
p̄nt exhiberi pillule ad istā intentioneꝫ facte vt infra. ℞.
speꝝ hyere Gal. cū alloe: agarici: trocisca. añ. ʒ. vi. radicis
pedis coruini. ʒ. iij. pulueriçenť oia subtil'r: ꝛ cū succo ro. fi
ant pillule: de ꝗbus pōt dari. ʒ. i. ꝛ vsqꝫ ad. ℈. iij. sed si ex-
hibeanť satis a p̄n^o deberemus incipe a. ʒ. ß. vel ad. ℈. ij. ꝛ
seruare ordinē medicinaꝝ danꝰ post medicinā vt dictū ē
supra in ꝑte p̄seruatiua de alijs pillulis. Et ꝑseuerāte dolo
re oibus. x. diebus debent exhiberi alique de his pillulis
interponēdo aliquos syrupos: de ꝗbus supra. Sed si exhi-
beāť i ꝓcessu doloris dicti syrupi cū aq̄ decoctōis acori: ꝛ
saluie: ꝛ tādē i ꝺclinatiōe sensibili ad remoueñ vl' resoluē
dū reliq̄as mãeꝝ: q̄ remāserūt dixit Ra. lo^o vbi supra vidi
quēdā pati dolorē articuloꝝ: ac seq̄ ꝗtē magnā qñ articu
li eius sup. aliqual'r dolētes in declinatiōe fuerūt ꝯꝑsicū
tempie cū mãu calida: ꝛ ledi sup. multo tꝑe tenēdo mãuꝫ
supra locū lesuꝫ ad resol'onē ꝛ ꝯfortationē inducēdo petri
ficationē mãeꝝ in iuncturis: q̄ aliquotiēs seq̄ť vel nimiā
infrigidationē: vel nimiā calefactionē mediciaꝝ localiū.
Dicebat Ras. loco vbi supra: ꝙ farina lupinoꝝ mixta cuꝫ
oximelle ad formā ēplastri ꝓhibet petrificationē. Et dic̄
ꝙ in apo^c duro ad dissolueñ ipm ꝙ restat i articulis radix
chiritrita cū aceto ad modū emplastri ad hoc vꝫ: ꝛ tollit
illud: ꝛ ꝙ cinis cauliū cū adipe vetusta illud idem tollit.
¶ Postea vltio mitigato i tāto dolorē stāte ibilitate motꝰ
illoꝝ mēbroꝝ ēt ꝓꝓ diuturnā ꝗtē ꝑcedētē ꝯuēit: vt pau
latine inducať ad motū augendo ipsum gradatim vsqꝫ
dū deueniať ad motū nālē: nā per eū multū ꝯfortanť iū-
cture. Et si tunc fiant balnea dictis iuncturis: de ꝗbꝰ dictū
est in ꝑte p̄seruatiua: iuuabūt deo ꝯcedēte: ꝛ tūc iā corpore
puro exñte iuuaret balneatio ipsoꝝ extremoꝝ debiliū ex

aqs termaꝝ:siue ex aqs mineralibus. Et si ēt supponeret luto eorūdē balneoꝝ credo m̄ltū ꝓferret. Qꝛ tñ mā i cāu nr̄o q̄ fluit ē sāguinea mixta flegmati vt dcū ē magis iuua ret si aq̄ balnei pticipet minera ferrea: ꝛ sale armōiaco ꝙ̄ alijs mineris vltra sulfur qd̄ ꝯsequit̄ quasi ad oēs aquas thermaꝝ. Et sic finis cum dei laude. 1470. die. 21. Aprilis.

¶ Pro quodam principe qui patiebat̄ dispōnem doloro sam: non tātū pedum vel manuum: sed etiam aliaꝝ iun cturaꝝ ꝛ totius quasi corporis. Consilium. XC.

Casus Illustrissimi principis ꝛ dn̄i dn̄i Ga stionis ꝑncipis nauarre comitis frixi ꝛc. est principalis dispositiō articuloꝝ dolorosa nō pedū tñ vel manū: sed aliaꝝ ēt iunctu raꝝ ꝛ totius quasi corpis: vn̄ ꝓprie passio artetica appellanda est: qꝛ plurīū dolorīū cturaꝝ piodicus tñ ꝛ nō ꝯtinuus: cui aliq̄ tiens ꝯiuncta est mala dispō sequestratiue ꝛ digestiue ipo rū renū: vn̄ aliquotiens fit mictus sanguineus ēt nō pio dicus: sed ex tpe maxime cū ꝯiungit̄ motus ꝓgressiuus si ue egtatiuus vel alius ꝯcussiuus ipsoꝝ renū vel ptiuz eis adiacentiū ꝯiuncta nāli habitudine sanguinea ꝭm totuz maxime pp epatis influxū cū corde ēt calido: cerebro tñ ad humidū flegmaticū inclinato: ꝛ stomaco silr: in etate etiā qꝛ iā quasi in p̄ma senectute est ꝯstitut᷒. ¶ Causa cor poralis mālis dictoꝝ doloꝝ supponit̄ mā mixta ex sāgui ne aliqualr̄ colerico cū flegmate: sanguineā ꝓbat deflux᷒ māe ad diuersas iuncturas quasi saltando simul cū habi tudine totius tali pp facile resudare sanguinē abundantē ꝑcipue colericū ex poris venaꝝ terminataꝝ ad diuersas iuncturas: adiunctis ēt alijs signis caliditatis. Mixtionē flegmatis declarat qes diuturna cū cerebro hūido ꝛ sto᷒ ꝛ plixitas poxismoꝝ silr̄ cū qbusdaz alijs signis frigidita tis: q̄ iterdū apparēt ēt: qꝛ post mag̅ fluxū vt scribit̄ fue runt grauiores dolores. Unde pp hec accn̄tia dubitatuz est a medicis an mā talium doloꝝ ꝓpter diuersitatez si gnoꝝ sit calida vel frigida: ꝛ ita dubia fuerunt sig͡a: vt a q busdā eoꝝ sit iudicata mā calida: ꝛ a qbusdā frigida. Cau sa aūt ꝓxima scd̄i accidentis de mictu sanguineo est ꝯple xiōalis caliditas ipsoꝝ renū cōicata ab ipso epate calido: vnde pp exerci̅ calefaciens ptes dorsi aucta in eis calidi tate fit dilatat᷒ poroꝝ venaꝝ deferentiū sanguinē ad re nes vltra illū quo indigēt ꝓ nutricatione ꝓpria: vn̄ debi litat̄ ꝓprie ꝯtentiua eoꝝ: vt nō sustineāt tanto tpe sangui nem cū aquositate vt fiat debita seq̄stratio ꝭm totuz san guinis ab aquositate: ꝛ ita fiat emanatio tūc aliqualis san guinis cū dicta aquositate cū fit mictus: ꝛ in ꝓcessu fit se paratio illius sanguinis ꝛ residentia in tota substātia vri ne ꝓpter incolumitatē epatis ꝛ venaꝝ supra renes: vn̄ re cipit sanguis debitā formā sepatā a nā aquositatis: ꝛ ꝓīr fit separatio eius in vrina. Adiuuat ēt ad debilitatē ꝯten tiua ipsoꝝ renū aliqualis acuitas ꝛ pūctio ipsius māe vri nalis pp non retineri tpe sufficienti ad debite sequestran dum ꝛc. ꝓpter totā habitudinē ēt esse calidā: maxie ex sā guine colerico pp cuius punctionē terret̄ nā in retentiōe tpe debito: ꝛ hoc manifestat̄: qm̄ in exitu eius pcipit̄ aliq̄ lis pruritus ꝛ pūctio in extremitate mēbri vt scriptuz est.

¶ Hec sunt due ꝑncipales dispōnes qbus occurrendū ē: ꝛ ꝑcipue scd̄e: qm̄ dispō p̄ma iuncturaꝝ nō tanti est timo ris sicut scd̄a: imo ꝑ dictā dispōnē ꝓseruat̄ ab alijs multis prauis dispōnibus: ēt qꝛ multo tpe habituata nō ita ei oc currere possumus sicut scd̄e dispōni nō sic habituate. Tñ formabo ꝑncipalr̄ curā ad dispōnē iuncturaꝝ: qm̄ est i ea facilior incursus: semꝑ tñ cōmemorādo valētia in secun da dispōne: q̄ dispōnes ꝛ si diuerse sint: tñ cōicant in mul tis vt ꝓseruet̄ ab eis cū non sunt: ꝛ ēt ad curatōez cū actu existūt. Et qm̄ dicebat Sera. 4᷒ breuiarij ca᷒. 23᷒ in oībus mēbris ꝑparatis vt accidat eis aliqd ex egritudib᷒ q̄ fiūt ex materijs necessariū est vt aggregent̄ in eis iste due cāe .s. multitudo supfluitatis: ꝛ debilitas mēbri recipientis. Ponam igit̄ intentiōes obseruandas cōes in his vtrisq̄ dispōnibus. p̄mo in regimine diete. 2᷒ in medicinalibus.

¶ Ad hoc igit̄ vt occurrat̄ aggregationi ꝛ multiplicatio ni dictaꝝ māeꝝ in toto: p̄mo ponet̄ regimen in dieta con ueniēti: ꝛ ad hoc ponent̄ q̄dā medicinalia ad ꝓuisionē ꝙ si occurreret: ꝙ in poxismū icideret: aliqd alteri᷒ talis dispō nis qd̄ deus aduertat: aduertemus ēt ea q̄ in poxismo ma gis valebunt ad remotionē eius nō ledēdo alterā ꝙ̄tum erit poẜe. ¶ Circa ḡ regimē in dieta ꝛ p̄mo circa aerē eli gat̄ aer in hyeme tēperatus vel ad paucā declinās calidi tatē: estate non ad paucā frigiditatez absq̄ hūiditate: qm̄ per humiditatē iuncture multū relaxant̄ ꝛ passibiles red dunt̄ ad receptionē supfluitatum aliunde trāsmissaꝝ ad eas: ꝛ renū ꝯtentiua magis debilitāt̄. Jō fugiēda est hita tio apud lacunas ꝛ stagna: ꝛ h̄ ꝑcipue obseruet̄ in aere ꝓ prie hitationis ꝛ accubitus: iō camera humida siue i loco terreno posita nequaq̄ est ꝯueniēs. Etiaz cauēdū est a vē to maxie boreali: ꝛ ab aere grosso ꝛ nebuloso: qm̄ multuz nocēt. Jdcirco maxie cauendū est tpe estatis ne moret̄ in sero sub radijs lune: tpe ergo hyemis quo aer est nālr̄ fri gidus ꝛ hūidus est p̄mo corpus pānis bn̄ coplendū ꝛ ma xime pellibus vulpiū: q̄ cū hoc maximā hn̄t ꝓprietatē ad mēbra iuncturalia: dimittēdo tñ ptes dorsi: q̄ nō debent calefieri maxie dictis pellibus vulpiū: imo stāte actu rela xatione renū vt cū appet sanguis in vrina: oꝫ illas ptes ali qualr̄ infrigidari vt infra dicet̄. Est ēt aer camere rectifi candus in hyeme cū igne facto ex lignis q̄rcus: ꝛ lignis iu niperi lauri ꝛ silibus calidis aromaticis: aliq̄n iponēdo sti pites saluie rorismarini ꝛc. Sed nequaq̄ est occurrendū dorso ad ignē: neq̄ camera est multū calefaciēda. Et lice bit saltē suffumigare camerā cuz puluere posito sup pru nas vt infra describit̄. ℞. thuris: cinamomi: nucismusca te: gariof. macis an̄. ℥. ij. mis. vel si volum᷒ pōt fieri formu la ex his ꝛ cū storace liqda incorpari: ꝛ magis valebit po nendo vnā ex eis sup carbones. ¶ Et ꝓferret eis oīb᷒ ex ercitiū tēpatū post egritudinē: ꝛ post ēt solutionē ꝛ eūonē ꝛ vomitū. Exercitiū aūt ꝛ si iuncturas multū ꝯfortet ꝛ vi uificet: non tñ sit laboriosum nimis maxime pedib᷒: siue ex lōga itineratiōe: siue ex saltu: siue ex longa statione: qꝛ ex talibus fit defluxus māeꝝ ad pedes ꝛ ad renes vn̄ hi litat̄: imo statio vt dixit Auer. est exercitiū dorsi. Un̄ ēt di cebat Aui. in cautela a doloribus iuncturaꝝ. Et vtat̄ exer citio tēpato ꝛ motione ꝛ nō supfluat in eis: qm̄ excitāt po dagrā ꝛ dolores. .s. supfluū exercitiū ꝛ supflua egtatio: sed tunc maxie ꝯuenit qn̄ corpus est maxime mūdū. Nā dic Rasis in diuisionibus loquēs de talr̄ patientibus. Et con fert eis oīb᷒ exerci̅ tempatū post egritudinē: ꝛ post flobo thomiā ꝛ solutionē: ꝛ post euacuationē ꝛ vomitū sit etiaz mediocrite factū: hora tñ cōuenienti vt in mane expulsis supfluitatibus cōibus ꝛ egestione ꝛ vrina: q̄ nisi ꝑ nām ꝛ sponte educat̄ iuuet̄ nā cum suppositorio vel clisteri cōi. Jdē dico debere fieri apposito in decoctione aliquo ꝯfor tatiuo iuncturaꝝ renuz: vt absynthiū vel rosas cuz alijs saltiz ꝑ horā vnā dictū exercitiū an̄ cibū: nō tñ vsq̄ ad la xitudinē: ꝛ post ipm̄ qetet̄ in loco tēperato adminus per mediā horā anteq̄ sumat̄ cibus. Fricationes quoq̄ mē broꝝ supioꝝ vt spatulaꝝ brachioꝝ in casu conueniunt: maxime cū est poxismus nocumentoꝝ: qm̄ nō lꝫ incedere neq̄ stare: sed oīmoda qes: tūc est necessaria oppo᷒ motui ambulatio

ambulatio ⁊c. Nisi et esset dolor in dictis mēbris supiori-
bus: qm̄ et tunc nō possemus facere fricatōes illoꝝ mem
broꝝ. Cauendū tñ est oī tpe a fricationib⁹ pedū laboriosis
p̄cipue et lotiones pedū ⁊ manuū ex aq̄ dulci siue cōi fon
tis tepida vel calida nocent: qm̄ ⁊ hūores ꝯmouēt ⁊ iūctu-
ras laxas faciunt ad recipiendū. Ubi ergo stet necessitas
lotionis pedū vel manuū: fiat cū vino nigro: non tñ forti i
quo sit decoctū paꝝ salis ⁊ rosaꝝ: hoc dico nō existēte ali-
quo dolore in loco: qm̄ si dolor pn̄s foret: talis lotio nō cō
ueniret nisi forte in declinatione paꝝ. Et q̄r coitus ponit̄
de modis exercitij ab ipso cauendū est: ⁊ maxīe sup reple-
tionē et ꝓprius: si vrina esset sanguinolēta. Nā de eo et di
xit Ras. loco vbi supra. Coit⁹ in oibus cōplonib⁹: i qb⁹ ac
cidit podagra est malus valde: qm̄ incitat corp⁹ sup. ad di
ctos dolores infrigidādo illud ⁊ replendo mēbra debilia
sup humorib⁹ ⁊ desiccando residua. Postea paꝝ post ad-
dit. Sȝ maioris nocumenti est in illis: in qb⁹ accidit poda
gra nouiter. Quōcunqȝ tñ fiat p̄ce: ⁊ distāter a cibo p. vij.
vel. viij. horas adminus: ⁊ nullo mō stādo: qm̄ ille sit⁹ ad
dolorē maxīe p̄pararet: ⁊ iō cū fit fiat ꝯfortatio mēbrorū
q̄ fieri possit. ¶ Somnus in casu magis ꝯueniens est q̄ȝ
vigilia. Sit igit̄ somnus. vij. horaꝝ vel. viij. nocturnus: ⁊
nō diurnus nisi stāte necessitate vel alias ꝯsuetudine: non
sit tñ lectus de pluma multū molli: imo estate iaceat sup
lectū de bōbice: neqȝ intret ad somnū nisi distanter a ci-
bo p horā cū dimidia vel duas. Et ꝓpterea dicit. A. ⁊ sunt
vltima v̄ba capituli de cautella apud Serap. a doloribus
iuncturaꝝ. Et opȝ vt nō dormiat supra cibū oīno qm̄ ē ex
rebus nocibilioribus eis. ¶ Passiones aīales et vitande
sunt: p̄cipue ira furor: tristitia: et ⁊ nimia sollicitudo: specu
labilia ⁊ ꝯsiliatiua: qm̄ exterminant he aī passiones. i. ex-
tra terminos nāles ducūt ab ea q̄ s̄m nām ꝯsistentia. i. ab
ea dispōne: q̄ nālis est vt dicit Gal. 3° tegni. Et ex p̄te dispō
nis p̄ticulariū mēbroꝝ p̄cipue. s. ipsoꝝ pedū est multū ad-
uertendū: ne calciamēta sint nimis stricta parata dolorē
inducere. Silr̄ cauēdo ab offensiōe ipsoꝝ pedū ad res du
ras ⁊ inequales vel ad lapides iequales. Et ab hꝫ et cauē-
dū est in dorso: ne diploides sint nimis stricte vel cingulū
ad dorsum nō sit latū neqȝ strictū. ¶ Circa inanitionē di
cat̄ lȝ p̄citas in cibo ⁊ potu sit magis ꝯueniēs q̄ȝ nauseati
ua sacietas ⁊ stomacalis repletio: imo et q̄ȝ cōis modera-
ta cōmestio: p hoc q̄ p moderatā fit m̄ltiplicatio sanguis:
⁊ p supfluā sanguis cū flegmate crudo: qđ est spālis cā mā
lis huius nocumenti vt supra declaratū est. Et ꝺ hoc dice
bat Rasis loco vbi supra. Si qs patit̄ dolorē ex materijs
sanguineis: sed vt nulla fiat repletio tm̄ ieiuniuȝ supfluū
⁊ supflua eūo est ad nocendū: ieiuniū q̄dē ꝓp inflāmatio-
nē humoꝝ ⁊ subtiliationē eoꝝ ⁊ inflāmatiōeȝ renū: ⁊ eūo
supflua ꝓp ꝺbilitatē q̄ seq̄tur a virtute et nocet. Parcitas
igit̄ in cibo ⁊ potu semp in casu est ꝯueniens ⁊ in p̄seruan
do ⁊ in curādo: ꝓpter hoc dicit. A. ad finē capl'i. de cura ta
lis doloris a cā calida. Et non opȝ vt ieiunet plimū: signā
ter dicit plurimū quasi iuuat q̄ moderata abstinētia sit
ꝯueniens. Lenificatio ventris cura° est cuiuslibet in cui⁹
corpe coadunant̄ hūores semicrudi. ¶ Circa hec aūt q̄
dicta sunt ibi ꝯp̄hendit Serap. sniam gnālē vt et scribit̄.
iz° ꝯtinētis cū dicit. Generāt podagrā supabūdātes sacie
tates nauseatiue ociū longū coitus intēsus ⁊ supabundās
remotio reꝝ ꝯsuetaꝝ ⁊ appo° reꝝ nō ꝯsuetaꝝ: balneū et
⁊ motus post cibū: ⁊ sūmarie totū id qđ malā digōnē fac.
Et dicit et Sera. ca° allegato. 4° breuiarij. Et humor salit⁹
dico q̄ oēs res q̄ gnānt mali[am] digōnis sunt iuuantes sup
gnātionē supfluitatū in doloribus iūcturaꝝ ⁊c. ¶ De ci-
bo ⁊ potu p̄ sunt ponēde q̄dā regule gnāles obseruāde: de
inde ad spālia magis deueniēdū erit: de qbus sit hec regu-

la. Primo in eadē mensa nō est multiplicāda diuersitas
cibarioꝝ: imo opȝ vno ꝯtētari vel duobus in spē diuersis
laudabilibus: de qbus infra spālis erit sermo. Scđa regu-
la. Nō est iterponeñ tp̄s neqȝ ꝓlongandū in cibatiōe prā
dij vel cene cū locutiōib⁹ interpositis vel alijs diuertenti
bus: imo est ꝯtinuāda cibatio interponēdo potū: ita tñ vt
elonget̄ potus a p̄n°. cōmestionis vsqȝ trāsacta 3ª p̄te ciba-
tionis. Et iste due regule sunt obseruāde ⁊ in p̄seruādo nō
exn̄te dolore: ⁊ et i curādo: cū ē actualr̄ paroxism⁹. ¶ Spā-
liter tñ descēdendo satis gnālr̄: tñ est cauendū ab oib⁹ ⁊
s̄m nām frigidis: ⁊ et s̄m actū maxīe in p̄seruādo et a pa-
roxismo: tñ si trāsierit p̄n[m] ⁊ notabilis p̄s augmēti: qm̄ forte
in p̄n° fluēte mā q̄ est sanguinea vt supponit̄ flegmati cō-
mixta cibi frigidi ad ꝓhibitionē fluētis: māe erūt ꝯuenie-
tes. ¶ Uitāda et sūt in vtraqȝ dispōe oia fortiter acetosa:
maxīe de aceto vini: qđ dico signāter: q̄r remisse acetosa:
maxīe in estate in p̄seruādo et alijs tp̄ib⁹ stāte actuali do
lore in p̄n° vel augmēto eius vt est acetositas granatoruȝ
muçoꝝ: ⁊ vini citonioꝝ vel acetose: ⁊ ribes: ⁊ hꝫ nō discō
uenirent: imo iuuarēt. ¶ Est et cauēdū 3° ab oib⁹ gnānti-
bus sanguinē aquosum ⁊ fluxibilē ⁊ subtilē: ⁊ ꝓp h̄ plīma
gnā oleꝝ cōium vt spinachioꝝ: ⁊ bletis: ⁊ melonū: ⁊ hꝫ nō
ꝯuenirēt: ⁊ et plurima geneꝝ fructuū plurimū humectā-
tiū: de qbus spālius infra dicet̄ nocent. Ab oibus et subti-
liantib⁹ hūores ⁊ liq̄facietibus ⁊ meatus dilatantib⁹ pre
parantib⁹ ad fluxū est cauendū in vtraqȝ dispōne: ⁊ h̄ est
p̄cipue obseruandū: ⁊ ita a spēbus acutis vt pipe: cinamo
mo: croco: ⁊ silibus: ⁊ a porris: cepe: alleis: ⁊ hꝫ: ⁊ a vinis po
tentib⁹: ⁊ acutis maxīe albis cauere dȝ. Si aūt vino alteri
us dispōnis in tp̄e sanitatis: vel tp̄e morbi vtēdū sit infra
spālius dicet̄. ¶ Obseruet̄ igit̄ vt cibi qb⁹ vtēdū est sint
modicaꝝ supfluitatū q in tp̄e sanitatis sint facilis digōis
moderati nutrimenti nō grossi nec viscosi: dico signanter
tp̄e sanitatis: q̄r i tp̄e egritudinis dolorose: maxīe in p̄n° et
stāte potione vrine ⁊ vrina aliqualr̄ sanguinolēta neqȝ ci
bi q ꝯueniūt debēt esse multū facilis digōnis: neqȝ mode
rati nutrimēti: imo pauci nutrimēti: ne mā sanguinea i to
to augeat̄ vl' aucta ꝯseruet̄: ⁊ ne virtus occupata tali cibo
diuertat̄ ab opōne circa morbū. Et hāc diuersitatē isinua
uit. A. in multis locis obseruari dēre 2[m] diuersitatē dispō
nis: q̄ actualr̄ ꝯiungit̄: quar̄ alr̄ tp̄e egritudis: alr̄ tp̄e sani-
tatis: nā tp̄e egritudis vitupauit. A. carnes in cura vl'i do-
loꝝ iuncturaꝝ regulr̄ et i dolore: cuius cā est frigida: mul
to magis in calida. Nā dicit. Et opȝ vt deuitet̄ caro in eo
qđ f̄m est de hac egritudīe. Et in aliq̄bus repit̄: q̄r oȝ vt ꝺ
uitet̄ caro in eo qđ factū est de hac egritudine. s. dū ifestat
egritudo. Et tñ in ca° de cautella a doloribus iuncturaruȝ
euitauit carnes grossas tm̄ maxīe i cā frigida ⁊ iussit ciba-
ria q̄ sunt bone digōis ⁊ velocis. Cū tñ in ca° de cura dolo
ris a cā calida dixerit. Isti iuuāt̄ plurimū a cibis frigidis
⁊ grossis: sicut q fit de lentibus cū aceto: et ibi laudauit ace
tosum carnis vacine: ⁊ hoc est ꝓpterea: q̄r s̄m diuersitateȝ
dispōnū iuncturaꝝ opȝ vario mō dietari ⁊ non vniformi
ter ⁊ vno° semp. Et idē et dixit expresse Rasis 9° almanso
ris: q non tm̄ in cura doloris a cā calida vinū vitupauit ⁊
carnes: imo et ꝯfectiones mellitas ꝓp circūstātiā ꝓximi-
tatis tp̄is ad casuȝ. Uñ dicit loq̄ns ꝺ podagra a cā calida.
In tp̄e nō sue icolumitatis: ⁊ p̄cipue circa tp̄s: in quo egri
tudo eū inuadere ꝯsueuit: ⁊ quā maxime in vere a potu vi
ni abstineat: ⁊ a cōmestione eoꝝ: que cū melle conficiunt̄
⁊ a carne: ⁊ sint in eis nutrimenta acetosa ⁊ stiptica ⁊c. Et
ita ibidē vitupauit ꝯsuetū alias exercitiū fieri ꝓpter hāc
tm̄ circunstantiā: vt ꝓximitatē ad casum i paroxismū. Uñ
dicit. Et infra. i. mēbra motus que hanc ꝯsueuerūt incur
rere passionē minus solito laborē pati assuescāt: ⁊ p̄cipue

cū ipsius inuasionis timet͂ p̄n^m. ¶ Et ex his p3 q̄ nō ƒm vnicā regulā dietari debent talia corꝰ semp: sed differēter ꝛ diuerso mō ƒm diuersitatē circūstātiaꝝ q̄ in corpore cō iungunt͂: ꝛ aliter tpe sanitatis ꝛ ad p̄uisionē: ꝛ aliter tēpo re egritudinis. Sed sumpta indicatione a mā ꝛ a cā dolo ris in casu nr̄o: in via p̄seruantia est cauendū a nutrimen tis multiplicatiuis sanguinis: ꝛ p̄cipue aquosi ꝛ flegmati ci ꝛ a carnibus huius generis. Et prius cauendū est cū in stat tp̄s insultus: qm̄ tunc in totū cauendū est a carnibus vsq3 dū sit facta minoratio de mā flobotomys ꝛ farma cys de q̄bus: ꝛ tunc gradatim ascendere possumus ad die tā sibi moderatā. Et si hoc tpe nō facta minoratione vel mundificatione in p̄seruando est necessaria talis subtra ctio a carnibus ꝛ silibus: multo magis in p̄ximo ī via cu ratiua: p̄cipue in p̄nᵉ fluentis māe: imo ꝛ vsq3 p̄ totū statū doloris eius. Et dicit Aliabas 8º pratice sue caº 33º in casu nr̄o in sanguinea si ɔiungat͂ fe. morboꝝ illū dispōne acu toꝝ regimine. s. dādo pitisanā ordei ꝛ cū aqua granatorū ꝛc̄. Specialius tn̄ descendendo sit panis in casu electus d̄ frumento: nō salitus: neq3 in furno tostus vnius diei ad minus vel duoꝝ. Quod si tostus fuerit āmoueant͂ cū cau tello p̄tes sicce ꝛ aduste. Et p̄ ferculis valent in vtroq3 ca su nr̄o milliū ꝛ panicū cocta in brodio maxime in estate. In hyeme aūt magis v3 far ꝛ risum. Et si dulcorarent͂ cū modico lactis amigdalaꝝ ꝛ modico çucchnro erit ɔueni ens tpe sanitatis: panata ēt lota ꝛ panis in brodio carniū ɔuenientiū infusus ēt ī tpe sanitatis ē ɔueniēs. ¶ Nō lau do ego brodia p̄uocātia in regimine sanitatis multo ma gis tpe egritudinis vt cōiter laudat͂ de brodys ciceꝝ ru. faseoloꝝ ꝛ cauliū remisse coctoꝝ ꝛ allioꝝ aptiuoꝝ loquen do de p̄prie p̄uocatis: q̄ sunt medicine calide ꝛ acute sub tiliantie sanguinis ꝛ humoꝝ p̄cipue: nisi forte sint tales q̄ cum forma spālr̄ mouent ad vias vrine vt est de cantari dibus ꝛ vt forte sunt spgi. Sed vlr̄ ēt de his loq̄tur q̄ cali ditatē subtiliāt ꝛ liquefaciūt humores vt hautie: ciminū: anesum: brodiū senationū vel allioꝝ acutoꝝ ꝛc̄. qm̄ ī cor pore parato ad fluxū māe ad mēbra determinata vt ī ca su nr̄o: ad pedes ꝛ aliq̄n nō ad renes: nā subtiliatis humo ribus facile a nā ɔuertunt͂ māe ad mēbra debilia ꝛ ɔsue ta fluxū hūoꝝ aliunde recipere. Et p̄pter h. A. in cura do loꝝ iuncturaꝝ a cā calida in cibis laudauit cibos frigidos ꝛ stipticos aliqualr̄ vt lentes ꝛc̄. Et in calido mixtus san guinis dixit in casu opꝫ euitare diuretica p̄pterea labora re faciunt renes debiles ꝛc̄. ¶ Et ego de hac mā pp appa rentes quosdā textus in oppoᵐ. A. spālr̄ in cura vlī doloꝝ iuncturaꝝ: q̄ postq̄ ordinauit euātiua p̄ flobothomiā vo mitū ꝛ p̄ secessum dixit deinde administra p̄uocationes ꝛc̄. Etiā Rasis 9º ɔtinentis eiusdē 9º almansoris qui ēt tpe sanitatis in parato ad dolores pod agricos a cā frigida vi dent͂ ɔsentire ad exhibitionem eoꝝ nō dixit ad finē: cū lo quens de dictis corporibus a cā frigida eis quoq3 du3 sa nus est. s. medicinis vtat͂: que vti nā p̄uocare ɔsueuerunt ꝛc̄. Feci de hac mā satis clarā decisionē. zzº tertij cu3 scri berē sup illo caplo gn̄ali q̄uō debeant itelligi dicta aucto rū de exhibitiōe p̄uocatiuoꝝ: ēt in caplo de cautella a do loribus iuncturaꝝ in tali casu ad illū locū recurrere opꝫ. Et si q̄s latius itelligere vellet ꝛ copiose magis videre po terit istā māmin scripto meo sup 9º alman. in caº de para lesi in cura ibi ample tractaui istā māmin intentione di uersionis māe. Continuando igit͂ in cibis de granis ɔueni unt aliquotiens lentes ꝛ decoctiones eaꝝ abiecta p̄ma d̄ coctione in diebus: in q̄bus nō comedunt͂ carnes ꝛ in esta te p̄priᵉ: ēt q̄uolibet ipse in p̄mis tpibꝰ poxīsmi. ¶ Et de oleribus valent acetosa ꝛ plantago statibus eisdē circun stantys. Sed in p̄uisione tm̄ ꝛ in hyeme sumere aliq̄s ble tes rectificatas cū ysopo ꝛ saluia est satis ɔueniens. Et ita vsus ouoꝝ elixatoꝝ tpe quo carnes nō comedunt͂ in hye me p̄cipue non est irregularis: si ēt sumant͂ sorbilia. Ubi tn̄ per. iij. horas adminus an̄ steterint infusa in aceto for tissimo nō incōuenit. Et si plꝫ in viuarolo sumere ea recti ficent͂ in estate cū acetosa ꝛ in hyeme cū ysopo vel saluia. De piscibus ēt in diebus: in q̄bus carnes non comedunt͂ valent pisces pui petrosi. vt piscarie. demptis lāpredis: ꝛ aliq̄ lucij: ꝛ pisces p̄fixi dimisso pingui intrinseco. Et ī esta te pōt esse vsus eoꝝ ɔueniens cū succo acetose: ꝛ vino gra natoꝝ vel modicissimo aceti dulcorati cu3 passulis deco ctis in eo. ¶ De carnibus aūt valēt carnes ad siccū decli nātes: ꝛ nālr̄ ꝛ per artificiū: ꝛ carnes capꝛoꝝ sunt inter car nes quadrupedū multū ɔuenientes in estate p̄cipue: ꝛ car nes capꝛioloꝝ: ꝛ danioꝝ: ꝛ hericij p̄cipue. In hyeme aute3 carnes castratoꝝ vnius anni: ꝛ vitule trium mensiū sunt laudabiles. Et de auibus v3 p̄dicōni in estate ꝛ p̄dices in hyeme. Idē dico de fasianis. Turtures ēt sunt in cāu ɔue nientes ꝛ alie aues cōiter montane maxīe in hyeme. Car nes ēt pulloꝝ gallinaꝝ masculoꝝ nō coeūtium in estate: ꝛ caponū in hyeme nō discōueniunt. Et regulr̄ assate sūt electiores alixatis remotis ptibus extrinsecis tostis. Et si ad ɔseruandū appetitū infundant͂ in vino granatoꝝ vel succo arācij nō nimis acri: cuius acredo pōt remoueri cu3 çucchnro: valebit ēt fieri salsamentū p̄ ɔseruando nō no ciuū in casu vt infra. Recipiant͂ alique amigdale depila te vt p̄tes due eaꝝ: exēpli gr̄a. ʒ. i. ꝛ pineaꝝ extracto cortice grosso: postea infusaꝝ in aqua calida ꝛ agitataꝝ vsq3 du3 remoueat͂ cortex interior albus adherens nucleo postea sufficienter exsiccataꝝ. ʒ. s. epata duaꝝ gallinaꝝ nō super flue cocta in decoctiōe q̄ cōterant͂ simul cū pineis ꝛ amig dalis dictis masinādo ꝛ imponēdo aliq̄d brodij carniū di ctaꝝ tpe hyemis vsq3 dū educat͂ tota suba in formam la ctis inspissatu: postea cū çucchnro ꝛ cū sp̄ebus suis appro priatis: de q̄bus ī fra: ꝛ cū modico aceti passulati fiat sapo ramentū sibi gratū plus ꝛ minus in estate ponendo d̄ çuc chnro: ꝛ dicto aceto: ꝛ sp̄ebus ƒm q̄ magis placebit. Et in estate vbi querat͂ acetositas: maior pōt appōi aliq̄d d̄ suc co arancij vel limonū: non nimis salitoꝝ: vel de vino gra natoꝝ muçoꝝ: ꝛ ita pōt plus ꝛ minus addi de çucchnro ƒm diuersas intētiōes. ¶ Sp̄es ɔueniētes sūt nux musca ta: macis cardamonū: gariofili: exēpli gr̄a an̄. ʒ. i. s. roxarū coraloꝝ ru. coriandroꝝ p̄paratoꝝ: mēte sicce: spodij an̄. ʒ. s. croci. ℈. i. çucchnri ad mediū pōderis mis. p̄ p̄ipata. De fructibꝰ aūt vituperant͂ oēs fructus multū humidi ne ge nerent sanguinē aquosu3: vt sunt pruna p̄sica hn̄ matura cerasa interiora: melōes: ꝛ hꝫ. Et de hoc dicit Aliabas ī h caº ꝛ est. 38^m pratice. Et fructꝰ caueat oēs ꝛ magis hūidos. Et si q̄s eoꝝ vult sumere çibibū ɔteret potiꝰ cū armillis: sed nō multos accipiat. Tn̄ vbi fuerit vētris multa stipti citas vel vehemētia desiderij ad siles fructus de dictis su pra ꝛ in tpe caumatis parcꝰ vsus eoꝝ nō est incōueniēs: s3 opꝫ vt sumat͂ p̄ mediā horā vel q̄si ante cibū. Fructꝰ aūt q̄ ɔcedit p̄nt in scd̄is mensis maxīe sunt pyra ꝛ coctana ꝛ aliq̄ poma nō multū humida dicta reçunētia in vulgari nr̄o. Et si fuerint cocta sup prunis vel sub cineribus erunt electiora: p̄sica ēt nō nimis matura: imo aliqualr̄ dura in modico vsu non discōueniunt. In hyeme quoq3 sumere aliquas pineas prius infusas in aqua tepida ꝛ agitata per tp̄s: ꝛ postea exiccatas nō ē irregulare. Idē intelligat͂ si su mant͂ aliq̄ auellane toste: ita vt p̄ tostionē remoueat͂ cor tices exteriores. ¶ De potu aūt breuiter dicat͂ q̄ l3 vinū vlr̄ q̄si ab oibus auctoribus sit vetitū. Nā de eo dicit Aui. in caplo de cautella a doloribus iuncturaꝝ. Et deuitēt po tare vinū plurimū ꝛ grossum: imo oē vinū. Et in cura do

lorum

loꝝ iuncturaꝝ absolute diminutionis. Et opꝫ vt deuitet vinū oīno vsqꝫ quo sanet̄ ex eo sanatione integra ꝛ venient sup ipm̄ quattuoꝛ tēpa.s.pn̄m augmentum ꝛc̄. Et dicit Azara.in patiente doloꝛē iuncturaꝝ. Et non bibat vinum oībus diebus vite sue. Et si non est possibile ei relinq̄re vinum ex nimia eius inclinatiōe ꝛc̄. per tp̄s abstineat saltē ab ipso vno anno vel duobus ꝛc̄. Et Rasis.iz. ꝯtinētis dixit. Uidi plures patientes sup tales doloꝛes relinq̄re potum vini ꝛ sanati sunt de podagra oīno: aut adminus d̄bilitata est passio in his. Similes sn̄ias plures ꝛ rōes adduxi in sp̄ali q̄one facta per me sup.zz⁹.terty.ad declarandū nocumenta vini in dictis passionibus. Tn̄ qꝛ Rasis post verba dicta addidit: ꝯsidera tn̄ ne de retentione potus vini euenerit patienti detrimentū: qm̄ sup.si euenerit detrimentū nō opꝫ vt in totū abstineat̄ ab eo. Proinde in casu huius Jllustrissimi dn̄i maxime ꝓpter etatē nō in totum vitupero vsuꝫ eius: sed hn̄da est magna pcitas in eo: ꝛ sit vinū de vuis nigris ad stipticū aliqualr̄ declinās mixtuꝫ in estate cū aqua extinctionis ferri vel talibus ꝛ in hyeme cū aqua mellis plus vel min⁹ s̄m maioꝛē vel minoꝛē mixtionem s̄m nāu vini. Et in obseruādo debitā dietā dicebat Ras.in libello suo de iuncturis. Cum adhibemus circa infirmū p̄dictā ꝯsiderationē.s.debitū regimē in dieta: ꝛ ipse fuerit obediens non aggregabimur in coꝛpoꝛe eius superflua.s.q̄bus possit piodicari.i.redire podagra: ꝛ maxime si vtet̄ electuarys siue confectionibus vel sup. pulueribus vel sup.alys q̄ habeant supflua ex alimento relicta in digōne.3ᵃ ꝯsumere. Addit maxime ēt si vsi fuerint circa loca iuncturaꝝ medicinis stipticis ꝯfoꝛtantib⁹ eas ne recipiant: sed ꝙ transmissum est a se repellant. Et d̄ eis fiet sermo in sequēti ꝑte pulsiua p medicinas. Et ista sufficiant q̄tum ad dietā. ¶ Ueniendo igit̄ ad medicinalia supposita cōplōue paulo ante dicta: qm̄ nocens in casu nostro vt fuit supradictū est cā sanguinea mixta flegmati ꝛ sanguini: debeat̄ eūo p flobothomiā ꝛ flegmati prius per medicinā vomitiuā vel secessiuā eūo. Jdcirco obseruādo rectū oꝛdinē in exhibitione istoꝝ instroꝝ ponemus oꝛdinem quē obseruat.d.Aui.in curatione gn̄āli iuncturaꝝ ꝛ podagre apud pn̄m tn̄ cum dixit. Et si pur mā fuerit sāguinea aut cū dn̄io sanguinis opoꝛtebit vt admistres floiam ex parte ꝯria. Et si fuerit cōis iuncturis coꝛpoꝛis vt in cāu nr̄o: tunc ex vtrisqꝫ ꝑtibus simul tūc sup. oꝫ flobothomare: addit dictū administra vomitū. Et tandē dixit: deinde administra solutionē ventris sup.habita intentione p vomitum vel solutionē ventris ad mām aliā a sanguine. s. secū mixtā. Et ita s̄m oꝛdinē obseruabit̄. Prius igit̄ erit oꝛdinanda flo⁹. Deinde vomitus ꝯn̄r solutio ventris per appropꝛiata. Et ita intellexit dn̄s.A.de vomitu fiēdo cuꝫ appropꝛiatis solutiuis qui est aliqualiter laboꝛiosus: ꝛ ēt d̄ solutione ventris cū appropꝛiatis solutiuis mām peccantem in toto insp̄icientibus. qm̄ de solutione ventris lenitiua ꝛ de vomitu leui in coꝛpoꝛe parato ad vomendū iste oꝛdo nō est obseruandus: imo prius opoꝛtebit facere vētris lenitionē cū clisteri lenitiuo q̄ sit fienda flo⁹: vt est clara cōis sn̄ia auctoꝝ ꝛ Aui.specialr̄ 4ᵃ p̄mi ca⁹.i. ꝛ prima q̄rti in cura febriū putridaꝝ. Jdē dico de vomitiuo leui cōparato ad flobothomiā q̄d vomitiuū tale i parato ad vomēdum prius opandū est q̄ flobothomia: lꝫ vomitus foꝛtis sequi dꝫ ad eū ꝛ an̄cedere dꝫ ad solutionē foꝛtē: vt voluit series textus. A. ꝛ ꝓprie in isto casu pleruatiuo a podagra: qm̄ vt voluit.d.A.in illis vbis ꝯtinuando administrationem vomitus addit: sup.ip̄m ꝯuenire ꝛ ꝓprie qn̄ doloꝛ ē in inferioꝛibus: vomitus.n.vt inq̄t magis in hoc iuuatiu⁹ est ei q̄ ventris solutio: qꝛ sup.euacuando diuertit ab iferioꝛibus: vbi ventris solutio ꝯuertit ad inferioꝛa: q̄ sententia Aui.lꝫ posita sit in cap̄lo cure taliū doloꝝ: tn̄ in via p̄seruatiua non exn̄te actu doloꝛe dn̄t ista obseruari: qm̄ vt dicit Gal.in lib.heresuꝫ. Quecūqꝫ.n.sanāt egritudines iā fientes hec: ꝛ anteq̄ fiant ꝓhibent ꝯsistere. Et istā sn̄iam vel similē maxime de flo⁹ ponit idē Gal. in lib.suo de flo⁹ sp̄aliter ca⁹ hoc cum dixit. Et est textus hn̄ singularis i ista mā cōis nō tm̄ peccante sanguine p̄seruando a doloꝛibus iuncturaꝝ: sed ēt in p̄seruando ab oī magno piculo qn̄ eo facto essꝫ necessaria flo⁹. Dixit sic: nō.n.solū qn̄ iā magna fuerit egritudo flobothomie est tp̄s: sed cū suspicabit̄ debēs sup.euenire addit: ꝯuenit.n.eruditio quā ipse dixit docens nos q̄cūqꝫ p̄ntibus iā egritudinibus recte vtiqꝫ ageremus melius esse hoc s̄m pn̄ᵃ eaꝝ vel debentibus incipere anticipare patientes. Et ita pꝫ ꝙ cum est suspitio de futuro casu in moꝛᵐ in quo ꝯueniet flobo⁹ debemus anticipare. Jō qm̄ tpe veris ꝛ autumni solet h̄ podagrica passio euenire ad p̄uidendū: ꝯuenit vt p̄ueniamus cū his: de q̄b⁹ dictū est. Primo igit̄ qꝛ flobo⁹ est necessaria non exn̄tib⁹ aliq̄bus ꝓhibentibus eā de debilitate ꝛc̄. ꝛ an̄ flobo⁹ᵃᵐ est necessaria ventris lenitio: ꝛ sicut ēt supra dictū est in regimine ꝓcurare opꝫ oī die semel aut bis ventris lenitionē. Et si nā nō fuerit obediens: opꝫ vt iuuet̄ cū clisteri lenitiuo: cuius descriptio fiat vt ifra. ℞. bletis mercurialis an̄. M.i. fenugre. M.ß. bulliāt in aqua debite q̄titatis vsqꝫ ad ꝯsumptionē quarte partis ꝛ de ea cocta sumat̄ lib.i.ß. ꝛ dissoluant̄ in ea cassiefi.℥.i.pulueris çucchari mellis ro. an̄.℥.vi.cū oleo cōi ꝛ modico salis fiat clistere. Et si appuerit deduci mās flaticas cū clisteri aliquotiens a virtute pōt addi in decoctione floꝝ camomille ꝛ cētauree minoris an̄.pugilū vnum: ꝛ addendo paꝝ olei de camomilla: ꝛ plus salis apponendo. Qd̄ si educerent̄ māe calide pōt addi in decoctione maluaꝝ ꝛ oꝛdei an̄. M.i. ꝛ apponi modicum de oleo vio. ꝛ minuere q̄titatē salis: deinde fiat flo⁹ de vna basilica extrahendo.v.vel.vi.℥.sanguinis in vere vsqꝫ ad.vy.sed in autūno aliq̄d minuere de illa quātitate vsqꝫ.ad.℥.v. ꝛ nō vltra: qꝛ virtus minus foꝛtis est: ꝛ māioꝛ sanguinis repletio in autūno q̄ in ve. Si in hac flo⁹ h̄r magna spes in casu nr̄o in p̄seruando si fiat: ꝛ maxime in tpe vis. Nā de hac dicit Alexā.in.c.ꝓprio de podagra sanguinea. Si.n.de sanguie ꝯstiterit eē q supauerit humoꝛē singularis flobo⁹ est cū nō ꝓhibeat sup.de his q nō ꝯsentiūt ad flobothomiā vt est virtus debilitas ꝛc̄. sanguis est auferendus. Et addit Daliabas ex basilica. Et ꝯtinuādo inquit Alexā. Ex h̄.n.multos fuisse liberatos aut rarius eē reumatiçatos: ita vt p̄mo vere per singulos annos sanguinē auferendo non solū ꝓ eūone hoc faciētes: sed ꝓ custodia coꝛpoꝛis sup.a casu in dictā dispōnē hoc adhibet̄. Postea agetata nā post flobothomiā p duos vel tres dies p̄t fieri eūo cū medicina respiciente acuitateꝫ in sanguine ꝛ mixtionē alicuius flegmatis cū eodē prius p̄parādo māꝫ cū digestiuis: non tn̄ habilitantibus ꝛ cōmouētibus hūores ad fluxū: qm̄ sepe p tales syrupos subtiliata mā ꝛ dilatatis meatibus ex coꝛpoꝛe neutro ꝛ parato ad moꝛbuꝫ fit coꝛpus actu egrū. Fiat igit̄ digestio cū ꝯfoꝛtātibus: ita vt nullo mō sumant̄ syrupi acetosi: sed fiat s̄m modū vt infra. ℞. mellis ro.syrupi rosati an̄.℥.i.aquaꝝ endiuie solatri ꝛ absynthy an̄.℥.i.ß.mis. ꝯtinuent̄.iiy.vel.v.diebus vicissim. Postea laudo exhiberi medicinā ad intentionem dictā remotiuā serositatis sanguinee ꝛ flegmatis subtilis fiat vt infra. ℞. mirabo.citri.chebuloꝝ an̄.℥.y.reubarbari.℥.i.infundant̄ in aq̄ decoctiōis pruноꝝ tamarindoꝝ sebesten: ꝛ capil.ve.ꝙ sufficit p.xy.hoꝛas admin⁹: postea facta exp̄ssiōe ꝛ fricatura collatur e addat̄ cassie nouiter extracte.℥.ß.māne.℥.i.electuary de succo rosa.℥.i.diaffe.℥.ß. mis. ꝛ fiat potio. Et exhibeat̄ s̄m foꝛmam aliaꝝ medici-

narum tardando cibū per.vij.horas postea sumēdo aliqd
de lauatiuo vt de brodio cū modico çucchari al. Et sequē
ti die sumat ꝯfectionem vt infra. ℞.çucchari ros.ʒ.ij.dia
buglossa.ʒ.i.specieꝝ ꝯfectionum de gēmis.℈.i.mis. Et si
non pl' in forma potiōis pōt exhiberi in forma pillulaꝝ
fiat vt īfra. ℞.mirabolanoꝝ citrinoꝝ.ʒ.ij.reubarbari ele
cti.ʒ.ß.alloes loti.ʒ.i.scamonee cocte in pomo.ʒ.ß. ros.rub.
masticis aā.℈.ij.cū succo ros.fiant pillule dosis est a.ʒ.i.
vsq; ad.ij.⁊ exhibeant̄ ꝑm formam vt supra. Et h̄ bñ no/
tetur: ꝙ cum sunt exhibende medicine ad ꝑuisionē: vt in
hac intentiōe maxime ꝯuenit: ⁊ quasi necessariū vt appo
nant̄ ad crura quasi ad mediū versus pedes aliqua cōfor
tantia stipticantia ⁊ ꝓhibentia motum māe ad pedes: ꝑ
p̄rie cū stat timor de dolore pedū intelligat̄: ⁊ de alijs iū/
cturis si timeat de doloribus eaꝝ vt super eas iuncturas
apponant̄: vt exēpli grā si timet̄ dolor in manibus appo/
nant̄ dicta ꝯfortantia supra iūcturā manuū in die solutio
nis medicine: qm̄ ipsis debilitatis vel ex generatione: vel
per p̄cedentes dolores cōmotis māebus per medicinam
solutiuā facile fluerēt māe ad pedes: ⁊ ex sano fieret egrū
corp': vt ēt dicebat̄ de syrupis. Ideo laudo fieri decoctio/
nem absynthij rosaꝝ ⁊ gallaꝝ equaliter in vino nigro: ⁊
postea infundat̄ pecia duplicata in dicta decoctōe: postea
superliget̄ tepida ad crura vel supra alias iuncturas cor/
respondentes: ⁊ h̄ fiat ter vel quater in die qn̄ sumit̄ me/
dicina incipiendo anteq̄ sumat̄ medicina: postea singulis
tribus vel quattuor horis fiat epithima vt dictum est: nā
per hanc p̄seruat̄ a nocumento dicto. Et si dicat̄ obijcien/
do per tale ꝓhibitiuum fluxuū materieꝝ deorsuz fit etiā
ꝓhibitio eductionis materieꝝ de pedibus vel de alijs iū
cturis: ita qd̄ virtus medicine nō sic attingeret ad mēbra
debilia: neq; māe possunt a dictis mēbris trahi ad itesti/
na vt tādem expellant̄. Dico ꝯcedendo qd̄ dr̄: ⁊ hoc est in
tentionis medicine in isto ꝓposito vt virtus mediciē non
pertingat ad pedes: ne ab eisdem pedibus fiat solutio: qm̄
in casu nr̄o non stat actu dolor neq; mā ledens in pedib':
qm̄ vbi esset mā ledens iam nō esset intētio ad p̄seruatio
nem sed ad curationē. Ideo in talibus doloribus q̄ fiunt
per viam defluxus cū pedes dicunt̄ esse sani.i.nō actu do
lentes medicine: que dant̄ ad ꝑuisionē solutiue non dn̄r
habere virtutē attrahēdi a iuncturis neq; a pedibus: qm̄
existentibus dictis mēbris sanis nec in eis peccante mā:
si exhibeant̄ medicine eductiue ab illis mēbris educunt̄
ab eis humiditates nāles ⁊ mēbris cōuenientes: ⁊ sic mē
bra illa debilitant̄: ⁊ fiunt patiora ad recipien' nocumen/
ta. Et ꝓpter h̄ non apposui in cōpōne solutiuoꝝ p̄dictorū
aliquas medicinas a ꝓprietate ⁊ singulariter respiciētes
dicta mēbra iūcturaꝝ: vt genera fortia gumi ⁊ hermoda/
ctili: vel aliqd̄ hm̄ōi. ¶ Et ex hoc pz maxim' error cōmu/
niter practicantiū: qui in p̄seruando a dolorib' iuncturaꝝ
ordinant pillulas de hermodactilis indifferenter qd̄ nō ē
regulare in p̄seruando a doloribus iuncturaꝝ factis ꝑ viā
defluxus vt in casu nr̄o: lz in doloribus q̄ fiūt per viā pau
latine ꝯgestionis anteq̄ fiat vehemens dolor ⁊ incipiunt
aliqualr̄ aggrauari in incessu in p̄seruādo a vehementio/
ri dolore: que non est vera p̄seruatio simplr̄: sed cura' eius
cuius aliqd factū est: lz non intensum ⁊ aliqd est futuruz
fieri: ⁊ tunc ad mām iam aggregatā in p̄seruando vt non
multiplicent̄ materie tales ⁊ dolores iuncturaꝝ: tunc me
dicine tales respicientes dolores tales sunt cōuenientes:
his qui fiunt ꝑ viam defluxus nequaq̄: ⁊ hoc est singulr̄
notandū. Ante tñ quā exhibeant̄ medicine solutiue: de q̄
bus dictū est: vbi ꝯiungeret̄ repletio nauseatiua stante in
clinatione ad vomendū ꝯuenit vt ꝓuocet̄ vomitus cum
leuibus: vt imponendo digitū intra guttur: aut pēnā intin
ctam in oleo: vel fiat decoctio modici se.aneti: ⁊ de ea tepi
da sumant̄.vi.vel.vij.ʒ.⁊ imponat̄.ʒ.i.oximellis: ⁊ totuz
tepidū sumat̄. Et ita incedendo per camerā per duas ter/
tias hore semꝑ cum intentione vomendi tādē coadiuuet̄
nā imponendo digitū in os: ⁊ deponendo caput emittat̄
vomitiuū cū mā habilitata ad vomitum. Et tales faciles
modi vomendi si fiant bis vel ter in mense nō seruato p̄/
ciso numero dieꝝ multū iuuant in p̄seruando. Si ēt sin/
gulis mēsibus sumerent̄ tres pillule.ʒ.vnius de supra or/
dinatis. silr̄ non obseruando ordinē p̄cisuz in numero die
rum in casu spero multum ꝓficient. ¶ Succedit modo
in hac intentione ꝯfortari mēbra ne recipiant: ⁊ h̄ ꝑ inte/
rius ⁊ per exterius. Per interius qdem valet in hyeme si
sumat̄ bis in ebdomada ꝯfectio ad q̄titatez coclearis vt
infra. ℞.metridati.ʒ.ij.çucchari ro.ʒ.i.mis. Et in tpe esta/
tis sumat̄ de ꝯfectione vt infra. ℞.çucchari ro.ʒ.ij.diabu
glossati.ʒ.i.specieꝝ plirisarcoticon.ʒ.ij.oia cū syrupo rosa
to misceant̄: ⁊ oi tpe valebit. Si in mane sumat̄ coclear
vnū de ꝯfectione vt infra. ℞.ossium humāoꝝ d̄ extremi
tatibus iuncturaꝝ pedū lotoꝝ in vino nigro: ⁊ exiccatoꝝ
⁊ pulueriçatoꝝ.ʒ.i.yue aromatice.ʒ.ß.liquiritie rase: ⁊ çuc
chari al.aā.ʒ.ß.mis.⁊ fiat puluis ⁊ exhibeat̄ in hyeme cuz
aqua mellis: ⁊ in estate cū aqua çucchari: vel aqs endiuie
⁊ acetose. Exterius aūt fiant leues lotiones ad pedes cum
decoctione vt infra: ⁊ hoc in tpe optime incolumitatis pe
dum. ℞.absynthij yue rosarum ⁊ gallaꝝ.M.i.salis.ʒ.ij.
bulliant in vino vermillio: ⁊ aqua ferrata equaliter ad cō
sumptionē medietatis. ¶ Et ex eis fiat leuis lotio pedi/
bus bis in mense ad minus. Et si fiat post assumptionem
pillulaꝝ interponendo vnā diē erit adhuc salubri'. ¶ In
hac etiā intentione ꝓ vltimo remedio in casu fluētis ma
terie vt in casu nr̄o: laudant moderni fieri cauteriū poten
tiale in mēbro vt in cruribus supra pedes infra genu ꝑ q̄t
tuor digitos: ad minus: ne attingat̄ ad extremitatē mascu/
li seruientis motui genu vt euitet̄ dolor q̄tum possibile
est. Et fit accipiendo vnā pillulā satis grossaz factā d̄ mas/
sa vt infra. ℞.calcis viue tātā q̄titatē q̄ sufficiat cū saliua
ad faciēdū formā: qd̄ si misceat̄ cū sapone molli fiat sub/
stātia cōpacta: nā ex eo fit cauteriū potētiale siue ruptoriū
modicissimi doloris: si pōat̄ illa pillula grossa in ꝑte silue
stri cruris siue cruriū: ⁊ supliget̄ fortiter adherendo: qm̄ ī
fra tres vel quattuor horas fiet escara satis grossa: q̄ po/
stea āmoueat̄ apponendo butyꝝ in loco singula die reno
uando vsq; dū sit remota. Deinde ꝯfert tenere orifi' ap/
ta continuo tenendo intra orificia vnā pillulā equalem su
pradictis factā ex cera ⁊ singula die renouando: qm̄ ꝑ hūc
modū euacuat̄ mā si agreget̄ in toto: ēt p̄seruatur a fluxu
ad pedes. Et in hoc vidi multiplices experientias ⁊ iuua/
menta notabilia in p̄seruādo: non tñ a dolore podagrico:
sed ēt in doloribus aliaꝝ iūcturaꝝ: vt ego ānotaui clare.
zz' tertij in.c.de cauterijs ⁊ in dictis doloribus a cā frigi/
da: nā debent apponi in diuersis sitibus ꝑm diuersitatem
locoꝝ dolentiū: qm̄ ad diuertendū principalr̄ iuuāt. Pro/
inde credo magis valerēt in casu nr̄o: si poneret̄ ruptoriū
in medio coxe ꝑꝑ maiorem diuersionē. Et si ꝯtingat vt ī/
durent̄ latera vlceris ⁊ obstrahent̄: ita vt non possit edu
ci mā per illum locū: tunc ꝯuenit vt loco pillule ceree po/
nat̄ aliqd̄ asperꝝ vt cicer angulare cāns aliqualē dolorem
ad ꝓhibendū ꝯsolidationē: qz sepe talia vlcera facile ꝯso
lidant̄: nisi taliter occurrat̄: hoc tñ vtiq; magis appropat̄
intentioni ad diuersionē q̄ ad ꝯfortationē. ¶ Qua sic ex
pedita succedit 3' p̄ncipalis intentio.s.curatiua: cuz succe/
deret actu dolor podagricus siue ciragricus.s.dolor in ma
nibus. Et hac intentiōe opz ꝯmemorare ea q̄ dicta sūt su
pra in dieta.s.ꝙ fluēte mā in p̄n' doloris in ista cā calida
oportet

oꝫ vti tenui m'tū dieta:imo ꝙ ei⁹ dieta sit q̄si dieta febriū acutaꝝ maxie si ꝯiungat̄ febris:sed quōcūqꝫ sit:sit dieta multū tenuis dimissis multiplicatiuis sanguis ꝛ calefaciē tibus quibuscūqꝫ. Quibus suppositis in pn̄cipio occursus intendēduꝫ est ad ꝓhibitioneꝫ mãe fluētis:ꝛ que iā recipi tur in mēbro ꝓhibendo ne amplius fluat:que fluxura eēt si possibile est:ꝛ hoc ꝯplet̄ cū diuertētib⁹ pn̄cipalr̄ ad op^m: ꝛ cū stringētib⁹ meatus ꝑ quos fluit. ¶ Alia intētio est re pellere ex loco mām fluxā ꝓ pte:ꝛ tandē ad resolutioneꝫ de eodē loco patiēte. Et in tempozib⁹ medijs ꝛ in augmen to ꝛ statu oꝫ vti medicinis ꝯpositis ex illis que repcutiūt ꝛ resoluūt diuerso mō ₰ꝫ can̄. cōes. collectos quarta pmi ꝛ tertia q̄rti de apostematibus: vt ꝙ in augmēto debēt vin cere repellentia sup. resolutiua plus ꝛ plus quāto augmen tū plus distat a pn̄cipio: in statu vero debēt equari:ꝛ quan tū plus ꝓcedit status v̄sus declinationē tāto plus ꝓcedat addi° in resolutione. Et ita opꝫ variari grad⁹ istaꝝ medici naꝝ ₰m ꝓcessuꝫ diuersoꝝ tpoꝝ. Et ēt in repellentibus oꝫ esse diuersitas ₰m diuersitatē mãe: q̄m in cā magis ignea vt in colerica magis sicca q̄ sanguinea repellētia debent esse f̄rioꝛa intensiue ꝛ in stipticitate ꝛ in siccitate remissio ra vbi in sanguinea pn̄t esse repellētia ꝯuenientia minus frigida ꝛ sicciora ꝛ magis stiptica pp mãꝫ eē hūidorē vt in casu nostro. Quia tn̄ in pn̄cipio: imo plus in augmēto ali quotiēs stat tāta doloris ifestatio in cā calida: ꝙ sit timoꝛ de ꝑditione egri nisi doloꝛ minuat̄:ꝛ maxime cū fit doloꝛ iuncturalis in manibus quo casu vt videbit̄ nō erit excu satio vt dicebat. A. cū fiunt doloꝛes ꝛ nō tollerant̄ tribuā tur sedatiue doloris ꝛ aliquotiēs cū stupefactiuis: correctꝭ tn̄:ꝛ ita cōsequenter vltimo cū fit resolutio necessaria: q̄m aliquotiens dubitat̄ de petrificatiōe materieꝝ in iūcturis ēt vltimo ad hoc ꝓspiciendū. Procedendo ēt ₰m has in tentiones in pn̄cipio cū occurrit̄ infirmo si venter nō fue rit mollis iuuet̄ cū clisteri de quo supra dictū est: qꝛ hec le nitio semp est necessaria vt fuit dictū: deinde in cāu nostro apparentibus signis sanguinis ꝛ dominantibus fiat flobo thomia. Nā de hac dicebat Rasis in diuisionibus. Et nō opꝫ vt dimitatur flobothomia in hac egritudine: sed opꝫ vt fiat flobothomia cū incipit apostema ꝛ doloꝛ ꝛ pulsatio cum caliditate in iuncturis p̄cipue si est apostema magne quantitatis ꝛ rubei coloris Et h̄ est vl'r cōis doctrina illu strium auctoꝝ educendo circiter. ℥. v. vel. vi. sang. Sꝫ de q̄ vena fieri debeat ꝯueniunt oēs ꝙ exempli grā in pede de xtro fiat de basilica brachij dextri ꝛ cetera. Sꝫ si fuerit in manibus in casu nostro nō stante multa plectoria oꝫ ēt fie ri in basilica partis opposite: vt si fuerit in dextra manu fiat de basilica sinistri lateris ꝛ econtra si fuerit in sinistra fiat de basilica dextri. Ueꝝ stante multa plectoria opꝫ ēt si eēnt in manu dextra fieri flobotbomiaꝫ de saphena pe dis sani ꝛ non de basilica. Et q̄m in excellētia huius Illu strissimi dn̄i n̄ stat plectoria seruet̄ regula cōis quā posuit Rasis loco paulo an̄ allegato. Et dixit in casu isto. Et cura eius est flobothomare si est in manu sinistra ex manu de xtra. i. ex brachio dextro. Et si in manu dextra ex manu si nistra. i. brachio sinistro. Et si ex pede dextro tūc fiat i ma nu dextra. i. brachio dextro. Et si i pede sinistro fiat in ma nu sinistra. i. in brachio sinistro. Qua facta flo'ia diuersiua silr̄ ꝛ euacuatiua fiat repcussio vel ꝓhibeat̄ pus ne mā transeat ad mēbra talia dolentia cū infrigidantibus stipti cis in casu nostro positis: ꝛ supra talia mēbra lesa que de bent esse simpliciter stiptica cū frigiditate ad ingrossandū materiā ꝛ stringendū meatus ne mā fluat ꝑ ea. Uñ stāte doloꝛe in pede dextro exēpli grā pōt fieri epithima supra locū doloris in crure infundēdo pecias duplicatas in deco ctione facta vt infra. ℞. aquaꝝ rosaꝝ plantaginis an̄. ℥. iij. aque extinctionis ferri. ℥. vi. bulliant in eis gallaꝝ ꝛ sanda loꝝ alboꝝ ꝛ rub. an̄. ℥. ij. sumac: ℥. i. postea infundant̄ pecie in dicta decoctione: ꝛ apponat̄ loco dicto vel possent ifun di pecie in aqua rosata ꝛ plātaginis ꝛ solatri cū modico aq̄ absynthij ꝛ aceti. Uel posset fieri emplastrum incorporan do farinam lentium vel oꝛ. cum sandalis albis ꝛ accacia ꝛ cum oleo rosato ꝛ mirtilloꝝ quod sufficit ad formam emplastri: semp apponēdo paꝝ aceti: tandē supra locū iaꝫ lesum apponat̄ ēt medicina q̄ pus vocat̄ repcussiua: in q̄ tn̄ nō tāta sit stipticitas sicut in prima: imo sit aliqualis le nitio pp mitigationē doloris. Et in hoc singulariter vꝫ mu cillago psilij facta cū aceto ꝑ hunc modū: liga semen psilij i pecia linea ꝛ in aceto fac bullire: deīde fac exp̄ssionē mu cillaginis ꝛ loco dolēti suppone. Et sepe oꝫ reiterari: nā h̄ est singulare mittigās dolorē ꝛ repcutiēs: de quo dicebat. Serapio q̄uis stipticitatē faciat acetū: aut fex eius tn̄ q̄n ꝑmiscet̄ cū psilio fit ex vtrisqꝫ medicamē magni iuuamē ti: ꝛ ponit rōnē q̄m acetū pp vehemētiā sue virtutis ꝛ sub tilitatis nō ꝓhibita penetratione vsqꝫ in ꝓfundū mēbri super ipsaꝫ mucillaginē: imo sup. iuuat: ꝛ psiliū pp viscosi tatem suā ꝓhibet acetuꝫ a moꝛdicatione. Ualet ēt in hoc tpe pulpa cass. nouiter extracte si dissoluat̄ cū modico aq̄ solatri: ꝛ in ꝓcessu sola subtilietur supra locuꝫ doloris. Fit ēt emplastrum subtile cū farina oꝛ. ꝛ sumac dissolutis cuꝫ decoctione folioꝝ vitis recentiū: incorpoꝛādo ēt de dictis folijs cū modico olei roꝯ. ¶ Facit ēt ad hoc si infundat̄ mica panis abscisis exterioribus in duabus partibus la ctis recētis maxie capraꝝ ꝛ vna pte olei rosati vel citonio rum: ꝛ postea facta expressione leui extendat̄ panis ad for mā emplastri super loco. Et ꝑ linimento alio vꝫ si sumat̄ de rasura corticū cucurbite: ꝛ misceant̄ cum scief memite ponendo octauā partē de sief ꝛ extendat̄ super locū. Imo dicit Rasis i 2° cōtinentis. Si in articulis fieret apostema calidū cū rubedie vehemēti si cortices cucurbite recētis ponant̄ super id mittigabūt ipm̄ mirabiliter. Addit etiā hoc facit farina fabaꝝ mixta cuꝫ aliquo succo frigido vt sup. esset succus endiuie: ꝛ solatri vel semperuiue bullitoꝝ. Et dicebat. A. Et de expertis est succus cane humide. i. re centis ꝛ terre: cū. n. ex eo fiat linimentū vt dixit sedat̄ do loꝛ statim sup. q necessarius est vt minoretur: q̄m vt dicit Alexander in cā calida ꝓcedere debes regulariter super infrigidationem loci: q̄m si dimittis ipm̄ ita calidū ꝛ sup. doloꝛosuꝫ attrahet sup. abundanter de mā ad locū. Et ita oꝛdinat ipse ad mittigationē doloris oleū rosatū ꝑcussum cū albumine oui aut cū lacte. Sed de his medicinis frigi dis ponit Rasis vnuꝫ can̄. primo ꝙ transmutatio oꝫ fieri de vno medicamine ad aliud: nec oꝫ fieri frequēs cura de vno medicamine p̄cipue si patiens nō alleuiat̄ inde: q̄m pluries vnū medicamē cōfert vni mēbro: ꝛ nō confert al teri membro in quo fuerit dicta passio. Addit ꝛ qđ magis mirū est. Et q̄m medicamē ꝯfert vni mēbro pluries: dein de nocebit ei postmodū inferendo ei apostēa. Ponit aliud documentū in medicinis frigidis maxime ꝙ fiat frequēs permutatio in eis neqꝫ ꝑsistant multo tpe supra mēbrum doloꝛosuꝫ iuncturale sup. ne imprimat̄ nocumentū in ta lia membra nālr̄ frigida. Et si hoc est veꝝ vniuersaliter in medicinis frigidis multo magis in stupefactione q̄ ali quotiens necessaria ē q̄n medicine frigide q̄ dicte sunt non sufficiant. Et de hoc dicit Auic. Et nō administres stupefa cientia nisi apud necessitatē ꝛ mensurā. i. ꝑmitte vt lr̄a ex terioꝛ qđ sedat malitiā sumā doloris sup. de medicamine nō stupefaciēte: ꝛ aude in eo cū audacia ꝛ temeritate plus. Postea continuando iuuamenta stupefactionis dixit. Et multotiens ꝯfert stupefactio sup. nō tn̄ minuendo sensuꝫ mēbri: imo inquātū ingrossat mām ꝓcedētē sup. ad mem

brū3 quare retinet᷑. Posuit ꝯñter cañ. q dictus est de pmu tatione medicinaꝝ. Et de cōuenientib⁹ ad hoc singul'r est sumat᷑ medula panis semilaginy: ꝛ terrat᷑ cū lacte vacio ꝛ addat᷑ opi. ʒ. i. ß. croci. ʒ. i. ꝛ totū leniat᷑ i forma emplastri. Uz ēt singulariter stāte dolore pusq̄ʒ veniamus ad istud forte vt exhibeantur stupefactiua magis leuia: de quibus sunt succus lactuce ꝛ lac papaueris ꝛ inspissent᷑ cū sief me mite: ꝛ ex eo fiat linimētū. ¶ Ad hoc ēt vz emplastrū di ctum de medula panis infusi lacte vacino cū vitello oui. Pulpa ēt cassie fist. nouiter extracta ꝛ dissoluta cuz aqua solatri in casu multū iuuat vt dictū est. Et in ꝓcessu venie do versus statuz addat᷑ aliqd mellis cū dicta cassia. Et in statu doloris equentur mel ꝛ cassia. ¶ Ualet ēt singul'r emplastrū. A. de fenugreco vt sumat᷑ fenugrecū munduz ꝛ piciat᷑ i vase ꝛ desup ponat᷑ aceti ꝛ aque q̄tum sufficit ꝛ coquat᷑ super prunas vsq3 dū dissoluit᷑ in decoctione: de inde ꝓiciat᷑ de sup mellis tm̄ q̄tū est de fenugreco ꝛ bul liant simul vsq3 quo bñ incorporētur semꝑ bñ agitādo ꝛ in forma emplastri supponat᷑: nā est singulare mitigatiuū doloris ꝛ ꝓhibitiuum indurationis. Et qñ fieret timor de induratione māe tūc sumat᷑ de mucillagine fenugreci cū medula cruris vituli: ꝛ cū modico olei rosati vl' camomel lini fiat linimētū apponendo aliqd de floribus rosaꝝ vel camomille ꝑm indigentiam. ¶ Quibus expeditis locali bus sunt ordināda aliqua alia eductiua de materia mixta sāguini iam fluxa: et in hoc magis laudo medicinas secess siuas q̄ʒ vomitiuas: quoniam conuertunt ad membra ma terias malas de quorum nocumento est minor timor in sucessiue q̄ʒ in vomitiuo. Sed in his semꝑ opʒ apponi ali quas medicinas de ꝓprietate quaꝝ est vt cū hoc ꝙ soluūt mām in casu nostro flegmaticā faciunt ēt stipticitatē: ꝛ cō fortationē ꝓhibētē fluxu3 mārū ad iuncturas. Et huius iuuamenti sunt hermodactili de qbus dixit. A. Et in her modactilis qdē credit᷑ esse plurimū iuuamēti ꝓpterea ꝙ ipsi soluunt statiz humorē frigidū. Addit. Et in ipsis ē res alia: qm̄ faciunt succedere solutioni stipticitatē ꝛ ꝯfortāt ꝛc. Ideo in talibus medicinis cū intendimus euāre a iun cturis opʒ sꝑ aliqd simile exhiberi. Et ꝓinde errāt q exhi bent in talibus doloribus cassiā solā vel aliud lenitiuū tm̄: qm̄ sepe cōmouēdo hūores ꝛ relaxādo iuncturas sine eaꝝ cōfortatione sunt cā ꝙ fluāt māe ad iuncturas ꝛ fiunt cā maioris nocumēti. Et de medicinis solutiuis laudo exhi beri medicinas in forma pillulata: vt longiori sua mora i euando educant mās a longinqs ꝛ a iuncturis melius q̄ʒ faciāt medicine in forma potabili exhibite. Pillule qbus vtēdū eēt in casu huius. Ille. n. debent esse rectificate cū frigidis ad ꝓhibendū inflāmationē totius ꝛ calefactioēʒ renū ꝛ ad ꝓhibendū acuitātē vrine in qbus tñ sit vis so lutiua a iuncturis. ¶ Laudo igit᷑ pillulas vt infra. ℞. ro sarum rub. violaꝝ macis spice añ. ℈. ij. ß. sandaloꝝ alboꝝ rubeoꝝ citrinoꝝ. añ. ℈. ß. hermodactiloꝝ. ʒ. i. dyagredij. ℈. i. mirabolanoꝝ citrinoꝝ. ℈. ß. reubarbari. g̃. xv. aloes. ʒ. v. cuz succo rosa. fiat magdaleon ꝛ sumat᷑. ʒ. i. vsq3 ad. ℈. iiij. ꝑ vice. Et si nō sufficiant ad tres assellationes sumat᷑ de eis maior dosis. Et sumat᷑ more aliaꝝ mediciaꝝ solu tiuaꝝ obseruādo regimē ꝯsuetū i receptiōe lauatiui post vi. horas: ꝛ stando in domo ꝑ vnā diē. Et sequēti die suma tur syrupus vt infra. ℞. syrupi rosati. ʒ. i. ß. aquarū absyn thij plantaginis ꝛ buglosse añ. ʒ. i. ß. misc. Iste pillule iuua bunt in vtraq3 dispōne euando mām colericā ꝛ flegmati cam. Etiā nō existēte dolore laudo post factā ꝓparationeʒ in mā in ꝓseruādo a doloribus ꝛ de nocumēto mēbrorum vrinalium ꝛ in tꝑe veris ꝛ autumni facta flobothomia de vena basilica leui. v. vel. vi. ℥. Post quattuor vel qnq3 dies fiat euō cū pillulis in qbus non intrant alique medicine eductiue a iūcturis cū qbus tñ sit virtus cōfortatiua ꝛ ꝓ hibitiua māeꝝ ne fluāt ad iūcturas. Cōpositio fit vt ifra. ℞. mirabolanoꝝ citrinoꝝ: ꝛ kebuloꝝ añ. ʒ. i. ß. reubarba ri. ʒ. i. aloes. ʒ. ß. ros. rubeaꝝ violaꝝ spice añ. ℈. ij. sandaloꝝ alboꝝ ꝛ rubeoꝝ añ. ℈. i. diagredij. ℈. ß. cū succo rosarum fiat magdaleon ꝛ sufficiat ad duas doses. De quantitate tñ solutiuoꝝ me remitto ad ꝓstantissimos phisicos sue do minationis: qm̄ in his opʒ ꝯsuetudini nāe multū inherere. ¶ Laudo postremo ꝓpter scdam dispōnē vt in estate se mel in ebdomada sumat᷑. ʒ. vi. aque lactis caprini in qua sit extinctū ferrū bis vel ter cū modico zucchari in mane. Cōsequēter laudo vt bis in ebdomada fiat inunctio ad re nes cū vnctiōe vt infra. ℞. olei rosati loti in aq̄ acetose. ʒ. ß. olei violati. ʒ. ß. sandaloꝝ citrinoꝝ. ʒ. ß. camphore gra. ij. cū cera alba fiat vngm̄ cū modico aceti ꝑ vnctione renū. Et añq̄ʒ fiat ħa inunctio fiat ꝑus abstersio de pria inunctio ne in loco vncto cū petia infusa in modico vini ꝛ aqua or dei. ꝛ postea succedat inunctio vt supra. ¶ Laudo quoq3 si ꝯtingat ardor vel pūctio in exitu vrine infundat᷑ mem broꝝ in lacte caprino calido ꝛ teneat᷑ ꝑ quartū hore bis vel ter lac tepidū r̄nouādo. Ualebit ēt ad ħ si fiat iunctio itra anū ꝛ testiculos eūdo dormitū cū vnguento vt infra. ℞. olei violati: olei amigdalaꝝ dulciuz añ. ʒ. ß. mucillaginis draganti ꝛ gūmi arabici añ. ʒ. iij. cū modicissimo croci ꝛ cera alba fiat vnguētū molle dimittēdo fortiora q2 credo nō expedire. Nā cum his ꝓseruabit᷑ sua excellentia si de⁹ voluerit a deteriori dispositione ꝑcipue cū bona obseruan tia diete supradicte. Et his sum contentus.

¶ De artetica passiōe cū imobilitate anchaꝝ. Cōsi. LXI.

Casus spectabilis mercatoris sauonēsis dñi Baptiste est general'r passio articuloꝝ que artetica nominari pōt: qm̄ ad diuersos ar ticulos sepe cōicata est vt ad iuncturas dor si descendēdo vsq3 ad caudā: ꝛ ad alias ma nifestiores iuncturas genuū ꝛ reliquas plu res: sed ꝑncipalissime dispositio sua est dicē da sciatica: qm̄ ab ea nūq̄ʒ absoluit ꝛ fuit sibi crōica dispo sitio iā trib⁹ ānis elapsis. Et l3 a ꝑncipio mā hoꝝ nocumē toꝝ vt ex euidētijs ab eo habitis fuerit mā fil'is in dictis iuncturis ledens vt flegma subtiliatū ex colera que vt ex snia auctoꝝ vt pluri^m est cā doloꝝ iūcturaꝝ. Nā dicit Aui. 22^a. tertij. Qō inter cās māles ꝑ^m fit a colera ꝛ flegmate sil': deinde a crudo. i. a flegmate puro ꝛc. Et idē voluit Ra sis libro suo de iuncturis: ꝙ qñ ꝯponūtur hūores ad gene randū tales dolores adiungit᷑ ꝑ maiori pte collera cum flegmate. Et adducit rōnē hui⁹ dicti. Qm̄ dieta plurimo rū hoiu3 est grossa pp quā hūores grossi augētur q̄ ad iun cturas discurrere nō pñt nisi subtilieē. s. ꝑ collerā. Et ita ꝓ prie ꝯtingit huic nr̄o patienti: q multis annis ꝑ maria nauī ganit cū malitia regimis vt fieri solet: ipo tñ radical'r cō plexionē hñte colericā: ꝛ ita ꝯuenieter fieri potuit mixtio dicti hūoris q̄ fuit cā doloris diuersaꝝ iuncturaꝝ. Uñ pp eius subtilitatē nō fuit multo tꝑe retēta in iuncturis ꝛ al terata a mō sue substātie: s3 ꝑmanēs in sua temeritate fa cile cū medicinis resoluētib⁹ ꝛ exiccātibus remouebantur dicti dolores remota cā. Et ita ēt nouissime ꝯtingit in eo ꝙ mā fluēte vel fluxa ad diuersas nō latas vacuitates iun cturaꝝ vt spondiliū v̄sus caudā: q dolores cū applicatio ne remedioꝝ facile curant᷑ pp māʒ eē subtilē. ꝛ nō multū ꝓfundatā. Uerꝝ q2 ēt de dicta mā erat fluxū pluri^m ad an chā ꝛ vacuitatē scie q̄ est ꝯcauitas nōbilis ꝛ māifesta: ꝛ cū malitia regimis curatiui de applicatōe calefaciētiū fortiū circa dictas iūcturas: ꝛ ex applicatione emplastroꝝ ꝛ vn guentorum

guētoꝝ fortiũ calefacientiũ ⁊ exiccãtium sil'r cũ receptione
balnei mineralis sulphure ⁊ aluminosi: imo vt narrat ēt
cũ introitu in furno ⁊ lõga mora ĩ eodē nũq̃ʒ apponēdo hu
mectatiua vel mollificatiua neqʒ incisiua circa dictas iũ
cturas deducta est dicta mã:q̃ pᵐ erat subtilis ad ingrossa
tionē ⁊ spissitudinē resoluto sbtili aqueo remanēte grosso
cinericio:⁊ ita ex mã satis subtili flegmatica pncipal'r fcã
est mã alteriꝰ denoiationis melãcolica terrestris. Et ꝓin/
de repletis dictis vacuitatibꝰ siue ab eadē mã terrea facte
sũt dicte iũcture simpl'r imotiue:imo ēt imobiles:q2 neqʒ
a manu cirugici cõtractãtis dictas iuncturas potuerũt vl/
lo mõ situal'r moueri. Et ꝓinde nõ est fiēda admiratio si
ēt cũ debitis ingenijs curatiuis ⁊ iteriꝰ ⁊ exterius in casu
applicatis nõ vsqʒ hodie potuit manifestari euidēs iuua/
mentũ circa motũ dictaꝝ iũcturaꝝ qȯ tñ manifestatũʒ ē
in reliqs iũcturis strictioribꝰ. Et hic est vnus de malis mo
dis terminatiõis doloꝝ iũcturaꝝ de qbꝰ deterior pleruqʒ
est dolor sciaticus:⁊ ꝑꝑ sitũ. Nã ad sciã merito situs fluũt
mãe:⁊ ꝑꝑ ꝯcauitatē magnã ipsius respectu aliaꝝ vñ pluri
ma mã in ipsa recipit̃ ⁊ a debilitate digestiue ⁊ resolutiue
illoꝝ mēbroꝝ assuosoꝝ frigidoꝝ ꝑ nãm:⁊ debiliũ nõ re/
soluit̃ dicta mã:imo ampliꝰ ab eadē mã dicta mēbra de/
bilitant̃ in cõplexionē. Et ꝓinde dicebat Aui. Quãtũ plus
prolongat̃ spaciũ eius addit̃ eius descensio.i.nocumentuʒ
vsqʒ ad deorsuʒ magis ꝓtendit̃. ita ꝙ qñqʒ ꝓtendũt̃ do/
lores vsqʒ ad digitũ:⁊ ex eo pes ⁊ coxa dolēt ⁊ fit difficilis
ei incuruatio ⁊ equatio erectionis vt in casu nr̃o. Itaqʒ lʒ
dixerit Alexãder in pnᵒ capituli de podraga ⁊ sup. aliorũʒ
doloꝝ iũcturaꝝ existimo:q2 ꝑꝑ varietatē natiuitatis cãe
eaꝝ neqʒ cognoscere oĩo neqʒ curari põt ꝑfecte. Ego tñ ex
superius anotatis ⁊ alijs q̃ dicenda essent vbi expediret in
dubio credo in summa ꝙ hec dispõ est sciatica pncipaliter
ex mã melancolica indurata pendēs. Qñ nõ est dolor nisi
remissus ⁊ est ꝓfundus:⁊ nõ supficialis:⁊ tumor q̃si non
est sensibilis cum tñ oĩmoda imobilitate:⁊ cuʒ paucitate
iuuamēti cũ euõne ⁊ alia qualibʒ recta opatione ꝙ decla/
rat maximã resistentiã in mã impressioni medicinaꝝ. Et
hec de causis sufficiãt ⁊c. ¶ Jam veniēdo ad curã:qm̃ vl
tra sciaticã stat habilitas fluxus mãe ad alias iũcturas nõ
latas ex diuturnitate lesionis illaꝝ iuncturaꝝ cũ ēt nota/
bili cerebri passibilitate ⁊ debilitate faciēte ad regeneratio
neʒ flatice hũitatis cũ habitudine colerica vt dictũ est si/
militer inclinãte faciēte ad penetrationē in dictas iunctu
ras q̃ dispositio ⁊ alia dicta ⁊ alijs medicinalibus indige/
ret ad curationē a debita dieta ⁊ medicinalibꝰ q̃ debet̃ cu
rationi sciatice ꝫ ꝙ mãe tales sũt multũ diuerse vt recte
dicebat Serapio tertio breuiarij caᵒ z4ᵒ. ad finē cũ dixit.
Et nõ opʒ vt sis cõtentus ꝫ prudētiã regimine medicina
rũ tm̃:imo administra sil'e in eis q̃ comedunt̃ ⁊ bibuntur
⁊ vl'r dico in regiminibꝰ reliqs ꝙ est q2 iste modus opʒ vt
distinguat̃ ꝫ speciē egritudinis:⁊ ꝯsideremus ēt illȯ qȯ
exigit hora etas ⁊ cãe q̃s diximus ex eis:⁊ ita ꝫm diuersi/
tateʒ cãe oʒ diuerso mõ opari. ¶ Q2 tñ passio maxime le
dens ⁊ pncipal'r vt dictũ est:est sciatica passio ꝓhibēs recti
tudinē erectiõis. Idcirco ad eã remouēdã si possibile erit.
erit pncipalis nr̃a intētio:nõ omittēdo tñ simpl'r intētio/
nē ad aliam diuersam dispõnē ꝫ cõeʒ doctrinã auctoruʒ
nostroꝝ spãliter scriptã a dño Auic. 4ᵃ. primi caᵒ vltimo
in pncipio ⁊ primo aphorismoꝝ de mente Gal'. in comen
to aphorismi. Humide diete ⁊c. ¶ Circa ergo curam scia/
tice passionis stabũt tres pncipales intētiones. s. in dieta:⁊
medicinalibꝰ:⁊ tãdē cirugia. Quibus expeditis postremo
ponã aliqua facientia ad aliã dispõem diuersaʒ:⁊ ita intē/
debam facere. Sʒ per celerē recessuʒ dicti. d. baptiste cum
fragili mea valitudine ad res curiose expediēdũ nisi cum

notabili tpe ēt de voluntate sua:q̃dã tm̃ sumatim ad die/
tã ꝑtinētia ⁊ q̃dã ēt breuia medicinalia ad p̃seruationem
in deteriorē dispõem:immo iductionē vere sanitatis ĩ eo
si possibilis est:qȯ ēt fuit ꝓpositi dicti. d. Baptiste. Et in
dieta tm̃ ꝯnumerabo ea a qbus abstinendũ vt ex eis ꝯñr
eligatur qbus est vtenduʒ. ¶ In dieta ergo circa aerem.
¶ Uitet̃ oĩs aer grossus nebulosus humidus ⁊ ventosus.
Et ꝓinde in dictis tēporibus standum est in loco clauso ⁊
nõ in aere libero. Et est dormiendũ in solario:⁊ nõ in loco
terreno. Et vitandus est aer oĩs frigidus ⁊ inclinãdum est
ad aerē calidũ saltē moderate. ¶ Circa motũ cũ nõ possit
incedere cruribus ꝑꝑ ieptitudinē ⁊ lesionem in anchis oĩ
die fiat fricatio expulsis supfluitatibus cõibus cruriũ mo
derata cũ panno calido ⁊ mane ⁊ añ cenã per horã. Si ēt
fiat leuis fricatio ad brachia ⁊ ad ꝑtes anchaꝝ nõ discõue
niet fricatio ēt capitis ⁊ pectinatio sũmo mane ēt est cõue
niens. ¶ Circa somnũ dicat̃ ꝙ lʒ superfluus somnus ⁊ su
perflua vigilia noceant:⁊ videat̃ somnus supfluus magis
nocere q̃ʒ vigilia:tñ ꝑꝑ ipsius macieʒ ⁊ virtutis ibecilita/
tem laudo somnũ ad minus septē horaꝝ inter diē ⁊ noctē
lʒ somnus diurnus regulariter nõ cõueniat ⁊ debeat̃ nisi
qñ nõ dormierit nocte ⁊ maxime in estate. Et si nõ possit
dormire saltē qescat in lecto per. vij. horas vel. viij. Et tñ
semꝑ obseruãdũ vt inter cibũ ⁊ somnũ notabile interme
diet spaciũ vt saltē duaꝝ horaꝝ. ¶ De inanitione ⁊ reple
tione dicat̃ ꝙ repletio in isto casu est maxime nociua. Et
inanitio ventris ⁊ lenitio eius ⁊ paucitas cibi magis cõue/
niũt:nõ tñ laudo oĩmodaʒ inanitionē ⁊ tollerantiã ieiunij
⁊ maxime in estate. ¶ De aĩalibus passionibus caueatur
ab ira ⁊ furore ⁊ reliqs p̃terq̃ʒ a gaudio ꝙ in casu modera
tũ est multũ cõueniens. Coitus ēt lʒ ꝑꝑ motuʒ in eo circa
dorsuʒ ⁊ ꝑtes viuas sit multũ nocēs ēt exiccãdo tñ q2 con
iunctus mr̃iᵒ nõ oʒ in totũ ꝓhiberi. Sed rarus oʒ eē eius
vsus ⁊ cũ nã vr̃ incitare ad illud ⁊ in tantis interuallis ꝙ
corpus dissolutionē nõ sentiat sʒ alleuiet̃ ⁊ melius fiet dor
miens. ¶ De cibo vȯ ⁊ potu dicat̃ ꝙ cibus oʒ ad caliduʒ
declinare paꝝꝑ nõ tñ declinet ad siccũ ⁊ humidũ vehe/
menter sʒ sit temperatũ in hũiditate ⁊ magis ad humidũ
tꝑe estatis ⁊ minus tꝑe hyemis. Et ita caueñ ab oĩbꝰ cibis
frigidis ⁊ viscosis vt caseo cibarijs de pasta pinguibꝰ ⁊ vi/
scosis:piscibꝰ ⁊ maxĩe recentibꝰ squãmis grossis carentibꝰ
lactucis:portulacis fructibꝰ aqueis vt ceresis amarenis ꝑ/
sicis:⁊ hꝫ. Et spãl'r cauendũ ab aceto oĩ mõ administratio
nis:q2 vt oēs testant̃ maxĩe nocet. Et exĩde vinũ ēt nocet
q2 facil'r indigestũ penetrãs ē ad neruos ⁊ ibidē ĩ acetũ cõ
uertit̃:ꝑꝑ hoc g̊ magis abstineñ a vinis albis ⁊ dulcibꝰ ma
xĩe ĩ pncipio cibi ⁊ stãte maxĩa siti:⁊ post forte exerciᵐ:qm̃
tũc maxĩe idigestũ fert̃ ad neruos. Caueñ. tñ ēt ab vsu aq̃
frĩde. Est ēt ꝑ rl'a obſuañ. vt minꝰ sit cõedeñ. ĩ sero q̃ʒ ĩ prã
dio ⁊ caueñ a brodialibꝰ hũidis in cena:⁊ h̔ gnãl'r. Spãl'r
vero sit pãis ex frumēto bñ mũdo nõ antiq̃to:⁊ sit ꝯpetē
ter fermētatus ⁊ cũ modico furfure subtili cũ modico sa/
lis magis tñ tꝑe hyemis q̃ʒ tꝑe estatis sufficiēter coctus sit
nõ comedat̃ calidus neqʒ post tres dies. Brodiũ carnium
⁊ brodiũ ciceꝝ rubeoꝝ ⁊ ēt orobi laudant̃. Oua sorbilia
ēt in viuarolo cũ aliqbꝰ herbis de qbꝰ ĩfra sine caseo. Tñ
inter herbas ꝯueniũt saluia:maiorana: rosmarinus: yua:
betonica:isopus:herba sanctipetri:⁊ hꝫ cũ bletis:⁊ nõ cuʒ
spinachijs nisi tꝑe magni estus:⁊ ēt modici caules cũ car/
nibꝰ vel butyro nõ nimis cocti laudant̃. Inter carnes qua
drupedũ laudant̃ castrati ãnales maxĩe hyeme ⁊ vitulo
rũ grossoꝝ in estate. Lepores ēt cõueniũt ⁊ maxĩe cerebꝝ
eius de quo oēs doctores faciũt singulare festũ ĩ h̔ caplo.
⁊ maxĩe assatũ tñ vt dicit Auenzoar qũolibet valʒ q2 a ꝓ
prietate sil'r ⁊ carnes capretoꝝ vulpium ⁊ caprioloꝝ silue

strium. In volatilib⁹ valēt tpe hyemis capones nō nimis pingues ꝛ columbi iā volare potētes valent mirabilr ī oī mō pter caput ꝛ collū q̄ debēt abscindi vt vult Auenzoar imo ita iuuāt vt ex flatu eoꝝ cōferat oībus neruoꝝ egritudinibus. In estate vō magis laudo pullos paruos iuuenes castratos pdices fasianos ꝛ similia. Bibat vīa mediocria ꝛ in cōpetēti substātia vel colore mixta: tñ in estate cū aq̄ modici mellis: ꝛ in hyeme cū dicta aqua multe permixtionis cū melle ꝛ modico saluie vel isopi: ita tñ ꝙ satis prius comedat si possibile est añq̄ bibat. lꝫ sumpta indicatione a morbo vinū nequaq̄ cōueniret: imo zᵐ oīuꝫ sniam auctoꝝ ꝛ maxie. A. Oporteret transire sine vino vsqꝫ dū cōplerentur oīa tpa morbi. Sꝫ pp satis debilē ꝛ delicatā ei⁹ ꝯplexionē ꝛ vsqꝫ hodie obseruatā cōsuetudinē in bibitione vini nō laudo vt in totū auferaꝭ: lꝫ sit ei⁹ vsus modicus vt dictū est medie substātie ꝛ ad nigrū declinās ꝛ aliqualiter ad stipticū vel ponticū mixtū vt supra. Et hec de dieta sufficiant. ¶ Veniēdo ad medicinalia laudo vt bis in anno fiat mundificatio vlis maxie in vere ꝛ autūno prius pparādo māꝫ cū aliquib⁹ digestiuis habēdo respectuꝫ ad oēs iūcturas ꝛ spālr ad dictas anchas sumēdo. v. vel. vi. syrupos factos vt infra. ℞. mellis ro. collati. ℥. i. syrupi de abscin. ℥. ß. syrupi de sticados. ℥. ij. aquaꝝ endiuie betonice: ꝛ saluie. añ. ℥. i. ß. misce p vna vice. Et si plꝫ pōt fieri syrupus magistralis vt infra ꝛ est multū singularis in casu. ℞. rubee tinctoꝝ sticados corticū citri corticū subtiliū extrinsecoꝝ phisticoꝝ. añ. ℥. ß. thuris rosaꝝ añ. ℥. ij. ß. ligritie mundate. ℥. vi. terēda terātur ꝛ infundanꝭ p noctē in libr. vij. ß. aq̄ feruētis ꝛ mane ponanꝭ in olla sup ignē ꝛ addanꝭ dulcati. i. cū alijs ad bulliendū ꝛ bulliat vsqꝫ ad ꝯsumptionē medietatis: postea colleꝭ ꝛ collatura addaꝭ syrupi de corticibus citri. libr. ij. ß. ꝛ cū. ℥. vi. mellꝭ ꝛ masticis in pecia ligati. ℥. ij. ꝛ iteꝝ coquaꝭ ꝛ fiat syrupus ꝛ cōtinueꝭ vt supra. Et valebit nō tm̄ in pparando māꝫ vt educaꝭ cū solutiuo sꝫ ēt ꝯfortationi mēbroꝝ radicaliū ꝛ pncipaliū ꝛ ꝓhibitionē fluxus māe ad dictas iuncturas. Vñ si ēt post purgationē aliquotiens sumerenꝭ qnqꝫ vel sex de dictis syrupis in casu multū cōueniret. Deinde facta pparatiōe cū syrupis fiat purgatio cū pillulis vt infra. ℞. agarici aloes medule cartami hermodactiloꝝ electoꝝ. añ. ℥. ij. ʒ. ℈. ij. reubarbari electi mirabolanoꝝ citrinoꝝ ꝛ kebuloꝝ añ. ℥. i. rosa. masticis. añ. ℈. ij. cū oximelle fiat pasta p pillulis. Et sumantur a. ℥. i. ß. vsqꝫ ad duas p vice reducendo ad minorē numerū quo fieri possit vt reuocando a. v. vel ad. iij. si est possibile. Et sumanꝭ cū ordine medicinaꝝ solutiuaꝝ exhibēdo lauatiuū p sex horas post vt fieri solet qđ fiat ex aqua decoctionis ciceꝝ ru. ꝛ ordei paꝝ. Sequenti aūt die sumatur cōfectio vt ifra. ℞. dyabuglo. ℥. ij. metrida. ℈. iiij. mis. Et de istis pillulis laudo singulo mense vti debere semel sumptis duobus vel trib⁹ de dictis syrupis scriptis magistralr: sed sufficiat sumere. ℈. iiij. vsqꝫ ad āpli⁹. ℥. i. ß. vt bis vel ter tm̄ soluaꝭ de mā humorali: ꝛ sequēti die sumatur ēt cōfectio vt. s. ¶ Laudo ēt vt ter in mēse nō suādo tñ pcisuꝫ numerū dieꝝ sumanꝭ eūdo dormitū pillule vt infra. ℞. agarici trociscati. ℈. ij. pillulaꝝ alayeret acori. añ. ℈. i. mis. fiāt. iij. Et sequēti die sumaꝭ ꝯfectio vt infra. ℞. dyabuglossati. ℥. ij. dyacori. ℥. i. mis. Et lꝫ isto casu ab auctoribus magis laudeꝭ vomit⁹ q̄ ventris solutio in eūando mās in toto existentes p hoc ꝙ facit nō tm̄ ad eūoneꝫ sed ēt ad diuersionē a locis lesis: vbi ventris solutio cū medicinis datis desup ꝯuertit ī deorsuꝫ ad loca lesa ēt eūando de mā appropriata laudant auctores ꝛ pcipue Rasis ī de iuncturis: ꝛ ēt Auic. caplo ꝓprio clisteria fortia multuꝫ facta purgatione cū medicinis sup. vomitiuis vl secessiuis. Nam dicit. A. post purgationē maiori cura sūt clisteria: q̄ attrahunt mām tali attractione ꝙ vulnerātur intestina ꝛ faciunt fluere sanguinē ꝛc. tñ pp delicatā ꝯplexionē patiētis ꝛ excarnationē ego nō laudareꝫ neqꝫ vomitiua fortia neqꝫ clisteria sic acuta: lꝫ vētris lenitio sit mltū necessaria vt dictū est supra. Laudo igitur standū in pillulis dictis supra: sed in corpore robusto ꝛ forti illa eēnt electiora ad citiorē curationē inducendaꝫ ꝛc. ¶ Ita ad localia veniēdo maxie circa passiones anchaꝝ. Prio est obseruādus cañ. dñi Rasis in de iuncturis cū dicit. Cuꝫ apostema incipit durescere ꝛ ibi sumit apostema ip̄roprie vtaris medicinis mollificatis ꝫm duritiē apostematis ꝛ tādiu donec videas remolliri ꝛ rarefieri: ꝛ tūc reuertaris ad resolutiua ꝛ eis vtaris ꝫm duriciei q̄titatē: ꝛ nō cesses qñqꝫ mollificare qñqꝫ dissoluere donec dissoluanꝭ. Et ita ꝫm anchas stante dcā terrestreitate ꝛ duricie māe: primuꝫ opꝫ mollificare ꝛ incidere subtiliare mām. Fiat ergo emplastrū ꝫm formā vt infra. ℞. radicū althee. ℥. i. fenugreci se. lini. añ. M. i. bulliant ī trib⁹ ptib⁹ aque: ꝛ vna oximellis simplicis vsqꝫ ad remollitionē radicū: deinde oīa simul malaxenꝭ: ꝛ addaꝭ farine lupinoꝝ. ℥. i. vel. ℥. i. ß. ꝛ cuꝫ oleo de amig. dul. vel de lilio simplici ꝛ fiat emplm ꝛ supponaꝭ. Vel pōt fieri inunctio cū vnguen⁹ vt ifra. ℞. mucillaginū althee ꝛ fenugreci añ. ℥. ß. mucillaginis semis lini isopi humide pinguedinis anatis fecis olei de lilio. añ. ℥. iij. bdelij dissoluti in oximelle simplici. ℥. ij. croci. ℈. i. oīa simul icorporenꝭ cū modico cere ꝛ fiat vnguētū ꝛ pus calefiat aliqualr locus cū panno calido bis vel ter apposito. Pro intētiōe āt resolōnis ꝛ dissolutionis vꝫ ꝛ est pcipui iuuamēti si fiat vnguētū vt ifra. ℞. galange. ℥. i. ß. pipis longi sticados. añ. ℥. ß. pulueris vermiū terrestriū exiccatoꝝ. ℥. v. cū oleo de costo fiat vnguentū. Valet ēt ad hoc si fiat mixtura vt infra. ℞. se. ruthe siluestris baccaruꝫ lauri aniuden nitri herbe lumbricoꝝ añ. ℥. ij. ruthe recentis armoniaci picis añ. ℥. ß. oīa sil incorporētur ad formā emplastri ꝛ supponaꝭ. ¶ Stercus ēt capnū si infundaꝭ in aceto ꝛ addaꝭ paꝝ sinapis est forte medicamen multū attractiuū exteri⁹ ꝛ exiccatiᵐ: ꝛ in qbusdā corporibus desiccatiuū: ꝛ ita fiat reuolutio dictoꝝ medicaminū ꝛ aliquotiēs mollificādo ꝛ aliquotiēs resoluēdo. Nam hec est intentio in oīb⁹ mēbris duris. ¶ Ultimū ingeniū pro nūc qñ reliqua nō sufficiūt ponit ēt a Rasi in suo de iuncturis de mente Gal. qđ facit ad rūpēdū cuti ꝛ exhibitur mā de iunctura: cuius modus est. Accipe caseū antiquuꝫ longi tpis ꝛ nasturciū ꝛ pulueriza simul: postea accipianꝭ pedes porci antiqui saliti ꝛ coquanꝭ multa decoctione in aq̄ vsqꝫ dum dissoluanꝭ: ꝛ deinde cū dicta decoctione misceanꝭ dicti pulueres ꝛ fiat emplm ꝛ locis supponaꝭ. Nā dixit ibidē de mente Gal. ꝙ rumpiꝭ cutis ꝛ exibit oīs humorositas ꝛ patiens sanaꝭ ꝛ dixit se esse expertuꝫ. Posseꝫ h̄ ordinare cauteria ꝛ actualia ꝛ potētialia q̄ maxie valent in casu qñ reliqua nō sufficiunt: sed ꝓpter compassionem vtutis ipsi⁹ debilis nō audeo. Et ista sufficiāt. Et sic ē finis.

¶ Pillule in dolore iuncturaꝝ a cā calida. Cōsi. XCII.

¶ Recipe rosa. ru. violaꝝ macis spice maiorane añ. ℈. ij. ß. sandalorum omnium añ. ℈. ß. diagredij. ℈. i. mirabolanorum citrinorum. ℈. ß. reubarbari. gra. xvi. aloes. ℥. vi. ꝛ gra. xv. cum succo rosa. fiat magdaleon. Alie pillule in materia frigida. ℞. agarici medule cartami hermodactilorum añ. ℥. ß. radicum peonie radicum pedis ceruini añ. ℥. i. ß. pipis ℥ʒ. añ. ℥. ij. pollipodij q̄rcini. ℥. i. ß. masticis. ℥. i. turbith reubarbari añ. ℥. i. rosarum. ℥. ij. ß. cum succo caulium fiant pillule. Et eius dosis sit a. ℥. ß. vsqꝫ ad. ℥. i. ß.

¶ De preseruatione a casu in febres acutas: ꝛ debilitatem genuum

genuuz ⁊ iuncturaꝝ merito malitie ꝯplexionis cerebri ⁊
epatis hũide cerebri frigid e: ⁊ epatis paꝝ calide

¶ Pro Reuerendissimo ⁊ Illustrissimo dño.d.prothono-
tario de ruffo. Consilium. XCIII.

Uoniaȝ teste Galieno in libro hereſuȝ ca°.
vi. Quecũqȝ sanant passiones iam fientes
hec ⁊ añq̃ fiãt ꝓhibẽt ꝯsistere. Ideo ad oc
currendum malis dispõnibus: in quas sua
Reuerẽdissima dñatio faciliter incideret
oportebit annotare ea que facerẽt ad cura
tionẽ dictaꝝ malaꝝ dispõnuȝ si in eas: qd̾
deus auertat: incideret: qm̃ ea oĩa cũ alia tñ applicatione
⁊ mõ facient ẽt ad preseruationẽ: ne in eas incidat: si sicut
expedit offerant̃. ¶ Sȝ qm̃ ingeniũ curatiuũ ⁊ ẽt pserua
tiuũ primo ⁊ pncipal̾r sumit̃ ab essentia morbi pñtis ⁊ fu
turi tertio tegni: idcirco vt hẽatur recta cognitio de appli-
cãdis opȝ primũ clarificare radicẽ sue dispõnis nãlis: qm̃
ex ea facile pcipit̃: cũ sit corpus nõ ꝓpinquũ tempamẽto
absoluto: in quẽ lapsuȝ p nãm faciliter ⁊ ꝓmpte sit casura
sua dñatio. Et qm̃ corpora fiunt passibilia ⁊ egrotatiua in
dispõnes pter nãm nõ tm̃ ex lapsu eoꝝ qualitatiuo mani
festo a temperamẽto optio: imo ẽt ex qbusdã occultis pn-
cipijs intrinsecis inclinãtib⁹ ad lapsũ siue ex pte influxuuȝ
⁊ radice supioris: siue ex pte modi mixtionis ipsoꝝ corpuȝ
vt fuit expressa snia Auerroys. 6°. colliget: q̃ pncipia occul-
ta siue nãm insequẽtia dicta nõ pñt cognosci nisi ex effe
ctu ⁊ a posteriori. Idcirco ad hñdã debitã noticiaȝ totalis
dispõnis sue illustrissime domiationis: pmo notabo casuȝ
quo cõprehendit̃ per accidẽtia manifesta nãlia: que sit ei⁹
ꝯplexio qualitatiua manifesta. scdõ notabo vnũ accidens
pter nãm nõ habẽs cãm sic manifestã: p qd̾ sua dñatio est
inclinata ad vlteriorẽ lapsuȝ ⁊ multo deteriorem: ad que
vtraqȝ opȝ puisionẽ adhibere: qd̾ facile fiet habita exqui-
sita notitia istoꝝ vtrorũqȝ: que vt declarent̃ formabo ca-
suȝ dispositionis sue illustrissime dominationis. ¶ Casus
igitur ſm habitudinẽ quasi pncipaliũ mẽbroꝝ: ex mani-
festis pncipijs est cõplexio inclinata ad humiduȝ maxĩe
ſm epar ⁊ cerebꝝ cũ modico lapsu ad frigidũ ſm cerebꝝ
paꝝ calidũ ſm epar: ſm cor aũt videt̃ cõplexionis coleri
ce inflãmabilis subtiliũ spirituũ: iracundus per nãm: lȝ ex
morali philosophia ⁊ rõne moderate corrigat̃: ne in mores
reprehensibiles ⁊ iracundos incidat. Et sepe in tpe estatis
in lapsuȝ facile ad calidũ ⁊ siccuȝ incidit sua illustrissima
dñatio in febres colericas ex mã satis grossa: vt ex colera
vitillina cõ mixtione flegmatis cũ colera dñante ⁊ vincẽ-
te: ita ꝙ hoc anno pcipue visuȝ est ex terminatione febris
colerice p sensibiles euões ⁊ a nã ⁊ ab arte factas: possem
declarare hanc manifestã ꝯplexionẽ qualitatiuã p multa
alia sigͣ ⁊ essẽtialia ⁊ ab operationib⁹ ⁊ a casibus sumpta.
Sed qm̃ hoc magis curiosuȝ esset q̃ȝ vtile dimittam: sed
asserã vnũ nouũ accidẽs q̃si tñ sibi nãle: qd̾ est debilitas
ĩnata q̃dã a gñatione ꝯcta circa genua ꝓprius ⁊ crura: cir
ca q̃ nõnũq̃ȝ dolet: neqȝ sine manifesto nocumẽto sustinet
frigida oblata interius vel exterius: quã tñ dispõnẽ credo
hr̃e radicẽ ex frigiditate ⁊ hũiditate cerebri ⁊ mẽbris ner
uosis de nuca spinali medula originẽ hñtibus: vñ hoc an-
no cũ esset in paroxismo febris acute circa statũ eius ex in-
flãmatione vehemẽti ⁊ intẽsione facta in toto querens re
frigeriũ ſm crura nõ psistebat in determinato loco: sȝ ad
diuersas ptes lecti vt refrigeret̃ discurrẽs incidit in cuçeȝ
siue thetanũ spẽm spasmi siue duplicatũ spasmũ cruriũ p
per notabile tps: vñ fuit expediẽs diuersa applicari igenia
curatiua incipiẽdo a mitioribus pmo: q̃ nõ sufficiebãt: de-
inde veniendo ad balneũ olei calidi ⁊ tandẽ angustiatus
vehementissime cõicato dolore ⁊ spasmo ẽt supiorib⁹ mẽ
bris taliter ipso cruciato nã radicalis cordis non amplius
obediens rõni pp hui⁹ excessiuũ cruciatuȝ lassata incidit
in quãdã ipacientiã: tandẽ acrioribus adhibitis remedijs:
qm̃ morbus accutissimus erat ⁊ piculosus: fuit expediens
deuenire vsqȝ ad exhibitionẽ castorei nõ obstante febre: ⁊
ita tandẽ alleuiatis accidentib⁹ de spasmo: ⁊ si ẽt pstiterit
febriens p horas sua illustrissima dñatio cũ rõne dñante
vincit sensuȝ: ⁊ ita doluit de sua ipacientia vehemẽtissima
⁊ cõtinuo vt ꝯsueuit ⁊ in morbo ⁊ post morbũ inducta sa-
nitate moderatissimus aĩo ⁊ corpore fuit. ¶ Ad hoc igit̃
accidens tanq̃ȝ molestissimũ: ⁊ ad qd̾ patũ est incidere nisi
puideat̃ opȝ oculũ medici eẽ apertũ: ac etiã suã illustrissi-
mam dñationẽ vere cauere cũ oĩ diligentia ab his: de qui-
bus infra specialius dicetur. ¶ His ergo suppositis pro p-
seruando a casu in dictas dispõnes duo faciã pncipal̾r. pr̃io
ponã regimẽ cõe in dieta ad vtrãqȝ dispõnẽ valens. ſo po
naȝ medicinas diuersas ſm diuersitatẽ cãrum dispõnum
diuersaꝝ. ¶ Primo igit̃ in aere ꝯseruet̃ singl̾r: ne currat̃
ad excessum in caliditate ⁊ in frigiditate: sed sit tẽperatus
in eis: in passiuis aũt q̃litatibus laudabile est vt parũp de
clinet ad siccũ maxime in tpe hyemis: q si nõ habeat̃ nãl̾r
talis: preparet̃ artificialiter cũ alterantibus ad frigidũ in
estate vt cũ aspersione in camera aque rosate aceti: ⁊ aque
fontis mixtis infundẽdo ẽt folia in eis. s. violaꝝ: rosaꝝ: sa-
licũ: vitis ⁊ hꝫ: tenendo ẽt flores nenupharis dispsas p ca-
merã. In tpe aũt hyemis rectificet̃ aer parũper ad calidũ
⁊ siccũ tenẽdo aromata de cinamomo garof. ãbra: musco:
⁊ similibus in camera sue habitationis. Uel fiat suffumi-
gium ponendo vnaȝ formulam de infrascriptis super pru
nas intra camerã: q̃ descriptio est vt infra. ℞. corticũ citri
cinamomi: doronici: thuris: ãnicis añ. ʒ. s. ãbre. ℈. i. musci
gra. iij. massel ẽtur oĩa simul ⁊ fiat pasta: de qua fiãt formu
le ad formaȝ lupinoꝝ: ⁊ ponat̃ vna vel due supra prunas
vt supra dictum est. Et ita ẽt quolibȝ tpe camera illius sit
in solario situata nequaq̃ȝ terrena: habẽs spiraculũ ad oriẽ
tem si fieri põt in hyeme: ⁊ in estate ad septẽtrioneȝ. Et nõ
stetur in aere maxĩe in sero post occasum solis maxĩe sub
radijs lune. Neqȝ mane exeat ex camera añ ortum solis.
Et ẽt euitetur omnis aer nebulosus ⁊ grossus ⁊ ventosus
precipue borealis vel australis: nã in istis stationibus tem
porũ melius est stare in camera. Et hec obseruãtia in aere
est maxime necessaria precipue dum dñatio sua illustrissi
ma stabit in ferraria: cuius aer ad grossum ⁊ humidũ mul
tum declinat. Nam suffumigia dicta oĩ tpe ibideȝ sunt ser
uanda nisi in estate multũ rabida. Qd̾ si necessitate q̃dã
vrgente fuerit expediens exire domũ ẽt stãte aere grosso
⁊ nebuloso est habenda precipua cautela in tegendo caput
⁊ aures ⁊ collum: in aures imittẽdo aliqd olei amigdalaꝝ
amaraꝝ ⁊ taliũ cũ lana succida: ⁊ in hoc non sit error: qm̃
plurisi iuuamẽti affert debita ministratio aeris q̃ȝ reliqua
rum rerũ nõ naturaliuȝ debita administratio ẽt simul col
lectarũ vt colligit̃ ex textu Gal'. 3°. tegni textu cõmẽti. 28.
¶ De motu ⁊ quiete breuiter dicat̃: ꝙ exercitium debito
mõ factũ ⁊ maxime ꝓgressiuũ nõ stante actu dolore circa
genua vel crura est in casu multuȝ iuuans: nam per eum
dissoluunt̃ mãe superflue ex digestione ẽt mẽbroꝝ decise
viuificato calido naturali: q̃ nisi dissoluantur tandẽ mul-
tiplicate virtutem grauant ⁊ adducunt ad opillationes: ⁊
ad reliqua nocumenta. Debet aũt exercitiũ taliter condi-
tionari vt fiat iam completa digestione ſm totum etiam
ꝓ magna parte epatis: ⁊ hec est hora vt plurimũ añcedẽs
prandium vel cenam per duas horas: ⁊ tũc est multuȝ iu-
uatiuum: sicut ex opposito si fieret añ digestioneȝ stomaci

ꝯpletam: ꝛ maxime si esset laboriosum: esset maxime no/ciuū: sicut dicit Gal. in libro de euchimia ꝛ cachomia ca. 4°. dicit sic. Maximū ei est malū ad sanitatē ges corpis: sicut ꝛ maxime bonū est moderata motio. Addit ꝛ nullo mō moueaṫ motu forti supra cibū. Sic.n. dixit maximū est bo^m^ ad sanitatē exerci^m^ añ cibū: ita est nociuus omnis motus supra cibū. Nō fiat ergo velox nec acutū sꝫ suaue satis ꝛ magis plixū: ꝛ post ipsū p tps gescendū est añq̃ sn matur cibus vt mēbra agitata getenṫ: sed nō fiat nisi pus facta eductione supfluitatū cōium: vel per nāꝫ vel p artē vt cū aliquo suppositorio vel clisteri cōi. Qđ si pro aliqua ꝯtingētia vl' aliquali dolore cruriū non possit incedere pe/des fiat eques leuiter. Uel aliter fiant fricationes ad mē bra superiora que supplebūt vices alterius exercity. Exercitiū ēt pticulare maxie capitis est in casu multuꝫ iuuans si fiat cū panno lini satis aspero: suauiter tñ fricando: ꝛ po/stea pectinādo. Et si post pectinationē abscisis capillis vel supra coronaꝫ sue dn̄ationis fieret superaspersio vernicis pulurizate tenuissime: ꝛ postea fricāda cū manu vt meli^9^ penetret inferius multū iuuabit ad desiccationeꝫ cerebri. ℂ De somno aūt ꝛ vigilia breuiter dicaṫ: ꝙ supfluus som nus ꝛ supflue vigilie vtreqꝫ in casu nocēt vt est sn̄ia apho/rismi Hypo. pticula scđa: sꝫ dꝫ eē somnus plixior in esta/te ꝛ breuior in hyeme in casu nr̄o. Nā in estate vigilia ni/mis nocet ꝛ in hyeme somnus: qꝛ facit ad retentioneꝫ sup fluitatū: ꝛ qꝛ nimis humectat. Sit ergo cōis mensura dor/mitionis nocturne in hyeme septē horaꝝ: ꝛ in estate octo vel noue si fieri pōt. Et fugiat oī tpe somnū diurnū qñ cō uenieter dormit de nocte. Nōnūq̃ tñ i estate cū sit maxi ma resolutio ꝛ inflāmatio licebit dormire p horā in die: sꝫ semp dormiaṫ capite elleuato ꝛ in loco obscuro ꝛ capite ꝛ extremis decēter coopertis. ℂ In hoc tñ satis expectāda est cōsuetudo: qñ nō minus quasi est attendenda q̃ ipsa nālis dispositio vt voluit Gal. scđo regiminis acutoruꝫ. ꝛ Auic. decimatertij in caplo de asmate. Nō est tñ intrādū in lectū nisi post duas horas ab assumpta cena. ℂ De ina nitione ꝛ repletione dicaṫ: ꝙ oīs repletio nocet ꝛ precipue serotina. vñ melius est declinare ad inanitionem q̃ reple/tionē: nimia tñ ianitio ꝛ ieiunia nocēt pp inflāmationeꝫ ꝛ maxime in estate. Et si cōtingat pp ieiunia ex lege ordina ta nō sumi cena nō fiant collatiões ex vinis potentib^9^ sed mediocrib^9^. ℂ In passionib^9^ aīalib^9^ vitenṫ tristitia furor ꝛ ira: ꝛ inclinandū est ad gaudiū cuꝫ mensura tñ. ℂ Circa cibū ꝛ potū opꝫ diuersimode alterare cibū in hyeme ꝛ in estate: qñ in hyeme opꝫ ad siccū notabiliter iclinare vbi in tpe estatis multū minus. Et sit hic regula generalis vt vitenṫ oīa cibaria que nō sūt stomaco familiaria ꝛ amica: qñ talia ab eodē nō digeruntṫ. Sed spāliter descēdēdo ca uendū est ab oībus fridis ꝛ viscosis cibarijs vt a caseo ꝛ a cibis de pasta: ꝛ partibus aīaliū pinguiū ꝛ viscosis ꝛ lacer/tosis ꝛ neruosis: ꝛ piscibus ꝛ maxie recētib^9^ corpoꝝ grosso rū modicas squāmas habentiū. Et hic vitupanṫ anguille ꝛ tenche ꝛ hꝫ. ℂ Inter herbas vituperanṫ maxie in hye/me herbe frigide ꝛ humide: vt sunt lactuce: spinachia ꝛ re/lique hꝫ. Et in estate dꝫ eē vsus istoꝝ cū moderatiōe: qđ si ppter appetitū ꝛ ꝯsuetudinē offeranṫ in ferculo. s. vel pro insalatucio rectificeṫ eoꝝ malitia ꝯplexionis frigide ꝛ hu/mide cū aliqbus oleoꝝ calefacientiū ꝛ exiccātiū ꝛ cerebꝝ ꝯfortantium velut saluia rozemarino isopo: ꝛ hꝫ modico mente: cicorea ēt in casu nō incōuenit. Attendēdum tñ ꝙ in casu acetū est maxie nociuū qđ si pur ipsius sit necessa/ria administratio sit acetū nō nimis acre neqꝫ albū. Qđ si in eodē decoquanṫ passule: ꝛ ꝯnter expresso dicto aceto a passulis p vsu reseruetṫ in hoc maxime remoueṫ ipsius no cumentū. Uinum quoqꝫ eius sit vinū mediocris substan

tie mediocris coloris ꝛ vinositatis. Quia tñ cōsuetudo sue dn̄ationis fuit ad vsum aque vinate: ꝛ non ad vsum vini a quati: eligantur pmū per tps vina aquosa magis: deinde paulatine in tpe accedendo ad vina qualificata dispositā fnī ꝙ dictum est: qđ si pur dn̄atio sua aliqñ vellet vti mix tione vini cū aqua pp nō sibi offerri neqꝫ posse vina de q/bus est intentio nr̄a eo casu sit aqua cocta simplicis deco/ctionis: qꝛ ipsius decoctio vt dixit dn̄s Aui. scđa pmi. caplo 16°. de dispōnib^9^ aquaꝝ decoctio rectificat aquā. ℂ Aqua enim cocta sicut testificati fuerunt sapientes minoris est i flationis ꝛ velocioris descensionis. Idcirco est cauendū a potatione aque frigide per se: ꝛ ēt a mixtiōe nouiter facta in vino: qñ vt dicit Cōciliator differen^a^. 77. Si talis com mixtio fiat p tps vt ipsū vindemiaꝝ est cōuenientius: vel si non fiat eo modo saltem fiat per tempus. vi. horarum ante ipsius assumptionem vt dixit. Haliabbas primo pra ctice: qñ si fiat illa hora qua bibitur vt etiā voluit Gal. 20. regiminis acutoꝝ cōmēto. 34. in fine mollificat stomacū ꝛ debilitat ꝛ in intestinis ventositatem generat. Est etiam in casu pro regula obseruandū vt minus sit comedēdum de sero quā in prandio vt supra. Et cauendū a brodialib^9^ ꝛ hūidis in cena. Idcirco elixata minus ꝯueniūt: sꝫ assata magis specialr' ēt magis descēdēdo sit panis eius fact^9^ ex frumēto bñ mūdo nō antiquo: ꝛ cōpetēter fermentat^9^ cū modico furfure subtili ꝛ modico salis: magis tñ hyemis q̃ tpe estatis sufficiēter coct^9^. Nō comedaṫ calidus neqꝫ post tres dies vt diċ Auēçoar. ℂ Oua sorbilia ꝛ ēt leuiter cocta in viuarolo posita vel alio mō ꝑparatiōis in hoc sa/tis cōueniūt. Brodiū quoqꝫ ciceruꝫ brodiū carniū brode tū: ꝛ hꝫ laudāṫ. Sit tñ modicus vsus casei ꝛ ipse sit caseus pecudū sex mēsiuꝫ mediocriter salitus. Inter carnes aūt quadrupedū ꝓ laudanṫ carnes castrati annalis maxime tpe hyemis: ꝛ vituloꝝ in estate. Lepores etiaꝫ cōueniūt: ꝛ maxie cerebrū eoꝝ ꝓprietatē hꝫ singularē in cōfortatiōe cerebri: vbi reliq̄ fere cerebra oīuꝫ q̄drupedū nocēt. Car/nes quoqꝫ capretoꝝ in estate nō maxie ꝓpinquoꝝ gn̄atio ni pcipue sunt: immo ēt valent tpe hyemis capones non nimis tñ pingues: colūbi ēt iam potētes volare ꝯueniunt imo cerebꝝ confortant: vt dicit Auençoar pter tñ caput ꝛ collū ipsoꝝ q̄ abscindi debēt vt ibidē refert. Aues ēt mon tane: ꝛ maxie de iunipo nutrite quas dresias appellamus: pdices ēt vel fasiani ꝓprie ꝯueniūt: sꝫ gn̄aliter aues parue montane in rubis viuētes pter sturnū q excipiṫ ab Auer/roy quinto colliget sunt laudabiles. Aues aūt aquatice vt anates ꝛ aues hꝫ sūt i totū dimittēde. ℂ Inter fructus cō ueniunt vue passe pinee a ꝓprietate ꝛ fistici: ꝛ pncipalr' in hyeme ēt tpe vidēmiaꝝ si sumanṫ vua q̄ fuerin tappensa in sole p quattuor vel sex horas nō erūt multum nociua. Pruna ēt bene matura ꝛ amarene cū qbusdā psicis bene maturis si añ cibū per paꝝ sumātur nō nocebūt. Idē dico de melone bñ maturo ꝛ aliqb^9^ ceresis. Naꝫ hꝫ si parce su/manṫ ꝛ tpe vehementis caliditatis: ꝛ cū vehementi desi/derio ꝛ añ cibum paꝝ per tps quarti hore stomaco vacuo existēte nō nocebūt. Si vero psica essent nō bñ matura sꝫ dura aliqualr' nō añ cibū sꝫ post offerri debent. Idē intelli gatur de piris coctanis vel citonijs: qꝛ talia oīa post cibuꝫ sumi debent. Sed hic aduertendū: ꝙ istoꝝ q̃titas exhi/bēdoꝝ post cibū dꝫ esse multo minor q̃ quātitas fructuū: de qbus supra añ cibū sumēdoꝝ: qñ tales fructus stiptici exn̄tes post aliū cibū sumpti iuuāt ꝯprimēdo cibū ad fū/dū stomaci ꝛ os stomaci vniēdo ꝛ aggregādo si in modica sumanṫ q̃titate ex ꝯsequenti ꝓhibendo euaporationem cibi ad caput. Si aūt sumerent i magna q̃titate ꝯprimūt cibū deorsuꝫ: ꝛ ita ꝯprimūt vt eū pcipitare faciant añ di/gestionē ex stomacū: ꝛ sic pluri^m^ nocēt. Cuꝫ g. sumunṫ in

modica

modica quātitate sumāt. Et h̄ sufficiāt de regimie ĩ dieta. ⸿ Jam succedit ponere quedā medicinalia breuia ad pre uisionē tm̄ faciētia. ⸿ Laudo igit̃ pro p̊ p̄ncipali expediē do vt de p̄seruatione a casu in febres in estate vt circiter mediū aprilis fiat leuis mundificatio cū medicina vt ĩfra leuiter solutiua prius exhibitis digestiuis q̄busdā factis vt infra. Recipe syrupi acetosi simplicis. ʒ.i. syrupi violati ⁊ mellis rosati añ. ʒ.ß. aquaruz endiuie: cicoree: ⁊ absynthy añ. ʒ.i.ß. misce: ⁊ cōtinuet̃ in mane sumēdo. v. vicibus dormiendo ꝑ horā vnā adminus post syrupū. Et post dictos syrupos exhibeat̃ potio vt infra. ℞. reubarbari ellecti. ʒ. ij.ß. squinãti. ℈.i. infundant̃ in aquis endiuie: ⁊ cicoree añ q̄ꝰ sufficit: ⁊ stent in infusione ꝑ. xij. horas: ⁊ postea facta ex pressione bona addatur collature mane ellecte. ʒ.ij. misce ⁊ fiat potio sufficiens sue dñationi: qm̄ ꝑ nãm est satis solubilis. Sequēti āt mane sumat̃ syrupus vt infra. ℞. syrupi rosati. ʒ.i. mellis rosati. ʒ.ß. aquaꝝ endiuie. ʒ.ij. buglosse ⁊ absynthy añ. ʒ.i. misce. Credo ēt si fiat flobothomia leuis ex basilica singulis adminus duobus annis in hoc tp̄e veris multū iuuabit ad preuisionē vt non cadat in dictas febres acutas ĩ estate: cū ipsius ꝯplexio epatis sit ad sāguineū declinãs. ⸿ Eãdē ⁊ similē purgationē laudo dari debere circiter mediū septēbris: ⁊ maxīe si sua illustrissima dñatio passa fuerit illis diebus lassitudinē ⁊ grauitatez incessus ⁊ diminutionē appetitꝰ: ⁊ hoꝝ accidentia. ⸿ Laudo ēt tp̄e caumatis ⁊ estatis vtat̃ meridie hora collationis de syrupo f̄m cōpositionē vt infra. ℞. syrupi de succo acetose: syrupi de ribes ⁊ mellis rosati. añ. ʒ.i.ß. syrupi violati. ʒ.ß. aquaꝝ endiuie. ʒ.iij. lupuloꝝ: absynthy. añ. ʒ.ij.ß. misce pro duabus vicibus. Et ita iterpollate ꝑ aliquot dies vtat̃ hora collationis meridiei stãte stomaco iā vacuo de prandio precedēti. Jta laudo fieri epithima ad epar illo tp̄e factum vt infra. ℞. aquaꝝ endiuie. ʒ.iij. aq̄ solatri ⁊ absynthy. añ. ʒ.i. aceti. ʒ.ß. spodij: rosaꝝ: sandalorū: citrinoꝝ: ⁊ spice. añ. ℈.i. misce ꝓ epithimate. Et hec sufficiant ꝓ p̄mo accidenti. ⸿ Quantū ad f̄z laudo saltē tp̄e hyemis ꝙ singulis. x. vel duodecim diebus sua illustrissima dñatio sumat tres pillulas de infrascriptis eūdo dormitū ad dosiz. ℈.ij. ꝓ vice. ℞. pillulaꝝ aseyeret ꝑtes duas: agarici trociscati: pillulaꝝ elefanginaꝝ añ. ꝑ.ß. cū melle rosato fiat pasta ꝓ pillulis. Jtē laudo singula ebdomada bis sumat̃ coclear vnū pulueris seraceni ꝯpositi a rosario anglicano in capitulo doloꝝ iuncturaꝝ exp̄sso ⁊ declarato a me magistro Joanne Matheo de ferarijs de gradi de Mediolano supra. zzª. tertij ĩ expositione illius in caplo de cura doloris iuncturaꝝ in sp̄āli a cā frigida ad finē capituli de medicinis sumendis per interius cū modico vini sumat̃ ꝑ vnam horā adminus añ cibū. Nō pono descriptionez illius: qm̄ nō est dignū vt illa descriptio sciat̃ nisi a medico ⁊ apothecario. Jō suus ordinarius phisicus querat dictā descriptionē in dictis locis. Nam cum vsu huius pulueris existimo maximū futuꝝ iuuamentū in p̄seruādo dñationē suaz a nocumento genuū ⁊ tibiaꝝ. Et ita cū laude dei sit satisfactū ꝓ p̄uisiōe nocumētoꝝ in q̄bꝰ icidere ē ꝑata sua reuerēdissima dñatio: cui me ⁊ ĩ oĩ tp̄e ⁊ oĩ loco comēdatū facio.

⸿ Pro q̊dā nōbili d̄ vultolia patiēte q̄rtanā. Cō. XCIIII.

Licet diuersitatē causaꝝ mãeꝝ accidētiuz in quartanis nō habita exq̄sitiori noticia signoꝝ ⁊ accidentiū necessarioꝝ ad ꝑfectaz noticiā mãe: que multiplex ⁊ varia esse pōt f̄m multiplicitatez hūoꝝ que aduri pn̄t ⁊ ad mlĩam cōuerti nō possiz ego cōuenienter ꝯsulere: qm̄ diuersitati causaꝝ diuersuz regimen est necessariū. Estimatiuo tm̄ iudicio ꝑ ea que audiui dico ꝓbabiliter cām huiꝰ q̄rtane esse mãm mlĩcam ex adustione sāguinis generataz: p̄cipue cū intelligat̃ vir robustus ⁊ ad operationes oēs satis fortis nãliter: ⁊ si fuerit annosus ⁊ ex alijs quibusdā intellectis: ad q̄ nō discurro ꝓpter inutilitatē. Hoc igit̃ supposito ñ est ꝓpositi mei in p̄ñti ad singula discurrere que in casu cōsulatione indigerent nisi tp̄s supesset ad scribendū: s3 tm̄ quedā notabo in q̄bus posset error cōiter cōmitti ne in errorē incidatur. ⸿ Dico igit̃ p̊ ꝓ vna cautela obseruãda: ꝙ l3 mã mlĩca facta in se sit frigida: qr tm̄ talis vt supponit̃ est radicaliter calida: ex quo fluit sāguis: ⁊ per adustionē genita effectiue a calido adurēte. Jdcirco regimē cōueniens in dieta cibi ⁊ potu aeris ⁊ reliquaꝝ reꝝ nō nãliū nō dz ad calidū declinare: imo paꝝ ꝑ ad frigidū ⁊ humiduz: l3 intentio que est ad cām añcedentez mãlem de digestione dz esse cū aliq̄lr calidis. Et ꝓinde ex hac regula seq̄tur ꝙ cauendum est a vinis potentibus: a sp̄ebus ꝯfectionibus calidis: ab aere ēt calido ⁊ sicco camere: imo ꝯuertendus est aer parumꝑ ad frigidū. Jdē de reliq̄s intelligat̃. ⸿ Ex hoc ēt seq̄t̃ in opere ꝙ in p̄ncipio ꝑoxismi stãte frigiditate membroꝝ nō sunt applicãda extremis excessiue calida ⁊ sicca de lapidibus ignitis vel ferro ignito: vel pannis excessiue calefactis. S3 cōuenientius erit si habeat̃ vesica bouis vel oue: ⁊ fiant semiplene cū aqua calida: in q̄ sint decocte viole: flores boraginis: ⁊ buglosse: ⁊ nenupharis sumēdo d̄ quolibz. M.i. ⁊ de floribus camomille: ⁊ melliloti. M.i.ß. Et circa dorsum nō fiant inunctiones cuz tyriaca mitridato vel alijs antidotis fortibus vt fieri solet: s3 existente necessitate ꝑꝑ fortē ꝯcussionē membroꝝ pōt fieri coacte inunctio cum oleo anetio: ⁊ nō vltra. Cōseruet̃ ēt sp̄ālr vt non occurrat ꝑoxismꝰ nisi ventre vacuo: ita ꝙ si illa die ꝑoxismi cibandus sit eger ꝑꝑ debilitatē sit adminus cibatus ꝑ. v. vel. vi. horas añ horā ꝑoxismi: ⁊ tūc in hora ꝓxima ꝑoxismo vel in p̄ncipio si faciliter ꝓmoueri potuit ad vomēdū vomitꝰ tūc est maxīe ꝯueniens: sed nō fiat nisi cū cā leuiter ꝓuocante nota medicis. Jn ꝓcessu aūt ꝑoxismi obseruetur ne corpus nimis calefiat p̄ānis ⁊ vestimentis: imo laudabile est iam expanso calore ad mēbra ita ꝙ extrema sint notabiliter calefacta: ⁊ ꝑtibus pectoralibus tepefieri incipientibus: vt circa cor approximet̃ epithima alteratiuū ad frigidū: ⁊ descriptio ꝯueniēs fiat vt ĩfra. ℞. aquaꝝ buglosse: lupuloꝝ rosaꝝ. añ. ʒ.ij. mellisse. ʒ.i. acetose. ʒ.i.ß. fragmentoꝝ smeraldi: saphiri subtilissime tritoꝝ añ. ʒ.ß. floꝝ boraginis violaꝝ: ⁊ buglosse añ. ℈.i. ãbre ⁊ camphore añ. gra. ij. Si etiam die sequēti fiat epithima epati ad infrigidandū erit ꝯueniēs factis iā euacuationibꝰ de mã añcedēti vt supponitur fiat vt infra. ℞. aq̄ endiuie. ʒ.iij. lupuloꝝ rox. añ. ʒ.i. aceti. ʒ.ß. vtriusq3 sandaloꝝ ⁊ coraloꝝ añ. ℈.i. lignialr. ℈.ß. misce nūq̄ tm̄ aliq̄d hoꝝ actualr ponat̃ fridū s3 tepidū. Est ēt bñda cautela vt tp̄e ꝑoxismi post q̄nq3 horas a p̄nº ꝑꝑ etatē virtꝰ ꝯfortet̃ cū aliq̊ ꝯfortāte mediciāli: cuiꝰ d̄scriptio ꝯueniēs ē vt ĩfra. ℞. zucchari viol. ʒ.i. diabuglossati. ʒ.i.ß. ambre. ℈.ß. margaritaꝝ. ʒ.ß. saphiri: iacinti: granate: smeraldi añ. ℈.ß. rosarū rub. ℈.i. specieꝝ tria sandalorū. ʒ.i.ß. specierū aromatici rosati siue musco ⁊ rosate nouelle añ. ℈.i. cū syrupo de succo pomorū: ⁊ folijs. iiij. auri fiat cōfectio: ⁊ gnãlr ꝓ regl̃a obseruet̃ ꝙ in diebꝰ ꝑoxismi sit dicta exhibitio medicinaꝝ ad fridū magis declinãs q̄ ĩ diebus q̄etis vel minoris afflictionis. Nã in die q̄etis medicina ad calidū magis pōt declinare: siue sit syrupus siue sit ꝯfectio. Jdē de cibis ĩtelligēdū est. ⸿ Laudo ēt ꝓpterea ꝙ corpus vt supponit̃ satis robustū existit ꝑ nãm: ⁊ mãm ex sanguine habuisse redditū: si nō sit facta flobothomia fiat de basilica p̊ᵐ: ⁊ post. viij. vl̃. x. dies de saluatella vl̃ ve

na īferiori sinistri brachẏ: ⁊ si alias fuisset fcā stāte grossi
tie vrinaꝝ: ⁊ ad ruborē declinātiū laudo fieri de vena sini
stri brachẏ vt dictū est: ita tñ ꝙ nō sumatur nisi modica
quantitas sanguinis: ⁊ fiat aptura magna post tres horas
diei ad minus. ⁋ Laudo ēt factis eūonibus diuersiuis de
appropriatis vt supponit̄ singulis. x. diebus in die añcedē
ti īmediate ad diē febris sumat. ʒ. i. diacatholiconis in ma
ne q̄ si fortassis nō operet̄ ꝑꝑ dispōnē regionis ⁊ robusticī
tatē corpis addant̄. ʒ. i. vel. ij. diasene nicholai: ⁊ cū zuccha
ro fiat bolus. Est tñ notādū: ꝙ si nō addat̄ dyasene nō ē
expediēs sumi lauatiuū añ cibū: ⁊ si sumat̄ est necessariū.
Si aūt nō placeret in forma hꝰ exhibeat̄. ʒ. i. in tribꝰ pil-
lulis de pillulis indis ⁊ fumoterre equalr̄. ſ. ʒ. ß. de qualꝫ.
Est ēt obseruāda cautela vt in diebꝰ nō afflictionis singu-
la die sumat coclear. i. magnū de ꝯfectiōe vt īfra. ℞. ꝯser-
ue violaꝝ ⁊ buglosse. añ. ℥. i. cuscute thimi anthos violaꝝ.
añ. ℈. i. passulaꝝ mūdataꝝ. ʒ. ij. polipodẏ. ʒ. i. spēꝝ ꝯfectio
nis de gēmis. ʒ. i. ß. cū folẏs tribus auri ⁊ syrupo de pomis
ꝯposito fiat cōfectio. ⁋ In regimie aūt circa dietā obſue
tur vt in diebꝰ q̄etis sit dieta satis īpinguatiua ex carnibꝰ
auiū mōtanaꝝ si hēri pñt: vel cū pullis gallinaꝝ q electio-
res sunt in casu q̄ꝫ ꝑdicū. Carnes ēt vituloꝝ ī casu ꝯueniūt
⁊ castratoꝝ iuuenū a ꝓprietate Oua quoqꝫ sorbilia pluri
mi sunt iuuamēti ⁊ brodia dictaꝝ carniū: panis coctꝰ ēt ī
brodẏs ⁊ maxime cū amigdalato ꝯuenit: ⁊ istis ꝑcipue in-
herēdū ē: ⁊ reliqua dimittant̄. Uinū sit mediocriter vino
suꝫ ⁊ medẏ coloris mixtū ēt cū aqua zucchari ēt decoctio
nis radicis buglosse: ⁊ si ponerent̄ frusta auri in decoctio-
ne eēt ꝯueniēs: si ēt adderet̄ radix buglosse in decoctiōe in
brodẏs felicitabit̄ opatio: videre ēt sibi grata de localibꝰ
auro: ⁊ hꝰ est ī casu multū cōueniēs. ⁋ Iā restāt aliq̄ a ꝓ
prietate valētia: dr̄ ꝙ si sumant̄ q̄ttuor folia berbene cū.
ʒ. i. radicis eiꝰ: ⁊ det̄ in potu cū vino ꝙ curat. Et ꝙ inūctio
fcā dorso cum sanguie asini manu ducto sanat. Alẏ dixe-
runt ꝙ misceat̄ sanguis asini cū succo serpētarie ⁊ vngat̄
totū dorsuꝫ paciētis: ⁊ curabit̄ si deus voluerit. Ego tñ ma
gis inherēo his que. s̄. scripta sunt: qm̄ talia nō nisi post dige
stionem ⁊ humoꝝ euacuationeꝫ ꝯferre consueuerunt. Et
his sum contentus

⁋ Descriptio pillularum ad quartanā. Cōsilium. XCV.

REcipe agarici trociscati pillulaꝝ asayeret
añ. ʒ. i. lapidis laçuli ꝑparati scene polipo-
dẏ epithimi. añ. ℈. i. cū syr. de pōis ꝯposi-
to fiat pasta ꝓ pillulis. Trocisci ad idē. ℞.
ani. āeos assari: absynthẏ. seīs apẏ amigda
laꝝ excorticataꝝ masticis spice oīum añ.
aur̄. i. aloes ⁊ folẏ añ. aur̄. i. ß. succi eupato-
rẏ. aur̄. ij. terant̄ ⁊ fiant trocisci. ⁋ Pro obscuritate visus
cū pāno subtili ⁊ signo albo ⁊ rubedie venaꝝ oculi. ℞. la-
ne succide. M. i. ꝯburet̄ ꝓ cinere: postea sumat̄ cinis cum
tertia ꝑte pulueris thuris: ⁊ cū albumīe oui ꝯquassato fiat
mixtura ꝓ ponēdo suꝑciliū cū stupa. Itē. ℞. zucchari albi
ʒ. i. thucie ꝑpara. margaritaꝝ albaꝝ. añ. ℈. i. ʒʒ. gra. v. mis.
fiat pl'uis cribellatus pro insufflando intra oculum.

⁋ Ad preseruandum nos a peste. Consilium. XCVI.

PRo preseruando a malitia aeris pestiferi
maxie in tꝑe hoc calido ponā quedaꝫ bre-
uia ad regimen ꝑtinētia. ꝯñter quedā me-
dicinalia ēt ad intētionem istam iuuantia.
⁋ Primū qđ occurrit est. Nulluꝫ esse ita
salubre remediū in ꝓseruando sicut nō oc
currere aeri pestifero: vel discedere ab eo: ⁊ ad aerem
non infectum locum sue habitationis eligere. Or si pur fu
erit expediens transire per aerem infectum vel in eodem
ꝯmorari. ⁋ Prima regula sit: ꝙ vitādus est aer multum
discoopertus: ⁊ ēt multum ꝯstrictus: qui non posset debite
euentari: neqꝫ moret̄ flante vento in parte opposita ven-
to. Et vniuersaliter ꝑticipandum est cuꝫ modicis ꝑsonis:
⁊ nō est cum eis colloquendum si possibile est saltem in
locis arctis: ⁊ tunc etiaꝫ obseruet̄ vt facies nō in directuꝫ
collocetur faciei illius: cum quo loquitur. Et fugienda est
omnis multitudo ꝑsonarum ⁊ loca: ad que plurimi ꝯfluūt
vt tꝑe missarū ⁊c. Et non fiat cōtactus alioꝝ maxime ve-
stium nisi pro necessitate. Et ꝓhibeatur accessus in totum
ad mulieres: ⁊ maxime publicas. Et ante exitū a camera
ꝓpria in hoc tempore calido fiat irroratio per cameram:
ēt ablutio faciei ⁊ brachiorū ⁊ manuū cum mixtura facta
ex aqua acetose rosaꝝ ⁊ aceti ꝑtibus equalibus. Et vitet̄
aer calidus vel ex dispōne āni: vel accidentaliter in tēpore
calido. Et in aere frigido ⁊ nebuloso ⁊ grosso accendatur
ignis in camera factus ex sarmentis aromaticis vt lauri
rorismarini vitiū ⁊ similium. Uel saltem suffumiget̄ ap-
posita vna parte de mixtura: vt infra supra carbones.
℞. thuris gariofi. floꝝ buglosse doronici vernicis añ. ʒ. ß.
corticū citri boliar. añ. ℈. ij. ambre. lignialoes añ. gra. iiẏ.
musci. gra. ij. cū mucillagine se. citri: ⁊ modico terbentine
fiat pasta. Postea cū exit domū teneat in ore frustum çe-
doarie: siue de corticibus citri: ⁊ semper ꝯuertat faciem in
cōtrariū his: cuꝫ q̄bus colloquenduꝫ est. ⁋ Fugienda est
omnis repletio ⁊ maxime de cibis malis vt de fructibus.
Nam omnes cibi humidi ⁊ actu ⁊ potentia sunt nociui.
Est tamen abstinēdum a cibis etiā grossis difficulter di-
gestibilibus: ⁊ ab his que appropinquant corruptioni vt
sunt cibaria multū humida ꝯiuncta caliditate. Et lꝫ suꝑ-
flua repletio noceat ēt de cibis laudabilibus: tñ nimia ab-
stinētia ⁊ ieiunia inflāmando nocēt. Adherendū est cibis
frigidis ⁊ siccis saltē cū artificio taliter ꝑparatis: vt cum
aceto agresta vino granatoꝝ ⁊ similibus. Et ꝓ potu viten
tur vina potentia maxime dulcia ⁊ grossa ⁊ turbida ⁊ acu
ta. Bibātur vina modice vinositatis mixta plus ⁊ minus
secundū varietatē aeris in calido ⁊ frigido: ⁊ ꝟm potētiam
vini. ⁋ Iā ad medicinalia maxie veniēs añ omnia necessa
ria est eūatio cōis debēti trāsire per loca suspecta: ⁊ hoc ꝓ-
prius perficitur cum flobothomia moderata vene cōis: ⁊
si sit peccatū in alẏs humoribus a sanguine. Fiat ēt mun-
dificatio cum appropriatis ⁊ digerendo ⁊ eūando dictos
humores: ⁊ conuenientes pillule quasi ad omnes humo-
res peccantes sunt: si fiāt vt infra. ℞. agarici albissimi. ʒ. v.
turbith. electi. ʒ. ß. ʒʒ. ʒ. i. ß. mirabolanorum: kebulorū: citri
norum indorum. añ. ʒ. ij. diagredẏ debite preparati. ʒ. ij. ß.
tormentille been albi ⁊ rub. añ. ʒ. ß. myrrhe croci ana. ʒ. i.
xilobalsami carpobalsami squinātī assari. añ. ℈. i. cinamo-
mi macis nucismus. gariof. spice. añ. ℈. ß. ambre electe. ʒ. i.
smeraldi. ℈. ij. lignialoes: ossis: de corde cerui sete crude.
añ. ℈. ij. aloes sicotrini electi. ℥. iiẏ. fiant pillule cum succo
acetose vel absynthẏ. De his possūt exhiberi. ℈. iiẏ. ꝓ vi-
ce. Et facta mundificatione tali ad solidationem spirituū
⁊ ꝓhibitionem putrefactionis in hoc tempore rabide ca-
liditatis: si sumatur omni mane coclear vnum de puluere
vt infra cum modico vini al. subtilis mixti cum modico
aque rosate erit conueniēs: cuius descriptio. ē ℞. vtriusq̄ꝫ
endiuie: scariole lactuce: boraginis ana. ʒ. ß. se. citri excor-
ticati. ʒ. i. ß. rosarum spodẏ: sete crude se. acetose. ana. ℈. ij.
margaritarum albarum terre sigillate boliarmeni prius
infusis terra sigillata ⁊ boliarmeno ī aqua rosata ⁊ aceto
postea exiccatis ana. ʒ. i. gariofilorū. ʒ. ß. croci ⁊ camphore.
añ. ℈. ß.

añ.℈.ß.smeraldi:iacinti.añ.g̈.quinqꝫ misce.fiat puluis:⁊ stãte aere frigido ꝯuenit si bis ĩ ebdomada sumanṫ tres pille de cõib⁹ factis ex myrrha:aloe:⁊ croco ponderis.ʒ.ß ꝓ vice vsqꝫ ad.ʒ.i.ponẽdo ꝑtes.ij.aloes ⁊ alioꝝ añ.ꝑ.i.Et si placeret in forma ꝯfectiõis posset addi de dyabuglossato ⁊ çucc haro rosato cũ syrupo de acetositate citri ad formaꝫ electuarij:⁊ posset cum çuccharo dissoluto in aq̃s appropriatis fieri ꝯfectio in morsellis solida.Etiaꝫ sumatur tyriacha cõmunis andromaci ad quãtitatẽ.ʒ.i.semel in ebdomada tardãdo cibũ ꝑ sex horas post.℄ Ualet ẽt cõpositio tyriachalis stante tp̄e humido facta ex nucibus:ficubus:⁊ rutha añ.ꝑtibus equalib⁹ sumẽdo modicũ vini cũ aq̃ buglose ⁊ pro maiori solidatione spirituũ ⁊ ꝓhibitione a putrefactione in dicto tp̄e valebit si fiat pul̾.vt infra.℞.emblicoꝝ carabe sticados çedoarie se.citri mũdi: granoꝝ mirti spodij.añ.ʒ.i.ß.margaritaꝝ al. saphiroꝝ iacintoꝝ smaragdoꝝ ambre croci cinamomi electi añ.ʒ.i. boliar.loti.℈.i.camphore.g̈.iij.fiat puluis ſm artẽ ⁊ exhibeaṫ vt supra.Et ex eis vel aliquib⁹ eoꝝ frigidis põt fieri pomũ ad odorãdũ tẽporibus calidis addẽdo sandalos citrinos ⁊ flores nenupharis vt infra.℞. se.citri excorticati.florum nenupharis rosarum sandaloꝝ citrinoꝝ añ.ʒ.ß ambre.℈.ij. cãphore gra.iij. ligenṫ in petia prius infusa in aqua rosata ⁊ expressa pro odoramento.Et in tp̄e frigido potest fieri odoramentum vt ĩfra.℞.laudani.ʒ.i.ß. storacis calamite.ʒ.iij.been. al.⁊ ru. gariofo. cubebarum ligni aloes nucis musca.gallie musca. añ.ʒ.i. ambre. ℈.i. musci.gra.v.rosarum.ʒ.ß.mis.fiat pomũ pro odoramẽto. Et hec sufficiant.

℄ In casu aeris pestiferi. Consilium. XCVII.

Recipe pillulaꝝ cõium nũero tres.sumanṫ bis in ebdomada:mediãdo ꝑ tres dies cũ modico aq̃ buglosse.Et si hec ñ sufficerẽt formenṫ pillule vt ĩfra.℞.ambre ellecte. ʒ.i.smeraldi.℈.ij.ligni al.ossis ẟ corde cerui.sirici crudi.añ.℈.ij.ben.al.ru.tormẽtille.añ.ʒ.ß myrhe croci.añ.ʒ.i.xilobal.carpobal.squnanti assari.añ.℈.i.cinamomi macis nucis mus.gariof.spice.añ.℈.ß.turbith electi.ʒ.ß.agar.albis.ʒ.v.ʒʒ.ʒ.i.salisgẽ.℈.iiij.mirabolanoꝝ kebuloꝝ indoꝝ citrino.añ.ʒ.ij. dyagredij ẟbite ꝑꝑ.ʒ.ij.ß.aloes sucotrini electi.ʒ.iij.⁊ cõfice pillulas:ẟ qb⁹ sumaṫ vna grossa oib⁹.xv.dieb⁹ cũ succo absynthij.℄ Itẽ.℞.mitridati.ʒ.vi. boliar . terre sigil.se. aceto.spodij:floꝝ lãbrusce.ana.ʒ.vi.ãbr̄.g̈.iij.cãphor̄.gra. iiij.musci gra.i.cũ cera fiat pomũ ꝓ odorãdo.℄ Circa regimẽ in aere. Uiteṫ aer qꝫ nebulosus grossus caliginosus ⁊ vẽtosus:⁊ qꝫ maxĩe meridional̾ ⁊ oriẽtal̾. Neqꝫ exeundũ ẽ a domo nisi p⁹.ij.horas diei.Et tũc qꝫ ẟ vr̄is teneat in ore paꝝ frusti de çedoaria vl̾ ẟ aristo.ro.vl̾.de gẽtiana: ⁊ ẽ singl̾aris:siue de corticecitri ꝯdito:⁊ ẽ magis suaue:lꝫ çedoaria ponaṫ excellẽtior.Uꝫ ẽt si ꝑ paꝝ sumaṫ ad q̃titatẽ ꝑue castanee ẟ pasta facta ex folijs ruthe ficub⁹ siccis ⁊ nucib⁹ eq̃l̾r adinuicẽ malaxatis.Sꝫ qũocũqꝫ sit ꝑticipãdũ ẽ cũ paucis hoib⁹ ⁊ ñ ẽ cũ eis loquẽdũ nisi ĩ aere libero ⁊ nõ in locis strictis.Et tũc ẽt obſueṫ vt facies nõ inde ĩ rectũ occurrat faciei illi⁹ cũ quo loqͣṫ.℄ Uitãda ẽ ẽt ois multitudo ꝑsonaꝝ p̄cipue ꝯtactus vestiũ. Et iõ fugiẽda sunt loca ad q̃ plurimi ꝯfluũt:⁊ tp̄e missaꝝ ⁊ hmõi.Et interdicaṫ oĩo vt null⁹ accedat ad mulieres ⁊ maxĩe publicas. Neqꝫ ꝯtãgẽde sunt manus nisi cũ cerotecis. Et ante exitũ a domo ⁊ in regressu fiat ignis ex lignis iunipi ⁊ lauro si hr̄i pñt ⁊ sarmẽtis rorismarini ⁊ hꝫ aromaticis. Põt ẽt suffumigari camera apponẽdo vnã formulã:de qb⁹ infra sup carbones.℞.corticũ citri.cinamomi dorõici thuris vernicis.añ.ʒ.ß.boliar.terre sigilate infusoꝝ in aceto ꝑ duas horas añ.℈.ij.ambre ligni al̾.musci.añ.g̈.iiij.tormẽtille çedoar. diptami añ.ʒ.i.cũ terbẽtina clara fiat forma pro formulis.℄ Circa cibũ ⁊ potũ p̄mo obseruet regl̾a:q̄ ꝑce sit comedẽdũ ⁊ bibẽdũ p̄cipue:sit ꝑcitas ĩ potu.Cauẽdũ est ẽt ab humidis formaliter ⁊ virtual̾r.Et iõ declinãdũ ẽ ad dietã siccã:⁊ ꝯñter ad assata magis q̃ elixata.Et spãliter viteṫ cibaria alterata versus putrefactioneꝫ:vt plerũqꝫ euenit in auib⁹ ex multo tp̄e mortuis:⁊ alijs siluestribus animalibus.Et his ⁊c̄.

℄ Pro botio remouendo. Cõsiliũ. XCVIII.

Primo in cãu isto obseruet̃ dieta vt caueatur ab oĩbus cibarijs frigidis ⁊ hũidis viscosis flegmaticis ⁊ ẽt melancolicis.Et sic cauendũ est a carnib⁹ porcis a caseo cibarijs de pasta carnib⁹ piguib⁹ ⁊ neruosis.Et a leguminib⁹:⁊ a carnibus boum salitoꝝ maxĩe ⁊ ab aq̃ frida:⁊ maxĩe si grossa fuerit ⁊ spissa. Nec est subito dormiẽdũ p⁹ cibũ.Et ẽ dormiẽdũ capite bñ leuato ⁊ bñ coopto. ℄ Postea laudo sumi tres syrupos vt ĩfra.℞.oximellis sqlitici syrupi de duab⁹ radicib⁹ ⁊ mell̾ rosa.añ.ʒ.ß. aquaꝝ betonice maiorãe ⁊ fenicl̾i.añ.ʒ.i.misce.postea sequẽti die sumaṫ pl̾uis vt infra.℞.agarici.ʒ.i.turbith. ℈.i.ß.ʒʒ.℈.ß. oĩa simul infundanṫ in modico oximellis sqlitici ⁊ tãdẽ fiat trociscus q̄ exicceṫ ⁊ tãdẽ fiat puluis.Et sumaṫ hora mediciaꝝ solutiuaꝝ ⁊ tardeṫ prãdiũ vt fieri solet.Seq̃nti die sumat.ʒ.i.mitridati. ℄ Postea laudo vt singl̾a ebdomada detur pl̾uis vt ĩfra.℞.turbith electi.ʒ.iij.ʒʒ.ʒ.ß. çuccharial.ʒ.i.ß.misce ⁊ fiat puluis ẟ quo sumaṫ.ʒ.i.vt dictum est cũ modico vini albi.Et post duos dies detur.ʒ.i. pulueris ĩfrascripti in mane cũ vino albo ⁊ ꝯtinueṫ trib⁹ dieb⁹ ꝯtinuis vt ĩfra.℞.spõgie.ʒ.ß.spice.ʒ.ij.anisi cinamomi petrosilij apij.añ.ʒ.iij.nucis muscate gariof.pollij.ʒʒ.cinamomi liquiricie.añ.ʒ.ß.pulegij.saturegie ysopi. añ.ʒ.ij: carpobalsa.pipis lõgi myrrhe.añ.ʒ.i.oĩa suprascripta pl̾ueriçenṫ:misceãṫ ⁊ vsui reſueṫ vt dcm̃ est. Hoc tñ magis laudo fieri in hyeme q̃ ĩ estate ⁊ magis ĩ corꝑe nõ macilẽto q̃ macilẽto.℄ Laudo ẽt fieri iunctionẽ ad locũ tũoris ex̃ cũ oleo de lilio ⁊ camomellino. Ita ꝯtinuãdo remedia interpollatim remouebitur si deus voluerit.

℄ Pro cancro parum vlcerato. Cõsiliũ. XCIX.

In cãu clarissimi ciui Januẽsis.d. Andree ĩperialis:supposito q̄ cãus suus est cãcer: vl̾ sibi ꝓpinq̄ssim⁹:ex q̊ ẽ apa duꝝ ⁊ sephiros:ꝑ hꝫ q̄ stãt ĩ eo pl̾satões ⁊ aliq̃l̾ iflãmatio cũ manifesta additõe ei⁹:⁊ ꝑ hꝫ accñtia distiguunṫ a sephiros cũ q̊ magis cõicat q̃ cũ alijs apatib⁹.Et q̃uis ei⁹ color ad rubeum declinet ⁊ nõ ad fuscũ nꝫ plũbeũ colorẽ:nꝫ ĩ eo appareãt vene ĩ circuitu ad nigꝝ ẟclinãtes.ñ ꝑpea ꝯcludendũ est cãcrũ nõ eẽ:sꝫ ipm̃ nõ eẽ cãcrũ factũ ex mã flegmatica vl̾ melãcolica ꝑ viã adustiõis hꝫ bñ sequiṫ. Sꝫ debilis est cancer genit⁹ ex mã colerica adusta:⁊ aliqs ex mã sanguinea adusta:⁊ aliquis ex mã mixta ex his.Et in istis dicta acciͣ nõ sunt necessaria:sed tñ in illis qui pendent ex mã ml̾ica fcã adusta ex nãli ml̾ia:vl̾ fl̾ate:qd̄ ñ ẽ ĩ cãu nr̄o qꝛ tale apa pendet ex mã ml̾ica ex adustione sanguis fcã cũ aliq̃li mixtiõe colere:qd̄ ẟclarat rubedo cũ dolore pulsatiõe ⁊ velocitate additõis q̄ accñtia ñ sil̾r ĩ alijs appeṫ.

Et hāc oñiam tacite inuebat dñs Auic. tertia quarti. c. ꝓprio de cācro cū dixit. Et cācer qdā est vehemētis doloris: ⁊ alius est parui doloris getus: ⁊ ali⁹ est qui pducit ad vlceratiōnē: qm̄ est ex m̄lia que est ab adustione sanguīs ⁊ adustione colere pure solius: ⁊ alius est siccus qui nō vlcerat. vt supple factus a m̄ā adusta ex m̄lia vel flegmate vt dixi: ⁊ bn̄ ꝯsideranti apparebit hanc esse mentē dn̄i Aui. in illo loco. ❡ Concludendū igitur: ꝙ de accn̄tibus cācri quedā sunt necessaria ⁊ inseparabilia vt apostematis duricies cū aliquali pulsatione ⁊c. quedā sunt sepabilia ñ semꝑ ꝯcomitātia vt color fuscus cū apparētia illaꝝ venaꝝ in circuitu ⁊c. Etiam ꝙ fiat icipiēdo hoc est ꝯtigēs: q2 aliqñ aliū morbū sequit̄. ❡ Posset ēt in casu nr̄o dici: ꝙ vbi ptes circūstantes al's fuissent cauteriçate dicte venule aliqualr̄ ad rubeū ⁊ nō ad fuscū declinātes scdꝫ proportionatā m̄ām apparerēt: sed cauteriçatio al's facta prohibet talium ramoꝝ apparentiaꝫ extrinsec⁹: lꝫ vt firmiter teneas interius lateāt. ❡ Hoc igitur supposito qm̄: vt oēs ꝯsentiunt auctores medicine: in canc⁹ duplex reqritur regimen vel inge^m^ curatiuū. Unū scilicet quo fit ipsius integra radica⁹: ⁊ ipsius vera curatio abscindēdo totū mēbrū canceratū: ⁊ oēs eius ramos in totuꝫ euellēdo: ꝯsequēter cū ferro vl' auro ignito caustīcando ⁊ cauteriçado. Aliud ingeniū est magis blāditiuū quo. s. intenditur ad remissionem malitie qualitatis m̄āe eiusdē: ⁊ ꝓhibitionē augmēti eius ⁊ vlceris. Et lꝫ vt planū est intelligere vbi p̄ma via secure exhiberi possit: per quā in totū fit p̄ncipalis morbi vera curatio: multo electior esset q̄ scd̄a. Sed vbi non tute exhiberi possit neqꝫ certitudinē habeam⁹ de vera cura: multo elligibilior est 2^a^ via q̄ prima. ❡ Dubitandū est igit̄ si in casu isto sit p̄ma acceptanda via vel 2^a^ que ē tm̄ blanditiua. ❡ Et qm̄ ego huius fui snīe ꝙ secūda sit elligenda: ⁊ adhuc sū adducā rōnes ⁊ medicam̄ia ꝓbabilia quedā: ꝓpter que hanc snīam firmam teneo. ❡ Pro declaratione adduco p̄mo textuꝫ Hypo. cōmunē in ista m̄ā vi. ꝑticula aphorismoꝝ cum dixit. Quibuscūqꝫ absconditi cācri fiunt nō curare melius est. Curati enim citius pereūt. Non curati vo multū tꝑs perficiūt. Super quo textu dixit Gal. super illo verbo. Non curare qd̄ intendit vl' non debet incidi vel vri. Curati enim idest incisi cicius pereunt q̄ non curati: idest q̄ non incisi: sed super leniter blandiri. ❡ Sed in hac nostra m̄ā residet difficultas. s. in casu nostro: an cancer iste dicatur esse de absconditis: vt dixit Hipo. circa textum: q2 de non abscōditis ⁊ manifestis non videtur presens tex. imo ex opposito apparet ex verbis Hypo. ꝙ cancri manifesti debent curari ꝫ modū dictum. cuiusmodi videtur esse in casu nostro: q2 dispositio est in loco extrinseco ⁊ apparenti. Sed iaꝫ volo declarare ꝙ iste cancer debet appellari de abscōditis: ⁊ tūc stabit snīa Hypo. scilicet ꝙ non fiat cura per incisioneꝫ vel per cauteria. Secundo adducā nocumenta apta euenire si fiat hec incisio. Tertio declarabo postq̄ sibi nō competit h̓ cura q̄ via icedendū sit i ānotādo regim̄ ꝯueniēs circa dietaꝫ ⁊ circa medicinalia. ❡ Circa igitur primuꝫ est notandum ꝫm doctrinaꝫ cōmuneꝫ doctorum in ista m̄ā: ēt circa illum passum spāliter ꝫm snīam Dyni de florētia tertia quarti loco supius allegato: vbi ipe tractat istā materiā ꝙ dupliciter intelligere possumus canc^m^ aliqualeꝫ esse absconditū. Uno mō q2 sit in cōcauitatibus corporis interioribus: vt in matrice vel epe ⁊ mēbris nō extrinsecis: ꝫ itrīsecis. Alio mō dr̄ cācer eē abscōditus q2 ⁊ si sit apparens in exteriorib⁹: tm̄ est ꝫ eius radices in iteriorib⁹ mēbris ꝓfundatus: ⁊ isto mō oēm cācꝝ longi tēporis ⁊ satis magnū medici abscōditū appellāt. Et isto mō dicūt oēs ꝙ cācer antiquus nullus dꝫ incidi nec vri ⁊ opposito mō cancer paruus ⁊ extrinsecus: ⁊ vbi sumus certi de eradicatione totius maliciate m̄āe: ꝙ isto cāu aliqñ medici presumūt ad incidēdū ⁊ cauteriçandū. Sed q2 raro ēt in p̄ncipiante ⁊ puo cācro sunt securi de extirpādo in totū radices eius: ideo docti medici ēt cūꝫ dubio operant̄. Et ꝓpterea. d. Aui. dubitans curā in paruo ⁊ incipiēte cācro cū sectione dixit caplo allegato. Et fortasse sufferunt cācri parui sectionē. i. cancri parui fortasse curant̄ cum sectiōe. Et dixit fortasse ponens ēt rem in dubio. Multo g̃ minus in cancro cōfirmato nō est attendēda cura cum incisione: sed solum est habenda intentio ne augeat̄ ⁊ ne vlceretur. Et ad hunc sensum dicit ipse in p̄ncipio capituli de cura. Illud qd̄ oꝫ caueri de cura cancri. i. ꝙ illud qd̄ opꝫ intendere in cura cancri est: qm̄ cum incipit fortassis possibile est vt ꝓhibeat̄: ⁊ accidit aliqbus hoīs vt sanet̄ incipiēs idest qñ incipit ⁊ est puus: ⁊ addit. Cōfirmatus vero non sanat̄. Qz autem in casu nostro nō sit paruus ⁊ icipiēs manifestū est: qm̄ incipiēs dicit̄ qui est duoꝝ vel trium mensium incipiens: ⁊ paruus ad q̄titatē fabe vel huiusmodi. talis aūt est iam. v. vel. vij. annoꝝ ⁊ vlceratus. Et ꝙ sit ēt confirmatus et habeat radices interius penetrantes vel saltē vsqꝫ ad mēbra nobilia vt pāniculū saltē extrinsecuꝫ peruenientes. Primo deduci pōt ex verisimili pp tꝑis longitudinē. Scd̄o q2 alias fuit incisus ⁊ cauteriçatus: ⁊ tm̄ infra mēseꝫ repullulauit: qd̄ nō fuisset si radicit⁹ fuisset remot⁹. Neqꝫ in h̓ dicat̄: ꝙ mali⁹ regis fuerit cā reddit⁹ qm̄ si radices oēs fuissent extirpate caute^m^ ferreuꝫ vel aureū remouet malitiā ꝯplonis sue inducendo nouā ꝯplonem vt volunt Albuchasis: talis ergo recidiua nō fuit ex mali⁹ regis ⁊ derelicta mala qualitate tm̄: sed ꝓpterea ꝙ radices ipsi⁹ nō erāt in totū extirpate q2 erant penetrātes vel vsqꝫ intra saltē pāniculū inolute: ⁊ ꝙ hoc sit veꝝ adducitur. Tertio significa⁹ pp exitū materiei q̄ viruleta est ⁊ subtilis q̄ magl attestari vr̄ mēbris spmaticis vt neruosis vl' pāniculosis q̄ carniformib⁹: ⁊ sic ex ꝯn̄ti si tūc nō potuit fieri vera cura⁹ p icisionē qñ erat minoris tꝑis: m̄ltominus atētāda est nūc cura⁹ cum illa via. ❡ Sꝫ iam scd̄o restat declarare nocumēta q̄ apta sunt sequi ex ipsius incisione cauteriçatiōe. Primuꝫ qm̄ existētibus radicib⁹ ꝓfundis oportebit ꝯn̄ter radicit⁹ icidere ⁊ ꝓfūdare vsqꝫ ad mēbra nobilia: ⁊ sic fiet vulnus maximū: ⁊ nō nisi cū magna violentia nāe: precipue q2 vicinaretur ad membra nobilia: ⁊ ad mēbra maxie sēsibilia: ⁊ ex ꝯn̄ti fieret maxius dolor: ⁊ exinde maxia resolutio spirituū: ⁊ calidi nālis: ⁊ forte tanta ꝙ ad mortē deduceret. Est ēt dubiū 2° ne pp doloreꝫ attrahant̄ alij hūores q̄ sint cā augmēti apatis. Posset ēt fieri tanta sanguīs effusio pp radicit⁹ icidere: ꝙ ad extremā resolutionē deduceret̄. Et iste oēs cāe nocumētoꝝ in cura assignāt̄ a Gal. in terrapētica ad glauconē i fine. Postremo qd̄ est ēt spāli⁹ in isto cāu talicisio ⁊ cauteriçatio i ducūt ꝯplonē calidā in mēbro: vnde faciliter pōt malitia m̄āe exaugeri ⁊ magis maliciari: ⁊ ex ꝯsequēti deteriorabitur morbus. Et ꝓpter hāc cām dixit. A. c^o^. allegato cum dixit. Et fortasse erit in cauterio timor magn⁹: ⁊ id erit qm̄ erit cancer ꝓpe p̄ncipalia mēbra ⁊ nobilia. s. neruosa vt in casu nr̄o: ⁊ addit. Etiam narrauit qdā p̄moꝝ ꝙ medicus quidā incisit mamillam cācerosaꝫ radicit⁹: ⁊ cācerata ē alia. ⁊ h̓ potuit esse pp cās dictas ab. A. q2 p cauteriū fuit addita mali^a^ m̄āe q̄ tādē alteri mamille fuit cōicata. In summa ergo concludo: ꝙ incisio nequaq̄ fienda est: quoniam vel fiet incisio profunda ⁊ radicitus vt fieri dꝫ in cāu isto ad remouēdū radices ꝓfundas: ⁊ tūc pp dolorē ⁊ emorosagiā ē du^m^ de subitanea morte: aut nō fiet icisio ꝓfunda: ⁊ tūc ñ remouebunt̄ radices ei⁹: q2 denuo fieret recidiuatio ⁊ deterior ꝑore pp m̄ām magis malignari.

❡ Restat

¶ Restat igitur vt hec via in totũ dimittat̃: ⁊ via blãdi/
tiua operãdũ est. Ad ꝓhibitionẽ augmẽti ⁊ vlcerationeȝ
eius qð erat vltimũ ꝓpositũ nr̃m. ¶ Pro qua igitur intẽ
tione ꝯplenᵃ. Primo ordinandũ est debitũ regimẽ in die
ta. Scðo medicinalia ponendo ea q̃bus cõpleᵒ totius re/
ctificet̃ humores prauos aliquos euacuãdo ⁊ aliquos ad
benignũ reducẽdo ⁊ deprauatiõi mãe occurrẽdo: ⁊ hoc ꝑ
ea que iterius sumi debẽt: 3ᵒ ad ꝑticularia exterius appli
canda erit deueniendũ. ¶ Circa itaqȝ pᵐ in electione ae/
ris sit aer ad frigidũ magis q̃ȝ ad calidũȝ declinans: ⁊ ad
humidũ magis q̃ȝ ad siccuȝ. Ex ꝯsequẽti tp̃e estatis stan
dũ ẽ in locis recẽtibus: ⁊ nõ sub sole. Et sit camera sue ha/
bitatiõis ad septẽtrionẽ discoopta ⁊ nullo mõ a meridie:
tp̃e ẽt magni estᵘ recttificet̃ aer cũ aspsione foli. frigidoꝝ
vt foli. vitis: salicũ: lactuc. plãtagis: vio. ⁊ floꝝ eiᵘ ⁊ foli. eiᵘ:
folioꝝ nenupharis: vel cũ aspsione fcã cũ aq̃ ⁊ aceto. Idẽ
dico ꝙ tp̃e hyemis nõ est standũ in camera nimis calida:
neq̃ȝ apud ignẽ. Et ex eodẽ fundamẽto nõ est dormiẽdũ
sup pluma cal'a: neqȝ sunt portãde ad dorsuȝ vestes mul
tum calide vel ad pectᵘ. Unde vitãde sunt pelles vestiuȝ
vulpis tp̃e hyemis. Et elligẽde sũt pelles agnine albe ma
gis q̃ȝ nigre. Et hec de aere sufficiant. ¶ Circa motũ ⁊ q̃e
tem breuiter dicat̃: ꝙ exerciᵐ suauiter factũ ad aliq̃lẽ re/
solutionẽ vapoꝝ ⁊ ꝯfortationẽ calidi nãlis qui omni ma
licie ꝯplonali resistit: siue calide siue fride. vt 2ᵃ p̃mi ð si/
gnis ꝯplonũ coll'r ꝯueniẽs est. Quies tñ in casu absolute
ꝯueniẽtior est recedẽs a mediocritate q̃ȝ exerciᵐ tꝑamen
tũ excedẽs: cũ per q̃etẽ corpus humectet̃ ⁊ ĩfrigidet̃ ⁊ sic
humores a resolutiõe ꝓhibent̃: qð p̃cipue intẽdimᵘ in ca
su nr̃o. ¶ Ideȝ dico de somno respectu vigilie: qm̃ somnᵘ
ad sup̃fluitatẽ declinãs magis iuuat q̃ȝ vigilia mediocri/
tatẽ excedẽs. Sit igit̃ somnᵘ ꝓlixus: qui si nõ haberi pos/
sit nãliter saltẽ longo tp̃e sup loco quiescat̃: qm̃ talis q̃es
pro ꝑte somno equipat̃. ¶ Circa ĩanitionẽ ⁊ repletionem
breuiter sentio: ꝙ lȝ sup̃flua repletio noceat: plus tñ no/
cet ĩanitio sup̃flua: qm̃ ꝑ eã corpus ad ĩflãmationẽ dedu/
citur ⁊ exiccationẽ. Ieiunia igitur vitanda sunt: neqȝ susti
nẽda est fames vl' sitis: perinde laudo nõ existendũ vsqȝ
ad horã none ad sumẽdũ prãdiũ vt solẽt multi dñoꝝ Ia/
nuẽsiuȝ facere p̃cipue tp̃e estatis. Nõ est tardãdũ prãdiũ:
sed comedẽdũ in mane hora tempestiua: ⁊ media die ali/
quid ꝓ collatiõe sumendũ: ⁊ tandẽ tardanda erit cena in
hora recẽtiori. ¶ Sit tñ reg'la circa ĩanitionẽ vt singula
die vẽter reddat̃ moll' saltẽ semel ĩ die: ꝙ si bis fieret eẽt
ꝯueniẽtius. Et qm̃ coitus ad ĩanitionẽ ꝑtinet: dico ꝙ licȝ
sup̃fluus coitus exiccãdo ⁊ inflãmando multũ noceat: in/
terpolatus tñ per hoc ꝙ vapores m'l'cos depellit ⁊ aĩam
iocũdã efficit inuitãte nã in cãu nostro est iterdũ ꝯueniẽs.
¶ Circa regimẽ cibi ⁊ potuȝ breuiter dicat̃: ꝙ oĩa ciba/
ria inflãmabilia maxĩe merito q̃litatũ manifestaꝝ vt ca
lida ⁊ sicca nocẽt. Ex h̃ vitãda sunt oĩa salsa ⁊ acuta mor/
dicatiua vt sũt aromatica: cepe: allea: porri: ⁊ rutha. Seĩa
calida vt anisuȝ: feniculus: sinapis: ⁊ hmõi sunt vitãda. A
melle ⁊ aceto cauendũ est: verũtñ aliq̃n ꝓ salsamẽtis ꝯfi
ciẽdis ex amigdalis ⁊ hmõi: si sumeret̃ paꝝ de aceto pas/
sulato nõ multũ incõueniret: magis tñ laudo ꝓ talibᵘ sa/
porationibᵘ agrestã vel succũ arãcij: seu vinũ granatoꝝ: si
ue succũ acetose clarificatũ: qð singulare ẽ q̃ȝ ipsuȝ acetũ:
¶ Cauẽda ẽt sũt quecũqȝ terrestria ⁊ multa vt sũt oĩa ge
nera leguminũ. Carnes ẽt aĩaliũ antiquoꝝ: vt bouũ: capre
toꝝ nõ iuuenũ: castratoꝝ antiquoꝝ: ⁊ hoꝝ maxĩe salitoꝝ.
A carnibus ẽt ceruoꝝ lepoꝝ ⁊ hmõi m'l'coꝝ. Declinãdũ
est ergo ad ea que sunt vel tꝑata vel ad frigidũ ⁊ hũi/
dum aliqualiter declinantia. Et proinde valent carnes ca
pretoꝝ iuuenum: pulloꝝ iuuenum: ꝑdicũ: vituloꝝ iuue/
nũ. Et sint hec oĩa elixata ⁊ nõ assata vl' frixa. ¶ Sumer/
re etiam interdũ de ouis alteratis cũ agresta vel vino gra
natoꝝ nõ incõuenit. Pisces ẽt in casu moderate sumpti
preter salitos satis conueniũt: ⁊ spãliter in casu a propriate
cõueniũt. Cancri fluuiales: ẽt ranc: herbe ẽt ad frigidum
declinantes: vt lactuca: endiuia: scariola: plantago: malua:
spinachia cum buglossa ⁊ boragine conueniũt: ẽt singula/
riter laudarem in casu cucurbitas: far etiam ordei ⁊ spel/
te cum millio ⁊ panico in brodio pingui bñ conueniunt.
Modicus etiam caseus recens modicissimi salis nõ ĩcõ/
uenit: sed salsus ⁊ antiquus maxime discõuenit. Fructus
etiam si parce sumantur preter ficus vuas auellanas ⁊ ca
staneas non discõueniunt. Sit panis factus ex frumento
bene mundo: modicissimi furfuris ⁊ modicissime ferme/
tatus: vnius diei vel duoꝝ ad plus: cuius crusta nõ sit cõ/
busta. Et si panis fuerit notabiliter coctus ammoueant̃
partes extrinsece cum cultello. Uinum eius sit albuȝ vl'
medij coloris pauciferum: mixtum etiam cum aqua de/
coctionis çucchari ⁊ radicum buglosse si non displicet. Et
sic sit contentus quãtũ ad regimẽ sex reꝝ nõ nãlium.
¶ Circa medicinalia duo faciam. Primo ponam quedã
que ꝯueniunt ad preuisionẽ ne corpus labatur ad calidũ:
⁊ sic cõnotando etiam que euacuant illum humoreȝ me/
lancolicuȝ premissis digerentibus humorẽ appropriatis:
deinde ꝑticularia remedia circa locũ ap̃atum apponam.
¶ Pro pᵒ igitur laudo vt singulo anno bis fiat leuis flõ/
mia de vena basilica dextri lateris brachij: euãdo nõ m'l'
tã q̃ȝtitatẽ: magis tñ copiosaȝ tp̃e maij ⁊ minorem tp̃e au
tumni. vbi gr̃a tp̃e maij sumẽdo circiter. ℥. v. vl'. vi. tp̃e vo
septẽbris q̃ttuor ad plus vel q̃nqȝ. Et si media estate tp̃e
magni caumatis ꝑciperet̃ in totũ magna ĩflãmatio nõ in
cõueniret ẽt tũc fieri apertionẽ vene ad refrigeᵐ tm̃ ⁊ euẽ
tationẽ euãdo tm̃ de sanguĩe duas. ℥. vel tres ad plus.
¶ Laudo ẽt vt bis in ãno fiat ordinata purgatio: vt in fi
ne ap̃lis ⁊ p̃ncipio septẽbris. Fiat igit̃ scðȝ vt ĩfra. ℞. syru
pi de succo endiuie: syrupi vio. syrupi ð biçancijs sine ace/
to añ. ℥. ß. aquaꝝ fumiterre. ℥. ij. boraginis. ℥. i. mis. ꝯtinuet̃
v. vel. vi. vicibᵘ. Post quos syrupos sumptos in aurora s̃ȝ
vsuȝ cõmunẽ laudo exhibitionẽ medicĩe vt ĩfra. ℞. mira
bolanoꝝ citrinoꝝ gumosoꝝ. ʒ. ij. indoꝝ. ʒ. i. ꝯtundant̃ ⁊ ĩ/
fundant̃ in aquis lupuloꝝ fumiterre ⁊ boraginis añ. ℥. i. ß
In q̃bᵘ aquis pᵐ sit facta decoctio leuis passulaꝝ. ʒ. ij. epi
thimi: floꝝ boragis ⁊ buglosse añ. ʒ. ß. ⁊ postq̃ȝ steterint di/
cti mirabolani in ĩfusione ꝑ. x. vel. xij. horas fiat ipsoꝝ bo
na exp̃ssio: ⁊ collature addat̃ reubar. ellecti pulueriçati. ʒ.
i. cassie ex̃cte: dyacatholiconis siue dyagredio añ. ℥. ß. ꝯfe/
ctionis hamec. ℈. ij. syrupi violati. ℥. i. misc. fiat potio. Et
si forte esset leuis medicĩa ꝑꝑ ipȝ eẽ tarde solutiõis adda
tur in solutiuo s̃ȝ estimationẽ medici cognoscentis ipsius
nãm: solutiuũ ip̃m sit de ipsa ꝯfectione hamec: vel de dya
prunis solut. ad q̃ȝtitatẽ q̃ medico placuerit: hec medicia
sumat̃ s̃ȝ modos ⁊ vsus s̃ȝ quos alie medicĩe sumi solẽt
tardãdo lauatiuũ. ꝑ. vi. horas. Et lauatiuũ sit ex aq̃ ordei
cũ modico çucchari albi. Sequẽti die sumat̃ ꝯfectio vt ĩ
fra. ℞. dyabuglossati. ʒ. ß. fragmẽtoꝝ intrãtiũ in ꝯfectiõe
de gẽmis. ʒ. ß. cũ syrupo de pomis simplici fiat cõfectio: ⁊
deauret̃ ⁊ sumat̃ in aurora. Et ista purgatio potiᵘ ꝯueniet
in vere. Tp̃e autũni laudo fieri purgationẽ vt infra. ℞. sy
rupi de fumoterre: syrupi violati ⁊ de biçancijs. añ. ℥. ß. aq̃/
ruȝ lupuloꝝ boraginis ⁊ buglosse. añ. ℥. i. misce continuet̃
sex vicibus sicut de alio syrupo docebatur: postea suma/
tur medicina vt infra. ℞. reubarba. ellecti minutiȝ in/
cisi. ʒ. i. ⁊. ℈. i. spice parum infundantur in. ℥. ij. seri ca/
prini. ⁊. ℥. i. aque fumiterre. ⁊. ℥. ß. vini albi: ⁊ stent in ĩfu
sione adminus. viij. horis: postea huic toto addatur.

nulla facta collatura dyacatholiconis siue dyagredio.ʒ.
.v.dyaprunis solutiui.ʒ.i.syru. violati.ʒ.i.misce fiat potio
Et sumat̃ ſꝫ ordinē vt supra aliaꝝ medicinaꝝ. Et sequē
ti die sumat̃ de confectione vt supra. Et si nō placeret in
forma potiōis: pn̄t exhiberi pillule ſm hūc modū. ℞. pil
lulaꝝ indaꝝ haly.℈.ij.ſ.pillulaꝝ quas fec̃ Mesue post
pillulas de agarico īmediate. Et dicit sic. Pillule que ꝯfe/
rūt colere ⁊ ad egritudines colere citri.℈.i.cum aqua ca/
sei forment̃ pillule. Et hec ambaꝝ pillulaꝝ vnica descri/
ptio in cāu nr̃o multū valet. Sed si debiliter soluerēt ad/
datur in dosi. ❡ Laudo ēt vt iterdū ꝓ eūone māe. v. vel
.vi. vicibus in āno sumat̃ de syrupo vt infra. ℞. buglosse
scariole acetose omniū cū radicibus suis añ.ʒ.ij. sticados
arabici: epithimi foliculoꝝ sene añ.ʒ.ij. sirici crudi: semis
acetose maioris ⁊ mioris: añ.ʒ.i. corticū citri ⁊ semis eius
mūdati: melisse: capillive. recētis añ.ʒ.ij. rosaꝝ rub. recen
tium.ʒ.iij. aut succi eaꝝ.ʒ.ij. īfundant̃ ꝑ diē ⁊ noctē in aq̃
calida decoctiōis ranaꝝ viridiū ⁊ mūdataꝝ: deinde fiat
decoctio cū succo granatoꝝ acetosoꝝ expssoꝝ cū pulpis
suis: ⁊ pomoꝝ redolētium añ.ʒ.iij. succi fumiterre dispu/
mati libr̃.ſ. aceti passulati libr̃.ſ. fiat syrupus circiter libr̃
iij. ⁊ aromatiçet̃ cū.℈.ſ. musci: de quo vtatur sumendo ꝓ
vice.ʒ.ij.ſ. cū totidē seri caprini vel aque decoctionis lig/
ritie: vl' aque fumiter. vel lupuloꝝ ⁊ hꝫ. ❡ Et pro eūone
laudarē sepe ad mundificationē totius: vt qbuslibet die/
bus.xv. semel sumeret̃ potio vt infra. ℞. epithimi.ʒ.ij. flo
rū boraginis ⁊ buglosse añ.ʒ.i. infundant̃ insimul in.ʒ.vi.
seri caprini ꝑ.x. horas: postea facta collatura addat̃.ʒ.i.ſ.
syrupi violati: ⁊ totū siml' sumat̃. Et si nō soluerit in dicta
collatura dissoluatur.ʒ.i. mane ⁊ iuuabit. ❡ Laudo ēt ad
alterationē mēbroꝝ vt sumat̃ oībus diebus de cōfectio/
nib⁹ vt infra. ℞. spēꝝ dyarodon abbtis.ʒ.ij. seminis por/
tulace ⁊ acetose: smeraldi añ.ʒ.ſ. margaritaꝝ splendida/
rū.ʒ.i. limature eboris ossis de corde cerui añ.℈.ij. coral.
rub. lignialo. sandaloꝝ citri. añ.ʒ.i. cū çucchāro dissoluto
in aquis fumiterre ⁊ buglosse: fiat cōfectio in morsellis ⁊
deauret̃: de qua cōfectione sumat̃ morsellus vnus duaꝝ
ʒ. ante cibū ꝑ duas horas: vel ad minus per vnam horam.
❡ Jam veniēdo ad ꝑticularia lꝫ in epate absolute sūpto
intētione habita ad māꝫ triplex insurgat intentio pncipa
lis: vna.ſ. que est repcussio ipsius māe: que ꝑficit̃ cū ꝯfor/
tatione ipsius ⁊ expulsione ad ꝯrium. Alia est de equatio
ne ⁊ digestione māe. tertia de eūone eius vl' sēsibiliter vl'
īsensibiliter fcā. ❡ In ꝓposito tn̄ nostro pncipalis nostra
intentio erit ponere medicamina: que ad equationē māe
magis accedant remittēdo eius maliciā: ⁊ cū hoc apponē
tur quedā qbus mēbꝝ ꝯfortat̃: nō obmitēdo in totū ea q̄
ꝯfortāt aliq̄l'r ⁊ resoluāt. Et qꝛ resoluētia quedā sūt talia
per q̄litatē manifestā: vt qꝛ calida ⁊ subtiliatiua: quedam
sunt talia ꝑ ꝓprietatē dimissis pmis q̄litatibus: qꝛ per q̄li
tates pmas obessent ducendo mām ad inflāmationem:
de secūdis tm̄: quaꝝ est a ꝓpetate resoluere in eis: fiet mē
tio. Et lꝫ exēplificare possēꝫ ꝑticularit̃ de diuersis simpli
cib⁹ medicis: quaꝝ alique vnā intētionē magis ꝑficient ⁊
alie alterā. Quia tn̄ in hoc nō eēt vtilitas in opere ponaꝫ
tm̄ medicinas aliquas mixtas: que in hoc magis conue/
niūt. ❡ Laudo igit̃ ꝓ pmo vt fiat marā vt infra. ℞. olei
rosati facti ſꝫ artē.ʒ.i. succi plātaginis depurati: succi sem
ꝑuiue añ.ʒ.ſ. tucie pparate.ʒ.ij.ſ. oīa siml' per horā ꝯtinue
sub sole cōterant̃ in vase plūbeo. Et si non repiant̃ fiant
artificiose: qm̄ in virtute plūbi acqrit̃ singularis virtus ī
cāu nr̃o. Nā vt dicit Auer. 5°. coll. lꝫ lꝫ fr̃itas nāliter in ꝯple
xione plūbi dn̄etur: hꝫ tn̄ virtutē dissolutiuā ꝯparādo ipꝫ
carni hoīs. Ex ꝯsequēti ꝑ hꝫ q̄ refrigerat in casu valet: ⁊ ꝑ
hoc q̄ resoluit ⁊ spāliter qꝛ valet ꝯ cācrū vt loco allegato
⁊ facit cessare mās discurrētes vt ibidē. ⁊ iō oīs liquor q̄
sup loco ponēdus ē: dꝫ pus ꝯteri in mortario plūbeo vt di
ctū est. ❡ Ad hāc ītētionē vꝫ succus solatri: siue solus sup
ponat̃: siue in mortario cōtrit⁹ infusa pecia lini dupla sup
loco ponat̃: ⁊ vꝫ mirabiliter: qm̄ a ꝓprietate resoluit apa
ta calida: ēt ex ꝓprietate ꝯfert cācro: ēt manifesta q̄litate
īfrigidat: ⁊ remittit īflāmationē māe. Si ēt cū eo ponat̃
bolus ar. vel terra sigillata valꝫ. Valet ēt si fiat vnguētuꝫ
vt infra. ℞. lapidis molaris subtilissime pulueriçati.ʒ.ſ. la
uet̃ plurib⁹ vicibus sicut tucia: postea sic lota ⁊ trita ꝯmi
sceatur ⁊ ī corporet̃ cuꝫ oleo rosa. ⁊ succo coriādri recētis
vel portulace: ⁊ ꝯmisceant̃ terēdo ī mortario plūbeo vt
supra ⁊ multū ꝓdest. ❡ Pro hac ēt ꝑte ad hanc intentio
nem valet vt refert Gulielmus brixiēsis se habuisse a quo
dā aīco fidedigno: q̊ curauit vnū patiētē per vsum empla
stri vt infra. ℞. amig. dul. mūdataꝝ.ʒ.ij. ꝯtundant̃ forti/
ter in mortario cū pistello plūbeo: deīde iterato supponē/
do succū semꝑuiue ꝯtundant̃: tandē addatur paꝝ aceti ⁊
iteꝝ ꝯtundant̃ ⁊ in forma emplastri pluries supponant̃ ⁊
iuuabit si deus voluerit. Possem hic multiplicare reme/
dia: sꝫ ista in casu nostro sint electiora ⁊ pcipua. Et his bre/
uioribus sum contentus ⁊c̃.

❡ Pro quodam magnifico ⁊ illustri Alamano ad lepraꝫ
disposito. Consilium. C.

Asus dn̄i Hermani talis est. Prio ip̄e fuit
in dispōne lepre in pncipio eius. Nūc vō
pmo intuitu dīni auxilij ab ea euasit. Ve/
rū tn̄ in eo ꝑꝑ morbi diuturnitatē adhuc ī
mēbris exteriorib⁹ maxie aliq̄ r̄māsit ma
la q̄litas: que nisi in totū deleat̃ ⁊ radicit⁹
remoueat̃: ⁊ ītroducat̃ noua bona disposi
tio pᶜ ꝯria: que tandē fiet habituata: facile recidiuaret in
pstinā dispositionē. Idcirco necessariū ē ipꝫ ꝑ longū satis
tp̄s vti regimīe taꝫ in reb⁹: que nobis ineuitabiliter occur
rūt q̄ꝫ ⁊ in medicis. ❡ Ad puisionē iō statui ꝓ ꝯfirmāda
ipsi⁹ bona valitudine in hoc casu ꝯsulere ponēdo regimē
pseruatiuū ab hac praua lesione ⁊ in rebus nō nālibus ⁊
ēt medicinalibus. Consequēter expedita expeditiōe isti⁹
māe: ⁊ vt alicui alteri qui hoc morbo laboret cedat fortas
se ad frucᵐ: ponere conabor regimen curatiuū si salubris
erit. Prius tn̄ q̄ꝫ ad hoc pncipale itentū deueniā duo faci/
am. pmo declarabo qm̄.d. noster Hermanus fuit in pnci
pio lepre: secūdo qūo iam amplius nō est in actuali hmōi
dispōne: pro qbus opꝫ pscire qd sit lepra: ⁊ que sint ei⁹ cāe.
⁊ que sint signa eiusdē. Quibus intellectis quilibet facile
cōcludere poterit quod intendimus. ❡ Pro primo itaqꝫ
declarādo lepra ideo dicitur quid nominis quasi lesio pe
trosa: qꝛ in ea indurātur māe ex adustione sicut petre. In/
de fiunt in ea trūbositates lapideate. Vel aliter lepra.i. le
sio praua de qua ⁊ si plures ab auctoribus dentur diffini/
tiones: duas tantū intendo ponere. Prima est Haliabba
tis 8°. sue theorice sic dicētis. Lepra siue elephātia ſm ip
sum est morb⁹ corpis mēbra desiccās ⁊ siccitate corrum/
pens: ⁊ tanq̄ꝫ cancer qui toti corpori insit scd̄ꝫ Aui. 4° cañ.
fen 3ᵃ. tractatu 3°. c. viij. ꝑfectius sic describit̃. Lepra ē īfir
mitas mala ꝓueniēs ex sparsione colere nigre ī toto cor/
pore: quare corrūpitur cōplexio eoꝝ: ⁊ forᵃ ipsoꝝ: ⁊ figura
eoꝝ: ⁊ finaliter ꝯtiuitatē soluit: ⁊ scidunt̃ mēbra ⁊ cadūt:
⁊ est sicut cancer cōmunis toti corpori. Et qm̄ vt sumitur
ab Aui. pma pn. caplo de humoribus colera nigra sumit̃
equiuoce. Nam aliquando sumitur colera nigra pro me/
lācolia nāli q̄rto hūore distincto ab alijs tribus hūorib⁹.
Aliquādo vō sumit̃ pro quolꝫ humore in nāli facto per

viam

viam adustionis. Et hoc mō sumit̄ in ppósito colera ni/
gra ab Aui. Et ex hoc manifeste pȝ ꝙ ex oībus humorib⁹
adusti fieri pōt lepra. Et ppter hanc cām distinxerūt au
ctores lepraȝ in quattuor spēs. Nam vna appellata ē alo
picia vt pendēs a mellācolia sanguinea. Alia vt pendēs a
flegmate adusto vl' mlia flegmatica dicta est tyra a tyro
serpēte pp squāmas ꝛ excoriationē que in hoc manifestā
tur. 3ª pendet a colera adusta ꝛ dicta est leonia a maxia se
uitate accidētiū. 4ª appellat̄ elephātia vt pendēs a mlā
nāli adusta. Et sicut quelibȝ haꝝ māeꝝ per se sumpta po
test esse cā certe lepre: ita nō incōuenit ex illis pluribus sil'
mixtis fieri aliq̄ȝ vnā vt pȝ intelligēti. ¶ Aduertendū tñ
ꝙ nō oīs praua lesio in corpore hūano pendēs a melāco/
lia adusta dicitur lepra. Propter qđ sciēdū est ꝙ hic hu/
mor: aut est putrefactus: aut nō putrefact⁹. Et si putrescat
aut intra venas: aut ex̄. Si intra: plerūqȝ fit quartana cō
tinua. Si ex̄ fit iterpollata. Si aūt tñ putrescat: aut expel
litur ad partē vnā: aut ad corpus totū. Et si pmū: aut in p
fundū mēbrū retinet̄: vel ad superiorē expellit̄. Et si 2m.
Aut mā est grossa: ꝛ tūc generat duritiē vel sephiros. Aut
subtil' ꝛ corrodēs: ꝛ tūc gēerat herpestiomenū. Aut media
ꝛ sic fit cācer. Si aūt ad supiorez pellat̄: tunc morpheam
serpiginē vel scabiē inducit. Cuȝ aūt ad totū psequit̄: sic
lepra generat̄. Hoc a serapione colligit̄ ptim 5° breuiarij
ptim a dño Auic. Ideo notāter dixit in diffinitione pue/
niens a sparsione colere nigre in toto corpore. Et qm̄ pn/
cipium gñatiōis hūorū est epar ꝑm eius diuersitatē cali
ditatis varij gñantur humores teste Aui. c. de gñatiōe hu
moꝝ cum dicit. ꝙ caliditas temperata in q̄ȝtitate hmōi
sanguinē generat tempatū: distēpata autē ꝛ supfluēs ꝑm
grad⁹ supfluitatis alioꝝ humoꝝ est gñatiua: nā supfluēs
nō multū colerā gñat rubeā: plus melācolicā per adustio
nē. Et quarto cañ. c. pprio de lepra dicit: ꝙ mala cōplexio
epatis aut corporis totius decliuis valde ad caliditatē. ꝛ
siccitatē est cā efficiēs melancoliā p adustionē sāguinis. ꝛ
ibi sumebat sanguinez pro massa sanguinea. Manifestū
ergo est ex his que sit cā cōplexionalis ꝛ humoralis lepre
tam añcedens q̄ȝ cōiuncta. Cōplexionalis quidē cā ē ma
la ꝯplexio calida ꝛ sicca epatis ꝛ corporis totius. Humo/
ralis vō añcedēs est humor melācolicus per adustionem
genitus in epate ꝛ venis. Et cōiuncta est idē humor in mē
bris dispsus sua qualitate ledens vt supradictū est. Cause
aūt pmitiue dicūtur res nō nāles quecūqȝ supflue calefa
ciunt ꝛ exiccāt in tm̄ qđ humorē adurunt ꝛ in melācoliaȝ
cōuertūt: ꝛ singl'r mala ꝯpositio ciboꝝ adinuicē: vñ. d. A.
2ª. p. c. de regimine ei⁹ qđ comedit̄ ꝛ bibit̄ versus finem.
Experimētatores nāqȝ indi ꝛ alij iā dixerūt ꝙ lac cū re/
bus acetosis dādus nō est: nec pisces cū lacte: qm̄ inde ad
egritudies puenit̄ pimētes sic̄ lepra. Fit ēt nōnūq̄ȝ hr̄dita
rie ꝛ ex gñatione vt 2ª pmi. c. 8°. Et si pentes sunt imundi
vt cū fetus generat̄ tpe mēstruoꝝ. De his autem causis
latius dicetur ꝛ distincte cum inferius determinabitur
de regimine pseruatiuo. ¶ Restat nūc manifestare que
sint signa huius dispositionis i gñe p q̄ declarando p⁹ no
tandū ꝙ quedā sunt signa pgnostica ppinq̄ q̄daȝ demō
stratiua dicte egritudinis: sed in pn°: quedā ipsi⁹ demr̄ati
ua in statu egritudinis quedaȝ versus statum pcedendo.
¶ Signa pgnostica ꝑȝ Auer. in q̄rto sui colliget. c. 31. sūt
raucedo vel grossities vocis. Anhelitus strictus cū rubo/
re faciei tēdente ad fuscū. Obfuscatio aliq̄lis alboꝝ ocu/
loꝝ: lȝ Aui. c. pprio videat̄ hec signa ponere lepre iaȝ actu
in pn°. Sȝ pñt ꝯcordari: qm̄ si cū istis signis aliq̄ alia de
dicēdis ꝯplicent̄ sunt signa demr̄atiua: ꝛ si p se solū appa
reāt sunt signa pgnostica. ¶ Signa vō eius in pn° sunt q̄
dicta sunt maxīe si hanelit⁹ adhuc aliqual'r feteat. Et su/
dor ꝛ capilli icipiāt gracillari. Et appareāt humores melā
colici. Et solicitudo ꝛ cū mltū ymaginant̄ se eē leprosos:
qm̄ dict Anençoar. 44°. thesir Raro ꝯtingit fieri lepraȝ
nisi ex ymaginatione. Et multiplicant̄ somnia terribilia
melācolica. Et cū senserit in somno grauitatē magnā su/
pra corpus suum: sicut faciūt q patiunt̄ incubū. Et appa/
reant morphee per totū quasi corpus ꝛ infectiōes late ru/
bee obscure ꝛ modi q̄daȝ vt dic̄ Ras fieri cepit. Et vrina
subtilis apparet cū ypostasi multū arenosa pp adustionē
māe. Et sepe apparent circuli ad rubeū declinātes. Et alīq̄
qñ apparet vgulata sicut fit i spleneticis. Et cutis manuū
est vnctuosa: ita vt sup ipsam nō posset stare gutta aque q̄
nō fluat. Qñādo vō magis accedit ad statum iam cadunt
pilli supcilioꝝ. Et stupescūt cartillagines narium. Et cū h
isensibiles fiunt posteriores ptes tibiaꝝ iuxta tallū. Et no
di multiplicāt̄. Et tumor faciei. Et horribilitas eius iten/
ditur. ¶ Ponunt̄ ēt a doctoribus alique experiētie. Pri
ma ē ꝙ facta flōmia si ponant̄ tria grana salis supra san/
guinē tñ nō multū de recenti ex̄ctum si statiȝ resoluantur
ista tria grana sanguis est ifectus: si ñ nō. Scdm ē accipe
sanguinē eius ꝛ ponat̄ in aqua clarissima ꝛ subtilissima. ꝛ
si supnatauerit ē ifectus. ꝛ si petat fundū nō. Tertiū ē fa
miliare ꝛ est: ꝙ sanguis fricet̄ manibus: ꝛ si strideat mal⁹
est: vl' collet̄ per petiā ꝛ si supius remaneāt quedā frusta
terrea: que nō pñt dissolui malus est. ꝛ si nō: ñ. Et h est qr
significat adustionē magnā factā in hūoribus. ¶ Signa
vero qñ ꝯfirmata ē sunt pmo qñ accidētia fere oīa que p
cesserūt intensiora sunt: ꝛ cū hoc multū sensibiliter maio/
rant̄. Et capilli cadūt. Et mēbra pleraqȝ corrodunt̄ ꝛ ma
xie nasi cartillagines. Facies in totū horribilis fit. Et ha/
nelitus multū fetēs ꝛ labia multū ingrossant̄ ꝛ denigran
tur. Et denigratur totus color valde. Et pulsus fit debilis
multū ꝛ tardus cū aliquali spissitudine ꝛ tandē fit rarus i
postremo vite. ¶ Aduerte tñ: ꝙ lȝ signa dicta vt i plurib⁹
sese ꝯsequātur ꝑm ꝙ dictū ē. tñ non incōuenit ꝙ aliqđ si
gnoꝝ positoꝝ in augmēto manifestet̄ in pncipio huius: ꝛ
aliqđ de signis pncipij manifestet̄ in augmēto: verbi grā
in pn° aliqñ icipiūt cū alijs signis nodi vel eminētie appa
rere i corpe: ꝛ aliqñ i pn° mltū rubescūt oculi: ꝛ h ē qr nul
lū taliū p se ē sufficiēs ad ꝯcludēdū de certo tpe morbi sȝ
hñ si cū alijs pportiōabilib⁹ ꝯplicet̄ signis. Nō sequit̄ g
in h manifestant̄ nodi. g ē in augmēto morbi. sȝ ꝛc̄. vt pȝ
itelligenti. ¶ Preter aūt signa distinguētia iter tpa mor
bi. sunt ēt aliq̄ alia declarātia diuersas spēs ei⁹: de qb⁹ su/
pradictū est. Nā alia pportionāt sanguinee: alia colerice
ꝛ sic d alijs. ¶ Signa g colerice sunt: ꝙ color declinat ad
citrinū obscurū: ꝛ mordicatio i facie ꝛ palpebris: ꝛ cito ve
nit ad augmētū cū scissura manuū ꝛ pedū ꝛ aspitate eoꝝ.
Et ad sūmū accidētia multa cōia in oī spē fiūt in hac ml'
tū intēsa: ꝛ maxime vrina tendit multū ad citrinitatē ꝛ p
cessit regimen colericum. ¶ Signa sanguinee sunt pri
mo ꝙ facies declinat ad colorem rubeum obscurum. Et
fetor corpis maxie sudoris est multū grauis maxie ex le/
ui causa multum exit sanguis a naribus eius. Et regimē
precedens in dieta multa grossa. Uene circa oculos ple/
ne sanguine. Labia ꝛ gingiue stāt rubore plena. Et a gin/
giuis nō nūq̄ȝ exit sanguis. Et apparēt in corpore macule
mlte rubee ꝛ similia. ¶ Signa vō flegmatice sr̄ ꝙ color
decliat ad albū obscuꝝ ꝛ maxie labia. Et ab extremis de
cidunt̄ quedā resolutiones albe velut squāmee. Et vrina
appet grossa cū fundo grosso saltē in respectu. Oculi ple/
rūqȝ lachrymāt̄ ꝛ pedes tumescūt ꝛc̄. ¶ Signa melāco
lice sūt color obscurus. In aīalib⁹ passiōib⁹ tristicia: ꝛ vrīa
mltū sbtil' ñ colorata cū modica ypostasi. Debilitas voci
ꝛ hanelitus ꝛ in hac maxime nodi multiplicant̄. Sāguis a

vena extract⁹ ē multū squalidus ad terreū declinans.⁊c.

¶ Istis sic declaratis quilibet paꝝ exercitatus in medicia diligēter ꝯsiderās accidētia ꝑterita ⁊ pn̄tia huius.d. Hermani facile ꝯcludere poterit qualis fuerit ⁊ qualis actualiter sit hec dispositio. Fuit ḡ in p̄ncipio vt dicebaẗ in via ad lepram: imo in eius p̄ncipio sanguinee.s.⁊ colerice per adustionē. Nūc vō est in via salutis: imo quo ad intrinseca mēbra iam sanus factus est: que duo manifeste declarari pn̄t si p̄mo remoueaẗ difficl'tas que hic oriri legittie posset. Nā suppono leprā pendētē ex adustione colere rubee posse curari: ⁊ tñ mens Hali. vr̄ sonare oᵐ expresse. dicit. n. 8°. theorice. c. ꝓprio circa litterā. Sūt q̄dē elefantie spēs due. altera que fit ex colera nigra quā sāguis dicim⁹ esse fecē ⁊ purgamētū mēbroꝝ casum nō inducēs: purgatur vō nōnunq̄ꝫ. Altera vō ex humore fit nigro que ex colere generaẗ rubee adustione in qua mēbꝝ est cōmestio a qua q̄s nulla ꝯualescit medicia. Que sn̄ia ⁊ si difficilis videaẗ. tñ soluendo breuiter dicaẗ ꝙ ille textus hꝫ intelligi stante iam morbo ꝯfirmato ⁊ in statu ⁊ nō in p̄ncipio qđ manifeste pꝫ per hoc ꝙ. d. i qua mēbroꝝ est ꝯmestio: ⁊ hoc est accn̄s status ⁊ nō p̄ncipij. Uel aliter dicatur ꝙ ab hoc morbo fere nunq̄ꝫ fit curatio: secus in alijs speciebus. ⁊ hoc q̄ꝛ vtplurimū ad istos morbos in p̄ncipio ñ est cura ⁊ diligētia. ⁊ cū sunt cōfirmati nō sunt sanabiles. q̄ꝛ itaqꝫ lepra pendēs per adustionē colere in breui multuꝫ tp̄e respectu aliaꝝ venit ad statū ⁊ confirmaẗ. Idcirco dicit a qua q̄s nulla ꝯualescit medicina. i. i pluribus. ¶ Ad ꝓpositū itaqꝫ redeūdo p̄mo declaraẗ p̄muꝫ: vt qđ fuerit in p̄ncipio lepre. Primo inspecta eius faciei dispōne. erat enī eius color subcitrin⁹ ad rubeū aliqual'r declinās ⁊ maxime ocl'i ad rubeū declinabāt. Apparebāt ēt quedā morpheatica per faciē collū ⁊ per alias p̄tes: erant ēt nodi nōbiles in tibijs. Erant quoqꝫ eminētie quedā sup facie. Et vox fuit nōbiliter rauca. Urina ēt erat subtilis multū cū ypostasi multū arenosa ⁊ circulo nigro. Sōnia eius mala ⁊ terribilia grauitas aliquādo in somno. Manus quoqꝫ erant multū oleaginee que omnia simul sumpta certe cōcludunt ipsuꝫ fuisse in p̄ncipio lepre. Sed quod fuerit in specie tali de qua supra dicebaẗ declaratur per acciᵃ talis spēi discurrēdo: ⁊ maxime per regimē p̄cedens. Fuit eniꝫ plurimū exercitatus equitādo a p̄ria ad curiam romanā pluribus vicibus ⁊ redeūdo ⁊ tp̄e maximi estus ⁊ vsus vinis potētibus ⁊ spēbus: ⁊ fortasse cum esset in patria minus temperatus in re vxoria. Et sic dico de reliquis declinātibus partim ad sanguineū p̄tim ad colericum. ¶ Ex opposito vō declaraẗ zᵐ vt ꝙ mēbra interiora sunt reducta ēt consequēter qđ exteriora sint in reduci: q̄m vt testatur dn̄s Aui. in capl'o ꝓprio. Manifestaẗ p̄mo in mēbris .i. extrīsecis nocumētuꝫ: deinde in intrinsecis: ⁊ hoc q̄ꝛ extrinseca debiliora sunt. Et ex hoc seq̄tẗ ꝙ tardius sanantur exteriora ⁊ citius interiora q̄ꝛ sunt fortiora. Declaraẗ ḡ ꝙ interiora iam sint sana ⁊ p̄mo ex opationibus q̄ꝛ epar qđ est hm̄oi p̄ncipiū nō generat nisi sanguinē laudabileꝫ: ꝙ pꝫ ex colere faciei bōificato ēt: ꝙ generat spiritus subtiles: nec cum eiusdem misceñẗ vapores ml'ici: q̄ꝛ nō somniat terribilia somnia: immo suauia ⁊ placibilia: ita vt aliquādo sibi appareat volare al's currere multum ⁊ videre res gratas qđ oñdit pn̄tiaꝫ sanguis ⁊ humoꝝ laudabiliū iuxta illud Gal'. vltimo verbo de somnijs. Que igiẗ vitēt qui egrotāt in somnijs coindicabūt plerūqꝫ nobis indigestionis ⁊ qualitates humoruꝫ. Urina etiam bona est ⁊ in substantia corpore ⁊ contentis maxime ypostasis laudabilis ē cū circulo bono: bñ appetit: bñ digerit: recte discurrit ⁊ sic discurrendo ꝑ oēs dispōes mēbroꝝ p̄ncipalium oēs valide sūt ⁊ bone: vox facta est sicut sana i exteriorib⁹. ēt bonificatus est color faciei ⁊ oculoꝝ. Manus facte sūt aspere satis nō ampli⁹ sunt vnctuose. Nodi tybiaꝝ sunt remoti. Multe eminētie faciei sunt remote. Unde ꝑ hoc firmiter ꝯcludi pōt ꝙ iam curatus est ex lepra. lꝫ p̄cedētis morbi aliq̄ adhuc signa remanserint. Et pro hoc facit q̄ꝛ nā nō pōt simul ꝯtrarijs moueri motibus. Cum igitur lepra sit egritudo vt dictū est in p̄ncipio qua corrūpiẗ cōplexio mēbroꝝ conti°. ⁊ ꝑ declarata superius iam manifeste rectificaẗ membroꝝ cōplexio: sequitur ⁊c. Et pro hac firmāda sn̄ia fieri pn̄t ille experiētie ꝺm ꝙ scriptū est superius ꝺm ꝙ ego feci ⁊ certe apparebūt laudabilia tm̄ signa ⁊ nulla suspecta. Nec obsit ꝓposito nostro ꝙ tp̄e hēat insensibilitatē aliq̄ꝫ p̄tium corporis. Primo q̄ꝛ illa insensibilitas sibi incepit euenire. vi. annis añcedētib⁹ ad illaꝫ dispōnem in vno digito man⁹. z° q̄ꝛ talis stupor eueniens in huiusmodi casu: aut ꝓuenit merito opillatōis facte maxime in origine neruoꝝ: aut a mala q̄litate indisponente instr̄m vt spūꝫ: aut indisponēte organū vt siccitate idisponēte mēbrum ⁊ duricie: q̄uo dr̄ scđa tertij. c. de stupore ꝙ ꝓpter duritiē nerui ꝯtingit in tactu pedis in compatione ad tactū manus sicut stupor. Aut ꝑꝑ paucitatē spirituuꝫ ⁊ virtutis debilitatē vt in morietibus ꝑ viā resolutionis euenire solet. Nō fit ꝑ opillationē maxie in origine neruoꝝ q̄ꝛ illud accidēs maxie manifestareẗ in extremis ꝙ sibi nō fit q̄ꝛ pedem sinistrum hꝫ egregie sensibilē. Neqꝫ fit mala qualitate q̄ꝛ eēt toti cōis qđ nō est. Neqꝫ fit a siccitate ⁊ duritie organi. q̄ꝛ ex quo est pa° cōmunis saltē tactus pedis absolute esset debilis respectu tactus manus: ꝙ nō est cōparādo sanū pedē māni lese. Neqꝫ ꝑꝑ v̄tutis debilitatē q̄ꝛ nō in oibus est extremis qđ tñ eēt. Restat ḡ ꝙ pēdeat a cā p̄mitiua aliq̄ q̄ sic leserit organū vt neruū venientē ad illud brachiū vel tibiā qđ nō ad aᵃ mēbra vt v̄bi grā: si ab aliq̄ cā eēt aliquo mō spōdilis mota a qua ramificaẗ neruus sic dans sensum illi mēbro ꝙ non alteri. Et pro h̄ maxie facit q̄ꝛ doctores isignes ponūt ꝙ stupēt aliq̄ñ certe p̄tes corpis vt nares ⁊ p̄tes posteriores peduꝫ infra tallū vel canillam ꝙ nō est in hoc i vtroqꝫ pede. Et ꝓpter h̄ salua bona ꝯscia credo ꝙ istud accidēs nō pendet ab hoc morbo vt dictū est. Et h̄ sufficiāt quo ad p̄ncipalia duo p̄ma de q̄bus supra. Et ex hoc legitime inferi p̄t ꝙ cōuersatio dicti dn̄i Hermani nō est futura nocumento secū ꝯuersantibus. ¶ Nūc deuenio ad tertiū p̄ncipale vt ad regimē pro hac dispōe: ⁊ primo p̄seruatiuo z° curatiuo. Primo ēt ponēdo regimē in. vi. rebus nō nālibus ꝙ cōmune est ⁊ in p̄seruādo ⁊ curan° quodāmō saluo ꝙ i curatiuo oꝫ vti regimine magis hūectatiuo: ⁊ ad calidiora possumus declinare. Notādo tñ vt traditū. vi. collꝫ. 7°. c°. ⁊ alibi pluries iter distēꝑantias ꝯpositas frigida ⁊ sicca ē deterior. Idcirco in hac: ⁊ ad p̄uisionē. ⁊ ad curā debēt homies p̄cipue obedire: potissimū ꝓpter verba q̄ dixit Gal'. vi. de reg. sani. c. iz. cū dixit Sanatiua vō ars illos q̄ obediūt ei custodire sanos ꝓmittit: his aūt qui nō obediunt talis hec ars existit ac si nequaq̄ꝫ esset. Et q̄ꝛ dixit Gal'. 3°. thegni ꝙ aer quocūqꝫ alio magis nos imutat. Primo eligaẗ aer paꝝ ad calidū decliuās ⁊ humidū: magis tñ ⁊ minus ꝺm subiecti ⁊ spēi dispōnem. Et q̄m aer calidus ⁊ hūidus ad putredineꝫ ē facilis iō oꝫ hr̄i obseruātia ne sit humidū humiditate mala vt est humiditas stagnoꝝ ⁊ ciuitatū in paludibus reclusaꝝ in q̄bus sepe humectaẗ aer ex vaporibus grossis feculentie ciuitatis ⁊ bestiaruꝫ mortuaruꝫ. Habitet ergo in domo eleuata ⁊ circa extrema ciuitatis vbi aer purior est. ⁊ in domo que a vento percutiatur orientali ⁊ sol ingrediaẗ in ea. Sol eniꝫ dissoluit putredinem aeris ⁊ subtiliat ipsum ⁊ purificat.

Ideo ñ est laudādus aer stuffaꝝ qui stuffis ēt male mōdis aliquā do

dis aliqñ clausis nõbili tempe detineẽ. Dormiat igitur ĩ camera iter duo solaria ↄstructa cuius aer libere euẽtet. Et si pur aliqñ aer ad frigidũ ⁊ siccũ ↄclinaret: vel calidũ ⁊ siccũ qđ in hoc casu maxĩe nocet ꝑꝑ adustionẽ que fit ĩ humoribus tũc altereẽ aer cũ aliquib⁹ aromatibus aut ad frigidũ declinãtib⁹ aut ad humiduz ẜm ꝙ dispositio exigit. Exẽpli grã cũ intendimus infrigidare cũ aspsione per cameraz tpe estatis cũ folys vitis: ⁊ rosis: ⁊ hꝫ frigidorũ que folia si nõ reperianẽ recentia fiat decoctio in aqua ⁊ aceto rosaꝝ: ⁊ sandaloꝝ cũ modico cãphore ⁊ similiũ: ⁊ si intẽdamus infrigidare: fiat aspgefactio camere cuz aq̃ ⁊ vino odorifero valde: vel cũ aqua modice decoctionis corticũ citri gariofoloꝝ ⁊c. Cauendũ g̊ ab itineratione tẽpore magni estus ⁊ magni frigoris: ⁊ hoc de regimine aeris in quo studiũ adhibeaẽ singulare: qm̃ vt dicit Rabimoyses hoc est radix in ꝑ̃ncipio regimĩs corpis ⁊ anime ⁊c. ¶ De motu ⁊ quiete dicaẽ primo ꝙ exercitiũ temperatũ est ↄueniẽs vt factũ in mane pedes vel eques aere claro suauiter vsqꝫ ad aliqualẽ lassitudinez: verbi grã durando per horã pedes: ⁊ per horã cũ dimidia eques: icipiẽdo a leuiori ⁊ ꝓcedẽdo ⁊ intẽdẽdo tandẽ remittẽdo vsqꝫ ad quietez: hoc tñ nõ fiat nisi facto exercitio ꝑticulari: vt anteq̃ surgat de mane fiat leuis fricatio per totũ corpus incipiẽdo a cruribus ⁊ postea ascẽdẽdo ad spatulas ⁊ brachia ⁊ thoracẽ: ⁊ descẽdẽdo ẽt ad crura tãdẽ: quo facto fiat euõ supfluitatũ cõiuz nãliter: ꝙ si nã per se nõ suffecerit iuuetur cum suppositorio vel clisteri cõmuni: deinde fiat leuis pectinatio capitis: tandẽ fiat exercitiũ de quo supra: postea qescat per horã ante assumptionẽ cibi: ⁊ idem ↄueniẽs erit si fiat ante cenã. Aduertendũ tñ ꝙ nõ ĩcipiatur nisi postq̃ transierit cib⁹ ad epar: qđ vtplurimũ fit in septẽ horis. In tpe v̊o quietis viuat letus plerũqꝫ cũ sono cordaꝝ de cantu. ¶ De somno ⁊ vigilia dicatur breuiter ꝙ lꝫ somnus cõmunis sit septẽ horaꝝ: in hoc tñ cãu cõcedi põt vsqꝫ ad nouẽ: q2 per somnũ maxie corpora humectanẽ: qđ ꝑ̃ncipal'r ĩtendiẽ in ꝓposito. Et sit talis somnus nocturnus vel partiz diurnus: vt de mane factus: sꝫ si aliqua ↄtingentia nõ posset de nocte sufficiẽter dormire cõcedi põt dormitio diurna vnius hore vel duaꝝ: nõ tñ fiat nisi post prãdiũ ad minus ꝑ horas: ⁊ nõ fiat in lecto nimis suaui maxie tpe estatis ꝓpter supcalefactionẽ mẽbroꝝ: ⁊ nõ dormiaẽ sup latus dextrũ nisi paruz: imo obseruẽ in hoc regula. d. A. ꝙ in ꝑ̃ncipio dormitiõis ponat se sup dextro latere per horã vel circa: postea ponat se sup sinistro ⁊ dormiat sic per totã noctẽ vsqꝫ ad mane: ⁊ tunc ponat ẽt se sup dextro: qm̃ tũc ꝑparaẽ ad exitũ supfluitatũ cõium. ¶ De inanitiõe ⁊ repletiõe dicaẽ sũmarie: ꝙ vtraqꝫ excellẽter facta nocet. Inanitio qdez nimia vt ieiunia q2 inflãmant ⁊ ꝑparãt ad adustionẽ ⁊ maxie in isto nr̃o colerico. Repletio ẽt nimia nocet ꝓ quãto ꝑparat ad putrefactionẽ ⁊ macrefactionẽ ẜm sñiam. A. tertio cañ. fen. iꝫ. ca. de eis q̃ nocẽt stomaco: cũ dixit. Ex rebus magis inimicl stomaco est repletio: ⁊ ꝓpter id nõ augeẽ corp⁹ gulosum: qm̃ cibus eius nõ digeriẽ quare nõ crescit ex eo. Comedatur g̊ bis in die nisi esset festũ solẽne qđ pro fide eẽt obseruandũ ⁊c. Et parce semꝑ comedaẽ remanentibus adhuc reliquis famis. partius tñ in prandio q̃ in cena: qm̃ in nocte magis ⁊ perfectius laborant virtutes nãles q̃ in die. ⁊ sic sese fortificanẽ vt pꝫ intuẽti. ¶ De cibo ⁊ potu breuiter dicaẽ ꝑ̃mo generaliter ꝙ cibus sit facilis digestionis ⁊ boni chimi: q2 maxima intẽtio in omni melãcolica mã est humectatio laudabilis nutrimenti. Sit ergo eius panis ꝑ̃mo de tritico bñ mũdo nõ antiquus vltra tres dies. nec nouus eiusdez diei: ⁊ maxime nõ sit calidus sꝫ sit medius. Sed si venter esset aliqñ ↄstipatus fiat aliquo mõ furfuratus: sit tamẽ semꝑ cũ modico fermẽto. Nõ comedaẽ vstus ad ignez nec salsus nimis: paꝝ tñ salis ↄuenit. In casu tñ nostro vbi pur mã fuerit calida ↄueniret commiscere paꝝ de farina ordei cũ faria tritici. Et erit meli⁹ cũ hoc semꝑ ꝙ nõ comedaẽ panis nisi in furno coct⁹. Carnes vero eoꝝ sint gallinaꝝ satis pinguiũ ⁊ ꝑ̃cipue brodia eaꝝ: qm̃ in brodys eaꝝ inest ꝓprietas rectificãdi malitiã huoꝝ melãcolicoꝝ. Nõ sint tñ antique vltra duos ãnos sꝫ iuuenes: ⁊ bonificaẽ opatio eaꝝ si cibentur ẜm moduz Rabbimoyses h̃ mõ. Ponanẽ galline magne ⁊ ꝑue ĩ domo ampla liberi aeris in qua nõ sit stercus neqꝫ sordicies imo mundeẽ sepe locus eaꝝ. Et sit cibus quo debeant nutriri factus ex farina ordei distempata cũ lacte: ⁊ cuz hoc admisceanẽ frusta caricaꝝ ⁊ administreẽ illic de aqua: ⁊ istud brodiũ maxie valebit in leproso: vt voluit Auençoar. c. ꝓprio in fine. Valẽt ẽt carnes caponũ: fasianoꝝ: ⁊ alioꝝ volatiliũ nõ degẽtiũ in aquis vel paludib⁹. H̃ ẽt ꝑ̃cipue aliqñ turtures laudãẽ: lꝫ ad siccitatẽ declinẽt. ¶ De q̃drupedib⁹ laudanẽ carnes arietine iuuenes maxie tpe hyemis ⁊ de edinis tpe estatis ẽt vitulinis ⁊ porcinis iuuenibus nõ pinguibus ꝑtibus: sed de coxa ⁊ de spina dorsi. De siluestribus cõueniũt carnes capreloꝝ: cuniculoruz tñ iuuenũ ⁊ alioꝝ similiũ facilis digestionis. Inter pisces ↄueniũt singulariter petrosi ꝑui squãmosi nati in aq̃s claris currẽtib⁹. Et si nõ laudanẽ pisces anulosi vt anguille nec hꝫ pisces lacuuz. Et pro correctione istius in coctione laudaẽ vt imponaẽ paꝝ vini albi: vel ponaẽ de feniculo petrosi°: saluia: ⁊ hꝫ Supra tñ oĩa nutriẽtia ↄueniũt oua sorbilia gallinaꝝ ĩ ꝑ̃ncipio cibi. De herbis ẽt ↄueniũt blete: spinachia: sꝫ ꝑ̃cipue borago: ⁊ buglossa luctuca ẽt ĩ hoc casu ↄuenit. ⁊ in estate feniculus ẽt cũ saluia vꝫ. Vinũ ei⁹ sit albũ subtile claꝝ nõ potẽs nimis: ⁊ misceaẽ cũ aq̃ ↄcoctionis çucchari plus vel minus ẜm ipsius potẽtiã: vel saltẽ si sit ꝺ vuis nigris sit medy coloris. ¶ Vnũ tñ aduertẽduz gñaliter ꝙ nullo mõ tpe vel loco sumat cibũ qui icipiat putrefieri ẽt modica putrefactõe. vñ aliqui doctores ꝓhibuerũt comedere ferculuz qđ remãsit nocte vna ⁊c. Inter radices ↄueniũt singulariter cortex radicũ lingue bouis: qm̃ vt dixit Rabbimoyses hꝫ in se ꝓprietatẽ ĩ dilatione aĩe ⁊ delet melãcoliã ⁊ extirpat ipsam ex toto. Cõueniũt rape: ⁊ napi: ⁊ radix feniculi: ⁊ endiuie. Fugienduz est a cepis: porris. alleis: ⁊ hmõi acutis: maxime cũ lacte ⁊ spẽbus: qm̃ forte ministrũ taliter factũ quo cõiter vtũtur dñi Alamani est causa euentus in hac dispositiõe. Et gñaliter oĩa acuta calida si ↄiunganẽ cũ his que faciliter merito modi substãtie putrescãt sunt cã talis dispõis. De granis leguminũ breuiter ẽ dđꝫ: abstinẽdũ est ab oĩ gñe eorũ tñ brodia maxie ciceꝝ ĩterdũ ↄueniũt. Inter fruct⁹ v̊o interdũ valẽt amigdale vue passe: ⁊ aliq̃ recẽtes cũ aliq̃bus ficub⁹. Castanee euitenẽ cũ auellanis ⁊ nucib⁹ ⁊ nespill'. ¶ De r̃liq̃s aliqñ ⁊ paꝝ comedi ꝑ̃t: ita tñ vt obẜueẽ ordo ĩ comestiõe vt sit ꝓ regl'a ꝙ cibi lubrici ⁊ facil'r passibiles sunt ꝑponẽdi añ pastũ: maxie si venter sit ↄstipat⁹: ita tñ ꝙ non ĩmediate post lubricũ seqnaẽ stipticus v'l nõ lubricus. qm̃ vterqꝫ sil' ex̃ sto^m ꝑ̃cipitareẽ. Immo obseruẽ illud ꝙ dixit Gal. 2° alimentoꝝ. c. de prunis in fine vbi sic dicit ad l'raz. Et ĩterrũpem⁹ aliqđ tp̃s ⁊ nõ mox prãdem⁹ post ipa. s. pruna. Et statiz p⁹ dixit ꝙ h̃ cõe est oĩ qđ laxat. Et in hoc ↄcordat. dic̃ Rasis q̃rto almãsoris. c. de cibatione vbi postq̃ dixit ꝙ fructus de q̃b⁹ loquiẽ sũ pruna ⁊ fic⁹ vue ⁊ hꝫ. s̃bdit. Postq̃ ãt comederit fruct⁹. s. ꝑ̃dictos aliquo ĩterposito spa° cibũ quẽ dꝫ comedere edat. H̃ tñ itelligaẽ de cibarys ĩ q̃b⁹ ẽ nõbilis diuersitas in lubricitate ⁊ ñ lubricitate: qm̃ in illis in q̃b⁹ ẽ modica dr̃ia vt inter panẽ remolitum in brodio ⁊ ñ remolitũ istud nõ oꝫ obseruari.

Addatur ēt pro ɔplemēto φ fiant cibi qui in se boni sunt
per artificiū placibiles:qm̄ sup h̄ dixit Açaraulus ptic/
la.26.in p̄ncipio.Et si possibile est φ cibus sit laudabilis
τ delectabilis p nāʒ:vel p artificiū:tūc est felicitas adim
plēda:τ addit maxime hoc in infirmis τ cōualescētibus.
¶ De coitu dicat̄:φ p̄termittēdus ē.τ maxīe nō fiat sup
repletionē:nec cū muliere leprosa:nec mēstruosa:vel in
dispōne ad futura mēstrua de ppinquo:nec cū muliere
cum qua coierit vir leprosus. ¶ Et qz vltimo circa res
nō nāles manifeste appet φ passiones aīe mutāt corpus
magna τ manifesta mutatiōe videmus enī hominē q̄tū
cūq3 robustū qñ inuaserit eū timor oēs amittere opatio
nes virtutū tam nālium q̄ aīalium q̄ vitaliū.infrigidat̄
enī corpus deicitur pulsus:τ facies palet:vox tremit.Ecō
tra in letiꝰ q̄tūcūq3 hō fuerit debilis de se τ deiecta vtu
tis:si tn̄ fiat vincēs τ letus fiat fortificant̄ vtutes oēs ele
uat vocē faciē dilatat pulsum magnificat:τ totū corpus
validū fit.Idcirco opʒ in hoc maximo morbo mĺico vt
singularis τ p̄cipua sit solicitudo in passionibꝰ tristibus re
mouēdis:fugiēdo occasiones timoris τ tristicie τ hmōi i
quirendo cās iocūditatis τ gaudij.Et qm̄ has quietāt pas
siones aīales nō est medici vt medicus est:sed magis mo
ralis philosophi:nō vlterius in hoc insistam sed ad medi
cinalia magis deueniā.Et hec de isto p̄ncipali. ¶ Ad me
dicinalia veniēdo:quia p̄ter ea que sup̄ius in rebus non
nālibus dicta sunt ea que ɔferūt ad p̄uisionem huius nr̄i
ne recidiuet sunt ēt ea que ponunt̄ in regimine curatiuo
statui ne ɔtingeret idē bis replicare deuenire ad regimē
vere curatiuū.Ubi duo p̄ncipalr̄ faciā.Primo ponā veꝝ
regimē curatiuū si curari pōt τ nō paliatiuū.scđo veniāʒ
ad quedā accñtia ɔña ipsuʒ morm.Et pro p̄mo duo fient.
p̄mo ponā ea que īterius debēt administrari.scđo ea que
exterius.Et eoꝝ que interius pꝰ digestiua:deīde eūatiua.
¶ Pro cuius itelligētia sciendū:φ medicinaꝝ que inte
rius sumende sunt quedam respiciūt humorē peccātem
digerendo:quedā eūando:quedā vtroq3 mō.Et qm̄ talis
humor tripl'r peccat grossitie opillationē faciēte siccitate:
τ adustione in mēbris siccitatē τ adustionē inducente.iō
expediēs est φ medicīe huius humoris digistiue sint sub
tiliatiue ppter grossitiem:τ apitiue ppter opillationes:τ
humectatiue τ aliquo mō infrigidatiue ppter siccitatē τ
adustionē humoꝝ τ membroꝝ. Ueruʒ qz fortiter apien
tia nō sunt exhibenda nisi facta aliquali mūdificatiōe qz
alias magis opillarēt vt voluit expresse.d.Aui.pa.q̄rti.co.
de effimera ex opillatione cū dixit.Et nō ppteres añ eūo
nem ad mundificādos meatus τ aptionē:id enī fortasse
est cā attrahēdi hūores subito ad quosdaʒ meatus τ iuis
scandū in eis:τ id est res in qua sunt errores plurimi τ for
tasse addit in opillatione.Ideo p̄mo fienda est leuis ven
tris lenitio:τ tandē exhibeant̄ digestiua postea eūatiua.
¶ Prius tamē q̄ ad descriptiones deueniā opʒ p̄mo re
mouere aliquas difficultates que legittime in sequētibus
moueri possent ppter apparēter quosdā textus aduersan
tes τ ɔdicētes.Nam dum est nūquid in lepra cōpetat edu
ctio.Et nūquid si cōpetat debeat fortis esse τ frequēter fa
cta.Dimissis igitur ɔdictionibꝰ ptium qz nō est p̄ntis ne
gocij dicat̄ breuiter φ lepra aut est in via vt confirmet̄:
vel iam est cōfirmata τ fixa.Et si p̄muʒ:dico φ tunc ɔpe
tit eductio ēt aliqñ copiosa:vt cū nocumētū est in sangui
ne per flomiā.τ si ī alijs p farmatiā.vñ Serapio.c.pprio.
Intentio in curatione lepre humoris vincentis est eūatio
τ h̄ in p̄ncipio τ anteq̄ induretur τ in duriciē lapideā trā
seat obedit medicis que attrahūt euʒ τ eūant euʒ τ resol
uūt cū medicis que abstergunt.Et hanc eandē sniam vo
luit.d.A.in p̄ncipio.c.de cura dum dixit. Oportet vt inci
piatur in ea cum eūationibus τ mūdificatione anteq̄ in
grosset̄ egritudo.Et cum tu verificaueris φ illic est san
guis plurimus corruptus.tūc oʒ vt incipias τ flōmes flō
mia vltima.Et p hoc possent rōnes τ alie adduci aucto
ritates.Si autē s̄m extiterit tūc nō est eūandū saltē mul
tum τ vehemēter sed interdū paꝝ.Et pro hoc est serapio
vbi supra paꝝ post cū dixit.Cūʒ ḡ puenit res ad grossitu
dinem terrestrē ɔpletā nō eūatur oīno neq3 resoluit̄.Et
illud oīno intelligat̄.i.totaliter qz in ɔfirmata ad plonga
tionē vite ɔuenit cū medicina debili eūare p intestina τ
aliqñ per exteriora.Et pro hoc dixit Auic.versus finē ca
pituli.In flōmia vō eoꝝ qui cōfirmati sunt non oʒ vt sit
occupatio neq3 in solutiōe ventris eoꝝ cū medicina for
ti:qñ supfluitates in eis mouent̄ τ non seperant̄:imo fit
alleuiatio in declinādo māz eoꝝ ad itestina τ adminustre
tur de foris qđ carminet τ resoluat. ¶ Sʒ ɔ determīatio
nē videt̄ esse snīa.d. Rasis qnto almansoris.Iussit enī in
tp̄e p̄ncipij puā τ paulatinā fieri eductionē:ita φ cū flobo
thomia fiat eūo in vena dextri brachij τ post aliquos dies
reiteret̄ flōmia sinistri:ita dico de eūatione p medicinaʒ:
vñ recitat ibidem de quodā iuuene patiēte lepram φ in
qnq3 mensiū tp̄e τ paucoꝝ dieꝝ spatio ei plusq̄ q̄drage
sies ventrē soluisset:qđ fieri nō potuisset si multū τ statiʒ
eduxisset. ¶ Pro quo dđʒ:φ snīa dn̄i Rasis vt plurimū
est obseruāda vt supra φ nō plurima subito fiat τ copio
sa eūo siue per flōmiā siue per eūationē:qm̄ vt plurimū
si fortis fieret eūo ēt a p̄ncipio casus virtutis plurimū su
bito ɔsterneret̄:ex quo corpus est cacocimū τ virtus de
bilis:vñ melius est per interualla educere q̄ exquisitissi
me:qm̄ nam illud nō pateret̄:lʒ intentione sumpta a mā
que corrigibilis non est sibi vltima cōpeteret eūo. Et ad
hunc intellectū intelligat̄ snīa.d.Aui.cum dixit.flōmes
flōmia vltima.Uerū est intentiōne sumpta ad māʒ cui
cōpetit eūo eradicatiua:neq3 per hoc conclude φ vnica
vice debeat fieri talis euacuatio:sed saltem in pluribus vi
cibus.Et si aliqui alij textus inueniant̄ sonare φ a princi
pio fiat eūo vltima vel fortis:intelligant̄ vel scđm φ di
ctū est:vel in ɔparatione ad eūonem que sibi debet̄ in p
cessu:vbi multo subtilior debet̄ eūo maxīe p flōmiā quā
a p̄no qñ vt plum versus statū mā magis est in membris
dispersa nō eque educibilis p aptionē magnaꝝ venaꝝ sic
a p̄ncipio:qm̄ mā versus statū magl est in mēbris disper
sa:nō eque educibilis p apersionē magnaꝝ venaꝝ sicut a
p̄no.Et ad hūc intellectū loquebat̄ .d.Serapio.5o sui bre
uiarij cū dixit.In initio huius egritudinis oʒ vt fiat eūo
sanguinis multi a p̄ncipio τc.Intelligat̄ ɔparatiue τc. Et
que nūc dicta sunt debēt obseruari pp male intelligētes
textus qz copiose multū eūando maximū sequeret̄ nocu
mentū:iō bn̄ aduerte.Habeant̄ ēt in cura tali sicut in re
liquis passionibus mĺicis tres cañ.quos recitat Mesue ī
cura sode f̄re in fine de mente Gal'. Et qm̄ vba sunt vtilia
referam s̄m φ ad tex.iacent.Canon est φ cura huius so
de nō est expoliāda ab vna trium regiminuʒ:τ silr̄ oīum
egritudinū melancolicaꝝ.Primū est regimē hūectatiū
τ ipinguatiū p̄ter hoc φ faciat cadere in opillationes:τ
hoc iō vt lenificet̄ τ habilitet̄ corpus hūoris vt recipiat
qualitatē digestionis in toto.τ hoc regimē est necessariū
in p̄no τ in medio τ in fine.2o vt nō cadat in corpus humo
ris vt resoluat̄ subtile τ remaneat grom:τ accidat residuo
eius lapideitas.Secūdū regimē est regimē resolutiuū re
solutionē faciens cū mediocritate τ pprie eius qđ habili
tatū est vt fiat id:τ hec duo regimina opʒ vt sibi inuicem
semp succedāt:2m hoc enim eadem digestio equabit māʒ
τ qualiter resoluet̄.Tertiū regimē est eūatiuū in quo tria
cōsideranda subdunt̄.Unum est vt nō semel τ multaʒ τ
subitam

subitā faciamus eūonez:sed per internalla bñtem tēperiē vt nā eūatiuū:⁊ nō eūatiuū regulet:subitam enim ⁊ violētaz eūationē vix nā regula opat:sicut ipetus flāme q̄ cito agit i subtile:⁊ post aggredit grom. Opus.n.moderati caloris est equalr in vtraqz pte rei elixabil ⁊ assabilis agere. Scōm cōsiderabile est q̄ eūatiuū sit cōmensuratū nō excedens mediocritatē ⁊c. Tertiū est vt nō expolient solutiua a rebus lenificatiuis ⁊ humectatiuis:hoc.n.est q̄ opationē bonificat. Super q̄bus oībus dictis tanq̄ sub radicibus ⁊ fundamētis fabricari potest actus curatiuus totus. ¶ Redeundo itaqz vñ iā facta est digressio. Primo cum occurrit leprosus fiat vētris leuis lenitio p̄ supius sumēdo vt infra. ℞.cassie pinguis nouiter extcte.ʒ.i.ß.syrupi violati.ʒ.i.cum decoctione violaꝝ ordei Iuiubaꝝ:passularuz: boraginis ⁊ buglosse q̄ntū sufficit fiat potio post quā medicinā n̄ expedit vti lauatiuo. ¶ Seq̄nti die inspecta eius dispositione habituali cū reliq̄s signis:cognito q̄ in ipso sit peccatū sanguinis corrupti fieri pōt flobotomia de vena basilica dextri brachy circiter.ʒ.vi.ꝯstante virtute. Et ex illo sanguine fiant experiētie de q̄bus facta est mentio superius:vt intelligatur vt si iā multū ꝓcessit morbꝰ vel ne: qđ scies ex superioribꝰ. Qđ si nō post decē dies:pōt fieri noua flobotomia de iferiori vena brachy in curuatura brachy sinistri ad extionē ēt.ʒ.v.vel circa:semp̄ hn̄do menti q̄ in talibꝰ flobotomys fiat notabilis vene aptio:vt mā grossa ⁊ terrestris eūari possit. In tpe vo meꝰ fiat digestio māe cū syrꝰ leui vt ifra. ℞.syrupi acetosi simplicis:syrupi viol.de ifusiōe añ.ʒ.i.cū aq̄s buglosse endiuie ⁊ fumiterre fiat syrupus q̄ ꝯtinueṫ p.vi.dies. Post q̄s sumat medicinam vt infra. ℞.cassie nouiter extracte.ʒ.ß. dyacatholiconis damasceni.ʒ.ß.electuary amech.ʒ.iy.cū decoctiōe passulaꝝ:violaꝝ:epithimi:polipody ⁊ buglosse: qđ suffic̄ fiat potio:post quā stet.vi.horis. Postea sumat lauatiuū ex aq̄ or.cū.ʒ.ß.zucchari rubei. Et post horā a lauatiuo sumatur prādiū sibi ꝯueniēs:vt supra scriptū est. ¶ Et q̄m hec ꝯfectio dyacatholicon est in hoc casu multū cōueniens:⁊ ipsa sepe ⁊ p̄ se cū alys vtēdū est. Iō bom est eius ponere descriptionē q̄ talis est. ℞.sene ellecte ⁊ mūdate:cassief.tamarindoꝝ añ.ʒ.vi.reubarbari optimi ⁊ ellecti polipody recentis ⁊ mundati:anisi:violaꝝ añ.ʒ.ß.ligritie rase ⁊ mundate: seminū cōiuz mūdatoꝝ candi.penidioꝝ añ.ʒ.y.terrenda terranṫ ⁊ puluerizenṫ. Cassia vero ⁊ tamarindi dissoluantur in aq̄ iferius descripta. ℞.polipody viridis.ʒ.y. semis feniculi.ʒ.i.terrātur sil ⁊ facias inde bullire i aq̄ sufficiēti: postea colla:⁊ cum aq̄ ista fiat syrupus cū zucchari. libṙ.i. postea coque vsqz ad spissitudinē cū p̄dicta cassia ⁊ tamarindis dissolutis:⁊ q̄n coctū erit supaspergant puluenes ⁊ fiat electuariū i forma bōa. ¶ Postea sequēti die pōt dari cōfectio vt infra ꝓ rectificatione mēbroꝝ ⁊ dilatatione anie. ℞.dyabuglosse.ʒ.ß.zucchari rosati.ʒ.y. specieꝝ electuary de gemis.℈.i.cū syrupo de corticibꝰ citri fiat cōfectio. Tandez post aliquos dies iterato pōt fieri flobotomia:⁊ si nō de magnis venis saltē de paruis vt de vena nasi in lepore eiꝰ:vel de vena frontis:vel de venis guideꝝ maxime si cōiungaṫ fortis vocis raucedo:⁊ maxie a plectoria sanguinis:⁊ cōsequēter de nouo digereṫ cū syrupo in quo fortior sit virtus subtiliatiua sanguinis grossi:⁊ humoris melancolici:⁊ virtus aīam dilatandi ⁊ auferendi hūores melācolicos eūandi vt ifra. ℞.buglosse:scariole: acetose: dium cuz radicibꝰ suis.añ.ʒ.iy.sticados arabici:epithimi: folicloꝝ sene.añ.ʒ.y. sirici crudi: semis acetose.añ.ʒ.ß.corticū citri vel citraguli vel limonis ⁊ seminis eius mundati:melisse:politrici.añ.ʒ.y. rosaꝝ rubeaꝝ recentium.ʒ.iy. aut residētie rosaꝝ vel succi eaꝝ.ʒ.y.infundanṫ per diem ⁊ noctē in aqua calida;deinde fiat decoctio cū succo granatoꝝ acetosoꝝ expssoꝝ cū pulpis suis succi pomoꝝ redolētium.añ.ʒ.iy.succi fumiterre dispumati.libṙ.ß.aceti passulaꝝ.ʒ.iy.qđ fit infundendo passulas in aceto tante quātitatatis vt coopiri possint passule per diem:⁊ postea bulliat duabus bullitionibus ⁊ colleṫ ⁊ exprimaṫ acetū zucchari al.libṙ.y.mellis passulaꝝ.libṙ.y.⁊ fiat ex infusione passularū mundataꝝ:in aqua calida per diez ⁊ noctē:deinde fiat decoctio sufficiens:deinde cum bona expssione colletur ⁊ collatura iterato ponaṫ ad ignē lentuz:⁊ tm̄ bulliat q̄ veniat ad spissitudinē mell:qđ mel passulatū dicit:⁊ fiat syrupus.libṙ.iy.ēt pōt aromatiçari cū.℈.i.musci si placet ⁊ erit felicitas maior. Et vtaṫ isto syrupo añ aurorā cū aqua lactis caprini aut passulaꝝ aut ligritie aut melisse. Et eius dosis ē cōis syrupoꝝ. ¶ Pꝰ quē exhibitū.vy.vl viy.vicibꝰ exhiberi pōt medicina ꝓportionalis superiori:vel si volumus in forma pillulata fiant pillule vt infra. ℞.pillulaꝝ indaꝝ Mesue in p̄ncipio.c.de soda melācolica.℈.iiy.fiāt septez.vel pillulaꝝ indaꝝ Mesue distinctione.x.sed eius dosis sit aliquāto minor. Augmenteṫ tn̄ vl minoreṫ s̄z q̄ viderimus ventrē solui vel nō solui. ¶ Valēt ēt in ꝓposito pille de lapide lazuli vsqz ad dosim supiorez. Postea hora cōueniēti deṫ lauatiuū s̄m morē cōem. Et sequenti die deṫ cōfectio vt supra. Tandem quiescat nā per.vi.vl viy.dies a syrupis ⁊ eūatiuis:sed vtere ꝯfectiōe cōueniēti in ꝓposito omni mane vt in fra:in qua erit virtus animaꝫ dilatandi ⁊ vapores melancolicos clarificandi ⁊ ipinguādi vt infra. ℞.pineaꝝ mundataꝝ que nō fuerint rancide in aqua calida prius infusarum.libṙ.ß.amigdalarum dul. recentiū.ʒ.i.ß.interioꝝ corticū cinamomi electi.ʒ.ß.garioficoꝝ:sandaloꝝ citri.añ.ʒ.y.ligni al. ambre electe añ.ʒ.ß. carniū limaciaꝝ p̄parate decoctaꝝ ꝯtritarū.libṙ.i.possent ēt poni carnes tales aduste in pulueres redacte s̄m modū qui statiz diceṫ zucchari al.libṙ.iiy.mellis:passularū libṙ. ß.aq̄ ro.libṙ.i.succi pomorū dulciū ⁊ aromaticorū libṙ.ß. succi boraginis succi melisse.añ.ʒ.iy.fiat electuariū ⁊ bn̄ decoquaṫ. Et de hoc vti pōt vno cocleari in mane ⁊ ēt añ cenā p̄ horā. Et si plz parū vini albi bibere bonū ē. ¶ Et q̄m limacie in hoc casu valent ⁊ in electuario superius scripto ad cōpositionē intrāt:⁊ hoc idē rane:nam tertio de alimētis. Rane aūt tā exterius applicate q̄ interius sumpte alterāt:⁊ ꝯtempant discritas calidas:sua aūt ꝓprietate ℥ maniam ⁊ venenositatē humoris adusti:ita vt dixerit.d. Auic.scđo cañ.c. ꝓprio q̄ rana cū coquiṫ cū sale ⁊ oleo est bezoar lepre ⁊c.iō apponaṫ modus vsus earū. Accipiātur limacie maxime in locis siccis repte vt nemoribꝰ siccatis: ⁊ extendaṫ linteamen albū in camera clausa ⁊ superponātur:⁊ statim exibunt testā ꝓpriā ⁊ ibi cū cultello quis existens abscindat tandē per ventrē scindanṫ:⁊ fricenṫ cum furfure vel cuz aqua calida salita ⁊ modico aceti duabus vicibus:deinde hē carnes terrantur ⁊ pistenṫ addendo.s. paulatim cū pistanṫ modicū aceti vt virtutē magis incisiuam acquirant:⁊ cū reliq̄s cōponantur:vel cū primo sunt loteponanṫ in furno nō nimis calido:⁊ ita paulatine exicenṫ vt possint in puluerē redigi ⁊c. ¶ Rane vo queranṫ arboree virides vl mūdarū aquarū:⁊ que p̄ prata saltādo discurrunt. Euitenṫ ēt nigre ⁊ partes posteriores accipiātur:⁊ ita preparenṫ vt supradictū est de limacys. ¶ Valz ēt in hoc casu leticia. Possent ēt ad hoc ꝓpositum infinite quasi similes cōponi descriptiones. Consequenter post.v. dies redire pōt ad aliq̄đ digestiuū de q̄bus supra. Vel pōt fieri syrupus digestiuus ⁊ eūatiuus vt infra. ℞.succorum boraginis ⁊ buglosse cum radicibus:⁊ folys succi lupuloꝝ añ.ʒ.i.ß.florum boraginis:⁊ buglosse.añ.ʒ.y.passularū ligritie añ.ʒ.ß.epithimi.ʒ.iy.omnes succi per se dispumentur ⁊ reliqua coquanṫ in sero caprino:⁊ in decoctione ponanṫ

mirabolanoꝝ citrinoꝝ.ʒ.ij.kebuloꝝ indoꝝ an̄.ʒ.i.ꝛ stent per noctē ꝛ fricent̄ in crastino:postea simul oīa collent̄ ꝛ cum zuccharo addēdo cassie extracte.ʒ.i.fiat syrupus longus. Ualet ēt aliqñ vti ꝛ ꝯtinuare pluribꝰ vicibꝰ loco syrupi vt infra.℞.seri caprini.ʒ.vij.in quo per noctē infundantur.ʒ.i.epithimi pulverizati ꝛ in crastino totū sumat̄. Sit tn̄ ꝓ regula ꝙ nūc vno vtat̄ nūc alio:ne natura vni nimis assuescat medicine.Et ne ꝯtingat obliᵒ si per nām vel leuē eūationē fieri possit eductio sanguinis ꝑ emoroydas multum laudet̄.Nā talis sanguinis eūatio maxīe respicit materiā adustā vt scḋa q̄rti.c.ꝑmo.¶Et si oībus decē diebꝰ fieret pauca eūatio vt quattuor.ʒ.laudarē.Post has vero medicinas in casu nostro:ꝛ ꝯfectiones ꝯpetit balᵐ:ꝛ maxime tpe hyemis.Pro quo aduertēdū ꝙ in p̄nᵒ nundū maculatis ptibus exterioribꝰ ꝯpetit balneū in se aque dulcis: nō in quo dicat̄ eē aliq̄ virtus calefactiua vel abstersiua: sed tm̄ modo humectatiua.Et post balneū ꝯpetit inunctio ex oleis ad stipticū declinātibꝰ ꝓ ꝯfortatione membroꝝ: saluo ꝙ in extremis vt manibus vel pedibꝰ fieri pōt aliq̄ inunctio cū oleis aliquo mō resoluētibꝰ:q2 vt plurimum iaȝ in ipsis extremis aliq̄ incipiūt macule apparere.¶In ꝓcessu vero morbi ꝯuenit balneū aliquo mō subtiliatiuū ꝛ abstersiuuȝ facta ēt inunctiōe cū aliquo oleo resolutiuo ꝛ abstersiuo ꝛ aliqñ exiccatiuo:scḋȝ ꝙ exigit p̄ntialis dispositio.Et in hoc bn̄ aduertat̄:q2 aliq̄ tex.reꝑiunt̄ q̄ laudant balneū solū aque dulcis:aliq̄ iubent fieri balneū aque calefactiue.Et hoc diuersi fecerūt ꝑꝑ diuersas ꝯsideratiōes ad morbū in ꝑncipio ꝛ augumēto.Fiat ergo in p̄nᵒ expulsis superfluitatibus:ꝛ leui facta fricatiōe balneuȝ aq̄ dulcis tepide in quo intret patiēs:ꝛ ibi moret̄ corpus ꝑ medium hore vel circa:ꝛ tādem plus ꝛ plus scḋm ꝙ in ꝓcessu corpus est magis assuefactū:ꝛ postea in balneo vel extra vngatur oleis vt in fra.℞.olei rosati olei cōis olei mirtilloꝝ an̄.ʒ.i.misce:postea q̄escat per horā ꝛ hēat tandeȝ exerciᵐ de quo supra vel si placet post exercitiū factū facere balneuȝ nō displicet:ꝛ post balneū quietato corꝑe hēat aliq̄d de ꝯfectionibus de q̄bus supra ꝛ tandē prādēdū.¶Notādo tn̄ ꝙ tale balneū nec aliq̄d aliud ꝯueniēs est in ꝑncipio ꝑncipiāte:imo nisi facta notabili corꝑis mundificatione. Idcirco si in ipositiōe in balneo tepido corpꝰ rigeret non deberet stare in balneo:q2 fortasse ꝑ vsuȝ eius ꝓduceretur corpus ad fortes opillatiōes ꝛ alia nocumenta ꝛc̄.Et cum his solis credo curabit̄ eger in p̄nᵒ morbi existens. ¶Cū vero ad augumētū ꝑuenerit:q̄m virtus magis debilitata est ꝛ mā magis ingrossata:ꝛ ꝑ tūc digestio ꝛ eūatio fit dificilis:opȝ sua digestiua ꝛ eūatiua fieri fortiora sue virtuti tn̄ ꝓportionata.Et q̄m virtus debilis fortem motum non sustinet:opȝ ergo in casu exhibere medicinā fortē ꝛ debilē: fortem q̄dem ex parte virtutis medicine vt tam difficilē humorē digerere ꝛ eūare possit:debilem tn̄ ex ꝑte q̄ātitatis sue:vt paulatiȝ euacuando virtus nō cadat. Sit ergo ꝑmo in hac specie ꝓ reḡla quo ad flo͛iam ꝙ minus ꝯpetit flobothomia magnaꝝ venaꝝ:imo fere nūq̄ ꝛ plus ꝑuaꝝ de q̄bus dictū est supra.¶Circa medicīas bonū est cū digestiuis simul aliq̄ḋ leuiter soluens adiūgere vt fiat syrupus vt infra.℞.corticū radicū caparoꝝ tamarisci an̄.ʒ.ij. endiuie:cicoree:acetose:cū radicibus agrimonie maioris: ꝛ minoris melisse:radicū tormētille an̄.ʒ.ij.polipodij quercini.ʒ.iij.seminū ani.feni.carui.an̄.ʒ.ß.portulace:seminis coriādri:mellonis ꝛ lactuce:cucute an̄.ʒ.i.ligritie mundate.ʒ.i.ß.ꝯq̄ssent̄ ꝛ infundant̄ in aqua calida decoctionis limacaꝝ mūdataꝝ ꝛ cōtusaꝝ:deinde fiat in eo decoctio ꝛ collet̄:ꝛ cū aceti passulati libr.ß.zucchari al.libr.ij. fiat syrupus:ꝛ medietas eius cōdiat̄ cū.ʒ.i.mirabolanoꝝ indoꝝ kebuloꝝ ꝛ emblicoꝝ an̄.ʒ.ß.ꝛ vtatur illo syrᵒ.Et si pluȝ habere descriptionem syrupi in apothecis reperti fiat vt infra.℞.syrupi de epithimo.ʒ.ij.syrupi de fumoterre: syrupi violati compositi.an̄.ʒ.i.aquaꝝ melissē ꝛ buglosse:ꝛ cicoree.an̄.ʒ.ij.ꝓ duabus vicibus.Et si placet exhibere cum aqua lactis optimum est.Alius ēt fortior fiat vt in fra.℞. succi fumitterre cocti ꝛ collati.p.ij.succi boraginis similiter ꝑparati.p.i.in collatura infundant̄ epithimi foliculoꝝ sene ana paꝝ per tres dies ꝛ tres noctes.Et in illa collatura medietas serpētis electi ꝫ artē vt posterius ponet̄ ꝛ ꝑparati remotis extremitatibus decoquat̄ vsq3 ad dissolutionē carnis:deinde cū expressione collet̄ ꝛ collatura illa syrupicet̄ cum zucchari al.q̄ḋ sufficit.Et q̄m fortis est det̄ tn̄ de 3ᵒ in 3ᵐ.Possunt ēt interdū alique exhiberi medicine: sed in modica dosi vt de pillulis de q̄bus supra. Et ad hoc valent yere magne Auic.5ᵒ can̄.quaꝝ descriptiones ꝛ doses ibi reḡras.Ualet ēt ꝑcipue in hoc ꝓposito diasene nicolai.¶Et q̄m eleborus niger vt dixit Mesue.c.ꝓprio ī hoc casu mirabilem hēt ꝓprietatē:q2 tn̄ vt ibidē difficilis est mītū medicīa:ponā aliquos modos vsus eiꝰ.¶Unus est q̄ eligat̄ eleborus niger iuxta radicē alicuiꝰ arboris fructifere puta pruni vel cerase:perforet̄ arbor in radice ꝛ in trunco imponat̄ ibi elleborus:ꝛ si imponatur paꝝ gariofiloꝝ aut cinamomi erit melius.Et foramen bn̄ opturet̄: sic.n.fructus illius arboris erunt solutiui ꝛ aromatici sine nocumento.Aut aliter ꝫ Serapi.elleborus liget̄ cū fillo vel pecia cū puluere garioflioꝝ vel cinamomi ꝛ suspēdat̄ in vase vini debite q̄ātitatis maxīe q̄ū est mustū:fiet eniȝ tale vinū solutiuū ꝛ aromaticuȝ.Sumunt̄ ēt alij modi a doctoribus vt q̄ḋ sumat̄ mel passulatū de quo supius dictū est:ꝛ in eo tepido submergant̄ frusta siue ꝑtes alique ellebori:ꝛ ibi maneant in infusione circa octo vel decem horas:ꝛ tūc facta collatura circa aurorā ꝑparet̄ vnum coclear aut duo aut plus aut minus ꝫ ꝙ videbimus solutionē facere.Possent ēt alij modi inueniri sed ad p̄ns ꝓpter breuitate omitto.De his tn̄ medicinis raro vtat̄ ꝑꝑ suspitionem.¶Et q̄m ēt in hoc casu maxime laudant̄ carnes viperaꝝ vel virtutes earum de quibus ēt supra facta est mentio:que nisi per artē rectificent̄ inde sequi posset notabile nocumentū:idcirco ꝓ electione ꝛ ꝑparatione ipsaruȝ aduertēdū ꝫm ꝙ colligi pōt de mente Auic.q̄nto can̄.ꝛ ēt ca.ꝓprio de lepra ꝛ.d.Haliabba.x.sue practice.c.de trocisscis tyri plura reḡrunt̄:q̄dam ex ꝑte viparū:quedā ex ꝑte artificij.Ex ꝑte q̄dem viperarū reḡrit̄ ꝑrio vt sint in montibus vel locis siccis:ꝛ nō humidis ꝛ aquaticis reperte.Ex ꝑte ēt colorū eius vel colorū earū oȝ ꝙ sit flaua:ꝛ nō alba: q2 tales sunt debilis virtutis:nec nigra q2 illa est excellentis nimie virtutis.Ex ꝑte ēt sexus:reḡritur.n.ꝙ sit femina masculus vero superabundantis est virtutis. Distinguit̄ aūt femīa a masculo:q̄m femina plures hȝ dentes.Ex ꝑte ēt habitudinis siue figure:q2 oȝ habere caput planū: latuȝ ventreȝ strictū solidū ꝛ caudā arctā.Ex parte ēt operationis earū vt icedāt capite eleuato ꝛ velociter:ꝛ cū magno strepitu.Ex parte vero artificij plura requirunt̄ in vipera in ꝓposito comedēda.Unū est ex ꝑte sui capitis vt capiatur in fine veris vel in ꝑncipio estatus.Aliud est ꝙ in decolatione ipsius oȝ statim simul abscindi caput ꝛ cauda ꝛ ꝫ longū ad quattuor digitos ab vtroq3 extremo. Et si illis abscisis diu moueant̄ viue cū multa agitatione ꝛ sanguis effusione bonū est deinde debere per mediū extrahi in longū ꝛ mundificari optime a visceribus suis ꝛ maxime a felle deinde excoriari:deinde eo ꝑfecte loto decoquat̄ in aqua vsq3 ad dissolutionē carniū ꝛ ossium:ꝛ tandem ipsis ꝛ dissolutione carnium vti pōt alterando tn̄ cum reliq̄s vt cibis vel medicinalibus ꝫm ꝙ dicetur.Possunt ēt hōꝛ carnes sic preparari vt ponant̄ in furno non nimis calido

extracto pane intm̄ q̄ exiccētur ꝛ possint pulueriçari:ꝛ tūc
illi pulueres misceant̄ cū electuarijs vt cū dyaboragiato
ꝛ dyabuglossato:ꝛ hꝫ. ¶ Laudo tñ anteq̄ vtatur aliquo
istoꝝ imediate positoꝝ q̄ pˀus altereť virtus dictaꝝ vipe
raꝝ ꝛ remittat̄ ꝛ tandē illis mediate vtat̄. Uerbi grā nu/
triantur galline vel capones tm̄ nō ex frumēto vel ordeo
vel alijs granis decoctis in brodio vipaꝝ:ꝛ bibāt ēt galli/
ne de illo brodio:ꝛ sic dimittat̄ cū tali pastu donec deplu/
ment̄:ꝛ tūc comedat̄ de illis caponibus vl' gallinis:ꝛ cōti
nuari pōt vsq; dū iā mens egroti aliqualr̄ pturbet̄:vel cū
vesice quedā rubee apparuerint velut vesice ignis in cor/
pore:et cū iā incipit corpus inflari:qm̄ tūc iā signū est per
fecte opationis:q2 fortasse expoliabitur: ꝛ deīde sanabit̄.
Quod si nō sanet̄ cū reliqs bonis regiminibus:ꝛ morbus
nō fuit cōfirmatus adhuc licebit scd'a vice idē regimen
replicare. ¶ Ad hoc ēt laudat̄ cōiter exhibitio vini ī quo
mortua est vipa de electis sm artē. Ualet in hoc casu ad/
ministratio tyriace antique p interualla. Preter hoc autē
regimen expediens est vti balneo diuersimode ab eo q̄ a
pncipio:q2 iā mēbra exteriora vt supposuimus sunt infe/
cta:aliter tñ ꝛ aliter sm q̄ dispositio exigit:q2 aliqñ expe/
dit magis humectare:ꝛ aliqñ magis abstergere: nōnūq̄
ēt ad cutē trahere. Pōt ergo fieri balneū exhibendū sm
ordinē dictū supius cū rebus vt infra. ℞. camomille:mel
liloti:dragonthee:cameleonte pcipue nigre: lapacij acuti:
fumiterre: folioꝝ violaꝝ:epatice:ēdiuie:maluaꝝ añ. ptes
equales. Et si volumus ad attrahendū ad cutē ꝛ expur/
gandū addere possumus de viperis decolatis sm artē de
qbˀ dictū est. Deinde fiat iunctio cū oleo de lilio amigda
larū dul. ꝛ aliqñ admiscendo pulueres abstersiuos ꝛ exic/
catiuos vt nuci m̄uscate. ʒʒ. stafisagrie:nigelle:ꝛ hꝫ. Et ali/
qñ ad intentionē magis humectādi ꝛ mollificādi valebit
inunctio dialthee singulr̄. Diuersitas aūt hoꝝ remedioꝝ
ꝛ varia applicatio faciliter innotescit cuilibet perito in me/
dicina. Et qm̄ post balneū ppter attractionē aliquaꝝ ma
terieꝝ ad os stomaci aliqñ nauseā iducere bonum erit p
tunc aliqd̄ leue vomitiuū exhibere ad vomitū puocādū:
vel si sufficit positio penne in gulā vel manˀ laudabilius
erit. Uēꝝ q2 quilibet vomitus ad raritatem substātie sto/
maci perducit ꝛ ad apetitus pstrationē laudabile erit vt
etiā voluit Auic. ante cibū sumere aliqd de syrupo de ab/
synthio. Et hec que dicta sunt de balneis itelligant̄ maxi/
me tempore hyemis veris vel autūni:q2 tpe estatis loco
balneoꝝ visus est. A. laudare motū ꝛ saltū ꝛ pugnū cū so/
cijs:ꝛ tm̄ sodoris puocationē. Et cōsequēter ipsis sub ra/
dijs solis existentibus fient inunctiones nūc in dorso nūc
in sinistro:ꝛ dextro cū butyro recēti vt laudat. Aui. vel cū
alijs remedijs appropriatis de qbˀ dictū est superius:ꝛ h
breuiter de isto pncipali. ¶ Nunc restat venire ad aliud
pncipale vt ad correctionē aliquorū accidentiū. Et qm̄ ac
cidentia que plerūq; indicant de curatione in hoc casu sūt
rubedo oculorū:remotio piloꝝ supercilioꝝ:aliquales no/
di vel eminentie:malitia hanelitus:ꝛ stupor aliquaꝝ ptiū
vt posterioꝝ tybiaꝝ. Idcirco oꝫ aliqua breuia p ɔplemen
to adducere. ¶ Pro primo ergo vt rubedine oculoꝝ re/
mouenda fiat pmo stupha humectatiua:ꝛ apitiua pororū
oculoꝝ cū decoctione camomille ꝛ fenugreci:ꝛ de palleis
siccalis:deinde fiat colliriū vt infra. ℞. aque ro. ʒ. ij. aque
feniculi. ʒ. i. ß. dragaganti:gūmi arabici:lapidis emathitis:
añ. ʒ. ß. camphore. gra. ij. ꝛ misce. ¶ Pro scd'o laudo pmo
fricetur supciˀ cū pāno aspero ita vt sanguis attrahat̄ ꝛ po
ri aperiant̄:deinde fiat inunctio cū oleo vt infra. ℞. olei
laurini. ʒ. ß. olei spice. ʒ. i. ß. ꝛ fiat inunctio. Deinde de nouo
fiat fricatio cum succo cepe:ꝛ spuˀ maris si expedit ita vt
tandē pili regenerent̄. Et p h vide q̄ dicunt̄ a doctoribˀ
in capitulo de alopicia. ¶ De nodis vero dicat̄ breuiter:
q̄ aliqñ sufficit sola mollificatiua resolutio. Et hec intētio
potissime pficit̄ cū exhibitione ceroti de mucillaginibus.
Uel pōt fieri emplastrū cū radice lilij vel serpētarie. ꝛ cū
bullierint post decoctionē ɔterrantur:ꝛ cū oleo amigdala
rum amaraꝝ fiat emplastrū. ¶ Ad hoc ēt vꝫ armoniacū
dissolutū in aceto. Et tandē facta mollificatione ad resolu
tionē ꝛ exiccationē vꝫ stercus caprinū ꝛc̄ in aceto dissolu/
tum. Aliqñ vo hec nō sufficiūt nisi in totū radicitus remo
ueantur cum causticis:vt cū calce viua extincta pluribus
vicibus ꝛ arsenico:ꝛ hꝫ:in qbus a me nō est sermo plōgā
dus pp remedioꝝ suspitionē. Sed in hoc hēatur diligens
ꝛ expertus cirugicus q applicet instrumēta ad hoc necessa
ria. Et tandem facta escara apponātur ēt ea q̄ putrefaciūt
vt buthyrū singulariter vel reliq̄ pinguedines. Et ɔsequē/
ter facta mollificatione apponantur incarnatiua ꝛ cōsoli/
datiua sicut aloes aristologia ro. litargiriū:ꝛ hꝫ. ¶ Circa
tñ quasdā eminentias singulares circa facieꝫ apparentes
laudo notabiliter vt apponatur succus citranguli ꝛ est apō
nos scarlegia:qm̄ lꝫ a doctoribus laudet̄ ego tñ in hoc vi/
di iuuamentū. ¶ Potest ēt fieri marā vel linimētum ad
delendas maculas faciei ꝛ eminentias ꝛ colorē bonificā/
dū vt infra. ℞. amigdalaꝝ dulciū. ʒ. iij. amigdalaꝝ ama/
rarū. ʒ. i. ß. bene purgentur farine cicerū ꝛ lupinorū ꝛ ordei
añ. ʒ. ij. gūmi arabici:dragagāti amili. semis melonis ꝛ cu
cumeris omniuꝫ purgatorū añ. ʒ. i. ß. mellilotí:yreos:costi:
añ. ʒ. i. pdisi:croci:mirrhe ana. ʒ. ß. omnia terrantur:ꝛ cū al
bumine oui cōfice:ꝛ trocisci ad vmbrā exiccent̄:ꝛ tandeꝫ
distemperet̄ cum aqua ɔmuni tepida vel lacte si expedit.
Et facies epithimet̄ ī sero. In mane vo abluatur cū aqua
decoctionis furfuris vel fabarū vel cū aqua sublimatiōis
florū fabarū ꝛ multū vꝫ:ꝛ sic continuet̄. ¶ Ad malitiam
hanelitus singulariter vꝫ fortis vociferatio ꝛ clamor ī ma
ne. Ualet ēt loch sanū dñi Mesue:loch de caulibˀ:succus
cauliū ꝛ brodiū earū. Et pro hoc ēt laudat. A. lac ouiū:ex/
hibeat̄ tñ in modica quātitate ꝛ facta corporis mundifi/
catione:ꝛ hoc dico pp aliquos tex. huic dicto aduersantes
qui lac nō concedunt. ¶ Ad stuporē vo partiū fiant frica
tiones fortes ad tales ptes ꝛ ꝓcipue cū vrticis. Et si nō
sufficiant tūc fiant scarificationes cū flobothomo vel raso
rio. Melius ēt laudant̄ aliq̄ leues fricationes:tandē sub/
ponat̄ aqua vite vel ardēs:ꝛ vltimo subponat̄ pix sola ita
vt sit vehementer liquida:aut soluta in oleo cū quantitate
qua faciet eā ɔferre. Ipsa. n. vt dicit Auic. fen. 7ª. 4ª. cañ.
tractatu. 4º attrahit nutrimentū ad membrum ꝛ retinet
ipsum in eo ꝛ remouet frigus eius si cā fuerit debilitas vir
tutis aut opillatio pororū in cuti ꝛc̄. ꝛ hec de isto pncipali.
¶ Ad vltimū breuiter veniendo qñ casus nō est reduci/
bilis breuiter pro regula ponatur:q̄ nullo mō vtatur me/
dicamine forti neq; flobothomia:sed tantūmō aliqñ vti
le est exhibere medicinas cōes superfluitates educentes
vt liniendo vel ɔprimendo vel exterrendo:verbi grā cū
cassia:māna:ꝛ aliqñ miscere in cibis eorū aliq̄ acuta pun/
gitiua vt raffāos porros:ꝛ hꝫ. Et p tali casu laudauit Aui.
in cibis aliqua talia acuta ꝛ salsamenta:que tñ a me cū de
regimine ciborū determinaret̄ sunt vetita. Et hoc q2 tūc
de illis agebat̄ vt cibi erant:h aūt vt medicine. Cō fert ēt
aliqñ in potu sumere de troci. de caparibus cū aqua casei.
Paleant ēt qdā eorum supficiem maxime facieī cū lima
tura metallorum. Nōnulli tñ sanguine testudinis ꝛ oleo
amigdalaꝝ amaraꝫ:ꝛ hꝫ vt limatura eboris:tyriaca no/
ua opiata ꝛ talibˀ. Precipue tñ attēdēdū in hꝫ corpibˀ est
ɔfortatō mēbroꝝ pncipaliū cū medicinis ꝛ cibis ad h ap
ppriatis:q̄ oīa ad pñs enarrare nimis lōgū eēt. Et hec cū
dei laude dicta sufficiant p ɔplemēto huiˀ ɔsilij de lepra.

¶ Pro magnifico et potenti viro dño Andrea de birago p ruptura tybie prius tñ facta restauratione. Consi. CI.

Casus huius magnifici viri fuit ruptura cruris focily adminus supioris versus mediũ cum vulnere. Est igitur egritudo cõis q2 in nã cõi.s.in vnitate solutio tñ imediate reduci põt ad egritudinez in cõpõne q2 in situ vel societate ptium solutarũ vt z^a pmi. doc.p^a.c.3°. ¶ Facta igitur pmũ debite restauratiõe ossiũ: qđ ex equalitate tactus cõprehẽdit̃: factis ẽt diuersionibus cũ flobothomia potiõe et tenuitate diete cõuenienter ptransita iam septima: et ex ꝯsequẽti timore fluxus et timore materie apostematis: cuz ex casu a pncipio facta solone nõ in osse tm̃: sed in almocati et carne circũdantibus ẽt in reductione per artificiũ ad debitũ plasma: et situ ptiũ conueniẽtem debuerit dolor cãri qui est potissima cã tractus mãe sicinitente nã succurrere membro leso: neq3 sit futura aliunde cã doloris. Videt̃ esse cõcludendũ q diuidendo tpa morbi quo ad accidentia iam transiuerũt pncipiũ augmentũ et statũ. Et sic expediti a prima intentione: que in solutionẽ ptinui medicando ꝯiungitur.s. retinere id qđ fluit et cõstringere mãz si ipsa fuerit currens: restant fz.d. Auic.quarta pmi.28°.c.due alie intentiones generales.s. ꝯsolidare scisurã. et putrefactionem phibere quanto magis possibile fuerit. Et hoc est qđ dicebat idẽ caplo allegato satis apud pncipium. Cũq3 de vno trium.i.de phibitione fluxus mãe te excusaueris: vt in casu nostro: redi ad cogitandum de duobus remanentibus.s.ad cõsolidandũ phibitionez putrefactionis. Et qm̃ mẽbra spermatica soluta in pvecta etate de mente Gal.tertio tegni fm viam pme intẽtionis et vera restauratione nõ ꝯsolidant̃. ¶ Intentio igitur nostra erit ad vnionẽ ptium solutarũ sup aligatione cartillaginis generande: que fz veteres porus sarcoydes vel orosbot appellatur. Et q2 vt dicebat Gal.tertio teg.illo.§. Cõglutinat aũt nãz et principale regenerans est virtus: medium aũt cõglutinationis est viscosum: et impediens ꝯglutinationẽ plerũq3 est humiduz accidentale qđ vt multum in membris pter debilitatem digestiue et expulsiue ipsorũ multiplicatur. Idcirco Gal.ibidẽ vnaz intentionẽ innuebat pncipalem in ope esse cõseruationem substantie.i.cõplonis partis lese. Et q2 ossa sunt nã sicca: et fm doctrinã Gal.8°.de ingenio sanitatis.c.quarto mẽbro sicciori cõuenit medicina siccior. Debet̃ igitur ad exiccandum humidũ accidentale aptũ in mẽbro frigido et debilitato multiplicari ad ꝯseruandũ ẽt cõplexionẽ ossis: cũ cõseruatio p similia fiat vna pncipalis radix in medicinis in casu nostro offerendis et sit de medicinis siccis. Et q2 talis superligatio non fit nisi p inuiscationem: q fit per viscosa cõglutinãtia alia radix in medicinis sit ex medicinis conglutinantibus: magistñ in pncipio generationis pori q̃ in pcessu: cum a pncipio sit maior inuiscandi necessitas q̃ in pcessu vt pz. Et q2 vt supra dicebat̃ nã ẽ pncipale agẽs que spiritu et calore tanq̃ instrumentis operat̃: quoz continua fit resolutio et aliquali caliditate ꝯfortant̃ et vigorantur. Idcirco ad hec oĩa recte ꝑspiciẽs.d.A.qnta quarti tractatu scdo dixit q adiuuant̃ supple ad reductionẽ cũ emplastris fortibus stipticis: in qbus est caliditas quedã et cõglutinatur. Licz idem intelligi põt in pulueribus et vnguẽtis et ẽt intrinsecus applicandis et via medicinaruz. ¶ In hoc igitur tãq̃ super radice et cardine fundet̃ principalis intentio nostra in curatione: differenter tñ: q2 licz equalis maneat intentio de ꝯseruatione membri: in glutinando tñ et exiccando variatur intentio: q2 a pncipio glutinãtia post phibitionẽ fluxus materie debent siccis dñari ad inuiscãdum. In pcessu vero ad indurationẽ orosbotis exiccantia dominent̃: in medio vero equaliter exiccantia cũ glutinãtibus misceant̃. Et ideo si a pncipio dragagãtũ gũmi arabicũ bolusarmenus debebant in cõpositione dñari supra balaustrũ nucẽ cipressi sandarachã: et hõ. In pcessu autez ista sicca illis gultinosis dominent̃: semp tñ aliquid ꝯfortans apponendo: et mumiã et c. Et queadmodũ in pulueribus exẽplificatum est: idem in vnguentis fomentationibus cataplasmatibus est dõm. Ut ordo habeat a pncipio poterit fieri puluis vt infra. ℞. dragaganti gũmiarabici boliarmeni: sanguinis draconis ad cõglutinandũ añ.3.i.farine: orobi: gallis: mirtilloz añ.3.i.ad exiccãdũ nucũ cipsi mirrhe mumie et yreos añ.3.ß.ad confortanduz et ex his fiat puluis. ¶ In pcessu vo circa.25^{am}.sicca magis dominentur et glutinosa minus addendo supradictis de rosis balaustis et similibus: et iam fiat equatio in illis vt infra. ℞.dragagãti gũmiarabici: boliar.sanguinis draconis.3.i. farine orobi gallis balaustiarũ rosaz.3.i.nucum cypressi mirrhe et mumie.añ.3.ß.misce et fiat puluis qui incorporetur cũ albumine oui. Et hec quãtum ad ea que ad secũdã attinent ĩtentionẽ exterius applicanda generaliter. ¶ Iã restat vltima intentio: q vt supra dicebat̃ phibitio putrefactionis: que qdẽ cũ generet̃ ex diminuto calido nãli extraneato hũido pprio a calido alieno in hoc casu nisi puideat̃ verisimiliter adueniret putrefactio: qm̃ pp approxiationẽ medicaminũ stipticoz et glutinantũ exterius et fortem superligaturam et phibitionez motus mẽbri fit pp hec tria. Primo vt sequat̃ opillatio poroz: et pñter transpiratiõis fit phibitio: et sic calidi nãlis pparatio ad extinctionẽ et ad inflãmationẽ accidentalis caloris clausis accidentalibus vaporibus iterius: vñ vt sepe in his aliqualis pruritus ꝯiungitur ex titillatione vaporũ interi^9 reclusoz: ex ligatura.n.phibetur aliqñ trãsitus spiritus et nutrimenti ad membrũ: et sic disponit̃ ad putrefactionem. Per getez ẽt mẽbri multe retinentur hũiditates supfluę: que p exercitum resoluunt̃: q sunt mater putrefactionis. Jõ lz inter causas phibitionis regenerationis pori cõnumeret̃ multitudo solutionis ligamentoz: tñ pp alia iuuamẽta vt ad aliqlez trãspirationẽ poroz: et ẽt ad mãifestiorẽ: si pustule vel liuiditas mẽbri inducetur: cõprehendant̃: vt ẽt medicamina renouari et cõfortare possint: iubent auctores singulis tribus vel q̃tuor diebus renouari ligatura. ¶ Est ẽt habenda cautela: vt nõ sit nimis stricta ligatura versus superius: vt nutrimentũ apte ad membz deuenire possit. Propter id ẽt q mẽbrũ nõ mouet̃ ad resoluenduz mãs que retinent̃: nõ ĩconuenit aliqñ embrocationẽ fieri supra mẽbrũ cũ aqua tepida et oleo: vt etiam.d. Auicẽ.laudauit. Licet etiam embrocationes videantur impedire consolidationẽ: tamen istius gratia sunt aliquando vtiles et necessarie: qm̃ ẽt maxime iuuant in attrahendo nutrimentuz ad mẽbrũ et vigorando caliditatẽ nãlez mẽbri: cuius attractio nutrimẽti maxime cõuenit in corporibus pauci sanguinis absolute: aut pauci sanguinis viscosi sic̃ in casu hui^9 magnifici dñi. Et pter hoc dicebat. A.loco allegato. Minoratur restauratio.i.fit difficilis restauratio fracture colerico ꝯ et ꝯualescentiũ: nisi sup.nutrimẽtũ ad mẽbz trahat̃ cũ epithimatib^9 aliqlr calefactiuis et ꝯfortatiuis. ¶ Laudo igitur interdũ fieri fomẽtationem cuz aqua tepida decoctionis camomille absynthy et modico nucis cypressi: lz ẽt pter aliam cãm aliqñ laudetur embrocatio: qñ.s.gnãtus est porus eminentior et grossior q̃ expediat: sed tunc fiet cum mollificatiuis et cum minuentibus: lz mihi hoc in totum non placeat: imo elligibilius videretur vt prius grossus et cõstans esset: et si aliquãtulũ eminentior foret q̃ q ad molliciez et equalitatẽ tenderet. Qđ si his obseruatis manifestaret̃

mãifestaret putrefacti in certo loco: q nõ credo. Expedit vt locus iste discoopertus maneat: et nõ clausus: cum ascellis et virulẽtia corrodẽs cũ instrũ et sanguisugis amoueat tãdẽ cũ exiccãtib curet ex mumia et aloe corallis rosis et hmõi. Aliqñ tñ per corrosionẽ vsq ad cicatrizantia deueniendũ est: vt sunt es et calcantũ iuxta: vt in exercitio expertis notũ est. Et hec sint quãtũ ad ea que per extrinsecus sunt approximãda. ¶ Per intrinsecus vo ad phibitionẽ putrefactõis vltra id qd ĩ dieta dicet laudo vt semel aut bis in ebdomada sumant vna aut due de pillulis vt infra. ℞. spẽrum yere simplicis. ʒ. ij. corticũ mirabolanorum citri ʒ. i. idorum. ʒ. ß. reubarbari electi. ʒ. ß. masticis. ℈. i. cũ melle rosato formẽt pillule. In his oĩbus vt cõsiderãti pz est vt virtus putrefactionẽ remouẽs ex pte aloes et spẽrũ secũ piunctarum ad cõpositionẽ yere. Est ẽt virtus solutiua leuis materiei colerice et flegmatis ex parte eorũdẽ: et reubarbari et melancolie ex pte mirabolanorum et maxie indorum: ex mirabolanis ẽt acquiritur frigiditas et confortatio: que in casu nr̃o necessaria est. cõfortatur ẽt stomacus et mẽbra nutritionis p masticẽ. ¶ Laudo ẽt sequẽti mane ad mũdificationẽ et abstersionẽ materierum si q remãserunt mote in vijs cõibus vt sumat syrupus vt ifra. ℞. syrupi rosati de infusione. ʒ. ij. mellis rosa. ʒ. ß. aquarum lupulorum. ʒ. ij. absinthij. ʒ. i. misce. Cũ his ẽt pp alias vĩtutes pseruat a gñatione vẽtositatis: q idẽ dñs meus nõnunq molestari solet: et que multipliciter potest esse causa curatõis nostre: et hec de medicinalibus. ¶ Quãtũ vero ad dietam primo p regula minuant quecũq ad inflãmationẽ et subtiliationẽ pparant: quecũq ẽt rubrica apitiua et ventosabilia sunt: qz p hoĩa phibet pori generatio. ¶ In regimine igitur aeris declinet aer ad frigidũ: et siccũ: euẽtãdo eũ et irrorãdo cameram cũ aqua et aceto: et aqua rosata: que si nõ habeat sumat decoctio rosarum et sandalorum. ¶ Circa motũ et quietẽ dicat: q qz mẽbrũ lesũ puenieter moueri nõ põt saltẽ singula die reliquũ corpus ante prandium leuiter fricet: et erit fricatio loco exercitij resoluentis superfluitates vaporosas et viuificabit calor nãlis toti. Et laudarẽ circa amotionẽ stuparũ cũ fit noua ligatura pãno lineo tepido fieri leuẽ euaporationẽ tybie lese: per hanc. n. rarificant pori: et fit aliqlis vaporũ reclusorum trãspiratio et caloris mẽbri pfortatio: et sic a putrefactione elongatio. ¶ Sonus. vi. horarum vel. vij. si est possibile inter diem et noctẽ ad rectificationem pori est multũ pueniẽs: qui si nãliter haberi nõ posset laudarẽ: vt hora somni i sero sumatur. ʒ. i. syrupi de papauere electi. ¶ Circa passiones animi vitande sunt cogitatiões et passiones oẽs animales qñtum fieri põt pter gaudiũ et leticiam que moderate sumpte plurimum iuuant ad ĩpinguationẽ et restaurationem. ¶ Circa cibũ et potũ pueniũt cibaria ad glutinosum declinãtia in calido vl frigido nõ multũ excessiua. Sit igit panis cũ modico fer. et sine sale farie subtil volatilis: et si apponat tertia ps farine de spelta erit puenientius: sit tamẽ puenienter coctus vnius aut duorum dierum ad plus. Loco ferculi pueniũt collatura farris: collatura or. et spelte. Miliũ ẽt et panicũ pueniũt maxie si cũ eis exhibeat de lacte facto ex duab ptibus amigdalarum: et vna pte seis citoniorũ: qd notãter addo: qz amigdale sole aptõe et subẽ subtilitate et liqditate min cõueniunt. Et si placeat aromatizari nõ incõuenit si sumant spẽs vt infra. ℞. coralorũ ru. ʒ. i. macis cinamomi. añ. ʒ. i. coriandrorum preparatorum in vino granat. cum modica pte aceti. ʒ. ß. gariofilorum. ʒ. i. misce. Inter carnes laudant pcipue pdicones: cum vt Auer. placuit gnto colliget sint cõplexionis frigide et sicce substantie: tñ faciliter transmutabiles. Idẽ de fasianis intelligat. Pectus ẽt vituli cũ pedibus añrioribus aliqñ pueniũt. Carnes ẽt edi pcipue cũ sint nãlis cõplexionis sicce et accidẽtalis aliqũo viscose pp ppinquitatẽ ad generationẽ: sz passibilis pter raritatẽ ipsarum. Carnes ẽt castratorum vnius ãni remisso feruore caumatis aliqñ cõueniũt. Pisces ẽt vt temeri et aliquales lucij pingues interdũ pueniũt. Oua ẽt sorbilia cocta cũ testa in aqua et aceto nõ icõueniũt. Eace re interdũ ferculũ ex boraginibus et aliqbus bletib: portulacis: et maluis: nisi abhorreat: aut brodio carniũ est cõueniens. Inter fructus multum laudat ẽt sumere de piro bñ cocto cũ modico zucchari: et coriandrorum est cõueniẽs. Idẽ de coctanis intelligat. Reliqua oĩa hũiditate abundãt vt pñca ficus et vue: vel caliditate vt nuces et auellane: vel substãtie terrestreitate vt castanee: et sic vel putrescibiles vel iflamabiles: vel ventosabiles reddũt. Potus eius sit vinũ satis pauci fecis aliqualr coloratũ ad stipticũ vel aliqualr ad dulce declinãs: mixtũ tñ aliqualr pp psuetudinẽ cũ aqua cocta simplici: vl modico vini granatorum. Et hec sufficiant de qũtate cibariorum. De quantitate vero vtrũ tanta maior vel minor exhiberi debeat q tpe sanitatis in isto casu in generationẽ orosbotis: vel ingrossationes cataracte: et in melia reducẽda est apud nõnullos dubitatio pcipua. Quidã tenuerũt grossius eẽ dietandum in his casibus q tpe sanitatis. Cum soleat tpe quo est sanus vehemẽtissime et laboriose exercitari: et cũ regula sit in debite dietan q resolutioni dz pportionari restauratio: minus est igit offerendũ q tpe sanitatis: modice tñ minus saltẽ in quali: vt offerat mã supfluẽs ad regenerationem pori: qui nisi supfluerent: difficile multũ esset ossa cõsolidare. Et de his pro nunc sum contentus.

¶ In casu magnifici viri dñi Jo. caquerani ossachi dni ifecti a qualitate canis rabidi pter impositionẽ manus in os eius: et si eũ nõ momorderit. Cõsi. CII.

Sir Magnifice. Recepi supioribus dieb litteras vestras expssiuas et manifestatiuas casus vestri: vt ego psilium afferam ad correctionẽ pñtis male dispõis et ad pseruationem forte futurarum deteriorum: nisi puidere tur. ¶ Unde diligenter examinato casu cõcludo oĩum vestrorum nocumentorum pncipalẽ radicẽ fuisse: vt et vos recte sentire videmini: istã malam qualitatẽ venenosam derelictã circa cor pncipaliter: et psequẽter quasi toti cõicantẽ: et spãliter cerebro ex contactu salue: et sanguinis canis illius rabidi: in cuius os manum imposuistis: et si in dictã manũ nulla fuerit impressa solutio mẽbri manifesta: nã tante malitie sunt hũiditates illi canis rabidi: qd vt ẽt faciẽt alia cõiter venena petũt cor de pa ĩtẽtiõe: lz nõ subito cordi cõicet: sz in tpe put apparuit in vobis post qrtã diẽ: qñ in medio sõno expgiscens fuisti cum maxio horrore: et cũ maxio sudore frido etc. Et qm ifluxus cordis tanq pncipalioris mẽbri est cõmunis circa totũ: vl supra totũ: nõ est mirabile: q ẽt in toto sit cõmunicata tota qualitas mediãtibus spiritib et sanguine taliter infectis a corde supra totum cõmunicatus: pcipue tamẽ est cõmunicatũ nocumẽtum cerebro pp cõtinuitatem: quã hz spũs vitalis ipsius cordis et spiritus aĩalis cerebri: vt voluit Auicen. pma tertij caplo. de melia et psequẽter mediante cerebro maximã colligantiam et continuitatem hñte cum stomaco: mediante quodã neruo magno a cerebro veniente ad os stomaci sit ẽt pmutata mala qualitas stomaco: et ita cerebrũ et stomacũ sunt debilitata in opationibus: et exinde multiplicant supfluitates flegmaticas per idigestionẽ et tamẽ gñatur ventositas in stomaco: que est de causis doloris vestri circa stomacum. Et ex

eadē radice multiplicaт̄ sputū ⁊ descendit mā̃ de cerebro
catarralis ad gutur ⁊ pectus:vnde sepe vt scribitur est al
goratus.Ex alia ēt parte mēbra totius:vt dictū est:sūt de
bilitata in digerendo ꝓpriū nutrimētū eis aduenieñs. vñ
multiplicāt ēt per idigestionē humiditates in eis supflu/
as:vñ hora sepatiōis eaꝝ:vt circa aurorā:sepe expellunт̄
dicte mãe p sudorē.Et ita si euacuētur vos melius habe
tis illa die.Et si retinenт̄ grauant membra ⁊ oīa membra
videnт̄ laxata.Et de dictis mãebus vel similibus multi/
plicanт̄ aliquotiēs circa stomacū ⁊ intestina maxime per
defluxū a cerebro:⁊ exinde cum pillulis cōibus manife/
ste educunт̄ hūiditates:que similanт̄ albugini ouorꝫ.Et
ex eadē radice fit:vt cōmunicēт̄ ēt dolor aliquotiens ver
sus cor ꝓpter ventositates multiplicatas ex debilitate cir
ca cor ⁊ partē sinistram.Nam cor fuit mēbrum p̄muꝫ le/
sum vt dictū est.Credo ēt ꝙ illa vestra detentio:vt scribi
tur: vehementer deducat ad debilitatem operationum
omnium mēbroꝝ:maxime cordis cerebri ⁊ stomaci pro/
pter tristitiam:maxime ⁊ tristes cogitationes:qm̄ dicebat
Aui.in capitulo debilitatis digestionis in fine. Et ex cau/
sis corruptionis digestionis ⁊ debilitatis eiꝰ est tristitia:si/
cut ex causis bonitatis digestionis est gaudium. ¶Re/
stat igitur vt hic scribantur quedam:a quibus cauenduꝫ
est in dieta ⁊ in regimine cibi ⁊ potus:vt ex eis elligantur
quibus vtendū sit.Postea ponā aliqua leuia medicamīa
ad casum valentia.¶De regimine igitur circa dietaꝫ sit
regula:vt vitentur oīa humores adurentia: ⁊ humorem
melācolicū generantia.Nam qualitas ista venenosa cor/
di cōicata adducit ad melācolicam nãm.Et ꝑinde oꝫ vt
euitetur aer excessiue calidus ⁊ siccus adurens:licꝫ ⁊ aer
frigidus faciēs ad inspissationeꝫ humoꝝ sit de causis ad
melācolicū ꝺducēs.Et ita aer turbidus ⁊ grossus est mul/
tum nocens.¶Exercitium corporeū ēt supfluū multuꝫ
nocet.sed exercitiū aīale vt vehemens cogitatio ⁊ conti/
nua pscrutatio de agendis est maximi nocumēti in casu.
Unde dicebat Rasis p̄mo cōtinentis ꝙ homines subti/
lis ingenij disponūtur ad melancoliaꝫ ꝓpter exercitium
scilicet animi ⁊ studiū nimium.Dicit ēt ibidem.Uidi ꝙ
vna de rebus que generant magis melancoliā est ociosi/
tas:⁊ p̄meditatio presentiū preteritoꝝ ⁊ futuroꝝ.Et Aui.
spāliter ꝯsensit ꝙ superfluitas tristitie ⁊ timoris ⁊ vigilie
supflue ad hoc ducunt.¶Inanitio ēt ⁊ subtractio cibi ⁊
potus supflua sunt de causis huius:ideo nimia abstinen/
tia nocet.Sed in cibo ⁊ potu dicebat Gal. 3° de interiori
bus: ꝙ quedam sunt gñantia melācoliam:inter que pre/
cipue numeranт̄ carnes oīum aīaliuꝫ corpoꝝ magnoꝝ
q̃drupedū:vt carnes bouꝫ:ceruoꝝ:⁊ maxīe carnes sali/
te:siue sint aīaliū terrenoꝝ:⁊ maxīe aquaticoꝝ:vt pisciū
⁊ caro leporis plus efficit meliam q̃ꝫ alia caro. Et h̄ intel
ligitur de leporibus nō ꝓpinquis gñatiōi:qꝛ cū appropin
quāt gñationi vicinanт̄ tꝑamento.Caules ēt sunt maxi/
mi nocumēti:⁊ oīa olera.Dicebat Auerroys nocent in h̄
ꝑter lactucā:⁊ buglosaꝫ:p̄cipue si cōdianт̄ cū aceto ⁊ sale:
⁊ in salatucia maxīe herbaꝝ calidaꝝ maxīe nocꝫ. Oliue
ēt ⁊ capares sunt ī fine gñatiōis melācolie. Et lꝫ capares
soluant ⁊ educāt melācoliaꝫ gñatam per suaꝫ ꝓprietateꝫ:
tamē per suam substātiaꝫ gñant eaꝫ. Caseus ēt vetus est
de multū nocētibꝰ ⁊ caro porci:p̄cipue siuestris ⁊ salsa:lē/
tes ēt sunt in extremo gñationis melācolie:lꝫ oīa legumi
na noceāt ⁊ oīa amara.Utendū est ouis sorbilibus ⁊ bro/
dijs pulloꝝ in estate ⁊ caponū in hyeme:⁊ carnes ēt simi/
liter eoꝝ bone sunt:⁊ carnes capretoꝝ:⁊ ēt ouiuꝫ sex men
siuꝫ ī estate ⁊ hyeme castrati annalis:⁊ ēt carnes vituloꝝ
cōueniūt:⁊ carnes ꝑdicū singulariter:⁊ turtuꝝ:sed oīa ci/
baria debēt esse elixata:⁊ cauendū est ab assatis.Uinum
cōueniēs dꝫ esse mediū in colore nō nigrū:neqꝫ opacum
subtile medie vinositatis: ⁊ si in estate misceaт̄ cuꝫ aqua
decoctionis radicū buglose siue boraginis:sed p̄cipue bu
glose erit ꝯueniens.Nam ipsa buglosa ⁊ ꝓprie eius radi/
ce vtitur Auerrois:in omni modo administractionis eiꝰ
est in hoc casu maximi iuuamenti.Et hec de dieta.

¶Circa medicinalia laudo omni mense:ꝙ sumatis de
pillulis vestris cōmunibꝰ:maxīe si rectificenт̄ ꝭm modū
vt īfra.℞.pillula.cōmuniū.ʒ.ij.xiloaloes se.acetose.añ.
℈.i.cū syrupo de citro in hyeme.⁊ in estate cuꝫ syrupo de
acetositate citri:siue de limonibus fiant pillule.Et sumā/
tur.ʒ.i.ʒ.pro vice:vel tanta quātitas que sufficiat ad soluē
dum ter vł quater.Et singula ebdomada laudo vt semel
vel bis sumaт̄ vnū clistere de infrascriptis.℞.bletis:cau
lium:melisse:buglose:matrū violarū.añ.M.i.polipodij
sene:cartami añ.ʒ.ʒ.epithī:timi:cuscute.añ.M.ʒ.ameos:
semis aneti:⁊ feni.añ.ʒ.ij.buliant oīa sufficiēter in aqua
debite quātitatis:⁊ de collatura sumanт̄.ʒ.is.cui addatur
casiefi.ʒ.i.yerepigre.ʒ.ʒ.olei de lilio:olei camomille.añ.ʒ
i.salis cōis.ʒ.ij.misce.¶Laudo ꝯnr fieri ꝯfectionē vt in
fra.℞.dyabuglosati.ʒ.ij.ꝯfectionis de gēmis.ʒ.i.plirisar
coticon.ʒ.ʒ.çuccari violati.ʒ.ʒ.cuꝫ syrupo de bisantijs fiat
cōfectio cū sex folijs auri:⁊ exhibeatur singulo mane co/
clear vnū magᵐ.Uel pōt fieri in forma ꝯfectionis solide
vt infra.℞.spēꝝ dyambre.ʒ.i.ʒ.fragmētoꝝ cordialiuꝫ.ʒ.
i.spēꝝ dyarodon descriptiōe cōi.℈.iij.cū çucharo disso
luto in aquis buglose betonice ꝙ sufficit fiat confectio in
morsellis. Et si aliquotiens singulis deceꝫ diebus maxīe
tꝑe humido exñte sumereт̄.ʒ.i.metridati p sex horas añ
horā prandij erit ꝯueniēs maxīe ad istaꝫ intentionem.

¶Laudo ēt fieri sacculū supra cor:vt īfra.℞.fol. buglo
se:⁊ mellisse ro.⁊ viole.añ.tertiā ꝑtem.M.i.vtriusqꝫ beē
sete crude incise.añ.ʒ.ʒ.doronici semiuꝫ citri.añ. ℈. ij.co/
raloꝝ semis acetose ⁊ gari.añ.℈.i.ossis de corde cerui.ʒ.
ʒ.fragmētoꝝ smeraldi:⁊ iacinthi electoꝝ ⁊ pulueriçatoꝝ
añ.℈.i.auri limati.℈.ʒ.misce pro sacculo ponēdo in sin/
done de grana ⁊ aspergaт̄ lapis ignitus cū vino aromati/
co:⁊ aqua buglose mixtis: ⁊ sup fumo eiꝰ calefiat sacculꝰ
omni die:⁊ cordi supponaт̄ ⁊ retineaт̄.Fiat ēt vnguētū ꝑ
vnctione stomaci vt infra.℞.olei.spice.ʒ.i.olei masticis:
⁊ absynthij.añ.ʒ.ʒ.cinamomi galange gario.cardamomi
coralloꝝ rub.añ.℈.i.musci ⁊ ambre.añ.g.ij.cere paruꝫ
fiat vnguētū pro stomaco.¶Laudo ēt vt fiat pomū ad
odorandū tenēdo quasi ꝯtinue in manu:sed nō post cibū
imo distanter a cibo q̃ttuor vel q̃nqꝫ horis:vt infra.℞.
nucismus.acori corticuꝫ citri.añ.ʒ.i.maiorane ysopi cina/
momi gariof.añ.ʒ.ʒ.galie elefangine.℈.ij.ligni aloes ro/
saꝝ rubeaꝝ laudani añ.ʒ.ij.cere ꝙ sufficit fiat pomuꝫ pro
odorando.Et his sum ꝯtentus paratus ad maiora:si expe
diat:quod deus auertat.

¶Ad bonificandum colorem pro domino Petro çucho
no. Consilium. CIII.

Agnifice ac spectātissime domine mi. Ut
satisfaciaꝫ reqsitioni per vos facte ꝓmis/
sioni de bonificando colore vestro.statui
aliq̃ vobis scribere.Et qm̄ triplici via co/
lor reddiт̄ bonus. Primo gñantibus san/
guinē bonū claꝝ ⁊ subtilē.Scđo mūdifi/
cantibꝰ ipsum sanguinē.Tertio ipsum san
guinē spargentibus ad cutim:⁊ ēt cutim abstergentibus:
⁊ ipsaꝫ aliqūo calefaciētibus:vt sanguis ⁊ spiritus ibideꝫ
traherenт̄.¶Pro p̄mo pficiēdo laudo vtendū esse ouis
recentibus brodio carniuꝫ vino subtili odorifero bonis

carnibus

carnibus ꝑtermittendo oīa grossi nutrimēti dantia nutrimentū melancolicū: vt fere sunt oīa legumia ꝑter cicera que tñ vobis nō ꝯueniunt ꝓpter inflāmationē. et ita dico de alijs grossis cibarijs: vt vos ipse itelligitis. ⁋ De secūdo vero vt de mundificādo sanguine laudo vt singula ebdomada bis vtatur singula vice in mane vno vel duobus mirabolāis. Qm̄ ipsi in h̄ singularē hn̄t ꝯueniētiaʒ ⁊ in reliquis vos iuuabūt plurimū: quos si nō bonos repietis mediolani mittatis venetias vl' faciatis ꝑ aliquē mercatorē vobis portari. In diebus in quib⁹ nō accipietis de istis: laudat̄ a doctorib⁹ accipere circa. ʒ. i. trifere minoris: que si gustui fortasse esset horribilis dimittat̄. ⁋ De tertio v̄o vt de mouētibus sanguinē ad cutim laudo vt ī ṗn° cibi ⁊ maxīe tp̄e frigido accipiant̄ due ficus ⁊ calefiāt ad ignem ⁊ sumant̄ āte cibū. ⁋ Laudat̄ ēt vsus spērum cū ferculo vel ex cinamomo gariofolis cipero cum modico croci. Ualet ēt brodiū ciceroꝝ rub. ⁊ brodium cauliū imꝑfecte coctoꝝ. Usus ēt acori cōditi facit bonuʒ colorem. ⁋ Circa v̄o localia laudo vt ī mane accipiatl ī ore qñ nō accipitis alia medicamina modicū boni vini maluatici: vel alterius boni vini odoriferi ⁊ teneatis in ore mouendo per os multotiens: postea renouate ⁊ sic fiat per medium horeiam premissa fricatione capitis: ita ꝙ nullo mō subsequat̄. Et si aliquādo accipiat̄ in ore paruʒ aque vite sic per certum tempus agitando per os: postea eijcere satis conueniet. ⁋ Ab extra vero in hoc ꝓposito conuenit ablutio faciei facta cum decoctione vt infra. ℞. fabaruʒ: excorticataꝝ lupinoꝝ. añ. M. i. radicis yreos. ʒ. i. vngularum vituli frustatim incisaruʒ numero. ij. seminū raffani. ʒ. ij. semis melōis excorticati. ʒ. i. buliant in situla vna aque vsqʒ ad cōsumptionē tertie ꝑtis: postea decoctioni addat̄ ciamomi. ʒ. ß. ⁊ paꝝ bulliat: ⁊ de illa ifrīdata ⁊ collata fiat lotio. Possent īfinita poni remedia ad ꝓpo^m: sʒ nō curo: qꝛ minus proficiūt q̄ꝫ ea q̄ interius sumuntur.

⁋ Pro morphea. Consilium. CIIII.

Dispositio hui⁹ venerabilis religiosi dicēda est morphea: ⁊ nō albaras: qđ ex mltis euidentijs auctorū declarari posset. Sed hec sufficiāt ad euidentiā: qm̄ mēbruʒ est sensitiuū ⁊ cū sensu: neqʒ cutis est aliqualiter deꝑssa. ⁊ cū h̄ acu pungitur exit subito sanguis: ⁊ sic declaratur: ꝙ nocumentū est in cute: ⁊ nō ꝓfundat̄ itrinsecus. Et hec est differentia vt ponebat ⁊ dicebat Aui. 7ª quarti caplo proprio. Inter duas morpheas ⁊ albaras vtraqʒ morphea est in cute: ⁊ si est profunda parum valde. Et albaras vt dixit est in cute ⁊ carne vsqʒ ad os. Et lʒ auctores cōiter ⁊ Auic. loco allegato posuerint tñ duas spēs morphee: quaruʒ vna est nigra: ⁊ altera est alba dicta alguadi: ⁊ ṗma est ex humore melācolico adusto pendēs: et altera dicta alguadi ex flegmate pendet vl' malitia in virtute imutatiua mēbri ꝯuertente nutrimētū: ⁊ si ꝯueniēs fuerit ad nām flegmaticā. Sicut ēt nutrimētū aliquotiēs ꝯuertit mēbrū aliqualiter ad naturā ipsius: vt est auctoꝝ sniā: qꝛ tñ vt visu ꝯprehēdi pōt hec feditas cutis dicta morphea: nʒ dicenda est morphea alba simpliciter: neqʒ nigra: cuius esse non ambigit̄. Nā in morphea alba est vera albedo ⁊ raro vel nunq̄ꝫ pruritus ꝯiungit̄: neqʒ velociter ⁊ sensibiliter surripit mēbruʒ neqʒ furfures: vel squāme resoluunt̄ a mēbro: cum nā flegmatica sit modice ipressiōis: ⁊ maxīe ad ducēdū hec accñtia: que tamē accidētia in hac dispōne ꝯiūgūt̄: vt ex narratione īfirmi ⁊ visu cōprehēdi pōt. Nam color declinat ad terreū ad citrinū declinātez: ⁊ iste macule augmētādo sensibiliter ꝓcedūt: ⁊ cōiungunt̄ in ea pruritus ⁊ furfures cutanee resoluunt̄: vt ipse narrauit. Ideo credo maxime ꝯfirmatus auctoritate. Açarauij illustris medici ponētis tres spēs morphee: quaꝝ vna ē: que assimilat̄ terre: alia nigra: alia alba. Et ex his que assimilat̄ terre dicit ipse: aut erit cū ea prurit⁹: aut resoluent̄ ex ea squāme similes furfurib⁹ tritici: vt ī casu nostro: aut erit plana ⁊ eq̄lis suꝑficiei corporis nostri. Itaqʒ et talis dispō neqʒ ꝓprie est pendens a mā melācolica: vt nigra morphea: neqʒ ex flegmatica alba: sed ex humore ṗncipal'r colerico: vel sanguine colerico. ⁋ Et ita q̄tum ad curam opʒ habere intētionē ad causam acutam ṗncipaliter euacuando coleram rubeam. Et in regimīe declinādo cū his: que generāt bo^m sanguinē: maxime cum cibis declinātib⁹ ad friditatem ⁊ humiditatē: abstinēdo a calefacientib⁹ ⁊ exiccantibus: vt sunt oīa acuta haurachia: vt allea: porri: cepe: ⁊ raffanus: ⁊ oīa salsa: ⁊ oīa calefacientia fortiter: vt spēs acute: ⁊ herbe amare: eruca: rutha: ⁊ similia. Uitando ēt omnia acetosa acetositate acuta: vt acetuʒ vini acuti: dimittēdo ēt vina potentia. Et in modo ꝑparationis ciboꝝ dimittēdo assata: ⁊ eligendo elixata: ⁊ vtendo cibis isipidis: vel aliqualiter ad remissum dulce declinantibus. Et cum hac regula gñali poterit ipse discurrere ꝑticulariter in regmīe cibi ⁊ potus. Dimittat ēt exercitium laboriosum ⁊ nimium motū: ⁊ nimias vigilias: ⁊ aerē calidū inflāmatiuū: ⁊ omnes animi passiones inflāmatiuas maxime iram.

⁋ Sed circa medicinalia obseruet̄ regula: ꝙ singula die hēat lenitionē ventris: vel nāliter: vel artificialiter: vt cū suppositorio vel clisteri cōmuni cū oleo violato pro ꝑte. Consequēter omni ebdomada sumat bis. ʒ. vi. aque casei in qua steterit in infusione per noctē: epithimi puluerizati. ʒ. i. ⁊ sumat̄ cuʒ substantia epithimi. Et postea singulis. xv. dieb⁹ sumat potionē vt infra. ℞. mirabolañ. citrinoruʒ. ʒ. ij. indoꝝ. ʒ. i. polipodij. ʒ. i. ß. epithimi floꝝ boraginis ⁊ buglose. añ. ʒ. ß. passulaꝝ. ʒ. ij. ifundant̄ oīa in aqs lupuloruʒ endiuie: ⁊ fumiterre. añ. ꝙ sufficit ⁊ facta expressione post. xij. horas addat̄ collature dyacatolicōis. ʒ. ß. lapidis laçuli ꝑparati. gra. ij. misce. Postea laudo si vrine decliauerint ad rubeum: ⁊ alias apparet mixtio humoꝝ cū sanguine: ꝙ fiat leuis flōmia de basilica educendo. ʒ. q̄ttuor sanguis faciēdo orificiū latū. Naʒ lʒ flōmia in cura morphee alguadi: ⁊ flatice nequaq̄ꝫ cōueniat: tñ in hac spero multū ꝯueniet: sicut ēt aliqñ ꝯuenit in cura morphee nigre. ⁋ Laudo ēt aliquotiēs. s. bis ī ebdomada sumi. ʒ. i. ß. pro vice de trifera minore. Et hoc fiat vsqʒ dū appeat corpus mundū intrinsecus: qđ cognoscet̄ ex inspectione vrinaꝝ: ⁊ ex alijs opationib⁹ nālib⁹ incolumib⁹: ⁊ ex somnijs laudabilib⁹. Nā dicit Aui. Et cū corp⁹ est mundū ⁊ ꝯplexio corporis est equalis: tūc dimitte medicinas que bibūtur: qm̄ ipse fortasse afferēt nocumētū ⁊ maius illis est: ꝙ ipse faciūt fluere sanguinē. i. paucificāt eū: ⁊ minorāt spiritū: que ambo sunt de illis q̄bus indiget̄ in curatōe. Opʒ igit̄ tūc stante corpore puro: vt intendam⁹ circa mēbra extrinseca ꝓuocādo sudorē apiendo porros ⁊ ꝯuertēdo sanguinē bonū ⁊ spiritū ad exteriora. Ideo fricatio mēbroꝝ exterioꝝ in ꝑtibus maculatis ante duas horas ab assumptione cibi hora: qua nutrimentū transit ad mēbra: ⁊ sanguis est in semita recōdēdus est multū ꝯueniēs: facta aliqualiter laboriose cū pāno lineo: ⁊ de grana forte melli⁹ erit. Intrare ēt stuphā bis in ebdomada hora dicta ad sudorē ꝓuocandū est multū ꝯueniens. Et postq̄ꝫ sudauerit sufficiet: vt intret lectū calidū. Et fiat fricatio supra ꝑtes maculatas cum oleo spice: ⁊ oleo de rutha. Et in processu cū ista ñ sufficiūt pōt addi paꝝ pipis ⁊ sinapis. Et postea si placet pōt fieri epithima magl attrahēs: vt ifra. ℞. cor

ticũ radicũ caparo.ʒ.ij.semis raffani.i.cicuta armel.seis
nasturcij.an̄.ʒ.ß.ꝯdisi.℈.ß.oīa cũ aqua ruthe icorporent̄
ꝛ modico succi cepe:ꝛ ex eo fiat epithima circa ptes ma-
culatas.Et si ptes vesicent̄:tũc dimittat̄ ꝑ duos vel tres
dies vsqꝫ dum sanent̄.Postea fiat iterata fricatio.Si ēt
ptes multũ rubescãt tardet̄ ꝑ diē:ꝛ postea renouatio itere
tur.Creta ēt cũ aceto ꝛ modico sal' si supponat̄ postq̃ȝ exi
uerit balneũ ē efficax remediũ.Et cũ his spero curabitur
si deus voluerit.Et his sum contentus.

¶ De saphati ꝛ scabie pro vno ianuēse. Cõsiliũ. CV.

IN casu hui⁹ amici:q est mala cõplo nãlis
calida ꝛ sicca ex salso flegmate cũ debilita
te vnius ptis menti versus maxillã. Intē-
tio ꝑncipalis q̃ vertit̄ i regimie sex rex nõ
nãliuz est infrigidatio aliqual' ꝛ humecta-
tio.¶ Idcirco ꝑmo in regimie aeris eliga
tur aer aliqual'r ad frigidũ ꝛ humidũ ꝺcli
nãs.Nõ ꝑpea eligat̄ aer grossus ꝛ turbulentus ex mixtio
ne vapox grossox ꝛ turbulētox:q sit facile putrescibilis.
Et sic euitet̄ aer stagnox ꝓpinqu⁹:vel locox paludosox.
sed sit aer clarus ꝛ subtilis:aliqual'r tñ frigidus:vt dcm̄ ē.
Et qm̄ tpe estatis sit aer ꝯrie dispõnis tpib⁹ suas nãs ser-
uantib⁹.ideo ꝯueniret aerē ꝓpriuz rectificare.s.aerē ꝓpe
camere:que tñ sit artificial'r fabricata cõstituta iter duo
solaria:cuius fenestra sit ab oriēte vel septētrione:ꝛ si due
fuerint esſʒ ꝯuenienti⁹.Rectificet̄ igit̄ aer tpe estatis cũ
aspsione aque per camerã:ꝛ cũ folijs salicũ vitũ lactuca-
rũ ꝛ hꝰ aspsax cũ modico aceti ꝛ aq̃ frigida:vel cũ suffu-
migio facto ex corticib⁹ pomox redolētiũ ꝛ sãdalis citri
nis violis ꝛ hmõi.Et ex hoc habetur regula:vt euitãdus
sit qlibꝫ aer calidus siccus inflãmatiuus:ꝛ hoc de aere.
¶ Circa cibũ ꝛ potũ ꝑmo de cibo dicat̄:vt euitandus sit
qlibꝫ cib⁹ acute qualitatis:iflãmabilis ēt:vel adustibilis:
siue hoc sit merito manifeste q̃litatis:vt sunt porri:cepe:
allea:spēs:vina potētia:siue merito modi substãtie vt lac.
Uehemēter ēt dulcia sũt vitãda ꝓpter ipsox facilē ꝯuer
sionē ad nãꝫ igneã.Cibi ḡ qui cõueniũt sint mediocriter
faciliter digestibiles ꝛ boni nutrimēti:q2 maxie itētio in
qualꝫ mã adusta est humectatio.Sit ḡ ei⁹ panis ꝑ de tri-
tico bñ mũdo nõ indurat⁹:neqꝫ nimis recēs:ꝛ si cũ eo po
neret̄ tertia ps ꝺ farina or.ꝯueniret.Nõ sit ēt panis vst⁹
nec salsus.Inter carnes ꝓcipue valēt carnes pullox cap-
tox vitulox ꝛ castratox satl iuuenũ.Ualēt ēt ꝑdices tur
tures:vitent̄ q̃lee ꝛ pipiões ꝛ reliq̃ aues calide.Brodium
hax carniũ nõbiliter ēt vꝫ siue ꝑ se sumat̄ siue cũ pane co
cto siue cũ pane infuso vel qũolibꝫ aliter.Inter pisces cõ
ueniũt singulariter pisces petrosi ꝑui vel ēt mediocr̄ q̃ȝ-
titatis sqamosi in aquis claris ꝛ dulcibus reperti:mari-
timi ꝛ saliti minus ꝯueniũt.Inter herbas laudant̄ spina
chia:borago:buglosa:lactuca:cũ modico feniculi:vel sal-
uie:ēt aliq̃ue modice bletes ꝯueniũt.Legumina oīa sunt
vitãda ēt quõcũqꝫ fiunt per artificiũ difficilis digestionis
vt assature cibaria de pasta grossa ꝛ hꝰ.Uinũ ꝟo eius sit
subtile:mediocris ꝟtutis:mixtũ tñ cuꝫ aqua decoctionis
çucchari:ꝛ h̄ circa regimē de cibo ꝛ potu.¶ Circa motũ
ꝛ quietē breuiter dicat̄:ꝙ tꝑatum exercim̄ cõuenit:ꝛ ma
xime factũ hora cõueniēti:vt euãto vētre a supfluitatib⁹
cõib⁹.s.in mane an̄ prandiũ ꝑ horas duas vl' horã tm̄:sil'r
an̄ cenã:nõ sit tñ laboriosuz ꝛ calefactiuũ ꝛ plurimũ iflã-
matiuũ:sed vsqꝫ ad calefactionē manifestã exclusiue ter
minet̄.et hoc siue fiat pedes siue eques:ꝛ hec de motu ꝛ
qete.¶ De sõno ꝛ vigilia dicat̄ ꝙ cõuenit moderata dor
mitio:ad ampli⁹ tñ ꝺcliclinãdo q̃ȝ ad min⁹:ita ꝙ dormiat

saltē septē horis de nocte.Qꝺ si ꝑꝑ aliq̃ȝ cãm dormire nõ
potuisset tolerabil' est diurna dormitio:nõ tñ ad dormiē-
dũ se ponat:nisi ad min⁹ trãsactis duabus horis ꝺ cena ꝛ
de prãdio:nec multũ calefiat caput cũ exteri⁹ applicatl hi
retis vl' alijs hꝰ:ne caliditate capitis eleuent̄ vapores ad
faciē:q sunt cã nocumēti.Sit tñ decēter caput cooꝑtũ:ne
aeris friditate nimiũ ledat̄ ꝛ ꝯñr vapores iferius ad mē-
tũ reflectãt̄:nõ dormiat ēt in lecto nimis molli ꝛ tenero:
vñ mēbra calefiũt sꝫ mediocri.¶ Circa ianitionē ꝛ reple
tionē sũmarie dicat̄:ꝙ vtraqꝫ magis debito fcã nocēt:re-
pletio qdē ꝑ hoc ꝙ digõnē debilitat:ꝛ supfluitates multi
plicat ꝛ vaporationē ad caput educit ꝛc̄.Inanitio ꝟo ꝑ h̄
ꝙ eam sequit̄ humox exacuitio ꝛ iflãmatio:ꝛ ꝯñr ipsox
adustio.Per repletionē ãt gñari hũores frigidos in ꝓpa
spē:qꝺ laudo plus eqdē equal'r ꝺ cibo sumēdũ q̃ȝ ꝟtuti ꝓ
portionet̄.Idcirco laudo:vt magis a mediocritate decli-
net̄ ad grossaꝫ dietã q̃ȝ ad tenuiorē.¶ De accidētib⁹ autē
animi:vt vno ꝟbo dicat̄:oīa talia imoderate nocēt maxi-
me furor vl' iracũdia:imo a toto gñe sunt nociua.gaudiũ
aũt ꝑ h̄ ꝙ ꝟtutes corroborat nãles plurimũ ē comēdãdũ
Et hec sint dicta q̃ȝtũ ad regimē sex rex nõ nãliũ.Addē-
do ꝙ circa coitũ practicet̄ textus.d.A.7ª.q̃rti tracta.3° cũ
dixit in ca° de scabie ꝛ pruritu.Et trahi põt ad casuꝫ nr̄m
q2 est ꝓportional' illi.Et dimittãt coitũ oīo:coitus.n.mo
uet mãs ad exteriora ꝛ excitat vaporē calidũ putridum
venientēꝫ ad ptē supficiei cutis:quare putrefacit illic ꝛc̄.
¶ Circa medicinalia due insurgũt intētiones ꝑncipales.
Una.s.ad rē an̄cedētē.Alia ad ꝯiunctã.Circa aũt an̄cedē-
tē ꝑ ꝯuenit euo q̃dã minoratiua:deinde adequatio mãe:
ꝛ digõ eiusdē:ꝛ postremo ipsi⁹ mãe eradicatio.Circa ꝯiũ-
ctã ꝑ° ꝯuenit abstersio mãe ibidē ꝓter nãm collecte.scꝺo
mēbri ꝯfortatio:ꝛ fluxure mãe ꝓhibitio.¶ Pro expedi-
tione igit̄ ꝑmi ꝑmo laudo exhiberi potõeꝫ vt ifra.℞.cas
sie piguis nouiter extcte.ʒ.i.dyacatholicõis.ʒ.ß.cũ ꝺcoctio
ne buglose violax ordei iuiubax passulax:ꝛ boragis qꝺ
sufficit fiat potio.Sumat̄ in mane ꝑ horã an̄ diē:postq̃ȝ nõ
dormiat:sꝫ qescat in lecto ꝑ horã ꝛ tãdē moret̄ sex horis i
obscuro deãbulãdo vsqꝫ ad ꝑfectionē medicie hui⁹ leuis.
deide sumat prãdiũ leue:ꝛ illa die nõ nõbil'r exercitet̄.
Sequētib⁹ ꝟo dieb⁹ duob⁹ iterposita vna die qetis lau-
do vt i mãe sumat.ʒ.v.seri capri cũ.ʒ.i.epithi.Si ēt sume
ret̄ ꝺ succo fumiter.scabiose ꝑꝫ mom̄:vt ifra:erit ꝯueniēs.
℞.succi fumiterre i sero expssi ꝛ mane facta residētia co-
lati.ʒ.iij.succi scabiose sil'r ꝓpati.ʒ.i.scene.ʒ.ß.çuccari.ʒ.ij.
misce:ꝛ sumat̄ ēt ꝯtiuatis duob⁹ dieb⁹ post serũ caprinũ.
et ex his ꝯplet̄ sufficiēter intētio ꝑª:que ē ꝓpe mãe mio-
ratio.Quãtũ ꝟo ad digõnē mãe ꝛ eq̃tionē ei⁹ laudo vt fi-
at syrupus vt ifra.℞.syrupi vio.de ifusiõe violax.ʒ.ij.sy-
rupi de fumoterre ꝛ oximellis simplicis.an̄.ʒ.ß.cũ aqs en
diuie lupulox boraginis ꝛ scabiose.an̄.ʒ.i.ß.misce ꝓ dua-
bus vicib⁹.Et istũ syrupũ icipiat sumere post supradicta
iterpollatis duob⁹ vl' trib⁹ dieb⁹ vel qbus nihil sũmat:et
ꝯtinuet̄ supradict⁹ syrupus.v.vl'.vi.vicibus.Et si hoc tē-
pore ꝑꝑ eliquationē humox ꝛ aꝑtionē opillationũ vide-
rent̄ ingrossari vrine:ꝛ ad rubeũ ꝺclinare laudarē:fieri le
uē flõmiã de basilica brachij dextri euãndo vsqꝫ ad q̃ȝti-
tateꝫ.v.vel ad plus.vi.vnciax sanguis:nec aliquo pacto
trãscendat̄ ad flõmiã magis copiosaꝫ:qm̄ in hoc casu ꝛ si-
milib⁹ pēdētib⁹ a mã adusta ꝛ grossa vel indurata copio
sa flõmia plurimũ nocet.Et in his ꝓcipue tꝫ can̄.dñi.A.ꝙ
partire flõmiã melius ē ꝛc̄.¶ Quib⁹ tñ exhibitis syrupis
deueniēdũ ē ad aliã intētionē:que est euo mãe magis era
dicatiue:ꝑ qua ꝑmo laudo potõeꝫ vt infra.℞.mirabola-
nox citrinorũ.ʒ.iij.kebulox ꝛ indox.an̄.ʒ.i.infundat̄ in
aquis lupulox fumiterre:endiuie:decoctiõis passulax ꝛ
ligritie

ligritie per .x. horas: deinde fiat eius expssio ⁊ collatura: cui collature addat̃ dyacatholicõis .ʒ.ſ. ꝯfectiõis amecb. ʒ.ij. ſyrupi vio. ʒ.i. misce. ⁊ fiat potio. Possem⁹ ẽt ⁊ esset fo2te ꝯueniẽtius in dicta medicina subtrahere .ʒ.i.ſ. mirabolanoꝝ citri. ⁊ addere .ʒ.i. reubarbari in ĩfusiõe cũ modico spice. Et si placet in forma pillulata: ⁊ nõ in potiõe sumat pillulas: vt ĩfra. ℞. pillaꝝ de fumoterre. ʒ.ij. pillaꝝ aurea꞉ q̃ istã mãꝫ ꝑpe respiciũt ⁊ aggregatiuaꝝ. añ. ʒ.i. cũ sirupo viol. fiãt nũero .vij. Et sumat̃ aliq̃ istaꝝ medicinarũ ſꝫ formã sup⁹dictã de alia medicĩa: saluo q̃ cõuenit ad quãlibꝫ istaꝝ dormire p horã: post quas vl' alterã eaꝝ sumat̃ ꝯfectio: vt ĩfra. ℞. dyabuglosati .ʒ.i. çuccbari ros. ʒ.ij. misce. ❡ Ad hãc ẽt solutionẽ valẽt pille de fumoterre q̃s ꝓposuit .d. Auic. in .c. de scabie ⁊ pruritu sumědo .ʒ.i. vsq3 ad .ʒ.iiij. ſꝫ formã dictã in reliq̃s medicis. ❡ Facta aũt euõne eradicatiua ⁊ geta virtute p duos vel tres dies ꝯuenit exhibitio alicui⁹ sirupi lõgi vel decoctiõis: in q̃ sil' sit v̄tus digestiua ⁊ eũatiua. Et ad hãc intẽtionẽ valꝫ ꝑcipue decoctio de mirabolanis: quã posuit .d. Mes. in distĩctiõe nona nõ apponẽdo turbith: neq3 agaricũ: que ſꝫ aliquos ĩtrãt illã decoctionẽꝫ: ⁊ ꝑcipue si fiat decoctio in aq̃ casei. In hoc ẽt casu põt fieri sirup⁹ alter solutiu⁹ ⁊ digestiuus: vt ĩfra. ℞. succi fumiterre cocti ⁊ colati p .ij. succi boraginis sil'r ꝑparati .p.i. in colatura ĩfundant̃ mirabolani citri. ponẽdo p q̃lꝫ libra succi .ʒ.ſ. mirabol. epithimi .ʒ.ij. p tres dies ⁊ tres noctes. Deĩde facta expssione ⁊ colatura sirupiçet̃ colatura cũ çuccbaro al. ⁊ fiat sirup⁹ lõgus: q̃ per se sumi põt: vel cũ sero caprino: ⁊ aliquot dieb⁹ ꝯtinuet̃ ẽt cũ his tota mã vel fere tota eradicari poterit ꝯplebit̃ itẽ tio: q̃ erat mãei eradicatio. ❡ Facta ergo euõne ad mem broꝝ alteratiõnẽ põt fieri ꝯfectio: de qua vtat̃: vt ĩfra. ℞. çuccari ro. ʒ.ij. dyabuglo. ʒ.ſ. spẽꝝ triasandaloꝝ rosate nouelle. añ. ʒ.ſ. ⁊ cũ sirupo de fumoterre fiat ꝯfectio. Possemꝫ etiã facere ꝯfectionẽ in forma ꝯfectõis solide: vt ĩfra. ℞. spẽꝝ dyarodõ abbatis .p.ij. spẽꝝ rosate nouelle .p.i. spẽrũ trifere saracenice quartã ptẽ: ⁊ cũ çuccaro dissoluto in aq̃ buglose ⁊ fumiterre: q̃d sufficit fiat ꝯfectio solida: prima tñ ꝯueniẽtio2 est in estate: ⁊ de isto vti põt in toto ꝓcessu egritudinis etiã a principio: licꝫ magis cõferat facta mundificatiõe. ❡ His tñ oib⁹ sic ꝑfectis: iaꝫ veniẽdũ ad extriseca localia: pͥmo mũdificatiua ⁊ abstersiua: deĩde cõfortatiua: vt postq̃ sit mẽbꝝ ad dispõnẽ in supficie velut nãlẽꝫ reductũ ꝓhibeat̃ recidiua similis dispõnis. Et circa h maxie laborãdũ: q2 ꝑpter tp̃is diuturnitatẽ illi mẽbro mala ꝯplexio facta est velut nãlis: ⁊ iõ ĩdiget ẽt diuturna medicaminũ applicatione ad illam remouẽdam. ❡ Laudo tñ anq̃ veniam⁹ ad fortia abstergẽtia ⁊ mundificãtia humectare mãꝫ: ⁊ equare ꝯplexionẽ ei⁹ rarefacere ẽt mẽbꝝ ⁊ ꝓuocare mãꝫ ĩter cutẽ ad extra. Et hoc ꝯueniẽter fit cũ q̃busdã euaporatiuis ⁊ balneis. Fiat igit̃ balneũ: vt ĩfra. ℞. fumiterre scabiose lapacij acuti camedreos cẽtauree. añ. M. iij. bulliãt in aqua debite quantitatis: vt sex vel octo situlaꝝ aliquot bullitiõib⁹: ⁊ si cũ mã salsa ꝯiungeret̃ multũ de colera põt addi in decoctiõe d̃ boragine maluis violis nenufare ⁊ h̃: ⁊ sup fumo dicte decoctiõis ĩclinata faciẽ: ⁊ lintheo coopta vapo2et̃: ita vt sudet: si possibile est: ⁊ h fiat duob⁹ dieb⁹ vel trib⁹. Istud ẽt ꝯuẽiret si ĩ toto eẽt dispõ scabiosa facere toti euapo2ationeꝫ talẽ: vt totũ co2p⁹ sudare possit. Hoc ꝯueniẽter fiet si de dicta decoctiõe calida ĩpleant̃ due olle: etiã cũ dictis herbis: ⁊ ponant̃ ex vtraq3 pte lecti: ⁊ lintheo magno cooperiat̃ patiẽs ĩtroclusis dict' ollis: ita vt sudet: deĩde fiat exiccatio cũ panno lineo tepido: tñ laudo: vt oculi ligent̃ pri⁹ cũ binda supposito modico coti oculis: ne ille vapo2 ad oculos attingat. Post h ad abstergendũ ⁊ exiccãdum

mãꝫ valꝫ epithima cũ vrina ꝓpria: ad hoc ẽt valet decoctio pulegij. Tandẽ ad hãc ĩtẽtionẽ põt fieri vnguẽtũ in forma: vt ĩfra. ℞. olibani argẽti viui extincti cum saliua hominis ieiuni: cere albe olei laurini. añ. ʒ.ij. salis cõis ad põdus oĩum assungie porcine. ʒ.i.ſ. sal terrat̃ subtiliter: ⁊ olibanũ cũ assungia ⁊ cera lique fiãt: ⁊ oĩa sil' bene misceãtur: ⁊ erit vnguẽtũ bonũ in casu nostro. In hoc etiã valet vnguẽtũ cũ alleis minutissime tritis: ⁊ cũ assungia porcina bñ mixtis in forma marã. ❡ Ad hãc ẽt intẽtionẽ valꝫ vnguẽtũ singulare: q̃d fecit dñs Mesue in antidotario distinctiõe .xi.ª descriptiõe vltima. Ad ip̃m recurrat̃: q2 vtilis est: neq3 ꝑpter breuitatẽ ip̃ꝫ hic adducã. Et iste hic adducte descriptiões ẽt valerẽt: vbi co2p⁹ totũ eẽt scabiosuꝫ q2 mã vt plurimũ apparẽs in scabie ꝓpo2tionalis ẽ huic. Unũ tñ hic ꝯmemoro: q̃ si co2p⁹ totũ fuerit scabiosũ: nõ fiat iunctio ex vnguẽto ꝯtinuatis dieb⁹: sed saltẽ fiat interpollatio per diẽ. Et cũ hoc diligẽter aduertat̃: q̃ ꝯuenientius curet̃: ⁊ citi⁹ si nõ totũ co2p⁹ vngat̃: ſꝫ solũ quedã mẽbra tñ: vt ptes rare vngant̃: vt ptes manifestaꝝ iũcturarũ dimissis iuncturis apud emũcto2ia. Ungant̃ igit̃ brachia in curuatura cubiti: ⁊ in curuatura rasete man⁹: ⁊ sub genib⁹: ⁊ in ꝯiunctiõe pedũ. Neq3 ꝑpterea si appareret in pͥmis dieb⁹ scabies multiplicari est differẽdũ: q2 hoc sepe euenire solet ẽt rõnabil'r: maxie co2pe nõ existẽte ꝑfecte mũdo. In casu ẽt nostro si per longitudinẽ mo2bi debilitata digestiua assimilatiua mẽbri colo2 mẽbri esset alteratus iam ꝑfecta facta mũdificatione ⁊ abstersione mãe fiat linimẽtuꝫ super locũ: vt in fra. ℞. stafisagrie myrrhe fecis vini rubee tinctoꝝ emathitis aluminis. añ. terrãtur subtiliter: ⁊ cuꝫ aceto sepe locus liniat̃ donec colo2 super locum naturalis retineatur. His sic oĩbus ꝑfectis postremo pro complẽda vltima intentione: vt cõfo2tatiõe mẽbri fiat: vt ĩfra. ℞. mucillaginis dragagãti ⁊ citonioꝝ. añ. ʒ.ij. olei citonioꝝ ⁊ masticis. añ. ʒ.ſ. sandaloꝝ citri. lapidis emathitis. añ. ʒ.i. cum modico cere fiat vnguentuꝫ: de quo fiat iunctio. Possem in hoc remedia multiplicare sed cũ laude altissimi ad pñs bene sufficiet.

❡ De scere siue pustulis quibusdã rubeis subito apparẽtibus ẽt subito euanescẽtib⁹. Consi. CVI.

Et si vt firmiter teneo in casu huius specta tissime iuuenis annoꝝ .xiiij. vel circa sapienter ⁊ prudentissime ꝯsultũ sit: ita q̃ a me dignuꝫ nihil addi possit: tamẽ vt satisfaciam reqͥsitioni clarissimi Ciuis Januẽ. dñi Octauiani vinaldi genito2is sui pauca quedã: sed electa magis quo ad potero in casu cõferentia subyciaꝫ. Et quoniã vt medicoꝝ ꝑnceps Gal. io⁹. terrapẽtice scripsit. Cura enim sicut diximus circa cognitionem ⁊ ꝓnosticationeꝫ sequitur. Ideo de quiditate passionis pͥmitus pertractando: credo ego ex accidentibus scriptis cuꝫ iudicio prestãtissimi ⁊ clarissimi docto2is. M. Antonij de nouis: q̃ egritudo hec vel accidẽs ꝓpri⁹ ad capituluꝫ sere reduci possit: q̃ ad aliud capitulo ruꝫ. Naꝫ si herisipilla fo2et aut pura: aut flegmonides nõ sic subito remoueret̃: cũ quelibꝫ talis sit egritudo mãlis licꝫ a mã subtili in supficie pendẽs extẽsa. Si igitur talis rubo2 ⁊ inflãmatio nõ ampli⁹ durat q̃ p quattuo2 ho2as q̃q̃ etiã nõ sit modicã co2po2is ptẽ occupãs: sed magnã neq3 sit notabilis eleuatio cutis. Ista tñ vt arbitro2 non sunt in casu essentialiter necessaria: ⁊ si vt multũ ꝯtingat. Naꝫ in fine capituli añ curã dixit. Et cũ sere inuadit locũ amplũ ⁊c̃. Ibi videt̃ colligi q̃d aliq̃ñ tales inflatiões: siue pustule magnũ locũ occupãt: ⁊ q̃ñocũq3 sit: nõ v̄r: q̃ talis

apparētia ab alia cā pendere posset: q̄z a vaporib⁹ colericis cū aliquali permixtione vapoꝝ sanguineoꝝ: ꝙ manifestat rubedo clara cum pruritu ⁊ angustia ⁊c̄. potissimū cōcurrentibus naturali complexione sua: ⁊ dispositione viduitatis ⁊ reliquis: de q̄bus in casu copiose scriptuz est.
¶ De administratiōe igit̄ regiminis aeris breuiter ⁊ stricttim p̄mo circa aerem hoc ꝑcurrēdo. In electione vitet̄ aer siccus calidus ⁊ inflāmatiuus: et eligat̄ ad frigidum ⁊ humidū aliqualiter declinās. Tempore igitur estatis est habenda preci⁹ cautela: vt quietetur in loco frigido: ⁊ aula frigida: ita vt camera sue habitationis sit a septētrione discoopta: ⁊ ex eadē parte fenestram habēs. Et si ꝯtingat exercitari fiat in hora tēperatiori: vt ī mane ⁊ in sero.
¶ Et ex hoc inferat̄: ꝙ tp̄e noctis: vel in tp̄e nō ītensi caloris nō stet nimis coopta pānis circa dorsuz: neq̄z dormiat sup̱ lecto moli: vel calido: sed sit lectū ex coto: ⁊ nō lana vel pluma ꝯstructū. In regimīe cibi talis ordo seruet̄. Cauendū ab oībus cibis inflāmabilib⁹: vt acutis amaris salsis: ⁊ fortiter dulcib⁹. Et sic vitāde sunt species: cepe: porri synapis: allea: rutha: ⁊ h⁹. A vinis q̊q̄z potētib⁹ ⁊ ab aceto: p̄cipue a ꝯfectōib⁹ cauēdū ē: ⁊ ēt ð melle. Carnes ēt auiū mōtanaꝝ ꝑuaꝝ vitāde sīt̄. Inter carnes valēt carnes edi p̄cipue ⁊ vituli lactātis: pulloꝝ ēt iuuenū: ꝑdicū: ⁊ turtuꝝ. Carnes ēt agni cōueniūt: carnes ēt limaciaꝝ: ⁊ ericij singulariter: qm̄ vltra qualitates māifestas sunt appropriate epar rectificātes: pisces ēt petrosi parui aque dul. valēt Genera quoq̄z conchiliū: ⁊ aliqui bene cocti: ⁊ optime masticati: ⁊ in preparatiōe hoꝝ general'r elixata magis placent q̄z assata. Inter herbas sunt lactuca endiuia borago tarasacō: endiuia siluestris: spinachia: portulaca cū aliq̄bus bletib⁹ dimittēdo maiorană: saluiā: ⁊ reliq̄ aromata.
¶ Pro alijs ferculis cōpetit milliuz: panicū: simila bene cocta far frumēti abiecta prima elixatura: far etiā ð spelta nō incōuenit. Sed quādo carnes non comedunt̄ de leguminib⁹: p̄cipue ꝯueniūt lentes ēt optime decocte abiectis primis decoctionib⁹ duab⁹. Idē dico de caulib⁹ itelligendū esse. Oua etiā ifusa in aqua cū albumine comesta superasperso modico vini granatoꝝ: vel agreste nō incōueniūt. Si etiā fiat mixtura ouoꝝ cū caseo iuuenili non salito: vel modici salis nō incōueniet. Sz precipue cauēduz a caseo veteri ⁊ salito. In fructib⁹ vitent̄ singule fic⁹ ⁊ fistici auellane: ⁊ amigdale: ⁊ vue passe: pira: ⁊ coctana: satis ꝯueniunt. Poma etiā satis solide substātie: sz aquea ⁊ humida nocēt. Uinū sit nigrū ponticū vel stipticū modice vinositatis: ⁊ acerbū: mixtū ēt cuz aqua decoctionis coriādroruz vel prunoꝝ ⁊ tamarindoꝝ. Ista obseruatio in cibo ⁊ potu multū ꝓficiet. ¶ Circa motū ⁊ quietē breuiter cauēdū a motu laborioso: precipue si fiat post repletionē: cōuenit tn̄ aliquale exercitiū ante prādiū ⁊ cenaz: tardādo tn̄ per horā post exercitiū anteq̄z cibus sumat̄: ⁊ fiat expulsis superfluitatib⁹ cōibus ⁊ nō aliter. ¶ In sōno vero regula obseruet̄: vt ꝙ somnus equet̄ vigilie quātum ad tp̄s: vel saltē dormiat in die nāli. ⁊ si dormire nō possit saltē qescat. ¶ Repletio ⁊ inanitio magis nā̄ facta sunt mala. i. nō excedāt cōem ordīnē inanitiōis ⁊ replōnis. Jeiuniū tn̄ hic est maxīe nociuū: qm̄ hic ad inflāmationē ducit. ¶ Circa accidētia aīe cauēdū ab ira: p̄cipue a sollicitudine ⁊ curiositate: gaudiū in hoc casu non multuz laudat̄: tristitia cōueniētior est. Et hec sufficiāt quantuz ad regimen sex rerū nō naturaliū. ¶ Circa mediciālia veniēdo: obseruata vētris lenitione si nō est facta flobothomia laudo fiat de basilica dextri lateris. Postea ꝑ quatuor vel q̄nq̄z dies fiat flōmia de saluatella: q̄ est iter digitū minimū pedis ⁊ anularē. Et talis flōmia multuz cōprobata est humorib⁹ inflāmatis ⁊ adustis: ⁊ ab egritudinib⁹ ab eis depēdentib⁹. Si tn̄ nō debite purgaret̄ ꝑm mēstrua magis laudarē flōmiā saphenaꝝ: vt venaꝝ postaꝝ in pede in ꝑte ītrinseca apud cauillā. Quia tn̄ egritudo hec actual'r ex vapore depēdet: vt supponim⁹ de mēte dn̄i Auic. p̄ᵃ tertij in ca. de canonib⁹ vl'ib⁹: ⁊ hr̄ can. ⁊ regula: ꝙ replō vaporosa maxīe iuuat̄ cū flōmia basilice sinistre: iō in casu isto: ex quo morb⁹ periodicus esse videt̄ ego laudarē: qđ an̄ iuasionē ꝑoxismi: cū manifestant̄ aliqua accidētia: que cōiter an̄cedūt ad illuz: vt fieret leuis flōmia de basilica sinistri lateris euāando modicā sanguinis quātitatē: vt duaꝝ ℥. vel triū ad plus. Quib⁹ sic factis flōmijs restāt alie intētiōes: vna. s. ad equationē māe a q̄ dictus vapor fouet̄: ⁊ aliqualē euōnē. Alia erit ad ꝯfortationē cordis ⁊ sp̄ūaliū: qm̄ illud vr̄ deteri⁹ accidēs: qđ ī casu ꝯtingat cū approƀatis postrēo ad remissionē ardoris ⁊ pruritu⁹ in aure ꝯtingētis sp̄ālia pauca apponēt̄ remedia.
¶ Pro p̄ma igr̄ intētiōe expediēda ad digōnē māe ⁊ euōnez ꝯueniūt in casu aliqual'r frigida vel sicca: maxīe ad ꝓhibitionē ebullitiōis māe: ⁊ ꝯn̄r euaporationis. In h̄ igit̄ casu valz sirup⁹: vt infra: in quo erit ēt alteratio epatis ad frigidū cū ꝯfortatōe ei⁹ ꝓpria. ℞. sirupi de succo endiuie sirupi de gra. an̄. ℥. i. aquaꝝ ēdiuie acetose. an̄. ℥. i. ſ. misce.
¶ Ad hāc intētionē valz singulariter sirup⁹ de portulaca dn̄i Mes. Ualz ēt sirup⁹ de succo acetose: ⁊ acetositate citri: in q̄bus p̄ter equationē māe iuuāt ꝯfortādo cor ⁊ mēbra sp̄ūalia: q̄ vident̄ in casu maxīe ledi. Possez facere sirupos magistrales: sz doctus medic⁹ ex his ad ꝓlixitatez euitādā ꝑticulares ꝑz varias aliqūo intētiōes efficere poterit sirupos. Facta aūt equatiōe māe laudo ī casu purgationē leuē: que ēt alterādo iuuabit: q̄ pōit̄ a Dyno in casu illo. Et est delicata multū: vt ifra. ℞. duo granata mala muza: ⁊ excorticent̄ a cortice exteriori: ⁊ accepto toto ītrīseco cū pulpis eoꝝ fiat fortis succi expressio: deinde facta colatura: ponat̄ succus sub dīo ꝑ noctem: postea in mane sumat̄ addēdo. ℥. ij. zucchari al. ¶ Pro hac intētiōe sufficit si sumātur. ℥. x. dyaprunis nō solutiui Nicolai: ⁊ cū çuccharo fiat bolus: ⁊ si placebit pōt dissolui cū decoctōe prunoꝝ tamarindoꝝ sebestē violaꝝ: adductis aliq̄b⁹ granis berberoꝝ ⁊ ordei excorticati. ¶ Ad hāc ēt intētionē pōt fieri medicina: vt ifra. ℞. mirabolanoꝝ citrinoꝝ. ℥. iij. mirabolanoꝝ idoꝝ. ℥. i. ꝯtundant̄ ⁊ ifundant̄ ī aq̄s ēdiuie ⁊ acetose decoctiōis passulaꝝ prunoꝝ tamarindoꝝ: qđ sufficit: ⁊ facta exp̄ssione addat̄ māne electe. ℥. ij. dyaprunis solutiui. ℥. i. ſ. sirupi viol'. ℥. i. misce: ⁊ fiat potio. Ad intētionē etiā euōnis aliqualis ⁊ alteratiōis in casu valz vsus sirupi de fumoterre cū aq̄s lupuloꝝ plantaginis ⁊ acetose. Et hec sufficiāt quātū ad māz cū syrupis ⁊ solutiuis: q̄ in casu semꝑ debēt eē leuia. ¶ Iaz restat attēdere ad aliq̄lē ꝯfortationē mēbroꝝ spiritualiū: ne recipiāt imp̄ssionē neq̄z nocumētū ex vaporib⁹ dictis eleuatis ad cor ⁊ spiritualia q̄ ꝓbabil'r magis ledūt an̄q̄z fiat apitio illi⁹ ruboris in facie ⁊ alijs ꝑtibus q̄z postq̄z iam manifestat̄ dicta apparētia ꝓpter illos vapores p̄us circa sp̄ūalia magi͛ cōcludi. Laudo igit̄ fieri cōfectionē: vt ifra in casu p̄cipuaz ℞. dyabuglosati. ℥. iij. dyaboraginati çucchari rof. an̄. ℥. i. ſ. çucchari vio. ℥. ſ. sp̄ēꝝ rosaꝝ nouelle. ℥. i. ſ. margaritarū albaꝝ. ℥. ſ seis acetose ossis de corde cerui spodij fragmētoꝝ iacīthi çaphiri: ⁊ smeraldi: ⁊ granate. an̄. ℈. i. croci grana. ij. folioꝝ auri ⁊ argēti. an̄. nūero. iij. cū sirupo de acetositate citri fiat cōfectio. Et illa sepe vtatur: q̄r spero ex hac magnū seq̄ iuuamētū. Pōt ēt fieri cōfectio in morsellis: vt infra: ⁊ valebit etiaz alterationi epatis. ℞. specierū trociscoꝝ de spodio cū seīe acetose. ℥. ij. sp̄ēꝝ dyarodon abbatis. ℈. ij. sp̄ēꝝ ꝯfectōis de gēmis. ℈. i. cū. ℥. vi. çucchari al. dissoluti in aq̄s endiuie ⁊ acetose: qđ sufficit: ⁊ deauretur.

Cōuenit ēt in casu fieri sacculū cordi: vt īfra. ℞. florum
boraginis violaꝝ ⁊ rosaꝝ. an̄. tertiā partē. M. sandaloruʒ
citri: ⁊ rub. coralloꝝ ru. vtriusq̧ been. an̄. ʒ. ß. sete crude se
minis acetose. an̄. ℈. ij. ossis de corde cerui ābre ⁊ gariof.
an̄. ℈. i. fragmētoꝝ intrātiū in cōfectiōe de gēmis. ʒ. i. cā
phore. gra. ij. nisi eius odor fiat sibi abominabilis: ⁊ cū fo
lijs tribꝰ auri dissoluti fiat sacculus in sindone de grana:
⁊ suffumiget̄ sup fumo lapidis igniti aspersi ex aqua rof.
acetose ⁊ buglose cū modico vini albi odoriferi. Cōuenit
etiā in casu epithimare epar cū epithimatibꝰ cōiter valē
tibꝰ in alteratiōe epatis ad frigidū cōiter fiendis: ad q̄ nō
me extēdo ꝑꝑ ꝓlixitatē euitādā. ⸿ Iaʒ vltimo restat cō
fortare loca faciei interdū: ne recipiāt nocumentū ex va
poribꝰ eleuatis: nō tn̄ fiat nisi p̄cedētibꝰ euōnibꝰ ⁊ flōu̇ia
vt dictū est. Fiat igit̄ vnguētū: vt īfra. ℞. mucillagis ci
tonioꝝ ⁊ draganti. an̄. ʒ. ij. olei rof. ⁊ citonioꝝ. an̄. ℥. ß. san
dalorū citrinorū ⁊ rub. margaritaꝝ electaꝝ lapidis ema
thitis. an̄. ℈. ß. cū modico cere fiat vnguētū leue ad liniē
dū ꝑtes dictas. Posseʒ ī hoc multiplicare remedia spero
cū altissimo ad reductionē sufficiēt: ⁊ postea ad p̄seruatio
nē. Si tn̄ ista iuuenis maritē: credo eēt maxia ꝑs cure.

⸿ Pro demacrato parato ad ethicam cum debilitate di
gestiue stomaci. Consilium. CVII.

Asus huius spectatissimi adolescentis est
principalr̄ macies totius cum debilitate
digestiue stomaci cōicata p̄ncipaliter ex
splene cū epate nāliter calido multiplicā
tibꝰ dictis mēbris nālibꝰ multā vētositā
tē: que fit cā etiā ad tardādā: ⁊ aliquo mō
corrūpendā digestionē. Unde stāte habi
tudine macra nāliter est curādum: vt preseruet̄ a casu in
ethicā cōiuncta caliditate epatis. ⸿ Ideo in regimīe pri
mū pro regula est obseruādū q̄tuʒ ad dietam: vt vitent̄
oīa superflue calefaciētia ⁊ exiccātia: īmo īclinādum est
ad tēperamētū in actiuis: ⁊ parūper ad humidum: nō tn̄
grossum ⁊ opilatiuū: ⁊ ꝑinde stare apud igneʒ multo tꝑe
est ad nocumentuʒ: maxime ī hyeme ⁊ in estate sub sole.
⸿ Motus ēt laboriosus est nociuus: ⁊ quies magis ꝯue
niens. aliquale tamē exercitiuʒ moderatū factum in ae
re tēperato: vel parūper frigido cibo prius in stomaco di
gesto viuificat caliditatē nāleʒ: sed post eū non sumat̄ ci
bus repētine: īmo tardet̄ per horā ab assūpto cibo. ⸿ Et
ita silr̄ vigilare superflue est multuʒ nocēs: ⁊ somnꝰ supra
mediocrē nouē horaꝝ est in casu multū iuuās: sed nō ac
ceptet̄ somnus nisi trāsacta ad minus hora cuʒ dimidia
post cibū. Et si nō possit illo spatio dormire saltē quiescat
qm̄ ges supplet vices somni. Et pro tanto in estate laudo
somnū diurnū post prādiuʒ per duas horas: aut ad minꝰ
per horā: sed fiat in loco obscuro capite debite eleuato: ⁊
extremis decēter coopertis. ⸿ Fugiēda est oīs repletio ci
bi quātūlibet cōuenientis de se. inanitio tn̄ supflua: preci
pue ieiuniū aptū est plurimū ad nocenduʒ. et ita coitꝰ est
sibi maxime verēdus. ⸿ De electione aūt ciboꝝ. Cibus
ei cōueniēs dʒ esse bone qualitatis pauce quātitatis boni
nutrimēti: ⁊ facilis trāsmutationis ad humiduʒ declinās
⁊ ꝭm actū ⁊ ꝭm potētiā. Ideo cauēdū est ab omni sicco ⁊
terrestri nutrimēto: ⁊ ita ab oī genere leguminū: ⁊ ab oī
bus carnibꝰ grossoꝝ aīaliū: ⁊ maxime salitis: ⁊ a caseo: et
maxime antiquo. Cauēduʒ ēt ab oībꝰ acutis īflāmare po
tentibus ⁊ exiccātibus: ⁊ ideo porri allea cepe ⁊ hꝫ acuta:
⁊ spēs acute: vt piper çinçib. ⁊ acetū de vino potēti: maxi
me talia oīa nocēt. Uina ēt potētia in cōi vsu acuta guar
naçina ⁊ hꝫ sunt ad nocēduʒ. Et ita panis durus vel alias
siccus: ⁊ maxime de milio vel furfuraceus nocet. Panis
igitur cōueniēs sit panis albus de frumēto mūdo bn̄ pre
parato vniꝰ vel duoꝝ dierū ad plus. Et de reliq̄s nutrien
tibus oua sorbilia si elixent̄ in aceto: sunt multū cōueniē
tia. Carnes ēt pulloꝝ: ⁊ perdicū: ⁊ fasianoꝝ: ⁊ caponū: pre
cipue hyeme: ⁊ pullarū in estate ēt plurimū ꝯueniūt: ⁊ in
prādio: ⁊ quasi oī tēpore elixate sunt meliores assatis. Si
etiā placēt pisces dimissis piscibꝰ magni corporis in esta
te ꝓpriꝰ ꝯueniūt pisces petrosi: lʒ etiā sardene nō salite sa
tis cōueniāt ⁊ teneri ⁊ hꝫ: coloris argenti: sed elixētur in
brodijs cū modico ysopo ⁊ cinamomo. De ferculis cōue
niunt panis in brodijs carniū dictaꝝ: cōuenit brodetū: ⁊
far maxime collatū cū amigdalis ⁊ çuccharo: silr̄ panicū
pistū coctū cuʒ brodio pingui: ⁊ oua silr̄ in viuarolo. Et si
aliquādo placet vti aliq̄bus herbis cōueniūt buglosa sin
gulariter: ⁊ in estate endiuia ⁊ cicorea cū lactucis ⁊ modi
co feniculi vel petrosilij: ⁊ de his p̄nt fieri aliq̄ū salsamē
ta cū aceto passulato. ⸿ De fructibꝰ aūt in estate nō incō
uenit sumere quattuor vel q̄nq̧ pruna damascena bn̄ ma
tura ante cibū per quartū hore. Idē ītelligo de melonibꝰ
bn̄ maturis sumēdo duos vel tres bolos: sed electiꝰ est: qđ
melonibꝰ cōtinet̄ abiecto semine. Idē intelligat̄ de persi
cis bene maturis. Sumere ēt duas ficus cū sint bene ma
ture nō est peccatū: sed in hyeme magis valēt pinee pre
parate: ⁊ passule sine armillis: nō nimis dulces: que sumi
p̄nt: ⁊ in principio mēsis ⁊ post. Potus aūt sibi ꝯueniens
est vinū subtile: de vua tn̄ rubea nō bruscū: īmo parūper
ad dulce declinās. ⸿ Et in passionibꝰ aīalibus vitet̄ oīno
tristitia: ⁊ nimia sollicitudo: ⁊ diffidētia vel timor: īmo ē
adherenduʒ gaudio letitie: ⁊ bone spei quātum fieri pōt.
⸿ De medicinalibꝰ aūt p̄mo laudo: vt singula die habeat̄
beneficiū vētris: ⁊ si nō habeat̄ nāliter ꝓcuret̄ cū clyste
ri facto: vt ifra. ℞. maluaꝝ folioꝝ altee mercurialis bu
glose: ⁊ se. lini. an̄. M. i. decoquant̄ in aqua debite quāti
tatis ⁊ colent̄: de qua sumat̄ libr̄. i. ß. ⁊ addat̄ cassie noui
ter extracte. ʒ. vi. pulueris zucchari. ℥. i. olei amig. dul. ℥. ij.
olei camomille. ℥. i. salis. ʒ. ij. misce. ⸿ Postea laudo: qm̄
nō est mihi multa intētio: in casu isto ad solutiua p̄para
ri debere mām aliqualr̄ melācolicā circa splenē exn̄tem
nō radicalē: sed parūper adustā: vt ꝯn̄ter a virtute resol
uatur: vel per canales debitos. Et in hoc valʒ syrupus: vt
īfra. ℞. buglose boraginis capilli ven̄. lingue ceruine ēdi
uie scariole. an̄. M. i. radicū sparagi brusci. an̄. ʒ. iiij. sand.
rub. viol. an̄. ʒ. ij. poma domestica numero. ij. poma odo
rifera numero. iiij. croci. ʒ. ß. fiat sirupus cuʒ çuccharo. Et
si detur cū sero caprino: vel aqua decoctionis radicuʒ bu
glose erit ꝯueniētior. Si ēt loco infusionis buglose ⁊ bora
ginis sumeret̄ de succo boraginis: ⁊ buglose erit melius.
Si ēt tēpore estatis adderet̄ se. papaueris al. ⁊ seīs lactu
ce ad ꝓuocādū somnū erit felicior. Et isto syrupo potest
vti multo ⁊ cōtinuato tꝑe. Et si volueris aliud simul dige
rendo euāre fiat syrupus vt infra. ℞. florum boraginis:
buglose: melisse: fumiterre violaꝝ an̄. ʒ. ij. liquiritie corti
cum citri passulaꝝ enucleatarū seminis bōbicis. an̄. ℥. ß.
scolopendrie scariole cicoree endiuie capill̄ ven̄. an̄. M. i.
maiorane. M. ß. anisi. ʒ. i. ß. sticados arabici sene epithi
mi. an̄. ℥. ß. poma numero. x. bulliant in aqua ⁊ colentur et
colature addatur succi buglof. pomoruʒ dulcium. an̄. ℥.
vi. ⁊ sirupiçetur cum çuccharo albo ⁊ aromatiçetur cum
croco ⁊ sandalis rub. ⁊ citrinis. Si etiam infundātur. ʒ. ij.
epithimi in sero caprino per noctem vsq̧ ad. ℥. vi. seri: ⁊ fa
cta collatura sumatur tepidum in casu valebit. Cōuenit
etiā ad hāc intētionē si īterdū sumant̄ a. ʒ. vi. vsq̧ ad. ℥. i.
đ dyaprunis Nicolai nō solutiuo. Ualebit ēt singl̄ariter
ꝯfectio dyacatholicōis: si ī eadē q̄ntitate sumat̄: vt exēpli

gr̄a admin9ſel' in mēſe. ¶ Laudo ꝯſequēter ad hanc in-
tentionē fieri cōfectiōes appropriatas: vt ifra. ℞. florum
melliſſe boraginis bugloſe viol'. ligni aloes. an̄. ʒ. i. doro-
nici. ʒ. ß. margaritaꝝ iacictoꝝ ſmeraldi. an̄. ℈. i. croci: gra.
vi. oīa ſubtil'r pulueriʒent̄: ⁊ cū ʒucharo diſſoluto i aquis
bugloſe fumiterre: qđ ſufficit fiat cōfectio in morſellis.
¶ Ad hāc itentionē ēt laudarē mixturā: vt ifra. ℞. dya-
boraginati dyabugloſati. an̄. ℥. i. ʒucchari violati. ℥. ij. ʒuc-
chari roſati. ℥. ß. fragmētorū: vt ſupra ligni aloes. an̄. ℈. i.
cū folijs. iiij. auri. fiat mixtura: de qua ſumi pōt vnum co
clear vſqꝫ ad duo in mane. ¶ Jā vltimo fiēda ſunt duo
localia: vnū circa ſplenē ad ipꝫ ꝯfortādū: ⁊ ꝓ ꝑte inciden
dū ſubtiliādū ⁊ reſoluēdū māꝫ circa ipꝫ ꝯtentā fiat: vt i-
fra. ℞. olei amig. dul. ℥. i. olei de capparibꝰ. ℥. ß. oximellis
ſimplicis. ℥. ß. in quo diſſoluāt̄ bdellij. ʒ. ij. croci. ℈. ß. ⁊ ce-
re parū fiat vnguētū ꝓ vnctione ſplenis. ¶ Laudo ſcđo
qm̄ in eo multiplicat̄ vētoſitas multa: q̄ ſepe fluēs ad ge
nitalia fuit cā erectionis ⁊ pollutiōis nocturne: qđ accn̄s
eſt maxime in caſu nocens: fiat ergo inunctio circa radi
ces teſticuloꝝ ⁊ ſupra ad ꝯfortationē vaſoꝝ ſeminaliuꝫ:
⁊ reſolutionē vētoſitat! fiat: vt ifra. ℞. olei mēte olei ab-
ſinthij ⁊ mirtilloꝝ. an̄. ℥. i. oīa lauent̄ q̄tuor lotionibꝰ i vi-
no nigro: equal'r poſtea addāt̄ pulueres: vt ifra. ℞. nucis-
muſ. nucis cipreſſi thuris. an̄. ʒ. ß. ſe. agni caſti. ℈. i. gallaꝝ
℈. ij. cum modico cere fiat vnguētuꝫ ſatis molle. Et hec
pro caſu ſufficiant.

¶ Pro reſtauratiōe demacrati ſpectati iuuenis Hierony
mi de Grimaldis Januenſis. Cōſiliuꝫ. CVIII.

Ro reſtauratione demacratiōis in iuue-
ne iā multo tꝑe iducte. Cuius ēt ꝯplexio
eſt ad frigidū ⁊ ſiccū declinās: q ēt ꝓpter
debilitatē ſtomaci digeſtiue nōnūqꝫ do-
lores vētoſos icurrit circa ſtōacū: ⁊ reliq̄
nāl'ia mēbra: ſepe ēt icurrit in opillatiōes
que ſunt potiſſima cā ſue demacrationis
⁊ aliqn̄ in ſpālē opilationē a calculo in renibus ⁊ vijs me
dijs iter ipſos ⁊ veſicā. ¶ Pro ꝓuiſione ēt a dictis accn̄-
tibꝰ malis ⁊ timoroſis duo fient ꝑncipal'r. ꝑmū. ſ. erit cōſi
ſtens circa debitā correctioneꝫ in dieta: cuiꝰ debita appli-
catio erit potiſſima cā ad executionē ꝑncipalis intēti. Se
cundū erit in applicatiōe quorūdā leuiū medicinaliū di-
cta accidētia magis reſpiciētiū. ¶ Pro pᵃ igit̄ expedien-
da ſit iſta regula gn̄ālis: ꝙ in oībꝰ ad dietā ꝑtinētibꝰ decli
nanduꝫ eſt ad leuiter calefaciens ⁊ humectans. ¶ Circa
igit̄ aerē euitet̄ qlibꝫ ſiccus ⁊ vētoſus declinādo ad aereꝫ
calidū aliqual'r: frigidus igit̄ maxīe vitādus eſt: nō ſit tn̄
aer ſibi ꝯueniēs exceſſiue caliditatis: qꝛ talis ad reſol'onē
facit ⁊ exiccationē. Jdcirco tꝑe eſtatis querēda ſunt loca
recētia: nō multū ēt eleuata: ne ad ſiccitatē declinēt: non
ſint tn̄ m'ltū excellēter hūida. Et ſi ꝑꝑ feruorē eſtatis aer
locoꝝ habitabiliū ſit itēſiue cal'itatis rectificet̄ ad fridū
deducendo: ⁊ ad humidū cū aſꝑſione folioꝝ per camerā
. ſ. vitis lactucaꝝ maluaꝝ ſalicuꝫ floꝝ nenufaris vngule
caballine ⁊ hꝫ: folia ēt violaꝝ ⁊ flores earū: ſi recētes ha-
beri pn̄t: maxīe ꝯueniūt ad humectādū. Si ēt fiat irrora-
tio cū aq̄ fontis multe quātitatis cū modico vini albi v'l
aceti erit ꝯueniēs. Nō tn̄ aer ꝺducat̄ ad maximā fridita
tē: vt dictū ē. ſ̄. Si ēt tꝑe hyemis eēt vehemētis frigoris
aer: rectificet̄ aer camere igne facto i ea cū lignis ad hu-
midū declinātibꝰ vt ſalicū populi ⁊ hꝫ: vel cū aromatiza
tione facta cū modico ambre ligno aloes ſtorace calami-
ta ⁊ dragagāto ſimul in paſtā redactis: ⁊ ſuꝑ prunis poſi-
tis: ita vt ſemꝑ oculus ⁊ intētio ſit ad ꝓhibēdū exiccatio-
nē. Et hꝫ de aere. ¶ Exercitiū aūt eius ſit ſuaue ⁊ placidū
ad reſol'onē nō faciēs. Nō igit̄ ſit longū nimis neqꝫ intē
ſum: imo tale fiat: ꝙ nequaqꝫ ad laſſitudinē ꝑducat: fiat
tn̄ ſtomaco ſemꝑ inanito: ⁊ expulſis ſuꝑfluitatibꝰ cōibus
⁊ cū iā cibꝰ eſt in ſemita: vt trāſeat ad mēbra: ⁊ hec eſt ho
ra cōiter ab aſſūpto cibo poſt. vi. vel. vij. horas. Fiat igit̄
in mane ante prādiū ſuauiter ⁊ molliter: vt dictū eſt: vel
in ſero ante cenā: ita tn̄: ꝙ nō imediate poſt ipſuꝫ cibꝰ ſu-
matur: ſed per tꝑs quietet̄. Et hoc intelligat̄ in die: i quo
nō dꝫ fieri balneū: de quo ifra fiet mētio: qn̄qꝫ die balnei
ſuppleāt fricatiōes exercitiū ꝓgreſſiuū: q̄ fricatiōes fiāt i
lecto: priꝰ tn̄ expulſis ſuꝑfluitatibꝰ: ſuaues tn̄ ⁊ n̄ reſoluti-
ue. Fiant igit̄ cū pāno aliqualiter calido icipiēdo a coxis
deorſuꝫ fricādo cōſequēter ſurſum ad ſpatulas: ⁊ brachia
deueniēdo: ⁊ ꝑ dorſum pectꝰ ⁊ vētrē tandē ad coxas ⁊ cru
ra fricationē terminādo. Jta tn̄ fiat: ꝙ mēbra calere aliq̄
liter videātur ⁊ rubere. Et he fricatiōes in caſu maxime
cōueniūt nō exiſtēte in toto repletiōe. nā per eas attracti
ua mēbroꝝ vigorat̄: ⁊ nutrimētū ad mēbra ꝯuertit̄: ⁊ ſic
mēbra reſtaurant̄. Et hic nō eſt omittēduꝫ exercitiū capi
tis: ꝙ aliquali fricatiōe ⁊ pectinatiōe ꝑficit̄: qm̄ inde cere
brū maxime in virtute vigorat̄ expulſis ſuperfluitatibꝰ:
⁊ vaporibꝰ alijs caliditatē eius nālem obtundētibus. Ge-
neraliter ergo in caſu quies multo cōueniētior eſt qꝫ exer
citiū: lꝫ aliquale et moderatū: vt dictū eſt: non mediocri-
ter ꝑficiat. Et ſicut dictū eſt de exercitio ⁊ quiete idē itel
ligatur in effectu de ſomno ⁊ vigilia: qm̄ ſomnus in caſu
iſto multū ꝯueniēs eſt: qꝛ humectat: vigilia vero exiccat
Sit igit̄ ſomnꝰ nocturnus. viij. vel. ix. horarū ad minꝰ: ⁊ ſi
etiā extēſior eſſet: nō eſſet malū. Si tn̄ tm̄ tēpus nō poſſꝫ
dormire ſalteꝫ in lecto moli quietet̄: qm̄ quies: vt ſcribit
pro medio ſomno cōputat̄. Diurnus etiā ſi modo diſtan
ter fiat a cibo ꝑ duas vel tres horas maxime tꝑe eſtatis
multū cōueniet. Hoc tn̄ intelligatur niſi per nām ſomnꝰ
diurnꝰ ſibi nociuus videt̄. Quo etiaꝫ caſu maxime laudo
vt quieſcat in lecto moli duabꝰ vel tribꝰ horis maxīe tꝑe
caumatis in meridie. Semꝑ tamē poſt ſomnū aliqualis
fiat leuis fricatio ſaltē preparatiua ad reſolutioneꝫ vapo
ruꝫ: nō ſit tamē tāta ⁊ talis: nec ita fortis: que ſequit̄ ſom-
num diurnū: ſicut que nocturnū. ¶ Circa paſſiones ani-
males breuiter dicat̄: ꝙ gaudere ⁊ letari multū cōuenit
imo adhibeātur ei delitie ⁊ amenitates ſoni ⁊ cantus: ⁊
pro viribus: quātuꝫ poſſibile eſt: iocūdetur. Jſta enim vt
dixit Auicē. 7ᵃ quarti tractatu quarto ſcđo caplo confor-
tant virtutē naturalē valde: quare bona ſit eius admini-
ſtratio in nutriēdo ⁊ expellēdo ſuperfluitates: ⁊ id quidē
eſt principiū cauſarū pinguedinis. Fugienda ergo ira: tri-
ſtitia: timor: curioſitas: vſqꝫ dum ſaltem membra ſint ad
debitaꝫ carnificationē reſtituta: ⁊ in hꝫ habēda eſt ſingula
ris obſeruātia tāqꝫ in eo: ꝙ eſt radix ⁊ principiū releuatio
nis ab hac macie. Coitus etiā in caſu maxime ſuſpectus
⁊ timoroſus eſt: ⁊ ab eo fugiendū tanqꝫ ab inimico vulne
rante: eſt tamē cōſuetudo eius paulatine remittēda: ⁊ in
eo ſeruetur modus: ⁊ de quibus verbo informatus eſt co
pioſe: vt tādem ipſo fortiori: ⁊ validiori facto ad actuꝫ il-
lum ſine nocumēto fortis ſit ⁊ validus. ¶ Circa regimē
cibi ⁊ potus breuiter dicatur pro regula cuꝫ domino Aui.
prima quarti verſus fineꝫ. Sit cibus eius humectans fa-
cilis penetrationis: ⁊ velocis deſcenſionis: in quo non ſit
viſcoſitas. Sed circa numerū cibationis eſt habenda cō-
ſideratio: quoniaꝫ aliter dietandum eſt tempore hyemis
vel veris ⁊ autūni: ⁊ al'r tꝑe eſtatis. Nā tꝑe hyemis autū-
ni vel veris cū ꝓpter caloris debilitatē nō fiat multa re-
ſolutio: ꝑꝑ ēt mēbroꝝ duricieꝫ nō eſt neceſſariꝰ cibꝰ: neqꝫ
multe quantitatis neqꝫ frequēs. Debent igitur admini-
ſtrari

strari huiusmodi tempore nutrientia que in pauca quantitate pñt corpus nutrire: ⁊ qꝛ tarde digerit nō indiget sepissima refectione: immo sufficit ei cibus bis in die nāli. Et si forte grauaret̄ ēt ꝯueniētior eēt cibatio talis: vt. s. in dictis temporibus ter in duobus diebus nālibus dyetaretur: hoc intelligat̄ nisi tpe hyemis ꝓpter nimiā frigiditatem calor eius ita extingueret̄ ꝙ nō posset nisi modicam cibi quātitatē pro vice debite ꝯmutare: ⁊ tūc stante virtutis maxia ꝓstratione nisi frequēter cibaret̄: deficeret eiꝰ calidū nāle simul cū humido radicali: sicut pꝫ in lucerna ꝑata extinctōi ꝑꝑ hūidi oleaginei paucitatē ⁊ ꝯsumptionē licinij illuminati. Est ergo tūc tali stante ꝓstratione frequēter cibādū. sꝫ modicū pro vice dando. nō credo tñ ipsum ꝓpter aeris intēpiē ad f̄m tpe hyemis ⁊ p̄cipue in hac regione ad tantā debilitatē cal̄i nālis deuenire. vt sit ei ita frequens ⁊ sepissima necessaria cibaᵒ. sed sufficeret eū bis in die cibari: vt dictū est plus de quātitate cibi pro vice offerendo. Tempore v̄o estatis ꝓpter magnā resolutionē a cal̄o necessaria est frequentior cibatio q̄ȝ alijs tpibus: vñ hoc tpe forte erit ꝯueniēs: ⁊ sic laudo vt ter in die nāli cibet̄ sꝫ. s. ꝙ inter p̄mā ⁊ secūdā ꝯmestionē interueniat spaciū. vi. horaꝝ inter scdam ⁊ tertiam interueniat spaciū. vij. horaꝝ ꝓpter virtutē tpe meridiei eē magis resolutā. Et inter vltimā ꝯmestionē p̄mi diei ⁊ p̄mā seq̄ntis diei iteruēiat spaciū. x. vl̄. xi. horaꝝ: ⁊ ita 3ᵃ ꝯmestio sit maior 2ᵃ. ⁊ 2ᵃ vel equalis cū p̄ma vel aliquāto maior. Et in h̄ habeat̄ bona ꝯsideratio. ¶ Sed spāliter magis descendēdo sunt euitanda oīa cibaria flatis seu m̄lie generatiua ⁊ venaꝝ opillatiua: cuiusmōi sunt grossa ⁊ viscosa salita: ⁊ digestioni iobediētia. verbi grā leguminū genera. genera similiter pisciū salitoꝝ ⁊ nō salitoꝝ: ⁊ spāliter bestialium marinoꝝ ⁊ vniuersaliter carentiū squāmis ⁊ spinis. A carnibus ēt salitis aīaliū siluestriū ⁊ porcoꝝ ⁊ boum antiquoꝝ ēt nō salitis ⁊ auiū in aquis degentiū: ⁊ vniuersaliter cauendū est a cibarijs ēt de pasta azima: ⁊ maxie a turtis q̄bus ciues Ianuēses multū vtunt̄. Uitandi ēt sūt fructus frigidi tm̄. si ēt sint sicci: vt sūt pyra poma coctana nespilla: ⁊ similia. In oleribꝰ ēt frigidis ⁊ humidis sit ꝑcitas vt lactuce: ⁊ portulace: spinachiaꝝ ⁊ huiusmodi nisi tpe magni estus: quoꝝ pōt fieri mixtio cū reliq̄s herbis aromaticis magis: vt cū feniculo maiorana melissa ⁊ huiusmodi. Modus aūt p̄parationis carniū ꝯueniētior est elixatura q̄ȝ assatura: vl̄ frixura: ⁊ assatura ꝯueniētior q̄ȝ frixura: vel pastillatura. Salse vero magis ꝯueniētes sūt ex vino q̄ȝ aceto: qm̄ acetū huic ꝯplōni valde nociuū est. Et si pur debeat vsus eius haberi aliq̄ñ ꝓpter appetitum excitandū sit acetū passulatū. Species vero ad saporationes magis ꝯueniētes sunt cinamomū ⁊. ʒʒ. ⁊ vniuersal̄r oīa genera specieꝝ caliditate ⁊ humiditate participātia. Mel etiā in casu est maxie ꝯueniēs. Et potissime decoctū ⁊ clarificatū: sed eligat̄ mel albū grandinosum durū boni saporis. ¶ Inter carnes ꝯueniūt carnes iuuenū: caponū: gallinaꝝ: ⁊ galloꝝ: ⁊ oua sorbilia sūt cibaria maxie ꝯueniētia. Carnes ēt perdicū: fasianoꝝ: ⁊ auiū mōtanarū oēs ꝯueniūt: he enim carnes sunt facilis digestionis boni ⁊ multi nutrimēti. Lac ēt in casu laudat̄: sed hñda ē in assumptione eius diligētia: ꝙ nō exhibeat̄ stomaco nisi bñ ⁊ ꝑfecte mundo ⁊ modica q̄ȝtitate incipiēdo. ab. ʒ. iij. ⁊ gradatim ꝓcedendo vsq3 ad quinq3 apponēdo in eo aliquid zucchari vel parū mellis: ꝓhibent. n. hec calefactionē eius in stomaco. Et tēpore estatis ꝯuenit lac asininum vel caprinū: tpe vero hyemis ouinum: vl̄ vacinū: ⁊ sup eiꝰ bibitionē nō est dormiendū: nec mouendū maxie motu laborioso. Erit igit̄ cibus qui ꝯueniēter dabit̄ in mane aliq̄ȝ nō ꝑmiscēdo cibū. ¶ Est tñ habēda ꝯsideratō: ꝙ si in stomaco eiꝰ acetoset̄: vel ventoset̄ ꝙ ex eructatiōe vel inflatiōe ventris cognoscit̄ eo casu dimittat̄. Caseus ēt euitet̄ q̄libꝫ salitꝰ ⁊ antiquus nō nimis tñ recēs: pinguis: ad dulcedinē decliuis: nō in multa q̄ȝtitate: maxime si cum zuccharo sumit̄ iterdū ꝯueniēs est. Buthyrū ēt ꝯuenit ex ꝯñti. In cōdimētis magis laudo buthyrū q̄ȝ oleū: qm̄ hūectat ⁊ calefacit. Inter olera valent sicla: seu bleta feniculus: petrosiliū: betonica: borago domestica ⁊ siluestris: melissa: saluia ⁊ silia q̄ ad caliditatē ⁊ hūiditatē declinēt: polipodiū ēt cū aniso ē interdū ei ꝯueniēs: si in brodio laudabiliū carniū bulliat ad ventrē leniēdū. ¶ Inter fructꝰ ꝯueniētes sunt ficus in modica q̄ȝtitate: amigdale fistici ⁊ pinee: rectificent̄ tñ infundēdo eoꝝ grana post abscisionem primi corticis: ⁊ maxime pineas in aqua calida decoctiōis zucchari. Et postq̄ȝ sunt ī vmbra exiccata ēt denuo infundant̄ in aqua tepida zucchari tandē: exiccent̄ ⁊ cū zuccharo sup̄asperso pro vsu reseruēt̄. Non ꝯtingat tñ error in ficubꝰ qꝛ nunq̄ȝ post cibū sumēde sūt: de alijs non est magna cura. Nō vitupero quoq3 castaneas si parce comedātur vbi p̄mū in elixatura optime sūt ꝯcocte postea sub cineribus calidis ēt aliqualiter exiccate ⁊ tandē cū zuccharo sup̄asperso comeste: ⁊ post cibū ⁊ nō ante sumātur. ¶ Inter fercula laudat̄ brodiū gallinaꝝ ēt ꝑ se solū laudat̄ far ordei: cum lacte amigdalarum dulcium. Et si nō habeatur ipsū far: coquatur ordeū in brodio pingui bona decoctione: postea malaxet̄: tandem succus eius cū lacte amigdalarum per staminiā educatur: ⁊ ex eo cum brodio pingui fiant pultes ī cāu iuuātes. Sic ēt eodē mō risum p̄paret̄ vel de spelta far erit ꝯueniens. Et de superius habitis oleribus ⁊ reliquis possunt fieri ꝯuenientia fercula in cāu nostro. ¶ Inter olea ꝯueniunt oleū amig. dulcium: ⁊ de oliuis bene maturis aliquādo pro cōdimētis: vinum eius nō sit album neq3 aquosum sed rubeū: subtile tñ ⁊ odoriferū ad aliqualē trahens dulcedinem. Misceatur tamē aliqualiter cum aqua decoctionis zucchari tempore estatis: vel aqua mellis tpe hyemis. Sed nō fiat ipsius magna permixtio sicut cōmuniter fieri consueuit. ¶ Ad hāc intentionē restat: vt aliq̄d de balneo in casu maxie ꝓficiente ordo tradatur. ¶ Laudo igitur fieri balneū singulis. v. diebus ⁊ in ꝓcessu si placuerit singulis tribus diebꝰ. Et si tādē ex eo grāde sequat̄ iuuamētū singula die fiat. Sit tñ ordo ꝙ nō ponat̄ in balneo nisi expulsis sup̄fluitatibꝰ cōibus. Et si nō hñtur nāliter cū clisteri facto: vt infra educat̄. ℞. brodij galline pīguis libr̄. ij. in quo decoquātur maluaꝝ matrū violaꝝ ⁊ camomille añ. M. i. ⁊ facta collatura addat̄ olei amig. dulciū: olei violaꝝ. añ. ʒ. ij. buthyri loti. ʒ. i. zucchari rubei. ʒ. i. ß. misce. Et si visum fuerit addere paꝝ salis adde. Posses ēt ipso nō soluēte addere paꝝ cassie vel māne. Et si placeret suppositoriū solū fiat: quo facto ponat̄ in balneo suauiter tepido: ita ꝙ neq3 rigeat neq3 calefiat. Hora autē ꝯueniens est mane: ⁊ si ante introitū fiant fricatiōes aliquales vt supra erit ꝯueniens. Balneū autem fiat s̄m formam vt infra. ℞. quinq3 capita arietum mundata ⁊ debite excorticata: ⁊ gallinas duas: ⁊ hec fac bullire in vase magno: in q̄ sit multitudo aque ⁊ decoquantur vsq3 ad dissolutionem eorum: postea fiat collatura ⁊ infundat̄ aqua in loco balnei. et si addantur libr̄. ij. buthyri recentis erit ꝯueniēs. Sed sit balneum in camera clausa vt aer frigidus occurrere non possit: ⁊ in hoc loco moretur s̄m complacentiā s̄m plus ⁊ minus. Minus tamē in primis ⁊ plus in processu termini: tamē maior exitus a balneo est cum pulpe digitoꝝ aliqualiter incipiūt ꝯtrahi: deinde ponat̄ in loco molli. ⁊ aliqualiter suauiter siccet̄: ⁊ sit locꝰ mediocriter calefactus: ita vt nō infrigidetur: nec calefiat nōbiliter.

Postea fiat inunctio super membra eius cum oleo vt in-
fra. ℞. olei amigdalaꝝ dulcium. ʒ. iij. buthyri recentis q̄-
ter loti. ʒ. ij. spinalis medule vituli transeuntis per spinaz.
ʒ. ij. oia simul liquefiāt: ⁊ ex eo tepido fiat iunctio. Et post-
q̄ exiccata iam aliqualiter fuerint mēbra fiat leuis inun-
ctio cū oleo ros. ad claudēdū inūctiones p̄dictas. Et si po
stea sumeret̄ maxīe tp̄e estatis de lacte dicto vel de bro-
dio pulli nō est incōueniēs: ⁊ p duas horas in lecto tarde-
tur. Et si forte placeret sumere pro forma electuarij cōfe
ctionē restauratiuā sumendo coclear. i. vel. ij. fiat vt īfra.
℞. vuaꝝ passulaꝝ pinguium mūdataꝝ ab armillis. ʒ. iij.
seminis bombacis mundati ⁊ excorticati. ʒ. i. ʃ. granoꝝ pi
ni p̄paratoꝝ vt dictū est supra. ʒ. ij. amigdalaꝝ dulc. mū-
datarum. ʒ. i. ʃ. fisticoꝝ. ʒ. i. pulparum galline aut p̄dicis:
aut fasiani. libr̄. i. cinamomi. ʒ. ij. ambre. ℈. i. fragmētoꝝ
intrantium cofectionē de gēmis. ʒ. ij. cum çuccharo disso-
luto in aqua violaꝝ fiat bulli⁹: ⁊ reducat̄ ī formā electua-
rij cū folijs. i5. auri. Et si placeret ī forma morselloꝝ fieri
pōt. Et hec sufficiant q̄tum ad regimen in dieta. ⁋ Cir-
ca medicinalia pauca sunt dicenda: qm̄ solutiones labo-
riose flobothomie vel vētosationes in casu nō cōueniūt:
solū ordināda sūt quedā q̄ opillatiōes fieri p̄hibeāt: ⁊ nu-
trimētū ad mēbra afferāt p̄pria intētione ad mundifica
tionē flatū in stō gn̄atoꝝ. ⁋ Laudo fieri ɔpositionē pil-
lulaꝝ vt īfra. ℞. pinguiū ficuū nūero. 6. terbētine. ʒ. i. seiʃ
cartami. ʒ. ʃ. cū çuccharo fiat pasta: ⁊ de hac an̄ pastuz per
3ᵐ hore sumat̄ quātitas auellanaꝝ. Uz ēt si sumat̄ mira
bolan⁹ vn⁹ vl̄ kebulus ɔdit⁹ vel duo in mane p tres horas
an̄ cibū. Trifera ēt muschata ad h̄ iuuat ɔfortādo ⁊ hu-
morositatem stōaci exiccādo. ⁋ Ad hāc intētionē valet
yera Hal. simplex de sex reb⁹. nō audeo sup fortiora. Sed
si pur ista nō sufficerēt pōt fieri decoctio vt īfra. ℞. poli-
podij. ʒ. ʃ. anisi. ʒ. ij. decoquant̄ ⁊ in decoctōe infundantur
cartami. ʒ. i. ʃ. turbith. ℈. iiij. ʒʒ. ℈. ʃ. p diē nālē: postea fiat
expressio ⁊ collatura: ⁊ tepida exhibeatur cum çuccharo.
⁋ Pro rectificatiōe digestiue stomaci valet singulr̄ em-
plastrū Hal. emēdās vicia stomaci cū multis alijs cōib⁹.
Ad aperiēdas opillatiōes si cōiungat̄ factis mūdificatio
nib⁹ ex supradictis valet p̄cipue exhibere. ʒ. i. dyacalamē
ti cū modico vini. fomētatiōes ēt ⁊ sacellationes cōes re-
solutiue ad ventositates si generarent̄ qδ nō credo fiant
que cōiter fieri solent. Et hoꝝ glibz ē satis doct⁹. ⁋ Lau
do tn̄ qm̄ aliqn̄ incurrit tumorē splenis vt inungat̄ cum
vnguento vt infra in regione eius. ℞. olei de caparibus:
olei anetini ⁊ amig. dul. an̄. ʒ. ʃ. olei ruthe. ʒ. ij. aceti albi. ʒ.
ij. croci paꝝ ⁊ cere paꝝ fiat vngᵐ. ⁋ Fiat ēt vngᵐ stōaci
ad digestiuā vigorādā. ℞. olei spice: absynthij: masticis
an̄. ʒ. ʃ. cinamomi: galāge: gariofiloꝝ: coralloꝝ rub. an̄. ℈
i. cum modico cere fiat vnguentū. Et his suz contentus.

⁋ Pro reuerendissimo in xp̄o patre. d. Jacobo Bōromeo
ep̄o papiensi ⁊ comite dignissimo ⁊ dn̄o suo precipue co-
lendissimo p macrefactiōe īducēda. Cōsiliū. CIX.

Mplorato prius diuino auxilio: ponaz p̄
aliquas clausulas generales obseruandas
deinde speciales. ⁋ Primo itaqz pro re-
gula cauendum ab omnibus que pingue-
scere faciunt vt ab vsu moderati regimis
p̄cedentis. Caueatur a delicijs ⁊ cōplacen
tijs corporeis. Est vtenduz rebus quodā-
modo cōtristantibus ⁊ affligentibus. ⁋ Sed spālius de-
scendēdo p̄mo vtendū est aere nō temperato sed notabi
liter calefaciēte ⁊ resoluente: vel nōbiliter infrigidāte: ita
vt ebetata ⁊ p̄terita saltē mēbroꝝ extrīsecoꝝ v̄tute attra
ctiua nutrimētū ad mēbra nō trahat̄: ⁊ sic ɔsequēter ma
crefiant. In h̄ tn̄ aduertendū: q frequētare mutationem
mō ad calidū mō ad frigidū in p̄posito nr̄o multomagis
cōfert q̄ p̄sistētia: vl̄ in aere multū resolutiuo vel frido.
⁋ Proinde dico q moderata qes vel moderatū exerci-
tiū n̄ iuuat: sz fiat laboriosuz exercitiū maxie tp̄e famis
⁊ ieiunij. post qδ ēt per tp̄s qetet̄ an̄q̄ cibus sumat̄: ⁊ si an̄
cibū dormiat̄ facilitabit̄ intētio: ⁊ hoc laudo semel in eb-
domada fieri debere ⁊ n̄ frequēter. Et lz īmoderata qes
in cāu nr̄o valeat ipsaz tn̄ n̄ laudo p̄p nōbiliora nocumta
que ad ea sequi possent. ⁋ Et ex eodē fundamēto sit alia
regl̄a: balneū aeris resolutiuū maxie ⁊ sudare faciēs si ho
ra famis offerat̄ ɔuenit. Balneū aūt humectatiuū nō sic
ɔuenit. Et si aliqn̄ itendat̄ ad balneū aque n̄ sit aqua sim
plex: sz decoctiōis reꝝ subtiliātiū ⁊ resoluētiū: de qb⁹ īfra
dicet̄. Et post ip̄m tardet̄ cibus sicut supradictū ē de exer
citio. Et istud hic libenter ɔmemoraui: qꝛ supplere pōt vi
ces exercicij q̊ n̄ semp. R. dn̄s meus. d. ep̄us vti pōt. Et ta
le exhibitū vel balneū resolutiuū ɔfert multipliciter ī ca
su nr̄o. Prīo qꝛ humorē sanguineū in mēbra ɔuertēdum
subtiliat: ⁊ a coagulatione in mēbra elongat. Secūdo qꝛ
ipso supcalefacto sanguine lucratus est qualitatē acutaz:
vnde factus est discōueniēs attractiue ⁊ nutritiue mem-
broꝝ: ⁊ cō sequēter ipsa mēbra extenuantur: ⁊ hec dé aere
motu ⁊ quiete. ⁋ De cibo ⁊ potu p̊mo ponent̄ alique re-
gule gn̄ales: deinde spāles. Prima semp sit p̄citas ī cibo ⁊
potu: ⁊ ɔtinuo surgat̄ a mēsa reliquijs famis adhuc exn̄ti
bus: ⁊ semel in ebdomada saltē ieiunare tardādo cōme-
stionē vsqz ad sero valet. Scd̄a regula coadiuās p̊ᵃᵐ exhi
beant̄ cibi in p̊ncipio prādij deiciētes appetitū vt sūt oia
pinguia ⁊ vnctuosa: ⁊ post nō tardet̄ cibus per tēpus īmo
continuetur: ⁊ illud maxīe habet locum nisi natura appe
tat pinguia vsqz sint mediocriter pinguia; sed excellēter
vt frustum panis cum notabili quantitate buthyri: vel
infusum in oleo oliuaruz maturaꝝ: vel de parte caponis
vel galline piguioꝝ. Et licet pinee ⁊ amigdale fistici ⁊ hu
iusmodi vt sentiunt auctores ad hoc facere videant̄: qꝛ
tamē ipsoꝝ vsus ē plurimū impinguatiu⁹ ⁊ appetitui mul
tū ɔueniēs in p̄posito nō placet. Et sicut dcm̄ est de p̄cita
te in cibo: ita generaliter ītelligat̄ de potu. Sit in eo parci
tas de potu vini ītelligēdo: et qualis dēat eē pot⁹ inferius
dicet̄. lz p̊nceps nr̄. A. 4° can̄ fen. 7ᵃ dixerit q potare vi-
nū potēs ī nōbili q̄titate in ieiunio extenuat: p̄pea q re-
soluit ⁊ venas vaporibus replet. ⁊ nō subsit locus receptō
ni nutrim̄ti in venis: ⁊ sic macrefacit: tn̄ qꝛ tal̄ vini vsus:
vt oēs medicoꝝ illustres in plerisqz locis testant̄: ad q̄uia
⁊ nōbiliora solet p̄ducere nocumēta: hunc potū nō laudo
ne id assequamur qδ vulgo dici solet. Cecidit in syllaz cu-
piens vitare caribdim. Quia in cāu nr̄o p̊ncipalis occasio
īpinguatiōis est equalitas in caliditate: studēdū est in eis
que ɔplōnē ad ɔ̄rium eius p̄ducere faciūt: vt sit īclinatio
cū cibis vl̄ medicis aut ad frigus aut ad calorē satis intē
sū. ⁋ Magis tn̄ laudo que inclināt ad nōbilez caliditatē
q̄ ad frigiditatē nōbilez: qm̄ timor est in approximatio-
ne rerū multū intēse frigidaꝝ: qꝛ talis frigiditas est vite
multū inimica vt inquit Aui. 4ᵃ. fen. p̊. caplō 2°. Et ēt qꝛ
calida faciūt ad s̄btiliationē ⁊ euaporationē: ⁊ exinde ab
elongatōe nutrim̄ti a nā nutriti: frigida v̄o cōstare faciūt
humidū. Uidet̄ ergo vt per se magis calida extenuare fa
ciant q̄ frigida. Ipsoꝝ ergo vsus magis plz sic vt singula
ebdomada semel vel bis sumat̄ aliq̄ medicia lenitiua vl̄
ɔpressiua leuis: qm̄ per eam cōuertitur cibus a via vena-
rum: ⁊ ēt acqritur nāe ɔsuetudo vt ex oī motu debili hūo
rum euacuet versus intestina: quod ad venas accidit.
Ista tamen regula obseruanda est vbi venter nō nimis
laxaretur

laxarētur qz eo cāu nō esset practicāda regula: quales debeant esse medicine: z qualis ordo infra dicetur.
¶ Uomitus ēt si nō cū labore fiat ꝯuenit nō ordinatꝰ. sed sine ordie qz cū ordine iuuat ad īpinguādū. ¶ Jn h̄ ēt regula addat̄ ꝙ oēs medicine ꝓuocatiue vrine hic ꝯueniunt. Nō est vtendū cibis multū delicatis: vl̄ ex se vl̄ artificio: nō dulcibus: nō insipidis: nō aromaticis: z gn̄aliter nō suauibꝰ gustui: neqz multū nutritiuis: neqz assati: sed elixatis potius: qz assata ceteris paribus plus afferunt nutrimēti q̄ elixata: z nutrimētū magis ē ꝯstās: z elixatū magl molle z tenerum aptius dissolutiōi. Oēs cibi vel medicine ex bibendi sunt vel subtiliatiui: vel exiccatiui: vl̄ acetosi: vel amari: qz cū his q̄litatibꝰ ī his ꝯiūgit̄ paucitas nutrim̄ti: z ex medicinis cū cibis alteratis ꝯuertit̄ nutrimētū a nā nutriti: z h̄ de generalibꝰ. ¶ Ad ſp̄alia vō magis deueniēdo. Pr̄io circa panē. Nō vtatur pane frumēti vel farris: qz talis nimis nutrit: sed sit panis factus ex ordeo electo z furfuribꝰ mūdo a puluere: sit ꝯueniēter coctus: nō tn̄ sit vniꝰ diei ſz duoꝝ adminꝰ vl̄ triū. Panis ēt de millio h̄ laudat̄ maxie. Quod si pur nō placeret nisi ex frumēto: z ordeuz vel spelta que ēt cōuenit haberi non posset: fiat panis mūdus a pulueribus nōbiliter furfuratus z nōbiliter salitus z fortiter coctus: neqz ptes exteriores vt dn̄is fieri solet cultello amoueant̄: qz in vigore illaꝝ ptiuz fit minꝰ nutritiuus z nō comedat̄ recens: ſz triū vel q̄ttuor dieꝝ. Et ex vsu panis sic rectificati grādē sequit̄ iuuamētuz in casu nostro tanq̄ ex ꝯtinuo cibo z vniformi. Placet tn̄ magis panis ordei. Et sicut de pane dictū est: ita de pluribꝰ intelligat̄: de pastilis: laganis frumētinis: rauiolis artocleis z h̄ꝫ: si in tp̄e talia fieri ꝯtingat sint ex farina or. vl̄ frumēti rectificati secūdū ꝙ dcm̄ est. ¶ De carnibꝰ vō dōm est vt sit in oībꝰ pāitas: ſz p̄cipue nō ē vtendū carnibꝰ pdicuz: fasianoꝝ: pauonū: gallinaꝝ: vel caponū pinguiū: vel mediocrium auiū mōtanaꝝ quarūcūqz: saluo q̄ stornelloꝝ: quibꝰ secure vti pōt pp hoc ꝙ parum nutriūt: z colūboꝝ exercitatoꝝ nō ē vtēdū maxie iuuenibꝰ. Alijs auibꝰ aquaticis ꝯueniētiꝰ vti pōt. ¶ Uitāde ēt sūt carnes castratoꝝ maxie vniꝰ anni: z vituloꝝ iuuenū: z carnes porcoꝝ sunt vitāde. Utēdū est carnibꝰ bouinis nō mediocriter pinguibus ſz ad macrū declinātibꝰ: arietinis iuuenibus: capretis notabiliter distātibꝰ a natiuitate: nō tn̄ curiose īpinguatis. Carnibus ēt siluestribꝰ quadrupedum non ꝓpinquoruz gn̄ationi: z caprioloꝝ: ceruoꝝ z lepoꝝ: qz he p̄cipue cōueniūt cū nutrimētū exhibeāt colericū. ¶ Uerū qz dn̄ationi reuerēdissimi. d. mei. d. epi p̄ honestate debet̄ vt plerūqz vt domi z foris carnibꝰ vtat̄ delicatis: vt caponū: pdicuz: vituloꝝ iuuenū: vtiliter afferēde sunt quedā additiones: qbꝰ obseruatis vsus taliū carniū minus erit nociuus. Utendū est ptibꝰ auiū postremis vl̄ posterioribꝰ: ꝑtermissis ptibus pectoralibꝰ z alaꝝ: dimissis ēt epate testiculis z cerebro eorūdē. Jn q̄drupedibus vō ēt cerebꝝ mamille carnes glādose dicte lagieti: medule ossiū z ptes carnee ꝑticipātes media pinguedine ꝑtermittant̄. Sed comedātur cartillagines vicine ossibus: z carnes musculose dicte el pesso de la carne vulgariter. Scd̄o ānoto vt oēs carnes siue elixe siue asse sint fortiter decocte vsqz fere ad ptiuz dissolutionē. Tertio ꝙ sint nōbiliter salite z aromaticate cū ſpēbꝰ subtiliatiuis z exiccatiuis: de qbus vt īfra faciā pᵃᵐ descriptionē: plus tn̄ z minus ſm tēpoꝝ dispōnez in caliditate z frigiditate. Quarto laudo sup carnibꝰ salsamēta cū aceto ſpēbꝰ z agresta modico çucchara facta. Jdcirco carnes q̄drupedū siluestriū in patella frixe: z saporibus acetosis saporiçate vt moris ē in hac parte multū mihi placent: qz cū eo ꝙ honorifice offerunt̄ ad mensaz dn̄i mei modice ēt nutriunt. ¶ De supfluitatibꝰ aūt dictoꝝ aīaliū z auiū cōestibilibꝰ: vt lacte: buthyro: caseo: ouis: z c̄. sumarie dicat̄: ꝙ opꝫ in singulis taliū bonā ꝗtitatē z temperātiaz habere: qz talia omnia excellenter nutriūt. Sed qm̄ ꝑsepe esus boꝝ in vsum venit: pro electione sit p̄ma regula vt saltē dimittant̄ oua sorbilia gallinaꝝ. sed magl cōueniunt in ꝯpositiōe cum herbis subtiliatiuis calefactiuis: quas statiꝫ enūerabo: ī viuarolo: rauiolis z huiusmodi: z cum caseo nō iuuenili: qz talis plurimuz nutrit: ſz antiquo z salito ꝯueniēter vt cū robiolis veteribꝰ. ¶ Non nunq̄ ēt conuenit vti ouis in patella frixis: z semper bonum erit aspergere talia aliquibus acetosis: vt aceto vel agresta: vel succo arāçij: vel limonū: vl̄ sumitatū vitis: vl̄ acetose dicte lapatiuz acutū: vel alio acetoso. ¶ A lacte ēt z buthyro est abstinendum: z loco buthyri vtendum oleo oliuaꝝ: z si foret oleū factum ex oliuis īmaturis melius eēt. Et quēadmodū dcm̄ est de ouis gallinaꝝ ītelligatur d̄ ouis q̄ntūcūqz auium: pdicū: z anatū: d̄ ouis ēt piscium: qz oīa talia plimū nutriūt. Caueat̄ ēt a sāguine aīaliū: z maxime porci: qz hꝫ ꝯuenientiā cū sanguine humano: z iō dimittēdi sunt beroldi. ¶ De piscibꝰ quoqz dicat̄: ꝙ absolute magis ꝯueniunt q̄ carnes qz minus nutriūt. Jnter pisces tn̄ cauēdū a salmōe: āguillis: tēchis: ꝑsicis: timeris: z a pescarijs in qbꝰ maxie ē copia lampredaꝝ: z p̄cipue a cācris: lꝫ ꝯciliator dixerit ꝙ cācri mltū restauratiui nō sūt qbꝰ vtimur: tn̄ credo ꝙ ēt isti inter pisces mltū nutriunt. Nō ꝯmemoro pisces maiores: qz ipsoꝝ copiā n̄ habemꝰ: ſz vteū ē lucijs strigijs z alijs nō mltū d̄licatis: multū sq̄mmosis: z artificialiter assent̄ z saporiçent̄ si plꝫ cū aceto: cepe: z similibꝰ. ¶ Pro regula nō comedāt̄ calidi ſz coopiant̄: ſz postq̄ sunt per se ifrigidati comedāt̄. Jn h̄ ēt cāu gn̄aliter ceteris paribꝰ magis ꝯueniūt pisces saliti q̄ nō saliti: imo in cāu potissime ꝯueniūt. ¶ Herbe vō ī casu valētes sunt maiorana: mēta: calamēt̄: petrosiliū: apiū mōtanū z aquaticū cresson̄. z mētastrū: poliū: origanuz: ysopus: puleģiū: basilicon: eiꝰ tn̄ ꝑuus sit vsus. rutha: ciminū: agnꝰcastus: marrubiū: z absynthium. Frigide vō sunt lactuce: portulace: folia cucumeris z cucurbite: viola. plātago: virgapastoris: acetosa: atriplices z his similia. Et ex his possunt fieri varia comestibilia z salsamēta tp̄ibus carniū z q̄dragesimaliū. ¶ Circa grana in hoc valēt via cibi or. milliū: panicū: simula: lētes: qz talia sūt oīa exiccatiua. Cauēdū a frumēto: farre: rixo: faseolis z ciceribꝰ p̄cipue: qz vltra hoc ꝙ fortiter nutriūt ēt vt dixit Azarauius n̄ inuenitur aliqs cibꝰ ita ꝓmouēs ad libidinem sicut cicer. Jn via vō medicie ꝯueīt coriādrū ꝑparatū: grana berberoꝝ sūach: alchichigi ribes z sīa. Jnter fructꝰ caueñ. a copia vuaꝝ maxie albaꝝ z optime maturaꝝ: a ficubus p̄cipue recētibus: a pineis: auellanis: fisticis: amigdalis: a nucibꝰ recentibus: castaneis: dactilis. passulis. Et ex h̄ elicia tur: ꝙ ꝯfectiones ex istis ꝯposite nō laudant̄ in ꝓposito. Alia fere oīa gn̄a fructuū ꝑnt tollerari: p̄cipue tn̄ valent ꝑsica n̄ nimis matura: granata oīa p̄cipue agresta muza: tamarindi: nespilla: pira: sorba: mora: z coctana: oliue īmature: z mirabolani: z capares: z similia: potissimū si nō bn̄ matura fuerint. Et si ex his fiant delicate ꝯfectiones ex çucchara: vel acetosent̄ ꝓ insalatutia vl̄ si pro salsamēto ꝯdiant̄ nō debēt vituperari ad mensam. d. episcopi imo proposito nostro ꝯueniunt. ¶ Cauendū a rapis: naponibus: pastinacis z precipue decoctis in brodio carnium: saltem sit ipsorum moderatus vsus: qz aliquando loco medicine pro quanto vrinam prouocant nō inconueniunt. Et similiter cōueniunt radix feniculi: apij: cepe: rafani: porri: allea: z talia acuta que propter acutam qualitatem multum elongātur a natura nutrim̄ti. Non tamē laudo vt istorum sit vsus nisi moderatus: ne ad alia perducerēt nocumenta.

¶ De vino dicatur: q absolute caueat a vinis nouis vermilys z dulcib⁹: sz ē vtendū vinis antiquis paꝝ agrestibus z subtilib⁹ aqueis: eligēdo ex eis debiliora si mō sint apta antiquari: sicut a diuina ꝓuidentia ꝓuisū est de vinis ō lastradella: his ēt parce vtendū est: z nō peccabitur si parum misceant. z hec sufficiant de regimine in cibo z potu. ¶ De somno z vigilia sūmarie ex dictis cōprehēdi pōt qualis debeat esse obseruātia. est. n. paꝝ dormiēdū: nam quātum somno nā iuuet facile est comprehendere. Et ex hꝫ pꝫ q sunt remouende oēs cause somnū plongātes: nam post cenā cū diuersis diuerso modo diuertēdo: vt fabulationib⁹ cogitationibus nō tū multū suauibus aliquādo acutis sonis z huiusmodi. Unde tardandū ab introitu lecti per tres vel quattuor horas a cena vt cibus sumptus in cena iam transiuerit ad fundū stomaci: z sic nō sit aptus multos vapores: neqꝫ longo tempore sursū ad caput cō municare: qui sint cā longi somni. Quādo etiā itratur lectum fiat leuis fricatio pedibus ad diuertendū vapores ad oppositum: vel ponant extrema in aqua calida. ¶ Sit ēt igeniū vt post cenā sumat aliqd vapores reprimens vt frust^m coctani: vel de codognata sine spēbus appellata dyacitoniten secūdū medicos: vel sumant. vi. vel. viij. coriandra ꝑparata cōueniēter ſm artē: aliter non placerēt. ¶ Est quoqꝫ dormiēdū sup lecto nō molli vt tenero sꝫ duro magis. Est curandū exercitari post. vi. horas somni: z a lecto surgere: z nō in lecto quietari. ¶ Ex dictis superius etiam patere pōt qualiter sit habendū circa inanitionē z repletionē. s. vt curanda sit inanitio: z modicū sumēdo absolute de cibo: z sumēdo cibaria modici nutrimenti: de quibus suprascriptū: z paucis vicibus maxime tēpore hyemis. Unde credo cōueniens esse dño meo vt a ꝑncipio octobris vsqꝫ ad ꝑncipium aprilis: vel mediū saltem marcij obseruet dieta monachorū sancti benedicti: scilꝫ vt tm̄ semel in die comedat. ¶ Sub hoc cōcludo: q saltē bis in anno fiat copiosa satis flo^a vt in ꝑncipio veris z i ꝑncipio autūni: extrahēdo. vij. vł. viij. ʒ. p vice. fiat tū secūdū obseruantias oportunas a medico sciri debitas. ¶ Fiat itaqꝫ vbicūqꝫ cōtigat dominationē suā reperiri consilio egregij medici: qꝛ hic de oībus regulas apponere in longū nimis sermo protraheret. ¶ De coitu hic nihil cōmemoro ne cū de ista materia fortasse loquerer a preceptis legis sanctissime declinare cōtingeret: neqꝫ sit sup hoc regula necessario danda. ¶ De passionib⁹ etiā aīalibus supra satis in tellectū est: qꝛ aliquādo tristari vel irasci cōuenit: non sit tamē sic excellens vt peccare ꝯtingat: z hec de oībus ad dietam pertinentibus. ¶ De medicis generaliter z pro regula dicat: q oēs medicie ꝓuocatiue vrine z secessiue z sudorē ꝓuocantes z resolutiue z exiccatiue in hoc casu conueniunt: inter quas alique interius oportune offerūt: z aliq exteri⁹. ¶ Inter medicīas secessiuas laudo ꝑmo vt singula ebdomada sumat medicina vt infra. ℞. cassie extracte sine armillis. ʒ. vi. granoꝝ berberoꝝ nūero qtuor: tapellent oīa simł: z cū çuccharo fiat bolus: z sumat ante cenā paꝝ. ¶ Ad hanc ēt intentionē valet sumere cōfectionē vt infra. ℞. trifere minoris. ʒ. ij. cū çuccharo si expedit fiat cōfectio. Uel aliter z felicitabitur opatio: vt infra. ℞. speꝝ hyere. s. cū aloe: turbith electi añ. ʒ. i. trifere minoris. ʒ. iij. misce: z sumatur pro tribus vicibus Et si placet post bibendo parum vini tepidi. Istā tamē medicinā melius est sumere in mane stomaco ieiuno: z de ista etiā tute vti potest bis in ebdomada. ¶ Ad hanc ēt intentionē valent mirabolani conditi: z iste sunt medicine secessiue. Alie aūt etiam ꝯueniunt in casu nr̄o que nō sunt solutiue: z vsus eaꝝ potest esse in pulueribus z in electuario z in cōfectione. Primo potest fieri puluis vt infra. ℞. seminis apij: ameos: semis feniculi: z rutbe: cimini añ. par. i. lace. par. ij. baurach. par. iiij. misce z fiat puluis subtilis: de quo potest singula die sumere a. ℈. ij. vsqꝫ ad. ʒ. i. maxime in hyeme. Ad idem valet puluis dñi Aui. caplo ꝑprio factus vt infra. ℞. seminis ameos: z seminis rutbe: z cimini añ. par. equales sansucci sicci z baurach. añ. quartam partem lace. par. i. cuius dosis sit vsqꝫ ad. ʒ. i. in die. ¶ In electuario vero cōferunt ꝯfectiones vt ifra. ¶ Primo cōfert mirabiliter confectio dyalacha: qꝛ pro quanto vrinam ꝓuocat z a proprietate extenuat virtute lace vt 2° cañ. caplo proprio z alibi. Ad hoc valet mitridatum z tyriaca: dyatriton piperion subtiliātes z resoluētes. In morsellis vero valent dyaciminum dyanisum: cōfectio de musco amara dyacinamomū z talia. Et si medicus voluerit pulueribus suprascriptis z çuccharo dissoluto in aquis rutbe maiorane z huiusmodi facere cōfectiones in morsellis magis appropriabunt casui nostro. Istarum tamē vsus sit precipue stomaco vacuo z famescēte. Post quas etiā per tempus tardetur cibus vsqꝫ dum incipiat debilitari appetitus: z hec de medicinis sumendis per interius. ¶ Nolo tū hic obliuisci qd superius promissum est: vt describere species in hoc casu valentes. Fiat ḡ vt infra. ℞. ciperi: seminis agnicasti añ. ʒ. i. macis: gariofilorū. ana. ʒ. ij. nuci muscate: piperis: galange. ana. ʒ. ß. croci. ʒ. ß. misce: fiat puluis: z si placet addere çuccharū ponatur ad libitū. ¶ Et qꝛ ex prehabitis colligi possunt quecūqꝫ impedientia tractū alimenti ad membra z morain: in eisdem membris sunt frigida z ad siccum declinantia. Secundum vero ꝓficiunt quecūqꝫ fortiter calefaciunt z subtiliant. Ponende igitur sunt alique medicine que exterius applicate ad hoc iuuamentum prebent numerando calida z frida. ¶ Inter olea calida sūt valētia oleū de lilio: oleū ō rutba ole. de piperib⁹: oleū vulpe: de spica: de costo: de castoreo: ō scorpio. z similia. Possunt ēt fieri epithimata de vino alb. decoctionis rerum calidarū de quibus supra. vsus tamē horum nisi in tempore exhiberetur esset in cā certo casu impinguandi. ¶ Utendū est ḡ non absolute istis omni tempore: sed tempore iam famis existentis vel in tempore perparum antecedente ad horam famis. ¶ Inter frigida valent oleū ro. oleū de mirtis ꝑcipue z citoniorum: z similia. Fieri etiam possunt epithimata ex succis portulace: virge pastoris: cauō egne: lactuce: semperuiue: iusquiami albi. et miscere cum eis de cerusa: camphora: mirtis: sumach: ō puluere lapidis cottis: z similium. Istorum tamē vsus non multum placet: sꝫ pro completiori doctrina posita sint. Et his ad presens sū cōtentus.

¶ Laus deo semper.

¶ Expliciunt perutilia ad diuersas egritudines consilia celeberrimi ac famosissimi philosophi z medici. d. Magistri Jo. Mathei ex Ferarijs de gradi mediolanensis.

¶ Tractatus Rabbi Moysi: quē domino ⁊ Magnifico Soldano babilonie transmisit.

Ostq̄ʒ ad man⁹ minimi seruitoris Moysi israhelitici corduben̄ pceptū pncipis ac honorati regis puenit cui de⁹ gloriosus honores augumētare digneṫ: qd̄ mihi transmisit per quēdam suuʒ nūciū .s. vt sibi scribere deberē regimen tale: ꝙ persecure ⁊ absqʒ dubitatione aliq̄ possit de curis egritudinū: que nouiter ipsi meo domino reuerēdo supuenerūt fideliter cōfidere: a quo de⁹ digneṫ ipsas ⁊ oēs al's egritudines elōgare: ⁊ sanitatē pfectā cū eodē tpib⁹ vite sue pmanere. Mihi gdē significat dict⁹ nūtius: ꝙ dn̄s meus reuerēdus cōqueriur de duritie seu siccitate sue nāe: intātuʒ ꝙ nō pōt assellare nisi cū sūmo studio ⁊ labore: ⁊ ꝙ inouata est ēt eidē melācolia ⁊ male cogitationes: ⁊ ꝙ appetit esse solitarius ⁊ timet mori: ⁊ qđ debilitatus est stomacus eius taliter: ꝙ abus corrūpiṫ in eo absqʒ completa digestione. ¶ Quare sup his quattuor ordinaui tractatus. Tractat⁹ pm⁹ ē de regimie sanitatis oīum hoīum sub breuiloquio cōpilatus. Tractatus secūdus est de regimie egrotātium qn̄ nō pn̄t medicū inuenire: vel si repiunt: est vt iperfect⁹ ⁊ absqʒ scīa. Tractatus terti⁹ est de regimīe dn̄i mei: ⁊ de suis accn̄tib⁹ put mihi p suū nuntiū significauit. Tractatus quartus est caplm gn̄ale pueniēs ⁊ vtile sanis ⁊ egris oībus tpibus ⁊ oibus locis. Et nō iproperet mihi ab aliqbus: si aligd dicā in hoc tracta. de his: que in alys memoraui tractatibus: eo ꝙ glibʒ tractat⁹ sit ꝼm cōmodi exigētiam ⁊ regsitionē querētis: aut ꝼm itentionē efficiētis. Et sup h̄ adeo excelso ⁊ glorioso iploro auxiliuʒ ⁊ iuuamē.

¶ De regimine sanitatis omnium hominum sub compēdio compilatus. Tracta. I.

Ntentio nr̄a in h̄ tractatu ē rememorari vias leues ⁊ faciles ad memorie recōmendationeʒ: ⁊ exercere ea: que dicturus sum erit magne vtilitatis ⁊ pfectiōis in ꝯseruatione sanitatis. et hic tractat⁹ est ꝼm sn̄iaʒ magnoꝝ medicoꝝ. ¶ Dicit Hypocras: ꝙ ꝯseruatio sanitatis existit in elōgatione a multa repletōe: ⁊ supfluo labore. Uide ḡ qn̄o Hypocras posuit ꝯseruationē sanitatis in his duab⁹ vys. s. vt glibʒ se abstineat a supflua ⁊ nimia repletiōe: ⁊ a tali excessu exercity ⁊ laboꝝ: g possit cibū corrūpere: ⁊ digestionē ipedire: qm̄ qn̄ aligs tm̄ comedit atqʒ bibit: vt satietur supflue: ex necessitate sequiṫ inde extēsio. Et scitū est: ꝙ qđlibʒ mēbrū qn̄ extēdiṫ vltra debitū: soluiṫ in sua ꝯtinuitate: ⁊ ide debilitaṫ vtus ei⁹ intātū: ꝙ nullo mō pōt digestionē pfectā efficere: ⁊ accidit dolor in eo: ⁊ debilitas mot⁹ ei⁹: ⁊ maxime cum potat aquā multā post repletionē. Unde ipossibile est quin accidat ei vna ex istis reb⁹: vʒ ꝙ corrūpaṫ digō talr: ꝙ inde pōt aduenire mors. Quod si corruptio fuerit minor pdicta: efficieṫ eger: sʒ liberabiṫ cū bono regimine ⁊ ꝯueniēti. Et adhuc pōt digestio mala eē leuior intātū ꝙ sustentabiſ patiēs absqʒ eo: ꝙ pueniat ad egritudinē: sʒ cū labore. Spēs aūt male digestionis diuersificanṫ ꝼm diuersitatē spēꝝ ciboꝝ: ⁊ ꝯplexionū: ⁊ etatum ⁊ ꝼm ꝑparationē mēbroꝝ ad recipiēdū egritudines: certissime cognoscēdo: ꝙ si digestio facta fuerit corrupta in stomaco: ipossibile est ꝙ bona fiat i epate: vl' ceteri mēbris. ¶ Et dicit similr glo. Qui cupit se ab egritudinibus ꝯseruare: studeat toto posse: ne malā faciat digōnē: ⁊ vt n̄ moueat se motu laborioso: vl' supfluo post cibū. Et hac de cā medici ꝯcorditer ⁊ gn̄aliter dixerūt: ꝙ g vult in sanitate pmanere studeat surgere an̄ facietatē: ⁊ cū aliquo appetitu de mēsa: abstinēdo se oīo a tensiōe: ⁊ supflua repletōe stomaci. Itē adhuc oēs sapiētes medici dicūt: ꝙ ex assūptiōe mali cibi in modica q̄ntitate minus sequiṫ nocumētuʒ: q̄ʒ ex repletiōe boni ⁊ pfecti i supflua quātitate atqʒ magna: eo ꝙ qn̄ aligs recipit ex abo nō bono aut malo in modica quātitate in stomaco ⁊ epate digeriṫ digōne ꝯpleta: ⁊ hoc est vel pp delectationē ipsi⁹. vl' qꝛ calor ⁊ vtus ꝑualet ⁊ dn̄aṫ supra id modicū intātū: ꝙ id qđ ex eo puenit ad mēbra recipiṫ ⁊ cōuertiṫ ab ipsis in suū nutrimētū optime: ⁊ si gd ex ipso supfluo remanet: ē valde modicuʒ: vn̄ a vtute expulsiua ipsoꝝ facilr expelliṫ: q̄re ex hoc non puenit nocumētū: ⁊ si gd accidit: est tam leue ⁊ iperceptibile: ꝙ nō curaṫ. Quia āt saturaṫ supflue: q̄uis ex optio pane ⁊ pfecto ⁊ nobilissimis carnibus ⁊ pfectissime ꝑparatis nō pt bonā facere digōnē: nec laudabilē. Et hāc cautelaʒ medici habuerūt qn̄ ꝓhibent: ne quis cupiēs sanitatē suaʒ cōseruare recipiat fercula multa in vna mēsa: qn̄ ex vno ferculo nō pōt tm̄ saturari: q ide valeat ad nocumētū: de q̄ sit curādū pueire. ¶ Sciēdū ꝙ sʒ ꝙ diuersificāṫ cibaria diuersimode variaṫ digō ꝼʒ nāʒ vniuscuiusqʒ cibi. Ergo gcūqʒ cupit suā sanitatē ꝯꝼuare studeat comedere in tēpatis horis diei: ⁊ talr comedat: ꝙ stōus inde nō recipiat extēsionē: nec grauamiē: ⁊ comedat cibaria ꝯueniētia sue nāe: itm̄ ꝙ nō deuenjat ad eructuatiōeʒ putridā: aut corruptā: neqʒ ad sitim: ⁊ ꝙ sentiat post cibū sanitatē ⁊ leuitatē: ⁊ ꝙ cibaria sua talia existāt: ꝙ pmaneat mollis ⁊ solubilis nāe. Et istō regimē toto posse pseueret. Si aūt aliqn̄ incūbit necessitas comedēdi i horis calidis minuaṫ de quātitate: eo ꝙ vtus digestiua in tali tpe ⁊ hora debilis existit pp ꝯparsioneʒ n̄alis caloris ad exteriora ¶ Et qn̄ infrigidaṫ aer addat ⁊ multiplicet quātitas: qꝛ virtus digestiua tūc tēporis fortificaṫ ⁊ vigoratur ꝓpter coadunationē caloris inati: ⁊ cōstrictionē pororuꝫ. Et dico vobis dn̄e Reuerēde: ꝙ si gs se regeret semp eo modo: quo regiṫ animal sup qđ equitaṫ: euaderet a multi ⁊ diuersis egritudinib⁹: qm̄ nō reperiṫ hō g nō ꝓpinet suis equis annonā semp: ⁊ oibus horis cibandi in tali ꝓportione: ꝼm ꝙ cogitare ⁊ scire potest: ꝙ possit digerere ⁊ ferre competēter absqʒ difficultate ⁊ labore: qꝛ bene scit glibet ꝙ si inordinate cibaret vel supflue: vel fatigareṫ vltra debituʒ: ⁊ inordinatis horis: ꝙ infirmareṫ sine dubio: ꝙ nō faciūt in seipsis. Et sic glibʒ sit attent⁹ in suis motib⁹ exercendis: qm̄ motus est radix maxime in cōseruatione sanitatis: ⁊ in pluribus egritudinibus expellēdis. ¶ Et iaʒ dixit nobilis Hypocras: ꝙ qui vult suā sanitatē conseruare vtatur exercitio: sed tali mō ꝙ nō pcipiat doloreʒ in suis mēbris: nec grauamē supfluuʒ. Sciendū ꝙ nō reperitur res in mūdo: que possit motui ⁊ exercitio tempato equiparari: eo ꝙ ex motu excitaṫ ⁊ augetur calor n̄alis in oībus mēbris: ⁊ nō est corpus alicuius hominis: in quo nō multiplicenṫ supfluitates alique ⁊ generenṫ: quāuis comedat tempate ⁊ cibaria optima: nedū in facietib⁹ cōtrarium: que cōsumunṫ ab exercitio: ⁊ motu ordinato. Et expellitur ēt nocumentū per motū ⁊ laborem qđ accidit ex malo regimine facto in maiori parte hominum. Et scitū est: ꝙ mot⁹ nō sunt equales: qꝛ aly sunt graues: aly fortes aly debiles. Motus aūt grauis est ille: i quo anhelit⁹ for

titer permutat̄ cum anxietate. Et ille qui fortior isto exi/
stit nominat̄ laboriosus atqꝫ fortis. Debilis vero nõ idu/
cit pmutationē in corpore. Et optimuꝫ est in cõseruatio/
ne sanitatis agere motus leues ⁊ nõ laboriosos. Et nõ est
cõueniēs vti exercitio nisi facta ⁊ ꝯpleta digestiõe: ⁊ post
expulsionē supfluitatū pme ⁊ secūde digestionis. s. sterco
ris ⁊ vrine. Neqꝫ enim fieri debet motus in forti calore
vel frigore: motus aūt cõueniētes sunt in mane post exi/
tuꝫ a somno ⁊ cõpleta digestiõe ⁊ facta expulsione dicta/
ruꝫ supfluitatū. ⸿ Dixit Gal. in regimine sanitatis: ꝙ si/
cut exercitiū ꝯueniēs est ante cibū: sic nociuuꝫ est valde
post cibū ⁊ spãliter post supfluā satietatē. Sciendū ꝙ mo
tus localis supfluus ⁊ coitus ⁊ balneū post cibuꝫ sunt oĩa
magni nocumēti: ⁊ spãliter illis qui habēt venas strictas
vel siccas nãliter. Illi enim sunt qui recipiunt ⁊ recipere
possunt ex talibus multa nocumēta. Tamē sine nocumē
to põt qlibet se mouere ambulando tm̄ quãtū sua dom⁹
extendit̄ in longitudine ad hoc ꝙ cibus descēdere possit
facilius ad fundū stomaci: vbi digestio nãliter celebrat̄.
⸿ Et somnus est ex rebus que multū iuuãt digestioneꝫ:
⁊ maxime in eis qui assueti sunt dormire in die. Et de me
lioribus ⁊ vtilioribus rebus in regimine ⁊ conseruatione
sanitatis est nõ addere cibo cibū donec sit digestus: ⁊ non
comedere nisi post nãlem appetitū: neqꝫ bibere debet ni/
si sitierit nãliter: qm̄ aliqñ quãplures homĩes patiunt̄ si/
tiꝫ ⁊ famē mēdosaꝫ: que fames spãliter erit ex aliquo ma
lo humore ⁊ mordicatione mordicãte orificiū stomaci ⁊
inde gñabitur fames: cui nullatenus est satisfaciendum.
⸿ Et scias ꝙ bibere aquã post cibū est ex rebus que mul
tum destruūt digestionem nisi fuerit assuetus. In mensa
vero qñ comedit ⁊ infra cibū nõ bibat nisi aquaꝫ simpli/
cem sine aliqua mixtione. ⸿ Et de modis etiaꝫ ⁊ ordini/
bus ꝯseruationis sanitatis est expellere supfluitates om/
ni hora ⁊ tpe quãtuꝫ põt: ⁊ absqꝫ retētiõe ipsaꝝ coire vel
dormire seu aliqđ iter incipere vel aliquē grauē motum
facere: nisi prius dictas supfluitates conet̄ expellere toto
posse. Et postq̄ꝫ fecerit aut cõpleuerit aliquã ex dictis gn/
qꝫ actionibus agere studeat illud ideꝫ. s. dictas supfluita/
tes conet̄ expellere. ⸿ Et de ordinib⁹ similiter ⁊ ꝯueniē/
tibus rebus in ꝯseruatione sanitatis est: vt qlibꝫ sciat nãꝫ
vniuscuiusqꝫ spēꝝ ciboꝝ: qui comedant̄: ⁊ de his ⁊ super
his quãplures medici diuersos atqꝫ varios ediderunt li/
bros: eo ꝙ hoc est ex rebus maxĩe necessarijs in arte me/
dicine. Nos vero adducemus sup hoc vtiles regulas ₰m
cibos: quibus vti cõsueuimus. ⸿ Et ex illis est: qñ cibus
laudabilis ad quē oꝫ tendere qui querit sanitatis ꝯtinua
tionē est panis de frumento arte paratus: ⁊ carnes edorū
iuuenū pecoꝝ: ⁊ carnes gallinaꝝ: fasianoꝝ: turtuꝝ: ⁊ pdi/
cuꝫ: ⁊ vitella ouoꝝ. Et volo inquã vt panis frumēti artifi
cialiter paratus sit: ꝙ sit ex frumento cuius decoctio con
pleta sit atqꝫ pfecta. s. postq̄ꝫ ab eo exiccata fuerit ipsi⁹ hu
miditas supflua: neqꝫ iueteratū sit quousqꝫ icipiat putre/
fieri: ⁊ sit panis cū modico furfure. Auferãtur cum criuel
lo vel cucullo: ⁊ appareat in ipso acetositas ⁊ ēt sal: ⁊ mul
tiplicet̄ eius tractatio in hora ꝯfectiõis: ⁊ sit coctus in fur
no: talis eniꝫ panis pparatus ₰m artificiū eius apud me/
dicos est cibus magis laudabilis. Et opꝫ te scire ꝙ totuꝫ
id qđ de frumento fit pter hūc panē nõ est bonus cibus
aliquo modo. sed sunt mala cibaria. Videlicet sicut pa/
nis açimus: ⁊ pasta cocta in aqua: ⁊ vermicella similiter: ⁊
furfura cocta: ⁊ aqua: que farinata dr̄ in vulgari: ⁊ accida
qđ est açimum assatū cum oleo: ⁊ panis cum oleo mixt⁹:
siue oleo cõmuni: siue ceteris oleis hꝫ cibaria oĩa sūt ma/
la vniuersis hoib⁹. Silr ⁊ panis nimis alb⁹ ⁊ panis factus
malo modo. Granū vero coctuꝫ nõ est laudabilis cibus
quãuis sit bonū qñ digeritur bñ: requirit eniꝫ potētē sto/
macū vt digeratur. Et tunc nutrit bono nutrimēto ⁊ co/
pioso. ⸿ Genera vero carniuꝫ: que pdicte sunt a nobis in
pcedenti tractatu nõ oĩa sunt eiusdem nãe: nec oĩa equa/
liter laudabilia. Sed meliora carniū i genere q̄drupedū
sunt carnes porcoꝝ vnius anni pascētium in campo: ⁊ ca
stratoꝝ medie etatis pinguium. et ptes meliores ex his
sunt: que adherēt ossibus. Et quodcūqꝫ est in ventre ma/
lum est. Vniuerse aūt pinguedines male sunt: replēt eniꝫ
⁊ digestionē corrūpunt: ⁊ appetitū ꝓhibent: flegma gene
rant. Et similiter capita animaliū plures supfluitates ge/
nerant q̄ꝫ cetera membra. Alie vero extremitates. s. pe/
des puati sunt a supfluitatib⁹: neqꝫ mali nutrimenti sunt
facilisqꝫ digestionis. Agnine vero carnes malas habēt su
perfluitates: ⁊ nihil boni existit in eis. Edi vero lactentes
boni nutrimēti sunt facilisqꝫ digõnis. Carnes vero auiuꝫ
generaliter leuiores sunt carnibus bestiarū ⁊ facilis dige
stionis. Sed meliores carnes inter aues sunt carnes: quas
pscripsimus. Lac vero in illa hora: in qua mulgetur dum
nõ acescat in stõ: neqꝫ in fumos resoluat̄: neqꝫ generet vē
tositatē in renibus est boni nutrimēti. Oportet aūt misce
ri cum ipso modicū mellis ⁊ modicū salis: ⁊ ea que nume
rauit Gal. vt nõ coagulet̄ in stomaco. Sed melius inter
genera lactis ⁊ magis subtile est lac caprinū ⁊ vaccinū ēt
est boni cibi. Oĩa vero que de lacte fiunt: vel cū eo admi/
scentur mala sunt. Et eodeꝫ mõ qcquid de lacte coquit̄: ⁊
qcqd cum ipso coquit̄ pessimū est. Similr vniuersa gene
ra casei pessima sunt atqꝫ grossa. Caseus vero vnius diei
albus ⁊ dulcis ⁊ nõ multū pinguis bon⁹ est. Et vniuersa
genera butyri vlr non sunt mala cibaria vniuersis hoib⁹.
Mel quoqꝫ est bonum nutrimentū senibus: malum ve/
ro iuuenibus: ⁊ maxime cuius ꝯplexio est calida: qm̄ cito
vertitur in colerã ru. ⸿ Pisces vero vt plurimū mali sūt
nutrimēti: ⁊ maxime habenti humidam complexioneꝫ:
⁊ senibus: ⁊ multo magis pisces magni corporis ⁊ saliti: ⁊
crescētes in malis aquis: ⁊ qui sunt multum pingues: ma
li sunt ꝓpter multam humiditateꝫ. Pisces quoqꝫ nõ ma
li sunt quorum corpora parua sunt: ⁊ quoꝝ carnes sunt al
be ⁊ dure atqꝫ frangibiles: ⁊ quoruꝫ sapor dulcis sit in ma
rinis aquis excreti: aut in alijs aquis currentibus. Gene/
ra quoqꝫ piscium: que dicuntur cephalones non sunt ma/
li nutrimenti: si sumãtur de illis ad modicum. ⸿ Et no/
tandum est apud omnes medicos: qm̄ ex melioribus ciba
rijs est illud cuius ꝓhibitio est diuulgata in lege sarace/
norum. s. vinum: nam illud est qđ nutrit multo ⁊ sublili
nutrimento: ⁊ cito digeritur: ⁊ adiuuat digestioneꝫ: ⁊ ex/
trahit supfluitates a poris: ⁊ vrinam educit: ⁊ sudorem: ⁊
preter hoc habet alias plures laudes: ⁊ diuersa iuuamēta
a medicis iam posita. Sed tractare de eo cuius admini/
stratio nõ est licita inutile est: ⁊ ob hoc subtraximus hãc
memorationem specierum ipsius: ⁊ eius sumptionis mo
dum ₰m semitaꝫ sanitatuꝫ. ⸿ Ex cibarijs vero que ma/
la sunt vniuersis hominibus sunt. s. allea: ⁊ cepe: porri ⁊
caules: melongiane: oĩa hec pessima sunt his qui suam sa/
nitatem cupiunt cõseruare. Citrulli vero ⁊ mellones vi/
rides minoris sunt malitie. Mellones auteꝫ citrini si su/
mantur per se in principio diei euacuato stomaco ⁊ non
sit in ipso malus humor. s. ab alio loco ꝓcedens: ⁊ cum h
nõ sit in ipso malitia cõplexionis: tunc bene digerentur ⁊
corpori nutrimentuꝫ infundunt: vrinam multiplicant
neruos purificant atqꝫ mundificant ab humoribus: que
in eis sunt: tunc non erunt mali nutrimenti. Quod autem
facimus memorationē de istis est: qꝛ homines consueue/
runt comedere de illis multum. ⸿ De fructibus quoqꝫ
huiusmodi sciendum est: qđ omne qđ educitur ex arbori
bus

bus malum est ad nutrimentum hominis in generali: sʒ
est distantia inter eos in malitia. Sunt enim quidam fru
ctus valde mali: vt sunt karabe: ⁊ sorbe: ⁊ nespille. Alij vo
sunt parum mali ⁊ proxime bonitati: vt sunt ficus ⁊ vue.
¶ Et dixit Gal. ꝙ ficus ⁊ vue sunt quasi principes oium
fructuuʒ ⁊ minoris malitie: sed sanguis generatus ex fru
ctibus non est bonus. Nec quis in hoc decipiatur cum di
ximus: ꝙ omne ꝙ educitur de arborib⁹ est mali nutrimẽ
ti nos ĩtellexisse mella fructuum ⁊ vina decocta ⁊ potio
nes ⁊ ꝯfectiões: que fiunt ex ipsis in hoc genere cõtineri.
Inuenimus enim ea vtilia ꝓprijs lãguoribus. Nam ipso
rum operatio est in eo: ꝙ medicine sunt. Hoc autẽ totuʒ
notum est apud illuʒ: qui in arte medicine est peritus. Et
est quidem apud Gal. sermo quẽ ꝓtulit per moduʒ corre
ctionis hominib⁹: ⁊ iurauit per deum: qm̃ sermo ille esset
perfecte veritatis: in quo corrigit homines nõ comedere
fructus. Dixit enim: qm̃ cum incideret in frebrem omni
anno: iussit ei pater suus vt nõ comederet fructus aliquo
modo: ⁊ exẽptus est a febre illo anno. Post illud subtra
xit se oĩbus diebus suis ab vsu fructuũ: qui iurauit nõ sen
sisse febrem ex tunc vsqʒ in diem illum quo fecit illum
sermonem nisi febrem ephimeraʒ. Et nos quidem dici
mus: quoniã veruʒ est: qᵭ dixit. Naʒ humiditas fructuũ
est mã febris. ¶ Nec pro tanto quis contra nos obijciat
esse plures homines comedẽtes fructus non molestari a
febre: naʒ cõsuetudines ⁊ nutritiones alias hñt rationes:
quomodo si aliquis de regione in die vteretur pane arti
ficiose parato: ⁊ carnibus ouinis necessario infirmaretur.
Quod si aliquis nostrum cõtinue vteretur granis riçi ⁊ pi
scibus vt indi faciũt necessario egrotaret. Sed huiusmo
di tractatus intentionis nõ est has causas ponere: sed ei⁹
intentionis est demõstrare: ꝙ fructus vniuersaliter mali
sunt: ⁊ ꝙ homo euitet eos: neqʒ misceat eos cum cibo ali
quomodo. Et vtatur ex eis quicũqʒ mollificatiui sunt: ⁊
humectatiui sunt: sicut vua pruna ⁊ ficus ante cibũ. Nec
sumat cibũ donec ex stõaco educant̃. ¶ Et ex ipsis post
cibum vtatur qcũqʒ aggregatiui sunt: vt coctana: ⁊ pira:
⁊ nõ sumat de eis nisi modicuʒ: vt confortent: ⁊ claudant:
que sunt in stomaco. Et quẽadmodũ inter fructus lauda
biles sũt ficus ⁊ vue: sic peiora sunt ꝑsica: ⁊ melline. Nec
accedat ad aliqᵭ istoꝝ generum aliquo modo: qm̃ ex his
generant̃ humores: qui admixti sanguinẽ ebulliẽt. Et hec
erit potissima causa putridorum humoꝝ ⁊ febrium. Fru
ct⁹ vero sicut vue passe ⁊ fistici nõ sunt mali: imo vtiles
sunt post comestionẽ: ⁊ maxime passe ⁊ fistici: qm̃ iuuant
epar maxime: ⁊ ĩ sanitate epatis nos viuimus: sicut dixit
Gal. ¶ Similr̃ bonũ est post cibum aliquid dulcedinis
sumere ꝓstant enim stomaco virtutem retinendi ⁊ dige
rendi. Hoc est qᵭ visuʒ est nobis ponere in h capitulo: qᵭ
quidem ẜm nostram intentionem sufficiens est.

¶ De regimine egrotantium quando non possunt medi
cum inuenire: vel si reperiunt est imperfectus ⁊ absqʒ
scientia. Tracta. II.

Iam notũ est apud speculatores ꝙ sciẽtia
medicĩe necessaria est homini in eo ꝙ est
susceptiuus egritudinũ ꝓpter ciborũ mul
tiplicationẽ. Nec desinit indigere medico
aliquo tẽpore vel modo: ⁊ hoc est: q2 aliqs
continet tria regimina. Primũ regimen ⁊
magis nobile est regimẽ sani: vt sanitas ñ
remoueat̃ ab eo. Scõm est regimen egroꝝ: ⁊ est acceptio
cõsilij ⁊ operari: vt sanitas recuperet̃. Tertium vero regi
men: qᵭ appellat Gal. viuificationeʒ: ⁊ est regimen illius
qui nõ est sanus sanitate legitima: nec eger: sicut regimẽ
neutroꝝ ⁊ senuʒ. Manifestuʒ est ergo: qm̃ indiget homo
regimĩe medici omni modo: omniqʒ tẽpore. Uerũtamẽ
eius necessitas habẽdi medicũ tẽpore egritudinis est for
tior: ⁊ absentia ipsi⁹ medici tunc magis periculosa existit.
Ideoqʒ putant stulti nõ esse necessariuʒ medicum nisi in
tempore egritudinis cõuenit. Contingit enĩ pluries egro
tare aliquẽ eundo per viam in ciuitate: in qua nõ est me
dicus: vel est ibi medicus: non tamẽ dignus posse confide
re de ipõ: ꝓpterea fuit de consilio serui significare qd opʒ
fieri ĩ tali casu. ¶ Dico ergo quãtuʒ Gal. iam deliberauit
ꝙ vniuersi antiquo tẽpore quando occurrebat eis aliqᵭ
dubium in ipsa egritudine nõ curabant ipsaʒ aliquomõ:
sed morbuʒ ipsum relinquebant nature: qm̃ natura est suf
ficiens ad sanationem egritudis. Quod vero iam ꝓlon
gauit in multis locis libroꝝ suoꝝ sermoneʒ in cõmendã
da natura dicens ipsam esse sapientem ⁊ ingeniosam ad
faciendũ id qᵭ oportet fieri. Neqʒ indiget alieno subsi
dio in curatione egritudinis. Oportet tamẽ medicũ iuua
re ⁊ sustẽtare ipsam nõ alio modo. ¶ Dixit aũt Ras. in
quodaʒ notoꝝ caploꝝ: ꝙ quãdo egritudo fuerit fortior
virtute egri non speres salutem ab ea: nec in ea vtilis est
medicina aliquo modo. Cum aũt virtus egri fortior fue
rit egritudine: nõ eget medico aliquo modo: sed ipsam sa
nat sola ã. Qñ vero egritudo ⁊ virtus sunt equales: tunc
ĩdigebit medico pro virtutis ꝯfortatione. Hoc tñ cũ me
dicus fuerit sufficiens sciens quõ cõfortet ipsaʒ: ⁊ ꝯside
ret sup ipsaʒ. Sed maior pars medicoꝝ errant credẽtes
confortare naturam ⁊ ipsaʒ debilitant: ⁊ eius motuʒ im
pediunt. Et ideo dicit Ar. in libro de sensu ⁊ sensato: ꝙ
maior ps hominũ moritur ex medicina ꝓpter ignorãtiã
medicoꝝ ipsius nature. Medici auteʒ intelligunt per na
turam virtutem regitiuã corporis aĩalis: cuius essentia ⁊
ipsius virtus operationis determinata est in libro sciarũ:
⁊ scientijs antiquoꝝ. Et ꝓpter has causas assumunt sibi
reges plures medicos: ⁊ ex illis eligunt qui magis est intel
ligens: ⁊ magis ver⁹ in ipsa scia ꝙ possibile est ei ab errore
excludi cum ipsoꝝ opiniones fuerit pariter congregate.
¶ Manifestum est igitur ex his que dicta sunt: qm̃ opor
tet egrum cum natura ꝑmanere: quãdo medicus non est
sufficiens. Sed modus eius ꝑmanentie cum ipsa natura
est: vt non recipiat medicinã nisi illaʒ: quã sani consueue
runt recipere. Et non recipiat de cibo quãtitatem totam
quã solet sumere: ⁊ cuʒ sitierit bibat. Et cum famescit co
medat tẽpore quo solebat: ⁊ tunc comedat leuioreʒ cibũ
inter cibos: quibus vsus est. ¶ Et sciendũ est ẽt cum hʒ
secum diuulgatũ medicum vnuʒ: nec plures nõ declinet
ad assumptionẽ medicinarum fortium nisi cum consilio
medici periti valde: cuius scientia ꝓbata ⁊ verificata est
super quo extatur experientia: sed preter ipsuʒ eligat tem
pore sue egritudinis debiles medicinas non fortes.
¶ Ego quidẽ declarabo medicinas fortes: que sunt. Flo
bothomia cum multi sanguinis extractione. Similiter
euãtio cuʒ violenter laxatiuis atractiuis: vt est colloquin
tida: scamonea. Similiter euãtio per vomituʒ cum forti
medicina: vt elleboro: nuce: vomica. Similiter cuʒ cliste
ribus acutis: in quibus ĩtrant colloquintida serapinũ: ca
storeũ ⁊ similia. Etiaʒ tollerare sitiʒ ⁊ cessare a potu aque
⁊ cibo totaliter: ita ꝙ eger nihil sumat. Simili modo ac
cipere confectiones iuuamẽtoꝝ multoruʒ: sicut tyriacas
⁊ metridatos theodoricon: ⁊ his similia: hec oĩa sunt me
dicine difficiles. Nõ vtere aliqua ipsaꝝ nisi cum consilio
periti medici in scia ⁊ arte. Hec enim si fiant in casu debi
to sanant egruʒ de ꝑximo: vel per ea liberabit̃ a morte.
Quod si peccauerit in ꝓprio casu ⁊ delicto interficient: vt

plurimū cito: vel facient acgrere egritudinem: que in vltimo ducit ad mortē: ꝛ ideo opꝫ cauere ab eis. ¶ Medicine vero debiles sūt. s. extractio sanguinis cū scarificatione in tybys: aut in superiore parte corporis. Et laxare ventrem cū manna ꝛ prunis ꝛ syrupo violato: ꝛ syrupo rosa. cum aqua frigida in frigidatis. Similiter vomitus cum aqua or. ꝛ secaniabin: vel cum radice: aut cum radicibus melonū ꝛ similia. Similiter clisteria lenia sunt sicut cū aqua ordei: aut decoctione furfuris cū aqua mel. vel cū oleo tantum: ꝛ his similibus. ¶ Ad subtiliandū vero cibum est acceptio syruporum qui habentur in vsu factorum de çucchar o: vel de melle apum: vel aqua ordeacea: vel farre ex ordeo: aut mica panis pluries lota: aut sumere modicū de pane cum ferculis extraneis. s. que nō sunt sanorum fercula. Similiter curari cū medicinis sanatiuis. s. rebus quas ꝯsueuerunt sani accipere frequēter sicut sunt syrupus noci. ꝛ syrupus acetosus: ꝛ syrupus vio. ꝛ ros. ꝛ ceteri his similes sicut rose facte cum melle: vel çucchar o: ꝛ viole similiter hoc modo facte: ꝛ mirabolani ꝯfecti ꝛ similia. Item acceptio decoctionū ꝯpositarum ex medicinis debilibus ꝛ securis: est vero liquiritia: capillus veneris: ꝛ lingua bouis: ꝛ semen endiuie: ꝛ cortex citri: ꝛ maciana: ꝛ radices asparagi: ꝛ cortices radicis ēdiuie: ꝛ feniculi: ꝛ apij: ꝛ semen citruli: ꝛ semen portulace: ꝛ semen mellonum: ꝛ radix maluauisci ꝛ eius semen: ꝛ his similia. ¶ Itē syrupus cōpositus ex fructibus: ꝛ seminibus: ꝛ floribus: quibus sani vti ꝯsueuerunt. similiter potus tamarindorum. Vniuerse he medicine leues debilesqꝫ quando administrate fuerint suo loco ꝛ tempore iuuant ꝛ sanant egritudinē debilem: ꝛ aliquando sanant egritudinē fortē longo tēpore. Quod si eorum admīstratio loco suo nō fiat: non interimūt: nec generant intensum malum. Similiter inuenimus maiorē partē medicorum confidere hoc modo medicinis ad querendum securitatē. Euacuatio vero cum yeris ꝛ agarico. ꝛ turbit ꝛ his similibus: ꝛ similiter cassia fistula modus mediocre est: ꝛ non de genere difficilium euacuationū: nec sunt de medicinis debilibus. Cassia fistula vero licꝫ hēat in se molestiā ꝛ interdū inducit podus. i. tenasmon: est tamen secura medicina. ¶ Agaricus ꝛ si sit securū ex parte sua laxatiois: tamen eius acuitate ꝛ siccitatis vehemētia nocet magno nocumento: quando regrimus humectationē totius corporis: vel alicuius mēbrorum. Et ita est nocumētum yerarum ꝛ triferarum inferentiū magnū valde multotiens. Et hoc est quod nos ꝓhibemus sumptionē tyriacarum ꝛ mitridatorum nisi hoc fiat de consensu medici peritissimi: ꝛ hoc in sanis. In egris aūt dico quod iā posuerūt quod in regie sanorum ē sumere tyriacā qualꝫ. x. die hoc dixerūt medici: sꝫ nō ē id de rōne medicīe rō absoluta: īmo oēs: qui regrūt hoc hoc: hūt necio ꝯditiōes sicut id quod posuerunt de ꝯditione tyriace: quolibꝫ die. x. per modū cōseruationis sanitatis: hoc nō opꝫ sumere calidaꝫ hūtes cōplexionē: nec in tpibus intense caliditatis. Sed ipsa vti dꝫ ille: in cuius stōaco est malus humor: vel huior quicunqꝫ. Et sicut ēt ex horum dictis est: quod vomitus semel vel bis in mense bonus est: ꝛ modus in regimine sanitatis. ¶ Hoc ēt hꝫ cōditiones. s. quod nō sit ille debilis pectoris: nec talis cuius caput replet de facili: vel accipiat eū frequēter almabada: ꝛ quod nō fiat vomitus in tēpore nimis frigido. Et sm qualibꝫ rōnem: qua ipsi soluunt sunt certe conditiones sicut exemplar quod posuimus est: quando nos direximus administrare debilē medicinā: quā memorati sumus: de cuius cōditionibus ē vti ipsa: quando nō reperitur peritus medicus: ꝛ quod possit in ipsam manū immittere cū quocūqꝫ medico: qui possit reperiri: ꝛ totū hoc positum est in loco necessitatis. Nam hoc idē nocet: ꝛ ēt ī ista modica quātitate: maxime quando medicū cōtingit fallere ꝛ administrare preter ꝓpriū. Et Gal. quidem declarauit nobis: quando ipse iubet potū aque donec sanet eius sitim: ꝛ inducat sudorem in corpore egri: ꝛ mollificet nām eius: ꝛ amoueat febrē ꝛ sanabitur pfecte. Et mltotiēs soluūt potus aque tēpore nō debito: quod quidem erit cā perditiōis egri: aut acgrendi sibi longā īfirmitatē: de qua nūqꝫ sanabit. ¶ Et iā quidē determinauerūt oēs ꝯditiones: quibus soluit potus aque vel ꝓhibetur. Quod si quid hoc est de potu aque: multo magis erit in alys: que pter hec sūt. Et quando ꝯriant signa ꝛ dubitatur apud nos: vtrum debeat solui potus aque vel ꝓhibeatur: dimittat ipā ꝛ eger bibat ꝛ nō euitet. Quod si fuerit apud nos dubium vtrum nutrire debeamus egrū vel caueamus ipsam: totalr nutriremus ipsum tunc subtili cibo. Secundū hoc igit opꝫ esse tale regimen vbi nō inuenit penitus medicus. s. quod ꝯcurrat semp cum regimie sanatiuo: ꝛ sumat minus eo quod cōsueuit sumere ꝛ ꝯseruet quotidie virtutē in cibi sumptione. Talis aūt cibus erit subtilis. s. ius pullorum: ꝛ ius carnium: ꝛ vitella ouorum parum coctorum ī aqua: ꝛ similr vinū cui decet dari: aut cum cibo grossiori: he sint carnes pullorum: ꝛ nō cesset semp ꝯseruare virtutē nātem cū cibo. ¶ Similr cōfortet virtutē aialem cum bonis odoriferis cum calidis. s. musco ꝛ ambra: ꝛ sebres ꝛ ligno aloes in egritudinibus frigidis. Vel frigiō sicut rose: nenufara mixta ꝛ viole ī egritudinibus calidis. Similiter quoqꝫ cōfortet virtutē vitalē ꝛ naturalem cum instrumētis musice ꝛ cātis: ꝛ recitando sermones qui ipsum letificant ꝛ eius aīam dilatant: societate gaudeat: oīa hec opꝫ esse in quolibet egro: quando medicus nō est ad disponendum necessaria: que quidem iusserunt antiqui cuilibet medico. Nam quādo possibile est regere egrum cum dietis: nō regat ipsum cū medicina. Quod si nō dubitat esse necessariū regimē cum medicina: tunc regat ipsū cū rebus solutiuis. tunc incipiat a debiliori ꝛ leuiori. Et si hoc sufficit bene quidē. quod si nō sufficiat: tunc ex medicia forti in fortiorē. Et quātocūqꝫ poterit esse regimē cū medicina simplici nō regat cū medicina cōposita. Quod si nō poterit transire regat ipsū cum ea: cuius cōpositio minor est. Nec eligat medicinas multe ꝯpositionis nisi cum magna necessitate. Et cum sint huiusmodi pdicte inhibitiones ꝛ cautele in discretione laudati medici quāto magis opꝫ cauere vbi medicus nō est: opꝫ tunc maximā adhibere diligentiā: ꝛ nō accelerare administrationē medicinarum fortiū: nec sumere multas medicinas: ꝛ sit contētus de regimine debiliori inter regimina. Et hoc est quod visum est nobis de rectificatione sm hoc capitulum.

¶ De regimine mei domini ꝛ de suis accidentibus que mihi per suū nunciū significauit. Tracta. III.

Iam cōcordauerūt antiqui medici: quod principiū regimīs hoīs est ipsum habere naturā lenē. Quādo enim exiccat. maxime cui ascenderint ex eo fumi ad cerebrū: rectificet ipsā anteqꝫ illi fumi mali ad cor ꝛ cerebrū ascēdant ꝛ corrūpant ꝛ perturbent spūs: ꝛ inducant pessimas cogitationes ꝛ stupefactionē ꝛ pigritiā ab exercendo motus: ꝛ ꝓhibeāt supfluitates digestionū oēs nō expelli extra. propter hoc igit adhibenda est solicitudo completa lenitatis nature. ¶ Et dixit Auençoar. Ex melioribus rebus quibus hō possit lenire ventrē est infusio reubarbari cū tamarindis. Sꝫ illud ad quod declinat serui opinio: quod melius est iuxta id quod numeratū est ei de complexione tua: esse cōtentū de lemonia cū galma facta pingui ꝛ croco orientali ꝛ çucchar o ꝛ succo limonū: ꝛ bletis coctis ī ipsa absqꝫ eius aquae

proiectione

proiectione: ⁊ assuescat ēt in hora comestionis in pͥncipio
sumere olera pparata cū oxomagaro.i.cucha facta ex or/
deo:⁊ bono oleo ante comestionez. Deinde sumat domi/
nus meus:quod eligat ex cibarys. Et sumpta comestio/
ne sugat coctanum vnū:vel pirū:vel pomū ante granatū
cū nucleis suis.¶ Olera que dn̄s meus dz sumere in pͥn/
cipio sunt blete:vel spinachia:vel boragines:qōcūqz ipso
rum īuenit̄ pparatū cuz bono ordeo:⁊ exomagaro de or/
deo.Et cum īdiguerit lenificatione cū medicina:tūc reci/
piat de reubarbaro bono.ʒ.i.⁊ eo cōtuso accipiat.ʒ.ij.de
tamarinō.mundato a nucleis ⁊ a corticibus suis ⁊ incidā/
tur q̄ztūcūqz subtil'r poterit ⁊ īfundant̄ in libr̄.i.⁊ media
aque calide feruētis fortiter ꝑ noctē vnā:in mane v̄o cole
tur sup trib⁹ vncys de syrupo ro.īfrigidatiuo:⁊ sumat eū
postea:⁊ nō comedat vsqz in fine sexte hore diei.Quod si
nā exiccata fuerit multū:nō est negandū accipe de cassia
fistula:cuius modus acceptiōis tal'.erit.℞. lingue bouis
ʒ.iiij.liquiritie mundate ⁊ cōtuse capilli veneris granoꝝ
berberis.an̄.ʒ.iij.semis maluauisci.ʒ.v.rosaꝝ recentium
si inueniri poterint tiruones.vij.numero feniculorū viri/
dium.vij.īfundant̄ oīa in libr̄.i.cū.dimidia aq̄ calide die
⁊ nocte:⁊ bulliant ⁊ fricent̄ manib⁹:deinde colent̄ super.
xx.ʒ.cassie fistule ⁊.ʒ.iiij.olei ⁊ çucchari.ʒ.ij. ⁊ sumat illō
et desinat a comestione vsqz ad ei⁹ꝯplemētū oꝑationis.
Deinde cibet̄ cū pullo elixato in aqua.Quod si nō fuerit
tp̄s rosaꝝ viridiū:ponat̄ loco eaꝝ syrupus rosatus īfrigi/
datiu⁹.ʒ.iij.¶ Et ego q̄dē scio ꝙ aliqs forsitā admirabit̄
de appositione granoꝝ berberis in hꝯ medicina cuz sint
restrictiua:q̄re itendis cū eis ingeniari solū.Scito ꝙ gra/
na berberis in hꝯ medicīa hn̄t ꝓprietatē amouere mole/
stiam ex cassiafistula ⁊ ꝯfortare viscera:⁊ nō īducat̄ pon/
dus:⁊ hoc recepim⁹ a seniorib⁹ artis.Et iaz q̄dē posuerūt
medici syrupū secaniabin laxatiuū de rosis quē opz hr̄e
penes dn̄m meū:quo vtat̄ ad leniendūz nām tp̄e intēse
caliditatl:cui⁹modus h̄ est.Accipiat̄ libr̄.i.aceti vini acu/
ti valde ⁊ ponant̄ in ipso.c.rose virides ⁊ exponat̄ soli per
diem vnā.in mane vero exprimant̄ rose ille:⁊ loco earuz
apponant̄ alie quātitate p̄maꝝ:⁊ nō desinat sic facere in/
nouando rosas.s.die quol3.iiij.dieb⁹ de accepto aceto illo
fiat īde syrupus cuiuslibz libr̄.çucchari.ʒ.iij.aceti p̄dicti.
Et ecce q̄dē anēçoar ꝯponit syrupū secaniabin factuz de
passulis:⁊ est bo^m valde ⁊ vtile fieri in tp̄e estatis.Et mo/
dus ei⁹ est ꝙ accipiat̄ de passulis nigris mūdatis a nucle
is ⁊ ponat̄ ex ipsis in qualibz libra aceti libra media:⁊ in
fundant̄ in ipso duob⁹ dieb⁹:deīde fac bullire eas duab⁹
bullitionib⁹vel.iij.⁊ colent̄ ⁊ ex hoc aceto fiat secaniabin
talis.n.ꝯpositio cū bona diligētia fcā est vtilis.Nā acetuz
incidit flegma ⁊ resistit humoꝝ putrefactōi resistētia cui
nō est similis:⁊ est subtilis substātie nimis ⁊ nāz īflāmās
⁊ iō vtil' ē secaniabin in oīb⁹ febrib⁹. Uerūtn̄ acetū nocz
multū epati.radit eni ip̄z ⁊ ei⁹ sanguinē dealbat. Et Gal.
q̄dē determinauit:qm̄ ꝯseruatio sanitatis hoīs ꝯsistit ī sa
nitate epatis:sz acetū ei⁹ debilitat v̄tutē:passule v̄o ami/
ce sunt epi:ipinguāt eni ip̄z ⁊ nutriūt ⁊ tingūt sanguinē ⁊
hūores decoquūt.Uerūtn̄ calefaciūt ⁊ vrūt sanguinē:qn̄
multū sumit̄ de ipsis.Sz qn̄ cōponit̄ syrupus de aceto ⁊
passulis:quēadmoduz ille nobilis vir ꝯposuit:ꝑueniet ad
nos iuuamētū aceti ⁊ liberati erim⁹ ab ei⁹ nocumēto:qō
infert epati:⁊ deueniem⁹ ad vtilitatē passulaꝝ:⁊ ab ip̄aꝝ
caliditate liberabimur:talis inq̄z syrupus extneus p̄para/
rioz.¶ Preuisuz fuit ēt a seruo ꝯponere dn̄o meo duos
syrupos ⁊ vnū electuariū vtiles apud accn̄tia memorata
quoꝝ vno syrupoꝝ vtat̄ semꝑ ⁊ oī tp̄e.Naz ei⁹ oꝑationes
sunt subtiliare sanguinē ⁊ eius turbulētiā ⁊ fumos melā/
colicos auferre:dilatare aīam ⁊ letificare ⁊ lenire pect⁹: ⁊
malas cogitationes delere:⁊ cetera p̄dicta accn̄tia.Cuius
modus ē:vt accipiant̄ frōdes rosaꝝ viridiū buglose libr̄
dimidiū sticados.ʒ.ij.sete crude seis fumi.cōticis citri an̄.
ʒ.i.fundant̄ oīa ī sex libras aq̄ calide die ⁊ nocte:deinde
bulliāt ⁊ exprimant̄ ⁊ collent̄ ⁊ effundant̄ sup ip̄z.vi.libr̄
syrupi mehumaē.i.salsi:ponat̄ supra lentū ignē donec fi/
at ei modus syrupi ⁊ aromatiçet̄ cuz q̄rta ꝑte aurei boni
musci.Talis.n.syrup⁹ visus est a Fuo nō hr̄e similē in leti
tia ī fortitudīe cordis ⁊ roboratiōe corꝑis:⁊ ē tēperat⁹:nz
.n.calefacit:neqz īflāmat:⁊ iō oī tp̄e sumi pōt:⁊ ei⁹sūptio
est a duab⁹vncys vsqz ad tres cū aq̄ frigida ī estate:ī hye
me v̄o calida.Sz alter syrup⁹q est de intētione serui ꝯpo/
nere ip̄z:ē syrup⁹ lenitiu⁹ nāe:⁊ pos̄e erit lenificare vētrez
duab⁹ assellationib⁹vl' trib⁹ ƒz p̄parationē:⁊ ꝯfortabit vir
tutē expulsiuā:que est in stō ⁊ itestinis:⁊ educit flegma ⁊
melācoliā ⁊ colerā suauiter:nō offendēs vasa nutritiōis.
Et sumptio eius est a trib⁹.ʒ.vsqz ad.iiij.cū aq̄ calida in
qua coquat̄ anisuz: donec mutet̄ eius color.Iste tn̄ nō ac
cipiat̄ semꝑ:sz apō nec̄itatis tp̄s ad educēdū supfluitates
detētas.Et cū eo vsus fuerit dn̄s meus semel in ebdoma
da:ꝯfortabit viscera:⁊ auferret ab eo dispositiōes illas:q̄
inducūt siccitatē:⁊ lenificabit nāz ⁊ reducet ipsam ad ei⁹
cōsuetudinē.Cui⁹ ꝯpositio talis ē.℞.polipody rasi ⁊ mū
dati fisticoꝝ excorticatoꝝ ⁊ ꝯtusoꝝ an̄.ʒ.ij. buglose sene.
ʒ.i.ligritie mūdate ⁊ ꝯtuse ⁊ ligni maluauisci cōtusi an̄.ʒ.
i.feniculoꝝ viridiū.M.i.rosaꝝ viridiū.iiij.nūero īfundā
tur oīa in libr̄.iiij.aq̄ calide die ⁊ nocte:in mane v̄o bulli/
ant ⁊ collent̄ post expressionē sup vncys trib⁹ de cassiafi.
mūdata vel fucata cū.ʒ.v.olei amigdalaꝝ:⁊ ponat̄ seorsū
Deinde accipe mirabolanoꝝ corticis kebuloꝝ indoꝝ: ⁊
emblicoꝝ an̄.ʒ.iiij.ꝯtundant̄ mirabolani:⁊ infundant̄ in
librā.i.⁊ dimidia aq̄ calide feruētis ꝑ diez ⁊ noctē: mane
vero exp̄me illos exp̄ssione bona ⁊ adiūgat̄ p̄ma aq̄:in q̄
est cassiafi.que posita est seorsuz:⁊ ꝯiunctis his duab⁹aqs
effundant̄ sup.iiij.libras syrupi vio.⁊ ponat̄ totū sup lēto
igne ⁊ suspendat̄ in ea in petia pāni lini subtilis ⁊ rari:spi/
ce ⁊ masticis an̄.ʒ.ij.reubarbari ꝯtusi.ʒ.iij.⁊ quottidie ex
primat̄ petia illa cū spatula:vt virtutes illaꝝ spēꝝ īmit/
tant̄ ī syrupū: ⁊ cū assumpserit syrupus spissitudinē ⁊ mo
dū alioꝝ syrupoꝝ d̄ponat̄ ab igne:⁊ reponat̄ in vase mū
do:⁊ eo vtat̄ tp̄e necessitatis:sicut dixi.Electuariū v̄o qō
sic sign̄atit seruus est trifera magna:quaz ante cōposuit
seruus in vsuz illoꝝ:qb⁹ est oportuna:que q̄dez bonificat
digōnes ⁊ ꝯfortat oīa mēbra vl'r ⁊ spāl'r cor ⁊ stōm ⁊ tar/
dare facit canos ⁊ dissoluit flegma:⁊ ꝓhibet fumos ascē/
dere ad cerebrū ⁊ corroborat sensus ⁊ aufert eoꝝ stuporē
⁊ iuuat coitū ⁊ dilatat aīaz.Cui⁹ꝯpō ē:vt accipiat̄ mirab.
kebuloꝝ idoꝝ ⁊ belliri.an̄.ʒ.i.rosaꝝ rub.lingue auis:fen̄.
marini seis aspagi:semis charotaꝝ seis eruce ābaꝝ spēꝝ
beē anisi masticas cortic belsen.an̄.ʒ.5.cubebe cardamo
mi gariofiloꝝ aneti galange pipis longi.ʒʒ.dorōici ligni
aloes boni.an̄.viij.ꝑtē vnius.ʒ.pinoꝝ mūdatoꝝ.ʒ.iij.ter
rant̄ medicie sicce ⁊ cribellent̄ ⁊ terrant̄ semīa ⁊ pini vt
sint hn̄ tenuīa ⁊ fricēt̄ mirab.cū.v.libr̄.olei amigdalaruz
vel olei fisticoꝝ rez.s.post rem.Deide misceāt̄ oīa cū tri/
bus libr̄.mellis dispumati ⁊ reponat̄ in vase ⁊ dosis eius
erit a.iiij.ʒ.vsqz ad q̄nqz tepefacto cū aq̄ calida:ī q̄ coctū
sit anisuz:sz ī aere temꝑato sumat ex ea minimā sorbitio/
nē:nec sumat ex ea tp̄ibus ītense caliditatis:nec alys tp̄i/
bus vtat̄ ea frequēter:sz sumēda est semel in septīana. hi
syrupi ⁊ electuaria quos ꝓuidit Fuus d̄bēt eē semꝑ in the/
sauro regis.Et notum est apō dn̄m meū regē:ꝙ passiōes
anime mutāt corpora mutatiōib⁹ magnis ⁊ manifestis
oībus.Et testatio hui⁹ est ꝙ aliq̄ hora tu videbis aliquez
hoīez robuste ꝯpositiōis ⁊ fortē hn̄tez vocē ⁊ cū vigorosa

fame:⁊ cū superuenerit ei aliqđ:de quo timet:tūc videbis
ipsum mutatū colore ⁊ vigore faciei ꝑdito ⁊ in curuata
statura ⁊ voce rauca:q etiā si voluerit eleuare vocem suā
toto posse nō poterit ⁊ debilitabit̄ eiꝰ virtus:⁊ forsitā arri
pit eum tremor ex debilitate nimia ⁊ eius pulsus minora
bit̄ ⁊ eiꝰ oculi ꝓfundāt̄ ⁊ palpebre grauant̄ a motu ⁊ ifri
gidat̄ corporis sup̄ficies eiusq̄ȝ cibi appetitꝰ cadit. Et cā q
dem oīum haꝝ passionū ē reuocatio caloris nālis ⁊ san/
guis ad cordis iteriora. ¶ Cōtrariū hoꝝ quoq̄ȝ p̄dictoꝝ
eē poterit: cū aliqs erit debilis corꝑe ⁊ palidus coloris fa
ciei ⁊ vocē hūerit planā ⁊ ꝑceperit aliqđ qđ letificat ipsū
grādi letificatione statī videbis ip̄ȝ robustū corꝑe ⁊ ele/
uata voce ⁊ splēdida facie ⁊ accelerat̄ eius motus ⁊ pul/
sus eius magnificabit̄ ⁊ ipsius corporis sup̄ficies calefiet
⁊ apparebit exultatio ⁊ letitia ī ipso: q̄ nō poterūt occulta
ri. Et cā qdē istoꝝ affectuū est motꝰ nālis carnis ⁊ sāguis
ad manifestas ꝑtes corꝑis. Sicq̄ȝ accn̄tia ꝑteritoꝝ ⁊ ti/
midoꝝ q victi sunt:⁊ simil'r victoꝝ q obtinuerūt manife
sta sunt. Quādoq̄ȝ pol'e est victū nihil posse videre ex de/
fectu virtutis visiue eiusq̄ȝ segregatiōe. Victoris aūt q̄si
auget̄ splēdor faciei augmētatione manifesta:ita ꝙ vr̄ ei
lumē aer̄ augmētatū: ⁊ magnificatū ab eo qđ erat. Hoc
aūt pȝ manifeste ⁊ nō eget ꝓlixitate declarationis. Et iō
iubere debēt medici:vt habeat̄ solicitudo in motibꝰ aīali
bus ⁊ ipsoꝝ visitatione quottidie ⁊ ꝓuideat̄ in ipsoꝝ cer
tificatōe tp̄e sanitatis ⁊ egritudis nec aliud recip̄e dȝ ⁊ h̄
ꝓcedere aliquō:⁊ opȝ medicū hic h̄re in eiꝰ extimatione
scilȝ ꝙ oīs eger h̄eat aīam aut cām: ⁊ oīs sanus latam vl'
amplā:⁊ iō intēdit medicꝰ in his:q̄ auferūt aīales passio/
nes:que faciūt ipsaȝ aggregari. Nā cū hoc sanitas ꝯ̄suat̄
⁊ id est magis p̄ᵐ ⁊ p̄cipuū in egroꝝ sanatiōe:⁊ maxīe cuȝ
egritudo sua fuerit aīalis:sicut pleuresis:⁊ sic̄ stupefactio
melācolica:in quibꝰ solicitudo aīalium motuū maior vl'
fortior dȝ esse. ¶ Simil'r cuicūq̄ȝ sup̄uenerit longa cogi/
tatio ⁊ sollicitudo đ his:qbꝰ mos nō erat hoc facere: vl' di
cas ipsaȝ extensionē:nā in hꝰ nō p̄sumit ꝑitus medicꝰ re/
ctificare motus aīarum ipsaꝝ in illis passionibꝰ remouen
dis. Medicus v̄o inq̄ꝛtū medicus:cuius rō nō est scire in/
geniū tales passiones excludere. Verūtn̄ hec oīa pernote
scūt a speculatiua philosophia ⁊ doctrinis legum: philoso
phi enim quēadmoduȝ ediderunt libros de generibꝰ scia
ruȝ:sic fecerūt pl'es libros in rectificatōe moꝝ ⁊ in doctri
nis aīe ad querēdum mores nobiles:ex qbus nō resultet
nisi oꝑatio bona:⁊ ꝓhibent ab effectu ⁊ docēt modū aufe
rendi ab aīa qđcūq̄ȝ vitiū in ipsa inuenerit:donec deleat̄
ille habitus inducēs defectū. ¶ Sil'r qdē doctrine legū
⁊ iuriū accepte ex ꝓphetaꝝ ꝓphetijs ⁊ nā ⁊ scia bonorū
regiminū etiā iuuant ad rectificationē virtutū aīe:vt eiꝰ
bone dispōnes ꝑueniāt:ex qbus nō nisi bone oꝑationes se
quunt̄:⁊ ꝑꝑ hoc nō iuenies aīe passiōes magnā īducētes
mutationē nisi ī viliorībꝰ vulgi nō h̄ntibꝰ sciaȝ in moribꝰ
philosophicis:nec in legum doctrinis: sicut paruulis mu/
lieribꝰ ⁊ insipiētibꝰ vulgi. Oēs tales pre nimia cordis mol
litie obstupescūt ⁊ timent:⁊ videbis eos qn̄ ꝑuenit ad eos
aliqđ dānū:aut aliqd mali aduersitat̄ tp̄e īsurgere eis ti/
mor̄ ⁊ clamāt ⁊ plorant ⁊ ꝑcutiūt maxillas ⁊ pectꝰ eoꝝ:⁊
ꝯtigit aliqn̄ supabūdare eis has res in tm̄ ꝙ ipsi stulti mo
riunt̄ subito:vl' in momēto tēporis ex h̄ ꝙ accidit eis tri
stitia ⁊ anxietas. Simili mō qn̄ aduenit stultis talibꝰ ali/
qđ cōmodū ex cōmoditatibꝰ tēpoꝝ magnificat̄ eoꝝ leti
tia ꝑ h̄ existimātes illi vilissimi ex modica doctrina aīe
sue ꝑuenisse iam ad magnū bonuȝ ⁊ gloriant̄ ⁊ dilatant̄:
in oībus his:que ꝑuenerūt ex dilatationibꝰ ⁊ multiplicāt
ipsoꝝ vsū ⁊ gaudiū:donec aliq hoꝝ moriunt̄ ex vehemē
ti exultatione:eo ꝙ spiritꝰ eoꝝ dissoluunt̄ ꝑꝑ ipsius decli
nationē ad exteriora corꝑis subito:sicut dixit Gal'. Et cau
sa totiꝰ huiꝰ est mollities aīe ⁊ ipsiꝰ ignorātia reꝝ veritat̄.
¶ Docti vero ⁊ acqrentes mores phīe ⁊ legis doctrinas
acqrunt aīabus suis fortitudineȝ:⁊ tales sunt vere fortes:
ita ꝙ nō mutant̄ tēpoꝝ aīe:neq̄ȝ patiunt̄ nisi mortē tm̄
⁊ q̄ꝛtūcūq̄ȝ aliquis magis suscipit de doctrina:minus pa/
tiet̄ ex ambobus accn̄tibus equal'r:vȝ ex die boni vel ma
li:donec si ꝑuenerit ad aliqđ magnū bonū ex bonis mun/
di:que qdem vocant̄ a philosophis bona fantastica non
magnificat̄ illud apud ipsuȝ:⁊ nihil reputat bona talia:⁊
cū ꝑuenerit ad eū magnū dānū:⁊ angustia magna ex tp̄e
aduersitatis: q̄s qdē physici fantasticas aduersitates vo/
cant nō stupescit:neq̄ȝ timet:sed eas tollerat bono modo.
Verūtn̄ huiꝰ dispōnis motꝰ in aīam ipsiꝰ hoīs ꝑuenire po
terit:qn̄ ꝑtingerit veritas ⁊ ꝑfecte cognouerit nās ipsius
vniuersi. Nam ⁊ si maius bonū ꝙ est iter mūdana bona
cōtinuo aliter ꝑmanet oībus diebꝰ sui spatij vite:esset h̄
vtiq̄ȝ minus:⁊ modicū valde:atq̄ȝ cū sit finibile:⁊ corru
ptibile hoīs fine adueniēte:in quo morit̄ sic̄ cetera aīalia.
¶ Sil'i mō ⁊ maiꝰ maluȝ maloꝝ sil'i morte circū specta:
a q̄ īpol'e est euadere:erit minus malū malo mort̄ absq̄ȝ
dubio:⁊ ꝑꝑ hoc erit modica mutatio facta ab hoc malo:
q̄ꝛ in inferiori gradu est q̄ꝫ malū cuiꝰ p̄uatio aduētus ē im
pol'e. Merito nāq̄ȝ philosophi appellauerūt bona huius
seculi ⁊ huius mala bona ⁊ mala fantastica. Plura ⁊ eniȝ
suoꝝ bonoꝝ imaginat̄ hō bona esse:que qdē in veritate
mala sunt. Similiter ⁊ plura mala maloꝝ suoꝝ extimat
esse mala:que qdē bona sunt. Pluries.n.ꝯ̄gregabit qs di
uitias multas ⁊ ꝑueniet ad dignitates ⁊ īperiū magnum
qđ erit sui corꝑis ꝑditionis cā:ac eiꝰ aīe detestatiōis in eo:
ꝙ turpes acqrit mores:⁊ dieꝝ abbreuiationē ⁊ ꝓlōgat̄ a
deo excelso:cū quo ꝯiungit eē bonū optimuȝ ⁊ sempiter/
nū. Et multotiēs depauperat̄ diues ab eiꝰ diuitijs ⁊ depo
nit̄ rex a regno:qđ qdē erit cā rectificatiōis sui corporis ⁊
ꝑficiendi sui aīaȝ rectis moribꝰ ⁊ nobilibus ⁊ suoꝝ dierū
ꝓlōgatiōis ⁊ eiꝰ accessus:⁊ adherere ad deū: qđ est eter/
nū bonū. ¶ Dicit aūt Ruus:qm̄ siue ꝓlōget̄ vita siue de/
truncet̄ sic est opinio medicoꝝ ⁊ philosophoꝝ ⁊ aliquoꝝ
sub antiqs legibꝰ viuētium saracenoꝝ vl'r:vt plurimū qđ
vulgꝰ existimat vt bonū est malū in veritate:⁊ qđ existi/
mat malū ē bonū in veritate. Nō aūt huius ītentōis tra/
ctatꝰ est haꝝ reꝝ veritates determiare ⁊ ipsaꝝ modos di
cere:q̄ꝛ iam sup̄ hoc ꝯpilati sunt libri multi in omni tp̄e ⁊
in omni gente sapiēti:qui studet in sciētijs. Sed significa
uit Ruus ꝑ hāc significationē debere exercitari circa vsuȝ
animi:vt modicū recipiat passiōis:studēs ī illis libris mo
ralibus ⁊ legum doctrinis ⁊ optimis iudicijs atq̄ȝ ratio/
nibus:quas intelligētes determinauerūt: donec fortifice
tur aīa ⁊ itelligat ⁊ cognoscat veꝝ esse veꝝ:⁊ falsum esse
falsum:⁊ minuat̄ passio in aīa sua:⁊ sic eius passio ⁊ intel/
ligentia priuata sit a malo ⁊ recedat sollicitudo eiꝰ ⁊ socie
tatis ꝓlōgatio:⁊ dilatet̄ aīa eius ipa existē: in quauis nā.
¶ Et hic erit locꝰ bone ꝯsideratiōis ꝑ quā erūt dimiute
male cogitationes suspiria ⁊ tristitie:⁊ ēt pol'e est tolli to/
tal'r cū posuerit hāc ꝯsiderationē versus oculū eius intel
lectus:qm̄ in q̄cūq̄ȝ re cogitauerit hō ⁊ doluerit cū ipa co
gitatiōe ⁊ ei aduenit tristitia ⁊ suspiriū:impossibile ē hic
esse nisi vnuȝ de duobus: vel scilicȝ cogitare in re p̄terita
quēadmodū cogitaret de eo:qđ preterijt pecunie amissio
nis vel mortis alicuius hoīs:ꝓpter quē dolet ⁊ tristatur.
vel cogitare de rebus futuris aduenire ⁊ ex timore cōtin/
gēte ei in re:in qua cogitat existimat icidere ī aliqđ dānū.
Sȝ notū est cū ītellectuali cogitatōe ꝙ cogitare in eo: qđ
p̄terijt nullo mō ꝓficuū est:īmo tristari ⁊ dolere de his:q̄
p̄terierunt est de oꝑationibꝰ īsipiētiū:neq̄ȝ eni differt ali/

quem

quē tristari alicuius pecunie pditiōe: ꝛ huic silr añ trista/ ri eē hoīez ꝛ nō eē angelū vl' stellā ꝛ siles cogitatōes rez ꝑpositiuz. Cogitatio vo in his: q̄ inducūt actiōez aīe: ꝛ pati te diū i re ꝯtigēte i futuro silr reliq̄re ꝺ3 cū hac ꝯsideratōe videl3 qcq̄d hō timet aduenire sibi est de nā rez possibilium q2 posse est eē: ꝛ posse est nō esse. Et sic ipse dolet ꝛ ꝯtristat̄ ne forte ꝯtigat qḋ timet: sic ꝺ3 suā aīaz dilatare ꝯfidēdo in dn̄o: ꝛ cū hoc possibile erit ꝯ̄riuz eius qḋ timuit. Nā q̄ timuit aduenire sibi: ꝛ ei' ꝯ̄riuz possibiliū sūt ambo. Hoc est q̄ visuz est a seruo esse necessariū in hoc caplo ꝛc̄.

¶ Capitulū generale cōueniens ꝛ vtile sanis ꝛ egris oīb' tēporibus ꝛ omnibus locis. Tracta. IIII.

Rimuz q̄ opz cōsiderari est rectificatio aeris: deinde ꝑparatio aquarū. Prima vo preparatio amborū. Naz horū principiū ꝛ maior ps m̄ae: quā medici appellāt spiritus: qui sunt vapores subtiles in corpore humano reperti: ꝛ ceteris aīalib' est ab aere extrinseco attracto. Uapores cū sanguine existētes in epate: ꝛ venis ex eo ꝓcedētibus dicuntur sp̄us nāles. Uapores vero sanguinis existētes in corde ꝛ arterijs dicūtur sp̄us vitales. Uapor autē qui existit in vētriculo cerebri: ꝛ q transmittit̄ ex eo per cōcauitates neruoꝝ dr̄ sp̄us aīalis. Sed ipsorū principiuz ꝛ maior ps m̄ae est ab aere extra: vel ab extra attracto: ꝛ cum fuerit aer putridus vel frigidus seu abomiabilis mutātur hui' sp̄us oēs: ꝛ sequet̄ eoꝝ cōditio ecōtrario eius: qḋ opz. Inquit Gal. intelligo substātiā aeris attracti ab homine cū ꝯspiratione esse in fine tēperamēti ꝛ puritatis ab oī re: que ipsum coinquinat ꝛ deturpet. Inqt auctor: ꝛ quantūcūq̄ spiritus subtilior erit: ꝛ eius imutatione mutabitur conditio animalis ꝛ vitalis magis q̄ nālis. Ergo cum fuerit mutatus aer parua mutatione mutabitur cōditio aīalis mutatione: que percipi pōt. Et ideo īuenimus aliquos ꝑcipientes defectionē operationū aīaliū apud aeris corruptionē. s. accidere ei permixtionē itellectus: ꝛ breuitatē intelligētie: ꝛ defectū memorie: nō tñ percipientes mutatione operatiōis vitalis ꝛ nālis. ¶ Cōparatio aeris ciuitatū aeri cāpoꝝ ꝛ planitierū est sicut cōparatio aque grosse: ꝛ aque clare ꝛ dulcis. Nam in eo q̄ ciuitas habꝫ excelsa edificia: ꝛ vias arctas: ꝛ maior pars eius: qḋ resoluit̄ in ipsa est ex superfluitatib' habitatorū ꝛ mortuoꝝ suoꝝ: ꝛ cadauerib' suaꝝ bestiarum: ꝛ q̄ ex eoꝝ cibis vel cibarijs putrefit: sic ipsi' aer fit putridus ꝛ turbidus: ꝛ reddunt̄ vapores eodē modo cōsimiles in gradu: nec aliqs vestruz percipit qḋ in ipsa cōtingit. Sed cū nō habeam' viaz ingeniationis resistēdi huic: ex quo nutriti sumus in ciuitatibus ꝛ cōsueuimus permanere in ipsis: saltē eligat̄ ex ciuitatib' ciuitas discooperta in circuitu: ꝛ maxime a parte aqlonis ꝛ oriētis: ꝛ ciuitates situate sup excelsis montib' paucaꝝ arborū ꝛ aquarū. Qꝫ si nō poteris hr̄e viaz ingeniationis necessarie in parte. videl3 circa hoc. s. a ciuitatibus trāsferri: hitet tamē in extremitatib' ciuitatis. videl3 in parte septētrionali ꝛ oriētali eaꝝ. Et sint habitacula domus excelsa in eoꝝ edificijs: ꝛ ampla in habitu: que a vēto ꝑcutiātur septētrionali: ꝛ sol igrediat̄ in eaz. Sol. n. dissoluit putredines aeris: ꝛ subtiliat ipsuz ꝛ purificat. Et sit sollicitus ꝓlōgare latrinaz: in qua secedit a loco cubili sui: ꝛ disponere ipsā in quātūcūq̄ remotius. Et cū hoc toto posse igeniare in aeris rectificatiōe ꝛ exiccare ipsuz cū aromatib' ꝛ fumigijs ꝯueniētibus fm aeris mutationē. Hoc est radix in ꝑ̄cipio reginis sani corꝑis aut aīe ꝛc̄. ¶ Licz caueres ꝛ custodires te vltimo tuo posse: ipossibile tñ est absq̄ aliquoꝝ paucoꝝ accidētiū inouatione in corpore frequēter: qḋ est q̄ aliqñ nā est leuis: ꝛ aliquādo paruz sicca: ꝛ patiet̄ homo mutationē in eius digōne per vnū diē aut ante sentiet paꝝ doloris in capite: vel in alia parte corporis: leuiter tñ ꝛ plura his similia. Caue igitur exinde vt nō assumas ad curandū ista talia: nec festines sumere medicinas: cū qbus intēdit hō accidētia remouere. Iaz iussit dn̄s medicū nō debere hic medicare: q2 ipsa nā sufficiēs est in talib': nec idiget iuuamine alicui' medici: sed ꝑmaneas in illis ci regimie sano ꝛ bono: nā si hec parua accidētia corporis medicaueris iter duo permanebit. s. vel q̄ tua operatio erit erronea: ꝛ remouēs nāz a sua operatiōe nāli: vel recta ꝛ reducēs nām ad suā opationez nālē: ꝛ docebis nāz tuā pigritiā: ꝛ reddes ipsam nō facientē: q̄ iam opz facere nisi cū iuuamine ab extra veniente. Et posuerūt exēplū de bestia: que nō vult ambulare nisi cū freno: ipsa. n. stabit quousq̄ faciat moueri ipsam hō. ¶ Silr mō ꝛ hō cū ipsa nā curatur absq̄ cōsuetudine: ipossibile est nō inouari mutatione aliq̄ i curādo eā: ꝛ aliquando durabit illud trib' dieb' vel. v. absq3 dolore ꝛ debilitate in ipsa virtute. Qḋ si ceperis in coadunatiōe coadunare ꝛ cōstrinxeris ipsaz nō soluet̄ cū medicinis: cuz nā rediuerit ad eius cōsuetudinē: ꝛ erit cā huius mot' naturalis ex motib' nālib' expulsiue virtutis: que excitata ē ad expellēdū qḋ debuit expellere: ꝛ naturaz lenificabit: ꝛ cū ipsam cōstrinxerit ledet ꝛ perdet: alias ꝓhibebit suā operationē ꝯueniētē: ꝛ occultabit̄ id qḋ exire paratū erat ꝛ inducet lāguores. Et possibile est vt sit cā illius lenitat̄ debilitas virtutis retētiue: ꝛ si nāe relinqueret̄ excitaret̄ per se: ꝛ eius opatiōes nāles. Sꝫ si cōfortat̄ virtus hic ab aliquo alio quātūcūq̄ fuerit pigra: recipiet vtiq3 illud in societatē ꝛ cōsuetudinē: donec quātūcūq3 pigra fuerit indigebit excitatiōe ab extra. Patꝫ itaq3 manifeste: q̄ magis cōueniēs est relinq̄re hec talia ipsi nature. Et sic opz fieri in quolib3 accidēte: in quo non est periculum ꝛc̄. ¶ Ecce dixit Abimatar alpharabij q̄ scie medicie ꝛ nauigatiōis: ꝛ cult' terre nō est finis: quē ꝯsequāt̄ eaꝝ operationes necessario. Naz aliquādo medicus operat̄ qcquid decet opari ꝑfecte: nec cadit error: nec ex parte sui: nec ex parte ifirmi: ꝛ nō sequet̄ ide sanatio: que quidē est finis: nec nā correspōdebit: agēs enim qḋ est in nobis nō est tātū medicina: s3 medicina ꝛ natura. Natura qdē nō respōdebit aliqñ ꝓpter plures cās: quaꝝ alique in hoc tractatu memorate sunt. Similiter ꝛ agricola recte opabit̄ qcquid ꝺ3 opari: nō tñ ꝓsperabit̄ illud semē. Similr quoq3 ꝛ ipse nauta curat nauē meliori cura qua poterit: ꝛ edificat ipsaz meliori edificio: qḋ possibile est: qḋ pergit i mare ꝯueniēti tp̄e: in quo ꝯsueuit: ꝛ cū hoc toto nauis peribit Causa vo totius hui' est depēdētia huius finis ex opatione duoꝝ: quorū vnū opari nititur qḋ intēdit per se superiori ꝛ digniori mō quo pōt: alterū vero deficit in ei' opōne. ¶ Quādo itellexeris hn̄ totū illud: qḋ cōtinet capitulū ꝓcedens scies q̄ aliqñ egritudo poterit esse leuis ꝛ fortificabit̄ natura supra ipsam ꝛ incipit remouere ipsam ꝛ studet facere oē qḋ debet: ꝛ fallit medicus in curatiōe sua ꝛ interumpet̄ exinde nāe operatio: ꝛ hoc maxime cōtingit omnibus locis omnibusq3 temporib'. Inquit Rasis in quodā capituloꝝ suorum. Quādo egritudo erit manifestior virtute nō iuuat medicia aliquo mō. Quādo vo virtus manifestior fuerit ipsa egritudine nō egebit medico vllo mō. Qñ vo nā ꝛ egritudo eq̄les fiāt: tūc idigeret medico ad sustētādū virtutē ꝛ iuuādā ipsam posse superare morbū. ¶ Inqt auctor. Ex dicto hui' viri in arte sua periti innotescit: qm̄ exigētia medicū reliquēdi maior ē q̄ ipsz regrēdi: cū facta fuerit opatio in oīb' egritudib': ꝛ h̄ qdē

quando erit medicus laudabilis sciens: ꝙ debeat natu/
ram sustentari:nō autem qđ percutiat ⁊ diuertat eam ab
eius consuetudine principali. ¶ Multotiens fallunt me
dici faciētes egris eoꝝ medicinas incidenter:⁊ non mo/
rietur exinde eger: sed euadet. Nam ego vidi quendam
cui data fuit laxatiua potio fortis nō īdigēti:⁊ supuenit ei
fluxus sanguīs ex pte īferiori:⁊ cū ꝯtinuasset aliqb⁹ dieb⁹
aduenit ei tenasmō forte nimis:q sanat⁹ est postea. Uidi
⁊ aliū patientē repletionē:que dr̄ cacochimia: cuius ꝯplo
ignorabatᷣ:⁊ flōmatus deductus est in periculū mortis:⁊
eius v̄tus defecit:⁊ ꝓlōgata ei egritudine vltio sanat⁹est.
Nō aūt negligendus est iste:vt forsitan putet aliquis:qm̄
error medicoꝝ est pue lesionis dicēs:ꝙ cuȝ peccasset hoc
magnū peccatū nō exinde ꝯtingebat mori: multo min⁹:
qn̄ peccauerit medic⁹in quātitate cibi:vel quātitate subti
lis laxatiui:nō est sicut sermo res in his causis ꝓcedētib⁹.
Tu.n. vides ad oculū aliquos detrūcatos manib⁹ vel pe/
dib⁹:aut oculis extractis:vel eis aduenire magnas vulne
ratiōes in bello in cōcauitate corporis:nec ꝑ tāto moriū/
tur:sed viuūt vsqꝫquo deus voluerit:⁊ videbis aliquē pū
ctuȝ ab aliqua subtili acu vel spina: ⁊ deueniēte pūctura
ad arteriā:vel ad neruū spasmabitᷣ ⁊ morietᷣ. Hoc mō ꝓ/
cedit negocū in errore medici:vel ꝙ peccet peccatuȝ ma
gnū:de quo eger euadet:vel qđ peccet ī modica re:⁊ mo/
rietᷣ eger.hoc totū opȝ te ītelligere:⁊ oēs q hn̄t ītelligētiā.
¶ Notū est ꝙ comestio cibi soliti ⁊ pot⁹aque ꝭm ꝯsuetu
dinē:⁊ balneari in aq̄ frida:q ꝯsueuit illō:⁊ īgredi balneū
hec oīa putāt aliq nō īducere magnū periculū ipsis egris
cū facta fuerit īdebite. Nō tn̄ est ita. Gal.n. declarauit: ꝙ
aliq febricitātiū potauerūt aquā fridā:q̄ solita fuerat eis:
⁊ facti sunt ei⁹hūores crudi:⁊ excitat⁹est ignis ei⁹ febris ⁊
mortu⁹est ide. Sūt alij quoꝝ pot⁹ aq̄ fride est medicatio
in lenificāda eoꝝ nāᷓ:⁊ eoꝝ ignē febrilē extinguēdo: ⁊ sa/
nati sunt ide:qb⁹si ꝓhibita fuisset aq̄ vtiqꝫ fuissent mor/
tui. Sic est ꝙ aliqs febricitātiū si rexeris euȝ cū aq̄ frida
sanatᷣ ⁊ liberatᷣ. Aliquos v̄o iterficies. Silr̄ quoqꝫ ītroit⁹
balnei mūdificat aliq̄ corpa febricitantiū ⁊ eoꝝ corpora
sanat:in aliqbus v̄o addit putrefactionē:⁊ febris efficitur
fraudulēta ⁊ moritᷣ. Sili mō ⁊ cibi exhibitio erit aliqn̄ cā
mortis. Ordines v̄o oiuȝ istaꝝ reꝝ:⁊ cōditiōes qbuscūqꝫ
haꝝ opōnū quō soluantᷣ vl̄ ꝓhibeantᷣ iā tradite vl̄ decla
rate sunt rōnib⁹. Sȝ ītelligere h̄ totū ex libris facile ē val
de hn̄ti ꝑfectū ītellectū: verūtn̄ opari illud in tpe īfirmi/
tatis in diuisiōe difficile est fido sapienti. Qui v̄o ignorat
radices hui⁹artis:⁊ q opatᷣ casualr̄:ei nihil vr̄ difficile:nec
in eoꝝ cadit opionē.i.ītētionē:ꝙ sit repiri egritudineȝ:q̄
īdigeat pūisione. ¶ Inqt Abrasis in quodā suo ca°. Me/
dicina est ars vsitata:in q̄ vulg⁹populi gloriatᷣ:sȝ ei⁹nobi/
litas nimis videtᷣ difficilis pito medico. ¶ Inqt auctor
de hoc qđ posuit Abrasis ī illo cap. Gal.n. ipleuit libꝝ suū.
Posuit.n.qn̄ deceptores assumūt in leuē hāc artē:⁊ apđ
eos modica reputatᷣ:cū apud Hyp. videatᷣ difficilis atqꝫ
ꝯplixa. Nec putes q studes in h̄ tracta.h̄ eē ꝓpriū in arte
medicie. Uidebis.n.cū bn̄ respexeris oēs al̄s scias nāles
⁊ mathematicas:aut theologicas sic eas īuenias.s.quātū/
cūqꝫ aliqs erit magl ꝑfect⁹in aliq̄ scia plus ei vr̄ difficil̄ ⁊
īsurgūt apđ ipȝ du°:⁊ ꝙ ē remotū ē ꝓpīquū:⁊ ei⁹ allega/
tiones ⁊ fantasias m̄ltiplicāt:⁊ ad ipsi⁹rn̄suȝ erit celer sup
eo ꝙ nō ītelligit. ¶ Et reuertens ad ꝓpositū dico:qm̄ ꝙ
dixi eē facilē ītelligētiā artis medicie apud bn̄ ītelligētes
⁊ difficilē apud eos eē opinionē in ipsa ꝯsiderauit Gal. ꝙ
h̄ mō nō dixit:ꝙ tractat⁹ꝯueniēs est:vt vngatᷣ senex cuȝ
oleo:⁊ fiat ei fricatio leuis:⁊ erit hec opatio facta ꝯueniē/
ter reꝝ difficiliū. ¶ Inqt auctor ꝯsiderādū est nobis bn̄/
tib⁹ītellectū.cū fricatio ⁊ vnctio sint apud Gal. ex rebus
difficilis opōnis nobis.s.ꝯuenietib⁹in ꝑticularē opōnē: ⁊
silr̄ pot⁹aq̄ vel ei⁹ ꝓiectio:sicut p̄diximᷓ:q̄uo erit hec res ī
flōmia ⁊ euone:cū collogntida ⁊ succo cucumeris asinini
⁊ ambob⁹generib⁹ellebori:⁊ in clisterijs cuȝ castoreo se/
rapino:⁊ oppoponaco:⁊ in cauterio:⁊ icisiōe:⁊ apertōe:ꝙ
quādo oīa h⁊ apud ꝓbos medicos v̄e difficilia reputantᷣ.
¶ Inqt Auēçoar in suo li° noto:nūqꝫ admīstraui medicī
nā laxatiuā alicui alr̄:qn pluribᷓdieb⁹an̄ illud meuȝ cor
laboraret:⁊ silr̄ post illud. ¶ Negociū hoīs in ipso coitu
notuȝ est:qm̄ non est aliqs:q vtatᷣ ipso ex pte regis sanita
tis:nec ex pte ꝯꝭuatiōis spēi:sed ad delectationē tm̄: ⁊ ob
h̄ exercēt ipȝ hoīes totis suis virib⁹oī tpe:⁊ oī mō. ¶ Sȝ
manifestū est apud sapiētē:ꝙ coit⁹nocet oib⁹hoībus p̄ter
paucos:quoꝝ ꝯplo īducit nō offendere eos modicū ipsi⁹.
Uerūtn̄ hoīes diuersificātᷣ in lesionis quātitate. Nā aliq
sūt qb⁹nocet multū:aliqb⁹v̄o paꝝ:sȝ ei⁹nocumētū ī iuue/
nib⁹:q sunt hūidi modicū est. Offendit aūt senes ⁊ ꝯuale/
scētes ab egritudine:⁊ oēs hn̄tes nāȝ siccā. Uidim⁹.n.qn̄/
qꝫ ex ꝯualescētib⁹:q exercuit coituȝ:⁊ illo die mortu⁹ est:⁊
ex illis fuit:cui accidit sincopis ⁊ recidiuauit in febrem: ⁊
mortu⁹est post paucos dies. Ulr̄ igitᷣ coit⁹ mortiferus est
egris ⁊ ꝯualescētib⁹:⁊ siccis cōplone. Nec qsqꝫ dȝ exerce/
re coitū ante cibi digōnē:nec cū fame:nec cuȝ siti: nec in
ebrietate:nec post coitū ire ad balneū:nec post laborem:
nec an̄ sāguis miutionē:nec post illā ꝑ vnā diē. Et dico ꝙ
qcūqꝫ cupit sanitatis ꝯtinuationē nō assumat coitū ī mē
te sua:nec recordetᷣ ipsi⁹quātūcūqꝫ poterit. ¶ Iuuamēta
vini multa sunt si sumitᷣ:sicut dȝ:tūc erit cā ꝯseruationis
sanitatis:⁊ multaꝝ īfirmitatū remotiōis. Uerūtn̄ iā no/
tū est:qm̄ nō oēs hoīes sciūt modū vtēdi ipso:neqꝫ atten/
dūt nisi ebrietatē. Ebrietas v̄o nocet oib⁹hoib⁹. Errauit g̃
q eē putauit vtilē ebrietatē sel̄ in mēse. Ebrietas nāqȝ est
plenitudo toti⁹corpis:⁊ ꝓp̄e in cerebro:sȝ modica q̄ꝫtitas
que iuuat dȝ sumi postqꝫ cib⁹educitᷣ ex stō. Adolescentes
v̄o nō vtantᷣ eo:qm̄ ledit eos valde:corrūpit.n. eoꝝ cere/
bra ⁊ aīas. ¶ Et dixit Gal. ꝙ nō dȝ gustare de eo iuuenis
nisi post ebdomadas.iij.i.xxij.ānos. Et quātūcūqȝ acces/
serit in etate:tm̄ erit sibi vinū vtile. Senib⁹aūt erit vinuȝ
magis necessariū q̄ꝫ ceteris hoib⁹. ¶ Balneū quoqȝ opȝ
eē in retētiōe sanitatis:⁊ sanatiōe egritudinū. Medici iu
bent balneū tpe egritudinis ꝭm diuersitatē egritudinū ⁊
etatū. Et dixerūt ꝙ assiduatio vsus balnei oī die putrefa/
cit hūores. Et h̄ est veꝝ dictū. nā q trahit longā morā su/
dat nimis:ideo ītret ⁊ nō tardet:sed balneetᷣ ⁊ egrediatᷣ:⁊
os colluat:ēt si sitiat oī die:⁊ maxime senes:⁊ malā hn̄tes
ꝯplonez. Nec qs īgrediatᷣ balneū an̄qꝫ cib⁹ educatᷣ a stō.
Sȝ ei⁹īgressus sit postqꝫ stomac⁹fuerit vacuus cibo:an̄qꝫ
recipiat famē:⁊ hoc est vtile oib⁹ hoib⁹. Sȝ postqꝫ ꝑcepit
famē:nō est bonū ītrare in ipm nisi q querit eē macilēt⁹.
¶ Et modus vsus ei⁹est:vt cū ītrauerit sudet p̄mo: ⁊ ter/
gat sudorē suū cū petia pāni lini mūdati:⁊ quātūcūqꝫ flu
xerit sudor tergat ipȝ: donec pānus sit madefactus:⁊ tūc
mūdificet cutē:deinde fricetᷣ ⁊ abluatᷣ cuȝ aqua calida: q̄
nō mordeat corp⁹. Postea miuatᷣ de caliditate aque pau
latim:ita qđ vltio abluatᷣ cū aq̄ tepida. Qui v̄o intēdit eē
macilētus vtatᷣ aqua calida:sicut aque pot⁹: ⁊ ītret aquaȝ
calidā quā possit tolerare. Caput vero non oportet lauari
nec cū aq̄ tepida:nec cū aqua frigida tātū: sȝ dȝ lauari cū
aqua calida valde donec sentiat incendiū in cuti capitis.
Aqua.n.frigida:⁊ si ꝯfortet cerebrū remanebūt eius sup/
fluitates in eo fixe:⁊ īfrigidabūt illud:⁊ etiaȝ oēs neruos:
qr in cerebro habent ortū:⁊ exinde fient oēs motus tardi:
⁊ possibile est: ꝙ quādoqꝫ inducatur paralesis vel tortu/
ra:aut spasmus:⁊ illud opȝ cauere ex hoc vltimo nimis.
Aqua etiā tepida inducit cerebro frigiditatem:⁊ fumos:⁊

mollitiē: et debilitat oēs sensus et motus corroborat. Dormire vo post exitū balnei valde est utile. Jnqt. Gal. nō video in digestione rei solubilis somno utilius post exitus a balneo: sed somnꝰ in balneo pessimus est. Posset enim generare sincopis ex bello iter ipsum somnū et calorē balnei resultātē. Nam calor. s. balnei attrahit calorem ad exteriora corporis. Somnus vo calorē attrahit ad interiora. Et opꝫ vt caueat a potu aque frigide: cū exierit a balneo. Jam enim narrauit Gal. q quidā potauerunt aquā frigidā post exitū: ex quo renes eorum infrigidati sunt: et in egritudines hydropisis īciderunt: ppter hoc est melius expectare et tolerare sitim: donec algeat corpꝰ: et recedat caliditas mēbrorū acquisita a balneo: et tunc bibat aqua. Et si tūc non poterit tolerare sitim tēperet aquā cū sirupo corticis citri: aut sirupo de mastice: aut sirupo ros. et tunc bibat silr sirupus de squinanto ab ordeo facto cum nucleis granatorum: et zucchаro tēperato cū musco et ligno aloe. Et si expectaret donec recederet a corpore calor balnei: et tūc sumeret B. s. sirupū de squinātо: vel aliquem predictorum siruporum vere melius esset oi homini vtiqꝫ et c. ¶ Multotiēs incurrunt hoīes reumata ex eorum ignorātia: in eo qd eis generatur quotidie: vel erit catarrus fluēs ad nasum: vel vocis raucedo et tussis: qn fluit in cānā pulmonis. Et ideo bonum est: vt caueat se a reumate in hyeme et estate. Et in exitu eius a balneo īduat se in balneo anteqꝫ exeat: et cōseruet caput suum a forti frigore sempꝫ: qd est cā reumatis. Silr custodiat se a calore intēso: qz dissoluit et facit fluere superfluitates congelatas in cerebro: et h erunt reumata a cā calida magis: qꝫ a frigida: fluūt aliqn ad cōcauitatē pulmonis: et occupant ipsum. i. replent ipm subito. s. ex multa humiditate descendente: et debilitāte recipiētes: et erit virtus expulsiua debilis nō potēs illud expellere per tussim: et suffocatur ide hō vel seqtur bosoa: qd est abbreuiatio anhelitꝰ: vt nō possit iacere: qnqꝫ fluit ad stomacū: et generat fluxū ītestinorum: que est egritudo difficilis curatiōis: qnqꝫ fluit ad aliquam partē iuncturarū: et qnqꝫ ad substātias mēbrorum itrinsecorum: et in ipsorum concauitates: et facit apostema in illo mēbro et seqtur pleuresis et peripleumōia et apostema epatis: aut apostema stomaci: vel aliorum mēbrorum: quare bonū est cauere a reumate. ¶ Preseruatio a reumate eē poterit in preseruādo caput a multa calefactiōe: vel a multa infrigidatione: vt iā diximus: et nō vti lacte: aut aliquo leguminum: que oia sunt īflatiua: et qd nō dormiat post cibū: et maxie in nocte: et nō iebrietur: qm alterat sensum cito: et debeat cōfortare cerebrū cū rebus odoriferis sꝫ cōplōnē et etatē. Et ex ppietatibꝰ in cōfortatione capitis est trituratio gariofilorum in puluerē subtilē: et positio eius in medio in loco capitis: vbi diuidunt capilli tota hyeme: et iūnctio capitis cū oleo de been facto cum spēbus in hyeme cōfortabit ipsum valde. Jn estate cōfortet caput cū aqua ros. et aspergat super ipsum parum de mace puluerizata multum bene. ¶ Nō cōuenit alicui sumere cibū in quocūqꝫ loco vel tēpore fuerit: qui incipit putrefieri: et qꝫuis modica putrefactione nō comedat qd putrefactū est: vel alteratum est in colore. Nec aliqd ex rebꝰ putrefactis: sicut brodia salitorū et sicut illud qd dr cōposita ex his similia. nam hꝫ sunt mā febriū: et quasi venena. Nobiles vo medicorum phibuerūt comedere ferculū: qd permansit nocte vna: et carnes relicte per diē vel per noctē qnqꝫ declināt ad putrefactionem qꝫuis nō appareat manifeste statim. Et nitat dulce comedere toto posse: qm dulce nutrit: sicut dixit Gal. Similiter bibat aquā dulcē clarā et frigidā: sed quando dulcedo superabundauerit in ipso cibo cū eo misceat parū de aceto vel de re acetosa: aut aliquid: qd in eius sapore manifestā salsedinē: et coadunationē hꝫ: sicut ferculū cum succo agreste vel aceto: vel oliuā: cū exomagaro de ordeo: vel sumat ex citonijs: vel granis odoriferis: ista enim fercula et si sint multum delectabilia et pauci nutrimēti: habēt tn̄. s. magnā vtilitatem. et prima qdē vtilitas eorum est: qz nō sunt abomiabilia. Alia quidē sunt: que deponūt flegma a stomaco et inducunt appetitū: sicut est decoctio exomagari. Sūt et alia quidē que resistūt putrefactioni et mūdificāt: vt fercula: in qbus est acetū cum aqua limonū. Et alia sunt: que confortant stomacū et orificiū eius: sicut est qcquid coqtur cum sumach: et granis granatorum: et cū citonijs: et aqua agreste. et his cibarijs regat se homo quantūcūqꝫ erit possibile. ¶ Cōsuetudo est magna radix in cōseruatione sanitatis et in curatione egritudinū. Nō opꝫ hominē trāsire de consuetudinibꝰ sanitatis semel: aut simul: nec in cibo: nec in potu: nec in coitu: nec in balnei igressiōe: nec in motu: sed requiras in his oibus consuetudinē. Et si illa consuetudo fuerit extra sanatiuā ordinationē nō trāsferatur ex eo ad id: qd ordo reqrit nisi gradatim longo tēpore: donec ppedat mutationē. nā īpossibile est hoīem mutare subito consuetudinē quin egrotet. Eger aūt nō mutet consuetudinē: si nō pcipiatur ab eo tēpore ipsarum egritudinū aliqd mutationis consuetudinis et ad bonū. ¶ Jam notū est: q aīalium quedam sunt carnes: quarū cōplexio cōtrariatur valde nutrimento hoīs: sicut carnes lupine et vulpine: et earū quedā sunt vtiles: vt carnes ouine. Et sic est rō ipsorum in vestimēto hoīs. Pili nāqꝫ: et pelles pro vestimēto hoīs cōueniētes sunt pelles ouine: nociue vero sunt pelles vulpine: ita posuit vniuersa schola medicorum: qd qdē verum est. Et iō videtur seruo: q vestimēta huius: que dicūtur arabice dapta sunt mala nimis: sed vestimēta alsebeg laudauerūt medici. Similr dixerunt: q vestimēta de pellibus gattorum generāt maciē Similr odoratus et flatus eorum: et ppter hoc dixerūt distare ab eis: et ab odore flatus eorum: sicut dixerūt esse bonum odorare flatū colūbarum et exercitiū earum frequēter in habitaculis: qz datur ppter hoc fiducia nō deueniri in egritudines neruorum: vt in paralisim: torturā oris: et spasmū: et tremorem: et ab oibus his preseruat conuersatio colūbarum: et actio earū: ita tn̄ qd caueat ab earum stercore: nec ipsum dimittat in domo cōgregari: qz putrefacit et corrumpit aerem: et ppterea comestio pullorū colūbarum sanat egritudinem neruorum. ¶ Meliores carnes venationis siluestris sunt carnes capriolorum. Lepus vero habet iuuamentum sanitatis experimento. scꝫ q comestio cerebri eius confert iuuamentum tremori: et egritudinibꝰ iuncturarum. Et pelles similr leporū calefaciūt vtili calefactione: et cōferūt egritudinibꝰ iuncturarum: et maxie senibus. Asinus vero siluester hꝫ magnam ppietatē in mūdificatione visus: hoc enim experimēto verificatū est: q comestio carniū sui: et īclinatio oculorū super vaporē carniū decoctionis eius dum coquuntur cōfortāt visum: et aperiūt opilatiōes nerui cōcaui: et aspicere oculos ipsiꝰ frequēter vtile est: mūdificat enim visum et aufert eius fumositatē: et hoc pꝫ experimēto. Hoc est totū q visum est seruū ponere: de his que oportuna sunt domino nostro Regi: cuius deus excelsus nobilitatem et gloriā conseruet et regnum exaltet.

¶ De causis accidētiū apparētium dño et Magnifico soldano: et de tēporibꝰ apparitiōis eorum. Tracta. V.

Peruenerunt ad seruum paruum littere cōtinentes: q debeam declarare omnia accidentia illa per capitula: et ostēdere ipsorum accidentium causas: et tempora innouationis eorum: et ponere omnia: que attēdit medicus iuestigare: et scribere: quomo

do ea primo oporteat curare in omni tempore ſm quali/
bet ipſorum intentionem: ꝛ narrare cõſimiliter: qđ medi
ci ꝛ iuſſerũt facere in his conditionabiliter: ꝛ diſtincte po
ſuerũt. Et cognouit ſeruus veraciter: ꝙ iſte littere de ſcri/
ptura domini noſtri fuerunt abſq; dubio. Et iuro per deũ
ꝙ meliores noſtri temporis deficiunt a cognitione neceſ
ſaria in ordinatione illarum rerum: ꝛ maxime quia eas
nõ intelligunt: vt ſciant eas ordinare. Et propterea proui
deat ſeruus eius reſponſum ad regẽ ſicut reſponſum me/
dici ad medicum: non reſponſum ad illuz: qui non eſt de
arte: poſtquaz diuulgatum eſt apud regis medicos tracta
tus domini noſtri in cognitione illorum accidentium: et
cauſarum eorum: ꝛ ecce habui notitiam illoruz predicto
rum accidentium: que intendit auferre: ꝛ ſignificauit do/
minus ſeruo: qđ iuſſerit qlibet medicus in hoc: ꝛ mãdauit
ſibi qđ ſcribaz ei cõſiliũ cuiuſlibet eoꝝ: qđ ꝑpono facere.
¶ Qui vero medicorũ dixit: ꝙ ſi flueret ſanguis ex vena/
rum orificijs nunc ſicut alio tempore fluxus ꝙ recederẽt
iſta accidentia: hoc veruz eſt: in quo nõ eſt dubium: quoniã
ſanguis iſte: qui procedit nõ eſt niſi fex ſanguinis: ꝛ ei⁹ ſu
perfluitates: quas natura expellit propter malitiam eius
per aliquaz viarum criſis. ¶ Qui vero dixit apertionem
orificiorũ venarum fieri per ſeſſionem in aquis: que hoc
faciunt error ẽ. Nec ſeruus concedit hoc aliquo modo ꝑ/
pter multas cauſas: quas oſtendit. Prima eſt: qꝛ ille me/
dicine: quas facerẽt vel aque: in quib⁹ ſederet calide ſunt
ꝛ neceſſario calefacerent complexionẽ ꝛ inflãmarent hu/
mores. Secunda cauſa eſt: qꝛ natura quando aperit has
venas competẽti modo aperit eas ſm qđ oportet: ſed cuz
aperimus eas cum medicinis vltra ꝙ̃ oporteat aperiũ/
tur ꝛ multiplicatur fluxus ſanguinis: qui difficilis erit cõ/
ſtrictionis: qđ nõ accidit quando per ſe fluit: quãuis fluat
multotiens: ꝛ nõ valeat conſtringi. Tertia eſt: quoniam
iſte vene quando aperiuntur per ſe exit ex eis qđ exire oꝫ
natura enim expellit illud ad extremitates: ꝛ virtus ex/
pulſiua excitata eſt ad expellendum: ſed quando aperiũ/
tur per has fluit: tunc ꝙ nõ deberet fluere. Sed dico vni/
uerſaliter: ꝙ nos nõ oportet accedere ad hoc artificiuz ni
ſi loca ſint apoſtemata ꝛ augmentetur eoruz dolor valde
tunc enim oportet eas aperire cuz medicina donec exeat
ex eis qđ immiſſum eſt illuc de ſanguine: qui locum apauit
ꝛ erit actio noſtra tũc quaſi ex imitatiõe nature: ſicut in/
conueniens eſt ante tempus aperire apoſtemata ꝛ educe/
re qđ in eo eſt. ſic non conuenit: ꝙ faciat dominus noſter
aliquo modo. Qꝛ ſi ſponte cõtingat fluere: ſicut multotiẽs
facere conſueuit: nõ intendat illud aliquo modo niſi res
grauaret multum: ꝛ vltra menſuram reſtringeret.
¶ Poſt hoc vero ſcripſit dominus: ꝙ aliqui medicoruz
conſuluerunt ſumere modicum vini cum aqua bugloſe:
per aliquas horas poſt cibum: ꝛ etiam ſumere de hoc eo/
dem paruz circa horam dormitionis ad profunduz eius
ſomnuz: ꝛ ſignificauit mihi ſupra hoc: quoniã aliqui ſunt
qui contradicunt huic conſilio dicẽtes: nõ eſſe vtilez mo/
dum: ex quo ipſum forte calefacit cerebruz: ꝛ complexio/
nem: ꝛ generat ventoſitates ꝛ inflationes. ¶ Sed de con
ſilio ſerui eſt: ꝙ prima intentio eſt verior: ꝛ etiaz ſi ſumat
de eo modicum. ſ. quaſi. ℥. i. orientalis: vel circa illud poſt
cibuz in hora digeſtionis iuuabit digeſtionez cibi: ꝛ addit
in expulſione ſuperfluitatum per vrinam: ꝛ aufert a ſan/
guine vapores fumoſos generantes hec omnia accidẽtia
exiſtentia nunc: ꝛ maxime ſi temperetur cum lingua bo/
uis: vel ſi ĩfundatur in ipſo de lingua bouis quãtitas dua/
rum dragmarũ in. ℥. i. eſſet melius: ꝛ dilataret animã ma/
gis. Quando vero medici ꝑtulerunt letificatiuuz ſimpli/
citer voluerunt intelligere per illud ſirupuz de lingua bo
uis: ſed quando ponitur lingua bouis in vino additur ad
dilatationem anime: ꝛ letificationez eius: ꝛ potus vini hu
mectat corpus bona humectatione. Iaz Gal. dixit hoc in
regimine ſanitatis. ¶ Qui vero opinatus eſt ipſum cale/
facere errat: quia vinuz eſt: nõ autez medicina: ꝛ eſt bon⁹
cibus valde ꝛ boni cibi neq; calefaciunt: neq; infrigidant
medicina vero ipſa eſt: que valde calefacit ꝛ infrigidat.
Sed ex vino generatur bonus ſanguis ſm naturam ſan/
guinis naturalis: qui eſt calidus ꝛ humidus. Limphatuz
võ abſq; dubio ventoſitates generat: ꝛ ẽ poſſibile genera/
re tremorem. ¶ Narrauit Auençoar: qui ſingularis fuit
in generatione ſua: ꝛ magnus inter nobiles artis: ꝙ vinũ
limphatum generat illud: ſi bibatur ſtatim cum limpha/
tur: ſed quando limphatur: ꝛ ſtat per vnã horaz: aut plus:
ꝛ deinde biberit illud: erit tunc bonuz valde poſtꝙ̃ vino/
ſitas ſuperat aquoſitatem: ꝛ ipſam alterat: ꝛ rectificat cõ/
plexionem. ¶ Illud vero ꝙ ſeruus vult de lingua bouis
eſt cortex radicis eius: nõ autem vult folium: ſicut faciũt
viri de actio ꝛ egypto: ſic enĩ vidimus vniuerſos ſenes no
biles facientes in terris hyſpanie: ꝛ in toto occidente. Si/
militer vtimur corticibus radicis lingue bouis: non au/
tem eius folijs. Igitur herbam oportet habere penes ipz
dominum noſtruz regem: ꝛ nõ diſtet ab ipſa: quia habet
ꝓprietatem in dilatatione anime: ꝛ delet melancoliam: ꝛ
extirpat ipſam ex toto: ꝛ eoruz: cuius ſeruus eſt expertus:
ꝛ verificatum apud ipſum: in quo nõ eſt dubium: vinum
ſubtile quando limphatur cum decima parte aque roſa.
facit enim animam amplaz: ꝛ nõ inebriat: neq; offendit
cerebrum: ꝛ confortat ſtomacuz: ꝛ auget in omnibus lau/
dabilibus: que ꝓprie ſunt ipſi vino. Et ob hoc vult ſeru⁹
ꝙ apponatur in. ℥. i. orientali de vino. ℥. iiij. de aqua roſ. ꝛ
ij. ℥. aque lingue bouis: ꝛ dimiſſis per quattuor horas vel
quaſi bibat ipſum poſtea. Sed ſumere ipſuz ſimiliter cir
ca horam dormitionis bonum eſt: ꝛ opinio recta eſt. nam
facit profundare ſomnum ꝛ auferre cogitationes: ꝛ boni/
ficat digeſtionem ꝛ ſuperfluitates expellit. ¶ Concorda
uerunt medici: ꝙ quando complexio eſt acuta: ꝛ ad cali/
ditatem declinat: tunc bonuz eſt vti eo ꝙ infrigidat ꝛ hu
mectat: hoc autem verum eſt: ſed cõmune. Oportet autẽ
ꝙ diſtĩguãtur per capitula ꝛ põatur modus. ¶ Ipſoꝝ ve
ro. qui conſuluit bibere aquam endiuie cuz aqua ſanda/
lorum ꝛ infuſionem tamarindoruz prunorũ ꝛ iuiubaruz
dicit ſeruus errorem eſſe magnuz: quia hoc regimen ab/
ſolutuz eſt cum habet ipſum flegma victoriam ſupra cõ
plexionem radicalem: non eſt conueniens aliquo modo:
maxime pruna ꝛ iuiube: quia hec debilitant ſtomacum ꝛ
nocent: ꝛ impediunt digeſtiones: ꝛ quando ſtomacus de/
bilitatur ꝛ humectatur deſtruũtur tres digeſtiones: ꝛ nõ
valebit hoc regimen niſi ei qui abundat colera nigra: ſed
nõ poſuit de ſignificatione colere nigre. Nos vero qđ pre
ſumpſimus ex predictis ſignis eſt generatio fumoruz me
lancolicoruz generatorũ ex colera rubea generata ex adu
ſtione flegmatis abundantis per tempora. ¶ Qui modo
conſuluit infuſionem reubarbari cum aqua endiuie per
diem quando fuerit intentionis lenificare ventrem con/
ueniens eſt: ꝛ iam quidem narrauit ſeruus moduz lenifi/
cationis nature cum ipſo reubarbaro in capitulo 3° ſuorũ
tractatuum: qui tractatus ſunt in ſolio domini noſtri.
¶ Qui vero conſuluit introitum balnei quolibet die ter
tio: ꝛ vti exercitio quolibet die: ꝛ ꝙ vngatur oleo violato:
totum eſt cõueniens: ꝛ ad hoc loquetur ſeruus ſuper hoc
capitulo diſtincte ꝛ proprius. ¶ Qui vero cõſuluit petias
cum ſandalis epati. Et ſimiliter qui conſuluit comedere
citrulum: ꝛ lactucaz: ꝛ portulacam: ꝛ ſpinachia: ꝛ attripli/
ces: hoc totum eſt error. nam hoc remedium confert ha/

bentibus febres inflãmatiuas vrentes valde. Et qñ acci/dunt in his qui cõplexionem habent valde calidam: ⁊ in tempore estatis. ¶ Et maior error i isto est qui iussit potũ lactis: quoniam considerauit humectationem: ⁊ dimisit conuersionis facilitatez eius ad quecũq3 humorem inue/nit in stomaco: ⁊ nõ considerauit materiam cause egritu/dinis: que est flegma adustum. ¶ Et qui signauit sumere secaniabin de citonijs post cibum per vnam horaz: cõue/niẽs ⁊ vtile remediuz dedit: bonificat enĩ digõnes: s3 ad/iunctio sua sirupi succi herbene post dum cibus est in sto maco: ⁊ etiam si stomacus esset vacuus a cibo non habe/ret locum in ista egritudine. ¶ Ille qui signauit vti siru/po lenificatiuo filij ptholomei: aut alicui9 alterius: simili/ter qui signauit sirupum saltẽ arabico humati: idest ace/tose vel salsule: ⁊ pomorũ: ⁊ aque lingue bouis: ⁊ grano/rum myrthi: ⁊ seminis trogen. totum hoc est conueniẽs: sed adiungere cum hoc psilium: non videtur cõueniens in hoc loco: nõ enim video in ipso bonum regimen in hac discrasia ⁊ cõplexiõe. ¶ Qui vero signauit sumere aquã ordei cum papauere: ⁊ semine cori esse mirabile in rectifi/cando somnum: ⁊ quasi cum habeat aqua ordei virtu/tem humectationis: ⁊ breuem somnuz cõfortabit ipsum semẽ cori: ⁊ mirabilius hoc est eius qui dixit sumere pru/na post aquaz ordei: ego quidem nõ puto ſm istos medi/cos: ꝙ sit aliqd mẽbrorum corporis magis proprium q̃3 sto macus. Ille vero qui nõ curat si debilitetur stomacus vl' nõ debilitetur: ⁊ si accipiat in ipso impedimẽtuz vel non cum possibile sit eis confiteri nobilitatez stomaci: ⁊ mul/titudinez vtilitatum suarũ: quapropter oportet adhiberi curam circa ipsum cõtinuo: ⁊ ideo fecit super ipsum nobi lior medicorum tractatũ. Uerũtamẽ hoc poculuz apud illos ɔfortat stomacuz: eius digõnem bonificat ⁊ exiccat eius humiditatez: ⁊ eius viscositatẽ incidit que generant ex flegmate qd nõ dñit generari in ipso quottidie ⁊ sub/tiliat qd grossuz est in ipso: ⁊ est illud regimen: cuius me/moria pcessit apd eos: ꝙ est aqua ordei cũ semĩe corticis pprius incipiendo post illud cũ põmo nimis. Redarguit g̊ seruus qd redarguẽdũ est in h casu: vt caueat dñs ⁊ nõ indigeat generalr dicto. ¶ Sumere aũt poma ⁊ citonia ⁊ sumere grana granatorum post cibũ ɔsulẽdũ ẽ oib9 hoib9 in regie sanitatl: nec i h ẽ additio ptinẽs huic egritudini. ¶ Quod vo signatũ fuit de sumptione pitartini idest co riandrorũ habet in se naturã ingrossandi vapores ⁊ phi/bendi eos ascẽdere: qd quidẽ verũ est. Nihilominus op3 ꝙ sumat cũ medicinis: sicut sunt grana sufufur ⁊ h9: vel coquatur cum medicina. Sed sumere coriandruz solum post cibuz: ⁊ si nõ inducat vomitũ: generat pustulas absq3 dubio ⁊ corrũpit cibum. Sumere autez semen portulace cuz çuccaro aliquib9 tẽporibus preterq̃3 cum cibo bonuz est: ⁊ etiã si misceret cũ ipso cibo nõ lederet in eo: ꝙ regit ⁊ cõfortat cor. ¶ Et signauit domin9 noster: quoniã me/dici signauerũt ei vti mesmes. i. crisomillis: ⁊ piris: ⁊ cito nijs: cuz cibo vuis ⁊ melonib9 ⁊ granatis. Et ante hoc nõ cognouit seruus intentionẽ huius signationis: vtruz fue/rit ppter necessitatẽ appetitus ⁊ cõsuetudinis sumendi. Et de fructibus: ꝙ quidẽ ɔuenit sumere de ipsis ante co/mestionez: ꝙ lenificet naturam: post comestionem vero q9 ɔstringit ⁊ coadunat: sicut sunt pira: citonia: ⁊ poma: h est conueniens. Or si intendit dicere: ꝙ vsus istorum fru/ctuum conferat huic discrasie: error est. nam fructus oẽs humidi sunt mali ⁊ sanis: ⁊ egris: quãdo accipiuntur per via cibi: ⁊ maxime melones ⁊ mesmes: que dicũtur ba/cocb in hispania: omnes sunt mali pro multitudine alte/rationis ipsoruz ad quecũq3 malorum humoruz existen/tium in corpore. Similiter ⁊ persica pessima: sunt enim

materia malarũ febrium ⁊ fraudulentarum. Et Gal'. di/xit: ꝙ a die a qua manuz abstraxit a comestione fructuuz humidoruz nõ percepit febrem vsq3 in finem dieruz suo/rum: ⁊ prolongauit sermonez suum super hoc per moduz corruptionis humoruz: sicut scriptum est in eius tractatu. Propter quod necesse est: ꝙ relinquat dominus noster omnes fructus humidos toto eius posse. ¶ Qui vero cõ/suluit relinquere omnes carnes venationis: ⁊ carnes: que vocãtur adiret: ⁊ melãgranas dixit bene. nam omnia hec vigent in illud: de quo cõqueritr dñs ex ipsis accidẽtib9. ¶ Similiter quoq3 qui consuluit exercitium omni die cõuenienter dixit. ¶ Similiter qui prohibuit ipsum ac/cedere ad regiones calidas: dissoluunt eniz in homine va pores: sc3 ascendẽtes ad superficiem corporis duz frigidi ⁊ humidi sunt. Uaporibus enim illis ascendentibus: qui resoluũtur ex sanguine grosso ⁊ turbido: ille regiones ad/dunt in grossitudinem ⁊ vstionez sanguinis: ⁊ eius vapo/res multipticant: quando vero perficietur sanitas domi/ni in adiutorio dei poterit moueri: ⁊ ire ad quecũq3 ei9 de/sideria deus adimpleuerit taz in hoc seculo q̃3 in futuro. ¶ Non videtur seruo: ꝙ dominus euacuet corpus eius: cum lapide laçuli: vel cum lapide armeno. Non cum la/pide laçuli propter eius vehementiam. Cum lapide vero armeno: quia nõ cognoscitur: ⁊ iam intulit in ipso dubie/tatem nobilis medicorum ⁊ multi alij: ita ꝙ nõ est iste: qui nũcupatur hoc nomine. Eodem modo videtur seruo esse cõueniens cauere sibi domino ab administratione medi cinarum laxatiuarum fortium. Et sit cõtentus de reubar baro vel aqua casei: ⁊ cima methi: ⁊ his similibus: hec oĩa conueniẽtia sunt. Nec videtur seruo facere infusionẽ per sicam: nec aquam melonum: in eo qd nocet stomaco: non enim est id: de quo conqueritur dominus noster ex ipsis egritudinibus inflãmatio: neq3 sitis. Nec etiam videtur seruo: qd vtatur multum de neuufare: quia ingrossat san/guinem: ⁊ debilitat stomacum: hec non sunt bona nisi pa tientibus febres acutas: sicut narrauit seruus. Nec videt seruo administratio decoctionis epithimi: quia molestat ⁊ exiccat. Qd infundatur epithimum: ⁊ ponatur in aqua eius. ʒ. i. de aqua casei: ⁊ accipiat bis vel ter tempore veris ⁊ semel vel bis in hyeme esset bonum: ⁊ inter quãlibet vi cem sit spatium. xv. dierum: ⁊ frigetur epithimum cum oleo amigdalarum: qd ligetur in petia pãni lini subtilis ⁊ ampli: deinde infundat ipsum per noctem in aqua casei. ¶ Et signauit dominus noster: ꝙ quando flobothoma/tur exibat sanguis grossus quasi splen. Et dixerunt medi ci sup istaz flobothomiaz: ꝙ apparet ſm tempus plenitu do: ex qua sequitur necessario educere ⁊ auferre de sãgui ne ſm id: sed qd oportet ɔsiderare superest subtiliare san guinem ⁊ rectificare complexionez epatis: vt generet bo/num sanguinem. Hoc quidez determinauit seruus in pre cedenti tractatu: qd hoc fiat cum sirupis predictis.

¶ Qui vero signauit potum sirupi letificatiui: ⁊ electua/rium: in quo sint lapides preciosi: vt granata: smaragdi: ⁊ argentum ⁊ aurum: totum hoc bonum est: ⁊ vtile valde: quia iste sunt medicine cordiales iuuatiue sua proprieta/te: scilicet forma specifica: que quidem est tota eorum es/sentia: idest substantia non simplex qualitas.

¶ Qui vero signauit domino de vsu administratiõis lin gue bouis ⁊ nenufaris: ⁊ cũ toto h nõ fuit extirpata radix discrasie. Causa huius est frequens vsus. Nam medicine conuertuntur in nutrimentum: quando continuo fiunt: quia natura recolligit eas ad se ⁊ diligit: propter quod nõ potest habere manifestam operationem: quia quasi nutri/mentum efficitur: vel proprie nutrimentum. Et Gal. qui/dem dixit: qd huius debiles medicine si recipiantur per

vnam septimanam continuo perditur earũ operatio medicinalis: ꝛ nõ apparebit in eis: deinde manifestus effect⁹ Et propter hoc bonum est trãsferri de medicina in medicinã: ꝛ relicta prima medicina per dies aliquos: tunc poteris redire ad ipsam. ¶ Qui autem signauit de diminutione coitus preter consuetudinem: sic faciendũ est: quoniam maxima resultat vtilitas in eius dimissione.
¶ Balneum quandoq; non est renuendum aliquo modo: nõ in tempore coitus: non in tempore quietis: ꝛ quod sumpsit ꝭm consuetudinẽ bonus ꝛ perfectus. Probatio vero huius est: quia fumi melancolici non molestant cerebrum: nec alterant eius modũ: sed molestant cor tãtũ. ¶ Eius vero qđ sentit dominus debilitatis post saporẽ id est exercitiũ: causa huius est dimissio ꝛ interpollatio. Nã si gradatim rediret ad ipsum: paulatim percipiet in fine eius fortitudinem ꝛ letitiã: que solent resultare post quodlibet exercitium debite rectum. Et sic est finis horũ tractatuum.

Laus deo

¶ Incipit liber prime distinctionis secretorũ nature seu quinte essentie sacri doctoris magistri Raymũdi Lully de insula maioricarũ: qui doctrinã eius extractionis ⁊ applicationis ad corpora humana ad opera terribilia totius artis medicine procuranda: ⁊ ẽt metallorũ trãsmutatiões reserat: qui est ymago oium librorũ super his tractantiũ.

Ontristat⁹ erat Raymundus ⁊ non modica desolatione repletus: qm̃ tãto tpe laborauerat: vt sua per terrarũ orbẽ dispergeret scientia: ⁊ inde modicum effectũ consecutus fuerat: ⁊ etiam videns q̄ ab his a quib⁹ honorari dẽbat deridebat̃ ⁊ deducebãt ipz in ridiculũ ⁊ sibilluz. Et qz ẽt videbat q̄ Ro. eccle. de sua cura ⁊ sententijs ⁊ postulatiõibus minime curauerat: taliter q̄ finis ꝓpter quem erant exhibita minime sequebatur. ⁊ ideo ingressus desertum mestus est ⁊ voce alta acclamare cepit. Debeo ne ferre labores ⁊ angustias ⁊ tribulationes propter artem ⁊ scientiam quaz ipse exhibui: eo quia reputabat̃ tanq̃ stultus ⁊ fantasticus: ⁊ sic lamẽtabat̃: ⁊ vlulatu magno nauseabat anima eius. Egressus igĩ quidã frater oratorũ sancti Benedicti: deambulansq₃ per desertum ⁊ orans: cum audiret vocem timuit: ⁊ arbitrabat̃ feram esse: ⁊ silere incepit: stetitq₃ erectus ⁊ intuens respexit ⁊ didicit: q̄ vox hominis erat: ⁊ arbitrabat̃ ipm̃ esse vnuz ex fratribus suis. Qui cũ descenderet: videns q̄ habitus Raymundi nõ erat talis sicut suus: vidensq₃ sibi barbam prolixam obstupuit: eo q̄ nunq̃ viderat talem hominem in parte illa ⁊ dixit ei. Amice quid facis hic: ⁊ cur ploras: Rogo te si placet: dicas mihi. Rñdit ei Raymundus. Amice dimitte me in desolatiõe mea: qm̃ tu nequaq̃ mihi super hoc remediuz exhibere potes. Cõtristabor itaq₃ ⁊ lamentari non desinã donec in desolatione mea moriar. Rñdit ei Monachus Deus ⁊ dominus noster Jesus Xp̃s: in quo est pfecta consolatio te non deseret: sed circundabit te gaudio ⁊ leticia: necnon rebus his: super quibus lamentaris ipe qui dedit eis initium: dabit eis finem ẜm q̄ tuum cor gliscit. Respondit Raymundus. Bene noui Christum ptãtez habere super omnem creaturã: vt per ipsuz omnis creatura de tribulatione ad gaudiuz reuertat̃. Tamẽ qz creature aliquando sunt indisposite vt habituent̃ de tali gratia: non vult eis deus talem gratiam facere: hoc qdem non ex parte dei: sed ex parte creature causatur. Respõdit ei Monachus. Omnia sũt deo possibilia: vnde q̃uis tu sis indispositus: potest te ab ista tribulatione liberare. Respondit ei Raymũdus. Juxta dispositionẽ materie agit forma. Itẽ potestas dei ⁊ sua iustitia cõuertuntur: vnde dico q̄ in potestate ita est essentiale iustificare: sicut essentiale posse. Non igĩ potest deus aliquid: quin possit cũ iustitia: alias eẽt destructa vnitas eẽntialis potestatis ⁊ iustitie: ex quo quidem multa horribilia incõuenientia sequi possent: vñ dico: sicut deus creauit hominem sub ratiõe bonitatis: vt ratione bonitatis operaret̃ bonum: ita creauit ipsum sub rõne liberi arbitrij: sub ratione cuius voluit: q̄ operaret̃ libere: ⁊ ageret bene ⁊ libere. Alias enim si libere non opaṙetur: esset destructus in hoie actus liberi arbitrij: ⁊ operãdo bonum non haberet meritũ: qz ex defectu liberi arbitrij esset in priuatione: ⁊ sic deus esset contra iustitiam: qđ est ipossibile. Ideo dico: q̄ me idispositio: vel quauis alia creatura deus nõ potest voluntatẽ eius adimplere. Istud nãq₃ non posse non ex parte dei principaliter insurgit: sed ex parte ineptitudinis creature: que idisposita est: ⁊ insufficiens ad talem actum: vel gratiam recipere. Uidẽs itaq₃ Monachus Raymundu₃ sic loqui: intellexit ipsuz habituatum de magna sciẽtia cui dixit. Amice. In verbis tuis cognoui te habituatum magna scientia: rogo te vt reseres mihi quis es: ⁊ quod est nomen tuu₃: ⁊ nomen patrie tue. Raymundus autem recusabat: sed tantum fuit per vba Monachi cõmotus: q̄ reserauit sibi nomen suum: nomẽ q₃ sue patrie. Multo igĩ gaudio affectus est Monach⁹ eo q̄ Raymundũ viderat: quẽ tanto tempore videre affectabat. Et ait ei Monachus. Jã diu est: quo ego audiui te magna scientia esse peritum ⁊ arte: ⁊ etiã tuam artẽ multum proficere: maxime ad infidelium conuersionẽ: ⁊ etiã ad noticiã q̄plurimorũ secretorũ nature: que via medicinali: ac phĩa attingi possunt. Rogo te igĩ Christi amore: vt nobiscum magnam misericordiam facias: vt ex tua arte: siue scientia habeamus fructum: ⁊ vt facias nobis secretissimum compendium de infirmitatũ remedijs: qm̃ noueris nos hic diuersimode fore grauatos diuersisq₃ generibus infirmitatũ torqueri. Insuper si placet tibi vt per te reueletur si ars alchimie sit vera: an non: vt homines nõ cadant de honore suo ad paupertatẽ ⁊ vltimam desperationem. Naz finis artis tue hec est: vt. s. extirpentur secte ⁊ errores: ac ẽt falsitates. Ait itaq₃ Raymũdus. Uiginti septem anni sunt: qbus non cesso laborare: ⁊ lecturas maneriei diuersimode componere: sed tam modicos Christi famulos comperio: q̄ iam nauseat anima mea super tãto labore sine vtilitate. Ait Monachus. Uideo affectũ anime tue: qm̃ vis vt tua ars per mũdum diuulget̃: ⁊ omnes famuli Christi instruant̃: qui postea discurrẽtes per ydiomata linguarũ fidem Christi per mundum diuulgẽt. Sz si tu hoc: qđ a te postulo: opere compleueris: ne dubites: q̄ scientia tua cõsequetur finem propter quem est. Nam ⁊ istud oratoriuz erit forsan initiũ illius qđ optas. Uidens igĩ Raymũdus gesta Monachi: dicta ipsius imaginat⁹ fuit: ⁊ postea intelligens bonuz esse qđ Monachus postulauerat opere complere: alt ei. Ualde quieuit anima mea sup his que mihi locutus es. Librũ quem dicis tibi cõponam: iuxta cuius doctrinam non soluz corpora humana miraculose sanabuntur: sed etiam ipsa metalla imperfecta in purũ aurum ⁊ argentum conuertent̃. Quieuit tunc Monachus ex eo qđ Raymundus intercessiones suas opere adimplere volebat. Et descenderunt in mõasteriũ ibiq₃ moram traxit per aliqua tempora: ⁊ diuersa librorũ volumina cõposuit: que de Christi custodie cõmendauit: ac cuilibet volumini ꝓpriũ titulũ imponẽdo. Et qm̃ liber iste in metallorũ transmutatione: ⁊ in medicinali arte rez secretiorem pandebat: ideo ipm̃ librum secretorũ nature seu qnte essentie cognominauit: qz de qnq₃ essentijs rez ad plenuz in eo tractat̃. Qui nota sic ititulat̃: quã accipit vna ab altera: ⁊ ipsa mouet̃ ab informatõe: que administratur ei diuersimode: qz vna informatiõe indiget dicta virt⁹ in metallorum gñatione: ⁊ eorũ trãsmutatiõe ⁊ in elyxir. Que qdez informatio accipitur p gubernationez caloris.

Eus gloriose cuz tue sublimis bonitatis ac infinite potestatis virtute incipit liber secretorũ nãe: seu qnte eẽntie: qui doctrinã dat eius extractionis ⁊ applicatiõis ad corpora humana ad opera terribilia totius artis medicine ꝓcuranda: ⁊ via phĩca finienda: qua occultata: ⁊ vere medi

tine occultatᷣ: ⁊ etiam metalloꝝ transmutatio obstruitᷣ ⁊
reserata quelibet eoꝝ reseratᷣ: qui qdem est ymago oīum
libroꝝ super his tractantiū: quā deus gloriosus exhibuit
nobis: vt corpus nostrum a corruptibilitate quantū foret
possibile per naturam vsq3 ad terminū nobis constitutu3
a deo: ⁊ vt etiam ipsa metalla imperfecta in perfectū au-
rum ⁊ argentum transmutentᷣ. Et qm̄ desideriū meu3 est
vt artiste huius artis deum contemplantes per bona opa
potius deum intelligant: recolēt: ⁊ ament: pauperibus: vi
duis: orphanis male habētibus sine precio magno vel mi
nori succurrendo: ⁊ huiusmodi opa faciendo: vt non simꝰ
similes illi: qui dn̄i talentum ascondidit: ⁊ ad fine3 sibi cō
missum non exhibuit: vt ait Mat. 26. caplo. Confidēs. n.
in illo: qui inquit ad Moysen. Ero in ore tuo: ⁊ te docea3
quid loquaris: hoc secretissimū secretoꝝ archanoꝝ archa
num vobis viris euangelicis duximus declarandum di-
uina virtute inspirante: ⁊ ipsius infinita bonitate iuuāte:
modicā de ipsis pncipijs ⁊ regulis: ac de ipsius nature di-
scursu faciens mentionem. Cu3. n. de omnibus istis satis
plene tractauimus in placenti visione: solum enim princi
paliter non curamus nisi de eius placita ⁊ cognitionis ap
plicationis cōmodo: cuius ratione presentis libri exordiū
incipimus ad ipsum summe metuendu3: diligendum: re
colendum ⁊ amandum.

¶ AT liber iste diuiditᷣ in quattuor partes: in tres v3 disti
ctiones vel libros. ¶ In prima vero parte ponimus intē
tionem ⁊ cognitionem eius: ⁊ extractionem eius a quibus
cunq3 rebus elementatis. ¶ In secunda parte ponimus
modum praticandi ⁊ applicandi eam ad corpora huma-
na. ¶ In tertia vero parte damus modu3 praticandi cū
ipsa in metalloꝝ corporibus. s. in eoꝝ transmutatione3 in
aurum ⁊ argentum.

¶ Item in prima distinctione duo facimus. Primo recita
mus possibilitatē quinte essentie in genere. ¶ Secundo
vero facimus qđ pus dictū est. Prima ibi. (Ordimur nā-
q3 tibi fili.) Scđa ibi. (Non reputes nos mendaciu3 ptu-
lisse ⁊c̄.) Et q2 sacra scriptura est vnum de membris theo
logicis: ideo in primis duabus distinctionibus ipsam po-
nemus: ⁊ in distinctione tertia verba phica adiungemus.
Ordimur nāq3 tibi fili: ꝙ necesse est tibi scire ⁊ itelligere
proxima philosophoꝝ principia: a quibus petita ratio ac-
cipit radicalitatem immediate: ⁊ ex quibus immediate:
artista sua propria condiat instra: ⁊ iam sic fit: ꝙ p huius
libri pcessum aliqualiter consistet declaratum. Tn̄ i hoc
caplo in sūma vna breui enucleare proponimus ⁊ dicimꝰ
ꝙ principaliter tria sunt principia: cum quoꝝ cognitione
artista huius artis operatur hoc qđ vult tam in medicia
q̄3 in alchimica metallica ⁊ lapidifica ad componendu3
hoc qđ vult: siue hoc qđ natura elongetᷣ. ¶ Primū nāq3
principiū est materia: quā artistā huius operis op3 cogno-
scere: per qđ quidem medicina vel lapis accipit substātia-
le esse: q2 si materia est talis sicut postulat natura: erit for-
me acceptabilis: que per impressionis defectum elongari
minime potest: qn̄ qppe virtus ibi opatᷣ: qđ est mediū pn
cipale inter dictam materiam ⁊ alteras essentias: sicut ti
bi per processum huius libri dicemus. Secundū vero pn
cipium est simplex valde respectu primi: cum sit pmi me-
dium: per qđ quidem primum immediate h3 perfectiona
ri. Tertium vero principium est essentie quinte: a quibus
virtutes septem dependent: operatiue: informatiue in qn-
q3 eēntijs in iferioribus materialibus: que sunt mediate.
Primū nāq3 principium seu materia primi principij sunt
argentum viuum cum oībus metallis suis alterabilibus
in illa albatione quā in distinctōe tertia reuelabimꝰ. Itē
principium scđm: vel illius materie sunt limphe subtiles: in
quibus resoluuntᷣ limositates primi principij in substan-
tia mediocri ⁊ subtili materia: in qua vere minerales vir-
tus quiescūt. Quippe materia tertij principij est nimiū es
sentialis existentibus virtutibus stellaꝝ fixaꝝ ⁊ non fixa
rum ⁊ eaꝝ aspectus: ⁊ iste per quottidianas influentias in
funduntᷣ in materia appropriata cū arte scđi pricipij: que
immediate qescit in virtute minerali tam in herbis ⁊ ani
malibus q̄3 in metallis. Causat igitᷣ scđm pncipium: ⁊ est cō
ueniens receptibile tertij: ⁊ oīum suaꝝ virtutū descenden
tium a celo: que sunt omnis rei generate pfectio ⁊ forma
sicut liquide videtᷣ per inherentiā principia. Qđ vero ge-
nerat mālīter a pmo: vnde exit virtus mineralis: que est
essentia quinta elementalis: que est mā simplex: ⁊ hec ve
re pfectionatᷣ in accipiendo formā per essentiā qntam ce-
leste3: q̄3q̄3 in ipsa influat ⁊ imprimat. Igitᷣ hec virtus me
dia grauida a virtute acuta artificialr per nālem refluen
tiam pfectionalē cum suis virtutibus primi pncipij mām
ponit in esse pfecto per virtutē mediam mineralē: que est
cōis res lapidibus: ⁊ medicinis: ⁊ metallis: sicut plene tra
ctauimus in nr̄o testamento mō generali in parte pma in
caplo qđ incipit. Nunc fili mi obiectare poteris ⁊c̄.

¶ Referimus nāq3 tibi o fili mi: ꝙ cu3 mineralis virtus
sit cōis lapidibus: metallis ⁊ plantis. Omnis. n. differētia
quā accipit vna ab altera: ipa mouetᷣ ab informatione: q̄
administratur ei diuersimode: q2 vna informatione idi-
get dicta virtus in metalloꝝ creatione: aut in generatione
⁊ eorum transmutatiōe in elyxir: que quidem transmuta-
tio: ⁊ iformatio accipitur per gubernationē caloris extrin-
seci: qui mouet mineralē virtutem informatiuam: querē-
do motum scđm cognitam intētione3 opatij nālis: sicut de
clarauimus in testō: ⁊ inferius declarabitᷣ in. iij. distincti.

¶ Preterea sumus de intentione vt breuiter tractemꝰ su-
per testm̄ ⁊ codicillum: q2 requisiti fuimus per dn̄m Re-
gem Robertum illustrē. Itē reliqua vero intētio forma
tionis qua dicta virtus mineralis indiget ad intentione3
transmutandi metalloꝝ mām in lapides pciosos fit cum
magis lēto calore extrinseco: ⁊ cū motu tardiori: q forma-
tur tā per calorē obrestem q̄3 per cōem cōiuncte ⁊ diuer-
se: sicut declaratum in nostro lapidario extitit.

¶ Itē reliqua vero formatio: qua dicta virtus indiget ad
cōpōnē medicie: fit cū maiori calore: ⁊ cū repētino motu.

¶ Itē filij mi ignorare non hēs virtutē: que causatᷣ: quare
causatᷣ per dictoꝝ trium principioꝝ cōiunctionem: ⁊ eoꝝ
deriuationem. cuius vero cognitio habetᷣ per effectū pn-
cipale3: qui venit a quantitate: ⁊ a qualitate distincte: ⁊ ēt
a motu celi ⁊ stellaꝝ: ⁊ reꝝ generabiliu3 ⁊ corruptibilium
motaꝝ: ⁊ per eā informataꝝ. Non vō dicimus ꝙ sit opus
artiste operari cum figuris ⁊ celi ymaginibus p cognitio-
nem suoꝝ motuū: sicut q̄3plures phi asserūt. Sed sufficit
tibi habere cognitionē per influentiā caloris celestis ifor-
mati per figurā celi ⁊ stellaꝝ: quoꝝ rōne infunduntᷣ virtu
tes in mā apte appropriata: ⁊ illam recipit per nālem ar-
tiste industriam cum resolutione: que fit per artem natu-
re similiter. Que vero mutat duram mām ad pncipiū na
ture sui ad finē: ꝙ sit apta ad generationē ad recipiendu3
virtutes in aquis infusas fortiū mineraliū virtutum: sicu
ti ipamet accipit: ⁊ recipit virtutē informatiuā embriōis.
Et in isto passu phi fuerunt illusi ad illoꝝ rephensione3: q
cognouerunt quō celestis virtus sit nimis cōis oi clemen
tate nāe sua magna nobilitate oi tpe determinationē acci
pit: quō in rebus mixtis influitᷣ tantu3 p artē sicut p nā3:
⁊ hoc quippe fit rōne virtutū nāliu3: q̄ sunt sibi subiectū
⁊ pprium retinaculū tali mō: ꝙ scđm pprietates māe: ⁊ eiꝰ
spēm pprie recipiet equinā virtutē: ꝙ post talia condit
per naturam: que pro miraculo reputantur.

¶ Item

¶ Item notet quilibet artista: quod natura operarij non potest nisi ad minimarum successionem: nec etiam potest recipere aliquas virtutes nisi successione sue operationis: nec etiam possunt simul: nec constellationes possunt sufferre alicuius temporalis stationem punctuarij in certa virtute: que perfectum non diuersificet: etiam dato quod posset. Tempus quidem constellationis est ita minimum ratione circulorum reuolutionis: quod ante transit de vna virtute in alteram. Cur quippe non sine cognitione suorum motuum: in qualitate et quantitate: immo per artem succurrimus ad accipiendum et venandum virtutes iam dictas celestes: cum sint cões omnibus rebus inferioribus: et illas quoque includimus in aquis grauidis ex virtutibus mineralibus ad hunc finem: quod in tempore modico possimus exhibere multas virtutes et infigere in hoc quod elyxir: vel medicina humana: vel lapis preciosus venit ad terminum: et cum dicta virtus cõis: que in antea fuit atque deuenit de celo per cursum nature in materia prima. admisit de sua propria virtute in multiplicatione luminaris terrestris vaporabiliter sublimati cum ingenio artificiali: cum igne et diminutione ipsa per virtutem post instinctu naturali attractiuo virtualiter recipiet reliquas potentias terribiles: quibus impletur causa inuacua: et ingrediuntur per influentiã penetratiuam subtilem in alijs potentijs in spirituali materia subtiliata in simplicitate per ingenium nature: et artis restauratiue.

¶ Item intellige: quod ista attractio virtutum simplicium sit simul virtutibus materialibus: quia ex eo operamur in locis materialibus nullo possunt tempore attrahere nisi concordantes materias: et similes in materiali natura. Sed in tantum in quantum operam: et simpliciter in descensu cum impressione: et virtutis influentia in dictis materijs: descendendo iam sic quod non sit intantum diuisa: et hoc per magnam et potentem subtilitatem realium entium celi et planetarum. Per quam vero accipiant generalem virtutem et cõmunitatem in natura inferiori vsquequaque influent et in determinata materia. Tunc vero accipiunt certam determinationem per causam considerationis: que accipitur per materialia: que retinent illas sicut spiritus anime. Et tunc sequendo virtutem sui generis secundum meritum materie: in qua influunt.

¶ Et propter hoc Basiliscus interficit: et fulgur numos liquefacit sine burse lesione: totum autem hoc non est: nisi quinte essentie congregate et recepte in vnum iam nate in simplici materia elementorum: secundum quod materia vnius elementorum dominatur super alterum: secundum quod coadunatur per virtutes iam dictas operatiuas cum essentijs quinctis elementorum in certa et propria determinatione potestatis: vt patet in basilisco et fulgure: quibus virtus est altioris elementi simplicissimi in materia simplici: in quibus dicte sexte virtutes infunduntur: et ideo interficiunt subito etiam medicine composite in subtili et proportionata materia dictis virtutibus in instanti vel quasi mutant corpora humana: vel metallica: et hoc ratione supradicta probatur: sed super basilisci naturam multi philosophorum considerauerunt in metallis operari cum materie subtiliatione: et penetratione: et retentione: et inspissatione dicte essentie quinte intus in materia metalli: vt ex ipsa fiat elyxir: que vera fuit in hoc etc.

¶ Verumtamen fili mi triplicem considerationem in principio secundi habemus. ¶ Primo in medicina humana. ¶ Secundo in metallorum transmutatione. ¶ Tertio in lapidibus preciosis. ¶ In primo enim non consideramus nisi aquas aereas: in duobus vero vltimis aereas et terreas. ¶ Consideramus tamen specifico modo: vt patet per eorum libros. s. lapidarium et testamentum et codicillum: vt infra videbitur in tertia distinctione: qui vnius sunt nature: que in terra mittuntur: et alterius que ad aerem ponuntur. Que vero in terra mittuntur: habent virtutem fixatiuam et coagulatiuam. Et aque aeree habent potestatem indurari et coagulari. ita in elyxir sicut in lapides preciosos: sed quod proportionatur materia vel ad elyxir vel ad lapides iam dictos: et quo ad indurandum: fixandum: vel coagulandum: indigent forti virtute minerali sine aliqua ignitione multiplicata per celestes virtutes: que habent virtutem constrictiuam: et imitantur proprietatem materie et loci: adeo ponuntur et inhumantur in loco terrestri: quia nullius alterius elementi locus ita competit: per experientiam enim videmus: quod radij corporum celestium non ita vniformiter congregantur sicut fit in terra. Tanta est igitur virtus radiorum corporum celestium: qui influunt in terram: quod per vim ipsa tantum rerum terribilium est productiua: quod narrari non potest: propter hoc quod est receptiuum: constrictiuum: firmatiuum: generale omnium illorum vniformiter in figuris: et formis diuersis subtilibus cum informatiuo adiutorio: quod sol eis dat virtute sue circulationis et sui motus: quod est principale informatiuum immediate totius nature inferioris: que in partes tres diuiditur principales. s. animalem: vegetabilem: et mineralem sicut declarauimus in pluribus libris: et potissime in libro de intentione alchimistarum et codicillo. ¶ Et propter hoc cum terra sit locus: in quo radij omnes stellarum influunt virtutes proprias: et in quo cogantur: per quos influunt in ipsa proprias virtutes operatiuas: et viuificatiuas: sicut suarum sperarum centrum et retinaculum principale suarum virtutum in curia scita cum omnibus suis partibus: et iam pars illa: que mortua est ad vitam reuertitur per partes coniunctiuas cum celesti virtute et eius spiritus. Et quidem plus etiam dicimus: quod quomodo aque nostre in terram ponuntur: sicut tibi dicimus: ipse trahunt suis proprijs virtutibus vires terre: quas vero accepit a celo cum sua virtute propria plus de duobus archi proiectionibus: sicut ferrum trahitur per adamantem: et hic retinetur: quia proprietas celestis est virtutis: quod quanto descendit in terrestri elemento tanto crescit per terram per spiritum increscendi: et per spiritum per condensationem vsque inuenitur primum in retinendo cum spissatione: cum hoc certum sit quod nullum terrestre corpus existens in sua solidatione proprie non est aptum ad recipiendum virtutem: nec illam retinere: sicut refert donec quod in medio essentiali: quod est spiritus: qui est subiectum anime et a corpore primo acciperet taliter quod dissoluatur. ¶ Postea trahatur spiritus eius a uentre eius: quoniam ita postulat ratio nature: et propter hoc tamen per nos per artificium simile nature materia propria et altissimo spiritu: in quibus virtutibus habent retinaculum corporis in spiritu per resolutionem trahuntur et apprehenduntur cum nostro spiritu: qui intus est in vitio: et inhumato in terra cum suo proprio appetitu cum condensatione: et cum tali spiritu congelamus argentum viuum vulgi improbatum argentum tam bonum: sicut de minera sine attendendo ignis calorem: qui dicitur communis: sicut declarauimus in libro: qui dicitur experimentorum quod liber est principalis: et clauis omnium librorum: quos vsque ad istum composuimus in hac arte. ¶ Intellige igitur fili mi: quid potest ipse facere cum sua constrictione in alijs materijs: cum sine igne nobilificat argentum viuum: quod est communis et rudis substantie per transgressum eius per medium ratione medij naturalis. Et cum hoc sufficit tibi modus generalis.

aquarum tam vegetabilium q̃ mineralium ad medicinam humanam ⁊ lapidem philosophorum: ⁊ lapides preciosos: ⁊ hec est regula generalis.

¶ Dicto de intentione ⁊ consideratione quinte essentie rerum: nunc dicendum est de eius extractione. Et primo a quinta essentia vini incipiamus: cum ipsa sit virtus: ꝑ quã omnis huius libri adimpletur operatio. Hoc est. in quo omnes laborauerunt inquirentes rem creatam aptã ad finem: qui principaliter possit humanum corpus a corruptibilitate ⁊ a putrefactiõe seruare ⁊ diminutione: qꝛ hoc est quod omnes naturaliter affectant nunq̃ mori. ¶ Secundario vt magisterium transmutationis metallorum ⁊ lapidum sit ẜm rei veritatem reuelatum: cum in quinta essentia vini consistat totum. Nam ⁊ ait Paulus de homine dicẽs in epistola ad chorynthios. Nã ⁊ quid sumus in tabernaculis nostris nisi iugũ miseriarum .s. ex infirmitatibus: eo ꝙ volumus expoliari: ⁊ esse cum Christo. Hec Paulus. Quoniam pauci philosophi peruenerunt ad noticiam rei talis ⁊ eiusdẽ: ⁊ ratio huius est: qꝛ medici ⁊ philosophi nostri tẽporis nihil faciũt nisi pecunie desiderio: ⁊ ad finem honoris: quare deus nequaq̃ vult hoc sibi ꝯferre: cum sibi sint contrarij per auaritiam ⁊ largitatem. Sꝫ ĩquit noster philosophus ⁊ veridicus Paulus ad Hebreos caplo quarto in fine. Constitutũ est hominem semel mori: sequitur ꝙ fantasticum est querere rẽ ad corporis hominis perpetuationẽ: maxime qꝛ Genesis caplo scdo. inquit deus. Ne forte addã mittat manum suam ⁊ comedat de ligni vite fructu: ⁊ viuat in eternum: emisit igit̃ deus ipsũ de paradiso ⁊c. Et subdit. Et collocauit deus cherubin flãmeum gladium atq; versatilẽ habens in custodiam ligni vite. Esset igitur fantasticum affirmare: ꝙ deus daret ei rem vt perpetuaretur extra paradisum: ex quo prohibitum sibi extitit. Hoc autẽ filij mi ex sacro textu ineffabiliter teneamus: ꝙ deus vnicuiq; terminum vite p̃stat: ꝙ nullo ingenio humano pertransiri potest: vel quocunq; eius subsidio Iob dicente. Breues dies hois sunt ⁊ numerus illoꝝ apud te est. Posuisti termĩos eius: qui p̃teriri non poterunt: ergo querere subsidiũ ad vite terminum prolongandum fantasticum est ⁊ inane. ¶ Restat igitur rem querere: que citra terminum vite nostre possit corpus nostrũ a putrefactione seruare: ⁊ infirmum curare: ⁊ deperditum restaurare: donec veniat vltimata mors in termĩo prefixo ab altissimo creatore Deo. Ratio nãq; naturalis nobis demonstrat: ꝙ corpus hominis potest ꝑ rem minus corruptibilem a corruptibilitate conseruari aut ab infirmitate sanari: q̃ partem magis corruptibilem cum corruptibilitas: ⁊ etiam defectus ⁊ ꝑfectio contrariẽtur: nam vno simili addito sibi simili: facit magis simile. Nulla igitur res: que ad non esse habeat inclinationẽ: conseruari potest per consimilẽ rẽ. ¶ Sed querenda nãq; est res: que ad se habeat inclinationem: vnde quanto magis res inclinationem habet ad esse: tãto minus habet in se de contrarietate ⁊ corruptione: sed nulla talis medicina multis reuelata est: in qua sit tanta perfectio appetitus ad esse: ꝙ quantum miraculose effectum faciat mirabilẽ in humanis corporibus: qđ reputatum quasi ad miraculum. Sed nulla medicina de mundo hoc poterit nisi nostrum mẽstruum vegetabile celeste al'. dr̃ 5ª essentia: nã carnes a corruptione conseruat: elementatiua confortat. iuuentus pristina per ipsam restauratur: spiritum viuificat: crudum diggerit: rarum indurat: induratũ rarificat: macrum impinguat: pingue debilitat: inflãmatum infrigidat: infrigidatum inflãmat: humidum desiccat: siccum humectat quoquomodo: vna ⁊ eadem res contrarias potest operationes: solus actus vnius rei diuersificatur ẜm naturam recipientis: sicut calor solis: qui contrarias operationes habet: qꝛ lutum desiccat: ⁊ terrã liquefacit. Actus tamen solis vnus est in se: neq; quantum in se cõtrariat̃. Item fili mi dictũ fuit supra: ꝙ spiritus iste in subtili materia eleuatus: appetitum habet ad hanc complexionem: vel ad illam: qꝛ per philosophos prima materia esse rerũ asseritur. Nanq; sicut forma vniuersalis habet appetitũ ad omnem formam: sic quinta essentia ad q̃cunq; cõplexionem: ex quo euidenter patet ꝙ quinta rerum essentia illius dicitur esse complexiõis cui adiungitur: sicut si calidis adiungũt̃ calida: fit in eodẽ gradu ⁊ fortiori propter subtilem materiam: in qua sua forma: ⁊ actus eleuati sũt cum quibus ita operat̃: sicut basiliscus ⁊ fulgur: de quib⁹ supra diximus. Hãc vero naturam aliqui dixerunt nõ eẽ calidam: neq; humidam: nec frigidam: nec siccam: ex eo qꝛ de sui natura cum omnibus concordantiã habet: qui vero in hoc errauerunt: contra quos nos formamus hãc rationẽ. Omne quod est: aut est intellectuale: aut sensuale: sed quinta essentia nã est: ergo ⁊c. Non est intellectuale: cum in rebus vegetabilibus non sit intellectuale: nec ĩ mineralibus: est igitur sensuale: sensuale vero omne est compositum ex quattuor elementis: ⁊ quia compositum ex quattuor elementis: oportet ꝙ in quolibet elemẽto elementa sint actu: alias enim elementata non erunt composita: nisi ex accidentibus elementorum: ⁊ sic indiuidua erunt accidentia ⁊ non substantia: aut erunt composita: ex alia substantia preterq̃ elementorum: qđ est impossibile. ¶ Preterea esset possibile: ꝙ actus alicuius accidẽtis inseparabilis esset sine subiecto proprio in aliquo indiuiduo: sicut caliditas ignis: que in idiuiduis impossibile ẽ existere sine proprio subiecto suo: ⁊ h̄ est impossibile. Est igitur quinta essentia composita ex quattuor elementis: ⁊ in ipsa sunt actualiter omnia elementa cũ omnibus suis actibus. Sed omnia in ipsa sunt aggregata in tam subtili materia: ⁊ in forma tam subtili: ⁊ tam simplicitati propinqua respectiuo mõ: sicut in oculo basilisci: vt per experientiam patet in curatione morborum: ⁊ in metallorum transmutatione: ⁊ in preciosoꝝ lapidũ cõfectione. ¶ Nõ autem fili mi intelligas solũ de vna specifica nos hoc dixisse: sed in generali de quibuscunq; quinq; essentijs: iuxta suum modum ⁊ operationem. Hanc vero naturã philosophi fili mi vocauerunt celum: quoniam sicut celũ influit in nobis aliquando calorem: aliquando humiditatem ⁊c. sic quinta essentia in corporibus humanis ad artiste placitum. Et quidam naturã istam ad vnum contractam dixerunt menstruum: qꝛ menstrui proprietatem retinet: vt in libro tertio dicemus. Scimus nanque istam naturam modernis esse occultam: ⁊ ipsos penitus de eius veritate nihil perpẽdere. ¶ Huic vero celo applicamus stellas suas: que sunt plãte: lapides: ⁊ metalla: vt communibus oĩbus in nobis vitam ⁊ salutem. Fili mi hanc naturam princeps medicorũ hypocras scire medicis premisit dicens in prognosticis. Est etiam quoddam celeste: qđ ipsum medicum preuidere oportet: cuius si tanta sit prudentia: fit admirabili⁹ nimiumq; stupendũ: non ne illius est vt fieri rerum periculum omnino prohibeat: aut salutem cõpetẽti adminiculo tolerabilius faciat: quasi dicat: ꝙ sic. ¶ Certe fili mi verũ dixit hypocras: qꝛ futurum piculum euitari potest a corporibus: ex eo qꝛ omnem icor

ruptibilitaté

ruptibilitatē: ex qua infirmitas prouenire potest expellit ꝛ humores inequatos equat. Aut postquā infirmitatem prosperexit: cōpetenti adminiculo administrata tolerabilius facit: q: infirmum liberat deus. ¶ Preterea fili mi admirabilis est sapientia magistri hanc naturam cognoscentis: q: cum hac natura talia opera in medicina cōdit ꝙ videatur miracula facere. ¶ Galenus.n.veritatē huius narrare noluit: q: ipse dixit aeris dispositionē nos cōtinentis: vt videtur in glos. prognostice. His etiā modernis reuelata est hec natura per Joan. damascenum in libro de simplicibus medicinis in principio dicentē. Nulla est causa querenda nisi a celo: sed a quo celo assignare noluit. Sed solum tibi fili hoc est per nos reuelatum: vt deum intelligas: ames ꝛ recolas: ꝛ sis memor finis tui: omnia ad honorem ꝛ laudem dei applicando.

¶ Hec est pars secunda prime distinctiōis: seu primi libri: que docet trahere quintam essentiam a plantis: ꝛ primo a vino: vnde incipit canon primus: qui intellectum regulat in hac operatione.

On reputes nos mendaciū dixisse in hoc: qđ de q̄nta essentia pmisimus. Quare fili scias: ꝙ nullus modernoꝝ sciuit nec ad eius ꝑuenit noticiā: nec vidim⁹ in diebus nostris: ꝙ quis intelligeret de hoc quicꝗ̄. scilicet de secreto ꝛ magisterio ei⁹. ¶ Igitur in nomine domini nostri Jesu Christi. Accipe vinum rubeum vel album: ꝛ sit de meliori qđ poterit reperiri: vel saltē capias vinum: qđ non sit aceto sum quo vis modo: neq: parum: neq: nimium: ꝛ distilla aquam ardentem: sicut consuetum est per canones bracchiales eris: ꝛ postea rectifica illam quater ad maiorē rectificationē. Sed dico tibi ꝙ ter sufficit rectificari ꝛ bene claudere: vt spiritus cōburens non exalet: q: in hoc ꝗ̄ plures errauerunt vsq: ad septies arbitrātes rectificari. Est autem tibi fili mi signū infallibile: postꝗ̄ videris: ꝙ çucharū madefactū in illa positum ad flāmam comburat similiter aqua. Postꝗ̄ autem sic habueris aquam preparatam: tu habes materiam: de qua quinta essentia trahit ad actum: que est vna principalis: de qua intendimus i libro hoc. Accipe igit̄ illam: ꝛ pone in vase qđ circulationis appellat̄ vel i pellicano: qđ dr̄ vas hermetis: quoꝝ forma iferius apparebit: ꝛ claude fortissime foramē cū olibano: vel mastice molli: vel viua calce mixta cū ouoꝝ albumine: ꝛ ponas in fimo calidissimo per sui naturam: aut in vinacia: quibus nullus calor per accidens attribuitur: qđ fili facere potes: si in quātitate magna posueris de qualib: istarum rerum ad angulum domus: que quātitas sit.xxx. onera gerularia. Hoc esse oportet vt calor nō deficiat vasis: q: si calor deficeret: corrumperetur aque circulatio: ꝛ qđ querimus non fieret: si non calor continuus ei administratus fuerit per continuas circulationes. Nostra.5.essentia separatur in colore celi: qđ videre potes per diametralem lineam: que partem superiorem.i.quintam essentiam diuidit ab inferiori.i.a fecibus: que sunt in colore turbido. Est autem natura ista quasi incorruptibilis ꝛ immutabilis: ex eo q: ad tantam glorificationem deueniet.

¶ Nam ꝛ ita habet respectu totius corporis mundi: illo modo ꝙ per artificium mutari potest natura.

¶ Canon secundus: In quo continetur sciētia: qualiter nostra quinta essentia ab artista cognosci potest.

¶ Facta per multos dies in vase circulatione inferius descripta: aut in vase hermetis continuatio circulationis aperies foramen: qđ cum dicto clausore obstruxisti: ꝛ si odor supra mirabilis exeat: ita ꝙ nulla mundi fragrantia ei comparari valeat: in tantum ꝙ vas positum ad angulum domus miraculo inuisibili trahit omnes intrantes: aut vase posito supra turrim trahit omnes aues: quibus omnibus odor nares attigerit: ita ꝙ circa se ipsum stare faciat: tunc habebis fili nostram quintam essentiam: que aliter dicitur mercurius vegetabilis ad tuum libitum: vt applices in magisterio metalloꝝ transmutationis. Qđ si nō inueneris influxū attractionis reclude vas vt ꝑus ꝛ pone in loco prius assignato: ꝛ stet ibi dōec ꝯsequaris signū predictū. Hec vero quinta eēntia sic glorificata nō hēbit illū odorem nisi corpus sit dissolutus in ea ꝛ illū ardorē in ore tuo sicut aqua ardens: hec quidem vocatur a philosophis clauis totius artis philosophie: ꝛ tam celū ꝗ̄ nostra quinta essentia: que eius adiutorio venit ad tantam sublimitatem nobili forma sunt impleta: ꝛ subtilissimā mām habent: vt per se solum: ꝛ cū stellis terrenis: quas supra diximus: faciat operator huius operis miracula supra terram.

¶ Canon tertius qualiter nostra quinta essentia: seu vegetabilis mercuri⁹ haberi potest sine magnis expēsis ꝓ his qui altissimam paupertatem obseruant.

¶ Concreauit altissimus non solū in aqua ardenti: sed in omni planta: lapide: ꝛ metallo quintam essentiam quādā durabilem atq: mirabilē: atq: etiam in animalibus: serpentibus ꝛc. Aperi igitur fili intellectum: ꝛ intelliges veritatē: q: res generabilis ꝛ corruptibilis statim destruitur postquā vi corruptionis rei ꝛ elementorum contrarietate exalat. Nam hoc signū a vino accipere poteris postquā conuertitur in acetum: q: ab ipso aqua ardēs distillari nequit: nec per consequens quinta essentia: cum quinta eēntia: cum aqua ardenti ꝛ spiritu combustibili trahitur: que quinta essentia dum est in vino vinum in sua virtute existit: si autem conuertitur in acetum: ꝛ sic de alijs similibus istis: trahas ergo quintam essentiam cum aqua ardēti: simul per canones bracchiales: vt supra diximus ex quocūq: vino: quāuis turbato ꝛ feruido: preterꝗ̄ ab aceto: cum in aceto non est aqua ardens: nec per consequens: quinta essentia. Nam sūma cautela est tibi fili talia vina pro modico precio: que inueniūtur habere: ꝛ facere vt supra: q: quinta eēntia: que quasi incorruptibilis est ꝓpter malam vini complexionem non corrumpitur: modus nā q: primus ꝛ omnium principalis est: quem tibi superius nominauimus. Secundus est verus: ꝙ capias ampullas cum collo longo: ꝛ ex dicta aqua ardenti imple duas partes ꝛ gira collum ampulle claudendo prius ipsum cum cera: vel dicto clausorio: ac deinde sepellias eam totam in loco superius deputato: ꝛ stet ibi donec consequaris signū predictum: quā trahes perforando collum ampulle. Caueas tamen in attractione eius a vase: quoniā statim miscetur quinta essentia cum fecibus: si forte suauiter non eleuata est a loco circulationis per artistam deputatum.

¶ Hec vasa sunt illa: que tibi superius nominauimus: ex quibus fit magisterium: que vltra rostrum impleri debēt aqua ardenti: ⁊ vasa ista habent formam cubitalem in longo ⁊ in amplo mensuram vnius palmi: ⁊ sint integre facta ⁊ solida.

¶ Canon quartus qui docebit te extrahere quintam essentiā ab omnibus plantis fructibus ⁊ radicibus ⁊ carnibus ouis ⁊ sanguine.

¶ Est aliud ex secretis nature: vt tu fili scias trahere quintam essentiam ab omnibus plantis fructibus radicibus carnibus animalium ⁊ ouis: ⁊ auium: ⁊ sanguine ⁊c̄. Capias igitur quācunqȝ rerum volueris: ⁊ teras bene fortiter in mortario: ⁊ pone ad putrefaciendum in vase per quadraginta dies: postea extrahas: ⁊ distilla aquaȝ per elembicbum ter vel quater: sic aquaȝ ardentē fecisti: ⁊ in quolibet supradictorum vasorum pone ad circulandum: donec signum consequaris odoris prius iaȝ dicti: aut fili trahas a quacunqȝ istarum rerum quattuor elementa ⁊ aerem: ⁊ ignem pone in vasis iam dictis: ⁊ fac circulari: donec consequaris signum predictum: grandissimū enim ē opus factū in magisterio medicine. Omnes iste qnte eēntie sūt quo vis istoꝝ modoꝛuȝ extracte: in mille cuplo .n. plus operantur q̄ earum medicine ante eaꝝ extractionē: taliter ꝙ pro miraculo reputatur apud vniuersum orbē. Nihil quippe in omnibus quinqȝ essentijs adimus .s. in earum extractione: nisi ꝙ per nouum artificium superflua debemus remouere.

¶ Canon quintus: qui docebit extrahere quattuor elementa ab omnibus rebus .s. plantis: animalibus: ⁊ metallis.

¶ Cum pretermittamus pro modico tibi reuelare secretū .s. qualiter poteris elementa ab omnibus rebus .s. metallis: plantis: ⁊ animalibus extrahere: ⁊ regula generalis est ꝙ illa: que de plantis terrenda fuerunt terrant: ⁊ post contritionem ponant in vase vitreo ī fimo equo ad putrefaciendum per mēsem cum dimidio: quo transacto pone super vas caput suum: ⁊ distilla aquam per balneum maris: qd̄ tibi inferius reuelabimus per figuram vnaȝ: quousqȝ per balnei distillationem plus noluerit distillare: tūc temporis extrahe cucurbitam a balneo: ⁊ reitera aquam: quam distillasti super feces: ⁊ gira bene cuȝ sigillo: ⁊ claude ⁊ pone ad putrefaciendum per decem dies: postea extrahe: ⁊ pone desuper caput alembichi: ⁊ distilla per ignem cinerum: quousqȝ noluerit plus per illam distillationeȝ distillare. Tunc fili mi scias: ꝙ tu habes extracta duo elementa ad partem: nunc igitur vt diuidas illa: que sunt aer: ⁊ aqua facies sic. Tu fili mi aquam illaȝ quā per scd̄am distillationem distillasti accipe ⁊ pone in cucurbitaȝ distillatiōis: ⁊ repone caput alēbici ⁊ distilla in balneo: ⁊ illud qd̄ distillaueris non est nisi aqua: quoniam per illum gradum caloris nihil aliud exit. Nam ignis balnei dr̄ ignis primi gradus: ⁊ ignis cinerum dr̄ ignis secundi gradus: ⁊ ignis ardēs dicitur ignis tertij gradus. Fili valde vtilis ē ista scientia graduum ignis ad ista cognoscenda potissime in metallo propter caloris cōfusionem: ⁊ tunc fili aer manet in fundo vasis: qꝛ non valuit per calorem secundi gradus exire: ⁊ tunc repone ad parteȝ: ⁊ reitera aquā: quā ab aere extraxisti super feces: ⁊ fac sicut prius ⁊ pone ad putrefaciendū in fimo per tantum tempus: sicut de aere fecisti: ⁊ pone ad distillandum in igne tertij gradus: ⁊ da sibi ignem: donec totus distilletur: ⁊ post hoc reitera ad distillandum in balneo: ⁊ exibit aqua: ⁊ ignis manebit in fundo vasis: qꝛ non valet per illum calorē exalare ⁊ serua ad partem. Hec que tibi diximus de omnibus vegetabilibus intellige que in succo abundant. Et sic quoqȝ facies in metallis prius cum nostro menstruo illa resoluere facies sub fimo per vnam ebdomadam: ⁊ ꝙ menstruū sit acutum cum vegetabilibus: aliquibus illorum: que inferius in questiōario dicemus. Postq̄ vero fili metalla fuerint dissoluta pone ad distillanduȝ in igne primi gradus ⁊ exibit menstruum: ⁊ manebit calx metalli in fundo. Post hoc vero reitera super feces metalli de nouo menstruo ad pondera metalli: ⁊ pone ad putrefaciendum per mensem cū dimidio: ⁊ post hoc distilla sic fecisti de vegetabilibus: sed qualibet vice addas nouuȝ menstruū super feces. Fili multe fuerunt opiniones philosophorum in extractiōe elementoꝝ a mineralibus: sed hic ponere nō curamus: qꝛ diuersimode tractabimus in tertio libro.

¶ Fili multi philosophorum in aqua forti communi facta ex vitriolo ⁊ sale nitro sua corpora metallorum dissoluebāt: ⁊ per euaporationem trahebant aquam illam: ⁊ calx corporum remanebat infra vas: ⁊ postea cum aqua dulci cōmuni illam abluebāt: ⁊ per euaporationeȝ trahebant aquam illam. Et post illam calcem cum menstruo dissoluebant ad operā sua: que non ſm ꝙ competebat sequebatur finem optatum. Ratio huius est: qꝛ dissolutio: que fit cum forti aqua non est talis: sicut natura postulat: ⁊ qꝛ etiam illi: qui talia fecerunt ignorauerunt vegetabilia nostrum menstruum acuentia: ⁊ etiam ignorauerunt aquā mercurij vulgi: quaȝ in compendio missaȝ regi Roberto reuelauimus: quod compositum est super testamento ⁊ codicillo in parte illa: que tractat de cōpositione margaritarū sic cōditaꝝ ⁊c̄. Sed fili tibi reuelabimus in hoc capitulo calcinationes: in qua nullum metalloꝝ amittit de specie: ⁊ menstruum infra modicuȝ tempus ipsum resoluet. Et magisterium huius secreti tale est: ꝙ tu fili capias aurum vel argentum in tenues laminas redactuȝ: ⁊ accipe particulam cum tantūdem de argento viuo vulgi: ⁊ pone ad ignem lentum: ⁊ cum fumauerit mitte laminas: ⁊ moue cū ligno: ⁊ post hoc mitte in gaçola in qua q̄ sit frigida: ⁊ si talis fuerit pasta: ꝙ frāgat ad modū metalli campanarum: nisi reuertatur massa alembichi: ⁊ dimitte euaporari plus de argento viuo: ⁊ iterum mittatur in aqua: ⁊ postquaȝ dura fuerit: sicut dictum est: pone pastā in galaiade vt diximus cū quarta parte sui salis communis ⁊ contere fortiter donec pasta: ⁊ sal totum videat sal nigruȝ. Accipe igitur fili istud sal: ⁊ pone in sublimatorio: si volueris seruare argentum viuum: ꝙ si non: pone illum in quadam gaçola: que ignē sustineat: ⁊ da sibi igneȝ dōec videbis: ꝙ totus mercurius exalauerit: vel sublimauerit. Postq̄ vero hoc cōpleueris mitte istud sal in altera gaçola: ⁊ superpone de aqua feruentissima: ſm ꝙ tibi visum fuerit: ⁊ misce cum quodam ligno: ⁊ sal fundet ⁊ vertetur in aquam nigram: quam quiescere dimitte: ⁊ post illā extrahe ⁊ mitte passim euertēdo: donec tota euersa fuerit: ⁊ calx remanebit inferius. Iteruȝ super mitte de aqua feruentissima: ⁊ fac sicut prius: ⁊ iterum mitte sibi de supradicta aqua: donec exeat a calce clarissima: sicut missa fuit.

Canon sextus

Cal.

fuit: ⁊ tunc pone calcem ad desiccandum ad solē ⁊ habebis ipsum perfectissime redactum in pulverem subtilissimum ad usum artiste: cuius vis. Item fili cetera metalla habent diversum modū calcinationis: de venere fit calcinatio sic fit es ustū. Saturnus ⁊ Juppiter calcinant̄ cū sale communi preparato agitando in alboth cum ligno ⁊ mittendo sal modicum: ⁊ post hoc abluatur: sicut dictū est cum aqua ferventissima: ⁊ postea pone ad desiccandū ⁊ factum est.

¶ Canon septimus in quo cōtinetur scientia ad extrahendum quintā essentiam rerum omnium ad applicandum illas corporibus humanis s̄m q̄ opportunum fuerit.

¶ Deus celi talem contulit virtutem generaliter quinte essentie: ut extrahas illam ab omni ligno fructu flore radice foliis lapide ⁊ metallo: carne semine ⁊ specie: que deus conditor nature creavit: cuius quippe secreti magisterium tale est: postq̄ꝫ fili vini quintam essentiam habueris a fecibus separatam: cum propria noveris posse extrahi omnis rei quintam essentiam infra tres horas: ut evitetur tantus labor: atqꝫ tediū tibi fili dilecte. ¶ Capias igitur in dei nomine quamcunqꝫ rem: a qua volueris q̄n tam essentiam separare: ⁊ mitte illam in nostram quintā essentiam vini: ⁊ pone ad fortem solem in vere: vel pone illam cum vase ad ignem levem: ⁊ infra tres horas habebis quintam essentiam rei mixtam cum quinta essentia: que convertetur in talem naturam: sicut res que sibi mittetur. igitur si sit calida: si frigida: si humida: si sicca: si laxativa: si sicca: vel cuius vis alterius conditionis ⁊ odoris fuerit: talis nature fit: quia ut supra tibi revelabimus appetitum habet ad hanc complexionem: vel ad illā talem. Igitur quintam essentiam fili habebis sicut res quā tibi intromiseris talis odoris. saporis: complexionis: virtutis: operationis ⁊c. ⁊ ideo fili maxime cautela est hec in operatione medicine: ut cum una ⁊ eadem medicina scias diversas operationes facere: ad quam forsitan non pervenit operator dure cervicis ⁊c. Et sic fili cū celo nostro a stellis suis: quas supra nominavimus: fiet per naturam quod reputabitur ad miraculum.

¶ Canon octavus: qui docet: que sunt res calide in primo gradu simpliciter: ut talis nature reddatur quinta essentia nostra ad applicandum ad humana corpora.

Cal. i p° ¶ Hactenus fili verum plantarum secretum tibi pandemus. s. in earum complexione: ⁊ primo de calidis simpliciter in primo gradu: unde fili medicīe calide simpliciter in primo gradu sunt iste. s.

Absynthium
Semen coriandri
Borago
Altea
Atriplex
Eupatorium
Cancilla
Sticados arabi.
Tribulus marinus
Radix peonie
Radix aristologie rotun.

Flores nasturcii
Amigdale dulces
Avellane sicce
Capparis
Folia gariofilorum
Cardamomum
Licium
Storax liquida
Pal.
Columbi novi
Semen altee

Castanea
Spica celtica
Camomilla
Nuces
Semen caulis
Mora matura
Juiube
Ficus sicce
Cuscute
Spica nardi
Folia lauri
Amomum
Crocus

Semen trifolii
Sandaracha
Triticum
Panicum
Sarcocolla
Ja.
Muscum
Vitrum
Caro camellina
Vitulina
Gallinarum
Anserum novarum
Fasianorum

¶ De istis quippe fili operare s̄m exigentiam: ⁊ talis complexionis virtutis reddetur tibi quinta essentia nostra.

¶ Si propter infirmitatem provenientem halitus in tāto gradu frigiditatis: q̄ medicinas in primo gradu calidas operari non potest: applicet sibi medicinas in secūdo gradu calidas: que sunt hec: que sequuntur: ut docet canon. Canon nonus Cal. i. 2.

Polium
Prassium
Centaurea minor
Catapucia
Si.
Reubarbarum
Lignum aloe
Uve amare
Citri nigri
Feniculi
Asparagi
eorumqꝫ radices
Radix maratri
Daucus
Semen urtice
Fenugrecum
Semen pastinace
Semen raphani
Fistici
Bdelium
Flores croci ortini

Cancilla
Bulbi
Carvi
Tamariscus
Amigdala amara
Dattali
Mel novum
Semen aneti
Brusci
Apii
Petroselii
Semen peonie
Xilobalsamus
Cortex citri
Folia citri
Nux muscata
Faseoli
Lacce
Urina
Ambra
Uva matura

¶ Aperies ergo oculos tuos fili: ⁊ videas quibus rebus ex his indigebis ad magis calefaciendum ex eo: quo modo non sufficientes fuerint tibi medicine. primo sive in primo gradu: ⁊ non utaris medicinis: nisi prius scias in quo gradu sunt medicine simpliciter constitute: q̄ aliter nescies quid componis: vel quid das infirmis.

¶ Canon decimus: qui docet: que res sunt calide in tertio gradu ad affigendum eas in nostra quinta essentia ad habendum quintam essentiam calidam in tertio gradu.

¶ Fili in quo casu infirmitas nimie frigiditatis viget indiges habere medicinas in tertio gradu calidas mixtas cum celo nostro: ⁊ nostra quinta essentia eiusdem complexionis reddatur: ⁊ sunt hec. Cal. i. 3°

Siseleos	Apii folia	Pix greca
Thimus	Enula	Serapinum
Ciperus	Polipodium	Oppoponacum
Camedreos	Cassialignea	Yreos
Camepitheos	Galanga	Dictamus
Isopus	Piper longum	Hermodactilus

Sansucus	Siratus	Serpentaria
Sambucus	Ameos	Zedoaria
Assarum	Ocimi	Doronici
Mentastrum	Nigella	Zinciber
Calamentum	Siler montanuz	Gariofili
Pullegium	Cinamomum	Assafetida
Origanum	Costum	Armoniacum
Rutha domestica	Folia oliuarum	Galbanum
Squinantum	Nux indica	Mumia
Porrum	Lupuli	Castoreum
Cētaurea ma.	Saxifragia	Gētiana: pix lqda

¶ Cum ergo volueris applicare res calidas in tertio gradu propter nimiam frigiditatem superabundantem applica celo nostro: ⁊ talis virtutis efficitur.

Cal. i. 4 ¶ Canon vndecimus: qui docebit te: que res sunt calide in quarto gradu: vt affigas illas nostre quinte essentie: ⁊ cuz opportunum fuerit reuelabo tibi: que sunt medicine simpliciter in quarto gradu caliditatis: ⁊ sunt hec que sequuntur. videlicet.

Rutha syluestris	Nitrum	Piper nigrum
Piretrum	Petroleum	Uitrū adustum
Anacardus	Semē sinapis	Oleandrum
Sulphur	Euphorbium	Cardus visci
Sal armōiacum	Scamonea	Napellus
Flos eris	Collogntida	Sqlla. Alleum

¶ Dicto de medicinis: in quibus continetur complexio ignis secundum dispositionem quattuor graduum: congruum est vt dicamus de medicinis continentibus complexionem aeris: cum post ignis speram: spera aeris sequetur.

Hūida in pmo ¶ Canon duodecimus: in quo cōtinetur sciā eorum: que sunt res humide secundum ordinationem quattuor graduuz: ⁊ primo de humidis in pmo gradu. Christi adiutorio ac eius magnitudinis bonitate perficiamus consideratione ⁊ doctrinam rerum humidarum in primo gradu: que sūt iste: que sequuntur simpliciter.

Flos fabe	Liquiritia	Lingua auis
Flos lupini	Amigdale dulces	Gūmi arabici
Semē pastinace	Primula veris	Coturnices
Lignū pastinace	Cāna çucchari	Pisces recentes

¶ Canon tertiusdecimus: in quo continetur scientia reruz humidarum in secundo gradu simpliciter: vt quando infuerint tante siccitatis: q tibi sufficientes non fuerint res humide in primo gradu: applices illas: que in secūdo gradu humide fuerint: vt tale reddatur celum nostrum.

Hūida in scdo ¶ Congruum est fili vt tibi reuellemus: que sunt humide res in secundo gradu simpliciter: vt talem reddas nostraz quintam essentiam: cum necessarium fuerit: ⁊ sunt iste q̄ sequuntur.

Semē malue	Crisomilla	Endiuia
Semē lactuce	Persica: asparagi	Lactuca agrestis
Ziciō	Lactuca	Cicorea
Flos nenupharis	Malua	Aloes epaticus

¶ Ex his igitur fili applica quinte essentie nostre cum medicine humide in primo gradu non fuerint sufficiētes ad eradicandum siccitatem peccantem.

¶ Canon quartusdecimus: qui docet: que sunt res humide in tertio gradu: vt cum necesse fuerit habeas earuz cognitionem ad illas applicanduz celo nostro: vt habeas celuz nostrum humidum in tertio gradu.

¶ Fili mi cum videris: q siccitas tanta est: que per medicinas humidas in gradu secundo extingui non potest applica medicinas humidas in tertio gradu celo nostro: q̄ sunt hec que sequuntur. Hūida in tertio

Semen gal.	Flores viole viridis
Poma viridia	Saturiones
Filocaparon: Eruca	Alquitua
Radix pastinace	Semen castorei
Flores viole celestis	Semen lini
Flores papaueris	Fructus papaueris albi.

Hec sunt res humide in tertio gradu simpliciter has affige in celo nostro: vt viguerit necessitas.

¶ Canon quintusdecimus: qui docet: que sunt res humide in quarto gradu: vt affigas illas in celo nostro ad applicandum illas corporibus densis propter nimiam siccitatem. Hūida in q̄rto

¶ Ratio nature est fili: vt reuelem tibi: que sunt medicine humide in quarto gradu: vt affigas illas in celo nostro: vt influat in nobis humiditatem quamplurimam: cum necesse fuerit: ⁊ res humide ī quarto gradu simplicitatis sūt iste: que sequuntur.

Aureola	Lacataria	Cerebrū columbi
Argentum viuuz	Stinci	Gamelion
Mercurialis	Cerebrū gūnici.	

¶ He igitur medicine reddent celum nostrum humiduz in quarto gradu: quas applica secundum exigentiam ⁊ vires patientis. ¶ Dicto vero de medicinis humidis que complexionem habent humidam. s. aeream: nunc restat vt dicamus de habentibus proprietatem aque: ex eo quia post aerem spera aque per primam causam situata est: procedendo secundum ordinationē quattuor graduum; sicut in alijs ⁊c.

¶ Canon sextusdecimus: in quo continetur scientia reruz frigidarum: ⁊ primo de frigidis in primo gradu. Fri. i. p.

Hoc est vt nr̄a qnta eēntia redigatur frigida in pmo gradu reuelabimus tibi medicinas dictam habentes cōplexionem: que sunt he: que sequuntur.

Grana salicis	Herba acetosa	Pruna
Tamarindi	Fabe virentes	Flos rose viridis
Ordeum mūduz	Pira hn̄ matura	Ar.

¶ Has medicinas applicabis celo nostro: vt reddatur frigidum in primo gradu: vt scias ipsas celo nostro applicare: cum necesse fuerit vt influat super nos frigiditatem primi gradus. ¶ Fili si tibi per nimium calorem nō sufficerent medicine frigide in primo gradu applica celo nostro res frigidas in secundo gradu: postea facias applicationem secundum q tibi videbitur: ⁊ medicine sunt iste: videlicet. Fri. i. 2.

Hebenus	Penthafilon	Malagranata: seidula
Litargirium	Arnoglossa	Mora īmatura
Folia salicis	Brisolocāna	

¶ Canon decimusseptimus: qui docet: que sunt res frigide in tertio

in tertio gradu: vt quando non sufficientes fuerint medicine frigide in primo & secundo gradu: ꝙ applices illas: que sunt in tertio gradu: vt scias remediu3 adhibere caliditati dominanti.

Fri.i.3°. Hactenus fili reuellabimus tibi: que sunt medicine frigide in tertio gradu: vt quando infirmitas fuerit tãte siccitatis: ꝙ illi non sufficiant medicine primi & secundi: recurras ad ista: que sunt tertij gradus: & sic remedium adhibeas: & sunt que sequuntur. s.

Virga pastoris	Molomes	Psilium
Oés sandali	Citrulli	Paritaria
Ypogstidos	Cucumeres	Vua milana
Portulaca	Sorbe	Spodium
Semẽ eius	Plãtago semẽ ei⁹	Poma.

Medicinas istas applica celo nostro: & habebis ipsum frigidum in tertio gradu: & vtere illo dũ fuerit oportunũ.

Canon. xviij. qui docet: que sunt res frigide in quarto: & vtaris illis dum fuerit necesse.

Fili mi certum sit tibi: ꝙ multorum fuit opinio: ꝙ nulla res erat in quarto gradu frigiditatis constituta per naturam: contra quos istam facimus rationem. Omne elementum: vel quecunqꝫ alia res appetit esse in maiori perfectione: quam sua natura capere potest: cuius ratione elementum quodlibet in elementatis appetit quartũ pũctum simplicem: vt suum contrarium reprimat: vel saltẽ ei adquetur per resistentiam: vt esse suum non priuetur ab indiuiduis. Si igitur aqua per natura3 non inuenitur in indiuiduis in quarto gradu: sicut in primo: secũdo: & tertio: aqua non appeteret maiorem perfectionem simplicitatis: quã in indiuiduis habere potest: & sic similitudo sue simplicitatis in maiori gradu multiplicata esset ei per naturam odibile3: & suum contrariu3 esset illi amabile: quod est impossibile. Preterea. Nullus morbus calidus in quarto gradu esset curabilis: quod est inconueniens & cõtra finem medicine. Item esset ipsa aqua destructa contra: & ideo regula: q2 non transmuttent extra se similitudinem suam per modum sue perfectionis & suarũ partium: & cum similitudinibus dictarum partium operatur in indiuiduis. Ratio huius est: q2 talem defectum natura bonitatis & virtutis &c. non consentiret: cum ista naturaliter appetant multiplicari in maiori perfectione entibus realibus ꝙ̃ esse potest secundum suam naturam: quorum contrarium ageret aqua: si non esset reperta in secũdo gradu ĩ rebus naturalibus: quod est impossibile.

Fri.i.4 Fili mi multa alia inconuenientia sequi possent ex eorum opinione: sed illa dimittimus causa breuitatis: vnde res frigide in quarto gradu sunt iste que sequuntur.

Opium	Iusquiamus	Cicuta
Mandragora	Semen eius	Semen eius
Camphora	Semperuiua	Ebenus
Semẽ papaueris	Aqua eius	Salamandra
	Mucillago psilij	Barbassus

Hec quippe res applica celo nostro: & habebis ipsum frigidissimum.

Diximus de medicinis frigidis secundum ordinẽ quatuor graduum. Et quia post omnium elementorum speras spera terre situata est vltimo: ideo de rebus siccis vltimo dicendum est.

Sic.i.p. Incipit canon decimusnonus: qui docet que sunt res sicce in primo gradu.

Ordine premisso fili tibi rerum siccaru3 reuelemus vt affigas necessario celo: & primo de siccis in primo gradu simpliciter: & sunt iste. s.

Spuma maris	Argilla	Caro caprina
Caules	Caro bouina	Turtures antiq̃
Fabe sicce	Caro ceruina	Columbi antiqui
Amidum	Caro camellorꝫ	Caro oium auiu3
Thucia	Caro leporis	q habitãt in aqs

Affige ergo fili has medicinas celo nostro & habebis ipsum siccum in primo gradu: vt vtaris illo: cu3 tibi oportunum fuerit &c.

Canon vigesimus: qui te docebit: que sunt res sicce in secundo gradu: vt cum tibi fuerit necesse applices illas nostro celo: vt influat in nobis siccitatem in secũdo gradu. Sic.i.2.

Fili quando infirmitas tam humida fuerit: ꝙ tibi non sufficiãt res in primo gradu sicce: addes istas celo nostro que sunt in primo gradu sicce. s.

Risum	Cortex thuris	Thipus
Balaustie	Cortex orni	Lapis laçuli
Testa maligra	Xilobalsamus	Lapis armenus
Uberi ro. sicce	Flos ro. sic.	Nespule mature

Has q̃ppe res affige ĩ celo nostro ad magis desiccãdũ.

Canon vigesimusprimus: qui docet: que sunt res sicce in tertio gradu: vt scias illas applicare celo nostro: vt fiat illius complexionis: & sic applices ipsu3 in corporibus humanis: cum tibi videbitur. Sic.i.3°

Fili cum tibi videbitur: ꝙ infirmitas tanta est multiplicata in humiditate: ꝙ tibi non sufficiant medicine sicce in primo & secundo gradu applicabis istas: que sunt sicce in tertio gradu: que sequuntur.

Mastix	Acetum cõe	Bolus armenus
Charabe	Succus malue	Iuniperus
Olibanum	Pira syluestria	Fructus iuniperi
Myrrha	Sa.	Fructus satine
Cinaprium	Scoria ferri	Galle
Aspaltum	Ferrugo ferri	Flos sambuci
Sanguis dra.	Pulmo vulpis	Flos ebuli ebul⁹:

Has affige in celo nostro & fiet siccum in tertio gradu.

Canon vigesimussecundus: qui docet: que sunt res sicce in quarto gradu: vt istas applices celo nostro: & fiet siccu3 in quarto gradu. Sic.i.4.

Arsenicũ album	Capitellum	Glandes virides
Arsenicum rubeũ	Oés mirabolani	Puluis affodilorꝫ
Açarnech	Cortex illicis	Alumen roche
Açarchon	Coagulum	Alumen plume
Es	Thucia	Folia danuch
Flos eris	Sal preparatum	Cortex vberi.

Diximus de aliquibus medicinis & earum simplici cõplexione fm dispositionem quattuor graduum simpliciter: vt artista per istas: que hic ponũt alias inuestigare sciat fm complexionem: saporem: odorem: ponderositatem & leuitatem ad faciendu3 diuersos effectus in corpore nostro. Nunc congruum est vt dicamus in generali de qualitatibus appropriatis: vt artista cognoscat: que sunt simplices qualitates & proprie: & que appropriate: & que qualitates sunt gradite in rebus naturalibus: vt cognoscat̃ vnius medicine composite finis ex multis in diuersis medicinis compositis. Et vt sciat̃ quid homo dare debet: vel

auferre infirmis.

¶ Canon. xxiij. In quo continetur prefata doctrina.

¶ Ualde fili mi meditamur: vt reuelemus qualitates rerum proprias ⁊ proprietates. s. in quo gradu existere possunt secundum naturam: vt destruantur multorũ opiniones: qui duas qualitates in vna ⁊ eadem re dixerunt in eodem gradu existere: sicut in pipere: quod dixerunt calidũ ⁊ siccum in quarto gradu: ⁊ castoreum: quod dixerunt calidum ⁊ siccum in quarto gradu. Cõtra quos fili talẽ fundamus rõnez. Quattuor masse principales: que sunt quattuor elementa speras proprias habent: vbi natura cuiuslibet maior est q̃ in aliorum speris: quamuis fili quodlibet elementum sit in alterius spera. s. vnum per speras omnium: ⁊ omnia per speram vnius. Hoc autem fili natura orbis fabricat: vt ex mixtione eorũ oriantur indiuidua sperarum: in quibus elementa actualiter existant: vt supra ꝓbauimus: que esse non valerent si mixta vicissim non essent: quoniam fili: si mixtio vniuersalis orbis deficeret elementis: deficeretqz mixtio specialis: atqz indiuidualis: quoniam deficiente generali venit particulare in suppsius corruptionem. Deniqz quodlibet elementuz: ex eo qđ iuxta sui naturam in propria spera sua complexio maior est: vt caliditas: que maior est in spera sua ignis q̃ siccitas nec aliqua aliarum complexionum: ⁊ sic de alijs. ¶ Itez fili quodlibet dictorum elementorum habet proprium subiectuz ĩ indiuiduis specierum: in qua sua caliditas maior est q̃ qualitates aliorum elementorum: sicut fili in pipere: in quo magis viget proprietas ignis q̃ in croco: ⁊ in aloe: in quo magis est de complexione aeris q̃ in mirabolanis: ⁊ sic de alijs rebus similibus istis. vnde facio istam rationem. Omnem effectum consequi oportet naturam sue cause. si igitur ignis: qui est causa omnium rerum calefactibilium maiorem sui proprietatẽ habet in spera sui ⁊ sua proprietas ibi magis reperitur q̃ proprietas aliorum: sicut in rebus calefactibilibus de complexione ignis: oportet ꝙ maior sit caliditas q̃ humiditas: vt appareat cõcordantia in differentia existens inter causam ⁊ suuz effcm̃: ⁊ vt appareat differentia inter rem calide complexionis ⁊ rem humidam: vel siccaz ⁊c̃. Quia si vna res haberet in se duas complexiones equales: sicut in pipere caliditas ⁊ siccitas: si essent in eodem gradu: esset piper equaliter siccum: sicut calidum: ⁊ sic est possibile habere has duas cõplexiones equales contra frigiditatez: ⁊ sic possibile esset ꝙ frigiditas ⁊ humiditas essent equales contra caliditatem ⁊ siccitatem: quod est impossibile: quia sic non inueniretur aliquod speciale indiuiduum: in quo qualitas vnius elementi esset predominans. vt denominatiõem caperet ab illo: sicut piper: quod denominationem accipit ab igne: quia calidum. Aloes quod denominationem accipit ab aere: quia humidum. Mandragora ab aqua: quia frigida. Mirabolanus a terra: quia siccus. Hoc autem ẽ impossibile: quia sequeretur irregularitas ĩ idiuiduis naturalibus: ex eo quod non haberet magis instinctum ad qualitatem vnam q̃ ad aliam. ¶ Ex quo fili notare potes: ꝙ sicut quodlibet elementum dominationem propriam ƀz suam naturam hz in sua propria spera: in qua alterum nõ habet ita magnam dominationem: sicut habent propria indiuidua substantialia: in quibus magis qualitas vnius elementi predominatur alteris. Exemplum: natura ignis est calidus proprie: siccus a ꝓprietate. Nam caliditas maior est in igne q̃ siccitas: quoniam proprietas maior est in qualibet re q̃ appropriata. Sic enim fili est in indiuiduis: que oportet habere vnam propriam qualitatem aliam appropriatam: ex eo ꝙ effectus sue cause correspõdere debet. ¶ Hoc probatur fili mi per regulas duodecim: quia si ignis: qui est causa alicuius calefactibilis: est calidus ⁊ siccus: ignis in illo calefactibili nõ põt transmittere extra se similitudinem suam: nisi cum suo calore ⁊ siccitatẽ: ⁊ per modum nature caloris: ⁊ siccitatis: ⁊ iterum aliarum complexionum. Sic igitur in indiuiduo per ignem causantem oportet maiorem esse caliditatem q̃ siccitatem: ⁊ sic siccitas depressior. Et sicut diximus de igne: ita ĩtellige de alijs qualitatibus elementorum: sicut ignis in sua spera propria est forma: ⁊ alia elementa sunt materia quia calefacta sit sua propria qualitas in indiuiduis naturalibus existens est forma extensa: ⁊ diffusa super omnes alias elementorum: ⁊ qualitates: que sunt igni.

¶ Ex quo fili multum bene concluditur ipsam qualitatez ignis in subiecto ignis maiorem esse q̃ alteram qualitatum: ⁊ sic talis qualitas in simili subiecto est rex: qualitas vero que magis concordat militem dicimus. vltima vero qualitas: que prime contrariatur: est sclaua. ¶ Exẽplũ fili tibi dabimus: vt facilius possis intelligere mouẽdo te ipsum ad obiectanduz. Nam piper est calidum proprie: siccum a proprietate: caliditatem vero maiorem oportet esse in illo q̃ siccitatem: nec humiditatem: nec frigiditatem. ¶ Est ergo in pipere caliditas rex: nunc vero quia siccitas magis cum igne concordat q̃ altera aliarum: est siccitas in igne: vel pipere regina. Et quia post siccitatem humiditas cum caliditate concordat humiditas in pipere ẽ miles. Et quia frigiditas caliditati contrariatur est aqua seu frigiditas in pipere sclaua. et ideo vltimo siccitas est in subiecto igneo. Fili secundum conditionem maioritatis ⁊ minoritatis situati sunt gradus in rebus naturalibꝰ: sicut fili piper habet quemcunqz gradum caliditatis: ista caliditas est in illo maior: vt supra probauimus. ergo alie minores illa propria: ⁊ sic sequitur distinctio equalitatis indiuiduorum: quam aliqui asserunt esse impossibilem. ¶ Nunc Fili quia regina magis cum rege concordat q̃ miles nec sclaua: reginam oportet esse maiorem in regia domo q̃ miles: nec sclaua. Et ideo quia regem regina sequtur: ⁊ nõ est tanta sicut rex: illa minor est ⁊ vno gradu inferior q̃ rex: ⁊ cognominatur tertia. Et sic siccitas in pipere est in tertio gradu. Et quia post reginam miles maior est in domo regis: illa minoritas dicitur alius gradus inferior. Inferius qdẽ dicitur secundus: ⁊ sic in pipere est humiditas in secundo gradu. ¶ Item quia post militem sclaua minor est in domo regis q̃ nullus alius: illa minoritas alter gradus inferior isto dicitur: qui nominatur ⁊ primus. Et sic fili concluditur: ꝙ piper est calidum ĩ quarto gradu: siccum in tertio: humidum in secundo: frigiduz in primo. Et sicut diximus fili de pipere: qđ habet complexionem igneam: sic potes dicere de alijs rebus ⁊ qualitatibus respiciendo maioritatem concordantie. ¶ Preterea Fili scias ꝙ non omnis res naturalis habet quattuor gradus in se integre: sed ex illis habet degradate. Et ad melius intelligendum formamus puncta quattuor in quocũqz gradu cuiuslibet qualitatis: que quidem puncta sunt tanq̃ medium: per quod mouetur intellectus ad intelligendum res quantum habent de vna compositione vel de alia. ¶ Fili valde est ꝯfusa doctrĩa de gradibus: adeo ꝙ nõ est scientia in mundo: que tam paꝝ sciat: sed hic in sũma breui breuiter tractabimus. Et ꝑ dicimus: ꝙ res que sit calida in quarto gradu omnes alios gradus hz integros: ⁊ sic de hũidis frigidis ⁊c̃. Sed res que sit in tertio gradu calida: est in scđo sicca: ⁊ in p̃mo humida: ⁊ in duobus

bus pũctis

bus punctis frigida. Res que est in tertio gradu humida
est frigida in secundo:calida in primo:sicca in duobus pũ
ctis primi gradus:⁊ sic de alijs. Item res que in scdo gra/
du est calida:est in primo sicca:⁊ in tribus pũctis alterius
gradus humida:cum duobus punctis frigida. Item res
que est in primo gradu calida:est in trib⁹ punctis alterius
gradus humida:⁊ vno pũcto vniuersal'r frigida. Et sicut
posuimus exemplum de calidis:ita potes de humidis di
cere:⁊ etiam de alijs. ¶ Item fili multe ⁊ diuerse opinio.
fuerunt in hac intentione super calidũ in primo:⁊ cal. in se
cundo:⁊ cal. in tertio:q2 fili mi in vno indiuiduo est calidi
tas in tertio gradu:⁊ altera in eodem:sed differũt ꝫ actio
nem ⁊ passionem:qñ in vno indiuiduo est forma regina:
regina vero sub rege patitur:rex vero in quocunqz indiui
duo est forma:regina vero miles ⁊ sclaua sunt mã. Nõ est
ergo equalis actio vnius qualitatis existentis in diuersis
indiuiduis ratione supradicta. Et de hoc intellige ꝫm ap/
plicationẽ simplicem ⁊ singularem vniuscuiusqz:non au/
tem secundum multarum aliarũ medicinarum cõgrega/
tarum ad vnum finem. Et de hoc dabimus tibi exẽpluz.
¶ Sqlla vo vel thutia q̃ est calida ĩ tertio gradu:⁊ agnus
castus calidus in tertio:si quodlibet eorum applicetur ad
nostrũ corpus maiorem caliditatẽ influit in nobis agnus
castus q̃ꝫ thucia. Ratio huius ẽ:q2 caliditas in agno casto
est rex:in thucia vero regia. Et q2 rex maioris potestatis ẽ
q̃ꝫ regina:igitur ⁊c. Itez q2 caliditas in thucia est terrifica
ta:⁊ stat ꝫm passionem:in agno casto ꝫm actionem:⁊ quia
maioris nature est res agens q̃ꝫ patiens. igitur ⁊c. Itez q2
in thucia caliditas habet duos pũctus frigiditatis sibi cõ/
trariantes:in agno casto vero solũmodo habet duo pũcta
vnius gradus contraria. Item q2 caliditas existẽs in thu/
cia desiccat vltimato modo:q2 inseparabilis a natura illi/
us ⁊ siccitate formata. In agno casto vero calefacit plus
q̃ꝫ desiccat:q2 ibi caliditas rex est:⁊ a nullo formata est: sz
siccitas in illo est ignificata:⁊ post per naturam caloris ca/
lefacit:⁊ postea desiccat:q2 in quacunqz re naturali prius
in seipsa oportet esse actum proprium ⁊ coessentialem il/
lius q̃ꝫ appropriatus; ⁊ etiam caliditates submisse in ali/
quo indiuiduo formata aliqua natura prius sunt in corpo
re nostro agendo ꝫm naturam forme q̃ꝫ formate existant
per suam:sicut caliditas ignis:que ignificat terram. Ter/
ra vero existens in igne prius calefacit: scdo desiccat: hoc
vero fit:q2 natura ignis:cui submittitur siccitas:mouet sic
citatem ꝫm naturam sue ignificationis ignificabilitantis
⁊ ignificate. ¶ Ecce ergo fili que differentia est inter ca/
lidum in tertio gradu:⁊ calidum in tertio:⁊ sic de humido
⁊ frigido ⁊ sicco:non autem est sic fili in cõpositione mul/
tarum medicinarum ad vnum finem:q2 qualitas qualita
tem iuuat:gradus graduz:pũctus punctũ. Exemplũ:q̃dã
medicina componitur ex aloe: pipere longo: rosis siccis:
mastice:gariofi. succo feniculi:⁊ scamonea. Nũc vero gra
duamus talem medicinam. Aloes est humidum in secun
do gradu:frigidum in primo:calidum in duobus punctis
gradus:⁊ siccum in vno puncto vnius gradus. Piper lon
gum est calidum in tertio:siccum in secundo gradu:humi
dum in primo:frigidum in duobus punctis vnius grad⁹.
Rose vero sicce sunt sicce in secundo:calide in primo:fri/
gide in duobus punctis:humide in vno puncto. Mastix ẽ
siccus in tertio:calidus in secũdo:frigidus in primo: humi
dus in duobus punctis. Gariofili vero sunt calidi in tertio
gradu:sicci in secũdo:humidi in primo:frigidi in duobus
punctis gradus. Succus feniculi est calidus in primo:sic/
cus in tribus pũctis:humidus in duobus:frigidus in vno
puncto. Item scamonea est calida in quarto gradu: sicca
in tertio:humida in secundo:frigida in primo. ¶ Nũc er

go videamus quot gradus ⁊ quot pũcta habeam⁹ de vna
qualitate:⁊ quot de alia: ⁊ sic iungamus gradus ⁊ puncta
vsquequo ex omnibus istis habeamus vnum gradũ sim/
plicem:cuius nature debeamus medicinaz. ¶ Prius vo
videamus de calidis qualitatibus:⁊ omnes gradus diui/
damus per puncta:post iungamus puncta de quattuor in
quattuor ⁊ faciam gradus. Nam in aloe sunt duo puncta
caliditatis:in pipere longo duodecim puncta: in mastice
vero habemus octo puncta:in gariofilis duodecim pun/
cta:in feniculo vero habemus quattuor puncta: in scamo/
nea sexdecim pũcta. Sic fili in ista medicina sunt. 58. pun
cta calida. ¶ Item in aloe habemus quattuor puncta fri/
giditatis:in pipere longo duo puncta: in rosis alia duo:in
mastice quattuor puncta:in gariofilis duo puncta: in suc/
co feni. vnum punctuz:in scamonea quattuor puncta:vn
de habemus in hac medicina. 19. puncta frigiditatis. Itez
in aloe habemus octo puncta humiditatis:in pipere quat
tuor puncta:in rosis vnum punctum:in gariofilis quattu
or puncta. Item in feniculo habemus duo puncta: in ma/
stice duo puncta:in scamonea octo puncta. Et sic hẽmus
in hac medicina vigintinouem puncta humiditatis. Itez
in aloe habemus vnum punctum siccitatis:in pipere lon
go habemus octo puncta:in gariofilis alia octo: in masti/
ce duodecim puncta:in rosis quattuor puncta:in feniculo
tria pũcta:in scamonea duodecim puncta:⁊ sic habemus
in hac medicina. 48. puncta siccitatis. Nunc vero iunga/
mus omnia puncta:⁊ primo puncta caliditatis: que sunt
58. ⁊ frigiditatis. 19. puncta. item de humiditate. 29. pun/
cta. item de siccitate habemus. 48. puncta: nunc demus
vnum punctum contrarium alteri contrario:⁊ postea pũ/
cta duarum qualitatum:que necesse habent esse concor/
dantes:que super erunt illis dabimus medicinam. Nunc
fili. 19. punctis frigiditatis demus alteri. 19. puncta calidi/
tatis:⁊ sic de quinquagintaocto punctis caliditatis restãt
39. puncta. ¶ Item de humiditate habemus. 29. puncta:
nunc istis. 29. punctis demus alia. 29. siccitatis:⁊ de q̃dra/
gintaocto punctis trahendo. 29. remanent. 19. pũcta. Nũc
igitur de caliditate habemus trigintanouem puncta cali
ditatis:⁊ decem ⁊ nouem puncta siccitatis. nunc ergo a tri
gintanouem trahendo decem ⁊ nouem humiditatis: que
alijs punctis damus:manent viginti pũcta. ¶ Ex istis igi
tur faciamus grad⁹. s. ex istis. 14. pũctis:nã vni gradui dã
do q̃ttuor pũcta sunt tres grad⁹ ⁊ duo puncta:⁊ sic medici
na est in q̃rto gradu calida:nõ in sũmitate quarti gradus
sed in medio quarti gradus:vel in duobus punctis quarti
gradus. Ex quo fili patet ꝙ multe sunt composite medici
ne:que vltimatuz quarti:tertij:secundi: primi gradus nõ
habent:quia amittunt vnum punctum vel duo pũcta in
compositione propter generationem et corruptionem ad
vltimatum finem ex omnibus resolutum in medicina cõ
posita. ¶ Ex quo pz ista q̃ supra dixi. s. ꝙ ex vna qualitate
depressa multiplicata cum altera agente resultat quedam
qualitas vltimata in medicina:que est forma: ex eo quia
vna qualitas aliam iuuat similem sibi. Ex quo fili est tibi
reuelatum:ꝙ vna qualitas:que ꝫm simplicitatem indiui/
dui:hoc est medicine simplicis:est patiens secunduz com
positionem est agens:⁊ econtrario multuz est tibi fili ista
doctrina necessaria ĩ medicinis in quibuscũqz artis medi
cinalis vtentibus ad componenduz medicinas quascũqz
⁊ ad sciendum vltimatum gradum resultatum ex pluri/
bus gradibus: ⁊ certificetur quantum potest calefacere:
quantum potest desiccare: quantum potest humectare:
q̃ꝫtũ põt infrigidare. ¶ Qd vo fili sciri nõ pt pp ꝯfusionez
graduatõis medicinaꝝ simpliciũ alioꝝ auctoꝝ qualitatẽ
appropriatam equalem ꝑprie faciebãt qualitati ꝑprie:qd

est impossibile: ⁊ contra cursum nature. Nã regem maiorẽ oꝫ esse in regno suo oĩbus alijs: qꝛ si aliter esset: nõ esset rex: ⁊ esset destructa simplicitas reꝝ ⁊ dñatio ⁊ ꝓprietas ꝓpria ⁊ actio ⁊ passio. ¶ Fili valde ꝓlixa est hec doctrina: sꝫ sumus de intentione plus de hac materia in presenti nõ tractare: qm̃ in pluribus locis plene tractauimus de hac doctrina: ad que te remittimus: vt est liber ꝑncipioꝝ medicine: qui dicitur ars medicine: liber qui dicitur de ponderositate ⁊ leuitate elementoꝝ. Item liber de regionibus sanitatis. Item liber qui dicitur doctrina de gradibus: in quibus ista scientia est satis diffusa: qꝛ per ista que h̃ diximus satis poteris de hac doctrina comprehẽdere. ¶ Qõ Pater cur hic nõ posuistis oẽs medicinas: que conueniũt ⁊ earum gradus. vt ex eis possint medicine composite fieri ꝺm traditaꝫ doctrinã. ¶ Solutio. Fili mi. vt euitetur ꝓlixitas: qm̃ sumus de intentione hunc librum cõpendiosum facere: non aũt ꝓlixum. ¶ Quomodo ergo pr̃ cognoscã gradus aliaꝝ medicĩaꝝ hic nõ explicataꝝ? ¶ Solutio. Fili vt recurras ad antedictaria ph̃oꝝ: ⁊ ꝺm ꝓpriam qualitatem medicinis impositam in gradu: sic de alijs appropriatis iudicabis: vt supra tibi diximus. s. si ph̃us dicat esse calidam ⁊ siccam in tali gradu. s. quarto a qualitate q̃ prius denoĩatur. incipies dando medicine illã ꝓpetatẽ: qꝛ fili ph̃i illam inuenerunt proprius esse in operatione: ⁊ postea de alijs qualitatibus iudicabis per doctrinam tibi traditam superius ꝺm maioritatem vel minoritatem cõcordantie ad propriam qualitatem: qm̃ fili qualitas ꝓpe qualitati alicuius rei magis concordans est ab ipsa magis diligibilis: ⁊ ideo circa seipsam ponit. vt adiuuet seipsaꝫ 9 actionem sui contrarij. Exempluꝫ in pipere. Caliditas est propria qualitas: ⁊ est in quarto gradu: opꝫ etiam ꝙ piper sit compositũ ex alijs qualitatib⁹ sicut ex siccitate. Nũc qꝛ caliditas est rex: consurgit circa se illa qualitas: que magis secuꝫ cõcordat: que est siccitas. Ista qualitas fili nõ ẽ equalis caliditati: cũ sit regina: sed est inferius ꝑ vnũ gradum. Et qꝛ fili post siccitatẽ humiditas magis concordat cum caliditate: ideo humiditas in pipere non est equalis siccitati: ⁊ qꝛ non est equalis: est minor siccitate per distantiam alterius gradus. Item qꝛ frigiditas est contraria caliditati posita est in pipere ĩfra humiditatem. Ex quo fili multum euidẽter pꝫ: ꝙ res que calida est in quarto gradu est sicca in tertio: humida in secundo: frigida in ꝑmo. Hec sit tibi regula generalis ad iudicandum de alijs qualitatibus ponẽdo ĩ medio figurã. C. ꝺm quã potes iudicare de ꝯplõne ⁊ gradibus medicinaꝝ simpliciũ ⁊ cõpositarum. ¶ Qõ. Pr̃ cur quedã medicine quarti gradus sunt mortifere: ⁊ q̃dam nõ. ¶ Solõ. Fili. Qm̃ quedam sunt calide humide: sicce: frigide in vltimo puncto quarti gradus: quedam in tertio: quedam in secundo: vel in primo: vnde fili facias talẽ regulam generalẽ. ¶ Oĩs medicina que est in quarto puncto quarti gradus calida: humida: frigida: sicca mortifera est. Exẽplũ de calidis: vt napellus: cardus: visci: squilla sola: ⁊ oleãdrũ cũ occidunt̃ cerui. De humidis vt argentum viuuꝫ. Item de frigidis vt cicuta ⁊ cerebrũ capiti. De siccis ṽo vt arsenicũ albũ: vel rubeũ: açarnech: es vstum: viride es: gipsus ⁊c̃. Unde fili q̃ꝫtum declinant a quarto puncto: tanto minus sunt mortifere vt squilla: q̃ cum miscet̃ cum multitudine aliarum non est mortalis sicut sola: ⁊ solatrum quod non est tam nociuum sicut arsenicum: ⁊ iusquiamus qui non est tam nociuus sicut cicuta: ⁊ mercurialis: vel litaria: que non sunt taꝫ nociue sicut argentũ: ⁊ sic de alijs rebus silib⁹ istis. ¶ Qõ. Pr̃. Quare magis interficiunt res existentes in vltimo puncto quarti gradus calide: hũide ⁊c̃. q̃ꝫ res que existũt ĩ vltimo pũcto alioꝝ graduũ. ¶ Sol. Fili. Qꝛ plus ĩ eis retinet̃ ẽ simplicitate essentie componentis: que simplicitas est in subtilĩ materia naturata plus q̃ꝫ in alijs gradibus: iuxta hoc sufficit tibi exẽpluꝫ: qꝺ superius diximus de basilisco ⁊ fulgure. Et vt facilius intelligas medicinaꝝ gradus: hic vero tibi octo figuras faciemus: per quas poteris mouere ĩtellectum tanq̃ꝫ mediũ directiuũ ad intelligendũ hoc: qꝺ de gradibus superius fecimus. ¶ Inprimis enim quattuor figuris continet̃ scientia quattuor medicinaꝝ simpliciuꝫ in vltimo puncto quarti gradus existentium: ⁊ in alijs q̃tuor illarum rerum: que sunt in quarto gradu. s. in tribus punctis: ⁊ in alijs quattuor de illis: que sunt in tertio: ⁊ de alijs quattuor de illis: que sunt ĩ secũdo: ⁊ sic de alijs quattuor de illis: que sunt in primo.

¶ Dicto de gradibus medicinarum: congruum est vt dicamus de earum virtutibus ⁊ proprietatibus: vt cum illas applicuerimus ad celum nostrum reddantur eiusdeꝫ virtutis in millecuplo q̃ꝫ si per se agerent.

¶ Sequitur canon. xxv. qui te docebit prius: que sunt res attractiue. Fili in presenti canõe sumus de intentione: vt reuelemus tibi que sunt res attractiue: vt a corpore nostro attrahi possit quecunqꝫ res nociua: sicut ferrum: lignum: apostema ⁊c̃. ⁊ sunt que sequuntur.

Magnes	Serapinũ	Assafetida	Maiorana
Al.	Sulphur	Cataputia	Apium
Pulmones	Armoniacũ	Tapsia	Pulegium
Aristo. lõga	Petroleum	Dictam⁹ ru.	Adeps cũici.
Loliũ	Scopia regi.	Cathimia.	

¶ Applica ergo medicinas istas celo nostro: ⁊ attrahet tibi omnem rem supra modum.

¶ Canon. xxvi. qui docet que sunt res purgãtes humores peccantes in corpore nostro in generali: ⁊ primo de purgãtibus sanguinem. Quedam laxant ventrem ⁊ prouocant qñqꝫ vomitum: qꝛ abominabiles redduntur nature. quedam illarum attrahunt humores sibi similes: vt sunt reubarbarũ: scamonea: psilium iuuante virtute mẽbrorũ expellente ad intestina: et ex intestinis ad extra: ⁊ earũ quedam purgant cum viscositate: vt est mercurialis: psilium. quedam cum stipticitate: vt sunt mirabolani: quedam cũ acredine: vt semen atriplicis: quedam cum dulcedine: vt scamonea: cassiafistula: quedam vero cum amaritudine: vt aloes: ⁊ alie purgant hunc humorẽ: aut illum: he vero sunt que purgant sanguinem in quacũqꝫ ꝑte corporis.

Cassiafistula	Uiola	Pruna	Zuccharuꝫ
Manna	Serum	Capsia	Malua
Succus mercurialis.		Uue in aurora collecte.	

¶ Item melancoliam purgant iste: que sequunt̃: ⁊ cõferũt quibuscunqꝫ quartanis epilẽticis et apopleticis ⁊c̃.

Lapis laçuli	Thimus	Qẽs mirabo.	Ebuli
Lapis armẽus	Epithimus	Sticados	Camepitheos

¶ Coleram vero purgant ista que sequuntur. s.

Capilli vene.	Tamarindi	Pruna	Reubarbarũ
Endiuia	Ligua ceruia	Succ⁹ lactuce	Scabiosa.
Quattuor semina frigida.			

¶ Flegma vero purgant ista que sequuntur. s.

Sambucus	Hermodactilus	Sauina
Anacardi	Piretrum	Elleborus niger
Concordium	Euforbium	Elleborus albus
Collogntida	Piper longum	Enula campana
Saxifragia	Polipodium	Senne

Quattuor radices diuretice: radix cucumeris agrestis: fumusterre. ¶ He vero res miraculose tradite a deo: ⁊ cum determinata virtute ad expellendum mortales atqꝫ nociuos humores de corpore nostro. Cum igitur volueris harum quintam essentiaꝫ habere: affige illas in celo nostro: ⁊ tunc ipsam habebis.

¶ Canon.

¶Canon. xxvij. qui docebit te que sunt res: que constrin/gunt ventrem & sanguinem: vt affigas illas in celo nostro: & sic habes ipsum constrictiuum.

¶Ea autem que constringunt sunt sicca & frigida: quia ratione stipticitatis constringunt meatus. Quedam vero que appropriate: vt rutha vtriusque: & sunt ista que sequunt.

Corallus	Pentafilon	Risum	Pira immatura
Cristallus	Portulaca	Milium	Accatia
Bolus arme.	Sanguis co.	Glans	Mẽta cũ ace.
Poma cipssi	Sãguis vacce	Gẽmepapa.	Litargirium
Terra sigilla.	Sterc' asini.	Faba	Spodium
Succ' salicis	Argilla	Berberum	Fraxinum
Plantago	Antimonium	Ematites	Cubebe
Carabe	Cortex nucis	Sumach	Gariofali
Dragantum	Pili lepo. vsti	Myrtus	Uoly
Gum. arab.	Atramẽtũ vstũ	Accacia	Jacynthus
Cinis atama.	Cinis fa. ex pã.	Galla	Ferrugo
Mumia	lineo sãgui. ex	Tusalmestica.	Sanguis dra.
Balaustie	vena restrigit	Mala punica	Cõsolida mior
Ypoquistidos	Caules ni. cot.	Citonia	Sorba
Uirga pasto.	Lac asine	Moracelsi	Miralli
Alumen	Caseus	Amigdala	Simla: tbutia

¶Ex omnibus his: vel quibus vis affige i celo nostro &c. & miraculose sanguinem vel ventrem iuxta suum modũ restringũt: cum tibi fuerit necesse.

¶Canon. xxviij. qui docet que sunt res induratiue: vt scias illas applicare celo nostro: vt reddatur tibi induratiuũ supra modum vt applices corpori nostro ad indurandum cum tibi fuerit necessarium. Frigida nimis sunt que indurant: ex eo quia materiam congelant & membra indurant & quedam ex eis sunt sicca & sunt illa: que sequunt myrrha: psilium: portulaca: aqua lentis: solatrum: iusquiamus: affige ergo has medicinas in celo nostro & fiet induratiuum supra modum.

¶Canon. xxix. in quo continet scientia eorũ: que sunt res mollificatiue &c.

¶Dicamus res mollificatiuas: vt affigas eas in celo nr̃o: vt reddamus ipsum mollificatiuum: vt corpus nostrum mollificare scias cũ fuerit necesse: & sũt iste que sequũt.

Camomilla	Absynthium	Adeps anserinus
Eupatorium	Galbanum	Adeps yrcinus
Mellilotum	Oppoponacum	Medulla ceruina
Storax liquida	Radix altee	Malua
Armoniacum	Oleum vetus	Sagimen
Bdelium	Adeps caprinus	Uitelli. adeps pul.

¶Affige ergo fili quãlibet istarum rerũ nostre quinte eẽntie: & fiet tibi mollificatiua vltra modum.

¶Canon. xxx. in quo continetur scientia illarum rerum: que maturant epar. Ueniamus igitur ad naturam rerum: que maturant & saniem educunt: quarum quedam sunt viscose claudẽtes poros: vt virtus naturalis intus cõfortet: & materiã epatis digerat: & sunt iste que sequunt.

Radix altee	Sticados	Uue passe
Semen lini	Fenugrecum	Ficcus passe
Laudanum	Storax liquida	Butyrum
Anetum	Fermentum	

¶Affige quasvis istarum medicinarum i celo nostro: & fiet tibi maturatiuum vltra modum: vt applices illud corpori nostro: cum necesse fuerit.

¶Canon. xxxi. qui te docebit: que sunt res corrosiue vt illas celo nostro applicare scias: & que sunt res vlceratiue te docet: corrosiua & vlceratiua differunt inter se: quoniã corrosiua sunt illa que carnem corrodunt & cutem: vlceratiua vero sunt: que cutem rumpunt: sed carnem non comedunt: vnde corrosiua sunt ista: que sequuntur.

Esvstum	Uiride es	Uitriolum
Arsenicũ vtrunque	Cuperosa	Antimonium

¶Sed vlceratiue sunt iste: que sequunt & mortificatiue.

Thucia	Piper nigrum	Flamula
Alumen	Calx viua	Cantarides
Sapo	Squinantum	Lac ficus
Os sepie	Cinabrium	Lac lateree
Piretrum	Radix afodilorum	Galia
Euforbium	Argentum viuum	
Sublimatus	Balaustia: spuma maris	

¶Affige ergo fili omnes istas res iuxta modum suum quinte eẽntie nostre: & talis tibi fiet vt applices illas corpori nostro cum necessarium fuerit.

¶Canon. xxxij. qui te docebit: que sunt res conglutinatiue & vulnerum mundificatiue & conglutinatiue carnis sunt iste medicine que sequuntur.

Gipsum	Cortex thuris	Balaustia
Folia cipressi	Myrrha	Testa oui
Sarcocolla	Bdelium	Sinficura
Bollus	Lolium	Sanguis draconis
Aloes	Amidum	Tegula vsta
Serpentaria	Aspaltum	Oẽs cõsolide litãgi.

¶Affige ergo istas medicinas in celo nostro & retinebit eorum virtutem & proprietatem.

¶Canõ. xxxiij. qui te docebit: que sunt res aperitiue vt scias illas nostro celo applicare: cum necesse fuerit.

¶Est autem sciendum: quod quedam sunt ista: que vehemẽter aperitiua sunt: que precipue valent ad fortem opilationem splenis vt scolopendria: quedam vero debilia in operatione: vt vrtica & aperitiua sunt ista: que sequunt.

Caparis	Cuscute	Maratrum
Afodilli	Acorus	Ocimum
Costum	Leuisticum	Lupinus
Gençiana	Bacce lauri	Gentiania
Zimçiber	Sticados	Pix liquida
Bruscus	Ptisana	Fermentum
Asarum	Agaricus	Farina ordei
Aristologia ro.	Prassium	Alloes epaticum
Polium	Ciperus	Semen attriplicis
Peonia	Fumus terre	Semen melonum
Celidonia	Semen vrtice	Anetum
Ysopus	Abrotanum	Fel porci
Absynthium	Lac femine	Stafisagria
Lacca	Uinum bastardũ	Liquiritia
Porrum	Orobus	Tamariscus
Cubebe	Eupatorium	Stercus canis
Squilla	Fistici	Semen porri
Spuma maris	Cucumeres silue.	Raphanus
Yreos	Appium	Diptamus
Cassia fistula	Bulbus	Mel nouum
Alloes	Anisum	Ipericon
Fabe	Daucus	Xilo alloes
Spicanardi	Petrosillum	Xilo cassia
Camedreos	Açente	Cinamomum
Camepitheos	Calamentum	Policaria
Scariola		Sambucus

¶Affige ergo fili quasvis istarum medicinarum i celo nostro: & fiet tibi aperitiuum supra modum ad quãcunque opilationem corporis nostri.

¶Canon trigesimusquartus: in quo continetur scientia mundificatiuarum medicinarum: vt in vulneribus mundificent: ꝛ venire faciant spiritum ꝛ sensum ad membrū: ꝛ sunt ista que sequuntur. s.

Aristologia longa	Aloes	Myrrha
Cerusa	Litargirium	Semē tamarisci
Aspaltum	Filtrum vstum	Plumbum
Orobus	Ebus	Pili leporis vsti
Yreos	Mel.	

¶Canon trigesimusquintus: in quo continetur scientia rerum: que attenuant: vt scias illas nostro celo applicare: cū fuerit opus

¶Sunt enim ista que vere attenuant ꝛ dissoluunt calore suo: separant enim partes rei: in qua agunt suo proprio calore: ꝛ sunt iste. s.

Abrotanum	Aristologia	Sāguis mustelle
Ameos	Assafetida	Ciperus
Agaricus	Alleum	Mentastrum
Balsamus	Affodilus	Semen vrtice
Camomilla	Camepitheos	Petroleum
Bulbus	Calamentum	Sambucus
Cuscute	Frassinus	Castoreum
Armoniacum	Estana citri	Pix naualis
Alumen	Gentiana	Xilobalsamus
Capparis	Yreos	Polium
Camedreos	Policaria	Peonia
Cinamomum	Rutha	Capsia
Eupatorium	Serapinum	Terbentina
Pinguedo leonis	Sticados	Oppoponacum

¶Canon trigesimussextus: in quo continetur scientia rerū que incidunt: vt illas nostro celo applicare possis: vt reddatur tibi incisiuum: cum opus fuerit.

¶Mediocriter incidunt ꝛ diuidunt omnia acetosa in cōmuni: sed sunt alie medicine: que specifice agūt: ꝛ sunt iste que sequuntur.

Ciperus	Eupatorium	Acetum
Petroleum	Camedreos	Squilla
Camepitheos	Vitrum	

¶Affige ergo istas medicinas in celo nostro: ꝛ fiet vltimate incisiuum ad incidendum humores grossos de corpore nostro.

¶Canon trigesimusseptimus: in quo continetur sciētia rerum diaforeticarum: vt scias illas celo nostro applicare: vt fiat in summo diaforeticum.

¶Dyaforetica sunt proprie calida: ꝛ per poros humores in summo extenuant ꝛ euaporāt: ꝛ sunt ista que sequunt̄. vȝ.

Piretrum	Vetus oleum	Baucia
Salnitrum	Radix affodil.	Adryanthos
Maiorana	Rutha domestica	Assafetida
Agaricus	Ficus	Raphanus
Aristologia	Radix cucume.	Pix
Galbanum	agrestis	Semen vrtice

¶Affige istas medicinas in celo nostro ꝛ fiet tibi dyaforeticum: vt applices illud corpori nostro.

¶Canon trigesimusoctauus: qui docet: que sunt res repercussiue: vt illas applicare scias celo nostro: vt fiat repercussiuum ad prohibendum malos humores: ꝛ repercutiendum a membris humidis.

¶Repercussiua sunt illa: que humores a patiēti membro vel parte recipiunt. i. prohibent ne currant: ꝛ sunt ista que sequuntur.

Acetum	Bolus armenus	Oleum rosaceuȝ
Chimolea	Glandes	Jusquiamus
Barbassus	Solatrum	Papauer
Sempernina	Menute	Plantago
Paritaria	Vua millana	Acacia
Cicuta	Quinqȝ neruia	Ipoquistidos

¶Affige ergo fili qualitatem istarum medicinarum grate essentie nostre: ꝛ fiet tibi repercussiuum vltra virtutes medicinarum.

¶Canon trigesimusnonus: in quo continetur scientia rerum: que obdormire faciunt: vt vtaris illis applicando celo nostro: cum necesse fuerit faciunt obdormire: que sunt nimie frigiditatis: quia frigiditate constringunt neruos: ꝛ humiditate sua mulcent spiritus ꝛ cerebrum: ꝛ sunt iste que sequuntur. s.

Semē iusqami	Lēticula aq̄tica	Salamandra
Semē papa. nigri	Portulaca	Biscocta cum
Semē papa. albi	Oppium	aqua frigida
Mandragora	Piscis q dr̄ turbedo	Psilium

¶Has quippe res affige in celo nostro: ꝛ facient obdormire mirabilr̄ q̄dlibet animal comedēs vel bibēs illud.

¶Canon quadragesimus: in quo continetur scientia mordificantium: in effectu mordificatiua sunt illa: que habēt acumen: ꝛ sunt ista. s.

Folia oliue	Porrum	Arsenicum albuȝ
Arsenicum rub.	Açarnech	Cantarides
Succ⁹ elleb. albi	Suc. ellebo. nigri	Radix cucume.
Cupperosa	Alumen	Agrestis
Flos eris	Atramentum	Es vstum

¶Affige ergo istas medicinas in celo nostro: ꝛ fiet tibi mordificatiuum vt applices corpori nostro cum fuerit necessarium.

¶Canō quadragesimusprimus: qui docet: que sunt res cōfortantes corpus nostrum.

¶Confortantes medicine sunt iste: quas hic ponimus: vt reddatur confortatiuum celum nostrum ad confortādū cerebrum: cor: intestina: ꝛ alia membra corporis nostri cū opus fuerit.

Sticados	Corallus	Aqua ardens
Oēs mirabolani	Borago	Xilocassia
Aurum	Scariola	Zedoaria
Ambra	Caulis	Carui
Sumach	Muscus	Spodium
Folium	Balsamus	Nux muscata
Xilobalsamus	Unicornium	Ocimum
Galanga	Argentum	Cubebe
Poma citri	Camphora	Sponsa solis
Gariofili	Berberis	Aqua rosa
Crocus	Ciperus	Perle
Cinamomum	Calam⁹ aromati.	Cuscute
Sandali	Macis	Menta
Cardamomum	Storax ligda	Muscus
Spica nardi		

¶Affige ergo fili quintam essentiam nostram his medicinis: ꝛ habebunt vim confortatiuam ad omne mēbrum.

¶Canon quadragesimussecundus: qui docet: que sunt res veneno repugnantes: vt affigas illas i celo nostro: vt habeat vim repugnandi veneno plusquam magna tyriaca: ꝛ sunt ista. videlicet.

Vitriolum	Dictamus albus	Alleum
Gentiana.	Cornu cerui	Scopa regia

¶Affige ergo fili istas medicinas quinte essentie nostre: ꝛ habebit vim repugnādi veneno millesies plus q̄ȝ tyriaca

¶Diximus de virtutibus medicinarum ꝛ quomodo potest haberi earum quinta essentia ad habendum earum virtutem plusq̄ȝ si per se ponerentur. Congruum est vt dicamus quomodo haberi potest quinta essentia de mineralibus

ralibus postꝙ̃ de vegetabilibus tractauimus.

¶ Canon.43.qui te docebit doctrinam predictam.

¶ Sicut diximus supra: quomodo extrahere potes quintam essentiã a vegetabilibus ⁊ lapidibus: sic potes extrahere a mineralibus ſm ordinem generalem. Sed q̇ itellectus plus de re specifica itelligere potest: si de ipa specialis fiat scientia ꝙ̃ si fiat generalis; igiť de metallorum q̄nta essentia specifice tractabimus. Unde fili tu in virtute eloym accipe aquam mercurij que facta sit per modum: quem in nostro testamento diximus in libro: qui mercuriorũ intitulatur in caplo qđ incipit. Tu fili de lunario liquore ⁊c. Et in ista aqua fili dissolues.ʒ.5.lune purissime: post distillationem filtratam separatur aqua a fecibus: in qua vadit limositas aque. Hec aqua fili est resolutiua oĩum aliorum corporum ⁊ sui argenti viui: cuius virtute fili margarite reformantur in natura pͥstina in modo: quo diximus in nostro testamento: ⁊ in compendio super testamentum ⁊ codicillum missum regi Roberto. Secunda vero aqua fit sic.s.ꝙ capias plumbi mediam vnciam ⁊ de predicta aqua qđ sufficit: postꝙ̃ videris plumbũ dissolutum separa aquam per distillationem filtratam: ⁊ feces extra mitte: q̇ nihil valeret: post hoc vͦo distilla aquã per balneũ: ⁊ serua feces ad tempus opportunũ. Tertia vero aqua sic fit: capias de cupro vnciam vnam: ⁊ illũ dissolue in tanta quantitate aque prime quanta volueris: ⁊ tibi visum fuerit: ⁊ dimitte illã quiescere in ampulla sua in frigido loco post vnam diem naturalem: post hoc vero separa aquam viridem per filtri linguam: ⁊ primas q̄dẽ feces extra mitte: deinde distilla aquam per alembichũ ⁊ distillata serua feces secundas. Quarta vero aqua sic fit accipe.ʒ.i.stagni purissimi de cornualha: qđ est purius omni alio: ⁊ illud dissolue in aliqua quantitate prime aque ⁊ distilla: post hoc aquam illam cum limositate sua ⁊ feces: que remanserint extra mitte: post hoc distilla aquã per alembichum ⁊ serua feces secundas. Aqua vero quinta sic fit: accipe.ʒ.i.ferri purissimi ⁊ dissolue ipm in tanta quantitate: ꝙ sibi sufficiat de aqua prima: post hoc distilla per filtrum: ⁊ mitte feces extra: ⁊ distilla aquam per alembichum: ⁊ serua feces secũdas. Sexta vero aqua sic fit: accipe.ʒ.i.auri purissimi ⁊ dissolue ipsum per modum quem tibi diximus in nostro testamẽto.s.cum lunaria pura cum tanto pondere aque quinte essentie: ⁊ fac sicut fecisti de alijs. Item fili tu omnia ista metalla dissoluere potes isto ordine: facta aqua prima in illa dissolue metallũ: qđ modo secundario tibi dissoluere precipimꝰ: deinde fac de isto sicut prius tibi diximus: ⁊ in aqua secunda dissoluas metallum tertium: ⁊ in aqua scđa tertij metalli dissoluas metallum quartũ: ⁊ in aqua quarti metalli dissoluas quintũ metallum: ⁊ in aqua quinti metalli dissoluas metallum sextum. De qua vis istarum aquarum accipe ſm ꝙ tibi visum fuerit ad dissoluendũ metallum. Fili he limositates metallorum dicuntur quinte essentie seu mercurius ille mineralis: quem philosophi considerauerunt in opere alchimicho ⁊ lapidifico: ⁊ in opere medicinali. Sed fili in opere alchimico: iste quinte essentie considerãtur subtilius: q̇ in subtiliori materia: propter ꝙ fit per diuisionem elementorum: vt in tertio libro huius voluminis dicemus. In lapidibus vero quinte eẽntie nõ sunt ita in tanta subtili materia per magisterium propinqua. In medicina vero quelibet pars respectum habet.

¶ Dicto de quinta essentia mineraliũ: qualiter potest per subtile magisterium haberi a manibus nostris: nunc congruum est vt dicamus de diuisione illarum in generali.

¶ Canon.44.qui docet illam doctrinam.

¶ Ad inclinationem magisterij huius fili mi facias sic: qñ vero metalla tua fuerint resoluta: tu q̄ppe diuides aquã quãlibet ad partem: ⁊ diuidas quãlibet aquam in partes duas: ⁊ vnam partem vniuscuiusq3 partis pones cum proprijs fecibus in alembicho vitreo: ⁊ distillabis in limo de serti: qui est aer factus ex duobus corporibus i furno: quẽ tibi prius designauimus cum igne suaui ⁊ resplendet cũ modica virtute minerali: ⁊ cum magna limositate appropriata ad virtutes celicas recipiendas: ⁊ in quacunq3 illarum aquarum mittes in ampulla vitrea cum collo longo ⁊ cum collo rotundo: ⁊ post hoc claude eius orificium cũ cera cõmuni: ⁊ post cum mastice: ⁊ quãlibet illarũ ampullaꝝ põe in sereno loco taliter: ꝙ nec lapis: nec aliqua alia res q̄uis nociua possit tangere ratione vitri. Fili tu capies feces materiales: a quibus limum resoluisti: que sunt scđe feces per euaporatã sublimationẽ in partibꝰ aquaꝝ: quas misisti ad serenum locũ: ⁊ illas mittes in ampulla vitrea cum collo longo: que continuat duos palmos: ⁊ intermitte partem suemet aque: que reseruať de illa limosa iam dicta: ⁊ claude ampullas cũ clausorio cere: ⁊ alute ⁊ masticis sicut alteri fecisti: ⁊ sepelli illas in horto i terra bene grossa in profundo vnius palmi cum dimidio ⁊ ponas illas: q̄uis ẽt aliam rem in giro colli ampullaꝝ: que appareat extra ad illius conseruationem: ⁊ sint hic ꝑ vnũ annum integrum. Sic igitur fili facies in alchumia transmutatoria.s.aerẽ cum terra foliata ⁊ simul sepellies i terra in vna ampulla: ⁊ ignem pone in alteram ampullã in loco sereno sicut de alijs fecisti. Fili vis scire istam triplicem scientiam: necessarium est tibi qualiter locum locatum generat scire de sua ꝓpria natura. Fili: vnius nature sunt aque q̃ mittunť i terra: ⁊ alteriꝰ que ponunť ad aerẽ: quoniam fili ille: que mittunť in terram: habent viã ⁊ virtutem induratiuam cũiculatiuam atq3 fixatiuam. Et ille que sunt in aere habent virtutem ⁊ proprietatem indurãdi cuniculandi ⁊ fixandi: passiue tamen intellige fili. Finito quippe anno: tu habebis omne illud: quod a mũdo desideratur ad hoc opus: vel ad illud: đ quo potes ad placitum tam in magisterio alchimico ꝙ̃ in lapidifico ꝙ̃ in medicinali. Unde fili mi ponemus tibi regulã generalẽ ad vtrunq3 opus.s.lapidificum ⁊ alchimicum. Quãdo igitur fili mi volueris cõponere lapidem transmutatorium vtrũq3: vel quẽcunq3 alium: respice lapidem preciosum: cuius est coloris ⁊ virtutis. Item respice vtrum lapis trãsmutans habet esse albus vel rubeus: ⁊ sic conditionabis aquas tuas imiscendo quasdã cum alijs i magisterio preciosorum: sic smaragdus qui componiť de aqua induratiua argenti ⁊ de aqua erea cupri. Item diamani: qui componitur ex aqua induratiua argenti: ⁊ ex aqua induratiua vel etiam aqua aerentata argenti. Itẽ pallax: qui cõponitur ex aerentata argenti: ⁊ ex aq̃ terrestri argẽti: ⁊ ex aqua terrestri auri mixtis equaliter. Itẽ compositio berilli: qui fit ex equali pondere aque aerentate argenti: ⁊ aque aerẽtate stagni mixtis equaliter: ⁊ ex aqua terrestri argẽti. Itẽ mandina que componiť ex aqua aerẽtata ferri: ⁊ ex aqua terrestri: seu induratiua eiusdem.s.ferri. Item carbunculus: qui componitur ex aqua induratiua auri: ⁊ ex aqua aerentata eiusdem. Item Topaziũ: qui componiť ex aqua aerentata ferri: ⁊ ex aqua induratiua auri. Item clitropia que componitur sicut smaragdus: nisi q̇ cum aqua aerentata cupri miscetur: ⁊ est pars aque aerentate ferri: ⁊ cum induratiua: simiľr tantum de induratiua ferri. Item Saphirus: qui componitur sicut diamant: nisi qꝰ cũ aqua ae-

rentata lune miscet̃ de aqua aerentata stagni. Itẽ Jacynthus: qui componitur sicut alamandina: nisi ꝙ addit̃ de aqua aerentata auri: ⁊ aqua aerentata ferri. ¶ Itẽ perle que ſm hanc viã componuntur ex aqua aerentata lune: ⁊ ex aqua aerentata stagni mixta cum aqua aerentata lune ad quintam partem aque lune: ⁊ ex aqua induratiua stagni: ⁊ multi lapides alij: qui componuntur ſm hãc doctrinam: quos longum esset enarrare hic in presenti libro: ꝙ tot lapides possunt exponi ex illis aquis: quot sunt in reꝝ natura: ⁊ tot habent virtutes: quot naturales vt superius diximus i theorica huius libri: ⁊ diximus prolixius in nostro lapidario per totum: ideo in hac parte te ipsi remittimus: q2 ibi large cõtinet̃ hec doctrina. ¶ Item in cõpositione lapidis philosophorum rubei sic facies tu fili: capies aquam induratiuam auri: que est aer ex terra mixtus ⁊ post hoc capias aquaꝫ aerentatam: que est ignis ⁊ misce ſm regulam generaleꝫ: que se extendit ad omnes lapides ſm magis ⁊ minus in sequenti canone.

¶ Canon. xlv. in quo continetur predicta doctrina. Fili oĩum lapidum compositio concordat in induratione: fixatione ⁊ vmbra solis ⁊ ignis cõmuni decoctione: sed in quãtitate ignis ⁊ aliarum reruꝫ. ¶ Questio. Pater quomodo vnus lapis vnius nature tantum potest sufferre ignem: sicut alterius: cum clare videamus: ꝙ quidam lapides magis sunt indurati ꝙ̃ alij: ⁊ alij habent colorem hunc: alij illum. ¶ Solutio. Fili supius diximus tibi ꝙ forma agit ſm dispositionem materie: etiam fili lapides habent diuersas materias diuersimode aptas ad accipienduꝫ actũ forme: ideo materia quelibet actum illius recipit: ſm ꝙ conuenit sue nature: sicut materia cere vel butyri: que fũditur per solem ⁊ materia argille: que induratur. Item fili motus orbis: qui mouet̃ in generatione lapidum: ⁊ totũ in vna quantitate temporis: ⁊ tamẽ actus eius diuersimode assituat̃ ⁊ agit in lapidibus iam sic: ꝙ ipe motus vnus est in se ipso: sed diuersitas causat̃ ex materijs reruꝫ diuersimode accipientiũ actus illius. ¶ Unde fili in xpi noĩe facias sic: si tu vis componere quemcũqꝫ lapidem: necessariũ est tibi cognoscere virtutes potentie ⁊ colores: quos minerales aque acceperunt ex influentijs celestibus: ⁊ determinationem forme: in quam mutantur per proprietatem materie spũs sui aquatici: in quo retinetur. Quia fili vnius virtutis est aqua auri: alterius aqua argenti. Item vnius virtutis est aqua aerea: alteri⁹ aqua terrea. Et hec per dictam determinationem materierum metallorum resolutorum in spiritus aquaticos: in quibus retinẽtur dicte influẽtie celestes: hoc idem tibi dicimus de coloribus diuersis ſm naturã vniuscuiusqꝫ metalli. ¶ Et tibi diximus in nostro testamento ⁊ codicillo: ⁊ valde bene si bene nos intellexisti: q2 hoc non est nisi sulphur ⁊ argentum viuum: ⁊ ex his accipiunt subtilẽ omnem coloreꝫ ⁊ determinationem. Facias igitur fili mi in dei nomine moles tuas ex argẽto ſm formam: quã affectaueris: ꝙ lapis quiuis oriatur: ⁊ circum quaqꝫ dabis moles argentas cum communi cera: vt forma mellis maneat intra: ⁊ dum fili intellexeris: ꝙ molis cere acceperit molem ⁊ formã molis argenti: diuide ceram ab argento: dũ ergo hoc compleueris ⁊ volueris componere quecũqꝫ lapidẽ. ¶ Tu vero per presens accipies vnum vas factum in modo: quem tibi inferius designabimus: ⁊ sit diuisum in duas partes: quarum vna sit fundus: altera vero coopertoriuꝫ: ⁊ ꝙ sit factum taliter: ꝙ coopertorium ingrediat̃ iuste cuꝫ corpore inferiori per spacium vnius digiti: deinde fili capies ex aqua cuiusuis metalli: que virtuteꝫ hꝫ induratiuã ⁊ vigoratiuam per celestem influentiam: vel simpliceꝫ: vel mixtam cum altera: vt apparet in doctrina canonis precedentis: ⁊ accipe molem cere: ⁊ confestim mitte taliter: ꝙ natet super terrestrem aquam per spacium vnius aue marie ⁊ vnius credo in deum: vel etiam per quartam parteꝫ hore cooperculo supra posito. Fili hoc fit: vt dicta molis tantum ab intus quantum ab extra impleatur vapore aque vel aquarum terrestrium rarificato in aere taliter: ꝙ contingat elementorum proprietates: in quibus quiescit virtus mineralis multiplicata celestibus virtutibus tangendo immediate molem cere: tamẽ non dicimus tibi ꝙ tota concauitas impleat̃ dicto vapore molis cere conuerse in aquam: sed ꝙ implebit̃ vapore aque vel aquarum inuisibili: a quo concauitas molis cere accipiet virtuteꝫ ad indurandum aquam aeream: que postea intromittat̃ in lapide precioso: ⁊ ꝙ lapidificatiua sic spiret ⁊ illumiet de cerea ad finem: ꝙ postea inspiret in aquam: que conuertitur in lapidẽ missuꝫ intus in vase. ¶ Fili mi istud ẽ vas minerale: qđ nobis preparauimus in respectu naturalis: in quo per artificium subtile natura influit minerales virtutes spiritibus mediantibus: ⁊ sic talis locus certus ⁊ determinatus ꝓprium locatũ gignit virtutibus: q̃ in eo retinentur. Quĩ fili dictum est ⁊ declaratũ in libris nr̃is: ꝙ oĩ tpe locatuꝫ locus gignit: ⁊ hoc nõ fit nisi celicis ꝓprietatib⁹: q̃ influunt in illo: qbus virtutibus mineralibus virtutes crescunt: sicut illaꝝ vasa demõstrãt ad oculũ oĩ die ⁊ etiam natura illi⁹: qui est amator veritatis. Intellige ergo fili primas causas: que ducunt entia de potẽtia in actũ cum propria theorica. Fili mi si tu nequaꝙ̃ habes praticam mixtam cum theorica: nihil quasi valet totum: quoniam necesse est ꝙ propria intentio prius sciatur cuꝫ theorica ꝙ̃ pratica necesse ẽ ꝙ informet. ¶ Finita igit̃ quarta parte hore: vel salue regie: vel credo mitte in tuã mole de aqua aerentica: que fit ex vaporib⁹ vniuscuiusqꝫ metalli ſm lapidem: quem cõponere intellexeris ad formaꝫ molis: quoniam fili formam: quam lapis debet habere a mole cere accipit. Post hoc cooperi vas cum suo cooperculo: ⁊ non lutes iuncturas cum aliqua re: ⁊ pone vas ad vmbram per horas quattuor taliter ꝙ sal non appropinquet: ⁊ ad finem quarte hore videbis aquam congelataꝫ: quã tu misisti intus in mole tua admodũ grane trãsparẽtis ad modũ paste cum appeat serenitate. ¶ Propterea dũ videris: ꝙ aqua lapideꝫ inspissauit: tunc tpis aqua cõstricta accipiet formam a mole cere iam predicte: postea vero aperi fili vas tuum ⁊ gira molem cere ad interius ⁊ superius: taliter ꝙ substantia aque gelate tangat substantiam aque indurantis ⁊ cõgelantis immediate: post hoc claude vas multum bene: ⁊ pone cum suo cooperculo: ⁊ claude iuncturam cuꝫ pasta facta de farina siliginis: ⁊ pone ad solem per tres dies: ⁊ tunc per virtutem balneationis: quam accepit lapis post suam formationem induratur virtute propria constrictiua mineralis illi⁹: ⁊ hoc per calorem solis mouentem virtutem naturalem informatiuam: que stat in elementorum qualitatibus cuꝫ suis instrumentis. ¶ Preterea cuꝫ videris lapidẽ tuum induratum: ⁊ multum benẽ cõgelatum: diuide ipsum a mole cere ratione sue constrictionis: tunc temporis tu potes cognoscere terminum sue indurationis: non obstantibus coloribus accidentalibus: qui apparebũt in illo ⁊ vsquequaqꝫ trãsgrediatur per digestionem tertiam: que fili fit cum igne communi: quem tibi inferius dicemus. Extrahe illũ de aqua: ⁊ illum pone ad partem: ⁊ serua ipsum in vase vitri per

tri per modum: quem tibi inferius designabimus factus. Fili terrea formatio fit per tempus longius cum certa determinatione sicut alie: in qua vero quiescunt oēs tāquā in fine pfectionis. ⁋ Ista formatio fit in tripede archanorum: qui est furnus philosophalis deputatus ad hoc: vt videre poteris per figuram inferius descriptam. Accipe igitur in christi nomine lapidem tuū induratum: sicut est in vase suo: ⁊ pone ipsum in olla: que est super gaçolam: ⁊ superpone aliam ollam: ⁊ da sibi ignem de serratura per nouem dies naturales cōtinuos. Fili: hic est locus deputat⁹ p artificiū sicut vult natura. Finitis ergo diebus predictis abstrahe: ⁊ videbis hoc: quod tibi ars de potentia in actum deduxerit cum suis instrumentis naturalibus: tunc igitur vtere illo sm conditionem ⁊ virtutem sue nature. ⁋ Questio. Pater. si lapis philosophorū cadit in doctrina formationis istius. Fili. hec regula non solum ad preciosos lapides: sed etiam ad lapidem philosophorum extenditur: quoniam fit ex vna parte sue clare aque: ex q̄ ars cōponitur: quod voluit cum suis ꝓprijs instrumentis: sicut ex altera sūt altere due aque: per quas formatur tota ars alchimie: q2 vna aquarum facit lapidem volatilem. Altera vero fixat ipsum cum vult. Et i hac fili natura operatur: facta per alchimiā cōformantur: sed sunt alterius nature. Hec differentia fili causatur ꝑ elementorum diuisionem: ⁊ tamen fili ars vtraq3 a natura non discrepat q̄tum ad principium sui.

⁋ Sequitur forma firmior secretorum. Lib. II.

Icto ō magisterio primi libri: in quo dedimus theoricā quite essentie ⁊ declarauimus modū extractōnis eius a quacunque re elementata. In quo etiam tractauim⁹ generaliter de magisterio lapidū preciosorum ⁊ alchimicorum. Congruū est vt dicam⁹ qualiter omnes iste quinte essentie applicentur ad corpus humanum: vnde iste liber sic intitulatur. Deus tu es summe metuendus: qui es finis ⁊ perfectio omnium qui te metuunt: ⁊ a quo omne qd est optimum ꝓcedit.

⁋ Incipit secundus liber huius voluminis: qui appellatur de remedijs vltimatis generalibus ad cōmodū corporis nostri cōditus. Fili in hoc presenti libro tractare intendimus de applicatione qnte essentie ad corpora humana ad finem: vt per illum curentur omnes morbi incurabiles sm iudicium modernorum medicorum. Sed qui vult profunde indagare nature principia: que deteximus hic: cum tn̄ omnia plenarie nequeant per ipsum attingere. Ista quippe inter entia sciant: ⁊ ēt cōpinās ⁊ complexiones ⁊ virtutes cōtra infelicitatem nature: per ea quippe: que in presenti libro designamus fili scias remedia procurare corpori humano subito: ⁊ quasi miraculose: vt viri euangelici reducantur habiles animo aduersus imperfectionis labores. Qui nam presens liber diuiditur in partes duas. s. in prohemium ⁊ tractatum applicatiōis. Prima pars hec est fili. in hoc ⁊c. Secūda magisterium in cura incōmodorum. Item secunda pars diuiditur in tot partes: quot sunt cure. Item fili subiectum huius libri est quascunq3 infirmitates quātūcunq3 graues etiam desperate cure sanare nisi vltimus terminus sit constitutus a deo. Item finis quare ipsum reuelamus clare de se manifestus est.

⁋ Fili in hoc presenti libro specificata est doctrina curationis oīum morborum a capite vsq3 ad pedes ⁊ cōposuimus librum contra nostrā intentionem: ex eo q2 prius ipsum diximus fieri cōpendiosum. Quapropter fili vnam regulam generalem situabimus: vnde possint omnes a capite vsq3 ad pedes curari cum nostra quinta essentia. Postea vero descendemus ad aliquā specificā cāz collationis: vt sm doctrinam quā de ipis dabim⁹: sciat qlibet inuestigator veritatis de alijs praticare sm suum modum: vnde sequitur.

⁋ Canon primus qūo impedimenta somnij euitentur ⁊ iuuentus pstina restauret: ⁊ omnes morbi a capite vsq3 ad pedes in generali curentur: magisterium in cura incōmodorum a capite vsq3 ad pedes sic fili condies. s. q tu respicias infirmitatē: cuius est generis: ⁊ cuius speciei: ⁊ respicias: cuius est qualitatis ⁊ quantitatis: ⁊ vtrum est nimis molesta vel non: tūc recurre ad nostrum librū de simplicibus medicinis: ⁊ medicīas quas inueneris appropriatas doloribus appone in nostra quita essentia: ⁊ applica vel in potu: vel ab extra: ⁊ cito: ⁊ in modicum tempus erit perfecte curatus a quacūq3 infirmitate. ⁋ Questio. Pater. quomodo cognoscam gradum infirmitatis qualitatis: cum nullus philosophorum talem doctrinam posuerit in libris suis. ⁋ Solutio. Fili mi recurras ad principia medicine: ⁊ ad librum de regionibus sanitatis: ⁊ ad figuram de cōtrarijs: ⁊ ad librum vrinarum ⁊ pulsuum: quos super artem medicine composuimus. ⁋ Questio. Pater: quomodo cognoscam dictas medicinas: si librum de simplicibus hēre non potero. ⁋ Solutio. Fili: tu recurras ad libros philosophorum: q2 q̄uis non perfecte tractauerint: tu per eorum doctrinam melius operaberis q̄ per te ipsum probando medicinam istam: aut illam si inueneris: impedimenta sic euitantur ⁊ iuuentus pristina sic restauratur vsq3 ad terminum nobis a deo cōstitutum: ⁊ est vt accipias quintam aque ardentis conditionatam per modum primi libri: infra quam infunde quintam essentiam auri ⁊ perlarum: aut ipsum aurum ⁊ perlas: ⁊ hac mirabili potatiōe potet senex mane ⁊ sero ad quantitatem semi nucis plene: ⁊ infra paucissimos dies ad tantā incolumitatē deueniet: vt manifeste ⁊ sensibiliter sentiet se ad pristinam iuuentutē deuenisse: tamen cautela est in hoc tempore vino temperate vti. Si vero addideris quintam essentiam vulgo: sic erit magisterium fortius in operatione: vtatr. n. his diebus bonis comestibilibus: ⁊ vino quod biberit addat quintam essentiam auri ⁊ perlarum: sicut te docuit primus liber discrete ⁊ multum solerter. Hec est regula: quam seruabis in detrimēto senectutis ⁊ iuuētutis recuperatione. ⁋ Questio. Pater: videtur mihi īpossibile: q senectus retrogradetur ad iuuentutē: quoniam si hoc esset verum: nullus principum tyrānorum deuenisset in mortem: etiam nullus alius vtēs hac medicina: q2 sic deus esset contra seipsum: vt patet Gene. vi. ⁋ Solutio. Fili: nō dicimus tibi de retrogradatione: sed de illa: que vltra naturā deuenit: sicut videm⁹ quottidie: q plures homines sunt quinquaginta annorum: ⁊ ratione complexionis: vel alicuius corruptionis

apparet ƺm rei veritatem.lx.vel.lxv.annorū: ⁊ sic de alijs:qui nundum habent.xxx.annos:⁊ apparent ƺm rei veritatem.l.annoꝝ:huic tali intendimus per doctrinā hui⁹canonis succurrere:vt non senescat magis q̄ ꝑ naturam posset senescere:⁊ ꝙ revertat̄ ad pristinum ƺm sensum ⁊ vires recuperet:⁊ canos mutet in rubrū vsq̄ ad diem mortis sue constitute per deum.

❡Canon scd̄us q̄ docet magisteriū in suscitatiōe mortuorum:qđ est vnū de secretis maximis in hoc libro.

❡In hoc canone mortuos appellamus non illos:q̄ simpliciter sunt mortui:sed illos d̄ quibus vltimate desperat̄:ita ꝙ a medicis ⁊ a vite actibus sunt derelicti i tātum:ꝙ etiam sensibus non vtunt̄:huic mortuo in tali desperatiōe subuenimus: vt satis cito resurgat:⁊ loquat̄ ⁊ viuat.nisi sit ille vltimus terminus a deo cōstitutus: ⁊ magisteriū huius secreti est: vt tribuas sibi quītā eēntiam per se solam:⁊ statim in modicū tp̄s resurget viuus dum in stomaco transglutiens influat cordi radiū vite nālis:⁊ defunctam nām ipsam videbis reparare: ⁊ si vis fili:ꝙ hoc fiat in parte.xv.hore:vl' q̄si in.xx.punctis horologij:ita vt a circūstantibus credat̄ illusio vl' miraculū euidens:hēas celidoniam:cuius flos ⁊ fruct⁹est in colore auri intenti⁹⁊ quattuor elementa extra per magisteriū primi libri:⁊ accipe de elemento ignis: qđ est tanq̄ liquor olei:⁊ affige nostre quinte eēntie in quātitate vnius grani tritici:⁊ stati resurget in modicum spacium:si sufficiens fuerit patiēs ad ipsam transgluticndā:deinde ꝯforta eum cū administratione nr̄e q̄nte eēntie ꝑ se:⁊ scias ꝙ ꝑfecte curabit̄: nisi dn̄s d̄us iubeat illū oīo mori.❡Et dico tibi:ꝙ hoc est subtilissimum apud modernos:nec est nisi vnus: qui tāta sciat bona. Ipsiq̄dem asserunt nām oīo deuictā posse recuperari cū medicinis cōibus absq̄ nr̄a q̄nta eēntia ⁊ asserunt impoſle magnū.Cū.n. videt̄ hoīeſ mori dicunt nulla res in natura est nisi solus deus: qui ab isto periculo istum infirmum possit liberare:quoꝝ ꝯ̄rium asserimus.Tu autem fili operare ƺm doctrinam tibi traditam in canone isto:⁊ facies miracula super terram.

❡Canon tertius: in quo ꝯtinetur scientia in cura leproꝝ vt reuertantur ad sanitatem pristinam.

❡Qm̄ iustus deus in pena pc̄ti in nos inflixit multos gradus infirmitatis:⁊ iter alios plaga lepre detestabilior est:ac ignominiosior humano generi ⁊ est difficilis ⁊ aliq̄n impossibilis cura eius: vt lepra que permittit̄ a deo sic lepra gieçi ⁊ ꝯstantini: que lepre vllo ingenio humano curari possunt nisi diuina virtute. Nos vero minime hic de talibus lepris loq̄mur:nec ēt d̄ illa:que venit per gnātionē. Sed nos loq̄mur de plaga lepre: q̄ aduenit hoībus ex humoꝝ corruptione vel veneno rū inficientium nā:q2 huic tali remedium ⁊ perfectā sanitatem intendimus procurare:si etiam per multū tempus vel modicū ꝓcessit. Recipe igit̄ hoc archanū s.nr̄am q̄ntam essentiā auri ⁊ plaꝝ:⁊ administra patienti per octo dies dādo sibi mane vnā plenā nucem: ⁊ sic plene curabit̄.Nam hec celestis medicina est:q̄ totam leprā cuiussuis humoris peccantis infra modicū tp̄s curat.Hoc q̄ppe est archanū maximū ⁊ vtile magisteriū in haci firmitate. ❡Itē fili alius modus est i cura huius morbi: vt accipias aquā factā ex fragis:q̄ sunt fructus madij multū bn̄ redolentes:⁊ affige illas nr̄e q̄nte essentie:vna cū q̄nta eēntia auri ⁊ plaꝝ:quas prim⁹ liber te docuit extrahere ad plenū in canone dissolutionis metalloꝝ:⁊ applica illi:⁊ videbis mirabilia vel effectū stupendissimū. Nam ⁊ si addideris eis q̄ntam essentiā: faciet vtiq̄ fortius:Aqua q̄ppe baꝝ dissimulat leprosos:si bibat̄:⁊ liniāt̄ macule:potissime si ipsam miscueris aque ardenti.Operare igit̄ fili ƺm doctrinam tibi traditam in hoc canone: ⁊ noueris te oēs lepram cum suis speciebus perfecte curare.

❡Canon quartus in quo continetur scientia ad curandum paralesim in quocunq̄ corpore humano.

❡Paralesis est morbus difficillimus ad curandū in tantū:ꝙ indicat̄ apud prudentes modernoꝝ ꝑ morbo impoſſis curationis.⁊ magisteriū huius curationis est:vt affigas nr̄e q̄nte eēntie herbā:q̄ d̄r yua:⁊ saluiā: ⁊ graua sinapis:⁊ da ei i potu per nouē dies: ⁊ vnge exterius:⁊ noueris dādo ei balneū calidū ⁊ humidū:cū his herbis ꝑfecte curabit̄ in tm̄:ꝙ videbit̄ ip̄e morbū nūq̄ habuisse:⁊ ambulabit incolumis: ⁊ mēbrū emēdabit̄ tanq̄ si rē illius morbi nunq̄ habuisset. ❡Itē alius modus est vt applices quinte eēntie nr̄e res: que humores viscosos purgant:⁊ da patienti per modum supradictum:⁊ scias ꝙ perfecte curabitur.

❡Canon q̄ntus:qui nos docet hr̄e medicinā seu remedium ꝯ ꝯsumptos in toto corpore ⁊ nimiū macilentos sicut sunt hoīes rare ꝯplexionis:⁊ pueri:⁊ consumpti:⁊ ethici.Est aūt oīum illoꝝ cura vera cū nr̄a q̄nta essentia:iā.n.tibi diximus:ꝙ nām debilē ꝯfortat:⁊ deperditam restaurat:restauratā ꝯseruat:⁊ carnē nālem i corpore nimis macilento:⁊ ēt ꝯsumpto ꝓcurat.Est autē in hoc fortius magisteriū vt extrahas ab herba celidonia quattuor elementa ꝑ magisteriū primi libri:⁊ accipe elementū aeris:qđ est in colore olei optimi: ⁊ misce cū q̄nta essentia nr̄a:⁊ infra modicū tp̄s erit virtutis miraculose restauratio ⁊ ipse hō fiet pinguis supra q̄ credi pōt.Non est ꝑter istam res in nā: que tīn in his remedijs possit valere.❡Itē si accipias carnē cāroꝝ.i.puluerē alixādrie flu.⁊ misceas nr̄e q̄nte eēntie idē faciet.Et nota fili mi:ꝙ hec est vltīa cura:q̄ ē i quo cūq̄ gn̄e ⁊ ſp̄e febriū in tm̄:ꝙ si puluis illoꝝ det̄ i esu post signa digōnis cognita:ꝑfecte curat patiētē a q̄cunq̄ febre.Et hoc archanū a malis ⁊ iniquis custodi.

❡Canon.vi.qui docet nos curam perfectam demoniacorum:melancolicoꝝ ⁊ omnium morboꝝ caducorū.

❡Uera experientia docet nos:ꝙ oēs melācolici occupant̄ in horribilib⁹cogitationibus.Nā humor ille maliciosus ortū hꝫ a splene ⁊ fumi illius ꝑ poros ascendunt vsq̄ ad cerebrū ⁊ fantasiā mouent: ⁊ imaginatiuam cū ꝯturbatione intellectus dormiēdo horribilia fantasmata fabricant: vigilādo horribilia cogitāt:aliq̄n aūt iste humor est nimis maliciosus ⁊ gnāt epilesiam:vel appoplexiā.Cū talibus.n.infirmitatib⁹demones frequenter miscent in tantum:ꝙ infirmitas mixta cum demone torquet patiētē. Aliq̄n aūt fiunt stulti:⁊ secū loq̄unt̄:⁊ vident̄ multotiens cū hoībus quasi disputare ⁊ nō nisi secum disputāt:⁊ ēt tales veniūt in desperatione:⁊ seipsos occidūt. ❡Cura vero istoꝝ talis est: vt vtant̄ nostra quinta essentia:vel ꝙ cū ipa immittant̄ iste medicie.s.fumusterre.Centaurea maior epithim⁹:thim⁹:lapis laçuli:eleborus niger. Et dimitte stare in nr̄a q̄nta eēntia ꝑ tres horas:⁊ da ei in potu bis in die ⁊ semel in nocte:⁊ vnge ab extra totū corpus ⁊ regionem splenis. Ista quippe medicina cerebrum mundificat melancoliā purgat: ⁊ letum reddit patiētem:⁊ perfecte sanū in decem dies:si istam medicinā continuauerit.❡Questio.Pater:quomodo potest fieri:ꝙ demones per medicinas possint a corporibus eici cū non hēant corpora:in q̄bus possint recipe ip̄ssiones medicinaꝝ:cū oīs potentia circa obiectū opat̄.❡Solutio.

lutio. Fili: multe rõnes possent assignari in solõne hui⁹
qõnis tã ex testibus sacre scripture q̃ p rõnẽ nẽciam
demones fugari per virtutẽ medicinaꝝ sensualiuz: iõ
adduco rõnez sacre scripture ad solonẽ qõnis. Fili. scri
ptura sacra in libro Thobie demõstrat. demones fuga
ri p virtutẽ reꝝ sensualiũ in mõ honesto ꝛ sancto: h̃ fit
cuz fumigatione ꝛ sacrificio ꝛc. Nã in eo. lib. c. 6° dicit̃
ꝙ posuit Thobias partẽ iecoris sup carbões ꝛ demõ
fugit a tota domo. Itẽ eodem ca°. posuit Thobias ptẽ
cordis sup carbões: ꝛ fumus illius effugauit oẽ demo
nioꝝ genus. Ecce pȝ fili solutio qõnis p sacram scriptu
rã: hoc ãt ẽ p credere. Sed si vis fili intelligere qũo so
lutio soluat̃ p rõnem nãlẽ. accipias ista p̃n^a: cã: effect⁹:
iustitia. Un̄ facio istam rõnem: oĩ cã remota. remouet̃
eius effectus. Item iustitia est id: cuius rõne redditur
vnicuiqȝ qd̃ suũ est. Ex prima maxima fili talẽ rõnem
fundamus. Demones ad corpora iungunt̃ humana p
pter malã dispõnem humoris corrupti: aut infecti me
lancolici: q malas figuras. nigras ꝛ horribiles format ĩ
fantasia: ꝛ intellectũ ꝯturbat: demões aũt has formas
hñt in cõsuetudine accipere: ꝛ cõiter habitare in locis
obscuris ꝛ solitarijs: q dũ p q̃nte essentie virtutẽ ꝛ alia
ruz reꝝ a corpore talis humor expellit̃: q est cã demo
nuz. quare ad tale corpus deueniũt. tũc tpis demões si
mul cũ humore euanescũt. ¶ Alia v̾o rõ talis ẽ. Sicut
ptãs dei potest ꝛ potuit elemẽtoꝝ qualitates stare face
re in Acheronta post diem iudicij sine pprijs substan
tijs coessentialibus ad vindictã sue diuine iustitie: sic
potest ipsos demones facere pati sub actione rerũ sen
sualiũ: vt veritas sue ptãtis: que cũ ipsa iustitia ꝯuertit̃
hẽat subiectũ: in quo possit vti suo actu ₰m q̃titatẽ cul
pe. al's. n. equalitas veritatis eẽt destructa pp defectũ
liberi arbitrij: rõne cuius deus nõ hẽret ptãtez vtendi
₰m dispõnem dignitatum in creaturis: qd̃ est impoĺe.
Est igit̃ veꝝ: ꝙ deus hȝ libeꝝ arbitriũ. vt vtat̃ ₰m di
spositionez suaꝝ dignitatũ in p̃ncipijs creatis: ꝛ reddet
penã iuxta q̃titatem culpe: ꝛ meritũ ꝛ gloriã ₰m suuz
modũ. Non est ergo dubitandum quin deus ad vindi
ctam sue diuine iustitie submittat demones actiõibus
reꝝ sensualiũ. ¶ Itẽ fili solutio qõnis p̃libate pȝ per
actiões nicromãtie Salomõis: cũ qua demones cogũ
tur ad faciẽdũ opa bona: aut mala virtute verborũ: la
pidũ: ꝛ plantaꝝ: pȝ ergo qualr̃ demones actiõi reꝝ sen
sualiũ submittunt̃. ¶ Itẽ fili clare põt itelligi p actio
nẽ ignis aeterni: quo torquent̃ aĩe dãnate: ꝛ ipsimet de
mones ad multiplicationẽ sue pene: q̃uis sua suba nõ
sit ex q̃ttuor elementis cõposita: tñ vt sua pena magis
multiplicet̃ sentiunt ipsi penam iussu diuine iustitie.
¶ Nã fili q ꝯ infinitã subam peccat: infinite peccat: oȝ
peccãs igit̃ quocũqȝ mõ possit magis penã pati: sȝ p̃ter
visionẽ diuinã nulla põt eis dari maior q̃ ꝙ submit
tant̃ actiõi v̾tutis reꝝ sensualiũ. Et pp hoc fili extat ti
bi reuelatio qualr̃ medicine sensuales actiões hñt ad
demones fugãdos de quocunqȝ corpe. vtere g̊ fili ista
medicina supradicta: ꝛ curabis q̊scũqȝ demõiacos: apo
pleticos ꝛ melãcolicos: ꝛ potissime si dictis medicinis
addideris herbã: q̃ dr̃ ypericon: q̃ al's dr̃ fuga demonuz
seu pforata dr̃. Nã fumigatio seminis eius fugat oẽm
demonẽ a proprietate corporis: vel a domo.

¶ Canon septimus: qui docet te curam contra illos: qui
timorem habent ꝛ inconstantiam: ꝛ contra debilitatẽ
post infirmitatem: ꝛ ad reparationem audacie ꝛ forti
tudinis plusq̃ per naturam posset habere.
¶ Fili non dicimus tibi in vanũ: ꝙ nec intellectus hu
manus põt capere: neqȝ lingua narrare miraculosas
virtutes: quas deus posuit in q̃nta essentia vini: ꝛ oĩum
reꝝ elemẽtataꝝ: ꝛ inter oẽs quintas essentias ad h̃ ma
gisteriũ p̃cise valent q̃nte essentie herbaꝝ peonie. ꝛ an
gelice: croci: plaꝝ: ꝛ auri. Si v̾o oĩum istaꝝ q̃ntas essen
tias misces cũ q̃nta eẽntia vini: ꝛ dederis in potu subi
to. ꝛ quasi miraculose. hõ q dictis torquet̃ ifirmitatib⁹
timorẽ amittit. ꝛ debilitatẽ: ꝛ fortitudinẽ recupat exte
riorẽ ꝛ interiorẽ: itantũ ꝙ mortẽ ꝯtẽnit: nec timet qcq̃
sȝ supra modũ efficit̃ audax ꝛ fortis virib⁹. Nã intãtũ
sibi vires augmẽtant̃: qd̃ est incredibile: nisi p experimẽ
tũ appareat effectus. ¶ Est aũt fili cautela adhibẽda
vt tale secretũ veniat in manibus tyrãnoꝝ: nisi cuȝ fue
rit necesse: ꝛ plies̃ ꝯ paganos: tu adhibeas eis ꝛ homini
bus armorum in q̃titate vnius seminutis plene ꝛ fa
cient mirabilia in prelio. Nam dicamus tibi: ꝙ subito
augmentat vires ꝛ audaciam: sicut fulgur comburit in
tima corporis absqȝ lesione cutis.

¶ Canõ octau⁹: in quo ꝯtinet̃ scia ad curãdũ illos: q sũt
infecti veneno in potu: vel quouis alio° sint infecti.
¶ Plagã veneni fili te opȝ cognoscere ad ipsam curan
dã: quare multis modis nr̃is corpibus ꝯtingit: sicut ex
morsu scorpionũ: tyris: vipere: lactani: canis rabidi: vl'
alterius rei venenose: ꝛ fili ꝯtigit ex potu ꝛ tactu illaꝝ:
qbus cito adhibenda est cura. ne pereant. Sume igit̃
fili q̃ntam essentiã vini: vel q̃ntas essentias: auri: croci:
peonie: angelice: ruthe: raphani: ꝛ per seipsam da in po
tu patienti: ꝛ cito curabitur. ¶ Itẽ fili vt fortius sit an
tidotuȝ. mitte q̃ntas essentias reꝝ. s. dictami rubei: sco
pe regie: que pre oĩbus rebus: q̃ repugnãt veneno tȝ p̃n
cipatũ boli: gentiane: cornu vnicornu. si põt hr̃i. vel ip
sas responas in nostra q̃nta essentia. ꝛ dimitte stare p
tres horas: ꝛ post da patiẽti ꝛ cito curatus erit: ꝛ hec in
potu det̃. ꝛ vngat̃ ab extra locũ infectũ: ꝛ ẽt totum cor
pus. ꝛ videbis miraculi effectum in cura venenorum.

¶ Canõ. 9. q te docet curã ꝯ humores infectos corporis
nr̃i: ꝛ ꝯ calefactiones. prurigines ꝛ pediculos.
¶ Fomẽtũ generationis pediculoꝝ: pruriginũ: ꝛ calefa
ctionũ in hũano corpore ẽ hũoꝝ corruptio: ꝛ humoris
infectio ꝛ putrefactio: hõ. n. qui istas infirmitates hẽt
ingetat̃ ꝛ est anxius: ꝛ non cessat se scalpere: ꝛ in nulla
re placitũ sumit. Ideoqȝ fili nulla res est in mũdo: que
potius infirmitatẽ hanc curet q̃ illa. que corpus cõser
uat a putrefactiõe quacũqȝ: ꝛ humores corruptos ꝯsu
mit: ꝛ ideo cũ nostra quinta essentia: si dederis eã in po
tu. ꝛ vnxeris corpus ab extra. i paucos dies erit pfecte
curatus: ꝛ potissime fili si ad vngendũ misces illi argẽ
tũ viuum. ꝛ ad potandũ misce staphisagriã. Est aũt fili
notandũ: ꝙ q̃nqȝ pediculoꝝ cura est impossibilis: vt
qñ rõne peccati alicui persone infligitur talis morbus:
vt hẽs actuum 6° de Herode. quem percussit angelus:
qr non dedit honorem deo. ꝛ consumptus a vermibus
expirauit. ¶ Item quidaȝ romanus Imperator a nul
lo remedio medicoꝝ potuit liberari a pediculis: ꝛ con
sumptus ab eis expirauit: non aũt de tali cura: sed de il
la: que ₰m naturam euenit loquimur. ¶ Questio. Pa
ter. qũo cognoscam: que est infirmitas naturalis: ꝛ que
est q̃ mittitur a dĩno iudicio. ¶ Solutio. Fili. potes p
fecte cognoscere: cum quintam essentiam sibi admini
straueris cũ ꝯpetẽtib⁹: ꝛ nullũ sẽtiet remediũ: tunc pfe
cte p̃nosticari potes ip̃ȝ ad mortẽ p̃uenire eus sine falla
cia: qñ fili impoĺe ẽ. si morbus euenit a nã. cuȝ admi
stratõe q̃nte eẽntie. vt nõ sentiat pfectã meliorationẽ.

¶ Canon decimus: qui docet te remedium habere cōtra sperātē: vt infirmus reducatur ad perfectā salutē.

¶ Apud vniuersum orbem ille medicus reputatur esse maximus inter alios: qui in paucos dies sciuerit curare quartanam: quoniam infirmitas est magne prolixitatis: ꝛ ē de natura terre: nullus est medicus: qui cū honore exeat de cura illius. Si igitur hanc infirmitatem curare volueris infra tres vel quattuor dies da patienti in potu nostram quintam essentiam: ꝛ vnge super re splenis: ꝛ erit perfecte curatus. Item si vis vt fortius operetur: adde illi que melancoliam purgant: que posuimus supra in cura demoniacorum: ꝛ administra patienti: ꝛ fortius operabitur: si addideris illi sauinam: que est arbor: que nascitur circa riuos: quia proprium respectum habet ad hanc febrem: intantum ꝙ si de succo illius instillaueris duas vel tres guttas succi dico calidi: ꝛ mittantur in ore infirmi: vel in aure tollit feb. illius.

¶ Canon vndecimus: qui docet curam perfectam contra tertianam.

¶ Tertiana febris quedam vera: quedam non vera: in cognitione autem harum febrium: quere doctrinam quam posuimus in predictis libris nostris: sed in cura illarum: quamuis sit differens apud modernos effectus: nos his cum vna medicina generali remediū adhibere intendimus contra veram tertianam: que est de colera pura. Hac adhibebis curā. s. ꝙ accipias reubarbarum ad quantitatem ponderis duorū denariorum: ꝛ adhibe nostre quinte essentie cum vno pondere vnius denarij scamonee pure: ꝛ dimitte stare ꝑ tres horas: ꝛ da patienti ad quantitatem vnius nucis plene per continuationem trium dierum ꝛ erit perfecte curatus quilibet habens istam febrē: ꝛ quia in tertiana nō vera miscetur flegma: adhibe huic medicine turbith: sene. ꝛ polipodium: ꝛ da patienti: ꝛ curabitur perfecte sine errore: si morbus fuerit a natura missus: hoc est ꝙ non sit missus manu diuina propter aliquod delictū.

¶ Canon duodecimus: qui te docet curam in quotidianis febribus.

¶ Febris quotidiana generatur ex corruptiōe flegmatis ꝛ ex abūdantia eius: ꝛ ideo est vera quedam: ꝛ alia non vera: quippe causatur ex flegmate naturali. Non vera vero causatur ex flegmate non naturali: cū qua simul corrumpitur aliquis alius humor: quecunqꝫ igitur sit febris ista perfecte curatur cum nostra quinta essentia per se sola: si dederis in potu per spacium dierum trium. Si vero addideris res que flegma purgāt quas supra in areolis inuenies: erit mirabilis effectus. ¶ Item si addideris huic quinte essentie per se herbā que dicitur mercurialis: erit medicina fortius operās. Experimentum enim est: ꝙ si de succo sumas illius: ꝛ instillaueris tres guttas in narem dextram: vel aurem patientis: tollit tipum quotidiane: hoc idem faciet si cum medicinis flegma purgantibus addideris illam nostre quinte essentie.

¶ Canon tertiusdecimus: in quo continetur scientia ad ad curandum omnes continuas febres.

¶ Fili febris cōtinua multiplex est: quedam fit de sanguine: ꝛ ista diuiditur in partes duas: quedam enim fit ex multitudine: ꝛ quedam ex corruptiōe illius. ¶ Itē quedam fit de colera: ꝛ ista diuiditur in alias duas partes: qꝛ quedam est: que fit circa regionem cordis: alia fit in cerebro. ¶ Itē ista que est in cerebro diuiditur in duas partes: qꝛ quedam a parte ante: alia a parte retro. ¶ Item fit ex flegmate: ꝛ ista diuiditur in partes tres. s. in minorem mediam ꝛ maiorem. Prima vero febris sanguinis vna dicitur sinochus. Alia dicitur sinocha. ¶ Item febriū colere vna dicitur causon: alia dicitur frenesis: ꝛ alia que fit a parte retro dicitur litargia. ¶ Item alie febres flegmatis enutriunt̄. In febribus enim sanguinis oportet flobothomiam precedere ꝛ postea vt applices illi nostram quintam essentiam cācrorum fluuialium ꝛ camphore: vel vt misceas ista ad nostram quintam essentiam: ꝛ des infirmo vt exalet febris ꝛ inflāmatio. ¶ Item febri colerice applica nostram quintam essentiam cū rebus: que refrigerāt tam in potu ꝙ̄ ad extra liniendo: ꝛ etiam cancros fluuiales cum eis simul addes ꝛ camphorā. ¶ Item febri flegmatice applica nostram quintam essentiam cū rebus: que purgant flegma: quas eliges vt ī tabulis primi libri. Sed in febre que fit a parte retro capitis competit illinitio nostre quinte essentie mixte cū rebus calidis: ꝛ ꝙ in potu dentur refrigeratiua. ¶ Item si omnibus istis antedictis miscebis quintā essentiā sanguinis humani extractam per doctrinam canonis primi libri: que incipit. Nō pretermittā: ꝛc. effectus miraculosos facies in cura istarum febriū: ꝛ ista tibi sufficiāt.

¶ Canon quartusdecimus: in quo continetur sciētia cōtra febres pestilentiales: vt scias curā illarum: cū nullus medicorum sciat his remedium adhibere: cum pestilentibus febribus nullus modernorum preter vnū sciuit adhibere remedium vtile: ex eo qꝛ ignorant nām. Tu igitur fili cum xpi adiutorio patienti adhibe nrā quintam essentiam per se solam ad quantitatem vnius seminucis plene ꝛ perfecte curabitur. Si autem fili volueris fortiorem facere medicinam: pone in nostra quinta essentia quintam essentiam gentiane dictami rubei: gariofilati: boli armeni: castorei: scope regie: ꝛ rutbe syluestris: ꝛ de ista medicina mirabili da patienti: aut appone istasmet res in nostra quinta essentia: ꝛ in tres horas applica patienti: ꝛ cū gustauerit de ista medicina mirabili radius vite ascendet ad cor: qui aerem infectum expellet: vnde fili dicimus tibi in veritate: ꝙ postꝙ̄ gustauerit securus erit: ꝙ non periclitabit̄ ex illa febre: si in fra vnam diem succurres infirmo.

¶ Canon. 15. in quo continetur scia in vera cura spasmi.

¶ Spasmus est multiplex: quidam est ex repletiōe: alius ex inanitione: alius qui superuenit in vulneribus q̄ liscunqꝫ sit: mortalis est. His ergo succurrendum ē cū potu ꝛ illinitione nostre quinte essentie: si addideris nostre quinte essentie res humidas: quas inuenies de tabulis primi libri. ¶ Item sūma cura est in hac īfirmitate si prouocaueris febrem: quā sic prouocabis. s. ꝙ assumes herbam: que dicitur flāmula: ꝛ misce cum nostra quinta essentia: ꝛ dimittas stare ꝑ tres horas: ꝛ vnge ꝛ frica fortiter arterias ꝛ spinam dorsi: ꝛ cooperi multū bene cū pānis: ꝛ eueniet ei statim febris: postꝙ̄ venerit ei febris spasmus curat̄: tunc labora ad curandum eā cum carnibus cancrorum fluuialium mixtis nostre qnte essentie: dando in potu: ꝛ vngēdo corpus ab extra. Si vero precedens spasmus fuerit ex inanitione comedat infirmus: si vero ex nimia repletione da sibi dietā. Si aūt fuerit superueniens vulneri cōforta vulnus cū ferro ignito ꝑus: postea cū putrefaciētibus: postea cū carnē nasci faciētib⁹ oib⁹ istis mixtis cū nrā qnta eētia.

¶ Canon

¶ Canon sextusdecimus: in quo continetur scientia qualiter administrari debent medicine laxatiue: et quomodo possit curari sciatica: podagra: et omne genus gutte. Ab origine orbis vniuersa philosophorum multitudo indagare non desinit modum administrationis medicinarum laxatiuarum. Primo vt non interficiant. Secundo vt non faciant virtutis casum. Tertio vt sine periculo agant in partibus remotis: et ab illis partibus humores corruptos adducant. Tempera igitur fili mi dictas medicinas cum nostra quinta essentia: et non potes in cura tua errare. ¶ Iam tibi sepius diximus: quod antequam administres proportionatam huic dolori vel illi: quod dimittas stare illas medicinas: que aspectum habent ad illam prius per tres horas in illa: postea administra patienti. ¶ Questio. Pater quare precipis laxatiuas cum quinta essentia administrari: cum omnis virtus rei cuiuscunque in centuplo magis augmentetur ab ipsa quinta essentia quam sine illa: et si hoc pater est verum: nulla medicina tribuatur alicui sine mortis periculo. ¶ Solutio. Fili precipimus tibi administrare medicinas laxatiuas cum nostra quinta essentia ad finem vt melius et fortius materia peccans a corpore extrahatur: et ad finem: vt tibi fili non impendantur tante expense. ¶ Item fili in hoc quod dicis ratione virtutis centuplate: quod applicari non possunt sine corporis periculo: dicimus fili quod non est tibi necesse vt administres in tanta quantitate: sicut administrantur ante applicationem nostre quinte essentie. Exemplum: si de aliqua medicina laxatiua ministretur in quantitate vnius dragme: ministratur de quinta essentia laxatiua pondus vnius aree: vel si ministratur pondus vnius ℥. detur de quinta essentia pondus vnius dragme: et sic de alijs ponderibus aliarum medicinarum laxatiuarum secundum suum modum: et sic potest nostra quinta essentia administrari sine damno et periculo. ¶ In cura autem vnius gutte summe bonitatis deus creauit nostram quintam essentiam: et quintam essentiam sanguinis humani: quelibet enim per se: et ambe simul curant omnem febrem: si dederis in potu: et vnxeris locum patientem. Si autem vis vt fortius operetur: adde istis quintis essentijs quintam essentiam ebuli: vel ipsum ebulum mixtum cum dictis quintis essentijs: et in tres horas applica in potu et vnge ab extra: et infra modicum tempus curabitur perfecte: nam herba ista a tota proprietate curat omnem guttam: si cocta cum vino supponatur loco patienti sic calida: et in modicum tempus vel dies curat ipsum patientem.

¶ Canon decimusseptimus: qui docet te qualiter potes te habere in omnibus curis cirugie secundum quod fuerit possibile vulnera per naturam reparare.

¶ Fili sumus de intentione hic in summa vna breui dare tibi doctrinam generalem in curis cirugie: hoc est qualiter possunt curari cum nostra quinta essentia. Fili caput multotiens percutitur cum ferro: et oportet vti medicinis. Cirugicus querit subtiliter cum ferro suo et cum digito: si est aliquod os submotum vt possit confestim trahi: trahatur statim: et si aliquod manet fixum cum carne: tamen est fractum: ponatur sibi per dies oui vitellum cum oleo rosaceo: donec caro putrefiat et os eleuetur: tunc curetur cum quinta essentia consolidatiua: et cum illa: que carnem facit crescere. Si ictus sit talis quod cutis non frangatur: tamen os fractum fuerit a parte intus: quod potest cognosci per dolorem capitis ingentissimum: et nausea aperiatur ad modum cutis: euelletur os statim si potest euelli: si non: ponatur illud putrefactiuum: donec caro retinens illud euellatur per putrefactionem: et os exeat. Si vero os capitis fuerit fixum: ponatur de quinta essentia consolidatiua: que infra quinque dies perfecte consolidabit os. Si vero dura mater fuerit scissa: mittatur supra de dicta quinta essentia: que est ingentissime consolidationis: et potest fili cognosci scissio dure matris per pustulas in labijs: sed statim: quia si detur sibi palea ad scindendum cum dentibus: non potest pre magno dolore. ¶ Item quia habet faciem plumbeam. Item si pia mater scissa fuerit vel quovis modo alio taliter: quod sequatur in ipsa continuitatis solutio: quod potest cognosci per nauseam sequentem dolorem ingentissimum: et coruscationem lampadum et tonitruorum: quod sciri potest per iudicium patientis: et per plumbeitatem: et oculorum turbationem etc. fiat illi curatio cum eademmet quinta essentia consolidatiua: que pre oculis demonstrabit tibi consolidationem: deinde cura vulnus cum quinta essentia: que facit carnem crescere.

¶ Item in alijs membris si fit percussio ab ense: et scinduntur caro: vene: nerui: et os: succurratur igitur prius cum igne terbentine et olei: et cum vino quinte essentie mixto et retineatur sanguis: et deinde si fuerit os taliter submotum: quod incontinenti possit extrahi: extrahatur: deinde ponatur sibi stuppa cum albuminibus ouorum mixtis cum modico nostre quinte essentie: deinde in secunda cura videatur: si est aliquod os: et si incontinenti potuerit expelli: expellatur: si non ponatur sibi stuppa balneata in aqua: cui admisceatur vnum modicum quinte essentie: et postea cum vitello oui iam dicto intromittatur: donec os possit extrahi: postea vulnus curetur: sicut de alijs dictum est. ¶ Aliquando fili fit in corpore ictus aliquis cum sagitta: vel cultello: vel cum monili: vel ense armorum: taliter quod vadit profunde nimis: et os est strictum. Si autem talis ictus fuit in cerebro: non potest curari. nisi cum miraculo diuino. Si vero non tetigerit craneum cum cerebro curetur talis ictus: sicut de alijs diximus. Si autem fuerit in pectore: vel inter spatulas: et tangat membra spiritualia: ponenda est solum quinta essentia: que sanguinem restringit: postea curetur cum galla inuoluta in quinta essentia consolidatiua: et in quinta essentia: que carnem nasci facit. Si enim ictus fuerit in alijs corporis partibus: statim succurratur cum terbentina calida mixta cum oleo: et cum quinta essentia: deinde ponantur sibi predicte stuppate: et curetur sicut in alijs dictum est.

¶ Fili nota vnam regulam generalem. Omne vulnus nouiter factum in quacunque parte corporis: preterquam in capite et in vultu: et in membris spiritualibus: est cum igne comburendum. ¶ Item omnis percussio facta in quacunque parte corporis preterquam in capite et in vultu: si fuit profunda: preterquam in naso: est cum filo suenda. ¶ Item omne os fractum cum percussione a petra est extra ducendum. Si vero percussio non fuit a petra: non est euellendum: immo est sibi ponendum cathaplasma: et per os sibi tribuat in potu quintam essentiam: et infra modicum tempus erit perfecte sanus. ¶ Item si ex percussione viscera fracta et rupta fuerint: ponatur interius canonus canne: qui ingrediatur per vim: et transeat vltra vulnus ex vtraque parte per duos digitos: deinde suatur cum filo serico et cum acu subtilissima: deinde mittatur intus: et per superficiem visceri rupti:

perunde sutum est ponatur de quinta essentia consolidatiua: demum pars exterior suatur consimiliter: & ponatur de quinta essentia cõsolidatiua: & curetur sicut de alijs dictum est. ¶ Item fili si ratione percussionis manserit signum magnum: sicut multotiens contingit in facie & in alijs partibus corporis: cum hoc poteris ei signum remouere non omnino: sed q̃ non videatur ita magnum: & appareat modicum. ℞. masticis. ʒ. iij. costarũ: malorũ granatorum dulcium. ʒ. ij. gummi: draganti. ʒ. ij. croci: ʒ. i. ciperi. ʒ. ij. carpobalsami. ʒ. ij. terbentine lib. ij. olei oliuarum antiquissimi. ʒ. iiij. pulueriça pulueriçãda & cribra: & in pasta cum terbentina & carpobalsamo: & pone ad distillandum ad lambicum vitri simul cum oleo ad ignem lentum: & collige illud: quod distillauerit in receptorio: & postea cooperi eum: & pone receptorium in fimo: vel in fima vinatia per quattuor dies: & postea extrahe & vtere illo sicut fit cum balsamo in signis iam dictis: nam potest fili pro balsamo vendi ad omnem probationem. ¶ Itẽ fili mi in apostematibus quibuscunq; vtere quinta essentia putrefactiua: sedatiua doloris & mundificatiua: & illa que carnem nasci facit & cutem. ¶ Item fistula: cancer: plaga curantur cum quinta essentia corrosiua prius: postea cum mundificatiua: postea cum illa: que nasci facit carnem: & ista sit regula generalis in curis cirugie. Et ista fili tibi sufficiant causa bonitatis. Laus deo patri &c.

¶ Expliciunt perutilia consilia totius fere medicine practicam perstringentia consumatissimi artiũ & medicine doctoris. do. Joan. Matthei de gradi Mediolanensis. Una cũ singularissimis tractatibus excellentissimi medici Rabbi moysi ad Babilonie Soldanum inscriptis. [redacted] Addito mirabili & stupendo libello secretorum nature: seu quinte essentie: nullibi locorum antea impresso: sed nunc primum in lucem edito: sacri doctoris magistri Raymundi lulij de insula Maioricarum: qui non solum omnium fere simplicium gradus & proprietatem demonstrat: verum etiam totius artis alchimie archana accuratissime tractat. Que omnia nouissime a viro bene docto castigata fuere: & in pristinum candorem deducta. Mandato & impensis heredum nobilis viri domini Octauiani Scoti ciuis Modoetiensis & sociorũ impressa quoq; Venetijs suma diligẽtia per Georgiũ arriuabenum Anno reconciliate natiuitatis. 1514. die penultimo Maij.

Registrum

a b c d e f g h i k l m n o p q

¶ Omnes sunt quaterni p̃ter o p q qui sunt terni.

Debeauregard

